ANTIDOTARIVM GENERALE, ET SPECIALE,

PER IOAN IACOBVM Vveckerum Basiliensem,

EX OPT. AVTHORVM TAM Veterum, quàm recentiorum,

SCRIPTIS FIDELITER Congestum, & methodicè dispositum,

NVNC VERO SVPRA PRIORES EDITIONES Vberrimè Multis nouis, & optimis formulis, auctum & exornatum.

Adiectis ELENCHIS locupletissimis.

Cum Superiorum licentia, & priuilegio.

VENETIIS, Apud Georgium Variscum.

M. DC VIII.

IO. IACO. VVECKERI BASILIENSIS

IN ANTIDOTARIVM GEMINUM ad Medicinæ Studiosos.

PRÆFATIO.

ETSI multa ac varia Antidotaria (vulgò Dispensatoria dicta) ab antiquis simul & recentioribus Medicis in lucem emissa sunt, rei medicæ Studiose Lector; tamen, quod pace tantorum Virorum dictum velim, ordinis diuersitas in multis suspecta, eiusdem interturbatio nõ paucos neglectæ methodi accusare videtur, cũ medicamenta nec promptè inueniri nec commodè administrari possint. Inter Græcos primum meritò locũ obtinet Galenus, qui medicamentorum historiam diuersis libris, pro occasione temporis, hortatu amicorum complexus est. Vndecim sanè de Simplicium medicamentorum facultatibus, duos de Antidotis, septem de Compositione medicamentorum per genera, de Theriaca ad Pisonem, vnum, decem de Compositione medicamentorum secundum locos edidit, non ea tãtum quæ ad Sanitatem pertinent, verum etiam quæ ad Ornatum faciũt comprehendens. Paulus Aegineta, quem Galeni simiam quidam appellare non verentur, in medicamentorum tractatione vel nullum, vel saltem alphabeticum ordinem obseruauit. Oribasius ingenio diligentiaq; magnus, non multam in dispositione medicamentorum curam impendit. Inter Arabes, inuentione præstãtissimorum medicaminum insignes tanquam Arabibus multa collegit medicamenta, ita Galeni ordinem imitari voluit. Proinde quemadmodum Galenus de medicamentorum tum generalium, tum cuique parti affectæ familiarium compositione, peculiares commẽtationes, insuper etiam de Antidotis scripsit, ita Mesues libro de Antidotis, mediçamenta generalia sectionibus duodecim, veluti classibus comprehendit, subinde vero cuique singularium partiũ affectui propria medicamenta, libro, quem ob id vulgus Medicorum appropiatis appellat, persecutus est. Auicẽna lib. 1. de Vniuersalibus, lib. 2.

de Singularibus medicinis, ordine alphabetico disseruit: Antidotum denique lib. 5. subiunxit. Serapio librum de Antidotis, & librum de Temperamentis simplicium, congessit verius, quam digessit. Nicolaus de compositis medicamentis Antidotarium edidit eo ordine, quem multi inuestigare, pauci inuenire possint. Ex recentioribus quam plurimi in hoc stadiũ descendentes, vti studium volũtatemque suam Reipubl. comprobarunt, ita nunc particularia generalibus, nunc artificialia naturalibus, nunc ornantia curantibus cõmiscentes, à methodo exorbitasse vidẽtur. Ergo cum etiamnum in medio Antidotaria palma, vt ita loquar, proposita esset, cum Medicis præstãtissimis, ijsdemque ciuibus & collegis meis consilio communicato, hoc geminum Antidotariũ magno animo sum aggressus, idque diuino auxilio ad finem perduxi. De cuius methodo si fortè quæras, respondeo, obseruasse me in tãta medicamentorum varietate, id quod in alijs artibus & scientijs omnibus sapientissimi quiq; viderunt, & obseruarunt, nempe omnem legitimam docendi rationem cõstare partim vniuersalibus præceptis, partim exẽplis particularibus. Itaque hic quoque geminas oportere. Operis nostri partes cõstituere. Vnã vniuersalẽ, quæ versetur circa præcepta vniuersalia. Primum quidem de Medicamẽtorum communi materia, varijs formis modisque, quibus ex tali materia præparantur, exhibenturque. Aquæ, Syrupi, Iulapia, Decocta, Infusiones, Clysteres, Gargarismata, Errhina, Epithemata, Fomenta, Embrochę, Insessiones, Balnea, Olea, Species, Dragemata, Electuaria Opiatæ, Conseruæ, Condita, Eclegmata, Extracta, Linimẽta, Vnguẽta, Emplastta, Cataplasmata, Cærata, Dropaces, Sinapismi, Tabulę, Trocisci, Collyria, Apophlegmatismi, Glandes, Pessi, Sacculi, & quæcunque huius generis sunt aliæ medicamentorum formæ. Secundo de medicamentorum qualitatibus primis, eorumque quatuor ordinibus, præterea de qualitatibus secundis, Emollientibns scilicet, Indurantibus, Rarefacientibus, Attrahentibus, Repellentibus, Purgantibus, Adurentibus, & eius generis reliquis omnibus. Quemadmodum etiam tertio, de varijs officiis & actionibus, tam Medico, quam Pharmacopœo necessarijs, Insolationem medicamentorum scilicet, Extractione, Mollitione Dissolutione, Exsiccatione, Assatione, Vstione, Coloratione, Aromatizatione Conditura, Lotione, Expressione, Putrefactione, Distillatione, alijsque omnis generis omnibus. Eam ipsam ergo Operis nostri partem, quæ circa vniuersalia præcepta hæc occupatur, GENERALE ANTIDOTARIVM nuncupauimus. Et econtra partem alteram, quæ versatur circa particulares omnis generis remediorum formas exemplaque particularia, verbi gratia, Syruporum Electuariorum, Vnguentorum & similium, ANTIDOTARIVM SPECIALE, appellauimus: quod à superiori differt, sicuti praxis a Theoria, & proinde in hoc genere etiã ANTIDOTARIVM GENERALE medicamenrorum Theoriam, SPECIALE verò Praxin, siue Historiam complectetur. Idem verò hoc posterius Antidotarium etiã in tres libros, sicuti prius, partiti sumus, quorum priores duo medicamẽtis tum

simplicibus,

simplicibus tum compositis, siue artificialibus, ad sanitatem conferentibus agũt: tertius verò parerga medica (ne quid huic tractationi deesset) ad ornatũ spectantia continet. Nam cùm & prisci, Archigenes, Asclepiades, Crito, Cleopatra, Heras, Soranus, quod apud Galenum libro de Compositione medicamentorum, secundùm locos, videre licet, hac de materia scripserint: Neotericorũ quinetiam nõ pauci Itali potissimùm & Galli, gentis suæ in ornandis corporibus morẽ secuti, Cosmetica tractauerint: nihil me ab officio Medici alienum, si illos certa methodo sequerer, facturum putaui. In singularium medicamẽtorũ enarratione causas, effectus & accidentia, quanta potuimus diligentia examinauimus, & declarauimus ex præstãtissimis quibusq; non solùm Græcis & Arabibus, verũ etiam Latinis, Italis, Gallis, Hispanis, & Germanis (quorum catalogum paulò post subnectemus) optima quæque & seligendo, & digerendo: quorum vsus & Medicis & Pharmacopœis maximus esse possit. Medicis quidẽ, ob remediorum copiam, methodicamq; rationem, vt qui sine labore ex hoc Opere, medicamenta ad quæuis corporis mala, tanquã ex promptuario facilè inuenire queant: Pharmacopœis verò ad meliorem & diligentiorem præparationem, tractationemq;. Hæc sunt, amicè LECTOR, quę tecum de nostro hoc gemine Opere conferre volui. Quòd si tuis vsibus vlla ratione inseruiet, vt mihi id gratissimum erit, ita operam deinceps dabo, vt ocij nostri rationẽ in alijs Medicis operibus perficiendis Asclepiadarum amplissimo ordini comprobẽ. Tu interea hisce fruere: & si nostrum hunc laborem Reipublicę vtilem putas generoso Heroi LAZARO SVENDIO, Cæsareę Maiestatis Polemarcho, belli pacisq; artibus clarissimo, gratias habe: cuius hortatu animus sępe, quantumuis languentibus corporis viribus, nobis ad hæc conficienda restitutus, vel saltem excitatus fuit. Cuius itidem suasu tantum nobis accessit audacię, vt inuicto Cęsari vigilias hasce nostras dedicaremus, eiq; vni præ cæteris studia nostra comprobare niteremur, cui placuisse non vltima, sed solidissima laus est. Vale, Colmariæ Idib. Augast. M. D. LXXIV.

AD LECTOREM.

Quid non prompta ſuo manus labore,
Vel virtute ſua domat voluntas?
Quid non ingeniј vigore tandem
Mens, aut aßiduo faceßit vſu?
Si ſpectes animum (benigne Lector)
Vueckeri pietas, amor, fidesq;
Vt curſus Medicæ iuuetur artis,
Spectantur vario polita cultu.
Sin mens ipſa ſuum velit decorem,
Et quaſcunq; fouet referre dotes:
Vueckerum Medicos videbis inter
Effulgere graues & eruditos:
Doctas ingenio manus, & vſu,
Virtuti famulas, & obſequentes,
Si ſpectare libet: Reguntur arte
Et nullos fugiunt manus labores.
Cum ſit mentis Honos: manuſq; merces,
Et virtutis amor: videntur eſſe
Vueckero ſtabili probata iure,
Laus, merces, & amor remuneranda.

NIC. TAVRELLVS M. D.

AVTHO-

AVTHORES EX QVIBVS HOC OPVS CONCINnatum est.

Actuarius.
Adamus Lonicerus.
Adolphus Occo.
Aetius.
Aelianus.
Albertus Magnus.
Alchindus.
Alexander Benedictus.
Alexander Trallianus.
Alexius.
Aloysius Bellicatto
Amatus Lusitanus.
Altomarus.
Ambrosius Iung.
Americus de Alesto.
Ammonius.
Andernacus.
Andreas à Glauuen.
Andreas à Lacuna.
Andromachus.
Angelus Bononiensis.
Angelus de Tarento.
Anshelmus de Ianua.
Antæus.
Antonius Chalmetus.
Antonius de Scarparia.
Antonius Musa.
Aparitius de Zubia
Apollo.
Apuleius.
Archelaus.
Archigenes.
Arnoldude Villa noua.
Asclepiades
Auicenna.
Barthol. Maranta.
Bassanus.
Benedictus Victorinus
Fauentinus.
Bernardini.
Bertapalia.
Bertholdus.
Biesius
Brassauolus.
Brusonius.
Bardanus.
Carolus Clusius.
Carpensis.
Carpus.
Casparus Bauhinus.
Christophorus à Vega.
Carpus.
Cleopatra.
Conradus de Sindelsingen.
Constantinus.
Cordus.
Cosmus.
Crescentius.
Crito.
Cronenburgius.
Damianus.
Damocrates.
Cemocritus.
Dioscorides.
Dodonæus.
Dymus Florentinus.
Euonymus.
Fallopius.
Felix Platerus.
Fernelius
Fiascus Ferrariensis.
Fiorauantus
FlorenZola.
Fœnon
Fœsius.
Fontanus.
Franciscus de GoZadinis.
Franciscus Pedemontan.
Fuchsius.
Fumanellus.
Gabriel.
Galenus.
Garcias ab Horto.
Geber.
Gentilis Fulginas.
Gereo.
Gibertus de Anglia.
Gordonius
Guainerius.
Guido.
Halienus.
Heben Zezar.
Helideus.
Hera.
Hercules Saxonia.
Hermes.
Hieronymus Brunsuicensis.
Hieronym. Fracastorius.
Hieronym. Herold.
Hieronym. Mercurialis.
Hieronymus Rubeus.
Hippocrates.
Hollerius.
Hugo Bauhinus.
Iacobus Bessonus.
Iacobus Carpensis.
Iacobus de Manliis.
Iacobus Theodorus
Illuminare maius.
Ioannes Baptista Porta.
Ioannes Bauhinus.
Ioannes Crato.

Ioann. de sancto Amãdo
Ioannes de Teois.
Ioannes de Vigo.
Ioannes Heumius.
Ioannes Langius.
Ioannes Mag.
Ioannes Marinellus.
Ioannes Moibanus.
Ioannes Schenkius.
Ioannes Stockstal.
Io. Iacobus Vveckerus.
Iosephus Quercetanus.
Isabella Cortese.
Isaac.
Iulius Cæsar Scaliger.
Lanfrancus.
Lemnius.
Leonardus de Prædapalia.
Luminare maius.
Leonellus Fauentinus.
Leo Suauius.
Lucas Ghinus.
Lumen Apothecariorum.
Manardus.
Magenbuch.
Marsilius Ficinus.
Martinus Rulandus.
Matthæus de Gradis.
Matthiolus Senensis.
Mechingerus
Medici Augustani.
Medici Basilienses.
Medici Bononienses.
Medici Colonienses.
Medici Ferrarienses.
Medici Florentini.
Mesue.
Mizaldus.
Montagnana.
Montanus.
Muraltus.
Nerus.
Nicodemus.
Nicolaus Monardus.
Myrepsus.
Nicolaus Taurellus.
Nicolaus Florentinus.
Nicolaus Stocker.
Nicolaus de Grassis
Oribasius.
Orpheus.
Paulus Aegineta.
Petrus Aponensis.
Petrus Bayrus.
Petrus Bellonius.
Petrus de Bonanto.
Petrus Hispanus.
Phædron.
Philagrius.
Philippus Vlstadius.
Philostratus.
Philoxenus.
Placotomus.
Platearius.
Plinius.
Priscianus de Corduba.
Rabi Moses.
Rhasis.
Ranzonius.
Regina Maria Caroli V. soror.
Rogerius.
Rondeletius.
Ruffus.
Saladinus.
Sauanarola.
Scarpella.
Scribonius Largus.
Serapio.
Seruitor.
Stockstaldus
Syluius.
Tarentinus.
Thadæus Florentinus.
Thesaurus Aromatariorum
Trincauellus
Trotula.
Tryphon.
Varignana.
Vuilhelmus Placentinus.
Vlricus ab Angelburg.
Xenocrates.
Zezar.

ANTIDOTARII GENERALIS PRÆCIPVORVM CAPITVM DISPOSITIO.

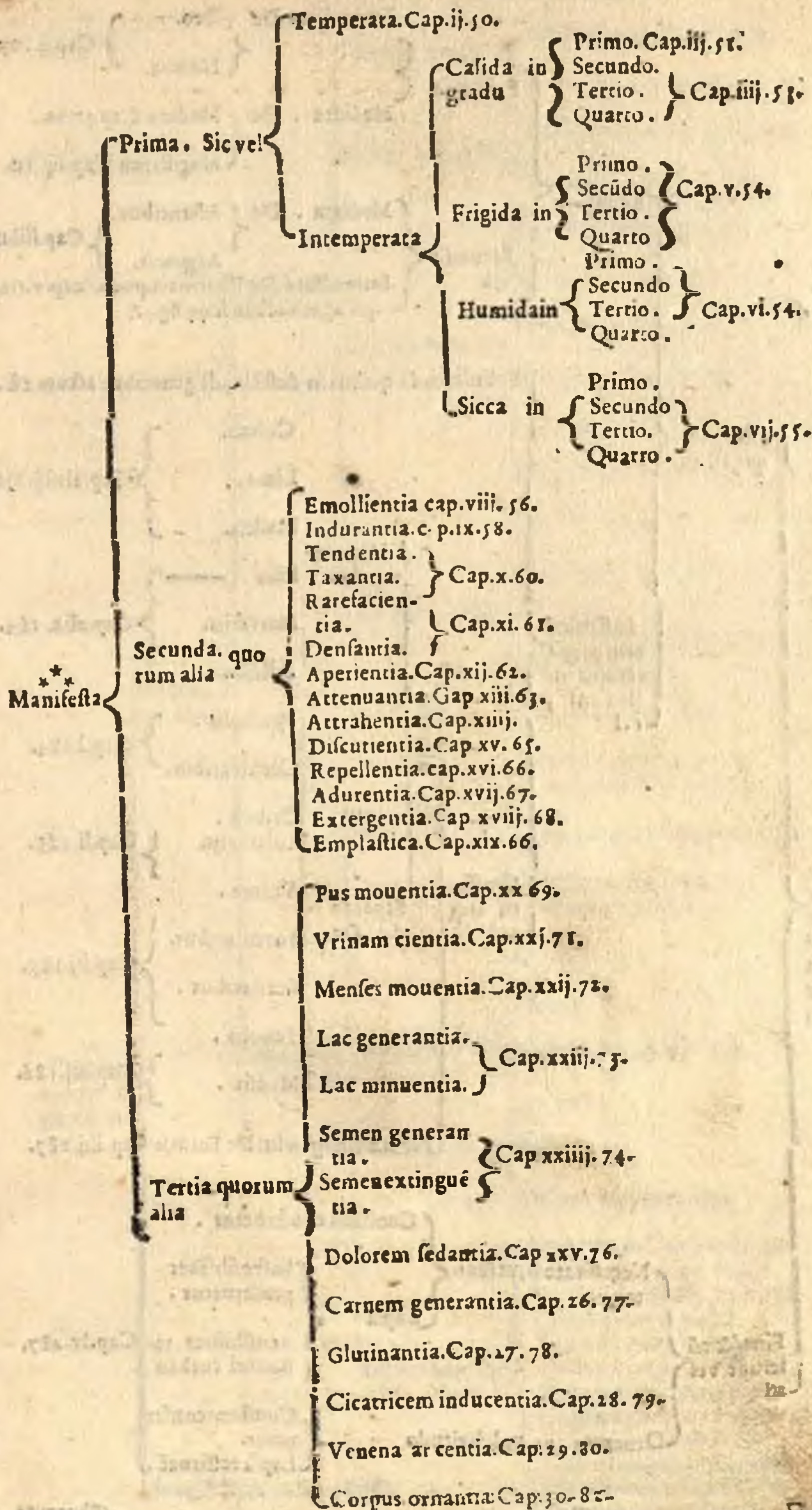
Medicamentorũ differentię in genere sumuntur à
- Causis
  - Internis, videlicet
    - Materia, de qua in lib. 1. quę est vel
      - Naturalis
        - Animata
          - Insensibilis, vt
            - Folia.cap.fol.1.
            - Flores.cap.3.
            - Fructus.cap.4.
            - Semina.cap.6.
            - Radices.cap.8.
            - Ligna.cap.8.
            - Ligna.cap 8.
            - Cortices.cap.9.
            - Succi.cap 9.
            - Liquores. Gummi. cap.10.
          - Sensibilis,
            - Animalia. Animaliũ partes. cap.10.
        - Inanimata
          - Mineralia. Metalia. Lapides. Terrę cap. 12.
      - Artificialis
        - Fluida
          - Non pinguis, vt
            - Aquę cap.13.
            - Syrupi.cap 13.
            - Decocta cap 15.
            - Infusa.cap.16.
            - Clysteres.cap.17.
            - Gargarismata.cap 18.
            - Caput purgia, c 19.
            - Epithemata cap.19.
            - Fomenta: cap,20.
            - Embrochę.cap 21.
            - Insessus cap 21.
            - Balneę.cap.22.
            - Lotiones cap.23.
          - Pinguis, vt Olea. cap.24.
        - Nõfluida;
          - Dissipata, vt
            - Pulueres. Species. cap 26.
            - Tragemata cap.27
          - coacta: Vide in seqq fig. A.
    - Forma. Vide in seqq. fig. B.
  - Externis. Vide in seqq fig. D.
- Accidentibus. Vide in seqq fig. E.

A. Costa

A.
Coacta
- Humida
  - Actu, vt
    - Electuaria aromatica. cap. 27.
    - Electuaria solutiua. cap. 28.
    - Opiatæ. cap. 29.
    - Conseruę cap. 30.
    - Condita. cap. 30.
    - Eclegmata. cap. 31.
    - Extracta. cap. 32.
  - Potētia, vt
    - Linimenta. cap. 33.
    - Vnguenta. cap 33.
    - Empiastra. c. 34.
    - Cataplasmata. cap. 35.
    - Cerata. cap 46.
    - Dropacet. cap. 36.
    - Synapismi. cap. 37.
- Sicca, vt
  - Tabulæ. cap. 38.
  - Trochisci. cap 40
  - Pilulę. cap 41.
  - Collyria cap. 42.
  - Apoplegmatismi. cap 43.
  - Nasalia. cap. 44.
  - Glandes. cap 45.
  - Sacculi cap 47.
  - Pessi. cap. 47.
  - Odoramenta cap. 48.
  - Suffimenta cap. 48.

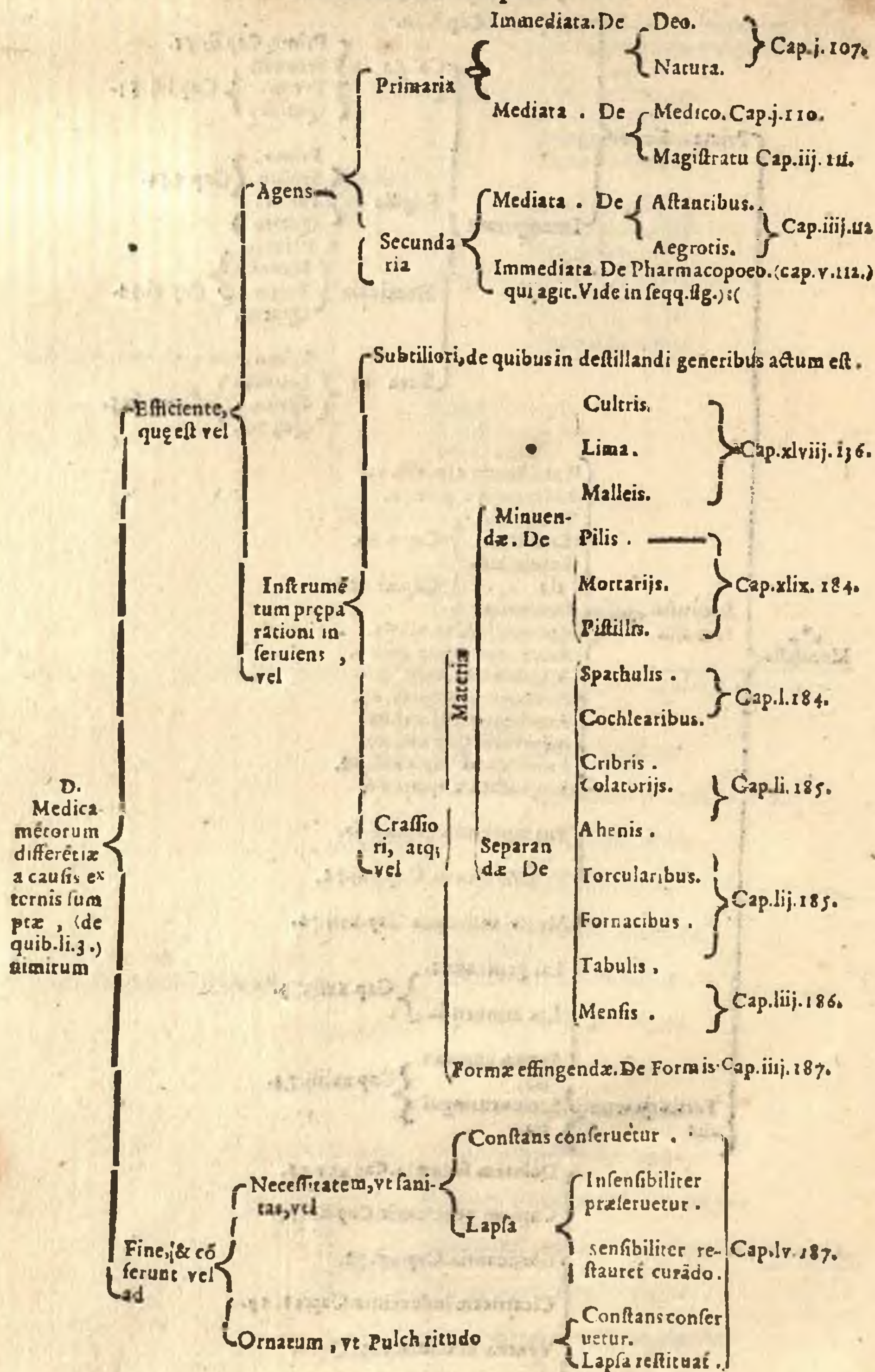
B
Forma, de qua lib. 2. quia vel
- Alterant
  - cōiter, & vel qualitate
    - Manifesta. Vide in seqq. fig. **.
    - Occulta. cap. 85.
  - Proprie hoc est parti alicui dicata. Sic alia
    - Cephalica. cap. 85. & 87. & 88.
    - Pectoralia cap. 92.
    - Cordialia cap. 93.
    - Stomachica. cap. 94.
    - Hepatica. cap. 95.
    - Spleniitica. cap. 96.
    - Nephritica. cap 97.
    - Hysterica. cap. 98.
    - Arthritica cap. 102.
- Purgāt. de
  - Medicamentis purgantibus. cap. 100.
  - Medicamentorum purgantium electione. c. 102.
  - Purgationis tempore. cap. 103.
  - Purgantium correctione, cap. 104.
  - Purgandi ratione. cap. 106.

Præcipuorum diſpoſitio.

- *** Manifeſta
  - Prima. Sic vel
    - Temperata. Cap. ij. 50.
    - Intemperata
      - Calida in gradu
        - Primo. Cap. iij. 51.
        - Secundo.
        - Tertio.
        - Quarto. } Cap. iiij. 53.
      - Frigida in
        - Primo.
        - Secũdo
        - Tertio.
        - Quarto } Cap. v. 54.
      - Humida in
        - Primo.
        - Secundo
        - Tertio.
        - Quarto. } Cap. vi. 54.
      - Sicca in
        - Primo.
        - Secundo
        - Tertio.
        - Quarto. } Cap. vij. 55.
  - Secunda. quorum alia
    - Emollientia cap. viij. 56.
    - Indurantia. cap. ix. 58.
    - Tendentia.
    - Taxantia. } Cap. x. 60.
    - Rarefacientia.
    - Denſantia. } Cap. xi. 61.
    - Aperientia. Cap. xij. 62.
    - Attenuantia. Cap. xiii. 63.
    - Attrahentia. Cap. xiiij.
    - Diſcutientia. Cap. xv. 65.
    - Repellentia. cap. xvi. 66.
    - Adurentia. Cap. xvij. 67.
    - Extergentia. Cap. xviij. 68.
    - Emplaſtica. Cap. xix. 66.
  - Tertia quorum alia
    - Pus mouentia. Cap. xx 69.
    - Vrinam cientia. Cap. xxj. 71.
    - Menſes mouentia. Cap. xxij. 72.
    - Lac generantia.
    - Lac minuentia. } Cap. xxiij. 73.
    - Semen generantia.
    - Semen extinguẽtia. } Cap xxiiij. 74.
    - Dolorem ſedantia. Cap. xxv. 76.
    - Carnem generantia. Cap. 26. 77.
    - Glutinantia. Cap. 27. 78.
    - Cicatricem inducentia. Cap. 28. 79.
    - Venena arcentia. Cap. 29. 80.
    - Corpus ornantia. Cap. 30. 81.

D. Medi

D. Medicamẽtorum differẽtiæ a causis externis sumptæ , (de quib.li.3.) nimirum
Efficiente, quę est vel
Agens
Primaria
Immediata. De
Deo.
Natura.
Cap.j. 107.
Mediata . De
Medico. Cap.j.110.
Magistratu Cap.iij. 111.
Secundaria
Mediata . De
Astantibus.
Aegrotis.
Cap.iiij.112
Immediata. De Pharmacopoeo.(cap.v.112.) qui agit. Vide in seqq.fig.):(
Instrumẽtum pręparationi inseruiens , vel
Subtiliori, de quibus in destillandi generibus actum est .
Crassiori, atq; vel
Materiæ
Minuendæ. De
Cultris.
Lima.
Malleis.
Cap.xlviij. 136.
Pilis .
Mortarijs.
Pistillis.
Cap.xlix. 184.
Separandæ De
Spathulis .
Cochlearibus.
Cap.l.184.
Cribris .
Colatorijs.
Cap.li. 185.
Ahenis .
Torcularibus.
Fornacibus .
Tabulis .
Cap.lij. 185.
Mensis .
Cap.liij. 186.
Formæ effingendæ. De Formis Cap.liiij. 187.
Fine, & cõferunt vel ad
Necessitatem, vt sanitas, vel
Constans conseruetur .
Lapsa
Insensibiliter præseruetur .
sensibiliter restauret curãdo.
Ornatum , vt Pulchritudo
Constans conseruetur.
Lapsa restituat .
Cap.lv. 187.

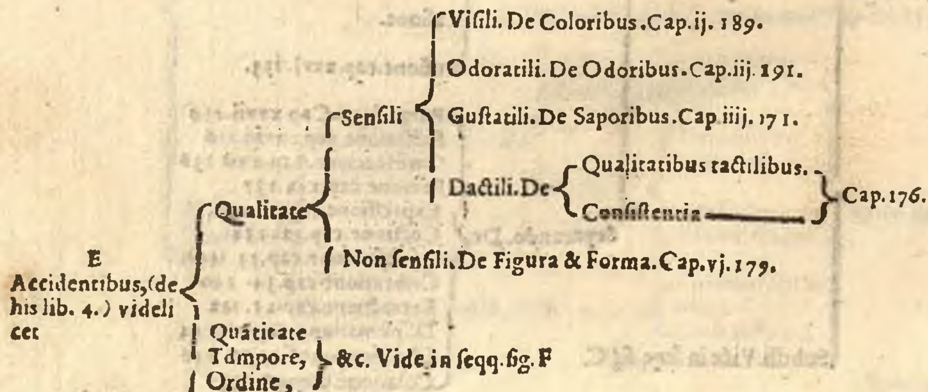
:(Pharma-

)(

Pharmacopœus agit vel mō

- Grasso, & vel circa
  - Qualitatē videlicet
    - Calefaciendo. De
      - Calefactione. Cap.vj. 115.
      - Insolatione. cap.vij.116.
    - Refrigerando. De
      - Refrigeratione. Cap.viij.116.
      - Extinctione. cap.ix. 119.
    - Humectando. De
      - Humectatione. cap.x. 117.
      - Nutritione, cap.xi 117.
      - Infusione. cap xij. 119.
      - Mollitione. cap.xiij. 120.
      - Liquatione. cap.14. 120.
      - Dissolutione. cap.xv. 121.
    - Siccando. De
      - Exiccatione cap.xvj. 121.
      - Duratione. cap.xvij. 123.
      - Assatione. / Frixione. Cap.xvij. 123.
      - Vstione. cap.xix. 124.
  - Quantitatē, scilicet
    - Augendo. De
      - Salitura. cap.xx. 129.
      - Coloratione. Cap.xxj. 129.
      - Aromatizatione cap.xxij. 130.
      - Conditura. cap.xxiij. 131.
      - Fartura. cap.xxiiij. 132.
    - Minuendo. De
      - Sectione. / Fissione. / Fractione, / Limatura / Rasione. Cap.xxv. 132.
      - Tusione. cap.xxvj. 133.
    - Separando. De
      - Purgatione. Cap xxvij. 134
      - Pulsatione. cap.xxviij. 136
      - Confricatione. Cap.xxix 136
      - Lotione. cap.xxx. 137
      - Expressione. cap 31. 138.
      - Coctione. cap.32. 138
      - Putrefactione. cap, 33. 140
      - Cribratione. cap.34. 140
      - Extractione. cap.35. 142
      - Dispumatione. cap.36. 144
      - Clarificatione. Cap.37. 146
      - Colatione. Cap.38. 148.
- Subtili. Vide in seqq. fig. C.

- Subtili, vt Destillatione, quæ est humoris alicuius, a planta, animali, terreo vi caloris extractio. Huiusmodi autem calor fit vel ab
  - Igne, agente vel
    - Sursum, & vel
      - Mediate, re
        - Humida,
          - Aquose. De destillatione in Balneo Mariæ, Cap. xxxix. 150.
          - Aerea. De Destilllatione in vapore aquæ calentis. Cap. xl.355.
        - Sicca,
          - Aerea. de Balneo sicco. Cap. xli.159.
          - Terrea
            - Cinere.
            - Arena.
            - Scoria ferri.
            - De destillatione in cineribus, arena, & scoria ferri. Ca. xlii. 163.
      - Immediate,
        - Flamma ignis.
        - Carbonibus accensis.
        - De Destillatione per ignem. Cap. xliij. 169.
    - Deorsum. De destillatione Per descensum. Cap. xliiij 173.
  - Absque igne, & vel
    - Sole. De destillatione in Sole. Cap. xlv. 181.
    - Putredine. De destillatione in Fimo. Cap. xvij. 18r.

Quantitate

Præcipuorum dispositio.

- F.
  - Quantitate
    - Excedente. De
      - Ponderibus, & mensuris. Cap. vij. 180.
      - Valore, seu taxatione. Cap. viij. 182.
    - Deficiente. De succedaneis. siue quid, pro quo. Cap. ix. 184.
  - Tempore
    - Collectionis. De loco intelligendi simpliciu. cap. x. 188.
    - Repositionis
      - Vniuersali. De domo, seu ædificio, & officina Pharmacodœi. Cap. xj. 190.
      - Particulari. De
        - Hypocausto. Cap. xii. 191.
        - Pixidibus. Arculis. Vitris. Saccis. Ollis. Vrceis. — Cap. xiij. 191.
    - Collectionis. De tempore colligendi simplicia. Cap. xiiij. 193.
    - Durationis. De du ratione medicamentorum. Cap. xv. 194.
  - Ordine. De
    - Collocatione medicamentorum in formulis, siue receptis. Cap. xvi. 195.
    - Collocatiome medicamentorum in officmis. Cap. xvij 197.

HIS itaque ordine positis, totum hoc generale Antidotarium in quatuor distribuemus libros, in quorum primo medicamentorum Materiam, tum quę natura, tum quę arte constat: in secundo Formam, in tertio Efficientem, & Finem: in quarto Accidentia tractabimus.

COPIA

GLi Eccellentiss. Sig. Capi dell'Eccelso Consilio di X. infrascritti hauuta fede dalli Sig. Reformatori del Studio di Padoua, per relatione à loro fatta dalli dui à questo deputati cioè del Reuerendo Padre Inquisitor, & dal Circ. Secret. del Senato Gio. Maraueglia con giuramento, che nel libro intitolato Antidotarium Generale à Ioan. Iacobo Vvechkero Basiliense congestum, non si troua cosa contra le leggi, & è degno di stampa, concedono licentia, che possi esser stampato in questa Città.

Datum die 28. Februarij 1607.

D. Steffano Viaro D. Leonardo Moc. D. Piero Barbarigo	Capi dell'Illustrissimo Consilio di X.

Illustrissimi Consilij X. Secret.

Barthol. Cominus.

1608. à 10. Marzo.

Registrato nell'Officio contra la Biast. à carte 191.

Gio. Franc. Pinardo Secret.

ANTIDOTARII GENERALIS,

PRR

Ioan: Iacobum Vveckerum editi,

LIBER PRIMVS.

DE FOLIIS SEV herbis.

CAP. I.

Vm medicamentorum materia hoc primo libro disserere nobis propositum sit, primo de naturali animata insensibili agemus, à folijs seu herbis sumpto exordio. Sunt ita que herbæ latiores plantarum partes, & vel peregrinæ, vel domesticæ. Quæ apud nos nascuntur, deligendæ sunt succi plenæ, floridæ, fugienda grandiores, graciliores, & marcidę. Comæ ergo cum floribus sumendæ sunt. Colliguntur autem in montibus, collibus, & planis locis, ipsis montibus altissimi colligi debent, locisque soli & vento expositis, paucis, exceptis, quę collibus frequentiores, magisq. odoratæ sunt, vt chamædrys & chamæpitys. Quæ vero locis planis duntaxat nascuntur, eæ locis siccioribus, & a lacubus, & fluminib. procul distitis colligendę sunt, nisi riguis gaudeant, vt tribulus aquaticus, nymphæa, & similes. Cæterum quæ solum virides in vsum recipiuntur, pręsertim in vsum apozematum fotuum, cataplasmatum, enematum, &c. & hæ quouis tempore colligi possunt, vt beta, brassica, mercurialis, parietaria, borrago, malua, &c. Quæ autem reponuntur, iam florentes, & semen quodammodo conficientes (quod plerumque fit mense Iunio, & principio Iulij) colligi debent cœlo sereno, atque tempore meridiano, nullis per aliquot ante dies decidentibus pluuijs, nec etiam rore nimium madentes nimioue solis calore retorridæ. Quod si herbæ nec caulem, nec florem, nec semen edunt, vt adiantum omne, asplenum, legendæ in foliorum vigore, quando scilicet maxima, & virentissima sunt, quædam vero dum florent, aut semen edunt, quia lignosæ sunt & exuccæ, ante illud tempus legendæ, vt cichorium, beta, &c. Herbæ, vbi probe in vmbra fuerint siccatæ, reponuntur ad sacculos lineos non compressos, seu collapsos, sed iuxta sacculorum imũ circulo vel orbe ligneo distentos, (quod melius est) ligneis capsulis, vel pixidibus reseruantur, ne a puluere, vel fumo offendi possint.

Seruant herbę suas vires annum vnum, itaq. quotannis mutandæ, nisi anno collectæ fuerint, cuius temperies admodum sicca fuerit, pluuiarumque expers, & contra subsequatur æstas admodum humida, tunc enim præstat his, vti, quæ sicco illo anno superiore collectæ sint, quam quæ subsequenti pluuioso. Porro recentes, manipulis pluribus in balneis, in clysteribus vero, tum in decoctionibus, vno vel duob. manipulis, si pro vno clystere, vel vna potione paretur decoctio, mensurantur. Quo si plures clysteres, vel potiones ex eadem coctione parandæ sint, dosis augenda erit, videlicet ad manipulos quatuor, vel quinque ad summum. Siccæ, in externis, & magnis remedijs, vt in balneis, & lauacris pluribus manipulis, in clysteribus & potionibus, vt supra dictum, mensurari solent. In alijs autem remedijs, vt pulueribus capitalibus, stomachicis, &c. à ℥.j. ad ℥.ß vel ℥.j. recipiuntur. Eadem quantitate etiam in quibusdam fumigijs, vt in ijs, quæ ad tussim parantur, tussilago sicca, & ad fumigia capitis, folia rorismarini, ladi, cisti, origani, imponi possunt. In internis vero, vt in antidotis, colicis,

[Marginal notes: Herbæ quæ. — Domesticarum electio. — Locus colligendi herbas. — Tempus colligendi herbas — Locus reponendi herbas — Duratio herbarum. — Mensura, seu dosis herbarum.]

licis,& nephriticis,pulverib.cordialib. & capitalib. vel qui ad ventrem,vel vterum præscribuntur,a ʒ.ß.ad ℥.ß.exhiberi debent.

Taxatio. Præterea Pharmacopœi nostri manipulū herbarum communium denario vno Colmariense (qui bazij Constantiensis decima pars est) vel duobus ad summum vendere solēt.

Herbæ peregrinæ. Quod ad peregrinas herbas attinet,quæ apud nos non crescunt,quasq. omnino aliunde aduehi oportet, ex Medicorum scriptis, vsuque quotidiano,notis quibusdam generalibus facile cognosci possunt,e quibus deprehendere licet,num eæ plātæ collectæ fuerint loco tempore,modoq conuenienti, tum etiā repositæ,ita vt nec temporis, nec loci,nec vecturę ratione incommodum vllum passę sint quod ex sapore,odore, & colore deprehenduntur, si insuper folia & flores ipsis ramis cohæreant, &c.

DE FLORIBVS.

CAP. II.

Electio. FLores, qui in quotidianum vsum veniūt, magna ex parte apud nos nascuntur. Recentes,maturi,non corrupti eligendi sunt.

Dignotio. Qui vero aliunde aduehuntur,ex odore,sapore,& natiuo calore dignoscuntur, si præterea adhuc integri sunt,nec communiti,vel si nullum alium virium contraxerint.

Locus. Colliguntur ijs in locis,in quib. ipsæ plantę maxime celebres sunt. Deinde,vbi in vmbra fuerint siccati,& præsertim qui in iucundum odorem efflant, arculis tiliaceis nullo situ obductis,reponuntur.

Tempus. Decerpendi autem,cum maxime vigent, & quum sese rite explicuerint,Rosis exceptis quibus ad conseruas vtimur,eæ enim ante q̄ aperiantur,auelli debent,cœlo sereno,atque tempore pomeridiano,rore absumpto calore solis, alioqui enim propter alienam humiditatem facile corrumpuntur, non quum iam vetustate tabescunt, defluuntq, non vt Bulcasis & indocti alij scribunt,hoc uel illo mense. Nam quibusdam regionib.& cœli constitutionib. celerius aut tardius plantarum partes perficiuntur.

Duratio. Flores in uniuersum sicci ad annum duntaxat edurāt,etsi anthemidis,centaurij, chrysanthemi,millefolii,spartij,& rosarum flores etiam longiori asseruētur tempore,si ligneis arculis oportune, inclusi diligenter recondātur. Quamdiu itaque coloris & odoris graciā retinent,tam diu adseruari possunt,quod in paucis vltra annum non contingit.

Dosis. Siccos pondere & mensura metimur,recētes mensura tantum. Nam in antidotis,& nobilioribus compositionibus,in quib parua tātum quantitas recipitur,sicci a ℈ j ad ʒ.ij ad summum,vt in puluerib.cordialib. capitali-

A bus,stomachicis & vnguentis. In syrupis autem & apozematis,& alijs decoctionib. a P. ß.ad P.ij.vel iij.vel plures,ut & in balneis,& clysteribus sunt enim parum efficaces,nisi in mole magna. Quare in pilulis nunquam vsurpandi sunt,quia augendo molem,uim aliorū medicamentorum minuunt.Sunt tamen pręstantiores ob suam tenuitatem partium,ideo vsurpantur in alijs Recentes, quia efficaces tantum ad refrigerandum,humectādum, & laxandum,in syrupis & apozematis, & alijs B huiusmodi decoctionibus solum , immittuntur,idque a P.ß.ad P.plures,vel manipulos, non autē pondere,nisi in conseruis parandis, ad proportionem cum saccharo seruandam.

Taxatio. Cęterum pugillus Florum communium in officinis nostris,duobus denarijs nostratibus æstimatur, peregrinorū vero a trib. denariis usq.ad plures, pro locorum, ex quibus aduehuntur,distantia.

C

DE FRVCTIBVS.

CAP. III.

FRuctus est id, quod vltima plāta profert ad speciei conseruationem & propagationem, constans ut plurimum carne & semine,& dicitur potissimum de grādioribus plantis,vt sunt arbores,frutices, suffrutices. *Electio.* Nostrates deliguntur pleniores,& bene habiti, *Dignotio.* seu corpulenti,non rugosi,& cariosi. Peregrini ipsorum sapore, & odore probe dignosci D possunt .

Locus. Colliguntur his locis,ubi eorum plantę sunt præstantissimæ. Siccantur sole aut clybano pro humiditatis illis innatæ ratione. Reponuntur armariis pyxidib uel sportis,in locis,quo neq humor vllus,neq.fumus,naq. puluis pertingere possit,sed tēperatis Ita.n nec situm facile contrahunt nec corrūpuntur,nec nimiū siccantur.Quidam fructib.folia interponunt Oleosi fructus,vt inglādes,amygdala,pineę, E melius sparsim quam aceruatim asseruantur Nam in aceruos cōgesti,facile incalescūt, & rancidi fiūt, maxime in loco & tpe calidiore seruandi ergo loco frigidiore. Quidā fructus, ut medica mala,hordei aut milij,aceruo sepeliuntur alij paleæ instrati,quidam appensi.

Tempus. Cæterum fructus rei Medicę cōpetentes, quū maturitatē senserint, nisi data opera immaturi expetantur, ex arbore antequā marcescāt,decerpēdi sunt,& quotannis mutādi.

F *Dosis.* Quod ad dosim attinet,nōn vno & eodem modo mensurantur, alij enim pondere, alij numero,alij utroque modo . Fructus igitur magni, integri,& discreti, ut pruna, poma, pyra,mala punica,cotonea, mespilla, sorbæ, ficus,iuiubæ,sebesten,nuces, & ijs fructus similes numero præscribuntur. Interdum etiā pondere mensurantur, cum scilicet ab ijs ali-

quæ

quæ partes detrahuntur, vel aliquæ partes tā tum in vsum reuocantur, vt cum dicimus, carniū cydoniorum abiectis cortice & granis lib j, vel corticis malorum granatorum ℥. iii. Vel cum religiosius proportionem miscendo rum seruare volumus, vt in masticatorijs, & synapismis, in quibus pro ℥.i. seminis synapi aliquando ficuum libr. j. miscemus, & aliquā do libr. j. Nam si numero ficus metiremur, minus certa esset proportio, cum ficus aliæ maiores, aliæ minores sint. Inter fructus sunt nonnulli, qui ad varios vsus vsurpari solent, & diuersa mensura pro diuersitate scopi, aut vsus, vt pruna, sebesten, tamarindi, quæ bilē extinguunt, eamque expurgāt, vel partes refrigerant. Quare si ad refrigerationem, vel ad bilis alterationé vsurpabuntur, paruo numero inijciuntur, vt ad paria duo, vel tria, si vero ad laxandum, quia imbecilliter laxant, ad paria viginti. Idē facimus de passulis & ficubus, nam si ad la ā lum, magno numero, si ad leuiter detergendum, vel calfaciendū præscribantur, minori, & hoc de internis remediis est intelligendum Nam in balnea ficus, & passulæ iniici possūt, si detergere, & relaxare sit animus, maxima quantitate, quia forma remedii, & paucitas virium id postulant, vt ad paria v fructus laxantes, detergentes, & emolliētes ad paria x. vel xx dantur. Refrigerantes, & lenientes in iniectionibus inflammationū vteri, vesicæ & intestinorum, decoqui possunt ad paria x qualia sunt pruna, sebesten, tamarindi. Dulciores fructus, in clysteribus sedantibus dolorem, lenientibus, laxantibus, detergentibus & vermes deorsum trahentibus, eodem numero ponuntur commodè. Nec non astringentes, in clysteribus ad fluxum ventris præscribuntur eodem numero, in decoctionibus vero alterantibus, ne obstructiones pariant, minori. Detergentes in laxantibus ad paria xx. vel xxx. vel xl. poni possunt, in alterantibus ad paria v. vel vi. in decoctis vero pectoralibus, vel syrupis, media quantitate, fructus enim detergentes in pectoralibus maiori quidem numero sunt opus, quam in alterātibus tantum, vt vis medicamenti seruetur, donec ad pulmones peruenerit, minori vero quam in laxantibus, nam si æqualis mensura vt aut paria xx. aut xxx ponantur nimium detergendo ventrem laxant, & ad partes superiores non perueniunt. In alterantibus ergo ponantur ad paria v. in laxantibus ad paria xx. in pectoralibus ad paria x. vt medius modus seruetur. Quod de passulis, ficubus, iniubis, sebesten, & dactylis volo intelligi. Horum item fructuū pulpa, ceu caro, præscribitur in eclegmatis, opiatis, & cataplasmatis, sed pondere, non numero, quia eorum tantum pars vsurpatur. Pulpa passularum in opiatis laxātibus ad ℥. ii. in eclegmatis media mensura, in cataplasmatis hepaticis corroborantibus, vel malacticis, a quar. v. ad libr. v. vel lib. i. ponitur. Pulpa prunorum dulcium laxantibus tantum medicamentis, & opiatis misceri pōt acidorum in cataplasmatis adstringentibus ventrem, vt & alij fructu omnes adstringentes, vt pirorum pomorum, malorum cotoneorum, a quar. , ad libr. i. Dactylorum pulpa in hepaticis, corroborantibus, vel malacticis poni solet ad lib i Capita papaueris, vt fructus numeramus vt ex descriptione diacodii apud Galenum patet libro κατὰ τόπους. Fructus minores, ut passulæ Corianthiacæ, myrthi fructus, siue baccæ, vel berberis, vel lentisci, uel balsami, uel terebinthi pondere maiore, uel minore, pro scopo, natura, uiribus & forma remediorum vsurpantur, maxima ex parte à ʒ. j. ad ℥. i. Fructus indiscreti, vel contusi, vt tamarindi, pondere, non numero mensurantur Passulę vtraque mensura, dicimus enim passularum ℥. ii. uel iii. interdum passularum paria x, xx. xxx.

Pulpularū dosis.

Porro cum fructuum uariæ siut differētię, pretio quoque uariant.

Taxatio.

DE SEMINIBVS.

CAP. IV.

Semen est ea pars plantæ, ex qua in terram proiecta, similis planta producitur, differt à fructu, sicut pars a toto, contentum à continente. Ficus, vuæ, poma, pira sunt fructus, grana in illis contenta, semina sunt. Omnes fructus habent semina, sed non è conuerso, non omnia semina fructu continentur, vt semina anisi, fœniculi, milii solis. Eligenda sunt matura, bene habita & corpulenta seu pleniora, non rugosa, & quæ naturæ suæ vires proprias habent efficacissimas, & odorem, saporem, colorem sui generis perfectissimū, seruant. Quæ foris & peregrinis locis adferuntur, conside rare oportet an notis respondeant à Medicis præscriptis, & in eorum cognitione exerceri, ut ex sapore & odore dignosci possint. Deliguntur plena, non cariosa, nec rugosa.

Electio.

Dignotio.

Nostratia iis in locis colliguntur, quibus præstantissimæ herbæ nascuntur. Quæ certis regionibus celebrantur, ut etiam ipsæ herbæ, his, si fieri potest, colligi debent, quæ proximè accedant ad eorum similitudinem, quæ à ueteribus commendabantur.

Locus.

Siccantur, ut herbæ, deinde uasculis uitratis, aut sacculis reponuntur, locoque sicciore & humiditatis experte, aut charta, aut membranis aptè inuoluuntur. Legēda sunt ex fructibus summè maturis, ubi siccari cœperunt prius quam defluant, ex stirpibus iam siccis, nec amplius uirentibus, qui sanè in sole suspēdendi potissimum ex cucurbitæ, cucumeris, & huius generis fructibus, ut eorum omnis caro exiccetur. Nostratia annum aut uix biennium durant. Quare quotannis innouare satius crediderim.

Tempus.

Dosis calidorum. Semina semper pondere metimur, sed diuersa, diuerso pro natura ipsorum, & scopo, & forma remediorum. Calida & grata, vt anisum, fœniculum, ad ʒ.j. vel ʒ ij. præscribũtur, vt in pulueribus post pastum. Quę minus grata sunt ob odorem, vel saporem à ʒ.ß. ad ʒ.j. vt semen cumini, seseli Massiliensis, carui, ameos. Quæ magis acria sunt, vt rutæ agrestis nasturtij, thlaspi, multo minori quantitate sumuntur. Quæ temperata sunt, à ʒ.i. ad ℥.i. in internis remedijs poni possunt. In balneis vero & fotibus, vel clysteribus, ab ℥.j. ad plures, cuiusmodi sunt semen maluæ, altheæ, lini, bõbacis, fœnigræci.

Temperatorum.

Diureticorũ dosis. Semina diuretica pro scopo, & sua acrimonia diuersis ponderibus administrari debent. Si ad ciendam vrinam dentur, à ʒ.j. ad ʒ.iii. vel iv. exhibentur, si vero purgantibus permisceantur, ad humoris attenuationes, vel medicamenti deductionem, a ℈.i. ad ʒ.j possent enim impedire, deriuando ad renes, vim medicamenti laxantis. *Dosis aperiẽtium.* In aperientibus obstructiones, media quantitate poni debent. In arteriacis à ℈.i. ad ʒ.i. In bechicis à ℈. i. ad ʒ.i. *Flatus discutientium dosis.* Quæ flatus discutiunt, in clysteribus, & sedantibus dolorem, & remediis alijs colicis, ad ʒ. ij. ad ʒ. vi in antidotis, a ʒ.j. ad ʒ.iij.

Calidissimorum dosis. Calidissima semina in puluere, vt nasturtii rutæ agrestis, thapsię, synapi, erucæ, in internis remediis à ℈ i. ad ʒ.i. in externis autem à ʒ.ii. ad ℥.i. In decoctionibus vero, intrinsecus sumendis à ʒ.i. vsque ad ʒ. iii. in externis autem remediis à ʒ.iii. ad ℥.i.ß.

Frigidorum dosis. Semina frigida maiora, in cientibus vrinã à ʒ. ii. ad ℥. i. In pectoralibus a ʒ.ß. ad ʒ ii. vel ʒ.iii In laxantibus a ℈.i. ad ʒ j. In clysteribus ab ℥.ß. ad ℥.i In balneis ab ℥.ii. ad ℥.iv. vel ℥. vi. Frigida vero minora in internis remediis, vt pulueribus, a ℈ j ad ʒ.j. & ʒ ij. in externis à ʒ.ß. ad ℥.ß. Narcotica à ʒ ß. ad ʒ.ij. vel ʒ.iij. ponuntur, vt in colicis, liberius verò in externis remediis, videlicet à ʒ.i. ad ʒ.ß.

Cerealium dosis. Cerealia integra pugillis vel manipulis mẽsurãtur, in balneis, quidem ad manus plures in clysteribus P.j. vel P. ii. in decoctionibus vero syruporum, iniectionum, gargarismatũ, ad P.i vel P.ß. *Farina dosis.* cerealia vero in farinam redacta, pondere mensurantur, ut ad cataplasmatum compositionem, a lib.i. ad lib.ij. Sic ad inspissationem succi herbarum, quantum sufficit, imponitur, donec mellis consistentiam acquirat, vt in bechico medicamento, aut arteriaco farina hordei, vel amylum a ʒ. i. ad ʒ.iii. vel ij.

Leguminũ. Legumina, vt Cerealia, metiuntur, in farinam vero redacta ponderantur.

Valor seminũ. Cæterum ℥.ß. nostratium seminum à denario vno vsque ad duos, uel tres ad summum vendi solet. Peregrina vero pro nobilitatis & loci ratione precio variant.

DE RADICIBVS.

CAP. V.

Electio. Radices deligendæ sunt, quæ saporem, odorem, & colorem sui generis perfectissimum habeant, quæque sint bene habitæ, extento cortice, non cariosæ, non marcidæ nec rugosæ. *Dignotio.* Exoticæ peculiaribus notis dignoscũtur. *Locus colligendi.* Colliguntur locis aptis, & terra vel sordibus purgatæ, vel inciduntur, vel integræ filo traiectæ suspensæ seruantur, loco non insolato, non infumato, non humido, non puluerulento, sed sublimi, puro, sicco, aut septentrionem, aut meridiem spectante modo non flent austri.

Tempus colligendi. Euelluntur fructu iam deperdito, & incipiente foliorum defluuio, cœlo sereno, pluuię namque illas imbecilliores reddunt, & humore crudo implent, quum crudi & excrementitij humoris, quam minimum habent, quãdo nec nimis molles, nec nimis durę & lignosæ. *Duratio.* Exiguæ radices in annum seruantur, maiores in biennium, vel triennium ad summum. Mutandæ autem sunt intra id tempus, si anni tẽperies sicca fuerit, sin autem admodum humida fuerit, eo præsertim tempore, quo radices colligendę sunt, satius est illis uti, quæ p̃cedente anno collectę sint, modo ea, qua dictum est ratione sint seruatę.

Dosis in apozematis. Radicum dosis in syrupis, uel apozematis, est ab ℥.i. ad ℥.ii uel ℥ iii. si pro multis dosib. paratur, si pro vna dosi, a ʒ.iii. ad ℥.ß. uel ℥. j. magis vel minus pro radicum natura, & uiribus Nam si cum purgantibus misceantur radices aperientes, minori quantitate ponãtur humores tenues & serosos a ventre ad renes deducendo, & deriuando, alui subductionẽ minuunt.

Dosis in balneis & apozematis. Radicum uero quantitas in balneis, libris, uel manipulis multis mensuratur In clysteribus vero, si pro uno clystere paretur decoctio ab ℥ ii ad ℥.iii. Quod si plures clysteres ex eadem decoctione parandi sunt, uel clyster, fotus, irrigationes, enchatismata, & balneum, dosis augenda erit. Quod ad purgantium radicũ dosim attinet, supra in Antidotario speciali dictum est.

Porro aromatarii nostri ℥.ß radicum a denario uno, usque ad tres uendere possunt, pro locorum, in quibus colliguntur, ratione.

DE LIGNIS.

CAP. VI.

Electio. locus. Ligna sunt partes plantarum firmissimæ, tanquam ossa in animalibus, durissimę. Eligendum solidum, graue, minime cariõsum & corruptum Ligna magna ex parte peregrina sunt, de quibus in Antidotario speciali particulatim tractauimus. Nostra autem

autem ex arboribus adultis decerpéda sunt. Quod ad quantitatem attinet, odorata, nobilia, vel preciosa pondere ℨ. j. vt plurimum describũtur, vt lignum aloes, xylobalsamum, & santali omnes Horumq́ vsus est non in internis solum, sed & in externis remediis, vt in antidotis, in pulverib. cordialib. capitalib. in vnguentis ventriculi, hepatis, & vteri. Item in epithematis cordis & ventriculi, in suffumigijs etiam vsurpantur.

Ignobilium dosis. Ligna autem crassiora, & minus nobilia, ex quib. decoctione paratur, vt ligni guaiaci, tamaricis fraxini raméta, maiori pondere vsurpantur, videlicet ab ℥.j. ad lib.j.

DE CORTICIBVS.

CAP. VII.

Cortices, quib. Medici vtuntur, partim è fructib. partim ex radicib. partim ex ramis sumuntur.

Electio. Exotici eliguntur, qui nec situ obducti, nec aqua submersi, aut excocti, nec teredine cariosi sunt.

Locus. Colliguntur, vbi eorum plantæ sunt præstãtissimę. Crassiores arborũ cortices aut manu auelluntur, cum leuiter adhærent, aut cũ tenacius adhæret, ferro abscindũtur. Tenues vero ac membranosi abraduntur. Radicum cortices sic parantur. Finduntur raduntur radices per mediũ, vel pulsantur pistillo a summo vsq ad imũ, deinde eximuntur medullæ, & abijciuntur, cortices vero diligenter exsiccantur, atque arculis ligneis reconduntur.

Tempus colligendi. Cæterum fructuũ cortice eximere cõuenit cũ maxime maturescũt fructus, radicũ, cũ herbę folijs suis exuũtur, arborũ vero cũ vigẽt.
Seruantur autem in annum.

Duratio. Dosis. Quo ad dosim, nobilium corticum erit a ℈. j. ad ℨ iij. vel ℨ. ß. vt cinnamomi, nucis moschatæ, &c. Ignobiliũ vero arborũ, & fructuũ nisi ingratitudo prohibeat, ab ℥. j. ad plures, vt guaiaci, capparis, fraxini, tamaricis, &c.

DE SVCCIS.

CAP. VIII.

Svcci ex plantis eliciuntur, virentium & tenerorum foliorum cauliumue tritura, & manuum aut torcularis expressione. Horum statim ab expressione vsus est, adseruanturq. aut liquidi, aut siccati, aut cum saccharo mixti in modum syrupi. *Electio.* Eliguntur nõ vetusti, nõ elãguescentes, nõ aliena qualitatũ suarũ conditione. Peregrini siue externi ant odoris saporis, coloris præstantia dignoscuntur, aut si non pulueruienti sint, aliove modo corrupti. *Tempus colligendi.* Eliciuntur ex adultis potius herbis, iã tũ ingentib (vtpote minus excremẽtitijs) nondũ lignosis, aut tabescẽtib. *Locus reponendi.* Qui liquidi seruãdi sunt, igne aut insolatione a crassiorib. partib. repurgãtur, & in phialam angusti oris inijciũtur superfuso aliquantulo oleo. Qui sicci reponẽdi sunt, aut sole, aut igne probe siccantur, tũ demũ vasculis vitratis, aut pyxidib. reponũtur. Liquidi mutantur quotannis. *Duratio.* Sicci vero & apud nos expressi, aut singulis annis, aut ad summum biennio.

DE LIQVORIBVS, LAchrymis, & gummis.

CAP. IX.

Liquor à succo differt, hic nãq; est, qui contusione & quassatione exprimitur, ille vero, qui incisa vel scarificata aut terebrata plantæ alicuius parte exstillat siue emanat. Lachrymam est, quę sua sponte ex plãtę alicuius parte aliqua promanat, & cõcrescit vel in gũmi, vel resinã. Liquores, lachrymæ & gũmi quæ medicis in vsu sunt, magna ex parte peregrina sunt. *Electio.* Eligũtur non vetusta, non elanguescẽtia, & euanida, nõ aliena qualitatũ suarũ cõditione, sic vt gustus iudiciũ subeũtia, nihil resipiant. *Tempus colligendi.* Liquores excipiũtur inciso per summũ adolescẽtiæ vigore caule. Gũmi uero gña nõ potius decerpunt, quã cõcreta, ac conglobata suis stirpib idonea maturitaté assecuta sint, *Locus colligendi.* resinæ tñ igne sæpius sibi cõcremẽtũ asciscũt. *Locus reponendi.* Reponuntur loco sicco. Liquores triennio vt plurimum vigent, gummi vero & resinæ diutius.

Duratio. Dosis. Cæterũ resinarum pondus, pro scopi, effectus & formæ remedij rõne, variat. Siquidẽ liquidæ per assumptũ, vt laryceą, & abietina, a ℈. j ad ℨ. iij vel ℨ. iij exhibemus, cũ detergere renes volumus, si aluũ subducere, a ℨ. ij. ad ℥. ß. ad ℥. j. vel plures pro scopi ratione. Siccarũ vero resinarũ, vt picis, dosis est, & quidem in externis remedijs, vt in emplastris & vnguentis ab ℥. ß. ad ℥. j vel plures.

DE ANIMALIBVS, ET eorundem partibus.

CAP. X.

Ex animalib. integris, aut eorũ partib. medicamenta sumũtur. *Electio.* Præferenda autem ea sunt, quæ ex animalib. mediæ ætatis, bene pinguib. beneque habito corpore desumuntur, non ex morbidis, ætate cõfectis, aut *Dignotio.* cadauerib. Præstantia autem ex natiuo colore, sapore & odore dignoscitur.

Locus reponendi. Cæterum pauca animalia integra asseruantur. Sicciora, vt cantharides, non difficulter, vbi semel probe exiccata fuerint, custodiuntur. Humidiora vero, & pinguiora, facile corrumpuntur, putrescunt, & vermes,

generant. Vnde absynthium, & similia putredinem arcentia illis adduntur. Reponuntur autem in loco sicciore non calido.

Duratio. Partes molles aliæ alijs diutius durant, nec certus terminus præfiniri singulis potest. Pleraque annum durant, quędam vel propter cęli intemperiem, vel propter malam asseruationem citius corrumpuntur. Quotannis autem vsitate mutantur, interdum consulto, quædam diutius anno seruantur.

B *Dosis.* Animalia quæ integra vsurpantur, numero frequentius mensurantur, quæ vero mutilata aliqua parte sui, & numero & pondere, quamquam nihil prohibet etiam integra animalia, si minora sint, pondere metiri, vt cimices, cantharides, &c. Partes animalium, siue maiores sint, siue minores, etiam liquidiores vt fel, penduntur omnes, item quæ vstæ sunt, vel alio modo præparatæ, dosis earum à ʒ. ß. ad ʒ. j. Quæ minus ingratæ sunt, vel parum efficaces, a ʒ. j. ad ʒ iij. vel ß. iv. præscribi possunt, vt ratura eboris, vel cornu cerui, vel vnicornis, quæ quia carius emitur, minori pondere datur. Partes autem, quę acres, aut fœtidæ, aut nimium odoratę sunt, i internis remedijs a gran. ij ad ℈. ij. vel ad ʒ. j. admisceri possunt vt moschus, ambra. zibettum, castoreum In externis vero remedijs potest quantitas eorũ augeri.

Parum efficacium dosis.

C *Acrium, aut fœtidarum aut nimiũ odoratarũ dosis.*

Intestinorum quantitas a ʒ. j. ad ʒ. ij. per se, uel cum uino propinatur. Verum si opiatis & puluerib. inserantur, ad ℥. j. vel ij. imponi possunt, quod ad multas doses componantur.

D *Pulmonum & hepatum dosis.* Pulmones, & hepata, pręsertim ingrata, & male olentia, siccata in furno, a ℈. ß. ad ʒ. j dátur, vel ad ʒ. ij. si odoratis alijs admisceantur.

Excrementorũ dosis. Excrementorum alia alijs sunt efficaciora, & magis acria, ob id diuersa præscribuntur mensura, vt stercus gallinarum aduersus fungos, a ʒ. j. ad ʒ. ij. stercus columbarum a ʒ. ß ad ʒ. j. In externis vero remedijs ab ℥. ß. ad ℥. ij. vel plures possũt impetrari. Stercus ouis & capræ & boum nec pondere nec mensura eadé præscribuntur. Stercus enim ouis in cataplasmatis ab ℥. ij. ad ℥. vj. stercus vero caprarum ad ℥. iv. at vaccæ ad lib. j. vel plus, habita semper ratione quantitatis remedium, & partis, cui applicabuntur.

E

Fellium dosis. Fella, vt acrimonia, & consistentia differunt, sic etiam pondere. Fel enim auium, cum minus acre, tenius autem felle quadrupedum sit acrius vero, sed minus tenue felle piscium, fellis quadrupedum dosis erit ʒ. i. auium ʒ ij. piscium vero ʒ iij.

F *Cornuum dosis.* Cornua quia dura sunt, uel vruntur, vt ostracea vel lima raduntur, a ʒ. i. ad ʒ. iij. vel ʒ. iv. dantur. Pretiosa autem, vt vnicornum a gr. vj ad ʒ ß. vel ʒ. j. exhiberi solent, pręsertim diutiub. quib nihil carum esse potest.

Testarum dosis. Testæ similiter ostreorum, mitulorum, conchatum, prrpurarum, buccinarum, cancrorum, &c. vrũtur, vt facilius in partes tenuissimas reduci possint, & a ʒ. j. ad ʒ. ij. vel ʒ. iii. dantur. In externis autem remedij a ʒ. ß. ad ℥. ij.

Perlarum dosis. Vniones vero seu perlæ, quas vsus in antidotis, & puluerib. cõrdialib. & quibusdam collyrijs recipit, a ℈. i. ad ad ʒ. ij. assumuntur.

DE MINERALIBVS, metallicis, lapidibus & terris.

CAP. XI.

Mineralia. Metallica. Electio. Mineralia sunt quæcunque ex terra effodiuntur. Metallica vero, quæ præterea possunt liquefieri concreta Horum autem medicamentorum genus cum plerumque peregrinum sit, de singulorum, quæ in maiore vsu sunt, delectu peculiariter in speciali Antidotario tractanimus, nunc saltem de dosi eorum in genere agendum esse videtur. Itaque metallica omnia, pro ratione efficaciæ & acrimoniæ, diuersis ponderibus metiuntur. Quæ summæ sunt efficaciæ, a ʒ. i. ad ℥. j. exhibentur.

Efficacium dosis. Dosis parũ efficacium. Quę parum efficacia sunt, magna copia imponuntur. Quæ autem possunt liquari, & emplastica sunt, vt cerussa, lythargyrum, ab ʒ. j. ad lib. ß. uel lib. j. vel plures imponuntur. Acria vero per se, uel ob vstionem, vt ærugo, flos æris, &c. a ʒ. ß. ad ʒ. si fuerint abluta, maiori copia. Parum acria, vt plumbum nõ vstũ pompholyx, thutia, cerussa &c. & quæ sine morsu siccant, a ʒ. j. ad ℥. i. ponuntur, possunt tamen maiori quantitate vsurpari. Mineralia uero, ut sulphur, alumen, chalcantum, cum sint acerrima, non nisi in fortioribus remedijs sunt vsurpanda.

Acrium dosis.

Causticorum dosis. Caustica, vt chalcãtum, chalcitis, sandaracha, chrysocolla, &c. a ℈ ß. ad ℈. i. per se imponuntur, si vero, mitioribus admiscentur, ad ʒ. j. Pretiosorum lapidum, ut smaragdi, saphyri, &c. dosis est a ℈. ß ad ʒ. j.

Gemmarum dosis. Acrium lapidum dosis. Qui efficaciores sunt, & acrimoniã quandam habent, ut lapis armenus, & cyaneus, pro diuersitate scopi, & præparationis ratione, diuersimode mensurantur. Siquidé in cordialib. a gran. vii. ad ℈. ß. in purgantib. uero a ʒ. i. ad ʒ. ij. ß. pro vnica dosi ponitur, in compositionibus maioribus, maiori copia, pro earum scilicet quantitate. Sic ustus minori quantitate ponitur, quam non ustus & ablutus.

Lapidũ non acriũ dosis. Lapides uero nulla acrimonia præditi, ut Iudaicus, & lapis lincis, a ʒ. ß. ad ʒ. j. vel ʒ ij.

Terræ acris dosis. Terræ non acris dosis. Porro terra eodem pondere mensurari debet, quo lapides. Nam acris, vt ochra usta, a ℈. j. ad ʒ. ß. Quæ uero sine acrimonia est, ut sigillata, rubrica fabrilis, bolus armenus, a ʒ. ß. ad ʒ. ij.

DE

DE AQVIS DEstillatis.

CAP. XII.

HActenus de medicamentis, quæ natura constant, disseruimus, nunc de artificialibus tractandum venit, sumpto à fluidis, quæ intrinsecus sumuntur initio. Horum autem primum locum obtineut aquæ stillatitiæ, quę ex herbis, floribus, fructibus, radicibus, liquoribus, & animalibus eliciuntur.

Electio. Præstant quæ quasi vitreis, vel figulinis rẽ pore, quo maximè vigent plantæ, destillãtur, & quidem in balneo Mariæ, vel vapore aquæ calentis, vel cineribus moderatè calidis. Veruntamen vapore aquæ seruentis destillatæ, vires & qualitates plantarum integrius retinent. Necessarius autem est ignis ex carboribus accensis, & non lignis, præsertim viridib. & fumum reddentibus.

Locus repositionis. Seruantur in vasis vitreis, in loco temperato. Verum ante quam reponuntur, per aliquot dies soli exponi debent, vasis linteo, aut membrana perforata obturatis, vt quicquid excrementosum est, resoluatur, simulque exhalet empyreuma, quod in aquis destillatis remanerat.

Duratio. Durant annum, plus minusve, pro destillationis ratione Nam in vapore aquæ calentis destillata, cnm sint excrementosa, parum diu seruari possunt, quæ vero in cineribus calidis aut arena diutius, quæ in balneo, medio modo se habent.

Dosis. Cæterum aquas stillatitias omnes propemodum hodie medici cum syrupis commiscent, ac sic notandas præbent ab ℥ iij. vsque ad ℥.iv addita dimidia syrupi conuenientis parte, ita vt sit dupla aquarum ad simplam syruporum mensura. Aquis quoque extrinsecus vtuntur medici, in forma epithematis, de quorum dosi infra suo loco.

Valor. Aestimatur ℥.j. denariis duobus, vel tribus.

DE SYRVPIS, IVLAPIIS, & sapis.

CAP. XIII.

Syrupus. SYrupus est medicamenti forma liquidior ex succis, vel aliis plantarnm partibus cũ humore aliquo percoctis, & saccharatis ad saporis gratiam & custodiæ diuturnitatem. Horum autem alii simplices, alii compositi.

Syrupi simplices. Simplices, qui ex vnius simplicis decocto vel succo fiunt. Coquuntur autem succi in olla vitrata ad quartæ partis consumptionem, & depurari siuuntur, deinde huius succi sic depurati libra cum facchari clarificati tantundem coquitur ad iustam crassitiem, cuius indicium erit, si guttula in marmor effula hæreat, aut digitis accepta, horum adductione & diductione fila ducat. Alij saccharum coquunt ad penidiarum vsque crassitiem, dein

A de succum admiscent, & simul feruere semel sinunt, postea igni e emptum insolant.

Syrupi compositi. Compositi, ex infusionibus, & variarum rerum decoctionibus conficiuntur, ac variè parantur. Alij decoctiones a simplicibus sine expressione effundunt, & colant, ac addito saccharo, vt supra dictum, vel quantum satis est, coquunt. Alij decoctum manibus, vel prę lo prius exprimunt, expressum donec cla um B fiat, purificant, deinde ad parfectionem coquunt. Hi prioribus videntur esse efficaciores, illi elegantiores. Optima ratio esse videtur conficiendi efficaces syrupos macerare aliquadiu materias in liquore præscripto, & calidè superinfuso, non nimis multo, sed quantum tegendis & humectandis materijs sufficit, deinde tanquam recentes, & virides prælo subijcere, siccum exprimere, & vt decet, percoquere, ne coquendo, & diutius feruendo multum exhalet, & quod tenuius est, pereat. In quibusdam etiam syrupis composi- C tis, materiæ exactissimè tritæ, & in panniculum lineum inclusæ in syrupos adhuc feruentes imponunr, & relinquuntur ibidem, donec syrupus absumatur, vt in syrupo de cichorio cum rhabarbaro, &c. Rectius facere uiderentur, si qui materiam illam, uel dissolutam, vel laxius inclusam, in medio decoctionis inijcerent, atque aliquantisper simul feruere sinerem subinde, rudicula ad lebetem comprimẽdo, mouendoque, ac tandem fortiter ex D primerent.

Locus reponendi. Reponuntur vasis uitreis, aut figulinis uitratis, ac simplices quidem ad annum unum

Duratio. compositi uero, biennium. Exhibentur frequenter diluculo appetente, prius quidem calefacti.

Tempus exhibendi. Nonnunquam etiam uesperi, potissimum ubi somni conciliandi gratia sumuntur.

Dosis. Dosis alterantium a ℥. vi. ad ℥. ij. cum dupla aquæ affectui accommodatæ, quantitate E laxantium uero ab ℥.ß. ad ℥.iv. cum decoctione laxatiua, ℥.j syrupi sufficit, pro unica dosi.

Taxa. Aestimantur ℥.j syrupi à denarijs iv. usque ad vj ad summum. In quibus autem ingreditur cassia, aut manna, aut aliquod pretiosorum laxantium, taxabitur ℥.j. bajoque unico seu denarij. decem nostraribus, aut plus, secundum ingredientis ualorem. Cæterum iulepus Arabum potionis genus est delicatæ apud Græcos, quæ parabatur ex aqua, uino,

Iulapium. F & succi cum saccharo. Arabes id genus solum descripserunt quod ex aqua & succis cõponebatur, illudque iuleb uocarunt. Græci recentiores Julapium. Fiunt autem cum aquis stillatitijs, & horum frequentior est usus hodie, aut cum decoctionibus, & succis origratis, sed horum usus nullus est. nam eorum loco syrupo simplici utimur. Sumitur autẽ in iulapijs conficiẽdis æqualis aquæ cum sacchar o

quantitas & ad syrupi consistentiam coquun tur, deinde in vasis vitreis vt syrupi vel figu linis vitratis ad annum reponuntur.

Vsus. Quod ad syruporum & iulapiorum vsum attinet, succos corporis purgationi præparant meatus reserant, obstructiones leuant, humoris lentitiam dissecant & detergunt, materiã in corporis habitum digerunt, dissipant, qualitatibus suis intemperiẽ oppugnant, & quod non parui est momenti, quiddam etiam læuissimè educunt, vt his omnino nominibus in purgationibus ipsis non paruo sint vsui.

Rob. Porro Rob, aut sapa succus est fructuum, solis aut ienis calore inspissatus, vt asseruari possit, & eo vti liceat in oris præsertim morbis, aut per se, aut cum melle, aut saccharo, aut sapa. Perfectæ coctionis indicium est, si tantum inspissata sit, vt frigefacta vnitatem quandam, & mellis crassitudinem adipiscatur. Reponuntur, vt iulapii & syrupi, ad annũ vnum, vel vltra.

DE DECOCTIS, SEV apozematis.

CAP. XIIII.

Decoctorũ & syruporũ differentia. DEcocta quæ Græcis apozemata dicuntur cum syrupis compositis magnam habent cognationem, à quibus tamen differunt duratione, suauitate & consistentia. Si quidẽ syrupi, vbi rite fuerint cocti, vltra annum et quandoque durant. Decocta vero vix per se ptimanam seruari possunt. Syrupi plus sacchari recipiunt, quam decocta, ideoque suauiores, & gulæ gratiores. Syrupi præterea ad iustam spissitudinem coquuntur, decocta vero non. *Decoctorũ compositio.* Fiunt decocta ex folijs, floribus, radicibus, lignis, interdum etiam siccis, raro ex liquoribus, gummis, resinis, raro itẽ ex animalium partibus, rarissimè ex terris & metallicis corporibus. Coquuntur autem hæc nunc ex aqua tum simplici qualis fontana pluuia, tum medicamentosa, qualis ex planti destillata, marina, salsa, sulphurea, aluminosa, nũc *Ingredientium dosis.* ex alio humore, vt sero lactis, vino, aceto, lixiuio, &c. Foliorum autem quantitas manipulos quinque ad summum, florum pugillos quatuor, radicum vncias tres, ad summũ quinque, seminum drachma quatuor aut sex non excedat. Aquæ mẽsura raro libras duas, vel ad summum tres, superet. Cæterum initio omne meditullium lignosum, durum, vetustum ex radicibus auferẽdum, alioquin in recedentibus relinquendum atque radices, semina cortices lignorum medioeriter comminuenda, & si quę sunt crassioris substantię, & inodora primo loco cocturæ committẽda, deinde quæ rarioris materiæ existunt, veluti radices graciles, & fructus aliquot, postremo

A flores, herbæ, & radices odoratæ, fructus, cortices peregrinæ & odoratæ, aromata, & id genus alia imbecilla. Quæ vero mucorem de se præbent, qualiã sunt ficus, myxa, semina citoniorum, lini, fœnigræci, tragacanthum, gummi arabicum, ad [illegible]em quoque inijcienda, aut quod satius, in panno lineo raro & laxo ligata, longo & contumaci filo appenso, coquenda.

B *Modus coquendi.* Coquuntur autem omnia in olla vitrata ad tertias, interdum ad dimidiæ partis consumptionem, postea colo transfunduntur, adiectaque sacchari conuenienti quantitate, decoctum dulce redditur, & cum oui albo ab omni spurcitia mundatur, & pro qualibet vna dosi decocti ℥ j. syrupi conuenientis commiscetur.

Decoctorũ purgãtium componendi ratio. Componuntur etiam decocta quædã purgantia, non multum à iam commemoratis C variantia, nisi quod in illorum compositione diligenter ad pondus purgãtium medicamẽtorum sit respiciendum, adiectis semper ijs, quæ vim eorundem infrænãt, atque vehemẽtiam remittunt.

Locus reponendi decocta. Porro debent decocta conseruari in uasis vitreis, diligenter obturatis, loco frigido, aut arena sepeliri, si diutius sint asseruandi. *Duratio.* Seruantur autem vi, vt antea dictum, per se D ptimanam.

Tempus exhibendi Dosis. Assumuntur autem instar syruporum, diluculo appetente, põdere trium, aut quatuor quinque vnciarum, prius calefacta.

DE INFVSIONIBVS SEV dilutis.

CAP. XV.

E *Infusio qd.* INfusio, quæ & maceratio & irrigatio, & dilutum nonnunquam appellatur est liquor in quo medicamenta certo tempore citra elixationem macerantur. Infunduntur autem seu macerantur eædem materiæ, quæ in decoctis seu apozematibus decoquũtur, atque vel simplices & infusio simplex dicitur, vel diuersæ ac infusio composita appellatur, aut in vino, aceto, sero, aqua destillata aut alio quodam liquore. Vtrunque infusorum genus sæpius à medico præscribitur, in quo humore, F qua quantitate, qualitate item calidène an frigide, quantoque tempore fieri debeant, itẽ quales fieri debeant expressiones, fortes an imbecillæ. Hæc autem omnia diligenter perfici debent, & si quando contingat vt in medicamento non sit expressa quãtitas, qualitas & tempus, aut si scribatur. Infunde secundũ artem, tanta quantitas aquę sumenda est, vt medicamenta, quę maceranda sunt, operiat.

Medicamẽta sicca quãdiu, & qu... Radices, fructus, ligna, aut cortices, sicci, & sequente hyeme, macerari debent primum contusa & confracta, aqua tepida aut calida,

modo macerāda, & exprimenda. calida, per viginti quatuor horarum spacium aut supra cineres, aut super fornacem, aut in vase calido, aut ad solem, aut loco calido.

recentia quo et quamdiu infundenda Flores, herbæ, aut fructus recentes, & æstiuo tempore, macerantur in humore frigido duodecim horarum spacio. In vtriusque expressio fortis facienda est.

Purgantia quamdiu irrigāda, & quomodo exprimenda. Medicamenta purgantia, veluti rhabarbarum, agaricum, & similia, crassius aut minutius confringuntur ex medici præscripto, deinde macerantur, hyeme horis duodecim, æstate sex. Expressio autem magis aut minus fortis esto pro medici præscripto. Nam quæ saltem colantur, & non exprimuntur, imbecilliora sunt, sed tenuiora & iucundiora, quę vero exprimuntur, valentiora existunt, & minus iucūda, prout expressio magis aut minus fortis est.

Dosis purgātium. *Infrænātia* Obseruandum etiam venit, vt purgantiū medicamentorum pondus ritè seruetur, & vt iis commisceātur, quæ vehementiam eorum infrænare possunt, de quibus omnibus in speciali egimus Antidotario.

Duratio. Cæterum omnes infusiones recentes fieri debent, non autem eę sumendę, quæ tempus legitimum prętergressæ sint, nam facile corrumpuntur. Quod si conseruandę sint, vas arena obruendum est, nam sic melius, perdurant.

Tēpus assumendi. *Quantitas.* Sumuntur autem calide, tempore matutino & stomacho vacuo sicuti syrupi & apozemata, ab ℥.iij. ad ℥.iv.

DE CLYSTERIBVS.

CAP. XVI.

De Medicinis artificialibus liquidis, quæ per os sumuntur, quatuor præcedentib. capitis disseruimus, nunc de iis, quę per anum induntur, clysteribus scilicet, agendum est.

Clyster Clyster, Latinis Ablutio, enema, iniectio Latinis dicitur. Medici huius temporis clysteris, & enematis vocibus Græcis potius, quā Latinis vtuntur. Etsi varia sint enematum genera, tamen ex quatuor potissimum rebus componūtur, videlicet liquore, vt iusculo aliquo, vel decocto, medicamentis purgantibus oleis, & sale, quæ omnia pro morbi diuersitate variantur. Interdum etiam mel, aut saccharum, aut vitelli ouorum, aut butyrum, aliaque eius generis, prout morbus postulat, adijciuntur. Singula tamen eorum, quę iam ordine recensuimus, certa quadam ponderū ratione permiscentur. Nam ve iuris decocti, aut liquoris libra magna ex parte vna, aut

Decocti dosis. plus minusve, pro corporis magnitudine, ventris plenitudine, morbi natura, & ętatis ratione. Si quidem in proceroribus, & magnis intestinorum inanitionibus vsque ad lib j.ß. infundimus. At in affectibus, qui cum fluore sunt, cum intestina eluere volumus, & iniectionē cito reddi, maiorem quantitatem imperamus. Id etiam obseruatur in vlceribus detergendis, præsertim quæ altiora intestina obsederunt. In alijs autem affectib. quib diutius clysteres retineri oportet, minorem quātitatem præscribimus, vt in colicis dolorib. magna ventris plenitudine, grauidis, in enterocele. Idem etiam intelligēdum, cum iusculum, seu brodiū nutritionis gratia inijcimus. Similis est puerorum ratio, quam clysteres eadem, vel minore quantitate contenti sunt.

Purgātium dosis. Medicamentorum pondus, fere geminum ad ea, quæ deuorantur, existit, videlicet purgantium simplicium, vt agarici, turpeti, colocinthidis ad ʒ.ij vel ʒ iij. compositorum vero, vt hieræ picræ, diaphœniconis, benedictę &c ad ℥.j. vel vel ℥.j.ß. plus minusue pro virium ratione & morbi vehementia. In febribus enim, & debilibus, senibus, conualescentibus, & intestinorum mordicationibus minorem dosim præscribimus, è contra in apoplecticis, lethargicis, cōxendicum dolorib. & in ijs qui exitiale venenum hauserunt, maiorem dosim imperamus.

Olei mensura. Oleorum vt plurimum ℥.iij. Pinguedinū mellis, butyri, sacchari ℥.j aut ℥.ß. Vitelli ouorum maxima ex parte, duo, aut tre. Salis communis ʒ.j.ß. plus minusve, prout facultatem excretricem prouitare necesse est. Cæterum omnia in mortario diligenter permiscēda sunt, & si quid crassi, aut terreni in fundo resederit, abijciendum, reliquum autem moderate calidum per vesicam, vel syringam, duab. vel trib horis ante cibum inijciendum

Tempus iniiciendi clysteres. *Tempus detinendi.* Detinendi vero tempus non vnum idemq; est, sed pro eorundum diuersitate variatur. Quibus enim abluendi & extergendi vis inest hi supra horæ dimidium in corpore haud retineantur. Dolores mitigantes longiori tempore detineri debent. Omnium longissimo, quibus glutinandi est facultas. Quibus purgandi vis inest, sua sponte erumpere solēt. Quod si tamen diutius in corpore cunctantur, glandem supponere cōuenit, vt facultas expultrix excitetur, noxiaque tandem expellantur.

DE GARGARISMIS.

CAP. XVII.

Gargarismatum compositio. Ex genere particulariter euacuātiū medicamentorū sunt gargarismata, quorum mixtura constat ex decoctis, vel aquis stillatijs & aridis medicamentis in puluerē redactis, quib. pro affectus diuersitate, aut additur mel rosatum, vel melantho actum, syrupus de stœchade, e calamintha, uel diamorō, uel succus è ribes, vel oxyacātha, vel hiera picra. &c. Horū aūt pōdus nullū certū obser-

Dosis. uatur Sūt tñ, qui liquorū triplū pōdus simplo antidotorū succorū medicatorū & syruporū debere rñdere velit. Verbi gratia, si syruporū & anti-

& antidotorũ, ſuccorumque medicatorum ℨ. ij. ſint, liquorum eſſe debent ℥. vj. Sunt etiam, qui decocti lib. ß. & aridorum medicamentorum ℨ. j. vel iij præſcribere ſolent.

Duratio. *Tẽpus uſurpandi.* Corrumpũtur gargariſmata breui tempore, ideo recenter parari debent. Tempus autem vſurpandi conueniens matutinum eſt, & veſpertinum ante cibum.

Vſus. Vſus vero horum in affectibus capitis, faucium oris, cum ſcilicet pituitam ex cerebro elicere, vel faucium & oris tumores inhibere vel diſcutere, vel vlcera detergere & conſolidare volumus.

DE CAPVT PVRGIIS, ſiue errhinis liquidis.

CAP. XVIII.

Erhinorum tria genera, Caput purgia. Errhina ſunt medicamenta, quæ naribus inſeruntur, à quibus nomen acceperunt. Horum cum tria ſint genera alia liquida alia ſolida ſiue coacta, alia diſſipata, de liquidis ſeu fluidis hoc loco tantum agemus, de reliquis vero duobus ſuo loco tractabimus. Itaque Errhina liquida ſunt, quę medicis Caput purgia voce conficta appellantur. *Caput purgia e quib. parantur.* Fiunt aũt vel ex humidis ſolis, vel aridis & humoribus ſimul ad vnguenti ſpiſſitudinem miſtis. Humida, ex quibus componũtur, ſunt ſucci herbarum, videlicet betæ, anagallidis, cucumeris ſylueſtris, braſſicæ, maioranæ, ſambuci, ſabinæ, nigellæ, liquoribuſque ijs ſimilibus. *Doſis.* Horũ ſufficit vna vice ſemi vnciã infudiſſe. Admonendi ſunt, qui ſumunt, vt os aqua compleãt ne ſcilicet e naribus per meatus in os perfluãt ſucci, caputque in poſteriora reclinandum. Arida vero quæ humoribus commiſcentur, ſunt piper, nigella, nitrum, caſtoreum, pyrethrum, elleborus albus, carpeſium, zingiber, radix iridis, acori, pulegium, origanũ, calamẽthũ, agaricũ, colocynthis, &c. Ex his, inquam errhina ad vnguenti ſpiſſitudinẽ formantur. *Tẽpus uſurpandi.* In vſu, panno lineo aut ſerico penicilli inſtar formato oblinũtur, & naribus cõduntur. His quidem omnibus ſtomacho ieiuno vtendum eſt, & non niſi poſtquã corpus vniuerſum, aut venæ ſectione, aut purgatorio medicamento euacuatum fuerit. *Ingredientium. Vſus.* Doſis vero ingredientium ex Antidotario ſpeciali cuiuis facile patebit.

Cæterum errhinorum vſus eſt, in diuturnis capitis affectibus, præſertim morbo comitiali, oculorum hebetudinibus, narium obſtructionibus & vlceribus, odoratus difficultate, conuulſione cynica, & morbo regio, &c.

DE EPITHEMATIS.

CAP. XIX.

Hactenus de medicamentis fluidis, quæ intrinſecus ſumuntur, actum eſt, nunc de ijs, quæ foriniſecus apponuntur, tractandũ eſſe videtur, ſumpto ab epithematis exordio.

A *Epithemata.* Epithemata veteribus malagmata, recentioribus vero irrigationes & irrorationes dicuntur. *Epithematum compoſitio.* Componuntur ex ſtillatitijs liquoribus affectui, & parti proprijs, adiectis pulueribus, vel ſpeciebus aliquot, interdum etiam vino, & croco, interdum aceto, pro partis affectæ natura. Quibus omnibus ſimul mixtis & agitatis, intinguntur panni linei tepidè, ac madefacti, leniterq; expreſſi, parti applicãtur et ſubinde mutantur, ne calefacti corpus calefaciant. B Admouentur hodie ſępius iecori, *Locus* & cordi epithemata, rarius autem fronti, pectori, ventriculo lieni renibus et teſtibus. His quæ cordi applicantur, aliquid vini optimi & croci miſcetur, ijs vero quę iecori, vel lieni aceti parum, vt nimirum ad iecur vel lienem et corporis interiora vim medicamentorum deducant et aſtringentia aliqua, quæ autẽ ventriculo, aſtringentia aromatica ad robur C partium inducendum.

Tempus applicandi. Applicantur autem poſt euacuationem factam, vel poſt ſanguinis miſſionem, et potiſſimum in febrium ſtatu, in quo omnia ſunt ſęuiſſima. Frequenter iis vtendum, ſero et manè In ſumma, quoties pars aliqua inflammatur, aut alia calida affectione afficitur.

Doſis Menſura epithematũ libram non excedit, communiter aũt ſelibram, vel ℥. x. continet. Sic autem ea magna ex parte miſcentur, vt libræ vni liquorum ℨ. j. ß. aut ℨ. ij. ſpecierum reſpondeant. Quæ vinum et crocum vt cordia D lia epithemata recipiunt, cum modũ in illis miſcendis ſeruant, vt libræ liquorum vncia vna vini, & croci aliquot grana, adiciantur, quæ vero acetum vt in epithematis hepaticis et ſpleniticis expoſcũt, ijs pro libra vna aquarum ℥ ß. aceti ſufficiet.

Vſus. Vtimur autem his in febribus hecticis, et ſqualidis, ardentibus, peſtilentialibus, viſcerũ inflammatione, et totius corporis incendio, itẽ in cordis palpitatione, cardiaca paſsione, eryſipelate, et virium imbecillitate, etc.

E

DE FOMENTIS.

CAP. XX.

Fomenta vnde dicta Epithematis ſimilia ſunt fomẽta, quæ à fouendo dicta ſunt, quod ſcilicet ſuo calore partes corporis, quibus applicantur foueãt Græci πυρίας vocant. Sunt autem duplicia, F humida nimirũ et arida, hæc nihil fere a ſacculis, de quibus ſuo loco tractabimus, diſtãt, illa vero, de quibus hoc capite agimus, fiunt vel ex aqua calida, vel vino, vel oleo, vel decoctis herbarum, florum et ſeminum ad tertias vel dimidias, interdum etiam ex decoctis *Fomenta ex quibus fiat.* cataplaſmatum, quæ vel in veſica bubula, uel vaſculo ęreo, aut fictili, aut vitreo poſita aut ſpongia aut filtro uel panniculis ſeu linteis duplicatis, aut triplicatis excepta parti *Varies uni bus applicẽtur* affectæ admouentur, uidelicet oculis thoraci uentri iecori lieni renibus ueſicæ utero etc.

Fo

Tempus. Fomentis sæpe vtimur, ante quam vel cataplasmate, vel vnguentis vtamur, quo pori aperiantur, partes relaxentur, & quodammodo viam muniant alijs remedijs Ante tamen corporis euacuationem non sunt temere adhibenda, tunc enim plus humorum ad calefactam partem trahetur, quam id sit quod discutitur. Præterea in febribus ante accessionem ipsis vtendum, sed non statim per initia, neq. cùm copia humorũ in toto corpore superat.

Frequenter autem sunt mutanda, ne defrigerata lædant.

Vsus. Quod ad ingredientium quantitatem attinet, pro singulis manipulis, vel duobus herbarum, libra vna humoris addenda est.

Dosis. Cutim rarefaciunt. & transpirabilem reddũt sanguinem & biliosiorem succum qui est in inflammationib. attenuant, crudum humorẽ concoquunt, emolliunt. & per halitum digerunt, quib. de causis dolores leniunt. & sedãt.

DE EMBROCHIS. CAP. XXI.

Embrocha quid. EMbrocha, Latinis perfusio, & irrigatio, est, vbi ex alto pluuiæ instar in partẽ aliquam fit destillatio, a verbo βρέχω. quod pluo ac irrigo significat. Differt a fomento humido. quod hoc spongia, vel pannis densis, in decoctione madefactis vtamur, illa verò pars ex alto irrigetur.

Embrocha ex quib. componatur. Componitur ex herbis, florib. radicib. seminib. & id genus aliis, decoctis in aqua, aut vino, aut lixiuio, vel oleo. Vtimur ijs calidis, & *Pars cui applicentur.* quidem in capitis malis, aliarumq. partium fracturis & contusionib.

Dosis. Adjicitur autem magna ex parte ad manipulos plãtarum, libra vna liquorum, atq. quo ad medietas absumatur, decoquitur.

DE INSESSIONIBVS. CAP. XXII.

Insessus quid. INsessio, insessus, Græcis ἐγκάθισμα quemadmodum a fomentis materia non differt, ita forma cum balneo cõuenit, vt sit quasi dimidium solium, cui ægri ad ventriculum vsque tantummodo insideant, crurib. & brachijs exemptis, vulgo appellant semicupium.

Insessus ex quib. componantur. Fiunt ex decoctione herbarum, florum, radicum, & seminum, quæ omnia pro morbi natura variantur. Herbarum autem quantitas sit *Dosis ingredientium.* a manipuli quinque ad viij. vel decem, radicum ab ℥. ij. ad ℥. iiij. seminum a ʒ. vj. ad ℥. v. vel ℥. vj. aquæ vero, quantum pro insessu suffi- *Tempus impendendi.* cere videtur. Imponuntur medicamenta sacco, & in aqua ad tertias vsque coquuntur. Vtimur his temperate calidis, duabus aut tribus horis ante cibum, corpore prius purgato, vel saltem alui & vesicę excrementis depositis, *Mora in insessu.* non autem, vbi crudis, & malis humoribus corpus est refertum. Mora autem in eo ad

A horam esse debet plus minusue, tum pro affectus vehementia, tum virium imbecillitate.

Vsus. Cæterum insessionum vsus expetitur aut ob balneorum defectum, aut virium imbecillitatem.

DE BALNEIS CAP. XXIII.

Balneum quid. BAlneum est remediũ totius corporis aqua vel vapore irrigati, vel ad decessionem, B uel dolores, uel lassitudines, uel cutis uitia, uel corporis totius intemperiem. Sunt autem uel naturalia, uel artificialia. Natura- *Balnea naturalia.* lia dicuntur, quæ per se, aut sponte, naturaliterq. proueniunt, & thermæ uocantur, a ther mon Grǽce, Latin calor. Artificialia uero, aut *Artificialia* *Solium quid.* ǵrea, ut Laconicum. uel liquida seu aquosa, ut solium, quod nihil aliud est, quam uas, in quo homines sedentes, lauantur, labrum lauacrum, piscina, & tina appellatur. Laconicum *Laconicum quid.* C uero nominamus locum undiq; uallatum cuius aer per medium calefit, siue ab igne, siue ab aqua fieri contingat.

Balnea ex quibus constent. Naturalia constant ex sulphure, uel alumine, uel sale, uel nitro, uel bitumine, ære, ferro, cupro, auro, uel ex his mistis. Artificialia uero uel ex simplicib. ut aqua simplici calida, uino lacte, oleo, uel compositis, ut herbis, florib. fructib. seminib. radicib. cortib. succis, herbarum mineralib & id genus alijs, succo impositis, atq in aqua ad tertias usque decoctis. Li- D quoris quidem quantitas pro balneo conue- *Dosis ingredientium.* niens esse debet, & non ultra uentriculi, orificium sedentis progredi, herbarum uero a manipulis v. ad M. x uel M. xv plus minusue pro morbi natura, & virium robore, florum a P. ij. ad P. x. vel xij. radicum ab ℥ iij. ad lib. iij. vel iiij. vel v. seminum, ad ʒ. i. leguminum ab ʒ. vj ad libro ij. mineralium ab ʒ. iij. ad libro iij. &c.

Tempus lauandi. Cæterum tempus laconici conueniens esse E videtur hyemis & veris principium, vel quod neque frigore, neque æstu nimio excedit Solij vero ver, æstatis finis, corpore prius euacuato non autem adhuc ex labore itineris defatigato, vel repleto, vel crudi & malis humoribus, referto. Hora diei commoda, matutina est post solis ortum per horam vnam, stomacho vacuo (in balneo namque neque cemedendum, ne actio balnei impediatur) alui & vesicæ excrementis prius depositis, natura, F vel arte. Vespertina vero hora, ea conueniens esse videtur, in qua prandij digestio cõpleta est.

Mora Mora autem in balneo matutina prolixior sit vespertina, mane videlicet ab vna hora vsque ad horas duas, vel tres, plus minusve pro ægri natura, & virium robore. Siquidem biliosi, macilenti & debiles longam moram non ferunt, econtra fortes, pingues, frigidi & humidi

humidi longiorem. Vespertina mora duarum horarum ad summum.

Laconici vsus. Porro laconicum materias per totum corpus calefacit, fundit & euacuat, cutim laxat, confert crassis & pinguib. & minus quam par est exercitatis.

Solii vsus. Solium aquę dulcis moderatè calidu m pueris & senibus confert, calefacit & humectat, lassitudinē soluit, mitigat, plenitudinē discutit, duras partes emollit, flatus discutit, somnū prouocat, tepidum vero humectat & infrigidat, febrib. exiccātib. hecticis & vehementib. solis exustionib. confert, quod vero iusto calidius est, calefacit quidē, sed nō perinde humectat.

Balnei ex lacte usus. Balneū ex lacte, ad emaciatos, uirib destitutos, & alimenti indigoss, ex eius sero, ad pruritū & calorem cutis, maxime ad puerorū exanthemata. Balneū ex vino ad membra debilia corroboranda.

Balnei ex oleo usu. Balneū ex oleo febrib cum frigore acciden tib. doloribusq. neruorū inde ortis, confert, itē conuulsioni ex punctura, aut vulnere factæ, calorem natiuum roborat, materiam noxiam resoluit, articulorum dolorib. prodest, &c.

Naturalium balneorum usus. Thermæ in vniuersum omnes exiccant, sed quædam cum exiccatione egregie simul calefaciunt, quædam exiccanda constringunt, sed de his abeunde in speciali Antidotario.

DE LOTIONIBVS.

CAP. XXIIII.

Lotiones ex quibus componantur. LOtiones quodammodo balnea particularia sunt. Abluuntur enim caput, axillæ, manus, pedes, & naturalia. Capitales ablutiones, ex herbis, & florib capitalib. in lixiuio coctis, componuntur, axillarū, ex altringentib. vt oleastro, lentisco, additis quibusdam odoratis, vt rosis, in lixiuio, pedum vero, ex herbis, florib. vel calidis, vel frigidis, in aqua vel lixiuio bullitis. Horum autem quantitas communiter a manipulis iiij. ad M. viij. vel M. x. *Dosis.* Qui frigidi & humidi natura sunt, capitalibus lotionib. rarius, qui vero calidi & sicci, frequentius vtantur.

Capitis autem lotiones calidæ exhibendæ mane cibum, corpore recrementis uacuo, sic tamen, vt statim caput abstergatur linteis calidis, & exiccetur, pedum vero lotiones, mane vel vesperi ante cibum, vel etiam ante somnū non autem pedes rursus abstergendi, sed linteo humido inuoluendi sunt. Lixiuia sudores *Vsus.* & sordes capitis detergunt, & cutis meatus reserant. Pedum vero ablutiones, humores ex supernis partib. ad infernas eliciunt, & somnū conciliant.

DE OLEIS.

CAP. XXV.

A ABsoluta de medicamētis fluidis, non pinguibus, tractatione, de pinguib nunc, nimirum oleis, disserendum est. Itaq. Oleum simpliciter & proprijssimē Galeno dicitur, qd ex maturis oliuis est expressum, omnis fere excedentis qualitatis expers. *Oleū quid.* Nobis vero hic dicitur, quicunq; succus oleaginus, vnguinosus B & pinguis, siue expressus, siue destillatus, siue quocunq. alio modo paratus. Horum alia simplicia, alia composita.

Olea simplicia. Simplicia vocātur, quæ ex fructibus expressa sunt sine vlla alia admistione, aut quæ ex oleo conflata sunt, in quo macerati flores, uel herbæ vnius generis insolātur, aut coquūtur.

Composita. Composita ea sunt, quæ multa medicamēta simplicia, & odorata recipiunt, quæque plerunque igni parantur, hęc apud veteres vnguenta nuncupabantur, quod reciperent C aromata & lachrymas. Fiunt olea ex floribus, herbis, seminibus fructibus, aromatis, lignis, metallis, & cæt. & hæc quidem vel ex pressionem, uel macerationem, vel destillationem. *Olea ex quibus parentur.*

Exprimuntur olea hoc modo. Accipitur semen aliquod, seu fructus, a cortice duriore purgatus, & contunditur calido pastillo in mortario calido, contusum per setaceum pannum torculari ligneo, si vulgaris est materia, sin preciosa, stanno obducto exprimitur.
D Quod si materia exprimenda aridior est, vt semen lini, torreri hinc probe in lebete agitando, & versando debet, deinde feruens prelo subijci, & exprimi inuoluta setaceo.

Oleo per macerationē parādi modus. Macerantur simplicia in oleo communi recenti, flores aut herbę, ita vt oleo integantur, frigidæ quidem in oliuo lauato, calidæ vero in oleo puro, deinde insolantur per aliquot dies & facta expressione valida, herbę abijciuntur & recentes immittuntur, idque sæpius, aut E coquuntur in duplici vase, donec flores vel herbæ immissæ tenerescant, deinde exprimūtur, recentesque iniciuntur & coquuntur sæpius, id autem fit ob temporis angustiam, aut quia subito eorum vsus requiritur, aut quia flores, vel herbæ, quæ medicamentum ingrediuntur, non sunt tam diuturnæ, vt macerari & insolari possint, quantum necesse est. Composita magna ex parte coquuntur, admista oleo, aqua, aut uino, aut infuso, aut decoctio F ne aliqua, pro medicamenti præscripti ratione. Coquuntur autem lento igne ex carbonibus conflato, donec omnis fere humor, qui admistus est, consumatur, aut coquuntur in vase duplici, quod præstat.

Olea per destillationem parandus modus. Quæ per destillationem parantur olea, aut per ascensum, aut descensum destillantur. Nam quæ contumacius reddunt oleum, vt

vt ligna, per descensum extorquentur, quæ vero facilius, vt semina, & aromata, per ascensum. Eliciuntur autem in arena calida, quorum destillandi modum in tertio libro expediemus.

Locus. Expressa & macerata olea reponi debent vasis vitreis, vel figulinis vitratis, destillata vero in vasis vitreis, angusto ore, bene obturato, seruantur hæc diu, illa vero durant annū vnum.

Tempus. Quæ ex fructibus & seminibus temperatæ qualitatis fiunt, quale est oleum amygdalarū sesaminum, elici debent, cum horum vsus necessarius est, nam si ante extrahantur, nouas acquirunt qualitates.

Quantitas seu mensura olei. Quod ad quantitatem attinet, non vna describitur mensura, sed pro natura olei, & medicamenti forma & scopo variatur.

Olei communis temperati dosis. Oleum enim commune, per se, vel cum aliis commixtum vsurpatur, vt in clysteribus. Si per se, a lib. ß. ad lib. i. ß. iniici debet, pro ratione ætatis, corporis mole, & ventris repletione, ut supra in capite de clysteribus dictum. Si vero alijs commisceatur, vt vino, vel decocto, tum ad doloris lenitionem, æquis partib. ad mollitionem vero excrementorum durorum, ad ℥. iiij. iniici debet. Idem de omnibus tēperatis oleis sentiendum est, vt chamæmelino, amygdalino, liliorum, & seminis lini. Aliorum autem multum calefacientium, tertia pars sufficiet supra dictæ dosis, vel dimidia, nisi morbus extremus esset, in quo licebit cōmunem dosim vsurpare ad ℥. iii. minuitur vero quantitas, quando butyrum, vel axungia porci admiscetur.

Externorū dosis. In unguētis. In ceratis & emplastris. In externis vero remediis, vt vnguentis, & linimentis, pro ℥. ii. olei, addimus ceræ ℥. ß. In cerato vero pro ℥. ß. olei, ceræ vetustæ & duræ ℥. ii. adduntur. In emplastro aliquando æqualis mensura olei, & ceræ, vel eius rei, quæ ceræ vices gerit, datur. Si emplastrum fiat ex decoctione herbarum, radicum, vel seminum, pro lib. i. olei M. i. herbarum iniici potest. Quod si in decoctione fuerit aliquod viscidum, vt radix altheæ, ceræ quantitas minui potest, pro regione, & tempore, & iis quæ admiscentur.

In metallicis, aridis, uel acribus. Quod si axungia addatur, olei quantitas est minuenda, vel ceræ quantitas augēda ad dimidium. In metallicis autem, aridis, vel acribus, oleum maiore quantitate ponendum, quia multum olei imbibunt, & acrium frangitur acrimonia. Augendum vero, vel minuēdum pro consistentia vel natura miscendorū vel pro fine & scopo. Nam si ad sedādum dolorem, vel emolliendum, vel relaxandū, plus olei, si vero ad constringendum, uel siccandū, minus ponendum est.

Valor seu taxatio. Cæterum per expressionem, vel macerationem factorum oleorum ℥. ß. communiter æstimatur denarijs quatuor nostratibus, destillatorum vero, & quidem pretiosorum gutta vnica denario vno, plus minusue pro olei præstantia.

Vsus. Porro oleorum vsus est frequētissimus, ita vt illis solis aliquando utamur ad dolores, asperitates, & alios multos affectus curādos, sæpius autem ad vnguentorum, ceratorum, & emplastrorum confectionem.

DE PVLVERIBVS & speciebus aromaticis.

CAP. XXVI.

Pulueres. Hactenus fluida medicamenta expediuimus, nunc ad minimè fluida accedentes primum de dissipatis, hoc est, pulueribus, deinde etiam coactis, tractabimus.

Species & pulueres quo differunt. Pulueres Arabibus Suffuf, & Alcohol, & quæ ex rebus aromaticis constant, intro sumendis, nostris Species dicuntur. Verum species & pulueres differunt, sicut compositum & simplex. Sunt enim species pulueres compositorum medicaminum mixti, sed nondum humida aliqua materia vniti. Vocatur & composita quædam, pulueres, ut puluis senæ, &c.

Pulueres ex quibus componantur. Species omnium fere aromaticorum in vsu promptu esse solent, opiatorum nullæ, cathartricorum paucæ.

Puluerum autem alii intra corpus assumūtur, alii foris applicantur. Qui per os sumuntur, aut vim alterandi, aut purgandi obtinēt. Alterantes ex aromaticis componuntur, purgantibus, vel speciebus compositorum, additis semper ijs quæ vehementiam eorundem remittunt.

Qui extrinsecus apponuntur, ex variis medicamentis commiscentur simplicibus, iique diuersis corporis administranti partibus, velut qui a vulgo med. corum, & pharmacopœorum epithemata cordialia, & hepatica vocantur.

Alii sunt utiles ad vulnera, & ulcera, idque in uariis corporis partibus, & uarias ob caussas, ut pulueres capitales astringentes, sarcotici, erodentes. Hi autem ex selectissimis fiunt medicamentis, plus minusve tritis, pro medicamenti præscripti scopo, eoque ordine

Locus reponendi. & diligentia, quo libro tertio, capite de tritura dicetur.

Duratio. Cæterum reponuntur pulueres seu species sacculis coriaceis bene consutis, aut quod magis probatur, uasis uitreis, optimè clausis, uel stanneis, uel pyxidibus ligneis. Verum singulis annis ut plurimū renouari debent. Qui foris applicandi sunt, quod frequenti in usu non sint, neque magna eodem tempore copia opus sit, primum componi solēt, cum iis utendum est,

Tempus utendi. Intrinsecus sumendi dantur in uino, iusculo, syrupo, aut alio liquore conuenien-

e,idq; ieiunis & diluculo appetente,à ℈ j.ad ℈.j.si quidē suauiores sint, vt species diamar. igidi,aromatici rosati,diarrhodon Abbatis r.alsandali. Efficaciores vero, vt diagemmæ, iacameron,à ℈ ß ad ℈. ij. Species cordiales uau.ores,in potionibus cordialibus,à ʒ.ß.ad j.cum ℥.iiij.aquarum, & ℥.j. syrupi iumun ir. In eclegmatis & pectoralibus remedijs onuntur pulueres diatragacanthi,incrassan bus,à ʒ.i.ad ʒ.iij. In expectorantibus leui. er,diairis simplicis,à ʒ ß.ad ʒ.j.vel ʒ.ij.diai is Salomonis,à ℈.ß.ad ʒ.ß.augendo, vel mi uendo pro forma remedij. Pulueres in in auratiuis adduntur ea proportione, qua in piatis,vel pro ℥ j.decoctionis capi, puluerū ordialium ʒ.j imponimus.

Porro ℈.j specierum, quæ moschum, am- ram,aurum,vel argētum recipiunt,æstima ur communiter,à denarijs octo nostratibus, d denarios decem,hoc est, bazium vnū Cō antiensem, cæterarum vero à denarijs qua uor ad denarios sex.

DE TRAGEMATIS.

CAP. XVII.

Tragemata,vulgares Traggeas, Latini bel laria & secundas mensas appellant, siue entriculi corroborandi gratia,siue ad flatus iscutiendos,aut vapores impediendos, alio umque viscerum ac membrorum affectus anandos exhibeantur. Componuntur ex spe iecus antidotorum,odoratisque alijs rebus, x medicamentis simplicibus in puluerem re actis, sacchara adiecto. In his conficiendis ommuniter capitur ℥.j. sacchari ad singulas rachmas specierum,præsertim amariorum, ut minus gratarum,quia minus sacchari su mi possit,si iucundiores fuerint species. Qui alato magis seruiunt, communem sacchari nodum prolibito excedunt.

Exhibentur drachmæ vnius aut duarum ondere,cum pane tosto,in vino optimè ma crato manè stomacho ieiuno,& vesperi,dua us vel tribus horis ante cœnam, interdum tiam post cibum, quando vapores in caput xhalantes prohibere volumus, quæ tamen ullo odore,vel sapore acri prędita esse debēt

Cæterum tragæa rubra sic fieri solet.Acci itur puluis sacchari albi crassiusculus, & in heno supra prunas versatur, donec benè in alescat. Deinde affunditur santalum subli nato maceratū,ac manibus, vel ligno in eū sum facto,saccharū miscetur, ne in grumo onglobetur.

DE ELECTVARIIS ARO- maticis.

CAP. XXVIII.

De medicamētis dissipatis,idest puluerib. & tragematis,modo disseruimus, nunc

A decoctis,& actu humidis agendum est, ab Antidotis sumpto exordio. Verum cum horū tria sint genera, electuaria videlicet aromati ca,cathartica & opiatę, de aromaticis primo tractandum. Electuaria itaque aromatica ap pellantur, quod ex electis constent aromatis, vel quod cæteris medicamentis eligantur. Sunt autem medicamina melle, aut syrupo sacchari, id est, saccharo ad syrupi consisten B tiam cocto,excepta. Conficiuntur ex varijs & multis peculiaribus medicamentis,pręsertim aromatis quorum delectus maxima cum dili gentia ex typo supra in capite primo posito, fieri debet melle,aut saccharo exceptis. Aro matum vero quantitas melli sacchарove in spergenda, plerunque in ipsa compositione expressa est. Quod si expressa non sit,& simpli citer sit additum mellis aut sacchari q s id est quantum satis est,tunc triplum mellis aut sy rupi recipimus,nisi medico secus videatur.

Electuaria.

Electuaria ex quibus.

C Nam de quantitate variant authores. Alij si quidem triplum,alij quadruplū imo & sexcu pulum mellis aut sacchari speciebus admi- scent. Quare hic vt in alijs omnibus ambiguis medicos pharmacopœi in consilium adhi- beant,& nihil pro arbitrio suo faciant. Cæte rum aromata saccharo vel melle cocto, & de spumato,& igni exempto paulatim inspergū tur,& assiduè versantur, donec perfectè fue- D rint mixta. Perfectæ autem mixtionis notæ sunt,si neque grumi,neque bullę,neque sestu cæ,neque id genus alia,sed color æqualis con spiciatur. Vbi probè fuerint permixta,reponū tur non nimis calidè, vasis figulinis uitratis, aut stanneis aut plumbeis si acetum admixtū non habēt bene obturatis. Vasa autem non debent ad summum vsque repleri, ne dū fer uent,exundent,ac diffluant. Relinquuntur ita que aperta,donec refrigescant,aut charta,cri bi instar,stylo pertusa,imponitur, deinde ob E turata reponuntur,& grata quidem & iucun da ad annū vnum, amara uero & ingrata ad biennium. Tempore uero necessitatis exhibē tur diluculo, & uesperi, tribus aut quatuor horis à cœna,pondere ʒ.j.ß.aut ʒ. ii Horum ℥.i. à denar is quatuor usque ad sex uendi so let. Ad confortandum membra principalia magis,quam ad alios usus,comparata sunt.

Locus reponēdi.

Duratio.

Tempus vtē di.

Dosis.

Valor.

Vsus.

F

DE ELECTVARIIS CA- tharticis.

CAP. XXIX.

Electuaria cathartica vulgo solutiua,& la xatiua dicuntur, quod aluum purgandi facultatem habeant conficiuntur ex medica mentis purgantibus, alijsque melle aut sac charo exceptis,additis semper iis,quæ malitiā eorum corrigunt, ita vt specierum pars sit vna, atque mellis, vel sacchari partes tres. Horū autem omnium exquisita & pro ba fiat

Cathartica.

Cathartica ex quibus.

Quantitas ingredientium.

ba fiat permixtio, primo cathartica probe mi A sceantur, adeo vt iam omnia vnum & idem esse appareant, deinde paululum syrupi in pilam lapideam infundendum est, mox species adiiciendæ, & circumagenda ambo simul ligneo pistillo, donec omnia vnum & idem cō sistentia & colore esse videantur. Postea per vices affundatur reliquum syrupi, & eodem modo procedatur. Quando res negligenter miscentur, sæpe vsu uenire solet, vt species in vna parte quasi conglobentur, id quod in diagrydiatis facile & sæpe fieri solet, in alia vero vix sensu percipi possint, vnde ægrotis maximum periculum, pharmacopœis vero & medicis ignominia coniuncta cum mala cōsciētia accedit. Seruantur vt prędicta, vasis figulinis vitratis, vel stanneis, obturatis in annū. Frequenter autem hodie de paulo validioribus ℥.vj. aut paulo plus minusve, pro ætatis, sexus, annique temporum ratione, & pro lumentis virib. exhibent. Demit oribus, & ijs, quæ aluum leuiter mouent, atque sine tumultu exonerāt, qualia sunt diaprunum diacatholicum, & similia, plus præbent, nimirū vnciam integra. Sumuntur autem vel in forma potionis, vel boli. Vnicè etiam obseruandum, vt purgantib. medicamentis aliquid cō misceatur, quod in iucunditatem reddundet & quod stomachum firmet, quod pleraq purgantia medicamenta stomacho aduersentur, & eidem negotium facessant. Interdum re ipsa exigente, aliqua quæ viam faciant, & transitum præbeant, atque adeo humorum crassitiem incidant, adijcienda.

Locus reponendi. (margin, beside "tia accedit. Seruantur")

Tempus vtendi. Propinantur omnia medicamenta purgātia diluculo, cum scilicet ventriculus copia humorum grauatur.

Valor. Horum ℥.ß. communiter denarijs decem, siue bazione Constātiensi ęstimari solet, plus minusve pro ingredientium ratione.

DE OPIATIS.

CAP. XXX.

Opiata. OPiata sunt præstantiora quædam antidota narcotica, idest, stupefactiua, ab opio, quod ingreditur compositionem eorū, dicta. Hæc non minorē, quam cathartica, in miscendo diligentiam requirunt. Reponuntur communiter in vase stanneo, loco temperato declinante ad siccitatem. Durant communiter in decennium, Theriaca vero ad vigesimum annum, neque exhiberi debēt ante semestre, nisi medicus aliud pręscribat. Operculi itaque cauo inscribendum tempus mixtionis est. Datur ex ijs ℈.ij. aut ʒ.j veteres ad summum nucis auellanæ magnitudine præbebant. Sumuntur autem vesperi, dum cubitū itur, in vino, aut alio liquore conueniēte Horum ʒ.j. a denarijs quatuor vsque ad octo æstimari solet, plus minusue pro varia eorum differentia. Vtimur his in magnis doloribus, colicis passionibus, alijsque affectibus, qui mitigationes indigent.

Locus reponendi. Duratio. Dosis. Tempus vtendi. Valor. Vsus. (margin)

DE CONSERVIS.

CAP. XXXI.

Conserua. Pondus ingredientium. COnseruæ sunt flores, vel herbæ exactissimè concisæ, vel tusæ, & saccharo mixtę. B Sumitur plerumque triplum sacchari puluerizati, ad vnam partem concisorum florum, aut herbarum, alij, qui uel quæstui student, vel gulæ gratificari cupiunt, plus accipiunt. Parantur autem sic. Concisæ materiæ addi saccharum, & simul in mortarium bene mūdatum conijciuntur, miscentur, & contundūtur, deinde aliquot dieb. Soli exponuntur. Cauendum autem, ne conseruæ fermentando C diffluāt, quod florib. buglossi, borraginis pręcipue vsu uenire solent, ita uero cauetur, q̄n vas non ad summum impletur. Si herbæ aridiores sunt, vel natura, vt lauendulę, rorismarini, vel ratione cęli, vt constitutione anni calida, non coalescere cum saccharo, quod etiā siccum est, facile possunt, quare saccharū coquendum est vltra syrupi consistentiā, & dein simul miscenda aliquamdiu supra prunas D Quo facto, vasis uitreis, uel fictilib. densis, bene obturatis, seruantur in annum, uel biennium. Est enim earum duratio inęqualis, aliæ enim satis diu durant, ut rosarum aliæ contra cito corrumpuntur, acescunt, vel arescunt, & tanquā vermiculis in superficie corrosæ videntur, vt conseruæ borraginis, buglossi, violarū. Virtus autem earum melius ex colore, sapore, odoreque deprehenditur.

Duratio. (margin)

Tempus & modus vtendi. E Cæterū nullus in ijs sumendis præscriptus est modus, vsus tamen obtinuit, vt diluculo & vesperi nucis iuglādis quantitate exhibeātur, vel per se, & citra aliorum accessionem, vel alijs specieb. robur certi corporis partib. addentib. mixtæ, & syrupo aliquo exceptæ.

Valor. Quod ad earum pretium attinet, uncia vna pharmacopęis communiter ad denarijs quinque nostratibus, usq. ad octo vendi solet.

DE CONDITIS.

CAP. XXXII.

Conditura florum. F COndita fiunt ex florentib. fructib. radicibus & corticib. Flores pauci integri seruātur, vt flores citrinati, arantiorū. Reliqui minutissimè incisi, vel tusi saccharo cōdiūtur Sūt qui ēt rosarū folia integra condiūt. Capparū flores sale, genistæ sale & aceto cōdiūtur.

Conditura fructuum. Fructus condiuntur, aut conficiuntur coctione, cocti enim cribro cernuntur, & ad singulas iulepi libras, pulpæ quatuor vnciæ adijciuntur, deinde lento igne coquuntur, donec

donec ad eam consistentiam perducti sint, vt nec nimiũ liquidi, nec nimiæ coctione aridi & exsucci sint redditi, quod experientia facile deprehendi potest, nam si guttula in marmor aut ferrũ demissa manus, vbi refrixerit, nõ inquinet, iustam esse coctionẽ censebitur.

Conditura fructuũ in ægrorum. Condiuntur etiam fructus, si primum repurgati a cortice, & ossib. æquis partib. cum saccharo & aqua, lento igni coquantur, donec saccharum totam fructuum substantiam penetrarit, & ad iustã coctionem perducti sint, quod ex eo deprehendetur, si iulepus consistentiam habeat lentam, ita vt digitis ductus fila tenuia mittat, sed id experientia ipsa certius commonstrat.

Fructus peregrini primum macerantur, deinde cocti cum iulepo dilutiore, quem longum vocant, condiuntur.

Conditura radicum. Radice exteriori purgatæ & matrice, deinde in partes sectæ, coquuntur in iulepo diluti ore donec radicum substantiam penetrarit & probe coctæ sint, vt in fructib dictum est. Peregrinæ vero radices humectantur, dein de in iulepum impositæ coquuntur, vt supra de fructibus dictum est.

Conditura corticum. Cortices quorundam fructuum, ueluti citrinorum malorum medicorum, & limonũ, quod substantia sint aliquãtulum amara, primũ aliquot dies in aqua macerantur, sæpius aqua mutata, deinde aquæ incoquuntur, donec tenerescant, tandem in aquam recentem semel atque iterum immittuntur, postremo in iulepum a it mel, cui multa sit aqua admista, iniecti coquuntur ad iustam crassitiem. Quod si fuerint peregrini, primum humectãtur, deinde cum iulepo, vt de fructibus dictũ est, coquuntur.

Locus reponendi. Reponuntur pyxidibus aut vasis bene obturatis, durant autem annum, & interdum *Duratio.* biennium, cortices diutius.

Condita cõposita. Interdum condita composita a medicis præscribuntur ex conseruis, conditis fructuũ corticum & radicum, specieb. aromaticis, & & saccharo, sic tamen, vt conseruæ duarum aut trium vnciarum instar, specierum autẽ, si acres & caræ sint, vncia, si lenes, sescuncia, sacchari, quod satis est, auri autem bracteæ tres, aut quatuor, si diuites assumũt, iniiciũt.

Vsus. Porro conditurae ars plane ad delitias inuenta magnum ægrotis momentum affert, dum eo inuento medicamenta alioqui per se satis fastidita ita condulcãtur, vt stomacho & palato grata sint, aut etiam in plures annos integra, & veluti recentia durent.

DE ECLEGMATIS.

CAP. XXXIII.

Linctus. Linctus, Græcis eclegmata, Arabibus Lohoch, est medicamentum thoracicum ad pulmonis noxiam præsidio efficax, & ad pituitæ in thoracem effluxum expectorandum idoneum. Horum alia simplicia, alia composita. Simplicia, ex solis medicamenti simplicis decocto, aut succo, & saccharo, melle, alio ve humore parantur. Composita, *Linctus ex quibus.* gummi, fructus & aromata recipiunt. Fiunt ex dulcibus, mediocriter amaris, & nonullis acribus.

Locus reponendi. Reponuntur vasis figulinis vitratis. Seruãtur autem simplicia in sua perfectione annũ *Durat.* vnum, composita vero biennium, his exceptis quæ amygdalas, pineas, pistachia, & alia huiusmodi, quæ facile senescunt, receperunt.

Tempus & modus vtendi. Exhibentur quouis tempore ante & post cibum, nucis auellanæ aut fabæ quantitate, potissimum uero diluculo & vesperi, melius vero, vt vnciæ vnius pondere lambendo sumantur. Detinentur in ore, donec sua sponte liquescant, atq adeo paulatim descendant. Horum ℥.ß. seplasiarijs quatuor emitur de *Valor.* narijs nostratibus.

Vsus. Ad asperæ arteriæ asperitatem, pulmonis inflammationem, vlcera, spiritus difficultatẽ anhelationes, tussim ex humoris influxu ac destillatione ortam, & eos, qui difficulter glutinosa exciẽãt, vt p̃focari videamus, &c.

DE EXTRACTIS.

CAP. XXXIIII.

Extracta, ἐκχυλώματα Græcis vocantur, fiunt ex medicamentis simplicibus & compositis, ad hunc modum, in aqua vitæ optima ponitur medicamẽtum aliquod minutim incisum, ita vt ad duos digitos emineat aqua, vase optime obdurato, deinde vbi per tres dies in loco aliquo calido vas fuerit relictum, aqua in aliud vas effunditur, medicamentum vere per pannum lineum valide exprimitur, & adijcitur. Tunc rursus aliud eiusdem generis medicamentum in eandem aquam, ut prius, infunditur, maceratur, & exprimitur, idque ter quaterue ita reiterãdum prout extractum validum, aut imbecillũ quis parare voluerit. Quod si medicamẽtum fuerit magni pretij, ut est lignum aloes, rhabarbarum, &c. non semel ei est affundẽda aqua vitæ, sed sæpe ac sæpius, vt penitus quicquid inerit spiritus, aut facultatis, in aquam deponatur. Posteaquam igitur vini spiritus facultate medicamenti abundauerit ita ut quasi proprium iam amiserit saporem aut odorem tum medicamentũ exprimitur, colatur, aqua que vitæ a facultate medicamẽti per balneũ *Locus reponendi.* Mariæ separatur, extrahendo, quousq incras *Duratio.* scunt, tum vase uitreo, uel figulino uitrato *Vsus.* reponitur uase optime clauso, quod quo fue *Tempus* rit uetustius, eo etiam erit melius. Datur ex *di.* iure, alioue diluto, a ℈.ß. usque ad ℥ß. uel in

cata-

catapotio per se, aut medicamentis alijs mixtum, mane stomacho vacuo.

Vsus. Vsus quidem extracti est, quod pauca quantitate assumptum, magna in corpore nostro præstet commoda. Etenim vbi de medicamentis in tota substātia dari solet ℥.j. extracti sufficit ʒ.j. in quo certe ægrotis multum gratificari pōt, præcipue cum pleriq. ab assumptione medicamētorū plurimū abhorrere soleant.

DE LINIMENTIS.

CAP. XXXV.

DE medicamentis coactis humidis intrinsecus sumēdis hactenus disseruimus, nūc de ijs, quę extrinsecus apponūtur, agemus, initium à linimentis sumentes.

Linimenta Itaque linimenta sunt, quæ liquida inungūtur. Differunt ab oleis & vnguētis, ab his quidem, quod liquidiora existant, ab illis, quod crassiora sint, eoq. magis adhæreant. *Linimenta ex quibus constent.* Fiunt ex oleo, adipe, butyro, seuo, liquefactis, vel alijs quæ olei spissitudinem habēt, vt styrace liquida, myrrha liquida. Aliquando additur terebinthina, vel mucilago, vel medulla, quæ adipis tēperatura & consistentia similis est. Horū autē nulla certa quantitas describitur, *Quantitas* cōmuniter tamen medici ad ℥.j. olei recipiūt butyri, adipis, cremoris ana ʒ.ij.

Reponuntur vasis figulinis. *Locus reponendi.* Vtimur autem his calide duabus vel trib. horis ante cibū, cū vel asperam partē lenire, vel dolorē mitigare vel calefacere, rarefacere vel refrigerare, vel exiccare, vel humectare, vel discutere, vel detergere, vel emollire, vel maturare, itēdimus. *Tempus. utendi. Vsus.*

DE VNGVENTIS.

CAP. XXXVI.

Vnguētum quid. VNguenta crassioris consistentiæ sunt, quam linimenta, & valentiora, & Galeno ea dicebantur, quæ ex odoramentis conficiebantur, nobis vero, quæ vnguinoso suo corpore partib. illita, & certo quodam lentore crassitudinem adepta, inhærent. *Vnguēta ex quibus.* Fiūt ex oleis, puluerib. & cera, interdum etiam adipe, butyro, mucilagine, lachrymis & gummi, &c. Species iuxta affectuum, quib. adhibētur vnguenta, diuersitatem variantur. *Dosis.* Cera, vt conuenientem nanciscatur consistentiam, adijcitur. In his autem componendis hodie pleriq. obseruāt, vt vnciæ vni oleorum, drachmā vnā specierū, & drachmas duas commisceant. Sed præstat ceræ quantitatē eius qui cōponit arbitrio ac iudicio relinquere, vt is, f addat, *Modus parandi.* quantū ad iustā vnguenti cōsistentiā satis est.

Cæterum horum alia absque igne parantur, cum materiæ oleo, vel pinguedini pistillo bene miscentur, alia admota igni, idq. dupliciter, vel pinguedinib. liquatis, vt materię metallicæ, terreæq. facilius misceantur, atq. vniantur, vel maceratis aliquamdiu pinguedine plantis coctis, & validissimè per crassioris texturæ pannū, vel per se expressis materijs pinguedine addita, ad perfectionē coctis. Si vnguentum ceram recipit, liquatæ simul pinguedo & cera ab igne remouentur, vbi cōcrescere cęperint, pulueres inijciuntur, & simul miscentur, donec prorsus refrixerint. Si mora molesta est, patella aquæ frigidæ imponatur, & citissimè concrescet.

Reponuntur pyxidib. vel vasis figulinis vitratis, vel stanneis. *Locus reponendi.*

Durant autē annum, quædā bienniū & triennium. *Duratio.* Vsus vero horum ante cibum est. *Tempus utendi.*

Quod ad valorem attinet, venditur ʒ.ß. cōmuniter denarijs quatuor nostratibus. *Valor.*

DE EMPLASTRIS.

CAP. XXXVII.

EMplastra Græcis sunt medicamēta, varia simplicium gn̄a, & metallica præsertim recipientia, atq. eo vsq. percocta, quousq. manus amplius non inficiēt, quę refrigerata sint solida & dura, calefactione vero malaxātur. *Emplastra* Arabib. recentioribusq. Cerota nūcupantur.

Arabum vero emplastra ea sunt, quæ Græ malagmata, cataplasmata, & epithemata ex herbis, fluxib farinis, oleis, & adipib. composita, quę iam diuturnam coctionem nō patiūtur. *Emplastra Græcorū ex quibus.* emplastra. Verū de his deinceps, nūc vero de Grçcorū emplastris agēdū est. Hæc fiūt ex metallicis, lapidib. terræ specieb. fecib. lachrymis succis, liquorib. seminib. radicib. herbis, animaliū excremētis, cera & resina, &c. *Moduscomponendi emplastra.*

Metallica prius oleo, vino, aceto, aut alios quouis liquore sine igne nutriunt, & in pila, aut sartaginis fun lo rudiccula, vel pistillo cōtinentur, mota crassescunt. Pinguia, si quę addenda, in lebete super ignem lentum assidue tribulata, metallicis adiunguntur. Gummiū gn̄a postrema cæteris decoquendis adhibentur. Liquanda humore aliquo idoneo macerantor, dissoluūtur, colantur, & ad humoris illius cōsumptionē coquuntur. Quæ vero terēda sunt, per se probe trita in opus cum cætevenunt. Succi item crassi & siccati, aliquo liquore soluti, & ad illius e pitationem cocti, post misceri debent, quando emplastrum refrigerari incipit. Liquidi vero & recēres oleo immiscendi, & cū eo coquendi. Herbæ etiam recentes, liquore aliquo maceratæ, in eo postea percoqui debent, dum expiret, qđ in emplastro Gratia Dei ex vino in vsum venit. Emplastri corpus & materiam faciūt cera & resina, quorū quod primū est, nullam ad vir

tutem efficacitem addit, sed solidum tantum corpus præbet. Alterum vero, vt nonnihil materiam augeat, pro vario tamen genere qualitatem admouet, & aliquantulum medicamenti vires immutat. Est, vbi neutrum ad emplastri consistentiam requiritur, quando iusta crassities non temere ex aliorum materia suppeditatur, quod in emplastro dichalciteos factitatum est. Oleum ad medicamentorum coctionem, & doneum materiæ argumentum in emplastra venit, quod etiam nonnunquam suis virib. totā medicamenti molē afficit. Anodynum namq molliens, resolues, illius opera efficitur, & medicamēti vis acrior aut subaustera obtūdit. Emplastra ipsa oleo, aut aliquo liquore idoneo coquere cōuenit ad liquoris, quē adhibueris, consumptionem dū manus non inquinent tandem manibus iunctis, formanda in magdalias oblongas, rotundas.

Dosis. Quod ad ingredientium quantitatem attinet, ad aridorum vncias tres olei ad huius aūt quadrantem, ceræ libra, resinæ bes, quo illud fiat tenacius. Hodie expresso aridorū & oleorū pōdere, ceræ, quod satis est, addere solemus. Non pōt aūt in oīb. emplastris certus medicamentorū modus pondusq. describi.

Locus reponendi. Reponuntur emplastra, seu potius chartis oleo inunctis inuoluuntur, vel pyxidib. seruātur, vt plurimum quidē ad annum. *Duratio.*

Valor. Aestimatur ℥.ß communiter denarijs quatuor nostratibus.

Tempus utendi. Vsus. Vtimur autem his ante cibum, tum ad humorum influxū per inflammationes repellēdum, tum dolorē leniendū, mēbra corroborāda, dura emollienda, discutienda ea quæ coierunt, cruda concoquenda maturandaq infixa pertinaciter, euocanda, ad suppurationem ducenda, purganda, aperienda, glutinanda, cicatrice obducenda.

Emplastra impropria. Porro sunt & emplastra improprie dicta, quæ citra coctionem parantur, vt quæ cremore alicuius, velut psyllij & succis, quędam aut pane, aut farina hordei coagmentatur.

DE CATAPLASMATIS.

CAP. XXXVIII.

Cataplasmata. Cataplasmata cum emplastris improprie dictis, magnā habēt similitudinē. Cirurgi hodie pulticulas quoq. vocant, eo q mollem spissitudinē habeant, & linamento aut stupa, aut lana excepta, emplastri mō excepta emplastri modo extendantur, vt adhærere possint. In hoc autem a pulticulis differunt, quod hæ farina aliqua, in oleo & aqua, vel melle, vel butyro decoctæ sint, illa vero ex herbis viridib. radicib florib. fructib. seminib. cōtusis, oleis, adipib farinis conficiātur.

Dosis. Plantarum autem, vel alterius materiæ singulis fasciculis, olei, vel adipis singulæ vnciæ, uel sescunciæ misceri debent.

Possunt autem supra omnes partes dolētes aut inflammantes applicari. Quod si hypochondrijs calefacientia & discutientia cataplasmata applicanda sint, nisi antea vacuato corpore, adhiberi minime debent. Attrahunt enim totius corporis excrementa. *Locus. Tempus.*

Cæterum doloribus leniendis, tumoribusq. concoquendis, vel digerendis maxime accōmodata sunt. *Vsus.*

DE CERATIS.

CAP. XXXIX.

Ceratum à cera & oleo dictum, est medicamentum consistentia quodammodo medium inter vnguenta & emplastra. Cōcinnantur ex cera, pice, resina, propoli, adipe, & oleo, & puluerib. Fiunt etiam ex emplastris oleo liquefactis, cum.s. pars affecta emplastri duritiem ferre nequit In huius compositione idem, quod in vnguentis, pondus nōnulli obseruant medici, vt s.℥. oleorum ℥.j aut ℥.j.ß. specierum respondeat. Ceræ duræ paulo plus quam ℥.ß. pro ℥.j. olei addita pauca resina. Adhibentur vētriculo, hepati, spleni, pectori, vtero, & ossib. fractis, ita tamen vt eorundem figura parti, cui admouentur, similis sit. Quod enim ventriculo adhibetur, scuti formam obtinere dēt, quod iecinori apponitur, iecoris, quod lieni, lienis Acu etiam trāsuersim trāsmisso, consuuntur, atque ante cibū stomacho ieiuno applicantur. Stomacluca cibi tempore sepouuntur. *Ceratum quid. Cerata ex quibus. Dosis. Locus. Tempus.*

DE DROPACE.

CAP. XL.

Dropax Latinis picatio à pice vocata est, qua membra externa omnia, extenuata, resoluta, frigida & humida oblini solent. Est autem simplex, vel compositus. Simplex ex pice modico oleo liquata, constat. Compositus præter picem oleo liquatam, recipit ēt piper, pyrethrum, bitumen, semen rorismarini, & si opus sit siccare, sulphur viuum, salem cinerem sarmētorum, sin vellicare, adarcem, aut euphorbium. atq. hæc tria liquefactis adijciuntur, vt maiorem calorem excitent. Forma autem varia est. Quidam enim emplastri formam referunt, alij cataplasmatis. *Dropax quid. Dropax quatex. Dropax ex quibus.*

Cæterum dropax vterq. calidus adhuc cuti illinetur, & præerasis mēbris adglutinabitur. Priusquā aūt perfrigescat, auelletur, rursusq. calefactus ad ignē admouebit, idē antea quā refrigescat, auelli dēt, idq. sæpius. Tā crassius aūt mēbris affectis, quib. pili prius ablati sint adhibibetur, quā ægri vires tolerare poterūt. Qui robusti sunt, etiam lauare, & corpus exercere *Forma.*

cere possunt interea dum dropax est partibus affectis obductus.

Vsus. Vsus huius in totius corporis, aut eiusdem partium extenuatione est. Humectat enim, calefacit, ac sanguinis copiam allicit, atque adeo amissam carnem reparat, extenuatosq; reficit. Adhibentur etiam ijs, qui crebro vomunt, & qui cruditatem patiuntur, atque affectus cœliacos item cataplasmatis vice in malis diuturnis, & ante sinapismum, vt corpus ad sinapi præparetur, & post sinapismum, vt affectus reliquias discutiat.

DE SINAPISMO.

CAP. XLI.

Sinapismus quid. Sinapismus nihil aliud est, quã cataplasma, aut emplastrum ex sinapi, additis ficuus cõtusis confectum, qualia hodie sunt, quæ vulgo vocant rubificantia, & Græci φοινίζοντα, vnde σίναπισμὸς nomen habet. Mitior autem sit vel fortior pro natura corporis, vel partis affectæ. In corporibus duris, qualia sunt rusticorum, nautarum, piscatorum, & id genus hominum fortioribus vtimur, in vrbanis mediis in pueris, mulieribus, & nõ multum carnosis, imbecillioribus.

Dosis. Fortior duas partes sinapi contusi recipit, ficuum partem vnam. Imbecillior contra ficuum partes duas, sinapi vnam. Medius æquales vtriusque partes. *Parandi rō.* Parantur autem hoc modo. Ficus siccæ in aqua tepida pridie macerãtur, sequenti die expressę probè læuigari debent, deinde sinapi acre per se contusum misceri, & massa facienda.

Modus actionis sinapis. Supra partem autem remanere debet, donec dolor subsecutus fuerit vehemens, & caro liuidior altiorque euaserit, & post quã ablutum fuerit, pustulę mitius eruperint. Quod si etiam sensus perierit, animũ adhibere oportet, parte quã obleueris sæpius detecta, quia si vel immodicè adurantur ita affecti, tamen non sentiunt.

Porro si dolor vehemens ruborque accesserit, & pustulæ, linteolum succo maluæ, aut fœnigræci cum rosaceo madefactum imponemus. Deinde rosaceo cerato cum cerussa vtemur. In his autem qui continua febre laborant, vlcusque habent, tum in cartilaginosis, tum locis ex carnib. uitari debet sinapismus. Vlcera enim efferuntur, nimiaque acrimonia exacerbantur, partes vero carnibus vacuæ, si obducantur sinapismo, vruntur, interdum etiam nigrescunt

Vsus. Imponitur autem sinapismus, vbi ex alto ad superficiem extrahere volumus, ideoque alicui parti admotus, nõ amouetur, dum cutem exulceret, aut cruento colore suffundat. Vsus autem in diuturnis potissimum affectibus, vbi reliqua præsidia non suffecerint, efficacissimus est. Maxime vero prodest capitis dolori, hemicraniæ, morbo comitiali, vertiginibus, insaniæ, capiti admotus. Thoraci autẽ in asthmate, orthopnœa, tussi diuturna. Item in destillatione, caput & thorax sinapismo illinendus Stomachus etiam & ventriculus in longis ipsorum passionibus sinapissimo obducuntur. Cõueniens quoque præsidium ischiadicis, podagricis, & omni parti resolutæ, vt difficulter calefieri queat. Præterea in acutis passionibus, vtpote lethargo, cataphora & catocho. sinapismus inducitur, initio quidẽ cruribus, vbi vero materia radices egerit, ac firmata fuerit, capiti.

B

DE TABVLIS, ORBICVLIS, & morsellis.

CAP. XLII.

Peracta coactorum humidorum medicamẽtorum natura, siccorum & solidorum incũda est ratio, exordio à confectionibus solidis C sumpto. Horum autem triplex est forma, rotunda videlicet, quadrata & oblonga. Quæ rotundam orbicularemque formam accipiũt *Orbiculi.* orbiculi siue Placentæ dici possunt, à nostris Rotulæ vocantur. Quæ quadrata forma effin- *Tabulae.* guntur, Tabulæ, aut Tabulata nominantur. Quæ figuram oblongam recipiunt, Morselli *Morselli.* & Lozengiæ barbaris appellantur.

Confectiones solidae ex quibus. Componuntur magna ex parte, ex speciebus electuariorum, adiectis quibusdam nouis & recentibus. Interdum caporum & per D dicũ pulpæ, amygdalæ, nuces pineæ, vuæ passæ & id genus alia, commiscentur, adiecto saccharo. Fiunt nonnunquam ex medicamentis, quæ aluum soluunt, in puluerem redactis quibus saccharum in aqua stillatitia aliqua, humori euacuando accommodata, dissolutũ additur, & tabulæ purgantes dicuntur.

Dosis. In orbiculis autem seu rotulis parandis accipiuntur vnciæ quatuor sacchari ad drachmas duas specierum.

E In tabulatis vero & morsulis parandis eadem seruatur quantitas & proportio. alii tamen ad libram vnam medicinalem sacchari sumunt specierum drachmas octo, alii duodecim præsertim in purgantibus tabulis.

Orbiculos parandi rō. Cæterum orbiculos parandi ratio huiusmodi est. Coquitur saccharum ad perfectionem exactam, deinde ab igne remotum, ligneo pistillo agitatur, & species iniiciuntur, ac probè miscentur. Cauendum, ne nimis ci F to pulueres addantur, ne adurantur, aut vis ipsorum resoluatur, mixtis simul cunctis per plicam lebetis, in tabulam, farina vel puluere aliquo, vt cinnamomi, santali rubri, &c. stratam, spathula assidue saccharum pari & æquali quantitate extrahatur, quod decidens placentulæ modo in orbem concrescit. Si quid vero remanet in lebete, durescit iterum, sed

pauca aqua affusa liquescet. Deinde extra A hatur vt prius. Rotulæ concretæ digitis sigillatim auferantur, & farina superficiei inferiori adhærens penicillo, aut panno absterſa, in cribrum conijciatur, & vlterius in loco calido exiccetur. Quando candidiores orbiculi expetuntur, saccharum albiſſimum coctum diu pistillo agitetur, ita non solum candidius sed etiam friabilius saccharum euadet, & qui inde fiunt orbiculi, eodem modo. B

Quidam in tabulam superficie tenui spongia madefactum saccharum infundunt. quæ ratio non aliena est, sed rotulę valde tenues fiunt. Alij marmor butyro, vel oleo leuiter inungunt prius, quemadmodum penidium paratur.

Sunt rursus alii, qui simpliciter in nudam tabulam ęneam tenuem bene læuigatam saccharum fundunt, deinde vbi refrixit, vt auelli poſſit, leuiter igni admouent.

Verum cum multa vna vice conficienda C sunt, farinam substernere commodiſſimum videtur nec poſſunt hic sigillatim orbiculi auferri, sed simul deinde in cribrum conijciuntur, cribando farina traijcitur, quod reliquũ est tenuioris farinæ, cauda vulpina baculo alligata, excutitur.

Tabularum & morsellorum parandi modus. In tabulis quoque & morsellis saccharum diutius agitari, additis in fine materiis oportet, quod deinde in tabulam superficie humectata simul secundum longitudinem effundi D tur, & ligneis tabellis adpositis madefactis, vtrinque cogitur, atque latitudine & craſsitudine tabularum vel morsulorum formatur, postea præciduntur, & in alium locum ſiccio rem transponuntur.

Quidam saccharum in tabulis latitudine morsulorum, aut tabulatorum imponunt & formant, deinde in frusta apta secant.

Quidam vero saccharum fluuium adhuc, in tabulam æqualiter ſitam effundunt, nec E cohibent, sed superficiem eius acie cultri, forma morsulorum seu tabulatorũ perstringunt postquam saccharum induruit, totam maſsã tollunt, & in suas portiones pro modo linearum frangũt. Hic modus omnium est expeditiſſimus, minimeque dispendiosus

Sunt qui non effundunt saccharum, sed ligneis quibusdam spathulis ex lebete frustratim eximunt, verum tales fiunt valde inæquales. F

Placotomus, ex quo hæc transcripta sunt, certis quibusdam formulis ligneis, vel stanneis, quatuor lateribus clausis, vti solet, quibus saccharum, tãquam carcere quodam, ne inæqualiter diffluat, cõtinetur, deinde formato saccharo, formulam remouet, & in partes, vt prius dictum est, maſſam diſſecat. Hic modus videtur omnium optimus, & ad efficiendos elegantes æquales morsus aptiſsimus.

Morsuli, si opus est, in cribro subiectis charis fornaci impositi, exiccentur.

Quando fructus, vt amygdala, pineæ, vuæ passæ, speciebus addũtur, diutius morsuli siccandi sunt.

Item ad morsulos materiæ plerunque incidũtur, aut craſsius quam ad rotulas contunduntur. Obseruandum autem est, vt in tabulatis citius immisceantur species, feruente quodã modo adhuc saccharo, in morsellis vero serius tepefacto, & tantũ non refrigescente saccharo, vnde etiam in morsellis & lozengijs minus læditur, aduritur, absumiturq; vis specierum, vegetiorque & efficacior remanet, quam in tabellis seu tabulatis.

Præterea ad confectiones solidas saccharum coquitur tantisper, dum aquositas omnis absumpta est. Id vocant ad perfectionem coqui, cuius rei signum est, quando spathula extractum, & violenter in aerem proiectum, in floccos, instar niuis craſsioris abire uidetur.

Seruantur orbiculi, & tabulata in ligneis arculis, extilia, aut simili materia inodora. Quæ enim ex abiete, & aliis resinosis lignis fiunt suo odore medicamenta inclusa inficiũt vel in calidiore loco resinam resudare solent. Postea in sicco & calido loco reponuntur. Seruantur autem ad menses sex, vel plus. *Locus reponendi.* *Duratio.*

Tempus exhibitionis ante cibum, duabus uel tribus horis Purgantes uero tabulę trib. aut quatuor horis cibos pręcedunt.

Exhibentur ex iis orbiculi duo, aut tres, plus aut minus, pro morbi conditione. Morsulus unus, nisi admodum exiguus sit pro uice sufficit. Expurgantibus ut plurimum non datur, nisi ℥. ß. interdum uero plus minusq; pro sumendis uiribus, per se, vel trita in iusculo capi, uel galli. *Valor*

Quod ad precium attinet, ℥ ß. ut plurimũ a denarijs quinque vsque ad decem nostrates venditur.

DE TROCHISCIS.

CAP. XLIII.

Trochisci quid. Τροχίσκοι & κυκλίσκοι, siue ἀρτίσκοι Gręcis pastilli, siue placentulę Latinis medicamẽtum planum, depreſſum, in rotę aut orbiculi seminis siue lupini formam coactum, etsi quadrati hodie pluribus fiant.

Horum autem alij per se in corpus aſſumuntur, alii in compositiones aliorum medicamentorum recipiuntur, alij extra corpus applicantur, constantque ex metallicis, & hi vel ulceribus malignis utiles, uel oculorum morbis inseruiũt, qui Sief Arabibus, & Collyria Latinis dicuntur Ex eorum numero, qui intra corpus sumuntur, alii ex aromatibus, herbis, fructibus & medicamẽtis quibusdam purgantibus constant, alii ad eorum compositio *Trochiscorũ compositio.*

positionem opium requirunt. Fiunt ex medicamentis siccis tritis, & cum aqua, aut decoctione, aut succo mistis, donec ad eam crassitiem reducantur, qualis est massa pilularum. Formantur autem in rotulas. Quidam imagines imprimunt, quod in vulgarib. superuacaneum est, in preciosis vero, vt gallia, & alipta moschata & cæteris, non indecorum.

Locus reponendi. Siccantur in vmbra, & papyro inuoluti, ligneis pyxidib. reponuntur.

Duratio. Durant annum vnum, & qui opium recipiunt, duos, tres, & plures. Qui foris applicandi sunt, cum ex medicamentis constent, quæ non facile resoluuntur, seruari possunt in annum vnum, aut duos.

Dosis. Cæterum pastillorũ, qui citra aliorum medicamentorum cõmistionẽ sumuntur, pondus haud excedat ℥ vnã, vel ʒ. i. ß. Et ij sane quorũ compositionẽ opium ingreditur, pondere ℈. j. aut ʒ. ß. dãtur trita ex aqua, aut vino aut alio quouis liquore, vt congruere videtur.

Vsus. Porro pastillorum forma ideo à veteribus inuenta est, vt medicamenta in pulueres redacta, per eam diutius conseruetur, quæ alioquin perirent, exhalarentq. & vires suas amitterent. Nam pastilli sic indurati, densiq. facti, facilius aeris iniurijs resistũt, pulueres minime, quia cũ tenues sint, aer statim eos subit, atq. ita immutantur. Nonnunquam antidotis, succis medicatis, saccharis, catapotiis, clysterib. vnguentis, alijsq. eius farinæ commiscentur. Præterea vtiles sunt pastilli, qui ab inferiorib. partib. injciuntur, ad eos potissimum affectus, qui infra vmbilicũ infestãt. Nã superius vis illorum peruenire non potest.

DE PILVLIS.

CAP. XLIIII.

Pilula. Pilulæ a paruæ pilæ similitudine dicuntur & Græcis καταπότια vocantur, medicamentum est, quod degluciendo sumitur, ad fallendum medicamenti insuauitatem inuentum.

Pilularum compositio. Conficiuntur ex amaris, acrib. & fœtidis, aloe videlicet, colocinthide, scammonio, agarico, sagapeno, sarcocolla, myrrha, alijsq. lachrymis, additis ijs, quæ malitiã eorum corrigunt, oĩb. inquam, tritis, deinde cum succis, aut aquis stillatitijs, in massam tereti forma redactis, quæ cũ leuiter in vmbra fuerit exiccata, vesica, vel corio, vel quod melius est, papyro ceræ liquatæ intincta inuoluitur & pyxidibus stanneis ficciore loco reponitur.

Locus reponendi. *Duratio.* Seruatur autem purgantiũ pilularum massa annũ vnum, vel eo, vsq. quo sitũ varij coloris intus non contraxerit (ea. n. vitiosa est), quę vero opium acceperũt, duos, tres, & plures annos. Tp̃e vsus massa rursus teritur, & cum succo aliquo in pilulas vel maiores, vel minore, vel mediocres, prout eas magis vel minus diu in ventriculo immorari volumus, formatur.

Tempus vtẽdi. Quæ maiori forma parãtur pilulæ, vt sunt capitales, trib. aut quatuor horis a leuiori cęna vel media nocte, vel post primũ somnũ assumũtur. Minores & leues, vt pestilentiales. & alephãgin æ, hora vna, vel duab. ante cibũ cõmode exhiberi possunt. Mediocres vero matutinis horis in vsum veniũt.

Dosis. *Vator.* Modus tñ exhibitionis raro drachmã vnã excedit, quæ cõiter seplasiarijs a denarijs sex vsq. ad octo nostrates vẽditur. Qm̃ aũt semel id est non masticatæ deuorandæ sunt, ob ingratũ saporem tectorio aliquo indigent. Qua in re saccharo, aut cinnamomi puluere, aut auri folijs vtimur, qđ longe est æquius quã mẽbrana prunorũ & vuarũ, quod nõnulli iactitãt, inducere. Durior. n. ille cortex tã obstinate sępe pilulas regit, vt ventriculo negotiũ facessant, nec multis post horis actionẽ exerãt, interdũ ẽt integræ vomitu, aut secessu regerantur. Prunorum aut pomorũ pulpa inuolui tuto possunt, vt & pane azymo vino molliter perfuso. Quidã facili negotio ex ouo sorberi iubent.

Vsus. Horũ fere in capite purgando solẽnis est vsus. Quũ. n. materiæ vacuãdæ lõginquitas vulgarib. medicamẽtis non cędat, ea facilius pilulis quam alio quouis pharmaci gñe, propinãtur.

DE COLLYRIIS.

CAP. XLV.

Collyria quæ. *Collyr. aliquida.* Collyria Latinis medicamenta vocantur quæ oculis admouentur. Græci κολλύρια vocant. Hæc vero duum generũ sunt, quędã. n. liquida sunt, & priuatim hodie a medicis collyria nominantur, quædam vero arida & Arabibus Sief, & Alcohol, dicuntur.

Colliriorum compositio. *Dosis.* Liquida fiunt ex aquis stillatitijs, vt rosarũ, myrrhi, plantaginis, portulacæ, caprifolij, &c aut ex succis herbarum fructuũue repurgatis, quib. parũ albuminis ouorũ abijcitur, gutta una aut altera oculorũ angulis instillatur. Arida ex metallicis conficiuntur, herbis, florib. fructib. alijsq. plantarũ partib. tenuissime tritis, ac liquore aliquo cõpetenti, in pyramidis fere, vel trochiscorũ formã redactis, quæ vsus tempore vel trita, ac in cote læuigata, & in tenuissimũ pollina coacta, aliquo stillatitio liquore dissoluta, instillãtur, uel arida inspirantur, aut intra palpebras ponuntur.

Locus reponendi. *Duratio.* Siccantur arida in umbra, & chartis inuolu pyxidibus reponuntur ad annum unum, uel duos.

Vsus. Vtimur his in oculorum diuersis morbis ulceribus, uulneribus, fistulis, suffusionibus, & id genus alijs.

DE APOPHLEGMATISMIS.

CAP. XLVI.

Apophlegmatismus quid. Apophlegmatismi Græcis sunt medicamenta, quæ retenta ore & commanducata, per emissaria palati pituitã, & quæ in capite concreuerũt, humores noxios eliciunt, vulgo masticatorio vocant. *Apophlegmatismorũ compositio.* Fiunt ex sinapi, hyssopo, cortice, capparis, origano, thymo, pulegio vua passa, mastiche, radice acori, zingibere, pyrethro, pipere, vua taminea, & id genus alijs.

Modus utendi. Horum vsus varius est, aut enim medicamenta in partes minutas concisa commanducantur, dentibusq. contringuntur, aut trita & contusa succo aliquo, vel liquore, vel melle excipiuntur, & in mansiles pastillos, siue trochiscos coguntur, & cum postulat vsus vnus probetur n andendus. Aut medicamenta contusa sacculo è subtili linteo confecto induuntur & commanducantur. Aut ius decoctorum medicamentorum diu in ore contineatur.

Tempus utendi. Ceterum oportet manducantem deorsum nuuere & ex interuallis, quo congestus humor effluat, hiare.

Usus. Vtendum autem apophlegmatismis matutino tempore, & tum potissimum cum a reliquis excrementis corpus vacuum est.

Adhibentur hæc ad omnes capitis vetustos affectus, hebetudinem oculorum, auditus difficultatem, linguæ resolutiones, pustulasque omnes, quæ caput aut faciem occupauerint. Post illorum vsum aqua calida os abluẽdum erit, aut melicrato, aut ptisanæ succo.

DE NASALIIS.

CAP. XLVII.

Errhina quæ. Errhina Græcis vocantur, quæ in oblongã ac pyramidis formam coacta, narib indũtur, hodie vulgus medicorum Nasalia nominat. *Errhinorũ compositio.* Hæc autem filum sibi, vt extrahi queant, alligatũ habentia ex medicamentorum huic instituto seruientium specieb. liquore aliquo aut adipe, & exigua cera exceptis, componũtur. *Sternutamentum.* Est & aliud errhinorum genus, quod siccum, naribus inditum, aut calamo inspiratum, sternutamentum vulgo dictum, ex pipere, pyrethro, nitro, nigella, castoreo, vel elleboro albo, &c confectum. *Tempus utendi.* His autem omnibus non vtẽdum est, nisi postquam corpus vniuersum aut venæ sectione, aut purgatorio medicamẽtorum fuerit euacuatum.

Usus. Vsus vero est in diuturnis capitis affectib. præsertim epilepsia, oculorum hebetudinib. narium obstructionib. odoratus difficultate,

A conuulsione cynica, & morbo regio, &c.

DE CONFECTIS.

CAP. XLVIII.

Confecta quæ. Confecta vocantur materiæ saccharo sicco obductæ, & ceu tectorio quodam vestitę. Obducuntur autem semina, fructus, fructuum cortices, aromata integra, vel in frusta dissecta, vt gulæ magis arrideant, & minori molestia assumi queant, alia enim nimis

B amara, aut acria sunt, aut alioqui saporem nimis medicamentosum habent, ideoq. gustũ offendunt.

Semina vt coriandrum, anisum, fęniculũ, carũ, cuminũ, semẽ agni, canabis amomũ cardamomũ, eruca, sinapi, vrticæ, cucurbitę, cucumeris, melonis semina, papaueris albi semẽ, absynthij marini, & semẽ cõtra lumbricos q vulgo sanctũ, quasi xantonicũ, & Zedoarię

C semẽ vocãt, &c., priusq conficiũtur, a sordib. puluerib. festucis, lapillis, & pedicalis cribrãdo, ventilando, & seligendo repurgantur.

Fructus, sub quibus modo etiam comprehendimus semina maiora, vt amygdalę, auellanæ, pistacia, strobyli, nuclei persicorũ, prunorũ, cerasorũ, bõbacis, &c. ; iniecti feruenti aquæ, putaminib suis exuũtur, & cũ furfure parũ fricãdo siccãtur, priusquã cõficiuntur.

Cortices itẽ fructuum, vt citri, arantij, cu-

D curbitæ, vt commodius conficiantur, prius minutim in frusta lõgiusculi instar aromatũ longiorum secantur.

Aromata ante confectionẽ, seu, vt loquuntur, confectam in frusta longiuscula, & tenuia finduntur atq conciduntur.

Saccharũ coquitur ad debitã & quodãmodo perfectã cõsistẽtiã, id est propemodũ vt ad morsulos, & ad orbiculos, vt sæpius dictũ est

Materia cõficienda in ęneũ vas pensile dua

E bus ansis suspẽsum inditur, & super carbones hinc inde, antrorsum, retrorsum, dextrorsum sinistrorsum agitatur, nũc in orbẽ voluitur, nũc instar auenæ in vannis mouetur, donec calefiat, calefactæ infunditur parũ sacchari cochleari ferreo, non procul ab extremitate vno foramine perforato, & cõtinuo agitatur, donec siccetur saccharũ, deinde aliud affunditur, vt prius, idq. tantisper fit, dum iustam acquirat magnitudinem. Superficies in plerisq

F que læuis est, nisi singulari artificio asperior, seu, vt vulgo loquuntur, crispa fit, videlicet ex alto saccharum fundendo.

Si materia conglobatur, vel saccharo confertim infuso, vel negligenter moto, manu affricata dissoluuntur nodi. In fine confecturæ exacte siccantur, deinde in locum calidum, & siccum cribro imposita reponuntur.

Est & alius quidam modus exasperandi confectu-

confecturas, non admodum necessarius, plus A ostentationis, quam vtilitatis habens, videlicet talis. Calefacto aheno infunditur parum sacchari in mediū, & cochleari hinc inde agitatur, vbi bullæ apparent, portio aliqua sacchari iam confecti imponitur, & strenue deorsum sursumq. mouetur, ne fundo adhæreat deinde impellitur vt decet, idq. fit, quousque satis exasperata sit, absoluta hac portione, iterum calefiat, vt prius, ahenum, idque tantisp B fiat, donec satis crispum videbitur, mox alia portio sumitur.

Quidam quæstui magis, quam vtilitati seruientes primū impuriore saccharo obducunt materias, & subinde aspergunt amylum in tenuissimum pollinem tritum, tandem purius, & candidius saccharum addunt, vt exteriores crustæ elegantes & albæ appareant.

Tinguntur etiam confecta varijs coloribus magis ad spectaculum quam necessitatem aliquam. C

Confecta quo modo colorā da. Ad flauum colorem recipiunt rhabarbari succus, aut croci. Ad rubrum, santalum, præsilium, rubiæ radix, lacca, grana tinctorum, flores amaranchi purpurei.

Ad viridem, succus anethi, solani, rutę Ad cæruleum, flores frumenti, baccæ sambuci. Ad nigrum, gallæ, mirobalani, succus corticum iuglandium. Hæ materię aceto, aut vino sublimato diluuntur, & si opus est aliquid aluminis additur. Deinde confectis iam absolutis, sensim in aheno calentibus aspergitur Qđ D si voles varicolora reddere confecta, inuicem modo hunc, modo illum colorem asperge.

DE GLANDIBVS, SIVE suppositorijs, globulis, & nodulis.

CAP. XLIX.

Glandes. quæ. GLandes penicilla sunt, quæ ano subijciuntur, Græcis βάλανοι, vulgo suppositoria dicuntur. Sunt autem glandes vel leues, vel mediocres, vel acres.

Leues, in quotidiano fere vsu familiares, quales sunt, quę ex betę radice melle perunčta, suillo adipe, sale conspersо, ficu inuersa, & butyro adiecto sale, farina hordei, aut tritici, aut siliginis, ex aqua in massam redacta, & modico sale condita, aut ex sapone albo, aut è vitello oui, farina & sale, & id genus aliis parantur. Mediocres ex melle solo, uel adiecto salis momēto, vel puluere aloes, vel hieræ pieræ simplicis, uel agarici similiumque parātur Acres vero & vehementiores ex melle quidē etiam fiunt, sed validis medicamentis purgātibus additis, scammonio uidelicet, colocynthide, euphorbio, iisque similibus concinnantur.

Cum autem omnis ferè generis glandibus *De glan gredientium.* mel accedat, sciendum erit, illud sic esse commiscendum, ut pondere suo speciebus respondeat. Quare danda opera, vt drachmæ vni specierum & salis, uncia una mellis addatur. Neque dum componuntur glandes, sunt admouendę species, nisi post quam mel satis cōcretum fuerit, quod alias uis illarum ignis uehementia dissipetur. Mel autem lento igne in exiguo cacabo ad spissitudinem usque iā coquitur, mox in asserem coniectum in glandes indicis aut digiti modo longas crassasque *Tēpus utendi.* formatur.

Dum autem glandes subijciuntur, prius oleo butyro, aut alia pinguedine illitas esse oportet, sic enim minori molestia induntur. Induntur autem ante cibum, una uel duabus horis.

Vsus autem harum est, non solum cum uēter est astrictus, sed etiam cum sanguinē emittere cogitamus, ne venæ putridam excrementorum colluuiem ab intestinis attrahant, id quod nostrates medici parum diligenter perpendunt.

Deinde cum ęgri clysterum iniectionem, ob uirium imbecillitatem ferre nequeūt, nec non in febribus ualde ardentibus, cum materia ad caput facilè rapitur, ad hęc in frigidis, ac soporiferis capitis affectibus conueniunt, nonnunquam adhibentur, cum iniecti clysteres non satis tempestiuè redduntur, nam pruritum in musculo astrictorio excitantes, recrementorum expulsionē promouent. Alię glandes subduntur, ut materiam noxiam à superioribus reuellant, alię, ut recremēta alui ducāt, aliæ, ut uermes necēt, aliæ, ut hęmorrhoidas aperiant, alię, ut ulcera recti intestini abstergant.

Cæterum globuli præstant glandibus ob *Globuli.* longis quod rotundum ani musculum minus E lacessant, irritent & rodant, eoque minus sint dolorifici ut qui non diu ei adhęrescant, sed penitus delabatur digito indice impulsi. Fiūt autem in hunc modum ad excrementa educenda. Mellis concreti, aut massę ex farina tritici, siue hordei, ex aqua coactę scrupuli duo: salis communis, aut fossitij scrupulus unus, redigantur in globulum crassitiei digitalis, aut pollicaris, qui ad solem, aut fornacem sic F cetur, ita diu etiam per menses aliquot asseruari potest. Vbi vsus necessitas adfuerit, oleo uel butyro intinges, ac in aluū sic plenissimè demittes. Nunquam frustrari successu utēres solent, eoque proficiscentes peregrè, qui sępè in alui adstrictione incidunt, huiusmodi globulos circumferunt.

His accedunt, qui in Gallijs noduli appel *Noduli.* lantur, fabę figuram referentes, glandibus, & globulis facultate pares, qui in hunc modum parantur. Vitellus oui, salis communis scrupulus, probè permiscentur, linteoloque ex-

cepta, ligentur filo, cuius appendix aliqua relinquatur, vt extrahi possit.

Cautio. Cauendum tamen diligenter, ne glandes, globulos, noduloſque illis ſubiiciamus, qui ani affectibus laborant, ſanguinis ex venis in illo extantibus profluuio, quod hemorrhois Græcis dicitur, aut fiſſuris, aut tuberculis doloroficis.

DE SACCVLIS.
CAP. L.

Sacculi. Qvę veteribus arida dicebantur fomenta hæc hodie medicamenta ſacculi nominantur, nihil enim aut parum differre videntur. Sacculorum compoſitio. Componuntur ex herbis, floribus radicibus, ſeminibus, & id genus alijs medicamentis. Herbę & radices conciduntur, aut leuiter contunduntur, perinde atque ſemina. Adhibentur magna ex parte capiti, cordi, ventriculo, iecori, lieni, & vtero. Ideoq; & compoſitio & forma eorundem iuxta partis laborantis morbum, ſitum, & figuram variantur. Capiti enim, quod ad figuram attinet, qui admouētur, oblongi eſſe, aut tiaræ formam, obtinere debent, qui ventriculo, ſicuti fere effigiem referant, qui vero cordi, iecori, lieni & vtero applicantur, hi partium quoque iam dictarum formam imitentur. Qui capiti & cordi imponuntur, ſerico, reliqui vero linteolo obducūtur. Sacculi autem ſemper acu tranſuerſim miſſa conſuuntur, ne ſcilicet ea, ex quibus cōſtant, in vnam omnia partem labantur ac declinet. Vt plurimum etiam ante quam adhibentur, lapide ab igne excalfacto imponūtur, ac vino aut aceto irrigantur, ac ſubinde contracto calore partibus laborantibus admouentur.

DE PESSIS.
CAP. LI.

Peſſus quid. PEſſus eſt lana pexa, & ad digiti formam rotunda, in qua medicamenta excipiūtur, ac genitalibus mulierum partibus induntur. Latini peſſum vocant, barbari peſſarium, & naſcalia.

peſſorū differentia. Horum autem generales differentiæ tres exiſtunt, alii ſi quidem emolliunt, alij adſtringunt, alij aperiunt.

peſſorum cōpoſitio. Emollientes ex cera, oleis, pinguedinibus anſeris, aut gallinæ butyro ſalis experte, reſina, medulla ceruina, fœno græco, & ſimilib. fiunt.

Aperientes vero parantur ex melle, artemiſia, dictamno, braſſica, glycyrrhiza, ſucco rutæ, porro, ſcammonio & id genus aliis,

Adſtringentes componuntur ex bolo armeno, ſanguine draconis, ſucco plantaginis, burſa paſtoris ſtercore porcino, &c.

Hac autem ratione cōponuntur, vt ad ceræ, aut mellis cocti vnciam vnam, etiam medicamēti morbo accommodati altera miſceatur. Cæterum non ſemper lana excepta medicamenta induntur, ſed nonnunquā aptis liquoribus gūmiq; ac reſinis additis ad formā paulo ante dictam coguntur. Interdum etiā medicamenta ſubacta bombyce ſeu ſerico, aut linteo tenuiſsimo obducuntur, & vtero ſubijciuntur. Dando vero opera eſt, vt peſſi filum prælongum habeant alligatum, quo facile, quando viſum fuerit, poſsint extrahi.

Tēpus vtendi. Subijciuntur autem veſperi, & dum ſomni tempus appetit, & ſex, aut ſeptē horis in vtero relinquuntur, ac ſubinde extrahuntur.

Vſus. Porro emollientes vteri inflammationib. exulcerationibus, auerſionibus, & inflationib. accommodantur. Aperientibus vero utimur cum ſuppreſſos menſes euocare, aut vterum conniuentem, aut compreſſum emendare conamur.

Adſtringentes contrarium aperientibus uſum præbent, nam fluxum muliebrem cohibent, & apertum, laxumue vterum contrahunt, prolapſumque reprimunt, atque propulſant.

DE ODORAMENTIS.
CAP. LII.

Odoramēta quæ. ODoramenta ſunt medicamenta tam ſimplicia, quam compoſita, quę citra ignis acceſſionem ſuo odore cerebrum alterare, aut grauem odorem, aut peſtilentem auram depellere poſſunt. Horum autem varius eſt, interdum enim ſimplicia medicamēta naribus duntaxat admouētur, ſic nigella in aceto macerata & ſubinde exiccata linteolo tenui, aut ſerico inſerta adhiberi naribus ſolet. Nūc vero multa ſimul ſimplicia medicamenta miſcētur. Nonnunquam etiam ex iiſdem unguēta, aut orbiculi odorati poma noſtri uocant componuntur. Medicamenta uero, quæ ad cōpoſitiones odoramentorū adhibentur, ſunt moſchus, ambra, nigella, maiorana, ſtyrax, caryophylli, ocynium, ſtacte, ſpica nardi lauendula lignum aloes, ladanum, roſæ, uiolæ, ſantali, nymphæa, caphura, & id genus alia.

In componendis autem orbiculis, poſtremum ambra & moſchus adiici debet.

DE SVFFIMENTIS.
CAP. LIII.

Suffimenta quæ. SVffimenta, quæ Græcis Thymiamata, noſtris ſuffumigationes dicuntur, ſunt medicamenta quæ incenduntur, aut ignitis carbonibus iniiciuntur. Suffitum cōpoſitio. Fiunt aut ex rebus odoratis, ut moſcho, zibetto, belzoino, ambra, ſtyrade, ladano, thure, maſtiche, gallia, calamintha, & cæt aut fœtidis, videlicet caſtoreo, galbano, bdellio, bitumine, lapide gagate, & id genus alijs. Odorata orbiculari forma, nunc maiore, nunc minore, interdum glandes repreſentant, interdum auiculas, quæ vulgo cypria uocantur, alias paſtillorum,

vt

vt qui e[x] alipta, vel moscho, vel gallia moschata inscribũtur, alias pulueris crassi modo fiunt. Visus horum incensorum, ad odorẽ gratum conciliandum, item ad destillationes ex capite in subiectas partes, grauedines, obstructiones, alios frigidos cerebri affectus, & pestilentiæ contagia arcenda, tumque naribus admouentur. Conueniunt etiam asthmaticis, & ijs, quibus frigidiorum ac crassorum humorum copia thorax refertus est. Suppurationibus, tussi, laterumque doloribus. Necnõ præsidio sunt & resolutis, & ijs, qui syncope deficiunt, si roborantibus stomachum cataplasmatis admisceantur, item illis, qui se à morbo, præsertim febrili recolligunt, nec non ad frigidos iecoris & vteri affectus mirificè valẽt sicut etiam fœtida ad strangulatum, & procidentiam illius efficacia sunt.

FINIS LIBRI PRIMI

ANTIDOTARII GENERALIS, LIBER II.

DE MEDICAMENTIS ALterantibus qualitate manifesta.

CAP. I.

Actenus medicamentorũ materiam expediuimus, ea nimirum, quę medicinam facturis in promptu esse debent, seu simplicia sint ea, seu varia Pharmacopolarum arte composita: quo quidem discrimine duob. ea libris videbantur esse tractanda. Cum itaque pharmacopolium, quoad eius fieri potuit, optimè iam sit instructum, iam nihil aliud restare videtur, quam vt eius vsum medicinæ studiosis exponamus. Vires ergo medicamẽtorum hoc ce libro describemus, at eas tamen in genere solummodo, quòd alias in nostro videlicet Antidotario speciali vires vniuscuiusque medicamenti, seu simplicis seu compositi sigillatim edocuerimus.

Quoniam verò sedula medicorum industria, nobis medicamentorum vires innotuerunt, & eæ quidem vel certo rationis adminiculo, vel fortuita solum experientia, discrimẽ hoc quoque nobis merito fuerit obseruandũ, ne nostram nobis hæc cõfusio methodum interturbet. Quæ manifestis ergo qualitatibus suas in corpora nostra vires exerũt, ea primũ, qua fieri poterit dexteritate, discutiemus, post si quid fuerit, quod de specifica medicamentorum facultate dicendum esse videatur studiosis etiam id animo lubente communicabimus.

Itaque qualitates medici manifestas appellant, quę nostris sensibus, maximè vero duob. hisce, gustui nimirum & tactui, sunt obuiæ. Licet enim vel visu, vel odore medicamentorum vires aliquo fortasse modo percipiãtur, id tamen iudicium leuius est, & magis infirmum, quam vt certis regulis describi possit saporum vero discrimina certo quidem quib vnum quodque viribus polleat, ostendunt, non ea tamen hic inter medicamentorum vires reponenda sunt. Non enim quicquã medicamenta saporibus agunt, sed hos eis natura tribuit, ne quis eorum vsu facilè decipere tur, siquidem non quid edendo sit, solum sapore distinguimus sed quibus vnumquoduis in corpus vel assumptum vel admotum viribus agere possit, edocemur, nec quę gustamus omnia deuorantur, sed ea vel abiicimur, vel ijs aliter vtimur, manu videlicet gulæ vices obeunte. Manifestas ergo medicamentorum vires exponemus, quas equidem omnes vel ad calorem, vel ad frigus, vel ad humectationem, vel ad exiccationem referre possis, tot si quidem qualitatibus efficiũtur omnia quorũ actio certis possit demonstrari rationibus

DE MEDICAMENTIS temperatis.

CAP. II.

CVm medicamentorum vires ad quatuor genera modo retulerimus, vt omnia vel calore, vel frigore, vel humectando, vel exiccando suas exerant actiones, mirum fortasse videbitur aliquibus, quod hic aliqua statuamus esse medicamenta, quæ nec ad calorem nec ad vllam aliarum qualitatum referantur quo etiam nomine temperata vocantur, quod vires adeo manifestas non habeant, vt merito vel frigida, vel calida, vel sicca, vel humida dici queant. Et certe non absque ratione dubitari possit, an tale vsquam medicamentum inueniatur, in quo tanta sit harum qualitatum temperies, vt nõ ex his aliqua cæteris sit euidentior. Ne tamen subtilius hæc inquirendo, cætera negligantur, quæ plus referant emolumenti, quæstionem hanc alijs

examinandam relinquemus, qui theoriæ magis sunt addicti, quam vt ad vsum aliquem suas dirigant disputationes. Hoc nunc sat esto nouisse, temperata vocari medicamenta, quæ, licet aliqua forsan qualitate veram excedant temperiem non adeo vel calefaciunt, vel refrigerant, vel exiccant aut humectant, vt iam aliquem in hisce gradum contingere possint. Quotidiana siquidem experientia notum est, hæc, si quibus adiiciantur medicamétis, eorum vires non immutare sunt enim ceu materia multarum compositionum, varias in sese vires excipiens. Temperatis igitur in iis affectibus vtimur, in quibus nulla primarum qualitatum manifesta est intemperies, ut in viscerum obstructionibus, quæ medicamenta quidem incidentia dici possunt. Febris tamen metu calida respuunt. Fit etiam in febribus maximè pituitosis, vt mixtæ sint intemperies, ex causa nimirum frigida & humida, effectuq; calido & sicco, quibus vt occurramus, medicamentis vtimur, quæ nec calore febres augeát, nec frigore pituitam reddant crudiorem. Hinc ex hyssopo, passulis, aceto, cæterisque similibus si forte simplicia desint medicamenta componuntur, quæ primarum qualitatum respectu temperata quidem existát, suas tamen nihilominus ita vires exerant, vt iis nequaquá aucto febris calore morbi causa præparetur optime, quo facilius educi queant.

Cæterum quod contraria sibi contrariis tolli, similia vero sui similibus conseruari dicantur, hic primus esse videtur vsus temperatorum, vt iis temperata corporis constitutio, viriumque robur in suo vigore conseruetur. Quoniam vero non hæc medicamenta, sed alimenta dici consueuerunt, alio videbantur esse reiicienda, ne quid hic à nostro proposito alienum immisceretur.

DE MEDICAMENTIS ORdine primo calefacientibus.

CAP. III.

TAnta fuit veterum medicorum sedulitas vt ad rectam medendi methodum, non ipsas solum medicamentorum vires, sed & earum gradus inuestigarint, vt enim ad suam temperiem pars intéperie affecta reducatur, non omnia conferunt, quæcunque sunt affectui contraria, sed in hac contrarietate symmetriam obseruare conuenit, ne vel imbecilliora sint medicamenta, quam ut côtrariam tollant intemperiem, uel uehementiora sint. Hac enim ratione contrarios equidem pellerent affectus, sed ipsam in affecta parte superarent intemperiem, sicque priore malo maius fortassis induceretur. Gradus ergo medicamentorum diligenter obseruabuntur ne quod Empyricis contingere solet recta ratione posthabita fortuitum atque adeo du-

de sim um me m. fa- a lib 3. 12.

A bium in curationibus euétum nanciscamur. quatuor itaq; gradib. medici quatuor primas medicamentorum qualitates distinxerunt, de quibus ordine seorsim agemus, sumpto à calefaciétibus exordio, quorum ea primo gradu cônnentur quæ suo calore corpora nostra leuiter afficiunt, partibusque vel natura frigidioribus, uel alio quouis modo frigefactis gratum mitemque calorem inducunt, quo naturalis & imbecillis calor souetur, vel iam missus restituitur, vt enim corpus hyemali fri- B gore rigidum tepido hypocaustorum aere, uel igne moderato refocillatur, sic medicamenta quæ prima calefacientium classe comprehentur, suauissimo calore corpora quibus adhibétur ad suam quæque temperiem reducunt, nisi forte grauiores existant affectus, quam vt possint curari mitioribus. Hic itaque primus est moderati caloris effectus, ut frigida partis intemperies miti & temperato fotu corrigatur, atq; adeo dolor ex intemperie natus hac ratione mitescat. Licet autem vis hæc cęteris C quoque sit medicamentis attributa, quæ magis hisce calefaciunt, aut etiam refrigerant, si quidem ipsa contrarias adhibita tollunt intéperies, quę tamen sunt moderatum nacta calorem, præ cęteris anodyna vocantur, quod nó frigidis solum sed calidis interdum competunt affectibus. Humores enim partib. impactos, quacunque modo contineatur intéperies leni calore soluunt, ut uel sudore uel insensili transpiratu discutiantur. Sunt hæc etiam ratione hoc maximè digna nomine, qđ nostro D corpori sint amicissima, vtpote cuius calor quoq; sit téperatus. Non.n. tanta est in sanis humorum temperies, vt ęqué calidi sint & frigidi, sed in eis calor excedit manifestissimè, vt non frigore, sed humido calore viuamus, vitaque nostra conseruetur. Humidus vero calor tantus esse nequit, vt primum is ordinem trãscendat. Quę sunt.n secundo gradu calida, vt mox ostédemus, ea iam humores aliquatenus absumere possunt. Cum ergo hæc medicamé E ta, quæ primo continentur ordine, nostro calori iusta proportione respôdeant, merito certè præ cęteris anodyna vocantur, siquidé quę vel calidiora sunt vel frigida, dolorem inferre possunt sua nimirum virtute nostrum excedétia calorem. Quod hæc itaque moderato calore partibus frigidis grata sint, & molestos humores liquefaciant, ad dolores sedandos aptissimè vsurpabuntur. Hac eadem vi lassitudiné tollút, & febres extrinsecus admota di- F scutiunt, quod & cutis meatus aperiát, & humores leni calore præparatos, terrasq; febriú fuligines educant. Cæterum sua quoque sunt his incommoda, quæ medici diligenter obseruabunt, ne maius medendo fortassè malú inferant. Vsu namq. nimio nô ea solum quæ quæ nobis infesta sunt liquant, sed nostras et substantias fundunt, spiritus adeoq. vires eis

insitas

I. effectus in simplici intẽperie.

II. effectus, doloribus sedatio.

III. Effectus ad febres & lassitudinẽ.

insitas exoluunt, vt animi deliquia, morsq; A nonnunquam ipsa sequatur. Quod certe non in balneis solum vsuuenit, sed multis etiam medici contingit, qui floribus meliloti, chamęmelo, lini semine, oleo, cæterisq; similib. viscerum inflammationes ita maturare, vel discutere conatur, vt dicta nonnunquam inferant symptomata. Præter hos moderati caloris effectus, alij quoque in quibusdam conspiciuntur, quæ sub eodem sunt ordine, sua siquidē B est calori differentia, vt ex eis, quę sunt ęquè calida, visceribus aliqua cōpetant, aliqua vero sint ijsdem minus amica. quo fit, vt non oia, quæ moderate calefaciūt, in corpus assumantur. IIII. Effectus. Quib. itaq. moderate calidis intrinsecus vtimur, ea viscerum calorem fouent, eaq. ratione cōcoctiones iuuant, vt prob. etiam generetur sanguis, in suaq. temperie cōseruetur & maxime quod huius quoq. temperatus ste calor. Sūt & aliæ moderati caloris vires, quæ C post in secundis & tertijs medicamentorum qualitatib. reponuntur.

DE MEDICAMENTIS secundo, tertio & quarto gradu calefacientibus.

CAP. IIII.

QVæ vero magis hisce calefaciunt, vt iā secundo calefaciētium ordine contineantur, alias a modo descriptis obtinent facultates. Horum enim calor nō est vsqueadeo mitis, vt extrinsecus apposita dolorem ęque sedent, atq; si magis temperata forent, aut gustum pariter oblectent, cum calor hic iam a naturali corporis nostri temperie recesserit. Hinc si quis pituita refertus sit ventriculus, horū vsus est commodissimus, vtpote quibus facultas insit, vt calefacere possint, & exiccare. Obstructiones hæcquoq; tollunt, cutisque meatus aperiunt alia tamen ratione, quam primo calefacientia gradu, hęc siquidem nulla vi, sed grato tpe liquant humore, cutimq. laxant, cum illa tn̄ ignea quodāmodo facultate glutinosos atq. tenaces incidant humores, quos etiam vi maiore discutiunt. At quæ tertium caloris gradum assequuntur, easdem cū modo dictis obtinent facultates, eo tamē discrimine, vt hęc tanto potentius agant, quanto sunt illis calidiora Tantam enim & calefaciendi vim habent, & incidendi, vt febres excite, & contumaces partibusq. impactos humores Incidant, sudoremq. copiosum educāt quo fit, vt omnia ferme venenis aduersentur. F

Summus autem caloris gradus eis attribuitur, quæ adeo calefaciunt, vt tactas corporis partes vrant, in eisque pustulas excitent quo nomine ad sinapismos ijs & cauteria vtimur de quibus postea copiosius agetur.

DE MEDICAMENTIS REgerantibus.

CAP. V.

QVatuor etiam in medicamentis obseruantur frigoris gradus, quorum enim frigus est inter cætera leuissimum, ad primū ea gradum referuntur. Qm̄ vero calore fouemur & viuimus ex refrigerantib. certe nullū suapte natura nobis est amicum, siquidē innatum calorem minuunt aut et extinguunt prout sua cuiq. fuerit frigiditas. Necessarius tamen etiam est refrigerantium vsus, non in alimentis solum, vt grata cibis temperies cōcilietur, sed ijs quoq. vt medicamentis indigemus ad frænandos viscerū æstus, ad febres & sanguinis ardorem compescendum Itaq. si leuis fuerit caloris intēperies, ea quæ primo continentur ordine, sufficient, vt pueris & quibus vētriculus est imbecillior ne frigidioribus forte lædantur. Quibus vero firmius est viscerum robur, aut ventriculus, aut hepar calidius, nō ea modo ferent, quæ secūdo refrigerant ordine, sed ijs etiam iuuabuntur quorum vis ad tertium vsque frigiditatis gradum extenditur, vtpote quib. optime bilis flaua dometur. Ad calidos itaq tumores, phlegmonas nimirum & erisipelata, refrigerantibus vtemur, hac obseruata ratione, vt si leuis sit inflammatio, lenia quoque vsurpātur, sin sit ea vehementior, ad secundum aut etiam tertium ordinem progrediamur, siquidem remedium, vt prius etiam monuimus, affectui iusta proportione respondere debet. Porro & æstu nimio spiritus interdum nimis exagitentur, vt aut immodicæ sequantur vigiliæ, aut animi deliquia, refrigerātib. hisce symptomatis est succurrendum. Frigus enim cutis meatus dēsat, humores incrassat, & motū nimiūque sudorem inhibet, quo nonnunquam ita dispergūtur spiritus, vt viscerum & maxime cordis vires exoluantur. Denique maxima refrigerantium est vtilitas ad vehementissimos dolores, qui nec lenientibus, nec calidioribus sedari possunt, hos enim mitiando sępe successo narcotica consopiunt, suo nimirum frigore, quod tamen est, vt ad quartum gradum referatur.

DE MEDICAMENTIS HVmectantibus.

CAP. VI.

INter humectantia vix tantum discrimen inuenitur, vt duobus plures humiditatis gradus constitui debeant. Cum enim omnia vel calefaciant vel refrigerent, certe nec calor, nec frigus, siquidē extrema sint, in humido consistere potest. Hoc ipsum & ratione probetur, & experientia confirmatur. Calor enim

enim humidum paulatim absumit, vt si vehementior sit, subiectum siccius efficiat necessario. Sed hæc physicis discutienda relinquemus. Hoc vnũ satis esse põt. quod nullũ inueniatur medicamentũ, cui tanta insit humiditas vt hac ipsa quartũ cótingant ordinẽ. Passiuas Philosophi qualitates vocarũt humiditatẽ & siccitatẽ, quib. sua tñ attribuitur operatio, leniunt.n.& lubricẽt, quorum vis humectandi primo continetur ordine, vt & tussim mitigẽt, & gutturis asperitati conferãt. Quæ vero potentius humectãt mẽbrorum naturalium vires reddunt imbecilliores, & humorũ acredinẽ obtundunt, sanguinẽ ẽt & spiritus efficiunt crassiores, aluũ quoq laxant, aliasq. partes fluxui reddunt magis idoneas. Quod si & hunc humores gradum transcendãt, corpus pigrum, & torpidum efficiũt, & actiones oẽs manifeste obtundunt, siquidem horum vis non in ipsa partium superficie hæret, sed in earum substantiam penetrat altius, quo fit vt talia inducant symptomata, quæ purgatis ẽt partib. alte fixa supersunt, qualis est in vẽtriculo nausea, in intestinis lienteria Venenũ est, & partes enecat, si quid hisce magis humectet. Est.n. sua cuiq parti siccitas, alias veluti liqda difflueret. Suas ergo vires amittũt adcoq. putrescũt, quę nimio dissoluunt humore

DE MEDICAMENTIS exiccantibus.

CAP. VII.

Contrarias modo dictis obtinent facultates exiccantia. Cum.n humiditas fluxiles reddat humores, certe quod siccat. hãc absumẽs humiditatẽ fluxũ inhibet, partesq. lubricas exasperat. Quæ vero magis exiccãt corpus & membra reddunt firmiora, siquidẽ siccitate cõsistunt, suasq. hac ipsa functiones exercent, cum nimio tamen humore languescant Licet autem exiccantia, partium robur contineant, ne affluente collabãtur humore, suum tñ eis inest humidum, qd si vehementius exiccãtib absumatur, nec foueri poss int ipsæ, nec suas exercere actiones, spiritus enim hoc humido restaurantur quod si deficiat, naturales quoq. vires excidunt Quę tertium ergo siccitatis ordine cõtingunt, partes suo spoliant alimẽto, vt hac ẽt ratione tabem inducant. Præter hoc humidum aliud quoque corporis humani partib. inest, quod humidum radicale vocant, hoc sublato partes etiam interire necesse est, cum in hoc calor innatus, atq. adeo vita cõsistat. Hoc sæpe virus est eorum, quæ quarto exiccãt ordine. Celet Galenus ea quæ summæ siccant, vrere necessario, qui certe non siccitatis, sed summi caloris est effectus, nisi forsan ea, quam modo protuli-

Vltimo cap. li. 5. de sim. medic. facul tatibus.

A mus rõne, dicantur vrere, quod innatum partib. humorẽ absumãt Sed vt hęc subtilius examinẽtur, nõ fert instituti nostri rõ. Hæc sunt, quæ de primis medicamẽtorum qualitatib. nobis in genere scribẽda esse videbãtur, & eo quidẽ breuius, ꝙ in aliarum qualitatum expositione ad primas, perpetuo sit recurrendum, vtpote quarum effectus merito dici possunt.

B

DE MEDICAMENTIS emollientibus.

CAP. VIII.

Expeditis ergo primis medicamentorum facultatib. reliquum est, vt ad secundas prodiamur, quas ideo secundas medici nuncuparunt, quod ex primis necessario cõstituãtur, siquidẽ pro varia simplicium qualitatum mixtione, varias quoq. necesse est oriri facultates, quas nunc ẽt paucis exponemus, a mollientib sumẽtes exordium, vt & in his, quẽadmodum in præcedẽtib. caloris & frigoris gradus obseruẽtur Quid sit durum, quid itẽ molle, nouerunt plures, pauci tamen exprimere possunt. Durum itaq philosophi definierunt, quod tactui nõ cedit, molle vero contrarium vt emolliens medicamentum sit, quod induratã substantiã ad sua reducit tẽperiẽ, non caloris quidẽ, sed ipsius substãtiæ, quæ pressa recedere possit. Cum itaq vt molle sit quidpiã, duo requirãtur, vt & p. ematur & cedat, humido & sicco tẽperata oportet esse substãtiã. Quod.n. liquidum est, cedit equidem tactui, nõ autẽ premitur, siquidẽ quæ proprie premi dicuntur, quodammodo renituntur. Aqua vero ne tantillum quidẽ ex seipsa resistit, nisi vasculis extrinsecus cõtineatur. Hæc paucis præter institutum quod physica sint addere placuit, vt intelligerent studiosi, quid philosophis premi dicatur, quid itẽ tactui cedere. Quoniam vero quæ sicca sunt, tactui non cedunt mollia quoq. dici nõ possunt. Durum appellatur, quod nimia repletione distenditur. Est & aliud, & quod medicis proprie durum dicitur a lento & crasso humore progenitum, hic enim calore destitutus, in corporis partib in quas influxerit, sponte obdurescit. Emolliens ergo totidem quoq. modis distinguere licet, vt quæ sicca sunt humectantibus quæ distenta sunt, discutientib. & quæ frigore cõcreuerunt, colliquãtib. & emolliãtur. Ex hisce vero solum id ꝓprie dr̃ emollire, quod moderato calore durorẽ substãtiã ad mediocrẽ cõsistẽtiã resoluit. Hic.n. discrimen diligẽter obseruãdum est, inter ea quæ medicis cõcreta, & physicis cõgelata vocãtur, ea namq. cõgelata dicuntur, quę liqda cum sint, intẽso frigore coalescunt, quod in humano corpore

C D E F

nequa-

nequaquam contingit, sed ea medici volunt indurescere, quæ non liquida, sed consistentia sunt mediocri. quo fit, vt leui frigore obdurescant. Non igitur quemadmodum glacies solo calore liquescunt, quæ proprie nobis indurata vocantur, sed cum præter frigus ipsa quoque siccitas & humorum crassities in causa sit, vt hęc indurentur, humida sint oportet quæ dici debent emollientia, licet enim ex emollientibus aliqua sint in secundo vel etiã tertio gradu sicca, qua tamẽ ratione malactica sunt, vt probe annotauit Hollerius, humido calidoque elemẽto temperari necesse est. Non ęnim siccitatis est, eius maxime, quæ secundum superat ordinem emollire siquidem ea quæ dura sunt, magis indurescant. Fit tamen interdum, vt in scirrhosis tumoribus, in quibus emollientibus maxime vtimur, varia conspiciantur symptomata, vt cum simplex durities non sit, non vna quoque sit emolliẽtium ratio. Nam si tumor aquea imbutus sit humiditate, ficciora competunt, non equidẽ emolliendo tumori, sed vt aquam inutilem absumant. Contingit etiam interdum, vt humor temperandus contumacior existat, quã vt domari possit leuioribus, quo nomine vehementiora quoque conueniunt, quam quæ calore sunt temperato. Hinc certis etiam gradibus emollientia distinguuntur, quibus tamen omnibus sua restat temperies, licet enim aliqua magis calida sint aut sicca, quam vt temperata dicantur, eius tamen affectus ratione, cui adhibentur, temperata sunt, quod in his & aliis medicamentorum generibus, diligenter est obseruandum, ne generales regulas quisquã existimet ideo falsas esse, quod ab eis interdum recedere videamur, cum hic verus tamen sit regularum vsus, ut variis affectuum symptomatis certa ratione adaptentur, quo nomine non minus iudicio indigent medici, quam prudentia iudices ἐπιεικεία ius temperaturi. Cum sint ergo emollientia humida calidoque temperata, gustu vel tactu facile dignoscentur, siquidem sapore sunt dulcibus proxima, sed substantia pingui & oleaginosa, vt nec acria sint gustu, nec austera, nec acida, nec salsa, nec salsa, nec aliam referant saporem, quo vel adstrictio, vel uehemẽs aut frigus aut calor denotetur. Tactu quoq; nulla percipitur asperitas, nec glutinis instar digitis adhærent, cum partes emolliendas penetrare debeant emollientia, cuius etiam nomine mollientibus incidentia sæpenumero adijciuntur. Sunt & alii, quæ in emolliẽtium vsu diligenter sunt obseruanda, sed ad particularem tumorum curam ea reijciuntur. Hic ea docuisse sat est, quæ ad emollientia dignoscẽda, eorumque naturam & vsum intelligendum in genere videbantur esse tractanda.

Emollientiũ usus. *Reg. I.* *II.* *Vt dignoscãtur emollientia.* *III.*

A DE MEDICAMENTIS INDURANTIBUS.

CAP. IX.

Galenus libro 5. de Simplicium medicamentorum facultatibus, capite decimo, indurantia statuit frigida & humida esse. Frigida quidem sunt necessario, quod sint emollientibus contraria. Cum autem humida diximus esse emollientia, certe sicca decet esse indurãtia. B Quæstio sanè digna hæc est, quæ probe discutiatur, vtpotè cum sit iucundissima. Nos vero ne quicquam in Galenum statuisse uideamur, & quod hæc non sint nobis ex instituto tractanda copiosius, aliquid saltẽ proferemus, iudicium aliis relicturi. Cum supra de humectãtibus ageremus, nihil de hac facultate dictum à nobis est, quod nimirum indurent humectantia. Certè non minus absurdum hoc esse videtur, quam si quis calida refrigerare dicat. Hoc in confesso est, indurantia ab exiccantibus esse diuersa. C Existimat ergo Galenus, quæ frigida sunt & sicca, indurase quidem, at non propriè, si quidem congelatione potius, quam euacuatione durum efficitur corpus. Duo ponit Galenus, quæ siccitatẽ consequuntur, euacuationem & siccitatem, quę iudicat indurantibus non esse tribuenda. Quæritur itaque an quæ siccant, euacuare necesse sit? Non existimauero, fieri siquidem potest, ut siccis aliquid æque ac humidis repleatur. An vero siccitas nullum in hisce indurã- D tibus locum habeat, dubitari merito potest, diximus enim prius, in humano corpore diuersam esse ab externa glacie humorum concretionem, nec liquida esse, quæ indurantur, sed consistentia mediocri. Detur sanè nil hic siccitate opus esse. Quæ cõgelantur, humida sunt necessario, non igitur sicca sunt, sed humida, quę congelant. Aliter certe philosophãdum est veritatem inuestigaturis. Humiditas enim ei quod pa. tur, non ei quod agit, est ad- E scribenda, & frigus quo fuerit intensius, eo magis quoq; congelat. Extremas autem qualitates in humido consistere non posse, nouerunt, qui causam intelligunt cur siccitas non aquę, vel aeri, sed terrę & igni sit à physicis attributa. Cum itaque congelatorum sit humiditas, non congelantium, & humiditas non congelet, sed congeletur, mirum non absque ratione videbitur, quod Galenus congelantia velit esse humida. Si frigus humidum esset F seipsum profecto congelaret. Sed de hisce sanis, glacies pluuiosa tempestate quęratur, si humidum debeat esse, quod aquam est congelaturum. At neque siccum esse potest, quod congelat inquit Galenus alias exiccaret euacuando. Nihil certe minus, si namque frigus siccitati iungatur, poros omnino contrahit, ne dissipari possit humiditas, quo fit, vt ad discu-

discutiendos tumores nemo ficcis & frigidis vtatur, sed calidis interdum etiam humidioribus. Quod vero sæpe fiat, vt constrictis partibus humiditas aliquãdo extorqueatur, quod hyemali tempore crebro contingit non est id siccitati, sed frigori tribuendum. Hæc in medium protulimus, non vt in Galenum quicquam concluderetur, sed vt causam intelligerent studiosi, cur de indurãtibus, an humida esse debeant, aut sicca, nihil certi pronunciemus. Facile tamen ex hisce, qui uollet, colligere poterit, quid veritati sit magis consentaneum. Siquidem inter exiccãtia, incrassantia indurantia & congelantia discrimen est obseruandum, quod nunc paucis exponemus. Exiccari dicuntur, quorum absorbetur, aut exprimitur humiditas. Hoc maxime fit ope caloris, suctu spongijs, aut hisce similibus, quibus humectatæ partes exiccantur. Incrassari vero statuimus ea, quæ ficciora quidem fiunt at nõ absumpta, vel expressa humiditate, sed ficcioribus immixta, quo modo syrupi pulueribus, conseruis, & similibus in electuaria incrassantur. At quæ cõgelantur, ea nec expressa humiditate siccescunt, nec admixtis ficcioribus incrassescunt, sed ingenti frigore cõtrahuntur. Ab hisce diuersum est, quod propriè medicis indurari dicitur, partes enim humani corporis intumescunt & indurantur, non cum extremo frigore obrigescunt, nec cũ sua destituuntur humiditate, nec cum admixtis ficcioribus incrassantur, sed cũ pituitosis humoribus, aut sanguine melancholico replentur, qui sanguis uel pituita frigore non congelantur quidem uere, sed concrescunt modo medicis notiori, quã physicis. Vt igitur indurantium naturam intelligas, nõ id solũ quod agit, sed id etiam, quod actionem suscipit, est obseruandum. Hoc enim idoneum decet esse, vt externo frigore possit indurari, siquidẽ serum etsi frigore congelari, nunquam tamẽ indurari poterit. Non igitur humiditas, sed quædam humorum crassities & siccitas facit, ut indurari possint, quo nomine ficcitatem et frigiditatem indurationis causas constituere licebit, & maxime quod humiditas suapte natura, nec incrasset, nec induret quicquam.

De indurantium usu. De indurantium usu nihil est ferme quod scribam, siquidem tollenda potius est a corpore durities, quam ei sit inducenda. Quod autem Galenus inter indurantia portulacam numeret, psyllium, semperuiuum & cætera, videtur ex eius sententia indurantibus utendum esse ad refrænãdam humorum in tumoribus caliditatem, & tenuis sanguinis influxũ inhibendũ, alias incrassandi sunt humores potius, quam indurandi, quod sæpe fit in subtilibus & acribus in thoracem defluxionibus, de quibus infra copiosius. *Dignotio.* Dignoscentur autem indurantia sapore, qui nec calorem denotet, nec linguam vel mordicet, vel contrahat, cũ

A enim frigida esse oporteat certè nec salsa sunt nec acria, nec amara, nec dulcia, cumque vt quipdiam induretur, quod à Galeno probe annotatum est, nulla fieri debeat euacuatio, nulla quoque opus est adstrictione, quo fit, vt nec acerba sint indurantia, nec austera, fortè nec acida fuerint, siquidem attenuantia esse non debent. Mixtus ergo sapor est indurantium, nisi quis insipida vocare velit.

B

DE TENDENTIBVS ET laxantibus.

CAP. X.

TEnduntur membra varias ob causas, vt totidem quoque modis laxari possint, aliquando namque siccitate nimia frigore nonnunquam, vel repletione, vel scirrho contrahuntur, aut iunctis horum aliquibus.

C Cum itaque laxantia vel ad humectantia referri possint, ex Galeni sententia, vel ad calefacientia, vel ad emollientia, vel ad euacuãtia, non opus esse videbatur, vt eis proprium caput attribueretur, atque si propria quædã eorum vis esset de qua separatim tractaretur Etsi vero de laxantibus alias egimus, in primis nimirum medicamentorum qualitatib. cum calefacientium & humectantium vires exponeremus, in secundis etiam, vbi naturã D emollientium descripsimus, hoc tamen loco laxantia nobis sunt diligentius expendenda, cum laxantium nomine non humectãtia, vel calefacientia, vel mollientia, vel euacuantia intelligantur, hæc namque propriis denotantur nominibus, sed quæ iunctis viribus & humectant & calefaciunt, quam ob causam inter secundas medicamẽtorum facultates numerantur.

Distinguenda sunt igitur, quæ propriè la-E xantia dicuntur, ab emollientibus & euacuãtibus. De his suo loco, & maxime cum discutientia tractabimus. Cum itaque laxantia cũ emollientibus in eo conueniant, quod vtrisq; facultas insit & calefaciendi, & humectandi sæpenumero confunduntur, vt interea discrimen possit difficulter inuestigari. Laxitas, & tensio partibus adscribuntur mobilibus, vt ligamentis, membranis, musculis & similibus, F mollities autem & duritas proprie reb. competunt, quæ digitis palpari possunt. Haec in fidibus & cera facile dignoscentur, mollescit enim cera, fides vero laxari dicuntur. Discrimen hoc a partibus sumptum, veram differẽtiam non constituit Hac enim ratione unum & idem varios edere potest effectus. Quæ laxant ergo, minus calida esse videntur, minusque sicca, quam quæ molliunt. Hæc enim suo calore magis, illa vero humiditate magis operantur.

PRAECIPVVS est laxantium vsus in cõuulsioni-

uulsionibus,quas & frigur inducit & siccitas quamuis & ab alijs causis orta conuulsio laxantibus interdum curetur.

Dignotio. Cæterum ijsdem, quibus emollientia, facile dignoscentur, vt amplius describenda non sunt.

DE RAREFACIENtibus & densantibus.

CAP. XI.

LAxantibus proxima sunt rarefacientia, quæ cutis meatus reserant ac dilatant, id tñ discriminis esse videtur, φ hæc minus humida sint,& tenuium partiū, infarctos.n. cutis meatib humores secant, & dissoluunt, atq.adeo poros reddunt ampliores. Hæc quidem calida sunt,tantus tamen calor non est vt materiam vel attrahant,vel discutiant,qđ suo loco patebit euidentius.

Cæterum quod calida sint rarefacientia, frigida sunt hisce contrarium,quæ nimirū cutis meatus ligant,& continēt. Hæc humida esse statuit Galenus, vt eadē sint cū indurantib. quæ prius ostendit humida esse & frigida. Discrimen ex Galeni sententia,qui volet,exponat. Eadem certe proposuit indurantium exēpla,quæ condensantium,vt nec in his,nec in eorum descriptione vlla conspiciatur differētia Quod si eadem sint condensantia & indurantia,eadē quoq esse oportebit,quę molliūt & quæ rarefaciūt. Quia vero nō fert instituti nostri rō,vt subtilius hæc & copiosius exponamus,non morabitur in hisce diutius,sed ea vel alias tractabimus, vel alijs tractanda cōmittemus.

Non equidem dubium est,quin ea,quæ refrigerant,simul & adstringūt,ipsos quoq.cutis meatus condensent,talia tamen non vult esse Galen.ideo fortassis, vt rarefaciētib. ora vasorū aperientib & discutiētib.sua possit attribuere cōtraria. Nā si cōdensantia crassarū partiū esse statuisset,eadē quoq.ora vasorum aperientib.fuissent opponēda.Sed hæc sequēti capite docebuntur apertius, vt discrimen inter rarefacientia ora vasorum aperientia intelligatur.

Vsus. Rarefacientibus autem vtimur,vt ex modo descriptis colligere licet,ad cutis meatus aperiendos & dilatādos,vt vapores aut fuligines ex concalefacto sanguine difflari possint,quo nomine veterib.in more positū erat, vt seipsos exercitaturi prius inungerent, ne conclusi vapores vel febres excitarent, vel aliud visceerib.damnum inferrent. Hæc eadem rōne rarefacientia prosunt admitigandos dolores, dilatatis enim cutis meatibus materia dolorem mouens facilius expellitur.

A Venit & illud in mentem,quo possit & alia reddi rō, cur rarefacientia remēdis dolorib cōpetant.Notū hoc est experientia,cutē, si vel nimia siccitate corrigetur,vel sit nimio rigida frigore,vbi leuiter attingitur, dolore plurimū.Hinc fit,vt in tumorib. nō ipsa solū modo humorum copi dolorē moueat,sed cutis durities & tensio. Quare eū laxent ēt, & emolliant rarefacientia,dolores his quoq.mitigant operationib. nisi vires vnius eiusdēq. medicamenti distinguere præstet, vt alias sit qua laxat,alia qua mollit,alia qua rarefecit.

B Porro sua quoq densantib.est vtilitas,vt nimirū cutis firmior reddatur atq.robustior,tū ad euitandā externorū iniuriā, tū ad nimirū sudorē,vel spirituū dissolutionē inhibendam quo nomine veteres à balneo frigida inspergebantur, vt ea ratione membra quæ calida lotione languidiora essent,confirmarētur. *Densantium usus.*

Quod aūt rarefacientia eadē fermè sint cū laxantib.& emollientib.ijsdē quoq.dignoscū C tur qualitatib. sapore nimirū calorē moderatū denotante, quemadmodum dēsantia quoque,cum contraria sint his,frigiditate pollēt non vsqueadeo vehementi. Quæ linguā ergo vel mordaci vellicant, vel adstringenti sapore contrahūt,ea Galeni sententia nequaquā inter densantia numerābuntur. *Dignotio.*

DE MEDICAMENTIS ora vasorum aperientibus.

CAP. XII.

CVm Galenus eodem capite,quo de rarefacientibus egit, hæc quoque medicamenta discusserit,qua ora vasorum aperiunt ideo de his hoc capite nobis agendum esse videbatur,licet hæc ad tergentium classem referre constituissemus, quod fortassis etiam E fuisset multo consultius, vt facile conijcere poterit, qui horum naturam diligentius examinauerit. Hæc itaq.censet Galen. calida quidem esse,crassarum tñ partiū,& mordacia. Mirū certe videri possit,quod aperientib.substantiæ crassities attribuatur, qua quidem obstruere potius, quam aperire posse videtur. Sciendum est igitur,hæc non eadem esse cum obstructiones tollentibus, siquidem obstructiones incidentia possunt, quibus non partium F crassities,sed substantię tenuitas inest,vt facilius penetrare possint, quæ vero vasorum oscula dicuntur aperire,non subtilia, sed crassa sunt,vt non penetrent solum,sed meatus, per quos transeunt,potentiores reddāt.Hinc eis Galen. probe præter calorem,& partiūm crassitiem,& aciedinē attribuit: & mordacitatem,vt calor acris existens, vel ad incidendū & penetrandum esset efficax,substantia vero

mordax

mordax non obstrueret, sed exederet ora vasorum, aut etiam corraderet.

Hisce contrarijs Galen. etiam partium crassitiē adscribit, sed quæ sit mordacitatis expers. Stegnotica Græcis dicitur, occludentia vocare licebit, quod vasorum oscula coactent. Frigida certe sunt omnia, quemadmodum & ea quæ cutis meatus condensant, sed vis etiam eis inest, qua vasorum oscula constringere possint. Cutis enim leuiorib. facile contrahitur, cum vascula non, nisi vehementer constringentibus, occludi possint. Hoc condēsantia statuit Galen. humida esse, quod talia tantum adstringendi vim non habeant, atq. si sicca simul essent & substantia crassiori. Cæterum vt hæc ab obstruentibus autem plasticis differant, suo loco demonstrabimus.

usus. Aperientium vsus ex vasculorum vsu facile colligitur. Cum hæc enim sanguinem contineant, qui vel copia, vel prauitate nocet interdum, hisce malis succurrendum est aperiētib. & maxime ad referendas hæmorrhoidas. An vero mouendis mensib. ea competāt, suo tempore docebitur. Hisce cōtraria cōtrarios etiam produnt effectus, siquidem hęmorrhoidas, aliosq. sanguinis fluxus inhibēt. Hæc Galeno sensiles cohibēt excretiones. Quod si sudorem intellexerit, nō existimauerim esse fatendum, licet enim hæc sudorem quoq. cohibeant, contraria tamen non sunt, ipso etiam Galeno attestante, sudorem promouentib.

Dignotio. Aperientia sapore iam aliquoties ex posito facile dignoscentur, cum etiam acria sint & mordacia, linguam pungunt, & corradūt. Occludentia vero, quod frigida sint, & adstringāt sine mordacitate, linguam equidem coarctant, non autem vellicant, aut exedūt.

DE ATTENVANTIBVS medicamentis.

CAP. XIII.

Aperientibus proxima sunt attenuantia, quib. facultas inest ad soluendas viscerum obstructiones. Obstruuntur aūt crassis & viscosis humorib. quo fit, vt hæc medicamenta tenui debeāt esse substantia. Num vero calida sint omnia, dubitari merito pōt, qđ frigida ēt inueniantur, quæ glutinosos humores incidunt, & obstructione liberant, vt acetum, cichorium & similia. Necessaria quidem est partium tenuitas, aliud tamen est, ꝙ incidere possit, siquidem medicis substantiæ nomine non ipsa facultas sed eius subiectum intelligitur, quod patitur potius quā vt agat, quidpiam, quo nomine siccitatem & humiditatem passiuas Philosophi qualitates appellarunt. Itaq. vel frigori, vel calori vis hæc est adscribenda, cūq. frigus partes cōstringant, potius, ꝙ diuidat, nō immerito fortassis attenuātia necessario calida esse statuent. Quod si qs frigida quæpiā opponat, quib. sua quoq. vis insit attenuandi, non oīno caloris expertia statuemus esse, quin quāta fuerit attenuādi vis, tm̄ quoq. caliditatis gradum assequantur.

usus. Quod in humano corpore varios affectus inferant obstructiones, varia quoq. est & multiplex attenuantium vtilitas, ad expurgandum pituita thoracem, mouendos menses, & viscerum ductus expediendos.

Tempus dādi. Non prius autem vtendum esse attenuantib. quā ventriculus, & intestina prauis expurgata sint humorib. ne attenuantiū vsu in venas rapiantur, atq. adeo vel viscera magis obstruant, vel febres excitent, aut grauiores efficiant.

Dignotio. Sapore quidem acria sunt hæc & amara, linguā tn̄ dissoluunt potius, quā contrahant, cū tenuium sint partiū, & adstrictionis expertia.

DE MEDICAMENTIS attrahentibus.

CAP. XIIII.

Varia est attrahentium natura. Quædā enim manifesta, quædā occulta qualitate, vel spicula, vel humores attrahunt. De occultis rerū proprietatib. alias, nunc ea nobis examinanda sunt, quorū attractio certa rōne cōprobatur. Manifestis ergo qualitatib. attrahentia, calida sunt, partiumq. tenuiū. Ipso quidē calore fit attractio, substātiæ tamen tenuitas ideo requiritur, vt humores ex alto auocētur, quo nomine attrahentiū vis in intima vsq. penetrare dēt. Quæ vero crassarum sunt partiū, in altū ferri nequeūt, & poros cōtrahentia repellunt potius quam attrahant.

usus. Varius est & multiplex vsus attrahentium, vt nimirum viscera prauis humoribus exonerētur, his enim medicamentis forinsecus admotis, materia peccās ab interno corpore ad superficiem attrahitur. Eadem ratione critici naturę conatus adiuuantur, cum abscessibus adhibentur attrahentia. Ad extrahendum è corpore virus probata est horum medicamētorū vtilitas. Curantur his quoque partes perfrigeratę, non ea solum, quia suo contactu calefaciunt, ratione, sed quod spiritu, quibus vita calorque fouetur, attrahant, quo certe modo tabidas, ac veluti syderatas partes reficiūt non calore solum, sed attracto, quo foueantur, alimento. Sunt & alij attrahentium effectus, qui tamen ad hos referri possit.

Dignotio. Dignoscuntur attrahentia ijsdem fere, quibus attenuantia siquidem vtriusque partiū tenuitas inest, & calor non mediocris, vt secundū magis & minus solum differre videantur. Forte tamen & hoc discrimen fuerit euidentius, vt partium

partium tenuitas attenuantib. calor vero magis proprius sit attrahentibus. Calor itaq. nō gustu solo, sed ipso quoq. tactu manifestus attrahentia prodit.

DE DISCVTIENTIBUS.

CAP. XV.

DVplicia Practici resoluentia constituerunt, alia leuiora quæ rarefacientia, vel ἀραιωτικὰ nominarunt, de quib. sup egimus, alia vero fortiora, quæ Διαφορητικὰ proprie discutientia nuncuparunt, de his hoc capite sumus acturi.

Discutientibus natura est cum attrahentib. adeo affinis, vt discutientia nulla sint, quin eadem attrahere possint, & vix vllū attrahēs inueniatur, quin idipsum quodāmodo quoq. discutiat. Hæc vero sic differentia statui poterit, vt quæ discutiunt, calidiora sint attrahentib. Non est igitur, vt de discutientiū natura quicquā scribamus amplius, cum ex sup. scriptis facile colligi possit. *Vsus* Vsus aūt vel ipso nomine satis patet, siquidē quos nimia repletio morbos parit, eos curat euacuatio. Cæterum nec sanguis, nec humores crassi discutiūtur, sanguinis .n. copia venarū sectione, crassi vero humores purgationib. educuntur. Sudoribus ergo vel insensili transpiratione, vel serosa humiditas, vel fuligo, cæteriq. vapores discutiuntur. Hinc hydropicorū aquas exhauriūt, podagricis & ischiadicis opitulātur, phlegmonas cum aliosq; humores minuūt. Quia vero nisi recta methodo discutientib. vtamur, nocent sæpenumero plurimum, non est temere quiduis magna vi discutiendum.

Tumores enim discutientib. interdū indurantur adeo, vt post curari nequeāt, dū q̄m eis tenue est, difflatur, remanet aūt, quod durū est. Hinc varie practici discutiētib. vtūtur, ea nō nunquā repellētib. aliquādo iūgētes emollientib. pro varijs tumorū affectib. Quæ vero sint in discutientiū vsu medicinā facturis obseruāda, nō est vt hoc loco doceamus, ne propositi nostri limites transgrediamur. Fit ēt, vt discutientib. grauissima nōnūquā inferantur symptomata cū videlicet vel materia non cedit, vel in partes nobiliores propellitur, vel plus aliunde attrahitur, quā discutiatur. Ad hæc euitanda suas habent medici regulas, vt vel præcedant purgationes, vel materia concoquatur & attenuetur, de quib. non est hoc loco tractandum copiosius.

Ex his autē facile colligitur, quo sit morbi tempore discutientib. vtendum, in declinatione nimirū. Quamuis enim ijs in phlegmones augmento & statu nonnunquam vtamur, tū tamen non pura sunt, sed eis immixta sunt repellentia, pro curationis scopo.

A Dignoscuntur discutientia, quemadmodū & attrahētia, sapore, qui linguā adurat, acri videlicet, vtpote cū & tenuium partiū sint, & calidissima. Nullus hic est adstrictioni locus, quo fit, vt ea linguā quoq. non contrahant. *Dignotio.*

DE REPELLENTIBVS.

CAP. XVI.

B TRibus modo descriptis medicamentorū generib. sunt, qui repellentia solū opponant. Cum.n. vna fere sit oīb. natura vnūquoq vī eis opponi posse cōtrariū, quod & frigidū sit, & crassarū partiū, siquidē & calida sunt, & tenuis substātiæ, quę attenuāt, quę attrahunt, & quę discutiunt. Si tamē horū natura diligētius examinetur, suū vnicuiq. cōpetet cōtrariū, vt attenuātib. incrassantia correspōdeāt, attrahētib. repellentia, & discutiē-C tib. quæ humores cōtinēt, & tenaciores reddunt. De incrassantib. aliquid sup dictū est, ubi de indurantib. ageremus, de ijs aūt quæ discutiētib cōtrariātur, nihil est, qđ hoc loco scribamus, cū horum uice repellētib. utamur. Varia est Authorū de repellentib snīa. Cum enim varijs modis influxus inhiberi possit, totidē rōnib repellētia definire licebit, Influxū D autē cohibēt refrigerant, quæ constringunt, quæ obstruunt & incrassant, vt ex Arabum decretis annotauit Hollerius. Hæc si ita sint, non attrahentib. modo, sed & attenuātib. & discutientib. contraria merito statuētur esse repellētia. Proprie tamē ea repellere dicuntur quæ non influxum solummodo sistūt, vt sunt incrassantia & obstruentia, sed quę vel influē-E tes, uel in parte iam hærentes humores alio propellunt, vt repellentib. natura sit frigida, crassarum partium & adstringens. Hæc equidem simplicissima sunt repellētia, sunt tamē alia, quæ tenuium sunt partium, alia calida quoq. sunt, & inter repellentia numerantur. Adstrictio certe competit oīb. ut hac definiri possint repellentia. Quæ vero præter adstrictionem & frigida sunt, & tenuis substantiæ, cæteris operantur efficacius.

Dignoscentur itaq. repellentia sapore uel acido uel acerbo, uel austero, siquidem hi, F quod adstrictione participēt, linguam suo statim contactu contrahunt. *Dignotio.*

Reppellentibus in multis affectibus vti mur, ut in calidis tumoribus, capitis dolore, & similibus, his enim uapores in febribus maxime a capite arcentur, influxu repercusso phlegmonarum augmētum inhibetur. Commodissimum uero tempus, quo repellentib. in calidis tumoribus uti licet, principium est & augmentum, quib. nimirum influxus maxime urget. Cum autem duo sint in humorum cura scopi, ut quod influit, repellatur. & *Vsus.* *Tempus utendi.*

quod iam infixum est, discutiatur, in principio commodissimè repellimus, in declinatione vero discutimus, & medijs tēporib. vtraq; miscentur, ea ratione tamen, vt in augmēto repellentia superent, in statu discutiētia. Porro quod humores interdum copiosi sint, vel critice per abscessus expellantur, aut materia venenosa sit, vel abstinēdum est repellētib. vel prius est purgatione minuenda materia, ne repellentium vsu in viscera protrudatur, atq; adeo magis periculosa inducat symptomata, & maxime si viscerū aliquod infirmius existat. Quod si grauis etiam dolor infestet, metuenda sunt repellentia. Cauendum est præterea, ne repellentium vsu cutis nimium contrahatur, ita siquidem scopus alter impediretur, nec tumoris materia discuti.

DE MEDICAMENTIS adurantibus.

CAP. XVII.

PΥΡΩΤΙΚΑ Gręcis vocantur medicamenta, quæ calore sunt adeo vehementi, vt cutem nō secus atq; feruens aqua vel ignis adurant. Ignea certe vis oīb. inest, vt natura siccissima sint, & calidissima, sunt suis tamen ēt distincta gradib. vt mitiora sint alia, quæ cuti ruborem atq; pustulas inducunt, alia vehementiora, quæ suo cōtactu carnem absumūt, his ad cauteria, illis ad phænigmos vtimur, dropaces, & similia.

Dignotio. Dignoscuntur adurentia tactu magis, quā sapore, talia siquidem sunt, vt cutem densam humoresq; durissimos corradāt atq; absumāt. Leuiora tamē acria sunt, & degustata linguā acriter pungūt.

Vsus. Adurentib. vtimur interdum ad exuccas partes, tabidas ac prope extinctas reficiendas. his enim calescunt, attractoq; fouentur alimento. Illos etiam adurentib. extirpamus, durosq; & callosos tumores, tubercula, verrucas, polypos & hisce similia. Morbis etiam diuturnis conferunt, podagricis adultisq; capitis dolorib. alijs item cerebri frigidis & humidis affectib. Fistulas quoq; malignaq; compescunt vlcera. Deniq; periculosos humorum defluxus ad corporis superficiē deriuāt & exhauriunt, aliaq; quamplurima commoda præstant, quæ quotidiana docebit experiētia medicinam facturos.

Tempus vtendi. Caute tamen & circumspecte his vtendum est medicamētis, ne vt febres excitent, vel conuulsiones, quo fit, vt eis vtendum nō sit, quin prius bene sit corpus expurgatum.

Adustionis modus. Cum autem pyroticis ad inpinguandas, vitæq; restituenda partes vtimur, hic seruari poterit modus vt mitigantibus temperentur ne cutem exurant, nec in parte diutius hæreant, si discuti tumor incipiat, hic cauto replendum est, non euacuandum. Quæ vero carnē ignea vi detrahunt, maius inferunt periculū, ideo diligenter pars affecta est obseruanda, vt ratio quoq; partium vicinarum habeatur, forsan inflammatione corripiantur, quod incommodum euitatur, si refrigerātibus vndequaque muniantur.

DE MEDICAMENTIS EX tergentibus.

CAP. XVIII.

HActenus eas expediuimus medicamentorum qualitates, quę vel ad calorē, vel ad frigus referri poterant. Extergētia vero quod nec ad calefaciēdi vim reduci possent, nec ad refrigerandi non fuerūt ante discutienda, quam calefacientium classem absoluissemus. Abstergentium itaque natura nec caliditate, nec frigiditate videtur esse definienda, siquidem & calida inueniuntur, & frigida, quibus tergēdi vis attribuitur. Est ergo facultas hæc abstergēdi terrena quędam substantiæ qualitas, quæ sordes partib. inhærentes suo contactu rapit, & expurgat. Hic autem discrimen inter ablutionem & abstersionem obseruandum est, cum vtraque sæpenumero confundantur. Abluunt liquida, quæ sordes suo fluxu secum trahūt, nondum tamen hæc abstergentia nominantur, nisi quadam vel asperitate, vel nitrosa vi sordes etiam impactas eliciant. Hic ēt differentia patet inter abstergentia, & discutientia, siquidem hæc crassos humores extenuāt, at facile pertranseunt, & eas solum sordes expurgant, quæ ob sui crassitiem dissipari non poterant, extergentia vero sordes parti tenacius adhærentes rapiunt. Porro tergentium aliqua leuiora sunt, quæ ῥυπτικὰ Gręci vocāt aliqua vero vehementiora, quæ non absque ratione distinguuntur, cum ea quæ validius extergunt (cathæretica nominant) aliquibus ad pyrotica referantur, atque si præter abstergendi facultatem vim etiam haberent adurētem, quod forsan admitti possent, nisi forent ex eis aliquo quoq; frigidissima.

Dignotio. Non vno tergentia sapore dignoscuntur, siquidem & dulcia tergent, & salsa, & amara quæ vero frigida sunt, se magis aliqua tactili qualitate produnt quam sapore, nec enim acida, nec austera, acerba dicuntur esse abstergētia, cū abstergentib. adstrictio sit aduersissima vtpote qua sordes parti magis impingantur.

Vsus. Abstergentibus ad saniem, pus, aliaq; vlcerū sordes expurgādas vtimur, cathæretica vero nō sordes solū, sed ipsam quoq; carnē exedūt, & absumūt, sed alio q̄ adurētia mō. Hæc enim ignea vi quas contigerint partes, nō abradūt, vt cathæretica, sed deurunt, & in crustā mutāt, quę post emollientib. abscedit. Et &

alia

alia tergentium vtilitas,quæ suo loco patebit vbi sarcoticorum naturam exponemus. Quãdo sit autem abstergentibus vtendum, nõ ipsa solum vlceris affectio docebit,sed ipsius ẽt corporis temperamentum. Nam ꝙ vel plethoricu.n sit, vel cacochymon, hisce prius prouidebitur,alias nec vlcerum, nec vulnerum cura prospere succedet.

Vtendi tempus.

Vtẽdi ratio Ipsa quoque partis abstergendæ symptomata suas habent indicationes, vt vel dolor simul cum abstersione leniẽdus sit,vel aliqua vlceris pars maturanda,vel sistẽdus influxus vel inflammatio temperanda, quæ prudens artifex in curatione diligenter obseruabit.

DE MEDICAMENTIS EMplasticis.

CAP. XIX.

MOdo descriptis contraria sunt glutinosa, Græcis ἐμβλαστικα dicuntur,quæ pingui vel tenaci substantia ceu glutine partes,earũque ductus obfarciunt. Ab obstruentibus dissident,quod meatus non oppleant solummodo,sed eis instar visci tenaciter adhærescant. Horum natura, velut abstergentium, nulla primarum qualitatum definiri potest, hæc.n. vis totius substantiæ, non alicuius est qualitatis.Sunt itaque glutinosa calore quodammodo,& frigore temperata,quibus humiditas inest aereo lentore permixta.

Dignotio Sapor inest emplasticis vel nullus, uel qui nec caloris,nec frigoris excessum denotet. Pinguia sunt ergo, vel insipida, vel dulcia quodammodo,tactuque lenta & uiscosa, quibus emplastica vis attribuitur. Ad sanguinis impetus inhibendos, aliasque fluxiones coercẽdas emplasticis vtimur. Horum etiam usus est ad suppurandum. Cutis enim meatus opplent, caloremque continent, quo tumores apprime maturentur. Cæteris quoque medicamentis admiscentur, vt in emplastrorũ formam componantur,atque adeo partibus melius adhæreant.

DE TERTIIS MEDICAMENTORVM FACVLtatibus.

DE MEDICAMENTIS pus mouentibus.

CAP. XX.

MAgna est emollientibus, & hisce medicamentis,quæ pus mouent,affinitas, Vtrisque si quidem calor inest,qui temperatus sit, & partium,quibus adhibentur, temperaturæ similis,etsi calidiora sunt emollientia, iunctã

A quæ habent authore quidem Galeno, ut supmonuimus,exiccandi vim,cum pus mouentia existentem in partibus humiditatẽ seruẽt. Hoc vero discrimẽ an ferri debeat facilè intelliget,qui tumores considerauerit, quibus accommodantur emollientia.Scirrhos enim statuit Galenus ex atra bile, & resiccata pituita fieri,vt cum curentur contrariis, non exiccare, sed humectare debent emollientia, sed de his supra copiosius

B Differentia certè est in effectib. manifestissima, si quidem alteratio est, cum quæ dura sunt,emolliuntur. Pus vero non qualitate solum,sed ipsamet substantia differt ab ijs,quæ suppurantur, vt generatio verius dici possit, quam alteratio,si quid in pus commutetur. Hinc non ineptè coctionem vocant eam,quę in pus fit cõuersio. Naturalis namque calor efficiens est suppurationis causa, nec quicquam extrinsecus appositum per se suppurat sed ea ratione suppurantia uocantur medicamenta, quod blando calore insitum foueãt

C calorem.Fouetur autem calor non ijs solum medicamentis, quæ calore sunt temperata, sed ijs etiam,quæ cutis poros suo lẽtore, ceũ glutino replent & obfarciunt, ne partis affectæ calor dissipetur. Etsi vero constringunt, hanc quoque spirituum, & insiti caloris dissipationem prohibent, non ideo tamen suppurationem promouẽt,cum in suppurandis humiditas retinenda sit potius, quam exprimenda.

D Cum itaque suppurantia calorem habeãt, qui nobis insito non sit absimilis, sapore quoque simili dignoscentur,siquidem quæ calida sunt uehementius,vel acredine,vel amarore sunt insuauia. In suppurantibus etiam nulla vel adstrictio,uel mordacitas,aut nitrosa uis animaduertitur,talia siquidem benignam naturę maturationem impediunt potius,quam iuuent. Licet autem suppurantia nullum saporem habeant qui caloris excessum denotet *Dignotio.*

E non ideo tamen gustu grata sunt omnia, quibus ad suppurandum vtimur. Possunt tamen extrinsecus esse suauia, quæ si uel odoretur, nauseam moueant.

Suppurantium vsus ad maturandas phlegmonas est frequentissimus, hic enim naturæ motus est ad curandos tales humores optimus,ut non modo non impediri debeat, sed commodis ad hoc medicamentis iuuari. Cõmodissimum his utendi tempus est,ubi decu- *Vsus.*

F xio constiterit, & dolor ex æstu nimio temperatus fuerit,ut circa statum maxime suppurãtia sint adhibenda, quo nimirum tempore in summo conflictu est,ut suo calore, quem suppurantia iuuant, malignam tumorum materiam in benigniorem substantiam conuertat quo post facilius expurgari possit. *Vten. i re.*

DE MEDICAMENTIS vrinam cientibus.

CAP. XXI.

A Multæ sunt causæ, quibus vrina supprimitur. Aut enim exiccatione nimia, sudoribus, alijsque similibus vel absumitur, vel alio deriuatur, aut renum inflãmatione, aut viarum, per quas vrina defluit, compressione sistitur. His quæ medentur nondum propriè diuretica nominantur, sed quæ sanguinẽ fundunt, extenuant ac secernunt. Vrina siquidẽ pars est sanguinis tenuissima, quæ in renibus a crassiori parte secernitur. Cum itaque vel crassior est sanguis, vel viscosior, facile partes eius segregari nequeunt, nisi medicamentis incidentibus, & abstergentibus oppidò succurratur. Quòd autem Galenus sanguinem asserat absque calido valore nec fundi posse, nec segregari mirum videri posßit, quod inter diuretica numerentur, quæ non solum nõ valide calefaciunt, sed refrigerant, vt sunt quatuor semina frigida maiora, fructus halicacabi rubentes, & hisce similia. Sed hæc vrinas mouent, non quòd sanguinem fundant, ac segregent, sed quòd vrinæ meatus abstergant, & expurgent, quo fit, vt duplicia constitui posßint diuretica, quod monuisse profuerat, vt vrinas cientium natura melius intelligeretur. Abstergentibus autem hoc etiam in esse oportet, vt tenuium sint partium quo posßint ad renes vsque penetrare, humorumque crassitiem incidere.

Dignotio. Acri sapore dignoscuntur vrinas cientia, cum enim valide calida sint, & incidant, poterißime acria sunt omnino Licet enim amara valde quoque calida existãt, humoresq; crassos extenuare posßint, siccitate tamen pollẽt maiore, quam quæ ciendis vrinis conueniat, & terrena sunt substantia, quo fit, vt nõ æquè velut acria, incidere posßint. Quæ vero frigida vrinas mouent, nõ acria quidem sunt, sed præter nitrosam abstergẽdi vim, facultatem etiam habent incidendi, quam vel ad leuem acredinem, vel amarorem referre posßis.

Vsus. Vrinas cientium vsus satis vel ipso nomine patet, vt ampliori, discursu non sit describendus.

Tempus vtendi. Quoniam vero actium natura est, vt quos in intestinis & venis attigerint humores ad ipsos etiam renes deducant, non quouis tempore diureticis vtendum est, ne crassorũ humorum influxu magis vrina forsan impediatur. Prius ergo viæ, per quas hæc medicamenta ferri necesse est, expurgabũtur, postea commodius vrina ciebitur.

DE MEDICAMENTIS menses mouentibus.

CAP. XXII.

Magnam hæc medicamenta cum modo descriptis habent affinitatem. Nam quæ menses mouent, vrinas etiam cient, & eadem ferme vtrisque natura est, calida nimirum & tenuis essentiæ. Hoc tamen discriminis inter ea constituit Galenus, vt quæ cient vrinas, valide siccent, non autẽ, quę menses mouent. Cuius fortaßis hæc ratio fuerit, quod quæ validius exiccant, sanguinem absumant, atque adeo quod & ea ratione minus fluxilis reddatur, eiusque copia minuatur, mensiũ eductionem impediant, cum tamen siccitas adeo ciẽ B tibus vrinam incommodo nõ sit, vt ea maximè hoc præstare censeat Galenus, quæ præter calefaciendi vim validam quoq; sortita sunt siccitatem, & hoc eo nomine, quod calore segregata crassior sanguinis pars à magis tenui, magis etiam in sese cogatur, vt quod serosum est, exprimatur. Hæc sunt equidẽ, quæ nobis ex Galeni sententia dicenda fuerãt, ad horum medicamentorum naturam intelligẽdam, quibus & hoc adijciemus, nõ minus forsan vtile, quam intellectu iucundum Vt mẽ- C ses facile procedant, non est solum fundẽdus & attenuandus sanguis, sed vasculorum oscula sunt etiam aperienda, siquidem insensili transpiratione nõ sanguis, sed sudor serosaq; sanguinis pars euacuatur. Quæ vero vasorũ ora reserant, terreni quidpiam in se continẽt, quo non penetrant solũ, sed penetrando meatus dilatant, sordesque si quæ fuerint, abstergunt, vt talia quoque statui merito posßint, D quæ menses mouere statuuntur, quod paucis & eleganter expreßit Fernelius. Quæ menses mouent, inquit calida fere sunt recessu tertio nec tamen vehemẽter siccant, eiusmodi sunt amara & acria, quorum tanta vis est, vt in distantißima salutis viribus penetrare posßint, & venarum ora reserare, crassa extenuare, & lenta detergere.

Cæterum ex hisce facile quis colliget, qua modo ratione dignoscenda sint, quæ menses E moueant. Cum enim calida sint ad tertium vsque recessum. & præter incidendi vim facultate polleant abstergenti, gustu certè linguã mordicant, non tamen contrahunt, qualia sunt amara, quibus vel nulla, vel leuis inest adstrictio. Acria quoque sunt ex hisce plurima, quæ non quòd oscula vasorum aperiãt, menses mouent, sed quod crassum sanguinẽ F incidant, & suo calore liquent, fluxilemque reddant. *Dignotio.*

Statutum naturæ tempus est, quo sanguinem mulieribus per vterum educat. Non ergo temere mouenda sunt menstrua, ne naturæ vis inferatur, nec si mouenda sint, ea negligi debent, quibus mulieres ad hanc purgationem præparantur. Nam si cacochymum sit corpus, prauisque refertũ humoribus, expurgandũ prius erit, quam calidioribus vtamur ne talium vsu crudos humores in venas protrudamus.

CAETERVM varia est hisce medicamen-

Vtendi ratio. tis vtendi ratio. Nonnunquam enim ex horum decoctione syrupi conficiuntur, quandoque potiones, aut pedum lotiones, interdum etiam in forma mouendis mensib. est accómodatior, cú ad remotas partes medicamentorũ vis penetrare debeat. Vsus aũt & vtilitas horũ medicamentorũ ijs vtriq. patet, qui nouerunt, quot, quantacũq. sæpenumero symptomata ex menstruorũ retentione oriantur, de quib. hoc loco non est agendũ copiosius, hoc solũ scripsisse sufficiat, corpus hac sanguinis purgatione leuius reddi, naturaq. onere deposito fieri lóge alacriorem, vt sanitas eo quoq. fit securior, secus enim, si quando vel prauo, vel nimio sanguine grauet, vel hydrops, vel alij grauiores morbi consequuntur, qui menstruorum prouocatione vitantur aliquando, & Hipocrates podagra negat affici mulieres, nisi menstrua defecerint. *Vsus.*

DE MEDICAMENTIS, quæ lac vel generant, vel minuunt.

CAP. XXII.

CVm ex sanguine lac generetur, dubium augendus sit. Quia vero licet interdum sanguis copiosior existat, lac non ob id augetur necessario, siquidé vel talis fuerit sanguis, qui nequeat elaborari, vel lacti generando dicata facultas aut impedita fuerit, aut deprauata. Quamuis itaq. multa ob causas lac imminuatur, ea tamen proprie lac generare dicuntur, quæ multum & probum sanguinem efficiunt, eumq. moderata incidendi facultate ad mammas deducũt. Calida sunt ergo temumq. partium, quib. lac generatur, ab ijs tamen differunt quæ vel vrinam, vel menses mouent. Hæc enim vehementer excalefaciũt cum temperato calore sint, quæ lac augent, siq. siccitas in menses mouentibus est aduersa, certe lacti generando est aduersissima.

Lac gignentia. Lac minuentia. Sapore dignoscentur hæc medicaméta quib. lactis augendi vis inest, vel pingui, vel dulci. Cum enim & lac, & sangui temperata sint, medicamentis certe vel alimentis augentur, quib. inest natura non absimilis. Aliqua tamé (vt ex modo scriptis patet in ijs, quæ lac augent, animaduertitur acrimonia, quæ ad augendũ sanguiné alias nó requireretur. Ex hisce satis liquere arbitramur, quænam eis insit natura, quib rationib. dignoscantur, quæ lac imminuunt Cum n. ijs contraria sint, quæ lac augent, contrarijs etiam notis agnoscentur, vt quæcunq. vel exiccando sanguiné absumunt, vel frigiditate, vel alia quauis qualitate deteriore reddunt, lac quo minus generetur, impediant. Saporibus ergo dignoscentur amaris, acerbis, austeris, & hisce similib. qui vel caloris, vel frigoris excessum indicãt.

Tempus. Cæterum quando, quibusue rationibus lac generãdum sit, non est, vt plurib. exponamus cum talia ex professo in morborum curationibus tractentur. Hoc solum admonuisse suffecerit, si corpus cacochymó fuerit, non prius tentandam esse lactis procreationem, quam humorum vitia correxeris. Impura namq. corpora, quo magis nutries, eo magis offendetur, vt Hippocratis notũ fit authoritate. Nec est ét, vt rationes, quib. lac inhiberi possit, hoc loco persequamur, ne præter institutum longius euagemur.

Vsus. Quæ vero sit horum medicamentorum vtilitas, inde satis liquet quod moderatus lactis prouentus non ad sugentium sustétationem solum prosic, sed ipsius quoq. lactantis sanitatem tueatur, cumque nimia lactis copia non aspernanda sæpenumero symptomata inducat, contrarijs hisce medicamentis optime succurritur.

DE MEDICAMENTIS semen ipsum spectantibus.

CAP. XXIIII.

VT lac à sanguine, sic & semen suam ab eodem sumit originé. Sanguis enim proprijs & venis & arterijs ad vasa, quæ vocãt seminalia defertur, a quib. eã substantiam & calorem nanciscitur. Cum igitur eadem sit vtrique materia, tum lacti, tum semini, manifestum certe fit, vt semen augeatur, sanguinem multum nutrientibus alimẽtis esse fouendum. Hoc tamen fortasse fuerit discrimen inter ea, quæ lac, & quæ semen augent, vt illa melioris succi existant, hæc vero sanguinem reddant magis flatulentum. Hãc enim semini facultatem inesse ferunt, vt concalefactum spiritib. pudendum virile distendat. Hæc itaq. medicamenta, quibus semen augetur, humida sunt, & calore temperata, substãtiam vero magis pinguem & viscosam habent, quam quæ lacti generando sunt accommoda. Non his autem solis ad venerem vtimur, sed ijs maxime, quibus & semen languidum excitatur, & sopita venereorũ facultas extimulatur. Hæc calidiora sunt, quã vt semen augeant, minus tamen sicca sunt, quã vt id absumere possint. Quibus itaq. facultas inest vtraque tum vt semé augere, tum vt ipsum reddere possint acrius, optima sunt ad veneré excitandam medicamenta. Cæterum vt in hisce vis duplex animaduertitur, ita duo sunt in horum contrarijs consideranda. Quædam enim suo frigore veneré cohibent, quædam nimio calore, semen hæc absumunt, illa vero non semen solum languidius, sed ipsas

quoque vires ad exercendam venerem reddunt ineptiores. Nimia namque frigiditate partes obstupescunt, & humores veluti congelantur, vt hisce medicamentis non ipse solum seminis motus, sed & ipsa quoq. tentigo penitus inhibeatur. Plura de his & alijs, quæ ad semen spectant, dici possent. Quot enim sunt hominum, totidem quoq. sunt seminis intemperies, quæ non vno certe modo corriguntur, sed de his alias. Hic ea solum exequi volumus, quæ ad venerem vel excitandam vel inhibendam, vires habent præ cæteris apertissimas, nam quæ nimis fluxile semen incrassant, ex accidenti, non propria facultate ad veneris vsum valere dicuntur.

Dignos. Quę semen augent, calida sunt & humida, quo fit, vt ijsdem ferme dignoscãtur, quib. ea quorum vsu lac augeri diximus, nisi quod pinguia magis sint & viscosa, quæ semen generant. non hic enim æque sanguinis probitas, vt lacte procreando, desideratur. Quę vero semen stimulant, satis ipsa dignoscuntur acredine. Contrarijs vt natura inest contraria, cõtrarij ita notis agnosci possunt, frigida quidẽ saporib. frigoris, & calida caloris excessum indicantibus.

Tempus. De tempore quo vel augendum sit semen vel supprimendum, nihil est, quod annotari posse videatur, id siquidem pro cuiusque libito, vel occasione commoda fieri potest. Quod tamẽ de lacte supra scripsimus, idem hoc quoque loco scribi posset, vt nimirum si quæ vel in sanguine, vel in interno corpore sint vitia, corrigantur prius, quam augendo semini detur opera. prius etiam augendum semen est, quam irritetur. Acria namq. semen imminuunt quo fit, vt paulo ante veneris vsum cõueniant. Tum enim & semen suo calore diffundunt, & partes venereas ad expulsionem extimulant, alias assiduo eorum vsu disperditur semen potius, quam colligatur.

Vtendi ratio. Cæterum hoc quoque fuerit obseruandũ, non eadem omnib. conuenire medicamenta. Quibus enim pituita refertum corpus est, ijs prioritantibus magis, quam multum nutrientibus alimentis, venus excitatur. Pro varijs itaque temperamentorum generib. varia quoque est hisce medicamentis vtendi ratio, de qua non est vt pluribus hoc loco differamus.

Vsus. Quanta denique, & quam necessaria sit horum medicamentorũ vtilitas, notius est, quã vt demonstrari debeat. Ecquid enim lacte semen fuerit ignobilius, si generis humani procreatio non minus celebranda est eiusdẽ conseruatione? Notum est præterea, sine lacte, licet difficilius, infantes nutriri posse, cum sine semine species humana propagari nequeat. Sed vereor, ne plures ipsa voluptas ad venerem alliciat, quam prolis desiderium. Quos autem pietas ab vsu veneris arcet, maius ab hisce contrarijs percipient emolumentum et si ieiunio magis & philosophiæ studijs, quam refrigerantium vsu, vel semen absumentium libido cohibetur.

DE MEDICAMENTIS dolorem sedantibus.

CAP. XXV.

Haud equidem dubium est, quin eadem quæ morbum facit, causa, dolorum excitet, vt quæ morbo curant, dolores et sedare dicantur. Verũtamẽ ea proprie anodyna vel paregorica censeri debet, quæ dolorẽ maxime spectant, eũq mitigãt, & causa & morbo remanentib. Hæc certe calore temperata sunt, & tenuis essentiæ, vel non vsque adeo calida, vt intemperiem inducere, vel multum adaugere possint. Cum enim nõ frigidis solum, sed calidis et affectib. competere debeant, nec calore, nec frigore multum a temperatis absunt. Calore tñ aliquantum exuperant, ea siquidẽ ratione dolorem leniunt quã cutum laxant, eiusq. poros aperiunt, & materiam, quæ dolorẽ infert, quodammodo discutiũt, qui certe sunt moderati caloris effectus. Licet autem calida sint hæc medicamenta, refrigerant tamen etiam, discussa nimirum fuligine, quę dolorem inferens, ipsum quoque calorem augebat, quo fit, vt affectibus etiam a calida causa cõueniant. Horum autem natura satis iam exposita est, cum de laxantib. & rarefacientibus medicamentis ageremus.

Cæterum quæ dolorem sedãt, non demulcendo partes, sed obstupefaciendo narcotica, vel ἐπιωτικὰ dici, non autẽ anodyna censeri debent, siquidem non dolorem vel tollũt, vel mitigant, sed vel partib. stuporem inducunt, vel somnũ conciliantia sensum eis sic aufurant, vt dolor quantuscunq. sit, eas velut emortuas nequaquam afficiat. Hæc supra diximus intẽse frigida esse, vt natura eis sit ab anodynis diuersissima. Dolorẽ demulcemus eo maxime tpe, quo periculum minatur, fit enim sæpenumero, vt neglecta morbi causa, ei quod magis vrget, insistamus, ne vel dolore morbus ingrauescat, vel alia subsequatur symptomata, quę sint ipse met etiam morbo grauiora. *Tempus vtendi.* Is autẽ vtendi modus est, vt lenientibus adstringentia nonnunquam adijciantur, siquidem metus sit ne fluxio nimis ad partem affectam attrahatur. *Modus vtendi.* Addi possunt etiam interdum ea, quæ morbi causam impugnant, vt vtriq intẽtioni simul satisfiat. Ad eundem modum cætera quoq; obseruare licebit, quę cum dolore incidunt, admouenda. Anodynis forma conuenit liquida, siquidem dolor in cute sit, sin is profundior existat, tãto solidior esse debebit, ne prius medicamẽtũ discutiatur, quam eius

vis ad

vis ad partem affectam deueniret. Ex hisce, quis anodynorum sit vsus, satis vtique cõstat vt tanta sit eorum vtilitas, quanta sunt nimij doloris incommoda. *Vsus.*

DE MEDICAMENTIS carnem generantibus.

CAP. XXVI.

MVlta sunt in ulcerum & uulnerum curatione diligenter obseruãda, quæ subde incurrunt, & medici conatus impediunt, quo minus vel cito vel facile partes a se inuicem separatas coniungere, & ad naturalem statum reducere possit. Talia sunt sanguinis influxus, inflammatio, durities, dolor, & alia, de quibus satis superque supra egimus. Id vnum hoc loco tractãdum restat, ante quam partes secretæ iungantur, vt si quæ sit in vlceribus, aut vulneribus cauita, carne impleat. Huiuscemodi medicamenta sarcotica nominant. Hoc opus naturæ quidem est, medicamentis tamen adiuuatur, quæ sanguinem ita præparant, vt eo facilius in carnem verti possit. Sunt ergo sarcotica, non ea quidem medicamenta, quæ vel probum generant sanguinem, vel affectę partis intemperiem corrigũt sed quæ ipsa carnis generatione sanguinem & vlcus ipsum a corruptione tuentur. Cum igitur natura, dum carnem generat, duo producat excrementorum genera, serosos nimirum humores, quos ichores uocant, purulentaq; sordes, ea certe remedia, quæ has extergent, & illos absumunt exiccando, carnem generare dicuntur, vtpote quorum ope natura hoc muneris exequitur. Vtramque facultatem supra satis exposuimus, ut sarcoticorum natura nobis iam non sit discutienda copiosius. Hoc intellexisse sufficiet, hisce medicamentis tantam non inesse vim exiccandi, vt pter saniem ipsum etiam sanguinem absumãt, nec tantam extergendi facultatem, vt cũ sordibus tenellam quoque carnem excedant. Non ergo primum ordinem transcendent nisi forte durissima sit & siccissima pars, quę vulnerata est, & vlcus humidissimum. Hac n ratione uehementis & tergentia, & siccãtia cõpeterent, ut modo clarum fiet. *Vtendi tempus.*

Sarcoticis utimur in ulceribus, aut vulneribus quę ob sui cauitatem, absumptam nimirum carnem, iungi & conglutinari nequeũt. Tum autem eis utimur, ubi uel intemperies, uel dolor, uel alia si quæ fuerint symptomata remouerimus. Hinc enim eadẽ ratio est, quæ reficiendis corporibus, quæ si fuerint impura ex Hippocratis, sententia tantum lædes, quãtum nutriueris. Sarcoticorum tam uaria est & multiplex differentia, quotuplex est partiũ vulneratarum. Caro si quidem ei similima substitui debet, quæ absumpta est, ut si mollis & tenella fuerit, leuiter extergentia & exiccãtia, satis esse possint, sin paulo durior, medioc

ria, quod si durissima fuerit, uehementer exiccantibus utemur, non enim idem est omnibus sarcoticum, ut pluribus ostendit Galenus libro 3. methodi medendi. *Vtendi rõ.*

Denique sarcoticorum usus euidentior est quam ut amplius demonstrari debeat, sicuti dem cauum ulcus coire nequit, nisi carne prius impleatur. *Vsus.*

DE GLVTINANTIBVS medicamentis.

CAP. XXVII.

HAec vera est ulceris curatio, ut eius oræ coalescant, hac enim ratione ulcus dicitur, qua soluta est continuitas. Quæ vero hactenus e posuimus, ulcerum symptomata sunt. Non hic autem glutinantia uocantur ea, quæ substantia tenaci, & uiscosa partes continent, ne disiliant, nec quæ constringũt easdem, quod uinculis e equimur, aut futuris, sed quę partes adductas exiccando & adstringendo ita copulant, ut per se, non externo aliquo post contineantur. Hic scilicet exiccatione opus est, & maiori quidem, quam si caro gignenda sit, ut non id solũ, quod influit sed quod in ipsa carne consistit liquidius, absumatur. Diffluit enim caro liquidior potius, quam cohæreat. Cæterum ad partes conglutinandas id quoque uel maxime fuerit obseruandum, ut substantia medicamentis adstringentibus cogatur, non autem uel incidentib. separetur, uel absumatur exedentibus, cuius etiam ratione glutinantia differunt a sarcoticis. Hæc enim præter exiccandi nim sordes et extergent, nihil utique adstrictionis posidentia, ne sic compingatur, quod tersione fuerit amouendum.

Qua uero ratione glutinantia dignosci possint, non est, ut multis ostendamus cum id ex iis satis constet, quæ de adstringentibus, & exiccantibus supra scripsimus. *Dignot.o.*

Tempus etiam, quo glutinari debeat ulcus ex ipsa ulceri conditione colligi facilè poterit si nimirum quod sordidum erat, prius expurgatum, quod cauum carne repletum fuerit, aliaque sublata sint symptomata, quæ prohibebant, quo minus ulcera vel possint, uel etiã deberent conglutinari. Fit enim sæpe numero, ut aperta seruentur uulnera, quę sua sponte natura facilè coalescerent, idque tum ob alias causas, tum ut pus, aliæve sordes, quę in profundo delitescunt, expurgentur. Ad uulnera glutinanda fasciis utimur, sutura, uel uinculis de quibus cum ad medicamenta non referitur, hoc loco nobis agendum non est. Hic autem eorum quę uere glutinantia dicuntur, modus esto, ne nimis adstringendo in tenella parte dolorem excites, qui uel defluxionem, uel alia moueat symptomata. *Temp. utendi.* *Vten li modus*

Glutinantium usus satis ex hisce patet eui

dentur. Cum enim hoc fine cætera peragantur, de quibus hactenus vt soluta continuitas in integrum restituatur, tanto certè potior est glutinantium vtilitas, cum ad hunc scopū reliqua dirigantur.

DE MEDICAMENTIS cicatricem inducentibus.

CAP. XXVIII.

VLtimum hoc est in vlceris curatione, vt vel cutis, vel quod cutem referat, obducatur, ne vel tenella caro rursum dissiliat, vel externis iniurijs perpetuo pateat, tum ad decorem pristinum quodãmodo recuperãdum. Epulotica vocantur hoc generis medicamẽta, quæ vulneribus cicatricem inducunt. Licet autem ea quoque nonnullis epulotica videantur, quæ carnem excrescentem absumũt quod his interdum opus sit, vt cicatrix inducatur, propriè tamen hoc eis nomen nequaquam competit. Non enim exedenda, sed indurãda caro est, vt cicatricem inferas. Quod si contingat, vt carnis aliquid auferẽdum sit, non hoc ipso certè cicatrix efficitur, sed caro solum præparatur vt in commodam post cicatricem indurari possit. Sunt igitur epulotica verè, quibus caro, quantum equidem fieri potest amissæ cuti quã simillima redditur, quod exiccantibus consequimur, & adstringentib. Etsi vero glutinantia & adstringunt, & exiccant, in eo tamen ab epuloticis differũt, quod hæc vtraque vi superant, vt non id solum influit, & in carne superest excrementum, absumant, sed ipsius quoque carnis humorem, qui nec superuacuus est, nec a natura carnis alienus. Cum enim cutis veluti indurata caro sit, vt cicatricem efficias, quæ cutis vices agit tantum exiccanda caro fuerit, vt tantum à carnis substantia recedat, quo magis ad cutis naturam accesserit.

Dignotio.

Cæterum quod secundum magis & minus solum a glutinantibus epulotica differant, non est, vt horum naturam, quaque ratione dignosci possint, curiosius expiscemur, cũ posito discrimine satis hæc ab illis agnoscantur.

Vtendi tempus.

Epuloticis vtimur, cum vlcus pene nondũ tamen omnino carne repletum fuerit, quod certe non vsque adeo videtur esse rationi cõsentaneum. Hoc enim modo caua cicatrix redderetur, cum adstrictione caro in seipsam contrahatur, & exiccantibus imminuatur, vt præstet proculdubio vulnus paulo plenius esse, quam tanto magis vacuum. Sed alia est huius rei ratio, mitiora si quidem epulotica simul & carnem generant, & cicatricem inducunt, et cum primo talibus vtamur, & vulnus adæquare possimus, & cicatricem obducere. Contingunt etiam plurima, quæ vim epuloticorũ impediant, vt vulnera cicatricem admittere non possint, Dysepolota vocantur medicis hæc vlcera, quæ cicatrice non prius obduci possunt, quam eius malitiæ causas amoueris. Cæterum non fert instituti nostri ratio, vt hæc symptomata copiosius expẽdamus. Hoc saltem in genere dictum sufficiat, quod supra quoque in sarcoticorum expositione tractauimus, ea prius, quę causarum rationem habet, amouenda esse, quam vltimum curationis scopum aggrediamur. Cum itaque cicatrix inducenda esse videbitur, & affecta pars, & subiecta caro diligenter obseruabuntur, vt epuloticorum modus inuestigari possit. Non eadem enim competunt omnibus, sed colliquãt aliqua tenellam carnem aliquibus, quæ cicatricem alijs inducerent. Hæc nimirum est cicatricis inducẽdæ ratio, vt epulotica uel acribus exasperentur, vel temperentur emollientibus, pro varia vulnerum conditione, quam uis ex propria nec acria, nec humectantia inducendæ cicatrici competant, ne, quod indurandum est, emolliatur aut defluxio ad partẽ indurandam proriretur. Vsus autem & vtilitas epuloticorum ex supra scriptis facile colligi potest, vt pluribus exponenda non sit.

Vtendi ra.

Vsus.

DE MEDICAMENTIS VEnena arcentibus.

CAP. XXIX.

ALExiteria, vel Alexipharmaca dicũtur hæc medicamẽta, quibus ad euincendũ venenum vtimur. Est autem duplex venenorum genus, alia namque manifesta qualitate mortem inferũt, alia vero tota sui substantia, vi nimirum occulta, necant, hæc tantilla portione lethifera sunt, cum illa non, nisi quantitate maiori, venena censeri debeant. Nõ his equidem de occultis medicamentorum uiribus nobis agẽdum est, cum tamen alexipharmaca non solum ea dicantur, quæ occulta facultate venenorum vires infringunt, sed quæ manifestis etiam qualitatibus id ipsum præstant, de his aliquid in præsentiarum agemus illa suo quoque loco discutientur. Quæcunq; venena manifestis oppugnant rationibus, triplici differentia comprehendũtur. Aut enim naturam corroborant, vt venena facilius edomare possit, aut venenorum uires contraria qualitate deijciunt, aut venena foras violenter extrudunt. Naturam maximè reficiunt alimenta, de quibus alias, Medicamenta vero quæ naturæ uires subministrãt, uel certæ cuidam corporis parti succurrunt, vel uniuersis, fit enim sæpe numero, vt venena partem aliquam præ cæteris infestent. Si quid igitur vel ventriculum, vel hepar, uel cerebrum, aliamue corporis partem ueneno debilitatam corroboret, ea ratione venenis obsistere censebitur, qua partis eius naturam fouet atque tuetur.

tur. De his autem infra tractabitur, vbi medicamenta certis destinata partibus discutientur. Quæ vero vel corroborant, vel spiritus reficiunt, omnibus corporis partibus opem ferunt. Corde siquidem affecto, vel eiusdē spiritibus, ceteræ corporis partes collabuntur. A

Porro cum venena uel primis uel secundis qualitatibus suas in corpora vires exerant, cōtrariis quoque facultatibus pollent, quæ his opponuntur alexipharmaca. Venenis enim, quæ refrigerando necant, calefacientia competunt, sin aliqua corrodendo noceant, medicamentis vtemur, quæ leniant, & veneni temperent acrimoniam. Quæ vero vel indurata, vel in grumos redacta, uel coagulata periculum minantur, medicamenta postulant incidentia. Idem de reliquis esto iudicium. Quoniam autem id omnibus insit, ut non in aliqua parte morentur, sed hinc inde prosiliant dum cor vitæ fontem oppresserint, ideo inuēta est à quibusdam alia facultas, qua veneni motus inhibetur, terrena nimirum & emplastica, iudicant enim, si venenum in hæc medicamenta inciderit, ceu uisco implexum expediri non posse. Statuūt etiam viam & meatus hisce medicamentis intercipi, quo minus uenena libere possint euagari, qua ratione cretam terræ lemniæ uices subire posse Rondeletius existimauit. Rationes ecce non iniucundas, vtinam vero tam sint vtiles, quam id ipsum præ se ferūt, exiguis certè sumptibus plurimorum saluti consuleretur. Tutissimum autem est ac præstantissimum inter omnia remedium, si uenenum quam citissimè foras expellatur. Id ergo uel uomitu, uel alui deiectione uel sudoribus exequemur. B C D

Tempus utēdi. Cæterum quo tempore sit alexipharmacis utendum, satis ipsa docet necessitas. Non. n. moram fert imminens mortis periculum. Qd̄ si cui turget materia subito sit euacuanda, non dat certe venenum inducias, vt cōcoqui vel ad expurgationem præparari possint humores, quibus maligna uenenorum qualitas inhæret. Non ergo differendus est usus alexiteriorum, quin ex tēpore uenena, quibus licet rationibus extirpemus. Cum id tamē multis fiat uti modo diximus remediorum generibus, non est certè in re tam ardua, temere quibusuis utendum, quin remediorum naturam diligenter expendamus, vt quæ prius, & quæ posterius adhibenda sint, intelligamus. Hic autem est ordo remediorum, ut omnium primo uomitum prouocemus, post uel iniectis, uel assumptis intestina expurgetur, tandem è corpore sudoribus veneni quod reliquum fuerit extrudatur. E F

Vtēdi ratio. Est tamen eadem in omnibus utendi ratio cum nec uomitus perpetuo competat, nec purgationes, uel sudorem ferre quiuis possit. In his itaque prudenter procedendum est, ut obseruata corporis affecti, ueneniique natura & motu, quę conueniant, quibus item abstinendum sit, edoceamur. Id autem commune est omnibus, quę sunt ingesta uenenis, ut subito uomitoriis euacuētur, quæ uero iam sanguinem & spiritus infecerunt, sudoribus extēduntur. Quod si plethoricum fuerit corpus, sanguinis missio, sin cacochymum extiterit, tantumq. tēporis res ipsa cōcesserit, totius purgatio pręmitti poterit. Est etiam & corroborantium & alterantium habendi ratio, vt & natura sit ad expellendum robustior, & uenenum contrarijs quadamtenus euictum facilius eijciatur. Hæc in genere dicta sufficiant, cętera, quę particulatim conuenire uidebuntur, usus edocebit. Deniq. cū pręsentissimum uenena minentur interitum, maxima procul dubio est alexipharmacorū utilitas, quę pluribus illustranda non est, cum sit ipsa per se notissima. *Vsus & utilitas.*

DE MEDICAMETIS ORnatui destinatis.

CAP. XXX.

ΚΟΣΜΗΤΙΚΑ nominantur ea, quib. corpori decor & formę dignitas conciliatur. Licet aūt hisce nec pręsens sanitas conseruetur, nec amissa restituatur, cū tamen ornatū multi non minus atq. sanitatē ipsam affectēt, quorum desiderio satisfieri decet, non est hoc alienum a medici officio, si suam hac in re postulantib. opē impertiat, ut eis recto medicamētorū usu decorē magis gratū inducat. Itaque conueniunt hęc medicamenta uniuersę corporis cuti, qd̄ ornatus ubiuis sit acceptissimus, maxime tamen eis adaptantur partib. quę patent, & oculis aspicientium obiectę sunt qualis est tota facies, barba, capilli, dentes & manus. Facies aūt, ut hinc exordiamur, multis cōspurcatur uitijs, quib cosmeticis succurrimus. Aut enim sordib. maculis, & alieno colore desędatur, aut erumpunt tubercula, uel rugis contrahitur, aut cicatricib. aut in nimiū tumorē exuberat. Capilli, sub quib. etiā barba cōprehendi pōt, uel defluūt, uel non nascūtur, uel colore pręditi sunt non satis eleganti. Nonnullis etiam minus placent, qui sunt, erectiores, ut crispos reddi uelint. Manibus eadem fere, quę faciei contingunt. Dentes uero uel uacillant, uel decidunt, uel sordibus & fœdo colore conspurcantur, tot enim maxime uitijs hę partes infestantur, ut totidem quoque statui possint medicamentorum ornatui comparando destinatorum differentię. Sordes itaque seu manibus, seu faciei, seu dentibus adhęreant, medicamentis expurgantur abstergentibus, de quibus supra hoc libro egimus. Ijsdem quoq; remedijs, aut

mediocriter

mediocriter adstringentibus impetigines, & maculę delentur.

Rubor autem faciei pro varijs eius causis varia sortitur remedia. Nam si calidior sit sanguis, refrigerantibus temperatur si cōcitatior existat, à faciei repellitur adstringentibus, sin crassior, & cuti sit impactus, extenuantibus discutitur. Cum externa vero cutis superficies solum robore inficitur, macularum instar tergentibus curatur. Vt plurimum tamē probata practicorum experimenta, remedijs hisce constant simul iunctis, successu fortasse magis felici, quam ratione si euidens. Sunt, qui pallido faciei colore magis delectētur, alij roseum qui mixtam rubori referat albedinem, cæteris anteponunt. Duobus id vero maximē modis exequimur, nam vel intrinsecus remedia, vel extrinsecus adhibentur, intrinsecis temperies immutatur, qui modus omnium est commodissimus, utpote quo firmus faciei color inducatur, & vniuerso quoque corpori, cum vel ipso nomine topica suam prodant fallaciā Fuci nempe vocantur, quod colorem gratum ementiantur, qui tamen vel leui sudore disperdatur. Itaque cum in facie corporum tempperamenta maximē conspiciātur, sanguinis scaturiginem adoriri conuenit, vt firmum in facie colorem nanciscaris. Pallescunt autē cholerici, nigriores existunt, in quibus melancholia redundat, sanguine rubescimus, & corpus pituita fit albidius. Verum hæc medicamenta propriē cosmetica, seu comptoria non nominantur, quo fit, vt nec sint nobis hoc in loco discutienda copiosus, cum ad artem curādi morbos referantur sunt enim temperamēta sanitatis causæ, veluti intemperies morbos inferunt.

De fucis multa sunt à practicis exposita, quorum tamen generalis ratio constitui non possit, sunt enim talia, quæ uel stultos cludere possint, uel si certos polliceantur effectus, occultis id viribus præstet potius, quam qualitatibus manifestis. Interdum tamen ex ijs conficiuntur, quę non sunt consistentiæ crassioris, & firmius adhęrent, actu etiam vel simplici uel mixtis prędita coloribus, pro vario cuiusuis arbitrio.

Multę sunt pustularum differentię, quæ cum inter morbos recenseantur, de iis non est, vt hoc loco quicquam agamus, ueluti, neque vulnerum, quibus facies etiam sępē fœdatur, curationem assumimus.

Rugas ferē laxantibus, lenientibus, & emollientibus, ad æquum cutis læuorem reducimus.

Cicatrices manifestis etiam medicamentis dealbantur. Cum enim & ob sanguinis influxum, & quod eum facilē tenella cutis excipiat haud absurda ratione medicamentis illa corriguntur, quæ vehementer & siccent & ad

A stringant, vtpote quæ sanguinem repellant, & curent reddāt crassiorem. Quoniam ergo suapte natura cutis est albidior, certe cicatrices, quo magis indurescunt, eo quoque redduntur albiores, cum siccitate cutis naturam allequantur.

Nimia faciei crassities rarefacientibus, aut etiam exedentibus corrigitur, quæ tamen recta ratione pro patientis natura tempe-
B rantur.

Capillorum varius quoque decor est. Licet autem capillorum defluxus inter morbos plerisque practicorum numeretur, cum tamen pili magis ad ornatum, quam ad necessitatē hominibus à natura tributi sint, haud absurdum fuerit, si quæ ad generandos aut conseruandos pilos, aut etiam extirpandos, extrinsecus adhibentur, inter cosmica retulerimus. Quæ ad corrigendam humorum prauitatem qua pili corrumpuntur & decidunt, intrinse-
C cus assumuntur, comptoria quidem non sunt cum ad tollendas morborum causas, vt dictū prius est, exhibeantur. Topica tamen, quibus pilos aut tuemur, aut producimus, nec morborū causas oppugnant. Pilos itaque generamus medicamētis, quæ leui caliditate probū attrahunt alimentum, idque moderata retinent adstrictione Conseruantur etiam ijsdē fere, quibus producūtur. Pilos autem extirpamus medicamentis validē tergentibus & ex-
D edentibus. Psilothra Græcis vocātur hæc medicamēta. Pili vero variē pro cuiusuis libito tinguntur medicamentis, quæ magis experiētia, quam ratione innotescunt, siquidem colorum causæ manifestis qualitatibus, vt supra docuimus, describi nequeunt. Medicamenta quoque, quibus crispi redduntur capilli, non ita rationi patent, nisi fortē vehementer sicca & adstringentia esse oporteat, vt & humoris inopia, & adstrictione pili contrahantur. Ma-
E nus, vt paulo ante diximus, iisdem fere, quib. facies, vitijs infestantur. Hoc tamen in iis sæpe desideratur, in facie non ita requisitum, vt teneræ mollesque fiant, quod medicamentis exequimur emollientibus.

Dentes & tergentibus expurgantur, & confirmantur adstringentibus, in quibus id vnicē cauendum, ne denigrandi vim habeāt, quę rebus vehementer adstringentibus maximē
F familiaris existit.

Furfuribus sæpe numero caput vniuersum infestatur, quod vitium discutientibus corrigitur, & abstergentibus.

Hæ sunt maxime species medicamentorum, quibus ad ornatum vtimur, in quorum vsu hæc diligenter obseruari debent, an videlicet vitia, quibus occurrere constituimus, humorum totius corporis prauitatem, aut malam viscerum constitutionem sequantur. Nā nisi hæc mali scaturigo prius expurgetur, topicis parum profeceris. Hæc itaque generalis

lis esto regula, ne vehementiorib. caput aggrediaris, corpore non prius ad id præparato. Cõsultum quoq. fuerit, vt medicamenta, quib. vti voles, si forte suspecta sint, in aliqua corporis parte prius probentur, atq. adeo tutior sit eorum vsus in tenella faciei cute In fucis ad mouendis id etiam obseruabitur, vt facies tergendi liquore abluatur, ne forsan ob sordes aut pinguedinem fuci non adhærcant. Denique cum capilli vel generantur, vel conseruantur, duo maxime considerari debent, vt cutis raritas contrahatur, & alimentum sufficiens pilis suppeditetur, quę prius etiam admonuimus. Ea vero ratione miscentur attrahentibus adstringentia, vt si minus desit alimenti, raritas autem maior existat ab adstringentibus vincantur attrahentia, sin vero cõtingat contrarium, potior sit attrahentium ratio, q̃ astringentium Hęc & hisce similia diligenter obseruanda sunt, vt res probe succedat.

DE OCCVLTIS MEDICAMENTORUM VIRIB.

CAP. XXXI.

HActenus qua fieri potuit breuitate, medicamẽtorum facultates exposuimus quæ manifestis patent qualitatibus, certisq. confirmari possunt rationibus Restat vt de ijs aliquid etiam agamus, quæ nec manifesta qualitate produntur, nec rationib. inuestigari possunt. Occultas itaq; medicamentorum vires appellarunt medici, non quod simpliciter occultæ sint, hac enim rõne nihil adferrent auxilij, sed quod, vt modo dictum est, nec sensu, tactili nimirum qualitate, nec rationis discursu cognoscantur. Noti certe sunt horum medicamentorum effectus, etsi quo modo tale quid præstent, ignoratur. Sũt tamen, qui medicamẽta negent præter rationem quicquam operari Cum enim naturaliter agant, medijs ad id a natura destinatis vtuntur. Etsi vero non adeo manifestæ sunt omnium operationes, vt facile ab oib. intelligantur, non ob id tamen præter rõnem talia fieri iudicandum est, cum si diligentius exquiras horum effectuum aliqua rõ possit inuestigari, quod celeberrimus ætatis nostræ philosophus Thomas Erastus grauissimis confirmauit argumentis Haud equidem dubiũ est, quin plurima lateant hominum ignauia potius, quam quod ipsa per se talia sint, quæ rationib. exquiri non possint. Nec id tamen propterea veritati videtur esse consentaneum, nihil quicquam operari posse, quin id ipsum manifestis exequatur qualitatib. Certum enim est omnibus pene rebus substantiam in esse, quæ licet ex elementorum mixtione nata sit ab ipsis tamen elementis, & eorum qualitatibus maxime discrepet, vt nec eadem natura sit omnib. quę sunt ęqua lance temperata. Sit sane, detur & hoc, nihil quicquam efficere naturaliter, quin id mediantib. procedat qualitatib. non tamen id omne qualitatũ est, quod res ipsa qualitatib. operatur. Simul enim & id, quod ipsius est teperiei, & quod substantiæ est, contribuitur. Annon earundem qualitatũ ministerio natura res etiam diuersissimas procreat, & temperamentorũ certæ sunt species, cum infinitæ propemodum sint rerũ substantiæ? Pluribus hoc ipsum demõstrari posset, non id tamẽ fert instituti nostri ratio, vt negotium hoc subtili disputatione distrahamus. Hoc saltẽ media insistentes via pro confesso tueamur, etsi plurima sunt ex eis, quæ inter occulta numerantur, quorum ex qualitatib. manifestæ rationes reddi possint, fieri tamen etiam plurima, quæ rerũ essentijs, nõ autem qualitatib. adscribi debeant. Distinguenda certe est rei proprietas ab eius tẽperamento, quod ij nequaquã assequentur, qui quorũlibet effectuum causas a manifestis sumunt qualitatib. Sed mirum fortasse quibusdam videbitur, quomodo hæc innotescant, si nulla qualitate prodantur. Nihil absurdi proferimus, experientia namq plurimorum est inuẽtrix, quæ nulla rationum subtilitate quisquã expiscari potuisset. Cum itaq. solertes medici ratione rerum naturas & obseruatione medicamentorum vires exquirerent, inuenerũt plurima, quæ potius admirarentur, quam vt eorum causas acri studio, & labore fortassis etiam inutili disquirerent. Quoniam vero multi pro secretis multa venditant, quę nihil minus existunt, medicos, certe veritatem in hisce scrutari debet, vt & certior sit eorũ vsus & hosce iactatores grauitate philosophica pessundent.

Occultorũ inuentio.

Occultorũ examen.

Id quoque videtur magis esse consultum vt ijs prius vtamur, quorũ vires veterum authoritate, sensib. etiam ipsis, & rationis discursu notissimæ sunt, ante quam ad ea leuiter excurramus quæ præter rationem miros pollicentur effectus. Excusari namq medicus merito pote it, vbi res minime successerit, si q̃d recta ratio, & ars ipsa postulat, egerit, alias temeritatis actionem nequaquam effugerit. Cæterum si res desperata sit, nec moribus vsitata curandi ratione profligari possit, vbi q̃d ex officio faciendum erat egeris, ea tentare, vel experiri licebit, quæ tibi præ cæteris videbuntur esse certissima. Cauendum porro est, ne ijs vtamur, quæ cum viribus occultis salutem, manifestis tamen facultatibus exitium minuantur. Præstat enim iuuisse, quam vt ægros in præsentissimum vitæ discrimen impellas.

Vtendi tempus.

Neque vero si medicamentis hisce fueris vtendum, methodus ob id aspernabitur, q̃d video factitare monoculos ætatis nostræ clyclopes.

Vtēdi ratio

cyclopes, qui vt nouam medendi rationem, suasq; nugas extollant, in Galenum eiusque doctrinam debacchantur impudentissimè. Non equidem negauero, quin medicamenta prodant, quæ vires habent ad morbos profligandos eximias, cum vero rectam ijs vtendi rationem negligant, imitandi certe non sunt sed si secretis vtendum sit, bene vtendũ est. Hæc autem optima est vtendi ratio, vt nec communia medicamenta despicias, nec satis vtiq. confirmatam veterum medendi rationē

vsus & vtilitas. Si quis igitur hisce medicamentis & prudenter, & methodice fuerit vsus, dubium nō est, quin admiranda sæpe sit experturus, quæ manifestæ medicamentorũ vires nequaquã præstiterint. Ad eos tamen maxime morbos vsurpari possunt quorum occulta est, & ab humorum prauitate diuersa malignitas.

DE MEDICAMENTIS certis quibusdam corporis partibus addictis.

CAP. XXXI.

Eadem & in hisce medicamentis inter doctos agitatur cōtrouersia Cum enim aliqui specificas (vt vocant) medicamentorũ vires negauerint, hoc etiam admittere noluerunt, medicamenta quædam certis quibusdam corporis partibus vel competere, vel aduersari peculiariter. nam quæ caput roborat, eadem cæteris quoq. visceribus auxiliantur, nec quicquam est, quod vel renib vel cordi negotium facessat, quin idipsum lædat, quascũq. partes offenderit. Verũ vtraq. pars peccatur. Nec enim vera est eorum sententia, qui nihil in hisce præter occultam substantiæ proprietatem admittunt, nec eos penitus approbare licet, qui nulla censent medicamenta partibus vllis peculiariter addicta esse. Licet enim (quod aiunt) nihil vlli parti tantum vel obsit, vel cōueniat, quin id ipsum cæteras quoque vel iuuet, vel offendat, nihilominus tamē fieri potest, vt quod oib. competit partib. alicui sit magis familiare, vel vicissim, quod oib. nocet, alicui magis & proprie quidem noceat. Sunt enim corporis humani partes ita constitutæ, vt & in multis conueniant, & proprijs etiam substantijs discrepent. Licet itaq. partibus aliquid conducat oib. q̃a nimirum eis est ratione quodammodo simile, quid obstat, qui propria substãtię differẽtia vel hepar primario iuuet, vel aliã quãuis partē? Nocentiũ idē quoq. iudicium esto. Rerũ.n sympathias, & antipathias a natura tollere non possumu, quarũ certe nemo rationē abipsis qualitatib. exposuerit, conetur modo, qui volet, licebit, palmãq feret, si quid fuerit assequutus

A Etsi vero negari non potest, quin hęc medicamenta quæ medici certis quibusdam partib. adscripserunt) proprietate quadam occulta iuuent, nequaquam tamē ob id oĩs rationum discursus excludit, siquidē ab ipsius partis & medicamentorũ natura quædam potest ostēdi ratio similitudinis, vt paulo post clarum faciemus.

Quis vero sit horum medicamentorũ vsus & vtilitas, facile collegerit, quisquis intelliget ea merito prodesse magis, quæ non qualitatibus solũ, sed tota sua substãtia iuuãt. Hęc sunt *vsus.*

B in gñe dicta, quæ vero in singulis obseruãda fuerint, sequentibus capitulis exponentur.

DE MEDICAMENTIS, quæ vocant cephalica.

CAP. XXXII.

C Capitis nomine totam eius compagē intelligimus a summo apice ad ipsas vsq claviculas, quib suprema corporis pars a pecto re seiungitur. Ea tñ proprie cephalica dicuntur, quę cerebri vitijs accōmodantur, siquidē quæ vel oculis cōpetũt, vel aurib. alijsq ad capitis molē pertinentib. suas habẽt ab ipsis partib denominationes. Capitis, vt & aliarũ partiũ, medicamenta duab. medici classib. distinxerunt, alia nãq. calida vocarũt alia frigida, quo certe discrimine patet hęc ipsa non sola substãtiarũ similitudine sed manifestis ẽt qua

D litatib cuiq. parti cōpetere. Non enim caloris aut frigoris occultæ sunt facultates, & quę tota sui substãtia iuuant, semper oibusq. conueniunt. Cæterũ vt cephalica dignoscãtur, cerebri natura, & affectus maxime proprij sunt describendi. cerebrũ itaq. cũ & rationis sedes sit, sensuũq. principiũ & neruorũ origo, natura tēperatũ est, quouis.n. excessu cæteris partib. magis afficitur, siquidē si calidius existat,

E subito sensus & ratio cōmouētur, sin vero sit frigidius, ijdem languent & obstupescunt, vt reliqua taceã symptomata, quæ subinde caput inuadũt, si cerebrũ a sua recedat tēperie. Hoc etiam cerebro peculiare est, vt odoribus soni, & coloribus vel delectetur, vel offendatur, cum reliquæ partes hisce sensib. destituãtur. Verũ tamē excipiunt aliqui, vt puta qui manifesto motu fœtida refugiat, amplectatũ autē suaueolentia, verum hac de re suo loco

F tractabitur Censebuntur ergo cephalica, nō ea solũ quæ gratis odorib. cerebrum recreãt, sed vel suaui concentu, vel iucundis variarũ rerũ picturis oblectant audiẽtes aut inspiciẽtes. Hoc tamē in hisce discrimē obseruari potest, odores cerebrum afficere innata magis olfaciendi facultate, quam discernendi iudicio cum nec musicis, nec aspectu quisquam oblectetur, quin ad harmonia dissonantiam, & ab eis quæ pulchra sunt, deformia discernere

nere possit, ea proculdubio ratione, quod odoratus hisce sensibus, visu nimirum & auditu, magis terrenus existat. Hæc grata disputatione, iucundis item obiectionibus copiose discuti possent, nisi seruanda breuitas hoc ipsum prohiberet.

A

Quamuis autem & musica cerebrum & picturis reficiatur, non tamen hæc inter cephalica numerantur, quod medicamenta non sint. Ex ipsius autem cerebri affectibus cephalica etiam dignosci possunt. Quoniam itaque cerebrum vtpote quod reliquis visceribus minus natura calidum existat pituita plerumq; repletur, ob id ea maxime cephalicis annumerantur, quæ præter occultam qua cerebrũ roborant, facultatem, excalefaciunt, tergent, incidunt, & exiccant. Cerebri vero situm si consideres, cum in suprema corporis parte sedem habeat, calidos uapores facile suscipit, vnde præter quam quod aliis obsint rationibus ægri sæpe numero vigiliis excruciantur, & capitis doloribus quę symptomata refrigerantibus cephalicis compescimus. Hæc alia est cephalicorum series, sub quam fortassis et narcotica comprehẽdere liceat, cum suas frigidę vires exerant. Licet autem hæc ipsa in aliarum etiam partium doloribus adhibeantur, propriè tamen cephalica censeri debent. Ea siquidem ratione dolores sedant, qua somnum inducunt, aut partis alicuius sensum obstupefaciunt. Cum itaque cerebrum somni & vigiliarum sedes existat, & origo sensuũ, hac & illa ratione narcotica pro cephalicis haberi possunt. An vero hæc tota substantia capiti familiaria sint, iis perpendendum relinquimus, qui præter occultas uires in hisce medicamentis nihil agnoscunt, cuius respectu certis partibus competere possunt. Hoc fortasse magis rationi conuentaneum fuerit, narcotica cerebro & sensilibus corporis partibus aduersari tota substantia, quam vt eis auxilientur. De purgantibus autem, an eorum aliqua certis quibusdam partibus competant, infra proprio capite tractabitur.

B

C

Tot ergo sunt cephalicorum classes, ut aliqua cerebrnm expnrgent, idem aliqua refrigerent, aliqua vero corroborent, quibus eqnidem omnibus hoc forsan commune est, vt cerebro sint occulta facultate familiaria, quæ nec ratione comprehendi, nec præceptis describi possit. Cæterum quæ morbos cerebro peculiares proprietate quadam excutiũt, uel talia sunt, quorũ ratio reddi nequeat, vel ad dictarum classium aliquam merito referent. Hoc tamen vt addatur, forsan non abs re fuerit, hæ nimirum medicamenta, vel ideo prodesse, quod hisce morbis antipathia quadam aduersentur, vel quod cerebrũ aduersus morborum uires tota substantia muniant, atque tueantur.

Vtendi tempus. Porro cum uariæ sint ut modo dictum est, cephalicorum uires, non eadem semper aut eodem tempore conueniunt. Non enim cerebrum facile corroboratur antequam expurgatum fuerit, nec prius idipsum cephalicis expurgatur, quam uniuersum corpus probe fuerit euacuatum, ne scilicet caput attractione repleatur. Refrigerantibus fere, cum id caloris uehementia postulat, utimur, periculosa tamen sunt, si crisis expectetur. De narcoticis alias sat dictum est. Qua vero sit cephalicis vtendum ratione, paucis exponi non potest, cum pro uarijs morborum generibus, pro uarijs item uniuscuiusque morbi temporibus & symptomatis, uaria quoque sit cephalicis utendi ratio. *Vtendi rō.*

DE RELIQVIS CAPITIS partibus.

CAP. XXXIII.

Sub capitis nomine, quod etiam præcedenti capite monuimus, externę quoque partes, ut oculi, nares, os, & aliæ, comprehenduntur de quibus aliquid saltem exponemus, ut earũ etiam remedia possint inuestigari.

Primum ergo de oculis agemus, quod inter sensus externos uisus primas obtineat, cuius organa sunt oculi. Duplicia vero statuuntur oculorum medicamenta, quę nimirum ad spiritus uisorios & quę ad ipsosmet oculos referuntnr. Spirituum ea debet esse constitutio, ut nec nimis crassi, nec nimis subtiles existant, Cæterum etsi sępe fit ut nimia spirituũ subtilitas uisum efficiat debiliorem, ea tamẽ ocularia maxime nuncupantur, quę facultate, quam habent, incidendi uisum exacuunt, ὀξυπερκικὰ Gręci nominant. Inter hęc autem à medicis plurima recensentur, quę non hac, sed occulta proprietate uisum iuuent. Non hic equidem hac in parte refragabimur, utpote cum nouerimus prodesse multa, quorum uires non ita rationi pateant, nisi quis ad ipsam substãtię similitudinem recurrat. Hic tamen eorum acumen mirari contingit, qui caprinum iecur nyctalopas iuuare cẽsent, haud alia ratione, quam quod capras existiment non minus noctu cernere, quam interdiu. Liceat itaque ab uno cętera comminisci, ut mirandos rerum effectus intelligendo comprehendere uidearis. Sed quęsierit forsan aliquis quęnam sit hepati cum oculis affinitas? certè nec eadem substantia, nec idem eis inest temperamentum. Hęc iucunda disputatione tractari possent amplissime, breuitatis tamen cã solummodo proponenda fuerunt, & eo fine quidem, ut hęc quoque ratio pateret, qua nõ oculis solum, sed reliquis etiam partib. medicamenta proprie, uel admirando successu cõpetentia, nõnullo discursu rõnis exquirerent Cõstat, ueteres ab aĩalibus didicisse plurima quę *Oculi.*

D

E

F

quæ nec mentis acumine potuissent assequi, A nec ipsa fortassis etiam experientia. Porro quod ad ipsam oculorum constitutionem attinet, cum sensu sint exactissimo, nec leuia leuiter ferant incommoda, non quæuis subito censeri debent ocularia, si visum extenuādo possint acuere; sed hoc in extenuantibus requiritur, ut nec nimis acria, nec calida nimis existant. Quod si quæ sint extrinsecus adhibenda, solum ea conuenient, quæ nec duritie lædant, nec irritent mordicando, nec adeo viscosa sint, ut tenaciter adhæreant. Hæc nimirum ocularia sunt medicamenta, quæ nec in pulueres, nec in vnguenta reducuntur, quod hęc ob oleum oculis infensa sint, tum quod glutinis instar ualidius in partes impingatur. Pulueres autem quisque nouit, quid negocij sæpe oculis inferant, cum eis aduersissima sit asperitas. Sed hæc ad medicamentorum formam spectant magis, quam vt eorum uires ostendant. Sunt tamen obseruanda nihilominus, quod hac etiam ratione, non uiribus solum ocularia dicantur, quæ uitiis oculorum adhibentur.

Nares. Eadem quoque ratio est aliarum partium, ne fœtida naribus offerantur, uel palato, quę saporem habeant ingratum. Hæc enim non gustui solum officiunt, sed uentriculum etiam subuertunt, cum eadem sit oris & ventriculi tunica. Quæ uero grauiter olent & naribus molesta sunt, & cerebro non leue damnum inferunt. Sint ergo stomatica uel dulcia, uel saltem non ingrata, sint errhina uel odorata, uel nullo grauia fœtore. Quod autem & nares & os uię sint ad expurgandum cerebrum, ideo facile uitijs infestatur, quę perpetuo postulant abstergentia. Cęterum de masticatorijs, gargarismatis, & errhinis non est ut hic uerba faciamus, tum quod cerebrum magis, quam vel os, uel nares spectent, tum quod de purgantibus suo loco simus acturi.

Aures. Aures quod pateant facile frigidis infestantur, quod siccissimę sint, medicamenta postulant, quę uehementissime siccent.

Dentes. Dentibus autem inimicum frigus est, & calor uehemens. Acidis etiam, austeris & acerbis maxime lęduntur, cum nec cute, nec carne sint obducti, quibus horum iniuria contemperari possit. Detergentibus iuuantur dentes, & adstringentibus, quod leui de causa destuxionibus infestentur, quę causa etiam est ut facile dulcium & pinguium usu putrescant.

Facus. Vt oculi coloribus, aures harmonia, nares odoribus, & lingua sapidis oblectatur, ita facies, & maxime muliercularum iis inhiat, quibus & nitorem, & formę decus consequatur. Hęc sunt, quę nobis hoc loco de cephalicis scribenda esse uidebantur, cętera in fucis & morbium curationibus exquiratur, ubi copiosius a practicis descripta sunt.

DE MEDICAMENTIS pectoralibus.

CAP. XXXIIII.

Medicamentorum, quæ pulmonibus, & thoraci addicta sunt, non vnum genus est, quædam enim partes affectas spectant, aliqua materiam, quæ morbum infert. Etsi vero B quibusdam pulmones exulcerantur, vt sint adstringentibus conglutinandi, nō hæc ideo tamen thoracica nuncupantur, cum adstringentia pectori sint & pulmonibus aduersissima, tum quod respirationem prohibeant, tū quod pectorationem remorentur. Thorax itaque lenientia maxime poscit, vt & liberior sit respiratio, & si quid inhæreat, facilius discutiatur. Cum autem pulmones destillationibus à capite sint obnoxij, fit, vt ea præcipue pectoralia censeantur quibus expuitio procedit C expeditius. Non vna tamen est sputi promouendi ratio, nonnunquam enim materia, quæ delabitur, tenuis est, vt quantocunque thoracis motu nequeat expelli, cum subinde diffluat, quandoque tamen adeo crassa est, vt per angustias pulmonis arterias ejci non possit. Hinc duæ sunt pectoralium natæ species, vt nimirum materia tenuis incrassetur, & crassa nimis incidatur, quo facilius expui possit. Eorum vero, quæ tenues incrassant humores D quædam mitiora sunt, quæ calidis & frigidis conueniunt humoribus, alia vero vehemēter etiam frigida sunt, vt humorum acrimoniam refrænare possint. Cæterum quod inter pectoralia, quæ phthisicis competunt, etiam recenseantur, de his vt aliquid saltem dicamus, operæ pretium esse videtur. In his itaque medicamentis tria conspiciuntur, quorum ratione tabidos iuuant. Sanguinē enim concretum incidunt & expectorāt, pulmones E peculiari virtute fouent atque tuentur, & vulnera conglutinant, quæ quidem uires aliquibus etiam simplicibus tributæ sunt, sæpe tamen pro variis medici scopis variè distribuuntur, vt nimirum vlcera, vel magis expurgentur, uel magis conglutinentur. Contrariæ siquidem vires existunt, & quo magis aliqua tergent, & incidunt, tanto quoque magis glutinantium vires impediūt. Hæc igitur F ratio temporis obseruatur, vt in principio magis abstergentia competant, postea vero magis iuuent glutinantia. Licet itaq; tabidis adstringentia conueniant, non hac ipsa tamen ratione pectoralia censentur, sed quod & incidant, & propria vi pulmonibus familiaria sint. Ad hæc tanta nequaquam eis inest adstrictio, vt respirationem impediant, aut humores pulmonibus vehementer impingant, Sunt ergo pectoralia, quæ uel laxant & emolliunt extrinsecus admota, vel humores pulmonum arterijs impactos incidunt & expurgant,

gant, aut tenues incrassant defluxiones, aut acres temperāt, & arteriæ leniunt asperitatē.

DE MEDICAMENTIS cordialibus.

CAP. XXXV.

VT Cerebrum sensus, ita cor affectuum sedes est vitæ fons, & insiti caloris origo. Cum itaque duo sint cordi maxime propria, vt & suo calore vitam foueant in reliquis partib. & voluntati suis affectib. vigorem inferat, duo quoq. sunt eorum genera quæ cordi conuenire dicuntur. Quædam n. quod animū exhilarent, quædā, ꝙ cor ipsum iuuent, cordisq. spiritus reficiant, cordialia nūcupantur. Eorum porro, quæ cor oblectant, non vna est ratio, cum vel ira, vel amore, vel metu, vel odio, vel tristitia, vel alijs affectib. cor varie conturbetur, quorū vel temperātia vel ablatione id ipsum vicissim erigitur. Etsi vero cor affectib. hisce plurimum sæpe recreatur, vt cordialia merito sint, quæ vel amatoribus obblandiuntur, vel iratos placant, aut solantur meticulosos, ꝙ tamen hęc medicamētis primario nequaquā assequamur, ad aliud vel tempus, vel locum referenda sunt, maxime vero philosophiæ præceptis ita mēs imbui pōt, vt minimam affectib conturbetis. Cor enim medium est inter hepar & cerebrū, vt nō rōne minus, quā ingestis afficiatur. Quamuis autem vis hæc medicamentis quibusdā inesse dicatur, vt lætitiam inferre possint, nequaquam tamen id ita fuerit intelligendum atq; ac si suapte natura cor exhilararetur. Letitia namq; non corporis, sed animi motus est, quo fit, vt sine iudicio lætari nemo possit. Sūt tamen, qui medicamentis odium, aut amorē cōciliēt, verum id existimauerim, si fiat, vel occultis rerum proprietatib. aut incantationi potius adscribendum esse. Quæ vero lætitia quibusdam medicamentis attribuitur, id hac ratione verum est, cor vt vitam omnib. corporis partib impertit, ijsdem ita cōpatitur & pede vel manu læsa subito contristatur. Quicquid ergo dolorem vel tollit, vel saltem mitigat, oblectare dicendum est. Magis tamē hæc ipsum præstare videntur ea, quæ proprijs cordis affectib. mederi possunt. Cor itaque nimio calore, venenis, & tetris, vaporibus afficitur. Hinc mirum patet altera medicamētorum cordialium series, nam quæ modo proposuimus, animam n. in corde magis, quam cor ipsum spectant, hęc vero cor, & cordis spiritus naturali virtute magis, quam rōnis vi fouent atq; tuentur. Tria sunt igitur horum medicamentorum gña quib. affecto cordi natura adminiculo succurrimus. Quædam n. quod refrigerando febriū ardorē mitigent, quædam, quod venenis aduersentur, quædā vero, quod cordis spiritus peculiari virtute refocillent, cordialia nominātur. At non quicquid refrigerat, protinus est, cordiale. Plūbū enim nō minus ac aurū, argentū, aut gēmæ pretiosissimæ, frigidū est. Hic nimirū vis alia subest quæ nec scripto facile, nec verbis exprimitur. Sed vereor, ne talia magis ex accidenti quā propria facultate lætitia inducant vt ad primā cordialiū classem merito sint referenda, cū rōne magis animū in corde, quā naturali dote cor oblectet. De venenis & eorū alexipharmacis supra proprio capite actū est, vt hic nihil superesse videatur, qđ iā scripti, addi debeat. Hæc tamē non quęcunq; venenis aduersantur, referenda sunt, sed ea, quæ oppresso cordi succurrunt. Quædā n. vt supra demonstratū est, alterādo, quædā uires naturāq fouendo venenis resistūt, quædā tota sui substantia, facultate nimirūoculta certis quibusdā venenis aduersa sunt, quorū tamen nullū sub hac classe continetur. Ecquis enim scorpiū aut viperas inter cardiaca recēseat? De cibis, & ijs quæ cōtrarijs qualitatib. venenorum vires infringunt, idē quoq dictū esto. Quæ cor autē vel occulta virtute, vel quadā substantiæ similitudine vel vi, quam ratione quodāmodo cōprehendere possis roborant, ad hunc cordialium ordinem referenda sunt. Cum hoc. n. venenis insit oib. vt cor petant. & vitæ insidiētur, quæ cor aduersus hæc muniunt atq; tuentur, alexiteria meritò nominari debet. Tertia cordialium classis est eorū quæ cordis spiritus reficiunt. Hæc nimirū ea sunt, quæ cor exhilarare dicuntur, tum quod peculiari facultate vitales spiritus excitent, & viuidiores reddāt, tū quod tetros & melacholicos arceāt a corde vapores. Vt odorata spiritus animales erigunt, aromatica naturales, ita hęc aīa ca cordi virtute vitales fouent & recreant.

DE MEDICAMENTIS stomachicis.

CAP. XXII.

MEdicamenta, quæ ventriculo conueniunt, stomachica nominantur, etsi stomachus non ventriculum, sed eius orificium seu gulæ partem inferiorē designat. Cū itaq. stomachica non partis, sed totius existant, non vnius etiam sunt generis, siquidem in vētriculo tria maxime proprijs curanda medicamētis obseruantur, appetentia deiecta, cōctio debilis, retētrixq facultas vitiata. Quę appetentiā excitāt, acida fere sunt, & grato cōdita sapore. Licet aūt uarijs de causis appetitus sæpe cōcidat, ut cū obruitur bile vētriculus, aut putridis humorib. nō e.i tamen. quio.

hæc

hæc expurgantur, proprie dicenda sunt orectica, sed quæ quadam acida vi gulam & stomachũ contrahũt, gratoq. sapore delectant. Concoctionem iuuant ea, quæ vel calore cõuenienti, vel aromatica facultate ventriculi calorem fouent, vel occulta proprietate ventriculum roborant. De occultis dictum sæpe est, hic tamen ratio superius propositę similis paulo tamen veritati magis consentanea, cõsentanea, nobis offertur. Nyctalopes ex quorũdam sententia caprino iecore iuuari supra diximus, quod existiment aliqui capras nocte non minus cernere, quam interdiu. Ventriculi vero concoctionem interna ventriculi gallinarum tunica iuuare creditur, quod hæc animalia insignem habeant concoquendi vim.

Retentrix ventriculi facultas vitiata nauseam parit, vomitum, & alui profluuia. Medicamentis hæc corrigitur adstringentibus, nõ ob id tamen, quicquid adstringit, stomachicũ est, cum adstringant multa, quæ ventriculo sunt aduersissima. Stomachicis ergo præter manifestas qualitates alia vis inest, qua ventriculo sunt accepta.

Vtẽdi ratio

Ad appetentiã excitandã medicamẽtis interdũ vtimur, quę nõ vsqueadeo vẽtriculũ iuuãt quo fit, vt vt hac in re multa sint obseruanda tum vt tpe cõueniẽti, tũ vt aptis ad id medicamẽtis appetẽtiã excitemus, quæ quidẽ paucis describi non possunt, cũ pro varijs appetẽtiæ deiectæ causis varie sit etiam procedendũ Hoc tñ maxime notũ, & cõe præceptum est, orectica impuro ventriculo, vel si cibandum non sit, nequaquam adhibenda esse. Quæ vero concoctionẽ iuuant πεπτικὰ dicere liceat ante cibum offerri debent, tũ quod in ventriculi fundo, non superiori parte calor excitandus sit, tum qđ calefieri debeat ventriculus anteq̃ cib. offeratur. Quib. aũt ventriculus adstringitur, ea cũ duplici fine conueniant, vt vel stomachũ, vel pylorũ occludant, hoc quoque discrimine sunt exhibenda, vt si vomitũ euitare velis à pastu, sin fluxus inferiores, ante cibum præbeas adstringentia. post enim assumpta, cũ cibos deorsum pellant, aluum sæpenumero mouent, maxime vero, si lenientia prius ingesseris.

DE MEDICAMENTIS, hepaticis.

CAP. XXXVII.

HEpaticorum tres forte licuerit constituere gradus. Quibusdam.n. delectat hepar, quibusdam robur viresq. nanciscitur, sunt & alia, quæ vitijs eius proprie cõpetunt. Vt ad ciborũ dignotionẽ, ne facile quiduis ingereretur, gustus & appetẽtia vẽtri culo præmissa sunt. & linguæ stomachoq. cõcredita, quib. & cõpetens ciborũ qualitas, & sufficiẽs eorũdam quantitas indicaretur, ita est hepati quidã & manib. ingerentib. & linguæ gustanti, & stomacho discernenti correspondens & natura tributũ. Venis.n mesaraicis sibi conueniens attrahit alimentũ, qđ ni mirũ eiusdẽ naturæ fuerit, aut temperamẽti. Hæc sunt ea, quib. hepar delectatur alimenta quidem maxime, verũ ex medicamentorũ serie nonnulla iecori quoq. grata sunt, dulcia nimirũ, hæc.n. auide, velut alimenta sibi cõpetẽtia, trahit. Hepar aũt corroborãt ea, quę leuiter adstringunt. Cũ enim concoctioni dicatũ sit, quadã opus hẽt adstrictione, qua tũ calor, tũ concoquendus humor contineatur, ne diffluat hic, ille vero dispergatur. Nequaquam tñ tanta est hepaticorũ adstrictio, quãta stomachicis competit Ventriculus.n. amplissimus est, & ingressum & exitũ habẽs maxime patẽtes, at hepar exilib. est refertũ venis quib. vel chylũ attrahit, vel sanguinẽ in reliquũ corpus distribuit Quãobrem ne vel obstruatur hepar, vel distributio sanguinis impediatur, adstringentia iecori competunt, nõ adeo tñ valida, vt hæc inferant symptomata Quod itaq. iecur ita sit constitutũ naturaliter vt prę cæteris viscerib. facile obstructionib. corripiatur, ideo medicamenta, quæ vel prohibent obstructiones, vel isdẽ factis medentur, hepati censentur esse peculiaria. Sunt autẽ ea, quæ sine vehementi calore incidunt & extenuant, quib. tñ & adstrictio lenis, & aliqua facultas insit abstergendi. Obstructiones plerũq sequitur inflammatio, quæ refrigerantia poscit, non quæcunq. sed hepatica, hoc est quæ simul & abstergant & extenuent. Cæterũ ex visceri natura diligenter hoc est obseruandum, vt cum id concoctioni destinatũ sit calidis refrigerantia temperentur, nec calor adeoq; concoquendi facultas aboleatur, aut etiã diaphragma, cui vicinũ & annexum est, ita refrigeretur, vt respiratio impediatur. Hic ẽt modus in extenuantib. obser a i debet, ne visceris robur diffundatur, in adstringentib. ne vel attractio chyli, vel distributio sanguinis (vt modo dictum est) impediatur. *Vtẽdi*

DE MEDICAMENTIS splenicis.

CAP. XXXVIII.

IN sanguinis generatione tria maxime cõspiciuntur excrementa, serosus humor, flaua bilis, humorq. melancholicus. Bilis propriam habet in hepate cystim, serum ad renes delabitur, splen vero crassiorem ad se sanguinis partem allicit. Duplex autem est hoc sanguinis excrementum, aut enim nimio calore

lore aductum est, quam bilem atram nominant, aut ex seipso crassum ac terrenum est, qui proprie melancholicus humor appellatur. Hinc inuestiganda est vis & natura splenicorum. His enim humoribus lien vtplurimum infestatur, vnde varia consequuntur symptomata, quibus cætera quoque viscera noxam ferunt. Atra namque bilis, vbi vel efferata, vel adducta fuerit, melancholiam furoresque parit, humor autem melancholicus & visceris obstructionē, & scirrhum inducit, vt & sanguinis concoctio vitietur, hydropsq. sæpenumero subsequatur. Duplicia sunt itaque medicamenta, quæ lieni censentur esse peculiaria. Quædam enim atræ bili cōpetunt quædam humori melancholico. De purgatione nihil hic nobis agendum est, cum id infra proprio capite simus tractaturi. Splenica sunt ergo, quæ bilem atram humectando contemperant & refrigerando, licet ex his etiam aliqua sint, calore temperata. Nō n. bilis hæc vsque adeo calida est, vt medicamenta poscat, quæ dicunt biliosa, quibus eximia vis inest refrigerandi. Hæc nimirum sunt ea, quæ superius inter cordialia retulimus, quod tetros bilis atræ vapores, quib. cor obruitur, temperēt & demulceant, qua ratione lætitiam inferre dicuntur. Sunt ea quoq. splenica, quib. humor melācholicus corrigitur & præparatur, vt cōmode post euacuari possit. Medicamentis id assequimur incidentibus & aperientib. quæ ab hepaticis ea ratione differunt, quod sint adstrictione expertia. Splen enim concoctioni non est addictus, quo fit, vt adstrictione nō indigeat, cum ad hepatis vires confirmandas chylumque retinēdum ea non parum suppeditet auxilij. Splen etiam ab humore melancholico non obstruitur solum, sed induratur vt inter splenica merito quoque numerentur emollientia, quæ non equidem assumuntur intrinsecus, quod ventriculo sint & visceribus concoctioni destinatis inimica, sed extrinsecus admouentur. Quamuis autem scirrho iecur etiam afficiatur, hæc tamen ei non conueniunt, quod hepar (vt supra dictū est) adstrictione indigeat, qua tamē hęc destituūtur, & tantam emolliendi vim habent, vt calorem viscerum, & spiritus adeoque vires dissoluant.

DE RENVM AC vesicæ medicamentis.

CAP. XXXIX.

AD serum a sanguine secernendum renes à natura cæteris additi sunt visceribus. Id autem vt exciperet, nec subinde vrinam excernere cogeremur, vesica ijs adiuncta est amplitudine sufficienti. Cum itaque renum & vesicæ mundus hoc sit maxime proprium, vt a corpore tenuissimam sanguinis partem excernant, morbis etiam vtplurimum vrinæ vitio corripiuntur. Vel enim calculo, vel inflammatione, vel crassis humorib. vrina supprimitur, vt hac quoque ratione medicamenta renib. & vesicæ competentia (quę nephritica & cystica vocant) sint distinguenda, siquidem alia refrigerant, alia crassos humores incidūt, alia lapides etiam confringūt. Etsi vero plegmone ad sistendum sanguinis influxum adstringētia postulat, renum tamē & vesicæ constitutio talis est, vt eis & vesicæ maxime periculosus existat adstringentium vsus, vtpote quib. vrina magis impediatur. crassos humores incidunt, vretica proprie nominantur, de quib supra satis actum est. Lapides autem confringentia prętercam, qua pollent, incidendi facultatem (cuius etiam respectu merito sub diureticis cōprehendi possunt propria quadam vi prædita sunt, vt lapides adeo duros comminuant. Ex his plurima passim a practicis recensentur, quæ id ipsum occulta proprietate pręstant, quorum alia ratio reddi nequit, quā quæ ab ipsa eorum substantia sumitur, non manifestis qualitatibus. Ex ipsa itaque renum & vesicæ natura, morbisq. peculiarib. hæc proprie nephritica & cystica videntur esse nominanda, quæ leniunt, & citra validum calorem incidunt & extenuant. Quod autem eadem & renib & vesicæ tribuerimus medicamenta, discrimen hoc in iis obseruari debet, vt cum vesica sit a corporis centro, quam renes, remotior, ei quoq. validiora pręscribantur medicamenta, ne vires eorum antequam ad locum affectum peruenerint, euanescant.

DE MEDICAMENTIS hystericis.

CAP. XL.

VTero competentia medicamēta sunt, quæ menses mouent, vel nimis fluentes sistunt, de quibus abunde supra dictū est. vt iam nihil superesse videatur, quod pluribus exponi debeat. Hoc saltem de vteri natura dictis addere liceat. Vterum videlicet cerebro & ventriculo substantia quodammodo similem esse. Cephalicis enim & aromatica vi præditis adeo delectatur, vt id manifesto motu clarum faciat dum iis accurrit, eorum vero contraria fugitat. Hoc experientia ferunt esse certissimum. Si qua namque mulier vteri præfocatione corripiatur (quo quidem affectu sursum ferri creditur vterus) ori grauiter olētia, sed vteri collo admouentur ea, quæ grato sunt odore prædita. Sin autem procidat vterus, vice versa progrediūtur. Oblatis

latis enim ori beneolentib. & fœtidis vuluæ admotis, vterus retrocedere perhibetur. Hęc ratio fuit, quæ mouit aliquos, vt olfaciendi vim vtero adscripserint. Sitne nasutus mulierum vterus, an vero sit eorũ nasus vterinus, qui tale quidpiam asserũt, viderit, qui volet. Dubium non est, quin quod supra de cephalicis diximus) quæ gratum spirant odorẽ, cerebro sint & neruosis partib amicissima, nõ ideo tamen olfactu solo talia prodesse iudicãda sunt, cum & alijs qualitatib & ipsamet sui substantia partes nullo præditas olfactu iuuare possint. Eadem fętidorũ est ratio. Suffitus enim præter odorem, vim etiam habet certis quibusdam partib. aduersissimã. Fœtidis certe ventriculus offenditur, & ita quidẽ interdũ, vt vehementi moti motu quicquid assumpserit, euocat, non quod olfaciendi facultate polleat, vel odorandi, sed quod alia fętidorum noxa vellicetur. Vterum itaque iudicamus, non, quod olfactu præditus sit, offendi fœtidis, sed quod ea sint eius naturæ aduersissima. Licet autem olfactu nec oblectetur, nec offendatur, fetidis tamen lędıtur, & beneolentibus corroboratur. Odor enim medicamẽtorum index est, quo natura. quid sibi cõpetat, edocet olfacientes. Hæc qõ pluribus hoc loco nõ est discutienda, ne propositi limites egrediamur, hoc saltẽ conclusionis vice dictũ sufficiat, vterũ perinde atq cerebrũ bene odoratis & aromatica vi præditis confortari. Cerebrũ enim vero nec gustu pollet, nec olfactu quod caluaria læsa & male sapi pidis, aut grauiter olentib. admotis cõprobari põt Deniq cum supra satis ea discusserimus, quæ menses vel sistunt, vel mouẽt, hoc eis hoc loco solum adijcere volumus, Hystesica nimirum dici medicamenta, non quęcũque vel adstringendo menses sistunt, vel eosdem mouent incidendo, sed quæ simul vtero grata sunt & accepta, qualia censeri debent quæ vel odore suaui, vel aromatico sapore suam ostendunt substantiæ bonitatem.

D EMEDICAMENTIS ARthrticis.

CAP. XLI.

ARticuli morbis fere capitalibus infestantur, quo fit, vt cephalicis etiam curentur medicamentis. Ex ipsarũ aũt partiũ natura, cũ eadẽ sit neruorũ, quæ cerebri rõ, nihil quoq. colligere licet, quod in cephalicis sup. non sit expositũ. Quod tñ arthritica medicamenta dolorib. oculorũ maxime accõmodentur & ita quidẽ a medicis describantur, atq. si hac ipsa solum rõne arthritica sint appellãda, de his aliquid et adijciemus, vt qualia poscat articulu, qualia item eorum dolores medicamenta requirant, intelligatur. Ex ipsa itaq; articulorum natura, cum neruacea sint corpora, facile colligitur, articulis ea competere quib. & siccandi vis insit, & calefaciẽdi, cum leui quadam adstrictione, vel peculiari virtute, qua robur articulis addere possint, quę certe facultas cephalicorum est, cũ tamen articuli sint ẽ corporis cẽtro remotissimi, vehementissima quoq poscunt medicamẽta. Quod ad ipsos aũt attinet articulorum dolores, hęc progrediendi methodus esto. Dolor aut tollitur, aut saltem demulcetur. Vera quidã eius cura est, si causam, quæ dolorẽ infert, radicitus extirpemus. Tanta est tamẽ interdum doloris rabies, vt anodynis vtendum sit prius, quã doloris causam impugnemus, & id quidẽ eo maxime, ꝙ dolore partes incalescant, & influxu sanguinis inflammẽtur, quæ vero doloris causam euellunt, calidissima sunt, vt cũ fuerit dolor, ijs abstinẽdum esse videatur. Duplex autem est doloris sedandi ratio, nam si dolorem spectes, anodynis vti licebit, sin ardorem oppugnare velis, refrigerantia conuenient, tum quod ijs ardor optime temperetur, tum quod ijs influxus etiam inhibeatur, & maxime si repellẽtium aliquid immisceas. Anodynorum naturam & vtendi rationem supra docuimus, de refrigerantibus suo quoque locum actum est. Porro doloris causa practici varias constituerunt, de quib. nunc non est disserendum. Hæc tamen ante alias admittenda fuerit, pituitam nimirum articulis impactam, cum irritatur, influxum atque dolorem excitare. Nam quæ medici ad dolorẽ penitus extirpandum, arthritica censent, talia sunt, vt validissimas ad incidendum & attrahendum vires habeãt, quæ profecto nec bili flauæ, nec sanguini competerent. Hæc substantia sunt eximie tenui, quod adstrictio pituitæ sit aduersissima. Magis enim partib. impingueretur, a quibus tamen est eliciẽda. Cum vero satis & attractum, & discussum esse videtur, vt & dolor cessauerit, & causa doloris absumpta fuerit, adstringentibus vtemur, & ijs quæ articulos corroborare possint ne post facile defluxiones excipiãt. Hæc sunt quæ nobis de proprijs partium corporis humani medicamentis scribenda fuerant, vt qualia quibusque competerent, ex earum natura & affectionibus maxime proprijs intelligeretur.

DE MEDICAMENTIS PVRgantibus.

CAP. XLII.

DE purgantibus medicamentis plurimum a medicis disceptatur, vtrum occulta proprietate sibi destinatos attrahant humores, an vero manifestis qualitatibus id

ipsum

ipsum præstent. Quæstionem hanc aliis discu tiendam relinquemus, & qua fieri poterit bre uitate methodum edocebimus, qua purgatu ris procedendum esse indicamus. Hoc itaque primum esto, quod medicinam exhibiturus obseruabit, quid nimirum sit euacuandum, dein medicamenta inuestiget, quibus idipsũ assequatur. Cum enim non eadem sit in om nibus materia peccans, non idem certè medi camentum competit omnibus. Rationes aũt, quibus exquiri debeat humor expurgandus, per quas item vias educere conueniat, nõ fert B instituti nostri ratio, vt hocce loco demonstre mus, purgantium natura nobis & vires expo nendæ sunt. Variis itaque modis humores e- ducunt medicamenta. Quædam enim leniẽ do, quædam abstergendo, nonnulla naturam extimulando, aliquo constringendo purgare conspiciuntur. Quæ verò propriè purgantia nominantur, pręter hasce facultates aliam ha bent, qua humores à remotissimis etiam par tibus eliciunt & attrahunt. Verum autem vis hæc calori tribuenda sit an occultæ proprieta C ti, nostrum hoc dissoluere non est. Calida qui dem censuerunt esse veteres omnia purgãtia cuius nomine calori vim purgatricem adscri pserunt aliqui. Notum tamen est, recentiorũ experientia, purgandi vim quibusdam inesse, quæ vel frigida sunt, vel saltem exiguo prædi ta calore. Præter enumeratas purgantium medicamentorum qualitates, hæc etiam om nibus verè purgantibus inest, quædam nimi- rum substantiæ prauitas, qua ventriculo sunt cæterisque visceribus inimica. Non equidem D dubium est, quin hæc ipsa vis ad purgationẽ plurimum conducat. Naturam enim ad ex- pulsionem magis irritat, quam vel acria, vel mordacia. Nondum tamen attractionis ratio patet. Magis enim natura, quam medicamen ta purgare diceretur, si sit humorum expulsio nominanda purgatio. Licet itaque nõ absur da sint, quę a multis in hunc modum ad pur gatricem vim demonstrandam proferuntur, nequaquam tamen ideo negari potest, quin E occulta quædam eis insit substantiæ proprie- tas, vt humores certos ad se alliciant. Quam- obrem hoc pro confesso habeatur, purgantia medicamenta præter eam, qua pollent, pur- gandi vim, qualitates habere varias, quibus vel occultè, vel ratione manifesta negotium naturæ facessunt, quo fit, vt eis addenda sint corrigentia. Sunt etiam variæ purgãtium dif ferentiæ. Quædam enim pituitæ, quędam bi li, quędam melancholię, nonnulla vero sero F sis humoribus addicta sunt, & aliqua leuiter purgant, aliqua vero vehemẽtius, vt eius nõ parum intersit, quænam sint eligenda medi- camenta. Denique si competens habeas medi camentum, & id prout res ipsa feret, commo de correxeris, tempus etiam & vtendi ratio diligenter exquirenda sunt. Vt ergo genera

A lem purgantium medicamentorum doctri nam paucis, & recta methodo comprehenda mus, hæc capitibus aliquot sigillatim expedie mus, quę sint nimirum purgaturis eligenda medicamenta, quibus item corrigi debeant, quando, qua denique ratione iis vtendum sit.

DE PVRGANTIVM ME- dicamentorum ele- ctione.

CAP. XLIII.

CVm eadem medicamẽta morbis omnib. nequaquam sine discrimine conueniant sed vnaquęque certis destinata sint humori in hoc omnium primo decet intẽtum esse me dicum, vt conueniens inuestiget med camen tum, quo morbum sibi propositum expugna re possit, hoc autem ex humorum natura, & manifestis medicamentorum viribus est ex- quirendum. Occultas equidem rerum facul tates nullo rationis discursu licet experiri quo fit, vt hic de ijs nihil etiam simus acturi. Manifestis tamen etiam qualitatibus predita sunt purgantia, quarum respectu dignosci possunt. Humores itaque purgandi quatuor existunt, pituita, serosus humor, bilis & melã cholia. Medicamẽtorum vero qualitates, qui bus ea discernuntur, hæ sunt notissimæ, quę- dam enim leniendi vim habent, quędam ad stringendi, nonnulla partium tenuitate predi ta sunt, aliqua vehementi pollent acredine. Discrimen in his hoc etiam obseruãdum, ali qua videlicet leuem habere purgandi vim, a lia vehementem, nonnulla vero media qua dantenus predita esse facultate. Hac ergo ra tione cum modo scriptis humoribus confer ri debent, vt quę substantia sunt tenui, pitui tę, vel melancholię conueniant, cum enim humores hi crassi tenacesque sint, vt attrahẽ tibus cedant, incidentia poscunt. Quę vero leniũt, quod humores nulla ferè vi oppugnẽt, bili conueniunt, serosis humoribus, & iis, qui fluxiles & ad purgationem pręparati fuerint. Hęc nimirum causa est, quod biliosa medica menta mixtis incidentibus pituita expurgẽt, siquidem vbi fuerit attenuata, fluxilis existat Ob idipsum quę pituitam purgant, demptis incidentibus, aquas euacuat, cum vt expur gentur, attenuatione non opus habeant. Cę terum quod hydragoga non ea propriè voce tur, quę serosos humores, quos in vijs purga tioni destinatis ostenderint, secum rapiunt, sed quę aquas in loco remotiori collectas vio lenter eliciunt, talia certe sunt, quę non exi gua pollent acredine, tum vt partium tenui- tate penetrent, tum ut attrahant calore vehe menti. Quæ vero medicamenta vim habent adstringendi, pituitę vel melancholię sunt in fensissima quod crassos humores adstrictione

partibus magis impingant, sed ijs conueniũt A expurgandis, quæ suapte natura facile fluunt qualis est bilis, aut putrefacta pituita, quæ defluxiones, aut alui profluuia sæpenumero excitant.

Coloribus etiam medicamenta discerni possunt, nam quæ alba sunt, pituitam, quæ nigra sunt, bilem atram, quæ flauo colore tingunt, flauam euacuare cẽsentur, vt præter rationem & gustum visu quoque possis edoceri, quodnam ibi medicamentum sit ad humo- B ris alicuius expurgationem eligendum. Sed vereor, ne medicos color fallat, vt bilem esse ducas serum, vel liquefactum pituitam, quæ flauo fuerit tincta colore.

Porro quod aliqua leuiter, aliqua vero vehementissimè purgent, id quoque paucis expediendum fuerit. Competent ergo vehemẽtiora, si quæ purgare voles, vel contumaciora, vel remotiora fuerint, quo fit, vt bilis cum facile cedat, etiam leuissimis expurgetur. Sũt C tamen ex vehementioribus aliqua, quæ bili conueniunt, ea forassis ratione, quod cito ferantur impetu, eaque solum rapiant, quæ facilè cesserint. Talia certè nec viscosis humoribus competunt, nec ijs, qui sunt ab intestinis, aut ventriculo procul dissiti.

Purgantium denique discrimen hoc quoq; diligenter expendendum est, cum aliqua per secessum, aliqua vomitione purgent, vtra conueniant. Hoc autem ex morborũ natura col- D ligi poterit. Quod ad ipsa tamen attinet vomitoria, debili ventriculo, pectori, pulmonib. & oculis affectis nocent, alias morbis ex cruditate conferunt Vomitoria vero sunt, quæ cito fœtorem in ventriculo cõcidunt, aut quę vehementissimas habent purgandi vires, vt operationem præcipitent Non equidem hæc proprijs addicta sunt humoribus, nisi pituitã ea poscere dicas, quibus incidẽdi vis inest. nã quæcunque ventriculus in se continet, vomi- E tione foras extruduntur.

DE PVRGATIONIS, tempore.

CAP. XLIIII.

ANtequam purgationem aggrediaris, prius ex Hippocratis sententia corpus fluxile reddes, & humores ad expurgationẽ F præparabis, ne, si non cedant, naturæ vis inferatur. Cum itaque concocta, non cruda medicanda sint, humores & maximè viscosos & tenaces calidis & incidentibus syrupis concoquemus, hac tamen prudentia, ne nimio calore in venas materia protrudatur, atque adeo febres excitet. Quod vero vomitoria concoctione nõ indigeant, febrium, vel accessionũ initijs exhiberi possunt, humorum præparatione postposita. Cæterum si valdè purgandum sit, prius intestina vacuabuntur, vel lenitiuo, vel clystere, secus enim viis non præparatis, materia violenter attracta intercideretur, & tormina, vel aliud quoddam graue malum inferret.

Horas autem circiter tres, aut quatuor, ante cibum exhibentur, medicamenta, ne vel in alimenta verrantur, & maximè si dulcia fuerint eis immixta, vel alimentis eorum vires obruantur, si quis ea paulo ante cibum exhibeat. Natura quoq; diuerso molestanda non est, vt & purgationem expediat, & nutritione simul intenta sit Maximum id vero est, quod purgantia ventriculo, & naturæ, ceu venena plurimum infesta sint, vt cum cibis in corpore nequam retineri debeant Etsi vero pilulas cibum assumpturis aliquas exhiberi posse concedimus, nequaquam tamẽ hoc modo scriptis repugnat. Ex ijs enim cõficiuntur quæ nullam vim habent naturæ molestam, sed ventriculum potius roborant, & cõcoctione peracta, leuiter aluum mouent. Quod si cum chylo quidpiam in venas feratur, id putredinem arcet, nec sanguinis concoctionem remoratur. Lenientia quoque qualia sunt mãna, crassia syrupus laxatiuus, quod naturę nõ sint aduersa, paulo ante cibum, vt hora vna, vel dimidia, commodè ad excrementorũ eductionem exhibẽtur. A cibo pilulæ nonnũquã capitales exhibentur, vt cum ciborum vaporibus earum vires ad caput ferantur,

DE PVRGANTIVM MEdicamentorum correctione.

CAP, XLV.

IN purgãtibus plurima conspiciuntur, quę vel adiuuanda sunt, vel corrigenda. Quædam enim manifestis nocent qualitatibus, quædam occulta malignitate naturam lacessunt, aliqua vel tardius vel imbellius purgãt, aliqua denique nimis efferato motu corpora viresque deijciunt. Cum hæc itaque vitia vel nota sint ante quam exhibeantur, vel postmodo nobis innotescant, de iis primum agemus quæ cum ipsis purgantibus exhibentur, dein & aliquid eorũ attingemus quę à purgatione nonnunquam offeruntur Omnibus hoc ferè purgantibus in est, vt stomacho & naturæ aduersentur, quo nomine semper eis admisceri debent, quæ cor aut stomachum roborãt. Id etiam, quæ leniendo purgant habent incommodi, quod in flatus facilè conuertuntur, vt ea perpetuo postulent, quæ flatus discutiunt. Hoc autem non in iis solum, quæ suapte natura flatulenta sunt, venit obseruandum, sed in ijs, etiam, quibus ad expurgandam pituitam, aut humorem melancholicũ utimur. Talia nãque licet in flatus conuerti nequeãt, suo tamen

tamen calore, si vel pituitam, vel melanchō- liam attigerint, flatus excitant, quo procul du bio ratione sena flatulenta dici debuerit. Pur gantia, quorum acrimonia viscerib. aduersa est, non adstringentib. sed ijs corriguntur, quæ leniendi vim habent & incrassandi. Talia nāque sic tēperanda sunt, ne diu in corpore con tineantur, quod ij perpenderint, qui rosis aut alijs adstringentib. antimonium corrigunt. Tragacanta commodius temperari posset, si quidem medicamentorum acrimoniā tollit, nullius particeps adstrictionis. Ad excitandas purgantium vires, quo citius & facilius operētur, ijs interdum vtimur, quæ vel partium te nuitate, vel acrimonia naturam extimulant. Id autem in attenuantium vsu diligenter ob seruabitur, ne modum exuperes, atq adeo vel venanatam medicamenti qualitatem ad cor deferas, vel sudorem excites, quo multiplex damnum inferretur. A purgatione si medica mentum imbecillius agat, vel clysterib. vel balneis expultricem intestinorum facultatem proritamus, interdum leniens potio, vel iuscu lum exhibetur, & maxime vbi siccum assum ptum fuerit medicamentum. Ad nimiā me dicamentorum operationem temperandam (ἐπισχεῖν ὁ καθαίρειν vocant,) a multis multa suaden tur, de quib. nihil hoc loco proferemus, ne cō stitutos breuitatis limitates egrediamur.

DE PVRGANDI ratione.

CAP. XLVI.

PRo varijs medici scopis varia quoque est purgantibus medicamentis vtendi ratio. Nam si fuerint humores a remotis partibus trahendi, forma sicca medicamentis est com modior, hac siquidem ratione diutius in cor pore morantur. Sin autem cito purgandum fuerit, liquida exhibeantur medicamenta. Ne que vero parui refert, vtrum purgātia diluas, aut decoquas, vel in substantia, quod vocāt,

A exhibeas. Quorundam enim expressum ma gis purgat, alia vires habent in substantia effi caciores. Ea nimirum quæ facultate pollent astringendi, magis purgant, si diluātur, terre na siquidem eorum portio vim retinet ad stringentem purgationi contrariam. Cæte rum id etiā medico diligenter obseruandum est, quā nimirum quātitate, semelne tantum, an sæpius, & qua dosi medicamenta sint exhi benda. Quāobrem si materia crassa tenaxq; B fuerit expurgāda, sæpe purgatio reiterabitur, aut si purgandus humor in corporis habitu fuerit, non enim vna vice, quæ vel remota, vel cōtumacia sunt, expurgantur, quod si ve hementius pharmacum exhibeatur, vires id deijciat, nec omnem tamen materiam eua cuet. Hinc fit, vt in morbis à melancholia factis purgatio duos aut tres dies cōtinuet. Quod C vero ad medicamētorū doses attinet, præstat vt singula diligentissime perpendantur. Nō enim res hæc leuis est momenti, sed quæ scrū pulum medicamenti pondus excedas, graue sæpenumero damnum inferat. Quamuis ita que purgantium doses regulis generalib. ita comprehendi nequeāt, vt qua sit vnumquod que medicamentum mensura exhibendum satis intelligatur: ex ijs tamen medicamento rum differentijs, quas supra descripsimus, ge D neralis quædam doctrina constitui potest, vt purgantium dosas certis etiam ordinibus di stinguantur. Cum ergo medicamentorum aliqua leniendo purgent, quędam acrimonia vehementi, nonnulla vero viribus existant inter hæc quodammodo medijs, hæc quoq; dosium discrimen esto, vt quæ sua dulcedine laxant, ab ℥.j. ad ℥.j.ß. exhibeantur, talia sunt pruna, sebesten, tamarindi, siue oxyphœnici, mucilago psyllij, cassia, manna. Quæ vero E sua acrimonia non leuiter laxant, a gra. ij. ad gra xij. poni debent, vt diacridium, scammo nium, colocynthis, euphorbium & elaterium, &c. Quæ vel adstringendo, vel quæ sua sub stantia leuiter laxant, vt agaricus, aloe, myro balani, &c media quantita te dantur.

FINIS LIBRI SECVNDI

ANTIDOTARII GENERALIS, LIBER III.

DE DEO ET NATVRA.

CAPVT I.

Peractis præcedentibus libris A materia formaque medicamentorum, restat, vt eorum causas efficiẽtes hocce libro breuitate, qua fieri poterit, expediamus Non equidẽ dubium est, quin medicamenta, cuiuscunq; modo gñis ea sint, naturaliter prodeant, & generẽtur, vt natura medicamentorũ efficiẽs causa merito dicenda sit. Verũtamẽ haud vsque B adeo stupidi, vel excæcata mente sumus, vt principiũ natura prius non agnoscamus. Nec eos moramur in philosophia gigantes, qui solam Deo vel non agnito, vel spreto nihilominus naturam amplectuntur Quam absurda vero sit eorum sententia; qui satis probe philosophari videntur, si quas à natura, & rerum qualitatib. rationes excogitare possint, hinc animaduertere licet, quod vbi naturales causas indagare conantur, qui fiat, vt semina C cũ adoleuerint, tã varias formas cõsequãtur, non aliud exponere queant, quã quod hæc sit uniuscuiusq; seminis proprietas, vt in hãc, aut illam formam tandẽ excrescat. Nõ enim vel a primis, vel a secundis, aut tertijs rerum qualitatib. rationes tot tãq; variorũ effectuũ reddi possint. Hæc itaq. rerũ proprietas quod nulla ratione demonstrari possit, apertissimũ est primæ causæ speculũ. Nam si quod sato si D napi semine, talis frutex exurgat, causam esse dicas seminis insitam proprietatẽ, fruticis causam exposueris, nondũ tamẽ eius proprietatis causa patet sin porro dicas, fruticis hãc esse naturã, vt semẽ tali præditũ proprietate producat, circularẽ & perplexam prodideris inscitiam. Ex ijs enim alterutrũ prius extitisse statuendum est, quod alterius quidem causa sit, non autem ab alio processerit naturaliter, vt luculenter a Philosophis aliquib. fidei E Christianæ propugnatorib. est demonstratũ. Primam ergo causam admittimus, quæ singulas rerum, adeoq. medicamentorum species aliquãdo fecerit, modò qui naturalis nõ fuerit, vt eæ postea possent propagari naturali. Hęc rerum causa efficiens Deus est, cui boni quicquid est, acceptum ferrimus, hic sua benedictione, naturam in suo cursu conseruat. Cum enim vires hasce rebus indiderit, easdem eis detrahere potest, quandocũque libuerit. Quãobrẽ vt medicus suũ in arte sua finẽ assequatur, Deo medicamẽtorũ quib vtitur, authori gratias agat, qđ hæc ei suppeditauerit auxilia, qb ęgrotãtib. succurrere queat, eũdemq. precetur, vt suã clemẽter benedictionẽ largiat. Hæc nẽpe medici pietas sæpe plus præstiterit, quã admirãda multorũ doctrina. Dei nãq. benignitas nõ intra naturæ limites cõsistit, vt ea solũ petẽtib. exhibeat quæ naturales medicamentorũ vires pollicẽtur, sed ad mirãda sæpenumero rõne sanitatẽ ægris restituit, vt. Deus ope sua nõ aũt medicus medicamẽtis curasse dicẽdũ sit. Deũ itaq. medicamẽtorũ, & sanitatis restitutæ cãm esse cõfitemur cui laus sit in perpetuũ. Et si vera cã rerum Deus est, nõ ideo tñ reliquas excluserimus. Natura siquidẽ & arte, quæ Deus ab initio sine medijs fecit, propagat & cõseruat, quæ nimirũ & medicamẽtorum, & ipsius adeo sanitatis causæ sunt. Arte quidẽ pharmacopœi medicamẽta variè præparantur, & conseruãtur, quæ suo medicus iudicio cõmodè dispensat, vt suũ ad depellẽdos morbos medici prudentia finẽ assequantur. Prius autẽ quã medici & pharmacopœorum officia persequamur, de natura paucis aliquid exponẽdum est, cum præ cæteris manifestissima sit efficiẽs causa medicamentorum Nouit. n. vnusquisque naturaliter ea produci, quæ certis tpib. & eadẽ vt plurimum rõne gñantur. Nõ ita facile tñ, quid natura sit, quiuis exposuerit, cum ne doctorum quidẽ hac in re iudicium idẽ existat naturã definiuit Aristoteles principium & cãm esse mutus & quietis, & eius in quo est primo, per se, & nõ per accidẽs. Ac aũtẽ rõne natura nõ externa, sed interna rei cã fuerit, vt formalis, vel materialis dicẽda sit potius, quã efficiẽs. Cum itaq. natura nõ in eo qđ fit, aut patitur, solum animaduertatur, sed in eo ẽt, qđ in aliud agit naturaliter, hoc est, virtute patiẽti contraria; principium certè natura est, & causa motus, & qetis alterius ẽt subiecti. Quis. n. ignẽ in ligna naturaliter agere negauerit? Quãobrẽ naturæ nomẽ oĩb. causis naturalib. artribu' põt. Qui vero nihil fit naturaliter,

naturaliter, nisi causæ concurrant oẽs, cum naturam rerum, adeoque medicamentorum causam esse dicimus, naturalium causarũ cõgressus est intelligendus. Porro cœlestes etiã causæ sub naturalibus merito comprehendũtur, ꝙ licet corporibus hisce terrestribus contrariæ nõ sint si quidem nihil ab eis vicissim patiuntur in ea tamen contrarijs agant qualitatibus. Astrorum enim viribus tot tempestatum mutationes oriuntur, quibus quæ in terra latent, erumpunt. Licet itaque multas habeant causas, quæ naturaliter fiunt, vnius tamen nomine continentur, vt naturaliũ rerum natura efficiens causa dici possit. Non.n. præter naturam aliud est extra res, quæ gignerantur, existens, quod naturaliũ effectuum cã dici possit, vt in rebus arte paratis fieri cõsueuit, si quidem artifex, et si naturales profert effectus, naturalis tamẽ causa nõ est. Quod vero Deũ existiment aliqui naturalium actionũ directorem esse, vt naturales causæ, formales & materiales solũ existant, Deus autem efficiens causa naturalium effectuũ dici debeat, absurdissimum est. Nihil.n agit Deus naturaliter, vt naturalium effectũ causa dicendus sit. Naturam quoque suis descripsit legibus, vt externo directore non indigeat, quod ijs dictum esto, qui Deum naturalib. causis immiscent, existimantes naturam nisi diuinitus sustineatur, consistere non posse. Verũ hæc philosophis discutienda relinquimus. Hoc saltẽ ceu certissimum proposuisse sufficiat, naturã medicamentorum efficientem esse causam. Cæterum ꝙ natura non medicamentorũ solummodo causa sit, sed ipsius quoq; sanitatis, quam medicamentorum vsu cõsequimur, fit, vt ea medicis alio modo, quã physicis describatur Morbus enim & sanitas corporibus cõpetunt ea ratione, qua subijciuntur alij, quã naturæ principio, quod tamẽ licet impropriè natura medicis appellatur. Naturam itaque ex Galeni sentẽtia hoc loco nihil aliud esse dicimus, quam vim quandam, seu facultatem in his ipsis corporibus, quæ ab ea reguntur, inhabitantem. Cum aũt in corpore nostro triplex habeatur facultas, animalis videlicet, vitalis & naturalis, natura quoque tribus his facultatibus, ceu formis suis constabit, quibus illæsis, firmam naturam affirmamus. Firmam autem naturam à facultatum actionibus deprehendere licet. animalibus quidẽ, vt si imaginatio, ratio & memoria, item sensus omnes & motus voluntarij non fuerint impediti, vitalibus vero, si arteriarum pulsus validi, non debiles & languidi, naturalibus autem, si coctio in alui excrementis, vel vrina, vel sputo, vel sudore apparuerit, tũc enim habemus naturam ipsam euacuationi adminiculantem. Conspicitur namq; & ipsa post concoctiones humores discernere, & superfluitates expellere, ipsumque denique morbum primaria ratione curare. Verum cum perfectè ipsa mouet medici opera nõ opus est, cũ imbecillius agit id quod deficit medicum supplere oportet, vt ab vtroque noxij humoris fiat euacuatio, natura quidem expellente, medico vero per medicamenti vim attrahente. Perfectè autẽ agit licet a medico concoctio per humorũ alterationem accelerari possit in morbis acutis, tẽperatura, regione & anni tempore calido, ob materiæ tenuitatem euacuationemque aptã. Imperfectè in morbis chronicis, seu diuturnis tempore, regione & complexione frigidioribus, ob materiæ contumaciam expulsionique ineptam, quæ tum medicamento vt antea dictum præparanda, ac demum euacuanda est. Cæterum natura contra morbos iam vigẽtes, quo tempore natura maximè molestatur, concoctione iam apparente insurgit, & tandem vincit, hominemque euidenter sanat, aut per sudorem copiosum profundens, aut per lotiũ, aut per deiectiones, aut sanguinis profluuiũ, aut per vomitum humores excernens.

DE MEDICO EIVSQVE officio.

CAP. II.

De natura, vt pote primaria morborũ cicatrice, præcedenti capite disseruimus, nunc de medico, qui eius est minister, agendum est Huius autem ingeniũ, doctrina, mores & officium non solum à bonis animi, verũ etiam corporis & fortunæ describenda sunt. Itaque quo ad animi bona, in primis sit Dei & veritatis amans, pius, & tum logicæ artis, tum philosophiæ naturalis & moralis, tum medicinæ vtriusque peritus, cuiusmodi erit, qui reminiscentia fuerit facili, recto iudicio, tenaci memoria, solers & promptus in remedijs inueniendis, qui simplicium effectus summa cura tenuerit, dexter in operibus, comis & affabilis erga ægrotãtes, misericors erga pauperes mansuetus & facilis erga suæ artis homines, audax & animo intrepidus in rebus tutis & necessarijs, prudens & circumspectus in præsagiendo Siquidem quæ bona sunt auguria denunciare debet, si quid tamen mali immineat infirmitas, amicis, vel astantibus tantũ significare fas est. cæterum medicus multa experientia exercitatus, in his præsertim, quæ certa ratione excogitata sunt, & frequenti vsu confirmata esse debet. Nam peregrina remedia semper quærere, & pretiosa duntaxat imprudentis est ostentationis. In curandis ægrotis, & non multos suscipiat. Varijs enim morbis & mens opprimitur, & corpus fatigatione continua languet. Insanabiles & desperatos morbos non curet, ne hominem occidisse, qui forte sua interiturus erat, existimetur. In explorandis leprosis sit diligens & verax. Ad ægros veniens, manum non protinus ap

Dd 4 pren

prehendet, sed primum hilari vultu resideat sermone leni solicitudinem submoueat. Nam & medici conspectus, ac alia multa, facile pulsuum rationē turbant. Bis die patientes conueniat. Tutè, celeriter, & iucunde curet, citra tamen nimiam festinationē & voluptatē. Victus norma & remedijs, quoad eius fieri poterit, pro virili parte, non ad vllam ægrotātiū offensionem, iniuriamve, se ad eorum duntaxat commodum atque salutem vtatur. Quæ noxia sunt & læduur, remoueat. Nemini rogatus potionem mortiferam, vel mulieri medicamentum abortum faciens, neq; ēt manifestet. Famosi nāq; veneni vires, aut abortiendi modū, vel quæ conceptū inhibeant, indicare, scelus est. Quæ ad chirurgi pharmacopęique officium pertinent non nisi coactus attingat. Officinas bis, vel semel saltem in anno, vna cū ijs à magistratu ordinatis, visitet, inutilia segregando, cæterosque errores fideliter magistratui iudicando. Cum pharmacopœis pactum, aut contractum vllum in vendendis remediis ne ineat, consulentesque cum suis receptis, quo velint ire, parandis, permittat. Porro quod ad medici corpus attinet, sit temperans & castus, non ebriosus, nō crapulæ deditus, non luxuriosus & libidinosus. Quoad fortunam, sit liberalis, pecuniæ non nimis cupidus & auarus. Carnificis namque est, vel inter ipsos cruciatus ingens pretium exposcere Dabit igit operā medicus, qui vir bonus esse volet, vt & moribus & medicamentorum vsu, quoad eius fieri poterit, medicinæ dignitatem tueatur.

DE MAGISTRATV EIVSque officio.

CAP. III.

CVm in curandis ægris non paruri interdū errores à medicis pharmacopœisque, quibus ægri in maximum vitæ discrimen incurrere solent, cōtingant, necessarium est, vt magistratus eum autem nomino, qui potestatem gerit, vel qui ciuitates & prouincias regit, nō solum magnam salutis subditorum rationem habeat, verumetiam prauos errores corrigat, E atque in eos, qui perperam medicinam factitant, animaduertat. Quare medicos peritos approbatos, pharmacopœosque exercitatos atque diligentes summo studio habere, ac iuramentum ab eis accipere procuret, quo suum quisque officium proprium ac melius ac fidelius exequi valeat peragatque. Nulli praxim exercere permittat, nisi medicus fuerit peritus, graduatus, & approbatus, cæteris vero, F vt circulatoribus, histrionib. erronibus, exorcistis, tonsoribus, aniculis, & his similibus empiricis imperitis tanquam carnificibus, & nulla ratione morbos curantibus, omnib. modis prohibere nitatur & interdicat, officinas non plures permittat quam pro praxis magnitudi-

A ne necessariæ videbunt, atq; vt ex quotannis bis, vel saltem semel à medicis, & ad id ordinatis visitatorib. perlustrentur, præcipiat, malaq; & corrupta, vtpote ad humanū generis pniciē seruientiā se moneantur, publiceq; effundātur, vel igne cōsumātur. Medicos eruditos, & pharmacopœos approbatos libertate donare non grauetur ne cōmuni ciuium onere grauati, suo fungi officio minus possint Comunē medicamentorum taxationem ne pharmacopœi transcendant, animum adhibeant, neque B aromatarijs, alijsque omnib. pharmacopœis exceptis, medicinas cōponere, neq; ēt uēdere permittat, & ut oīa summatim cōprehēdam, in omnes eos, quos à recta via aberrare depręhēderit, prudens magistratus animaduertat.

DE ASTANTIBVS, ET ægris.

CAP. IV.

ASstantes seu assidentes nominamus, qui se præsentes exhibent, & ægris ministrant; C ægros vero, qui morbo aliquo sunt correpti. Hos quoque suo perfungi munere oportet, nisi n omnia ritè peragantur, curationē interrūpi contingit. Astantes itaque seu assidētes idoneos esse decet, cuiusmodi sunt periti, exercitati diu, prudētes & patientes, vt sciant occasionem, & patienter ęgro inseruiant, sciantq; recitare ea medico, quæ circa ægrum contigerint Sint præterea diligentes & fideles, vt ea, quæ de cibi & potus, vel medicamentorū qualitate & quantitate medicus mandauerit possint fideliter administrare, atque in nullo de- D linquere Quod ad ægrotos attinet, debent ij parere medicis nōsecus ac serui dominis suis & in nullo proprio indulgere voluptati, patiēter ferre omnia, quę fiunt a medico, nec timere, nec de salute desperare, uerum, ut iam dictum, omnibus mandatis medici obtemperare.

DE PHARMACOpœi officio.

CAP. V.

IN medicinarum, administratione non exiguam partē pharmacopœus sibi vendicat, cum sit medici quasi dextra manus, periclitetur que ipsius culpa sępè non solum ęgri ualetudo, verum etiam medici fama & existimatio. Quare vt dextre suum quoque munus expleat, est necesse. Principio itaque Latinæ linguæ tam peritum esse oportet, ut non modo medicorū receptas, seu descriptiones, verumetiam Dioscoridem, Galenum, Mesuem, reliquosque herbarios receptos, rectè legere, & exacte intelligere possit. Neq; etiam Arithmeticę imperitus esse debet, vt pondera simplicium & proportiones inter sese rectè computare queat, uerbi gratia; quando antidoti alicuius tertia, quarta, vel octaua pars tantū requiritur,

quiritur, quantum cuiusque sit accipiendum. A
Simplicium cognitionem ritè teneat, qua
rum descriptiones ex præstantissimis autori-
bus petat.
Herbas, flores, fructus, semina, radices, & reli
qua simplicia debito tempore colligat selectis
sima, probeque exiccet, ordine disponat, sciat
que, quo genere vasorum & instrumentorum
vnaquæque medicina sit conseruanda, tractā
da, & concoquenda.
Diuitias saltem mediocres adesse oportet, B
inprimis autem animum liberalem ab auari
tia sordibusque alienum. Diuitiæ enim hoc
præstare poterūt, vt commode habitet, & me
dicinas, quæ emendæ sunt, suo tempore quā
optimas coemat. Animus autem liberalis, mi
nimeque auarus cauebit, ne compēdij aut lu
cri sui causa, deteriores vili pretio libentius,
quā præstantissimas paulo largiore, cōparet.
Officinam habeat salubri loco sitam, quam
nec venti perflēt, nec sol penetret, nec fumus
nec teter odor vllus molestet, variis praeterea C
reponendis conseruandisque accommodam,
nōnulla si quidem locis subterraneis, pleraq;
editioribus præparanda & cōseruanda sunt.
Hortum insuper habeat, vt semper in prōptu
sint recentes plantæ, quarum succo subinde
indigemus, vt herbæ rariores in eo alantur, &
locum aliquem soli expositum, in quo & sic-
care quæ siccanda sunt, & albedinem etiā qui
busdā medicamentis conciliare possit, in quo
denique omnia ea parari possint, quæ ex me D
dicorum præscripto ad solem confici debent.
Ministros habeat doctos suæ artis, qui vsū
non vulgarem componendorum medicamē-
torum habeant, non errores, histriones, bibu
los, sodalicis, aut alijs rebus inhonestis de
ditos.
Sit vigilans & circumspectus in medica-
mentis compositis dispensandis, nec secundū
propriam phantasiam, aut ex dispensatoriis
non authenticis conficia, sed ex approbatis, E
dispensata medico perito offerat, vt simplicia,
videat, examinet, & si quæ inualidæ fuerint,
abijciat.
Nec temere conficiat receptas non intelle
ctas, nec suppositititia seu quid pro quo accipi
at, sed peritum medicum consulat.
Quem etiam omnino in conficiendis opia
tis, & similibus præstantibus, ac magni momē F
ti medicinis, vt præceptorem & iudicem ad
hibebit, cui adiunget, si commode fieri pote
rit, vnum & alterum bonum atque doctum
virum, vel senatorij ordinis, vt eos habeat ve
luti testes suæ diligentiæ, industriæ, ac fidei.
Deinde medicus approbatus quamque medi
cinam sic ritè praeparatam, annum, mensem
& diem suprascribat, postea pharmacopœus
debito, ac præscripto tempore feruētari sinat,
antequam eam in vsum publicum expendat.
Medicamenta autem in medicorum præsen-

tia paranda, sunt omnes confectiones magnæ
omnia electuaria, præsertim solutiua, opiatæ
pilulæ. Ex syrupis, syrupus acetositatis citri,
violatus cum melle, endiuiæ compositus, de
cichorio compositus, de fumo terræ composi
tus, syrupus myrtinus compositus de mentha
maior, de absinthio, de calamento, de epithy
mo, de stœchade compositus, de eupatorio, de
hermodactelis, & miua aromatica. Ex oleis,
meinum, mastichinum, nardinū, sampsuchi
num, moschellinum hyperici, de capparibus,
scorpionū castorei, de euphorbio de costo, etc.
Ex vnguentis, infrigidans Galeni, vnguentū
pectorale, stomachicum, de artanita, diapom
pholigos, santalinum, apostolorum, Aegyptia
cum, comitissæ, dialtheæ cum gummis. Ex em
plastris de meliloto, emplastrum diaphœnico
nis. Ex cerotis, gratia Dei, oxycroceum, de pel
le arietina, &c.
Cæterum receptas absque medici nomine
subscripto non recipiat, iisque neque addat,
neque demat, sed eas pure & præcise, sicut ip
se doctor ordinauit, componat, medicamenti
alicuius valentis quantitatem non augeat, vt
vacuatione hinc largiore secuta, dicatur me
dicamenta habere præstantiora.
Syrupos singulos debito tempore, aquas q;
stiliatitias igne lento, & vitreis organis con
ficiat.
Pulueres ex quibus composita fieri debēt,
non diu stare permittat, seu recenter eos pul
uerizet suo tempore & loco. Medicinas solut
uas nemini propinet, aut vendat, nec veneno
sa, ut arsenicum, mercurium, &c. sine consen
su doctoris alicuius approbati, vel magistratus.
Narcotica indoctis, empiricis, aut tonsori
bus, histrionibus monachis, sacerdotibus, mo
nialibus, Iudæis, seplasiariis, circulatoribus
nullo modo vēdat, siue simplicia, siue compo
sita fuerint, nisi medici approbati iussu, nec
vllo modo vetulis, aut obstetricibus medici
nas abortum, aut menstrua prouocantes, nisi
propter necessitatem à doctore aliquo fuerint
ordinatæ nihil vel amore, uel odio, uel metu,
uel pretio, vel ignorantia peccet. Medicamen
torum compositorum nimiam quantitatē nō
conficiat ad euitandum expensas, & cum hoc
ne longo temporis cursu, uetustate uirtutes
ami tant.
Ceram & crocum adulteratum non uen-
dat. Medicinas omnes inueteratas ostendat
& manifestet, nec quicquam ex his physicum
celet, uel singulis mensibus, aut sæpius etiam
omnia perlustret, & diligenter consideret, ut
corrupta putria, mucosa, exoleta, & quouis
modo inutilia, uel inefficacia reddita, reijciet
bona fide, nec in ijs quærat lucrum quibus æ-
groto crearetur uitæ periculum, sed sic animo
liberali & magno, cogitetque paruum illud
damnum, fide sua iam perspecta, maioris sibi
lucri causam fore.

Alium.

Alium modum, quam doctor dederit, sumendi medicinas hominibus nō persuadeat, vt multi falsi & gloriosi pharmacopœi faciūt dicentes, sumat duplum istius medicamenti, aut triplum quia nimis debile est, aut sumat medietatem, quia fortissimum est.

De practica nullo modo se intromittat, sed consulentes ad medicos approbatos dirigat, vel conducat.

Taxationem communem vel à summo sibi magistratu ordinatam, fideliter obseruet.

Non sit aleæ, aut similibus ludis deditus, ne compotationibus gaudeat, aut alioqui vinosus, vel ebriosus, neq; fœdis amoribus implicatus teneatur. Alea enim negligentiam parit, ebrietas errores, obliuionem & stuporem inducit, turpis vero amor etiam veneficia illi extorquere posset. Quare omnino, si si fieri potest, maritus sit, cui cum vxore rectè conueniat.

Mundit ei sit studiosissimus, & bona conscientia præditus, vt nihil in sua professione negligenter vel temerè agat, quo Deus, aut homines offendantur, sit pius, humanus, placidus, affabilis, benignus, alacris, in primis autē; mitis erga pauperes, & cómodus erga imperitos, non ēt in eorū ineptias, sed in necessitatem ægroti respiciat, ac Deū omniū inspectorem ac iudicem prę oculis habeat, qui rectè agenti longè maiora & beatiora præmia largietur, quam ab vllo mortalium persolui possint.

DE CALEFACTIONE.

CAP. VI.

Medicamenta igne, sole, & rerum putridarum calore calefiunt. Quę humida sunt & igne calefiunt, commodius duplici vase calescunt, quorum alterum, minus scilicet plenum sit aqua tepida, aut feruida, alterum vero plenum sit medicamento, quod calefaciendum est, ea ratione, vt minus vas in aqua maioris constituatur, idque à recentioribus balneum Marię, à veteribus duplex vas, aut diploma appellatur.

Cæterum colanda calfactione tenuantur, vt promptius permeent, frigida enim velut concreta, non percolantur, nisi sint multum aquosa & liquida, calidiora autem cum sordibus tota colum penetrūnt, nisi sint glutinosa. Talia enim multum calida colanda. Tepidam damus aquam, ut sit vomitoria.

Calidas modicè damus potiones medicas, hoc solum purgatorias, sed etiam corpus sir maturas, vreticas, menses aut sudores moturas, obstructionem viscerum aperturas, præsertim cœlo frigido, & ventriculo frigidiore natura, aut ex morbo.

Calefacimus aquā, & alia omnia, quæ aqua fluente, aut niue circumposita volumus frigidiora reddere, quod in humorem calore rare factum frigus se altius insinuat, vt ferrum cādens, aqua frigida & adstringente temperatur, ut sit durius.

Calefacimus modice infundenda, vt vires suas promptius in humorem cui infundūtur, transmittant. Calefactus enim humor tenuatur, & infusa res rarefit, quibus fit, vt eorum vis calore promptius trahatur. Alia prope innumerabilia calefactione egent, sed admonēdi gratia magis, quam docendi calefactionis meminimus. Syluius.

DE INSOLATIONE, & ea, quæ sub fimo, vinaceis, & sausa seu fracibus Oliuarum fit, putrefactione.

CAP. VIII.

Interdum hæc conferunt ad calefacienda medicamenta, plerunque ad ea componenda, & ad perfectionem reducenda, instar coctionis, est, veluti olea simplicia, quibus flores infunduntur, rosæ, violę, chamęmelum & similia, alia aliquot diebus insolantur, sic etiā ad saccharum candi perfectè coquendum, iuleb ampullis quibusdam insolatur.

Scilię succus extrahitur insolatione, quod si sol non splendeat igne, aut, quod cōmodius est, duplici vase, diu & ex interuallis, & interdum bulliendo.

Idem etiam fiet, si fimo, aut vinaceis, aut sausa oliuarum calfactarum obruantur, quemadmodum chalcitis & cadmi, vt fiat pforicū, & iuleb ad saccharum candum conficiendū, & pleraque alia medicamentorum genera. Florentini.

DE REFRIGERATIONE.

CAP. VIII.

Refrigeramus aere frigido, aqua fluente, aut niue, aut glacie, aut collocatione in in cellam, etiam prius calefacta, quę febrium vehementiæ, aut aeris intemperiei calidę opponimus pocula medicamentosa. Et quę a frigido cogi uolumus, vt ius carnium glutinosarum, ingelatiuam vulgo dictam.

Refrigeramus omnia calore preparata priusquam reponamus.

Refrigeramus, quę calore soluta frigore volumus concrescere, & durescere, ut electaria sicca, cerata, emplastra. Syluius.

De Extinctione.

CAP. IX.

Gemmæ, & quædam metallica sæpius antequam vtantur, ignita, extinguūtur aqua, vino, oleo, melle, butyro, aut alio aliquo humore, donec refrixerint.

Quædam

Quædam semel duntaxat aut sæpius extinguuntur.

Extinguuntur vel vsta, vel solum ignita quædam non modo, vt empyreuma ipsum dissipetur, sed etiam vt in corpus vstione rarefactum, vis quædã humoris aut frigoris penetret, vt ferrũ candens aqua pilosellæ, vel alia astringenti extinctũ euadit solidissimũ.

Extinctio fit interdum ad purgationem, vt plumbum liquatum succo mercurialis calido sæpe extinctum & tribulatum, stanni puritem & soliditatem assequitur.

B Fit item extinctio, vt vires humoris, quo extinguitur, in se trahat. Sic cadmiam vino amminęo ad emplastra, aceto ad remedia psorica extinguit Dioscorides. Sic Galenus lapidem phrygium extinguit primum botyro recẽti secũdo, vino falerno, vel alio fuluo, odoro, tertio, melle attico, ne medicamentum sit aridum, sed viscosi cuiusdam particeps. Gallæ ad sanguinis suppressionem carbonib. impositæ, donec vndique candeant, aceto, aut vino austero extinguendę sunt.

C Stibium lacte mulieris marem enixæ extinguitur. Limatura chalybis sæpe ignita aceto extinguitur, & pulueratur.

His exemplis medicamenta humore extincta ab illo aliquid virium in se trahunt. Interdum autem ignita humore extinguimus, vt humoris naturam mutemus, vt dum lapides vel cuculi ferrei igniti lacte aliquoties extinguantur, vt serosam & mordacẽ eius substantiã absumat, fitq; tũc lac dysenterijs salubre.

D Aqua chalybem vel aurum ignitum sæpe extinguimus, vt ipsa minus humectet, sed fit terrea magis absumpta tenuiori substãtia. Argentum viuum etiam si nõ fit ignitum, tamẽ & saliua hominis ieiuni, & succo saliuæ, aut limonum extingui dicitur, quod vis eius malefica, & omnia eius excedẽs, vt a Plinio recte dicitur, cum his agitando mitescit. Syluius.

DE HVMECTATIONE.

CAP. X.

E HVmectantur nunc aqua, nunc lacte, nũc aceto, nũc oleo, vel alio humore medicamẽta non modo simplicia, vt felicius & innocentius in compositionem, vel vsum veniant, sed sæpe et composita, vt cum crassa humore diluimus, quo facilius & iucũdius deuorentur. Fit autem superficialis humectatio mersione, vel inspersione liquorum prædictorum, essentialis vero, maceratione siue irrigatione.

F Villis est ad condiendos fructus, radices, peregrinosq; cortices odoratos, quos cum recentes habere non possimus, maceramus, donec humiditatem contraxerint. Hordeum præterea & erricus aqua insperguntur, vt a cortices repurgentur.

A Humectantur autem odorata nonnulla, vt luti ambra, moschus, si terenda sint ue tenuiores & odoratæ partes exhalent.

Quædam vero herbæ, veluti cotyledon, portulaca, semperuiuum, & similes, quæ paucum succum, eumq glutinosum sortitę sunt, humore aliquo simili humectantur, terendo & superinspergendo dictum humorem, qui cũ dictarum herbarũ succo (alias enim nullum remitterent) exprimendo redditur. Syluius & Flor.

DE NVTRITIONE.

CAP. XI.

NVtritio humectationi similis est, sed in hoc differt, quod cum pauciore humore humore, & subito fiat, quoniam id quod irrigatum est, confestim sole siccatur, aut igni, deinde idem quinto aut sexto repetitur, quem admodũ sarcocolla lacte asinæ, aut muliebri nutritur, sed pauco nam multo lacte operta quiescit, & lac ipsum priusq̃ sarcocolla siccetur, acescit paucũ igitur ex mãmis ipsis irrigãdũ cõtestim sole siccetur, iterũ & tertio, quarto, quinto similiter irroretur, & siccetur, & tẽ dẽ reponat. Aspergi et capræ, aquæ lacte, vel alio pot. Semen cari calefactũ lacte caprino horas duas quidem nutriũt in vase mundo, exemplũ siccatũq reponũt ad fluorem alui.

Mirobalani oleis, sero sacchararo, butyro vaccino, succo cotonioɼũ, vel alio humore, dũ irrigat, macerat, fricat, frigit. Mesues clementer & his humorib. induit, vel ad cõditurã. vel ad noxas earum castigandas, siue sola vtendæ siue in composita veniãt, vt trypherã saracenicã, persicã, trypherã Galeni, electuariũ stomachicũ Mesuæ, & electuariũ Alhari, & sequens, quodãmodo nutrit. Sic & species oẽs electuarij indi maioris, dũ oleo amygdalino cõfricat. idem. Colocynthis quoq. seminibus solis extractis, si impletur aqua cũ pauca spica & mastiche, & coquitur in cinere calido ad partis tertię cõsumptionẽ, hocq. decocto paulatim affuso, sagapenũ irrigetur, donec pinguescat, nutriri dicitur sagapenum, eodem modo & opopanax. Decocto myrobalanorum, vel succo enuclęcam rancę, aut rutę, aut fęniculi cum felle pauco auium rapacium, & colato idem fieri potest.

Folia etiam thymelæę aceto nutriuntur in electuario diaphyllalidon. Eadem in aceto infundit, & siccat in pilulis thymelææ, vt eadem sint vel saltem omnino proxima, infusio & nutritio. Ambæ enim humore fiunt, & calore blando, qualis ad nutritionem verã est aptissimus cum immoderatior vrat, imbecillior fit inefficax.

Metallica fere in aere calido, non tamen per ignem nutriuntur.

Metallica

Metallica etiam sæpe, nutriuntur humore aliquo, vt dissoluantur promptius, vel etiam liqueatur, vel pinguescant, & velut aucta tumescant.

Scoria ferri in aceto dies quinq. in tryphera minore Mesuæ, & tryphera moschata, tryphera Galeni.

Litharzyros nutritur ex oleo sic, vt vnciæ eius triti quatuor tandem olei libro j. aceti quartaria quinque, ac eo plus ebibant, idq. omnino sine igne, multum diuq. pistillũ per mortarium ducẽdo. Nam lethargyro etiam ℥.j. corpus dat plurimũ, vt ẽt sine cera emplastrum perficiat, sed initio diu tere primum cũ pauco oleo, postea affuso vicissim pauco aceto. Nam multo sic mergitur, vt corpus nõ assequatur. Vbi autem initio paulatim nutrita est. & consistentiam crassiorem friando assecuta, tum largiorem vtriusq; copiam ebibit. Continenter autẽ friatur ad horas duas, tres nisi quod per initia potes aliquantisper cessare, vt interim velut in otio largius combibat. Sic & chalcitis, & scoria ferri, & ærugo, & metallica cætera ex oxeleo in vnguenti formam diu friando duxi, sed bibacissima est lithargyros.

Cuminum insperso aceto nutritur, & eadem ratione siccatur. Syluius & Flor.

DE INFVSIONE.

CAP. XII.

Infusionibus, quæ ad medicamẽtum præparationem cõferũt, humor, in quo fit infusio, considerandus est, & eius temperamẽtum calidus ne sit an frigidus, & quantitas & tempus, quo in infusione permanebit.

Infunduntur fructus & radices, & quæ humectandæ sunt ad ad conditu ram, & conseruas in aquam calidã copiosam, donec humorem ad sufficientiam imbiberint, deinde coquuntur.

Sic quæ nutrienda sunt, pauco humore calido frigidoue maceranda sunt, idq. non diu.

Quæ coquẽda sunt, præsertim ea, quæ sicca sunt, veluti flores herbæ, radices, semina & fructus (nam facilius ita coquuntur) in iusta humoris calidi frigidiue quãtitate macerantur, pro pscriptione scopo, & aliquãtulo spatio ibi relinquũtur, donec humecta sint, hinc fit, vt facilis eorũ postea sit coctio Sic & semina, quę ad ĩfundẽdas mucilagines ĩfundũtur

Rosæ & violæ sub vesperam aqua bullita macerantur in proximum diem, deinde exprimitur, & in eandem aquam aliæ recentes infundũtur, idemque sæpius in eadem aqua fit ad mel rosarum colatum, aut syrupum rosatum solutiuum, syrupum rosatum recentẽ, syrupum violatum simplicem, & syrupũ violatum solutiuũ onficiendum.

A Ammoniacum, galbanũ, opopanax, & sagapenum aceto infundũtur, vt dissolutione purgari, & cõmodius misceri possint. Infundũtur medicamẽta purgãtia in varios humores, & cũ varijs alijs medicamẽtis, quæ malã eorum qualitatẽ corrigãt, pro varijs medicorũ scopis exẽpli gratia, rhabarbarũ plus minus tritum pauco vino albo inspergit, donec colorẽ emittat, deinde in liquorẽ a medico pscriptũ infun-

B ditur ea quãtitate, vt rhabarbarũ tegatur, ad dita spicanardi, aut liqua alia re cõueniẽti.

Agricum, cæteraq. medicamenta purgantia sola infunduntur, aut alijs quibusdam adiuncta eodem modo. Flor.

DE MOLLITIONE.

CAP. XIII.

C Mollitio liquationi proxima, fit, cũ medicamẽta tã simplicia, quã cõposita reddũtur molliora, idq vel affuso humore aliquo sed pauco, vel solo calore nostro, solis ignis, id vulgo malaxare vocãt, verbo detorto ex futuro μαλάξει, verbi μαλάττω, id est, mollio & subigo, quę duo per malaxare etiã intelligũt. nec eo libenter vtuntur alibi, quam tũ in cataporijs cum succo, aut syrupo, aut humore

D alio remolliendis & subigendis, tum in emplastris, oleo, adipe, vel simili emolliendis.

Calore mollescunt cornua, vngulæ, pili, succi, liquores, lacrymæ, vt etiam digitis calentibus tẽtum tractatæ, ceræ modo ductiles fiãt, tanquã a frigido concretæ, non solum sicco duratæ. Calore modico mollitie ferrũ & alia metallica in modico liquantur.

E Zitho qui potus erat Alexãdrinorũ, nostræ ceruisiæ similis, ebur mollescit. Vniones, corallia aceto destillato mollescunt, & soluuntur. Syluius.

DE LIQVATIONE.

CAP. XIIII.

Liquatio seu fusio est eorum quæ à frigido cõcreuerunt in liquorẽ & fluxilẽ cõsistentia, à calore facta resolutio. a dissolutione, vt mox dicetur, differt. Nã liquatio perpetuo fit, vt ignis calore, aut solis, rerumue putrefactione calescentiũ, pleraq. vero sine calore dissol-

F uuntur. Præterea, quæ soluuntur, humore aliquo semper opus habent, quę vero liquantur, nullo egent humore, veluti adipes, medullæ, olea concreta frigore, hæc siquidem exiguo igne liquantur, aut sole, aut duplici vase.

Ambra carabe appellata bitumen Iudaicum pix, pix Græca, cera, gummi, maiore calore opus habent, non tamen tanto, vt frigantur.

Aurum, argentum, plumbum, stannum, æs, multo maiore calore opus habent, ferrum vero ægerrime liquatur, tametsi raro, aut nunquam

quã contingat pharmacopœos huiusmodi illi quaire, sed hos duntaxat, qui metallica tractat

Porro liquationis necessitas magna est, ad mistionem electuariorum, catapotiorum, vnguentorum, ceratorum, emplastrorum, & reliquorum propè compositorum. Sylvius & Florentius.

DE DISSOLVTIONE. CAP. XV.

Dissolutio est medicamenti uel simplicis, vel compositi cõsistentis crassioris in humore quopiam idoneo facta resolutio in consistẽtiam, vel mediocrem, vel paulo hac crassiorem, aut liquidiorem pro medicamenti soluendi, & humoris soluturi quantitate & consistentia, & alijs medici scopis. Quod enim minus erat crassum, & humore perliquido, eodẽque largo est solutum, erit liquidus, contrarium crassus. Dissolutio multorum medicamẽtorum præparationi utilis est, sicuti & infusio ut à sordibus expurgentur, ac commodè aptari possint.

Quod ad præparationem attinet, medicamenta variis humoribus, varijsque modis dissoluuntur pro medicamenti præscripti scopo & peculiariter lacrymæ, ut galbanum, ammoniacum, opopanax, & similes, nam uino, aut aceto dissoluuntur, deinde ad focum agitantur, ut colatione purgari possint, meliusque in medicamentorum compositione permisceri. Vitriolum, misy, chalcitis, melanterium & alumen primum trita, aqua, vino & aceto dissoluuntur pro rei exigentia.

Metallica quædam æstate dissoluuntur aceto, & ad solem multos dies agitãtur, quemadmodum ærugo, squama, flos æris. Lithargyros soluitur aqua, uino, oleo & aceto, facilius tamen aceto, ut suo loco in oxelæo Galeni dicetur.

Conchæ & vngues dissoluũtur succo limonum.

Opium Thebaicum soluitur aqua, aut liquore, aut oleo, aut adipe, nam illorum substãtiæ non permiscetur.

Cæterum solutio infusioni proxima est, & ab ea solum differt, quod in dissolutione minus humoris requiritur, quam in infusione, præterea quod in dissolutione mouẽdum est, id quod soluitur, in infusione neqnaquã. Deinde multa medicamenta, ut dissoluantur, igne egent. Sylvius & Flor.

DE EXICCATIONE. CAP. XVI.

Siccatio est consumptio humiditatis, aut noxię, aut excrementosæ, ob id naturæ abunde uel prompte putrentis, uel pulverari prohibẽtis, uel caliditatem quęsitam obruentis. Absumitur interdum & naturę humiditatis aliquid, plurimum autem in assatione, & ustione.

A Scillę partes maximè medię direptis uiuotenus tunicis, frustratim confectę coquuntur, mutata sępè aqua, donec ipsa nec amaritudinem nec acrimoniam habeat, traiectaq; lino frustra illa sic ut se non contingant, siccatur in umbra dies quadraginta. His segmẽtis ad oleum, uinum, acetum scillinum, utimur. Triticum electum negligenter tritum aqua per noctem maceratum, postridie manibus expressum, reddit cremorem, qui dum resederit, inclinato uase, quod supernatat, sensim effundendum, reliquum bombace, uel sole ęstiuo mox siccãdum, ne acescat, repositum operculetur metu uermium hoc amylum hieme igne siccetur. Sic ex oryza, & hordeo, & aliis fieri potest Rosę mediocriter apertę sereno cœlo manè lectę eodem die ut sunt siccẽtur sole, si potes, sępè uertendo, Nam uix umbra siccauerit, quãquam id esset optatius, siccatas auelle, & reconde uaso uitreo operculato, ut odor & color perseuerent Meliores montanę campestribus, & minus minuuntur siccando C cum ex harum libris decem siccatis libra una superstit quibusdam. Idem de uiolis.

Herbę item reliquę umbra siccantur, nisi urendi necessitas cogat te quasdam igni uel sole siccare. Nam in manipulis ligatę in granatio pensę siccantur, ubi siccatę sunt, sacculis canabinis ibidem reponuntur.

Radices herbarum lotę, à lignosa matrice secretę, mox insolentur, noctẽ in aere sicco perflatili seruentur, iterum soli reddantur, donec erunt probè siccatę. Quod si cœlum est D nubilum, sicca fumo, aut potius prope ignem in calatho stramentitio, uel saligno, aut si uẽdi celoritas urget, sartargini calfactę, & ab igne remotę ipsas toties impone identidem uertendo, & sartaginem recalfaciendo, exemptis tunc radicibus, donec abunde erunt siccatæ. Sic radix ennlæ, ualerianæ, acori nostratis siccatur. Idem in radicibus quorũdam fruticum, ut capparum, tamaricis, & arborum, ut fraxini, mori, faciendum est.

E Radices item siccatę, si ægre pulnerantur, papyro insertae igni siccantur, uel calidæ sartagini imponuntur, & igni exponuntur, igni autem uel in sartagine, uel papyro, uel furno uel supra, aut intra furnum, à quo panis extractus est.

Radices eædem, & aliae magnae recentes, lotæ, radiculis purgatae, ac per tessellas incisae, filoque transfixae paruis interuallis ne se tangant, in aere uentoso, & perflatili siccan F tur ut radices ireos, aristolochiae rotundae & longae, bryoniae, & similium, quae tamẽ etiã citra diuisionem probe siccantur, ut radix ari dracunculi, cyclamini, asphodeli, vti elignatę etius istae, mandragorae, eryngij, apii, petroselini, fœniculi, rusci, turbith, ellebori utriusque, dictamini uulgaris, thapsiæ. Paruae radices aliae citra elignationem umbra quoque siccantur,

ſiccantur, vt aſari, aſparagi, graminis.

Colocynthis ſeptembri legitur, dum flaueſcit, maxima & cum alijs multis producta, inſolatur diu, quia ægrè ſiccatur, & nocte in aere perflatili reponitur, aut ſi cœlum eſt nubilum, filo transfixa fumo ſiccatur, poſt excorticatur, vt teratur, item quarta parte horæ inuoluta papyro inſolatur, vel igni, aut fumo admouetur.

A

Aloe decocto aromatum imbuta ſiccatur, primo in vmbra, deinde in ſole. Sic myrobalani tritæ oleo amygdalarum dulcium, æſtate triduo confricatæ, & quoties opus erit, irrigatę, ſiccantur primam in vmbra, deinde in ſole. Trochiſci tamen facti ex his in vmbra tantum ſiccantur.

B

Pulmo vulpis ſanæ, venatu captæ, iuuenis, aqua abluatur incidatur ſecundum arteriam venoſam, & magis multo ſecundum venam arterioſam, ſanguine purgetur, vino albo odoro modicè calido lauetur, ollæ impoſitus, clibano parum calido ſiccetur, refrigeratus, & folijs abſinthij inuolutus reponatur.

C

Amygdalæ & nuclei pinei cortice tenui ablato in pelui ſuper prunas ignitas per ſe, vel potius cum furfure ducantur, & ſuccutiantur, donec humiditas rancida, aut excrementoſa conſumatur, alioqui pectori nocent, & tuſſim excitant qualitate rācida, Pruna, ficus, vuæ, zizipha, myxa, pyra, & alij fructus multi ſole feruidiſsimo, aut eius penuria igne ſiccantur, ſed vua oxycanthæ umbra ſiccatur.

D

Fructus quoque rubi immaturi clibano ſiccantur ad maiorem aſtrictionem, & mora viridia, aut ſubrubentia. Fella in folliculo parum coacta ex qua calante in vmbra ſiccantur. Coagula animantium parum ſalita inſolatu ſiccata ſeruantur. Sylius.

DE DVRATIONE.

CAP. XVII.

DVratio mollitioni contraria nobis interdum eſt in vſu conſtitis, electuarijs, ceratis, emplaſtris, gelatinis, vt uocamus. Ea autē fit nunc miſtis ſiccioribus, nunc multa coctione, nunc frigore coagulante. Deſeccatione autem, calfactione & refrigeratione ſupra abūde dictum eſt. Idem.

E

DE ASSATIONE, FRIXIONE, & vſtulatione.

CAP. XVIII.

F

ASſare eſt medicamenta humore aliquo prędita, veluti carnes, fructus & radices, ſine humore alio externo coquere.

Frigere eſt illa ipſa medicamenta, aut alia ſicca, additis oleis, aut adipibus, aut alio aliquo humore pauca quantitate, coquere.

Vſtulare, eſt medicamenta quædam tantū humoris non habentia, vt coqui poſſint, fruſtulatim ſecando calefacere, illis regulæ impoſitis, aut laminæ ferreę calidę donec partes externæ ſiccentur, & veluti torreantur, quemadmodum fit in rhabarbaro, myrobalanis, ſemine melanthii, & aliis.

Quæ aſſanda ſunt, veru transfixa ad ignem perpetuo verſantur, vt vndique ignē ſentiāt, aut in clibano coquūtur, aut in vaſe fictili iuxta ignem poſito, & teſta cōtecto, ſuprapoſitis prunis ardentibus, aut per ſeſe, aut maſſa panis inuoluta, vt ſcilla, aut malo cydonio impoſita, vt ſcammonium, quod corrigendum eſt, hoc namque malo cydonio concauo exēptis ſeminibus impoſitum coquitur, aut in clibano, aut in olla fictili ad perfectionē, aut ſub cineribus linteo, aut folijs inuolutū, aut nudū, tametſi huiuſmodi coctionis genere naturales medicamentorum facultates diſſipentur, præſtat igit alijsmodis vti, vt maximè opportunum videbitur, non enim peculiariter id præſcriptum eſt.

Frixio fit, aut, in ſartagine, aut in teſta. Torrefactio ut antedictum eſt. In his autem omnibus modus ſeruādus eſt, nam neque cruda eximenda ſunt quæ aut aſſatione, aut frixione cocta eſſe debent, neque etiā adeo coquenda, ut torreantur, aut urantur, & inutilia ad eum, in quem præſcripta ſunt, ſcopum reddātur. Florentini.

DE VSTIONE.

CAP. XIX.

VStio aſſationi finitima, ut ratione maioris & minoris tātum differant, aſſata.n. largius uruntur, in infra modum uſta, tantū aſſantur. Vruntur plātarum partes, ac animalium, & animalia tota, metallica item & terrea. Horum autem medicamentorum & utēdorum ſcopi medicis ſunt uarij.

Quædam enim uruntur, ut puluerari facilius poſsint, ut pili, lana ſuccida, ſericum, teſtæ oſtreorum, buccinorum, purpurarum, ſungues aſini, cornua caprarum & ceruorum oſſa, coria, & alia, quæ ob terrenoſam, & duram & craſſam corporis conſiſtentiam, & concretionem denſatam, uel ob lentorem immodicum, uel humiditatem aliquam puluerari nequeunt.

Alia, ut eſſentiæ craſſiem deponant, & tenuitatem, aliaſque facultates igneum calorē ſequentes, induant. Id quod quamuis omnib. uſtis accidat, non ob id tamen omnia urunt. Sic metallica omnia & terrea urendo tenuiora euadunt, & quæ acria erant, mitiora fiunt, quæ non acria erant, acrimoniam urendo aſſumunt

Ex quo patet, uſtione etiam facultates quaſdam miteſcere, ut ærugo, chalcitis, miſy, ſory, chalcanthum, melantheria fiunt modeſatiora,

deratiora, quasdam acquiri, vt vim tenuandi, & ea efficiédi, quæ saporem acrem sequuntur. A

Alia vruntur, vt vis quædam nostro proposito aliena, ex profundo in superficiem trahatur, postea lotione separetur, sic lapidem phrigium vstum lauat Galenus, & lapidem hęmatitem ad oculorum affectus.

Alia vruntur, vt colorem nouum acquirāt ægro gratiorem, vel ad dissimulanda simplicia, quib. constat medicamentum, sic ærugo vsta modice quidem, rufa facit emplastra, immodice vero nigra. B

Cerussa trita, rudicula ferrea mota vrendo fit rubra, vt ochra & auripigmentum. Ossa & testę vrendo primum nigricant, deinde albissima euadūnt.

Quædam vruntur, vt in aliam transeant speciem, vt vipera vsta transit in salem theriacū, cerussa vsta, vt rubeat in sandyca, thus in fuliginem, sulphur in oleum, cadmia lapis in cadmiam fornacariam, & pompholygem, & spodium. C

Vrendi modus non est oīb. vnus. Quædam enim humore pingui prædita per se vruntur vt pili, lana succida, fericum, cornua, vngues, coria, hirundines, motacilla, galerita, & aliæ quædam auiculæ, cicadæ, scorpiones, viperæ, lepores, & alia quædam pedestria. Hæc vero in olla noua, operculo foraminulento tecta sunt vrenda carbonib. vel clibano, præsertim quæ propter cinefacta disperire possūnt. Quæ vero post vstionem integra manent, vt ossa, vngues, cornua, testæ ostreorum, lapides ad gypsum vel calcem coquendum, & similia, hæc etiam viuis carbonib. obruta, vel superposita, aut etiam flammæ luculentę immissa, vri possunt, nisi quędam sint addenda, quæ vim eorum mutent. tunc enim etiam in olla noua vruntur. Sic viperas cum substractis quibusdam medicamentis Galenus vrebat ad salem theriacum, sic fictili nouo inclusa, vel patellæ ferreæ, aut sartagini imposita vruntur, cerussa chalcitis, misy, sory, chalcanthum, auripigmentum, sandaracha, plumbum. D E

Alia fictili crudo vruntur, donec id percoctum sit vt cadmia, æs.

Alia etiam olla ænea, aut ferrea, vt plumbum.

Alia in patina vrūtur, vt ærugo, chrysocolla, lithargyros. F

Alia in olla ex cineribus ossium (crucibolum vocant) in fornace aurifabrorum, alia in foco, alia in clibano panis, alia in furno figulorum, alia in fornace chymistarum.

Quædam (vt dixi) tam carbonib. obruta, quam olla vel noua, vel cruda, vel patina excepta per se vruntur, nulla addita inflammabili, aut vires mutāte materia, vt ossa, cornua, testæ ostreorum.

Alia materiam requirunt inflammabilē, vt sulphur, alumen aliquod, salem, hordeum vt in plumbo vsto & alijs docuit Dioscorides. Vas item, quo excepta vruntur, si fragile est, vt vitreum, ex terra bellouaca, & alia lapidea & silicea, luto chymistarum prius totum paulatim oblinimus; & paulatim siccamus, quā igni committamus. Eodem luto vasi operculum sæpe agglutinamus, ne inter ipsa hiatus viam faciat carbonibus, aut cinerib. illapsuris, aut effluxuræ materiæ. Lutum autem id fit ex terra figulina, aqua macerata cum stercore equino, & si vis, pilis animalium multū diuq. subacta, quod & lutum Sapientiæ vocāt chymistæ. Eius loco interdum est terra figulina sola, vel gypsum aqua solutum, vel farina albuminibus subacta.

Vas quoq. chymistæ operculant labris ipsius colli perfusionem coalescentib. dum materiæ sunt pretiosæ, & quas exhalare nolunt. Id aūt in matulis tantum vitreis longo collo efficiunt, sigillumque Hermetis uocantur. In alijs fictile apertum esse nihil necet, si clibano urenda sunt, si uero cinerib. aut carbonib. obruenda, operculatnr uas, ne aliena materia, quod urendum est, ut dixi, conspurcetur uel ne materia ipsa exhalat, ut in sale & lapidibus quibusdam. Operculum autem nunc solidum est & integrum, nunc multis locis foratum, ut fuliginosi effluxu exhalet liberius à quib. est cauendum, præsertim si a uipera, scorpionibus, aut similiter uenenosis attollūtur, item si a metallicis.

Vrantur materiæ carbonibus perustis, prę sertim pretiosę, & quæ oculis sunt adhibēdæ vt nihil fumidum habeant, vt Galen. vrebat lapidem phrygium.

Carbones quoque follibus vel flabellis excitari interdum oportet, vt citius vstio absoluatur.

Quædam ad idoneam magis vstionem puluerentur, alia frangantur tantum in frustula magnitudinis nucis iuglādis, vt lithargyros, vel nucis auellanæ, vt lateres in oleo philosophorum & lapis phrygius a Galeno in suo remedio oculari.

Alia etiam in sole æstiuo ex vino, vel aceto, pluribus diebus teruntur, priusquam vrantur quæ omnia his exemplis ex Dioscoride, Galeno, Mesue & alijs fient notiora.

Folia oliuæ syluestris in olla fictili cruda, lutata, furno figulino per coctionē vasis vsta, lota, ex aqua in sole siccata, albuginem oculorum, & pannos potētius omni pompholyge delent. Albucasi.

Sarmenta ligna, cortices, & partes aliæ plātarum vruntur, relicto tamen foramine in operculo, vt fumus exhalet. Abrotani, asphodeli, ari, arisari, dracontij vstorum cinis Gal. passim vsurpatur.

Brassica non transplantata a terra expurgata, minutim concisa, in ollam coniecta, foraminulento

minulento operculo tecta, clibano vritur in A carbones, qui triti ollæ alteri impositi operculati, vrunt, donec in album cinerẽ abeat.

Myrobalani & rhabarbarum vsta valentius adstringunt quam assata, Mesue.

Aloe quibusdam in olla noua super prunas vritur in diamoscho amaro, vt absumpta glutinosa substãtia, aluum ducere desinat, & magis roboret, ob quam causam etiam abluitur

Fæx vini siccata vritur igni, donec albescat, B & linguam multum mordeat & vrat.

Succinum fictili olla clausum operculatũ nocte igni vritur. Bulcasi.

Thus vstum scribitur in iside cephalica.

Vsto thure, fuligo qua ratione colligenda, suo dicemus loco.

Lepus viuus iugulatus cum sanguine & pelle vase fictili nouo traditur, operculatur, in clibano vritur, donec puluerari possit, ad calculum frangendum. Sic hirundines, ranæ, cicadæ, erinaceus vr[redacted]ur. C

Aeschion cancros viuos in patella æris rubri vsit, donec in puluerem mollissimum redigi possent, contra rabiem.

Testæ ostreorum, limacum, ouorum exclusis pullis, sericum, ossa, cornua, vngulæ, vel prunis ipsis, vel tegulæ aut ollæ imposita in clibano, vel foco vruntur donec albescant, & puluerabilia sint. Hæc tamẽ non vrenda, nisi medicus iusserit, quia vires vstione mutant. Possunt enim tenuissime limari, aut radi vt cornu Rhinocerotis, pudendum tauri, cerui, & D puluerari, vel probe limata propinari. Sericũ similiter cordiacis miscẽdum si crudum, minutim concisum, cum alijs pulueratum, vstũ autem medicamentis materias consumptutis miscetur, vt diasenæ Nicolai. Spongia bitumine, vel eius penuria pice illita vritur.

Lana succida largo vasi figulino latioris imponitur, operculatur gypso vel glutine, vel terra figulari subacta, cum aqua illinitur E vritur fornace, vel camino. Scorpiones viui olla noua inclusi, & operculati, maza uelluto circumlita vruntur igni ex sarmentis uitium in clibano, ut eius pulueris grana sex cum syrupo radicum quinque pota, renum calculũ frangant.

Sic uruntur uiperę & colubri, amborumque cinis ex oleo illitus scrophulas liquefacit. Lithargyros, chrysitis grauis, pura a plumbo & omni aliena materia, in particulas magnitudinis iuglandis cõfracta, prunis superponitur F & ita follib. accenditur, ut conflagret, ubi refrixit, abstergitur incidens spurcitia, & reconditur, alij ter aceto aut uino restinguentes, rursus urunt & reponunt.

Cadmia uritur carbonibus obruta, donec translucida spectetur, & ferreæ scorię modo bulliat, mox uino extinguitur aminæo, si ad emplastra paratur, aceto autem, si ad psoricum medicamentum. Sunt, qui sic ustam, ex uinoque tritam, iterum cruda fictili torrent, donec pumicoso uideatur, iterumque ex uino tritam urunt tertio, donec prorsus in cinerem redigatur, nihil scabriciei retinens.

Plumbi laminæ quam tenuissimæ, aut plumbi limatura sulphur alternis uasis imponuntur, donec plenũ sit, operculatur, sed relicto exili spiraculo succenditur. Dum plumbũ ardet, rude ferrea uersabis, donec tantum perfecte in puluerem redigatur. Dum eximes, obstruere nares, quod eius halitus sit noxius.

Stibium pinsita farina circumlitum, & carbonib, obrutum torretur, donec ipsa crusta carbunculentur, exemptumq. extinguitur lacte mulieris, quæ marem peperit, aut vetere vino vel vritur carbonibus succensis, efflatum quoad ardeat. si.n. paulo magis cremetur, fit plũbũ. Cerussa trita in fictili nouo, flagrãtib. carbonibus assidue versando vritur, donec cinereũ colorem traxerit, vel patinis nouis super prunas trita vritur, & ferulacea rude moueť, donec doloris fit sandarachę, sandyxq. tũc appellatur, refrigerata reponitur, sic trita chrysocolla vritur. Sunt qui vrẽdo acetum affundũt, vt rubeat, si flaua est, Macicot vulgo dr̃.

Aes fit vstum ex clauis æris solutarum nauiũ fictili crudo compositis, superssparso sulphure cum sale pari. Quibus vicissim inspersis fictile semiplenum operculatur, & figurali creta circumlinitur, fornaci inditur, donec fictile percoquatur. Modos vrendi alios docet Dioscorides.

Aerugo fracta minutissimè in fictili patina flagrantibus prunis superposita versatur, donec mutata colorem cinerem concipiat, refrigerata reponitur. Si cruda olla vratur, eundem prorsus colorem non reddet. Chalcitis fictili nouo viuis carbonib. superposita vritur donec bullas excitare desierit, & perfecte inaruerit, si humidior est, sin alia est, dũ mutata in floridum, colorem sanguineum, aut miniatum contraxerit. Eximẽdo incidens spurcitia tergeatur. Vel vritur perflatis carbonib. donec luteo colore pallescat. Sic misy, sory, chalcanthum vruntur. Chalcanthum autem vrẽdo suapte natura colorem rubescentem sortitur. Dioscorides in ærugine.

Auripigmentum vritur testa noua, viuis carbonib. subiectis, assidue versando, donec igni flagret, & mutet colorem, fit enim foris argenteum, intus rubrum, refrigeratum & tritum reconditur. Sic vritur sandaracha, alumen.

Lapidem phrygium in particulas magnitudinis auellanæ fractum, vres in olla recenti luto circumlita, tecta operculo perforato, vel in solo vertice, vel quod melius est) in pluribus partibus, vel fuliginosi, fumosique eorũ, quæ vruntur, effluxus facile per ea efferantur. deinde perustis carbonibus perflatis vre, donec ignitus sit, cætera ex Galeno repete.

Sic

Sic cyanus lapis vritur,& alij.

Sal vritur fictili,diligenter opertus,ne exi liat,conditusq prunis,donec efferuescat,vritur. Sic nitrum,& spuma nitri,si inueniütur vrenda sunt. Vitrum tritum interstrata pice vritur,& aqua frigidissima extinguitur. Aué zoar tamen friabile nō fit. Alia plura ex Dio scoride,& alijs huc transscribi potuissent,ni si hæc etiā inutilia huic ætati omnia hæc ne gligenti ex ltimassem.

Vstionis terminus in quibusdam est,dū igni tum id abundè fuerit,vt in vstione triplici la pidis phrygij,in quibusdam dū nihil fumidū amplius expirat,nullaq.fuligo ptērea emergit. In alijs,dum bullas edere desinent In his fictili crudo vruntur, fictilis illius percoctio In his quæ farina pinsita circumlinuntur,aut luto,crustæ vstio. Syluius.

DE SALITVRA.

CAP. XX.

Salitura ad medicamentorum præparatio nem confert,& conditura genus est. Quē admodū carnes viperinæ tanto sale inspergū tur,quantum ciborum conditura postulat. Confert item.vt medicamentis qualitate ali qua imbuas,veluti fit histricib.echinis terrestrib.multisq alijs animalibus, quæ in vsum medicum vtūtur,sed his multo sale opus est, ita,vt sale operiantur,& repleantur. Vtilis præterea est ad medicamentorū conseruatio nem,veluti sunt animalium partes,& plera que animalia,quæ multo sale indigent. Cæte rum sale condiuntur,vt in siccitate conseruē tur,& postquam conuenienti tpis spatio sale operta fuerint,eximātur, ventoq.aut fumo exponantur,donec siccata sint. Aut sale condiuntur,vt humida permaneāt,& ea primū in muriam immittuntur, aut in illa ipsa muria relinquuntur, quæ ex sale animaliumq. humiditate generatur. Floren.

DE COLORATIONE.

CAP. XXI.

Coloratio quoq. multis medicamentis acquiritur ad gratiam magis,& iucūditaté,& terroré aufe-endū,& causas alias. Sinopidē aliqui,alij ochrā cerato Galeni dia phorbio miscuerunt,vt hoc colore fucatū ce ratū,vnde componitur, lateret, misceri pōt florisssalis aliquid,aut simile, qđ colorē eius mutet,neq vim eius minuat. Quæ Galeni verba diligenter sunt obseruanda,ne.s.coloris mutandi ratio.vires nouas medicamento acquirat,aut priores augeat,vel diminuat,si ue colorem mutare libet noua re mista,vt in oxycroceo,siue vno aliquo simplici aliter at que aliter præparato, vt ceratum Galeni ex ærugine cruda viride est,ac terrens ægros.ex

A eadem vsta est melinum. Sic ex cerussa cruda emplastrum est album.ex ochra pallidū, ex iisdem probe vstis rubrum. Solus quoq.motus colorem quæsitum sæpe medicamento ac quirit,vt ex lithargyro nutritum longo pistil li attritu fit albius.

Penid a quo diutius rudicula,& manib. tractantur, eo albiora euadunt, etiam si ex vili,& impuro saccharo fiant sic pilulæ albę diairis simplex,diatragacanthum frigidū, sic saccharum rosatum,& saccharata reliqua.

B Mel crudum & coctum,in antidotis diu cō miscendo albius euadit,& cætera mellita.

Iuleb coctum ad succorum in syrupis cōpre hensionem,baculo diu versandū,vt albescat & alia multa similia agitatu albescunt,forte quod aer multus in commiscendo receptus alborem conciliat.

Sic album Rhasis vnguentum,& citrinū, & emplastra diachylō & ceratum Galeni refrigerans album,cerussa gratia Dei,multum

C diuque subigendo,trahendo albescūt,& oxy croceum pallescit.

Oesypus quāuis niger est,multa agitatione albū facit emplastrum,vt glutinosa alia. Quædam lotione candida fiunt,vt oleum,& terebinthina,quædam insolatione,vt cera,& & sapo,in taleolas,aut laminas sectus,quædam coctionem ad solem, vt multa empla-stra. Syluius & Flor.

DE AROMATIZAtione.

D

CAP. XXII.

Aromatizatio nobis vocatur conditura quædam,compositis ferè ad odoris spiritum animalem simul & vitalem,& cor ipsum recreantis gratiam adhibita,mistis rebus aromaticis.

Simplicibus moscho,ambra,caphura,cingi bere,cinnamomo,macis,croco, calamo aro

E matico,spica,pipere albo,longo,nigro,caryo phyllis,mastiche,xyloaloe.cortice citri,santa lis,vel compositis,vt gallia aromatica,galliæ sebellina.

Mesues aromatizat moscho diasatyriū aqua rosarum soluto,& alijs misto electuarium,sar botenos diasatyrium, secundum aromaticū rosatum stomachicum.

Syrupus ex corticib.citri, citonia condita moscho,& ambra aromatizat.

F Caphura aūt sirupū acidū de pomis trochisco galliæ sebellinæ,moscho,ambra,caphura.

Hydromeli quidā aromatizant specieb.vt zingibere,croco,cinnamomo,macera, & similibus.

Nodulus ex panno lineo raro,continens croci,cinnamomi,calami aromatici,spicæ zingi beris piperis nigri,& longi ana gra ʒ.j.ß.syrupo de stœchade immittitur, & suspensus

etiam foliorum pars aliqua demitur, veluti in rosis ea pars, qua calici inhæret, vnguis appellata, vt si quando in compositionibus reperire est, vngue detracto, intelligendum est eam particulam ablatam esse debere.

Fructus à cortice repurgantur exteriore, & à semine suo, & ab interiore parte illa lignosa si sint recentes, densi, multæ carnis, & cortice tenero, veluti cydonia mala, persica, hæc.n. cultello depellata secantur, interioreque parte lignosa, qua semina continentur, repurgantur. Si vero fructus sint exigui, veluti cerasa, pruna, similiaque cribro transmittuntur, & sola pulpa, quæ vtilis est, seruatur. Illi ipsi fructus, si sicci sint, macerantur & coquuntur deinde cribro cernûtur, veluti vuæ passæ, pruna, tamarindi, dactyli, & similes.

Fructus duro cortice præditi, vt amygdalæ, strobili, nuces, pistacia, primum confracto putamine eximûtur, postea aqua frigida quãdiu macerantur, cum efferuent, aut in sartagine igni siccantur, donec corticem interiorẽ remittant, & manibus confricantur, aut sacculo aspero immissi agitantur, donec depellentur.

Semina cortice denso vestita, sicuti fabæ, pisa, cicer, purgantur leuiter tudendo, donec confringantur, deinde vanno in aerem coniecta, cortices euolant.

Alia sunt semina, quorum admodum operosa est decorticatio propter corticem illis nimium inhærentem, veluti cnici & hordei, quæ modo supra dicto siccantur fricanturq; sed ea excorticandi ratio semina corrumpit. Præstat igitur ea semina macerare hordeũ præsertim, deinde in mortario magno & amplo cõcutere pistillo ligneo, & leuiter agitare, vt quod in fundo est, supernatet, separatur .n. paulatim cortex; verum si non amplius supernatet, sed cogatur in vnum, tum vase aut vãno exceptum sursum conijcitur, vt vento paleæ separentur, deinde iterum atque sæpius idem faciendum est, donec mundum fit, postremo aut sole, aut igni in sartagine persiccatum seruatur in ptisanæ Græcorum vsum. Eadem est cnici decorticandi ratio, sed operosior, itaque placuit quibusdam, vt semẽ cum cortice tritum, in aquam, aliumue humorem immitatur, & per linteum rarum coletur, nã cortice relicto, sola pulpa cum humore trãsit.

Peponum & cucumerum semina eodem modo purgantur, præsertim si non sit otium singula sigillatim decorticandi, nam operosum id est, & ea, quæ ante alia repurgata sunt facile inueterascunt, & inutilia redduntur.

Adipes liquati colando à membranis repurgantur, aut cultello. Eiusmodi sunt purgationum differentiæ, quas pharmacopœum scire necesse est. Sunt præterea & aliæ, sed illæ ad eos, qui metallica, & chymisticam tractãt, magis spectare videntur. Flor.

DE PVLSATIONE.

CAP. XXVIII.

PVlsantur materiæ malleo vel pistillo, vt partes à se mutuo auellantur, ita semina a plantis, cortices à nucleis, medullæ radicum a reliqua substantia pulsando separantur.

DE CONFRICATIONE.

CAP. XXIX.

COnfricatio rerum infusarum, aut etiam coctarum manibus facta, collationem & expressionem adiuuat, ob id ante has sæpe obitur, interdum expressionis vice est, sic crocus panno lineo ligatus inter coquendum infricatur in syrupo Saporis de pomis, & quibusdam aliis compositis.

Manna succo intybi macerata fricatur manibus ante colationem in syrupo acido ex manna.

Rhabarbarum panno lineo ligatum fricatur, & exprimitur in syrupo cichorij composito.

Scammonium panno tenui ligatum, sæpe confricatur in syrupo acetato cholagogo.

Elleborus niger modulo lineo ligatus in oxymelite melanagogo sæpe confricatur.

Medulla cnici, turbith zingiberis panno lineo ligata confricantur sæpe in oxymelite phlemagogo.

Elleborum nigrum, agaricum, salem indũ fricat Mesues in apozemate epithymi, cassiã uero manibus fricat ante colaturam in apozemate adianti cocolynthis forficibus incisa in oleo rosato fricatur, ad componẽdos ex ipsa trochiscos.

Sic manibus fricantur, & post colantur simplicia in electario hamech. Simplicia in succis macerata fricantur, & colantur in electario diaphysalidon. Simplicia pilularum aromaticarum post coctionem siccantur, & colantur.

Fere autem hic nodulus in medicamento humido manet. Sic scammonium panno lineo raro ligatum suspenditur in syrupo fumariæ & noduli aromata continentes, & compositum condientes, in ipso suspensi manent. Quam consuetudinem hodie plerisque seruari video in syrupis purgantibus, præsertim contra morbum longum, aut in hominis delicati gratiam compositis.

Aliquando tamen, vbi vis eius noduli tota in compositum confricando est expressa, abiicitur. Sic Soranus cum melle & capitibus papaueris myrrham, crocum, hypocistidem, acaciam nodulo ligata, incoquebat, post vbi vires suas diacodio impresserant, tollebat. Quod exemplũ eo adscripsi, ne id nouum putes, & Arabibus acceptum referas. Alia tamẽ est ea confricatio, quæ ad infundẽdum,

dum,imbuendum,molliendum & humectandum,magis pertinet,vt cum myrobalani omnes butyro vaccino fricantur, cæteræ species oleo amygdalarum dulcium inuoluuntur in tryphera sarracenica,& Phenonis easdem,ne partes nutritorias valenti astrictione sua exasperent,oleo amygdalarum dulcium,vel rosato,vel violato,vel sesamino, vel alijs lenientibus tritas mergit,conficiat,& lubricas facit Possis tamen non modo manibus fricare,sed etiam in sole,aut igni clementiore frigere, cũ alioqui nec ipsæ rareficient,nec butyrum,aut oleũ quod uis liquabitur,vt ipsas promptè totas permeat,ac imbuat.ob id in tryphera minore Phenonis myrobalani assentur in butyro vaccino,legimus.

Lapis Iudaicus & hæmatites,multique trochisci,& collyria ad oculorum morbos parata,liquantur confricatione ex aliquo humore ad cotem medicam , qualis etiamnum hodie ex Naxo insula adfertur.

Plumbum vero liquatur in hunc modum. Infusus in plumbeum mortarium humor,pillo plumbeo verberatur atq agitatur , donec crassescat,deinde lauatur,ac plumbum subsidere finitur, tum aqua effusa plumbum reponitur. Eodem modo liquatur æs ad chrysocollam conficiendam. Sylu.& Flor.

DE LOTIONE.
CAP. XXX.

LAuantur medicamenta, si foris re aliqua sunt contaminata Sed hoc lotionis genus præparationi medicamentorum peculiare nõ est,sed cæteris reb.cõmune, quæ luto,vel alia re contaminatæ,lauatione opus habent .

Lotionis autem, de qua hic agendum, duplex est finis,vt videlicet a medicamẽtis qualitas aliqua tollatur,aut vt aliam aliquam facultatem acquirant.

Cæterum ex his,quæ ad sordium separationem abluuntur,calx, & aloe tenuissime terendæ sunt,deinde affusa aquę copia satis magna simul miscentur, & quiescere ad fundum vasis & subsidere sinuntur,tum effunditur aqua atq.id sepius repetitur,donec aqua pura remaneat,denique medicamentum siccatur, ac reponitur.

Metallica tenuissime leuigata,ac in aquam puram,aut marinam,aut acetum, aut alium humore immissa, in sole feruidissimo totum diẽ rudicula agitantur,& per noctem residẽt,mane aqua effunditur,atq.alia iniecta rursus eodem modo agitantur, quoad aqua,quæ effunditur,fit limpida.

Lapilli minutissime confracti, in aquam aliũue humorem inijciuntur, & manibus confricantur,ac igitantur, deinde vbi subsederint, aqua effunditur,idque toties repetitur,donec aqua pura remaneat.

A Sic lauantur acacia,& alij succi, qui cõmode in puluerem redigi non possunt,gũmi Arabicum, & lacca.

Resinæ,adipes,medullæ & olea liquantur, aqua affunditur toties,ac effũditur,donec pura appareat.

Oleum vero lauando minus est verberandum, ne aquæ adeo misceatur, vt post ægre possit separari.

Quæ in decoctionib.aut succis lauantur medicamẽta, vt de illorũ facultate nõnihil acquirant, B cũ tanta humoris copia lauari nõ debẽt, vt prædicta,neq.toties, neq.ea adhibenda est diligent in illis ab humore segregandis,quemadmodum si aloe succo rosarũ,aut intybi,aut cũ specierũ decoctione lauetur ad pilulas alephãginas,& turbith cũ agarici,& tith mallorum decocto,vt valẽtius purgẽt.Flor.

DE EXPRESSIONE.
CAP. XXXI.

C EXpressio est humidæ, & tenuis substantiæ separatio,a sicca,& crassa,duro aliquo, & valido compressu facta . Fit autẽ sæpe torculari,& eo multiplici,quale vinũ ex vinaccis exprimunt,& quale pinxit Mesues in oleo amygdalarũ dulcium , quale itẽ vsurpamus in exprimendis oleis,& succis alijs, & decoctis, & similib. siue id torcular est, siue prelum librarũ. Fere aũt exprimenda ne diffluant,aut dissi D liant,inuoluimus panno forti , vt canabino, caprino, setaceo, vel sacculo imponimus , qui duob.baculis comprimitur,& cęditur. Est qñ tñ caprino,aut lineo inuoluimus, ac manib. ac digitis prelorũ loco vtimur,vt dum medicamenta purgantia infusa exprimimus,interdũ clementer, interdũ valenter pro scopis medicorum varijs , quædam item frigida exprimimus,alia etiam calida, quædam solum calida exprimi possunt,vt oleum amygdalarum dulcium,& similia in Mesue

E Sic portulacũ ,cotyledonis, semperuiui,buglossi succum exprimimus, calentem,alias humore aliquo frigidiore affuso. vt d cemus in succorum extractione.

Expressionis vsus igitur latissime paret in infusi ,apozematibus,& coctionib prope oib. in syrupis,in oleis,& id genus alijs, quo autẽ instrumento,& quatenus calidum,aut frigidũ vnumquodque est exprimendum,ex specialibus perdiscendum.Syluius. F

DE COCTIONE.
CAP. XXXII.

MEdicamenta simplicia aliquo humore coquuntur,aut vapore,hoc genus coctionis elixatio appellatur , aut

cum ficcitate, & hoc assatio vocatur. coctio A autem fit ad præparationem, & ad compositionem. De præparatione nunc dicemus.

Quæ in humidis coquūtur ea gratia id fit, vt ipsa medicamenta sic cocta vsui esse possint, aut vt humoris duntaxat, in quo cocta sunt, vsus sit.

Rursus quæ, vt coctis vtamur, coquuntur, plus cocturæ requirunt, quam ea, quorum de coctio in vsu est. Sunt tñ certæ quædam notæ, quæ denotant, an huius, aut illius rei gra B tia bene coctæ sint, vt herbæ, flores, fructus, & radices coctę sunt, quādo ita tenerescūt, vt tundi, & per cribrum transmitti possint.

Semina quædam, veluti lini, fœnigræci, hordei, cocta censentur, vbi crepuerint, alia quędam, veluti anisi, coriandri, & cumini, quando tenerescunt.

Fructus peregrini, & ficci, vt sunt myrrobalani, cortices, ligna, & radices ficcæ, multam desiderant cocturam. C

Herbæ, & flores facile coquuntur, & cito tenerescunt, tametsi inter sese differant prout magis tenuium sunt partium, & illorum facultas in superficie sita est, vt chamæmelū, adianthum, serpillum, & similia, quæ quando vna cum alijs coquuntur, primum immitti debent, cum illa propemodum cocta fuerint.

Eadem ratio radicum tenuium partium, aut odoratarum, vt est asarum, valeriana, spicanardi, & alia aromata, quæ sub finem deco D ctionis inijciuntur, sed post reliqua medicamenta flores.

Elixationis autem multæ sunt differentię. Primus modus est, vt vasi certā quādam ac præscriptā humoris quantitatem continenti infundantur, quæ coquenda sunt, magis, aut minus, pro medicamentorum siccitate, aut recentia, deinde vase imposito igni, primum satis fortem patientur builitionem, deinde lentam, vt commodius ad eam, quam opta E mus cocturam reducantur, neque medicamenti vires exoluantur. Secundus modus est, vt eadem plane ratione in diplomate coquantur. Tertio elixationis modo vtitur Galenus in fructibus. Hos suspendit in vase aqua feruida semipleno, eosq. voluit tantisper donec æqualiter tenerescant, sic enim fit, vt fructus facultas non exhalet, quemadmodū si calore sicco coqueretur, neq. in humorem F transit, quemadmodū si in aqua coqueretur.

Cæterum vasa, in quib. coquenda sunt medicamenta, figulina esse possunt vitrata, & macerata, vitrea, ærea, stannata, cuprea, præstantissima sunt vitrea in duplici vase, aut apud ignem, aut in arena, aut cineribus, aut in fornace, cui subsit ignis.

Ignis struendus è carbonib. aut prunis, & lignis ficcis acapnis. Floren.

DE PVTREFActione.

CAP. XXXIII.

PVtrefactio coctioni simillima est, præsertim de qua nunc agimus, non. n. de absoluta putrefactione, sed mutatione aliqua a calore externo, ēt rerū putrescentiū, vt fimi, corticū, facta. Vt oleū in foliculis vlmi inuentū, phialæ forti impositū cū folliculis si operculetur, & dies quindecim fimo equino multū, ob putredinē vigētē, calēti obruatur, deinde insoletur, & quod eius clarum supernatabit, transuasetur, omnium vlcerum remediū est pręstantissimum.

Sic ex vino facimus acetū tenuius, & acre magis ac mordax. Facimus aūt vel insolatu, vel immisso, aceto valētissimo, in vinū, vel folijs, surculis, & ramētis sorbi, vel parte acida citri immissa. Gale. li. 2. alimētorū. Sūt, qui linguas lāpetræ nostratis ea causa immittunt.

Ex maza item fermentū, & ex lacte, in primo animaliū lacte nutritorū ventriculo corrupto fit coagulū, oīa ob putredinē acria, & caliditatē nouā adepta, amissa aūt naturali.

Sic chalciteos partes duas lithargyri, vel cū Diosc. cadmiæ partē vnā aceto acerrimo soluit Galen. ac æstate media, seu dieb. calidissimis, quadraginta in olla noua fimo obruit, vt fiat ploricum. Talis putræfactio in vsu est maximo chymistis.

Sic adeps vetustate putris Galeno expetitur ad emplastrum diachalciteos, & oleū vetus, ac ita semiputre, vnde & graueolētiā acquirit, sic vetustate caseum putrefactum decocto pernæ salsæ coquit Gale. ad rophos.

Quid, quod vinū, & succi reliqui, dum ab humiditate excremētosa feruēt, quodāmodo putrēt, & flores sacchari, aut melliti, dū insolētur, & antidota melle addito cum feruent.

A copa item & semine abietis, & florib. populi, dum menses plures macerando perficit Galen. etiam putrefacere videtur. Siluius.

DE CRIBRATIONE.

CAP. XXXIV.

CRibratione purū & minutius secernimus, quō pistores similaginem, & farinæ florē puriorē, ac tenuiorē a furfurea & crassiore separant. Cribrationis rō eadē est, quæ trituræ, obid quę tenuiter puluerāda, tenuiore cribro sunt cernēda, quæ tenuissime, tenuissimo, vt pulueres dicti cordiales cribro sericeo, Tafetū vocat vulgus. Inter manus agitādo cribrātur metallica, ad oculos tenuissime terenda, & cribro tenuissimo cernenda, sic vrinas mo

uent. a,

uentia, obstructiones liberantia. Contra ve A ro, quæ aluum mouere, & purgare volumus, crassius terenda, & cribro crassiore, ac ratione cribranda sunt, & quæ per se teruntur, si cribanda sint, per se cribrantur, vt metallica, quæ aliis mista citius, & ante iustam puluerationem descendunt.

Cribamus autem interdum ad trituram meliorem, frequentius ad misturam aptiorem, rerum iam mole minimarum. Quæ enim cribrum non permeauerunt, trituræ redduntur B quæ crassius terenda sunt, rariore, vt dixi cribro cernenda, quæ tennius, densiore, vnde varia cribrorum multitudo fuit necessaria.

Quędā enim cortice tiliaceo, angusto, sed æquali, cancellatim connexo constant, cribrādo scobe guaiaci, vel agarico infectorum, & similiter crassiuscule tritis idonea. Vidi & ex asciculo terebella passim pertuso cribum, argillæ colandæ idoneum, alia his minus lata habent foramina, neq; vt hæc, quadrata, sed C rotunda, vel oblonga, in pergamena circulo ligneo subsuta, quibus triticum, hordeum, & alia cerealia, sępe etiam legumina seminibus alienis, sed minutiorib. purgamus. Hęc enim per lata foramina, ob paruitatem facilè descē dunt, semina bona foraminibus maiora retinentur.

Alia seta equina in telæ modum cancellatim contexta cōstant, circulis duobus ligneis vtrinque tensa, quorum inferiore hęc prehē- D duntur, atteruntur, & impinguntur, superiore vero materiæ cribandæ continentur. Horū vero cribrorum copia, & differentia magna est, & vsus plurimus. Quędam enim solum in medio ligneorum circulorum habent velut telam illam equinam, & his manu tantū molliter succussus, puluis in subiectum catinum ligneum, vel papyrum descēdit, superna eius parte interim papyro tecta, ne puluis euolet. Eoque vtimur in pulueribus parum pretio E sis. Alia præterea fundum & operculum habent exemptile, sed vtrumque corio verueci no clausum, illo puluis per cribrum tranmissus excipitur, & probè, nec exhalet aut euolet, cohibetur, hoc. ne portio cernenda exhalet aut euolet, prohibet. In his vero multęsūt in raritate & densitate differentiæ, quarum singularum suus est vsus, non modo ad medicamentorum terendorū genera, sed et ad cō F ponendorū speciem variam constituendam.

In his item quædam telæ equinæ loco sericum habēt Tafetum vulgus vocat, & id vel album, pulueribus electuariorum alborum, vt diatragacanthi, diairis, destinatum, vel rubrum debitum pulueribus electuariorum rubrorum, vt diarrhodi, triasantali, diacubebe, diamargariton.

Vsurpatur itaque id cribrorum genus alijs pretiosius ad pulueres etiam pretiosos, &, vt vocant, cordiales, neque vt præcedentia seta cea ligneæ mensæ, aut alteri solido corpori violentius impinguntur succussando, sed manibus tantum mollissime versantur, vt sine violentia puluis tantum tenuissimus descendat.

Est etiam linteum magis, minus rarum dē sum, cribri loco, in metallicis præsertim & terreis corporibus. Latius autem id est, remque cernendam comprehendit, ac inter pyxidis alicuius ligneæ, vel alterius, sed grandiusculę operculum & corpus cōcluditur, & constringitur, deinde vna manu fere violētius succutitur super abacum pharmacarium uncia vel simili pōdere, sed plumbeo in linteum etiam prius immisso, vt id suo motu & pondere res hac cerni difficiles acceleret, quem cernendi modum cicotrinizare uulgos uocat, uoce ex κοσκινίζειν, idest cribrare, corrupta, & in id contorta.

Vt autem radices, herbæ, semina, fructus, & alia pleraque cruda & cocta teruntur, etiā cribrantur, sed fere ui manus aut cochlearis, quomodo cassiam & thamarindos sine tritu ta cernimus, sic radices eryngij, satyriorum, raphani dracontij coctę, tritæ, cribrantur in diasatyrio.

Sed hæc cribratio immoto fit cribo, quę uero puluerum est cribratio, fere fit cribris abaco incussis ualenter, sed numerosè, vt taratāra audire uidearis. Alia cribro manu suspensa agitato, alia ut cardiaca cribro inter manus uersato, non in abacum incusso, ne etiam horum partes crassiusculæ, ui impactæ per cribrum permeent. Alia pyxide duro, corpori manu una ualenter allisa.

Cerussa, & amylum, & cerussa serpentaria cribro affricantur manibus, sic quæ citra trituram cernuntur.

Quæ autem cribrum non superauerunt ob crassitiem teruntnr, donec ob tenuitatem tota cernantur, nisi quod dum paucissimum superat, idque tenuissimo proximum, cęteris iam cretis commisceri solet, aut seruari, aut aliis eiusdem generis, ut postea terēdis & cernendis iterum misceatur.

Lythargyros per telam secernitur, ne suo pondere cribrum stamineum cōstringet, crassiorque secernatur, quam opus sit. Syluius.

DE EXTRACTIONE.

CAP. XXXV.

SVccus ex foliis & germinibus per se tritis exprimitur, & depuratus siccatur aut sole, aut igni, donec eam consistentiam nanciscatur, ut in pastillos formari possit, ac ita seruari Aut liquidus seruatur in uase angusti oris superfuso oleo digiti crassitudine.

Sic exprimuntur succi ex fructibus, ueluti ex vua immatura, malis punicis, sorbis, me-

spilis, cydonijs, limonibus & similibus, & interdum scarificatione, sed liquidi seruantur plerunque eo, quo iam dictum est modo, aut sale inspersο, vt omphacium.

Quædam herbæ, quæ pauco humore, eoq; lento sunt præditæ, vt hedera, portulaca, cotyledon, semperuiuum, opus habent admista aqua, aut alio liquore illarum facultatibus similis inter terendum, vt expressione vna cum ipso humore extrahatur, aut si tusæ calatho imponantur loco frigido, vt paulatim succus in subiectum catinum defluat.

Ex radicibus autem & herbis quibusdam siccis, aut pauco humore præditis, vt est lentiscus, absynthium, glycyrrhiza cētaurium maius, gentiana, & similes, succus hac ratione exprimitur. Quinque diebus in aqua macerantur, deinde in eadem aqua coquuntur, donec crassescat, colata postea aqua denuo coquitur quoad mellis crassitiem habeat, tum in sole siccatur, ac in pastillos cōformata reponitur.

Ex ebulo, iride, cucumere asinino scarificatis aut tritis, succus expressione extrahitur.

E thapsia autem & peucedano scrobe circum radices facta cortex inciditur, liquorque emanans subiectis folijs, aut vase aliquo purus excipitur. Thapsiæ succus sole, peucedani vero vmbra siccatur. Ex his etiam tritis aut scarificatis, expressione succus extrahitur, sed chirothecæ manibus inducendæ, & facies velanda est, ne vapores è thapsia exhalantes faciem infleut & exulcerent.

E tithymallis succus vindemijs exprimitur, incisis summitatibus, & succus effluens vase exceptus sole siccatur, aut farinæ orobi permiscetur, aut fico sicca quinque aut sex guttulæ excipiuntur, ficulque reponitur, vt ait Dioscor.

Hypocistis, quæ sub veris finem radicibus cisti aduascitur teritur, & succus expressus sole siccatur.

Ex cucumere agresti elaterium sic colligitur. Decerpti cucumeres maturi, qui tacti protinus exiliūt, imposito supra vas aliquod rariore cribro sigillatim supino cultro sursum versus aciem habente finduntur, atque per cribum humorem in subiectum vas exprimitur, simulque carnosum quod hæsit cribro, quo facilius excidat, coaceruata autem in cribro segmina dulci aqua perfunduntur, & denuo pressa abijciuntur, humor in pelui agitatur, & linteo opertus duplicato, soli exponitur dū que steterit, tota supernatās aqua cum spuma identidem effunditur, deinde contereado cogitur in pastillos, & seruatur.

Scillæ succum sic extrahit Galenus. Scilla viginti diebus ante caniculæ exortum euulsa atque à corticibus externis purgata, manibus in exiguas discerpitur particulas, & in vas conijcitur, à quo recenter exemptum fuerit mel postea bene adapto operculo illud obturans

A extrinsecusque pelle circundans & diligenter colligans, in loco meridiem spectante, qui à borealibus non perfletur ventis, soli exponitur quadraginta diebus, interdum vas vertēdo, vt ex omnibus similiter partibus solem sentiat, deinde vas aperitur, & is humor, qui supernatat, colatur melle conditum coquitur ac seruatur. Ex scillæ carnibus fermento quodam inuolutis, ac quasi coctis, deinde tusis,

B & cum melle mistis fit eclegma scilliticū, succo iam dicto persimile.

Cucurbita farina pista inuoluta, & in clibano cocta ad crusti fermētacei coctionem, aut scarificata, deinde expressa, succum emittit, cuius vsus.

Muccagines ex semine psyllij, lini, fœnigræci, cydoniorum, & è radicibus quarundā plātarum, vt est althea, malua acanthus, infusis in aqua noctem vnam extrahuntur, miscetur deinde dicta aqua, & calefit, donec bulliat, &

C semina crepent, & muccago crassior supernatet, tum enim mātili ex tela noua forti imponitur, ac colando exprimitur, aut virgis duabus intorquetur sacculus à summo ad imum ac alio bacillo percutitur, succusque destillatur.

Psyllium item, vt eclegma de psyllio suauius fiat, maceratur aqua recenti per vigintiquatuor horas, deinde rudicula sæpius agitatur, donec muccago supernatet, excepta inde

D muccago colatur, ac in vsum seruatur.

Simile est mel anacardinum appellatum, quod fit ex recentibus anacardijs exiguis diutius coctis, ex his enim enatat liquor quidam aut muccago prædictæ similis.

Olea e fructibus, seminibus, liquoribus, lacrymis, rebusque omnibus pinguibus, & etiā è metallicis exprimi possunt.

E fructibus, videlicet ex amygdalis dulcib. & amaris, ex strobilis pistaciis balanomyrepsi

E ca nucibus, & nuce moschata.

E certis seminibus, veluti è semine lini, sesami, ricini, & aliorum. Exprimuntur autem in hunc modum.

Fructus & semina cortice duro prædita, purgantur, teruntur, & loco calido, quo ad solem, aut in duplici vase reponuntur, deinde rursum trita torculari exprimūtur, aut, cum trita sunt, inspersa calida, aqua, tantisper agitantur, donec oleum supernatet, tum

F manibus aut torculari exprimuntur.

E fructu oleæ, lauri, iuniperi & lentisci maturo in aqua cocto, oleum supernatans aquæ colligitur aut ex eis tusis, inspersaq; aqua calida, oleum, vt supra exprimitur. Flor.

DE DESPVMATIONE.

CAP. XXXVI.

Despumatio est spumæ detractio, cuius materia hoc loco est non solum succus quidam

quidam lentus, includẽs flatum, vt à Galeno A in Aphorismis docetur, sed sordes omnis leuior, a calore ignis expurgata, vel etiam grauior albuminibus coacta & colligata. Despumamus autem nunc simplicia, vt succos, saccharum, mel, nunc composita, vt apozemata syrupos.

Mel cum aqua, aut vino, aut aceto, aut humore alio, pro varijs medici scopis, despumatur Nam per se coctum mox immodice efferuescit. & derepentè exundat, & flammis concepti incendij periculum affert. Ad hæc cũ sit dulcissimum euaderet amarum, si per se B coqueretur, donec despumatum esset.

Mel humore æquali hodie quibusdam despumatur, alijs duplo. Spuma autẽ interea dũ igni lento coquitur, cochleari pertuso deraditur. Adhæc cum ad dimidias est coctum, & multum feruet, adduntur albumina singulis libris singula. Deinde calidum colatur, post percoquitur per se, aut cum condiendis & in coquendis medicamentis. Spuma quoq; tunc C sicca emicat curiosè detracta, si per se seruandum est. Vel in rem præsentem paratur ad pulueres cõprehendẽdos, qualia sunt antidota omnia, melle excepta opiata, & sine opio. Si purius est mel, sufficit aqua æqualis, nec tãtum albuminis requiritur. Quod si purissimũ est, nec despumandum, nec clarificandum.

Sed huius regionis mel cum sit crudum, & impurum, multam reddit spumam, ita vt despumando & colando ad dimidias minuatur D Quapropter pondus duplum mel, quod compositio exigit, initio tibi immittendum, si cum alijs despumãdum incoquis; sin minus, despumato vtendum. Finis despumationis quibusdam est tempus horarum circiter duarum cũ igni lento. Alijs rectius, cum spumare desinit Alijs, donec aqua erit consumpta, quæ res bullis cognoscitur, & mel idoneum lentorem acquisiuerit. Sæpè autẽ mel per se despumatur E & purgatur, cum tam longam non sustinet coctionem quam aliorum natura, cum quib. mel coquendo despumaretur, cũ scilicet multam coctionem viribus integris sustinere possunt, vt in diacydonio mel coquitur cum succo cydoniorum, & coquendo frequenter despumatur, & alijs passim. Frequentius tamen per se vt dixi despumatum miscetur conditis syrupis, antidotis, rarius crudum, præsertim nostrate. Quod autem Gallia Narbonensis thymo passim luxurians mittit, est præstantissimum, nec attico aut hybleo inferius, cum re F gionis temperatura & thymi larga luxuries vtrobique consentiant.

De saccharo idem quod de melle dicendũ cum sit ipsum mellis species etiam Dioscoridi & Galeno.

Impurum enim & nigrum, aut nigricans, in triplo humore despumatur, cum ad dimidias est coctum, & valde feruet, adduntur albumina singulis libris singula, colatur calidum, post percoquitur studiosè, interim etiã despumando, si spuma aliqua appareat.

Si autem purius est, satis est dupla, aut æqualis vt ferè sit aqua, & pauciora albumina si purissimum, nec despumandum nec clarificandum.

Succi fluxiles recipiendi in syrupos, apozemata, electaria, quędam igni despumantur, residendo clarescunt, & in colo laneo terreũ excrementum relinquunt, interim vero etiã additis albuminibus, & melle, aut saccharo purgãtur, quoties in syrupos, vel apozemata coquuntur, vt in syrupo bixantino, & alijs, & in electario psyllij. Qui vero succi in emplastra recipiuntur, vel sole, vel igni post missionem siccantur, non despumantur. Liquores vero solum colo purgantur, post dissolutionẽ non etiam despumantur tantum abest vt clarificentur. Idem de metallicis, & animalium partibus constitue.

Quod si simplicia omnia sunt pura, aut purgata, satis est horum decocta per columlaneũ aut telalaneum, sed modicè dẽsum semel aut bis transmittere, sine vlla expressione, colo, si opus, est mutato, deinde ipsum immitte in saccharum, si impurum erit clarificatum. Si autem purum est, clarificatione non egetur, & percoque, donec humoris, seu decoctum est seu succus, seu aliud, vnciæ tantum circiter duæ, aut si succi sunt glutinosi, etiam tres & quatuor in sacchari acidi, percocto iam saccharo, propè toti inuoluuntur. Syluius.

DE CLARIFICAtione.

CAP. XXXVII.

CLarificationis obiter in despumatione, meminimus. De ipsa autem nunc pauca nobis sunt dicenda, quod hæc rerum liquidarum decoctis debeatur expurgandis, vti & despumatio & colatio, vt sorde crassiori purgata, sint gratiora palato & in corpus facilius distribuantur, & salubrius. Clarificantur autem quædam per se, dum quod fæculẽtum est, subsidet, vt succus rosarum, limonũ, citrorum, ribes, oxyocanthæ granatorum, si ne mox reponantur loco frigido, siue in officina aliquandiu seruentur. Quædam interueniente coctione à sole, vel igni, vt succus pomorum dulcium, & acidorum, ad dimidias coctus dictus duos quiescere permittitur, donec clarescat, vt syrupus de pomis Mesuæ fiat. Sic succus aci dus citri ad partis tertiæ, consumptionem

nem coctus,& colatus,quiescere permittitur donec clarescat,& succus granatorū ad partis tertiæ consumptionem coctus,biduū quiescere sinitur, vsque dum clarescat in syrupo ex succis fructuum acidorum. Tamen ac di succi hodie in syrupos aliter recipiuntur. In his autem coctio ratione optima adhibetur, vt calor homogenea in vnum cogat, & separet heterogenea,quomodo vrinæ in nobis cęptæ coqui turbidæ si reddantur,postea tenuatur,& clarescunt,subsidente crasso. Cum verò calor ignis, sordes in succis exquisitè separare non possit,vt noster calor natiuus aliena coctione perfecta segregat,cūque metuimus ne coctione tam longa, succorum facultates corrumpantur,satius putauerunt medici,cęptam ab igne sordium secretionem arte alia iuuare,& ea multiplici, nūc quiete succi post coctionem,vt nuper diximus, nunc aceto simul incocto,nunc agitatis diu albuminibus, vt interim despumationem omittam,& colationē a nobis adhiberi solitas ad perfectionē succorum,vel decoctorum purgationem.

De ea autem clarificatione, quæ fit per se, & post coctionem residente, satis est dictum, de ea, quæ fit per acetum,& albumina, iam dicedū est.Decocta,& syrupi si acetū recipiāt per se,vi aceti nōnihil purgantur, melius autem,si etiam albumina accedat,etiam si post colaturam acetum recipiant, quando nihilo minus continenter est despumandum, quod acetum etiam expurgato iā decocto spumas & spurcitiam quandam iaculetur.

Oui albumen ex aqua frigida scopulis agita,donec in spumam abeat, quam particulatim syrupo,vel alteri decocto feruenti insper gas,& vbi nigruerit, cochleari foraminulento deradas,nouam inspergas,id fac,donec syrupus erit clarior. Alij vbi ex bullis clarius decoctum vi ignis factum animaduerrunt,in id tepidum nam calidius albumen coqueret, in frigidiore minus prompte, & parcior spuma elicitur albumina singulis libris singula, sed etiam pluribus pauciora adiiciunt,scopulis agitant,vt spumescat, saccharum in particulas confractum coniiciunt,recoquunt,vbi spuma subsedit,igni aufertur,calidum,si crassum est,& vix colabile,colatur, si facile colatur,sed turbidum,tepidum,vel frigidum,colatur per manicam Hippocratis,melius autē per pannum clauis quatuor,angulis quatuor firmatum.Colatur autem ter, quater, si non satis claruerit,si ne sic quidem albumen separatim in aqua agitatum,scopulis inspergitur decocto igni reddito,spuma illa vsta,alia iniicitur, idque toties, donec bullæ clarum satis produnt,tunc colatur,quoties est necesse.

Quædam his citius clarificandis miscētur vt si vni quartæ vini albi duos lactis digitos misceas, ante colaturam ipsum mox clarissimum reddunt. Syluius.

A

DE COLATIONE.

CAP. XXXVIII.

Colatio cribationi persimilis est, sed hæc fere siccorum est,illa humidorum. Hæc corpora grādiora foraminibus cribrorū non transmittit, illa sordem humore crassiorem transitu prohibet.

Differentiæ aūt colationis ex eo sumuntur quod quædam calidissima colātur, quædam tepida. Item quod quædam vno,alia duobus alia tribus colis egent. Item quædam colis li- B neis alia canabinis,alia et elaneis,alia setaceis & stannineis,vt vocant,alia nouis, alia detritis,alia raris,alia densis,alia bis, ter colanda, donec nobis propositam perspicuitatem sint assequuta.

Quæ crassa sunt aut lenta,calidissima sunt colanda,& humore ampliore uel tum diluenda sunt,vel initio coquenda,vt facilius transmeent. Colo eadem raro & detrito prom- C ptius colantur, non tamen purius, sed frequens colatio coli densitatem supplet,ac raritatis incōmodum redimit.Oenomeli colatur panno raro.

Tenuia,vt succus limonum,citri,semifrigida,colo denso,& nouo colari possunt, aut si tribus colis ea vis purgare, summum sit stamineum,medium panneū,sed vetus infimū, panneum & nouum vel aliter densum.

D Sacchari libra,si aquæ tantum vncijs octo sit soluta,cocta,clarificata, panno rariore colanda est.

Colis tribus vsu sunt maiores nostri, summo,minimo,& rarissimo,infimo, maximo, & densissimo,tertio horum medio magnitudine, raritate, situ, vt tamē ab vtroque digitorum quatuor internallo distaret.

Magnitudinis autem & texturæ horum ratio erat,vt primum sordes tantum crassas trā- E situ prohiberet,secundum etiam mediocres, tertium etiam tenuissimas, vt scilicet, quod ad hoc transmittebatur,esset illime, & sordis omnis expers. Si vero solo raro vsi fuissent,colata fuissent impura,& non colatis similia,vt si per linteum colas aliquod decoctum, si solo denso,id à crassis sordibus statim obstructum alijs viam negasset,ob id vel mutandum,uel sæpe abluendū fuisset. Quod si vnico voluissent medio rationabilius& facilius vsi fuissēt Minimum vero primum, quia in eo humor incipit latius spargi, versus panni ambitum, F vt vides non in laneis tātum,sed etiam lineis Gutta enim medio infusa se in vicina spargit.

Ex omnibus autem partibus,quas imbuit ita vt in secūdum influat latius, quam in primo humor contentus cernitur.

Secundum item latius imbuitur, quā quibus partibus humorem à primo excipit & pluribus partibus stillat in infimū, quam sit con

tactum

tactum à defluente ex primo humore. Malè A igitur primū statuas maximum, quamquam ex hoc nullum sequetur incōmodum aliud, quam quod otiosa est hęc capacitas. Satis enim est, si capiendo humori sit satis, quatum intelligi volo, dum minimum requiro. Non enim minimum absolute volo, sed alijs duabus angustius, si vero infimum sit minimum multus humor ab hoc non colatus propè ipsius oras in vas subiectum defluet. Nunc vni eo vtimur colo, magnitudine & textura mediocri, sed eius actionem ante iuuamus cla B rificatione per albumina omnem spurcitiem cogente, adiuuante id frigido. Quæ enim clariora volumus, frigida colamus, aut si talia non permittant, tepida, quæ si semel colata, nō sunt pura satis, iterum & tertio colamus, & rectius colum aut lauamus, aut mutamus. Id quod et facimus, dum tardius humor permeat, si autem tardius transfluat ob decocti crassitiem, aut lentorē, vel calidius colamus, vel per colū rarius, vel si compositi natura patitur, liquidius aliquid & tenuius miscemus, vt dum cremori hordei colando, aut pisorum, aut fabarum, aut similium decoctum ipsum affundimus. In tarda autem colatura caue, rudicula, vel digitis fundū coli scalpas, vt colationem celeres. Sic enim turbidū erit colatum, sed, vt dixi, muta colum aut laua, aut humorem redde liquidiorem, vel igni, vel misto humore aliquo.

Colamus quoque etiam citra coctionem quędam, vt lac recēs mulctum, vt pilos, & sordes alias foris illapsas separemus, quem vsum rusticis, & pastorib. præstat interdū aperire. Sic hodie vinum cum saccharo, & cinnamomo, per cola lanea oblōga pyramidis figura (quę caligas, & manicas Hippocratis appellāt) colamus ter, quater, donec oīno clarū erit, idq. Hippocraticum quoq. vocamus, tanquam inuentore Hippocrate dignum. Aliter et cum melle, & cæteris colamus ad claritatem, & ęnomeli id, ac melites vocamus claretum. Modo persimili gelatinā, quā vocāt, colamus. Aliter quoq res turbidæ colantur, aut mistæ, sic in Aegypto aquā Nili turbidam vasis figulinis crudis colare docet Galen. vt tantum quod clarissimum est, per vasis poros, aut ēt tenerum & mollem substantiā perfluat. Parisijs autē Sequanæ aquā, & Romæ Tyberinā vasis figulinis coctis probe & siliceis præsertim at quamdiu in cella vinaria deponūt, vt refrigeretur, & simul residēdo sordem terreā in fundum deponat.

Aquam quoq. turbidam colabis per arenas puras, vasi immissas, inferne pertuso, foraminib. exiguis aquæ peruijs, inuijs arenæ.

Vinum quoq. aqua mistum per cissimbiū, id est, cas hederaceum tenue cito persluit, aqua autem in eo retinetur, sæpe vt sumus ex Catonis doctrina experti. Siluius.

DE DESTILLATIONE in balneo marię.

CAP. XXXIX.

BAlneum mariæ vas duplex est, alterum aquā calentē, alterū materiā distillandā complectitur. Vas quod feruentē continet aquā cupreum seu ęneum esse debet, rotundū, vel oblongū, vel triangulare, vel quadratum, amplo canali in medium immisso, in immo craticulam habente, vt ignem, quo aqua calefit contineat, cineresq. defluant vulgus Pigrū Henricum vocat, huic canali imponitur & operculū, cū foramine, per quod fumus exeat. Vas tandem cupreū operculū, foraminib. per uium habeat, vt quodlibet cucurbitæ collū per quodlibet possit transire foramen. Horum autem instrumentorum formæ inferius patebunt.

Alterum vas, quod materiam destillandā sustinet, cucurbita, seu boccia appellatur, C ex bono vitreo esse debet, cui aliud rostratū (alembicum seu capitellum vocant) superimponitur, ac luto, ex farina & albuminib. ouorum facto, cucurbitæ cōglutinatur, quorum formæ infra describentur. Hę inquam, cucurbitæ, siue bocciæ, in spaciū cuprei vasis, aqua repletum, circumcirca canalem ponuntur cū suis capitellis, quorum rostrū promineat ad recipientia vasa suscipienda, vt manifestabitur.

D Cæterum balneum mariæ ad aquas destillandas maxime est conueniens, quæ ex succis potissimū, herbis, florib fructib. rad cibus & carnib. tritis prius, seu incisis, si recentes fuerint, destillatur. sicca & arida a quo prius humore macerantur, ac digerunt ad solē, aut fornacem, vel ignem, per semihorā, per horas etiam plures, noctem totam, etiam diem, biduum, triduum: per mensem, aut plures. pro medicamenti natura, & vario medici scopo E & necessitatem.

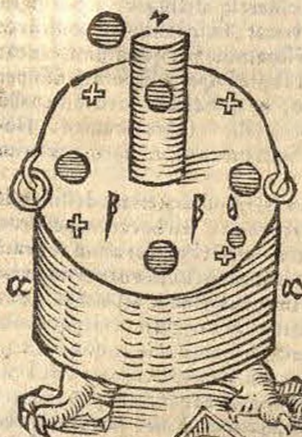
Ignis ex carbonib. optimis, non fumidis & semiputridis instruendus, ita tamen regēdus ne aqua bulliat, materiaq; in cucurbita aduratur. Quod si aqua balnei exhalando defecerit, subinde alia infundenda, non quidē frigida, ne vasa frangantur: sed calida.

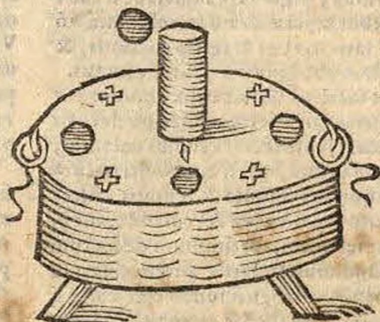
Finita destillatione, vasa vitrea eximenda nō sunt, nisi prius fuerint refrigerata. Ab aeris enim intemperie subita franguntur.

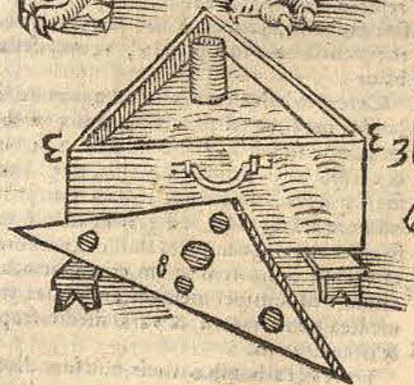
F Aquæ vero in balneo mariæ distillatæ, insolari & rectificari debēt, nempe in vase vitreo, cuius os corio, vel pergameno obligatum sit, aqua destillata repleto, sic vt tertia pars vacua relinquatur, in arenam feruentem imposito, per quadraginta dies, vt phlegma omne consumatur, empyreumaque, quod his inest, paulatim expiret. Debet autē tertia pars vasis

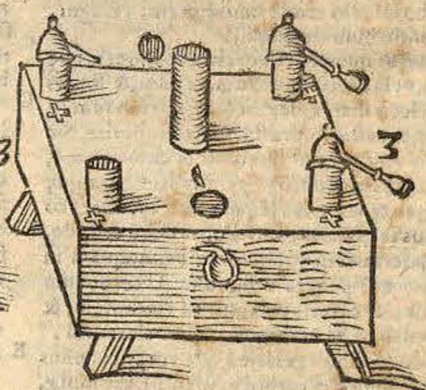
vasis in arena condi. Aquæ vero calidæ facultatis in vino aut aqua ardente prius infusæ, ne minio calore homini noceant loco frigido in arena humida, per mensem, aut amplius, si feruidior aquã sit, relinquantur, similiter tertia parte vasis in arenam condita, aut duæ vasis partes (duæ tertiæ) in ipsam cellæ vinariæ terram defodiantur. Quędam, vt aqua ardens ad suam perfectionem, seu quintam essentiã in vase circulatorio inferius describendo, rediguntur.

Porro sunt & aquæ, quę eius materiæ, ex A qua destillantur, saporẽ nõ retinent, vt quæ a dulcib. salsis, & amaris, vt saccharo, aqua marina, gentianæ radice extrahuntur. Horum etenim sapores propter terrenam substantiã non ascendunt, etiamsi calore vehementissimo, alioue instrumentorum genere destillentur. Dulcis namque sapor vehementi calore in amarum, amarus vero in acrem conuertitur saporem, vt sæpius non solum in gentianæ aqua, verum etiam oleo extrahendo sum expertus.

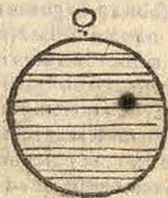

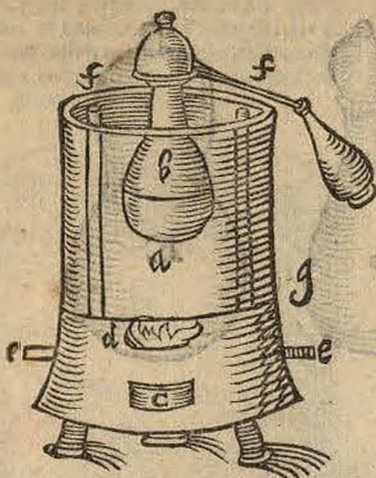
αα Vas balnei mariæ cupreum, rotundum. ββ Operculum rotundi vasis, cum quatuor foraminibus, per quæ cucurbitarum colla traijciunt & craticula in fundo. γ Canalis cum operculo perforato, δδ Balneum oblongum pro duabus boccijs. εε Balneum triangulare pro tribus boccijs. ζζ Balneum quadratum pro quatuor boccijs. ϑ Foramen, per quod aqua infunditur.

O *Craticula ferrea in ima canalis parte contenta.*

Aliud genus balnei mariæ, optimum atque cõmodissimũ cum lucerna, & absque carbonibus. Potest etiam fieri triãgulare pro tribus boccijs. Verum quilibet angulus canalẽ suum per aquam transeuntem contineat.

a Vas

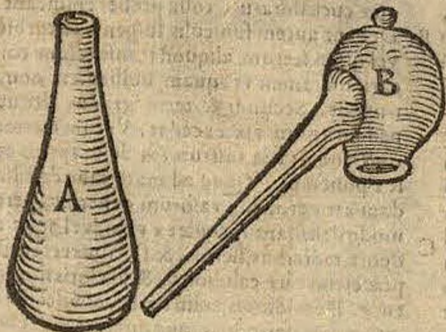

a *Vas cupreum aqua plenum.*
b *Cucurbita uitrea materiam destillandam comprehendens.*
c *Porta, per quam lucerna imponitur, qua deinde clauditur.*
d *Lucerna ex oleo, & tribus, aut quatuor ellychniis sub uesica.*
e *Foramina per qua aer ingreditur.*
f *Canales duo, per quos fumus egredietur, aquam transeuntes.*
g *Crux quatuor ellychnia continens in lucerna.*

Instrumentum balnei, in quo carnium ſucci, ex quibus gelatinæ fiunt, extrahuntur.

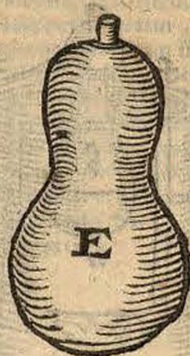
A *Cucurbita uitrea, carnes minutim incisas continens, cuius orificium uesica bubulina optimè sit clausum, ne ullo modo expirare possit.*
B *Vas terreum, siue olla uel ahenum cupreum, aqua repletum, in quo cucurbita quatuor funiculis alligata est, sub quo ignis contineatur.*

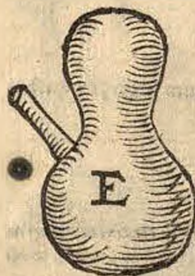

A *Cucurbita uitrea.*
B *Alembicum uitreum.*

C Cucurbita cum alembico.
D Vas cæcum, siue cucurbita cum alembico sine rostro, ad succos carnium extrahendum.
E Vas cæcum circulatorium.
F Vas cæcum circulatorium aliud.
G Vas circulatorium Hermetis.

DE DESTILLATIONE in vapore aquæ calentis.

CAP. XL.

Destillata vapore aquæ calentis, primum merito locum habere debent, cum vires & qualitates plantarum integrius retineant, id quod ex odore & sapore apertè dignoscitur. Fiunt hæc in duplici quoque vase. Imponitur enim vas vitreum plantam continens, in aliud vas cupreum aqua semiplenum. Huius autem duo genera delineabimus, quorũ primũ vasi balnei Mariæ simile est, nisi quod duplo altius, atque aqua semiplenum tantum sit, ita vt cucurbita, seu vas vitreum aquam bullientem non attingat, sed suspensum supra aquam maneat, & solo vapore ab ea eleuato incalescat. Alterum, fornacem continet rotundam circiter pedes sex, vel vlnas duas altam, cum quatuor spiraculis in summo, & porta circa medium craticulam habente, qua ignis imponitur, & foramine alio in fundo, per quod cineres eximuntur. Huic, inquam, ahenum cupreum aqua plenũ includitur, a latere canalem cum epistomio

A continens, per quod aqua infunditur, cui rursus operculum cupreum tribus gradibus distinctum, imponitur ritè, ne respiret, quorum gradus inferior sesquipedem altus, vnicum vero latus, cum tot ianuis, quot cucurbitas vitreas capere possit. Ianuas autem eo modo cõstructas esse oportet, vt aperiri commode, & claudi exactè possint, cum vel cucurbitas imponere, vel eximere volumus, præterea in earum medio sint fabricata foramina, per quæ cucurbitarum colla probè emineant.

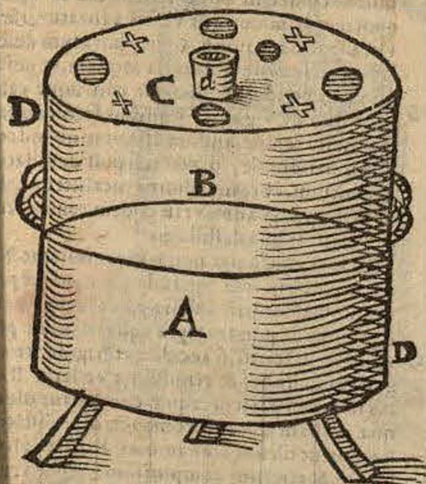
B Debent autem funiculis suspendi cucurbitę, vel supra ferrum aliquod transuersum collocari, ita tamen vt aquam bullientem non attingant. Secundi & tertij gradus altitudo pedem vnum vix excedat. Verum clarioris doctrinæ gratia instrumẽta deinceps ob oculos ponemus. Quod ad materiam destillandam attinet, in his vasorum generibus percõ

C mode destillantur aquæ ex vino, vel aqua ardente, radicibus, herbis, & floribus recentib. præsertim quæ calidioris, & siccioris sunt naturæ. Humidiores enim herbę, & viscosiores cito corrumpuntur, atque minime durãt hoc modo destillatæ. Quare cõmodius in balneo sicco, de quo sequẽti capite agemus, sublima

poterunt. Materia autem prius teri, vel in[...]di debet, atque parua quantitas, pro vna vice destillari, sic enim multo melior euadet aqua. Primum instrumentum igne ex carbonibus optimis, secundum vero ex lignis non su-

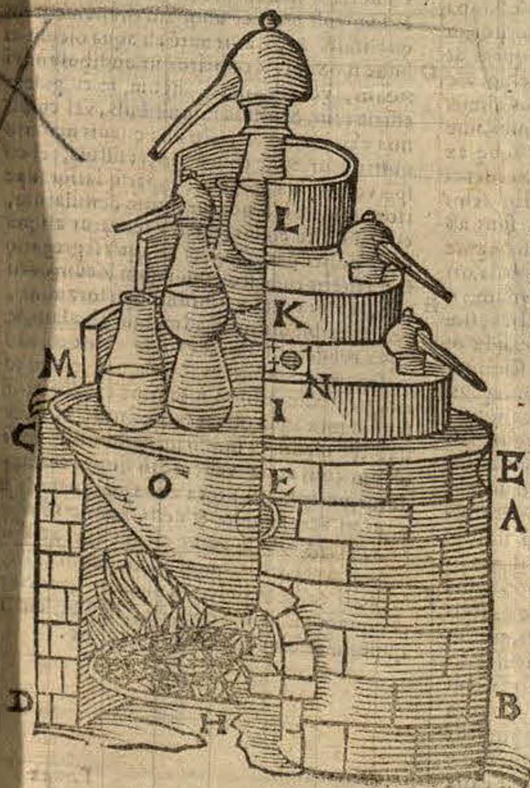
A midis indiget, qui antem sic regendus est, vt aqua in vase bulliat. Cucurbitæ alembicaq. sint ex vitro optimo, forma & magnitudine, vt capite de balneo Marię diximus, eodemq. modo perlutentur.

Primum instrumentum.

A *Spacium aqua plenum.*
B *Spacium vapores aquae continens, in quo cucurbitae suspensae harent.*
C *Operculum quatuor foraminibus, pro quatuor boccis.*
d *Canalis craticulam in fundo continens, in quo ignis accenditur.*
BD *Vas cupreum, duplo altius, quam balneum Marie.*

Alterum instrumentum semiapertum cum fornace, multo bocciis inseruiens.

ABCD *Fornax, cuius altitudo vix vlnas duas excedit.*
EE *Ventilia, siue spiracula.*
F *Porta, per quam ignis imponitur.*
G *Craticula ignem continens.*
H *Foramen, per quod cineres eximuntur.*
IkL *Operculum cupreum tres gradus continens*
I *Primus gradus altitudinem dimidiae vlnae non excedens.*
k *Secundus gradus.*
L *Tertius gradus.*
M *Canalis cum epistomio, per quem aqua in ahenum infunditur.*
N *Porta cum foramine.*
O *Ahenum aquam continens*

DE DESTILLATIONE in balneo sicco.

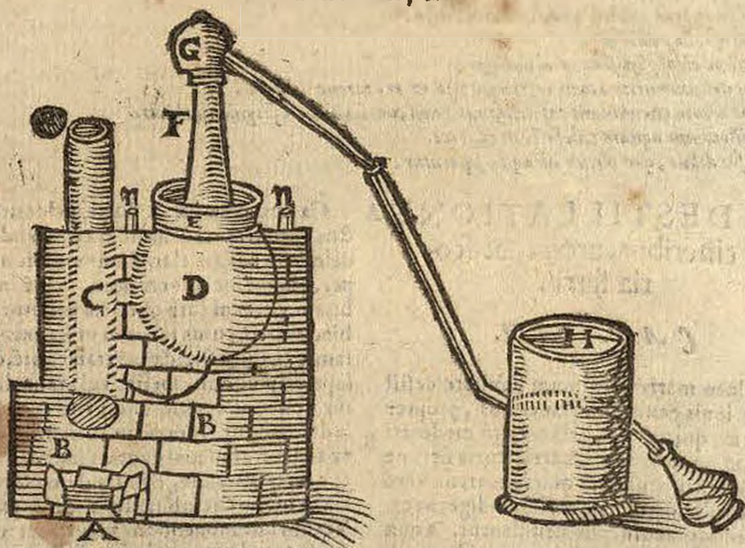
CAP. XLI.

Balneum siccum (à quibusdam Stuffa sicca vocatū) cū ad aquas, cū ad olea destillanda aptissimū est instrumentum. Huius quidē fornax ex crudis conster lateribus quadrata ferè, latitudine non minor sesquipede altitudine vero tres pedes nō excedat. Canalis, porro ferreus ex altero latere descendat, in summo operculū cum foramine, in fundo vero craticulam habēs, in imo & ad latera per viā, vnius palmæ altitudine. Supra vero craticulam, per digitos tres aut quatuor circum canalem, fornax optime fornicis modo, claudatur, vt calor sursum ferri nequeat, sed potius lateraliter ad vesicæ fundum pertingat, vesicamq circumquaq. amplectatur In summa fornacis parte ea, qua vesica regione continetur, duo sint ventilia, quæ clauib suis claudi & aperiri possint. In ima vero parte ianuā parvā cōtineat, eximēdis cinerib destinata, quæ nūc aperta ignē foueat, nūc clausa retrahet. Vesica cuprea, ouali forma, mediocri magnitudine, intus stanno obducta, fornaci includitur, cuius orificio postq materia destillanda imposita fuerit, collū cupreū, oblongū, stannatū, cū suo capitello vitreo exacte inseritur, iutoq. clauditur, ne vllo mō expirare queat, atque sic destillatio per aquā frigidā, vel per alebicū refrigeratoriū, q ante nō paucos annos ab Hollādo quodā chymista accepimus, interius describēdū perficitur. Cæterū aquæ ax herbis humidiorib. & viscosis, vt præcedenti capite destillantur. Olea vero ex herbis, seminib. & aromatis Ex herbarū numero sunt absynthiū, apiū basilicū, calamēthū, chamęmelū, hyssopum, leuisticū, lauēdula, mentha, origanum, polium mōtanum, rosmarinum, ruta, saluia, sauina, serpillum, spica indica, stœchas arabica, thymus, & oēs herbæ calida & sicca tēperatura, suaueq olentes Ex seminib. anisum amomum, ammi, anetum, baccę lauri, iuniperi, baccæ sauinæ, carcium, cumimū, daucus, fœniculum, nigella, petroselinum santonicum, siler mōtanum, & alia odorata. Ex aromatis angelica, calamus aromaticus, cardamomum, caryophillum, cinnamomum costus odoratus, cubebæ, cortex citri, arantiorum, cyperus, galanga, grana paradisi, macis nux moschata, piper nigrum, zingiber, & alia eiusmodi. Materia prius crassiuscule conteritur, deinde in cupreā vesicā cōiicitur, mistim quidē, cum aliquot aquæ fontanæ mensuris, vt pro duab. libris materiæ, viginti aquæ eiusdem infundantur, postea collum oblongum cum alembico & recipiente arctè impōitur luto, vel pasta & panniculis obducatur ne vllo expiret modo. Demum iniectis per canalem carbonib. ignis fouēdus, donec per vapores condensatos in tubo cupreo, penetrante dolium, aqua frigida plenum, quicquid liquoris inerit in vase cupreo, intra receptorium deducatur, quāquam tamen dum extractæ sunt ex viginti libris septēdecim, vel ad summum octodecim libræ, desistere ab opere oportet, ne materia in vesica aduratur, rato vltra patium quinq. vel sex horarum destillatio producitur, si materia inquam, vt posuimus, in pondere conueniat cum aqua vasis sicut duo de viginti. Ex quibus satis constat ignem ita temperandum esse, vt is quandoq. diminuendus sit, præsertim post destillationis initium, vbi omnia nunc incaluerunt, & quandoq augendus, vt in eodem tenore semper maneat ipsa destillatio.

Porro oleum aquæ non semper innatat. Ni quandoque in ima quandoque confusè per vniuersam fertur. In ima parte locus illi est si grauius sit pondere ipsa aqua, confuse per vniuersam fertur, si accidit, vt frigiditate cōgeletur in nubes & tenuissima veliera. Rursus in vnam partem aquæ commeant olea, quæ crassam, & valde compactam, substātiā habent, ut oleum cinnamomi, & caryophyllorum, & aliorum complurium Quæ vero promiscue dum incrassantur frigore aquæ, vniuersam molem petunt, sunt oleum anisi, & fœniculi propter aliquam conuenientem qualitatē. Separatur autē ab aqua oleum in hunc modum. Accipiatur infundibulum vitreum, vel vitrum oblongum, in cuspidem effigiatum, & fistula infundibuli, vel cuspis ima exquisitè cera, seu alia quauis materia obstruatur, & sic collocetur, vt fistula, vel cuspis versus ima propendeat, parsq. latior superior sit, & sic infundatur totum destilatum, eodemq. situ collocetur, seu teneatur aliquā diu, donec perfecta olei ab aqua segregatio facta fuerit, tunc si oleum imum locum occupat, ablata cera, ex infundibuli foramine, præsto exibit oleum in admotam phialam, & aqua residebit, si libeat eam seruare occludēdo foramen. Sin autem supremum locum tenet patefacto rursum foramine exhaurietur sensim tota aqua in vas subiectum, & relinquetur oleum in fundo infundibuli. At si oleum cum aqua vehente in nubes confundatur, percolabitur tota aqua per lineum pannum, in aere frigido, & destillatione refrigerata, tum demum omne oleum sic coactum in panno residebit, quod postmodum cultello facile colliges, indeq. in phialam conijcies per quam tandem, si opus est, in subtilem liquorem resolues, vel minimo calore.

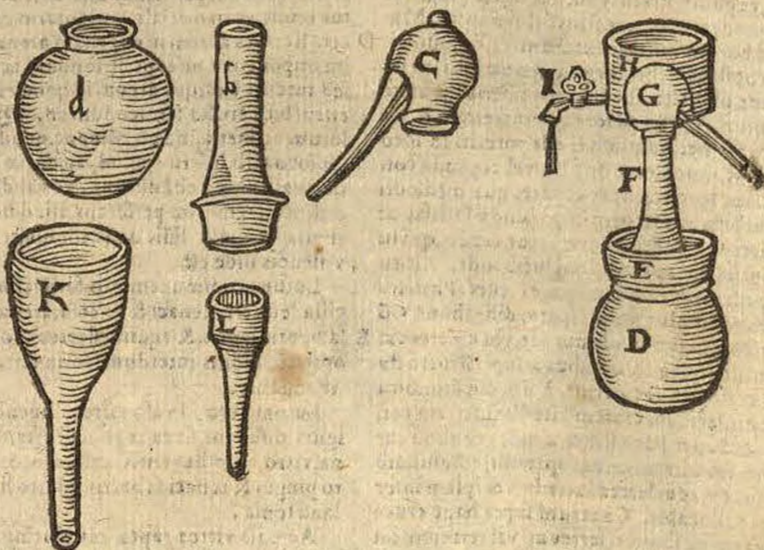
Fornax

Fornax balnei sicci.

A *Foramen, per quod cineres eximuntur.*
BB *Fornax, sive spacium continens aerem calidissimum conclusum vndequaque.*
C *Canalis carbones deferens inferius craticulam, in imo, & ad latera per viam habeas, & in summitate operculum.* D *Vesica cuprea materiam destillandam continens.*
E *Venter hic collo adhaeret, vt commodius collum amplo vesicae ori accommodetur.*
F *Collum oblongum, ut minus cito incalescat capitellum, aquaq; vitiosior tantum ascendat.*
G *Capitellum uitreum.* H *Vas aqua frigida plenum.* ii *Fornix calorem recta sursum ferri prohibens, sed ad latera cogens.* nn *Ventulia duo.*

Alterum instrumentum cum alembico refrigeratorio.

d *Vesica cuprea, ouali forma, materiam destillandam continens.*
b *Collum cupreum ob longum, quod vesicae inseritur.*

C *Alembicum vitreum.*
D *Vesica cuprea, ouali figura, stanno obducta.*
E *Venter collo adhærens.*
F *Collum oblongum stanno obductum.*
G *Capitellum uitreum cum refrigeratorio ex ære coronario facto.*
H *Vas æreum circumdans capitellum, in quod continuò aqua frigida illabitur.*
I *Epistomium aquam calefactam educens.*
K L *Infundibulũ, quo oleum ab aqua separatur.*

DE DESTILLATIONE in cineribus, arena, & scoria ferri.

CAP. XLII.

Balneo mariæ proximum bonitate destillationis genus est, in cineribus, propter calorem, qui æque ac balnei calor moderari possit, id quod in arena & ferri scoria fieri nequit. Vnde in cineribus aquæ, in arena vero olea & balsama, vt quæ maiori indigeant calore, rectius meo iudicio destillantur. Aquæ ex herbis, floribus, fructib. animalib. omnibusque ijs, quæ supra capite de balneo Mariæ enumerauimus, eliciuntur, olea vero & balsama ex herbis, floribus, seminibus fructib. radicibus, aromatis, lachrymis, gummis, resinis, & pinguib. omnib. extorquentur. Verum omnia hæc vno eodemque instrumento minime perficiuntur. Quæ enim facilius & leuiore negotio in altum subleuantur, vt herbæ, flores, semina radices, aromata, & quæcumque in sicco balneo recensuimus, in cucurbita seu boccia erecta, quæ vero altius attolli nequeunt, vt gummi, lachrymæ, resinæ, & pinguedines omnes, retorta rectius sublimantur. Materia horum instrumentorum ex optimo vitro constare debet, foris sapientiæ luto (vt sequitur) obducta, forma vero inferius manifestabitur. Quod ad fornacis materiam & formam attinet, huiusmodi esse poterit. In loco aliquo conuenienti quadra vel rotunda construatur fornax, ea capacitate, quæ mediocri cucurbitæ aut retortæ imponendæ satisfaciat parietes ex lateribus erigantur crudis, qui luto optime præparato conglutinandi. Altitudo pedes tres non multum excedet. Parietes intus pedis plus minus spatio distrahunt. Cõstructo iam fundo, ostium fiet, vbi cineres eximantur, qui a carbonibus a superstructa statim craticula deciderint. E directo summitatis ostij, ferream crattem lateribus inserram constitues. Super hãc ostium aliud, per quod carbones immittantur, ac super ostij summitatẽ rursus crucem ferrea lateribus & ipsam inseram collocabis. Cæterum super hanc crucẽ lebetem in summo ferreum vel terreum impones, eum vel cineribus vel arena implebis & luto circũponatur, in fornacis apice quatuor foramina fiant, per quæ fumus exeat.

A Cæterum herbæ & flores incidũtur, fructus vero, semina & aromata contunduntur, deinde in aquam clarissimã infunduntur, & per aliquot dies digeruntur, demũ in cucurbitam vitream luto obductã ponũtur, & alẽbico vitreo, cuius rostrum in stanneam fistulam vas aquæ frigidæ pertranseuntẽ, desinat superimposito, in cinerib. vel arena destillantur, donec oẽ exierit, quod visu & [illegible] facile dignoscitur. Nam cũ gustu destill[illegible] guttæ nullam amplius resipient manifestam iniectæ rei qualitatem, desistendum est, ne materia in fundo cucurbitæ adhæreat & exuratur

B Verum hoc monendum videtur, vt ignis lentus succendatur, ne nimium insurgat, & ebulliat in alembicum, quod in cucurbita continetur. Semina enim quædam, vt anisum, propter raritatem substãtiæ suæ, simulque viscosum, quod habent, largiter ebulliunt, ideoq.

C non statim alembicum imponendum, sed postea quam bullæ excitari, & vapor sursum ferri incipit, bacillo immisso agitandum, mox alembicũ e uestigio rursus imponẽdum, commissuraq. luto exacte circumlinenda, & sic destillatio peragenda. Gummi, lachrymæ & resinæ in retortam lutatam ponuntur, alia cum arena, quædam per se, nõnulla alijs permiscẽtur rebus, vt in speciali Antidotario videre li-

D cet. Retorta autem in cupellam arenæ plenã ita imponenda, ne cupellæ fundum attingat, sed interſit vndique arena, id quod etiam de cucurbita erecta sentiendum est. Quod ad lutum attinet, aliud est cõmune, quod extruẽdis fornacib. inseruit, aliud sapientiæ dictum quo vasa vitrea oblinuntur, vt validius validissimam ignis vim perferant, aliud uero, ad ruptis etiam & fissis uasis coniungendis & vniendis utile est.

E Lutum communem pro fornacibus ex argilla seu terra tenaci & viscosa, arena trita, filamentis laneis, & equino stercore conficitur optimũ, additis interdum scoria ferri, & tantisper sanguine.

Lutum vero ad vasa vitrea illinenda, ne vi ignis dissiliant, fit ex tegulis, scoria ferri, arena vitro, omnibus tritis, cribratis, & cum luto pingui & tenaci subactis, addito lixiuio & lana tonsa.

Ad uasa vitrea rupta conglutinanda optimum paratur ex minio, uitro trito & cribrato, cum uernice & pauco olei lini incorporato, vt instar pulticulæ fiat, quo panno lineo

subtili

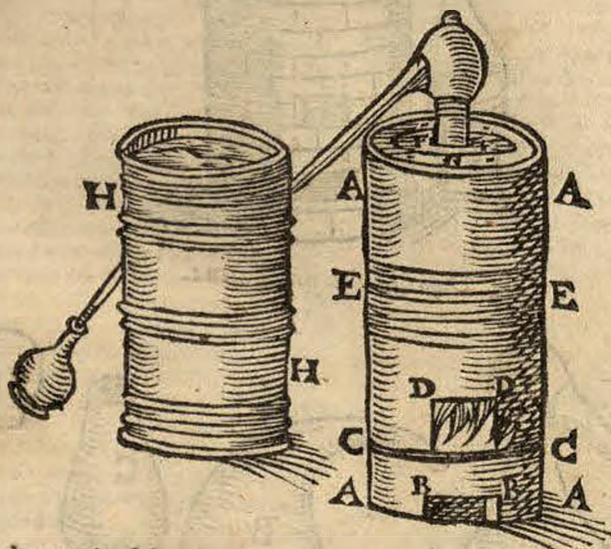
ſubtili intincto, vaſa conglutinantur, & in ſo le ſiccantur. Ad vitra claudenda commodè fit, fari, calce & bolo armeno, in forma paſtæ permiſtis.

Ad vapores, ne iuncturis exhalēt, continē dos, optimum conficitur ex vitro & lithargy ro auri, tritis & cribratis, & farina tritici, om nibus cum albuminibus ouorum in formam paſtæ fortiter ſubactis, & panno lineo humi- A do intincto iuncturis accommodatis. Porrò olea ab aquis ſuis ſeparanda, deinde corrigenda ſunt. Quomodo autem ſeparanda capite præcedenti, vbi de balneo ſicco egimus docuimus. Quæ autem rectificanda ſunt, in aliam retortam mundam infundenda ſunt, & in cineribus lentiſſimo igne deſtillanda, & ſic erunt puriſſima, penetrantia, & in profundum ingredientia.

Fornaces pro arena.

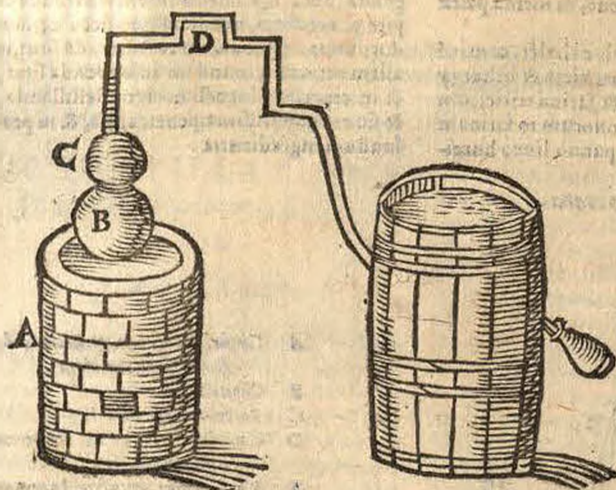

A *Cucurbita vitrea materiam deſtillandam continens.*
B *Capitellum.*
C *Roſtrum capitelli.*
D *Canalis ex cupro ſtannato per vas ligneum tranſiens.*
E *Vas ligneum aqua frigida perpetuo plenum.*
FF *Fornax in ſuprema parte patellam arena repletam continens.*
G *Foramen per quod carbones imponuntur.*
6 *Via, per quam cineres eximuntur.*

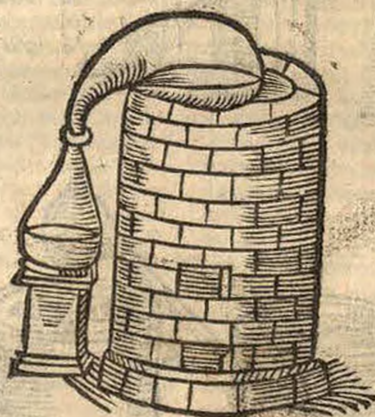
A A A A Imago vniuerſa fornacis. BB *Foramen inferius, ex quo cineres eruuntur.* CC *Craticula carbones continens.* DD *Foramen ſuperius, per quod carbones immittuntur.* EE. *Trabecula ferrea ſuſtinentes cupellam metallicam, vel figulinam, arenæ contentricem.* FF. *Supereminens cupella pars continens arenam & cucurbitam.* 6 *Quatuor foramina fumi.* HH *Vas aqua frigida plenum.*

Aliud genus instrumenti, cum serpente, in quo etiam optima olea conficiuntur.

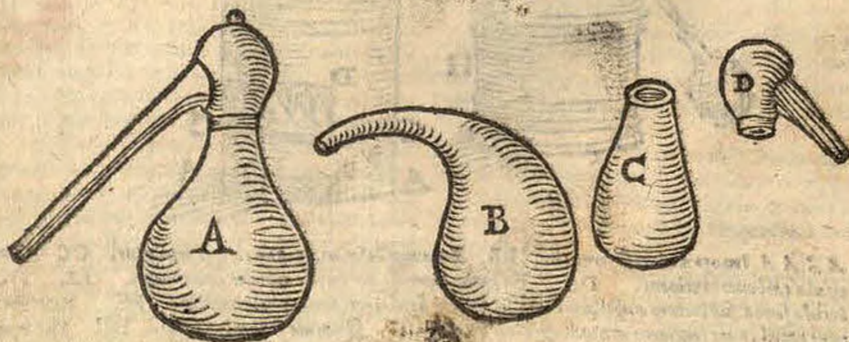

A A *Fornax.*
B *Cucurbita cuprea materiam destilandam continens.*
C *Capitellum ingrediēs cucurbitam, superius foramen habens longum, in quod serpens ingreditur.*
D *Serpens ex duobus frustis, ex aere coronario, &c.*

Fornax cum retorta.

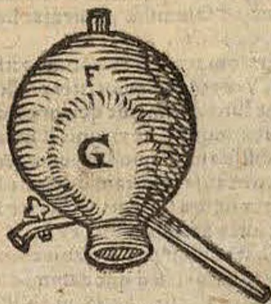

Vasa destillatoria pro arena.

Alembicum

Alembicum refrigeratorium.

A *Cucurbita vitrea, luto obducta, cum suo alembico vitreo.*
B *Retorta vitrea luto obducta.*
C *Vesica cuprea intus stannata, figura ouali, extus stanno obducta, conuenientissima ad olea destillanda.*
D *Alembicum cupreum, intus stannatum, uesicam iam dictam ingrediens.*
F *Vas ex ære coronario continens aquam frigidam.*
G *Alembicum uitreum cum uase refrigeratorio*

DE DESTILLATIONE per ignem.

CAP. XLIII.

PEr ignem olea & aquæ causticę extorquentur, ex metallicis potissimum vt vitriolo, sale, alumine, nitro, tartaro, sulfure, gagate, succino, & simulib. Fornacum aũt duo genera describemus, quorum primum est huiusmodi. Construenda est fornax quadrila tera, & in summo concameranda modicè. In medio summæ fornicis faciẽdum est foramẽ seu infumibulum, ea amplitudine, vt singulis horis, vel quoties opus fuerit carbones per id in fornacem commode immittãtur, cum oblongo batillo ferreo, per quem carbones leniter delabantur circa & intra retortam ne forte retorta lædatur. In quatuor angulis etiam superius relinquenda sunt foramina, siue ventilia, singula singula, & totidem epistomia ex luto paranda. Carbonibus iam impositis, & igne ardente, foramen fornicis imposita scutella ferrea, aut ipso batillo claudendum est & foramina angulorũ relinquenda sunt aperta, vt aditus pateat aeri. Retorta in medio fornacis collocari debet super ferro, quod parietib. fornacis vtrinq; insertum sit, in huius ferri medio concauo imponetur retorta. Os vero retortæ extra fornacem modice prominere debet per foramen, quod statim luto oppleri, & claudi debet, vt nullus illac aeri aditus relinquatur. Deinde cum recipientis vasis vitrei satis magni ore, retortæ os committi debet, vt alterum alteri inseratur. Hanc cõmissuram luto optimo cum albumine oui, & linteis circumdabis diligẽtissimè, ne spiritus vsquam exhalent. Præterea debent adhuc duo foramina in duobus fornacis lateribus oppositis fieri (non in illo, per quod retorta prominet, nec illi opposito latere, sed reliquis duobus.) Hæc etiam suis epistomijs

A claudenda sunt, vt calor intus contineatur.

Horum foraminum vsus est, vt carbones summum fornicem demissi, ferramento per hæc foramina immisso ritè digerantur, ac disponantur, infra, supra, & circa retortam, vt illa omnino in medio ignis sit. Per eadem foramina curabitur, ne craticulæ pauimentũ carbonibus, aut cinere nimium obstruatur, & excludatur aditus aeris, mouendo cum ferramento. Quo facto, mox iterum epistomijs suis claudenda sunt forami-
B na. Ab ima etiam fornacis parte ostiolum relinquendum est mediocriter amplum, vt aer infernè ad eat, ne suffocetur ignis. Paulo supra hoc ostiolum bacilli ferrei transuersi ordine ponendi sunt, quibus induci oportet ex luto pauimentum pollicis crassitudine, plurimis & frequentibus foraminibus peruium, vt accessus sit aeri. Foraminum ea capacitas erit, quæ pollicis in ambitu. Altera fornax quadrata quoque extruenda, eius amplitudinis, vt in ea collocari facile satis ma-
C gna retorta possit. Primo extruatur à terra fornax altitudine pedis, aut circiter, deinde craticulam collocato, ab hac iam dicta altitudine circiter pedem vnum cum dimidio distantem. Tum per mediam fornacem, ferrum oblongum, & forte, optimo luto perlitatum, pertingat, ab vno fornacis latere ad aliud. Inter craticulam, & ferreum baculum aut stylum, adaptato Pigrum Henricum fornaci, secundum latus, prout sequens figura
D tibi depingit. Sit autem Henricus P. ea magnitudine, vt caput penè ingerere possis. Quibus paratis, continuetur fornacis constructio supra ferreum baculum per pedis vnius cum dimidio altitudinem, ac ita apertam relinquito, vsque quo retortam fornaci imponas. Et nota, illud latus versus Henricum P. debere a craticula vsque ad summitatem esse apertum, quoad retorta fornaci sit imposita. Retorta ea parte fornacis,

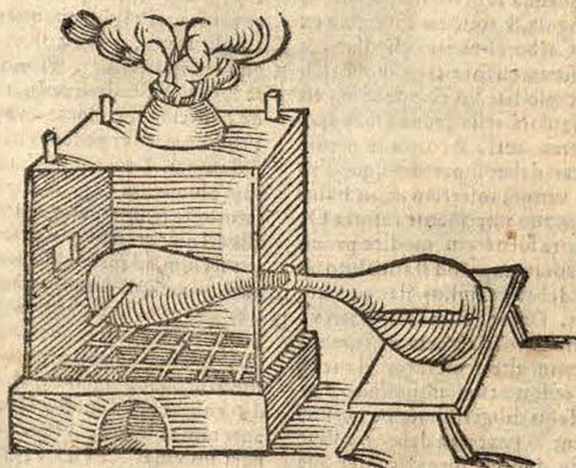
cis, qua aperta est, ponatur per transuersum supra transiens ferrum, deorsum collum vertendo, & collum promineat extra fornacem ad dimidij pedis longitudinem, quo recipiẽs commodius postea luto adaptari queat. Quo facto, partem fornacis apertã a craticula ad summum vsq. claude, retortam simul diligẽter luto fornaci coniungendo.

Ad sumitatẽ vbi perueneris, in vno quoque quatuor angulorum facito foramen magnũ, oui magnitudine, cum suo operculo, quod admoueri, & remoueri possit, reliquis trib. angulis itidem fiant ventilia, minora tamen, vt digitũ maiorẽ tm capere possint. Dehinc fornax paulatim est contrahenda, & in acutum esformada ita, vt in summo foramen quoq. ea amplitudine relinquatur, quæ manum intromissam libere admittat, cui operculum, quoq. fabricandum, quo claudi possit aut aperiri. Posteaquam fornacis extructionem vnam cum retorta ei indita perfeceris, recipiente satis magno opus est, idque collo retortę, quod extra fornacem est exertum, accommodandum ita, vt collum alterius satis profundè in recipiens ingrediatur, & vtrumque simul diligenti studio, & optimo luto coniungatur vt moris est. Vbi hæc omnia præparata, calefiat fornax igne carbonum, & Piger Henricus magnis carbonibus repleatur, operculo imposito claudatur, & omnia reliqua ventiliæ, exceptis tribus supra memoratis paruis, Ostium quoque, quod sub cratere est, vnitate notatum, ex parte dimidia claudendum, propter aerem, ad conseruandum ignem. Procedendo itaque primo igne mediocri, deinde paulatim fortificando ignem, donec ad summum perueniat liquorque extillare desinat.

Cæterum retortæ ex optimo vitro, cuiusmodi est Venetum mediocriter crasso esse debẽt atque luto optimè (de quo præcedenti capite egimus) munite, ne vi ignis dissiliant, vel alioqui diffluant, id quod sæpenumero contigit. Qua de causa retortam duob frustis figulinis retortæ figura formatis, icludere solet; ita tñ vt retorta à frustis nulla ex parte, præter ima (debet enim supra frustulum luti posita esse) tangatur, sed quodammodo in medio cauitatis sita sit, sic enim ab igne defenditur, quo minus rumpi, aut fundi possit retorta.

Notandum etiam hic est recipiens vas refrigerandum esse alio vase aqua frigida pleno, cum epistomio, vt supra recipiens vas cõtinuè aqua frigida destillet, aut imposito huic vasi filtro, aqua similiter supra recipiens destillet, sicque refrigeretur recipiens, quod vi excedentis caliditatis alioquin dissiliret. Post absolutam destillationem & fornacis retortęque refrigerationem, oleum in balneo mariæ corrigendum, & aqua quæ ei permista est destillando separanda, & remanebit in cucurbita oleum. Fit autem hęc separatio cucurbita vitrea erecta cum capitello & recipiente.

Primum fornacis genus.

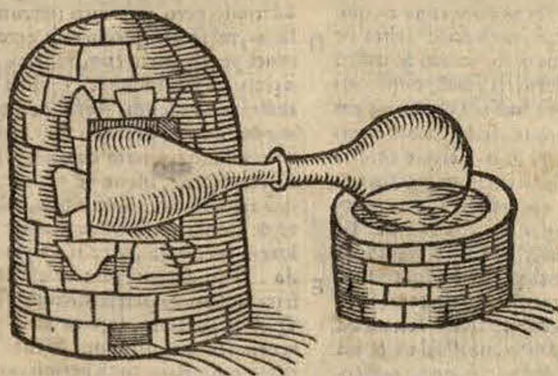
Alterum

Alterum fornacis genus.

1 *Porta, per quam aer ingrediens ignem fouet.*
2 *Craticula, cui carbones incumbunt.*
3 *Piger Henricus, carbones deferens.*
4 *Locus quo repositum est oblongum ferrū, sustinens bocciam.*
5 *Collum bocciæ prominens, deorsum inclinatum.*
6 *Recipiens magnum.*
7 *Ventilia quatuor.*
8 *Foramen magnum in summitate fornacis.*

Tertium.

DE DESTILLATIONE per descensum.

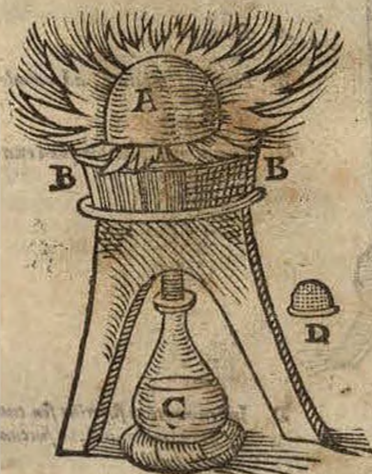
CAP. XLIIII.

PEr descensum quoque olea & aquæ eliciuntur. Aquæ quidem ex floribus rosarū aliisque similibus. Olea vero ex lignis, vt iuniperi aloes, guaiaci, fraxini, piceæ, &c. Ex lapidibus, vt gagate, & marinis, vt succino, aliisque quæ contumacius oleum reddunt. Ex lignis fit hoc modo. Accipe inuersam bocciam eam impletam lignis concisis, luto cum fornace optimè coniunge, ea nimirum parte, A qua corpus bocciæ fornacem contingit, & impone alteri bocciæ inferius sitæ, tum superiori carbones super impone circumcirca, & accende per aliquot horas, donec quicquid pingue, & aquosum est, effluerit. Remota postea superiori boccia, inferiorem accipe, & oleum exime, atque ab aquositate secerne, vt supra docuimus. Ex rosis, aliisque floribus per descensum destillatur aqua hoc modo? Accipitur mortarium, vel olla vitreata, vel ænea, & B tergitur lineo panno firmiter vndiquaq; succincto & colligato panno, impone quicquid destillare volueris, verbi gratia, folia rosarū, deinde patinam prunis impletam immediate im-

pone rcfis, ita deorsum aqua destillabit satis A bona,& fragrans. Tantum cauendum est, ne flores aduratur & aqua adustionem resipiat. Quidam inter materiam & vas ignem conti nens,chartam mundam interponunt, ita mi nus facille illam adustum iri credunt. Hæc ra tio destillandi idiotis & mulierculis familiarissima est, sed tamen nō omnibus rebus ido nea. Ad destillandum vero oleum succini,alijs instrumentis opus est. Quantum ad forna B cem attinet,sit ea rotunda, duorum cum dimidio pedum altitudine,latitudo vero ipsius diametralis sit duorum spithamarum. Extruatur autem vel ex lateribus,vel ferro, luto obducto,habens duo foramina rotūda, per quæ vt post depingemus canales instrumenti exire queant. Porro alia duo præparari tibi curato instrumenta ex cupro intus stanno obducta,præsertim inferius,superius habeat figuram cucurbitæ,altitudine spithamæ vnius & dimidiæ,ex integra lamina compositum,& col C lum ipsius applicetur inferiori instrumento illudque ingrediatur. Paretur etiam ex cupro operculum rotundum, & foraminibus plenū vt tectum eo succinum,emanare & destillare succinum possit. Inferius vero instrumētum quantum recipiens succinum, sit rotundum habens collum ,quod recipiat, & in se contineat collum cucurbitæ,capax trium vel quatuor mensurarum,habens duos canales,quorum unus descendat,sitque inferior, alter ve D ro ascendat. Postquam fornacem & instrumenta tibi omnia parauerisl, accipe inferius instrumentum,impone fornaci,& excrito ambos ipsius canales , atque illud in fornace optime munito lateribus & luto. fietque interseptum satis firmum,ne ab extra inspiciatur,& ignis ipsi incubando nocere possit,tantumq; ipsi aquæ infunde,donec ex canali effluat. Postea positis alternatim & succino & lapillis in cucurbitam luto uestitam , ita ne succinum, E sed potius lapilli operculum attingant, rege cucurbitam , ac operculum clauis ferreis ad latera ipsius infixi munito, ne illud ui & impetu caloris excidat, sed potius oneri suffice re queat , & impone cucurbitam inferiori instrumento,ac locum, vbi coniunguntur,obli ne luto, ne aliquis uapor exire possit. Similiter & canalem ascendentem obstrue ligneo, cono,ut extrahere eum posis, si affundenda est aqua calida,quod fiet,si parum ipsi inerit & oleum exire nequiuerit. Canali inferiori appone alium canalem stanneum , uel ex cupro confectum, trāseuntem vas aqua frigida repletum , quæ vbi calefacta fuerit, aliam frigidam affunde. Illi uero canali receptaculum adiungito, in quo sit lib. j. aquæ frigidæ purissimæ , satis magnum, & capax aquæ cum oleo Sit autem uel vitreum,uel figulinū munitum uitro,non cupreum,quia facillimè oleum contrahit niredinem ex ærugine, quæ cupro inest, omniaque optime & diligentissime obstruantur. Hęc ubi facta sunt omnia, circa cucurbitam prunis ardentibus accende ignem placidum,suppeditantem ex omnibus partibus ęqualem in principio calorem,& auge eum successiuè, usque ad uesperam uno enim die ea destillatio finitur, donec tota cucurbita tegatur, & obruatur ignitis carbonibus. Et obseruandum est, ubi cucurbita qua si excandescit,absolutam esse destillationem, quare ignis remoueri potest, stent tamen sic per integram noctem sine igne, vt per se frigefieri possint. Postea exemptam cucurbitā reperies vacuam à succino, lapillos, qui ipsi adhuc insunt,nigros quasi fuligine obductos. In fundo vero inferioris instrumenti cernes fæces,vel scorias picem referentes, oleo innatante per canalem cum aqua ad receptaculū delato,quæ vtraque reseruanda sunt, donec rectificetur oleum. Rectificatur autem hoc modo. Accipe cucurbitam vitream,atque in eam infunde aquam cum oleo, vt uenter ipsius repleatur, usque ad collum, & imposito ipsi alembico similiter uitreo,balneo committe,& omnia optime communire debes,ne calorem perfiugat,& calida aqua est affundenda. Si quidem uitrum calefactum subitam frigefactionem perferre nequit, sed rumpitur Quibus peractis, applica alembico quoque receptaculum uitreum, & exhibito oleum purissimum,pauca aqua permixtum,quæ segreganda est ab oleo, ut supra in balneo sicco diximus.

Instru

Instrumentum quo olea ex lignis extrahuntur per descensum.

A Cucurbita continens materiam destillandam.

BB Fornax carbones continens, ita ut superiorem cucurbitam circumdent.

C Vas recipiens circulo stramineo impositum.

D Lamina foraminulenta, in circumferentia limbum habens supra infraque eminens ut tam cucurbita, quam uas recipiens in limbos illos immittantur.

Boccia superior cum inferiori coniuncta.

Instrumentum, quo aquę ex floribus per descensum destillantur.

A Vas ignem continens.

B Olla uitreata.

Instru-

Instrumenta, quibus succini oleum extrahitur.

A Fornax.

B Foramen superius, ad canalem alterum.

C Foramen inferius, per quod exit inferior canalis.

D Instrumentum superius seu cucurbita, in quam conicitur succinum cum silicibus.

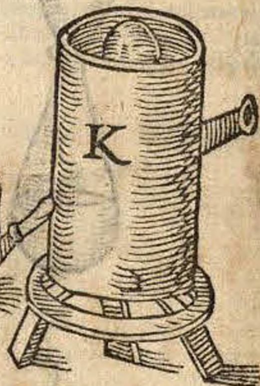
E Instrumentum inferius excipiens seriam & oleum.

F Canalis superior, per quam subinde affunditur aqua calida.

G Canalis inferior, per quem oleum una cum aqua egreditur.

H Cucurbita

H *Cucurbita cum inferiori instrumento coniuncta, si sunt utraque imposita fornaci.*
I. *Operculum perforatum quo obstruitur cucurbita.*
K *Fornax cum omnibus ad destillationem necessariis. Fornacis enim structura ad dextram apparet, cuius summitatis medio cucurbita eminet. Habet eadem fornax ad dextram prominentem sursum versus canalem (qui canalis superior dicitur, ligneo cono obstructum. In eadem ad lauam conspicuus est canalis inferior, cui alius per refrigeratorium transiens, attexitur. In medio apparet vas refrigeratorium, cum suo canali ad lauam, cum quo statim recipiens committitur.*

DE DESTILLATIONE in Sole.

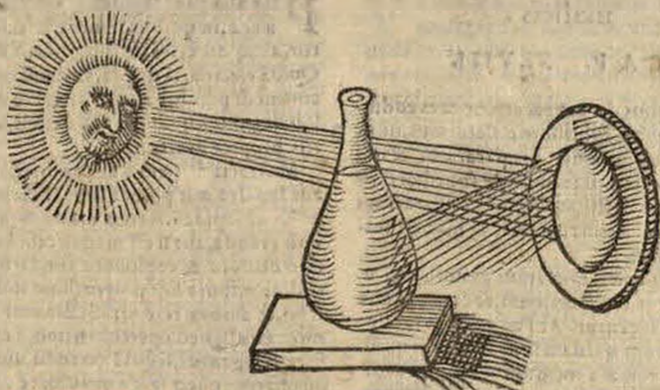
CAP. XLV.

IN sole fieri solet destillatio, locis calore solis æstuantib. posito super calidam arenã vase vitreo, re destillanda repleto, vna cũ appenso seu coniũcto recipiente. Verum hic modus nostris regionib. frigidiorib. scilicet, non admodum vsitatus est.

Destillandi rationem per solarium radiorũ calorem frigidis etiam regionibus vtcunque accommodatam, vt odorem flores varij, cæteraq. distillanda, & qualitatem retineãt, docet Adamus Lonicerus in nat. histor.

Cauum, inquit, ignitum speculum, solis splẽdori obuerte, vitrum, cui materia in est, inter A solis radios, & speculum collocato, ita vt radij solares in speculo ad vitrum, secundum figuram subscriptam se reuerberent.

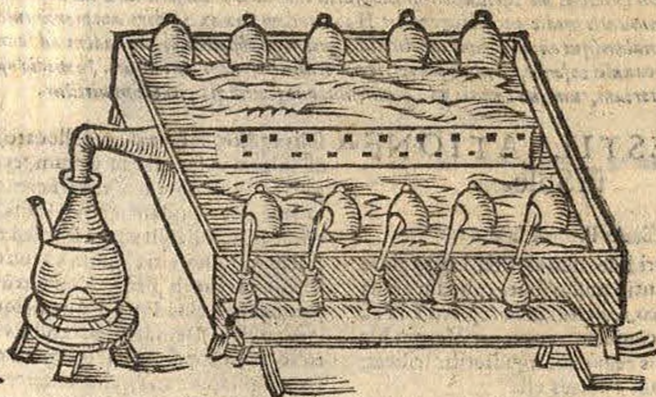
Est & alius quidam modus, Italis præcipue vsitatus, destillandi aquas in sole, hoc modo. Accipiunt duo vitra, vnum vacuum, alterũ herbis, aut florib. plenũ. Hoc vitrũ ita plenũ panno lineo claudũt, per quem liquor destillare possit. Deinde huius collũ, vitri vacui collo superimponunt, ac diligenter aut luto, siue argilla, aut alia quauis materia obturãt omnes meatus, ne quid exhalet, colligantes B vtrumq. vitrum, atq. radijs solarib. ea exponẽtes, vt illud quod herbas, vel flores continet, dependeat, alterum quod vacuũ est, inferius ponatur, vt liquorẽ, qui in sole excoquitur, excipiat, ita parant mulieres Bononienses aquã ex florib. rubi, ad oculos.

DE DESTILLATIONE in fimo.

CAP. XLVII.

IN fimo equino vel alia re putrescente destillatio fieri solet, si vel paupertas, vel alia causa impediat, quo minus igne vtamur. Verũ vt chymistis in multis fuerit vtilis, medico tñ non est receptẽda, propter causam in lignis putriq. & ex putredine, vel alia de causa graueolentibus, si præsertim intra corpus est recipienda, nam admouendorum foris minor habetur ratio. Est quoq; destillationis apud chymistas modus, qui fit in fimo equino, calore eius aucto per fumum, seu vaporẽ aquæ ebullientis, ad hunc modũ. Extruatur area lignea sex vlnarum lõgitudine; latitudine vero tãta, vt cõmodè & cucurbitarum corpora C vtrinq. recipiat, & spaciũ nihilominus relinquatur, quo canalis inter vtrũq. hocciatiũ ordinẽ penetrare possit. Arca repletur fimo sicco, permixto stramini dissecto, & imponitur in scamnũ, vt altior extet. Fimo cucurbitę indantur, capitellis extra eminentib. vt nasus recipientib. adaptari queat. Inter has medias extendatur canalis æreus, aut plumbeus, aut et si placet, ligneus, habens multa foramina exigua secundũ totã canalis lõgitudinem extremitas altera sit incurua terram versus spe D ctans. Tũ rursus aliud vas terreũ, aut æreum iuxta ponatur habens collum oblongũ, cui adaptetur canalis. Vas inferius aqua replendũ, & impositũ tripodi, igne calefiat, vt aqua ebulliat, & vapores inde ascendentes per canalem fimũ calefaciant, & simul quoq. cucurbitas, vt figura sequens nobis repræsentat.

DE INSTRVMENTIS crassiori præparationi inseruientibus, & primo de cultris, limis & malleis.

CAP. XLVIII.

A HActenus de præparatione tam rudiore, quam subtiliore disseruimus, nunc de instrumenti præparationi & quidem crassiori famulantibus (de subtilioribus enim supra in destillandi generibus tractauimus) agemus a cultris, limis, & malleis initium sumentes.

Sunt itaq. cultri non vnius generis, alij n. sunt vulgares & vsitati, quib. radices, & alia communia secantur. Alij ad certos vsus destinati, quorum quidam sunt incisorij quib. radices, & aromata inciduntur, qui in capite affixi sunt tabulæ alicui certo ferramento in altera parte ansam ligneam habētes qua præmūtur res, quæ altera manu cultro subijciuntur. Est & culter, quo saccharum tundēdo finditur, breuis, crasso dorso, firmus, ne frangatur. Cognata sunt his ferramenta, quibus flores, herbæ, & alia quædam ad conseruas, aliaque necessaria secantur. Alia sunt figura lunari, vtrinq; ligneis ansis infixa, alia oblonga, lata, quæ feriendo dissecant.

Limis indigemus propter res, quæ non facile tundi terique possunt. Lima alia crassior est, alia tenuior. Vtraque suum vsum habet, & necessaria est.

Quod ad malleos attinet, duobus generibus opus est, vno ligneo, oblongo, graui satis quo in findendo saccharo vtimur. hic cum suo cultro in arca sacchari seruetur, reliqui ferro constant ad varios vsus.

DE PILIS MORTARIIS, & pistillis.

CAP. XLIX.

PIlæ aliæ sunt lapideæ, vel fictiles, aliæ aneæ, in quibus semina, & nuclei teruntur, aliaq diuersis signis subiguntur, & miscent. Quidā electuaria quędā, vt diaphœnicum, in eiusmodi pilis subasperis atterere, & miscere

B solent potius quam in vasis æneis, aut mortarijs, propter acetum.

Mortaria aut ænea, aut ex orichalco facta, aut lapidea, aut plūbea sunt, sufficit vnū plūbeū, vnū lapideū. Aenea multa, & varia sint, vnū grande, aut si est magna officina, duo, in quo duriora, & copiosiora tundātur, reliqua ordine minora sint proportione, minimū mo

C scho, & ambræ terendi destinatur, magna mortaria ligneo operculo firmo, ī medio perforato, tegantur, si quid terendū, aut tundendū offertur, quod facile in puluerē dissipatur. Totidem sint pistilla quot mortaria, & eiusdē materiæ, quāquā ad oīa ferrea ferè sunt accōmodatiora, fiant autē ex ferro durissimo, ne quid terendo vel tūdendo decedat, & materijs admisceatur. Vnum et sit ligneū magnū longum, quo recentes herbæ tunduntur.

D

DE SPATHVLIS, ET cochlearis.

CAP. L.

SPathulę magnitudine pistilla ęquēt numero vero excedāt. Nā opus est spathulis et ad eximēda medicamina è pyxidib ite ad cōfectiones, ne ijsdē ad electuaria & vnguenta vtendū sit, qd quidā impuri non sine incōmodo negligūt, vt em materiæ, ita quoq; in stru-

instrumenta confundi non debent. Ad hæc parum parua spathula, multum maiore, contra quorundam morem eximi debet. Forrecæ ad communem vsum sunt aptissimæ, ad decoctiones vero qualescunque ligneæ præferuntur, si modo ex solida materia factæ sint. Variat etiam figura, extremitas sit lata, rotūda, oblonga, non nimis magna, ad quosdam tamen vsus latæ, figuræ linguæ præstant.

Cochlearibus variis, & ad varios vsus pharmacopœus indiget, primum opus est magno ferreo, quo eximātur materiæ in magno mortario tusæ. Deinde paruis æneis ad pulueres eximendos è pyxidib. Tertio magnis ferreis foraminulentis duob. quib. spumæ, aliab. excrementosa in summo natantia auferuntur ab ijs, quę decoquuntur, vno atq. altero vnū foramen habente ad confectiones.

DE CRIBRIS, ET COlatorijs.

CAP. LI.

VArijs cribris opus est, partim minorib. ex corticib. tiliæ, partim ex setis equinis confectis. Ex corticib. fiunt magna cribra, & parua quoq per quæ semina & confectiones traijciuntur. Setaceorū alia sunt aperta, alia vtrinque clausa. Per aperta metallica, & terræ species crassiores ac viliores cribrātur reliqua alia. Pretiosi lapides per sericū duab. latæ pyxidis partib. tanquā septū inclusum cribrentur. Non aūt vno ad diuersa, nec diuersis ad vnū vtendum est. Hoc ergo pacto distinguantur & inscribantur, ad aromata, ad amara, ad purgantia. Sunt quædam, quæ singularia cribra exigūt, vt venena, ærugo, &c.

Colatoria alia ex panno linea, alia ex laneo alia ex setaceo fiunt, alia sunt raræ texturæ, alia densæ. Quidā colaturi decocta duob. vel trib. colis vtuntur, supra se positis Superiore rariore, inferiore dēsiore, medio mediocri, nō absq. rōne, id enim citius, quod volunt, assequuntur. Quædam per saccos colantur, &c.

DE AHENIS ET VASIS metallicis reliquis, item torcularibus, & fornacibus.

CAP. LII.

AHena varii sunt gñis, & vsus, nec eiusdē quātitatis, alia sunt profundiora alia latiora, alia inter hæc media. Vasorū reliquorū quędā orichalco constant, quib. tonsores vti solet his addātur duæ ferreæ ansæ. vt igni imponi, & in tpe remoueri facilius possint. Horū vsus est ad decoctiones. Sunt & alia vasa nō magna, rotūda, instar medij globi in vna parte plicam habētia, in alia manubrium habēt, cui ligneus pediculus insertus est, ne manus vratur. Quibus ad orbiculos fundendos vtimur, vocantur vocantur vulgo Patellę.

Torcularibus opus est ad succos exprimēdos. Duo sufficiunt Alterū ad liquores aquosos, alterū ad olea, aliaq. pinguia. Nec debent eodē modo promiscue exprimi. Fornacū alię sunt portatiles, ex fero factæ, quarū caput est pile simile, in fundo foraminulentū vel craticula ferrea constans, per quæ cineres decidūt in subiectā partē mediā, quæ in latere habet ianuā paruā, ea clauditur, si flamma nimis magna est, aliqui aperitur, fundū folidū hēt. Insistit totū opificiū trib. validis pedib & bicubitale est. Aliæ fornaces sunt extructæ suis focis, illis similes, sed absq. pedibus.

DE TABVLIS ET mensis.

CAP. LIII.

VArias & diuersas tabulas habere oportet, ligneas & lapideas, vnā ligneā, in q̄ nudā cribrentur materiæ, aut chartæ substernantur, aliā, in quā materiæ ad cōpositionē Antidotorū disponantur, hæc tegmentū habeat, ne vel si abeundum, vel expectandum, materiæ cōfundātur, aut aliæ res extrinsecus immisceantur. Non enim parmacopęus miscere simplicia eiusmodi det, nisi medici adsit Tertia tabula ad materias decoctionū accipiēdas Lapidearum tabularū vna cū lapide manuali ad terendos lapides pretiosos destinata sit, altera ad penidia, tertia ad emplastra, cerata De mensis non possunt tradi præcepta certa, multis enim opus est, vna in pharmacopolio, in qua materiæ ponderantur, altera, in qua dispensantur & reponuntur. hęc dēt esse libera. ac singulis chartis impone aliqd̄ graue, ac diligenter nota singula ne confusio aliqua fiat, altera vero varijs reb. instructa sit. Nā super hanc pendeat instrumentū, rustro non multū dissimile, in quo suspendantur lances vascula ex orico, cochlearia parua, item duæ pyxides rotundæ. quibus funiculi altera crassiore, altera tenuiore dependeant. Itē forfices aliquot, vna magna & firma, qua herbæ inciduntur, reliquæ minores ad chartas & fila. In mensam collocata sit arcula continens pondera minora omnis generis. In mensa sit foramen, vt quod pecunia in cistulam subiectam demittatur. Sint & aliæ arculæ clausæ, in quibus res necessariæ & pretiosæ contineantur. Consultum etiam est, omnia in librum referri, quæ venduntur vt exacta septimana pharmacopęus accepta

cum

cum indice conferre possit. In laboratorio sit mensa munda, in quam penidium disponatur, rotulæ, morsuli, & alia eiusdem generis. Deinde alia mensa ad herbas necessaria est, nec sunt in terram proijciendæ, quod quidã faciunt, ne vel pedib. conculcentur, vel à canibus comminguntur. Est & mensa opus, supra quam herbæ destillandæ cultris feriãtur. reliquas omitto.

DE FORMIS.

CAP. XIV.

FOrmæ variæ sunt, aliæ ad animalia ex sacharo effingenda: quarum aliæ simplices sunt, aliæ duab. constant partib. quæ imposita massa claudantur, & quod superuacaneũ est, exprimunt, aliæ ad marcipanes, aliæ ad trochiscos ex metallo, aliæ ad ceram sigillatoriam, &c.

DE FINE MEDICAMENTORUM.

CAP. LV.

CAusa efficiente expedita, ad finalem nobis perueniẽdum est. Est etenim certus medicamentorum finis, vt conferant vel ad necessitatem, vel ad ornatum, ad necessitaté quidem, vt sanitas vel constans conseruetur, vel lapsa insensibiliter præseruetur, vel sensibiliter lapsa restituatur. Ad ornatum vero, vt pulcritudo scilicet constans conseruetur, vel destructa reficiatur. Quæ sanitatem conseruant medicamenta, eius naturæ similia esse debent, quæ conseruanda est. Similia autem sunt temperata, quæ neq. temperiem, neq. cõpositionem, neq. vnionem immutant, cuius A modi sunt, quę medicis res non naturales appellantur. Quę vero præseruant corpus medicamenta, ea partim similia, partim contraria esse docet. Pręseruatur nãq. corpus partim cõseruãdo id, quod nondũ est amissum, similib. partim curãdo, quod est ablatũ, contrarijs. Verũ cũ nostrũ institutũ hoc loco nõ sit disserere de medicamẽtis sanitaté conseruãtib. & præseruantib. (de his n. in nostra medicinæ syntaxi B copiosè tractatũ est) de ijs tantum, quæ sanitaté sensibiliter lapsam, siue intéperatura, siue mala cõpositio, siue vnitas fuerit soluta, restituũt, agendũ est. Sũt itaq. quę sanitaté restituunt medicamẽta morbo cõtraria. Contraria. n. contrariorũ sunt remedia. Siquidé calida frigidis, frigida calidis, humida siccis, sicca humidis & putridis cõferunt morbis. Sic quoq. quæ aperiũt medicamẽta, obstructis, quæ déśant rarefactis, quæ rarefaciũt déśatis quæ dilatãt adstrictis, quæ adstringunt dilatatis auxiliãtur, quæ detergunt sordidis, quæ replent, cauis, quæ cicatricé inducũt, planis C medẽtur vlcerib. item quæ attenuant, humorib. crassis, quę incrassant tenuib. quę incidũt lentis, quæ abstergunt viscosis, quæ euacuãt plenitudini, quę purgant cacochimę sunt vtilia. Quæ vero medicamenta sint calida, frigida, humida, sicca, itẽ quæ aperiẽtia, claudendentia, adstringentia, detergentia, consolidãtia, attenuãtia, incrassantia, incidẽtia, abstergentia, & cætera. quæ tertijs agunt qualitatibus, inter quæ ornẽtia quoq. cõprehẽdimus) D libro secundo sufficienter dictum est, vt pluribus de his disserere sit superuacaneũ. Porro quantũ vnũquodq. horũ immutare debeat, & quãdo, & vbi, indicabit id nobis tum morbi quantitas, tum tempus & locus. Sed cum hæc ad praxim potius quam ad medicamentorum tractationem pertineant, hic de medicamentorum causis finem faciemus.

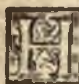
FINIS LIBRI TERTII.

ANTIDOTARII GENERALIS.

LIBER IIII.

DE MEDICAMENTORUM ACCIDENTIBUS.

CAPUT I.

HActenus qua fieri potuit breuitate medicamentorum causas expediuimus, vt iam nihil aliud restare videatur, quam vt eorum accidentia paucis discutiamus. Hęc autem accidentia E vocantur, non vt in physicis, quæcũque præter subiecti corruptionem adesse vel abesse possunt, sed ea solum, quæ cum effectus sint effectus, sub nullo causarum ordine continẽtur. Ex ijs enim quæ supra descripsimus, multa sunt, quæ ad accidentium classes referuntur, causarum tamen etiam rationem obtinent. Id in primis & secundis medicamentorum qualitatib. animaduertere licet. Quamuis enim substantiarum, quibus insunt, effectus existant, causæ tamé etiam sunt aliorum

effectuum,

effectuum, quos libro secundo quantum tulit ipsa breuitas, exposuimus. Sunt hæc igitur accidentia, de quibus hoc libro sumus acturi, ex qualitatibus quidem color, odor, sapor, & consistentia, ex quantitate pondus & mensura, valor seu taxatio, & medicamentorum penuria seu delectus, & conuenientium substitutio, quæ ἀντιβαλλόμενα vocant. Ex loci ratione, collectio & repositio, ex tẽpore, collectio & duratio, ex situ, ordo & dispositio. Cũ hæc itaque medicis negligenda non sint, de ijs aliquid etiam scribendum est, ne quid huic Antidotario deesse videatur. Ad quid autem horum obseruatio conferat, satis ex eorũ descriptione patebit. Rem igitur à coloribus exordiemur.

DE MEDICAMENTORVM coloribus

CAP. II.

A Nihil equidem suapte natura colores efficiunt, quod ad tuendam sanitatem, aut depellendos morbos conducat. Nõ enim medicamenta coloribus, sed tactilibus qualitatibus humanum corpus immutant. Quæ causa est, vt colores ad medicamentorum accidentia, non autem causas retulerimus. Cum tamen ægrotantibus non iis solum inseruiendum sit, quæ sanitatem pollicentur, sed corũ etiam desiderio sæpe satisfaciendum, in hoc certe plurimum intentos decet esse medicos, vt quoad eius fieri potest, medicamẽtis color inducatur qui gratus sit ægrotãtibus, vel quo saltem non offendantur. Fit enim sæpenumero, vt vel solus color nauseam moueat, quod omni ratione præcauendum est, ne vel ægrotans medicamentum non excipiat, vel non retineat assumptum. Varijs autem modis medicamenta colore magis grata redduntur. Aut enim lotione sordes, & ea, quæ colorem magis ingratum efficiunt abstergimus, aut aliquorum immixtione color medicamẽtis inducitur, qui sit ægrotantibus acceptior. Coctura denique medicamentorum colores immutantur. Quædam enim igne magis albescunt, quædam fulua, vel rufa fiunt, tandemque nigerrima, de quibus supra capite de coloratione satis actum est, vt ea de re non sit rursum instituenda tractatio. Cæterum id hoc in loco maxime visum esse discutiendum, vt studiosi colorum differentias, & naturam intelligant. Non enim negligendum est, quod a coloribus sumitur indicium ad dignoscenda medicamenta, quæ nimirum synсera sint, & quæ uel tempore vitiata, uel hominum dolis adulterata esse conspiciantur. Differentias itaque philosophi duas coloribus attribuerunt, vt simplicissimi colores existant albus & niger. Horum enim temperatura varios nasci colores existimarunt. Quod autem medici sola meditatione contenti non sint, sed quæcunque contemplantur, ad vsum referant, non est, vt hic subtilius colorum causas inuestigemus id nimirum medico satis fuerit, si sit colores oblatos ipso visu discernere, possit, quod certè magis visu, & conspectione frequenti, quam rationis discursu, uel philosophica disputatione consequimur. Non enim qui nunquam oculos aperuerit, quid vel viridis, vel cœruleum, intelligit. Tanta quoque B est colorum varietas, vt proprijs nominibus describi non possint, sed ab ipsis rebus coloratis sumendæ sint denominationes. Herbaceus enim color, aut croceus nominatur non is solum, qui croco, uel herbis inhæret, sed quicunque vel crocum, uel herbas referunt. Cum itaque tot tam varij colores medicis simplicia perquirentibus offerantur, id certe fuerit meito consultissimum, ut certis ij differentijs distinguantur, ne quos confusio pariat errores. Sex ergo colorum genera constituere licet, C album, nigrum, viridem, flauum, rubrum, & purpureum. Tot enim colores maxime conspiciuntur, ad quos reliqui omnes reduci possint. Etsi vero pallidum, & rufum addunt aliqui, cum tamen color pallidus sub albo, rufusque sub rubro comprehendi possit, non videntur hi ab aliis esse distingdendi. Quod ad reliquos autem colores attinet, quorum infinitus pene numerus est, tales existũt, vt non proprijs differẽtiis à se inuicem, & modo descriptis, sed secundum magis & minus solum discrepent, quæ nimirum uarietas visu D melius discernitur, quam verbis describi possit. Porro non id agnoscenda solum simplicia, sed ad eorum præparationem colores a medicis obseruantur. Coctura siquidem, vt supra de medicamentorum coloratione dictum est, varios nanciscuntur medicamenta colores. Verum vero medicamentorum uires ab ipsis eorum coloribus inuestigari possint, quæsitum est à multis. Vna enim color hominum naturas ostendat, vt qui cæteris nigriores existunt, temperamento ... eo quoque E calidi ... decur eadem etiam medicamẽtorum esse ratio, vt quæ sunt alba, refrigerandi vim habeãt, nigra vero calefaciendi. Sed cum contrarium in plurimis animaduertatur non licet in rebus adeo dubijs generalia cõstituere præcepta. Forte tamen hac ratione compositorum vires ex coloribus agnosci posũt, vt vnguenta lacteo colore ob cerussam refrigerandi facultatem habere colligas, viridia F vero emplastra detergendi, quod eum ab ærugine colorem maxime recipiant. Verum, vt dictum est, incertum existit de hisce iudiciũ, quod non vna sit ratio, qua medicamentis colores inducuntur.

DE MEDICAMENTORVM odoribus.

CAP. III.

A SI colorum in medicamentis habenda sit ratio, certè nec odores negligendi fuerint. Non enim grauiter olentia cerebro solum offensa sunt, stomachumque sæpenumero subuertunt, & syncopen, etiam interdum inferūt B cum bene olentia spiritus animales, & vitales reficiant, naturæ nimirum acceptissima. Quæ causa est, vt non assumendis modo, sed extrinsecus admouendis ea subinde misceantur, quæ grato prædita sunt odore, de quibus supra satis actum est in medicamentorū præparationibus. Cæterum vt à se inuicem simplicia dignoscantur, vt etiam quæ proba sunt à vitiatis discerni possint, odores obseruari debent. Sunt enim, quæ, cum eodem colore prędita sint, non visu, sed olfactu diiudicantur. C Varia quoque ratione medicamentorum colores ementiuntur, qui nempe fucus odorib. deprehenditur, cum non sit perpetuo tutum vt gustu medicamenta probentur.

Porro quod ad medicamentorum vires attinet, eæ melius olfactu, quam visu dignoscū tur. Naturæ siquidem accepta sunt, quæ gratum spirāt odorem, vt eadem cerebrum, cor, & stomachum roborent. Quæ vero grauiter olent, vires habent naturæ contrarias, vt modo D dictum est, etsi quædam, vt castorium foetidissima, naturæ non sunt inimica. Quod autem odorum differentiæ nec nominibus distinctæ sint, nec commode uerbis describi possint, dubium est, & difficile, quod ab odoribus sumitur iudicium, ad exquirendas medicamentorum facultates. Ab ipsis equidem saporibus odorum denominationes mutuātur, vt odores vel acerbi, vel austeri, vel dulces existant, atque adeo sint odorum, quot sapo E rum differentiæ. Nequaquam tamen eadem est odorum natura, quæ & saporum, vt iisdē nominibus participare debeant. Quis enim salsedinem, quis amarorem vnquam odoran do perceperit? At si tamen id ita intelligendum esse velis, vt rerum salsarum acrium, vel amararum odores iis vocibus ideo nuncupētur, nō quod vel salsi, vel amari sint, sed quod earum rerum odores existant, nil equidē mo F rer, si res ita se habet, verum longe diuersum animaduertere licet, cum amara sit maiorana, libanotis, hyssopus, & absinthium, amara item sit cicuta, cum horum tamē odores sint multo diuersissimi. Consultissimum itaque fuerit, vt singulorum simplicium odores diligenter obseruentur. Hæc autem olfacientibus occurrunt maxime, pueris etiam notissima, vt vel grati, vel ingrati sint odores. An vero vel acutus odor sit, vel obtusus, non facile quiuis discernere posit. Acutus nimirum odor est, qui cito cerebrum, ferit, eo facilè tenui substantia penetrans Obtusius vero cerebrum quidem attingit, sed non id irritat. Frigiditatis hic index est, ille vero caloris, inter medii mediam quoque rerum temperaturam indicant, vt quæ suauem spirant odorem, calore sint prædita temperato. Non qui tamen gratus est odor, idem ob id suauis existit cum plurima, quæ suapte natura beneolent, multis aduersa sint. Multi namque moschi offenduntur odore, qui tamen inter cæteros merito censetur esse gratissimus. Causa nimirum hęc fuerit, quod subtilissime frageret, vt cerebrum calidius, tenuesque spiritus nimis conturbet. Quę vero grata sunt olfacientibus, & ita quidem, ut leni quadam vulcedine cerebram oblectent, nulloque uigoris excessu molesta sint, hęc apprime suauia nominantur, quod omnibus arrideant. Talia sunt rosę, viola martia, uerbasculum, & similia quę nec quantitate, nec diu olfaciendo fastidium pariunt A cinguibus & maxime calefactis odor emanat, quem forte non absurde uocauerit aliquis exhalationem, quod adeo crassus aliquando sit, ut effumare conspiciatur. Sunt, qui panis recentis olfactu uitam ad aliquos dies protraxerint. Nemo certe nutriendi uim òdoribus adscripserit, nisi forte odoris nomine res odoratę intelligantur, non quidem unde prodit, sed quibus inest odor. Cum enim suffitus olfactu percipiantur, fit, ut inter odores numerentur. Odor itaque è pinguibus promanans, etsi suapte natura nec ingratus est, nec uigoris excessu ueilicat, non ideo tamen suauis est nominandus, cum solis esuriē tibus, nec iis quidem omnibus arrideat. Hic etiam temperatus est, & inter suauem & obtusum continetur E putridis rebus, & acidis odores quoque uarij producunt, qui suas pro rebus subiectis differentias sortiuntur. Alia quoque sunt odorum genera, quorum descriptiones ex natura saporum desumendę sunt. De his ergo non est, ut agamus amplius, cum ex sequenti capite, si quid in his desideretur sumi posit.

DE MEDICAMENTORVM saporibus.

CAP. IIII.

SApores non ad alimentorum gratiam solummodo requiruntur, sed medicis eo quoque nomine diligenter obseruandi sunt, vt & medicamenta dignoscantur, & medicamenta, quę assumenda prescribuntur, gratiora sint ęgrotantibus. Non enim satis est, si medicamentum uires, quas oporteat, habuerit, sed in id intentum esse decet, vt id finem suum assequatur. Cum itaque multa sint, quibus medicamentorum actio, uel inhibetur, uel adiuuatur, eorum quoque ratio medicinam

medicinam facturis habenda est. Non eius ergo parui refert, quo sint medicamenti sapore, si vel assumenda, vel ori admouenda sint. Ventriculus enim si quid aspernetur, id protinus euomere contendit, quæ vero grata sunt ea suo continet amplexu.

Cæterum quã ratione grati sapores medicamentis inducẽdi sint, supra suo loco dictũ est, vt ea tractatio nunc non videatur esse repetenda. Qm vero sapores ad dignoscẽda medicamenta, & eorum examen exequendum, certius præbent iudicium, q̃ vel colores, vel odores, ob id eorum differentias Medici diligentia quoque maiori descripserunt, & hoc eo maxime, quod gustus reliquis sen.sib. medicamentorũ vires manifestius edoceat. Cũ itaq; saporem discrimina, vel pueris ét notissima sint, & proprijs distincta nominib. nõ abs re fuerit, si paucis ea, quæ notatu digna esse videntur, exponamus. Tres ergo saporũ gradus a Medicis constituũtur, quorũ primus eos cõtinet sapores, qui é tenui substantia promanãt, alter eorũ est, quos crassa terrenaq. substãtia producit, tertius odor sapores comprehendit, quib. natura quodãmodo media est inter tenué & crassum Saporem tenuissimus acer est, hinc acidus, cui pximus est pinguis Terrestium vero crassissimus est acerbi quem cæteri duo subsequũtur, amarus & insipidus. At salsus, austerus & dulcis, partim crassi, partimq; tenues esse censentur. Vt autem saporũ natura melius intelligatur, duo sunt in ijs cõsiderãda, materia nimirum (quæ Medicis substantia nominatur) & forma, de quibus aliibus aliquid in præsentiarũ agemus. Ad formã primæ qualitates, maxime vero calor & frigus referuntur, quarum ratione sapores ét a se inuicem distinguuntur, vt paulo post edocebimus. Hæc vero forma in subiectis consistit, inter se plurimum quoq. differentibus. Tres enim (vt modo dictum est) materiæ respectu saporũ gradus existunt, & in vno quoque gradu tria quoque saporum discrimina licet animaduertere. Substantiarum itaque respectu sapores ita distinguuntur, vt qui in tenui materia consistunt, ignem, aut aerem, qui uero in crassa, terram & aquam referant qui medium in hisce locum obtinent, eorum qui prima classe continentur, subtilissimarum partium est acer, vt & substantiæ, & virium respectu (de quib. infra dicetur) igneus merito sit nominandus, est enim adeo subtili substantia ut & linguam quouis sapore vehementius feriat, & in abditissimas corporis partes magna vi penetret. Acidus enim sapor partium tenuitate linguam pungit, partesq. quas contigerit, facillimè permeat, nullo tamen caloris adiumento, cum (vt infra dicetur) frigida sint acida, quo nimirum ab acribus differunt. Pinguis autem sapor tenui quidem substantia est, quæ tamen non sicca,

Saporum gradus.

Acer.

Acidus.

Pinguis.

A sed humida sit, quæ videlicet causa est, non æque, vt acida, penetret, cumque calorem secum trahat temperatum, linguam magis oblinit, ac demulcet, quam aliqua ferat acrimonia. Proximus pingui dulcis est, vt qui gustũ non modo non offendat, sed sua voluptate potius oblectet. In hoc uero differunt, quod humiditas dulcium sit aquea, sed pinguium aerea, quo fit, vt nõ sapor pinguis, sed dulcis ad mediam saporum classem referatur. Aquea quoque saporibus austeris humiditas in est, nullo contemperata calore, quod in fructibus B immaturis maxime percipiantur. Cæterum partes etiam terrenas quadantenus obtinẽt cum linguam asperitate quadam contrahãt. Salsus autem sapor aquea simul & terrena constat substantia. Linguam enim non caloris acrimonia, sed substãtiæ asperitate mordicat, raditque siccando, nonnihil tamen humiditatis obtinet, quæ gustum quodammodo diffundit, vt salsus sapor inter dulcem & amarum substantia medius existat. Aqueus C enim magis quam amarus est, & terrenus magis quam dulcis, quo fit, vt nec æque gratus sit, vt dulcis, nec ingratus adeo, vt amarus.

Dulcis.

Austerus.

Salsus.

Inter sapores insipidus etiam numeratur etsi saporis priuatio magis est, quam sapor, ob id nimirum, quod inter saporem differentias plurimum occurrat. Neque vero simplex est saporis priuatio. Gustum enim exigua quadam ratione afficit, quæ non adeo tamen euidens est, vt aliæ aliæ saporum differentiæ. D Cæterum quod sapor hic non terrenis solum sed aqueis etiam maxime rebus insit, eius natura non ita facile describi potest. Quibusdam enim terrestris esse videtur, cum existiment alij non terram hãc esse vim, sed aqueã quod equidẽ magis est rationi consentaneũ. Nihil enim est, quod magis quam aqua sapores obtundat, & si forte terrena quepiam sapore sint insipido, non in terrenis, sed aqueis partibus fuerit abscribẽdum, siquidem ignis E & terra, vt extrema sunt elemẽta, vires quoque præ cæteris obtinent magis conspicuas, & quæ sensus nostros non leuiter afficiant. Ne tamen a viris certe grauissimis constitutos saporum ordines immutasse videremur, saporem hunc inter eos reduximus, quorum terrena cẽsetur esse substantia, licet id quoque paucis annotauarimus, quod hãc impugnare possit opinionem, eo solum non mine, studiosi, quam vellent, sententiam se F quererentur, & vel ad terrenos saporem hunc referrent, vel ei salsum substituerent, quem etiam Galenus terrenum vocat, eum videlicet libro 4. de Simplicium medicamentorum facultatibus amaro conferens. Amarus autem sapor citra controuersiam in terrena substantia consistere creditur. Licet enim manifesta polleat incidenei facultate, vt Galenus

Insipiens.

Amarus.

rem: amara dulcib tenuiora censuerit esse, substantia tamen, cui vis hæc inest terrestris existit, quam calor & adussit & extenuauit, quæ causa nimirum est, vt amara gustui sint auucissima, linguamque non feriant modo velut acria, sed radant etiam, ac mordicent. Acerbi deniq. sapores & viribus & substantia maxime terrestres existunt. Linguam.n. asperitate quam molestissima coarctãt, & cõstringunt. Hæc sunt quæ nobis de materia saporum exponenda esse videatur.

Acerbi.

Porro secundum formam sapores etiam distinguuntur, tribus nimirum gradib. quorũ primus calidos, alter frigidos, tertius continet sapores, qui virib. vtriusq. quadam temperatura participant. Saporum itaque calidissimus acer est, hinc amarus, deinde salsus. Frigidissimus vero est acerbus, quem alij duo subsequuntur, austerus & acidus. Dulcis autem, pinguis & insipidus, calore & frigore quodammodo temporati sunt, ea tamen ratione, vt ad calorem dulcis & pinguis, ad frigiditatem insipidus magis deflectat.

Alia saporum diuisio

Cæterum quod ad saporum naturam & vires intelligendas, causarum expositio, qua videlicet ex se inuicem ratione sapores generentur, non parum conducat, ea de re paucis aliquid etiam ostẽdemus. Quæcũq; saporem obtinent, ex quatuor elementis composita sunt. Pro varia ergo eorum mixtione, variæ saporum differentiæ oriuntur. Posita itaque materia, quę terrenum quidpiam existat, nullo quidem præditum sapore, sed quosuis suscipere possit, calor, frigus & humiditas suas ita vires exerũt, vt frigore citra humiditatẽ acerbus sapor nascatur, quem Galenus ceu reliquorum materiam proponit libro supra citato, saporum generationem expositurus. Sin vero frigiditas terrenum id elaboret, humiditatis adminiculo, saporem profert austerum, acidum & insipidum, hoc tamen discrimine, vt si vincat humiditas & terr. nas partes, & frigiditatem, sapor nascatur insipidus, si pares sint aquæ & terræ portiones, vt frigiditas, nõ obtusa humore, suas in subiectam materiam vires exerat, austerus prodit sapor, vel acidus hic quidẽ, si humiditas fuerit aerea, ille vero si crassa fuerit, & aquea. Calore cruda maturescunt. At varia est caloris operatio. Nam vel coquit, vel si modum excedat, etiam adurit. Quamobrem si calor materiam offendat multa fusam humiditate, dulcem producit saporem, aut pinguem, hunc, si fuerit humiditas aerea, illum vero, si aquea fuerit. At calor si terrenas partes adusserit, salsum generat, aut amarum. Salsus equidem fit, si partes adustæ aqueo humore quodammodo temperẽtur, quod in amaro sapore non contingit. Deniq. si calor terrenum id subiectum tenui tẽperatum humiditate non quidem adusserit, sed ita & extenuarit, & calefecerit, vt & eius

Saporum generatio.

A tenuissima sit substantia, & caloris vires in ea summæ conspiciantur, sapor acris emanat. Hæc itaq. dicta sint de saporum causis & eorumdem generatione.

Quis vero sit eorum vsus, nondum satis expositum est, vt id nobis sit nunc etiam paucis discutiendum. Ad dignoscenda medicamenta, & eorum examen exequendum, sapores Medicis obseruandos esse, iam dictum est. B Ad gratiam medicamentis conciliandam, varia quoque est saporum pręparatio, de qua non est vt quicquam scribamus amplius. Vt autem medicamentorum vires expiscemur, hic maximus est saporum vsus. Hinc enim iudicium desumitur nec difficile, nec incertum, quibus videlicet viribus polleant medicamenta. Cum enim pro varia primarum qualitatum mixtione, saporum differentiæ nascantur (vt modo satis aperte docuimus) rationi certe consentaneum est, certis pollere viribus sapores vnosquosque. C Licet autem hoc libro nobis nequaquam sit propositum, vt medicamentorum vires ostẽdamus, (id siquidem libro secundo satis, vt arbitror, aperte discussum est) hoc ipsum tamẽ saporum tractatio poscit, vt hic eorum vsus etiam exponatur. Cæterum quod superioribus libris medicamentorum causas edocuerimus, & liber hic dicatus sit accidentibus, ea solum de saporibus describenda sunt quo D rum respectu sapores non causæ sunt, sed accidentia. Quamuis itaque de saporum viribus hic aliqua proponamus, ea tamen ita sunt intelligenda, non quod sapores talia quæpiam efficiant, sed quod earum virium indices existant. Quamobrem cum acria & acida tenuium partium esse dixerimus, constat his inesse uires, vt viscerũ obstructiones soluere possint. Quod vero pinguem inter eos retulerimus, quorum tenuis est substantia, vis hæc ei merito quoque videtur esse tri E buenda. Verum quæ pinguia sunt, adeo non incidere nouimus, ut uiscera potius offerciant, quam eorum tollant obstructiones. Id ergo fuerit hac in parte diligenter obseruandum, quam videlicet ob causam pinguis inter tenues, & amarus inter crassos sapores reducatur, cum hoc ad soluendas viscerum obstructiones etiam vtamur, at illo minime. Causa proculdubio fuerit hæc, quod licet pinguis sapor minus terrea constet substantia, quam sapor amarus, calorem ta F men tantum non habeat, ut in abditas corporis partes æque ac amaru deduci possit. Hanc quæstionem multis vtrinque rationibus discutere possemus, nisi seruanda breuitas id ipsum hoc in loco dissuaderet. Porro uires attenuantium supra libro secundo descripsimus, proprio nimirum capite, sigillatim vero cum de ijs ageremus, quę menses mouent, de diureticis item & discutientibus.

Saporum vsus.

Contraria

Contrarias attenuantibus vires habent, quicunque sapores in crassa subsistunt materia. Nam vel incrassant, vel adstringunt, indurãt austerus & insipidus, adstringunt vehementer quidem acerbus, & leuiter salsus & austerus. De incrassantibus & indurantibus supra proprijs actum est capitibus. Astringentium vires capite repellentibus dicato sunt exposi te. Pinguium vires emplasticæ sunt, quas suo quoque capite discussimus. Ad nutriendum vero pinguia maxime conducunt, quæ tamẽ facultas ad victus rationem refertur, vt ea nobis in hoc Antidotario non fuerit exponenda. Denique cum laxant & rarefaciant dulcia, satis eorum vires supra descriptæ sunt. Alias medicamentorum facultates libro iam aliquoties citato exposuimus, additis etiam earum notis à saporibus desumptis, vt nũc pluribus de ijs agẽdum non sit. Hæc saltem paucis in hunc locum referre voluimus, vt hic saporum vsus studiosis esset manifestior. Licet enim sapores inter accidentia numerentur, nec proprijs viribus morbos oppugnent, Medicis tamen in id plurimum conducunt, quod vt modo demonstrauimus virium in medicamentis exquirendarum indices existant.

DE TACTILIBVS QVALITATIBUS.

CAP. V.

De primis, secundis & tertijs medicamentorum qualitatibus, quas ob id tactiles appellant, quod tactu percipiantur supra libro secundo egimus. Eas tamen nunc ita discussimus, vt de ijs agendi copiosius nobis nunc occasio non contemnenda superfit. Cũ enim medicametorum accidentia, quibus ipsa dignoscuntur, aut eorum vires exponuntur, hoc libro discutienda sumpserimus, de his etiam merito fuerit aliquid hac ipsa ratione tractandum qua videlicet non causæ sunt sed causa suis vtique notis patefaciunt. Si quidem ad agnoscenda simplicia non coloribus solum, odoribus, aut saporibus indicia sumuntur, sed ab his etiam qualitatibus, vt ab ipsa quoque forma & figura, de quib. hoc & sequenti capitibus agere constituimus. Qualitates itaque tactiles hæ sunt, caliditas, frigiditas, siccitas & humiditas, quæ quidem primę vocantur quod ex eis reliquæ prodeãt Pro varia namque primarum qualitatũ mixtione, varias quoque corpora differentias nãciscuntur, vt nimirum dura, vel mollia sint, crassa, vel tenuia, densa, vel rara, grauia, vel leuia lenta, vel friabilia denique vel leuia, vel aspera, tot enim maxime tactilium qualitatũ discrimina medicis obseruantur, quæ nobis sigillatim & breuibus exponẽda sunt. Quod ad frigiditatem & caliditatem attinet, quali-

A tates certè sunt effectu potius ipso & experiẽtia, quam subito tactus indicio dignoscendę. Cum enim cæteræ qualitates actu tales existant, vt quam primum continguntur, hoc ipso sensu semetipsas patefaciant. calor tamen & frigiditas medicamentorũ tactu non prius percipiuntur, quam calore nostro fuerint in actum reducta. Siquidem potestate, nõ actu medicamentis dicuntur inesse, nisi cum vt modo dictum est suos etiam exerunt effectus

B Non possunt ergo medicamenta qualitatib. hisce dignosci, quod si tactum consulas omnia pene sint eodem modo disposita. pro varia temporum constitutione. Si quidem frigida sunt non ea solum, quibus refrigerãdi vis inest, sed quæ calore sunt etiam vehementissimo. Licet autem caliditate medicamenta, vel frigiditate tum demum dignoscãtur, vbi

C suis se viribus exeruerint, non ideo tamẽ causarum indices existunt, cum eas subsequãtur, indicia vero medicamentorum vsum pręcedere debeant. Verum hæc fortè subtilius quã res proposita postulauerit. Humiditas itaq; & siccitas, cum actu, non sola potestate rebus insint ipso statim tactu medicamentorum differentias exponunt, quibus ea inter se dignoscantur. Fit equidem interdum, vt quæ reuera sunt humida, si congelentur, tactui sicca videantur. Hoc tamen in medicamentis rarissimè contingit. Quod si quando contingat, facilè congelatum à sicco distinguitur. Cæterũ

D hoc in loco humida vocantur, non vt supra quæ vim habent humectãdi, sed quæ proprio termino contineri nequeunt, quo fit, vt vasculis excipiãtur. Si quidem multa potestate sunt humida, quæ circa tamen sunt actu. Liquida igitur forsan magis proprie nominentur. Idẽ quoque de siccitate iudicium esto. Multa nãque liquida sunt actu, quibus exiccandi vis inest. Sicca vero dicuntur, non quæ talia sunt facultate, sed quæ proprio termino continentur. Congelata quidem proprio termino con-

E tineri videntur, quod in seipsis, non autem extrinsecus contineantur Verum terminus hic eis proprius non est quo fit, vt leui calore dissoluantur, atque ita quæ suapte natura cõsistere videbantur subito diffluant Sunt itaq; sicca certioris doctrinæ gratia non ea solum,

F quæ vasculis exerantur, non diffluunt, hoc tamen pulueribus contingit, etiam siccissimis, licet quodammodo tamen cõsistant, sed quæ linteaminibus obsperiam adorem eis nullum concilient. Dura autem, quæ digitis pressa, nõ cedunt Pulsa si quidem cedunt etiam durissima. Quam ob causam, vox hæc pressa definitioni videtur addenda esse, vt res, quid sit facilius intelligatur. *Durum.*

Quæ vero cedunt, mollia nominantur. Verum nec id satis esse iudicauerim. Si quidem liquida digitis etiam pressi cedunt, quæ tamen mollia non sunt, nisi vox ea largius, *Molle.*

atque adeo impropriè sumatur. Dictis ergo id addi poterit, vt molle dicatur, quod digitis pressum cedit, nec ijs amotis denuò coalescit. Crassum autem vocant, παχυμερές Græcis dictum, quod teri quidem potest, verum difficillimè. Contrarium huic, quod leuiter in puluerem redigitur, tenue vocant, seu λεπτομερές. Hæc quidem descriptio duris solummodo competit corporibus. Cum tamē hæ voces liquidis etiam attribuātur, alia quoque ratione crassum & tenue definiēda sunt. Liquida namque nequaquam conteruntur. Quāobrem liquores crassi nominentur, quorum guttæ consistunt, tenues vero, quorum guttæ cito diffunduntur. Tenues etiam vocātur, qui partibus constant subtilibus, vt quāprimum euanescant. Densum est, quod partes ita cōtractas habet, vt nullo distinctę sint interstitio. Poros nominant, seu meatus, ea corporum spaciola, quibus eorum partes à se inuicem secernuntur. Quod itaque poris constat magnis, aut exilibus & multis, rarū nominantur, densum vero si quidem ijs destituatur. Cæterum id in hisce fuerit obseruandum, vt hoc ipsum destitui priuationem denotet, nō simplicem negationem, quod discrimen è dialecticis discendum est, ne res non integrè intellecta confusionem & homonymiam pariat. Nouimus enim aquam poris etiam carere, cum tamen densa non sit appellanda. Poris itaque destitui dicuntur, quibus talis est substantia, vt si poros non habeat, porosa tamē esse possit. Talia sunt, quæ solidam habent substantiam. Liquida namque poros admittere non possunt, cum partes eorum consistere nequeant, sed in seipsas subito confluant, quo fit, vt spacium inter eas constitui non possit. Cum itaque liquida porosa non sint, hoc est, talia, vt poros suscipere queant, nec ipsa quidem poris propriè destitui dicuntur, quo fit, vt nec densa nominari debeant, nisi quis impropriè vocem hanc eis attribuere velit. Possent ad hanc rem vtrinque proponi multa, quibus ea vel confirmari sententia possit, vel impugnari, quale hoc est, quod in aqua violenter agitata conspicitur. Cum enim spumam concipit ex aere, qui aqua immiscetur, porosa forte iudicari possit, sed subtilis hæc disputatio mouenda quidem hoc loco fuit, non autem expedienda, ne eo constitutos breuitatis limites egrederemur. Graue corpus appellatur, quod exigua mole magni ponderis est. Leue, quod vice versa pondus exhibet exiguū, etsi mole sit amplissima. Physicis hæ qualitates alio modo definiuntur. Grauia si quidem vocant, quæ deorsum vergunt, leuia vero, quæ sursum feruntur. Verū hæ descriptiones licet verissimæ sint, hoc tamen loco nihil iuuant. Nullum enim nobis medicamentum offertur, quod suapte natura sursum tendat, sed omnia ponderis aliquid habent, quo fit, vt hic leuia vocentur, nō quæ simpliciter talia sunt, sed quæ minus grauia cæteris existunt. Cæterum de grauitate merito fortè dubitare liceat, sit ne tactilis qualitas, annon? cum solo visu discerni posse videatur, nec contingendo, sed sustinendo grauitatem percipiamus. Verum & hoc ea de causa, quam modo exposuimus, dimittere cogimur. Lenta nominantur, quorum partes adeo glutinosæ sunt, & ita sibi inuicem adhęrescunt, vt nec flexa frangantur, nec pressa dissiliant. Friabilia vero sunt hisce contraria quę vel digitis etiam leuiter compressa in puluerem statim discerpuntur.

Crassum. *Tenue.* *Densum.* *Rarum.* *Graue.* *Leue.* *Lenta.* *Friabilia.*

Porro quibusdam placet, vt liquida quæ viscosa sunt, vt vel digitis, glutinis instar, implicentur, aut deducta difficulter dissoluātur & in longitudinem extendantur. Placet, inquam, aliquibus, ut talia lenta quoque nūcupentur, quod nec improbauerim, cum parui referat, qua voce describatur unumquodque modo res homonymia non inuoluantur. Lētum tamen friabili contrarium esse constat, ut vnum debeat esse genus utriusque, nec possit extra id vtralibet pars euagari. Cum itaq; friabilia solidis competant, lenta quoque solida solummodo proprie uidentur esse nominanda. Quod si vox hęc adeo latè patet, vt uiscosa quæque complectantur, atque adeo liquidis etiam conueniat, alia uoce contrarium fuerit denominandum, qua videlicet ij liquores exprimantur, qui lenti non sunt. Duabus itaque vocibus res etiam diuersas designantibus unica contrariabitur, quod inconueniens facilè uitabitur si liquida uiscosa uel alia quapiam voce, non autem lēta nuncupentur. Sed in his diutius fortè moramur, quam deceat. Asperum denique dicitur, quod tactum sua lædit inæqualitate, seu quod contractas partes quodammodo radit & exulcerat. Quod autem nihil eiusmodi continet, quo tactus offendatur, leue dicitur.

Asperum. *Leue.*

Hæ sunt fere tractilium qualitatum differentiæ, quas in medicamentis vel compositis vel simplicibus examinandis obseruant Medici. Nunc vero vt ad exquirendas medicamentorum vires, ab hisce qualitatib. indicia sumantur, nondum satis, vt existimo, liquet. De primis qualitatibus hoc initio huius capitis adnotauimus, eas nempe non subito si tactu percipiantur ea quibus insunt subiecta proferri, quin prius in actum redigantur. A primis ergo qualitatibus nil certo colligere licet, an medicamenta vel calefaciendi, vel exiccandi, vel humectandi vires habeant, cum multa potestate contrarias habent qualitates ijs, quas actu exhibent. Vt plurimum tamen ad humectandum liquidis, & ad siccandum, siccis utimur, ut quandoque tactus ipse qualitates etiam has ostendat.

Quod ad reliquas autem tactilium qualitatū A differentias, attinet, nullum omnino, vel certe leuissimum de medicamētorum virib. iudicium subministrat. Voces equidem ipsę verū, quib. tribuuntur vires, denotare videntur vt quæ crassa sunt, incrassandi vim habeant, quæ mollia, molliendi, quę sunt aspera, tergēdi, & cęteræ pariter tactilium differentię. Verum quā tuta sit de hisce coniectura, ij nouerunt, qui hæc diligentius examinauerint.

DE FORMA ET FIGVra medicamentorum. B

Cap. VI.

HActenus eas expediuimus qualitates, quæ certis percipiūtur sensib. visu nimirum, olfactu, gustu & tactu, nunc nobis de figura & forma medicamentorū aliquid est exponendum, quæ videlicet qualitates non dictorū sensuum aliquo, sed plurib. C percipiuntur. Visu siquidem & tactu cognoscere liceat, quæ figura sit, vel forma medicamentorū, licet hę qualitates propria non sint horum sensuum obiecta, per accidens enim, respectu nimirum coloris, formæ rerum, & figuræ conspiciuntur, & corpora nō sunt figurarum, aut formarū respectu tangibilia. Cæterum hic forma non est ipsa rei per se subsistens substantia, quam supra diximus faculta D tem, & causam eorū effectuū esse, quos in causarū expositione supra descripsimus, sed accidens est, effectus videlicet formæ substantialis, & externa quædam species, non ratione, sed modo dictis sensib. percipienda. Verū discrimen inter formam & figurā hic obseruari decet. Est enim vtraq. species quædā externa Differunt hæ ergo rōne, veluti superficies a toto corpore differt. Siquidē figura profunditate, non aūt forma destituitur, vt plures fi E guræ formam efficiant, veluti totum suis constituitur partib. Ad simplicium itaq; dignotionē, figurarum & formarum discrimina sedulo sunt expendēda. Quod autē tot sint formarum & figurarum diff., vt paucis generibus comprehendi non possint, & hæc indiscreta multitudo melius experiētia & exercitio frequenti, quam longa descriptione cognoscat, non est, vt in hisce diutius euagemur. Hoc saltem exempli loco dixisse sufficiat, in simplici- F bus exquirendis, has maxime figuras animaduerti, circularem, oblongam, varie dissectam varijs item angulis extuberātem, latam, &c. Formæ uero partib. animalium maxime describūtur, vt oculo bouis, auricula muris, canū testiculis, cauda scorpionis, hirci lingua, dēte leonis, & similibus. Qui plures habere volet formarum & figurarum differentias, Botanicorum descriptiones consulat. Hic itaque præcipuus est vsus formarū & figurarum, vt medici simplicia maxime dignoscant. In cōpositis enim raro a forma, uel figura iudiciū sumitur, q pro cuiuslibet artificis arbitrio, varias medicamenta formas nanciscatur, quib. suam pharmacopœi probent industriā. Sunt aūt, qui præter hanc formā & figurarū vtilitatē, aliam excogitare tentauerint, ad uires uidelicet medicamētorū inuestigandas. In hec bis n. id uiuuenire contendunt, ut qui foliis constent latiorib. refrigerandi facultate polleant, quæ uero folliculā proferant tenuissima, calefaciēdi, quæ spinis & aculeis munita sint, incidendi, quā fit, ut etiā plebe carduus benedictus aduersum lateris dolores ualere putetur. De cæteris similia quoq. uēdiat. Verū in hisce fallacius est iudiciū, quā ut generalib. præceptis certo comprehendi possit.

DE PONDERIBVS ET mensuris medicamentorum.

CAP. VII.

ALia series accidentium, quæ medicis obseruanda ueniūt, est quantitas. Hæc. n. per se nihil agit, quo medicus uel sanitatem tueri, uel amissam euocare possit, quæ causa est, vt nec inter causas numeranda fuerit. Licet autem, vt suum medicamenta finem assequantur, certa sit quantitas constituēda, nec quæuis quanlibet mesura suos exerat effectus hoc ipsum tamen quantitati non est adscribēdum, sed reb. ipsis, quę certa quantitate comprehendūtur. Nam si rhabarbarū drachmæ vnius pondere purget, dubium non est, quin duarum mēsura magis, sit purgaturū, nequaquā tamen hæc ipsa dosis causa purgationis statui debet, sed insita rhabarbaro facultas. Nā si duodecim exhibueris vncias nequaquā operabuntur, nisi res ipsa, quæ tanto pondere mēsuratur, eam vim habeat, qua purgari possit. Hac eadem ratione refutatur eorū inscitia, qui venena quædam sola quantitate lethalia esse iudicant. Licet enim clarioris doctrinæ gratia phrasim hanc retineri posse concedamus, vt alia simpliciter, alia vero quantitate mortem inferre statuantur, nequaquā tamen hoc ita fuerit intelligendum atque si quantitas ipsa per se lethalis existat, sed q idipsum, cui quātitas adscribitur, maiores habeat vires, quam si uel dimidiam, vel decimā eius partē exhibueris. Vt igitur medicamentorum vires certo fine contineantur, ne vel euagentur, vlterius, quā conueniat, vel scopū sibi propositum non contingant, pro varijs vniuscuiusq. uirib. certa quantitate, quæ vel pondere uel mensura circumscribitur exhibenda sunt. Pondera autem, quib. hodie medici utuntur, hæc sunt.

Granum, σιτάριον, minimum pondus est quo vtimur summus autem grana piperis albi, si alia pondera desunt, quorũ viginti scrupulum, sexaginta drachmam constituunt. atque eius hæc est nota G.

Obolus, ὀβολός, pendet grana decem, seu scrupulum dimidiũ. Sic autẽ scribitur, ♉.

Scrupulus, γράμμα, pendent obolos duos seu grana viginti. Sic notatur ℈.

Drachma, δραχμὴ καὶ ὁλκὴ, pendet grana sexaginta, seu scrupulos tres, & est octaua pars vnciæ. Huius est nota ʒ.

Aureus Arabum & denarius Romanus pẽdet drachmam vnam, & insuper septimam eius partẽ, vnde septem denarij, vel aurei cõstituunt vnciam. Sic notatur X.

Vncia, οὐγκία, duodecima pars libræ, constat drachmis octo, denarijs septem, talis est nota ℥.

Semis, vel semissis, id est, dimidium. sicq; scribitur ß.

Sescuncia, seu sescunx, vncia vna & semis. sic notatur ℥.j.ß.

Sextans, duæ vnciæ. ℥.ij.

Quadrans, tres vnciæ. ℥. iij. vel qd.

Triens, quatuor vnciæ, quarta pars assis.

Quincunx, vnciæ quinque.

Septunx, vnciæ septem.

Bes, vel bessis, quasi bis triens, vnciæ octo.

Dodrans, vnciæ nouem.

Deunx, vnciæ vndecim.

As, vel assis, vnciæ duodecim, seu libra.

Libra, λίτρα, duplex est, publica, seu ciuilis, & Medicinalis. Medicinalis, quæ & Romana & As, duodecim vncias pendet, & hæc est officinis vsitata. Ciuilis seu publica, pendet vncias sedecim, libræ autem hæc est nota lib.

Marca continet vncias octo, seu sedecim lotones, & his vtuntur aurifabri.

Ana idem potest, quod singulorum tantũdem, vel partes æquas, cuius nota est, an̄.

Hæc autem sunt pondera, quibus medici & pharmacopœi hodie communiter vtuntur quæ his in promptu esse debent, ne deficiente vno quid pharmacopœum remoretur.

Quod ad mensuras attinet, sunt vel liquidorum, vel aridorum, vel herbarum, florum, radicum & leguminum.

Aridorum mensura est.

Manipulus, qui dicitur fasciculus herbarũ, aut similium qui manu comprehendi potest sic scribitur M.

Pugillus. fit digitis simul in extremitate compressis nota eius est P

Liquidorum vero mensura est.

Libra ciuilis, seu publica, quæ pendet vncias sedecim.

Hemina Italica est dimidius sextarius Atticus, & pendet vncias mensurales nouem, tantundem quoq; pendet cotyla Attica. Cotyla Italica est libra mensuralis, seu duodecim vnciæ.

Sextarius Atticus continet duas heminas, seu vncias decem & octo.

Choenix, sextarij duo.

Chus, chœnices duo.

Congius, siue choa, sex sextarios cõtinet.

Bicongius, duodecim sextarios.

Tricongius, octodecim sextarios.

Sed hæc de ponderibus & mensuris sufficiant.

DE VALORE, SEV taxatione.

CAP. VIII.

SAepenumero contingere solet, vt pharmacopœi vnum idemq; medicamentum varie distrahãt. Alius enim minori, alius maiori pretio rem suam vẽditat, vnde ciues multores decipiuntur. Interdum etiam accidit, vt in conscribendis receptis pretij rationem non habeant medici, ægrotãtiumq; fortunas minime perpẽdant, sed potius sũmma egestate prędițis, medicamẽta ordinent pretiosiora, quæ cum persoluere nequeant, negligere tandem cogantur. Quare vt aliquid ẽt de medicinarum taxatione, & quidẽ præcipuarum fere Germaniæ officinarum, nostro tempore communi (non enim omnibus in locis obseruari solet) in medium afferamus, operæpretium esse videtur. Taxationem itaque hoc in loco nihil aliud esse dicimus, quam medicinarum secundum pretium æstimationẽ. Pręcium autem esse monetam seu pecuniam quæ pro re empta datur. Verũ cum hæc pro dominiorum ratione variet, vulgari nostra moneta, cuius denarij decem, vulgo Rappen dicti, bazium Constantiensem vnum constituunt, vnumquodq; medicamentorũ genus æstimabimus, initio a simplicibus sumpto, quorum taxa seu valor sic se habet.

Florum nostratium pugillus denarijs duobus, vel ad summum tribus plerumque venditur.

Herbarum nostratium manipulus denario vnico vel duobus æstimatur, peregrinarũ uero pluris emitur.

Fructus pro uaria tum specierum, tum loci differentia uarie distrahuntur.

Seminum vncia dimidia a denario vnico ad duos uel tres, seplasiarijs coemitur.

Radicum vulgarium ℥.ß. denarijs duobus uel tribus ad summum, exceptis peregrinis, comparatur.

Quod ad compositorum taxam attinet, primum locum syrupi obtinent quorum vncia semis denarijs tribus, vel quatuor ad summum emitur, exceptis ijs, quibus crassia, vel mãna, vel pretiosiorum laxatiuorum aliquid ingredi-

ingreditur, & tūc vncia dimidia denarijs sex, A vel pluris pro ingredientis valore æstimatur.

Aquarum destillatarū communiū vncia vna denarijs duobus emitur, caponis vero denarijs decem, rorismarini & maioranę denarijs quinq. & aquarum vitę compositarū bazijs duobus Constantiensibus comparatur.

Succorum medicatorum (Arabibus Rob) vncia dimidia, denarijs tribus vel quatuor valet.

B Electuariorum solutiuorv vncia media, denarijs decem emi solet.

Pilularum drachma vna, denarijs sex, vel ad summum octo constat.

Opiatorum vncia dimidia, denarijs octo venditur.

Eclegmatum, Arabibus Loch, vncia semis denarijs quatuor, vel quinque.

Conseruarum, vncia vna, denarijs quinq; vel sex.

C Electuariorum aromaticorum vncia denarijs decem.

Specierum confectionē aromaticarū scrupulus vnus, denarijs quatuor vel sex emitur exceptis ijs, quibus moschus, vel ambra, vel aurum, vel argentum, uel margaritæ ingrediuntur, quorum scrupulus denarijs octo vel decem ad summum vendi solet.

D Tabularum aromat vncia dimidia, denarijs quinque, quæ uero moschum, uel ambrā vel margaritas recipiunt, denarijs decem cōparatur.

Trochiscorum drachma vna denaris octo.

Oleorum vncia dimidia denarijs quatuor, olei vero de moscho denarijs decem, olei vitellorum ouorum denarijs octo, balsami artificialis, & cæterorum oleorum destillatorum bazijs tribus venditur.

E Vnguentorum vncia semis denariis gyptiaco, quorum ℥ ß. denarijs octo constat.

Emplestrorum & ceratorum vncia dimidia denarijs quatuor, excepto stomachali ex oxycroceo, cuius ℥. ß. denarijs decem valet, & emplastri contra rupturam bazijs duob.

Et hæc fere apud nos est generalis medicamentorum taxatio.

DE SVCCEDANEIS, siue quid pro quo.

Cap. XI.

SVccedanea dicuntur medicamenta, quæ pro alijs posita similes vires habere credūtur, græcè vocantur ἀντιβαλλόμενα: quibus ideo opus est, quod quibusdam simplicibus hoc tempore in vniuersum caremus, ut balsamo, calamo aromatico uero. Quædam adferuntur quidem, sed plerumq; uetustate confecta & arefacta, ut myrobalani, vel adulterata, vel alioqui vitiata imbribus aut vicinia atq contactu rerum noxiarum, pro quib. alia supponi necesse est. Et vt maxime difficile est inuenire, quæ per omnia alijs respondeant, melius tamen est integris succedaneis, quam genuinis corruptis vti. Mediocria tamen genuina quibusuis succedaneis præferatur. Cęterum hic locus de succedaneis recognitione & repurgatione exactiore opus haberet. Multa enim passim apud authores, non Arabes solum, sed Græcos quoq. extant, quæ nō satis aptè alijs substitui posse videntur. Nam pyrethrum pro zingibere poni, haud idoneū est. Illud enim feruidam & igneā naturā habet, rectius piperis aliquod genus sumi videretur. Pro agarico euphorbiū ponere periculosum. pro cnidij semine, vitis semē ineptum & alia eius generis plurima, uiribus dissimilia. Verū talia castigare nō vnius hominis, sed integri collegij medicorum labor est. Quare eorū, que subiungemus, succedaneorum vsus esse poterit, donec tempus meliorem aliquem ordinem proferat, aut principum vel magistratuum diligentia tactum sit, vt uera ipsa simplicia aduehātur. Eorum autem talis erit ordo, vt succedanea illis, in quorū locū supponūtur, ex aduerso scribātur, quē admodū pro

Acacia	Succus hypocistidis, vel prunorum agrestium.
Acoro	Radix asari, aut calamus aromaticus officinarum.
Ammi	Anisum, cuminum.
Amomo	Asarum, aut calamus aromaticus officinarum.
Amygdalis amaris	Absynthium, nuclei persicorum.
Adipe vulpis	Vrsinus.
Adipe ceruino	Anserinus.
Alumine	Sal fossitius.
Asaro	Acorus, uel carpesium.
Assa	Assa fœtida officinarum uel sagapenum.
Arsenico	Sandaracha.
Aqua pluuia	Aqua fontana pura.
Aqua marina	Aquę libra vna, i qua salis ℥. iiij. bullierit, aut muria piscis
Aspalato	Lignum aloes officinarum.
Balaustio	Malicorium.
Balsami liquore	Terebinthina stillatitia, aut oleū caryophyllorū aut nucis moschatæ, aut balsamum quod ex India aduehitur.

Balsami semine	Nux moschata, vel caryophylli.
Been albo	Radices pastinacæ syluestris, aut satyrij, aut terebinthi summitates.
Been rubro	
Bitumine	Asphaltum officinarum, quod verum bitumen est, vel pissaphaltum.
Buccinorum testis	Ostreorum testa.
Calamo aromatico	Schœnanthos.
Chalcitide	Vulgaris coppa rosa, aut vitriolum vetustate candidum factũ.
Cardamomo	Cardamomum maius officinarum, vel nasturtium, vel iuniperi, vel cedri baccæ.
Charta vsta	Papyrus vulgaris vsta.
Carui	Anisum, vel daucus.
Carpobalsamo	Cubebe, galanga.
Capesio &	Cinnamomum vulgare electum.
Casia	Sempervivi succus.
Caphura	Lapis lazuli.
Cinnabari Græcorum.	Cinnamomi vulgaris, canellam vocant, duplum.
Cinnamomo	Radix angelicæ, aut zeodariæ.
Costa	Lapis armenius, & in medicaminibus chirurgicis adulterata ex
Chrysocolla minerali	Dioscoride.
	Spodium, pompholix.
Cerussa	Mentastrum, pulegium.
Calamintha	Cinnamomum vulgare selectum.
Cubebe	Semen rutæ, uel agni.
Cumino	Iuniperus maior.
Cypero	Pulegium.
Dictamno cretensi	Galanga, vel caryophylli, uel zedoaria, cum citri cortice.
Doronico	Pastinaca.
Dauco	Marchasita ustus, aut æs ustum.
Diphryge	Lignum guaiacum.
Ebeno	Succus foliorum cucumeris agrestis.
Elaterio	Epithymbra cretica sub nomine epithymi.
Epithymo	Asari & absinthii ana dimidium.
Eupatorio Mesuæ	Nardus Indica, macis, caryophylli.
Folio	Squama ferri.
Ferrugine	Fimus columbæ,
Fimo palumbino	Fel perdicis, uel piscium.
Felle suillo	Segapenum.
Galbano	Asari & radicis capparis ana dimidium.
Gentiana	Citysus, aut memita uulgaris.
Glaucio	Puluis radicis.
Glycyrrhizę succo	Semen lathyridis.
Gnidii cocco	Dictamnum album uulgare, aut semen rutæ syluestris.
Harmel	Gummi persici.
Hederę gummi	Folium anchusæ, & dimidium bdellij foris admouetur dolentibus iuncturis.
Hermodactylo.	
	Hyssopus uulgaris, aut satureia.
Hyssopo	Helenium odoratum.
Iride Illyrica	Styrax.
Lacca	Radix ueratri nigri.
Lanarię radice	Lapis lazuli.
Lapide armeno	Marchesiata.
Lapide phrygio	Pumex.
Lapide smiri	
Lapide fossili &	Lapis hęmatites.
Lapide stellari	
Lapide asso	Gagates.
Ligustico Dioscor.	Leuisticus uulgaris, aut cuminum
Loto amara	Anagallis.
Lycio	Rhamnus syluestris, aut polygoni succus
Mocere Dioscor.	Cupressus.

Melantheria	Vitriolum aut coppa rosa dicta.
Malobathro	Nardus Indica.
Melle	Saccharum.
Marrubio	Melissophylum.
Minio veterum	Cinnabarum vulgare factitium.
Molybdæne	Lithargyros.
Mysi	Vitriolum vetustum vstum
Myrrha	Smirnium.
Myrra Troglodytica	Calamatus odoratus.
Nasturtij semine	Folia eius sicca.
Nardo Syriaca	Iuncus odoratus, seu schœnanthum.
Nitro	Borax non adulterata, uel sal fossile.
Nuce moschata	Spicanardi.
Oesypo	Medulla cerui.
Oleo ricinino	Oleum uetus, aut raphaninum.
Oleo laurino	Cedrinum, vel ricininum.
Oleo omphacino	Ablutum oleum dulce.
Oleo rosato	Violarum, amygdalinum.
Omphacio	Succus rhois, uel uinum austerum.
Opio	Meconium.
Opopanace	Ammoniacum, galbanum, sagapenum, bdellium.
Opobalsamo	Opocalbason, uel myrrha stacte, vel oleum caryophyllorum, uel oleum nucis moschatæ expressum.
Oriza	Farina hordei.
Ozimo caryophyllato	Melissa, in affectibus cordis.
Phu	Nardus Celtica, aut valeriana.
Phco	Sandix, hoc est minium uulgare, quæ est cerussa usta
Pipere longo	Album.
Pipere albo	Nigrum optimum.
Petroselino Macedonico in	Alterius regionis petroselinum.
theriaca	Smirnium, uel cuminum.
Petroselino	Asphaltum officinarum, aut pix cum bitumine mixta.
Pisasphalto	Pix oleo mixta.
Pisselæo	Lithargyros
Plumbagine	Spodium & antispodium.
Pompholyge	Sumach.
Radice Idea	Succus eius.
Raphani semine	Centaurium maius, aut rhabarbarum.
Rheo pontico	Rhus obsoniorum.
Rhoe coriario	Flos ipsarum.
Rosis	Scoria ferri.
Rubigine	Sal gemmæ.
Sale Indo	Sal gemmæ, aut factitium.
Sale ammoniaco	Endiuia syluestris.
Scariola	Ricinus.
Scammonio	Semen erucæ, scincus.
Satyrio	Ammoniacum.
Sagapeno	Pumex.
Sepiæ osse	Pancratium.
Scilla	Radix pastinacæ syluestris, uel sileris, uel bauciæ, Girhlem.
Secacul	Massiliense Dioscor. aut siler montanum vulgare, aut peuce-
Seseli	dani semen.
	Daucus.
Sisone	Antispodium.
Spodio	Nitrum, aphronitrum.
Spuma nitri	Lens palustris.
Stratiote aquatica	Styrax.
Styrace rubra	Costum, uel ustum.
Sulphure viuo	Cichorium syluestre.
Taraxaco	Lapis hematites.
Terra Samia Terebinthina	Resina laricea, quæ est vulgaris terebinthina.

Thymelæa

Thymelææ semine	Laureolæ semen, lathyridis grana.
Tnapliæ succo	Cardami, vel erucæ semen.
Thymo	Thymbra, aut thymum vulgare.
Venerea concha	Ostreorum conchæ.
Veratro albo	Nigrum.
Vino falerno	Quo duis fulnum, tenue, perlucens, odorum, vel creticũ,
Xylocaſsia	Cinnamomum.
Xylobalſamo	Maceris & cyperi ana partes æquales.
Zedoaria	Ariſtolochia, &c.
Zurumbet	Zedoariæ duplum.

His itaque ſuccedaneis contentos eſſe medicos oportet, donec meliore aliquẽ tempus ordinẽ, vt dixi, proferat, licet quiuis alia multo plura pro varijs locis, & affectibus, & hominũ proprietate facere αὐτισαλλόμενα poſſit. Sed nolim pharmacopœo licere vel clemẽtiſſimũ mutare ſine docti medici conſilio, ne audacu lus fiat etiã in alijs. Sit itaq religioſus, & formidoloſus in his permutationibus, ta medicus, quam pharmacopœus.

DE LOCO COLLIGENdi medicamenta ſimplicia.

CAP. X.

AD ſimplicium collectionẽ non parũ conferre videtur locorũ cognitio Siquidem ſiplicia colligi nequeũt, niſi locus, in vno vnaquæque naſcit planta, ſit manifeſtus, & planẽ percognitus. Non enim omnib. in locis plantę omnes erũpunt. Aliæ namque hoc, aliæ illo ſitu, pro ſuæ quęq; naturæ rõne lætantur. Quędam enim loco teperato, coque vel culto, vel inculto enaſcuntur. Quęda intemperatum tractum amãt, & vel calidũ, vt apricum, æſtiuum, & inſolatũ, vel frigidum, vt nemoroſum opacũ, & ſepibus vicinum, vel humidum, vt paludoſum, aquoſum, maritimũ & vliginoſu, vel ſiccũ & aridum, vt ſaxoſum, mõtoſum, cliuoſum, locũ prope ſemitas, vias, rudera, parietes & muros. In tẽperatis locis, & quidem cultis, vt hortẽſibus, ſcilicet naſcuntur betonica pulegium, calamenthum, origanũ, maiorana, parthemiũ, ſtœchas, hyſſopus, mentha, ſaluia, ſaturęia, thymus, chamępithys, centaurijũ maius, abſynthium, apium, eupatoriũ Meſuæ, oluſatrum, violaria, ſmyrnium, lactuca, intybus, portulaca, borrago, bugloſſa, fumaria, malua, ſolanum, ſpinachia, beta, braſſica, cucumis, melo, cucurbita, &c. Culta deinde campeſtria virent coriandro, hyacintho, hypecoo, ornithagolo, elatine, chamæciſſo, ægilope, oſyride, aphaca, orobanche, melanthio, buphthalmo, anthemide, ſylueſtri papauere, xyphio, hyperico, cyano, &c. Inculta vero virent pſyllio, hieracio, cardui omni genere, attractylis, ferulis, ſylueſtri fœniculo, gramine, bunio, &c. In locis calidis plantę calidę valentiores colliguntur, Frigida loca, vt ſyluæ plantę, ephe

A merum, hippogloſſum & filicem amant, mõtanę vero leuiſachauram, & inibi pręrupta loca petroſelinum, & Rhodiam radicem. In opacis ſimul & aridis naſcuntur helenium, chryſocome, aſarum, uiola purpurea, aſtragalus & cyclaminus, in humidis vero opacis, clematis altera, quę & ſecus aggeres inuenitur, item phyllitis. Agrorum & pratorum ſepibus hę rent aſparagus, ruſcus, rhamnus, rubus rubia & liguſtrum. In humidis & paluſtribus locis, B ac ſecus magnarum ſcrobium aggeres feliciter erumpunt plantago, coronopus, ranunculus, ſcordium, eleoſelinum, ſphondylium, lyſimachia, aliſma, chelidoniũ minus, pentaphyllum, equiſetum, limonium, heliotropium paruum, tuſsilago, verbenaca, hydropiper, conyza tertij generis. Et magis paluſtribus gaudent cyperus, typha, ſparganium, iuncus. At tam lacunoſis, quam admodum paluſtribus innatant nymphęa, potamogetum, lotus Aegyptia, colocaſia folijs in aquis conditis, & ex C tra eminentibus. Malabatrum ſimiliter in Indiæ paludibus naſcitur, atque in Italia oryza hippolapathon, ac millefolium Stratiores. Tribulus ęquè in lacubus, paludibus, fluminibus naſcitur, atque in mari, quorum littoribus ac ripis familiare ſpectatur nerium. Adiantum itaque trichomanes vliginoſis ſpecubus gaudent, pręſertim ſi ſecundum amnes exiſtant, aut aſperginoſas ſequunt ripas, quę pręruptis locis inhærent. Vitex deinde, elichryſon, buphthalmum, botryx, rha fluminum ripas accolũt. D Crithamum vero, braſsica marina, chamæleo niger, andraſace, papauer corniculatum, dorycnium, ſolanũ ſomniferum, glaux, hippophaes, hippophęſtum, tragium, tithymalus paralius, peplis, alypon, abſinthium ſeriphum in maritimis tum littoribus, tum ſcopulis, tum etiam collibus emergunt. Tripoliũ etiam in maritimis exurgit vbi ſallidit vnda, iterumque recedit, modo in mari, modo in ſicco degens. Non nũ aquis proueniunt bryon, thalaſsion & alga. At in riguis fontium, pręſertim que E hyeme tepeſcunt ſion, atq; aquaticũ ſiſymbriũ vna innatant, ut quaſi inuicem fraternam uideantur inijſſe amicitiam. Pratis lętantur trifolium, lotus ſylueſtris, anenis daucus, carum oxylapathum, centaurium minus, hemerocallis, colchicum, betonica, &c. Sicca, arida & ſiticuloſa loca petunt eryngiũ, ſaturcia, lithoſpermon, lycium, ſaluia, ſtachys, onoſma, lonchitis,

tis,cyno glossa,echium,buglossum,chamæpi A
tys,veratrum nigrum. Aridissimis & saxo
sis exurgunt capparis,paronychia,asplenum
clinopodiũ,circæa,lichen,libanotis, symphy
tum petræum,saxifragum,helxine, hemioni
tis,sedi vtrunq;genus,cotyledon,cymbaliõ,
polythricon,ita vt harum pleręque sępius in
ædificiorum ruinis, ad saxosis admodum lo-
cis virescant.Montes adamant nardum tam
Indicum & Syriacum,quã celticum & mon
tanum centaurium maius,mandragora, ha-
stula regia,satyrium,gentiana,ligusticum,a-
lysson,smyrniũ,veratrum album, ruta sylue
stris,polemonia polygonatum, tithymalus,
characias,polium parmica,thymelęa chame
læa,glycirrhiza,asclepias,narcissus,thapsia,
pæonia,æthiopis,clymenũ, onagra,cacalia,
aconitum,daphnoides,hyssopũ agreste, peu-
cedanũ, chamædaphne.Colliũ amęnitate ca
piũtur nepeta,spartũ,cuminũ syluestre, cha
mædrys,phalangiũ,thymũ,&c.Tã intra quã
extra oppida & vrbes,in plateis,monumẽtis
parietinis,ruderib.propter muros & hortorũ
sepimenta visuntur verbascũ,blattaria,thla-
spi,iberis,malua,chelidonium maius,vrtica,
ebulus,sambucus,erysimum, aristolochia lõ
ga,marrubium, chrysanthemum, galiopsis,
senecio,tribulus terrestris,sideritis, eupato-
rium,hyosciamus,cicuta,personata,xanthiũ
syluestris cucumis.Sunt præterea.quæ arbo-
ribus innasci velint,in quib.resident,atq; ab
iisdem suscipiunt alimentũ,vt agaricũ,viscũ
polypodiũ,lichen,sphagnos,dryopteris.Aliæ
quidẽ in arborib. conspiciuntur, aliæ vero
prius e terra exortæ,per arbores repũt,quem
admodũ labrusca,vitis nigra,bryonia,hede-
ra,clematis altera,smilax,lupulus,conuolu
lus periclymenum. Nõ desunt etiam herbæ
quæ sine radicib.in alijs herbis prosiliant ne
que alibi,quã in illis reperiantur,vt cassutha
epithymũ,epithymbrũ & epitithymbe. Quare
cũ simplicia,seu plantæ ignorato loco colligi
nequeant,loca diligenter medicinæ studiosis
sunt perscrutanda,vt sciat quib.in locis vna-
quæque nascatur planta,licet suos vnaquæ-
que sequatur situ, nihil tamen obstat, quin
eædem modo in montibus, modo in plantis,
nunc in collibus, sæpe in vallib. nonnunquã
in agris & pratis,ac etiam in alijs varijs locis
nullo discrimine inueniri possint.

DE DOMO, SEV AEdificio & officina pharmacopœi.

CAP. XI.

HActenus de loco colligendi simplicia, disseruimus,nunc de loco conseruãdi, seu reponẽdi medicamenta agendum est. Cum autem medicamenta non solũ spe-
ciatim in vasis,verumetiam generatim in do
mo & officina reponantur, primo pharmaco
pœi domum seu ędificium,& officinam,dein
de particularia vasa exequemur. Sit itaque
pharmacopęi ędificiũ in foro situm,aut in ali
qua celebri platea, in capite eius loci,cuius
exterior & libera pars ad orientem,altera ad
septẽtrionẽ spectet. Ianua iuxta murũ,qui in
occidentẽ vergit, collocetur. Ad sinistrã,vbi
introitur,sit pharmacopoliũ satis magnum,
quadratũ,lucidũ fenestris amplis,non nimis
B altũ,vt tituli pyxidum supremarum legi pos
sint.Non procul a muro septentrionali in do
mo sit fenestra,quæ emptorib.semper pateat.
Neq; enim commodũ est,vt quiuis admitta-
tur.sicut inhumanũ, emptores in domũ non
admittere. Pharmacopoliũ habeat duas ia-
nuas, altera qua introitur,altera per quã in
culinã,vt ita dicã,exeat, pharmacopolio con
tinuũ sit hypocaustũ,trib.aut quatuor gradi
bus altius,sed multo minus,in quo saccharũ
& confectiones siccæ seruentur, & hyberno
C tempore ministri vesperi cõueniant. Habeat
tres fenestras, vnã magnã ad plateã,per quã
lumen recipiat. Duas paruas,quarũ altera in
pharmacopoliũ tendat,altera in culinã in ip
sa,vel iuxta ianuã Oportet enim pharmaco-
pœũ valde oculatam esse, & non Ianum bi-
frontẽ,sed Argum centoculum agere, proxi
ma est culina, vulgo laboratorium dictũ, in
qua coquantur,conficiatur, & aquæ destillẽ
tur,sequatur mox conclaue,in quo materię,
peregrinæ præsertim, seruentur, sub quo sit
D cella, in qua olea, pinguedines, radices gly
cyrrhizę recentes, & similia reponantur, su
pra culinã sint cõclauia duo,alterũ ad vitra,
ollas,pyxides,arculas,& similia reponẽda,al
terũ ad plãtas indigenas reponendas, in hoc
sint longæ cistæ, distinctæ suis interseptis, in
quas plãtarũ partes distinctæ ordine alphabe
tico cõdatur. In sũma, tota officina a reliqua
domo & œconomia sit distincta & separata.

E

DE HYPOCAVSTO.

CAP. XII.

IN suprema hypocausti parte sacchari coni
collocentur,deinde confectiones in reposi
toriũ varijs arculis constans,supra fornacem
sit structura quędam lignea,cui cribra imple
ta recentibus confectionibus imponuntur,vt
F melius exiccentur. Deinde sit aliud reposito
rium distinctum, in quod fragmenta crudi
sacchari imponuntur. Non procul ab hac re-
ponatur in locum aptum puluinar cum cul-
tro longo,lato,tenui,quo folia auri & argen
ti diuiduntur,affixum tabulæ, quæ volumen
auri & argenti contineat Eodem loco & for
mæ ad saccharum seruentur.

DE PYXIDIBVS, ARCVlis, vitris, saccis, olis, & cæteris locis reponendi medicamenta.

CAP. XIII.

PYxidibus varijs opus est, videlicet ligneis stanneis, plũbeis, æneis, ad medicamento ocularia, lapideis, fictilib. in primis vero vna in qua butyrum ad pilularum confectiones continetur, deinde alia, in quam conijciuntur. Hæc est rotunda, plana instar orbis, vtraque pars continet tres rotundos pedes, & in altera parte margine lata circũdatur, vt claudi possit.

Arculis maiorib. ad herbas opus est, alij scatulis, vt vocant, utuntur minoribus, ad semina, & alia.

Vitra alia ad liquores, alia ad antidotes vsurpantur, in quibus rectissime pleraque ser uarentur, nisi in fragilitate periculum esset.

Quod ad saccos attinet, alij sunt vsitata forma, in quib. materiæ adportantur, & suspensæ seruantur. Quidam enim herbas omnes in saccis suspendunt. Alij sunt, per quos materiæ colantur & exprimuntur. Alij vero figura longa acuminata, ex quib. mucagines mulgentur. Talibus etiam vtimur ad decocta, liquores, & in vina factitia colanda.

Ollae & vitri omnis generis in certis quibusdam arcis seruẽtur in pharmacopolio, vt semper in promptu sint, ne si quid eiusmodi vasculis excipiendum, aliunde primum sit petendum.

Cæterum herbæ probè saccis lineis, vel, quod melius est, arculis ligneis reseruãtur, ne a puluere offendantur.

Flores arculis tiliaceis reponuntur.

Fructus armarijs, pyxidibus, vel sportis asseruantur.

Semina uasculis vitratis, aut sacculis ritè custodiuntur, aut charta apte inuoluuntur.

Radices integræ filo traiecto suspensæ seruantur, loco vmbroso.

Cortices autem arculis ligneis reconduntur.

Succi liquidi in phialis, angustis oris adseruantur, superfuso aliquantulo oleo, sicci vero, vasculis vitratis aut pyxidibus reponuntur.

Gummi lachrymæ sicco loco custodiũtur, quemadmodum etiam animalia, & eorundẽ partes.

Aquæ stillatitiæ vasis vitreis, loco temperato commode louentur.

Syrupi quoque vasis vitreis aut figulinis retinentur.

Olea expressa & macerata vasis vitreis, aut figulinis vitratis ritè reponuntur, destil A lata vero, vasis vitreis ore angusto, bene obturata seruantur.

Species aromaticæ sacculis coriaceis bene consutis, aut vasis uitreis, uel stanneis, vel pyxidibus optime clausis retinentur.

Electuaria, opiata, & conseruæ vasis figulinis vitratis, aut stanneis bene obturatis, reponuntur.

Condita pyxidibus, aut alijs vasis obtura B tis asseruantur.

Loch extracta figulinis vasis vitratis custodiuntur.

Linimenta & Vnguenta vasis figulinis, vitratis, vel pyxidibus stanneis reponuntur.

Emplastra & Cerata chartis oleo inunctis inuoluuntur, vel pyxidibus seruantur.

Tabulæ, orbiculi, arculis tiliaceis loco calido reseruantur.

Trochisci papyro inuoluti, pyxidibus ligneis reponuntur commode.

C Pilulæ vesica, vel corio, vel quod melius est, papyro ceræ liquatæ intincta inuoluuntur, & pyxidibus stanneis sicciore loco adseruantur.

Collyria arida, chartis inuoluta, pyxidibus reponuntur.

Confecta loco calido constituuntur.

DE TEMPORE COLLIgendi simplicia.

D

CAP. XIIII.

EXpeditio tum colligendorum, tum reponendorum medicamentorum loco, de coligendi quoque tempore, licet supra in primo libro sparsum, hoc tamen capite coniunctim, cum non minus ac locus obseruatione sit dignum nobis tractandum est. Nisi enim E certo colligantur simplicia tempore, singularem & propriam virtutem habere nequeũt maxime si aut immatura, aut iam uetusta & consumpta recipiantur. Colligẽda itaque certo tempore sunt simplicia, eoque cum propriam iam uirtutem sunt adepta. Propriam autem virtutem habere dicuntur, cum maxime vigent, seu matura sunt. Habet namque quælibet planta, & pars eius suam maturita F tem, quæ non tempore tantum anni, & dierum numero, sed magis ex ipsius rei natura æstimatur. Quæ enim perfecta sunt, ea eligenda, quæ ultra citraque existunt, ad medicamentorum vsum parum sunt idonea. In peregrinis tempus collectionis sciri non potest, ideo tantum ex specie, odore, sapore, colore, & alijs accidentibus iudicium fieri potest. Tempus autem collectionis in genere sic se habet.

Flores vigore suæ maturitatis, iam aperti (exceptis rosis) ante quam marcescant, *Flores.*

aut cadant, quod Vere plerunque fit, colligũtur.

Herbę iam florentes, & semen quodammodo conficientes, colligi debent tempore meridiano, cœlo sereno, nullis per aliquot ante dies decidẽtibus pluuijs, nec etiam colore nimium madentes, nimiove Solis calore retorridæ, id quod plerunque fieri poterit Vere, vel prima Aestate. Herbæ autem, quæ in hortis per totum annum virent, & non reponuntur, quouis tempore colligi possunt.

Semina cum maturuerunt, & incipiunt exiccari, antequam decidant, recipiuntur, videlicet Aestate, vt Iunio, vel Iulio mensibus.

Fructus dum maturuerunt, & boni sunt, antequam marcescant deponuntur.

Radices, fructu iam deperdito, & incipiente foliorum defluuio, quod plerunque Autumno fieri contingit, cœlo sereno effodiendæ sunt.

Succi plantarum, dum virent, & folia earũ adhuc sunt tenera, exprimendi sunt.

DE MEDICAMENTORUM duratione.

CAP. XV.

DE collectionis tẽpore hactenus egimus nunc de tempore durationis disserendũ est. Alia enim medicamenta longiori, alia minori tempore redurant. Quæ namque substantiam habent raram, citius viribus destituuntur, quæ vero crassam, diutius vires retinent. Præterea non omnia medicamenta recentia in vsum veniunt. Quædam enim si ante sex menses vt opiata exhibeantur, non mediocre ægris periculum inferunt. Quare vt mediti rite, & bona cum conscientia medicamenta exhibere queant, eorum tẽpus, & nõ solum anni, verum etiam mensi & diei, quo scilicet sint collecta, vel confecta, diligenter obseruandum est. Tempus autem durationis in hunc modum se habet.

Flores quandiu coloris & odoris gratiam retinent, tandiu adseruari possunt, quod in paucis vltra annum non cõtingit. Quare singulis annis renouandi sunt.

Herbæ, licet diutius quam flores conseruari possint, tutius tamen est, vt singulis annis renouentur.

Semina biennium durant, præter minuta semina frigida, quæ quolibet anno sunt renouanda.

Fructus quotannis mutantur.

Radices subtiles, exiguæ & raræ substantiæ, quolibet mutantur anno, quæ crassię maiores ac densę, per duos & tres annos seruantur.

Cortices in annum perdurant.

Succi liquidi mutantur quotannis. Sicci vero, & apud nos, expressi, aut singulis annis aut ad summum biennio.

Gummi & resinę diu perdurant, modo nõ in loco humido putridoq collocentur.

Pauca animalia integra seruantur. Sicciores, vt cantharides, non difficulter, vbi semel probe exiccata fuerint, custodiuntur, humidiora vero & pinguiora facile corrumpuntur, putrescunt, & vermes generant, vnde absynthium & similia putredinem arcentia illis adduntur. Partes vero animalium molles aliç alijs diutius durant, nec certus terminus præfiniri potest. Pleræq annum durant, quędam vel propter cęli intemperiem, vel propter malam asseruationem citius corrumpũtur. Quotannis autem vsitate mutantur, interdum consulto quædam diutius anno seruantur. Quoniam vero diligentia præparandi & reponendi multum ad durabilitatem facit, bonitas earũ non ætate sola, sed ex qualitatib. æstimari debet. Valent ergo, & efficaces sunt, quãdiu non corrumpuntur. Corruptionem fœtor, rancidus sapor, situs & coloris mutatio indicat. Eadem in alijs quoq. obseruanda. Omnia enim simplicia quãdiu natiuos colores, sapores & odores retinent, efficacia sunt, ac nequaquam reijcienda.

Aquæ destillatæ quotannis mutantur.

Syrupi longi & aquosi paucis dieb. conseruantur, ad iustam vero consistentiam cocti, simplices in sua bonitate annum seruantur, compositi biennium.

Decocta per dies quatuor, vel quinque seruantur.

Rob singulis annis commutantur.

Electuaria aromatica, & quidem grata per annum, ingrata & amara per duos seruantur solutiua vero annum durat.

Opiata vsque ad annos sex, vel in decenniũ in sua bonitate permanere possunt.

Conseruæ annum vnum durant. Condita fructuum annos duos; corticum vero diutius seruantur.

Loch, siue eclegmata simplicia in sua perfectione annum seruantur, composita bienniũ exceptis, quę amygdalas, & pineas & pistachias recipiunt.

Trochisci & Sief, siue collyria durant annũ vnum; & qui opium recipiunt, duos, tres vel plures annos. Qui foris applicandi sunt, cũ ex medicamẽtis cõstẽt, quę nõ facile resoluũtur, seruari possunt in annum vnũ, vel duos.

Species aromaticæ singulis annis, vt plurimum renouari debent.

Pilulę purgantes annũ vnũ seruari pssunt, quę vero opium acceperunt, duos, tres, vel plures annos.

Vnguenta, emplastra & cerota, ad annum vt plurimum conseruantur.

Olea temperata, vt amygdalarum & sesaminum, vix per mensem, frigida per annũ, calida

calida vero per duos vel tres annos seruatur. Quæ ex fructibus odoratis, vt nuce moscha ta, exprimuntur semestri seruantur, que vero ex liquoribus, seminibus & lignis destil lantur, diu durare possunt.

DE COLLOCATIONE MEDICAMENTORUM IN FORMULIS, SIUE RECEPTIS PRÆSCRIBENDORUM.

CAP. XVI.

EXplicatis medicamentorum accidentibus fere omnibus, de ordine quoque in præscri ptis, seu receptis faciendis, aliquid dicēdum videtur, præsertim cum maxima Medicorum pars, alioqui etiam doctorum, non parua cū ægrotantium iactura ordinem hactenus pror sus neglexerit. A quib autem rationibus hu iusmodi ordo sit perdiscendus, quinque regu lis generalibus demonstrabimus quarum pri ma talis existit. Quæ longiori egent præpara tione, ea prius scribantur quæ vero breuiori, postea, hoc est, si quid difficilius trituretur, vel imundatur vel coquatur, vel misceatur prius si quid vero breuiori trituratur, vel infusione vel coctione egeat, deinceps scribatur, vt om nia rite & perfecte præparentur. Sæpe nume ro namque Pharmacopœi tanto cum scelere omnia perturbant, vt eorum, quæ minus co quenda sunt, nimia coctione sepe vis prorsus deperdatur, contra, ea quæ longissima coctio ne egent, cum eorum vis a mediocri etiam erui non possit quanta necessaria est, non ex trahatur. Quod idem in aliis præparandi for mis euenit. Quam rationem hodie à quam plurimis empiricis negligi apparet, qui infun dunt simul, & decoquunt guaiacum santalos cinnamomum, senam, & alia multa, quorum vel ea, quæ sunt odorata & purgantia, vim suam amittunt, vel alia non satis decoquun tur, vel vtrunque contingit. Quare opti mum obseruare ordinem videntur ii, qui radices crassiores, duriores, & crudiores quæ longiori decoctione & tritu ratione indigent, primo ordine collocant, tum li gna non odorata & cortices, deinde herbas, tertio loco fructos, quarto semina vltimo flo res & quæcunque sunt odorata vel purgan tia, &c. Altera regula in ordinandis formulis hæc est. Si sint aliqua coquenda, vel infundē da, simulque sint aliqua trituranda, prius illa scribentur, vt non solum quæ longiori præpa ratione egent, prius præparentur, verum etiā dum coquuntur illa vel macerantur, hæc te ri possint, sicque nulla fiat temporis iactura. Tertia regula. In iis, quę eadem indigent prę paratione, ea præponantur, quorum maior requiritur quantitas. Hunc ordinem antiqui in componendis medicamentis diligentissi mé sunt secuti, vt uidere licet in pilulis Sebel linis, in quibus spica nardi ob maiorem quan titatem in prima sede ponitur, item aromati co rosato maiore, ex descriptione Gabrielis, ro sę propter maiorem quantitatem primo loco ponuntur. Eodem modo se habet Philoni an tidotum apud Mesuem, vbi ob maiorem quā titatem piper album & hyoscyamus prima acie ponuntur, in qua compositione manife stè apparet, medicamentorum ordinem, secū dum maiorem & minorem quantitatem esse seruandum, ita vt maxima quantitas prima sede ponatur, minima vero postremo Quar ta regula huiusmodi est. In iis, quorum eadē est præparatio, eademque quantitas, ea prę ferantur quæ commoditate, aut nobilitate aliqua præstat, quam regulam etiam non mi nus, quam modo dictam maiores nostri sunt secuti, vt clarè in descriptione tum pilularum de hermodactylis apud Mesuem, tum Sabel linarum videre licet. In hac enim spica nardi in illa hermodactyli ob nobilitate primo or dine ponuntur. Quinta & vltima. Postremó loco scribantur ea, quę materię rationem ob tinent, vt cera in vnguētis, aloe in pilulis, mel in magnis confectionibus. Id quod veteres etiam animaduerterunt, vt in theriaca & pi lulis de hermodactilis deprehendere licet. In illa namque mel, in his aloe in fine, materiæ vice, ponitur. His itaque quinque regulis, vi delicet medicamenti proprietate, quantitate & nobilitate, percognitis, facile quiuis manū formulis admonens perspicere poterit, num an hoc, vel illo sit ordiendum.

DE COLLOCATIONE MEDICAMENTORUM IN OFFICINIS.

CAP. XVII.

LIcet pharmacopolium non solum multis, & variis simplicibus, verum etiam tot & tantis compositis, quibus Medicus illius re gionis frequentius vti nouit, ornatum esse de ceat, ita tamen omnia disposita esse debent, vt omnia, cum opus fuerit, in promptu, & ad manum habeantur, hoc est, sciatur, quibus ex locis quæque sint depromenda. Quare offici na in certas classes diuidenda est, id quod commodè fiet, si ea tribus partibus in sex, vel septem ordines, tabulis inter se distinctes, di stribuatur, superioribusq; tabulis ea, quibus minus frequenter vtimur, cuiusmodi sunt me talla, lapides, terrę, ligna, extracta, opiata, tro chisci & condita, reponentur, mediis vero. & quę inde sequuntur, quæ nobis frequentius sunt in vsu, vt cortices, semina, radices, ecleg mata, syrupi, electuaria, tam aromatica, quam solutiua, pilulę, conseruę, species aro maticę, olea, vnguenta, emplastra & cero ta.

ta. Verum hæc omnia ordine ita disponenda A vehiunt, ut simplicia ex una parte, composita uero reliquis duab. partibus contineantur item calida & frigida minime confundantur uerum singula seorsum ponatur. Cæterum arculæ quampiurimæ inferiori parte fabricãdæ sunt, quib. herbæ, flores & fructus vsitatiores imponantur. Nequaquã tamen has arculas vsqueadeo demissas esse oportet, vt pauimentum attingant, ne cum verritur pharmacopolium, vel alia ratione madescit, humore vitiata medicamenta, ijs arculis contenta situm contrahant, vel etiam putrefiant. Prætere a medicamenta singula proprijs suis vasis (vt supra suo loco docuimus) recondi debét, singulaque uasa suo loco obsignari, ut nobis, quod in eo repositũ sit, significet, ne diu nos anxios per officinam errare contingat. Eandem ob causam id etiam obseruandum fuerit in compositis medicamentis, & maxime purgantibus & opiatis, ut eorum author & anni tempus, mensis, adeoque dies, qua paratę sunt compositiones, vasculorum operculis adscribantur. Multa siquidem alias tempore uires acquirunt, ut quæ opium continent, multa etiam temporis diuturnitate penitus elanguent. Hæc itaque bona fide Medicis exponat Pharmacopœus. Succos liquidos & aquas stillatitias, propter aeris intemperiem in officina commode reponere non licet. Siquidem hyeme ob frigus facile congelantur, æstate uero cito corrumpuntur, quare temperato potius loco conseruanda sunt. Tabulæ, cõfecta, saccharum, aliaq. solida ex saccharo parata, calido loco, vt hypocausto probe parte superiore reponuntur. Porro vt singularũ B officinarum omnia medicamẽta, exteris quoque Medicis sint manifesta, catalogum, cui medicamẽta omnia ordine sint inscripta, additis etiam (vt modo monuimus in vasorum operculis, compositorum medicamentorum authoribus, & confectionis tempore quemque Pharmacopœum in officinã sua affixum habere decet, vt exteri in conficiendi formulis, melius sese accommodare ualeant. Sed hæc de medicamentorum ordine nobis suffi-C ciant. Hactenus in genere quam breuissime potuimus, de medicamentorum causis & accidentibus, quatuor libris disseruimus, hoc potissimum nomine, vt nõ solum Medicis & Pharmacopœis prodessemus, verum etiam communi utilitati seruiremus. Quare Deum Opt. Max. precamur, ut is noster labor quamplurimis vsui esse possit.

ANTIDOTARII GENERALIS LIBRI IV. ET VLTIMI FINIS.

Vni DEO & TRINO gloria.

IN ANTIDOTARIVM GENERALE INDEX.

A

AEgrorum officium 112
Ahena præparationi crassiori inseruientia 185
Animalia eorumq; partes, quibus in vasis reponenda 10
Animalium electio ibid.
Animalium, eorundemq; partium dignotio ibi. dosis ibi.
Animalium partim duratio 10
Apophlegmatismus quid 43
Apophlegmatismorum compositio 43 dosis ibi. vsus ibid.
Apophlegmatismis quando vtendum 43
Aquę destillatitię ex quibus 13
Aquæ stillatitię quibus in vasis conseruandæ 13
Aquarum destillatarum dosis 13. duratio ibi. electio ibi. taxatio ibi.
Arculę medicamentorum 215
Aromatizatio quomodo fiat 130
Asperum quid 200
Assatio quomodo fiat 123
Astantium officium 112

B

BAlneum quid 22
Balnei ex lacte vsus 23. ex oleo vsus ibi. ex vino vsus ibi.
Balnea artificialia 22. ex quibus constent ibi. naturalia ibi.
Balneorum ingredientium dosis 22. naturalium vsus 23
Balneis quandiu vtendum 23. quo tempore vtendum ibi.

C

CAlefactio quomodo fiat 115
Catharctica ex quibus 28
Catharctica quibus vasis reponēda 29. quo tempore vtenda ibi.
Catharticorum dosis 26. duratio ibi. taxatio ibi. vsus ibid.
Caputpurgia quæ 19. ex quib. parentur ibi.
Cataplasmata 35
Cataplasmatis quando vtendum 36
Cataplasmatum ingredientium dosis 36 vsus ibid.
Ceratum quid 36
cerata ex quibus 36
cerata quibus partibus applicanda 36
ceratorum ingredientium 26
ceratis quando vtendum 36
cerealium dosis 7. clarificatio vt fiat 146
clyster quid 17. clysteres quandiu retinendi 18. quo tempore reiiciendi ibid.
clysterum compositio 17. cochlearia præparationi crassiori inseruientia 184
coctio vt fiat 138. colatio quando fiat 148
coloratio quomodo fiat 129
collyria quæ 42. liquida ibi. quibus uasis seruanda ibid.
collyriorum compositio 42. dosis ibi. duratio ibi. vsus ibid.
condita composita 31. ex quibus fiant 30. quibus vasis seruanda 31
conditorum duratio 31. usus ibi.
conditura corticum 31. florum 30. fructuū ibi conditura quomodo fiat 131. radicum 31. confecta quæ 4. quomodo coloranda ibi. cōfectio aromatum 44. corticum ibi. fructuum ibi seminum ibi.
confectiones solidæ 38
confricatio solidę 28
confricatio quomodo fiat 136. conserue 30
conseruæ quibus vasis conseruandæ 30. quo tempore vtendę ibid.
conseruarum dosis, duratio 30. ingredientiū dosis ibi. taxatio, sed ualor ibi. usus ibid.
cornium dosis 11. cortices quo tempore colligendi 9 quibus in locis colligendi ibid.
corticum dosis 9. duratio ibi. electio ibi.
crassum quid 199.
cribra & colatori crassiori præparationi inseruientia 185
cribratio ut fiat 140
cultrorum crassiori preparationi inseruientium diuisio 183

D

DEcocta quibus uasis conseruanda 16
Decoctorum dosis 16. duratio ibi.
Decoctorum & syruporum differentia 15
decoctorum compositio 15. purgantium componendi ratio 16
despumatio quomodo fiat 144
distillati in balneo sicco 159. in balneo Mariæ quomodo fiat 150. in cineribus & arena quomodo fiat 163. in fimo 181. in sole ibid.
destillatio in vapore aquæ vt fiat 155
destillatio per descensum 173. per ignem 169
dignotio animalium 10. fructuum 4 florum 3. herbarum peregrinarum 3 radicum 8. seminum 6

Disso-

Dissolutio quomodo fiat 121
Dosis animalium, eorumq; partium 11. aquarum destillatarum 62. catharticorum 29. cerealium 7. collyriorum 42. conseruarum 30. corticum 9. decocti in clysteribus 17. electuariorum 28. extractorum 33. farinę 7. florum 3. fructuum 4. gargarismatum 18. gemmarum 12 herbarum 2. salis in clysteribus 18 Dosis infusionum 17
Dosis ingredientium in balneis 22. in cataplasmatis 25. in caputpurgiis 19. in ceratis 26
Dosis in glandibus 46. in decoctis 15. in electuariis 28. in embrochis 21. in emplastris 35. in epithematis 10. in fomentis 21. in insessionibus ibi. in lotionibus 23. in sinapismo 37. in tragematis 27. in vnguentis 33
Dosis ingredientium tabularum, orbiculorum 38
Dosis lapidum 12. leguminum 7. lignorum 9. liquorum 10. metallorum 11. olei communis 25. olei in clysterib. 18 olei in vnguentis in ceratis, in metallicis 25. opiatorum 29. pilularum 41. 42. pulparum 5. puluerū 27. purgantium in clysteribus 18. purgantiū in infusionibus 17. radicum 8. seminum 7. syruporum 14. terræ 12. trochiscorum 41
Dropax quid 36. ex quibus ibid.
Dropacum forma 36. vsus 37
Duratio catharticorum 29. collyriorum 42. corticum 9. conseruarum 30 decoctorum 16. electuariorum 28. emplastrorum 35. extractorum 32. florum 3. gargarismatum 18 herbarum 2. infusionum 17. liquorum 10. orbiculorum 40. partium animalium 11. puluerum 26. quomodo fiat 123. radicū 8 succorum 9. syruporum 14. tabularum 40. trochiscorum 41. unguentorum 34

E

Eclegmata 31
Electio animalium, eorumq; partium 10. aquarum destillatarum 13. corticum 9 florum 3 fructuum 4 gummi 10
electio herbarum domesticarum 1. peregrinarum 3 lignorū 8. liquorū 10. metallorum 12. radicum 8. seminum 6. succorum 9
electuaria 28. ex quibus ibi. quo tempore usurpanda 29. quibus vasis seruanda ibi.
electuariorum dosis, taxatio, vsus 29. duratio ibi.
electuariorum ingredientium dosis 28.
embrocha quid 21. ex quibus componatur 21. quibus partibus applicetur 21
embrocharum ingredientium dosis 21
emplastrum quid 34
emplastra ex quibus ibi.
emplastra improprie quę 35. quibus vasis conseruanda ibi.
emplastrorum compositio 34. duratio 35. ingredientium dosis ibi. taxatio ibi. vsus ibi.
epithemata quę 20 quo tempore applicanda ibi. quibus partibus applicentur ibid.
epithematū cōpositio 20. dosis ibi. vsus ibid.
errhina quæ 19. 45.
errhinorum compositio 43. dosis 19. tria genera ibid.
errhinis quando vtendum 45
excrementorum dosis 11
exiccatio quomodo fiat 121
expressio quomodo fiat 148
extinctio quomodo fiat 116
extracta quę 32. ex quibus parentur ibi. quo tēpore vtenda 33. quib. vasis cōseruanda 32
extractorum dosis 32. duratio ibi. vsus 33
extractio quomodo fiat 142

F

Farinę dosis 7
Fartura quomodo fiat 132
Fellium dosis 11
Fissio & fractio quomodo fiant 132
Flores quo tempore decerpendi 3. quibus in locis colligendi ibid.
Florum dignotio 3. dosis ibi. duratio ibid. electio ibi. taxatio 4
Fomenta ex quibus fiant 20. quibus partibus applicentur ibi. vnde dicta ibid.
Fomentorum dosis 21. vsus ibi.
Formę variæ 187
Fornaces præparationi crassiori inseruientes 185.
Friabilia quæ 200
Frixio quomodo fiat 123
Fructus qui 4. quibus in locis colligendi ibid. quo tempore colligendi ibi.
Fructuum dignotio 4. dosis ibid. electio ibid. taxatio 6

G

Gargarismata quo tempore vsurpāda 19
Gargarismatum compositio 18. duratio 19. ingredientium dosis 18. vsus 19
Gemmarum dosis 2
Glandes quæ 45. quo tpe subiiciendę 46
Glandium compositio 45. ingredientium dosis 46. vsus ibi. globuli 46. graue quid 199.

H

Hepatum dosis 11 Herbæ peregrinę 3
Herbę quę 1. quibus in locis colligādæ ibi. quib. vasis, seu reponēdæ cōseruandæ 2
Herbarum domesticarum electio 2

Herbarum duratio & dosis 2. peregrinarum dignotio 3. taxatio ibid.
Humectatio quomodo fiat 117

I

Infusio quid 16 quomodo fiat 116. quotuplex 16
Infusiones quo tempore assumendæ 17
Infusionem duratio 17. quantitas 17
Insessus ex quibus componatur 21
Insessus quid ibi. quo tempore vtendi ibi.
in Insessu quandiu morandum 22
Insessuum vsus ibi.
Insolatio quomodo fiat 116
Instrumenta crassiori preparatione inseruientia, vt sunt cultri, limæ, mallei, &c. 183. 184.
Intestinorum dosis 11
Iulapium quod 14

L

Lachryma quid 19
Laconicum quid 22. eius vsus 23
laue quid 200
lapidum dosis 12
leguminum dosis 7
lenta quæ 200
leue quid 199
lignorum dosis 9. electio 8. locus colligendi ibid. tempus 9
limarum crassiori præparationi inseruientium vsus 184 earundem diuisio ibi.
limatura quomodo fiat 132
linctus 31. ex quibus 32.
linctus quibus vasis conseruandi 32. quo tẽpore vtendi 32.
linctuum duratio 32. valor ibi. vsus ibi.
linimenta quæ 33. ex quibus constent ibi quibus vasis conseruanda ibid.
linimentorum dosis 33. vsus ibid.
linimentis quando vtendum 35
liquatio quomodo fiat 120.
liquor quomodo a succo differat 10
liquores & gummi quo tempore colligẽda 10
liquores quibus in locis colligendi 10. quibus vasis reponendi ibi.
liquorum dosis 10. duratio ibid.
liquorum Lachrymarum, & gummi electio 10
locus colligendi cortices 9. flores 3. fructus 4 herbas 1. ligna 9. liquores 10. radices 8. semina 6
locus reponendi aquas stillatitias 13. cathartica 29. collyria 42. conseruas 30 decocta 14. electuaria 29. emplastra 35. herbas 2. linctus 32. linimenta 33. liquores 10. opiata 29. pilulas 41. pulueres 26. radices 8. succos 10. syrupos 14 tabulas, orbiculos 40. trochiscos ibi. vnguenta 34
lotio quomodo fiat 137
lotiones ex quibus componantur 23
lotionum ingrediendum dosis ibi.
lotionem vsus 23

M

Magistratus eiusq; officium 11
Malleorum crassiori præparationi inseruientium genera 183
Medicamenta adurentia 67
Medicamenta alterantia qualitate manifesta 49. qualitate occulta quę 85
Medicamenta arthritica 99. attenuantia quę 63. atthrahentia 64
Medicamenta carnem generantia 77. cephalica quæ 88
Medicamenta certis corporis partibus addicta 87. cicatricem inducentia 79. cordialia quæ 93. discutientia 65. dolorem sedantia quę 76. emollientia quæ 56. emplastica quę 69. exiccantia quę 55. extergentia quę 68. glutinantia quæ 78
Medicamenta gradu secundo tertio & quarto calefacientia 53. hepatica 75. humectantia quæ ibid. hysterica quę 98. indurantia quæ 58. lac generantia & minuentia 73. menses mouentia 71
Medicamenta ora vasorum aperientia quæ quę 62 ordine primo excalefacientia 51. ornantia quę 82. pectoralia quæ 92. purgantia quæ 100. pus mouentia 69
Medicamenta quot modis calefiant 111
Medicamenta rarefacientia & dẽsantia quę 61. refrigerantia quæ 54
Medicamenta renum & vesicæ quę 97. repellentia 66. semen generantia & minuentia 4
Medicamenta sicca quomodo & quãdiu macerãda 16. 17
Medicamenta simplicia colligendi locus 211 eadem conseruandi, seu reponendi locus 213. 214.
Medicamenta simplicia colligendi tempus 221
Medicamenta stomachica quæ 94. succedanea quæ 305. temperata quæ 50. tendentia & laxantia quę 60. vrinam cientia 71

Medicamentorum accidentia 187. colores 189 duratio 117. finis 187. forma & figura. 192
Medicamentorum in formulis, siue receptis præscribendorum collocatio 217. pondera, & mensuræ 202.
Medicamentorum purgantium correctio 104 electio 102. odores 191 sapores 192
Medicamentorum valor, seu taxatio 204
Medicus quis 110
Medici officium. ibid.
Mensæ crassiori præparationis inseruientes 186
Mensura, seu dosis herbarum 2
Metallorum dosis 12. electio ibid.
Metallica quæ 12
Mineralia quæ ibid.
Modus decoquendi decocta 16. parandi vnguenta 34
Molle quid 198
Mollitio quomodo fiat 120
Mora in balneis 22. in insessu ibid.
Morselli ex quibus 38
Mortaria crassiori præparationi inseruientia 134

N

Natura quid 180
Noduli 46
Nutritio quid 180. quomodo fiat 188

O

Odoramenta quæ 48
Oleum quid 24
olei communis dosis 25
olea per destillationem parandi modus 24
olea per expressionem parandi modus ibid.
olea per macerationem parandi modus ibid.
olea ex quibus pareutur 24
olea quibus in vasis seruanda ibid.
quo tempore ex fructibus elicienda 25
olea simplicia composita 24
oleorum quantitas, seu mensura 25. taxatio ibid. vsus 26
opiata quid 29 quibus vasis conseruanda ibi.
opiatorum dosis 29. duratio ibid.
opiatorum valor, seu taxatio 29. vsus 30
opiatis quomodo vtendum 29
orbiculi 38. quibus vasis seruandi 40
orbiculorum compositio 38. ingredientium dosis ibid.
ordo in coctura qualis seruandus 15

P

Perlarum dosis 12. 27
Pessus quid 47
pessorum compositio 47. differentiæ ibid. usus 48
pessis quomodo vtendum 48
pharmacopœi domus, seu ædificium & officina 213. hypocaustum 214
pharmacopœi officium 111
pilæ & pistilla crassiori præparationi inseruientia 148
pilulæ 41. quibus vasis conseruandæ 41
pilularum compositio ibid. dosis 27. 41. duratio 41. valor 42. vsus ibid.
pilulis quo tempore vtendum ibid.
pulmonum dosis 11
pulsatio quomodo fiat. 136
pulueres 26
pulueres & species quomodo differant 26. ex quibus componantur ibid. quo tempore vtendi ibid. quibus vasis conseruandi ibid.
puluerum duratio 26
purgandi ratio 105
purgantia quandiu irriganda, & quomodo exprimenda 17
purgatio medicamentorum 134
purgationis tempus 103
putrefactio quomodo fiat 140
pyxides medicamentorum 215

Q

Qualitates tactiles 197

R

Radices quo loco colligendæ 8
item quo tempore ibid. quibus uasis cōseruandæ ibid.
Radicum curatio 8. dignotio ibid.
Radicum dosis in apozematis, in balneis ibi.
Radicum electio ibid. valor, seu taxatio ibid.
Rarum quid 199
Rasio quomodo fiat 132
Refrigeratio quomodo fiat 116
Rob quid 15

S

Saci medicamentorum 215
Sacculi 47. quibus partibus adhibeantur
Sacculorum compositio 47
Salitura quomodo fiat 129
Sapa quid 15
Saporum gradus 193. generatio & vsus 195.
Sectio quomodo fiat 132
Semen quid 6

Solium quid 22
Solii vsus ibidem
Staphulæ præparationi crasioni inseruientes 184
Species aromaticæ 26
species & pulueres quomodo differant ibid.
sternutamentum 43
succedanea medicamenta quæ 205
succi 9. quo tempore colligendi ibid. quibus vasis reponendi 10
succorum duratio ibid. electio 9
suffimenta quæ 48
suffituum compositio, vsus ibid.
suppositoria 45
syrupus quid 13
syrupi compositi ex quibus 14
vasis conseruandi ibid.
syrupi simplices ex quibus 13
syruporum dosis 14. duratio ibid.
syruporum & decoctorum differentia 15
syruporum taxatio 14. vsus 15

T

Tabulæ 38. præparationi crassiori inseruientes 186
tabulę quibus vasis seruandę 40
tabularum duratio ibid. ingredientium dosis 38 parandarum modus 39
taxatio aquarum destillatarum 13
taxatio, seu valor catharticorum 29
taxatio conseruarum 30
taxatio, seu valor electuariorum 29
tempus colligendi cortices 9. flores 3. fructus 4. herbas 1 ligna 8. liquores 9. radices 8. semina 6 succos 9
tempus detinendi clysteres 18. exhibendi decocta 16. syrupos 14
tempus iniciendi clysteres 14. insedendi 21 lauandi caput 23
tempus & modus vtendi linctus 32. tabulas
tempus purgationis 103. vsurpādi caput purgia 19 gargarismata 19
tempus vtendi apophlegmatismis 43. cataplasmatis 36. catharticis 29. ceratis 36. conseruis 30. emplastris 35. errhinis 43. extractis 33. glandibus 45
tempus vtendi linimentis 33. opiatis 29. pilulis 41. pulueribus 26
tempus vtendi tragematis 27
tenue quid 119
terræ dosis 12
testarum dosis 11
torcularia præparationi crassiori inseruientia 185
tragemata 27. ex quibus ibid.
tragematum dosis 27
tragea rubra ibid.
trochiscus quid 40
troschisci quibus vasis conseruandi 41
throchiscorum compositio 40. dosis 41
trochiscorum duratio ibid. vsus ibid.
tusio, siue tritura quomodo fiat 133

V

Vasorum metallicorum præparationi crassiori inseruientium genera & usus 185
Vitra medicamentorum 215
Unguentum quid 33
Vnguentorum ingredientium dosis 33
Unguentorum parandi modus 34
Unguentorum taxatio ibid.
Unguentis quando vtendum ibid.
Vstulatio & Vstio quomodo fiat 123. 124
Vsus apophlegmatismorum 43
Vsus balneorum 23
Vsus cataplasmatum 36. collyriorum 42. conseruarum 30.
Vsus fomentorum 21
Vsus gargarismatum 19 glandium 46
Vsus insessuum 21
Vsus linctuum 32. linimentorum 33. lotionum 23
Vsus pessorum 48. pilularum 41
Vsus sinapismi 37. suffituum 49. syruporum sol. 15
Vsus trochiscorum 41

Indicis Antidotarii Generalis Finis.

ANTIDOTARIVM SPECIALE,

PER IOAN. IACOBVM
Vveckerum Basiliensem,

EX OPT. AVTHORVM TAM
Veterum, quàm recentiorum,

SCRIPTIS FIDELITER
Congestum, & tandem methodicè,

SVPRA PRIORES EDITIONES VBERRIME
Auctum, coniunctum, & exornatum.

Adiectis ELENCHIS locupletissimis.

Cum Superiorum licentia, & priuilegio.

VENETIIS, Apud Georgium Variscum.

M: DCVIII.

ELENCHVS ET SERIES

SECTIONVM ANTIDOTARII SPECIALIS contentarum.

ANTIDOTARII SPECIALIS LIB. I.

De Igne. Sect. I. fol. 1.
De Aere. Sect. II. 5
De Aqua. Sect. III. 6
Thermarum differentiæ à metallis 7
Thermę Germaniæ 12
Fontes acidi 21
Thermę Italię 30
De Terris. Sect. IV. 31
De Metallis. Sect. V. 39
De metallis temperatis 41. calefaciētibus & siccantibus in gradu secundo ibi. calefaciētib. & siccantibus in grandu tertio ibi. calidis & siccis in gradu quarto 47. frigidis in primo 49. frigidis in secundo 50. astringentibus 53. venenosis 54
De lapidibus. Sect. VI. 55
De lapidibus preciosis, seu gemmis frigidis in gradu primo 59. secundo 61 quarto 62
De gemmis amuletis 63
De lapidibus preciosis, alterantibus qualitate occulta 64. minus preciosis, ac primum de calidis 67 frigidis 69. astringentib. 70. emollientibus, obstupefacientib. 71 abstergentibus 7 glutinantibus, cicatricem inducentibus, calculum comminuentibus, fœtū retinentibus, menses cientibus, amuletis, minus preciosis, alterantibus qualitate occulta ibid & 73. purgantibus 76
De Marinis. Sect. VII. ibid.
De marinis calidis ibi. frigidis 80. astringentibus 82. emollientibus 81. abstergentib. 86 qualitate occulta alterantib. 88
De Animatis sine sensu, a terrestribus, hoc est, ex plantis & arboribus sumptis, & primo de foliis. Sect. VIII. 89
De foliis temperatis 109
De foliis, seu herbis calidis in primo gradu 110. secundo 120. tertio 129. quarto 148
De foliis frigidis in primo 151. secundo 154 tertio 159. quarto 163
De foliis humidis in primo 164. secundo ibi.
De foliis siccis in primo ibi. secundo 165. tertio 167. quarto 169
De foliis astringentibus 170. aperientibus 172. emollientibus, indurantibus, extenuantibus 174. discutientibus 175. extrahentibus, suppurantibus, abstergentib. glutinantibus, & cicatricem ducentibus ibid. & 176. flatus discutientibus 182. semen generantibus 183. menses mouentib. menses sistentibus, venenis resistentibus ibi. strumas discutiētibus 186. dolorem mitigantibus; venenosis 189. alterantis qualitate occulta 187
De foliis purgantibus bilem flauam 190 bilē atram 191. pituitam 192. serosos humores 195
De floribus. Sectio IX. 198
De floribus calidis in primo 205. secundo ibi. tertio 209
De floribus calidis in primo ibi.. secūdo 210 tertio 211. quarto ibi.
De florib. humidis in primo 212. secundo ibi.
De floribus siccis in primo ibid. secundo ibi. tertio ibi.
De floribus calefacientibus caput ibi. pectus 213. vel quas corporis partes ibid. humectātibus pectus & cor 214
De floribus siccantibus cor & pectus, astringentib. discutientibus, abstergentibus, extenuantibus, emollientibus, suppurātibus glutinantibus, & cicatricem inducentibus 214. menses mouentibus, & sistentibus, flatus discutientibus, qui ambustis medentur 215
De floribus venenis resistentibus ibi. dolorē mitigantibus ibi.
De floribus purgantibus bilem flauam. ibid. pituitam 216
De Fructibus. Sect. X. 217
De fructibus temperatis 223
De fructib. calidis in primo 224. secundo 226 tertio 227. quarto 229
De fructibus frigidis in primo 232. secundo 234 tertio 236. quarto 237
De fructib. humidis in primo 238. secundo ibid.
De fructibus siccis in primo ibi. secundo ibi. tertio ibid.

De fructibus calefacientibus caput 230.thoracem 239.cor 240.stomachum ibi. renes & vesicam ibi. vterum 241
De fructibus refrigerantibus thoracem & cor ibi. stomachum ibi. hepar 242. renes & vterum ibi.
De fructibus adstringentib. 242 discutientibus ibi. extenuantibus ibi. glutinantib. ibi. flatus discutientibus 243. semen generantibus ibid. vrinam cientibus ibid. menses mouentibus ibid. menses sistentibus ibid. venenis resistentibus ibid. dolorem mitigantibus ibid.
De fructibus purgantib. bilem flauam 243 *bilem atram* 247. *pituitam* ibi.
De Seminibus. Sect. xi. 248
De seminibus calidis in primo 255. *secundo* 256. *quarto* 263
De seminibus frigidis in primo 255. *secundo ibi. tertio* ibid.
De seminibus humidis in primo 266
De seminibus siccis in primo 266. *secũdo ibi. tertio* 267
De seminibus excalefacientibus iecur 267. *splenem ibi. renes & vesicam ibi. vterum* 268 *artus.* ibi.
De seminibus refrigerantibus caput 269 thoracem, cor, & stomachum ibi. hepar, splenem, renes, vesicam, & artus. 369
De seminibus adstringentibus 269. *discutiẽtibus, abstergentibus, emollientib. indurãtibus, suppurantibus. glutinãtibus, flatus discutientibus, generantib. semen* 270. *mẽstrua prouocantibus* 271. *menses sistentibus calculum frangentibus, venenis resistentib. mitigantib. dolorem ibi. discutientibus strumas, venenosis* 272
De seminibus purgantibus bilem 272. *pituitam* 273
De Radicibus. Sect. xii. 275
De radicibus calidis in primo 283. *secundo ibi. tertio* 285. *quarto* 288
De radicibus frigidis in primo 291. *secundo ibi. tertio* ibid.
De radicibus humidis in primo 292.
De radicib. siccis in primo 292. *secundo* 297 *tertio* ibi.
De radicibus excalefacientibus caput 299. *thoracem ibi. cor* 303. *stomachum ibi. hepar* 305. *splenem* 307. *renes* 308. *vterũ & iuncturas* ibid.
De radicibus refrigerantibus stomachũ, hepar & splenum. 308
De radicibus adstringentibus 308. *discutientibus* 311. *abstergentib. ibi. aperientib. extenuantibus, adurantibus, & emollientib.* 312. *suppurantibus, glutinantibus ibi. flatus discutientibus* 313. *semen generantibus* 314. *menses mouentibus* 315. *menses sistẽtibus* 319. *sudorem prouocantibus* 320. *venenis resistentibus.* 321 *ambustis conferẽtibus* 322. *dolorem sedantibus. ibid. discutientibus strumas, venenosis* 323. *alterantibus qualitate occulta* 324
De radicibus purgantib. bilem flauam ibi. bilem atram 325. *pituitam* 326
De Lignis. Sect. xiii. 331
De lignis calidis 331. *frigidis* 337. *alterantibus qualitate occulta* 338
De Corticibus. Sect. xiv. 338
De corticibus calidis in primo 339. *secundo* 340. *tertio* 346
De corticibus aperientibus 346. *dolorem mitigantibus, purgantibus* ibi.
De corticibus fructuum calidis 346. *astringentibus* 346
De corticibus radicum calidis 347. frigidis 348
De corticibus purgantibus bilem 348
De succis. Sect. xv. 347
De succis temperatis herbarum 349
De herbarum succis calidis in primo 349. *secundo ibi. tertio* 340
De succis herbarum frigidis in primo 351. *secundo, tertio, quarto* ibid.
De succis fructuum calidis 340. 352. *frigidis* 351. 252.
De liquoribus. Sect. xvi. 351
De liquoribus frigidis 353. *calidi* ibid.
De liquoribus pinguibus calidis 355. *frigidis* 357
De liquorib. concretis calidis moderate 357
De liquoribus concretis calidis in primo 358 secundo, tertio 349
De liquorib. concretis frigidis in primo 360 *tertio* 361. *quarto* ibi.
De liquoribus concretis purgantib. bilẽ 367 *pituitam* 368
De Gummi & Resinis. Sectio xvii. 396
De gummi & resinis calidis temperatè 371
De gummi & resinis calidis in primo 371 *secundo* 372. *tertio* 379. *quarto* 380
De gummi & resinis frigidis 380. *emollientibus, astringentibus* 381. *calculos pellentibus* 382. *purgantibus pituitam* ibi.
De Animalibus aquatilibus. Sectio xviii. 383
De Animalibus integris. Sectio xix. 385.

De Ani-

De Animalibus terrestribus, aquatilibus, aereis, & volatilibus 387
De animalibus venenosis. Sect. xx 387
De animalium partib. Sect. xxi. 395
De ossibus Sect. xxii. 400
De Medullis Sect. xxiii. 401
De sanguine. Sect. xxiv. 402
De Pinguedine, Adipe, & Seuo Sect. xxv. 403.
De excrementis vtilibus. Sectio xxvi. 405
De excrementis inutilib. primæ Sect. xxvii. 409
De stercore. Sect. xxviii. 410
De Excrementis secundæ coctionis. Sectio xxix. 412
De Excrementis tertiæ coctionis. Sec. xxx. 414.

ANTIDOTARII SPECIALIS.

De Aquis distillatis. Sect. I 316
De aqua stillatitia, quomodo ex herbis & floribus extrahatur 421
De aquis distillatis refrigerantib. sanguinē 421. refrigerantibus, seu concoquentib. bilem in capite 422. concoquentibus bilem in thorace ibi.
De aquis distillatis refrigerantib. cor, stomachum 422. hepar, renes, & vesicam 343. matricem ibi.
De aquis distillatis excalefacientib. caput, seu concoquentib. pituitam in capite 423. thoracem 425. cor 426. stomachum ibi. hepar, splenem, renes & vesicam 427. matricem 428
De aquis alterantibus & concoquentib. bilē atram in capite 228. pectore, corde ibi. hepate, splene 429
De aquis alterantib. qualitate occulta 429
De aquis purgantibus 431
De aquis purgantibus compositis 431. confortantibus 424. alterantibus 437
De syrupis. Sect. ii. 471
De syrupis officinalib. concoquentib. bilem flauam in capite 475. thorace 476. stomacho 477. corde 480. hepate 481
De syrupis concoquentib. pituitam in capite 482. thorace 483. corde 485. stomacho 486 hepate 489 matrice 490
De syrupis concoquentib. melancholiam in corde 460. hepate & liene 491
De syrupis purgantibus bilem 493 pituitam 494. humores mixtos 495. 503
De syrupis minus vsualibus 497
De syrupis alterantib is pituitam 498 bilem atram 500. purgantibus 501 educentibus vrinam 50
De Iulapiis. Sect. iii. 50
De succis, seu Rob. Sect. iv. 509
De emulsionibus. Sect. v. 411
De Vinis artificialibus. Sect. vi. 513
De vinis excalefacientib. caput 515. cor 516 thoracem 517
De vinis excalefacientibus uentriculum 518 hepar 524. splenem, renes & vesicam ibid.
De uinis astringentibus, sudorem prouocantibus 526
De vinis resistentibus venenis 527
De vinis purgantibus pituitam 527. bilē flauam 529 bilem atram & aquam 530. humores mixtos 531
De decoctis. Sect. VII. 533
De decoctis officinalibus reficientib. 535
De decoctis alterātib communib. 536. caput 537 pectus 538. cor, uentriculum ibid.
De decoctis sudorem prouocantib. 538
De decoctis purgantis sanguinum 542. bilē flauam 543. pituitam ibid. bilem atram, humores mixtos 544
De decoctis minus usualibus 545
De decoctis alterantibus pectus, cor 545. bilē 546. pituitam, bilem atram ibi.
De decoctis purgantibus bilem flauam 549 pituitam 550. atram bilem 550. humores mixtos 551
De infusionibus. Sect. VIII. 553
De acetis 555
De dilutis, seu infusis, purgantis bilem 556 pituitam 557. bilem atram 559
De infusis sanguinem puriorem reddentibus 560
De clysteribus. Sect. ix. 561
De clysterib. nutrientib. 663. calefacientib. ibi. refrigerātib. 564 emolliētib. ibi. astringentib 565. detergentib. 566. consolidantibus 567. vrinam prouocantib. comminuētibus calculum 567. uermes necantib. 568 dolorem sedantibus 569. purgantib. 571
De clysteribus purgantib. aquam 572. flatus discutientibus 573
De Gargarismatis. Sect. x. 575
De gargarismatis discutientibus 577. detergentibus ibi. consolidantibus, dolorem sedantibus 578. odoratis 579

De Er-

De Errhinis. Sectio xi. 579
De errhinis purgantibus bilem, pituitam ibi. melancholiam 581
De errhinis detergentibus ibid. dolorem mitigantibus 582. astringentibus ibid. odoratis. 583
De fomentis. Sect. xii. 585
De fomentis astringentibus 585. aperientibus discutientibus ibid. emollientibus 587. dolorem sedantibus ibi.
De epithematibus Sectio xiii. 589
De epithematibus ad omnes partes 590
De epithematibus alterantibus cerebrum ibi cor 591. pectus 593. stomachum 594. hepar 595. corpus per arterias iuxta manum 596.
De Embrochis. Sect. xiv. 597
De embrochis calfacientibus caput ibid. alterantibus stomachum 598. refrigerantibus caput ibid.
De Insessionibus. Sectio xv. 599
De insessionibus astringentibus ibid. emollientibus 601 aperientibus ibid. discutientibus 602. frangentibus calculum ibid. dolorem mitigantibus 604
De Balneis Sect. xvi. 605
De balneis excalfacientibus 605. refrigerantibus 606. astringentibus, emollientibus 607. aperientibus, abstergentibus cutem 608. dolorem mitigantibus 611
De Lotionibus Sect. xvii. 611
De lotionibus capitis 613. axillarum, manuū pedum. 615
De oleis. Sectio. xiix. 617
De oleis crasso modo paratis 623
De oleis excalfacientibus ventriculum 623. hepar 624. lienem 625. vterum ibid. articulos 627. neruos 628
De oleis refrigerantibus caput 631. corroborantibus ventriculum 632. pectus ibid. hepar, vterum 634
De oleis siccātibus, humectātibus 634. astringentibus, emollientibus 935 laxantib. 636 rarefacientibus, digerantibus, detergentibus ibid. glutinantibus 638. somnum inducentibus 741. frangentibus calculum 642. iuuantibus coitum, sedatibus dolorem 642 purgantibus 646
De oleis subtili modo paratis, seu distillatis 645
De oleis herbarum & florum 646. ex fructibus 649 ex seminibus 650. ex radicib. 652 ex lignis ibid. ex corticibus 653. ex aromatibus 655. ex resinis & gummi 658. ex liquoribus 665. ex metallicis 666. ex animalibus, & eorundem partibus 690
De Balsamis Sect. xix. 697
De Pulueribus. Sect. xx. 715
De pulueribus calfacientibus & siccantibus caput 719
De pulueribus excalfacientibus pectus 720. cor 721. stomachum 723. hepar 729
De pulueribus refrigerantibus ventriculum 730. hepar ibid
De pulueribus astringentibus 730. menses mouentibus 731. mouentibus vrinam, calculum frangentibus ibid. venerem stimulantibus, partum prouocantibus 732. consolidantibus 733. dissoluentibus sanguinē concretum ibid. impinguantibus 734. sedantibus dolorem ibidem
De pulueribus purgantibus bilem 734 pituitam per nares ibid. item per aluum, bilem atram 735. aquā ibid. humores mixtos ibi. faeces 740
De pulueribus extrinsecus applicandis 742
De pulueribus capitis temperatis ibid.
De pulueribus excalfacientibus caput ibid. cor ibid. ventriculum 743 hepar ibid.
De pulueribus refrigerantibus caput, cor 744 hepar 745
De pulueribus astringentib. ibid.
De pulueribus abstergentibus dentes 746. cutem 747
De pulueribus incarnantibus, cicatricem inducentibus 748. carnem auferentibus 749 strumas dissoluentibus 751. mitigantibus dolorem 752
De Electuariis. Sect. xxi. 753
De electuariis calfacientibus caput 761. pectus 766 cor 770. ventriculum 776. hepar 781. splenem, matricem 784
De electuariis refrigerantibus caput 786. pectus ibid. cor 788. stomachum 786 hepar, splenem & matricem, iuncturas 790
De electuariis astringentibus ibid. calculum frangentibus 791. venerem stimulantibus 794. contra venena 796
De electuariis officinalibus lenitiuis 804 solutiuis 810
De electuariis officinalibus solutiuis, purgantibus bilem ibid. pituitam 814. bilem atrā 821. aquam 823. humores mixtos ibi.
De electuariis minus vsualib. 829
De electuariis excalfacientibus caput ibi. cor 831. pulmonem, ventriculum 833. hepar, splenem 835
De electuariis refrigerantibus ventriculum 837. hepar 838
De electuariis astringentibus 838. vrinas &

& menses mouentibus, frangentibus calculum 839. venerem stimulantibus ibi. venerem minuentibus 842. dolorem mitigantibus. ibi.
De electuariis purgantibus bilem 843. aquā 844 humores pituitosos & mixtos 845
De Opiatis. Sect. xxii. 847
De conseruis. Sect. xxiii. 865
De conseruis calfacietibus caput 867. pectus 866. cor ibid ventriculum 869. hepar 870. splenem, vterum ibid. iuncturas ibid.
De conseruis refrigerātibus caput 870. pectus cor, ventriculum 871. hepar, splenem, renes, iuncturas 872
De eclegmatis, siue Loch Sect. xxiv. 87
De eclegmatis astringentibus 873. abstergētibus 875
De eclegmatis minus vsualibus astringentib. 878. abstergentib. 880
De conditis. Sect. xxv. 881
De conditis calfacientibus & roborantibus cor 883
De conditis excalfacientibus ventriculum 885. renes 886
De conditis refrigerantibus ventriculum ibi.
De conditis temperatis 888. excalfacientibus ibid.
De conditis compositis refrigerantibus 890
De conditis purgantibus 892
De extractis. Sect xxvi. 893
De extractis simplicibus alterātibus 894. purgantibus 896
De linimentis. Sectio xxvii. 908
De linimentis temperatis 909. calidis ibid. frigidis 909. humidis 910. astringentibus ibid glutinantibus 911. carnem generātib. 911. dolorem sedantibus 912. vermes necātibus 913 ambusta extinguentibus ibid.
De vnguentis. Sectio xxviii 915
De vnguentis excalfacientibus 920. refrigerātibus 923 astringentibus 924. emollientib. 925. abstergentibus 926. carnem generantibus 931. glutinantibus & cicatricem inducentibus 934 erodentibus 935. extrahētibus ibid. dolorem sedantibus ibid. somniferis, ad ambusta 838. purgantibus 938.
De vnguentis minus vsualibus 940
De vnguentis excalfacientibus caput, pectus stomachum 942. hepar 943. splenem 944 renes & vesicam, vterum 945.
De vnguentis refrigerantibus uterum 946 stomachum ibi hepar 947
De vnguentis astringentibus 947. emollientibus 949. calculum expellentibus 950. suppurantibus 952. digerentibus ibid. abstergentibus 956. carnem generantibus 959. consolidantibus 961. glutinantibus 962. cicatricem ducentibus 964. carnem auferentibus 965. dolorem sedantibus ibid. somnum conciliantibus 966 venerem excitantibus 967. ambusta extinguentibus. 957. purgantibus. 968
De emplastris. Sec. xxix. 970
De emplastris calidis 971 frigidis 972. astringentibus 973. emollientibus 974 abstergentibus 980. discutientibus 985. consolidantibus & glutinantibus ibid. cicatricem inducentibus 993. dolorem sedātibus 994
De emplastris minus vsualibus 994. astringentibus ibi. emollientibus 995 concoquentibus 996. discutientibus ibi abstergentib. 997. consolidantibus 998. extrahentibus ibid. erodentibus, ambusta extinguentibus. 999
De Cataplasmatis. Sect. xxx. 1001
De cataplasmatis astringentibus 1001. emollientibus, consolidantibus 1004. abstergētibus, concoquentibus 1005. discutientibus 1006
De cataplasmatis alterantibus dolorem mitigantib. 1008.
De Ceratis. Sect. xxxi. 1011.
De ceratis calidis 1012. frigidis 1013. emollientib. ibi. astringentibus 1016. consolidātibus, & glutinantib 1016. abstergentibus 1018. attrahentibus 1019
De Dropacibus. Sect. xxxii. 1012
De sinapismis. Sect. xxxiii. 1012
De seris tingendis, seu colorandis. Sect. xxxiv. 1019
De Salibus. Sect. xxxv. 1012
De salibus purgantibus per tussim 1023 per aluum ibi. per vrinam ibi. per uterū 1025. per sudorem ibid.
De salibus dolorem sedantibus, detergentib. 1027. erodentibus 1028
De Antimonii præparatione. Sectio xxxvi. 1029.
Sulphur sublimatum, seu flores sulphuris. Sect. xxxvii. 1031
De Pilulis, seu Catapotiis. Sectio xxxviii. 1032
De pilulis astringentibus 135. aperientibus 1037. abstergentibus ibi. mouentibus vrinam & menstrua 1038 calculum comminuentibus 1040. dolorem mitigātibus ibi. venerem excitantibus 1042 veneno resistentibus 1043

De

De pilulis purgantibus bilem flauam ex capite 1043. bilem ex hepate 1044
De pilulis purgantib. pituitā ex capite 1045 ex pectore 1047. ex stomacho 1048. ex iuncturis 1052
De pilulis purgantibus melancholiā ex hepate & splene 1055. humores serosos 1056
De pilulis purgantibus humores mixtos à capite 1057. à stomacho 1059. ab hepate 1063 à toto 1064
De confectionibus aromaticis solidis; Tabulis & Rotulis. Sect. xxxix. 1065
De tabulis excalfacientibus caput 1067. pectus, ventriculum ibid. hepar 1069. matricem ibid.
De tabulis refrigerātibus caput, pectus 1069. cor & hepar 1070
De tabulis purgantibus bilem, pituitam 1071
De confectionib. solidis minus vsualib. 1072
De tabulis calfaciētibus caput, stomachum. ibid.
De tabulis refrigerantibus stomachum 1073 hepar 1074
De tabulis purgantibus bilem 1074. pituitā 1075. melancholiam, humores mixtos ibi.
De tabulis vermes necantibus 1076
De Trochiscis. Sect. xl. 1070
De trochiscis calidis 1081 frigidis ibidem astringentibus 1081
De trochiscis emollientibus 1084 aperientibus ibid. abstergentibus 1087
De trochiscis venena fugantibus, dolorem sedantibus 1088
De trochiscis purgantibus bilem pituitā 1089 res mixtos ibid.
De trochiscis compositiones aliorum medicamentorum ingredientibus 1090
De trrochiscis extrinsecus applieandis ibid.
De Collyriis, siue Sief Sectio. xli. 1099
De collyriis abstergentibus 1101. excrescentias auferentibus 1103. dolorem mitigantibus 1104
De Apophlegmatismis. Sect. xlii. 1105
De Confectis. Sect. xliii. 1107
De colorando sacchato, in concinnandis confectis 1111
De Glandibus & Suppositoriis. Sect. xliv. 1113
De glandibus lenibus ibid.
De glandibus lenioribus, mediocribus, acrib. 1115
De glandibus flatus discutientibus 1116. dolorem mitigantibus ibid.
De Pessis. Sect xlv. 1117
De pessis astringentibus, aperientibus ibid. abstergentibus, & consolidantibus 1118. emollientibus ibid. dolorem sedantibus ibi. purgantibus 1119
De Sacculis. Sect. xlvi. ibid.
De sacculis conferentibus capiti ibid. cordi 1121. ventri 1222
De Dentifriciis. Sect. xlvii. 1123
De Odoramentis. Sect. xlix. 1126
De Suffimentis. Sectio xlix. 1129
De suffimentis conferentibus capiti 1131. cordi ibid. pulmoni 1132. vtero 1133. iuncturis 1134
De suffimentis odoratis 1136

Antidotarij Specialis Liber III.

De medicamentis ornantibus 137
De Aquis ornantibus. Sect. I. 1139
De aquis odoratis ibid. maciem inducentib. 1142
De aquis capillos longos reddentibus, tingentibus ibid. augentibus 1144. prohibentibus 1145
De aquis oculorum vitia tollentibus 1145. dētes dealbantibus 1147 faciem illustrantib. 1148. tingentibus & dealbantibus faciē 1152. rubificantibus faciem 1157. faciem denigrantibus 1160. faciem iuuenilem reddentibus, ibidem faciei maculas tollentibus 1160
De Potonibus ornantibuss corpus. Se humo ctio ii. 1161
De balneis mundantibus corpus. Sectio iii.
De Lotionibus, seu lixiuiis ornantibus capillos Sect. iv. 1163
De lixiuiis capillos tingentibus flauos 1164 nigros 1167. rubros 1168, albos ibid.
De lixiuiis capillos prolongantibus 1169. augentibus 1176. prohibentibus, crispos reddentibus ibid.
De Oleis ornantibus faciem. Sectio v. 1170.
De oleis faciem illustrantibus ibid. tingentibus 1171
De oleis faciei ruggas tollientibus ibid. maculas delentibus ibid.

De oleis capillos conseruantibus, et augentibus 1172. tingentibus ibi. longos reddentibus 1174
De ungueotis capillos defluos conseruantib. Sect. vi.
De unguentis capillos restituentibus 1176. *prohibentibus* 1180. *auferentibus.* 1182
De unguentis capillos tingẽtibus flauos 1184 *nigros* 1185. *albos, rubros* 1186
De vnguentis capillos redacentibus crispos, supercıliorum uitia tollantibus 1187. *palpebrarum oculorumque liuorem tollentibus ibid. oculorum lacrymas sistentibus* 1188. *cutis capitis vitia curantibus ibid. ad scabiem* 1199. *faciem illustrantibus* 1200. *manus dealbantibus* 1201. *pectus ornantibus* 1205. *ornantibus ventrem & pedes.*
De smegmatis ornantib. Sect. vii. 1208
De pulueribus ornantib. dẽtes. Sect. viii. 1209
De pulueribus ornantibus manus ibid.

Elenchi Sectionum Finis.

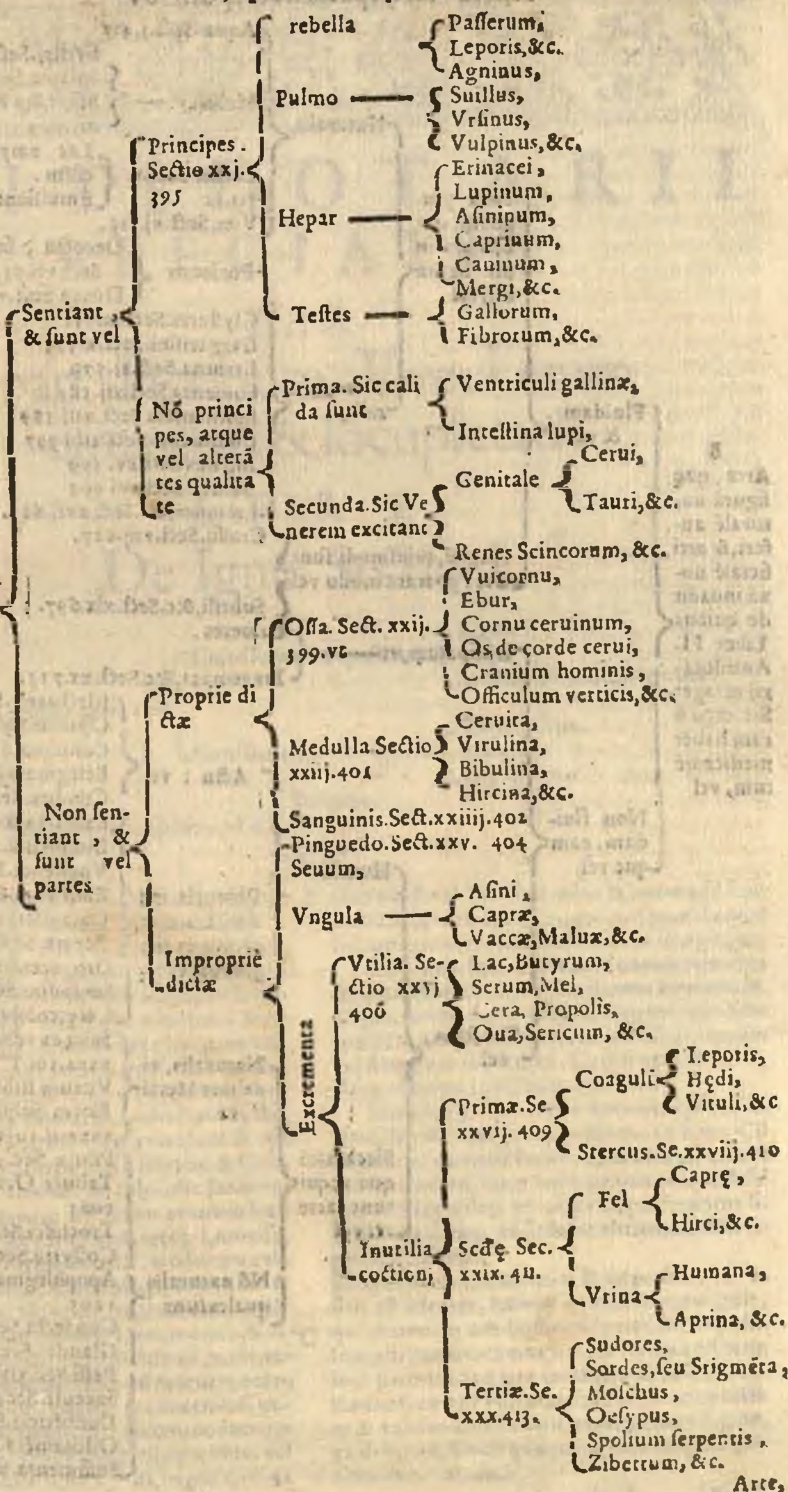
ANTIDOTARII SPECIALIS PRAECIPVARVM SECTIONUM dispositio.

Medicamentorum differentię in specie à causis deducuntur. Primã ergo differentiã sumimus à fine, & quẽlibet rursus distinguimus ex materia quam materiã formę et diuersitas sequitur. Forma rursus ex efficiẽtis varietate distinguenda. Medicamenta igitur alia conferũt ad

- Sanitatẽ, vel conseruandã vel preseruandã, vel restituendã. Hęc autẽ medicamenta cũ sint mixta corpora, mixtio ipsorũ fit vel
  - Naturam quãuis leuis præparatio ab artifice adhibeatur ita tñ vt suã formã retineat. Sic Medicus adipẽ præparat. Et đ his liber I. Antidotarij nostri disputabit. Diuidit rursus, q a colliguntur vel ex corporibus
    - Simplicibus dictis, nõ quod reuera sint simplicia, sed sensu, aut certè respectiuè, quòd comparatione aliorum minimũ habeant admistionis. Talia sunt, q̃ sumuntur ab
      - Igne, Sect. j. fol. 1
      - Aere Sect. ij. 2
      - Aqua. Sect. iij. 5
      - Terra. Sec. iv. 32
    - Mixtis
      - Sine sensu, rum
        - Inanimatis, q̃ reperiũtur vel in
          - Terra, vt
            - Metalia. Sect. v. 39
            - Lapides Sect. vi. 56
          - Aqua, seu mari. Sect. vij 75
        - Terrestribus nimirũ plantis & arboribus vt
          - Folia. Sect. viii. 91
          - Flores. Sect. ix. 198
          - Fructus Sect. x 217
          - Semina. Sect. xi. 249.
          - Radices. Sect. xij. 275
          - Ligna. Sect. xiij. 331
          - Cortices. Sect. xiiij. 339
          - Succi Sect. xv. 347
          - Liquores Sect. xvi. 351
          - Gummi Sect. xvij. 371
        - vt Spongia, &c Sectio
      - Animatis, vel cum sensu, ab animalibus
        - Integris
          - Alterantibus. Sect. xix. 385. rum
            - Terrestribus, cũ gressilibus, tum reptilib. vt sunt: Cimices, Millepedæ, Scorpiones, Vermes terreni, Cochleæ, Formicæ, Viperę.
            - Aquatilibus: vt sunt: Scincus, Cancer fluuiatilis, Rana.
            - Aereis & volatilibus, tam integris quam insectis, vt sunt: Hirundo, Gallus, Galerita, Locusta, Cicada, Canthari-des.
          - corrumpẽtibus, hoc est, venenosis. Sect. xx. 387
        - Partibus eorundẽ. Vide in seqq fig. A
  - Arte. Vide in seqq. signum B.
- Ornatum, vel pulchritudinem. In quibus Liber Tertius nostri Antidotarij consumetur.

A. Medica

Antidotarij specialis dispositio.

B

Arte, quę figurā naturalē aufert, & artificialē nouā inuadit de quibus Liber II. Antidotarij nři aget Sic ergo firam habet medicamētum, vel

- Fluidam, & vel
  - Non pinguem, quibus ars indit figurā rei, vel
    - Naturalis,
      - Aquæ.Sect.j. 417
      - Mellis: vt
        - Syrupi.Sect.ij.471.
        - Iulapia.Sect.iij.507.
        - Succi, seu Rob, &c. Sect. iiij.509.
      - Lactis. Sect.v. 511.vt
        - Lac amygdalarum dulcium.
        - Emulsiones,&c.
      - Vini.Sect.vj.513.
    - Non naturalis,
      - Potiones
        - Decocta, seu Apozemata. Sect.vij.533.
        - Diluta.Sect.viij. 553.
      - Clysteres.Sect.ix.551
      - Gargarismi.Sect.x.575
      - Errhina.Sect.xj.579
      - Fomenta.Sect.xij.583
      - Epithemata Sect.xiij.589
      - Embrochæ. Sect.xiiij 597
      - Insessus Sect.xv. 599
      - Balnea.Sect.xvj.605
      - Lotiones,&c.Sect.xvij.611.
  - Pinguē, cuiusmodi sunt Olea pparata modo vel
    - Crasso.Sect.viij.617.
    - Subtili,&c.Sect.xix.697.
- Non fluidam, eamque vel
  - Dissipatam, vt
    - Pulueres.
    - Tragemata,&c.Sect.xx.715.
  - Coactam, vel
    - Humidam
      - Actu: vt
        - Electuaria.Sect.xxj.753.
        - Opiatæ. Sect.xxij.847
        - Conseruæ.Sect.xxiij.865
        - Eclegmata.Sect.xxiiii. 872
        - Condita.Sect.xxv 881
        - Extracta,&c.Se.xxvj.893
      - Potentia, medio calore, vt ea, quę ex pinguibus: vt
        - Linimenta.Sec.xxvij 907
        - Vnguenta.Sec.xxviij.915
        - Emplastra.Sect. xxix. 869
        - Cataplasmata.Se.xxx.1001
        - Cerata. Sect.xxxj 1011
        - Dropaces.Sect.xxxij. 1019
        - Sinapismi.Sec.xxxiij.1020
        - Cerę, coloratę.Se.34.1020
    - Siccam, eā que acquirunt arte rei vel
      - Naturalis, videlicet Metalli, vt
        - Salia ex reb.diuersis. Sec. xxxA.1021
        - Vitrum stibij.Sec.36.1029
        - Flores Sulphuris,&c.Sec. xxxvij.1031
      - Nō naturalis quales sunt
        - Pilulæ. Sec.38.1032
        - Tabulæ, Orbiculi.Sec.39. 1065
        - Trochisci.Sec.xl. 1079
        - Collyria.Sec.xli.1099.
        - Apophlegmatismi.Se.xlij. 1105
        - Confecta.Sec.zliij.1107
        - Glandes.Sec.xliiij. 1113
        - Pessi Sec.xlv. 1117
        - Sacculi. Sec.xlvj 1119
        - Dentifricia.Sec.xlvij.1125
        - Odoramēta.Sec.48. ibid.
        - Suffimenta.Sec.xlix. 1129

ANTIDOTARII SPECIALIS

PER

Ioan. Iacobum Vveckerum emendati & locupletati

LIBER I.

De Igne Sectio I.

Ignis in medicinæ vsum venit. Sumûtur enim medicamenta tum ab
- Igne ipso vel
  - Cum flamma depascente
    - Ligna.
    - Seuum, Oleuum, Butyrum.
  - Sine flamma, vt ab ignitis
    - Carbonibus.
    - Metallis.
    - Lapidibus.
- Recrementis ipsius, vt a
  - Fuligine.
  - Cinere.
  - Calce.

Gnis eligẽdus est flammæ A eleuatæ, ex quercu, vel illice, vel subere, vel fago, vel salice, vel sarmentis vitium, non corruptis & putridis, non viridibus, & fumum facientibus, non vallosis, sed montanis & siccis factus. Talis namq; corpora sana, maxime tempore frigidiore, conseruat, refrigerata calefacit, humectata siccat, B densata laxat, astricta & clausa rarefacit & aperit, aeris malitiam corrigit, &c Hippoc. & Gale.

Candelæ & Lucernæ. In cubiculis sanorum vel ægrorum tempore nocturno primum locũ habent candelæ, ex cera flaua, recenti, munda, deinde ex seuo taurino recenti, moderato calore liquato. & colato, ellychnioq. puro, albo & æquali, confectæ. Sic etiam lucernæ ex oleo cõmuni seu oliuarum recenti, claro, mundo, & el- C lychnio bombacino, puro ac subtili, meliores habentur. Huiusmodi enim ad aerem tenebrosum illuminandum, vigilias producendas, cucurbitulasq; affigendas, &c. accommodatiores habentur. Quæ vero ex pinguedine caprina, vel porcina, rancida, antiqua, a falta, impura, vel ex oleo nucũ, vel veteri, rancido & immundo sunt confectæ, prorsus sunt vitandæ. Quoniã odorẽ spirant grauẽ, vitalemq. spiritũ corrumpũt, &c.

Carbones Igniti tum ad alimentorum tum medicamentorum præparationem competunt. Eliguntur qui ex quercu, vel ilice, vel fago sunt confecti, non humidi, non semiusti, & fumum vel strepitum reddentes. Cæteri vero ex salice, picea, vel pino, inutiliores. Galenus.

B Metalla Ignita meliora habentur primo ex auro, deinde ex argento, postremo ex ferro. Cõducunt ad cauteria facienda, carnem putridam consumendam, sanguinem promanantem sistẽdum. Ex lapidibus vero ignitis, præferuntur silicei. tales namq. ad sudores eliciendos sunt aptiores. Galenus.

Fuligo omnis exiccatoria est, ac proinde terrestris est essentiæ, habens quasdam etiam ignis, C qui materiam combussit reliquias, sed id pusillum est. Porro tota eius natura terrena est tenuium partium, Sed quæ speciatim in ea differentiæ sunt, eæ pro vsta materia eueniunt, ex acriore & calidiore, tali etiam proueniente fuligine, ex dulciore, simili quoque & hinc fuligine prouenientæ. Galenus.

Fuliginem Thuris sic facito. Forcipicula lucernis accensas singulatim thuris glebas, in nouam fictilem ollam concauam imponito, & æreo vase, in medio perforato, detersa diligenter sorde, obtegito, alteram admoueto, ex altera eius parte; aut vtraque, subiectis quaternum digitorum altitudine lapillis, quo facilius perspici queat, si vratur, & qua locus capax fuerit, glebulas alias supponito, & antequam prorsus prior gleba restinguatur, aliam imponito, donec sufficientem fuliginem videaris coegisse. Continuo tamen externæ æramenti partes spongia, aqua frigida madefacta, absterguntur, ita enim temperato æris feruore, fuligo omnis inhærebit, quæ alioqui per leuitatem decidua thuris cineribus admiscetur. Derasa itaq. fuligine, cinis cremati thuris seorsum subtrahendus est. Idem opus quoad satisfactum tibi videbitur, obeundum. * Oculorũ inflammationes mitigat, fluxiones suspendit, vlcera purgat, caua explet, carcinomata sistit. Simili modo e myrrha, resina, styrace, reliquisq. lacrymis fuligo excipitur ad eadẽ cõueniẽs. Dioscor.

Fuligo e liquida pice fit hoc modo. In lucerna noua, quæ ellychnium habeat, nonnihil picis incendito, lucernamque fictili vase in clibani speciem conformato, superius in angustum fornicato, inferius perforato, vt clibani esse solent, operito, & adoleri finito, consumptoque liquore nouum infundito, quoad sufficiẽtem vsui fuliginem collegeris. * Vis ei astringens acrisque. Vsui est ad pigmenta, quibus palpebras linunt & venustant, & ad circumlitiones. Item vbi glabris genis pilos restitui oportet, ad imbecilles lacrymososq. oculos, insuper ad eorundem vlcera non inutilis ex. Diosc.

Fuligo pistoria, quæ pictores vtũtur, vt vitrarijs officinis colligi solet, siquidem ei palma tribuitur. * Vis ad astringendum & erodendum efficax, fracta, cum rosaceo cerato ad cicatricem perducit. Dioscor.

Cinis, combustorum lignorum reliquiæ sic nũcupantur, compositæ ex contrarijs tum qualitatibus, tum substantijs. Habet enim in se partim terrenum, partim velut fuliginosum, quod Græce dicitur αἰθαλῶδες, siue λιγνυῶδες, siue quomodocunque quis adpellare volet, atque hæ sane partes sunt tenues, & quæ maceratis aqua cineribus & percolatis, vna asportantur, atque abeunt. Quod vero reliquum est, terrenum est, infirmũ, & morsu carens, calida facultate in lixiuium deposita. Sed nõ omnis cinis eadem temperatura præditus est, sed pro combustæ materiæ diuersitate variatur. Galenus.

B Sarmentorum cinis vrendi vim habet, cum axungia autem vel oleo illitus, fractis neruis, articulorum collisionibus, & neruorum modis prodest, cum nitro & aceto excrescentias carnis in scroto reprimit. Serpentium canumq. morsibus illitus ex aceto medetur. Crustas obducentibus medicamentis admiscetur. Fit ex eo lixiuium contra præcipitationes & fungorum venena, cum aceto, sale & melle. Diosco.

Calx cineris quædam species est, fit hoc modo
C Marinorum buccinorum testas igni condito, feruenti clibano nocte dimittito, postera die, si candidissimæ fuerint, extrahito, sin aliter, iterũ vrito, vsq. dum vehementer inalbuerint. Dein vbi in aquam frigidam demersæ fuerint, in fictile nouum coniicito, & exacte pannis operiens noctem vnam conquescere finito, mane eam extrahens, vbi perfecto omni opere elaborata fuerit calx, r, condito. Fit & e litoralib calculis igne
D crematis, nec non e vili & fusaneo marmore, & lapide calcario. * Vis omni calci in commune ignea, mordens, adurens, & crustas inducens, quibusdam alijs immista, vt adipi, oleo, concoquẽdi vim assumit, mollit, & dissipat, vlcera ad cicatricem perducit. Efficacior existimatur recens, nec aspersa aquis. Porro calx elota, medimen est, citra morsum desiccãs, magisque, si bis terue lauetur. Diosc. & Galen.

E *Calx testarum ouorum, & limacum.*

Testæ ouorum, aut limacum reuerberentur igne acerrimo per triduum, donec reducantur in calcem candidissimam. Si dum calcinantur, aspergãtur aceto, calx leuior reddetur, & ad vires suas exercendas ap ior. Querc.

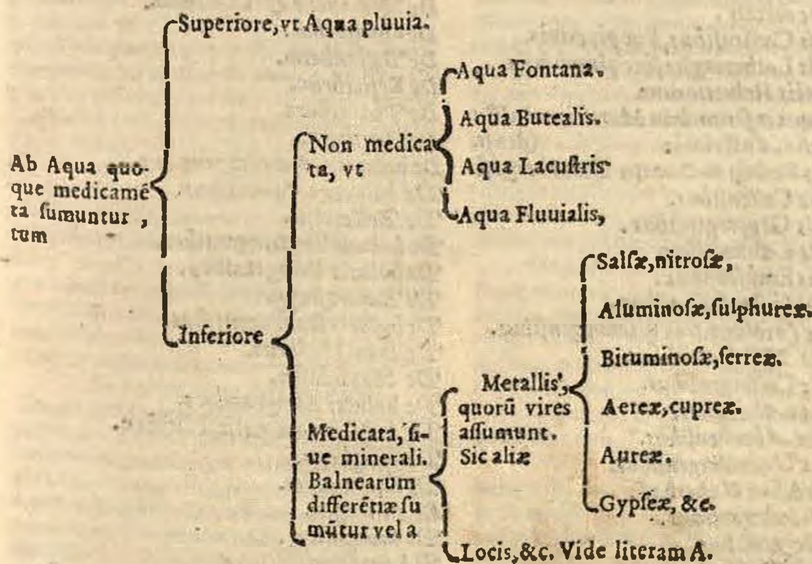
De Aere Sectio II.

A Er tum corporum tum spirituum nostrorum elementum est. Eligendus est purus lucidus, non qui stagni, nec paludis halitu est perturbatus, nec ex profundo specu pestilétem auram spirat, nec qui ex cloacis, quæ magnam aliquam vrbem aut numerosum exercitum purgant, vitium contraxit, nec qui ex animaliũ olerum, leguminumque putredine aut fimo coinquinatur, nec qui ob stagnum, vel flumen vicinum nebulosis est, nec qui editis vndique mõtibus in cauo loco clausus nullum recipit perflatum nec qui vicinus est aquis, in quibus linũ & canabis macerantur, sed qui purus omnino est, temperatis quidem hominibus, & temporibus temperatis, ab oriente; æstate, & calidiorib. temperaturis a septentrione, vel occidente; hyeme vero & frigidioribus naturis a meridie vel oriente spirans. Quod si aliquando sua qualitate excedat, vel substãtia variet, ita vt nobis fuerit aduersus, frigidus quidem corrigendus est tum ignibus ex quercu vel ilice, tum aquis, vel decoctis rerum calidarum, vel suffumigiis, ex ladano, thure, sandaracha, styrace, gallia moschata, &c. Calidus vero contemperandus, vel folijs salicis, vitium, quercus, florib. rosarum, violarũ, nenupharis, per cubicula stratis, vel aqua rosarum, nenupharis, & aceto & santalis, vel aqua & aceto aspersis. Quod si corruptus vel putris fuerit aer, emendandus est tum ignibus maioribus ex quercu, vel lignis iuniperi, vel rorismarini, vel citri, citonij, vel mirrhę, &c. tum suffumigijs odoratis, ex citro, iunipero, vel aceto rosaceo, vel caphura, &c. * Cæterum frigidus aer, cuiusmodi est septentrionalis, condẽsat, cor A roborat, indurat, concoctionem iuuat, aerem pestilentem sanat. Calidus vero rarefacit, laxat poros aperit, humores agitat, spiritus resoluit, sudorem prouocat, concoctionem impedit, virtutem deijcit, febres ardentes gignit, &c. Humidus, ac meridionalis, humectat, sensus grauat, recidiuationem facit, febres putridas & pestiferas generat. Siccus cutim exiccat, &c. Hippocr. Gale & Auicenna

B Balneum aerum, quod Laconicum, & Caldarium vel Sudatorium vocatur, fit vel a vaporibus calidis & siccis ab igne accenso sublatis, (Barbaris stufa sicca dictum vel a vaporibus calidis & humidis, ab herbis in vase aliquo decoctis, aut aqua supra ignitos lapides respersa; stufa humida a Barbaris appellatum)* Sordes corporis abstergit, materia per totum corpus tum calefacit, tũ vero fundit, præterea quæ inæqualia sunt, æquat, & cutim laxat, & multa quæ detenta sub hac fuerunt, vacuat, vt merito sane C exercitij interdũ neglecti vicem supplere queat Valet præterea cõtra humidos & frigidos morbos, tumores laxos, podagram frigidam, scabiẽ humidam, morbum Gallicum, crassitiem & pinguedinem, hydropem, inflationem, calefacit, exiccat, extenuat, consumit, senibus prodest, sudorem euocat. At nocet laconicum capiti, oculis, pulmoni & pectori, neruis, frigidis & siccis, D calidis & siccis, gracilibus consumptis, iecori, vulneribus, & vlceribus, digestiuæ facultati, item sitim auget, & ventrem constipat. Fuchsius, & alij.

De aqua Sectio III.

A Locis, in quibus ſcaturiunt, ut puta in
- Germania
  - Thermę
    - Curienſes, Lotharingiæ, Badeniæ, Ferinæ.
    - Cellenſes. Acidæ, Au, Embs, Alſatiæ Boemiæ.
    - Vuiſbaden. Gaſtein. Abach &c.
  - Balneę
    - Vvembdingenſes, Huberbadenſes Sultzenſes.
    - Badenvuilenſes, Vvatvuilenſes. Villigenſes.
    - Brintzbachenſes, Glotterbad, Zuckenthalenſes, &c.
- Italiæ,
  - Balneum Aponi.
  - Balneum Porretanum.
  - Balneum de Corſeno.
  - Balneum ſanctæ Mariæ.
  - Balneum de Aquis.
  - Balneum de Petriolo.
  - Balneum de Grota.
  - Balneum vrbis veteris.
  - Balneum montis alti.
  - Balneum Aquenſe.
  - Balnea Sicula.
  - Balneum de Aquario.
  - Balneum Carpenſe, &c

EIUS ITAQUE CAPITA HAEC SUNT.

De aqua potabili.
De balneo aquæ dulcis calido.
De balneo aquæ dulcis frigido.
De aquis mineralibus ſiue thermis.
De balneis ſalſis.
De balneis nitroſis.
De balneis aluminoſis.
De balneis ſulphureis.
De balneis bituminoſis.
De balneis ferreis.
De balneis cupreis.
De balneis aureis.
De balneis gypſeis.
De balneis mixtis.
De balneis Curienſibus, *ſiue piperinis.*
De balneis Lotharingiis *ſiue plumbariis.*
De badeniis Helvetiorum.
De Badeniis inferiorib. in Marchionatu Badenſi.
De Badeniis Auſtriacis.
De balneis Ferinis in Ducatu Vuitẽbergẽſi
De balneis Cellenſibus.
De balneis Geppingenſibus.
De balneis Auuenſibus.
De balneis Embſenſibus.
De balneis Geberſuilenſibus.
De balneis Carolinis, ſiue Ellenbogenſibus.
De balneis Vuisbadenſibus.
De balneis Caſteinenſibus.
De balneis Abudiacis.
De balneis Abechenſibus.
De balneis Vuemdingenſibus.
De Hubbad, ſiue Huberbad.
De balneis Sultzenſibus.
De Sultzbergenſibus.
De balneo Sultzbrun.
De balneis kibbadenſibus.
De Glotterbad.
De balneo Zuckenthalenſi.
De Balneo Vogiſpergenſi.
De balneo Sultzenſi.
De balneis Aegrinis.
De balneis Vberkingenſibus.
De balneis Nideravuenſibus.
De balneis Deynachenſibus.
De balneis Federinis.
De balneis Antigaſtrenſibus.
De balneis Birckenfeldenſibus.
De balneis Treuirenſibus.
De Niderborn & Oberborn.
De Conderthal.
De Baſſenheim.
De Keſſelbrun.
De Ponterborn.
De Heylborn.
De balneis Anngbergenſibus.
De balneis Aquenſibus.
De Bellerthal.
De balneis Bertringenſibus.
De balneis Bringenſibus.
De Burtzheim.
De balneis Dalſingenſibus.
De Dunckelbrun.
De Ebenhauſen.
De balneis Ettingenſibus.
De balneis nominatis, Fliechen.
De Jungbrun.
De Keeſvuaſſer.
De Kiſingen.
De Kronenberg.
D Leonſtein.

De

De balneis Badenvuilensibus.
De balneis Vuatten vuilensibus.
De balneis Vuillingensibus.
De balneis Brintzbachensibus.
De balneis Mertesdorf.
De balneis Montenbaur.
De Neubad.
De balneo Saurenthal.
De balneo Spiegelbergensi.
De balneo Schuenningensi.
De balneo Syluestri.
De balneis Teplicis.
De balneis Vberlingensibus.
De balneo Villachensi.
De balneo Vualdsborn.
De balneo Vueringensi.
De balneo Vuolckensteinensi.
De Zollerbad.
De balneis laubacensibus.
De balneis leucensibus.
De balneis leunigensibus.
De balneis loffingensibus.
De balneis Patauinis.
De balneo Porretano.
De balneo Corseno.
De Sancta Maria in bagno.
De balneis de Aquis.
De balneo Petriolo.
De thermis Grotinis.
De thermis apud vrbem veterem.
De balneo Perusinis.
De balneis montis Catini.
De balneis Aquensibus.
De balneis Siculis.
De balneis Aquariis.
De balneo Carpensi.

De Aqua distillata.

AQua optima est, quæ pura, limpida, oîs saporis expers, gustu iucũdo, clara, pellucida, tenuis, leuisq; reperitur, necnõ quæ igni admota cito calefit, remota vero ocyssime frigescit, & in qua carnes & legumina celerrime coquunt, quæ deniq. æstate frigida, hyeme vero tepida existit, celeriterq. pręcordia pertrãsit, & sine vlla vẽtriculi molestia labitur, & secedet. Talis aũt ea esse solet, cuius fons ad oriẽtẽ solẽ erũpit, curritq. super lapides aut arenã, aut purissimã terrã. Oĩum tamẽ præstãtissima est pluuialis, eaq; præsertim quæ in fine æstatis vel principio autũni, vel ẽt media æstate pluit, silẽte cęlo. Huic fere illa rñdet, quæ eodẽ tpe cũ tonitruis descẽdit. At ea quæ maxima aeris ac vẽtorũ procella, terrifico tonitruũ, fulgurũ, & grãdinis impetu, & velociter cõcitatis nubib. cęlo demittit nõ dẽt. Porro aqua cisternarũ nõ ę, que cõmẽdatur, tũ ꝙ miscella quædã sit diuersarũ aquarũ, quæ in diuersis anni tpib. imbi colligũtur ex pluuia, ex grãdine, & niuib. hyemali tpe intectis colliquatis, tũ quod aquę oẽs statio nariæ, putrefactioni facile sint obnoxiæ. Puteana prerea aqua tertiũ in bonitate locũ hẽt, grauis quidẽ est, ęgreb. conficitur, nec oĩs putredinis exper, verũtñ tanto minus fuerit dãnanda, quãto freqũẽtius hauritur, vel si e subterraneo fonte scaturiat. Sequũtur lacustres & palustres quæ oĩno sunt improbandę, nisi coctę, vel igne fuerint destillatę. Fluuiatilis deniq. probatur, in qua nulla animalia putrefacta, nulla excremẽta nullæ vrbiũ sordes inesse sentiũtur, &c. Gal.

De balneo aquæ dulcis calido.

Balneũ calidũ aquæ dulcis cõfert alopeciæ, appetitui canino, aluo obstructę, capitis dolori, calori externo, cholericis, & morbis calidis, colicę phthisi, pulmonis vitijs, pleuritidi, hecticis, hæmorrhoidib. obstructis, lassitudini mẽbrorũ, extenuatis, consumptis, morbis siccis, spleniticis, melãcholicis, siti, vigiliæ, vẽtris fluxui, vlcerib.

A tertianis, quartanis, fluxib. oĩb. mẽsib. obstructis mulierib. infantib. senib. scabiei, pruritui oib. cutis vitijs, nephriticis, emollit corpus, & mẽbra, humores liquat, & euacuat, corpus & mẽbra humectat, indurata resoluit, impinguat, vocẽ clarificat, vrinã mouet, calorẽ natiuũ & humorẽ auget, somnũ cõciliat, carnẽ & cutẽ restituit naturali tẽperamẽto, cibũ distribuit, mundificat, & abstergit. Sed vsus eius immoderatus cordi no-

B cet, sycopen inducit, appetitum deijcit, nauseã mouet, iũcturas laxat, & debilitat, calorem naturalẽ resoluit, corpus & mẽbra laxat, humores mouet, & vlcerib. nocet, &c. Gale & alij.

De balneo aquę dulcis frigido.

Balneũ aquæ dulcis frigidũ valet cõtra morbos calidos & siccos, febres oẽs siccat, cõuulsionẽ, spasmũ, sanguinis profluuia quæcunq. cutis sordes mẽstruorum fluxum nimiũ, & rubeum, &

C cholericum, articulorum dolores, & podagrã. Prodest iuuenib. & carnosis, totũ corpus refrigerat, cutẽ dẽsãt, digestionẽ, cõfortat, vires roborat. Sed frigidũ balneũ nocet maxime pueris, & crescẽtib. gracilib. mulierib. senibus, imbecillis, neruis & iuncturis, debilib. pectori, cordi, stomacho frigido, & imbecillo, intestinis, renib. matrici, hominib. frigidis & humidis, morbis oĩb. frigidis & humidis, calori natiuo, vulnerib. & vlce

D rib. hecticæ, itẽ oppilat, & constipat. Idem.

De aquis mineralibus siue thermis.

Aquę minerales seu Thermę, Balnea naturalia dicũtur, quæ per se aut spõte, vel naturaliter scaturiunt, alioq. nomine, eo ꝙ illis insit calefaciẽdi facultas, thermæ vocantur. Sunt autem quædam sulphurea, nõnulla bituminosa, aliqua ferrea, aliqua ærea, aliqua cuprea, aliqua aurea,

E quædam ex plurib. horum mixta, &c.

De balneis salsis.

Balnea salsa ad frigidas & humidas intẽperies, & ad eiusdẽ gñis morbos cõferũt. Proinde medẽtur hydropicis, frigidis neruorũ dolorib. podagræ, resolutioni, asthmaticis, pectoris fluxio-

nes cohibent, ventriculo frigido & humido cõ-A ferũ, & tumoribus laxis, pituitosis, scabie infectis, capiti thoracique fluxionib. obnoxio, &c. Valēt præterea contra spasmum & cõuulsionem, matricem frigidam & humidam, vesicam & neruos, renum ægritudines, testiculorum inflationem, menstrua alba, sterilitatem, vlcera, tormina, flatus & dolores ventris, laxitatem membrorum, calculũ, articulorũ dolores, humorũ putrefactionem, neruorum contritionẽ, casum, epilepsiam, aurium dolorem, vuluæ casum, splenis duritiẽ, stomachi dolores frigidos, carnẽ super-B fluam, scabiẽ, impetiginẽ, &c. Gal. & alij.

De balneis nitrosis.

Nitrosa balnea a salsis, facultatib. non differunt, nisi quod in omnib. illis valentiores sunt, non adeo tamen adstringunt, sed valentrer abstergunt, quare & scabiosos mundant, & auriũ vlcerib. medentur, incertosq; earum sonos atq; tumores discutiunt. Conferunt præterea capiti thoraci, fluxib. ventriculo pituitoso, ac humido hydropi, tumorib. laxis, neruorũ vitijs, defluxio-C xionib. ad pectus, pruritui, furfurib. visui, paralisi, neruorum torsionib. surditati, ventris dolori bus, vermib. carni ex excrescenti, vlcerib. venenis. Galen. & alij.

De balneis aluminosis.

Aluminosa balnea, ad sanguinis reiectiones, vẽtriculũ vomiturientem, hæmorrhoidas immodice profluentes mulieres, quæ inordinate purgantur, & quę frequenter abortiunt, ad eos denique qui immodico sudore resoluuntur, & tibiarũ varices prosunt Exiccant valde, calefaciunt-D consolidant, coagulant. Valent aduersus ructus hydropem, tormina, vlcera maligna & putrida articularẽ morbũ, sputũ sanguinis, sudores superfluos, dyspepsiã, varices, vlcera vesicæ, tumo laxos, item valent contra fluxum sanguinis, & aliarum superfluitatũ, visus obscuritatẽ, stomachica, testiculorũ dolorẽ, herpetẽ, esthiomũ, apostema corrosiuũ, ignis adustionẽ, carnẽ supfluã, & oẽs morbos frigidos & humidos. Gal. & alij.

De balneis sulphuris.-E

Sulfurea balneis calefaciunt, neruos emolliunt, dolores mitigant, stomachũ eneruant & subuertunt, oĩa cutis vitia exterunt, hydropicis alphis, leucis, impetiginib. vlcerib. antiquis, articulorum defluxioni, lieni indurato, iecori, vtero, resolutionib. coxendicib. & scalcici subueniunt. Siccant præterea vehementer, & in quarto gradu, resoluunt, aperiunt, attrahunt, consumunt, attenuant. Prosunt ventriculo, neruis fri-F gidis & humidis, scabiei, spleni, calculo, tenesmo, iecori, matrici, lumborum dolorib. morbis frigidis & humidis, resolutis, paraliticis, contractis, tremulis, & neruorum dolorib. tumorib. articulorum, & eorum morbis alijs, epilepticis, lethargicis, surditati, & obliuioni, & coryzæ, apoplexie, tussi, pectoris saniei, asthmati, ventositibus, hydropi, icteritiæ, venenatis. &c. Idem.

De balneis bituminosis.

Bituminosa balnea caput replẽt, sensuũ instrumeta lædunt, tamen calefaciunt, corpus laxe mollhunt, si quis diutius immoretur, præsertim vterum, vesicam et colum. præterea aqua intercute affectis, peridonea sunt. Galen.

De balneis ferreis.

Infrigidant, exiccant, stypticant. Prosunt calidis et humidis morbis, asthmati. podagræ, et articulorum dolori, ventriculi debilitati et mollitiei, aurium saniei, fluxui stomachico, hydropi colicæ, fluxui mensiuum, et vrinæ, hæmorrhoidib. ani egressioni, venenis, etc. Fuchs. et alij.

De balneis cupreis, & æris.

Balnea cuprea et ærea calefaciunt, siccant, abstergunt, resoluunt, incidunt, stypticant, incarnant, mundificant, consolidant, constringunt. Proinde articulorum dolorib. podagricis, asthmaticis, nephriticis, vlceribusq. malignis, oculis ori, tonsillis, et humidis, laxitati, et rupturæ mẽbrorũ, cõtusis membris, vulnerib. male curatis cutis malis, carbunculo, carni excrescenti, visui carni superfluæ in narib vel ano, hydropi, aluo constipatę, etc. Fuchs. et alij.

De balneis aureis.

Balnea aurea calefaciunt, & siccãt. Proinde dolorib. colicis, voluulo, fistulis, podagræ ac malignis vlcerib. succurrunt. Prosunt item ventriculo frigido, calculo, rupturis, oculorũ vitijs, scabiei & lepræ, cutis malis, cordi, eiusq. tremori, & affectib. oris fœtori, &c. Fuchs. & alij.

De balneis gypseis.

Balneę gypsicæ infrigidant, exiccant, conglutinant, oppilant. Prosunt fluxui sanguinis e narib. ophthalmiæ, menstruorũ fluxui, & alijs omnib. fluxionib. calidis & humidis morbis, etc.

De balneis mixtis.

Balnea quæ ex mixtis qualitatib. constant, pro cuiusq. vincentis qualitatis ratione agunt. Proinde ex iam commemoratis facillime omnium Germaniæ nostræ themarum facultates dijudicare licebit, modo mixturã ac constitutionem illarũ perspectã habeamus. Quare ne quid hac in parte desiderari possit, breuiter earundem, potissimum earũ, quæ cæteris antecellere videntur, mixturæ et vires exponendæ sunt Fuchs.

De thermis Germaniæ, & primo de balneis Curiensibus, siue Piperinis.

In Curiensi diœcesi thermæ sitæ sunt, quæ Germanis Pfeffersbad dicuntur, hoc est, piperina balnea. Constant mixtura auri, sulphuris, ferri, æris, et nitri. Harum non continuo manat sed tertio die Maij erumpit, decimo vero quarto Septembris iterũ sese subducit.* Mirifice dolorib. capitis cõfert, memoriam roborat, visum auditumque acuit, cerebri obstructiones ac neruorum aufert, articulorum dolorib. vlceribus, fracturisq. ossium succurrit. Valent præterea ad articu-

articulorum resolutionem, tremorem artuum, manuum,pedumque,lassitudinem membrorũ, phthisim,febres inueteratas, apoplexiam, paralysim,resolutiones linguæ,ac oris,spasmum,podagram,lateris dolores, cordis palpitationem, ictus,percussiones ophthalmiam, surditaté maniam,veternũ,chiragram,artuum dolores, mẽbra fracta,luxata,contracta,cõuulsa, & sugillata,vlcera maligna,& male curata, scabiem, impetiginem,elephantiasim,lepram recentem,vulnera male curata,calculos renum & vesicæ,vteri affectus varios,& inueteratos, renũ vitia diuturna,vesicæ mala vetera,cancrum,fistulam,anthracem,ficos scirrhos,luxationes vertebrarum mammillarum vlcera epilepsiam,mensium intẽperiem,consumptos à morbo obstructiones cerebri,iecoris,lienis,& neruorum,ictericiam, quartanam,hydropem,&c,Fuchsius,& alii.

De balneis Lotharingiis, siue Plumbariis.

In Lotharingiæ montanis balnea sunt, quæ plumbers,quasi plũbea, ob nimirum copiosam plumbi mixturam,vocantur. Cõstant ex plumbi,sulphuris,& aluminis mixtione. * Auxiliantur malignis & curatu difficilib. vlceribus, cancro,phagedænis, fistulis, elephantiæ recens cœptæ,& omnibus cutis vitijs. Valent præterea contra capitis fluxiones,scabiem, pruritum,impetiginem,intertriginem, vulnera malè curata membra rupta, contusa, & resoluta, torporem membrorum,artuum dolores,lassitudinem mẽbrorum,imbecillitatem,panaricium, fluxiones partium corporis,paralysim,contusionem, inflãmationes,vteri affectus frigidos,humidos,strangulatum, renum morbos, vesicæ ægritudines, fluxiones,febres inueteratas,& recentes,menses albos,sterilitatem,hæmorrhoidas obstructas,& humidos morbos omnes Fuchsius,& alij.

De Badenis Heluetiorum.

Haud procul à Badenijs Heluetiorum salubres thermæ habentur, quarum mixtura cõstat ex copioso sulphure,& exiguo alumine. Prosũt ad frigidas ac humidas capitis & cerebri passiones,lethargum scilicet,amissam memoriam, & similes. Calefaciunt & exiccant ventriculum, eiusque concoctionem iuuant, iecoris & lienis obstructiones tollunt. Detentos menses euocãt & sterilitatem auferunt. Mulierib.præterea magis quam viris cõferunt.Item pectoris angustiis prosunt,asthmati,dysuriæ,stomachi affectibus, phlegmatici, intestinorum obstructionibus, colicæ passioni,catarrhis frigidis,coryzæ,rheumati,defluxionibus ex capite,sensibus roborandis & curandis omnibus,visui, vertigini,oculorum suffusioni,& fluxioni,auditui, & odoratui, concoctioni malæ,cibi fastidio,renum vitiis, calculo, defluxionibus hæmorrhoidum immodicis, neruorum,musculorum,tendinum,& ligamentorum affectibus,viscerum obstructionibus,suffocationi matricis,& præcipitationi,ac emotę è loco suo,doloribus matricis in grauidis, mulierum omnibus morbis,dolori articulorum, chiragræ,podagræ,ischiadicis, mẽbris infrigidatis, contractis,dolentibus,scabiei, pruritui, impetigini. Nocent contra calidis & siccis temperamẽtis,& morbis. Fuchsius,& alij.

De Badeniis in Marchionatu Badensi.

In inferiori Badenia, vbi Marchio Badensis residet,sunt balnea mirę efficaciæ,quorum mixtura ex sulphure,sale & alumine existit. * Cõferunt difficile spirantibus, & asthmaticis,doloribus articulorum,& podahræ, a frigidis humoribus ortis,hydropicis,vteri morbis frigidis, albis potissimum mensibus conceptionem promouẽt sterilitatemque remouẽt,& in summa,vteri malis frigidis & humidis,præ cæteris balneis mirificè conueniunt, vlceribus & cutis vitijs medentur. Prosunt præterea contra destillationes& defluxiones a capite ad pectus,fluxiones auriũ,& oculorum,tinnitum aurium,hydropem, matricis frigidos affectus,vulnera, mammillarum vlcera, podagram,chiragram,ischiada,tremorem membrorum torpidamembra,spasmũ,articulorum dolores neruorum rigores humiditates,stupores & tremores ventriculi frigidam et humidam intemperiem,iecoris et lienis infirmitates frigidas,abortum vteri,et ani procidentiam, intestinorum dolores crutum inflationes scabiẽ, impetiginem cutis vitia pruritum, squamas, excoriationem,morbum Gallicum,cachexiam, renum dolores,vrinæ difficultatem colicam catarrhum, omnes frigidos ac humidos morbos hepatis,lienis,& ventriculi, prosunt item omnib. hominibus frigidis & humidis.Idem

De Badeniis Austriacis.

In Baben oppido Austriæ scaturiunt aquæ calidæ multum sulphuratæ, parum nitrosæ, ac aluminosæ,Antegaltæ nominatæ. Valent autẽ ad frigidos,humidos,et pituitosos morbos, thoracis phlegma, iecoris scirrhum, stomachi, intestinorum et matricis mala,colicam, lumbricos hydropẽ menses retentos. menses albos capitis dolorem veternum memoriam amissam vertiginem resolutionem neruorum,aurium flatus, & sonitum surditatem podagram frigidam articulorum imbecillitatem cancrum erysipelas vlcera maligna, & serpentia et erodentia ani rimas et vlcera ruptis et contusis membris. Rulan.

De Balneis ferinis in ducatu Vuirtenbergensi.

In ducatu Vvirtenbergensi haud procul à Chaib oppidulo,sunt thermæ, quæ a Marciana sylua Vvildbad, hoc est ferinæ nominantur, ex eadem qua priores mixtura cõstant. Sunt tamẽ qui cupri et nitri mixtionem accedere putent. Viue capitis passionibus frigidis, paralysi cõuulsioni stupori,et similibus auxiliantur instrumenta sensuum roborant,tinnitum aurium iecoris et lienis obstructiones tollunt hydropicis et ictero laborantibus renum et vesicæ calculis ventriculoq; succurrunt appetentiam excitant,et sciẽ

 omnia,

omnia, quæ Marchionis thermæ, possunt. Viris tamen magis, quam mulieribus competunt. Sũt præterea salubres fluxionibus, & humiditati capitis, obliuioni, pectoris angustiæ, asthmati, sputo sanguinis, empyemati, oculorum lippitudini prosunt calculis mirificè tam renum, quam vesicæ, obstructionibus iecoris & lienis, hemicraniæ contractis, tremulis, vẽtriculi ardoribus, & flatibus, ventriculo & intestinis crassis & pituitosis humoribus repletis, lassitudini, fastidio cibi, vrinæ retentioni, stranguriæ, colicæ, podagræ, scabiei, vlceribus dolorosis, cutis vitijs, & externis corporis vitijs omnibus. Fuchsius, & alij.

De balneis Cellensibus.

Haud procul à Martiana silua cellenses sunt thermæ, quarum mixtura ex modico sulphure, alumine & cupro constat. * Succurrunt diuturnis febribus ex pituitosis simul & biliosis humoribus ortis, vlceribus diuturnis & malignis, articulorum doloribus appetẽtiæ caninæ, ac præ cæteris thermis conueniunt calidis & siccis temperamentis. Valent contra calculos, dysenteriam, fluxusque alios ventris, marasmum, pectoris angustiam, pleuritidem, peripneumoniam, tussim siccam, & asperam, vrinæ ardores, defluxiones, bilem vtranque, maniam, melancholiam, icteri\~ quartanam, hydropem, vomitum, ventriculi intemperiem frigidam & humidam, eiusq; humores, mordicantes, vteri & renum inflammationes, arthritin, narium sanguinis fluxum, menses immoderatos, obstructiones iecoris & lienis, cholerica mala, vulnera incurabilia, lassitudinem, & cutis vitia. Idem.

De balneis geppingensibus.

In Vuirtenbergensi ducatu ad Geppingam oppidum thermæ sunt, quę Germanicè Saurbrũn, hoc est, acidus fons appellantur Ex acidis, quib. exigua sulphuris accessit portio, harum mixtura constat. * Prosunt partibus corporis luxatis, ideoque ventriculum ac iecur potissimum corroborant. Hydropicis & regio morbo correptis humoribus putrefactis, voluuloque opitulãtur. Lumbricos quoque si bibantur, enecant. Prosunt præterea contra omnes obstructiones renũ & vesicæ, putrefactiones, inflammationi hepatis splenis ardores, testium inflãmationes & tumores, febres tertianas, iliacam, fluxus ventris, menstruorum fluxum superfluum, colicam biliosam, inappetentiam, lumbricos, vlcera, scabiem, pruritum, spirandi difficultatem, pectoris compressionem, sitim, sanguinis fluxum ex naribus, alijsque locis, ventriculi imbecillitatem, omnes morbos cholericos, omnes morbos, tã internos quam externos, ortos ex putrefactione, semen augent, & Venerem stimulant. Fuchsius, & alij.

De balneis Auuensibus.

Thermæ, quæ in Avv sunt, prope Rotenburgum ad Nicerum situm, similem cum modo dictis mixturã obtinentr copiosiore tamen sulphuris portione constant, ideoque minus priorib. aquis, quo etiam nomine calidiores existunt, maA ioriq; exiccandi eorum quæ in partium cauitatibus delitescunt facultate præditæ. Proinde prosunt, tremulis, conuulsis, cõtractis, podagræ, chiragrę, ischiadi, omnibus obstructionibus iecoris & lienis, hepaticis, spleniticis, ictericis, febribus cholericis, putrefactionibus, omnib. morbis ex putredine ortis, hydropicis, ructui, inappetẽtiæ, vomitui, ventriculo vitioso, catarrhis, nephriticis, vesicæ malis, apostemati matricis, eiusque tumori, dolori, & alijs vitijs. Conferunt quoque
B matrici ascendenti, vel descendenti, obstructæ, refrigeratæ, sterilitati, neruis induratis, refrigeratis, colicæ, iliacæ, lumbricis, torminibus, vlcerib, tumoribus pituitosis scabiei, pruritui, & cutis vitis alijs, omnibus denique morbis phlegmaticis Fuchsius, & alij.

De balneis Emsensibus.

In finibus lacus Podmier, quem Constantiẽsem vocant, thermæ habentur, Embs dictæ, aluminis & nitri mixtura participantes. * Conferunt doloribus capitis, neruorum resolutionib.
C à coli doloribus factis, & vlceribus malignis. Valent præterea contra hepatis & renum, ventriculiq; feruorem, neruorum, & articulorum dolorem, & duritiem, menses inordinatos, sterilitatẽ abortum, scabiem, & cutis vitia. Porro non procul à Lansteiu oppido vltra Rhenum profluunt aquæ calidæ, Ems appellatæ, cõstant autem ex sulphure, alumine, chalcantho. & nitro, quæ faciunt cõtra sensuum defectus, asthma, humores crassos, pituitosos ac tenaces, spirandi difficulta-
D tem, colicam, ani rhagadias, rimasue, valent prę terea contra rimas pudendi muliebris, ventriculi flatus, & fluxiones, resoluta mẽbra, renum lapides, matricis mala frigida, sterilitatem, vlcera vetusta. Prosunt quoque abscessibus frigidis, podagræ, arthriticis, fluxui ventris, impotentiæ naturali, infixis corpori, scabiei, pulmonis vitiis, neruorum cõtractioni, & cutis vitijs, &c. Jidem.

De balneis Gebersuilensibus.

In Alsatia propè Sebersvueiler thermæ sunt,
E quæ ex mixtura aluminis, nitri & ferri constãt. * Opitulantur lienosis, quartana laborantibus vlceribus sordidis & omnibus vitiis cutis. Sanãt præterea melancholiam, vigilias, ventriculi imbecillitatem, menses albos capitis mala, lepram recentem, morphæam, verrucas, herpetem, tussim antiquam, impetiginem, serpigiuem, pustulas paruas, nodos, cancrum, & scabiem. Fuchsius, & alij.

De balneis carolinis, siue Ellenbogensibus.

F Apud ellenbogium in Bohemia oppidum thermæ, sulphuris & aluminis mixturam obtinent. Curant glandulas, strumas, genuũ tumores, paronychias, coxarum dolores, vnguium scissuras, paralytica & contracta membra, capitis dolorem frigidum & humidum, lethargicarum, memoriæ corruptionem, dolorem spinæ, vertiginem, renum & vesicæ calculos, li-

porcu

porem, morbum arthriticum. Prosunt quoq; catarrhis, spasmo, epilepsiæ, apoplexiæ, ventriculo frigido, obstructionibus pulmonis, iecoris, & lienis, Sanant nephriticos, renum vesicæque exulcerationes, colicam, vermes, morbos pituitosos, maciem inducunt, apostemata, œdemata, & scirrhos curant. Valent præterea contra panaritiū, menses albos, matricis affectus frigidos, sterilitatem, tumores crurum, sanant vlcera magna, putrida atque erodentia, lepram, impetiginem scabiem, pustulas, alphos, & cutis sordes. Fuchsius & alij.

A

B

De balneis Vuisbadensibus.

Vvisbadenses thermæ ex sulphure, alumine & exiguo nitro constant. Fuchsius. A Moguntia vltra Rhenum, vnū miliare distant Vuiusbadēses thermæ, calidæ, quæ cōstant sulphure, alumine, & pauco nitro. Proinde optimè valent contra refrigerata & debilitata membra, neruorū rigores, scabiem omnem, cutis vitia, impetiginem, serpiginem, vitiliginem, maculas cutis, exulcerationem. Curant asthmata, spirandi difficultatem ambustionem, hydropem, vrinę retentionem, dolores articulorum frigidos & humidos, paralysim, contractionem, lepram incipientem, contractionem rugarum, sensus acuunt, corruptam rationem persanant. Prosunt præterea tussi, phthisi, singultui, bulimo, podagræ, & chiragrę, lapidem renum, & vesicę expellunt, matricis frigidos morbos tollunt. Valēt deniq; aduersus mēsium fluorē, defluxiones capitis, & omnes frigidos & humidos morbos. Rulandus.

C

D

De balneis Cæsicinensibus.

In Baioaria sunt thermę quas Saltein nominant, quibus vehemēs astrictoria facultas inest, ideoque omnia corporis excrementa dissipant & absumunt. Impręgnandi facilitatem pariunt & ne abortiant grauidę, prohibent. Fuchsius. In Diœcesi Saltzburgica Bauarię sunt thermę calidę, quas Gastein, siue Castein nominant, inficiuntur calce pyritum, antimonij, sale, nitro, auro, item argento, ac ære. Valent autem contra vertiginem, carum, lethargum, coma, obscuritatem visus, alopeciam, splenis duritiem, ictēritiā, & flatus. Sanant vterum vitiosum, sterilitatem, ozænam narium, menses retentos, nimium fluētes, & albos. Prosunt colicis imbecillis a morbo podagricis paralyticis, calculosis, & leprosis. Curant pręterea spermatis defectum, & impotentiam. mammillarum duritiem ac tumorem, alphos papulas, cutis vitia vlcera putrida & erodentia abortum fluxiones omnesque morbos humido. Idem.

E

F

De balneis Abudia:is.

Thermę sunt etiam apud Abudiacum Baioariæ castellum supra Reginoburgū, quæ sulphuris, aluminis & nitri mixturam obtinent. Odore oua frixa referunt.* Facultates earundem, vt reliquarum, ex ij quę dicta sunt abunde constant. Fuchsius.

De balneis Abechensibus.

Apud Abech in Bauaria pro Ratisbonam sunt sunt thermę calidæ, imbutæ sulphure, alumine ac nitro, quarum vsus est * valere contra calculi vesicæ ac renum, catarrhum, melancholiam cordis tremorē, syncopen, cardiacā passionē, hydropem. Curant quoq; vlcera, fistulas, scorbutum, oīs gnis scabiē, oculorū lippitudinē, gingiuarum putredinē, dentiū dolores, vteri vitia, tumores & scirrhos. Prosunt præterea ischiadicis podagricis. apoplecticis, sanguini concreto, vomitui, morbo Gallico. Secundas & fœtum mortuum expellunt, surditatem, contractionē membrorū & aurū vētositatē curant, valent deniq. aduersus venena, frigoreq affecta mēbra. Rulā.

De balneis Vuembdingensibus.

Haud procul a Vuembdinga Bauariæ oppido do in pratis aqua scaturit sulphure alumine, & nitro constans,* probatis ad renū et vesicæ calculos viribus, cuius rei hoc exemplum est notabile. Quidā enim vbi a lithotomo male tractatus fuisset, his vsus balneis vesicæ calculos eiecit quadraginta, mulierib. menses mouet, tumores et hydropicorū aquas absumit, inueteratis vlcerib. alijsq; cutis vitijs cōpetit huius balnei vsus, podagra et ischiadem curat paraliticos itē et conuulsos, aurium tinnitus tollit, stomachū imbecillum roborat, ad morbum Gallicum valet, gibbosq depellendos, ijsq conducit optime qui vrinam continere nequeunt, cuiusmodi est stillicidium vrinæ, et diabetes. Valet queq. contra catarrhum. tumores, fistulas, arthritidem, lepram incipientē, scabiē omnem. surditatē, morbum Gallicum, bubones, clauos. abscessus, flatus dissipant, vomitiones compescunt, valent præterea contra fluorū aluī, disenteriam, lienteriam, diarrhęā, hæmorrhoidum dolores sanguinem cōcretū, et oīa cutis vitia. Fuchsius et alij.

De balneo Hubbad.

Balneū q as Huberbad nominant sesquimiliare distantes a thermis Badęnicis sulphur producit cum cupro, et pauco alumine, sunt qui existimēt quidpiam salis admixtū esse.* Aqua hęc pota viscer im obstructiones expedit, renum et vesicæ calculos conterit, menses sistit. Easdem vires præstat ipsius balnei vsus, et maxime destillationib. ex capite conuenit, scabiei, ceteriq. cutis vitijs, vt et difficultati spirandi. Salutares præterea sunt feb i. inueterans, asthmati, spirādi difficultati, vrinæ difficultati, conuulsis, resolutis. colicis. Sanant queq. menses albos, genorrhœam, hæmorrhoides immodicos, serpiginem vitiliginem impetiginem, acrochordones, neruos humidos, pruritum. Fuchsi. et alij.

De balneis Sultzbergensibus.

Sultzbergense balneum capri, sulphuris, et salis petrę mixturam prodit, aqua hęc quodam

modo

modo tepida est, & potui grata. * Mem A bris resolutis vires restituit, podagram, colicosque dolores curat, iis tamen huius balnei vsus est intensissimus, qui Veneri nihilominus indulgent. Porro sanat hoc balneum matricis vitia phlegmatica, sterilitaté tá in mulieribus, quam in viris, tumores pituitosos, hydropes, ventriculi vitia, anorexiam, inappetentiam, tormina, calculum renum neruorum imbecillitatem, scabié pruritum, & alia cutis mala. Idem.

De balneo Sultzbrun.

B Est acidula quoque in ditione Treuirensi prope oppidum Meyen, quæ nominatur Sultzbrun & constat sale, alumine chalcanto. Vtilis autem est cerebro, capitis defluxionibus, ventriculo imbecillo, ventri indurato, difficultati spirandi, calculosis airnsibus albis, fœcunditati mulierum, podagræ, neruorum duritiei, scabiei, & cutis vitijs. Rulandus.

De balneis Badenuilensibus.

C Badenuilése balneum, quod intra Friburgum & Basileam, situm est, multum sulphuris, salis autem petræ & aluminis modicum obtinet, in scaturigine quodammodo tepet, sed calor hic aliarum aquarum influxu deperditur. * Potu viscerum tollit obstructiones, longasque pellit febres menstra mouet, asthmaticis competit, & imbecillis ex frigore ventriculis, eius lotio contusis & luxatis medetur, scabié, psoram, aliasque cutis D maculas emendat, vlcera maligna & phagedænas curat. Doloribus præterea ventriculi, secoris, lienis, intestinorum & vteri confert, tumoribusque eorum, item cachexiæ, lentigni, vitiligni articulorum imbecillitati, & doloribus prosunt curát denique podagram, intestina refrigerata, neruorum frigida & humida vitias, & calculú, &c. Fuchsius & alii.

De balneis Vuattenuilensibus.

E Vuattenuilenses balneæ in Alsatia superiori sulphuris & salis petræ naturam obtinent, quo fit vt asthmaticis conducant & ijs, qui frigidiore sunt ventriculo, neruos humidiores confirmant, renibus etiam arenosis medentur. Sanat præterea asthma, dispnœam, anorexiam, lassitudinem membrorum calculum renum, tumores vlcera, scabiem, pruritum, cutis vitia, morbos phlegmaticos, & humidos lidem.

De balneis Vuillingensibus.

F Vulingéses ad Herciniam syluam sita, quod Nouum balneum appellatur sulphur, & alumé suis produnt viribus, si quidem & defluxiones exiccant, stomachumque & imbecilla membra corroborant.

De balneis Brintzbachensibus.

Brintzbachenses cupro constant & ferro, absumit quartanas, & lienis obstructiones liberat. Externa lotio visum acuit, calculo renum vtilis, vlcera maculasque terget, leprasque incipientes. Sanat præterea quartanam, abscessus res, pruritum, scabiem, & impetiginem.

De balneis Kibbadensibus.

Balneum quod kibbad nominatur vnum distans à Friburgo miliare, suas à cupro & pauco sulphure vires habet, oculis est accommodatissimum, calculos renum expellit, & malignas curat scabies, pruritumque compescit. Sanat præterea asthma, raucedinem, vocis nocuméta, thoracis frigidos affectus, hydropé, vlcera maligna, tumores, œdemata, fistulas, gangręna, pustulas cancrum, stupores, conuulsiones, ventriculú imbecillem, articulorum morbo, mollificationem neruorum & membrorum, omnes denique affectus frigidos & humidos.

De balneo (Glotterbad.)

Quod vero Glotterbad dicitur intra Friburgum & Vualdkirchen situm, sua scaturigine cuprum profert cum pauco sulphure, ictericis vtilissimum est, lieni: etiam obstructione expedit, frigido & humido ventriculo & bulimiæ conducit, vt & febrib. diuturni. Curat prętęrea oculorum caliginem, oris, glúdularum & vuæ vitia narium & sedis excrescentias, vlcera sordida, ie cinerosos, & scabiem.

De balneo Zuckenthalensi.

Balneum Zuckenthaler dictum non procul à Friburgo & Vualdkirchen distas, sulphur in se continet, alumen, sal & halinitrum:* quo fit hydropicis, asthmaticis, vtero refrigerato & albis menstruorum profluuijs conducat, competit etiam scabiosis & lassitudini. Confert præterea conuulsionibus, stupori, oculorum caligini, aurium tinnitui, congelationi, subest, mollificationi neruorú, paralysi, oscitationi, ructui, scrophulis, pruritui pustulis polypo, acrochordonibus, maculis, tumoribus flatuosis, difficultati spirandi, omnibus morbbis frigidis & humidis, vlceribus malignis, & serpentibus, omnibus denique cutis vitijs.

De balneo Vogtspe gensi.

Vogtspergense proximum oppido quod BurcKen dicitur in Alsatia situm, copiosum prodit halinitrum, aluminis parum & sulphuris. * ad scabiem, pruritum & lassitudinem valet, aqua pota viscerum tollit obstructiones, ictérum curat & febribus adeo conducit, vt qui hac in cibis & potu assidue vtuntur, a febribus immunes existant.

De balneo Sultzensi.

Sultzense balneum a Friburgo miliaria duo distans prope oppidum Sultzberg dictum, sale constat, & bitumine, tumefactis conducit genitalibus vteroque & neruis imbecillis, & quibus à colica vires deiectæ sunt. Hoc habet incómodi, nam si caput hac aqua madefiat, nimia humiditate intumescit.

Sultzense a pago Sultz dictum, à Moltzhemio medium distans miliare, vires Hubetensium balnearum æmulatur.

De

De Fontibus Acidis & primò de balneis Aegrinis.

Acidi fontes hi sunt in Germania notissimi, in sylua Bohemica i vrbe Aegera fons est qui Acidulus nominatur, & in vicinia plures quos Feroces appellant, mixtū in his est cuprū & ferrū chalcantho. * Pota horū aqua, viscerum caloré febrémq; fugat, internalq. tollit obstructiones, & quicquid in corpore prauum delitescit, euocat, ventriculum roborat, deiectamq restituit appetendi facultaté, mulierum méstrua sistit, aliasq. præter naturam factas hæmorrhagias, lotio scabiem, maculas & alia cutis vitia emendat.

De balneis Vberkingensibus.

Vberkingense balneum in Vlmensium ditione prope oppidum Geyslingenin vico Vberkingen respondet virib. Geppingensi balneo.

De balneis Nideranensibus.

Nideranensis fons prope Rotenburgum ciuitaté ad Naccarum sitam ferrum sua scaturigine prodit sulphurq· copiosius quam Geppingensis quib. etiam chalcanthum est admixtum, gratus est huius aquæ potus, quod clara sit & transf lucens Haud procul ab hoc alij duo fontes scaturiūt priorib. efficaciores, ad inhærentes internis viscerib. humores euocandos.

De balneis Deyanchensibus.

Deynachenses in Hercinia sylua passus mille distans ab oppido Ralb ob aciditatem potui acceptus est, suas a ferro, cupro, & chalcantho vires sortitur, * ad viscerum obstructiones expediendas vtilis, sitim sedandam febresq. & icterum, stomachumq. roborandum, externa lotio externos cutis affectus emendat, ibidem alius quoq. paulo altior conspicitur earūdum viriū.

De balneis Federinis.

In Rhætia fons est acidus quem Federis nominant, alumen cōtinens & cuprum cum pauco sulphure, vinum acidulum claro colore & sapore imitatur, * ventriculi concoctionem iuuat, & sanguinis sputo conducit, diuturnas febres, podagrā & nimios mulierū fluxus curat, calidis & biliosis affectib. vtilis existens. Spumaq huius aquæ decoctio producit exiccata, & vlcerib. aut abscissib. inspersa, plurimum cōducit.

De balneis Antigastrensibus.

Ad Herciniæ syluæ introitum prope oppidū Oppenacum dictum, fons exilit acidus alumen producēs, sulphur & chalcanthi parum, qui Antigastrensis dicitur * Caput, renes, aliaq. viscera expurgat, ventriculum non tamen ex quauis causa imbecillum roborat, sed si sit prauis refertus humorib. Ad cutis vitia plurimum quoque valet, ruptaq. & contusa membra.

De balneis Birckenfeldensibus.

In palatinatu fontes duo sunt, quos Nun-A dsiuck nominant, ex ferro, cupro & chalcantho prodeunt, alter a planicie Byrckenfeld dicta mille passus distat in sylua Ebersvvald. Alter prope Leuningam haud procul ab vrbe Symmern maior est, & acidior.* calidiori ventriculo, & hepati competés, lienis obstructioni, & artuū dolorib. Ad cutis vitia plurimum valeret, si modo medicis notior existeret.

De balneis Treuirensibus.

B Apud Treuiréses tres sunt aciduli fontes, vnus pro prope monasterium S. Matthiæ. Terram luteam (Germanis bergeel dicitur & ferrū prẹter fluit. Oppletum prauis humorib. ventriculum expurgat, & roborat, & appetentiam excitat, lotio externos discutit tumores, & alia curat cutis vitia. Alter prope pagum est quem Lōquich nominant, chalcanthum & ferrum prodés. Hic priore purior est & clarior. Tertius hisce similis in Mettersdorff est.

C *De balneo Niderborn, & Oberborn.*

Ad Moseram fluuium duo fontes acidi ijsdē pene virib. ex ferro, cupro, & paucochalcantho erumpunt, quorum vnus, Oberborn, alter vero Buderborn aut Iudenborn vocatur. Viscerū iuuant concoctionem, & cibi fastidia discutiunt, obstructum lienem & renes expediunt, & calculos expellunt. Ad alios etiam cutis affectus valent. Salutares præterea sunt capitis defluxio D nib. membris paralyticis, conuulsis, aut ruptis, neruis induratis, dolentib. oculorum caligini, fluxionib. quibuscūq. sudores immodicos compescunt, sterilitatem amouent, item tumorib. omnib. pruritui, scabiei, impetigini, vitiligini, lichenib. vlcerib. & externis vitijs alijs cōferunt.

De Conderthal.

In Valle quam Conderthal vocant prope oppidum Memmingen fons scaturit alumé referés, E halinitrum, & sulphur, cum pauco chalcantho. * Pituita ventriculum potu purgat, eundemq. roborat, lotione vero neruos ex pituita induratos emollit, & depascentia curat vlcera.

De Bassenhein.

Fons Bassenheimer dictus haud procul ab arce nobilis Antonij Vvaldtbor, alumen prætercr labitur, halinitrum & sulphur. * Potu viscosos F ventriculi humores exterget, & viscerum tollit obstructiones, lienis, & vteri tumores discutit, scabiem & lepram lotione curat.

De Kesselbrun.

Prope pagum Mendich dictum, fons eximius instar feruentis in aheno aquæ) vnde nomen Kesselborn obtinuit: ex ferro, chalcantho & cupro ebullit.* Calorem & sitim sapore gratissimo compescit, & ventriculum roborat hepar concalefactum refrigerat, lienis et renum obstructiones soluit, bilem purgat, hinc febres diuturnas excutit, nephriticis conducit etnernos

uos articulosq; lotione roborat, scabiem & alia cutis vitia emendat. A

De Ponterborn.

Fons Ponterborn passus ab Andernacho mille distat. Mixtum habet ferro chalcanthū & alumine. * Senib. et mēbris lassitudine oppressis est cōmodissimus; ijs item quos & calor & sitis infestat. Hepatis lienis, & renum obstructiones liberat, biliosos educit humores febresq. domat contumaces, ventriculum imbecillum terget ac roborat, hydropē curat, & lubricos confirmat vteros, externis quoq competit affectibus. B

De Haylborn

Haud procul ab hoc alius exilit Rhenum versus, qui a suis (quas obtinet eximias ad restituēdā ęgris sanitatē) virib. Hailbrun dr. Multum salis obtinet (vn̄ nō absq causa veterib. Halbrun, quasi salis fons dictus fuit, at sulphuris, & ferri modicum. Id huic est peculiare, q̄ nihil impuri velut pulueres aliasq. sordes tolerat, sed ebullitione subito eructat. * Hepatis, lienis, et renum obstructiones aperit, febres tertianas, quartanas, curat, vrinas mouet, sanguinē expurgat, hydropicorū aquas ducit, et vterū pituita refertum exterget. Virib. etiā pollet ad externos tumores, ad ischiadem, podagrā, aliosq. cutis affectus. C

De balneo Ahr.

Prope Arvveil et Synzig oppida sunt acidæ ex ferro et sulphure copositæ. Prosunt vētriculo, spleni, arthriticis, paralyticis, colicæ, et iliacæ affectioni. Ruland.

De balneis Annębergensibus.

Effertur fons ab Annæbergo iuxta Visam pagū in Misnia apud Hermūduros subtepidus ex terra aluminosa, cui vena cuprea pyritem gignens, ungitur. Prosunt huius aquæ catarrho, rheumati, cephalalgiæ, capitis grauitati, lethargo, epilepsię paralysi, spasmo, stupori, oculorum suffusionib. ophthalmiæ, aurium tinnitui, asthmati, dispnœę, sputo sanguinis, tussi, phthisi, mānus laxis, vomitionib. nauseæ, colicæ, fluxionib. alui, ictero hydropi, spleniticis, nephriticis, strāguriæ, renum & vesicæ vlceribus, sanguinis mictui, vteri morbis frigidis & humidis, mensib. inordinate fluentib. & albis, abortientib. vteri procidentię hæmorrhoidib. immodicis, testiū tumorib. seminis profluuio & articulorū dolorib. Conferunt præterea arthriticis, chiragræ, podagricis, ischiadicis, scabiosis & ambustis. Valent quoque aduersus artuum tremores, neruorum rigores, & resolutiones, tumores, pituitosos, sudore resolutos, varices tibiarum, strumas febres phlegmaticas & diuturnas, vlcera, exanthemata, elephantiasim, pruritum, impetiginē, vitiliginem, abscessus, cōtusiones, perniones, & alia cutis vitia. Porro noxiæ sunt calidis & siccis, sanguineis, cholericis, & melancholicis, ac harum complexionum morbis. Ruland. D E F

de balneis Aquensibus.

Iuxta Aquisgranum ciuitatem Belgicæ emanant Aquæ calidę, sulphure, sale, ac alumine infectæ, quæ prosunt vertigini, apoplexiæ, epilepsiæ, paralysi, arthridi, chiragræ, podagrę, ischiadi, melancholiæ, obstructionib. & inflammationib. hepatis, lienis, renum, & pulmonum, matrici frigidæ, morbis frigidis & humidis, præterea calculum vesicæ ac renum curant, nec non scorbutum, oris vitia, hydropem, tumores artuum, menstrua alba, suppressa euocāt. Valent aduersus virgam exulceram, mariscas, intertrigines, morbum Gallicum, morbum serpentum, conceptionem adiuuant, conferunt neruorum malis, spasmo, & contusis, torpidis, distortis, q̄ resolutis, scabiei deniq & omnib. vitijs cutis. Idem.

De balneo Bellerthal.

Acidula est in valle Bellerthal, ex ferro, chalcantho, & sulphure pauco profluens. Vsus eius est ad iecoris morbos, renum affectus, stomachi imbecillitatem, articulorum mala, hydropē, colicam, scabiem, & cutis vitia. Idem.

De balneis Bertringensibus.

Non longe ab oppido Treuirensi Vvillich, scatent aquæ Bertringenses repide, alumine, ferro ac modico sulphure imbutę. Vtuntur autem ijs contra flatus, articulorum dolores, vesicā exulceratam, dolores colicos, vrinæ incontinētiam menses immoderatos, dolores dorsi, renes refrigeratos, stomachi & lienis imbecillitatē, febres chronicas, tympanitem incipientem, scabiem, vlcera incurabilia, pruritum, impetiginem, & alia cutis vitia. Idem.

De balneis Brigensibus.

Aquæ calidæ Valesiorum, sulphure multo, & alumine pauco effluunt ad Brixantam vrbem. Vsus harum est aduersus spasmum, capitis tremorem, & destillationes, vertiginē, aurium tinnitū, thoracis vitia humida, pulmonis mala humida resolutionem, vteri humiditates, renum arenas, & pituitosa vitia. hydropem, sterilitatē a frigiditate, lepram, scabiem, vlcera, rupta, & contusa. Porro noxium est hoc balneum cholericis, item affectis mobo Gallico. Idem.

De balneo Buretzheim.

Iuxta Buretzheim castellum acida est, sulphuris & nitri particeps. Sanat neruos induratos, articulorū tumores, scabiē, & cutis mala. Idē.

De balneis Dalfingensibus.

Prope Vlmam ciuitatē fons scaturit, quem appellant Dalfingerbad, & Gsundbrun, cōstat ipsius mixtura ex sulphure, atq. alumine. Proin de valet contra omnes morbos phlegmaticos, asthma, capitis humiditates, & destillationes, catarrhos, ventriculi intemperiem frigidam & humidā, capitis mala oia frigida & humida, curat

curat legitimum,apoplexiam,paralysim, vertiginem,stuporem,neruos debiles,iecoris lienisq. obstructiones,colicam,iliacam, varia vitia matricis,menses retentos. sterilitatem mulierum, podagram,arthritidem,pruritum, scabiem, & omnia cutis vitia Calculos in renibus & vesica frangit,expellitq.oculorum lippitudinem sanat, valet contra aurium fluxum,& tinnitum,contra tumores , hydropem,sciaticam,tremorem membrorum,iecoris,splenis,matricis,aliorumque viscerum frigiditatem,cachexiã tollit,stranguriam & vrinæ stillicidium persanat, memoriæ debili confert,nec non visui, & auditui,appetitum excitat, omnia vitia mulierum,& chiragram persanat. Idem.

De balneo Dunckelbrun.

Iuxta Brubacch,oppidum ad Rhenum, acida est, quæ vocatur Dunckelbrum , imbuta ferro, chalcantho,& nitro · Prodest calori stomachi, iecoris,& renum,confert & vlcerib nec nõ scabiei,& cutis vitiis. Idem.

De balneo Ebenhausen.

Fons acidus Ebenhausanus prope Geppingam oppidum scaturiens, qualitate & viribus æquiparatur acidulæ Geppingensi. Idem.

De balneo Etingensibus.

Non longe ab vrbe Basilea circa Etigium pagum prosiliunt aquæ,infectæ multo ære,& pauxillo bitumine Succurrũt autem capitis tineis alopeciæ,hecticis,ictericis,ventriculo imbecilli & præhumido,cachexiæ,vlceribus putridis, carbunculo,anthraci,conuulsionibus,membris rigidis, neruorum mollitiei,scabiei,& cutis vitiis

De balneis Fliechen.

Circiter mille passus a Basilea ciuitate sunt balneæ,quæ prosunt contra humores superfluos contractionem membrorum, vteri mala frigida,vomicas,vlcera putrida, neruorum imbecillitatem,scabiem,& alia cutis vitia.

De balneo Jungbrun.

Prope Rotvveil oppidum balneum Iungbrũ nominatum multis cõmendatur, aduersus omnia vitia matricis, consumptos ex morbo reficit sit enim,vlcera sanat,curat morbos capitis,pruritum,scabiem,& omnia vitia cutis.

De balneo kerlich.

Acida in kerlich vico , ex alumine & ferro profluit. Vtilis est ventriculo,membris nutritoriis, sanguinis fluxui sistendo,lieni extenuando,scabiei,& aliis cutis malis,

De balneo Kesvuasser.

Prope oppidum Ehingen existit balneum,quod incolæ nominant kesvuasser, imbuitur sale nitro,sulphure,& pauco ære . Vtile est capitis defluxionibus, catarrhis , oculorum lippitudini, ophthalmiæ,aurium humiditati,auditui debili, artuum dolori , articulari morbo,podagræ,chiragræ.nephriticis,calculo renum & vesicæ, obstructiones iecoris,lienis tollit,ictero succurrit
A vẽtriculi vitio opẽ fert, cõfert appetitui per strato,vlceribus,scabiei,pruritui,fluxionib.omnib. & morbis phlegmaticis, sed viris potius quam mulieribus.

De balneo kissingen.

Acida iuxta Kissingen erumpit,infecta sale multo,alumine ac chalcantho.Confert cerebro,capitis defluxionib. ventriculo imbecillo,constipationi ventris,difficultati spirandi,calculosis,mẽstruis albis,fecunditati mulierum,podagræ,ner
B uis induratis,scabiei,& aliis cutis vitiis.Rulan.

De balneo Kronenberg.

Iuxta kronenberg oppidum est fons acidus , ferro nitro,& ochra imbutus. Valet contra obstructiones viscerum,calculos renum, & vesicæ cibi fastidium,scabiem,& cutis vitia.Idem .

De balneo Leonstein.

In comitatu Leonstein aquæ frigidæ profluunt ex alumine,sulphure,ac ære. Vsus earum est
C aduersus febres antiquas,obstructiones viscerũ sudorem superfluum , icterũ, menses albos rubrosq ordinatos,cholericos morbos,hydropẽ, abortum,calculum, cachexiam,artuum dolores,vomitiones,sputum cruentum, vlcera, lassitudinem, impetiginem,vitiliginem,pruritum , scabiem,& alia cutis vitia. Idem.

De balneis Laubacensibus.

Ad spatium duorum milliarium ab Vlma ciuitate prope Vrspring cœnobium situm est hoc
D balneum sulphuratũ,ac nitrosum. Confert omni temporamento,omni ætati,omnib.vulnerib. & compunctionib.male curatis , auxiliatur ossium fracturis,capitis dolori, memoriæ imbecilli.visus obscuritati,omnib. defluxionib.obstructionib cerebri,atq. neruorum,confert apoplexiæ,paralysi,veterno , stupori,lassitudini,auditui imbecillo,spasmo,articulorum dolori.pruritui,scabiei,omnib cutis vitiis,vlcerib.tumorib. omnibus morbis matricis, & mulierum,mensi
E bus albis,mensibus retentis,sterilitati, aliisque malis corporis,quæ sanant Cellenses, & pipernæ aquæ. Idem.

De balneo Leuck.

Ad oppidum Valesiorum nomine Leuck aquæ calidæ extant copioso ære,& modico sulphure . Valent aduersus conuulsiones , spasmum,pulmonis vitia,oculorũ lachrymas & obscuritatẽ, imbecillitatem stomachi ex intemperie frigida & humida.Cõferũt dispepsiæ,cibi fastidio,iecoris,&lienis obstructionib. uitiis oris, glandula
F rum & vuæ,sterilitatem remouent,contra abortum,vulnera incurabilia,catarrhos,& faucium mala ualent,prosunt & frigidis humidisq. morbis, nec non membris fractis , conuulsis & ruptis,calculo renum, & uesicæ,hydropi,matricis intemperiem frigidam humidamq. curant,itẽ alui duritiem,ulcera maligna, uel male curata ad sanitatem ducũt, cõtra narium defluxiones neruorum aegritudines,colicam , renũ dolores mirifice auxiliantur,lassitudinem membrorum

tollunt,

tollunt, scabiem, & alia corporis extrema egregie personant. Idem.

De balneis Leuningensibus.

Iuxta Leuningen ad oppidum simmeren in ditione Hundsruck, fons acidus inficitur ferro, ære, atq. chalcantho. Prodest ventriculi, ac iecoris inflammationi, obstructioni splenis, renibus calculosis, scabiei, & cutis vitijs. Idem.

De balneis Loffingensibus.

Aquæ frigidæ, sale, nitro, ac alumine constāt, in Loffingen oppido Furstenbergensi, quę valent contra menses albos, matricis strangulationes, alui constipationes, sterilitatem, sanguinis fluxum, defluxiones, capitis morbos frigidos visos obscuritatem & aurium tinnitum tollunt flatus internos discutiunt, humores corporis superfluos consumunt, pectoris angustiam & pulmonis ęgritudines phlegmaticas persanant, prosunt quoque splenis infl tioni, infirmo stomacho, febribus antiquis, lassitudinibus, dolori spinæ, scabiei, & cutis corporis externis vitijs.

De b laeis Lonquich.

Prope Treuiros acidi fontes sunt, vnus in Lōquich, alter in Mertesdorff vicis. Vsus horū est contra ventriculum humidum, fastidium cibi, tumores, scabiem, & cutis vitia.

De balneis Mertesdorff.

Acidus Mertesdorff virtute ęquiparatur superiori acidulæ Lonquichicę. Idem.

De balneis Montebaur.

In ditione Treuirensi non longe a Montebaur oppido acidule emanat ferrata, sulphurata, & aluminata, quæ confert ventriculo, iecori, lieni & intestinis, febribus, vlceribus, torminibus, scabiei, & reliquis cutis vitiis auxiliatur. Idem.

De balneo Neubad.

Ad oppidum Villingen in Hercina sylua, balneæ sunt frigidę, sulphure, & alumine imbutæ, prosunt lassitudini membrorum, neruis humidis, rigidis, & distentis, iecinorosis, spleniticis, ventriculo imbecilli, spasmo, fluxionibus, articulis imbecillis, morbis humidis, & cutis vitijs. Idem.

De balneo Saurenthal.

Circa oppidum Baccharach acidula erumpit in valle, a cuius nomine vocatur Saurenthal, ferri, aluminis, ac nitri particeps. Vtilis est ventriculo, iecori, lieni, articulis, tumoribus laxis, scabiei, & cutis vitiis. Idem.

De balneo Spiegelbergensi.

In comitatu Spiegelberg, nō longe ab Hamel, acida existit, ochra infecta, quę efficax est contra chiragram, podagram. tumores. œdemata, tophos articulorum, resolutionem membrorū, torporem, & vlcera caua: sistit fluxiones, excrescētias carnis cohibet, visum acuit, curat leprā, impetiginem, scabiem, morbum Gallicum, vulnera: prodest dęmoniacis, ictericis, surdis, & mutis. Idem.

A

De balneo Suenningensi.

Mille passus ab oppido Villingen in vico Vuirtenbergico, nomine Schvuenningen, frequentatur balneum, particeps sulphuris atq. aluminis quod sanat membra contracta conuulsa ex colica, calculum renum. lassitudinem, ventriculi mala, tumores, veneræ affectus, pruritum, scabiem & alia vitia cutis. Idem.

De balneo Syluestri.

Balneę syluestres, vulgo Vuildbad, in ducatu effluunt calidæ, infectę sulphure, sale, & alumine, vel vt aliis placet ære, & nitro, de quibus vide supra in balneis Ferinis.

B

De balneis teplicis.

Manant hæ thermæ in Teplitz Bohemiæ prope Graupum, & inficiūtur sulphure, nitro. bitumine, alumine, saxoq. calcario: quę sanant vertiginem, dolorem capitis stuporem tremorem contractionem. neruorum cōuulsionem. paralysim articulorum morbos tumores artuum strangu riam. vermes necant, mēstrua prouocant, albos sistunt curant matricē humidā coxarū affectus, tumores inguinū bubones, gonorrhęam vulnera, vlcera serpētia atq. erodentia. hepatis intemperiem. scabiem. lentiginem, vitiliginem, impetiginem, maculas et alia vitia cutis. Idem.

C

De balneis Vberlingensibus.

Fons frigidus plumbo, ęre ac sulphure erumpit iuxta Vberlingam ciuitatem, qui confert nephriticis, vesicę ac renum calculis fluxionibus, phlegmoni, hydropi incipienti, ardori vrinę et ambustis, appetitum excitat concoctionem iuuat prodest lepræ incipienti, ventriculo malo, membris imbecillis, impetigini alphis. scabiei et alij cutis vitijs. Idem.

D

De Balneo Villacensi.

Manant hæ aquę in Norico prope Villachum participes gypsi plumbi et sulphuris, quæ sanant icterum ventriculum vitiosum et intestinorum malaobstructiones viscerum reserant curant vigilias. scorbutum pustulas guttam rosaceam: verrucas, rimas, vlcera omnia scabiem, et cutis vitia alia etc. Idem.

E

De balneo Vualdsborn.

Syluestris fons vulgo, Vualdsborn erumpit iuxta syluam Bitschervuald in comitatu Bitsch. et imbuitur bitumine. Vtilis est capitis fluxionib. catarrhis aurum dolori frigido capillorū defluuio, epilepsiæ, raucedine et grauedini dentiū dolorē tollit, oculorum albuginem, et hypochysin curat. prodest tussi recenti, et veteri dispnęæ, vētriculi dolori. et frigidis malis, flatus intestinorum dissipat, curat tormina, et intestinorum exulcerationes. ventris frigidam intemperiem, obstructiones viscerum, indurata membra. vlcera maligna, vulnera difficilia, prodest calculosis tumidis vesicæ inflationibus. matricis suffocationi et præcipitationi et flatibus item mensibus retētis, podagræ. chiragræ ischiadi, articu-

F

lorum dolori,lumbricis,vulnerib lepre,morsui A serpentum,frigidis morbis,& dolorib. licheni, pruritui,scabiei,& aliis cutis vitiis.Idem.

De Balneo Vueringensi.

De Balneæ Vueringenses trib.ab Augusta Vindelicorum mill arib.sitæ sunt,in loco plano,spatioso,amœno,campestri,& palustri,iuxta colle, quem accolæ appellant Leute,indeque balneæ Leutebad, ab aliis Vueringerbad a pagi vicini nomine nomen accepere.Sunt sulphuratę,bitu B minosę,& falsæ aquæ. Valent contra appetitus amissionem plurimum, articulorum immobilitatem,& dolores,apoplexiam,paralysin. Siquidem pituitam e capite, pectore, ventriculo & intestinis euacuant, sanãt relaxationem, stomachi dolores,inflationes,& cruditates,oculorum lachrimas,ventris passiones,intestinorum lubricitatem,matricis mala,& dolores,hepatis intẽperiem calidam,dolores renum disuriam,stranguriam,menses retentos,sterilitatem,colicam, C hydropem,iecoris,& splenis frigiditatem,fluores sistunt,ficum synanchen, & vuæ passiones curant,prosunt chiragræ,podagrę ischiadi,apostematis laxis,& tumidis, vmbilico eminenti, calculo,asthmati, canino appetitui, tenesmo, scrophulis, vlcerib.surfurib.& squamis capitis. Valet præterea aduersus aurium dolores tumores ani,vlcera purulenta,inflammata & indurata,scabiem oris torturam,fœtorem axillarũ,uermes,partus difficultatem. secundinæ retentionem,pleuritidem, & morbos omnes frigidos atque humidos.Idem.

De balneo Vuolkenſteinensi.

Aquæ istæ prope Vuolckenstein in Misnia apud Hermunduros tepidę scaturiunt imbutęq.sunt per multo alumine pauxillo pyrite atq. bitumine quæ conferunt furfuribus capitis lendib. pediculis catarrhis oculorum lachrymis & pterygiis aurium fluxionib & dolorib. tonsillas suppuratas,& oris vlcera curant, prosunt & columellæ laxatæ & pendenti gingiuis carne superflua repletis,præhumidis tumidis & inflatis,ad E uersus dentium dolores,morphæam,lentiginẽ, anhelosos sanguinis sputum dyspepsiam,& anorexiam auxiliantur vomitiones compescunt sanant ventriculum refrigeratum. hepatis & lienis obstructiones, & inflammationes hydropẽ, diarrhœam & colicam pituitosam. Conferunt præterea nephriticis calculosis,vesicæ vlcerib. apostematib & scissuris vteri sterilitati menstruis albis,uel immodicis, uel inordinatis hæmorrhoides superfluos sistunt.alarum et ingui F num sudores et fœtores tolliũt sudores immodicos prohibent medentur unguium scabriciei,conti exulcerationibus dolorib.testiculorum ambustis pedum tumorib. pernionib. strumis,varicibus et surarum tumorib. auxiliantur podagræ.arthritidi coxarum dolorib. neruorum resolutionib.neruis frigidis contractis,tremulis, pruritui,scabiei,impetigini serpigini, et aliis cutis vitiis.Valent præterea aduersus humores,& dolores,in musculis retentos,tumores phlegmaticos,præduros,& flatulentos, aduersus vlcera rebellia, maligna,putrida,depascentia, & phagęnica,duritiem sanant, pus resoluunt,excrescentias carnis tollunt, cicatricem vlneribus inducunt,&c.Idem.

De balneo Zollersbad.

Prope oppidum Veldkirch ad Rhenum scaturiunt aquæ sulphuratæ,quę sanant ventriculũ imbecillum,vomitum,anorexiam, tumores vlcera,frigidos et humidos morbos,scabiem,pruritum,& alia cutis vitia.Idem.

De Thermis Italiæ,ad primum de balneis Patauinis.

In comitatu Patauino septem habentur.thermæ,quarum pręcipuum ac famosius est balneũ Ebani,a Padua quinq.milliaribus distans in cõfinib ruris,Ebanum dicti quod ex sulphuris, aluminis nitri.salis & calcis mixtura constat. *Vnde capitis dolori antiquo confert, pectori humido auxilium præstat, tinnitui & sibilationi antiquis medetur, ventriculum humidum, hydropem,articulorum dolores,podagra & vlcera corrosiua curat.Sauonaro.

De balneo Porretano.

In Comitatu Bononiensi.thermæ habẽtur (della Porretta dicto, quadraginta milliarib. a Bononia distantes quę ex alumine, pauco sulphure,sale & nitro constant. * Omnem cerebri D debilitatem remouent,oculorum ęgritudinib.subueniunt,auditum reparant, paralysi linguę opitulantur asthmaticis cõferunt.menstrua prouocant,splenis & hepatis obstructiones tollũt. hydropem curãt,calculos et arenulas ex renib pellunt,imprægnationi conferunt. matricis humiditatem resoluunt,passionib.neruorum, dolori bus iuncturarum podagræ,scabiei antiquæ tertianæ.et quartanæ conferunt.Idem.

De balneo Corseno.

In Comitatu Lucano tria reperiuntur balnea quorum primum ac præcipuũ balneũ de Corseno nominatur,a ciuitate XVI.miliarib.distans. Constat e sulphure,alumine,et nitro * Quare calefacit et exiccat,calorem resoluit, capitis frigidis et humidis ægritudinib opitulatur, asthmaticis et iuncturarum doloribus confert,sterilitati succurrit,ulcera curatu difficilia curat atque exiccat.Sauona.

De Santa Maria in Bagno.

In Romandiola Castrum est (Sancta Maria in Bagno nuncupatum)apud quod tria sunt balnea,quorum mixtura ex sulphure,alumine,ferro ac ære participiat *Hæc catarrho humido,sibilo,tinnitui. paralysi. epilepsiæ. matricis humiditatib iuncturarum doloribus.scabiosis. leprosis.et ulcerosis conferunt Idem.

De balneis de Aquis.

In pisarum comitatu quinque habentur balneæ.

balneæ, quarũ præcipuæ sunt balneæ de Aquis, a ciuitate sedecim miliarib. distantes, quarum minera ferrea & aluminosa existit. * Omnem membrorum nutritiuorum discrasiam calidam tollunt, hydropicis, & ictericis conferunt, renes mundificant, matricis humiditates compescunt hepaticis & stomachicis auxiliantur. Idem.

De balneo Petriolo.

Inducatu Senensi plura habentur balnea, quorum famosius balneum de Petriolo nominatur, a ciuitate quindecim miliaribus distans, cuius minera est sulphurea multum, & alumine participat. * Valde calefacit, resoluit, & exiccat confert paralysi, spasmo, tremori, epilepticis, capitis dolori ex frigido, stomachum laxat, calido hepati nocet, splenem durum mollificat, intestinorum ventositates dissoluit, uuluę duritiei medetur, scabiosis, vlceribus, podagræ, & sciæ opitulatur. Idem.

De thermis Grotinis.

In Comitatu Viterbij complures reperiũtur thermæ, quarum primum locum habere videntur Thermæ de Grota dictæ, miliare vnum a ciuitate distantes, quæ ex ferro & ęre constant. * Mẽbra relaxata, digestiuam, cerebrum & visum corroborant, appetitum prouocant, splenicis, hepaticis, nephriticis, podagricis & matricis conferunt. Idem.

De thermis apud vrbem veterem.

Apud vrbem veterem, nouem habentur balnea, omnia a prædominio aluminosa ferro participantia. * Vnde matricis, & iuncturarum passionibus frigidis & humidis conferunt, paralyticis, spasmo, hydropi, sodæ, podagræ, catarrho, vlceribus sordidis, neruis contractis auxiliantur appetitum excitant, stomacho, hepathi, & spleni succurrunt. Sauonar.

De balneis Perusinis.

Ad ciuitatem Perusij balneum habetur, Mõtis alti nuncupatum, cuius minera sulphure nõ

A multo, & asphalto participat: * ægritudinibus frigidis & humidis confert. Idem.

De balneis montis Catini.

Apud Castrum montis Catini, tria habentur balnea, salsa, quorum vnum antiquissimum, circa cuius circumferentiam nascitur tamariscus in magna quantitate. * Doloribus iuncturarũ, dorsi, podagræ, & scię confert. Alterum in duo diuisum est balnea, in altero viri, in altero mulieres lauantur. * Podagræ, Ischiæ, & scabiei auxiliatur. Tertium balneum nouum, per communitatem Florentiæ ordinatum. Renum obstructiones aperit, lapides frangit, soluit ventre, & vomitum prouocat, bibita aqua. Idem.

B

De balneis Aquensibus.

In ciuitate Aquensi sunt balnea duo super plateam, quæ constant sulphure, alumine, & nitro. * Passionibus iuncturarum, articulorum doloribus, capitis & stomachi passionibus conferunt.

C Idem.

Da balneis Siculis.

In insula Sicilię, quæ pluribus gloriatur balneis diuersis in locis situatis, a prędominio maxime sulphurea. * Paradisi, spasmo, tremori, podagrę, scię, vlceribus, epileptię conferunt, ventositates intestinorum dissoluunt. Idem.

De balneis Aquarijs.

Apud Aquarium terra est a Regio Longobardo 25. miliaribus distans, balneum de Aquarijs nuncupatum, alumine, participat. Viribus simi-

D le est balneo della Porretta. Idem.

De balneo Carpensi.

Apud castrum Brandulę 34 miliaribus balneũ Carpense habet. quod cõstat exiguo sulphure, alumine & pauco sale. * Catarrhũ sistit, capitis humiditates exiccat, oculorum humiditates tollit, lachrymas eorũ compescit, stomacho humido, debilitati renum renum & vesicę vlceribus auxiliatur, menstrua alba tollit & corrigit, podagre a causa frigida confert. Idem.

De terris Sectio IV.

Terra non minus ac prædicta elementa in vsum medicinæ venit. Si quidem alia

- Venena arcet, vt
  - Terra Armenia.
  - Terra Lemnia.
- Astringit, vt
  - Terra Ochra.
  - Rubrica Sinopica.
  - Rubrica fabrilis
  - Terra omnis.
  - Terra Erethria.
  - Terra Samia.
  - Terra Chia.
  - Terra Selinusia, &c.
- Discutit, vt
  - Teerra Cimolia.
  - Terra ampelitis,
  - Testæ fornaceæ, &c.
- Abstergit, Vt Terra Melia, &c.

Terra

Terra seu Bolus Armenia Galeni tempore, in graui illa pestilentia primùm in lucem venire cępit colore pallido, hodie duorũ est generũ, alterũ oriẽtale, alterũ nostras, quod multis locis nascitur, vbi sunt ferri fodinę vtraque rubricæ species est. Existimant nõnulli bolum orientalem ex Armenia aduehi, esseq. illã ipsam, quã Galen. colore pallido, Arabes luteo, croco similem describunt. Cæterum cum illa sit rubra, nõ abs re dubitatur, an sit bolus Armenia. Alij putant veram esse terram Lemniã, quæ olim capræ imagine signabatur, aut eam potius, quæ Galeno rubrica Lemnia vocatur, à terra Lemnia differens. Nam rubrica manus inficit, terra vero minime. Vt sit, existimamus alterã alterius loco vsurpari posse. Nostrate vti possumus in medicamẽtis foris applicandis, imo & intus, si rite præparetur, hoc mõ, abluatur vulgaris noster bolus aceto acerrimo, vt q̃ purissimus ab arenosa cõmistione reddatur, & iterum puratus exiccetur. Deinde ꝙ siccatũ est, põderetur, tantũdemq. põderis aceti capiatur cũ quinta eiusdẽ ponderis parte olei, atq. ita in massam subigatur totus bolus, qui ita paratus, in fictili Sigburgico reponatur, quoad subtostum in vino vel terra asseruetur per aliquot mẽses pro fermentatione, imo quo diutius ita fermentetur, eo melior reddetur.* Huius boli ita parati vsus non incongruus erit tempore pestilẽtiæ, quam misericorditer auertatur Deus. Medici Colon.

Boli Armeniæ pręparatio.

Bolus Armenia in puluerem tenuissimum redacta, dissoluatur in phlegmate acido aluminis tum separetur phlegma per balneũ, & aliud superinfundatur. Id ter facito. Tum bolus in oleũ perpingue cõuertitur, quod igne lẽtissimo exiccetur, & in puluerem reducatur ad cohibendũ sanguinem vndecunq. fluentem aptissimum. Quercetanus.

Sigillum Lemnium, siue Terra sigillata officinarum, terra Lemnia Dioscorid. & Galeni esse debebat. Hodie duo terrarũ genera Constantinopoli adferuntur, vna rubescens, in placentulas exiguas formata, charactérib. Turcicis signata, altera ex cinericio colore candicans, maioribus formata placentulis, characteribus item signata Turcicis. Magno in precio sunt apud Turcas, maximeq. commendantur aduersus venena, neque facile earũ copia haberi potest. Quæ Constantinopolim adferunt, non e Lemno, sed alijs ex locis, multoq. longius dissitis aduehuntur. Itaque arbitrandum non est, vllam ex iam dictis terram Lemniam esse. Rufa quibusdam e Lemno aduehi, veraq. terra Lemnia esse creditur. Plerique bolum Armeniam Orientalẽ, veram esse terram Lemniam crediderunt. Sed nihil certi statuere possumus, magis tamẽ illi quadrare videntur terræ Lemniæ notæ, quam duabus prædictis. Reperta est etiam in Melita terrę quoddam genus candidum leue, quod à circũforaneis impostoribus vẽditur, aduersus venena efficax. Itaque terræ Lemniæ loco commode aut bolus Armenia ex Oriẽte petita, aut prędictarum aliqua sumi potest, tametsi Turcicæ aduersus viperæ morsus non admodum efficaces sint, multoque minus, quæ ex Melita adfertur. Verum si bolus Armenia aduersus viperę morsus eam haberet vim quam terræ Lemniæ tribuunt, terra Lemnia legitima sine controuersia esset, aut saltem illi secure substitui posset, & facile esset experimentum, quemadmodum de Turcicis terris in canibus a vipera demorsis periculum fecimus. nam quibus alium cum vino datum est, hi liberati sunt, quibus vero terræ supra recitatę, hi mortui sunt, aut magna cum difficultate liberati. Terræ sigillatæ officinarum, cum ne vna quidem nota Lemniæ quadret, nullus vsus esse potest, nisi in ijs duntaxat medicamentis quæ foris adhibentur. hæ enim nihil præter manifestarum qualitatum operationem desiderant. Medici Florentini & Colonienses.

Lemnia terra, quam alij perperam Rubricam Lemnium vocant, vt docet Galenus 1. de Antidot. c 14. (Nam Rubrica Lemnia alia res est in Lẽno proueniens, ad alios vsus idonea quam est sigillum Lemnium) putatur communiter esse ea, quæ in officinis vocatur Bolus Armenus orientalis, quod nomen illi a mercatoribus Venetis impositũ fuit, itemq. ab istis qui Venetias eam apportant, tametsi verus Bolus Armenus Orientalis alia res sit, hæcq. opinio approbata fuit ab omnibus simplicium peritis, cum certũ sit, eam non ex Armenia, sed ex Insula Lemno afferri, de eodem plane loco, quem Galenus 9. lib. de simplicibus Medic. describit. Quodque verus Bolus Armenus esse nequeat, color etiam in causa est, qui nimis ruber est, cum Bolus sit colore pallido, & elapsi sunt octo anni, quod quidam Græcus satis magnam copiam attulerit Neapolim, vnde longo tempore officinas suas pharmacopæi instruxerunt. Quamquam suspicio quædam accesserit, de impostura einsdem medici Materatensis, qui multas cistas Materato ex regno Neapolitano Venetias aduexit & asseuerans esse verum Bolum allatum ex Armenia, multis mercatoribus eum vendidit, qui postea in idem regnum rursum attulerunt, vtque omnia veritati magis essent consentanea, opera cuiusdam Græci ad eam rem adhibita curauit illum distrahi. Cum nihil aliud reuera esset quã Bolus qui reperitur prope Materatam, & iste locus postea mandato regio fuit occlusus. Quæ suspicio eo magis cõfirmatur, ꝙ Bolus ille a Gręco diuenditus ateri qui hodie Materatæ effoditur ita plane assimiletur, vt etiam exercitatissimi in hac parte inter vtramque nullam differẽtiam reperire queant. Sed relicto Bolo Armeno vero loquentes de vulgari altero dicto Oriẽtali, constat cum fere ab omnibus non solum accipi

cipi pro succedaneo Terræ Lemniæ, sed etiam pro ipsa vera Lemnia. Quamquam multi viri præstantes in arte Medica asserant, hunc vulgarem Bolum esse Rubricam, & non terram Lemniam, idq. se scire aiunt, ab omnibus fide dignis qui ipsum locũ conspexerint & qui sciunt quoque in quo loco ipsa terra Lemnia colligatur, quæ olim nullo alio quam sacerdote tractabatur. & qui insuper norunt vbi Rubrica offodiatur, quam dicunt esse illum rubrum Bolum Armenum, quem Orientalem vocamus. Quod si illis fides non adhibeatur, addunt aliud argumentum, quod, si nemo ausus fuerit affirmare, experientia comprobatũ esse, hũc Bolum, dictũ Orientalem, sanare eos qui a serpentib. sunt demorsi. Nec satis est dicere; ex Lẽno insula afferri, nam in ipsa tres differẽtiæ terrarum reperiebantur, prima præstantissima, contra omnia venena remediũ certũ; altera rubrica, quã vsurpabant fabri, & perhibent isti esse, Armenum Bolum Orientalem, de quo loquimur. Tertia est qua vtebantur ad pannos lauandos, quia abstergẽdi vim habebat. Ex his postremæ duæ in Medicamentis nullũ vsum habebant, ideoq; concludunt, Bolum vulgarem Orientalẽ non solũ non esse Terrã Lemniã, sed ipsius loco quoque non esse accipiendum. At cum in hoc Bolo deprehendatur nonnullus odor, & sopor aromaticus, multi imò maior pars doctorum, non ita facile illorũ sniæ assentiri voluerunt, sed potius existimarunt, eius vsum esse in Medicina idoneum, & quod reuera sit terra Lẽnia. Quod tamen nemo nisi qui proprijs oculis locũ viderit, certo affirmare potest. Sed & nos cũ maiore parte doctorũ hominum ponamus hunc loco Terræ Lemniæ. Non tamen silentio prætereundum est, quod aliqui impostores, quo eum vẽdibiliorem reddant, imbuant prius instar pastæ cum aqua aromatica, quæ in ea quantitate additur, quo fraus facile occultetur, cum non sit verisimile, tantum odorem & facultatem per se esse in ista terra, quæ interdum ex cinnamomo quoque illi cõciliatur, quemadmodum vidi Romæ ante biennium, tale frustum missum a Cardinale Granuellano ad Castilioneum Cardinalem propter aduersam eius valetudinem, qui tamẽ paulo post obijt, cui itaq; hic Bolus suspectus esset, tutius substituere posset Terram istam albã quæ ex Malta affertur, quoniam sæpissime non solũ a Circulatorib. sed etiam Medicis experientia probatum est, eam mirifice contra venena serpentum & aliorum animaliũ valere, cũ propter eandem causam Terra Lemnia quoq. assumatur. Nec forsitan errabit, qui eius loco verũ Bolum Armenũ acciperet, mõ de legitimo eũ haberi posse certi essemus, nam sicuti ad pestis malignam vim prodest, sic etiam non abs re dicer posset contra maligna alia venena quoque omnia vtilem esse. Cuius tamen rei, cum nondum experientiam habeamus certam, securius erit interea accipere Melitensem terram, in qua opinione, quoad vixit præceptor meus piæ memoriæ Lucas Ghinus fuit.

De Sigillo siue terra Sigillata vulgari non dicã plura cũ iã oib. manifesta sit fraus quæ cũ illa cõmittitur, atq; vnusquisq. iã sciat, nullo mõ eã esse vsurpandã. Neq; et possum probare vsum Bolum Materatensis, nã tametsi propter suas qualitates manifestas proculdubio vtilis sit, & mirũ in constringendo corpus, & in omnib. illis affectib. in quib. opus est exiccatione, aut facultate emplastica & astringente, non tamẽ certi sumus quod in malignis morbis sit efficax, cum hæc virtus ab ipso climate proficiscatur, nec possit superficialis similitudo in Materatensi Bolo polliceri quoq; occultas & interiores ꝓprietates.

Ochram leuissimã, & omnino luteã eligere oportet, saturatã, nõ lapidosam, friabilem, natione Atticã. Vritur hæc, & lauatur cadmiæ modo. * Vis eius adstringere, erodere; collectiones & tubercula dissipare. Excrescentia in carne reprimit, caua cum cerato explet, & articulorum tophos comminuit. Diosco.

Rubrica Sinopis maxime probatur grauis, densa, ad iecinoris imaginem vergens, calculorũ expers, concolor cum diluitur, impendio fusilis. Effoditur in Cappadocia, speluncis quibusdam, expurgataq. defertur in Sinopem vrbẽ in qua venditur, vnde cognomentum accepit. *Vim habet exiccatoriam, quasi inducendo obstruentem, & adstrictoriam, quapropter vulnerarijs emplastris, & pastillis exiccantib. & adstrictorijs commisceri solet. Aluum sistit, in ouo sumpta, aut clystere infusa. Datur iecinoris vitio laborantib. Diosco.

Rubrica fabrilis ad omnia Sinopidè inferior est. Optima Aegyptia & Carthaginensis, lapidum expers, friabilis. Gignitur etiam in Iberia, quæ ad Occidentem spectat; ochra exusta, & degenerante in rubricam. Dioscor.

Omnis terra ad medendi vsum recepta, summam & primam vim habet, refrigerandi, meatusq. obducendi occludendiq; sed specie distat, cum alia, adiunctis quibusdam ad alia sit vtilis. Dioscor.

Eretriadès duæ sunt. vna vehementer alba est, altera cinerèa. Optima habetur ad cinereum colorum vergens, perquam mollis, quæ si per æramenta tractim ducatur, lineam uiolaceam refert. Lauatur ut cerussa, aut in hunc modum. Teritur seorsum, & cum aqua, ubi pessum ierit, humor leuiter excolatur, siccata solibus, iterũ teritur interdiu, adiecta aqua, ut uespere condat, antelucanis colo excernitur, & demum in sole trita, si fieri potest, digeritur in pastillos. Quod si tosta desideretur, pastilli magnitudine ciceris in fictile perforatũ conijciũtur, oreq. vasis diligenter obturato, supra carbones cãdẽtes continenter follib. perflantur, ubi uero cinis in fauillas se conuertit, aut æreum colorem contraxit, exempti recondũtur. * Vim habet astringentem, & refrigeratoriã, leuiter mollientẽ ca-

uà

ua explet,& sanguinolenta conglutinat. Diosc. A

Samia præfertur candida, læuis, tangenti linguæ glutinis modo adhærescens, mollis, succosa, friabilis, cuiusmodi est, quam aliqui collyrion vocant. Duæ enim species eius, vnam ante diximus, altera Aster appellatur, crustacea, & cotis modo prædensa. Vritur ac lauatur, vt Eretria, vimque consimilem habet.* Sanguinis reiectiones sistit, fœminis fluxiones vuluæ laborantib. cum flore syluestris punicæ datur. Testiũ & mammarum inflammationes, illa ex rosacco & aqua refrigerat, sudores arcet, cõtra serpentium morsus, & venena, pota ex aqua auxiliatur. Quod si non sit in promptu, eius loco substituatur lapis hæmatites. Dioscor.

Chia eligi debet candida, vergens ad cinereã, Samiæ similis. Est autem crustosa, albaque, sed fictitijs formis differens. *¦Vis eadem quæ & Samiæ, extendit faciem, & erugat, atque splendidã reddit, colorem in facie, & corpore toto commẽdat, in balneo pro nitro deterget. Dioscor.

Eadem præstat Selinusia, maxime laudatur, quę vehementer resplendet, candida, friabilis, & humore dilui celerrima. Dioscor.

Cimoliæ duo genera, candida, & ad purpureũ inclinans. Optima existimatur, quæ innatam habet pinguetudinem, tactuque frigida sentitur.* Vtraque aceto diluta, parotidas, & alia tubercula discutit. Ambusta igne, si statim cimolia obliniantur, pustulas non sentiunt. testium duritias, & totius corporis collectiones cohibet, igni sacro imponitur. In summa, vtraque multum in medicina commendatur, si incorruptæ originis, nec spuria assumatur. Dioscor.

Quæ pnigitis dicitur, colore fere Eretriæ similis est, grandioribus tantum glebis, manum si quis admoueat, refrigerabit, tactu linguæ vsque adeo glutinosa, vt pensilis hæreat. Cui effectus idem qui cimoliç, paulo tamen infirmior. Hanc aliqui pro eretriade vendunt. Dioscor.

Melia colore cinerea eritream imitatur, aspera tactu, ea digitis friata, derasi pumicis modo crepitat.* Vim habet aluminosam, sed remissiusculam, id quod gustu deprehenditur, modicè linguam siccat, purum corpus reddit, & colore commendat, pilos extenuat, vitiligines & lepras B abstergit. Pictoribus vsum præbet, vt colores diutius perennet. Emplastris viridibus, quę chloræ dicuntur, efficaciter inseritur. Ex omni Melia terra, & omni alia in vniuersum, eligi debet recens, mollis, non lapidosa, friabilis, quæ cum humorem attigerit, facile resoluatur. Dioscorid.

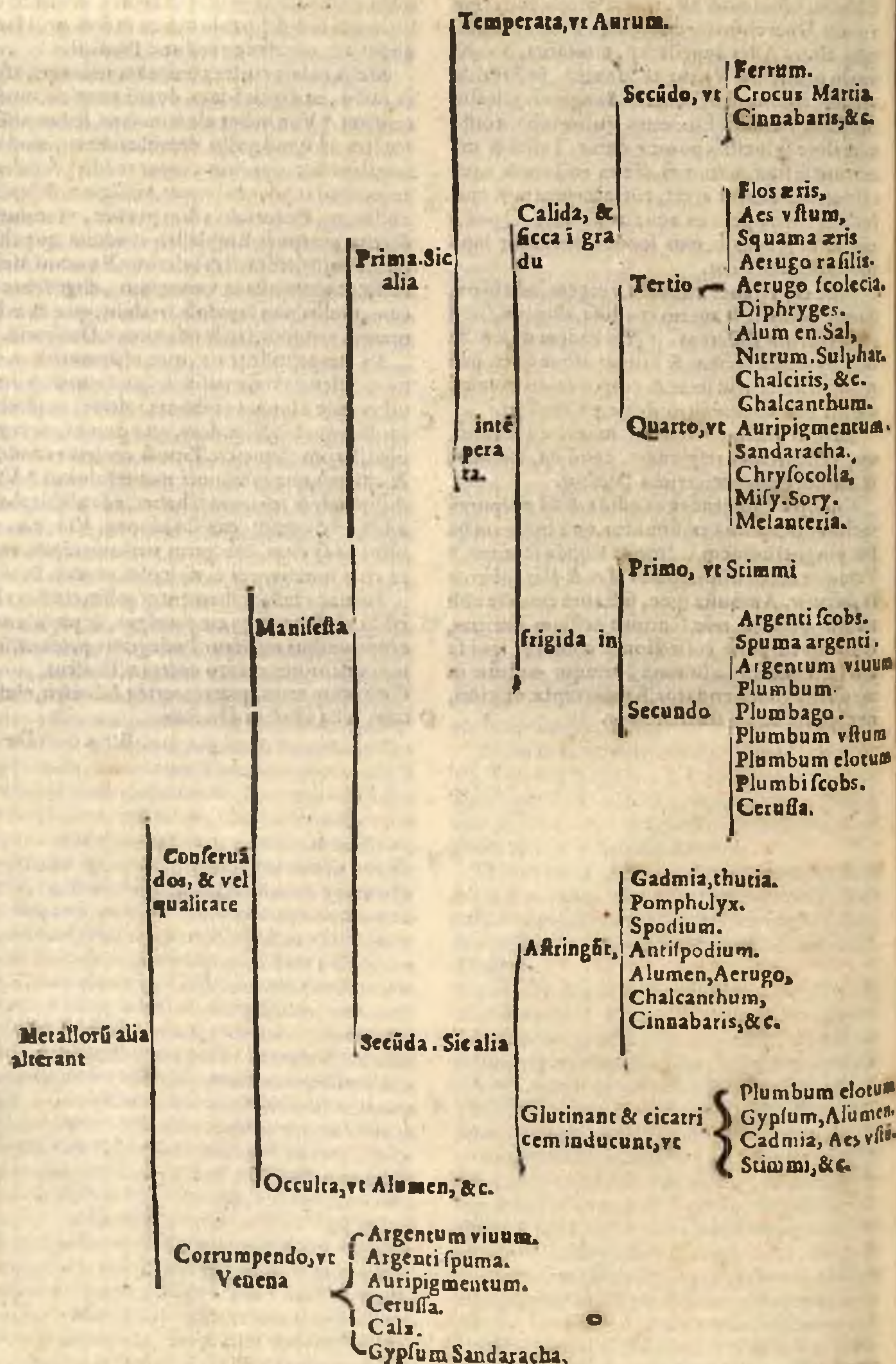
Ex ampelitide terra, quæ pharmacitis nomine in Seleucia Syriæ nascitur, laudatur imprimis nigra, piceæ longos carbones referẽs, modicè al- C luosa, æquabili splendore, quæ detrita, accepto oleo, statim eliquescit. Vitiosa censetur candida & cinerea, quæ in liquorẽ non resoluitur.* Vim dissipandi & refrigerãdi habet, ad calliblephara additur, tingendis capillis idonea. Vsus eius ad illinendas vites, sub germinationis tẽpus, vt pote cum innascentes vermiculos enecet. Diosco.

Fornacæ testæ vehementer tostæ, crustas vlceribus obducunt, quare prurigio, & papularum eruptionibus medẽtur. Podagricis prosunt, strumas discutiunt, cerato exceptæ. Dioscor.

Fornacum terra, quæ retorrida fuluescit, eiusdẽ D cum testa effectus. Dioscor.

B 2 De

De Metallis, Sectio V.

De metallis temperatis.

AVrum (Ital. & Hisp. Oro. Gal. Or Ger. Goldt, omnium metallorũ præstantissimum est, ductile, colore lucido, illique persimili, quo cuncta à sole illustrantur. Insuper propria quadam attractrice vi pollet, qua respicientium animos allicit, & disponit, vt ab ipsis illico desideretur. Vnde quidam existimarunt auro proprias quã plurimas inesse dotes. In Italia propriæ sinceri aurifodinæ quod sciam, nullibi extant. Atqui in Germania Pannonia ac Transyluania eæ plurib. in locis habentur. Auri venã ijs omnibus locis crediderim gigni, vbi cœlum id causæ elementaris influat, ac disponat. Huius vena varijs lapidib. impacta vestitur in asperrimorum montium visceribus. Verum ea omnium præstantissima auri vena censetur, cui cęruleus lapis fuerit admixtus. tanto enim melior hæc, quanto ponderosior, & colore vigentior, adeo vt illa cæteras præcellat, quæ plus auri guttis scintillet, vel in qua plures auri lineæ intercursantes conspiciatur. Est etiam auri ferax diuersorum fluminũ arena. Siquidem procul dubio constat in Hispania Tagũ, in Thracia Ebrum, in India Gangen & Pactolum, in Pannonia Istrum, in Germania Rhenum, in Italia Padum & Ticinum, aureas ducere arenas, a quibus arte quadam aurum omnium probatissimũ elicitur. Verumtamẽ non omnibus eorum littorib. aureæ eædem sunt arenæ.* Aurum in omnibus suis partib. æquale est, cor & vitalem facultatem mirum in modum corroborat, inseritur medicamentis, quæ atrabilarijs cõpetunt morbis. Adhæc vbi actuali cauterio sit opus, ignitũ aurũ cæteris præstat metallis, qđ vlcus inde exortũ citius consanescat. In ore contentũ, anhelitus graueolentes emollit. Auri scobs porphyrite lapide læuigata, in ea medicamenta additur, quæ ad alopecias & lichenas parantur, tam intus in corpus sumptũ, quã extra medicamentis exceptũ. Hæc itẽ eodẽ modo diutius læuigata, adeo vt tactũ fere effugiat oculis immittitur ad roborãdã eorũ aciẽ. Bibitur aũ & ad cordis affectus, & animi mœrores. Cardiacę, melancholię, cordis palpitationi, morbo attonito, comitiali, elephantiaco medetur, adhęc spiritus animales vitalesq; recreat. Vtendi ratio est, cum vel candẽs iusculis, alijsue succis, vel destillatis intingitur, vel in puluerem redigitur, vel in oleũ conuertitur. Si liquidũ est, duæ tres, aut plures guttæ ex vino maluatico assumũtur, si puluerẽ eius exhibere voles, scrupuli dimidiũ satisfaciet, humoris candente auro imbuti cyathus. Eligitur purissimum quodq; siue ex asperrimorum montium visceribus, siue ex fluminum arenis colligatur. Auicenna, Matthio. Andern.

De metallis calefacientibus & siccantib. in gradu secundo.

Ferrum (Ital. Ferro. Gall. Fer. Hispan. Hirro. Germ. Eisen. extenuant, siccat, resoluit, scobes A ipsius candens vino & aqua extincta, stomachi imbecillitati, cęliacis, dissentericis, lienisq; abscessui auxiliatur, profluuio vrinæ, menstruorumq; & sputo sanguinis, aqua cui ferrum candens intingitur, potu cõducit. Squama ferri e ferro decidens dũ aqua extinguitur ad eius indurationem, aliamue ob causam in fabrorum officinis reperitur. De croco Martis, vide suo loco. Andernacus.

Cinnabaris Germa. Einnober. vera, quæ res mineralis erat, hodie ignoratur. Cinnabaris vero B neotericorum factitia, est quidam ex sulphure viuo & argento viuo simul vstis. proinde nulla ratione substitui debet pro cinnabari veterum, quæ vires habebat easdem cũ hæmatite lapide, & tam rara erat, etiam ætate Dioscori. vt versicolorib. pictorũ lineis vix satisfaceret, vnde eam incognitam esse fateri cogimur. Medici Colonienses.

De metallis calefacientibus & siccantibus in gradu tertio.

C Flos æris grana quædam sunt minutissima, panici effigie, rubentia æris modo, quæ exiliũt adrumpunt, quando æs per cola funditur, & aqua pura & frigidissima affunditur. Facile reperiri potest i ærarijs officinis. Optimus est friabilis, in attritu fuluescẽs, milijs effigie & numero, breuis, põderosus, modice splendens atq; cõstringens; qui delimatã ęris scobem nõ recipit, qua sæpe adulteratur. Sed id facile deprehẽdit, cũ dentiũ illisu dilatantur ramenta. Fit autẽ cũ æs fornacib. fusum, in receptacula delabitur, per D cola fistularũ ad ea pertinentiũ. tũ huic negotio addicti ministri, sordes expurgãtes, aqua clarissimã infundũt, refrigerãdi proposito, itaq; repentino concretu, ac addensatione, veluti e puitur, & erũpit ante dictus flos.* Adstringit, & excrescentia coercet, offusam oculis caliginem emendat, sed magnopere mordet. Quaternũ obolorũ põdere datus, crassum humorẽ extrahit carnosa narũ, & sedis vitia absumit, eruptiones papularũ cũ vino cohibet Candidius cõtra diuturnas E aurium grauitates tritus, in eas per fistulam flatu impellitur vuam, tõsillasq; reprimit, farina eius cum melle admota. Diosco.

Aes vstum probatur rubrum, & quod conteritur colore cinnabarim imitetur, nigrũ vero plus quam deceat, exustum est. Fit autẽ e clauis solutarum nauium, fictili crudo cõpositis, subsperso sulphure cum sale pari, omnibus vicissim inspersis, fictile, circumlito figulari creta spiramento, fornacibus inditur, donec figlinum percoquatur. Quidam pro sulphure & sale aluman in F spergunt. Alij sine sulphure ac sale, fictili multos dies vrunt. Alij sulphure solo vtuntur, fuliginem tamen excitiunt. Alij oblitos scissili alumine clauos cum sulphure & aceto, fictili crudo cremat. Alij in ænea olla aceto respersos vrunt, ac iterum & tertio idem efficiunt, postea recõdunt. Principem locũ tenet, in Memphi.

de combustum, proximum, in Cypro.* Astringit, exiccat, reprimit, extenuat, attrahit, vlcera purgat, & ad cicatricem perducit, vitia oculorũ emendat, excrescentias in carne consumit, nomas cohibet, vomitus ciet cum hydromel te porum aut cum melle delinctum, illitumue. Lauatur vt cadmia, mutata quater die aqua, donec nulla prorsus sordes emergat Diosco.

Squama æris excussa ex Cyprijs officinarũ clauis, crassa quidem ipsa præstantior, quæ helitis, id est, clauaris nominatur. Sed ex vili promiscuoq; ære, aut candido, vitiosa intelligitur, quã vtpote tenuem & inualidam, damnamus maxime, approbantes crassam, rutam, præsertim sicu ti respersũ æruginem contrahat. * Vim habet adstrictoriam extenuantem, reprimẽtem & erodentem, nomas coercet, vlcera ad cicatricẽ perducit pota ex aqua mulsa, aquam trahit. Aliqui farina subactum dant in catapotio. Additur ad oculorum medicamenta genarum namq; scabritiã absumit, & fluxiones exiccat. Dioscor.

Aerugo (Ger. Spongruen.) rasa fit ijs modis. In cadum aut aliud consimile vas, acetum quam acerrimũ infunditur, superponitur inde inuersum æneum vas præsertim concameratũ, si minus, planum, sitq; obstructum, nullumq; habeat spiramentũ: exempto, quo doliolum obturaueris, operculo, decimam post diem insidens ærugo deraditur. Aut æris lamina in cadis super acetum ita suspenditur, ne ipsum attingat, & totidem post dies eraditur. Aut massula æris, aut lamina vna pluresue vinaceis non recentibus, sed iam acrescentib. conduntur, & simili modo versantur. Quin etiam ex delimata æris scobe ærug ginem facere licet nec non e laminis, quibus bracteæ aut conclusæ malleo ducuntur, si quis eas aceto respergat, & ter aut quater verset verset, donec æruginem contrahant. Tradunt æruginẽ in Cyprijs metallis gigni, lapidibus quibusdam nonnihil æris habẽtib. quib. ærugo effloreścit, adduntq. per Caniculæ æstus e quodam specu manare, sed illam paucam, & optimã esse, hãc speluncis effluentẽ, copiosam quidẽ & boni coloris, sed vitiosam, quod lapides multos collegerit. Plurib. autẽ modis adulterãt, aliqui pumice admisto, alij marmore, alij atramento sutorio. Sed deprehendemus pumicem, aut marmor, dũ pollice sinistræ manus madefacto æruginis portiunculam altero atterimus, si quidem eam diffundi constat, marmoris aũt, pumicisq. partes coeũt non dissipatæ, demũq. tractatione crebra & humoris complexu dealbescunt quin & dentiũ app essu, siquidem sincera cedit, læuis & sine asperitate. Atramẽtum vero sutorium igneo arguitur, namq; si fictile, aut lamina adulteratam, æruginem illinatur, & feruẽti cinere, aut carbonibus incalescat, alterutrum mutabitur, rubescetq; id, quod atramentũ sutorium acceperit, quod id: vstum sua sponte naturæ talem sortitur colorem Dioscor.

Aeruginis, quam vocant scolesiam, duo sunt genera, quædã fossilis est, altera factitia ad hũc modũ. In mortario Cyprij æris dimidiã heminã aceti albi acrisq; pistillo cupreo conterito, donec strigmẽti crassitudinẽ imitetur, deinde aluminis rotundi drachmã vnã, cum salis fossitij translucentis, aut marini qua albissimi, solidisq. aut certe cum nitri pari pondere teritur in sole æstuosissimis dieb. subsidus caniculæ, donec colorẽ æruginis cõtrahat, & concretu strigmentosum fiat, vbi autẽ se in vermiculorũ Rhodiacis similiũ speciẽ coegerit, reconditur. Efficax, & valde boni coloris redditur, si duas partes veteris, cũ vna aceti adieceris, & alia, quæ dicta sunt, peregeris. Sũt qui æruginem rasilẽ, quæ in apparatu nõ respondit, gũmi misto digerant in formas, & ita vendãt, qd genus, vt vitiosum, improbatur. Fit & quædã ærugo ab aurificib. mortario & pistillo Cyprij æris, cũ vrina pueri impubis, qua aurũ ferruminãt. Antedicta æruginis genera vsu æri ogno respõdent, sed magis effectu valet. Sciendũ, fossilẽ scolecia præstantissima, esse derasam sequi, postremo loco factitiã: mordacissima tamẽ est hæc & magis astringẽs. Aurificũ aũt ærugo rasæ respõdet. * Aerugines oẽs astringunt, extenuant, Excalefaciunt, oculorũ cicatrices emẽdãt, lachrymas cient, nomas sistunt, vulnera ab inflammatione tuetur. Vlcera ex oleo ceraq. ad cicatricẽ perducunt, callos & sordida vlcera purgat, cum melle coctæ, callum fistularũ erodunt cum ammoniaco, collyrii mõ in eas adactæ ad gingiuarum autẽ excrescẽtias, & exulcerationẽ vtiles. Magnopere extenuãt genarum crassitiem, cum melle ilitæ, verum post illitionẽ spõgia ex aqua calida locus fouẽdus est. resina therebinthina exceptæ, cum ære & nitro lepras abigunt. Vritur ærugo, quãcunq. velis, minutissime tracta, cõminutaq. in fictili patina, flagrãtib. prunis superposita, versaturq; donec mutet, & colorẽ cinereum cõcipiat, postea refrigerata reponitur ad vsum. Sunt, qui cruda olla eã vrant, vti dictum est, sed nõ prorsus eundẽ colorem cremata reddit. Dioscor. Porro æruginem, quod colore sit viridi, officinæ ac medici in Italia æs viride nuncupãt, & vulgari sermone Verde rame. Verum quãuis officinæ eo in vniuersum abundant, sinceri tamen parum ostendunt Scolecia ærugine, ac fossitia destimur, quod altera (quod sciam) hoc tempore non paretur, altera vero ab ærarijs fodinis, vbi fortasse plurima reperitur, a fossorib. non deferatur. Proinde cum harum copia nõ sit, ea tantum vtimur, quæ ære in acetarijs cadis demisso, aut uinaceis iam acrescentib. obruto conficitur. Hallucinãtur, qui crediderunt æruginem & æris florem, vnam et eãdem rem esse. Matthio.

Diphryges quasi bis tostum, est perfecti æris veluti fex subsidẽs, et cohærens imæ fornacum parti, ablato ære post aquæ frigidæ effusionẽ visitur acre est, vt æs vstũ. Præfertur, qd saporẽ æris & æruginis hẽt, astringens & vehementer siccãs linguã, quod exusta ochra sibi nõ vendicat. quæ tamen

camē diphrygis vice vēditur, adulteratur enim A ochra vsta, quæ vti diphryges rubeſcit. Eſt etiam aliud genus factitium, quod ex pyrite eroſo lapide fit, multos dies, vt calx, tremato, donec rubeſcat, vt rubrica, deinde ſublatum reponitur. Fiebat etiam è luti cuiuſdam Cyprij genere, hodie inuſitatum, priora vero duo genera facile reperiri poſſunt.* Vis eius aſtringere, purgare, extergere, ſiccare, excreſcentia conſumere, vlcera ſerpentia, & quæ cacoethe vocant, ad cicatricē perducere. Suppurationes, therebinthina aut acerato exceptum, diſcutit, quod ſi ad manus non ſit, eius loco marchaſita vſtus, aut æs vſtum ſubſti tui poterit. Dioſcor.

Alumen, Ital. Alume Gal. Alun. Hiſpa. Alumbre German. Alaun dicitur, huius apud veteres tria fuerunt genera, liquidum, rotundum, ſciſſile, quo duntaxat vtimur ſub nomine vulgari aluminis plumæ. Cæterum quotieſcunque in medicamenti alicuius cōpoſitione alumen ſimpliciter reperitur, ſciſſile intelligēdum eſt veluti omnium efficaciſſimum. Optimū eſt candidiſſimū, valde aſtringens, graui odore, non lapidoſum, non compactum, ſed plerumque in capillamēta quædam caneſcentia dehiſcens. Ex Aegypto affertur. Adulteratur lapide Amiantho. ſed guſtu dignoſcitur, quod non aſtringat. Præter iā recitata aluminum genera, factitia tria reperiūtur, nempe alumen fæcum, quod fit ex vini fęcibus ſole ſiccatis, donec albeſcant, deinde vſtis. Alumen catinum, quod fit è cineribus herbæ kali, ſeu Sodæ vulgaris. Alumen ſcariolæ, idque fit è lapide ſpeculari, quē vulgo Speculum aſini vocant. E factitiis etiam ſunt alumen Roccæ, & Zuccarinum, illud ex lapide candido, interdum ſubrubro ſæpius pręparato, hoc vero ex alumine roccæ, zaccharo, & oui albumine paratur. Aluminis liquidi & rotundi loco ſatis cōmode vſurpare poſſumus alumen rocæ. Alumē craſſarum partium eſt *Vim habet excalfaciendi, aſtringēdi & expurgandi. Vlcera putrida emendat, humida exiccat, carnem ſuper excreſcentem coercet, pruritum tollit, & ſcabiem ſanat, &c. Galenus, Dioſcor. & Florentini Medici.

Sal, Germ. Salſz. Gall. Du Sel Itāl. Sale Hiſpa. E Sal, natiuus eſt & factitius. Natiuus vel in terra vel ad mare ex aqua marina, vel in lacubus, vel in fluminibus, aut in fontibus. Natiui quamuis variæ ſint differentiæ, diuerſiſque locis reperiantur, in vſum tamen medicum tres recepti ſunt, videlicet ſal Ammoniacus, vulgo Armeniacus dictus, ſal gemmæ, & ſal Indus. Ex his vero ſalē F gemmæ duntaxat habemus, candidum, tranſlucētem cryſtalli modo, eſtq; ſal foſſilis. Sal Armeniacus hodie dictus, non eſt natiuus, ſed factitius. Ex eorum genere, qui ſponte in aquis generantur, multæ ſunt differētiæ. Qui in mari naſcitur & in ſcopulis reperitur, ex ſpuma maris conflatus, ſpuma ſalis appellatur. Qui in Iudęæ lacu gignitur, in quo & aſphaltus naſcitur, Sodomeus vocatur, ab Arabibus ſal naphticus, amarus eſt,

Hoc caremus, quemadmodū & reliquis natiuis in lacubus aut fluminib. repertis. Factitiorum varia ſunt genera, ſecundum materiam, ex qua fiunt, differentia. Nam alia ex aquis ſalſis generantur, veluti marinus, & qui ex fontibus fiunt, vt ſal communis alijs ex cineribus, de quibus ſuo loco alia ve materia, queadmodum ſal Alkali, qui fit ex herba Kali, & vulgaris Armeniacus, qui in Alexandria fit in balneis. Cæterū hodie pro efficaciſſimo in medicina ſalegemmę vtimur, qui foſsilis eſt, vt diximus, & in Germania, alijſque locis eruitur. Præfertur deinde B marinus, omniū infirmiſsimus eſt vulgaris. Saccharū candi tametſi Auicenna interdū ſalē Indū appellet, inter ſales tamē referendus nō videtur. Is præterea quē Dioſc. ſalis florē, aut rectius maris florē nominat, ſali multū diſsimilis eſt, nihil n. aliud eſt quam pinguedo quædam crocei coloris mari Nilo, & alijs lacubu innatans, eo tamē hodie etiā caremus. Qui propriè flos ſalis dicit C in ſalis fodinis reperitur, & in ipſis etia ſalignis, velut pollen quidā craſsiorē ſalem ambiens, tenuiorū multo eſt partiū quam ſal, colore candidiſsimo, interdum cinereo, qui inferior eſt.* Porro ſal omnis digerit, adſtringit, calefacit, ſiccat, reſoluit, & quicquid humidum eſt, conſumit, diſſipat, miſcetur medicamentis purgantib. & aliis quæ intrinſecus adhibentur, necnon glandibus & clyſteribus. Medici Flor.

Nitrum, Ger. Salpeter Gall. Nitre Itāl. Nitro. Hiſp Salitre nominat, huius apud veteres multæ erant differentiæ, natiuum, factitiū, & aphronitrum, quod veluti nitri flos erat. Hodie vnicū D habemus nitri genus, nempe boracem non excoctam, quæ quibuſdam nitrum foſsile eſt, eoq; nitri loco vti poſſumus. Sal nitri, tametſi proxime ad nitri naturam accedat, nullus tamē eius in medicina vſus eſſe poteſt, præſertim in his, quæ intro aſſumuntur Medici Colonien.

Sulphur, Germ. Schvvebel Gal. Soulfre. Ital. Solfo. Hiſp. Piedre cufre vocatur huius duo ſunt genera, viuum, quod ſponte & per ſe naſcitur, & ignem expertum, quod arte in fornacibus fit. Optimum exiſtimatur viuum quod apyron vocant, nitredulæ modo ſplendidum, perlucēs, minime lapidoſum. Probatur in genere ſulphuris ignem experti, quod viret, ac præpingue ſpectatur. Plurimum in Medo & Lipara gignitur. Supradictum ſulphur calefacit, diſcutit, & celeriter concoquit. * Prodeſt tuſsibus, ſuſpirioſis, purulenta excuſsientibus, in ouo ſumptum, aut ſuffitum, præterea partus vſti nidore extrahit. Lepras, lichenas, ſcabros, vngues, cum reſina terebinthina miſtum, aufert, cum aceto autem illitum, ad lepras efficax eſt, vitiligines tollit. Scorpionis ictibus addita reſina, medetur, cum aceto vero, draconis marini, ſcorpioniſque plagas ſanat: Pruritus toto corpore erumpentes, cum nitro detertum ſedat, regium morbum emendat, inſperſum fronti cochlearis menſura, aut in ſorbili ouo ſumptum. Facit ad grauedinē

& destillationes, sudores quoq; conspersum inhibet, podagricis cum aqua & nitro illitum, cōducit, grauitatem auditus, suffitu nidore raptim per fistulam hausto, sanat. Lethargicos suffitu excitat, erumpentem vndecunq; sanguinem sistit. Contusis auribus, cum vino & melle illitū, medetur. Chymici oleum seu balsamum ex eo adeo efficax conficiunt, vt neque viuum corpus neque mortuum ad putredinem transire sinat, sed adeo integrum tueatur, vt neque vlla cœlestis impressio, vel ab elementis profecta corruptio, vel ab ipso iam ortu inducta ob esse ei possit, de quo vide suo loco. Dioscor. Ander.

Chalcitis metallica res est, in venis ærarijs nata, mediæ inter Misy & Sosy facultatis, medij que situs. Præfertur similis æri, friabilis, nec lapidosa, nec inueterata, intercursantibus oblongis venis splendentibusque, cuiusmodi est, quæ in Tuscia Italiæ parte inuenitur. In Germania etiā Chalcitidis genus reperitur, lapidosum, ponderosum, rubrum cum scintillis aureis. Præfertur Italica, potissimum ad Theriacæ compositionē, ad reliquorum vero medicamentorum compositionē Germanica vti possumus.* Cæterū Chalcitidi abstersoria vis inest, excalefaciens, & crustas vlceribus obductas, purgar, quæ oculis & eorundem angulis hærent. In genere leuiter erodentium est, & c. Diosc. Med. Flor.

Chalcitis raro Neapoli reperitur, quāquam Puteolis quoque reperiatur, sed in pauca quantitate. Quod si quis Calcanthum admodum vetustum nactus fuerit, is in eo inueniet efflorescens Misy, & Chalcitidem, quę Chalcitis cognoscitur, quod colorem habeat æris, eumq; lucidū. Suntque penes me multa frustra Chalcanthi, quæ iam quasi vniuersa mutata sunt in chalcitin, item alia in Misy, de qua mutatione Galen. in multis locis disserit. Hæc Chalcitis tametsi in se contineat adhuc reliquias aliquot chalcanthi nōdum omnino transmutati, nihilominus accipi potest illa tota pars, quæ iam mutata est, relicta ea quæ in medio integra remansit. Præterea Venetijs de natiua Chalcitide, & non transmutata haberi poterit, ab ijs qui amicitiam contrahūt cum peritis huius rei hominibus, qui illam à diuersis locis ad ipsorum vsum solent curare afferri.

De metallis calidis & siccis in gradu quarto.

Vitriolum. Germ. Victriol Ital. Vitriolo. Gall. Victriol. Hisp. Capparosa. Græcis chalcanthum, Latinis Atramentum sutorium appellatur, duplex est, factitium & natiuum. Natiuum in terrę venis aut saxorum commissuris concretum reperitur, aut dum ex ijs guttatim destillat, partim ex ijs stiriarum instar dependet, partim in canalium fundum decidit. Hodie aliud item genus in terræ superficie concretum reperitur, quod vulgo capparosa vocatur. Factitium etiam duplex est. Vnum, quod in Cypro peculiariter fiebat, ex aqua quadam manante ex soryos, chal-

A citidir, & misyos fodinis, atque in piscinas quadratas effusa, ibi sponte concrescebat. Alterum fit decocta aqua, in qua maduerit terra quædā atramentosa, vt hodie mortis est in multis locis. Natiuum factitio præstantius est, ideo in eorum numerum Capparosa Cypria referri potest, cū sit aliorum penuria. E factitij generibus, Cyprius excellebat, cum vero desit, vitriolum Romanum, aut Siculum vsurpari potest, veluti præstantissimum inter factitiorum genera.* Insigniter

B calefacit, maximeque astringit, ideo totius carnis naturam siccat, & in se contrahit. Medici Florentini.

Aurpigmentum, Germ. Operinent, Arsenick. Gall. Orpin, Arsenie. Ital. Oprimento Hisp. Oro pimēte dicitur, aurū colore imitatur. Eius apud Dioscoridem duo genera. Vnum è multis squamis, vt altera alteri imposita videatur, constat, id si purum fuerit, nec vlli materiæ permixtum optimum existimatur. Alterum colore sandara

C chæ, hoc est rubrum, glandis effigie. Deligendum ergo aureo colore micans, e tenuibus squamis compactum, quod facile finditur, & lapillis aut terræ permistum non est. Ex auripigmento natiuo fit artificiale, Arsenicū videlicet & Reagal vulgo vocatum. * Vim habet adstrictoriam & erodentem. Crustas cum vehementi vredine, & violento morsu excitat, reprimit quæ excrescunt, & capillos euellit. De oleo, quod ex eo conficitur, vide infra suo loco. Medici Flo

D rentini.

Sandaracha, Germ. Bergrot dicitur, lapis est in metallicis venis, plerumque cum auripigmento nascens, ruta est, cinnabaris colore, non nihil ad luteum vergens, quæ cum vritur, fumū exhallat pallidum sulphurisque virus redolet, tametsi non consumatur. Facile hodie legitima haberi potest, factitia tamen etiam fieri potest, si auripigmentum coquatur, donec cinnabaris colorem contrahat, potestque veræ sandarachæ loco substitui. Sed animaduertendum est, San

E darachæ vocabulo apud Arabes vernicem intelligi quæ nihil aliud est, quam gummi iuniperi, non autem prædictum lapidem. Itaque curam adhibeant Medici, ne altera alterius loco indifferenter vtantur.* Vis eadem, & vsus, quæ auripigmento. Explet alopecias, resina excepta, & scabros vngues cum pice eximit. Contra phthiriasin ex oleo efficax est, tubercula cum adipe discutit. Prodest ad narium, orisque vlcera, & cæteras papularum eruptiones cum rosaceo, item condylomata. Datur ex mulso, purulēta excul

F ceontibus suffitur quoque cum resina, aduersus veterem tussim, rapto per fistulam nidore, vocē expedit cum melle delinctu, suspiriosis cum resina in catapotio optimè datur. Dioscorides & Florentini.

Chrysocolla siue borax natiuum, genus nitri fossilis est, ab Armenia, & Macedonia, & Cypro trāslatum, in aurarijs, argentarijs & ærarijs fodinis repertum, præstantissimum est Armenium

menium, ærarium prassini coloris, saporis nitro si cum æquali amaritudine, & substantia dura. Iisdē in locis reperitur, arenæ per se simile, aut materiæ metallicæ permistū, sed quod abrasum arenæ similitudinē gerit. Huius vsus est in medicamentis & aurifabrorum officinis, quēadmodū apud veteres Chrysocollæ. Factitia Chrysocolla. Ger. Burrie. Gal. Colle à or, souldure dor, borax. Ita. Borras Hisp. Borrax a atincar dicitur ex pueri vrina in æreo mortario trita pistillo æreo fiebat. Hæc Medicis in vsu fuit. Sunt etiā nō aliæ factitiæ, quæ pictorib. tantum seruiunt * Vis Chrysocollæ ad purgandas cicatrices, excrescētem carnem coercet, astringit, purgat, excalefacit, & modice corpus mordēdo exest. Inter medicamenta intelligitur, quę vomitiones concitant, & necem inferre possunt. Dioscor.

Misy assumendum natione Cyprium, auri simile, durum, quod friando auri colorē imitatur & stellæ modo splendet. * Vim habet & vstionē, cum chalcitide eandem, præterquam quod psoricum ex eo non conficitur, excessus, defectusq. ratione tantum differens. Aegyptium autē cæteris præstat, vt potæ quod efficacius habeatur, sed ad ocularia medicamenta multo supradicto inferius. Quod si deficiat, eius loco sumi poterit vitriolum vetustū, vstum. Dioscor.

Sory existimarunt aliqui melanteriam esse, aberrantes, siquidē sui generis est sory, et nō ab simile. Verum sorei virus inest graue, & nauseā mouens. Inuenitur etiam in Aegypto, & alijs quibusdam regionibus, vt in Libya, Hispania, & Cypro. Præfertur Aegyptium, quodque friāti nigrius apparet, in multa foramina dehiscens suppingue, insuper astringens, & olfactu deuorationeq. magnum virus olens, ita vt stomachus in vomitiones effundatur. Quod autē friatum scintillas misyos modo non emittit, & alterius generis esse, & inualidum, censendū est * Vim & vstionem supradictis similem habet. Dolori dentium cauernis inditum medetur, eosque labātes firmat, ischiadicis ex vino infusum auxiliatur, illitū cum aqua, varos extinguit. Medicamentis admiscetur, quæ capillos denigrāt. Hæc autem fere omnia, & alia, quæ vstionem experta nō sunt, perustis validiora esse existimātur, præter salem, & vini fęcem, nitrum, calcem & consimilia, quæ cruda remissiora sunt, combusta enim viribus efficaciora redduntur. Dioscorides.

Melanteria geminæ est originis, quædam in faucibus cuniculorum quibus æs eruitur, salis modo concrescit. Alia vero in summa facie supradictorum locorū coit, quæ terrena est. Quin etiam inuenitur in Cilicia, & alijs quibusdam regionibus, fossilis quędam. Præstat quæ sulphuris colorem trahit, lęuis, pura, æquabilis, & quæ contactu aquæ confestim nigrescit. * Vim causticam eam obtinet, quam & misy. Si deficiat, eius loco accipiatur vitriolum, aut copparosa dicta. Dioscor.

A B C D E

De metallis frigidis in primo.

Stimmi, vel Stibium, vulgo Antimoniū, Ger. Spiesglass. Gall. Antimoine. Ital. Antimonio. Hisp. El alchol dicitur, optimum, quod splendidissimū est, modoq. nitedularū emicat cōfractu crustosum, nihil terræ aut sordidi habēs, friabile. * Vis eius astringere, meatus obstruere, refrigerare, excrescētia in carne cohibere, vlcera ad cicatricem perducere, sordes & vlcera oculorū expurgare, sistit & sanguinem e cerebri mēbrana profluentem, & vt in vniuersum dicatur, vis vsto plumbo similis est, &c. Ex stibio paratur oleum, & vitrum, medicamentum purgatoriū, de quibus suo loco. Dioscor.

De metallis frigidis in secundo.

Argenti scobs seu ramentum, quod Limatura vocatur, aut scoria, aut helcysma, aut encauma, molybdænæ vim habet. * Confert humoribus viscosis, scabiei, pruritui, vlceribus, tremori cordis, & oris fętori. De liquore, qui ex argento chymice conficitur, vide inf. suo loco. Dioscori. Andernacus.

Spuma argenti, vulgo Lithargyrium, Germ. gles, Silberschaum dr, lapis est e plūbo factus, plūbū.n. dū secūda fornace excoquitur, aut solū aut metallo, aliquo permistū, partim in lithargyron, partim in plūbaginē vertitur. Duo sunt eius genera, vnū colore aureo, alterū argenteo, quo fit, vt illud lithargyros auri, hoc lithargyros argēti nominetur. Inde vero hęc differentia nata est, quod alterū altero maiorē vim ignis passum sit. Lithargyriū auri præfertur, hodie notissimū. * Vis astringere, mollire, caua explere, excrescētia in carne reprimere, ad cicatricē ducere, refrigerare, & occludere, &c. Medici Florentini.

Argētum viuum, Germ. Queckssilber Gall. Vif argent. Ital. Argento viuo. Hisp. azogue, duplex est, natiuum & factitiū. Fit ex minio, quod abusiue Cinnabaris dicitur, patinis fictilib. imposita ferrea cōcha cinnabarim continēte, & calice cooperta argilla superlita, carbonib. succedunt Siquidem detersa fuligo, qua calici insidet, refrigerata in argentum viuum coit. Quinēt inuenitur in argenti fodinarum tectis stillatim concretum. Alij per se in metallis inueniri tradūt. Seruatur in vitreis, aut plūbeis, aut stāneis, aut argenteis vasis, siquidē aliā materiam oēm exedit, & defluere facit. * Potum vim perniciale habet, suo.n. pondere interna exest. Remedio est lac multum subinde potum, & vomitionibus reiectū, aut vinum cum absinthio, aut apij decoctū, aut semen hormini, aut origanū, aut hyssopum cum vino. Auri limata scobs, id est ramentum quam tenuissimum epotum, mirabili est auxilio. Cæterum ex argento viuo conficitur Mercurius sublimatus & præcipitatus, & oleum, de quib. suo loco. Dioscor.

Plubum. germ Bley. gall. Plomb. Ital. Piombo. Hisp. Plomho nominatur, humida cōstat na

tura,

tura, frigore cõgelatum, item aerea & terrestri, sed pauca fit ex illo; pila, seu mortarium, & pistillum, ad vsum medicum. Quicunque enim humorem eo aliquandiu tenderet, multo euadet frigidior, quam antea fuerit. Ideo oleum omphacinum, aut rosaceum, aut melinum, aut myrtinum, si illi infundatur, remedium optimum ad versus inflammationes & vlcera contumacia, tum aliarum partium, tum naturalium, seu testiculorum cancrorumq; & articulorũ fluxiones præparatur. Quod si refrigerans aliquis succus, vt semperuiui, cotyledonis, intybi, lactucæ, chondrillæ psyllij, omphacij, portulacæ, mortario eiusmodi imponatur, subigaturq; in sole, aut aere, aliasue calefacto, præstantissimum efficitur medicamentum ad feruorem & calidas fluxiones restinguendas. Quin etiam plumbum in laminas deducitur, quæ lumbis admotæ, genituræ fluorem per insomnia prohibent, insigniter refrigerantes. Bractea quoque tenuis ex eo facta ganglium dissipat, propius ei allegata. Ex eo fit oleũ de quo suo loco. Ander

Plumbago quæ Græcis Moybdæna, Germa. Vleuertz vocatur, optima est flaua, argéteç spumæ æmula modicè splendens, cum teritur rufa, cocta cum oleo iecinoris colorem trahit. Vitiosa est, quæ aerẽ, aut colore plũbeũ refert. Gignitur ex auro & argento. Est enim quædã fossilis, ad Sebastiam & Corcyrum inuenta. Quo in genere probatur, quç lapidosa nõsit, aut recrementosa, sed nitens, & flaua.* Vim habet spumæ argenti, aut recremento plumbi similem. Vritur, lauaturque eodem modo. Miscetur conuenientissime medicamentis, quæ liparas vocant, atq; emplastris minimè mordentibus. Carnẽ recreat & vlcera ad cicatricem perducit, glutinantibus tamen medicamentis aut abstergentib. non cõuenit. Si deficiat, lithargyros eius loco sumi potest. Dioscor.

Lotura plumbi sic fit. In mortarium plũbeũ aquam inijciens, pistillo plumbeo terito, donec nigrescat aqua, & limi modo crassescat, aut lutulenta reddatur, linteo deinde colato, aquam superinfundens, quo facilius quicquid est resolutũ incerni possit, hoc iterũ facito, vsque dum satis tibi habuisse videat. Vbi cõsederit priore aqua effusa, nouã adijciẽs vt cadmiam lauato, donec nulla extet nigritia, postea in pastillos cogẽs reponito. Quidam scobem mundi plũbi lima quæsitam, mortario pistilloque lapideis terunt, aut manibus sum aqua paulatim adiecta fricant, donec nigrescat, mox vbi id pessum ierit, effusa aqua, colligunt in pastillos, nam tritum vehemẽter, cerussæ simile redditur. Alij elimatæ scobi modicam plumbaginem adijciunt, affirmantes ita elotum plumbum præstantius esse. * Potest refrigerare, adstringere, inducere, mollire, caua explere, sistere oculorum fluxiones, & vlcerum excrescentia. Sanguinem supprimit, prodest cõtra sedis vlcera, condylomata & hęmorrhoidas exulceratas, item ad ea, quæ ægre cicatricem du-

A cunt, & in totũ spodij effectus præbet, nisi q̃ nẽ obducit crustas. Sincerũ plũbum affrictu marini scorpionis, draconisq; plagis auxiliatur. Diosco.

Vritur plumbũ sic. Super quam tenuissimas plumbi laminas, fictili nouo inditas, sulphur inspergito, additisq; alijs rursus laminis, interiecto semper sulphure vsque dum vas expleueris, succenditoq; flagrante autem plumbo, ferrea rude versato donec perfecte redigatur in cinere, nihilque e plumbo non vstũ hæserit, tum demum

B obstructis naribus eximito, alioquin halitus plũbi noxius sentitur. Aut elimatam plumbi scobẽ in olla sulphure vrito. Alij laminas in fictili crudo, vt dictũ est, imponunt fornaci, aut foco, & circumlinentes operculum, dato exili spiramento, vrũt. Alij pro sulphure cerussam, aut hordeũ inspergunt. Alij integras laminas imponentes, acri igne vruntur, & rudicula ferrea continue mouent, dum in cinerẽ soluantur. Sed difficilis huiusmõi vstio, & si vehemẽtius vratur, contrahit spumæ argenti colorem. Magis tamen nobis pla

C cet prima vrendi ratio. Plumbũ vstum lauatur, vt cadmia, & recõditur.* Eosdem effectus habet quos plũbum elotũ, sed multo acriores Diosco.

Recrementum plumbi, quod scoriam vocat, optimum est, dẽsum, fractu cõtumax, cerussam plane repræsentans, nihil plumbosi habens, q̃d ad luteum colorem accedit, & vrit, splendorem imitatur.* Eadem, quę plumbum exustum põt, sed magis astringit. Lauatur in mortario infusa aqua, & refusa summa aquæ parte, quæ luteã

D colorem duxit, idque sæpius, dum recremẽtum absumatur. Dein vbi consederit crassamentum, aqua effusa, digeritur in pastillos. Dioscorides.

Cerussa Germ Bleyvveiß. Bell. Loorueruue. Gall. De la Ceruse. Ital Bracca. Hisp. El aluayalde appellatur, fit hoc modo. Infuso in vrceũ oris lati, aut fictile labellum, quam acerrimo aceto, laminam plumbeam supra fictilis spiraculum subiecta prius arundinea tegete, firmato, super

E iectisque velaminibus, ne halitum expiret acetum. vbi resoluta uerit, defluẽ sque deciderit, humorem purum ad summa delatum colato, crassamentumque trãsfundito, debet quoque siccari in sole, mox trusatili mola teri, aut alias tritũ cribrari, postea quod superest duri, ĩ tenues partes redigendum, cribrandumque, vicissim eadẽ tertio, quartoque facienda. Melior, quæ primo cribrata est, & medicamentis oculorum assumẽda. Secundum locum tenet sequens, & reliquæ suo ordine. Nec desunt qui ligneas rudes in medio

F dio vase appendant, & deralo ceu situ imposito, ita vt acetum non contingat, inditoque operculo circumlinentes dimittunt. Post dies decem laxato obturamento visunt, cumq; resoluta materia fuerit, reliqua, vt supra diximus, exequuntur. Si autem quas in pastillos velit digerere, aceto acri subacta, diuiditur in pastillos, qui in sole siccantur. Æstate tamen supradictum opus obeundum est, ita enim candida atque efficax

redditur

A redditur. Quinetiam hyeme paratur, vrceis supra furnos, balnea aut fornaces impositis, alcedens enim calor idem, quod sol, præstat. Laudatissima fieri putant Rhodi, & Corinthi, aut Lacedæmone, proximã Puteolis. Torretur hoc modo. Flagrantib. igni carbonib. fictili nouo, maxime Attico, tritam cerussam imponito, & assiduè versato, cumque cineteum colorem traxit, eximens refrigerato, & vtitor. Est & aliud vrendi genus. Trita patinis nouis supra prunas imponitur & ferulacea rude mouetur, donec colore similis sandarachæ fiat, exactaq; ad vsus mini-

B stratur. Quæ vero ita parata est, Sandyx a quibusdã dicitur. Lauatur cerussa cadmiæ modo. * Cerussa frigida est & sicca secundo ordine, occludit, emollit, explet, extenuat, insuper excrescentia leniter reprimit, & ad cicatricem perducit. Miscetur ceratis & emplastris, quæ lipatæ vocantur, pastillisq;. Est autem lethalis eius potus. Diosco.

De metallis astringentibus.

C Cadmia fornicaria melior est botrytis, item racemosa, in summo fornacis ærariæ affixa, densa, modice grauis, in leuitatem magis inclinans colore spodij, & quæ fracta cinerulenta & æruginosa est. Cadmia lapis calaminaris vulgo dicitur, cuius puluere æs rubrum pallore tingũt, & augẽt etiam hodie fabri erarij. Is alieno sapore mandenti est, & in farinam tritus, aceto subactus, in sole siccatus coit in lapidem, ĩ igne manet & fuliginem edit luteam vel æream, quæ lapidi cuidam in lapidum fodinis inuento, a non

D nullis male pro Cadmia supposito, conueniũt. Reperitur itaque aliud Cadmię genus, lapidis similitudine, in ærarijs fodinis, teste Gal. tametsi Dioscorides neget, immo hodie adhuc reperitur hisque vsus est, qui aurichalcum conficiũt. Medici Colon.

Pompholyx vera Arabum Thutia est. fit e tenuissima fauilla quæ in altum euolat, & tecto fornacisq; adhæres, principio cum fit, aquarum bullis simile prodit, quæ per pluuias inter veris initia erumpunt, colore albo; quę in tenuissimũ

E pollinisq; similem pulüerem dissoluuntur, similes habent facultates, sed pompholyx est tenuiorum partium. Pompholyga pharmacopolæ Nihil album, Germani Vveiss nicht, appellant. Probatur, quę Norimbergę cõficitur. Hodie tamque cognitum, & facile ex ærarijs officinis haberi posset, sed his substitui possunt Dioscoridis antispodia aut officinarum thutia. * Vim habet adstringendi, refrigerandi, explendi, purgandi, obstruendi, & aliquantum exiccandi. Inter medi-

F camenta numeratur, quæ leniter crustas obducunt. Medici Colon.

Spodium in æris fornacib. inuenitur, vbi & pompholyx quę Arabũ Thutia est. (nam officinarũ thutia, veterũ cadmia est, vt mox dicetur) fiũt ex fauillis e metallo, dũ coquitur, emicantib. & specie differunt, nam spodium fit e partib. crassio-rib & in ærariũ officinarũ pauimẽtis reperitur. Ideo multum terrę colligit, & spurcitia reficitur. Hoc hodie in pharmacopolijs Nihili griseũ, & a Germanis Grauvnicht appellatur. Spodium Auicennæ fit ex arundinis radicib. eiusque vsus est in ab Auicéna præscriptis medicamentis, nã antispodij genus est. Illud vero quod ex boum, similiũq; animaliũ crurib. confectum officinæ vsurpant, præstat reijcere eiusq. loco, aut Auicẽnæ, aut Dioscor. aliquo antispodij genere vti, in his præsertim quæ intro sumenda sunt, medicamentis, in his vero quæ foris adhibentur, aut vero spodio, aut pompholyge, aut thutia officinarũ pręparata. Medici Colon.

Thutia officinarum veterum cadmia est, fornicaria scilicet. Gignitur in fornacib. ærarijs, fuligine flatu egesta, veluti spodium & pompholyx, quæ vera est Arabum thutia. Medici Colo.

Gypsum (Ger. Gypss Bel. Leem mortel. Ital. Gesso. Gal. Du plastre Hisp. yesso nominatur) e quodam cãdido lapide fit, in laminas facile scissili, qui tamen non longa ignium vi torretur, & excoquitur. Fit etiã gypsum e speculari lapide, qui Gręcis σελωνίτης dicitur. Item ex alio quodã lapide niuei candoris, e quo in Hetruria torno patinæ & alia vasorum genera conficiuntur. Hũc Alabastrum appellant, sed perperam. Gypsum & ipsum ad commuuem omnium terrenorum, lapidosorumq; corporũ facultatem, quæ desiccare dicta sunt, insuper hoc adiunctum habet, quod est facultatis emplasticæ.* Habet vim adstringendi, obstruendi, sanguinis eruptiones, sudoresq. cohibet, sed potũ, strangulatiẽis modo iugulat. Galen. Diosc. Matthio.

De metallis venenosis.

Argentum Viuum potũ, stomacho, ventri, & interaneis grauitatem cum magnis torminibus adfert, & nonnunquam pondere suo intestina vulnerat, vrinamq. supprimit, corpus intumet, plumbeamq deformitatem concipit. Lac copiose potum auxiliari constat, sed postea euomat, qui hauserunt. Dioscor.

Argenti Spuma pota eadem quæ argentum viuum infert. Quibus subuenit secundum vomitionem potũ syluestris, hormini semen; myrrhę drachmæ octo, absinthium, hyssopuum, apij semen, aut piper, aut ligustri flos ex vino, aridum palumbis fimum, cum nardo & vino. Dioscorides.

Auripigmentum, calx, & Sandaracha, pota, aluum & intestina cum vehementi erosione excruciant. Præbenda cuncta quæ suo admistu illorum acrimoniam hebetant ac soluunt, & facilem lubricamq; aluum reddunt, cuiusmodi ibisci & maluæ succus est. Dandum decoctum seminis lini, vel fœnigræci radici herbæ vel oryzæ, lacq. cum aqua mulsa copiosum, iuraqpinguia, & boni succi. Diosco.

Cerussa suo colore proditur, siimpta enim mox palatum, gingiuas, linguam & commissuræ

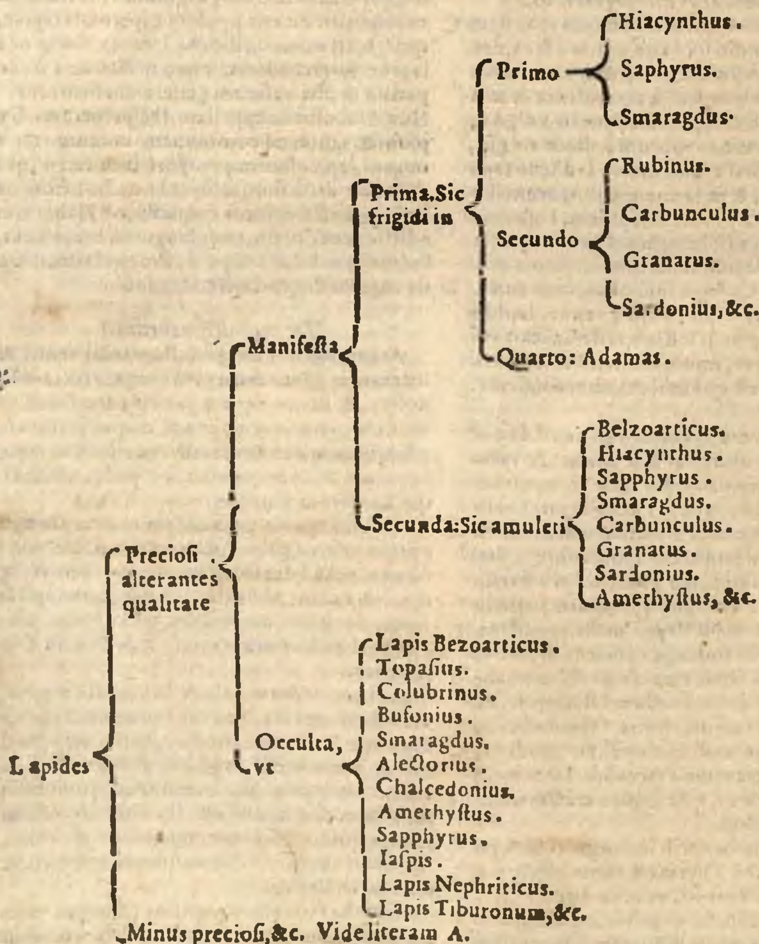
suræ dentium, candore quodam inficiuntur, singultus, tussim, ac linguæ ariditatem excitat, ijs extrema frigescunt, mens labat, membra torpescunt. Quibus dare conuenit aquam mulsam, aut ficuum aut maluæ decoctum, aut lac calidũ aut sesamam ex vino tritam, vel lixiuium ex sarmentis factum, amaracinum oleum, aut irinũ, persicorum ossa cum hordei decocto, columbina oua cum thure, aut hordei decocto, aut prunis, aut gummi, quod vlmus plorauit, aut humorem quem vlmea folia reddiderunt, cum aqua tepida, sed tum quoq; nouant. Conuenit etiam thapsiæ succus, aut scammoniæ, cum aqua mulsa potus. Dioscorid.

Lapidescens Gypsum strangulationem creat. Quare eadem proferenda sunt, quæ manfis fungis, auxilia, & ad hæc maluę decoctum, quod et A olei vicem pensat, vtpote enim pingue sit, emolliendo lubricas vias & faciles reddit, derad q; corpora non sinit, quod vbi duratur in lapidem gypsum efficit. Qui netiam prodest oleum ex aqua mulsa, aut ficorum decocto & lixiuia è ficulneo cinere, aut sarmentis facta, cum vino copiosiore pota, & origanum, aut thymum cum lixiuio, aut aceto, aut passo, hique de decocto maluæ proluendi. Dioscorid.

De metallis alterantibus qualitate occulta.

B Alumine ligna & tabulata ignita illita non ardescunt, vt nec postes, fores aut lacunariæ viridi imbuta, modo crusta durior ijs obducatur & alumen plumbiq; albi cineres, pigmentis copiose misceantur. Mizaldus.

De lapidibus, Sectio VI.

A. Minus

- A Minus preciosi
  - Alterātes qualitate
    - Manifesta
      - Prima. Sic
        - Calidi in
          - Hæmatites, Pyrites.
          - Lapis Asius.
          - Thyites, Smyris.
          - Schistus, &c.
        - Frigidi
          - Crystallus.
          - Lapis Phrygius.
          - Lapis Samius, &c.
        - Sicci Arena, &c.
      - Secūda. sic
        - Astringentes
          - Lapis Asius
          - Naxeus, Geodes.
          - Pumex. &c.
        - Emollientes
          - Alabastrites.
          - Gagates.
          - Lapis Thracius, &c.
        - Obstupefacientes
          - Memphites.
          - Iaspis.
          - Ophites.
        - Abstergentes, Arabicus.
        - Glutinantes
          - Galactites.
          - Melites.
        - Cicatricem inducentes, Morochtus.
        - Calculū cōminuētes
          - Lapis lyncis.
          - Iudaicus.
          - Lapis spongiæ.
        - Fœtum retinentes
          - Aetites.
          - Iaspis.
        - Menses cientes, Ostracites.
        - Amuletā
          - Selenites.
          - Lapis Amianthus.
          - Myexis.
    - Occulta, vt
      - Lapis spongites, pantarbes.
      - Chelidonius, magnes.
      - Lapis piscium.
      - Limacum lapilli.
      - Lapis vulturis.
      - Merlucius.
      - Lyncurius, corallus.
      - Gagates, Aetites.
      - Lapis cancrorum.
      - Succinum.
      - Crystallus, &c.
  - Purgantes
    - Humores crassos, vt Magnes.
    - Melancholiam, vt
      - Armenus.
      - Cyaneus, seu Lapis Lazuli.

De lapidibus preciosis, frigidis in gradu primo.

Hyacinthorum duæ sunt species, rubra, quæ nobilior est, & carbunculo similis quę ab igne illico mutatur, vixque qui lentem magnitudine excedat, inuenitur, Sed gemmarij sępe Granarū Aethiopicum pro eo ostendunt. Nascūtur vero ex quibusdam Lusitanię locis, vt in Belas nō procul Olysipone & multis Hispaniæ locis. Pro constanti creditur, hominem tutū reddere à fulminibus, pesteque, & si peste quis laboret, nitorem amittere, coloremque dilutiorem ac languidiorem induere. Cor etiam cōfirmat, ebibitus & gestatus, somnum conciliat, & honores auget, tum diuitias atque prudentiam, quæ omnia etiam facit, qui colorem habet florum garyophilli Turcici, id est luteum, quasi lutei oui, sed splendidū & perspicuum. Venustus est, ac non facile vitiatur, est enim corneolo aliquantulum durior, nō est tamen adeo efficax, vt ille. Cardanus.

Saphyrus, Germ. Sapphyr. Ital. Zaffiro. Gall. Sapphyr. Hisp. El zafir piedra preciosa. Arab. Nilaa. Gemmarum omnium pulcherrima est, cœci colorem refert miro splendore, & perspicuitate summa, nō tamen margaritas, carbunculos, adamantes, neque smaragdos precio vincit, omniū durissima, præter adamantem Eius duo sunt genera. Vnum enim obscurius est, alterū vero splēdēs, quod genus vulgo Sapphyrum aqueum vocant. Vilior hic est, & interdum coloris cuiusdā admixtione Adamantem ita æmulatur, vt non nullos plerumque fefellerit. Inuenitur vtrumq; genus in Calecut, cananor, & varijs regni Bisnagua locis. Præstantiores ex Zeilan adferuntur, omnium vero laudatissimi ex Pegu. Omnibus in morbis cutis gestando vtilis est, vt ego expertus sum, anthraces enim nasci vetat pestifero tempore, & scabiem semper minuit, castum, & pudicum etiam ob id reddit, & sudores eadem ratione comprimit. Et ex secundis quasi viribus corpus cōfirmat, & colorem bonum facit, terrores vanos tollit, atræ bili aduersatur, cohibet, & & iuxta etiam pellit. Mores in melius mutat, tanquam ex tertiis viribus, vnde pios facit, & tranquillos oculos, si tangat sępius, à variolis præseruat, & anthraces eodem modo impositus mitigat & sedat, creditur necromantię auxiliari, sed prius constituere oportet, quomodo sit, an naturalis scilicet, idque difficile videtur, nam animā ab errore liberat, hęc autem constat violata mētis & sensuum acie vel à diuino numine, non par autem est, lapidi tantum tribuere Malim tamē in dubiis experimento cedere Ob duritiem qui acerbus est, si per tres horas in auro excoquatur, in speciem transit adamantis, cādidissimusque euadit, ac splendidus. Vnde patet e halatione terrea tingi, antea enim nō adeo perspicuus est, propterea etiam tincturam recipit nigram, cum reliquæ omnes gemmę adamantē referunt tincturam non tangant, ne obscurentur, sed so-

A lum ab ea circumdentur. Cæterum Sapphyrus percussis a scorpione, potū prodesse existimatur Contra intestinas exulcerationes bibitur. Excrescentia in oculis, vuasque & pustulas inhibet, & ruptas membranas cogit. Additur hoc tempore in medicamenta ad cor facientia, & in antidota quæ aduersus venena & pestiferos effectus paritur. Cardan. Dioscor. Gal. Garcias.

Smaragdus Germ. Ein Smaragd. Ital. Smeraldo. Gall. Esmeraxde. Hisp. Esmeralda. Persis, &
B Indis. Plachee Arabibus vero Zamarus. gemmarum omnium pretiosissima, & ferme tenerrima. eiusq; locus natalis vix agnoscitur, nullis remanentibus fragmentis, sed propter raritatem, etiā ea auferentibus negotiatoribus. Vulgare autem est in Balagatę & Bisnager, vt fictitias Smaragdos ex vitrearum lagenarum crassioribus fragmentis conflent. Sed & Smaragdi quæ ex Peru noui orbis prouincia aduehuntur, adulterationis suspicione non carent. Verum Scythicos pręferri omnibus creditum est, inde Britannicos,
C cum alij subsequuntur primi generis. Secundi autem sunt ex Peru, duriores, alacriores, sed nō adeo pressi coloris, atque herbacei, sed solum virides, ideoque magis perspicui. Tertium genus vile & abiectum, occidentalis etiam Indiæ, primis durius, sed vix perspicui, & hebetes. luce propria gaudent, ideo noctu pulchriores: An omnibus similes vires, & an smaragdorum è genere sint, satis mihi dubium est. Prassium aliquando habui smaragdo proximiorem, smaragdis Peru
D & S. Marthæ. Qui ex Peru sunt, vix vnus est sine macula aut vitio. Plerique etiam dilutum nimis habent colorem, alii paululum nigricantę, quod omnem decorem aufert. Nullæ gemmæ tutius feruntur smaragdo, sapphyro & hyacintho. Sed smaragdus facillime frangitur, cum tamen precium sit ingens. Quoniam vero nulla gemma colorem aliquem suscipit in regressu, vt in fructibus, & alij. vilioribus rebus accidit, necesse est vt frigida sit, & exustionis omnis expers, ideoq;
E venerem cohibet, Ferunt etiam in virginum defloratione egregias smaragdos frangi Hæ sunt, quæ puræ sunt, & pressi coloris herbacei, cum tanto fulgore, vt aerem rosum circumstantem, ac proximas res colore inficiant, quod experimentum licet euidens, rarum fit, frequens tamen est subobscurè propter coloris ipsius robur innatū.* porrò smaragdus comitiles, & vertigines sanat & memoriam confirmat. Sedat affectus animi, & ad diuinandum vtilis est, sub lingua contenta. Visui perquam vtilis, & cordis affectibus, iu-
F cundiam & amorem erga studia adauget. Elephanticis vtilis gestatus, sed magis ebibitus, & omnibus venenis aduersatur, tum etiam dysentericis plurimum prodest. Inanes terrores discutit quos Dęmonum vocat vulgus illusiones, bonos mores ob id præstat, nam improbitas nil aliud est, quam inscitia, atque stultitia, itaque Auget opes deferentis. Cardanus, Albertus Magnus, Garcias.

De

De lapidibus preciosis seu gemmis frigidis in gradu secunda.

A Rubinus seu Carbunculus (Germ. Ein Rubyn. Ital. Vn Rubino, Carbunculos. Gall. Escarboncle. Hisp. El Caruócol piedra. Græcè ἄνθραξ) gēma est, quæ ignib. diu resistit, cuius tres sunt species propriæ, omisso Granato, Belasioq. tanq sui generis. Gēma est rubri coloris, ac micantis, vt ignis, violaceus color in eo etiam si gratiam addat, vitium tamē est, & precium minuit. Eius tria sunt genera, Orientalis, rubit seu rubin, id est spinella, vt dicunt, & Germanicus, durus, sed nigricans, ideo parui admodum precij, etsi gemma vera sit, sed neque ad latitudinem pisi permeant hi vnquam. cum vero tenues sint, Gemmarij ēt tenuiores reddunt, vt melius lumē excipiant, nec obfuscentur adeo. Spinella clarior est, & iucundior aspectu, sed tenera, precium ob id vilius, duricies tamen in eis diuersa est. teneri ores quædam. n. sunt, alię prope duritiem veri carbunculi, quæ paulo inferior est sapphyri duritie. Omnis autem gemma durior teneriorem secat, adeo vt etiam crystallus durior vitrum secet, si præacutus sit. Adulteratur carbunculus sandaracha, id est, auripigmēto rubro excocto, atq. ita venenum datur pro alexipharmaco. Dignoscuntur adulterini, interposito colore, vt albus carbunculus interposito minio aut cynnabari, crystallo supponatur ex angulis, quoniam colorē recipere non possunt transuerse inspiciendo. Orientalis carbūculi præterea duæ sunt species nam qui ardēs omnino est, vt superfusa nocstu aqua splendeat vt ignis, proprie carbunculus dici meretur, Græceque Pyropus. alij autē mittar fęminæ sunt.* Vires carbunculi sunt, libidines coercere, pestilentiæ resistere, idq. maxime epoti, incolume corpus seruare, malas auferre cogitationes, nam hæc omnia hoc ipso constant, quod vitalem spiritum confirmet. Ex secūdis viribus est, vt promptum & alacrem faciat hominem, atq. ideo bene fortunatum Cardan.

Granatus, Germ Ein Granat. Ital. granato. dictus est, quod fulgeat, similisq. sit grano mali punici. Duæ species mihi notæ, Hispanus & Orientalis Hispanus dilutioris est coloris, attamen si magnus sit & egregius, flammam coruscātem emulatur. Sine dubio collo suspensus, & ebibitus etiam tristitiæ multum resistit, si quid aliud Sed somnum valde minuit, vt nil sit ex quaque parte beatum. Est enim terreæ, igneæq substantiæ. cor confirmat, & tantundem cerebro nocet. Facit hominem iracundum, & sanguinem exagitat. Quæ vero in Aethiopia inueniuntur, Sorianamq; vocāt gemmarij, longe pulchrior est, quoniam densiorem habet substantiam, ad hyacinthiq. colorem accedit, adeo vt ab illa vix distinguatur verum non coruscat, vt prima. ideo neq ad iram, neq ad vigilias ita hominem pronum efficit, vt prima species. Sed nec exhilarare tantum potest. Existimant Occidentales, ignib. diu resistere, nec deturbari. Cardan.

Sarda nomen cum sardonyche communicauit. Ipsa gemma vulgaris, & primum Sardibus reperta. Sed laudatissima circa Babyloniā, cum lapidicinæ quædam aperirentur, herens in saxi corde. Hocq; modo metallum apud Persas defecisse tradatur Sed i nueniuntur compluribus alijs locis, sicut in Ephyra & Aslo. In india trium generū, rubrū, & ꝙ demiū vocant a pinguedine, tertiū, quod argenteis bracteis sublinitur. Indicæ perlucēt, crassiores sunt Arabicæ. Inueniuntur & circa Leucada Epiri, & circa Aegyptum, quę bractea aurea sublinūtur. Et in his aūt maiores excitatius fulgēt. Fęminæ pinguiores sunt, & crassius nitēt. Nec fuit alia gēma apud antiquos vsu frequētior. * Gestata animum exhilarat, somnia male prohibet, ingeniū acuit, sanguinē & bilē cōpescit. Vnde ex his fit, vt victores reddat in litib. & diuitias augeat. Plin. Carda.

De gemmis frigidis in quarto.

C Adamas, Ger. Adamant. Ital:& Hisp. Diamāte Gal. Diamant. Arab. Almatz. Ab indigenis vbi nascitur, Iraa, in Malayo, vbi etiam inuenitur, Itam. Cæterum trib. aut quatuor locis inueniūtur Adamātes, videlicet in Bisnager prouincia, duabus vel trib. rupibus. Magnum quæstū adferunt hæ fodinæ illius prouinciæ Regi, magnaq. sunt eius iura. Nam quemadmodum in Hispanijs Rex in Thynnorum captura sua habet iura, ita vt si vnicus Thynnus capiatur, Re D gi cedat oportet. Sic in his fodinis magni sunt Regis reditus. Nam quotquot Adamantes inueniuntur, duas drachmas excedentes, Regi cedūt. Præterea diligentissimè obseruant operę. Quoniam si quis vnicum Adamantem sustulisse depræhendatur, illico ipse cum omnibus facultatib. Regis fisco addicitur. Alia est rupes in Decan, non procul ab ditione Imadixa, quem nos Madre Maluco nuncupamus. Alia quædam rupes est in dominio cuiusdam Reguli indigenæ, E in qua præstantissimi Adamantes inueniuntur sed minores. Isti a vulgo de Rupe veteri cognomen sortiuntur, & vęnum exportātur in vrbē quandam regionis Decam, Lispor nuncupatā, vbi crebris est mercatus. Illic emptos Guzaratt... huc nobis adferunt emēdos. Sed ēt in Bisnager deferunt, magnitudine precij eos inuitāte. Nam magno apud eos habentur in precio Adamantes de Rupe veteri cognominati, præsertim quos natura ipsa elaborauit. Naifes ab incolis appellantur. Nam quemadmodū, inquiunt, virgo prę ferenda est iam corruptæ mulieri sic etiam Adamas a natura elaboratus præferēdus est ei, quem hominum industria expoliuit. Contra sentientibus Lusitanis, qui industria hominum expolitos longe pluris æstimare solent. Alia est rupes ad fretum Taniam in Malacæ tractu, quæ etiam de Rupe veteri cognominatos profert. Exigui quidem sunt, sed laudati, vnum tamen habent vitium, quod pōderosi sunt, quo

nomine

nomine gratiores sunt venditorib. quam emptorib. Refert Plinius, & in Arabia nasci. Verum id nec videre, nec audire mihi licuit, quemadmodum nec in Cypro, nec in Macedonia. Scribit Franciscus de Tamara, in Peru Adamantes reperiri. Sed huic authori exiguã fidem adhibeo. Non desunt, qui in Hispanijs inueniri putent, quorum opinioni subscribere nõ possum, quoniam nullis probatę authoritatis scriptorib. fulciatur. Inueniuntur hic auellanæ nucleo interdum maiores. Accipi a viro fide digno qui affirmaret, se Adamantem vidisse in Bisnager magnitudine exigui oui gallinacei. Sed miraculi instar id mihi vř, hmôi gẽmas, quæ altissime in terræ viscerib. multisq. annis perfici debebant, in summo fere solo generari, & duorũ aut triũ annorũ spacio perfici. Nam si in ipsa fodina, hoc anno ad cubiti altitudinem fodias, Adamãtes reperies. Post bienniũ rursus illic excauato, ibidem inuenies Adamantes. Sed certum est grandes non nisi sub infima rupe nasci. Est vero Adamantis nitor viuax, cãdidus, nitidissimus & perspicuus, maximã et habet duritiẽ & luminis copiã. Vnde efficacissimus est, quacũq. virtute prędictus sit. Confricatus paleas trahit, valenterq. pro magnitudine coercet nocturnos timores, quare necesse est, vt melancholiam & atrã bilẽ sistat, animãq; confirmet. Est ex eo vitiosus ruber, & rarus, citrei vero coloris frequens ac durus, qui animũ nõ adeo reddit purũ. Verisimile aũt est hoc agere, mutando vitalẽ sp. ritũ. nã terrores in corde fiũt, indicio est cordis palpitatio in timore. Frangitur malleis etiã paruis faciliter, sed non tingitur nisi sua scobe, qua etiam expoliri solet. Eius autem fragmenta ob duritiem gẽmas oẽs incidũt. Vnde qui gẽmas cęlant, illis vtuntur, postquã ære ac smiride crassiore Mineruæ figuram effinxerint.* Infelicem creditur efficere gestantem. Sic enim ad animum se habet, vt Sol ad oculũ, ille enim potius obfuscat, quã illustrat visum. Facit etiam intrepidum. At nihil est, quod nos magis securos reddat, prudentia & timore ideo timidis melior. Sed neq. his conuenit, cum ea parte, qua non oportet, quandoque audaces faciat, qua opus est, timorem nõ adimat. hoc enim discrimen est affectuũ naturalium & ex philosophia acquisitorum, & vi externa, veluti lapidum gestatione. Ignibus per aliquot dies resistit. Gardanus & Garc.

De gemmis amuletis.

Amethystus (Germ. Ein Amethyst.) eiusdem fere mollicici est cum cristallo, simulq. sępe vna inuenitur, albusq. a crystallo vix discerni potest. Colore violæ purpureæ, visuiq gratus. Indicus refertur.* Efficit sedatum, vigilãtem. Ebrietatẽ reprimere, alligatum super vmbilicum, testantur, ad pugnas quoq & venationes vtilem esse. acuit ingenium, & somnum minuit, vapores. n. a capite arcet. lotio eius fœcundos efficit, & venenis resistere creditur. Cardan.

De lapidibus preciosis alterantibus qualitatis occulta.

Tradunt seduli rerum naturalium indagatores, coaceruari vermes in inuolucris intestinorum cerui, & serpentũ esu necari, quos spiritu narium ex cauernis elicit. Ne vero illorum virus ei obsit, ad fontes aquarum properat, in quibus dũ ad labra vsq. mergitur, ex oculis lẽtæ stillãt lachrymæ, quæ viscedine sua in maiorib. canthis ad nucis iuglãdis magnitudinẽ concrescũt & quodam mõ lapidescunt. Vbi vero sese veneno exoneratũ sentit, aqua egressus attritu oculorũ ad arbores, tophum illum, visus obstaculũ (lapidẽ, si placet, appella) excutit, quem efficacissimũ esse aduersus venena, testes sunt magnæ authoritatis & antiquitatis Medici quãplurimi. Talẽ gloriãtur se vidisse Iulius Scaliger, & Amatus Lusitanus, traduntq. peste correptis efficaciter dari cũ vini momento. Nã tãtus illius vi & præsidio cietur sudor, vt pene totũ corpus eliquari credas, quo vno pestiles virus foras trudit. Lapidẽ hunc Arabes Bezoarticũ vocant. Mizald.

A lapide Bezar nomen inuenerunt medicamẽta venenis resistentia, quæ per excellentiam Bezardica dicuntur. Est enim hic lapis eximiæ aduersus venena facultatis, nasciturq. hoc modo. Est in Corasone, & Persia Hirci quoddam genus, quod Pazam lingua Persica vocãt, rufi aut alterius coloris (ego rufum, & prægrãdem Goæ vidi) mediocri altitudine in cuius ventriculo fit hic lapis Bezar, circum tenuissimam quandam paleam semper augescens, & veluti multis tunicis contextus, columellæ, aut glandis plerumque, interdum alia, & alia forma, læuis magna ex parte, colore veluti ex uiridi nigricante. Inueniuntur exigui, et magni. Magni, qui rariores sunt, ab earum regionum illustribus viris expetuntur. Quo enim maiores sunt, eo valentioris esse facultatis sibi persuadent. Memini vnum habuisse, qui fere quinq. drachmas penderet. Is in Lusitaniã delatus, vix sexaginta quatuor Lusitanicis aureis uęnit, cum tamen aliquanto pluris hic emptus fuisset. Hũc uero lapidem ea ratione generari quam modo retulimus, (tũ his oculis obseruaui) lapidem enim contritum huiusmodi tenuem paleam in meditullio continere inueni) tum a uiris fide dignis accepi, omnes in Persia natos simili modo circum paleolã ei formatos inueniri. Cæterum non solum generatur hic lapis in Persia, sed etiam nonnullis Malacæ locis, & in insula, quæ a Vaccis nomẽ sumpsit, haud procul a promontorio Comorim. Nã cum in exercitus annonã mactarẽtur illic multi prægrandes hirci, in eorum uẽtriculis magna ex parte hi lapides reperti sunt. Hinc factum est, vt quotquot ab eo tempore in hanc insulam appellunt, hircos obtruncent, lapidesque ex iis tollant. Verum nulli Persicis bonitate comparari possunt. Dextri autem adeo sunt Mauritani, vt facile qua in regione nati sint singuli lapides, discer-

discernere & dijudicare possint. Vt vero adulte A rinos a legitimis dignoscant, manibus comprimut deinde spiritum insfläc. Nam si aer aliquis permeat, adulterini indicium est. Vocatur autẽ hic lapis Pazar, a Pazan, id est hirco, cũ Arabibus, tum Persis & Corasone incolis, nos corrupto nomine Bezar, atque indi magis corrupte Bazar appellant, quasi dicas lapidem forensem Nam Bazar eorũ lingua forũ sonat. Vtũtur eo indi, nos sequuti, aduersus deleteriæ facultatis medicamenta. Ormutz vero & Corasone incolæ, non modo aduersus virulentorum animalium morsus vtũtur, sed etiam aduersus omnes B melancholicos morbos, opulentiores bis se purgant singulis annis, Martio videlicet & Septembri. A purgatione, quinque, subsequentibus diebus continuis hauriunt singulas doses, decem huius lapidis grana, macerata in stillatitio rosarum liquore. Hoc remedio iuuentam & membrorum robur sibi conseruari dicunt. Solent interdum nõnulli ad triginta vsque grana sumere, nimis sane magna quantitate. Nam tametsi C nullas noxias facultates in se cõtineat hic lapis tutior tamen est eius exigua quantitas. Atq. et parua quantitate exhibere solent in Ormutz, nec sine periculo liberalius sumi dicũt. Eo vtor in inueteratis morbis melancholicis, veluti in mala scabiæ, lepra, pruriginib. impetiginibusq. Hac etiam ratione quartanis conuenire posse arbitror. Viros sane plane deploratos, atque a Medicis derelictos, huius lapidis vsu pristinæ sanitati restitutos fuisse intelligo. Porro puluis D eius vulneri impositus, a mortiferis animalibus ictos liberat. Iisdem uirib. pollet, apertis carbũculis in Peste impositus, etenim venenum exugit. Tabellæ ex eo & aqua rosacea parantur ad omne genus veneni. Garcias in Horto.

Topasius, (Germ. Topas. Ital. Topazzio. Gall. Topaste. Hisp. Topaziæ) gemma est viridis coloris, qui cote medica attritus, succum reddit ad oculorum morbos apprime vtilem, si eo illinãtur. Ille idem hydropi aduersatur. ac tabescentibus medetur. Expertum est nostro tempore E verum Topasium in aquam feruentem demissum, illius æstum & feruorum adeo consopiuisse, vt statim iniecta manu hinc abstrahi potuerit absq. vlla læsione. Epiphanius & Alber.

Coluber fluuiatilis funiculo a cauda præligatus, & suspensus, subiecto vase aqua pleno, in quo dehiscat, aliquot post horis, vel dieb. ore lapidem, (Germ. Slangenstein. vocatum) eructat, qui exceptus vase, quod subiacet, totam aquã F ebibit. Alligatur lapis hic hydropicorum vẽtri atque in totum exhausta aqua liberat. Holler.

Bufonius lapis, (Ger. Krottentein. Gallis vero Crapaudine dictus) suo contractu & blando attritu inflationes a venenatis bestiis illatas discutit, ac virus omne elicit. Vnde si sorex, aranea, vespe, scarabei, glires, aut animal aliud venenatum, parti alicui damnum intulerit, admoto lapide eo, dolor mitescit, ac tumor omnis subsidit Lemnius.

Smaragdus collo adalligatus epilepsiam impedit, & quandoq. penitus curat. Hinc fit, vt nobiles collo nutorum suorum hunc lapidem libenter appendant, ne epilepsia tẽteantur. Idem castum hominem reddit Arist. & Alber.

Alectoribus Ger. (Kappaunenstein) lapis magnitudine fabæ repertus in vẽtriculo decrepiti galli, fertur reddere gestantem gratiosum, constãtem & audacem, nec nõ ad Veneris tractandã ad vnguem factum. Idem sub lingua detentus sitim sedat, vt multis experimẽtis compertum est. Idem robur virile in geniali thoro adauget fortitudinemq. & in reb. aggrediendis confidẽtiam adfert. Viris præterea fauorem conciliat, & gestantes gratiosos reddit apud mulieres. Lẽnius & Alber.

Chalcedonius collo appensus, valere traditur contra illusiones & phantasmata ex melancholia oborta Alber.

Amethystus contra ebrietatem valet, & chelonites in corpore testudinis inuẽtus, ad diuinationem, si sub lingua gestetur, præsertim crescẽte Luna, nam alio tempore inefficax censetur. Albertus.

Sapphyrus verus aqũa frigida intinctus, & oculo circumductus, sordes ex illo secum excludit. Adhæc anthraces fugat, & loco dimouet. Falsumque est omnino, quod expulso & extincto vno anthrace, vna etiam virtutem omnem cum colore perdat Sapphyrus. Nam vidi vnũ (inquit Albertus) qui quatuor annorum interiecto spatio, duos anthraces expulerat. Alber.

Iaspis (Gal. Hispa. & Ital. Iaspe.) sanguinis fluorem cohibet, aiunt etiam partum iuuare, ac gestantem castum reddere, & cor exhilarare. Porro inuenitur Iaspidis genus viride, ex quo vasa Murrhina conflantur) Porcellanas vocant. adeo viretia, vt ex Smaragdo conflata videantur Ex eius forte genere erit id quod Genuæ ostenditur, quodque ex Smaragdo esse contendunt, rarius id videndum proponentes, quo maiorẽ auctoritatem lapidi concilient. Huiusmodi vas Murrhinum aliquando mihi propositum fuit venale ducentis Pardaons siue aureis Hispanicis, cuius si ex Smaragdo conflatum fuisset, millesimam partem eo precio vix nancisci potuissem Garcias ab Horto & Alber.

Lapis Nephriticus in Nephritide maxime laudatus, ex noua Hispania defertur. Prassio similis est, qui ad viridem colorem lacteo permixtum tendit, præfertur viridior. Eum gestant varijs formis effigiatum, vt antiquitus solebant Indi, alios piscium forma, alios auium capitibus, alios psittaci rostris similes, nonnullos rotundos sphærularum modo, atque omnes perforatos, quoniam indi eos appensos gestare solebant aduersus Nephritidis, aut stomachi dolores, in quibus morbis valde commendatur. sed eius præcipua laus est ad nephriticos dolores, & ad calculum expellendum, & arenulas. Nobilis mihi notus, vnũ habet, cui nullũ aliũ cõparandũ vidi, nam cum brachio gestãs tãta

arenularum quātitate liberatur, vt, metuēs ne ei noceat tanta eiectio, interdum eum deponat nullūque amplius calculum eijcit, Sed cum dolor eum premit, denuo eum gestat, & statim leuatur, aut minuitur dolor, multarū arenularū, atque etiam calculorum expulsione. Ea etiā occulta facultate præditus est, ut ab eiusmodi dolore præseruet, gestatus, renum calorē mitigando. Ducissa Bejar ter breui temporis interuallo Nephriticis doloribus afflicta, armillam ex eo lapide sibi confecit, quam perpetuo gestat, ex eo tempore quod decennium supereat, eo dolore nunquam vexata est. Alij multi senserūt idē leuamen, eamque ob causam magno in pretio sunt huiusmodi lapides, nec, vt, initio, tam facile acquiri possunt quod soli earum prouinciarum reguli, & domini eos possideant, nec immeritò cum tam admirandæ sint illorum facultates. Nicolaus Monardis.

A

B

Lapis Tiburorum. In mari Indico ferreis hamis capiuntur pisces Tiburones dicti, maximi validissimi, pugnacissimi, & truci aspectu, qui cum lupis marinis assidue præliantur. In eorum capite terni, aut quaterni lapides, interdum plures inueniuntur, valde albi, magni ponderosiq; vt interdum libras duas pendant, & qui facile abradi possunt. Huius lapidis puluis vtilissimus fertur nephriticis, & aduersus vrinæ difficultates, & renū, vesicæque calculos, vt in Indis, Hispanisque experientia comprobauit. eum gustatum insipido esse gustu deprehendi, facultates nondum expertus sum. Idem.

C

D

De Lapidibus minus preciosis, ac primò de calidis.

Lapis caymanum. Ex nomine Dei, carthagine, alijsque continentis oris, lapides interdū adferuntur calculis fluuiatilibus similes, qui in ventriculis prægrandium Lacertorum, Caymanes appellant, inueniuntur ferocissimi sunt, ingenti ore, vt integrum hominem deglutire possint. multiplici dentium ordine, adeo magni, ut triginta duorum pedum longitudine inueniantur. Viuunt ij magna ex parte in fluminum ripis, nonnunquam in mari, ad fluuiorum ostia pariunt oua in terra, & suos catulos ibhic excludunt, testudinum more, capiuntur hamis ferreis. Quia eorum cutis prædura, omnes ictus etiam minorum tormētorum æneorum, respuit Hos lapides colligunt Indi, & Hispani, atque adeo sibi seruant, ad quartanam tollendam utile remedium. Siquidem bini eis, tempori bus vtrinque alligati, in quartanarum paroxysmo, illas tollere, aut earū calorem manifesto infringere traduntur. Bis cum lapidem temporibus cuiusdam puellæ quæ quartana laborabat, exhibui, & certe febris calorem nonnihil remisisse animaduerti, an uero febrem omnino tollat, ignoro. Nicol. monardis.

E

F

Lapis Sanguinalis ex noua Hispania delatus, Iaspidis genus est, uarij coloris, sed obscurioris, maculis, seu punctis distinctus sanguineis. Ex lapidib. Indi quasdam cordium formas, magnas, & prunas conficiunt. Valet ad fluxum sanguinis, narium, mensium, hæmorrhoidum, vulnerum, ac oris. Lapidem aqua frigida intinctam æger dextra comprimit, & subinde id facit Sic eo Indi, & nostri vtuntur. Persuasum habent Indi, imo firmissime credunt, si hoc lapide pars sanguine manans contingatur, sanguinē sisti, idq; verum esse experientia probatum est. Vtilis etiam est suspensus, aut alligatus eidē parti, vnde sanguis effluit, modo carnem cōtingat. Vidimus nōnullos hęmorrhoidum fluxu afflictos, remedium sensisse, annulos ex hoc lapide confectos in digito, continue gestando, nec nō & menstruum fluxum sistit. Idem.

Hæmatites, Germ. ein Blutstein, optimus habetur friabilis, saturato colore, niger, durus, & suapte natura æqualis, nulla sorde admista nulloque zonarum discursu. Vim habet astringētem, & excalfactoriam aliquantulum, extenuantemque Oculorum cicatrices, & scabritiem cū melle purgat, cum lacte autem muliebri, lippitudini tractis, & oculis cruore suffusis conuenit, Bibitur contra difficultatem vrinę, & fluxiones mulierum, in uino, & ab ijs, qui sanguinem reiecerunt, cum succo punici mali. Vritur ut phrygius, sine uino duntaxat Modus vstionis est, ut modice leuis aut, & bullis quibusdam intumescat. Sunt, qui eum sic adulterinum faciāt. Densam rotundamq; Schisti lapidis glebam. qualis sunt, quæ radices eius appellantur, in fictilē vrceum, qui cinerem feruētem continet, obstruunt, vbi paululum dimiserint, eximunt, attritu q; in cote probent, si hæmatitæ colorem duxit, frita sit, reponunt, sin minus, iterum in cinere condunt, & subinde conspiciunt, & periculum faciunt, nam si diutius in eo cinere relinquatur colorem mutat, moxque diffunditur. Vitiatus deprehenditur, primum lineis, quas pectinum modo per longitudinem diuisas habet, hæmatites vero, eas habet, vt sors tulit, tum colore, quē his floridum reddit, hæmatites uero profundiorem, & cinnabri similem. Inuenitur etiam in Sinopica rubrica, itemque in Magnete lapide per multum combusto, hæmatites fit qui uero per se nascitur, in Aegypto inter metalla prouenit. Dioscorides.

Pyrites lapidis genus est, a quo æs conflatur. Eligi debet æris similitudine, facile scintillas edens. Vritur sic. Melle irrigatus, molli prunæ continue flatur follibus, donec rufescat. Alij in multos carbones igni candentes lapidē copioso melle perfusum deijciunt, & vbi a l fuluū colorem uergere cœperit, extrahunt, efflatoq; cinere, rursus madefactum cremant, donec æquabiliter assiccatus, friabilis reddatur, siquidē sæpe facies summa solū vritur ita crematus, siccatusq; reconditur. Si eloto, opus sit, lauari debet vt cadmia. *Tam crudi, quam vsti vis est excalfacere, abstergere, offusam oculis caliginem expurgare, duritias concoquere, & concocta discutere. Resina exceptus excrescentia in carne cohibet.

cohibet,sed calorem quendam, & adstrictioné parit. Ita vstum,nonnulli Diphyges appellant. Dioscorides.

Lapis Asius probatur,qui pumicis colore,fun gosus,leuis,& friabilis sit,;venasque in profundo luteas habet. Eius flos est salsugo summo lapide insidens,tenui compage,colore cum albo ium punici simili,ad luteum vrgente. Linguæ autem admotus,eam leniter mordet.*Vim habet vterque adstrictoriam, & modice erodentem,admistus liquidæ pici, aut terebinthinæ, tubercula discutit·Longe validior flos existimatur.De cætero siccatus flos vetera vlcera,& cicatrici repurgantia sanat,excrescentia cohibet. tetra vlcera,& fungis similia, cum melle expurgat,'vlcerum caua e plet, & expurgat cũ melle,depascentiaque cum cerato sistit Fit cataplasma ex eo podagris,mistò fabæ lomento, & lienosis ex aceto,& viua calce. Prodest flos ex melle phthisicis linctu Fiunt ex hoc lapide folia,in quæ podagrici pedes imittentes iuuantur, siũt etiam pulueres carnem exedentes corporaque carne onusta,crassaq;extenuat in balneo, pro nitro illita.si lauare hos quispiam velit,cadmiæ modo lauabis.Dioscorides.

Lapis Thyites in Aethiopia gignitur,sub uiridi colore iaspidem imitatus,cum diluitur tamen,lacteum succũ reddit *Vehementer mordet,tenebras,quæ pupillis obuersantur,expurgat.Dioscorides.

Smyris,Germ. Smergel.lapis est, quo gemmas annularij sculptores exterge. is in Samia terra inuenitur.* Ad erodendum,& vrendum vtilis,gingiuis,quas humor vexat,prodest dentrifricio commendatur.Si deficiat, eius loco substitui potest pumex Dioscorides·

Lapis Schistos,hoc est scissilis, in Iberia Hispaniæ gignitur·Laudatissimus est, qui croci colorem æmulatur,estque friabilis, & suapte natura bene scissilis. concretione vero, & mutuo linearum,quas pectinum modo habet,discursu Ammoniaco sali similis videtur.*Vim exhibet hæmaticæ,sed ad omnia inferiorem,quin & caua replet muliebri lacte perfusus, ad prociden tia,rupta,item genarum crassitiem,& vuas oculorum,magnopere efficax est. Si deficiat,pro eo sumi potest lapis hæmatites. Dioscor.

De lapidibus frigidis.

Crystalinus, Germ Crystal. Ital. crystallo. Gall.& Hisp. Crystal. gignitur ex humore omnium purissimo,in terræ visceribus condito,vnde etiam beryllus,adamas,& alij id genus lapides proueniunt,nec non in marinorum, aliorũque lapidum,& metallorum fodinis Germaniæ Scythiæ,Cypri,Hispaniæ, sæpe in agris, ubi coloni aratro ipsius glebas effodiunt. * Idem facit, quod fere gypsum astringendo, eoque in puluerem tenuissimum tritum ex vino austero d len tericis opitul tur,nec non alba vteri profluuia compescit,lac nutr cibus auget,quin etiam cauterium ex pila crystalli fieri solet, quo delicati

A homines qui ferum candens reformidant,vtuntur.Notandum est, ex eodem crystallo oleũ arte chymica præstantissimum fieri, vt suo loco, dicetur,quod drachmæ semissis,vel integræ ad calculum ex aqua cardui benedicti datur, nec non ad lac muliebre augendum ex lacte amygdalarum,quamuis idem etiã crudus, in tenuissimum puluerem redactus,eodem põdere, ex eadeque aqua vtiliter exhiberi possit.Matthiolus, & Andernacus.

Phrygius lapis,quo infectores in Phrygia vtũtur, à qua nomen accepit, nascitur in Cappa-
B docia:Optimus habetur pallidus, modice grauis,non solida corporis compage, intercedentibus albis segmentis;ut in Cadmia. Vritur auté vino optimo perfusus,viuisque carbonibus obrutus,perflatur assidue follibus, donec mutato colore rufescat,rursus extractus eodem vino restinguitur. Hoc iterum & trinis vicibus faciẽdum,attendendum tamen ne minutim confringatur,& in fuliginem euanescat.*Vis crudo vstoque adstrictoria,expurgãs,vlceribus crustas quadantenus inducit,ambustis cum cerato medetur·Lauatur vt Cadmia.Si non sit ad manus
C eius loco Marchasita sumi potest. Dioscor.

Samius lapis in Samia terra inuenitur, quo aurifices vtuntur poliendo auro,vt resplẽdeat. Probatur candore,& duritia * Vis ei adstrictoria,& refrigerãs.Prodest stomachicis potus,sensus hebetat,verum ad fluxiones oculorũ, & vlcera,cum lacte efficax est. Partus,vt tradũt, adligatus accelerat, & conceptus fœminarum custodit.Dioscor.

Arena,Germ Sand.Ital:Sabbione. Gall. Sa-
D ble,arene,sablon Hispan.Arena, e littoribus sole feruefacta, hydropicorum tumores exugit, si capite tenus in ea obruatur.Torreri solet ad aridos fotus,pro milio,aut sale. Dioscor.

Oculus Catti laudatissimus in Zeilan inuenitur.Nonnulli etiam e Pegu aduehuntur,quos eò deferri rumor est ex regione Braman. Multo maioris est apud Indos precij, quam in Lusitania. Memini enim quendam eo misisse, qui hic sexcentis Lusitanicis aurei æstimabatur.Sed
E cum in Lusitania duntaxat nonaginta aureos æstimarent,huc relatus,&,quod nunc dixi,precio venditus est Persuadent sibi Indi, eius qui hanc gemmã possidet, facultates non posse imminui,sed semper incrementum facere,& augeri.Ego vero,quod expertus sum referã, Lineus pannus ita cõpressus,vt ipsius gemmæ meditullium siue oculum tangat, nullo igne vri posse Carcias ab horto.

De lapidibus astringentibus.

F E Cote naxia,quod ex acuendo ferro deteritur,illitum,alopecias ad pilum reducit,virginũ mammas cohibet,nec increscere patitur· Potũ ex aceto,lienem absumit, & comitialibus prodest. Dioscor.

Clodes lapis nascitur in Misnia, & Saxonia,secundum Agricolam.)* Astringit, siccat

caligines oculorum discutit. Illitus autem ex aqua, testium mammarumque inflammationes sedat. Dioscorides.

Pumex (Ger. Bimstein. Ital. pomice. Gall. pierre ponce. Hisp. La piedra esponia dicitur) probatur, qui leuis, fistulosus, scissilis, & non calculosus est, quique teri facile potest, & cādidus est. Vritur hoc modo: Cape eius quantum velis, flagrantissimis carbonis obrue, ubi igni candens sit redditus, extrahe, vino odorato restringue, iterum incensum extingue, tertia vero vstione peracta, sine, vt per se refrigeretur, & ad vsum repone. * Vis eius adstringere, gingiuas abstergere, purgat cum calfactione, quæ pupillis caliginem offundunt, explet vlcera, & ad cicatricē perducit, excrescētia cohibet. Fit ex farina eius dentifricium. Corpori crustam obducit, auellendis capillis aptus. Theoprastus author est, si quis in bulliens vini dolium pumicē coniecerit, feruorem statim sedari. Dioscorides.

De lapidibus emollientibus.

Alabastrites vocatus onyx, notissimus lapis est iis, qui Romana inuiserunt ædificia. Hallucinantur tamen, qui credunt, lapidem illum Alabastritem esse, si quo hac tempestate torno varia finguntur vasa, quibusdam subnigricantibus venis discurrentibus, pellucido læuore, materie vero adeò imbecilli, vt perum collica facile frangantur. Quandoquidem lapis hic alabastritæ species non est, sed potius gypsi materia.

Alabstrites enim, quem antiqui ad vasa vnguentaria cauabant, quo diutius vnguenta a rācore vindicarent, nascitur, vt plinius inquit, circa Thebas Aegyptias, & Damascum Syriæ. Hic cæteris candidior. Probatissimus vero in Carmania, mox in India, iampridē, & in Syria, Asiaque. Vilissimus autem, & sine vllo nitore, in Cappadocia. Probantur quam maxime mellei coloris in vertice maculosi. * Crematus resina aut pice exceptus, duritias discutit, stomachi dolores cerato leuat, gingiuas comprimit. Matthiolus, Dioscorides.

Gagates, Germ. Suartzer agstein, Gall. Agate. Hisp. El azauaie. probatur, qui celeriter accenditur, & odorem bituminis reddit, niger plerūque est squalidus, crustosus, & valde leuis. * Vis ei molliendi, & discutiendi. deprehendit sonticum morbum suffitus, recreatque vuluæ strangulationes fugat serpentes nidore. podagricis medicaminibus, & acopis additur. Nascitur in Lycia, inuenitur que prope ostia fluminis in mare excuntis flumen autem Gagas nominatur. Dioscorides.

Thracis in Scythia nascitur, in fluuio, qui Pontus vocatur. * Eadem ei vis, quæ Gagathæ, traditur aqua accendi, oleo restingui, quod etiā in bitumine accidit. Dioscorides.

De lapidibus obstupefacientibus.

Lapis Memphitus in Aegypto ad vrbem Memphim inuenitur, calculorum magnitudine, pinguis, versicolorque. * Aiunt, hunc tritum, & illitum locis quæ vrenda aut secanda sunt, sine periculo sensum eis adimere. Dioscorides.

Iaspidum genera longe plura recensentur, quam quæ à Dioscoride describuntur. Quandoquidem quædam visitur cœruleo copioso, aut glauco pingui similis, id est viridis, lacte suffusa. Alia purpurea, qualis nascitur in Phrygia. Alia rosea, & quasi floribus tincta, qualis in Ida mōte profundissimis specubus foditur. Alia ex purpura cœrulea, qualis inuenitur in Cappadocia. Alia ex rubro nigra. Alia iecoris imitatur colorem, quæ si saturatiore colore reperiatur, lineis eiusdem coloris diluti, & nigri cingi solet. Quædam niuem imitata rutilis punctis respergitur. Quædam onyche pungitur, aut ex altera parte iaspis est, ex altera onyx, proinde Iasponyx vocata. Alia, cuius altera parte sit purpurea, altera viridis, nec vtrinq; pellucens, sed qua parte virescit. In summa, varia est iaspidum natura. * Suspensus ad plura valere aiunt, nempe ad omnē sanguinis fluorem, ad protegendum conceptū, & partuum iuuandum, veneremq; inhibendā, & febrem, & hydropem fugandam. Nec desunt superstitiosi qui dicant, iaspides homines reddere gratos, potentes, ac tutos, si quibusdam magicis verbis admurmurentur, priusquam suspendantur. Matthiolus.

Opithes lapis alius est grauis, & nigri, alius cinerei coloris, alius punctis uariatus, alius lineas candidas habet. omnes allegati contra serpentum morsus, & capitis dolores prosunt, qui vero cādidas habēt lineas, * priuatim lethargo, & capitis dolorib auxiliari perhibetur. Dioscor.

De lapidibus abstergentibus.

Arabicus lapis maculoso ebori similis est. * Is tritus illitus hæmorrhoidas exiccat Eius cinis dentifricio optimus. Discor.

De lapidibus glutinantibus.

Galactines dicitur, quod lacteum succum ex se mittat, cinerei tamen coloris est, ac gustu dulcis * Ad oculorum fluxiones, & vlcera utiliter illinitur, is in aqua tritus pyxide plūbeo recōdit, ob vim glutinosā, quæ in eo est. Dioscor.

Melites est in omnibus galactitæ similis, hoc tantum differt, quod dulcissimum succum emittit. * Facit ad eadē, ad quæ Galactites. Diosc.

De lapidibus cicatricem inducentibus.

Moroctus, quem aliqui Galaxiam, aut Leucographida vocant, in Aegypto nascitur, hoc lapide quoniam mollis est, & facile diluitur, linteorum artifices ad candorem linteis indēdum vtuntur * Spiracula corporis obstruere videtur conueniens iis qui sanguinem expuunt, cœliacis & vesicæ doloribus, cum aqua potus. Iidē fluxionibus vuluæ, & impositus velleri. Mollibus oculorum collyriis miscetur, explet enim caua atq; delachrymationes sistit. Idem cerato ex-

ceptus

ceptus, vlcera quæ fiunt in terrenis partibus corporis, ad cicatricem perducit Dioscor.

De lapidibus calculum comminuentibus.

Lapis lyncis ex genere succini est, quod suæ proprietate naturæ pennas ad se trahat, quemadmodum & cætera succini genera paleas, festucas, ac leuissima quęq; alliciunt. Quantū verò à legitimo lyncurio vulgaris ille lapillus differat, qui officinis lapis l. ncis appellatur. & cuius est vsus apud seplasiarios, & medicos, qui simplicium medicamentorum scientiam negligunt, ij dijudicent, qui simplicium historias, & facultates optime norunt. Matthiolus.

Iudaicus lapis in Iudæa exoritur, glandis effigie, candidus, forma quam elegantissima, lineis inter se æqualibus, veluti torno factis, distinguitur, is solutus nullam qualitatem gustu affert. *Potest ciceris magnitudine, tritus ad cotem, vt collyrium, cum calidæ aquæ cyathis tribus potu difficultati vrinę auxiliari, & calculos comminuere. Dioscorides.

Lapides in spongijs reperti, omnibus notissimi sunt, quod rarissime sint spongiæ, quæ his lapidibus vacent *Cum vino, poti, lapides qui in vesica sunt, rumpunt. dioscorides.

De lapidibus fœtum retinentibus.

Aetites (Germ. Ein Adlerstein) lapis est veluti prægnans, cum quatitur, alio in vitreo sonante. Huius genera sunt quatuor. In Aphrica nascens pusillus, & mollis intra se, ac velut salino habens argillam suauem, candidam, friabilis, quem fœminei se us putant. Mas, qui in Arabia nascitur, durus, galiæ similis, aut subrutilus, in aluo habens durum lapidem. Tertius in Cypro inuenitur, colore illis, in Aphrica nascentibus similis, amplior tamen atque dilatatus, cęteris enim gibbosa facie. Habet in aluo arenā, iucundam, & lapillos, ipse tamen mollis, vt etiā digitis friccetur. Quarti generis Taphiusius appellatur, nascens iuxta Leucadem in Taphiusa qui locus est dextera nauigantibus ex hac ad Leucadem. Inuenitur in fluminibus candidus & rotundus Huic est in aluo lapis, qui vocatur callimus, nec quicquam tenerius. Præfertur Aphricus, & qui e nido aquilæ decerpitur. Pessimi rotundi, in fluminibus alueis inuenti. *Grauidis continet partus, cum lubricæ sint vuluæ, & parum tenaces, sinistro brachio adalligatus sed parturientibus e brachio amoueatur, & feminibus alligetur, vt sine doloribus pariant. Furem deprehendit, si quis in pane conditum offerat, fur enim malum deuorare nō poterit. Quin etiam concoctus furem coarguit, quippe decocta cum eo deuorare non poterit. Tritus, & cerato, exceptus, cyprino aut gleucino, aut alio excalfaciente, comitiales magnifice iuuat. Plinius, & Dioscorides.

De lapidibus menses cientibus.

Ostratices testæ similitudinem habet, crustosus, & in laminas fissilis, quo mulieres ad detrahendos pilos pro pumice vtuntur. *Menses drachmæ pondere potus ex vino ciet. Si quatuor diebus a purgatione bibatur, sicilici pondere, fœminis præstat ne concipiant. Cum melle autem impositus, mammarum inflammationes lenit, & nomas cohibet. Dioscorides.

De lapidibus amuletis.

Selenites lapis, quem aliqui aphroselenon appellarunt, quoniam noctu inuenitur lunę imaginem reddere, quæ cum ea quidam augetur, & decrescit, nascitur in Arabia, candidus, translucens, euis. *Huius ramenta comitialibus in potu dari iubent. Eo ceu gestamine ad amuleta mulieres vtuntur. Arbores adalligato eodem frugiferæ redduntur. Dioscorides.

Amiantus in Cypro nascitur, alumini scissili æqualis, ex quo, vt pote flexili, & telas faciunt. coniectus autem in ignem ardet, sed minimè crematus, exit splendidor.* Hic veneficiis resistit omnibus priuatim magnorum. Dioscorides & Plinius.

M. exis lapis est qui in capite bufonis inueni tur, magnitudinis miræ, est enim, vt Brasauolus author est, craneum illius animalis. Color est ferrugineus, in viridi, nitet tamen. pars exterior plana, est enim ipsum os, interior autem vere lapis est, seu potius lapida terra, quasi concreta diu. Rotundus est plerunque, & magnitudine latitudinis fabæ Ego autem habeo longiorē faba multo, & crassiorem, nec scio quomodo craneo bufonis conueniri possit, propter formā cum tamen sit genuinus. * Vires eius expertæ sunt, quod gestatus, tollit renum dolores, etiam antiquos, & lapidis prohibet generationē. Sed lotio illius etiam plurimum confert, & præsenti est auxilio. Ventriculi etiam affectibus & febribus eadem cōfert, sed, vt existimo, non omnibus Venenatis etiam ictibus, sed non magnum affert auxilium. cardanus.

De lapidibus minus preciosis alterantibus qualitate occulta.

Lapis Spongites in vino albo, vel succo raphani solutus, & potus, lapidem in uesica frangit. mizaldus.

Penterben lapidem ad se aurum allicere, ve Magnes ferrum, memoriæ proditum est a philostrato ac Tzeze.

Dissectis ante plenilunium pullis hirundinum ex prima fętura, duo lapilli reperiuntur in illarum ventriculis, quorum vnus concolor, alter vero discolor habetur. Hi priusquam terram attigerint, si in buculæ, aut cerui aluta iclu dantur, & brachio vel collo aptentur, comitiales sanabunt, nedum iuuabunt. Ex relatione eu iusdā Itali, qui se id expertū fuisse mihi asserebat, Cæterum Chelidonius lapis duplex in hi-

rundine reperitur, rufus nimirũ, & niger prior lineo panno, aut vitulino, & corio exceptus, & sub axilla gestatus, antiquos morbos, vna cum epilepsia perfecte sanat, idque præstantius efficit, in pollinem tritus bibatur. posterior valet aduersus febres Albertus.

Magnetis puluis triobolari pondere epotus ex succo fęniculi, hydropicis aquas detrahit Et magnes ipse capiti admotus dolorem omnesq; eius querelas oblitterat. Quod ex veterum commentarijs se transtulisse, scribit. Hollerius.

Omnia genera lapidum, qui in capitibus piscium reperiuntur, trita, & cum vino exhibita, colicum dolorem compescunt, & calculum, qui in renibus defixus iacet, atterunt, & cōminuūt. Galenus, & Auicenna.

Lapilli ex capite limacum, & grandiorum cochlearum eruti, stranguriosis vrinam molliũtur, illius meatus lubricando, si comminuti ex vino exhibeantur. Auxiliantur etiam parturiẽtibus, laxando, & dilatando mulieribus locos. Mizaldus.

Lapis ex capite vulturis repertus ad quoscũcunque noxios casus vtilis est. Et qui in nido vpupæ inuenitur, secretorum proditor esse fertur pectori dormientis superpositus. Albertus.

Lapis e emtus e capite piscium, qui aselli seu ὀνίσκοι vocantur, nobis vero merlucij, febrem tollit ad alligatus. plinius.

Lapis Lyncrii in carbones igniros proiectus, illos extinguit, tantum abest, ut ab illis infumatur. Nec id solum habet rari miraculi, sed si quis hanc gemmam panniculo obuolutam in eosdem carbones detruserit, non tantũ illa, sed panniculus quoq; illæsus conseruatur. prodest etiam mulieribus in enixu. Epiphanius.

Cum primum infantes ex vtero prodeunt, priusquam aliquid gustent, corallij, scrupulum dimidium diligenter tritum cum lacte nutricis hauserint, nunquam epilepsiam incurrent. Arnoldus.

Gagates hydropicis confert, fluidos dentes firmatu, & suffitu per inferna a muliebribus exceptus, vel etiam impositu, menstrua prouocāt. Albertus.

Aetites lapis verus, in aquillarum nido repertus, si fæmori parturientium admoueatur, in terna parte, non procul a pube, expeditum facilemque partũ illis procurabit, nulla propemodum enitendi difficultate. Quod se expertum fuisse in quadam heroina tradit Lemnius. Idem collo si appendatur, aut pectori, vel brachio alligetur ea parte, qua a corde versus digitũ annularem arteria decurrit, fęminis lubricum vterum habentibus, vim concipiendi adfert Et si gestationis tempore ijs partibus incumbat, fętum fulcit, vt nulla sit illius excutiendi trepidatio. Lemnius.

Lapillus in capite cancrorum reperitur figura planus, qui acerrimo aceto immissus, quotum manifestum habere deprehenditur. * Huius puluere audio multos fœliciter vti ad conterendos renum calculos. Mizaldus

A Gagatis lapidis puluisculus si in tenuissimũ pollinem redactus, ieiunæ mulieri ex uino albo exhibeatur, statim manifestabit, si sit incorrupta, vel puerperio, aut aliter maculata Nam si illico lotium ei promouerit, corruptæ virginitatis indicium erit, an minus, contrarium pollicebitur Idem etiam præstabit succinum album, seu ambra, quo dictum est modo parata, & exhibita. Cæterarum globuli e succino, ad oculorum defluxiones miro successu auxiliantur, annexi occipitio. Iidem etiam collo gestari præpediũt, ne destillationes in guttur ferantur. Bapt. Porta, & Matthiolus.

Chrystallinus lapis in tenuissimum pollinem deductus, & ex iusculo quopiam, aut vino, mulieri lactanti exhibitus, illius ubera lacte plurimo fęcundat. Mizaldus.

De lapidibus purgantibus.

Magnes. Germ. Ein magnet. Ital. Calamita piedra. optimus est qui ferreum facile trahit, colore ad cœruleum vergente, densus, & non admodum grauis. * Vim habet crassos humores educendi, si cum aqua mulsa, pondere trium obolorum detur. Sunt, qui magnetem crematũ pro hæmatite vendant. Dioscor

Lapis Armenius, Italis Verdazuro, quasi viride cœruleum dicas. Arabibus Hager armini. interrogati tamen Armeni, an apud eos nascеretur hic lapis, affirmare non potuerũt Sed Turci, & Persæ medici dixerũt, exigua quidem quãtitate apud se vidisse, verum ignorare, num ex Armenia adferetur, nec ne. Aiunt multos inueniri in Vitabado vrbe celebri regni Balaguate Hic lapis tametsi ex armenia non aduehatur, multi tamen existimant, eo qui ex germania adfertur, vti nos posse, eo delecto, qui est læuis, colore cœruleo, per quam æquabilis, & friabilis. Sed cum nec eius sit magna copia, eius loco lapidem Lazuli vsurpabimus, * Melancholiam purgat innoxie, & valide, sed tamen vomitum excitat. cuius causa plerunque est puluis admistus, ideo sæpe aqua plura lauari debet. Pondus eius est sextula, hoc est, scrupuli quatuor. aut paulo plus minusue, pro sumendis viribus. Florentini, Dioscorides, Cardanus, & Garcias ab horto.

Lapis Lazuli, quem Græci Cyaneum, Itali Azuro oltramarino, hoc est, cęruleum trãsmarinũ appellant, lapis est cœrulei coloris, qui in ærarijs argentarijs, & aurarijs venis reperitur. Optimus est, qui in aurarijs oritur, saturi coloris maculas quasdam aureas stellarum modo radiantes habẽs, qualis is esse solet, e quo fit color ille cœruleus Huius vsus esse debet magna cura adhibita, ne factitij pro eo sumantur, hos enim pictoribus relinquere debemus, natiuoq; vti, postquam bene lotus erit Lauatur, vt cadmia, vritur, vt Chalcitis. * Vim habet reprimẽtem, & modice erodentẽ crustas gignit, & exulcerat. Purgat melancholiam egregie, sed maturbat.

turbat Armenio lapide. Dosis est, vt lapidis Armenii. Gestatus confert visui communi ratione & similiter exhilarat hominem. Peculiariter autem, præcipue stellatus efficit hominem comē, bene fortunatum & diuitem. Florentini, Dioscorides & Cardanus. Inuenitur in Balagate lapi-

A disquoddam genus, quod Alaquecca, Arabes. Quequi vocant, cuius libra minutis fragmentis expoliti, regali Castellano emi potest, rata est vilitas. Huius tamē virtus reliquarū facultates exuperat Quippe qui sanguinem vndequaque fluentem illico sistat. Garcias ab Horto.

De Marinis Sectio VII.

De marinis calidis.

ALcyonii, quod vulgo Spuma Maris dicitur quinque sunt genera. Vnum spissum acerbi saporis, spongiæ facie, tetri odoris, ponderosum & piscem olens, quod plurimum in litoribus inuenitur. Alterum pinnulæ oculorum aut spongiæ simile, fistulosum & leue odorem algæ referens. Tertium vermiculi forma, & colore magis purpureum, quod Milesium quidā vocant. Quartum succidis velleribus non dissimile, multis inanitatibus hians leue. Quintum figura fundi, sine odore asperum, parte interna quodāmodo pumicosum, foris læue, acre, quod plurimum in Propontide iuxta insulam Besbicon appellatam gignitur, patrio nomine achnē vocant.* Alcyonia omnia detergunt, ac digerunt qualitatem habentia acrem, & calidam facultatem. Duo priora in fęminarum smegmata assumuntur, contra lentigines, lichenas, lepras, vitiligines, nigritias, & maculas in facie, reliquoq. corpore. Tertium iis, qui difficili vrina vexantur, aut arenulas in vesica colligunt, idoneum est, item renibus affectis, aquę inter

B cutem, lieni. Vstum autem, & ex vino illitum, alopecias replet. Postremum dealbandis dentibus aptum est, in alia smegmata, psilothraq. assumitur, cum sale mistum. Si quisquam alcyonium cremare velit, cum sale in crudum fictile mittat, & obline vasis spiraculum luto, ita fornaci mandet, & cum figlinum percoctum fuerit, extrahens ad vsus recondat. Lauatur, vt cadmia. Dioscorides & Galen.

C Flos salis, aut rectius maris flos, quem Dioscorides ἁλὸς ἄνθος nominat, salii multum dissimilis est. nihil enim aliud est, quam pinguedo quędam crocei coloris, mari. Nilo & aliis lacubus innatans, quem Valerius cordus Sperma cœti vocatum esse non modo contendit, sed ēt demonstrat. Cęterum flos salis fucatus rubrica, aut scrupulosus, improbatur. Pręterea sincerus non nisi oleo resoluitur, adulteratus non nulla ex parte etiā aqua, diluente factitium colorem.* Ad vlcera, quę cacoethe vocantur, & phagedęnas genitalium nomas & purulentas aures efficax est, oculorum hebetudines, cicatrices, albuginesq. tollit. Emplastris, vnguentisq. coloris causa, vt rosaceo miscetur. Sudorem cit,

D

luum turbat, in vino aut aqua sumptus, stomachum male habet. Additur acopis & smegmatis, quę albandi capilli gratia componuntur. Et vniuersum acris est, & feruentis naturæ, vt sal. Porro qui proprie flos salis dr, in salis fodinis reperitur, & in ipsis ĕt salignis. Med. Colon. diosc.

Ambra & ambarum Latinis, Ambar Arabibus dicitur, quod nomine omnibus, quas sciam nationibus notum est, aut variato duntaxat paululum vocabulo. Varia autem circa huius generationem Scriptorū est opinio. Siquidem alii sperma Balenæ esse asserunt, alij beluæ cuiusdam marinæ excremētum, aut maris spumam, (quę sane opiniones ratione carent, quod nullū Ambarū inueniatur, vbi frequentissimę sunt Balenæ, & vbi fluctuum reciprocatione spuma plurima excitatur) alij bituminis modo ex maris alueo emanere quæ opinio melior & veritati magis cōsona plerisq; visa est. Auicennæ li. 2. c. 63. & Serapio lib. Simpl. c. 196. scriptū reliquerunt, fungorum in rup b. & arborib. more Ambarū in mari generi, & tēpestatib. vna cū saxis interdum in litus eijci, quæ sñia verisimilior est reliquis ab Auicenna productis. Nā multū flantib. Euris magna eius copia Sofalā, & in insulas Comaro, Demgoxa, Mosambicam, totūq. eū tractum eijcitur, e Maldiuis insulis, quę ad Orientem spectant. Flantib vero Fauonijs, copiose inuenitur in insulis, quæ vulgo de Maldiua nuncupatur, corrupto vocabulo, cū de Nalediua dicendum sit, etenim Nale lingua Malabarica significat quatuor, & Diua, insulā, Nalediua igitur pronunciādum erat, quasi dicas quatuor insulas, simili plane rōne, qua angediua vocamus eas insulas, quæ a Goa Orientalis Indiæ emporio, 12. leucis distant, quod quinq; sint numero conterminæ. Ange n. eorum lingua quinq. est. Sed hæc præter institutum, non potui tamen horum non meminisse, cum in Maldiua mentionem incidissem. Scribunt ijsdem locis supra citatis, Ambarum deuorari a pisce quodā Azel nuncupato, sed qui eo deuorato, statim extinguatur. Hunc deinde vndis fluctuantem regionis illius incolæ vncis in siccum trahunt, eoq. ex[illegible]o Ambrarum colligunt, verum omne imp[illegible] præter id quod spinæ adhæserit, id [illegible] pro temporis diuturnitate purum & legitimum esse. Sed hec eorum opinio erronea mihi videtur. Nam veluti certum est, animalia quærere alimentum naturę suæ conueniens, & minime noxium (nisi forte cibis innoxijs admisto decipiantur, quemadmodum mures fallere solemus) sic etiam haudquaquam verisimile videtur, hunc piscem Ambarum venari, si eo deuorato sit periturus. Imo cum ambarum sit ex eorū numero, quæ maxime cordis vires reficiunt dixerim hunc piscem præsentaneum esse venenum, quandoquidem tam eximio medicamento deuorato petit. Scribit Auerrois 5. colligi. ca. 56. Caphurę genus inueniri natum in maris alueo, quod deinde aquis supernatet, laudatissi-

A mum vero id censeri, quod Arabibus Ascap dicitur. Quam vero eius opinio a veritate sit aliena, & tanto viro insigniq. Philosopho indigna, clarius est, quam vt multis demonstrari debeat, primum, quod Caphuram in mari nasci dicat, deinde, quod eandem, quæ frigida est & sicca tertio gradu, Ambari genus faciat, quod calidum & siccum constituit secundo ordine. Subijciemus vero nonnulla vocabula, quę apud Serapionem & Auicennam occurrunt.

B Magnum eius copiam ex regione Zing. Serapio lib. Simpl. capit. 196. ad adferri asserit. Hęc est Sofala. Nam Zingue aut Zangue Persis & Arabibus idem significat, quod niger Latinis, & quoniam totus ille maritimus Aethiopiæ tractus a nigris incolitur, Serapio eum Zingue vocat. Si Auicenna l b 2. capi. 63. epitheton illi addit Amendeli, quasi de Melinda item Salachi dicunt, à Zeilan forte laudatissima totius Orientis insula, quam falso vrbem esse Lacuna comment. in Dioscor. li. 1. cap. 20. existimauit

C cum sit insula multis vrbib. exculta. Hęc sunt quę ab Arabib. traduntur, nullus autem Grecorum, preter Actium huius meminit. Cęterū hęc mea est opinio, Veluti pro regionum natura terra interdum rubra est, vt bolus Armenus interdum candida, vt creta, nonnunquam nigricans, sic verisimile est, aut terras simili cum ambaro formæ inueniri, quod terra sit aut fungosa, aut alterius generis. Quod verum esse testatur magna eius, quę reperitur, quantitas. Siqui-

D dem inuenta sunt interdum fragmenta humanę magnitudinis, interdum nonaginta palmorum longitudinis, duodeuiginti vero latitudinis, affirmarunt nonnulli se insulam ex puro Ambaro vidisse, quam cum postea requirerent, nusquam comparuerit. Anno M. D. L V. circa promontorium Comorim, quod eregione insularū de Maldiua est, fragmētum trium fere millium pondo repertum est, sed cum is, qui inuenerat piscem, aut bituminis genus esse existimaret, vi-

E li admodum vendidit. Maximum vero quod vnquam viderim fragmentum, xv. libras pēdebat. Sed qui in Aethiopiam commercij causa nauigant, totus n. ille Aethiopiæ tractus a Sofala ad Braua vsq. Ambaro abundat. Inuenitur etiā interdum, sed raro, in Timor, & in Basil. Et anno M. D. XXX. inuentum esse audio fragmentum in Setubal Lusitanię portu. Refertum vero est plerumq. auiū rostris quas in eo nidulari credi

F bile est, interdum conchyliis testisq. osseorum permixtum inuenitur, quæ contactu Ambaro adhęrent. Porro optimum Ambarum censetur quod a sordib. maxime repurgatū est, quoq plurimum ad candorem accedit, videlicet quod cinerei sit coloris, aut quod ex venis, nunc cinereis nunc candicantib constat, lene, quodque acu perfossum, multum oleacei liquoris resudet. Nigrum improbatur, preterea candidissimum teste Serapione, quod gypso adulteratum esse existimo. Est etiam factitium ex moscho, zibe-

to, ligno aloes, ftyrace & ladano, odor autẽ rerum, ex quibus fit, & color, qui plerũque niger eft, illum prodit, preterea aquæ impofitum citius mollefcit, quam natiuum. Magna vero in æftimatione eft apud opulẽtiores Indos, eo enĩ cibis permixto frequenter vtuntur medicamẽti loco. Eius autem preciũ intenditur pro fragmentorum magnitudine, quanto enim maius eft fragmentum, tanto eius intenfius eft preciũ non fecus, atq. in gemmis. Sed nufquam maiori in precio eft, quam in Chimarum regione. Cũ enim a noftris Lufitanis eius exigua copia eo delata effet, eius precium fuit mille quingẽti aurei in fingula Cate, quod apud eos ponderis genus eft pendens uiginti vncias. Huius lucri cupiditate deinde alii mercatores allecti, tantam Ambari detulerunt eo copiam, vt nunc multo vilioris æftimetur. Porro de Ambra Nicolaus Monardis fic fcriptum reliquit. Nunc mittit nobis Florida nouis Orbis prouincia Ambar, qđ vocant Grifeum, idq. in littus eiectum inuenitur a Canaueral ad promontoriũ vfq. D. Helenæ. Varia eft circa eius originem opinio, fed verifsimũ eft, Bituminis genus effe ex fontib. in alto mari manãs, quod aeri expofitum, illico denfatur, vt folẽt pleraq. quæ fub marinis aquis tenella & mollia funt, at aqua exempta durãtur vt Corallium, Succinum. Solus Simeon Sethi & Aetius inter Græcos eius meminerunt e quib. prior, Bituminis modo e fontibus fuis manare afferit, peffimumque id effe, quod a pifcibus deuoretur. Inde conuelheture orum opinio, qui Balenarũ fperma effe afferunt, ex eo decepti, quod interdum in balenarum ventriculis inueniatur quæ illud aquis innatans nonnunquam deuorant, al mentum effe exiftimantes. Verum eft, meo tempore balenam circa Canarias captam in qua inuentę funt plus quam quatuor Ambari libræ, poftea tamen infinitas balenas cũ fuis catulis interfecerunt, fed nihil Ambari in eis inuentum eft. Non defunt, qui Ambar ex fructu quodam ad maris littus nafcente fieri dicant, qui Aprili & Maio menfibus maturefcit & odoratus eft, quem decidentem vorant balenæ, quafi fructus in alimẽtum cedens, aliud quam fanguinem & carnẽ generare poffit. Optimi delectus eft, vt nonnihil ad rubedinem tendat, album, non æque bonum, nigrum deterrimum. * Excalefacit, refoluit, roborat, quocunque tandem morbo applicetur, nam calidi eft temperamenti, & ficci, cũ pinguedine quadã, quæ illi facultatẽ emolliendi tribuit. Variæ lunt Ambari facultates. Nã cũ oleo florũ mali arantij incalẽti mortario permixtũ, & vnguenti modo apiti illitũ, illius dolorẽ leuat, cerebrũ roborat, & neruos, & frigidos, qui infarcti funt humores refoluit, ad eadẽ efficax, emplaftri modo tum Alypta mufcata affidue geftatum. Eius folus, aut cum mofcho & ligno aloes permixtæ, olfactu, cerebrũ roboratur, memoria augetur fpiritus vigor, & cordis vires reficiũtur ideoq. impe-

A ftis contagijs eius odor apprime vtilis eft, nec minus his, qui frigidis defluxionib. vexantur, cõuenit, fi capitis tegmina, atq. ẽt cubiculum, vbi dormiũt, per hyemẽ eo fuffiatur. Maxime prodeft fenib. quod illorũ fpiritus vegetet, cor & cerebrum roboret, & craffos lentofq. humores extenuet, fiue cibis indatur, fiue veftes fuffiantur, fiue cerebro cordifq. regioni applicetur, fiue vino, quo fibi faciẽ & manus abluũt, permifceatur. Scobi magnetis, galbanoq. mifcetur, &

B emplaftri modo mulierũ vmbilico impofitum, vterũ fuo loco retinet, & reliquos eius morbos profligat, eiuf autem affiduus odoratus prodeft vteri procidentijs, fuffocationib. vero in Liquid ambar diffolutũ, & xylo exceptũ, vteriq. ori inditũ. Sterilitati a frigidis humorib ortæ, hac cõpofitione mederi foleo, quæ recipit ambari partes duas, rafæ eboris tenuiffime tritæ vnã, pulueris ligni aloes partẽ dimidiã, cum algaliç momẽto fiunt catapotia, quorũ tria pendentia drachmã

C vnã fingulis triduis dabũtur, & emplaftrum vmbilico peffum vteri collo imponetur, purgatis tamen prius vt decet. Ex eo, alypta mufcata & ftyrace fit emplaftrum fenti forma, quod ftomacho appofitum, eum dolorib. liberat, & excalefacit. Ex eadem maffa factæ pilulæ, & mane fumptæ, flatus difcutiunt, concoctionem iuuat & appetentiam excitant, idem præftat ex vino odorifero mane fumpta hæc maffa. Quin etiã epilepticis fumus illius, narib. exceptus, conuenit, fi quidẽ eos excitat, & fi affidue id odorẽtur

D non tam facile, neq. tam vehementer eo morbo corripiuntur. In fumma ambarum excalefacit & ficcat cerebrũ, & cor olfactum roborat. Senib. & natura frigidis opem mirifice præftat. Quare iifdem potius quam iuuenibus, chirothecæ Ambra imbutæ concedi deberent, vino infufa temulentos efficit. Garc in Horto. Nicol. Monardi., Medici Florentini & Matthiol

Blatta Byzantia a Mauritanis Vnguis odoratus a Græcis dictus, conchylij tegumentum eft odore caftoreum referante, ad fuffitus ido-

E neum. Ipfa cu in tefta mox liquatur igni, bituminis modo, quod etiam improbe ipfa olet. Quidam albicantem odoratam magis commẽdant. * Iidem fuffitu excitat fęminas vuluæ ftrangulatu oppreffas, comitialesq. poti ventrẽ molliunt. Crematũ conchylium eadem efficit, quæ purpura, & buccinum. Medici Colonien. & Diofcorides.

De marinis frigidis.

F Corallium (Germ. Coral. Ital. Corall. Du: Coral Hifpa. El coral.) faxeus frutex eft, in marinatus, triplici conftat differentia, alba, rubra & nigra, prima eft pciofior, altera vfitatior, vltima rarior, quæ vocatur Grecę ἀντιπαθὴς Omne corallii genus refrigerat, ficcatq & aftringit, menftrua nimis profluentia cohibet potũ, fic dyfenterias iuuat, nec non fęminis profluuiũ in viris, album vteri fluorem in mulierib, reprimit,

mit, sanguinem reiicientibus medetur, contra fascinationes & venerea in collo & brachiis gestatur. quinetiam comitialibus recte alligatur. Cinis ipsius oculorum medicamentis miscetur vlcera carne explet, & cicatrices extenuat. Oleum coralliorũ chymico more de quo suo loco, paratũ rubicundissimum, scrupuli instar ex vino generoso potũ, summũ est medicinę artis mysterium, ad omnes partium, tum interiores tũ exteriores affectus euellendos, comitialẽ sane quinq. septimanarum spatio, tum in pueris tum in iuuenibus propellit, similiter omnes albi vteriq fluores, & sanguinis, quacunque parte manentes sistit. Diascorid & Ander.

Margaritæ prægrandes Vniones Latinis dicitur, minores Latinis margaritæ simpliciter, Germ. Perlin. Ital. Perse. Arabibus & Persis Lulu, Indis Moti, in Malauar Mutu, Lusitanis Aliofar, quod Arabice sonat de Lulfar, id est, portus in mari Persico, vbi laudatissimæ generantur. Nam tametsi Barẽ, Catifa, amarẽ, aliq. huius maris portus eas laudatas mittant, quia tamen nostris notior fuit initio hic portus, ab eo, nomen margaritæ indiderunt, lingua Arabica Aliofar. Hinc etiam fit, vt illæ Orientales appellẽtur. Quoniam hic sinus Persicus Orientalis sit, si cum nostra Europa conferatur, Generantur etiam Margaritæ a promontorio Comorim, ad insulam vsq. Zeilan (quæ captura & piscatio Regis Lusitaniæ est) sed minutiores maxima ex parte, nec cũ superioribus conferendæ quæ magnæ sunt & omni dote absolutissimæ) ideoque etiam viliori emuntur. Generantur & in insula Burneo quæ tametsi sint grandes, formę tamen eleganti a superioribus vincuntur. Sic & non nullas Chinarum regio mittit, sed viles. Certũ est etiam in nouo Orbe inueniri, verum nulla ratione cum Orientalibus sunt conferendæ. Nam aut obscuræ sunt, & nubilibi coloris, aut nullo orbe læuoreq. commẽdantur. Origo atq. genitura est e conchis, haud multum ab ostrearum conchis dissimilib. Conchæ autem quæ superiori maioris parte natnar, grandiores Margaritas generant, quæ vero in alto mari degũt, minutiores proferunt. Hæ conchæ aeri expositæ siccantur, & fere pandunt, in quarũ carne inueniũtur Margaritæ nunc multæ, nũc paucæ pro concharum magnitudine. Inueniuntur & in nostratib cõchyliis ostrei-ve, sed minus nobiles. Omnium autem pręstantissimæ ad generandas Margaritas censentur ex conchæ leues & candidæ, quas eius regionis incolæ Cheripo appellant, ex quibus cochlearia poculaq conficiuntur. Verum Cheripo non id est conchyliũ, quod vulgo Matrem perlarum vocamus. Nã id Chanquo incolæ vocant, ex quo videlicet mẽsæ, cistulæ, spherulæ precariæ fabricãtur, quod licet parte externa rubrum sit, & impolitũ, interna tamen lęuissimum est, & aspectu pulcherrimum. Deuehitur id cõchylium Bengala mercimonij gratia, vbi expolitur, & poculi vices

A suppler, maxima tamẽ ex parte cõficiũtur ex eo armillæ, & alia opera. Fuit enim olim illic con consuetudo, vt nullæ nobiliores virgines copulari possent, nisi huius generis armillis brachia ex ornata haberẽt. Nũc vero desiit ista consuetudo, eaq. ob causam viliori emũtur hæc cõchylia. Habẽt mercatores huius regionis cuprea quędã instrumẽta multis foraminib. pertusa, quib. precia Margaritis imponere solent. Nã quæ per instrumentũ minorib. foraminib pertusum trans

B seũt Margaritæ vnius sunt precij, vendũturq, per drachmas. Quæ per instrumentum maiore paulum foramina habens maioris sunt precij, & ita deinceps pro foraminũ, quib instrumẽta prædita sunt, quibusq. Margaritæ transmittũtur, magnitudine, precia intẽdentes. At quæ adeo sunt minutę, vt perforari nõ possint, arte.n, perforãtur non natura, vt fabulantur quidã (cedũt officinis, qua de causa in Europã exportantur Harũ vncia duob. forte assib. Gallicis vęnit,

C Maximę, quę ad promõtoriũ Comori generatur Margaritę, pendebãt centũ frumenti grana. Talũ preciũ mille quingentorũ aureorũ in singulas esse solet. Multo maiores ego vidi quas in insula burneo captas afferebãt, sed non eratelus elegãtię. cuius superiores. Vidi aliã hic captam, quę centũ sexaginta grana tritici penderet. Senectute pondus earum minui, & coloris elegãtia immutari creditur. Diu aũt oryza leuiter confracta, & sale versatas, pristinũ vigorẽ & fulgorem recuperare expertus sum. Certũ est, mar

D garitas post plenilunĩũ captas cũ tempore minui, & decrescere. Quæ vero ante plenilunium capiuntur, huic vitio nequaquã sunt obnoxiæ. Cæterũ raro in Medicũ vsum venit Margarita apud Indos. Mauritani vero frequenter, nostro more Margaritas cordialib. medicamentis iniiciunt. Porro Margaritæ, siue vniones sint cãdidi corpulẽti, orbiculares, ponderosi, integri, non perforati quia dũ ferri acie perorantur, ære inficiũtur, vires q. earũ immutantur.* Ad cordis affectus pręcipuã opẽ ferunt. Quinetiã collyriis ad

E mixti oculorũ nubeculas detergũt, & aquam eo defluẽtem absumunt. In antidota, vel puluercs cor roborantes recipiuntur. Oleum ex iis paratum de quo suo loco, ad neruorum resolutionẽ conuulsionẽ, marcorem senilem & phrenitidẽ conducit. si grana sena ex humore aliquo sumãtur. Corpus sanum conseruat, lęsum pristinę sanitati restituit, lac muliebre emendat, augetq. &c. Ander. & Matthiol.

F *De marinis astringentibus.*

Ambra citina (Lat. Succinum Gręc ἤλεκτρον Germ Augstein. & Arab. Carabe dicta. ex quorundam sententia nascitur e liquido bitumine quod e littoribus defluant in mare, concrescit eo quo videmus modo. Reperitur in Germanię maritimis, procellis in litus prouoluta. Eius sunt aliquot genera, fulua quæ pellucida est. cãdida, & similib. alus coloribus prędita. Candida

da verò, quod leuior sit, & odoratior, optima cẽsetur. Probatur ea, quæ attritu calefacta, illico paleas, aliasque res minutas ad se trahit, & quę accensa bituminis odorem reddit. *Exiccata leuiter calefaciendo, ideo etiam ad humidos capitis morbos valet. Fumus eius comitiales restituit, tussi immoderatæ, & capitis defluxionibus medetur, dentium dolores mitigat, menses prouocat, vteri strangulatum singulariter compescit, grauidis gestationem leuiorem reddit. In puluerem redactum ex vino propinatur, ad album vteri fluorem, naturaliaque corroborãda, sanguinem reijcientibus, & tabidis conuenit, profluuio seminis ex ouo molli, vel succo portulacæ, quotidie drachmę instar assumptũ succurrit, intestinorum difficultati, & sanguinis ex naribus fluori subuenit, parturientibus drachmæ semissis pondere ex vino albo potui datur, ad fœtum maturandum, partumque accelerandum vtile, quod sæpe experientia dicimus. ad vrinæ difficultatem, simili pondere, ex aqua saxifragiæ bibitur. Quidam nuper ea cum semine paliuri ex vino epota, vrinam quindecim diebus retentã excreuit. Articulari morbo conducit, si eius drachma semissis ex ligni Indici decocto, vncijs duabus exhibeatur. Oleum quod inde, de quo suo loco, per chymiam singulari industria paratur, incidit, extenuat, aperit, & discutit, vnde ex vino maluatico, vel alio liquore exhibitum, calculos vrinamque educit. in strangulatu vteri efficacissimum est, si naturalia, & os eius ipso inungantur. Medici florentini, & Andernecus.

De marinis emollientibus.

Bitumen, Græc. ἄσφαλτος. Ger. Bech. Gall. Terrelimonense. Ital. Bitume. Hisp. Elbetum dictum est veluti terræ adeps, qui facillime ignẽ concipit. Duum est generum. Quod liquidum est, vt oleum, vulgo petroleum vocatur, omnibus notum. Aliud densum picis modo, quod antequam concrescat, liquidum aquis supernatare solet. Huius generis est, quod in Iudæa nascens peculiariter asphaltos dicitur, videturautem id esse, quod vulgo sic hodie vocatur. Eius vero probatio est, vt purpurę modo splendeat, sitque ponderosum, & validum odorẽ vibret. Nigrum autem, & sordidum, vitiosum est. Adulteratur pice. quod color niger indicat, & picis odor. *Bitumen omne discutit glutinat, emollit, ab inflammatione tuetur, vulnerarũ procidentias strangulationesque olfactu, suffitu, impositu emendat, &c. Dioscor. & Florentini.

Bitumen Iudaicum alijs omnibus præfertur colligiturque in mari mortuo, quod Galeni tẽpore adulterari non poterat, sicuti in libro de Antidotis scribit, fortasin quia in tanta copia afferebatur, & propter splendorem ipsius ita erat notum, vt quicquid illi commistum fuisset, facile illius viuidum quamuis nigrum colorem in naturale amisisset, ideoque cum Dioscorides quod [illegible] solebat adulterari, dicat, hos duos auctores manifeste inter se discrepare videbitur, nisi eo pacto quo diximus, eos intellexerimus. Imo relicto Galeno hac in parte potius Dioscoridi erit adhærendum, cum videamus nostro quoque tempore ita adulterari, vt admodum parum boni, & legitimi aduehatur, ideoque ex eo patet, quod non colore illo splendido instar purpure, sicuti vult Dioscorides, sed potius nimium nigro, & quasi emortuo præditum sit. Animaduertendum autem est, quando dioscorides illud laudat, quod splendet instar purpurę non accipiendum esse quasi Bitumen esset purpureum, sed quod tantum habeat illam viuacitatem coloris, & quod ita splendeat, quemadmodum purpura. Nam purpureum proprie significat illam gratiam, & viuacitatem, quæ in vnoquoque colore, qui gratus est oculis, & delectat visum, inesse prodest, & vulgo nunc Chremesinus color vocatur. Quæ vox non vni tantum colori destillata est, sed multis, & fortasse omnibus. Hactenus etiam nos Chremesinum rubrum purpureum, quod Pauonazzo vulgò vocant, & incarnatum: & non dm, est, quod chremesinum etiam albo, & viridi colori sit attributum, tam in pannis quam serico ipso, & si modum reperirent, etiam alijs coloribus poterit adiungi hoc vocabulum, vt dicatur luteum Chremesinũ, nigrum chremesinum. Et sic possumus dicere Purpureum rubrum purpureum russum, sine, vt vulgò vocãt, incarnantium purpureum phœnicinum, & purpureum nigrũ, nimirum his istis coloribus conciliettur ille splẽdor gratus oculis, quem hac voce exprimere voluerunt. Vnde Horatius Cygnos vocat purpureos, nam præter illam albedinem, accedit ista splendoris venustas, qua simul oculos, & animam oblectant, & ab alijs nix purpurea vocatur, & vergilius dicit crines, purpuræos item Cicero in suis Academicis quæstionibus ait, Mare esse cæruleum, sed quando aqua remis agitetur, fieri purpuream, cuius rei in promptu ratio est, quia aqua cõmoto ex illa parte summis aliquod, quo antea carebat, recipit, & ita illuminata hoc nomen sortitur Non tamen est negandum, vt plurimum hoc nomen purpurę attribui rubro, & pauonaceo, vt Itali loquuntur. quia hi duo colores tam arte quã natura expressi obtinẽt illã gratiam Hocque nonnihil a proposito diuertẽte pluribus exponere volui, ne dubius lector remaneret, quomodo bitumen vocaretur, purpureum, & fortasse conijceret esse violaceũ, aut rubrum, ideoque pice nigra adulterari non posse. Redeuntes itaque ad Bitumen, videmus cõmuniter non reperiri laudabile, qui tamen diligens fuerit Venetijs, quod Dioscoridis descriptioni plane conueniat, comparare poterit.

Quod Babylone natum Naphtha vocatur, bituminis candidi aut etiam nigri colatura est. Vis ei ignium rapax. Huius loco, quia ad nos nõ adfertur, nostro petroleo vti possumus, quẽadmodum etiam asphalti loco si dubium esset, an asphaltus sit bitumen Iudaicum, [illegible] quis aa-

tius

tem asphalti modo densare volet, vase eneo aut A ferreo illud coquet, & quia facile flammam con cipit, flamma, panno lineo madente in vas, vbi percoquitur, demisso, extinguetur. Hac ratione concretum petroleum pro naphtha, & asphalto vsurpari potest. Extenuat, penetrat, siccat, digerit, omnemque materiam frigidam ex quauis corporis parte absumit: morbū comitialē, membrorum resolutionem, conuulsionem neruorum, articulorumque dolores mitigat, lienis, renū, ve B sicæ, vterique frigidiores affectus sanat. Medici Florentini, Dioscorides, & Andernacus.

Pissasphaltus in Appollonia Epirotarum nascitur, appellatur autem sic, quod mistam bitumini picem redoleat, & Mumia Arabum esse, creditur, tametsi mumiam etiam appellet, confectionem quandam, qua cadauera condiūtur. Factitia etiam est pissa [illegible], admixta pice bituminai. *Secundo ordine tum siccat, tum excal C facit, capitis dolores frigiditate obortos absq; humorum præsentia mulcet. Medetur hemicrania, paralysi, oris distractionibus, comitialibus, vertiginosisq; si ex amarci aqua naribus immittur. Leucoij oleo, siue hyosc amo graui pondere subacta, ad aurium dolores frigidos vtiliter in earum concauitatem infunditur. Prodest gra tuor granorum pondere ex thymbræ decocto resolutæ, gulæ cruciatibus. Epota ex ziziphorū, D hordei, vt myxtorum decocto tribus diebus cōtinuis, tussientibus opem nō modicam præstat. Granorum item quatuor pondere sumpta ex aqua menthæ, cordis affectus remouet, cum decocto verò cumini, ammi, & cari, tum vētriculi, tum intestinorum flatus discutit. bibitur vtiliter ab alto deuolutis ex siliquæ Aegyptię medulla, additis Lemnia asphragide, & rubiæ radice. Hausta trium vel quatuor granorum pōdere singultum inhibet, si tamen ex cumini, & a E re singultum inhibet, si tamen ex cumini, & apij decocto assumatur. Eri hinis imposita, additis moscho, castoreo, caphura, & oleo balanino narib. cōmode inditur ad diuturnos capitis dolores, præsertimq; cum adhibitis aliis cōtumax morbus non soluitur. Gargarizatur cum oxymelite aduersus anginam, & ad lienis affectus ex cari decocto, vtiliter bibitur, & contra lethalia venena ex decocto tribuli marini, & fœtidi la F serpitij gummi iuuamento non medico sumitur. item ex mero contra scorpionum ictus bibitur, ictisque locis cum recenti bubulo butyro vtilissime imponitur. Adstringit mumia illita externa sanguinis profluuia, pota vero interna proinde perutilis ad cruentas excreationes. Ex caprillo lacte pota, opitulatur exulceratę vesicę internis penis desquamationibus, & vrinam ægre cōtinentibus. Non desunt, qui credūt, humanorum cadauerum ossa in puluerem redacta, & in potu exhibita, variis corporibus languoribus prodesse, os suum vnicuique membro tribuentes. Si deficiat, eius loco Asphaltum officinarū, aut picē cū bitumine mixtā sumemus. *Medici florentini dioscorides Matthiolus, & Arabes.*

De marinis abstergentibus.

Purpuræ, Germ. Merschnecken. Ital. Porpore. Gal. Pourpe. Hisp. Le conche de carmelie color sunt pisces marini, eius sane generis, quæ testa integuntur. Hæ illum magni prætij liquorē retinet, purpureū proprie dictū, tingendis regum vestibus expetitum. Hunc in medijs faucibus genit, candida quadam vena cōclusum, colore nigricantis rosæ pellucidū. Viuas capere conté dunt, quia cū vita sua succū illum euomunt. latent circa canis ortum tricenis dieb. Congregātur verno tēpore, mutuoq; attritu lentorem cu iusdā cerę saliuāt. Lingua purpuræ digitali longitudine, qua pascitur perforando reliqua conchylia, tanta duritia aculeo est. Capiuntur aūt purpuræ paruulis rarisq; textu veluti nassis, in alto iactis. Inest ijs esca, mordacesque conchæ, quales mitulos videmus has semineces, sed red C ditæ mari auido hiatu reuiuiscentes, appetunt purpuræ porrectisq; linguis infestāt. At illę aculeo extimulatæ claudunt sese, cōprimuntq; mordentia, ita pendentes auiditate sua purpurę tolluntur. Aqua dulci necantur, & sic ubi flumina merguntur, alioqui captę dieb. quinquagenis viuūt saliua sua. Anno magnitudinem implēt, celerrimeq; crescūt, quemadmodum conchylia. *Purpurea vsta exiccata, dentes abstergit, D excrescentias in carne cohibet, vlcera purgat, & ad cicatricem perducit. Diosco. Plinius, & Matthiolus.

Buccinum in purpurarum genere est, ad similitudinem eius buccini, quo sonus editur, vnde & causa nomini, ex rotunditate oris in margine incisa. Sed maior est purpura, cuniculatim procurrente rostro, & cuniculi latere introrsus tubulato, qua proferatur lingua. Cui circum or bes aculeati, qui buccino non insunt, sed vtrisq; E orbes totidem, quod habent annos. Buccinum nō nisi petris adhæreat circaq; scopulos legitur. Eadem præstant concremata buccina, sed vehemētius vrūt. Si quis salis plena fictili crudo adurat, dentifricio conueniūt, ambustis vtiliter illinūtur, quibus solui medicamentum non oportet, nam postea quam vulnus cicatricem duxerit, ipsum in teste modum induratū, sponte sua F decidet. Fit etiam calx e buccinis. Buccinorum carnes ori gratæ sunt, & stomacho vtiles, sed aluū non molliunt. Dioscorides & Matthiolus.

Cionia vocantur purpurarum, buccinorūq; mediæ partes, circa quas testæ volumen clauiculatim intorquetur. Cremata simili modo, maiorem purpurris, buccinisque facultatē vrendi consequuntur, quoniam apprimendi naturam obtinent. Dioscorides.

Quales Mituli sint in Italia, qui hac nostra tempestate explicauerint, hactenus inueni neminem, præter vnū Massarium Venetū, qui eos mitulos putat, quos Adriatici accolæ vulgo appellant Muscioli, quasi musculos dixerint. Cuius opinio nobis maxime probatur, quippe quod & forma, & nomine conchylia ita vocata legitimos referant mitulas. Sunt enim tellinis paulo maiores

maiores, testa exterius lineis quibusdam scabra intus vero pellucida,& tota pondere leuis. Cæterum Mituli in Ponto laudatissimi. * Cremati eundem buccinis effectum præbent priuatim plumbi more eloti, oculorũ medicamentis cum melle vtiles habentur, palpebrarum crassitudines absumũt, albugines purgant,& cætera quę oculis caliginem offundunt · Carnes eorũ ad canis morsus utiliter imponuntur. Dioscorides & Matthiolus.

Tellinae in Italia, præsertim Romæ, notissimæ sunt, ubi plurimæ venales circumferũtur, quod edendo sint & ori admodum gratæ, si tamen ab arena optime repurgentur. * Recentes Tellinæ aluo vtiles, sed maxime ius eorum. Sale itæ vruntur, tritæque in cinerem,& cum cedria instillatæ, auulsos palpebrarum pilos renasci nõ patiuntur. Dioschorides,& Matthiolus.

Chamæ præter cæteras conchas id sibi peculiare asciuere, quod plerunque in litore hiantes inueniuntur. Idcirco' eas recte chamas dici posse putauerim, quæ in marinis oris, pãdentes sese læui testa cõtectæ reperiuntur Harum quã plurimæ in Adriatici litore sunt. * Chamarum, aliarumque conchularum in exigua aqua decoctarum ius, aluum ciet. id cum vino assumitur. Idem.

Cochleae marinæ in Italia mediterraneis perquem raro in cibis ueniunt, quanquam ijs, qui maris lithora inhabitant, frequentiori sint vsui. * Stomacho caro: donea, & facile aluo excernitur. Crematæ nimium testæ exsalefaciendi,& vrendi naturam sortiuntur, purgãt lepras vitiligines, dentesque emendant oculorũ cicatrices, et uitia cutis in facie, albugines, ac uisus hebetudines, si cũ carne sua ustæ, tritæq; ex melle illinantur. Crudæ cum tegumentis impositæ aquæ inter cutem tumores exugũt, sed non ante soluantur, quam omnis hauriatur humor Podagricas inflammationes leniunt, impactos; corpori aculeos illitæ euocant, menses tritæ & admotæ ciunt. Carnes earum cũ thure, et myrrha illitæ, cum vulnera alia, tũ maxime quæ nerui acceperunt, conglutinant, tritæ in aceto, sanguinem naribus erumpentem inhibeant. Viuæ corpus, & præsertim Aphricanæ cum aceto deuoratum, stomachi dolores mitigat trita cum testa, vino & myrrha, si exiguum inde bibatur, coli. vesicæq; cruciatus sanat· Terrestris pilos incommodos replicat, si quis abraso, cũ lentore eius, pilum attingat· Dioscorides, matthiolus.

Cancrorum exustorum cinis, qui duo cochlearia e pleat, adiecto dimidio radicis gantianæ, modo, triduo potus cum uino, magnopere, prodest canis rabiosi morsibus, rimas pedum, sedisque, perniunculos, carcinomata, cum decocto melle lenit. Triti crudi, potique ex asinino lacte, auxiliantur contra serpentium phalangiorumq; morsus, atq; scorpionum ictus. Decocti autem,& cum iure esitati, ijs prosunt, qui tabe conficiuntur, aut leporem marinum hauserunt. Necant scorpiones triti,& cum ocimo admoti. Possunt eadem marini, verum inefficacius omnia præstant. Dioscorides.

Est Sepiis in dorso os candidum, superiori parte durũ ac lęue, inferiori autem fungosa quadam medulla repletum, quæ, & leniter aspera, & ligni modo frequentibus uenis distincta uisitur * Expetũtur Sepię ossa aurifabris, facile enim in partem illam fungosam annulorum, cæterarumque rerum formas imprimas, quæ metallis igne colliquatis expleri solent. Matthiolus.

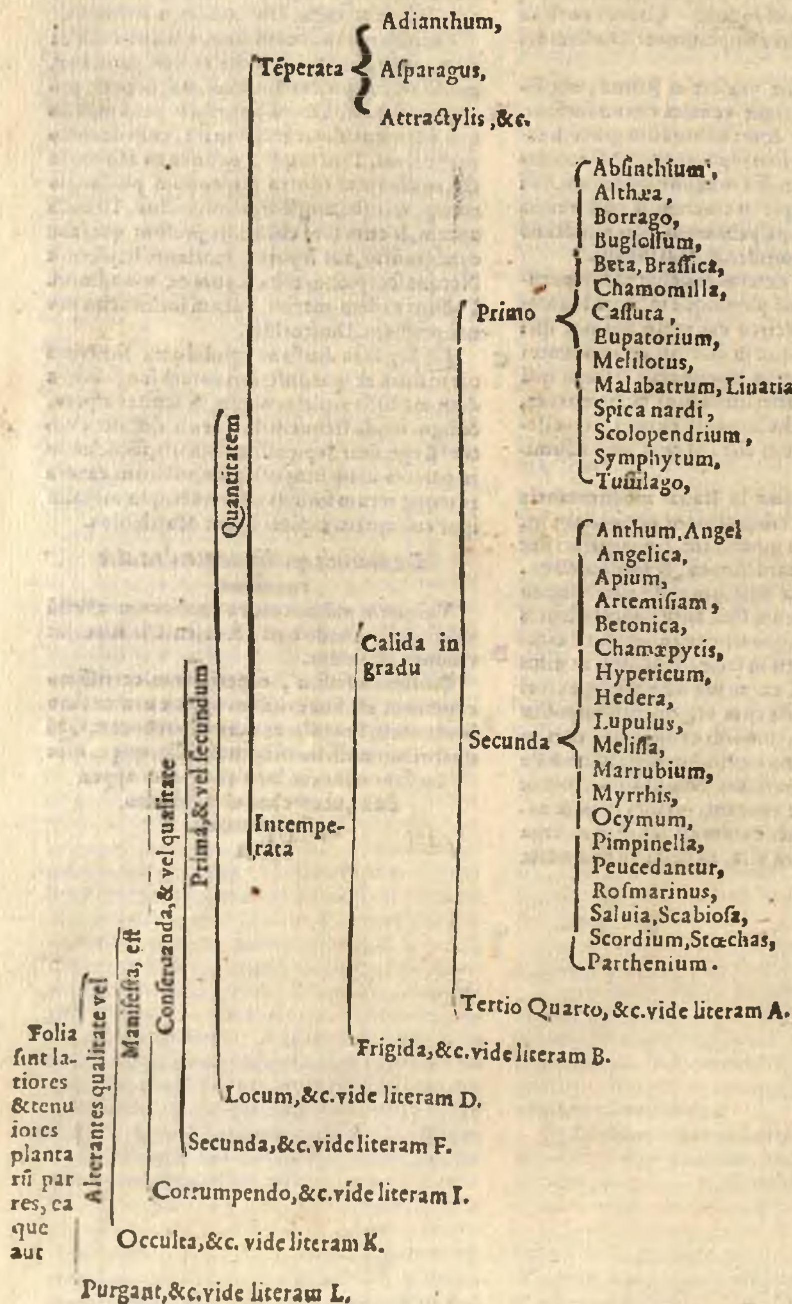
De marinis qualitate occulta alterantibus.

Vnionum puluis contra cardiacum affectũ valde pollet, modo ueri, & orientalis fuerint vniones. Mizaldus.

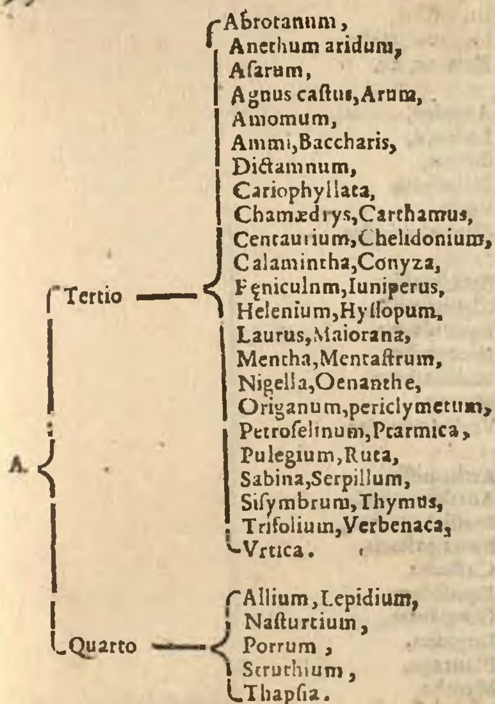
Bituminis suffitu, experimento certissimo cõpertum est, siue crudum sit, siue uratur, mulieres utero strãgulatas exemplo reuocari. Quãobrem nonnulli fœminarum collo, quę ei morbo sunt obnoxiæ, lana exceptum appendunt, ut cerebro ol facto paroxysmum arceat.

Idem.

De Animatis sine sensu à terrestribus, hoc est, ex plantis & arboribus sumptis, & primo de Foliis Sectio VIII.

A. Tertio

A.
Tertio
Abrotanum,
Anethum aridum,
Asarum,
Agnus castus, Arum,
Amomum,
Ammi, Baccharis,
Dictamnum,
Cariophyllata,
Chamædrys, Carthamus,
Centaurium, Chelidonium,
Calamintha, Conyza,
Fœniculnm, Iuniperus,
Helenium, Hyssopum,
Laurus, Maiorana,
Mentha, Mentastrum,
Nigella, Oenanthe,
Origanum, periclymenum,
Petroselinum, Ptarmica,
Pulegium, Ruta,
Sabina, Serpillum,
Sisymbrum, Thymus,
Trifolium, Verbenaca,
Vrtica.
Quarto
Allium, Lepidium,
Nasturtium,
Porrum,
Struthium,
Thapsia.

B.
Frigida in gradu
Primo, vt
Atriplex,
Fumaria,
Lapathum,
Malua,
Myrtus,
Parietaria, &c.
Secundo
Blitum,
Chondrilla,
Lactuca,
Intybum, seu Endiuia,
Cichorea,
Hyacinthus,
Oxalis, seu acetosa,
Plantago,
Polygonum,
Psyllium,
Rhus obsoniorum,
Solanum.
Tertio.
Portulaca,
Mandragora,
Semperuiuum,
Hyoschyamus, &c.
Quarto
Cicuta,
Papauer.
Humida,
Sicca.
Vide in seqq. signum C.

C Folia

- Humida in
  - Primo
    - Bugloſſum,
    - Intypum, Malua,
    - Helxine, &c.
  - Secundo
    - Atriplex,
    - Lactuca,
    - Blitum,
    - Portulaca,
    - Viola,
    - Nenupharis, &c.
- Sicca in
  - Primo
    - Beta, Braſſica,
    - Chamomilla,
    - Fœniculum,
    - Hiacynthus,
    - Malabathrum,
    - Myrtus,
    - Verbaſcum, &c.
  - Secundo
    - Arthemiſſia,
    - Anethum viride,
    - Braſſica marina,
    - Burſa paſtoris,
    - Caſſutha,
    - Equiſetum,
    - Gingidium,
    - Intybum,
    - Plantago,
    - Mentha,
    - Menthaſtrum,
    - Spica nardi,
    - Roſmarinus,
    - Verbenaca,
    - Virga paſtoris,
  - Tertio
    - Abrotanum vſtum,
    - Anethum vſtum,
    - Apium,
    - Aſarum,
    - Ammi,
    - Abſinthium,
    - Calamintha,
    - Chamædrys, Filix,
    - Hyſſopum,
    - Maiorana,
    - Marrubium,
    - Millefolium,
    - Origanum,
    - Peucedanum,
    - Petroſelinum,
    - Pentaphyllum
    - Polium,
    - Ptarmica, Rhu obſoniorum,
    - Ruta,
    - Sabina,
    - Salix,
    - Siſymbrium,
    - Trifolium,
  - Quarto
    - Allium, Naſturtium,
    - Ruta ſylueſtris,
    - Sinapi, &c.

D Secūdum locum
- Calefaciūt
  - Caput
    - Betonica Chamomilla,
    - Calamintha, Fœniculum
    - Folium, Folia lauri,
    - Maiorana, Melilotum,
    - Pulegium, Pœonia,
    - Ruta, Satureia, Saluia.
    - Serpyllum,
    - Siler montanum &c
    - Stœchas, &c.
  - Pectus
    - Betonica,
    - Capillus Veneris,
    - Hyssopus, Melissa,
    - Prassium,
    - Serpentaria,
    - Vrtica,
    - Scabiosa, &c.
  - Cor
    - Borrago, Buglossa,
    - Melissa,
    - Folia citri, Enula,
    - Ocymum,
    - Rosmarinus, &c.
  - Schomachum
    - Absinthium, Fœniculum,
    - Mentha, Serpyllum,
    - Saluia, &c.
  - Hepar
    - Absinthium, Asarum,
    - Eupatorium,
    - Fœniculum,
    - Fumus terræ,
    - Hyssopus, Spica,
    - Origanum.
  - Splenem
    - Absinthium, Asarum,
    - Calamintha,
    - Cuscuta, Thymus,
    - Eupatorium,
    - Nasturtium,
    - Scolopendria,
    - Epithymum, &c.
  - Renes & vesicam
    - Eruca, Parietaria,
    - Pentaphyllum,
    - Saxifragia,
    - Spica nardi,
    - Vrtica, &c.
  - Matricem
    - Arthemisia, Calamintha,
    - Pulegium, Ruta,
    - Sabina, &c.
  - Iuncturas
    - Costus, Eupatorium,
    - Chamomilla, Hypericum,
    - Melilotum,
    - Nasturtium,
    - Rosmarinus,
    - Ruta, Saluia,
    - Stœchas, &c.
- Frigefaciunt, &c. Vide literam E.

D Fri-

F. Frigefaciunt
- Caput
  - Fumus terræ,
  - Folia salicis,
  - Iusquiamus, Lactuca,
  - Lupulus,
  - Nenuphar, &c.
- Pectus
  - Mora Celsi,
  - Papauer, &c.
- Cor
  - Acetosa,
  - Nenuphar,
  - Borrago, &c.
- Stomachum
  - Myrtus,
  - Portulaca,
  - Prunella,
  - Solatrum,
  - Semperuiuum, &c.
- Hepar
  - Cichorium,
  - Endiuia, Lactuca,
  - Portulaca, Solatrum,
  - Nenuphar, Lupulus,
  - Fumus terræ, &c.
- Splenem
  - Lactuca,
  - Endiuia,
  - Cichorium, &c.
- Renes & vesicā
  - Endiuia, Lactuca,
  - Potulaca,
  - Plantago,
  - Nenuphar,
  - Semperuiuum, &c.
- Matricem
  - Endiuia,
  - Lactuca,
  - Menuphar,
  - Portulaca,
  - Semperuiuum, &c.
- Iuncturas
  - Endiuia, Lactuca,
  - Hyoscyamus, Psyllium,
  - Semperuiuum,
  - Solatrum, Myrtus,
  - Gramen,
  - Folia salicis,
  - Folia vitis, &c.

F Secunda

- Astringunt, vt
  - Absinthium, Amomum,
  - Agnus, bursa pastoralis,
  - Brassica cocta,
  - Cypressus, equisetum,
  - Ebulus, hypocisthis,
  - Hedera helxinæ,
  - Hieracium, Intybum,
  - Lauri folia,
  - Lysimachium. Melilotum,
  - Myrtus, mentha
  - Oxalis, polygonum,
  - Pentaphyllum. psillium,
  - Plantago, portulaca,
  - Folia quercus,
  - Ruta, Rhu obson.
  - Semperuiuum, Salix,
  - Verbascum, Vitex, Vitis,
  - Asperula odorata, &c.
- Aperiun, vt
  - Allium,
  - Cepa,
  - Cyclaminus,
  - Dulcamara, &c.
- Emolliunt, vt
  - Atriplex,
  - Althæa,
  - Cupressus,
  - Laurus,
  - Malua,
  - Psillium, &c.
- Indurant, vt
  - Portulaca,
  - Lenticula palustris
  - Semperuiuum,
  - Solanum, &c.
- Extenuant, vt
  - Arthemisia,
  - Chamæmelum,
  - Hyssopus,
  - Iuniperus,
  - Pulegium,
  - Stœchas, &c.
- Discutiunt, ut
  - Abrotanum, Althæa,
  - Anethum, Adianthum,
  - Atriplex, Brassica,
  - Chamæmelum,
  - Lilijfolia,
  - Malua, Mentha,
  - Meldotum, origanum,
  - Ruta, Stœchas,
  - Sampsuchum, &c.
- Extrahunt, vt
  - Anagallis,
  - Aristolochia,
  - yclaminus,
  - Dictamnus,
  - Porrum,
  - Thapsia, &c.
- Suppurant, &c. Vide literam C.

G. Folia alterantia

- Suppurant, vt
  - Amomum,
  - Althæa,
  - Smyrnium, &c.
- Abstergunt, vt
  - Anagallis,
  - Arobatum,
  - Asparagus,
  - Asplenos, atriplex,
  - Absinthium,
  - Beta, chamæpitys,
  - Cassutha, Lichen,
  - Marrubium,
  - Parietaria, Salicis folia,
- Glutinant, & cicatricem ducũt
  - Althæa, Anagallis,
  - Centaurium,
  - Chamæpitys,
  - Chamædrys,
  - Equisetum,
  - Eupatorium, Ebulus,
  - Fragaria, Isatis,
  - Myrtus, Plantago,
  - Quinquefolium,
  - Symphytum maius,
  - anicula,
  - Tormentilla,
  - Verbenaca,
  - Herniaria,
  - Nicotiana, c.
- Flatus discutiũt vt
  - Absinthium, Allium,
  - Anethum, Apium,
  - Chamæmelum,
  - Epithymum,
  - Fœniculum,
  - Iuniperus, Maiorana,
  - Origanum,
  - Petroselinum, Ruta
  - Squiuanthum, Spica nardi.
  - Smyrnium, Seseli, &c.
- Semen generãt: vt
  - Horminum.
  - Eruca. &c.
- Menses mouent. &c. Vide literam H.

menses.

H

- Menses mouēt, vt
  - Asarum, Abrotanum,
  - Allium, Adianthum,
  - Amomum, Absinthium,
  - Arthemisiam, Alisma,
  - Ammi, Brassica satiua,
  - Betonica, Centaurium,
  - Chamæmelum,
  - Calamintha,
  - Chamædrys, Cassuta,
  - Cyclaminus, dictamnus,
  - Daucus, gingidium,
  - Fœniculum, Hypericum,
  - Heliochrysos, Lapathum,
  - Maiorana, Marrubium,
  - Melissa, Nasturtium,
  - Origanum, Ocymum,
  - Pulegium, Polium,
  - Petroselinum, Oreoselinum,
  - Raphanus, Ruta,
  - Rosmarinus, Smyrnium,
  - Saluia, Sabina,
  - Seseli, Serpillum,
  - Scordium, Thymus,
  - Trifolium, Vitex,
  - Vrtica, &c.
- Menses sistunt, vt
  - Bursa pastoris, Fragaria,
  - Hyoscyamus, Limonium,
  - Lysimachia, Myrtus,
  - Nymphæa, Plantago,
  - Rubus, Semperuiuum,
  - Symphytum,
  - Salanum, &c.
- Venenis resistunt, vt
  - Abrotanum, Absinthium,
  - Allium, Adianthum,
  - Apium, Brassica, Betonica,
  - Carduus benedictus,
  - Chamædrys, Cyclaminus,
  - Catamintha, Eupatorium,
  - Frysinum, Fœniculum,
  - Iuniperus, Lymbisticum,
  - Carlina, Marrubium,
  - Origanum, Pulegium, Polium,
  - Ruta, Scordium, &c.
- Strumas discutiunt, vt
  - Adianthum, Aparine,
  - Althæa, Lupinum,
  - Lapathum, Melissa,
  - Galiopsis, Nasturtium,
  - Pentaphyllum, Scordium, &c.
- Dolorem mitigant, vt
  - Anethum, Absinthium,
  - Asclepias, Atriplex,
  - Chamæmelum, Calamintha,
  - Centaurium maius,
  - Chamæpitys, Hyoscyamus,
  - Lybisticum, Lupulus,
  - Peucedanum, Petroselinum,
  - Rosmarinus, Ruta,
  - Sisymbrium, Serpillum,
  - Lampsuchus, &c.

I
Corrumpendo: sunt venena, vt
- Aconitum,
- Cicuta,
- Dorycnium,
- Papauer corniculatum,
- Pharicum,
- Sardonia,
- Taxus,
- Thapsia,
- Toxicum.

K
Occulta, vt
- Personatia,
- Brassica,
- Hedera,
- Hyoscyamus,
- Ebulus,
- Trifolium,
- Aconitum,
- Pentaphyllum, &c.

L
Purgant
- Bilem
  - Flauam, vt
    - Absinthium,
    - Centaurium,
    - Lupus salictarius,
    - Mercurialis, Malus,
    - Persica folia, &c.
  - Atram, vt
    - Sena, Fumaria,
    - Cuscuta,
    - Epithymum,
- Pituitam, vt
  - Gratiola,
  - Peplion,
  - Daphnoides, &c.
- Aquam, seu humores serosos, vt
  - Cyclaminus,
  - Ebulus,
  - Sambucus,
  - Chamælæa,
  - Esula,
  - Tithymalli omnes,
  - Pithyusa, &c.

De foliis temperatis.

A Dianthi duo sunt genera, candidius & nigrum. Candidum officinæ Capillum Veneris: German. Fravven oder Venus haar. Hispan. Cantrillo de pozo appellant pusilla gerit folia, similia coriandri, in summo incisuris diuisa, cauliculi, quibus exoriuntur, nigro colore nitet, prætenues, palmum alti, radice superuacua, neque caulem, neque fructum, neque florem profert. Nigrum officinis Polytrichon & Trichomanes dictum filici simile, sed exilius, folijs lenticulæ, tenuibus, in ordinem vtrimque digestis, aduersis in se, in ramulis tenuibus acerbis, fusco colore splendentibus. Ambo vmbrosis & palustribus, circa parietum aspergines, & fontiũ specus enascuntur. Colligitur mense Septembri. Conseruatur vix per annum.* Aluum subducit bilem & pituitam deijcit, crassaque excrementa quæ diu interioribus inhæserunt. Pectus & pulmonem detergit, sanguinem clarificat, bonum facit habitum, animam dilatat, & iecur & ventriculum purgat, præsertim si obstructione laborẽt tametsi ad eorum infarctus potentius sit eius dilutum ex apij, aut endiuiæ aqua paratum, aut cicerum nigrorum iure, aut caprino sero. Sed si addatur saccharum, lateris inflammationes sanat, & vrinam trahit. Eius præterea decoctum frequentius potum calculos frangit, & fœminas à partu purgat. Hos autem effectus prębet calida tantum facultate, quæ illi inest At astringente vi, qua etiamnum pollet, defluxiones inhibet fluentem sanguinem sistit, vẽtriculum roborat, & capillorum defluuium vsque adeo emendat, vt non modo eos cohibeat, sed & renasci faciat, præsertim emplastri modo impositũ, myrthino oleo, ladano, & austero vino additis. Idem præstat & cõbusti cinis, quinetiam eius ex vino decoctum furfures reiteratis lotionibus depellit. Eius cinis hæc omnia potest, & ægilopas curat. Ipsius diluti libra epota cõmodissime aluus subducitur. Dioscorides Mesues, Saladinus, & Matthiolus.

Asparagi Germa. Spargen. Gall. des Asperges dicunt genera duo sunt, satiuus, & syluestris. Syluestris Corruda dicitur, vulgaris est notitiæ. Satiuus, multis ramis fruticat, folijs fœniculi, longis, numerosis, radice rotunda, grandi, spõgiam habente. In hortis ferũtur, & plantantur, inque nonnullis locis lapidosis sponte proueniunt. Colliguntur mense Aprili. Non seruantur diu, sed virides tantum in vsum veniunt.* Abstergũt, iecur infarctu liberant, & maximè radices, dentiũ dolores sanant. Stomacho vtiles sunt, vrinam cient, & parum præbent alimenti, oculis claritatem adferunt, pectoris & spinæ doloribus prosunt. Venerem stimulant, & ventrẽ leniter molliunt, vrinam fœtidam trahũt, regium morbum sanant. Dioscor. Gal. & Plinius.

Atractylis Germa. vvilderfeldsaffraſ. spina est cnico similis, folia multo longiora ferens in summis virgis, magna parte nuda, asperaque qua fę minæ pro fusis vtũtur, capitula in cacumine spinis horrent, flos luteus, quibusdam in locis purpureus inuenitur, radix tenuis, superuacua.* Coma, semen, & folia cum pipere & vino teruntur vtilissimè contra scorpionum ictus. Percussos tradunt quandiu ea teneatur herba, nullum ex periri dolorem, ipsumque deposita statim recrudescere Dioscor.

De foliis seu herbis calidis in gradu primo.

B Absinthii genera tria sunt, vulgare marinum & santonicũ. Vulgare ab aliquibus bathypicron Ger. vvermurkraut. Gall. Aloine. Ital Assentio. Hisp. Eucẽsios vocatur herba vulgò cognita. Marinum, quod aliqui Serphium vocant, copiosissimum in Tauro monte, iuxta Cappadociam gignitur. Herba est tenuis, abrotani paruis similitudine, referta minutulis seminibus subamara, stomacho inimica. grauiter olet, & cũ quadã calfactione adstringit, Santonicum, quo Gallia alpibus finitima scatet, absinthio vulgari non dissimile, verum subamarum est, non adeo seminis fœcundum. Eligitur vulgare, & potissimum Ponticum & Romanum. Colligitur in vere, vel principio æstatis, & autumno, ante Solis ortum. Conseruatur autem per annum. Dosis eius decocti aut infusi potio est ab ℥.v. vsque ad vij. Et pulueris eius à ʒ.ij. vsque ad ʒ.iij.* Absinthium calefacit & adstringit. Bilem expurgat, quæ & stomacho, & ventri inhæsit, vrinam cit, & crapulã præsumptum arcet, ad inflationes ventris & stomachi dolores prodest, fastidia discutit, arquatos sanat, & febres diuturnas, menses cit potum, &c. Dioscor. Mesue, & Saladinus.

Althææ, quam alij Ibiscum, alij Bismaluam, German. Eibischkraut. Gal. Guimauue. Itali vero Maluanisco vocãt, in syluestrium maluarum genere est, cui folia vt cyclamino rotunda, lanugine canescunt, flore rosaceo, bicubitaculi caule, radice lenta, intus alba. Althæa appellatur, quod inter primas sit vtilis, & pluribus polleat remedijs. Colligitur cum floret, locis humentibus pinguibusque. Conseruatur autem per annum.* Decocta in vino aut aqua mulsa, & per se cum imponitur tuta, efficax est contra vulnera, item ad strumas, parotidas, abscessus, mãmarum inflãmationes, fracta sedis, inflationes, neruorum rigores, si quidem discutit, & excoquit, rumpit, & ad cicatricem perducit. Cocta vt dictum est adiecto suillo adipe, aut anserino, terebinthinaue, vt malagmatis lentor fiat, facit ad vuluæ inflãmationes, præclusionesque, in pessis subdita Decoctum eodem fungitur munere, onera vuluæ, reliquiasque à partu extrahit. Decoctæ radicis succus ex vino potus, succurrit vrinæ difficultati, calculosorum cruditatibus, dysentericis, ischiadicis, tremulis, ruptis, dentium mulcet dolorem, cum aceto decocta, colluto inde ore. Viride semen siccumque tritum, vitiligines in sole cum aceto perunctas emendat Eodem cum oleo & aceto perunctis, a venenatis

non feriuntur. Valet contra dysenteriam,& sanguinis reiectiones,aluiq; profluuium. In posca aut vino decoctum bibitur,contra omnes vespaium, apum, similiumque aculeatos ictus. Folia cum olei momento morsibus, & igni ambustis illinuntur. Constat aquam, trita radice addita subdiuo addensari In summa, facultatem habet digerendi,laxandi,phlegmone leuandi,mitigãdi,concoquendi difficilia coctus tubercula. Dioscor.& Galen.

Borrago officinarum,quasi Borago,Buglossum verum satiuum est, Germ Vorretsch. Gall. Bourraches.Ital.Borrana.Hisp Borraia dicitur. Verbasco similis,foliũ in terra sparsum, nigrius, asperum,bubulas imitans linguas. Nascitur in campestribus & sabulosis locis. Iulio mense colligitur.Herba non conseruatur. * Humidæ calidæque temperiei est Itaque vinis iniecta;lætitię ac hilaritatis causa esse creditum est. Sed & ijs qui ob faucium asperitatem tussiunt, coctum in melicrato conuenit. Aiunt eam quæ tres thyrsos emittit,cum semine & radice tritam,potamque,cõtra tertianos horrores prodesse, quæ quatuor,ad quartanos,ea in vino decoquitur. Herbam abscessibus vrilem esse volunt, cor confortat,sanguinem bonum generat,&c, Dioscorid. & Galenus.

Buglossum vulgare(Germ.ochsenzung.Gal. Buglose.)folia habet longa,echio similia, nõ vsque adeo lata,vt bubulas referant linguas, minusque humi depressa, quæ potius e toto ferme cespite sursum aspiciũt, nec aliqua ex parte verbascum,aut symphytum alterum representant. Nascitur ijsdem in locis, quibus Borrago, eodẽque colligitur tempore,&c Matth.

Beta Ger. Mangoldt.Gall kotte,bette. Hisp. Aselgas.duorum generum est,candida & nigra, vbique in hortis nascitur frequẽtissima. In Ger. tamen habetur & rufa,non modo folijs,sed etiã radice,quæ illi raporum oblongorum magnitudine exuberat, colore adeo rufescente, vt eius succus viuum sanguinem referat. Iulio mense & Augusto fert tum flores tum semina. Colligitur recens. Non conseruatur. * Nigra coquitur cum lenticula.vt ventrem sistat,quod magis radice eius pręstatur.Candida aluo vtilis est:Vtraque tamen propter nitrosum humorem,quẽ habet in se,noxij succi est.Vnde succus earũ melle naribus inditus,caput purgat, aurium dolorib. auxiliatur. Decoctum radicis,& foliorum,furfures,lendesque deterget, perniones fotu mitigat Crudis folijs vitiligines nitro antea perfrictas, alopeciarum inanitates scalpello prius exasperatas, atque despacentia vlcera illini prodest. Iruptionibus papularum,igni sacro,ambustisq; cocta medetur. Dioscor & Matth.

Brassica Germa Kel.Gall.choux.Ital.cauolr, Hisp.verca.satiua & syluestris est.Satiua in multiplici recensetur genere Est enim crispa & capitata,&c.vbique in hortis nascitur. Non conseruatur.* Aluo idonea est,si modo leniter feruefa

A cta edatur nam percocta aluum sistit,sed multo magis bis cocta,aut quæ in lixiuio coquitur, stomachum autem male habet acrior est æstiua.In Ægypto propter amaritudinem non editur. Cæcutientibus & tremulis esse prodest. Summo cibo sumpta,crapulam discutit,& vini noxam restinguit. Melior stomacho cyma,sed acrior & adciendum vrinam validior,ea condita stomacho inimica est,aluum conturbat Crudus succus cũ nitro & iri deuoratus,aluum emollit, cum vino

B quoque epotus,viperarum morsibus auxiliatur cum fœnigræci farina,podagris & articulorum vitijs illinitur, prodest & sordidis vlceribus,& vetustis illitus,caput purgat, narib. infusus,mẽses extrahit, cum loliacea farina inditus. Folia per sese illita,aut cum polenta trita, cõferunt inflãmationibus,tumoribusque,epinyctidas,ignẽ sacrum,leprasque sanant, carbunculos ex sale rumpunt,fluentes capillos retinẽt cocta addito melle aduersus depascẽtia vlcera, gangrænasq; valent.Lienosisque ex aceto cruda prosunt. Mã

C sa,deuorato succo,retusam vocem instaurãt.Decoctum eius potu,aluum & mẽses ciet. Flos post conceptionem in pesso subditus partum abortu vitiat.Semen eius,pręsertim quæ in Aegypto nascitur,potum tineas repellit. In antidota theriaca additur. Faciei cutem,lẽtigine que expurgat. Virentes cauliculi cum radice cremati & adipe porci vetusto excepti, diuturnos laterum dolores mitigant Syluestris vero brassica, maritimis præruptisque locis,magna ex parte gignitur,sa

D tiuæ similis,sed candidior,hirsutiorque, amara eius cyma in lixiuio cocta,ori non insuauis.Folia illitu vulnera conglutinant, & inflammationes,tumoresque discutiunt.Dioscor.

Chamæmelon,& Anthemis dicitur. Germ. Camillen Hispan Mancanilla yerna conoscida. Eius genera tria sunt tantum flore distantia, rami dodrantales,fruticosi alijs multis concaui,tenuibus folioli-,paruis,numerosis, rotundis capitulis,floribus in medio aureis,forinsecus orbiculato ambitu candidis, melinis,aut purpureis, ma

E gnitudine foliorum rutæ.Nascitur in asperis, & iuxta semitas.Colligitur vere. Conseruatur per annum *Vim habent radices,flores, & herba, excalfaciendi, extenuandique, potu & insessione,pellunt menstrua,partus,vrinam,calculosq; aduersus inflationes & ilei tormenta bibuntur, bilem suffusam expurgant, iecinorum vitia sanant. Decocto earum vesicæ fouentur. Ex omnibus his generibus ad calculos efficacissima est quæ florem purpureum habet,cuius amplitudo

F maiuscula est. Hanc proprie heranthemon vocant. Ea cui leucanthemo nomen est,item quę chrysanthemon dicitur, vehementius vrinam ciunt Aegilopiis illitæ medẽtur, commãducatę vlcerum eruptiones in ore sanant. Nonnulli in clysteribus ex oleo vtũtur, teruntque in farinã ad abigendos febrium circuitus.Flores & folia recondi debent,& priuatim tusa,in pastillos digeri,radix quoque siccari, dumq; ingruit necessitas,

sitas, binæ partes herbæ dari, modo floris aut ra- A
dicis pars vna, modo contra floris partes duæ, &
herbæ vna, permutatim duplicato pondere, al-
ternis dieb. bibere autem oportet in vino mul-
to diluto, Diosco.

Cuscuta, græcis & recētiorib. Cassutha, Ger. Flachs seiden, Filzkraut. Gal. Goute de lin, ou agoure de lin, dicta plāta est capillaris, sine folijs reliquas plātas inuoluēs & enecās. Flores edit albos quā plurimos, a quib. semē tenue prodit. cirri rufescunt, vitiū capreolis crassitudine & facie pares. Nota est. Deligēda est, q̄ in genista reperi- B
tur. Colligitur mēse Iunio, Iulio, & Augusto. Cō-
seruatur per annū, & vltra. Excalefacit ordine primo, siccatq; secundo. Abstergit, & quadā cū adstrictione roborat. Iecoris obstructiones aperit, infarcti lienis vitia expedit, venas pituitosis atq. biliosis exonerat humorib. vrinā pellit, & regio morbo subuenit. Puerorū febrib. auxiliatur sed diuturno vsu ventriculū grauat, quæ tamē noxa tollitur, si anisi momentū adijciatur. Bilē deijcit, præsertim absinthio admista. In quem- C
vsum decoquitur, bibiturq. eius decocti selibra, cum sacchari sesquuncia. Matthiol.

Eupatorium Græcorum, vulgaris agrimonia est. Ger. Odermenig. Gal. De lāpatoire ou agrimoine. Eupatoriū Auicēnæ id esse credit, quod vulgo Eupatoriū appellant, folijs canabis syluestris, & secundum aquas crescit, vulgo nota est. Eupatorium Mesuæ herba est amara, quibusdam camphorata, alijs herba giulia dicta, quæ Dioscoridis ageratū putatur. Cum itaque omnes hę plantę eupatorium appellentur, animaduertendū est; ne indifferenter altera pro altera D
vsurpetur, sed in Gręcis compositionib. ægrimoniæ vsus est, in Auicenēis, Auicennę, in Mesuęis Mesuæ eupatorium vsurpandū, est singuli enim suo Eupatorio peculiares ac diuersas facultates tribuunt. Cæterum eupatorium Dioscoridis enascitur in vliginosis locis, & in scrobium marginibus, Auicennæ vero & Mesuæ in campestribus. Colliguntur in fine veris, vel principio æstatis. Conseruantur vero per annum, tam herba, quam succus. Decoctionis potio est ab ℥. iiij. vsq; ad ℥. vj: & pulueris eius a ʒ. ij. vsque ad ʒ. E
iij. Et loco eius ponitur in defectu ipsius absinthij & asari ana medium ponderis ipsius.

* Calidum est in primo, siccum in secundo, est partium, tenuium, incidendi extergendiq facultatem obtinet, quo circa obstructiones iecoris expurgat hepar roborat. Medici Floren. Galen. & Saladin. F

Melilotus siue Sertula Campana, Buldenklā Germanis, oder Bnser Frawen schūchlein. Gal. du Melilot.) flore est luteo. colore vicino croco, odorato. Laudatissima folijs constat minutissimis, pinguissimisq; : semen in siliquis teretibus profert rarum, rotundum, sinapi minus, colore luteo. Ex his manifestum est, eam quæ hodie in vsu est, non esse veram melilotum. non enim est odorata, nisi ex eius genere sit, quæ in Cāpania nascitur, odore infirmo, vt ait Dioscorides. Diligentia itaque adhibenda est, vt vera habeatur. Hanc nonnulli trifoliū illud esse arbitrantur, q̄ locis mōtosis, sterili solo, ad meridiem spectātē nascitur, folijs ciceri similibus, minorib. maculis quibusdā stellarū modo, distinctis, flore luteo fuluescente, semen exili siliqua, in cuspidem desinente, flauū continetur. Tota planta grauissimo est odore, theriacæ proximo, quā Hetruriæ incolæ herba bachia appellāt, quòd ea infantiū vermes enecāt. Colligitur mense Aprili. Conseruatur per annū.* Mistæ est facultatis, habet .n. quidā astringens, sed & digerit & concoquit, copiosior. n. in eo est substātia calida, quā frigida. Inflāmationem omnem emollit, præsertim quę in oculis, vulua, sede, aut testib. erumpat, si ex passo cocta illinatur, interdū aut addito ouj luteo assato, aut fęnigræci farina, lini semine, aut polline, aut capitulis papaueris, intyboue. Recentes meliceridas per se cū aqua & vlcera manātia in capite illita cū creta chia, vino, aut galla sanat, stomachi dolores, & cocta cum aliquo ex ante dictis leuat, dolorib. aurium mitigandis cruda ex passo instillatur, in aceto, aut rosaceo madefacto, capitis dolorem lenit. Gale. Dioscor. & Medici Flor.

Malabatrum arbitrantur aliqui esse Indici nardi folium, falsi quadā odoris cognatione, per multa enim nardum olent, quemadmodū phu, asarum, iris. Secus autem res se habet, namque Malabathrum folium sui generis est, quod Indicæ gignunt paludes, lentis palustris modo innatans aquis, sine radice. Id collectum statim lino transuitur, & siccatum reconditur. Tradūt siccatis æstiuo feruore aquis, humum aridis fruticib. vri, quod vbi nō euenerit, ne amplius quidem renasci. Laudatur recens, ex candido nigricans, integrū, nec fragile, odore caput feriēs, quod diu insuaui odoro permaneat, & nardum sapore imitetur, nullo salis gustu. Infirmū vero, & minutim contusum, præsertim si cariosum virus olet, vitiosum est.* Easdem cum nardo sortitur vires, sed efficacius omnia præstat. Vrinā vehementius ciet, ac stomacho magis prodest malabathri vis. Lippitudinib. inflāmationibusque tritum, & in vino feruefactum cōmode illinitur. Subditū linguæ, oris halitū & suauitatem commendat. Vestium quoq; odorem interpositum seruat, & ab erosione tuetur. Diosco.

An Folium & Malabathrū sit vna atq; eadē res, plurib. posset disputari. Nam si descriptionem Dioscoridis inspiciamus, nullam esse differentiam inter hæc duo apparet. Ait enim Malabathrum esse frondem quandam quæ innatans aquæ in paludib. Indiæ sine radice, quemadmodum Lens palustris viuat. Vnde cum tota plāta nihil aliud sit, quam frōdes, videtur potuisse absolutē, appellare foliū, & hac ratione Medici nūc hoc nūc illud nomen vsurparunt, idque eo magis, quod neq; Dioscorid. neque Galenus peculiarem de Folio mētionem fecerint, quod patet

ex

ex descriptione Theriacæ, nam in ea quam ex ponit Galen. in 17. cap. lib. j. de Antidot. versib. hexametris, accipitur Folium, in alijs nonnullis Folia Malabathri, & in ea quæ secūdum Andromachi iunioris sententiam describitur, absolutè Malabathrum nominatur. At cum in Dioscor. lib. 2. cap. de viperis reperiam, ad cōciliandum odorem viperis adijci aliquid Folij vel Malabathri, dubiū me reddidit an sit res diuersa: cum præsertim Galen. lib. 7. & 8. de simpl. Medicamētis, in duobus locis vocet Folia Malabathri. Sæpius quoq; videmus in cōpositis medicamentis veterum, assumi frondes Malabathri. Vnde satis certum esse videtur, alias etiā partes præter frondes habere, quemadmodū patet ex multis compositionib. Theriacæ, & peculiariter ex illa, quę est Andromachi senioris, itē Damocratis, et Aetij, in quarum vnaquaque accipiūtur frōdes Malbathri. Sed hic non est locus vt hanc dubitationē soluamus, nā quicquid sit, hac ratione nec Folium neq; Malabatrum inuestigabimus, quoniā nec vnū nec plura simplicia afferuntur ad nos, quæ indicare nobis verum Folium aut malabathrū possent. Ac tametsi video esse quosdā excellentissimos viros nostro tempore, in ea opinione, quod istæ frondes, quæ afferuntur instar plantaginis, sed cum trib. solūmodo neruis, sapore & odore aromatico, sint veræ Malabathri frōdes, adducti non leuibus rationibus, quæ confirmantur authoritate istius Garziæ, qui nuper librum de Aromatibus Indię cōposuit, qui & ipse hoc asseuerat, & seipsum vidisse recentes ipsius plantas dicit, nihilominus ego huic opinioni assentiri nequeo, nā gustus necesse est vt sit verus huius rei iudex. Cūque Diosc. velit, Malabatrū esse odore & sapore simili Nardi Spicæ, & Gale. quoq; dicat simillimā facultatē cū Nardo habere 7. & 8. lib. de simplic. medicamentis, imò tanta sit eius cum Nardo similitudo, vt nonnulli sicuti Diosc vult hanc solā ob causam existimauerint hæc folia esse ex planta Nardi Indici. Sed si verū fateri volumus, cū non reperiatur in hisce Folijs trineruijs, vt ita dicā, quæ vulgo sub nomine Folij indici circumferuntur, neque sapor, nec odor Nardi, nō video quo pacto mihi persuadere possint, has frondes esse veri Malabathri dicendas. Quod vero Garzias suam interponat fidem, volo quidem ipsius causa hoc nō negare, sed tamē hac ratione, vt de mea snīa non recedā. Nā cum depingat ille frondes Cassiæ eadem forma prorsus, cū illis Malabathri frondib. dicā propterea eas quæ huc afferuntur esse Cassiæ, quod confirmat sapor illarū, planè similis saporis Cinamomi vulgaris, quemadmodū antea in Cinamomi expositione iudicauimus, & quod frōdes Malabathri, quæ debent saporē & odorem Nardi referre, remaneant adhuc in finib. natalis soli, & communiter ad nos nō afferantur. Garzia vero qui eas in Hispania vel Italia vidit, postea in India frondes Malabathri quoq; cōspexerit, deceptū ista similitudine, existimasse, eas quæ in Italia apportantur, prouenire ex ista plāta. De qua tamen re cogitabis diligentius, si librum ipsum Garziæ, quem nondum videre licuit, nactus fueris. Ferdinandus Imperatus mihi mōstrauit duo genera istarum frondum, quæ vulgo Folium Indicum nominantur, quorum vnum, vt diximus, saporem habebat cinamomi vulgaris, alterum diuersum planè ab illo priore, quāquam & ipsum aromaticū, formam aūt habebat similima. Nec tamē dici pōt, alterū genus esse Malabathrum, cum sapor Nardi non adsit, quare puto potius esse speciem cinamomi minus boni. Cū itaque careamus & Folio & Malabathro si fortè sint res diuersæ necesse est nos ad succedaneum confugere, & ponentes modo esse res diuersas, cū Galeno dicamus, rectè illius loco accipi Nardum ob maximam similitudinem, quā habet in sapore, odore, & facultatibus cæteris, ex quibus omnes necessariæ conditiones in substituendis Medic. hauriuntur. Liber de succedaneis Galeno adscriptus rectè putat pro Malabathro Nardum accipi, quanquā postea quædā omittit. Nā cum dicat Dioscor. Malabathrum quidem habere facultatem Nardi, attamen esse in omnib. validius, ac in primis ad ventriculū roborandū, & prouocandum vrinam, quod proculdubio ex ipsius caliditate maiore oritur, ideo melius succedaneum, quam Nardum celticā habere non poterimus, cū idē Diosc illi attribuat in corroborando ventriculo, & prouocanda vrina easdē vires & Gal. quoq. afferat esse nōnihil calidiorē. Vnde colligi pōt celticam esse calidā & siccā in 2 gradu, in quo et Malabathrum ab Auicen. collocatur. Præterea correctius ī Trochiscis Hedychroi Nardus celtica vsurpatur, quia si Indica acciperetur, bis in hac cōpositione illa quoque poneretur. At in Theriaca, quoniā malabathrū quoque reperitur, accipi posset Nardus, addendo tamen aliquid ponderis, vt exequetur quod in malabathro magis est efficax, & hoc esset fortasse tertia insuper eius pars. Et quanquam hic Nardus rursum assumatur, necesse est tamen nos facere vt possumus, nā aliud nihil rectè substitui potest nisi Nardus montana fortasse inueniretur, quæ loco celticæ, cum sit eiusdem facultatis secūdum Diosc. accipi posset, quæ si esset nōnihil debilior vt ait Gal. nihilominus addi posset dupla, tertia, aut quarta insuper eius pars, vt par esset eorum vis, sicuti fieri solet in Cassia loco cinamomi. Nec impedit nos quod frondes vnius, alterius vero radices sint, nam vtrunque potest fieri, & de celtica quoq; in vsu sunt cauliculi vt Dioscribit vna cum folijs eiusdem naturæ. Fieri et potest, vt pro malabathro substituatur eadem ratione Phu, nam ita refert Nardum, vt nonnulli propterea Nardum Syluestrem vocauerint, calidūque, & siccum sit in secundo gradu, quemadmodum & Malabatrum, sicuti nos manifestis argumentis declarauimus in nostris comment. in Dioscor. ad quas remittimus lectores. Vnum hoc addamus, Gale. 8. de simplic. Medic. volunt

facult.

facultates Phu colligi de ijs, quæ dicta essent de Nardo Indica, simili plane facultate prædita, in alio differente, nisi quod Phu sit validius. Vnde colligitur Phu, & Nardũ celticam, esse eiusdem gradus, & similis naturæ, & pariter pro Malabathro posse accipi. Superiorib. annis Veneti & Bononienses loco Malabathi acceperunt Macim, illud reticulũ quod inuoluit nucẽ Muscatã quæ tñ substitutio nõ ita videtur esse approbãda, quia multum hæc inter sese differunt. Malabathrũ enim multas habet partes terrestres, quę si leuiter coquantur, oẽm odorẽ amittunt, Macis vero est oleaginosum & pingue, & bulliẽ parum est nihil de illo absumitur. vnde videtur quod in substitutione plane nõ sint eiusdẽ generis. Omitto aliorũ opinionẽ, qui affirmãt Macim esse calidũ & siccum in tertio ordine, idq. ex sua acrimonia coniiciunt, quare vno gradu supera bit Malabathrum, cum insuper Macis habeat nescio quid Nardini, id est, saporem & odorem iucundum, commistum cum aliqua tamen ingrata qualitate, vt in Phu & Nardo celtica, Indica, & Montana quoq. deprehẽditur, vnde proxime ad Malabathri naturam accedunt. Ideo illos quoq. non probamus, qui pro Malabathro substituunt Cassiam Græcorum, quam tamen ipsam non ita facile reijceremus, si aliter facere non possemus.

Ostris, quod folijs & caule lini faciem repręsentat, officinis Linaria, Ger. Flachskraut, harnkraut appellatur, frutex est niger, ramulos ferẽs tenues, lentos, fractuq. contumaces, & in his folia quaterna, quina, senaue, ceu lini, nigra in initio, dein colore mutato rubescentia. Huius flores numerosi a medio asq. ad summã visuntur, syluestris cumini secũdi generis mõ, verum in hoc purpurei sunt, in illa sublutei. Passim in cãpestrib. prouenit. Floret æstate tota, & autumno.* Decoctum eius potum, iuuat arquatos. Diosco. & Matthiol.

Nardum officinæ Nardis Spicam appellant. Eius genera duo, vnum Indicum, alterum Syriacum vocatur, non quod in Syria proueniat, sed quod montis in quo oritur, pars vna ad Syros pars altera ad Indos flectitur Nota est. Eligitur Syriaca dicta cuius hę sunt notę, vt sit breuispica, largam gerẽs comam, colore flaua, odorata, aliquantulũ redolens cyperum, amaro sapore, linguam siccante, quę diu in sua odoris gratia permaneat. Adulteratur stibio cum aqua aut palmeo vino ponderis caussa inspirato. Sed ex pręcedentibus notis dignoscitur. Madefacta etiam vendi solet, quod vitium ex eo deprehenditur, quod candida sit spica, squalida, nulloq, puluere obsita. * Excalefacit excessu primo, & desiccat secundo iam completo. Composita est ex astringentes sufficienter substẽtia, & acri calida non multa, & quadam leuiter amara.* Vrinam mouet, aluum potu sistit vuluę profluuię, sanitemq. apposita supprimit. Nauseę ex aqua frigida auxiliatur, & stomachi rosionibus, inflationi, iecinori, regio morbo, renum vitijs. Aquę autem incocta fotu ad insessum, vuluæ inflammationib. medetur, ad glabras oculorum genas valet, siquidẽ eas ad densiorem pilum reducit, perfusis humore corporib. inspergitur. Miscetur antidotis, & in fictili nouo non picato ad ocularia medicamẽta recõditur, trita in farinã, aut cũ vino in pastillos coacta. Cæterũ longe ab oĩ Nardo distat nostra Nardus vulgaris (Spicanardi vocata) cuius ẽt generis ea est planta, quam aliqui vulgo appellant Lauanda, alij vero Lauẽ
B dula, adeo vt hęc fęmina, illa vero mas in eo genere aquã plurimis vocitentur. Mas folio cõstat latiore, lõgiore, crassio, robustione, albidioreq. quã fęmina. Sed vtraq. plãta fruticosa, & rosmarini modo innumeris referta est folijs, equorũ medio iunci exeunt cauliculi, quadranguli, tenues, dodrantalẽ longitudinẽ excedẽtes, in quorum cacumine flores exeunt spicati, colore purpureo, quamuis in fęmina dilutiore, patentiore; q; odore fragrantes, verum vsq. adeo acuto, vt nares feriat. Colliguntur ambo mẽse Maio,
C vel Iunio. Conseruantur vero per annum.* Excalefaciunt & exiccant ordine secundo complecto, vel tertio inchoante, virib. a nardis omnibus non longe recedentibus. Conferunt omnib cerebri ęgritudinib. a frigido prouenientib. conuulsis, resolutisq; auxiliantur, vẽtriculum roborant, & iecur ab infarctu liberãt, quia & obstructos lienes iuuant, verum calefaciunt, & menses, & secunda educunt. Fit e florib. stillatitijs oleum vitreis organis, quod propie vnguẽtarij vocant Oleũ Spicæ, odoris adeo acerrimi
D vt cętera odoramenta superet Dioscor. Galen. & Matthiol.

Nardu Indica, tam per se quam Succedanei loco in Theriacã accipitur, quare opus est consideratione hac in parte diligenti, & videndum an Spica nardi, quæ in officinis habetur, sit vera nec ne, quæ tametsi radix sit, propter similitudinem tamen vocatur Spica secundum Gal. li. 1. de Antidotis, obseruandum quoq; ne coctione de sua integritate aliquid decesserit, & adulte
E rata ad nos afferatur. Nã olim vnguẽtarij, quoque per decoctionẽ id quod optimũ erat, extrahebant, reliquum vero rursum plane expers saporis & odoris vendebant, idq. nostro tempore facile etiam posset contingere. Quapropter tutius erit de eo accipere, vbi adhuc aliquid terrę odoratæ adhærer, nam tametsi ad illud coctum quoq; aliquid item terrę addi queat, ea tamen omni odore destituta est Dubitari etiam potest an Nardus vna eademq; res sit cum Spica, quia a Galen 9. lib. de compositione Medic. secundũ
F loca, cap 4. vbi tractat de Medicamentis colicis Andromachi, in vnam eandemque compositionem accipitur Nardus & Spica, tanquam res diuersæ. Et in principio 8. lib. de compositione Medic. secundum loca, Vnguentum Spicatum & Nardinum, tanquam inter se diuersa ponuntur. Sed propter vnum vel alterum hũc

locum,

locum, ab eo, quod tamen multorum aliorum autoritate receptum est, recedere nō debemus, quamquam non improbādum sit, talib. quæstionib. excitari ingenia, & offerri occasionem cogitandi de multis vtilib. reb. accuratis.

Nardus Celtica iam aduehitur ad nos, quanquam a multis nondum cognoscatur. Obseruandum autem est tantum radices & stipites accipiendas abiectis frondib. tāquam inutilib. vt Dioscor. docet. Trestantius quoq. est magis recēs, odoratum, multis radicib cohærens, fractu contumax, & plenū. Quod vt diutius asseruari possit, Dioscor. tempore ita præparabatur. Radices & caules contundebantur & cum vino in pastam redigebantur, vnde Trochisci facti in fictili recenti bene cooperto seruabantur. Hoc tamē nō solū hodie non obseruatur, sed ēt frondes & radices quæ magna ex parte sunt fragiles & flaccidæ, vna accipiuntur. Et credibile est ideo in pastillos fuisse redactum, vt vires ipsius quæ alioqui facile, & celeriter exhalabant, diutius integre seruarentur, ideoq; vinū addebāt. At si recētes radices haberi possent, illæq. statim vsurparētur, nō opus esset prius Trochiscos formari. His itaque de causis magna diligentia, quā huc vsq. non puto esse adhibitam, in hac planta colligenda opus esse videtur.

Scolopendrium verum, Asplenū, Ceterach & Hemionitis vocatur, Ger. Milzkraut. Hisp. Doradilla, vulgaris vero phyllitis & lingua ceruina est. Eligitur verū & legitimum, qđ folijs est multis scolopendræ animali similib. ab radice vna prodeuntibus. Nascitur in parietib. saxisq; siliceis & opacis, nec caulem, nec florem, nec semē habet. Folia polypodij modo diuidūtur, subter flauescētia hirsutaq, superne. viridia. Colligitur mense Septembri. Conseruatur per annū. * Vim hanc habent folia, in aceto feruefacta, vt per dies quadraginta pota lienē absumant, quib. ēt cōtritis lienē ex vino illini oportet. Strangurię & regio morbo prodest, singultū sedat, calculos in vesica cōminuit. Conceptū adimere creditur, per sese, aut cum muli lieni appensa. Tradunt noctu, silente luna huius rei gratia effodiēdiendam. Dioscor.

Symphyti duo sunt genera, primum petræum, alterū cōsolida maior. Ger. Walwurz. Gal dela Consyre nūcupatur. Petræū nascit in petris, ramis tenuib. paruis, origano similib. capitulis & folijs thymi, lignosum totū, odoratū, gustu dulce, saliuā, ciēs, lōga radice, subrufa, digitali crassitudine. * Decoctū in aqua mulsa & potū, pulmonis vitia purgat, sanguinē reijciētib. & renū malis & ex aqua datur, ad dysenteriam, rubraq; fęminarū profluuia in vino decoctū, ad conuulsa vero & rupta, ex aceto mulso bibitur. Qui & cōmāducatū sitim sedat, faucib. asperis subuenit, vulnera recentia, enterocelasq. conglutinat & illitu cohibet. Carnes autem cum symphyto decoctæ coalescunt. Alterum, quod Consolida maior vocatur, caulē emittit bicubitalem, aut

A maiorē, crassum, leuē, angulosum, vt sonchi, inanē, circa quē breui interuacāte spacio, folia exeūt angusta, buglosso proxima, oblōga, hirsuta caule secundum angulos quosdam striato, folijs tenuib. ex alarum sinu prodeūtib. in quib flores lutei, & circa caulē velut verbasci semina emicant, Tā caulis, q̄ folia aspera lāguine horrent, tactuq; pruritū concitāt. Radices demittuntur foris nigrę, intus cādidæ, viscosæ. quarū est vsus. B Tritæ & potæ cruentis excreationibus, ruptisq. proficiunt, recentia vulnera illitæ conglutināt. carnes quoq. si concoquantur, cogunt addiτę. Inflammationibus, præsertim sedis, cum senecionis folijs, vtiliter illinuntur. Colliguntur ambo mense Augusto & Septembri. Conseruantur per annum. Dioscor.

Tussilago Hetruscis vulgo dicit̄ Farfara, & Farfarella, Ger. Hufflattich. Gall. Pas d'asne Hisp. Vuna de asno, farfaro, Ei folia sunt maiuscula, quā hederæ, sex aut septē a radice, subalbida a terra, superne virentia, in plures angulos C excīsa. Cauiis palmum altus, flos luteus, vere prodit, quo vna cū caule confestim exuitur, inde nonnulli his vacare existimarunt. Radix tenuis est, & superuacua. Nascitur in amœnis & riguis * Folia ex melle trita igni sacro, & omnibus inflammationib illitu medentur. Arida suffitu, ita vt fumus per infundibulum hianti ore rapiatur hos sanant qui sicca tussi, atq. orthopnęa infestātur, pectoris vomicas rumpunt. Eundem effe-D ctum præbet suffita radix. decocta in hydromelite, & pota, emortuos partus eijcit. Dioscor.

De foliis seu herbis calidis in secundo.

Anethum (Germ. Dilikraut. Gal. Anet Hisp. Aneldo. Ital. Anetho.) hortis omnib. frequentissimū, omni ex parte fęniculum ęmulatur, excepto gustu. * Calidum est in secundo, & siccum in primo. Digerit, dolorem sedat, somnum con-E ciliat, & crudos & incoctos humores cōcoquit. Aridi anethi, comæ, seminisq. decoctum, potu lac euocat, inflationes & tormina sedat, aluum vomitionesq. sistit, vrinas ciet, singultus lenit, oculorū aciem hebetat, genituram restinguit, assidue potum. Decoctum eius seminis vuluæ malo oportunis, ad desessiones vtile. condylomata illitus seminis cremati cinis tollit. Colligitur mense Maio. Conseruatur vero per annum. Galen. & Dioscor.

Angelica (Ger. Angelick Gal. Angelic.) cubi-F talem excedit altitudinem, caule geniculato, inani, multis alarum cauis referto. folia profert oblonga, per ambitum serrata, in nigrum virescentia, flores albos, in vmbellam cohærentes, è quibus semen prodit tenue, lentium modo cōpressum. Radix ei subest crassa raphani modo, quæ in plures diuaricatur ramos, gustu acris, & suauiter odorata.* Excalefacit, pariterque desiccat ordine secundo completo, aut tertio incipiente. Proinde aperit, attenuat, & discutit Venenis

nenis mirificè aduersatur: quare pestilentiam arcet hausta, aut frequenter commãsa. Ipsa per se sumpta, pituitosos, lentosque humores digerit. Idem præstat & radicis decoctum, quod etiam celerius ex frigore tussientibus auxiliatur: expectorat enim efficaciter crassam, lentamq; pituitam. Sanantur eodem ex aqua aut vino interna viscerum vlcera, concretusque sanguis dissoluit & roboratur ventriculus. Radix in puluerem trita animi deliquiis, & cæteris cordis affectibus opem vnicè præstat. Valet ad rabiosorum & venenosorum morsus, exterius cum ruta imposita, & intrò in corpus assumpta. Hinc fit, vt recẽtiores quidam magna opinione hanc suis inserant antidotis. Matthiol.

A

Apium vulgare à Dioscoride Eleoselinum dicitur. Germ. Eppich. Gall. Persil Ital. Petrolemolo. Hisp. Perexil. petroselino grandius. In humidis nascitur locis. Mense Iunio & Iulio tum flores, tum semina profert * Calidum est in secũdo Vrinas & menses ciet. Flatus quoque discutit, & magis semen, quam herba ipsa Gal & Dioscor.

B

Artemisia Germ. Beifusz, bucken. Gall. Artemoise. Hisp. Artemisa magna ex parte in maritimis, item in locis incultis asperisq; nascitur, ab sinthij modo fruticosa, maioribus & pinguiorib. folijs, ramisque. Huius quidem genera duo, vnũ lætius, habitusque folijs, virgisque latioribus, alterum tenuius, flore paruo, tenui, candido, graueolente. Aestate floret. Sunt, qui in mediterraneis vnicaulis nomine appellent tenuem herbulam, simplici caule & minuto, floribus scatente tenuibus, flauo colore, hæc iucundiorem, quam præcedens efflat odorem Colliguntur ambo cęlo sereno, in meridie, vel ante, mense Iunij. Conseruantur per annum in saccis lineis. * Vtraque excalefacit, e. tenuat, feruefactæ conuenienter in muliebres desessus adijciuntur, ad detrahendos mẽses, partus, secundasque, item ad præclusiones vuluæ & eiusdem inflammationes, calculos comminuunt, remoratam vrinam cient, mẽses pellunt pube illitæ Succus vuluæ inditus ex myrrha eadem, quæ insessio trahit Coma tribus drachmis eorundem educendorum gratia bibitur. Dioscorid.

C

D

Cestrõ Psychotrophon Germ. Betonien. Gal. Betoine, ou vetoine. vocitatur, quoniam frigidis locis intentatur. Latini Betonicam appellant. Herba est caulem ferens tenuem cubiti altitudinem, aut maiorem; quadratũ, folia quercus, mollia, longa, in ambitu diuisa, odorata, prope radicem maiora, in summis caulibus semẽ velutis spicatum est. Decerpta huius folia siccãtur plurimos ad vsus. Radicibus nititur, vt veratri tenuibus, quæ ex hydromelite in potu, pituitosam vomitionem euocant, Folia dari debent ruptis, conuulsis, mulieribus vuluæ malo opportuni, & ad laxandos vteri strangulatus, denarij pondere cum hydromelite, tres in vini sextario drachmæ cõtra serpentium morsus ebibuntur. Herba magna vtilitate illatis à serpẽte

E

F

vulnerib. illinitur, aduersus etiã venena drachma ex vino pota conuenit, præsumpta ea, si venenum hauriatur, nihil nocebit. Vrinam ciet, aluum subducit: Medetur comitialibus & insanis, pota ex aqua, & iecinoris, lienisque vitijs drachmæ pondere in aceto mulso, concoctionem adiuuat, si quis cum fabæ magnitudine secundum cœnã cum melle cocto deuorauerit, modo consimili acida ructãtibus propinatur, stomachicis eam manducare, & succum deuorare proderit, si postea dilutum vinũ sorbeatur. Datur sanguinem excreãtibus, tribus obolis cum diluti vini cyatho, ischiadicis, renum, & vesicæ doloribus, ex aqua, aquæ inter cutẽ binis drachmis ex hydromelite, si febricitant, sin aliter, ex mulso, regio morbo laborantes recreat, menses pellit, drachmæ pondere cũ vino pota. aluum purgant drachmæ quatuor potæ in hydromelitis decem cyathis, facit cum melle ad tabem, & purulentã e creationẽ. Pariendi celeritatem affert, vteriq; cruciatus a frigiditate conceptos mulcet, si ex aqua calida, aut mulso duarum drachmarũ põdere propinetur. Nascitur in pratis & montibus mundis, & opacis, circa frutices. Colligitur mense Iunij, siccatur in vmbra. Conseruatur per annum. Dioscor.

Aiuga quam Græci chamæpityn, vulgus herbariorum Iuam Arthriticam, Ger. Feldcehpressen. Hisp. Pinillo. Ital Iua, appellãt, herba in terra repens, subcurua, folijs semperuiui minoris multo tenuioribus, hirsutis & pinguioribus, circum ramos frequentibus, odore pinus, flore tenui, luteo, vel candido, radicibus cichorij * Expurgat, abstergitq; viscera plus quam calefacit. Folia septem diebus in vino pota regio morbo medentur, & quadraginta diebus ex hydromelite ischiadicos sanant Dantur peculiariter vrinę difficultatibus, iecinoris, & renum vitijs, torminosis prosunt. Ea apud Heracleam Ponticam, perinde atque antidoto, contra aconitum vtuntur, bibentes decoctum Ad ante dicta illinitur, cum polenta iure decocti subacta. Trita in farinam, & cum fico in pilulis sumpta, aluum emollit, excepta melle cu æris squama & resina deijcit, apposita ex melle, vuluæ vitia extrahit. mãmarum duritias discutit, vulnera glutinat, vlcera quæ serpunt, cũ melle illita, cohibet. Alterum est genus aiugæ cubitalibus ramis, in anchoræ speciem incuruatis, prætenuibus, coma supradictæ, flore cãdido, semine nigro, hæc etiam pinũ redolet. Tertia mas nominat, paruula folijs exilibus, albis. scabris, caule aspero, candido, luteis flosculis, semine iuxta alas, resipit & hæc pinũ. Hæc duæ vim superioris obtinent, sed non vsq; adeo efficacem. Colliguntur omnia tria genera mense Iulij. Conseruãtur per annum. Dioscor.

Chamæpitys vulgo Iua notissi est, nec sollicitè ex Creta est quærenda. Nam Galenus quoque affirmat, eam quæ prope Romam crescat, Cretica esse odoratiorem, & Theriacam pro Cæsare paraturi eam accipiebant, neque dubium est in alijs

alijs apud nos locis æquè præstantem atque Romanam reperiri posse, modo non sit de crebris & continuis pluuijs nimis madefacta. Neq. diu est quod ego in Apulia eandem perfectissimi odoris & saporis collegerim. Vnde eius maxima copia haberi potest In vsu est planta vniuersa, quando floruerit, abiectis radicibus & stipitib. durioribus.

Hypericum Ger. Sant iohans kraut. Gall mil le pertuis. alij androsæmon, alij corion, alij chamæpiryn appellant, quoniam semen odore resinam imitatur, surculaceo frutice, dodrantali, rubescēte, folio rutæ, flore luteo leucoio simili, qui digitis attritus sanguineum succū remittit, qua ex causa androsæmon cognominatur, subh rsuta siliqua, & in rotundo oblonga, hordei magnitudine, semine intus nigro resinosi odoris. * Vrinam cit, menstrua pellit appositū, tertianis, quartanisque cum vino potum liberat, semē quadraginta diebus haustū, ischiadicis medetur. Folia cum semine illita, ambusta sanant. Nascitur in locis cultis & asperis. Colligitur mense Iunij, conseruatur autem per annum. Dioscor.

De hyperico, quod vulgo vocant Perforatam secundum Galeni sententiam c. 15. lib. 1. de Antidot accipiendum est semen vna cum virgultis folijs, & floribus, quod idem dicit 8. de simplici bus medicamentis. Hæc herba ab omnibus cognoscitur, & passim obuia est, & electio tantum consistit in ætate, de qua diximus antea.

Hedera. Germ Ephero. Gall. Liarre Hisp Yedra. differentias multas in specie sortitur, summas autem genere tres. Nam quædam candida est, altera nigra, tertia helix. Candida fructū fert candidū, nigra nigrum, aut croci æmulū, quam vulgus Dionysiam vocat. Helix fructum non gignit, sed tenues habet viticulas, & folia parua, angulosa, & rubra. Nigra hedera in Italia, Germania, Belgio, Gallia circa parietes, & arbores frequens est. Cādida in Græcia reperitur. Minor passim in sylnis & opacis locis gignitur. Hāc serpentibus gratissimam, & sub hac hybernis mensibus eos latitare Matthiolus scribit Flores hedera sub Autumnum producit, baccæ post hyemis solstitium perficiuntur. * Hedera omnia acris est & astringens, neruos tentat. Flos trium digitorum carptu, facit ad dysentericos, in vino bis die potus, ambustis cū cerato tritus illinitur. Recentia folia ex aceto cocta, aut cruda cum pane detrita, lienes sanāt. Foliorum & corymborum succus, aut irino vnguento, melle aut nitro narib. infunditur, & contra veteres capitis dolores caput eo cū aceto & rosaceo perfundi vtile est, purulentis auribus, aut dolētibus, cum oleo medetur. Nigræ hederæ succus, aut epoti corymbi, corpus infirmant, mentēque turbant largius sumti. Acini quinque triti, calfactique in punici mali cortice cum rosaceo, si instillentur à cōtraria aure, dolorem dentium mitigant. Denigrāt capillum illiti corymbi. Folia in vino decocta illinuntur omnium vlcerum generi, etiamsi cacoe

A the sint, vitia cutis in facie, & ambusta sanāt, vt antea diximus, decocta. Mouent menses triti, & subditi corymbi, ijdem poti, post purgationes fœminarum, drachma pondere, concipiendi spem adimūt. Pediculus foliorum melle irrigatus, ac vuluæ inditus, mēstrua & partus extrahit. Instillatus succus putrida tędia nariū graueolentiaq; emendat, & sanitati restituit. Lachryma hederæ psilothrum est, illitu pediculos enecat. Succus radicum in aceto potus, contra phalāgia prodest. Dioscor.

B Lupulus seu lupus salictarius. Ger. Hopffen. Gall, du haublon caulibus aculeatis, longissimisque, in veprib. & salictis repeat, foliis vitis albæ hispidis & nigrioribus, flore cinereo ac multis exilibus folliculis squamatim compactili, caulis eius spinis horret, cacuminibus tam & corrudæ modo in torulos turbinatis. Flores habet foliaceos, cādicantes, qui fere alliū, vnūque suboleāt. Herba, præsertim gemen eius æqualis tēperamēti est, ad frigiditatem declinantis, flos vero calidus in secundo, &c. * Educit bilem flauā, & mū

C dificat sanguinē ab ea, & clarificat ipsum, & sedat ipsius inflammationem, & affert ei iuuamē cum magnum insulin eius in aqua casei. Et syrupus eius remouet icteritiam, confert febribus biliosis & sanguineis. Dosis infusionis in sero lactis est circiter li. j Nascitnr in vepres circa agrorū margines. Flores Augusto ac Septembri colliguntur, & ad ceruisiæ vsum reponuntur. Herba vero Martio & Aprili colligitur. Mesues.

Melissophyllon, Latinis Apiastrum & Citrago, hetruscis, cedronella & melissa dicitur, vulga

D ris est notitiæ. Cauliculi & folia ballotæ similia sunt, sed maiora, tenuioraque, nec ita hirsuta, citreum malum olent. * Folia cum vino pota, aut illita, prosunt contra ictus phalanciorum, scorpionumque item aduersus canis morsum. Decocto eorundem gratia, foueri prodest, desessionibus fœminarum ad ciendos menses conuenit, dentes eodem in dolore coluuntur, dysentericis infunditur. Fungorum strangulationibus folia, addito nitro, potu auxiliantur, torminibus, & orthopnoicis delinctu. Illitu cum sale strumas di

E scutiunt, vlcera purgant, articularios dolores illitu sedāt. Cæterum melissophylli proprium est, animum hilarē reddere, humenti ac frigido ventriculo auxiliari, concoctionem adiuuare, cerebri obstructiones reserare, deficientem animum reuocare cordis imbecillitatem roborare, eāq; præsertim, quæ somnus frequentius nocte inter

F cipi solet, quin & eius pulsum reprimere, animi solicitudines fugare, ac solicitas imaginationes tollere, quæ tum ab atra bile, tum ab exusta pituita gignuntur Excalefacit siccatque ordine secundo Cor exhilarat, vitales facultates roborat odoris fragrantia, saporis austeritate, partiumq; tenuitate. Colligitur mense Aprili, vel Maio, vel Iunio. Siccatur primo in sole, deinde in vmbra. Cōseruatur per annum. Dioscorides, Auicenna & Serapio.

Marru-

Marrubium seu Prassium (Ger. Andorn.) frutex est radice radice ramosus, candicans, subhirsutus, quadrāgularibus ramis, folium pollicem æquat, subrotūdum, hispidum, rugosum, gustu amaro, semen in caulibus, & ex interuallis, flores verticillato ambitu, asperi. *Huius folia sicca cum semine decocta in aqua, aut viridiū succus datur cum melle suspiriosis, tussientibus, & ad tabitudinem redactis. Crassam e pectore pituitam cum sicca iri eijcit. Mulieribus a partu non purgatis datur, vt menstrua & secūdas extrahat. item in difficili partu & his qui venena hauserunt, aut a serpentibus demorsi sunt. Vesicam, renesq. lædit. Folia cum melle illinuntur sordidis vlceribus purgandis, pterygia nomasq, sistunt, laterum dolores mitigant. Succus folijs contusis expressus, & sole coctus, ad eadem polet, cum vino & melle illitus oculorum claritatem adiuuat, naribus regium morbū expurgat. aurium doloribus conuenienter instillatur per se, aut cum rosaceo. Nascitur prope ædificia, ruinas, & rudera. Colligitur mense Iunij. Seruatur per annum. Diosc.

Marrubium apud Andromachum viride accipitur, quod ob quam causam factū fuerit, æquidem non habeo dicere, cum Galenus nō meminerit viridis, & Dioscorides velit eas frondes esse siccas accipiendas vna cum semine aut succū è viridi collectum. Fortassis existimandum est, Andromachum viridis nomine recēs, id est, nō obsoletum, sed statim exiccatum voluisse intelligere, quamquam hoc non adeo multū referat Damocrates accipit verticillos, in quo semen continetur. Sed ego quasi secundū regulam vniuersalem acciperem de omnibus plantis fruticosis totam herbam, quando semine est referta abiectis radicibus, & magis lignosis partibus, & cum semen protulerit, forsitan frondes paucæ aderunt, sed maiore ex parte tantum vertillici in circuitu caulis, ideoq. Damocrates voluit, illos tantum sumendos esse, existimans caulem vtpote lignosum esse nullius vsus, quamquam ideo frondes non improbet.

Myrrhis (Ger. Vvilder Korbel.) simillima est cicutæ, caule, folijsq; radix ei oblonga, mollis, rotunda, odorata, cibo non insuauis. Nascitur passim in hortis, & pratis nonnullis. Maio mense huius flores candicant.* Quæ pota in vino phalangiorum morsib. auxiliatur, cit menstrua, & partus secundos, purgatq. a puerperio fœminas, subuenit & phthisicis cocta in sorbitione. Aiunt quoq. eandem bis die terue potā ex vino in pestilentia salutarem esse, & ne morbi contagia sentiantur, obstare. Dioscorid.

Ocymum (Germ. Basilienkraut. Gal. Basilic. Ital. Basilico. Hisp. Albahacha.) vulgo cognitū. * Id copiosiore cibo oculorum aciem hebetat, aluum mollit, spiritū mouet, vrinam pellit, lac euocat, ægre tamen conficitur. Illitum cum polline polentę, aceto & rosaceo, pulmonum inflāmationib. auxilio est. Draconis marini, & scor-

A pionis ictibus per se prodest, & cum vino Chio oculorū doloribus. Succus visus caliginem abstergit, destillatione exiccat. Semē potū cōuenit atram bilem gignentibus, difficili vrinæ, inflatis que naribus haustum, subinde mouet sternutamenta quod idem herba efficit. Sed oculos premi necessum est, cum sternutamentum vrget. Sunt, qui in cibis ab dicandum censeant, quandoquidem manducatum, & in sole positum vermiculos creat. Aphri autem adijciunt, si feriatur a scorpione, qui ocymum ederit, nullo cōflictari dolore. Diosco.

B Pimpinellæ (Ger. Bibinellen. Gall. Pimpinelle. appellanr, duo habentur genera. Maior radice nititur longa, folijs circumquaque solo procūbentibus, dissectis, per ambitumq. serratis, caule quadrangulari, floribus in vmbellam cohærentibus, tenuibus, albicantibusq. Minor caule exit rubenti, foliis minoribus, minus dissectis, minutiusq serratis. Vtraque tamen hircum rodolet. Opacis locis minus, in pratis aūt maius affatim citra cultū erupit. Aestate in autūnū vsq. floret.

C Radix, in qua virtus tota cōsistit, excalefacit, sic catq ordine secundo cōpleto, aut sane tertio incipiente.* Præstat hæc ad renum & vesicæ morbos, quorū calculus est causa. Ob id n. renes a calculis expedit, & vrinā remoratam pellit. Prodest expressus e radicib. succus ex vino haustus deleterijs medicamentis, & venenosorum animaliū morsib. Qua ratione non desunt, qui ad pestilentiā, radicē hanc miris laudib. efferant. Est & alia Pimpinella, quę ab Italis Selbalstella nominatur, nullis non cognita, vtpote quæ acetarijs frequentissimè inferatur. Verū hęc ab an-

D tedictis longe distat virib etsi foliorū facie satis inter se conueniāt. Siquidē vltima hæc gustata non leuiter adstringens percipitur, & lentoris copiam præbet. Vnde facile conijcitur, eā esse adstrictoriæ facultatis. Hinc itaq; fit, vt muliebre profluuiū efficacissime sistat, dysenteriam, & cæteros aluifluxus cohibeat, quin & biliosas vomitiones reprimat. Herba ipsa vulnera & vlcera sanat, miscetúrq vnguētis, quę tum ad ca-

E pitis vulnera, tum ad carcinomata parātur cōtagiosis, pestilentibusq. febrib. maxime cōmēdatur. Sunt, qui eam Elatinē esse putent. Matth. Peucedanum, Ger. Harstrang, oder Schvvefelvvurz, oder Savvefenchel. Gal. Peucedane, caulē emittit tenuē, gracilentū, fęniculo similē comā habet statim a terra copiosam, spissamq. flore luteo, radice nigra, crassa, graui odore, luccosa. Tenera radix cultello cōcidit, profluēsq. è plaga succus vmbrę mādatur, in sole siquidē cō-

F festi euanescit Colligitur capite prius & narib. rosceo perfusis, ne capitis dolor premat, & vertigo sentiatur. A statione radix inutilis fit. Tā lac, q̄ succus radice & caulib. extrah solet, sicuti e mādragora, verū ie[illegible] succo lachryma habetur, & velocius expirat. Interdū ēt concreta inuenitur lachryma, thuris similitudine, caulibradicibusq adhęrēs. Pręfertur succus e Sardinia, &

nia,& Samothracæ colore rufo,odore graui, feruens gustu. * Ex oleo & rosaceo illitum Peucedanũ prodest lethargicis,phreniticis vertiginosis,comitialib.& longis capitis dolorib.resolutis ischiadicis,conuulsis omnibus in vniuersum vitijs neruorũ.ex oleo.& aceto illitũ,prodest. Eius olfactu respirant vuluæ strangulatus,& veterno si reuocantur. Incẽsum serpẽtes abigit. Aurium dolorib conueniẽter ex rosaceo instillatur,cauernis dentiũ inditũ,mitigat dolorẽ, cõtra tussim efficacissime ex ouo assumitur,suspirijs,torminib.& inflationib.subuenit Ventrẽ leniter emollit,lienẽ absumit,difficiles partus mire adiuuat.Facit ad vesica cruciatus,& renũ distentiones potum,ad vuluã aperit.Radix ad eadem vtilis est,sed in efficacior, eius decoctum bibitur.Farina eius sordida vlcera purgat,& vetera cicatrice obducit,squamas ossiũ extrahit. In cerata & calefaciẽtia malagmata additur. Radix eligi debet recens quę cariẽ non senserit,firma, odoris plena.Succus ad potiones amaris amygdalis,aut ruta, aut pane calido, aut anetho resoluitur. Gignitur in montib.opacis.Colligitur mense Septembri. Dioscor.

Rosmarinum.Ger Rosmarin. Gall. Rosmarin Hispa.Romero mata.Ital. Rosmarino quo coronarij vtuntur,ramos mittit tenues,& circa eos,folia minuta,densa,longa, exilia,subter in cana,superne virentia,grauiter odorata.*Excalefactoria vi præditum est Regium morbum sanat,si decoctũ in aqua,ante exercitationes bibatur,& vbi laborans exercitationi se crediderit, in balnea descẽdat,& merũ potet. Acopis,gleucinoq.vnguento admisceri solet,Flores fert bis in anno,vere scilicet & autumno. Colligitur a mense Maio vsq.in autumnum.Cõseruatur per annum. Dioscor.

Saluia,siue elelisphacon Germ Salbeij Gal. Saulge.frutex est ramosus,longus,virgas habẽs quadrangulas,& canas,folia mala cotonei effigie,sed longior,asperiora,crassiora, & quæ sensim attritarum quasi vestium scabritiem referant,hirsuta,subalbida,per quam iucundo odore,sed graui,semen summis in caulib. syluestri hormino simile gerit. * Menses cit & vrinas decoctum foliorum,ramorũq.potum,& partus extrahit,& pastinacæ marinæ ictib.auxiliatur.Capillos denigrat,vulnerum sanguinem cohibet, tetra vlcera purgat. Testiũ pruritus sedat rami foliaq;si eorum decocto cũ vino foueãtur.Nascitur in locis asperis, incultis montib. & vbiq; in hortis.Colligitur mense Iunij & Iulij,cum profert flores.Conseruatur per annum.Diosco.

Scabiosa constat folijs laciniatis,subhirsutis, caulibus tenuibus cubitali altitudine,atq. etiã maiore,in quorum cacumine flores emicant in cæruleo albicantes.* Pollet aduersus scabiem, decoctum potatum. Prodest omnibus pectoris vitijs & respirationi inseruientib. organis,siquidem eorum inflammationes purulentas dilijcit,et omnia pectoris excrementa expurgat.

A Anthracibus,siue carbunculis pestiferis vtiliter illinitur,adeo vt illita hos lethales abscessus trium horarũ spacio prorsus abolere existimetur. Nascitur in campestrib et pratis.Colligitur mense Iunij.Seruatur per annum Matthiol.

Scordium, Ger Lachenknoblauch,Vvasserbatheng. Gal Scordeon.Ital.& Hisp Scordio. planta chamædry similis,hodie cognita Huius in medicina vsus esse debet,non allij syluestris.* Herba vim excalefactoriam habet,vrinam cit. Co-
B cta recens,aridaue cum vino,aduersus venenatos serpẽtium morsus bibitur,ad stomachi quoque rosiones,dysenteriam,& vrinę difficultatẽ, binis drachmis.cum hydromelite, crassamẽ pulmonũ pectore expellit.Facit aridæ farina ad veterem tussim,rupta,conuulsa,si cum nasturtio,melle,et resina misceatur in eclegmate. Inflammata modice præcordia,cerato excepta,tecteat,cũ aceto acri,aut aqua,podagris conueniẽter illinitur,menses impota mouet,vulnera conglutinat,vetera vlcera purgat, & ex melle
C ad cicatricem per ducit. Siccas excrescentias in cohibet Succus ad eadẽ vitia bibitur.Inter prima efficax Ponticum natione,Creticũq. Nascitur in montibus & palustrib. Conseruatur per annum.Diosco.

Scordium si ex Creta & Ponto haberi posset, esset valde bonum,attamen in alijs regionibus quoq. ille non multo deterius crescit, modo eligatur id,quod in montibus,.non palustribus locis prouenit,et in regionibus sicciorbus, quem
D admodum est Apulia. Colligatur aũt quando floribus est refertum, & iam incipit semen producere estq. vniuersa planta in vsu præter radices & lignosam partẽ quandam illis proximam & quo magis allium redolet,eo melius est.

Stęchas,Ger.Stechaskraut Gal Stechas Ita.Stecha Hisp.Cantuesla. iuxta Galliã in insulis eiusdẽ nominis e regione Massilię,gignitur et in Arabia.Herba tenuib.surculis, coma thymi,longiore folio,subamara gustu,& aliquãtũ acris. * Cu-
E ius decoctũ,hyssopi modo,ad pectoris vitia efficax est.Antidotis vtiliter miscetur.Viscera oia, et uniuersum animãtis habitũ extenuat,confirmat,& ab obstructionib.& infarctu liberat.De coctionis eius potio ẽ ab ℥.v vsq.ad ℥.vij. & pulueris eius a ʒ.iij vsq. ad v. Præfertur Arabica. Conseruatur per annum,vel annos duos. Dioscor.& Mesue

Stęchas præferebatur alijs,quæ proueniebat in insulis Stęchadib.dictis Gallię,vñ ẽt nomẽ accepit,similiter & cretica cõmmẽdabatur,quãquã
F hãc magis quã illã Gal i de Antid.lib.probauerit.Nũc præstantissima habetur Arabica, vnde ẽt consueuerũt Medici nostro tẽpore i suis compositionib.eã vocare semper Stęchadẽ Arabicã Quare si hęc ex Arabia recẽs,odorata,subamara recens & acris quo ad gustũ haberi poterit,potius hãc,quã aliã, vsurpare debemus. At si eiusmodi ad manus non sit, saltẽ aliã parib. conditionibus accipiamus. Vtimur aũt spicis ipsius, quando

quando inter flores & semina maturescunt, ité in e frondibus & ramusculis enuioribus quem admodum fieri solet in alijs o fruticolis plan tis. Est autem vbiq; cognita & passim reperitur.

Parthenium (Germ. Crottendi. Ital. Brusacolo. Hisp. Magaza. folio est coriandri, amaro sapore, odore graui f ori us per ambitum a bis, intus melinis. Hetrusci matricariam vocant. Siccatum cum aceto mulso aut sale potum, non se cus atq; epithymum & bilem, & pituitam detrahit, suspiriosis prodest, & melancholicis. Herba sine flore a calculosis & anhelatorib. magna vtilitate bibitur. Valet decoctum ad insidendū in duritia vuluarum, & inflammationibus. Illinitur sacro igni, & collectionib. cum flore. Nec desunt, qui uelint marem Parthenium appellare Athanasiam, quam & Tanacetum uocant seplasiarij. *Vtuntur tanaceto recentiores ad ventriculis & alui flatus discutiendos, item ad lumbricos ex ventre pellendos. Vtuntur & ad frangendos renum calculos, & ad ciendam urinam. Sed id viris magis, quam mulieribus commendant, contra vero Matricariam dictam fœminis tantum exhibendā præcipiunt. Nascuntur ambo in omnibus fere hortis neque modo in ijs sata, sed in alijs quoq; locis sponte proueniūt. Colliguntur Iunio. Conseruantur per annū. Diosc.

De herbis seu foliis calidis in grad u tertio.

Abrotanum (Germ. Stabvvurb. Ital. Abrotano. Gal. Aurons ou garderobbe. Hispan. Abrotono, hierua lombriguera) duorum est generum. Fœmina quadam arboris specie fruticans; candicat, circum ramulos foliis, seriphi modo, minutim incisis, floribus referta est, comantibus in summo, fulgore auri, corymbis. quod per æstatem prodijt, suauiter olet, cum grauitate quadam, & amaro gustu. Alterum mas vocatus, sarmentosum gracilibus ramulis, vti absinthium. *Vtriusq; semen crudum tritum, & feruefactū ex aqua, in potu auxiliatur orthopnoicis, cōuulsis, ruptis coxendicib. vrinæ angustijs, mensib. suppressis, aut remorantib. In uino potum exitialium venenorum antidotum est, horrib. ex oleo illinitur. Serpentes & substratu, & nidore fugat, contra ictus eorum cum uino potum prodest priuatim efficax cōtra scorpionum & phalangiorum venena. Oculorum inflammationibus commode illinitur cum cotoneo cocto, aut pane tritū cum farina hordeacea, decoctūq; tubercula discutit. Irini cōpositionib. admiscetur. Nascuntur ambo in hortis & campestrib. Colliguntur Iunio. Conseruantur per annum. Diosc.

Asarum, quod & ipsum aliqui syluestre nardum (Germ. Haselvvurb. Gall. Cabaret.) appellant, hederæ foliis, minorib. multo, rotūdioribusque, florib. cytino hyoscyami similibus purpureis, inter folia proxime radicem emicantibus, odoratis, in quib. semen acinosum. Cauliculos habet angulosos, asperos & molles, radices numerosas, geniculatas, tenues, obliquas, gramini non dissimile, longe tamen graciliores, odoratas, ex calfacientes & quæ linguā vehementer mordent. *Ex calfactoria vim habet, vrina cit, hydropicis, & vetusto coxendicū dolori prodest. Radices senis drachmis ex aqua mulsa potæ, ut ē les trahunt, & veratri albi modo purgat. In vnguenta additur. Vmbrosis montib. prouenit, sed plurimū in Pōto Phrygia, Illyrico, & Italiæ sulti nienti ag o. Perpetuo viret herba noua cū una cū flosculis folia Vere promit. Conseruatur per annū. Dosis eius infusionis est ab aur ij. vsq; ad aur. iiij & pulueris eius a ℥.j. vsq; ad aur. ij Diosc. & Mesue. Asarum notum est, de quo radices solū accipiantur, abiectis frondib. quod multi cū non obseruent, plurimum errant, nam Gal. quoque vult frondes esse nullius momenti. Sint aūt radices firmę, odoratę acutissimę quo ad gustū, & non obsoletę, reperiuntur autē quouis loco.

Vitex, siue salix Amerina, quam vulgus Herbariorum Agnum castum appellat, frutex est in arborem assurgens, ramos gerit longos, fractu peruicaces, folia oliuæ, sed molliora. Duo genera eius, una harū album florem mittit cum purpureo, altera tātum purpureum, & semen, ut piper.* Excalfactorias uires habet & astrictorias. Semen eius potum, venenatis ictibus, aquæ quę cutem subiit, lienosisque auxiliatur, lac euocat, menses ciet, drachmæ pondere in vino potum, genituram exoluit, caput tentat, & soporem affert. Decoctum herbæ & seminis in desessione, mulieribus vuluæ malo opportunis opitulatur, item inflammationibus. Purgationes mouet semen cum pulegio potū, etiam suffitu, vel apposita, capitis dolorem dissoluit illitum, instillatur cum aceto & oleo capiti in lethargo, & phreniticis. Folia suffitu aut substratu fugāt venenata, illita quoque serpentiū morsib. auxiliantur, testium duritias, cum butyro & folijs uitiū emolliunt. Rimas sedis semen cum aqua illitum mitigat, & cum folijs medetur luxatis, vulneribusq;. Virgā qui manu teneat, dū iter facit, negatur intertrigē'n sentire. Agnū quasi dicas castū, vocāt Græci, quoniā matronæ in Thesmophorijs Atheniensiū castitatē custodientes folijs huius cubitus sibi sternūt. & lygon, quasi vimen, ꝑꝑ inuictā fere ramorū flexilitatē. Nascit in fluminum ripis, asperisq; locis, ac torrentiū alueis. Diosc.

Arū (Ger. Pfaffenbint. Gal. Vit de Prebstre.) apud Syros lupha vocitatum, folia emittit dracunculi, sed longiora, & paucioribus distincta maculis, caulem subpurpureum, dodrantalem, pistilli specie, a quo croceū semen exit, radice, dracunculi alba. quæ decocta estur, vtpote cum minus acris fit. Folia ad esum condiuntur, & arida per se, decocta manduntur. Arum terrena essentia constat, sed calida * proinde extergendi vim possidet, verum non ualentem, sicut dracontium Radices eius maxime sunt vtiles, siquidem comelæ crassitiem humorum mediocriter incidunt, adeo ut & excreationibus ex pectore idoneæ sint, sed magis tamen aptum est dracontiū. Nascitur in campestribus, in umeis, in sepium margintbus,

marginibus, & passim in seminis prope sepes. Colendatur per annũ, præsertim radix. Dioscor.

Amomum exigue fruticat. ex ligno se cõuoluens in racemi modum flore, ceu cãdidæ violæ paruo, foliis bryonæ similib. Laudatur quã maximè Armeniacũ, colore ad aurũ vergẽs, ligno subrufo, abũdè odorato Medicũ, quoniã in campestrib & aquosis enascitur, infirmius esse constat, est aũt magnũ subiride, tactũ teneiũ, frutice venoso, odore origani Ponticum vero subrufum, paruũ, fragile, racemosum, fructu turgẽs, & odore nares feriẽs. Deligito recens, candidũ, vel subrufum, quod nec attrictũ cohęreat, nec cõuoluatur, sed solutũ disfundatur, semine plenũ, vuis simile, graue, valde odoratũ, modo cariẽ non contraxerit, acre gustu mordens, simplici colore nõ euariante. * Vim hẽt calefaciendi, astringendi, exiccandi. Somnũ allicit, & illitum fronti doloris sensum aufert, inflãmationes & melicerides cõcoquit discutitq iuuat quos scorpius percussit, ex ocymo illitũ, & podagricis cõfert inflamationes oculorũ, viscerumq. lenit ex vua passa, ad vuluarũ vitia in pessis, aut insessionib. vtile est Decoctũ iecinori, renib. podagræ, potu conuenit. Antidotis immiscetur, & preciosissimis vnguẽtis. Adulteratur Amomũ herba simili, quæ Amonis vocatur, sed sine odore, sine fructu. Nascitur in Armenia, flore origani. Quare in huiusmodi reiũ probationib. fragmẽta fugienda sunt, eligenda autẽ. quæ ab vna radice suos integros surculos emittunt. Planta hæc apud nos incognita est. Quare succedaneũ erit asarũ, aut calamus aromaticus officinarũ. Dioscor. Amomi planta est ignota, cuius loco collocabimus Acorũ. nã Gal 6. li simplicium Medic hæc similis esse facultatis scribit, nisi quod Acorus sit illo ficcior, hoc vero magis concoquat, quãquã in exigua differentia hæc præstent, cũq. nullũ aliud magis conueniat, cogimur interea hoc vsurpare. Ad quid sit Acorus, nõ parũ inter se dissentiunt periti simpliciũ, ego tñ existimo esse eã radicẽ quã Seplasiarii vocãt Galangam maiorẽ, quia acuta est quoad gustũ, & nõ nihil amara, & alias quoq: notas hẽt quas illi Dioscor. attribuit Alii putãt esse Calamũ aromaticũ vulgarẽ, sed antea vna cũ illis conclusimus, pro calamo odorato, hunc calamũ vulgarẽ esse accipiendũ, qui etsi nõ esset ille antiquorũ Calamus gradibus tñ & virib. satis similis, quare hac in parte illis cõsentire nõ possum: nã cũ Acorum sit calidum & siccum in 3. gradu, Calamus vero nõ vltra 2m, necesse est fateri, aut substitutionẽ nõ esse probã, aut Acorum nõ esse ipsum calamum. At hoc quia cum ipsis pro vera substitũne illq. veris rõnib probauerimus, relinquitur Calamum vulgarẽ non esse Acorum Quare substituimus pro Acoro Galangam maiorẽ Etsi fortean aliq iis diceret, hãc esse radicẽ, Amomi in fructuum, in hoc quoq: iungi poterimus autoritate Gal Sed & nos dicemus fructus q ioq [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] pariter [illegible]

A illa radix hẽt quãquã ego in ea sum opinione, q lignum Amomi, qñ nõdum fructus aut racemulos explicuerint, sic vsurpãdum, quod ex Dios. colligitur, & rõnes exposui in 3 lib. Methodi nostræ de simplicib. quas tñ non abs re erit hic repetere. Prima itaq. est, qđ Diosc. scribit, adulterari amomum cum simili quadã herba, quę nullum hẽat fructu: iã si fructus in vsu fuisset, quare cũ eiusmodi planta sine fructu falsificari potuisset? vnde colligi põt lignum & stipitẽ fuisse in vsu. Deinde nõ vult accipi fragmẽta sed surculos integros & vegetos, qđ de fructib. intelligi nequit. Præterea eligit odoratus & qđ non sit cariosum. caries vero magis ppria est lignis quam fructib. Erant aũt vuæ quoq. Amomi in vsu sicuti ex multis locis Galeni apparet. Et Damocrates in sua Theriaca Amomi racemos accipit. Sed Andromachus Amomum racemosũ, non racemos, quia inter se differunt, hẽt. Nam intelligi põt de surculis, qui in notam bonitatis haberent semen, vel vuas appensas quare in Græco legitur σταφυλῶδες. & Latino racemiferi, quamquam proprie magis racemosi dicatur. Quod si ita est, similitudo substãtię magis inter ea confirmabitur, cum & Galanga maior & surculi de Amomi sint lignolæ naturæ.

Ammi Ger. Amei hodie a nonnullis ostenditur foliis fœniculo tenuioribus caule gracili, vmbella, in qua cãdidi flores & semẽ minutissimum, cumino similis, non per oĩa rñdens veterum descriptioni. Pleriq, existimãt semen quod dã ex Hispaniis sub amomi noĩe allatum, verũ esse Ammi, aut saltem eius loco vsurpari posse. Huius succedaneũ est anisum, cuminum. Flor.

D Ammi paucis cognitum est, necdiu est quod Venetiis primum ceptum est afferri. Antea pro similitudinem saporis cum origano aliud, minutissimum semen accipiebatur odoratum & acre, cuius magna copia vndeq. in Apulia crescit, estq ea planta quam doctissimus Andreas Matthiolus in suis primis libris depinxit, quamquã ipsemet nõ habeat pro vero Ammi, quemadmodum ẽt non est. Sed legitimum admodũ simile est semini Saxifragæ Hircinæ dictæ, & cumino quoq. quanquã satis sit minus Odoratum est & sapore tam proxime ad Origanum accedit, vt vix ab eo discerni possit. Hocque ad Thericam, non aliud accipiendum est?

Baccharis herba fruticosa, quæ in coronas additur, cuius folia aspera sunt media violæ, & verbasci magnitudine, caulis angulosus, cubitalis altitudinem petens aliquantulum asper, non sine appendicib. ad nati: flore purpureo, subalbicante, odorato radicib. veratro nigro similibus quibus odor inest cinnamomo proximus. Asperum squalidumq solum amat. * Radix in aqua decocta, ruptis, vulsis, ex alto præcipitatis, spirandi difficultati, salutaris, item diuturnæ tussi & vrinæ difficulti, menses pellit, contra serpentum morsus vtilis in vino datur in vino Recens radix apposita partum extrahit. Puerperis eius decoctum

decoctũ in desessionibus prodest. In diapasmata vtiliter inseritur iucundi odoris gratia. Folia, vtpote quæ astringant, capitis dolorib. illitu prosunt, oculorum inflãmationib. mãmis tumentibus a partu, ægilopiis incipientib. ignib. sacris auxiliantur. Odor somnum gignit. Dioscor.

Dictamnum, herba est in sola Creta nascens, pulegio similis, sed maiorib. foliis, cana lanugine pubescentib. Florem nullum aut semen profert, inquit Diosco. Theophrastus vero cæteriq. auctores & caulem illi tribuunt, & florem, & semen, vt manifeste videre licet in dictamno, qđ hodie ex Creta adfertur, cui quidem conueniũt reliquæ Dioscorid. notæ, sed florem, & semen profert. Alia est planta, dictamnum album vulgo vocata, alias fraxinella, plane a dictamno Cretensi substitui tamen non potest, hoc enim veteres intelligunt, cum absolute dictamnum scribunt * Cæterum dictamnum legitimũ præstat omnia, quæ satiuum pulegiũ, sed efficacius multo, nam non potum modo, sed appositum quoque, aut suffitum, defunctos partus eijcit. Produnt in Creta capras sagittis percussas, huius herbæ pastu eas excutere. Purgandi vim habet succus illitus, aut cum polenta tritus Herba impactos pedibus, reliquove corpori aculeos, illitu refigit. Ad lienis dolorem efficax habetur, siquidem ipsum imminuit. Metunt æstate & autumno. Radix eius gustu calefacit, partus accelerat. Succus cum vino potus, cõtra serpentium morsus præsidio est. Tanta herbæ facultas est, vt olfacta abigat bestias, quę venena ictu sęquant, appensaq contactu exanimet. Vulneribus ferro illatis, & venenatis morsibus infusus succus præsentaneo est remedio, si etiã ad instillatione statim in potu assumatur. Huius succedaneum pulegium est. Dioscori. & Medici Florentini.

Dictamnum ex Creta ante paucos annos cepũ est copiose cum omnib; illis notis, quas Dioscorides illi attribuit apportari, deiecto errore illo Pharmacopæorum, qui eius loco sumebãt Dictamnum album vulgo dictum, quo vtimur ... tra corpus ad vermes necandos. Afferuntur autem ex vera planta tam frondes quam folia Nec nos moueat quod Diosco. scribat. Dictamnum nec florem neque semen producere, quia locus ille mendosus est, vt nos probauimus 2. libro nostræ Methodi ca. 16. & cum Theophrasto diximus legendum esse, Dictamnum quoad flores, & semina in Medicina non vsurpari. Quod nos admonet, de hac planta esse sumendas frondes, & sic pharmacopæi facere solent.

Cariophyllata, Germ. Benedictenvvurz. Gal. L'herbe benoiste. planta est non vulgagis, gignitur in montibus, & in viis iuxta septa. Radix tenuis, nigra, & caryophylli spirans odorem. * Ea recentiores vtuntur pota ad thoracis interna vulnera. Quin & eius succum admixta ærugine cuniculosis, cõtumacibusq. vlcerib. vtili et ... Eadem olfactu spiritus recreat, & frigidum roborat cerebrum. Epota prodest cœliacis, & dysentericis, fęminarũ profluuiis, & cruẽta expuentibus. Tam intus sumpta, quam foris lita enterocelis auxilio est. Temperamentum eius excalefaciens & exiccãs, vt manifesto sunt iudicio eius radices, quippe quæ gustu odoratę astringentesq. deprehendantur. Quibus qualitatibus nõ modo attenuare, discutere, & astringere valent, sed etiam roborare. Colligitur mẽse Martii & Augusti. Conseruatur per annum. Matthiol.

B Chamędrys Græcis, aliis Chamædrops, Latinis Trissago, Ger. Batthengel, vergiss mein nit, dicitur. Sunt, qui eam teucrion appellauere, propter eam, quam cum teucrio seruet similitudinẽ Frutex est dodrantalis, folia habens exigua amara, effigie & diuisura quercus, flore paruo, pene purpureo. * Recens in aqua decoctum, potu tussib. indurato lieni, vrinæ difficultati, incipiẽtib. hydropicis, auxiliatur, cit menses, partus extrahit, benem ex aceto pota consumit, aduersus serpẽtiũ venena ex vino, potu illituq. efficacissima

C Trita digeritur in pastillos, ad supradicta. Purgat vetera vlcera, cum melle, cum oleo illita, caliginem oculorum discutit. Natura eius est excalefacere. Nascitur in petrosis & asperis Colligitur mense Iunii, semine prægnans. Conseruatur per annum. Diosco.

Chamædrys vbiq. nota est, & reperitur iisdem locis in quibus diximus Chamæpytin prouenire quæ præstãtior est, magisq. odorata, & meliorisque saporis quam Cretica, quare illam quoque nobis in nostris regionibus nascentem tãquam

D bonam comparabimus. In vsu est integra herba postea quam flores emiserit, & semẽ affuerit, excepta radice, & caliculis durioribus. Nascitur quoq. in monte Gargano prope Neapolim, laudabilis & præstans. Nec nos impedire debet, ꝙ dicit Andromachus, accipiendum esse semen Chamædryos, nam ita more poetico locutus est intelligit enim Chamædryn semine plenam eo modo quo antea diximus. Quod Gale. explicãdos Andromachi descriptionem confirmat.

E Cnicus, officinis Cartamum, Germ. Bilderr saffran. Gal. Saffra sauuage Ital. Zaffarano, Saracinesco, & zaffarono syluatici. Hisp. Alazor & somente de papagaios.) vocatur, foliis, cõstat oblõgis, per ambitum diuisis, asperis, spinosis, caule sesquipedali, capitulo magnitudine grandis oliuæ, flore croci, semine candido, aliqui rufo, longo, anguloso. Huius flore in obsoniis vtũtur * Seminis tussi & expressi succus, cũ aqua mulsa, vel iure gallinacei, aluum purgat, sed stomacho aduersatur. Seminis succus lac cogit, & magis ipsum resoluendæ alui facultate donat. Seri

F tur nonnullis Italiæ, Gallię, & in hortis & in agris. Flores Iulio & Augusto, semẽ interea perficitur, & eodem quo seritur anno, exinde inarescit Dosis eius est a ʒ. iii. vsq. ad aur. v. & floris eiu, a ʒ. i vsq. ad aur. ij. Conseruatur a... & maxime semen, annis tribus. Dioscori. & Saladin.

Centaurium maius, folia iuglandis habet, oblonga, viridi brassicarum colore, in ambitu serrata, caulem ceu rumicis, binum aut ternum cubitorum, multis ab radice adnatis, in quibus capita ceu papaueris in rotunditate oblonga, flos ex cæruleo candicans, cyanio flori perquā similis, verum maior, semen in floribus compactum quale in floribus in pappos euanescentibus esse solet, radix crassa, grauis, sesquicubitū longa, rubescens, succo prægnans rubescēte, & cum adstrictione quadam & dulcedine art. Huius radix sub rba ponthici nomine officinis notissima est. * Radix quæ in vsu est, conuenit ruptis, conuulsis, pleuritici, spirandi difficultati, veteri tussi sanguinem expuentibus, drachmis duabus trita datur, si febris sit, in aqua cæteris in vino, item ad tormina, & vuluæ dolores. Ramenta eius in collyrij formam vuluæ subdita, menses atq. partus extrahunt. Sūccus eadē præstat. Vulneribus prodest, nam recens tusa, aut arida ante madefacta, ea glutinat & coniungit Carnes coalescunt, si tusa simul decoquatur. In Lycia succum exprimunt, quo pro lycio vtuntur. Amat solum pingue, & apricum, ac syluas & colles. Copiosissimum, inquit Diosco. in Lycia Peloponneso, Arcadia, Helide, Messenia, pluribusq. circa, Pholoen, Lyciam ac Smyrnam locis. Reperitur & in Apuliç Gargano, nec non in Baldo agri Veronensis monte, sed quod in Baldo monte, vt Matthiolus scribit, Apulo cedit. Simplicis folij centaurium maius Hispania mittit, atque hinc aduectę Antuerpiam radices, terræq. commissæ subinde in hortis reuirescunt. Aestate huiusmodi Centauria florent, radices autem Autumno legi expedit. Conseruatur per annum. Diosco. & Dodonæus.

Centaurium Minus, Germ. Lausendtgui dēkraut. Gal. Centaure, ou Fiel de terre. Ital. Biōdella. Hisp. Hiel de terra, origano aut hyperico simile, caule anguloso, palmum excedente, flore lychnidis, e puniceo in purpuram vergente, folijs rutæ, prælongis & paruis, fructo simili, radice pusilla, læui, & superuacua, quę gustanti amaritudinem adfert. Amat loca herbosa, aratro nō proscissa, aliquantulum, sed tamen non omnino rigua. Est non modo in Italiæ prouinciis, verū & in Germania, ac Belgio abunde frequēs, Iulio & Augusto vna cū floribus ac siliquis legitur. Conseruatur autem per annum. *Herba recens tusa suo illitu vulnera cōglutinat, vetera vlcera purgat, ꝙ cicatrice obducit. Bilem crassosq. humores per aluum exigit, si deuoretur. ius decocti ischiadicis conuenientissime infunditur, trahit enim sanguinem, & dolorem sedat. Succus oculorum medicamentis perquā vtilis, siquidem cum melle caliginem oculorū expurgat. in vellere appositus, menses & partus extrahit, epotus peculiariter neruorum vitiis succurrit. Dosis ē a tertia parte drachmę vnius vsque ad ʒ j. ß. Et in decoctionib a drachma vsque ad ʒ. iiij. Diosco. & Dodo.

A Centaurium minus herba est notissima, & accipiuntur, vt Galenus tradit, flores, frondes, & cymæ caulium simul, idq. statim quando florere cępit. Radix est nullius vsus. Notandum tamen quod in freto Neapolitano quædam alia herba nascatur, quæ ita penitus. Cētaurium minus refert, vt qui non diligenter distinguat, facile decipiatur, imo multi Pharmacopæi loco Cētaurei vsurpant. Differunt tamen in eo, quod in vero sit caulis quadrangularis, in altero rotūdus, & sicuti verum est amarissimum, atq. eam ob B causam Fel terrę vocatur, ita in altero nihil plane apparet amaritudinis.

Chelidonium maius, Germ. Schellkraut, oder groſs Schvvalben Kraut. Gal. Chelidoine. Hispa. Celiduenna, caule est gracili, cubitali, aut altiore, agnatis foliosis, folijs renunculi, mollioribus tamē, & colore cæsijs, flore violæ albæ, secundū singula folia prodeūte. In eo succus croci, mordax, acris, & aliquātulum subamarus, grauiter olens. Radix superne singularis, inferne in multa crocea capillamēta fibratur. Siliqua, ceu cor C niculati papaueris, tenuis in metæ figuram longa, in qua semē papauere maius recluditur. Nascetur prope sepes, in scrobium ripis, secus vias inter rudera, & in ædificiorum ruinis seu parietinis. Colligitur in principio æstatis. Conseruat autem per annum. * Succus in ęreo vase, cum melle, prunis decoctus, oculis claritatem adfert. Foliis, caule, radice, succus exprimitur ineunte æstate, & siccatus in vmbra digeritur in pastillos. Radix cum aniso & vino albo pota, medetur regio morbo, & vlceribus & quæ serpunt, imposita cum vino, aut manducata, dentium dolo D rem sedat. Hoc nomen videtur sibi vendicasse quod aduentu hirundinum exoriatur, & discessu emarescat. Sūt, qui narrāt, hirūdines matres excæcatis pullis, admota herba, visum restituere. Dioscor.

Calaminthę tres sunt species, vna mōtib familiaris. Ger. Razenmūz. Gal. Calamēt, ou Poliot sauuage, ou Herbe a chat vocitatū. folia ocymi habēs, incana, surculos & caules angulosos, pur E pureū florē. Altera pulegio similis est, sed maior Ger Vvilden polei, q̄ syluestre pulegiū ideō appellarūt, ꝙ odore ipsumę muletur, nepetā Latini vocār. Tertia Ger. Beelmunz. mētastro cognata est, foliis oblōgiorib. caule & ramus maiorib quā superiora, sed virib. inefficatior. Omniū folia gustu impēse feruentia & acria radix superuacua Ex calaminthi generib. frequētior est vsus, quę Latinis, Nepeta vocatur. Nascitur in cāpestribus asperis, & aquosis Colligitur mēse Iunij & Iulii Cōseruatur per annū. *Potu aut illitu demorsis F a serpēte opitulatur. Decoctū potu, mēses & vrinas expellit, ruptis, cōuulsis, orthopnϾ, torminib. choleris, horroribusq. auxiliatur, regium morbū expurgat. Pręsumpta in vino venenis resistit, tineas, cæterasq interaneorum animalia cum sale & melle pota, enecat, nec secus cocta, crudave si teratur. Elephāticos esitata adiuuat

si postea serum lactis ebibatur. Folia detrita si in vellere subijciantur, menses extrahūt, & partus enecant, accensa, aut substrata, serpentes fugāt, nigris cicatricibus candorem reddunt in vino cocta & illita, sugillata tolliūt. Calamitha ischiadicis imponitur, vt ex alto humores euocet, summam cutem exurens. Vermes necat succus auribus instillatus. Dioscor.

Calamenthum tametsi tres species habeat, nihilominus indifferenter quæcunque ex illis in promptu sit, vsurpari poterit, ac propterea Dioscor confuse facultates omnium trium exponit sicuti Galenus quoq. facit, vnde contigit, quod Andromachus senior assumit calamenthum, & iunior retinens Latinam denominationem vocat Nepetam, nam nulla est inter hęc differentia & quia passim Nepeta sese offert, accidi debet collecta in locis siccis, & suo tempore, nimirum quando floret, & semen incipit producere. In vsu est planta vniuersa, excepta radice & ligneo stipite, quæ adijciuntur.

Conyzæ tria genera sunt maior, minor, & media. Maior vulgo pulicaria dicitur, frutice altior & folijs latioribus, quam minor, graui odore. Minor odore pręstantior est. Vtriusq. fol a oliuæ similia, hirsuta, pinguia. in maiore caulis binum cubitorum altitudine attollitur, in minore pedem æquat. flos fragilis, lutei coloris, qui in pappum abit radices superuacuæ. Nascūtur passim Media conyza, caule crassiore ac molliore, folijs mediæ inter maiorem & minorem amplitudinis, minime pinguis, multo tamen grauioris odoris, & iucundioris, sed inefficacior Prouenit locis humentib. Priora duo genera eliguntur. * Suffitu, substratuq frutex totus serpētes fugat culices abigit, & pulices necat. Folia cōuenienter illinuntur serpentiū plagis, & tuberculis ac vulnerib. Flores & folia cum vino ad mēses, partusq eiiciendos bibuntur, item cōtra vrinæ stillicidia, arquatum morbum, & tormina, comitiales pota ex aceto adiuuāt Decoctū in desessionib. medetur vuluæ malis. Impositus succus abortum facit. Herba ex oleo efficaciter horrorib. oblinit. Capitis dolores tenuis illita sanat. Diosc.

Fęniculum Germ. Fenckel Ital. Finochio. Gal. Fenouil Hisp. Hinoia.) omnibus notum est. Nascitur partim in hortis. Colligitur caule turgescente. floresfcit mense Iunij & Iulij, Seritur Februario mense, locis apricis & modice saxosis. * Si herba edatur, aut semen cum ptisana bibatur, mammas lacte replet. Comæ decoctum in renum doloribus subditum proficit, quippe ꝙ vrinam excitet. Contra serpentium ictus in vino conuenienter bibitur, menses ciet, in febribus nauseam, & stomachi feruorem ex aqua frigida potum sedat. Contritæ radices, & cum melle illitæ morsib canum medentur. Succus caule & folijs exprimitur, & in sole siccatus, in medicamenta adijcitur, quæ ad excitandam oculorum aciem commode temperantur. Extrahitur succus ad eadem valens, etiam semine viridi, ramulisq; & radicib prima germinatione incisis In Iberia, quæ ad Occidente spectet, succū reddat gūmi simile. Caule mediū, dū herba floret, rustici demetūt, igniq admouēt, quo facilius vi caloris exudans, gummi remittat, quod essicacius succo est ad medicamēta oculorū. Diosc.

A

Fœniculi quasi omnes partes in vsum assumuntur, attamen semen siccū & recēs magis est efficax & vsitatius, de quo etiam ad Theriacam accipiatur. Hoc intellexit Galen lib. 7 de simplicibus. Medi vbi constituit calidū calidū in tertio gradu. Nā semē eius alijs oīb partib. est acrius. Ac tametsi Andromachus senior in hac compositione id non explicet, iunior tamen & Damocrates, & Aetius, in suis Theriacis hoc manifeste dicunt. Debet autem semen esse bene maturū non surfurosum, granorum æqualiū, odoratorum & in gustu acriū. Obseruandum quoq. ne accipiamus eam speciem quæ saporem mistum habet cū Aniso, vnde dicitur Fęniculo, anisum, sed alterum quod & ipsum seminatur, & vulgo vocant. Feniculum amarum, quo etiam vtimur in multis condimentis.

B

C

Iuniperi (Ger. Beckolder, Kramwetbeer Gal. du Geneure Ital. Ginepro. Hispa. El enepro) genera duo, altera maior, altera minor. vtraq acris est. Nascitur in montib. locis maritimis & in cultis. Colligitur. & maxime fructus in autumno. * Excalefacit & vrinam mouet, accensa serpentes fugat. Baccarum nonnullæ nucis iuglandis magnitudine nonnunquam grandescere, aliæ nucem Ponticam æquare inueniuntur, rotūdæ, odoratæ, in mandendo dulces, subamarę, ꝗ arceuthides, ei id est, baccæ iuniperi, nominatur. Modice cale. aciūt & astringunt, stomacho vtiles, contra pectoris vitia, tussim, inflationes tormina & serpentium ictus efficacissime bibūtur, vrinam cient, vnde ruptis, conuulsis, & vuluæ strangulatui subueniunt Folia acrimoniā habent, ideo tam ipsa, quam eorum succum ex vino cōtra viperarum morsus illini aut bibi prodest. Corticis cinis cum aqua illitus, lepras e imit. Diosco.

D

E

Helenium Germ Alanvvurz. Gall. Enula Cāpana, auulnee. Ital Lelle, enola. Hisp. Raiz de ella folia habet verbasci angustioris folijs asperiora, oblonga, caulem quibusdā in locis non emittit, radicem subalbidam, interdum subrufam, odoratam, subacrem, vegetam, magnam, e qua agnatæ propagines liliorum, aut ari modo serūtur. Montanis vmbrosis, & siccis locis prouenit Foditur æstate radix, particulatimq. dissecta siccatur. * Potum rudicis decoctum menses & vrinas ciet. Ipsaq. in eclegmate ex melle prodest tussi, orthopnϾ, ruptis, conuulsis, inflationib. & serpentium morsibus. In summa, excalefaciēs est. Folia eius ex vino cocta vtiliter ischiadicis illinuntur, Helenii radix & stomacho vtilis est in passo cōdita, siquidem salgamarii paululum siccatam eam, mox decocta, & frigida aqua madefactā, in sapā coniciuntur, & ad vsus recōdūt.

F

Trita, potaq; ad cruentas excreationes efficax est. Alterū Helenii genus in Aegypto gigni Cra teuas tradit. Herba est cubitalib. ramulis, serpylli modo per humum repentibus, foliis lenticulæ circa ramos, sed lōgiorib. crebrisq. radice pallida, digiti minoris crassitudine per ima tenui, superne crassiore cortice nigro. Nascitur in maritimis, collibusq. Radix vna in vino epota, contra serpentium ictus auxiliatur. Dioscor.

Hyssopum (Germ. Ispen, oder Isop. Gal. de Hysope. Ita. Hysopo. Hisp. Hyssopo) Græcorum herba est, foliis & florib. origano similib. hodie incognitum. Hyssopum Mesuæ domesticum, est hyssopum vulgare, quod in hortis colitur. Syluestre nascitur in montibus, thymumq; vulgare est. Vtrūq; thymbræ species est, & hyssopo substitui potest, præsertim syluestre, thymum dictū. Colligitur mense Iunij. Conseruatur per annū. * Vim habet extenuandi & calefaciendi. Decoctū cū ficis, aqua, melle & ruta, potūq. peripneumonicis, diuturnæ tussi, suspiriosis, destillationibus, & orthopnoicis auxiliatur, tineas enecat. Idem facit, si cum melle delingatur, crassum humorē per aluum extrahit, decoctum ex aceto mulso epotum. Ad subducendam aluum ficis virib. detritis manditur, vehementiusque addita iri, cardamomo, aut irione, deijcit, colorem in corpore fouet. Lieni & aquæ inter cutem, cū fico nitroq; inflammationib. quod ex vino illinitur, cū feruente aqua impositum, sugillata discutit, cum decocto ficorū optime anginis gargarizatur. Decoctum cum aceto dentium dolorem in collutione sedat, inflationes auricularū vaporis suffitu discutit. Dosis eius decoctionis est a ℥.v. vsq. ad ℥.x. & pulueris eius a ℥.ii. vsq; ad ℥.ß. Dioscor, & Salad.

Laurus (Ger. Lorberbaum. Gall. Laurier. Ita. Lauro, alloro. Hispan. Laurel arbor.) quędam tenui folio constat, altera latiore. * Vtraq. excalefacit factoriam naturā habet, & emollientē. Vnde decoctum earum in muliebres insessus additum, vuluæ & vesicæ vitiis conuenit. Virētia folia sensim substringūt, illita quoq. ac trita, vesparum apumq. ictib. opitulantur, eadem cū polenta & pane illita inflāmationem oēm mitigant, sed pota stomachum effundunt, & vomitiones mouet. Lauri baccæ magis quā folia calefaciūt. Ergo in eclegmate tritæ cū melle & passo, prosunt tabi, orthopnœæ, & omnib. thoracis rheumatismis, contra scorpionum ictus ex vino bibuntur, vitiligines emaculant. Succus baccarū vtilissime auriū dolori & grauitati instillatur cū vino vetere, & rosaceo. In medicamēta aūt adijciūtur, quæ neruorū lassitudines reficiūt. acopa vocāt, & ad vnguēta quę calefaciūt & discutiūt Cortex radicis calculos rūpit, partus necat, hepaticis prodest, trib. obolis in vino odorato potus. Diosco.

Maiorana, Amaracus, Sampsuchus (Ger. Maioran vel Meyran. Gal. Mariolaine, ou Marone) herba est ramosa, per terram repens, foliis eius

A calaminthæ, quæ tenui folio constat, hirsutis & rotundis, suauissimum odorem spirat, ideo cotonis inseritur. Nascitur passim in hortis. Collig mēse Aprilis & Maij. Cōseruatur aūt per annū. * Vis eius excalefaciēs. Succus decocti potus conuenit incipientib. hydropicis, & ijs quos vrinæ difficultas, aut tormina excruciant. Illita melle arida folia, sugillata tollunt, mēses subdita in pesso trahunt, cōtra scorpionis ictū ex aceto & sale illinuntur, laxatis tumoribusq. cerato
B excepta imponuntur, aduersus oculorum inflammationes, cum polline polentæ, illini prodest. Acopis, malagmatisq. calefaciendi gratia commiscetur. Dioscor.

Amaracus, & Maiorana vulgaris, vna herba est cuius pariter cymæ cum florib. & seminib. siccatis ad vmbram sumūtur. vocatur adhuc passim vulgo, sansico, quia Latine sampsuchum dicitur.

C Marum species est Maioranæ illius, quā vulgo Gentilem vocamus. Alij Persam gētilem. Neapoli in fictilibus ante fenestras culta reperitur, cuius cymæ sumuntur. quando plenę sunt seminib. cum nonnullis etiam adhuc florib. & in vmbra per aliquot dies siccantur.

Mentha (Ger. Munz, krausvischminz. Gal. de la Menthe Hisp. La yerua buena. cognita herba est. Nascitur passim in hortis. Colligitur mense Aprilis vel Maii. Siccatur in vmbra. Conseruatur per annū. * Calefaciēdi, adstringēdi, atq. exiccādi vim habet. Sistit sanguinē, poto ex aceto
D succo, tineas in ventre teretes enecat, venerem stimulat. Singulis. vomitiones cholericasq sedant terni ramuli cum acidi granati succo poti Suppurationes discutit, si cum polēta illinatur. Imposita fronti capitis dolores mulcet, mamas, si tendantur, aut lacte turgeant, cōpescit, cū sale canū morsib. illinit auriū dolorib. cū aqua mulsa subuenit, vuluæ ante coitū admota cōceptioni resistit, linguæ scabritiem confricta læuigat. Lac coire, densarib; in caseū non patitur, si illa potionib. lactis immergantur. In summa sto
E macho vtilis est, & in condimentis peculiarem gratiam habet. Syluestris mentha (Latini mentastrū vocāt) hirsutiore est folio, & prorsus maiore, quam sisymbrii grauiori odore, quare minus ad sanorum vsus expetitur Dioscor

Nigella; Gith, Melanthium, (Ger. Schvvartz Cor ander. Gal Poyurette.) exilib surculis fruticat, sępe binos dodrantes excedens foliis, vt senecionis minutis, sed multo tenuioribus. capitulo in cacumine tenui, paruo, ceu papaueris, ob
F lōgo, intercursantib. intus mēbranis, quib. semē includitur nigrum, acre, odoratum, quod panibus inspergitur. Nascitur in hortis & vineis. Colligitur mense Iulii. * Capitis dolorib. illitum frōti, subuenit, discutit recētes oculorū suffusiones, tritū ex irino, & infusū narib. tollit lepras, vitigines, durities, tumoresq. vetustos, cū aceto illitū, circūscarificatos clauos excutit, cū vetere vrina impositū, dētiū dolorib. cū aceto & teda decoctum

coctũ & collutũ pdest. Terete s vẽtris tineas ex pellit, perũcto ex aqua vmbilico. Destillatione laborantes adiuuat, tritum in linteo, & olfactũ. Vrinam, & menstrua ciet, multis diebus sumptũ, & lac extrahit, difficultatem spirandi cum vino potum, iecur, phalangiorum morsibus ex aqua drachmæ pondere, haustum, auxiliatur. Inceso serpentes fugantur. Tradunt largius epotũ enecare. Dioscorides.

Oenanthe, vulgo Rot Steinbrech v, folia habet pastinacæ, florem candidum, caulem crassum, palmi altitudine, semen atriplicis, radicem magnum, in multa rotunda capitula exuberatem. Nascitur in petris. Iunio mẽse floret.* Huius semen, caulis, & folia cum mulso vino pota, secundas eijciũt. Radix e vino vrinæ stillicidio conuenit. Dioscorides.

Origanum, Germ. vvolgemut Hosten. Ital. Origano Gall Mariolaine d'Angleterre. Hisp. Oregano, trium est generum, heracleoticũ, onitis, & syluestre. Heracleoticũ foliũ habet hyssopo nõ dissimile, vmbellam autẽ nõ in totæ specie orbiculatã, sed veluti multifidã, semine in summis virgis haudquaquã dẽso. Onitis candidiore est folio, & hyssopo similior Semen veluti cõiũctos corymbos habet. Syluestre vero origanũ aliqui panaces Heracleion, alij cunilã vocat, folijs est origani, ramulis tenuibus dodrantem altis, in quib. vmbellæ anethi insunt, flores candidi, radix tenuis, superuacua. Horũ postremũ in maritimis nascitur, reliqua duo cognita quidẽ sunt, sed rara. Tragoriganũ est incognitum. Quod hodie in vsu est, ad nullũ origani genus referri potest, primũ, quod in maritimis nõ nascatur, vbi dũtaxat cætera crescunt origana, deinde, quod gustatum, linguam nõ vellicat, vt reliqua origana Adulterinũ igitur erit origanũ quia reliquis notis ita cũ origano cõuenit, vt gustu solo fere distingui possit. Danda est opera, vt legitimũ habeatur, atq; hoc reijciendũ. Verum hodie ex Creta copiose Venetias affertur. Cæterũ origanum excalfacit, vnde decoctum cum vino potum demorsis a serpente cõuenit. qui autem cicutã, aut meconiũ hauserunt, ijs ex passo, si vero gypsum aut ephemeron ex aceto mulso propinatur. ruptis conuulsis, hydropicis cũ fico eius datur Aridum acetabuli mensura potũ in aqua mulsa, atros humores per aluũ extrahit, mẽses ciet, & tussi cũ melle linctũ medetur Ad pruriginẽ, psoras, regiũque morbũ, decocti ius in balneis prodest. Succus virẽtis, tonsillas, vuam, & oris vlcera sanat, & per nares ex oleo irinoin fusum trahit. Dioscorides, & Medici Florẽtini.

Periclymeni seu Caprifolii duo sunt genera, vnum Germanicum, alterum Italicum dicere licebit. Vterque frutex amplexicaulis. vicinis adminiculis circumligatur germanicum longis tenuibus, sed tamen lignosis, & in ramulos partitis sursum repit cauliculis, circa quæ ex interuallis folia bina ex aduerso posita, oblõga, mollia, diluce virentia, inferiore tamẽ parte magis

A incanescentia, flores in summis ramulis cõplures pariter emicant, oblongi, candidi, suaueolẽtes, interius caui, vna parte prominentiores, ita minibus aliquot e medio exeunt. b. fructus acinis similis in exiguarũ vuarũ modũ compactus per maturitatẽ rubet, in qua semẽ duriusculum rad x lignosa non absq; admatis. Italicũ lignosis quoq; , & in longitudinem prorepentib cauliculis, priori omnino simile est, conueniunt ẽt folia, nisi quod ex aduerso posita subinde vniãtur, & circa ramulorũ præsertim fastigia ita co-
B alescant, vt acetabulorum profundiorũ speciẽ exhibeant, e quib. flosculi enascuntur similes superioris, breuiores tamẽ, ac paulo minores, baccæ sequũtur similes, & rubentes, sed tamen dilutius. Nascitur in syluis, & in senticetis fruticibus nouellisq, arbustis, ita sæpenumerò tenaciter, & arcte se obuinciẽs, vt sui vestigia ipsis impressa relinquat. Vere folia exeũt, vti alijs lignosis Flores quãdoque Aprili, crebrius Maio ac Iunio cõspiciũtur, fructus sub Autumni tempus
C maturi. græci Periclymenon, Latini Volucrum maius, Scribonius Largus Syluæ matrẽ appellat, officinæ Caprifoliũ, Matrisyluã, plerique Lilium inter spinas, Ital. Vincibosco, Ger Geissblat Specgilgen Malegilgen. Gall Cheurefeuille. Hisp Matreselua. Matthæus Syluaticus Pandectarum author, Caprifolium, & Syluarũ matrẽ ca. cxxxvij. recte quidem Periclymenon, sed per pera Lyciũ, & Pyxacantham interpretatur, Periclymenon cum Pyxacantha inepte cõfundẽs. peius vero etiã facit Caprifolio uires pyxacan-
D thæ ascriben. Sed ca dxxxj matrisyluam Periclymenon, & caprifolium recte asserit, ac legitimas ei ex Dioscoride vires refert Præbuisse hic grauissimi erroris pharmacopœis occasionẽ videtur, qui succo foliorũ, & fructuũ periclymeni densato, pro Lycio, maximo cũ periculo vtuntur. Natus hinc & alius error, quod videlicet foliorum periclymeni decoctũ. vel ex his, aut etiã ex florib stillatitius liquor, oris faucíumque inflammationibus incipientibus, veluti astringentia ac refrigerantia prodesse temere existimetur.
E Periclymeni enim haudquaquam frigida, aut astringẽs, sed calida, & attenuãs est facultas. Vt enim Galen. scribit periclymeni cũ fructus, tum folia adeo vehementer incidentis pariter & excalfacientis facultatis sunt, vt si plusculũ bibantur, vrinam sanguinolentam efficiant, principio tamen vrinam duntaxat mouẽtia. Dioscorides ait. Huius semen postquam ematuruit collectũ ac in vmbra siccatum drachmæ pondo quadraginta diebus datum, lienem absumit, lassitudinem discutit, orthophœa, & singultui prodest,
F vrinam cit a sexto die cruentam Idem, & partus accelerat. Eandem vim, & folia habẽt, quæ triginta dieb. pota sterilitatem efficere narrantur. Eadem cũ oleo illita periodicarũ siue intermitentium febrium horores abigunt. Dodon:

Petroselinum hortis omnibus frequentissimum est, *vrinam cit, & menstrua, contra

 stomachi

stomachi, & coli inflationes, & tormina prodest laterum, renū, & vesicæ doloribus, in potu sub uenit. Admiscetur antidotis vrinā ciētib. Diosc.

Petroselinum commendabatur allatū ex Macedonia, quod à natiuo loco vocabatur Estreaticū. & sub hac appellatione ad omnia loca deferebatur, quanquam ex Epiro, in quo copiosissimè crescit, in Macedoniā apportaretur, & inde tanquā Macedonicū, & Estreaticū omnibus distribueretur, nām cum exiguus locus esset in Macedonia, vbi colebatur, non potuit sufficere omnibus alijs regionib. Etsi aūt vero Estreatico careamus, nihilo tamē deteriorem fore Theriacam existimabimus, si alio vsi fuerimus, nam, vt Galenus c. 14. li. 1. de Antidotis tradit, quāquā ad venena, & serpentū morsus Estreaticū sit efficacius, alterū tamen ad alios morbos non minus est vtile, ad vētriculi debilitatē, hydropem, tormina ventris, colicos dolores & simile alios, quos secūdario quoq; Theriaca promittit curare. Cū insuper Estreaticum tam amarū, & acre sit, vt etiā alia omnia simplicia medicamenta Theriacæ superet, atque eam ob rem compositionē reddat nimis amarā, & gustui ingratam, potissimo si semē eius quod quidem in vsu est) recens, & non siccum imponatur, nam tametsi frondes & radices eandē habeant facultatem, sunt tamē nimis debiles. At quidnam verū sit Petroselinum, hucusque apud peritos simpliciū fuit incertum. Verumtamē ante paucos annos in multis hortis colere cœperunt quandam plātam, quæ multorum iudicio verum petroselinū repræsentat, & Neapoli copiose floret i hor to, quē excoluit multis, & varijs simplicibus refertum in monasterio S. Seuerini Vincetius Lucensis, & in fictilibus quoq; Ferdināndo Imperatori puenit, semmaq; acceperat a Marco Emario pharmacopœo Veneto, reperitur nunc etiā Batauij, Veronæ, Romæ, Venetijs, & in alijs locis. Et certe si consideremus diligenter omnes eius partes, nihil dubitationis nobis relinquitur nisi quod semen eius nō adeo sit acre atq; amarum, quemadmodum Dioscorides vult, & Galenus quoque in commemorato loco scribit esse amarissimum, & acerrimum, quod etsi ipse de Estreatico dixit, tamen, & alia quoque, quāquā non tam valide, acria, & amara esse debēt. Cumque hoc semen quod iam pro vero habetur, id eo fortasse minus acris saporis sit, quod alia cultura ratio adhibita fuerit, non audeo tamē me opponere sententiæ tot doctorū virorum, atq; ideo vnā cū illis suadeo pharmacopœis, vt interea ad Theriacam accipiant. Non prætermittā etiam in medium afferre quandam meam opinionem quam ante multos annos de Petroselino concepi nam non existimaui eos errare, qui pro Petroselino vulgarē acciperent saxifragiā, habentem omnes eas notas, cuias Dioscorides & Galenus Petroselino attribuūt. Nā folia sunt Petroselino similia, & nascitur in petris, vnde, & nomen obtinuit, semen quoque conuenit cum

A semine Ammi veri, atq; insuper est amarissimū acre, & odoratum. Quanquam omnes plantas quas ego viderim montanis locis allatas Neapolim, deprehenderim in hisce duobus saporibus fuisse validiores quo ad radices, quam semina, tametsi in Macedonia contrariū accidat, cuius rei causa est, quod ibi nunquam planè perfectum eius semen viderim, sed vt plurimū cariosum Vnde eius imperfectio apparet, & fortassè in nostris regionibus ad summam perfectionē peruenire nequit, ideoque cū semē hoc tam efficax non reperitur, eius loco collocari poterūt illius radices quæ secundum Galenum eiusdē sunt facultatis, quamuis semen ipsum si haberi posset, propter rationē in regulis substitutionis enumeratis esset melius. Accedit præter hasce notas, & hoc, quod hodie saxifraga in doloribus colicis exhibetur, itēque ad prouocādā vrinam, & calculū frangendū admodū feliciter, quēadmodū olim petroselinū præbebatur Quod si aliquis exquisitius hæc discutere, & non pro vero Petroselino accipere vellet, saltē pro illo substituere posset, quoniā ex sapore coniicitur in 3. gradu esse calidū, & siccū Vnde quoque in aliā deueni coniecturam, saxifragā nimirū eā quam vulgo propter odorē Hircinam vocamus, esse Dioscoridis Oreoselinū, semper enim prouenit in mōtibus, & ipsa quoque inter saxa, in quibus ait Dioscorides hoc crescere, quare nōnulli statuerunt esse petroselinum, quod tamē Diosc. reprehendit. Hæc saxifraga semen profert itā ūmile Ammi semini, vt vix inter se discernantur, & nisi loco boni odoris Hircum oleret, posset hoc Petroselinum, & illud Oreoselinum appellari Quod si hoc regioni in qua nascitur imputaretur, quod tamen ego non affirmauero, hæc optimo eo melius consisteret, quamuis magis ad alteram inclinem Hæc Saxifraga hircina folia habet Apii, acris est & amara, & mirabilis in frangēdo calculo, & prouocāda vrina, quemadmodū multorū recentium experientia id testatur. Nonnulla collegia celebriū ciuitatū pro petroselino substituerunt Petroselinū vulgare, quemadmodū aliquādo Bononiæ factum est, & nihilominus collegiū Patauinum eiusdem fuit opinionis. Sed hic modus substituendi videtur in disputationē cadere. Nā sicuti Serapio sentit ex sententia Asclepiadū, & Apium calidū, & siccū est in secundo gradu, & petroselinū Galeni in tertio. At non conuenit substituere medicamēta quæ in primis qualitatibus nō sint eiusdem gradus.

Ptarmica exiguus frutex est, surculos habens paruos, multos, & rotundos, abrotano non dissimiles, & circa eos folia oleæ, longa, multa, & in cacumine capitulum, vti anthemidis, paruum, rotundum, * quod suo acri odore, sternutamentum excitat, vnde nomen accepit. Nascitur in montibus, & petrosis Folia cum floribus illita, sugillationes rapiunt. Flores sternutamenta efficacissime mouent. Dioscorides.

Pulegium. Germ. Poley Gall. Du Pouliot. Hisp.

Hisp. poleo. Ital. pulegio) herba est vulgaris notitiæ. Nascitur in locis cultis, & aquosis. Colligitur mense Iunij, Iulij, & Augusti, dum floret. Siccantur in vmbra. Conseruatur per annum. * Extenuat, calfacit, decoquit, potum menstrua, secūdas ac partus eijcit. pulmonis vitia ex melle, & aloe potū extrahit, & conuulsis auxiliatur nauseas, stomachique erosione, ex posca pmulcet atram bilem per aluū exigit. Bibitur in vino vtilissime contra serpentiū morsus, defectos animo recreat, cum aceto naribus obiectum, gingiuas arefacti cinere corroborat. Illitum cū polenta inflammationes omnes sedat, podagris per se inbuenit, impositum vsquedum rubescat locus, cum cerato varos extinguit, lienosis cum sale vtiliter illinitur. Decoctū eius ablutas pruriginesmitigat, conuersas vuluas corrigit, contra inflationes, duritiasque vuluæ in desessiones conuenienter adijcitur Dioscorides.

Ruta German Rauten. Gall. de la Rue. Ital. ruta. Hisp. ruda) duorum generum est, hortensis nempe, sue sa-tiua, quam syluestris, vulgaris est notitiæ. Nascitur passim in hortis. Amat solum siccum, & apricum. Floret æstate. Colligitur autumno. Siccatur in vmbra, & conseruatur per annum. * Vtraque vrit, calfacit, exulcerat, vrinā ciet, mēstrua pellit, aluum sistit potu ciboue. Lethalium medicamentorum antidotum est, si semen ex vino acetabuli mensura ebibatur. Folia per se præsumpta, aut cum nucibus iuglandibus, aridisque ficis, inefficacere uenenorum uires reddunt, contra serpentes simili modo sumere cōuenit. Geniturā cibo, potuue extinguit, cum anetho sicco decocta tormina sedat. Facit ad pectoris, laterumque dolores, difficultatem spirandi, tusses pulmonis inflammationem, coxendicum articulorūque cruciatus, & horrores febrium circuitu repetēteis, pota, vt ante dictum est. Item ad inflationes coli, vuluæ, rectique intestini cum oleo decocta, & infusa. Fœminas vuluæ strāgulatu liberat, si a genitali sedetenus cum melle subijciatur. Feruefacta ex oleo, & pota, ventris tineas excutit, articularis doloribus ex melle, aquæ inter cutem cum ficis illinitur, eisdem in potu auxiliatur, decocta in vino ad dimidias partes, & oblita. Cruda conditaque in cibo, visus aciem excitat, dolores oculorū illita cum polenta lenit, doloribus capitis cum rosaceo, & aceto illita auxiliatur. profluentem naribus sanguinem sistit trita, & indita. Testium inflammationibus cum laureis folijs imposita, & eruptionibus papularum cum myrto & cera prodest. cum pipere autem, vino, & nitro albis vitiligini medetur, cum eisdē illita formicationes, tollit, & verrucas, quę thymi florem repræsentant. Cōtra impetigines cum alumine & melle vtilissime imponitur. Succus in mali punici calyce calfactus, aurium dolori efficaciter infunditur. Idem oculis, qui hebetudinem sensere, cum fœniculi succo ac melle inunctus, opitulatur. Ignem sacrum, vlcera quæ serpūt, aut in capite manant, cum aceto, rosaceo, et cerusa illitus persanat, mansa alliorum, ceparumque acrimoniam domat. Syluestris si copiosius editur, interficit. Dum florem promit, & ad magias colligitur, cutem inflat, & rubore quodam inficit, cum pruritu ac vehementi inflammatione. oportet itaque eam vnctis antea manibus, & facie colligere. Tradunt succum gallinaceis pullis inspersum, feles arcere. Adiiciunt, eam, quæ in Macedonia circa Haliacmon amnem prodeat, comedentes interimere. Montosus autem is locus, viperis caret. Semen eius potum contra intestina vitia efficax est. In antidota commode additur. Contra incontinentiam vrinæ semen septenis diebus potui datur. Radix huius montanum moly vocatur. Syluestris ruta satiuæ similis est. prodest comitialibus, & coxendicum doloribus, menstrua mouet, partus enecat. Acrior est uiribus, quam hortensis & vaiidior. Syluestris, vtpote noxia, cibis abdicatur Dioscorides.

Sabina (Germ. Seuenbaum. Gall. Sauinier. Ital. Sauina. Hisp. Sabina yerua.) duorum generum est. Vna folijs cupresso similis, spinis horridior, grauiter olens, acris, & feruens, arbor est coactæ breuitatis, quæ sese magis in latitudinē fundit. huius folijs nonnulli pro suffitu vtūtur. Altera tamarici folio similis est. Nascitur passim in hortis. Colligitur autumno. Conseruatur autem per annum. * Vtriusque folia nomas sistunt, collectiones illitu mitigant, quin, & cum melle illita nigritas, sordesque repurgāt, & carbunculos rumpunt, cum vino pota sanguinem per vrinam eliciunt, partus pota extrahunt, & suffitu idem præstant. Vnguentis calfacientibus immiscentur, & prima in glaucino Diosc.

Serpyllum, Germ. Quendel. Gall. Du Sarpolet, duorum generum est. Hortense odore sampsuchum imitatur, atque in coronas addi solet. cui a serpendo nomen inditum est, quoniam si qua eius particula terra attingat, inibi radices demittit. Folia, et ramulos origani habet, sed candidiores, in maceriis multo procerius assurgit. Nascitur passim in hortis locis apricis. Colligitur mense Iunii & Iulii, Siccatur in vmbra & seruatur per annum. Syluestre, zygis appellatū non serpit. sed in altitudinē increscit, ramulos edens tenues, surculos, folijs refertos longioribus, quam rutæ, & durioribus, angustis. Flores iucunde olent, gustanti acres. Radicis nullus vsus. Nascitur in petris, tota æstate floret, satiuo efficacius, atque magis excalfaciens, & ad medēdi vsum aptius. * Menses trahit, et urinam potu ciet, torminibus, ruptis, vulsis, & iecinoris inflammationibus auxiliatur, & aduersus serpentes potu, illitu, ne prodest. Capitis dolores mulcet coctum, adiecto rosaceo, & madefactum in aceto, maxime vero phreneticis, & lethargicis conuenit, Cruentos vomitus sedat succus, drachmis quatuor ex aceto potus, Dioscor.

Sisymbrium, alii serpyllum syluestre vocant German Biber, Quendel. Catl. ...ressō. Ital.

Balsamita, menthæ hortensis simil.tudine, odoratius, latiore folio. Inseritur coronis. Nascitur in solo inculto. Colligitur mense Iunij, vel Iulii. Conseruatur per annum *Calfaciendi vim habet, contra stillicidia vrinæ, calculosque, semen ex vino bibitur: tormina, & singultus sedat. Folia in capitis dolore, fronti, aut temporibus illinuntur, item contra vesparum, apumque ictus Vomitiones potu cohibet. Alterum sisymbrijgenus, aliqui cardaminam, alij Sion appellant. Ea herba riguis gaudet, & eisdem in locis, quibus Sion prouenit, quæ ideo nonnullis Cardamina nominatur, quod gustu cardamũ, id est nasturtium repræsentet. Folia primum rotunda prodeunt, i dulca erucæ modo finduntur. Id excalfacit, vrinas mouet, crudum estur. Purgat lentigines, cutisq; vitia in facie, noctibus impositum matutinique detractum. Dioscor.

Thymum, Germ. Thym, & Romischer Quendel. Gall du Thin, ou Thim Ital. Thimo. Hisp. Tomillo yerua, ab omnibus cognoscitur, surculosus frutex, exilibus folijs, multis, & angustis circũdatus, capitulis in cacumine flore purpurascente refertis. Gracili solo, & petroso prouenit. Colligitur mense Iunij. Conseruatur per annũ.*Vim habet hanc, vt cũ sale, & aceto potũ, pituitam per aluum detrahat. Decocti ius prodest orthopnoicis, & anhelatoribus, tineas ventris exigit, menses, partus, & secundas pellit, vrinas ciet. Cum melle in eclegmate faciles facit excreationes: recentes tumores discutit, cum aceto illitum, concretum sanguinem dissoluit. verrucas thymi colorem reddẽtes pensilesque tollit. Ischiadicis cum vino, & polentia impositum subuenit, hebetibus oculis in cibo prodest. Perquam vtile pro cõdimento, duntaxat ad vsus eorum qui recte valent Dioscorides.

Trifolium, quod Germ. Elee Ital Trifoglio. Gall. Tresfle Hispan Trebol. Græci Oxytriphyllon, aut Alphation appellat, quod bitumen redoleat, multas habet virgas tenues, cubitũ aut amplius longos, folia magna, acuminata, terna singulis germinationibus exeũtia, quibus recenter enatis odor inest, vbi autem adoleuerunt, bitumen olent, florem edit purpureũ, semen latum, hirsutũ, ex altera extremitate exertũ corniculi modo, radix longa, tenuis, dura Copiosè nascitur circa Libã, & Petram sanctam Hetruriæ. Huius vsus esse debet, nõ trifolij partensis, quod a vero trifolio maxime differt a Græcis descripto.*Semen, & folia in aqua pota pleuriticis, vrinæ difficultati, comitialibus. & ijs qui aquæ inter cutẽ principia sentiunt, fœmini quoque vuluæ vitijs opportunis auxiliãtur, menses ciunt ternæ drachmæ è semine dari debent, è folijs vero quaternæ: Contra serpentium ictus trita folia, & ex aceto mulso pota, præsidio sunt Tradunt aliqui, totius fruticis, radicis, foliorũq; decoctum fotum dolores eorum finire, quos serpentes percusserint. qua autẽ aqua lauatus quis fuerit, si ea quispiam alius foueatur, qui vlcus habuerint, perinde afficitur, vt a serpẽte demorsus. Quid si terna folia aut semina, in tertianis, cum vino porui dedere, & in quartanis quaterna, vt quæ febrium circuitus discuterẽt. Radix antidotis inseritur. Dioscor & Medici Florẽtini.

Verrenaca, Germ. Gisentraut. Gall. Veruaine Ital Herbena. Hispan. La grama yerua. Græcis Peristereon, dodrantis altitudine. & interdũ amplius adolescit. Folia e caule prodeunt incisa, & subalbida. ea singulari ramo, radiceque sola, constare sæpius inuenitur. Nascitur in aquosis.*Folia cum suilla adipe recenti, aut rosaceo imposita, vuluarum dolores finire putantur, ignem sacrum illita ex aceto reprimunt, putrida vlcera cohibent, vulnera glutinãt, veteraq; ex melle ad cicatricem perducũt. Dioscorides.

Vrtica, Germ Messel. Gall Ortie. Ital Ortica Hisp. Hortiga, adeo vulgaris est notitiæ, vt non modo interdiu, sed etiam noctu in tenebris solo tactu ab omnibus facillime cognoscatur. Eius genera duo. Altera syluestrior, asperior, satioribus nigrioribusque foliis, semine lini, sed minore. Altera non æque aspera, minuto semine Passim in dumetis ac sæpibus gignuntur. Semen messibus colligi oportet.*Folia vtriusque illita canis morsibus, addito sale, medentur, gangrænas. carcinomata, sordida vlcera, & quæ cacoethe vocantur, item luxata, pannos, tubercula, parotidas, suppurationesq; sanant, lienosis cum cerato imponuntur, faciunt ad profluuia nariũ cum succo trita, & naribus indita, mẽses ciunt eadem detrita cum myrrha, & imposita, procidentes vuluas recentia contractu resilire cogũt Semen potũ e passo venerem stimulat, & vulua ora patefacit, cũ melle delinctũ orthopnϾ, lateris, & pulmonum inflãmationibus prodest, thoracem expurgat. erodentibus medicamentis admiscetur. Cocta cum conchis folia aluum emolliunt, vrinas mouent, inflationes discutiũt decocta cum ptisana vitia pectoris extrahunt, mulierum menses euocant, cum myrrhæ modico pota. Inflammatione turgentem vuam gargarizatus succus reprimit Dioscorides.

De foliis calid s in quarto.

Allium quoddam satiuum atque hortense habetur, Ger. knoblauch Gall. Ail, ou Aux Ital. Aglio. Hispan. Ajo, quod in Aegypto, singulari vt porrum capite constat, dulce, in purpureum vergens, paruum reliqua vero magna, & candida & pluribus coagmentantur nucleis, quos aglithas, id est spicas, Græci nominant. Aliud est syluestre, quod ophioscorodon, id est anguinum, vocant Germ. vvild knoblauch.* Vis allij acris est. excalfacit. mordet, excernit, aluum turbat, inflationes facit, stomachum exiccat, sitim gignit, flatũ permouet, summã corporis cutem exulcerat, aciem oculorum esu hebetat. Eosdem effectus præbet anguinum, quod, & elaphoscorodon dicitur, latas ventris tineas in cibo sumptum abigit, vrinas detrahit, cõtra viperarũ ictus, & priuatim hæmorrhoi prodest, ita

vt non

vt non aliud magis, si cum vino iugiter assumat, aut tritum in eodé ebibatur, contra rabiosorũ morsus, & illitu, & cibo valet. Magnæ & allio vtilitates contra aquarũ mutationes, vocé clarificat, veteré tussim crudũ, coctũve lenit, potum aũt cũ origani decocto, pediculos & lédes enecat, cremati cinis illitus sugillatiomb. cũ melle & alopeciis cũ nardino vnguine medetur, eruptiones papularũ cũ oleo & sale sanat, vitiligines, lichenas, lentigines, vlcera capitis manãtia, lepras & furfures, cũ melle eximit, cũ thure & teda decoctum, détium doloré leuat, si in ore contineatur, cõtra venenatos muris araneimorsus, cum ficulneis frondib. & cumino illinitur. Feruefactæ comæ ius fœminarum desessionib. additum, menses & secundos partus extrahit. Alliũ eiusdé gratia suffitur Factum ex eo, & nigra oliua intritum, quod myttoton vocant, esu cit vrinam, oram venarum Patefacit, hydropicic vtile. Diosco.

Lepidium (Ger. Pfefferkraut, Bauchblum, vviderkresß. Gal. Passoraige sauuage.) vulgo notũ est. muria cũ lacte seruatur. *Vis foliorum acris & exulcerans, quapp ischiadicis trita, præsentissimum est auxilium, si cum helenii radice, quarta parte horę illinatur, lienosis simili modo prodest, lepras eximit. Radix appensa collo, dolore dentium liberare existimatur. Nascitur passim in hortis. Verno tempore apparet. Dioscorides.

Nasturtium Satiuum (Germa. Bartenkresß. Gal. Chresson alenoys, ou nasitort. Ital. Agreto. Hispan. Nasturcio, nalpica) hortis familiaris, & frequens herba est, tenuis, foliis paruis, laciniatis, caule tenui, sesquipedali, flore albo, semine in rubeum nigricante, folliculis rotundis ac pressis contento, thlaspi modo Floret æstate, Iunio potissimum mense. Sequenti tempore semine prægnans est. *Omnium semen est acre, excalefacit, stomacho aduersatur, aluum turbat, tineas excutit, lienem imminuit, partus exanimat, menses cit, venerem stimulat, sinapis & erucæ simile intelligitur, lepras & impetigines abstergit. Illitum cum melle lené extenuat, fauos expurgat, pulmonum vitia extrahit, sorbitionibus incoctum, serpentum venenis potum resistit, atque eas suffitu fugat, capillorum defluuia cohibet, carbunculos ad suppurationem perducit, & rumpit, coxendicibus cum polenta commode ex aceto illinitur, tumores, collectione q. discutit, emittit furunculos illitum cum muria. Herbæ ad omnia idem effectus, licet minor. Dioscorid.

Porrum capitatum (Ger. Lauch. Gal. Pourean. Ital. Porro Hispan. Puerro. inflationem parit, noxium succum creat, tumultuosum somnium parit, vrinam ciet, aluo accommodatur, extenuat, oculorum aciem hebetat. méses pellit, sed lædit exulceratam vesicam, renesque cum ptisana vero coctum esu pectoris vitia extrahit. Coma eius in aqua maris, & aceto cocta, in desessionibus ad præclusiones vuluæ, & duritias, vtilis habetur. Porrum bis aqua mutata coctum, tum frigida maceratum, dolcescit, & multo minus inflat. Semen acrius est, & quadã astrictoria vim hét, quare succus cum aceto, addito thure, manna, sanguinis profluuia sistit, maxime si naribus erumpat. Veneré stimulat, contra omnia thoracis vitia, tabemq. p. o delinctu efficax est, arteriam esu purgat, sed si assidue estur visus obscuritaté inducit stomacho aduersatur. Succus ex melle potus, aut illitus, contra bestiarum morsus auxilio est Ipsum quoque cum aceto aut thuris polline, lacte, aut rosaceo, vtiliter aurium doloríb. & sonitui instillatur. Varos tollũt folia illita cum rhoe, qua ad obsonia vtuntur, epinyctidi medétur, crustas ex sale illita rumpunt. Veteres sanguinis reiectiones cohibét, seminis drachmæ binæ, cũ ęquali baccarũ mirthi pódere potæ. Læto solo gaudet, odit rigua. Diosc.

Struthium (Germ. Seyffenkraut. Gal. Lherba a foulon. Ital. Herba da tintori. Hispan. Yerua sabonera.) Latinis radicula, seu lanaria herba, vulgo nota, qua purgandis lanis vtuntur, qui eas eluunt.* Huius radix é acris, vrinã ciet, prodest tussi, iecinorosis, orthopnœæ ex melle sumpta, cochlearis mensura, aluum soluit. Eadem cum panace & capparis radice, calculos frangit & vrina exturbat, duritié lienis absumit, menses imposita trahit, partus efficiter enecat. Cum polenta auté & aceto illita, lepras tollit, tubercula discutit, cum farina hordeacea & vino decocta. Miscetur & malagmatis, & ocularib. collyriis, claritatis causa Sternutamenta mouet, per os purgat, trita cum melle, & naribus infusa. Nascitur in saxosis & asperis locis. Nunc in hortis quibusdã plantatur. Floret æstate, Iunio maxime mense. Dioscor.

Tapsia nomen ideo accepit, quod in Thapso eiusdem nominis insula, primum inuéta sit. Tota vero natura ferulæ similis est, graciliore caule, foliis fœniculi, vmbella anethi in cacumine, a singulis surculis erumpente, flore luteo, semẽ quale ferulo, latiusculum, sed aliquanto minus radix foris nigra, intus candida, longa, acris, crassiore libro vestita.* Tã cortex radicis, quam succus purgandi vim habent, & lacteus succus in aqua mulsã potus., nam vtrinque bilem extrahunt. Radicis modus, quaterni oboli, cum tribus seminis anethi drachmis, succi, terni oboli, lactis obolus vnus, quod eo amplius assumi tur, periculosum est. Huiusmodi purgatio conuenit suspiriosis, & diuturnis laterum doloríb. reiectionibusque, datur in cibis, aut obsonio, quibus difficile sit vomere. Tam radix, quam succus omnium maxime, quæ pares cum eis uires adepta sunt, vim habent extractoriam ex alto, vbi ex immo aliquid euocãdum est, aut meatuum laxitas alio transferenda est, vnde succus illitione, aut radix recens affrictu alopecias explent. Radix, succusque cum æquis cære, thurisque portionib. sugillata, liuoresq. tollunt, sed

non

non plus binis horis dimittantur. locus deinde aqua maris calida foueatur. Vitia cutis in facie emendat, cum melle illitus succus, lepras tollit, tubercula discutit, perunctus cum sulphura. In diuturnis pulmonum, laterum, pedum, articulorumque valetudinibus vtiliter illinitur Valet ad integendam colis glandem iis, qui natura, nō circumcisione curti sunt, tumorem enim excitat, qui pinguium totu emollitus, præputij iacturam resarcit. Dioscor.

De folijs frigidis in primo.

Atriplex (Germ. Milten. Gal. Des Arroches, ou Des bonnes Dames Ita Atriola trapeses rep pele Hisp. Los Armuelles yerua.) cognitū olus est. Duo eius genera, syluestre & satiuum. Satiuum passim in hortis gignitur. Floret mense Iunio & Iulio. Coctum estur, vt olus, * aluū mollit. Panos discutit, siue crudum, siue coctum, illinatur. Semen cum aqua mulsa potum, regium morbum sanat. Dioscorid.

Fumus terræ, seu Fumaria (Germ Erdrauch, DaubenKropff. Gall. Fumeterre, ou pied de Geline.) fruticosa herbula est, præterea coriandro similis foliis candidioribus, vndique numerosis cineracei coloris, flore purpureo. Nascitur passim in hortis & campestribus. Colligitur in vere & autumno Conseruatur per annum.* Huius succus acris est, claritatem facit oculis, de lacrymationemque, vnde nomen traxit. illitus cum gummi euulsas palpebras renasci prohibet. Commanducata herba, biliosam trahit vrinam. Dioscorid.

Ex generibus rumicis Oxylapathum vocant Germ. Brindmurz, Streiffvvurz, Mengelvvurz, Bild ampffer. Gal De la Parelle, ou de la Patience. quod in acutum tendit, duo habens extrema, in palustribus nascens. Alius est satiuus, illi dissimilis Tertium genus syluestre, paruū, plantagini proximum, humile & molle, Germ. Buter Hinrich Quartum est, quod alii oxalida alii anaxyrida, aut lapathon vocant. Germ. Saur ampffer. Folia eius syluestri ac exiguo rumici similia, caule non magno, semine subacuto, rubēte, acri, in caule, & agnatis appendicibus emicāte * Omniū decocto olere aluus emollitur Crudi illitu, melicerides, rosaceo aut croco adiecto, discutiuntur. Syluestris & oxylapathi & eius quam oxalida nominant semen ex aqua aut vino vtiliter bibitur contra dysenterias, & cœliacorum affectus, stomachi fastidia, scorpionum ictus. Quod si quis in potu præsumat, nihil molesti ex ictu patietur. Radices ex aceto coctę, aut illitæ crudæ, lepras, impetigines, & scabrosos vngues persanat, sed antea locus aceto & nitro in sole perfricandus est Pruritus corporis, decoctū earum sedat si foueatur, aut in soliis balnearum confricetur. Coctæ in vino, & instillatę, auriū dentiumque dolorem mulcent strumas, parotida q discutiunt, lienem cum aceto extenuant. A qui amoliendis strumis radicum gestamine vtuntur, eas collo appendentes. Tritæ, & admo-

A tæ fœminarum profluuia sistunt, cum vino autem potæ, regio morbo medentur, calculos vesicæ comminuunt, menses ciens, scorpionū ictibus auxiliantur Hippolapathon olus est magnū in paludibus nascens. Easdem habet vires, quas supradicta rumicis genera. Dioscor.

Malua Germ. Bappeln Gall Maluę. Ital. Herba malua. Hispan La malua.) vulgaris notitiæ est, eius genera duo, syluestris & satiua. Satiua nascitur passim in hortis Syluestris autem locis incultis pinguibus potissimum & humidis. Colligitur vere & autumno. Conseruatur per an-B num. Malua satiua esui longe aptior est syluestri. * Stomacho aduersatur, aluum iuuat, sed multo magis caules, interaneis, & vesicæ vtilis. Cruda folia cum salis exiguo manducata, ægilopas ex melle sanant, verum cum cicatricem trahere cœperint, ea demum citra salem vtendum est. Cōtra aculeatos apum vesparumque, ictus, illita efficax est, eadem cauda cum oleo C trita perunctis non feriuntur, vlcera manantia in capite, furfuresque cum vrina sanat. Sacris ignibus, & ambustis decocta, tritaque vtilissime ex oleo imponuntur Eius decoctum vuluas insessione mollit, prodest erosionibus vesicæ, & intestinorum, vuluæ, sedisque clystere infusum. Ius decoctæ, cum radice sua, contra omnia venena auxiliatur, si continuo a bibentibus reuomatur Contra phalangiorum morsus remedio est, lac euocat. Semen in vino potum, addito loti syluestris semine, vesicæ cruciatus lenit. Dioscorid.

Myrtus Germanice Mirtenbaum Gall. Vn arbre appelle Meurte. Ital. Myrto. Hispanice Ar-D rhaian morisco q. se labra.) arbor freques in Italia nascitur. Cuius duo genera, satiuum, quod in candidum & nigrum diuiditur, & syluestre, quo vniuersa fere Tyrrheni litora virescunt ac redolent. Satiuæ in arbores facile adolescunt, ramis flexilibus ac lentis, rubro cortice, foliis longiusculis, perpetuoque virentibus, punicæ æmulis, quanquam in nigris nigriora, in candidis cādidiora spectantur. Flores omnibus insident cādidi, odorati, ideoque aqua ex iis confecta, odoris suauitate vnguētariis plurimum expetitur. E Satiuarum vtrunq. genus baccas fert oblongas agrestes oleas quadantenus referentes, multo sane syluestrib maiores. Inter syluestres alba quoq. & nigra reperitur, quemadmodū & inter vrbanas. Myrti montes non amant, quin & frigidos odere tractus, tamen cū in mediterraneis, nēpe in hortis, viridariis, & vinetis & cāpis ma-F xime proueniunt, tū in maritimis præcipue, atq. amœnis stagnorum & lacuū ripis a natura nullo studio editæ, mirifice proficiunt, vitamque longā agunt Myrtus satiua nigra vtilior est medicinæ, quā candida, & in hoc genere multo magis mōtana, semē tamē imbecillius parit. * Vis & myrti, & seminis, astringit. Semen viride aut aridum in cibo datur sanguinem excreantib. & vesicæ erosionibus. Succus virentibus baccis expressus, eosdem effectus exhibet, stomacho vtilis,

vtil:s,vrinam ciet,prodest contra phalangii morsum,& scorpionu ictus,in mero. Seminis decoctum capillum tingit. Ius decocti in vino vlcera in extremis membris nata sanat, oculorum inflammationes illitum cum polline polentę lenit,cōtra egilopa illinitur,crapulam arcet prę sumptum vinum,quod feruefacto aliquantum eius semine exprimatur,alias enim acorem contraheret. Præstat idē seminis effectus, vtile procidentiæ vuluarum in defessionib.sedis vitijs, & fœminis fluxione vuluæ laborantibus,purgat furfures,vlcera capitis manantia,atque eruptiones papularum,fluentes capillos continet. Additur quoque in medicamenta,quas liparas vocant,vti oleum,quod ex foliis eius factum est. Decoctum foliorum ad desessiones balnearum conuenit,& contra laxatos aluus,& male solidescentes,eo fracta ferruminationi repugnantia vtilissime fouentur,vitiliginem emendat,purulētis auribus infunditur,& capillos denigrat. Succus eorum eadem efficit. Trita folia, & ex aqua illita humidis vlceribus,& partibus omnibus fluxione laborantibus,cęliacisque prosunt & admisto omphacino oleo,aut exiguo rosaceo cum vino,ad vlcera,serpētia, ignem sacrum,testium inflammationes,epinyctidas,& condylomata. Arentium foliorum farina vtiliter inspergitur paronychijs, pterygijs, & contra alarum feminum mq. perfusiones, cardiacorum sudores cohibet. Folia cruda,seu cremata cum cerato, ambustis, paronychijs, pterygijsque medentur. Exprimitur foliis succus, adiuso vetere vino, aut aqua cęlesti,cuius recētis vsus est,nam exiccatus plane cariem sentit,& vires amittit. M r tiaunum dicitur,adnatum inęquabile,verrucosum,intumescensq. & concolor, quod perinde quasi manus,myrti candicem ambra, multo efficacius & folio,& semine,cerato pellis,infestionibus,cataplasmatis admistum, vbi adstringendum aliquid est. Dioscor. & Matth.

Parietaria: German. Tag vnd nacht,Sant Peters krautt,oder Blaßkraut. Gal. Parietaire. Ita. Parietaria, Hispa. Albaracha de rio,ò yerua de vidrio. Græcis Helxine dicitur,nascitur in parietinis,sepibus & macerijs. Iulio mense floret. Folia ei mercurialis sunt,hirsuta,cauliculi subrubētes,& circa eos veluti semina aspera,adhęrentia,vestibus. * Folia refrigerandi,spissandique naturam habent,qua ex causa sanant illitu sacros ignes,adusta condylomata, panos incipientes,tumores,inflammationesque. Succus eius cum cerussa, ignibus sacris,& vlcerib. quę serpunt,commode illinitur,imponiturque podagris cū hircino adipe,aut cerato cyprino, veterem tussim emendat,instar cyathi haustus,tōsillis inflammationem sentientibus vtiliter & gargarizatur,& oblinitur,aurium dolorem cum rosacco instillatus leuat.

Dioscorides.

De foliis frigidis in secundo.

Blitum, Germa. Maier. Gal. De la Blete. Ital. Liedoni, Blito Hispa. Bledos duorum est generum,rubrum & album. Vtrunq; notum,in hortis & campis nascens. Floret æstate, & autumno,semineque prægnans est. Rubro caulis & folia adeo rubescunt, vt coccineo colore infecta videantur,etsi temporis tractu tandem purpurescant. Folia amaranthum referunt, sicut etiā caulis. Quin & radix sanguineo succo madet. Album prouenit ijsdem foliis,latioribus tamen,& colore subalbidis. Flores & semen racematim cohærentes,tenuibus insidēt remusculis,ex alarum cauis prodeuntibus panicularum effigie, syluestris panici modo.* Olus est esculentum, humidæ frigidæq temperaturę,in secundo maxime excessu Matthiol.

Chondrilla syluestris cichorij species nimirum est,gracilioribus tamen folii,caule, florib. ac semine. Nascitur in locis cultis, scrobium aggeribus,& secus vias. In huius ramulis,gūmi masticis simillimum, magnitudine fabæ inueniri solet,* quod cum myrrha tritum, & linteo appositum,instar oliuæ,feminarum menses trahit. Tusa cum radicibus herba,adiecto melle,diuiditur in pastillos, qui nitro admisti vitiligines emaculant. Gummi inordinatos pilos replicat. Quod item tenera radix efficit, si intincta succo acus pilis admoueatur, cōtra viperas in vino proficit. Succus decoctæ, in vino, aut per se potus,aluum sistit. Aliud habetur chondrillæ genus,folium ferens oblongum, circumrosum,humi sparsum,caulem succo madentem lacteo,radice tenui rotunda,læui,vegeta, flauescente,succosa,cuius & caulis,& folia,cōcoquēdi vim habent. Succus incommodos palpebrarum pilos reflectit. Dioscor. & Matthiol.

Lactuca satiua. Germ. Lattich Gal. Laictue Ital. Lattuca. Hisp. Lechuga omnium herbarū vulgo notissima est, * cui natura refrigeratrix est,stomacho grata,somnum conciliat, aluum emollit,lac euocat, verum decocta magis alit. Stomachicis illotas esse prodest. Epotum semē assiduas libidinum imaginationes in somno cōpescit,& veneri refragatur. Ipsæ vero frequentiores in cibo, claritati oculorum officiunt,inflammationib. & ignib. sacris opitulantur. Muria condiuntur. Cum in caulem exierunt,vim quandam nanciscuntur succo, aut lacti syluestris lactucæ similem. Syluestris lactuca satiuæ similis est,sed longior caulis,& candidiora folia graciliora,& asperiora. Nascitur in campestrib. Amaro gustu est & viribus aliquantum papaueri similis vnde lacteum eius succum aliqui meconio permiscuerunt. Aquam per aluum elicit potus in aceto mulso succus ad duos obolos, argema,caliginemque repurgat, contra adustiones efficaciter illinitur,cum lacte mulierum. In summa, somnum allicit, doloris leuamentum præstat, menses trahit, contra scorpionum & phalangiorum ictus bibitur. Semen non aliter

ter quam satiuæ, libidinũ imaginationes in somno amolitur, ac venerem arcet. Succus ad eadẽ valet, sed viribus infirmior. Reponitur in fictili nouo lac eius, antea, vt in aliis liquamsub. moris est, insolatum. Florent lactucæ, Iulio mense, atq. subinde semen proferunt. Dioscor.

Intybus duum generum est, syluestris, & hortensis. Syluestris quidem (Germ. Vvegvvarten dicta) duplex, altera picris, quæ & Cichorium vocatur, altera satiua latioribus foliis constat, stomacho quam hortensis vtilior. Hortensis vero (quæ Germanis Endiuien dicitur) duplex genus, vna folio latiore prodit, lactucarum simil lima, altera angustiore est folio & gustu amara. Vtraq. colligitur, mense Iunio & Iulio, quo tempore maxime floret. Conseruat autem per annum. * Refrigerat & astringit, stomacho vtilissima, aluum sistit cocta si cum aceto adsumatur. Syluestres stomacho meliores, quandoquidem æstuantem ipsum, & quem imbecillitas vexet, cibo leniunt. Cardiacæ per se, aut cum polenta, vtiliter illinuntur, podagris, & oculorum inflãmationib. auxilio sunt. Herba cũ radice illita, percussis a scorpione subuenit, igni sacro cum polenta medetur. Succus cum cerussa, & aceto, valet ad illitus eorum, quæ refrigerationem desiderant Dioscor.

Hyacinthus (Germ. Blavv Merzen blűmlin. Gallice, Vne Iacinthe, ou Vacies. Ita. Cipola canina. Hisp. Los Maios flores.) folio habet bulbi, dodrantalem caulem, læuem minimo digito tenuiorem, herbacei coloris, comam procumbentem, florum purpureorum plenam, incuruam, radicem quoq. bulbaceam. Nascitur in vniuersum in campestrib. inter segetes, & in syluis prouenit. Floret cum violis circa finem Martii, & Aprilis initium * Radix vt creditur) pueris cũ cum vino albo illita pubertatem coercet, & nõ patitur erumpere, sistit aluum pota, & vrinam impellit, phalangiorum morsibus auxiliatur. Semen astringentius est, theriacis expetitum, regium morbum emendat, cum vino potum. Dioscorides.

Oxalis, seu Acetosa (Germ. Saurampffer. Gall. Oseille, Surelle. Ita. Acetosa. Hispa. Azederilla, Romaza. duorũ est generũ, maius nimirum, & minus. Illi folia sunt hortensi similia, huic vero sagittarum figura. mollia, læuia, quibusdã velut capillamentis subrubentib. inspersa, succosa, foliisq. maioris acidiora. Semen vtriq idem, præterq qđ maior maius, minori vero minus. Nascitur in hortis. Aestate antequã prata demerãtur, omniũ copia haberi põt. Mattiol. & alii.

Plantago. Ger. Vvagrich. Gal. Plantain. Ital. [illegible]ntagine Hisp. vero dicitur La llanten. Duo [illegible] genera Minor, Germ. Spizer vvegrich, fo[illegible] angustiora, minora, molliora, læuiora [illegible]a, cauliculo angulofo, in terram incli[illegible] pallidis, semine summis caulibus [illegible] Altera maior, German. Breiter vve[illegible] virentiorque, latus cõstans folii, ole

A racei generis, cuius caulis cubiti altitudinem petit, angulosus, subruber, a medio ad verticem tenui semine circumdatus, radicibus nitiurte neris, hirsutis, candidis, digitum crassitudine æquãtibus. Nascitur in lacunosis, sepib. & locis humidis. Vtraque autem circa sepes, aggeres prata, & lacunosa loca. Herba & flores in æstatis initio, Maio & Iunio mensibus, semen vero Augusto carpitur mense. Multo vtilior magna est. * Vim habent folia exiccatoriam, constringentem, quare omnibus malignis vlcerib. & fluxioni opportunis, atq. elephanticis, sordidisq. B illita prosunt, profluuia sanguinis, vlcera quæ serpunt, epinyctidas, carbunculos nomasq. cohibent, vetera vlcera, & inæqualia, cicatrice obducunt, chironia sanant, sinus conglutinant, morbus canis, ambustis igni inflammationib. panis, parotidib. strumis ægilopus, illita cum sale prosunt. Coctum cũ aceto & sale olus dysentericis, cœliacisq sumptum subuenit. Datur & in locum betæ cum lenticula coctum & ad aquã C inter cutem, cui leucophlegmatiæ nomen est, datur & herba decocta post aridas epulas, sic vt media antecedat. comitialib. & suspiriosis data proficit. Foliorũ succus, colluta subinde oris vlcera purgat, cum cimolia aut cerusa igni sacro medetur, distulis infusus prodest, lippitudinib. & aurium dolorib. idem succus instillatur, additur quoq; in oculorum collyria, gingiuis cruore suffusis, & sanguinis reiectionib. potu confert clystere dysentericis infunditur, contra tabem datur in potu, aduersus strangulationes vuluæ, in vellere subijcitur, etiã si vulua fluxione labo D ret. Semen ex vino potum alui fluxiones, & sanguinis excreationes sistit Decocta radix, & manducatu, & collutione, dentium dolores sedat, eadem cum foliis, vlcerib renum, & vesicæ in passo datur. Ferunt tres radices, cum tribus vini cyathis, & pari aquæ modices, tertianis auxiliari, & quatuor, quartanis. Sunt qui radicis gestamine, discutiendis strumis vtantur. Dioscor.

Polygonum Germ Vvegaritt, Veggrass. Gal. L'herbe sæint Innocent. Ital. Corrigiola, Centinodia. Hisp. Cicut vnundos. Correola. mas, ra E mos habet teneros, & exilos, copiosos geniculis cinctos, qui per terram, vt gramẽ repunt. folia rutæ, sed molliora, longioraq. semine sub omnibus foliis turgescente, vnde marem appellarunt, flos ei candidus aut puniceus. Nascitur in campis, ædificiorum areis, & viis publicis * Vis epori succi epoti succi est, spissare, ac refrigerare F prodest cruete excreationi, choleræ, alui fluxionib & vrinæ stillicidio, nam vrinã aperte ciet: cũ vino potus, contra serpentium morsus auxiliatur, datur in febrib. per horam ante inuasiones. fœminarum profluuia imposita sistit Idem succus aurium doloribus iisdemque purulentis instillatur. Facit eximie ad genitalium vlcera, cum vino, adiecto melle decoctus. Stomachi feruori, sanguinis reiectionibus, vlceribus quæ se punt, ignibus sacris, collectionibus, rumoribus, &

bus, & recentibus vulneribus folia illinuntur. Sanguinaria fœmina fruticat vno caule, arūdi ni teneræ simili, densis geniculis, & in se tubarum modo fractis, articulos in orbem cingunt apices, foliolis similes, radicis nullus vsus. Nascitur in riguis. Huic quoque spissandi, refrigerandique natura ad eadem valens, sed inefficacior. Dioscorides.

Psyllion, Germ. Psilienkraut. Gall. Herbe à Puces nominatur, folijs est coronopo non dissimilibus, hirsutis, longioribus, sarmentosa, fœni modo in totum herbula, ramis dodrantalibus, coma a medio caule exoritur, duobus tribusue conuolutis in cacumine capitulis, in his semine duro, nigro pulicum simili, vnde, & nomen, in aruis, & incultis nascitur. Nusquam tamen, quod sciam, in Germania, nisi satum prouenit. Flores tota ferè æstate ex capitulis eius, quæ spicæ formam obtinent, erūpentes dependent. Semen vero Autumno profert.* Dis ei ad refrigerandum, inspissandum, & molliendū conueniens, articulorum morbis, parotidibus, tuberculis, tumoribus, luxatis illitum auxiliatur: imponitur in dolore capitis, cum rosaceo aqua aut aceto, enterocelis infantium, & prominēti vmbilico, illitum ex aceto medetur. Teritur acetabuli mensura, & in aquæ sextario madefactum, vbi conuenit aqua, illinitur, siquidem vehementer refrigerat, & in ferventem aquam deiectum calorem reprimit. Contra ignes sacros efficax est. Fama est, si viren domum importetur, non sinere in ea pulices gigni. Cum adipe tusum sordida vlcera, & quæ cacoethe vocantur, expurgat. Succus vermiculosis auribus, aut fluxione laborātibus, ex melle prodest. Dioscorides.

Rhus, quæ obsonijs aspergitur, ab aliquibus Erythros a Gallis Viurna appellata, semen est coriarij fruticis sic vocati, quoniā coriorum infectores eo vtūtur ad inspissandas pelles. Arbuscula est in petris nascens binum fere cubitorū altitudine, folijs oblongis, subrubētibus, in ambitu serratis, ilicis modo, acino vuarū gracilium, denso, magnitudine terebinthi, quadātenus lato, cuius corticosa tunica per quā vtilis est. Nascitur in Syria, Aegypto, & Italia.* Folia vim habent astringēdi, & acaciæ effectus præbent. Decoctū capillos denigrat, dysentericis infunditur & in potu eorum, infessusq; adijcitur, instillatur auribus purulentis, gangrænas, & pterygia cohibent folia ex aceto aut melle illita. Liquamē tū fit ex aridis folijs, ad crassitudinē mellis in aqua decoctis, ad eadē, vt lyciū, conuenientis. Semen eosdē effectus exhibet, cœliacorum, dysentericorumque obsonijs inspergitur, fracta, desquamata, limidaque illitū ex aqua, ab inflammatione vindicat, linguæ asperitates cum melle abstergit, cādida fœminarum profluuia sistit hæmorrhoidas sanat, cū quernoca bone intrito ad notum. Aqua, in qua semē maduit, decocta cogitur, coitu efficacior quodammodo ipso semine. Gummi defert quod dentium cauis imprimitur ad dolores finiendos Dioscorides.

A

Solanum quatuor generum est, hortense, halicacabum, somniferū, & furiosum. Hortense solanū, Germ. Nachtschatt. Hisp Gall. & Ital Morella. officinis Solatrū, frutex est cibis idoneus, exilis, pusillus, multis cōcauus alis, folio nigro, maiore quā ocymi, & latiore, fructu rotūdo, viridi, qui post maturitatē nigricat, aut fuluescit, herba innocētis gustus. Nascitur in hortis, secus vias, agrorum margines, sepimenta, veteres parietes, ruinas, & in asperis locis. Aestate, & in multū quādoque Autumnum floret, & tūc quidē fructus maturi.* Natura ei refrigerādi, quare folia vlceribus quæ serpūt, & ignibus sacris, cōuenienter cum polline polētæ illinūtur, ægilopia, capitisq; dolores, trita & imposita per se sanant, æstuanti stomacho auxiliantur, parotidas cū sale detrita illitu d fcutiūt. Valet succus eius aduersus ignē sacrū, atq, vlcera quæ serpūt cum cerussa, rosaceo, & argēti spuma, ad ægilopas cum pane, infantiū adustioni, qua syriasin vocant, cū rosaceo perfusus proficit, in collyrijs aquæ vel oui vicem exhibet, contra acutas fluxiones illitus, aurium dolori instillatus, prodest mensium abundātiam sistit in vellere subditus. Succus fuluo gallinarū correptū simo subactus, & linteo appositus ægilopijs præsentaneo est remedio. Solanum halicacabon, aut physalida, id est, vesicaria, Ger. Schlutten Iudēēr seu Gall. Alquequenges, Baguenaudes Hisp. Accareador de lueñno. Bexiga de Pero, folijs antedicto similibus verū latioribus, cuius caules postea quam adoleuerunt, prona terram spectant, folliculis orbiculatis, vesiculis similibus, in quibus semē continet fuluum, rotūdū, læue acinorum vuæ figura, quo coronarij vtuntur, corollis intexentes Nascitur in parietinis, locis vmbrosis, aliquātulum humentibus, quādoq; circa agrorū margines.* vim vsumque hortensis solani habet, verū cibis nequaquam expetitur. Regium morbū purgat, semine poto, & vrinā pellit. Ex vtraque herba succus extrahitur, qui siccatus in vmbra reconditur, ad eadē valeas. Solanū somniferū, aliqui etiam Halicacabon, & Appollinarē minorem, & Vlticanam herbam, & Obsaginē vocāt, fruticat multis ramis, densis, cādicosis, fractu contumacibus, pinguiū foliorum, coroneæque mali similium plenis, flore grandi, rubor fructu in folliculis crocato, radice grandi, subrubro cortice vestita. Nascitur in saxis, nō procul a mari. Radicis cortex in vino drachmę pōdere potus, somnificam vim habet, opio mitiorem. Semen vehementer vrinam cit. Corymbi duodecim hydropicis dantur, si quid numero adijciatur, alienationem mentis faciūt. Remedio est aqua copiosa mulsa potui data. Succus pastillis inseritur, & medicamētis, quæ doloris leuamentū præbent Decoctus in vino, si in ore contineatur dentium doloribus auxiliatur. Radicis succus, cum melle illitus, oculorum hebetudines

B

C

D

E

F

rud. ness

tudines tollit. Solanum furiosum aliqui Persiō, alij Thryon, alij Dorycnion, nonulli Solanum manicum appellauere. Huic folium erucæ simile, maius aliquanto, satis acantho, quem pæderota vocant, accedens: caules a radice proceros emittit decem aut duodecim, vinç altitudine a dolescentes: caput in cacumine oliuç figuræ, sed vt platani pilulæ hirsutius, verum maius latiusque: florem nigrum postquam eo exuitur, racemus exit rotundus, niger, denis aut duodenis acinis constans, similibus hederæ corymbis, vt vuæ mollibus: radice firmatur candida, crassa, caua, cubitali, gignitur in montibus, vento perflatis, & plataneatis. Radix drachmæ vnius pondere pota ex uino, facit species uanas, imaginesque non iniucundas obuerians: sed duplicatus hic modus, ad tres vsque dies mentis alienationem affert: quadruplicatus interimit. Remedio est aqua mulsa copiosius pota, & uomitione reiecta. Duo posteriora genera apud nos non reperiuntur. Est & aliud genus Solani, recentioribus Lethale Solanum uocatum, cui caules surgunt bicubitales, aut altiores, rotundi, mediocris crassitudinis, ramosi, e subrubro colore nigricantes, quos conuestiunt oblonga, lata, mollia, & nonnihil lanuginosa folia, maiora latioraque, quam Solani. flores oblongi, caui, e foliorum alis, obscuriore purpura nigricant. bacca acino vuæ simillima, succedit singulis unica, splendide nigricans, magnitudine fere mediocris cerasi, exiguo semine grauida, radix longa, magna, inalbicans, diuturna ac uiuax, in propagines plures distribuitur. Circa syluas, iuxta parietes, sepimentaque agrorum, alijsque perinde parum cultis ac desertis reperitur locis: vmbrosa amat. Augusto arrident maturæ baccæ: flores & ante & eodem reperiuntur tempore. Germ. Dollvvurb, Dollkraut, Schlaaffbeer. Ital. Bella donna appellatur. Sunt qui putent Fabam inuersam dici. Ad Mandragoram Theophrasti (qui differt à Dioscoridis Mandragora) plurimum accedit, si non ipsissimus est. Theophrastus hunc caulem habere ait, & fructum ferre nigrum, acino vuæ similem, & succo vinosum. Respondent quoque facultates. Nam Solanum illud somniferum est, mentem conturbat, insaniam facit, si pauciores baccæ sumantur: plures uero etiam interficiunt, citam festinamque mortem inferentes. Dioscorides, & Dodonæus.

De solis frigidis in tertio.

Portulaca, German. Burbelkraut Gallicè Du Pourpier, ou de la Pourcelaine. Ital. Porcelana. Hispan. Verdolaga.) omnibus vulgarissima est. Duo eius habentur genera, unum satiuum, cui folia insunt latiora, & caulis crassior, in altum se attollens, alterum uero syluestre, humi repens, minoribus, tenuioribus, ac crebrioribus foliis. Prouenit in hortorum areolis, uineis, & aliis cultis locis, hortensis. Syluestris in petrosis, & incultis etiam nascitur. Iunio & Iulio potissimum mensibus carpenda folia & flores, semen uero

A sequentibus. * Harum uis astringit. Capitis doloribus, inflammationibus oculorum, cæterisque cum polenta imponitur, ardoribus stomachi, sacro igni, vesicæ doloribus auxilio est, commanducata dentium stupores sedat, stomachi & intestinorum æstuationem, fluxionesque mulcet, renes & vesicam adiuuat, etiamsi erosionē sentiant, veneris impetus exoluit. Succus epotus simili effectu prodest, in febribus ualens. Contra teretes uentris tineas, cruentam excretionem, dysenteriam, hæmorrhoidas, & profluuia sanguinis, percocta efficax est, item contra
B sepis morsus. Ocularib. medicamētis utilissimè cōmiscetur, interaneis fluxione laborātib. a qui vuluarum erosionibus infunditur, contra dolores quos æstus excitauit, caput ex rosaceo & oleo fouetur, eruptiones papularū in capite, cū uino emendat, vulneribus, quæ ad syderationē spectant, ex polenta illinitur. Diosc. & Matth.

Mandragoram aliqui antimelum, alij circæam vocant, quoniam uideatur radix ad amato
C ria conducere. Latinis Terræ malum, Terrestris malus, Canina malus, Germanis Alraun appellatur. Duo eius genera, niger, quæ femina existimatur, Thridacias appellatus, angustioribus foliis, ac minoribus quam lactucæ, virosis ac graueolētibus, in terra sparsis, mala gerit sorbis similia, pallida, odorata, in quibus semen veluti pyrorū, radicibus inhæret bene magnis, binis, ternisue, inter se conuolutis, nigris foris, intus albis, crasso cortice uestitis, caulem non fert. Alter candidus, qui mas dicitur, nonnullis Morion uocitatur, huius folia magna, alba, lata,
D læuia, vt betæ, mala quam alterius duplo maiora, colore in crocum inclinante, iucunde cum grauitate quadam olentia, quorum pomorum cibo aliquantum opiliones soporantur, radix alterius similis, maior & candidior, orbata & hæc caule. Nascitur in calidis regionibus, in syluestribus, montosis, ueluti in Gargano Apuliæ monte. At in Germaniis satus tantummodo reperitur, & fœmina quidem perquam rarissime. Succus fit è cortice recentis radicis tuso, & prælis subiecto, qui insolatus, ubi concreuit, fictili reconditur. Malis quoque succus depromi-
E tur sed aliquanto ignauior. Delibratur radix, & traiectus lino cortex, ad usum suspenditur. * Aliqui radices in uino ad tertias coquunt, & defæcatum ius seruant, cyathoque uno utuntur in peruigiliis, & doloribus, & ante sectiones, vstionesque, ne sentiantur. Succus duobus
F obolis ex mulso potus, vt ueratrum, per uomitiones bilem atram, pituitamque extrahit, cæterum potu largiore uita adimitur. Medicamentis ocularibus, & his quæ dolores finiunt, pessis quoque emollientibus, admiscetur, semiobolii pondere inditus, per se menses & partus expellit, subditus sedi pro balano somnificus est. Radix ebur emollire fertur, quæ senis horis cum eo decocta sit, & ad accipiendam quam alligere optaueris formam, ipsum facile praesta

Folia

Folia recentia conuenienter oculorum inflammationibus collectionibus; quas vlcera citarūt, cū polenta illinuntur, duritias omnes, suppurationes, strumas & tubercula discutiunt stigmata sine exulceratione debent, si quinis, senisue diebus sensim perfricentur. Folia seruantur in murhijs, eosdem ad vsus. Trita radix ignibus sacris ex aceto, & serpentium ictibus ex melle, aut oleo medetur, strumas atque tubercula cū aqua dissipat, articulorum cruciatus, cum polenta se dat. Fit citra coctionem vinum e cortice radicis ad hunc modum. Ternę minę in vini dulcis metretam conijciuntur. Dantur ex eo terni cyathi ijs qui secari aut amburi debent, vt ante dictū est. siquidem nullo tunc afficiuntur dolore, sed veterno quodam pressi torpescunt. Mala soporē afferunt olfactu, & etiam si mandantur, item expressus ex eis succus, nimio tamē odore percussi obmutescunt. Semen malorum potū vuluas purgat, appositumq; cum sulphura ignem non expertō, rubra fęminarum profluuia sistit. Scarificata punctisq; multifariam aperta radice, rum pens lacryma, cauo vase recipitur. Liquamen cum autem succo lacteo præstantius est est. sed non vbique, vt experientia docet, radices lacteū succum delacrymant. Aliam tradunt esse man dragoram, nomine Morion, in opacis iuxta specus enatum, folijs albæ mandragoræ minorib. radiceem ambientibus, quę mollis est & candida, paulo maior palmo, pollicemque crassi udine aquat. Tradunt eam in pane, offa, obsoniove drachmæ pondere deuoratam, vsum rationis intercipere, obdormiscit eni homo, eo fere quo comederit habitu, sensus impos, ternis quaternisve ex quo data est, horris. Hac medici vtūtur cum scindendi, vrendiue necessitas adest. Antidotum esse volunt radicem, cum manico sola eo potam Dioscor.

Semperuiuum, seu Sedum (Ger Nausvvurz. Gal. Iaubarbe. Ital. Semperuiua Hip. yerua pon tera dicitur, trium est generum, maius, minus, & andrachnis. Magnum ideo nominatur, quo niam perpetuo folia vireant, cuius caules cubiti altitudinem implent, interdum excedunt, pin gues, crassitudine pollicari, virentes, characiæ ti thymali modo infecti. folia pinguia, carnosa, lon gitudine pollicari, in cacumine linguæ similia, alia in terram conuexa, alia in capite stantia in vicem, ita vt ambitu effigiem imitentur oculi. Nascitur in montibus, & testaceis, supra domicilia etiam seritur. * Eius vis refrigerare & astrin gere. Medetur igni sacro, nomis, vlcerib. quæ ser punt, oculorum inflammationib. ambustis igni podagris per se, & cum polenta illita folia. Succus capiti in doloribus, cum polenta, aut rosaceo perfunditur, datur in potu contra phalangiorum ictus, dysenteriam, aluique profluuia, teretes tineas potus in vino excutit, subditus in velleere, mulierum abundantiam sistit. Succus oculorum lippitudinibus, sanguinis vitio con ceptis inungitur. Semperuiuum paruum in pe

A tris, parietinis, & macerijs, nec nō scrobibus opacis nascitur, caul b. ab vna radice multis, tenuibus, crebro foliatis, exilibus foliis, rotundis, pinguibus, mucronatis, caule a medio emicante, palmum alto, vmbellam herbidosq; flores, & tenues gerente. Folia eadem cum priore virib. prædita sunt. Florent maius & minus Maio & Iunio mensibus. Tertium videtur semperuiui genus, quam aliqui andrachnem agiam, aut te

B lephium vocauerunt, Romani ilecebram, pusillis, crassioribusq. folis, hirsutis, portulacę proximus. Floribus in Maio tantum ornatur luteis. N scitur in saxis, sepulchris vmbrosis, oppidorū que fossis. Vis ei excalefactoria, acris, exulcerans, illicita cum axungia strumas discutit. Dioscorides.

Hyoscyamus, Iusquiams, herba Apollinaris seu altercum, Germ. Bilsenkraut. Gall. Hanebane Ita. Hyosquiamo Hisp. Veleno, Meimendro.

C frutex est caules emittens crassos, folia lata, oblonga, diuisa, nigra hirsura, flores e latere caulis ordine prodeunt, tanquam punicornm cytini, scutulis septi fęminum plenis, vt papaueris. Tres eius differentiæ. Vna semine nigro, floribus pene purpureis, smilacis folijs, cytinis præduris & spinosis. Succus vias vbique fere gignitur in sabulosis, & locis haud incultis. Alterius semen subflauum, vt irionis, flores lutei, folia & siliquę simpliciores. In hortis aliquando inuenitur. ambe insaniam gignunt, & soporem, ideoque in

D communi vsu damnantur. Tertium genus, vt quod mitissimum esset, medici recepere, pingue lanuginosum, molle, candidi floris seminisque, in maritimis ruderibusque nascens. cuius occasio si non adsit, rufum vsurpari oportet. niger vt deterrimus, improbatur. Recēti semine, caulib. folijsque tusis succus in sole exprimitur, & exiccato humore, usus ad annum vsq. prorogatur, nam facile corruptionem sentit. Extrahitur ēt ex sicco seminne separatim in aqua calida tuso & expresso. Liquamentum autem succo lacteo

E præstantius est, & magis dolores finit. Contusa herba recens, addita trimestri farina, digeritur in pastillos, & reconditur. Liquamentum primum, & quod a sicco semine exemptum est, collyriis, quæ doloris sensum auferunt, com modissime inseri solent. * Contra acutas, calidasque fluxiones, dolores aurium atque vuluæ mala prosunt, cum farina autem, aut polenta, oculorum, pedum, cæterarumque partium inflammationes placant. Semen eadem præbet tussi, destillationibus, oculorum fluxioni, & do

F loribus efficax, contra mensium saugninem, oboli pondere cum papaueris semine, & aqua mulsa bibitur, podagris subuenit, testibus inflatis, mammisq; tumentibus a partu, tritum ex uino illinitur. Alijs quo cataplasmatis, quę doloris leuamentum præstant, admisceri solet. Folia omnibus medicamentis dolorem sedantibus, per sese, & ex polenta utilissime imponuntur. recentia ad mitigādos omne genus dolores

oblinuntur, cum vino terna quaterna ve pota sanant algidas febres, quas epialas vocant. Cocta olerũ modo folia, si acetabuli mensura mandũtur, mediocrem insaniam gignunt. Idem effice re tradunt, si colo vlcus sentiente, infundantur. Radice, in aceto decocta, dentes in dolore colluũtur Colligitur mense Maij vel Iunij. Conseruatur per annum. Dioscor.

De foliis frigidis in quarto.

Cicuta (Ger. Schirling, vvuzeling. Gal. Cigue. Ceguta canaheta.) vulgaris notitiæ est planta, caulem edit geniculatum, vt fœniculi, grandem, folia ferulæ, angustiora grani odoratu, rami, mox vmbellæ in summo prodeunt, flores quoq; albicantes & semen aniso candidius, radice nõ alta, concaua. Nascitur plerumq. prope vrbiũ & oppidorum mœnia, locis vmbrosis & pinguibus Cum floribus Iulio, semine prægnantem Augusto, ac serius videre est.* Cicutæ lethale venenũ inest, suaq; vi refrigeratoria necat. Remedio est vini meraculi potus. Succus exprimitur contusis cacuminibus, priusquam semina & comę siccescant, qui sole densatur in pastillos. Multus ad medendi rationem vsus est aridi, commode miscetur collyrijs, quæ leuandi doloris gratia temperantur, ignes sacros & vlcera quæ serpũt, illitu restinguit. Herbacum coma trita, & testib. circumlita, libidinum imaginationes in somno compescit, sed genitale resoluit, lac puerperarũ mammis apposita extinguit, in virginitate mammas coercet, & increscere nõ patitur, pueris præstat, vt eorum testiculi cibum non sumientes in tabescant. Efficacissima vis Creticæ, Megarensi, mox Atticæ, & in Chio & Cilicia nascẽti. Diosc.

Papauer, Germ. dicitur, Magsaamen. Gal. Du pauot Ita. Papauero. Hisp. La dormidera. Huius apud Dioscoridem sex sunt genera. Primum syluestre, rhœas dictum, omnibus notum. Alterum candidum, capitibus oblongis, candidis, semine albo, hoc etiam notum. Tertiũ & quartum nigrum, e quibus colligitur odium, semine nigro, vtrunq; a Dioscoride papauer syluestre etiam dicitur, & illud notum. Quintum papauer corniculatum, sic dictum, quod caput non proferat, sed siliquam oblongam & rotundã in corniculi modum, flore luteum, vulgo notum. Sextum papauer spumeum vocatur, hoc incognitum est. Quoties papaueris simpliciter & sine adiectione mẽtio fit, semper domesticum, hoc est album intelligendum est. Nascitur syluestre in campestribus. Colligitur mense Maij. Reliqua genera in viridarijs & compestribus gignuntur.* Omniũ excepto corniculato & spumeo, in commune natura refrigeratrix. Quare si capita ipsa & folia decoquantur in aqua, somnũ fotu conciliabũt. Bibitur decoctum contra vigilias. Calyces cum polenta triti, & cataplasmatis admisti, ignibus sacris & inflammationibus prosunt. Tunduntur quoque virides, & digerunt in pastillos, qui siccati ad vsum reconduntur. Capita quoq; quæ per

A se in aqua coquuntur ad dimidias, iterumq; adiecto melle, dum humor coeat in eclegmatis modorem. Id medicamentum in tussi, arteriæ fluxionib. & cœliacorum affectu, doloris leuamentum præbet, efficacius tamen redditur, addito hypocistidis succo, & acacia. Papaueris nigri semen tritum cum vino bibitur, contra citam aluum, & fœminarum profluuio in peruigilijs fronti, temporibusq. illinitur ex aqua. Diosco. & Me

De foliis humidis in primo.

B Humida in primo sunt, Buglossum, Intybũ, Malua, Helxine, &c. de quib. sup. quæro.

De foliis humidis in secundo.

Viola purpurea, Ger. Merzen violen. Gal. Violette de Mars. Ital. Viola. Hisp Violetta, folium habet hedera minus, tenuius, ac nigrius, nec multo dissimile, cauliculos a radice medius prodit, quo flosculus suauissime olens, purpureus. Opacis & asperis nascitur locis. Colligitur mense Martio & Aprili.* Refrigerandi naturam habet. Folia per se, & ex polenta illinuntur aptissi-

C me stomacho æstuanti, & oculorum inflammationib. sedique procidenti Dioscor.

Nymphæa seplasiarijs Mauritano nomine Nenuphar, Ger. Seeblumen. Vvassermahen. Gall. Blanc d'eau, ou Ianine d'eau appellatur. Eius gña duo. Primum folijs fabæ Aegyptiæ, minoribus & longioribus, alijs in summa aqua, alijs demersis, pluribus ex radice eadem prodeuntibus flore lilio simili, albo, & in medio crocos habente, cum defloruerit, vt rotundum malum, aut

D papaueris caput, extuberans nigro semine, denso & lato, lenti gustus. Caulis est læuis, nigerrime crassus, Aegyptiæ fabæ cognatus, radix nigra, scabra clauæ autumno feratur.* Sicca cum vino pota cœliacis dysentericisq. auxiliatur, & liene absumit. Radix stomachi ac vesicæ doloribus illinitur, vitiligines ex aqua emendat, imposita cum pice, alopecijs medetur eadem contra veneris insomnia bibitur, siquidem ea prorsus adimit. pota assiduæ aliquot diebus, genita-

E le infirmat. Idem semen potum efficit. Alterum genus nymphææ, cuius flos blephara dicitur, folijs ante dictæ, radice alba, scabra, flore luteo nitente rosæ simili. Huius semen & radix contra fœminarum profluuia efficaciter ex vino nigro bibuntur Nascitur vtrunq. genus in paludibus, lacubus & aquis stagnantibus, Flores in fine Maij, & Iunio mense colligũtur. Radices autem in Autumno effodiuntur Diosco.

Sunt & Humida in secundo, Atriplex, Blitum, Lactuca, Portulaca &c. de quib. omnib. sup.

F

De foliis siccis in primo.

Verbascum, seu Tapsum barbatum. Germa. Vullkraut, Kerzenkraut. Gal. Bouillõ blanc ou bouillon noir Ita Tasso barbasso Hisp. Verbasco gordolobo. [illegible] summas habet duas [illegible] genera, illud a [illegible] quo mas & fœmina intelligi-

Fœminæ

Fœminę igitur folia sunt brassicæ, piloſiora multo, & latiora, cãdida, caulis albus, cubitalis, aut amplior, ſubhirſutus, flores albi, aut ex luteo pallescentes, ſemen nigrum, radix longa, guſtu acerba, craſſitudine digiti. Naſcitur in campeſtribus Verbaſcum qui mas appellatur, oblongius, albis foliis, & anguſtioribus, tenuiori caule. Sed nigrum prorſus albo ſimile eſſet, niſi nigriore latioreque conſtaret folio. Syluestre folia refert ſaluiæ, altas virgas & lignoſas, & circa eas ramulos, quales marrubium, flores luteos, auri æmulos. Sunt & Philomides duæ, hirſutæ rotundis foliis, humiles. Tertia lachnitis appellatur, ab aliis autem thryallis, foliis ternis aut quaternis, vel paulò pluribus, hirſutis, craſſis, pinguibusq; apta ad lucernarum lumina. * Radix priorum duarũ aſtringit, quare quod magnitudine ludicrum talum æquet, in alui profluuio conuenienter ex vino datur. Decoctum ruptis, conuulſis, fractis, antiquæ tuſſi auxiliatur, dentium dolorem collutione mitigat. Verbaſcum, cui flos aureus, capillos tingit, & quocunque abijciatur, blattas in ſe contrahit. Cocta in aqua folia, ad uerſus tumores, & oculorum inflammationes illinuntur, ſyderatis vlceribus ex vino & melle, cum aceto autem vulneribus medentur, contra ſcorpionum ictus ſunt auxilio. Syluestris folia ambuſtis igni ſunt cataplaſmata. Aiunt in foliis eius, quam fœminam dicimus, aridos ficus omnino non putreſcere. Dioſcor.

Sicca in gradu primo etiam ſunt Beta, Braſſica, Chamomilla, Fœniculum, Hyacinthus, Malabathrum, Myrtus, &c. de quibus omnibus vide ſupra.

De foliis ſiccis in ſecundo.

Marina braſſica, officinis Soldanella. Belg. Beerdind, id eſt cõuoluulus marinus vocat. ſpargit per terrã graciles viticulos, ſubrubentes cauiculos, circa quos in longioribus pediculis folia hederacea, læuia, ſplendentia, ſed lata & ſubrotunda. Flores calathi forma ſimiliter referunt, diluto purpureo colore ſubrubent, ſemen in rotundis folliculis nigricat radix oblonga tenuis. Saporem herba amarum ac ſubſalſum a natali contrahit ſolo. Naſcitur enim in maritimis. Reperitur verò non modo in Italia, aut Gallia, verum & in Zelandiæ inſulis, Flandriæ, ac Hollandiæ littoribus. Aeſtiuis menſibus floret. Calida autem & ſicca temperie eſt, & tertio quidem excessu, vti amara ſalſilaginem cum acredine quadam referens, guſtabilis eius qualitas oſtendit. * Aluum purgat, cruda & aquoſa detrahit, hydropicis cenſetur vtilis, aduerſatur ventriculo, torſiones & moleſtias adfert, plus ſubinde incõmodi, quam auxilii confert. Teſtatur hæc quoq; Dioſcorides. Tota, inquit, herba ſtomacho incõmoda eſt, acris, aluum maxime ſoluit cocta in cibo que ſumpta. Coquunt cum ea quidam, ad obtundendam acrimoniam, pingues carnes. Conſeruatur per annum. Dioſcor.

A Burſa paſtoris (Germ. Teſchelkraut & Hirtenſckel vocant.) planta omnibus vulgò notiſſima eſt. Naſcitur prope vias, & in parietinis. Iunio & Iulio menſibus legitur. * Ex refrigerantiũ, exiccantium & adſtringentium genere eſt. Quapropter prodeſt attrita, & emplaſtri more impoſita inflammationibus & ſacris ignibus. Decoquitur pluuiali aqua cum plantagine & Armenio luto bibiturque eius decoctum ad inteſtinorum difficultatem, & ad cruentas excreationes. Herbæ ſuccus recentia vulnera glutinat, & auribus pu-
B rulentis infuſus medetur. Siſtit menſium abundantiam, ſi eius & perſicariæ decocto inſideant mulieres. Eſtque ad idem, & contra denique omnes ſanguinis fluxiones efficax eſt, tenui pulticula circumlita, & in oleo frixa. Additur & in emplaſtris, quæ ad capitis vlcera componuntur & in vnguentis compluribus. Matthiol.

Equiſetum, officinis cauda equina. German. Schaffheu. Gall. Queue de cheual. Ital. Coda di cauallo, aſprella. Hiſp. cola de mula, rabo de mula nominatur, in riguis & ſcrobib. naſcitur cau-
C liculi prodeunt inanes, geniculati, in ſe farcti, rubeſcentes, leniter ſcabri, & iuncea circa eos folia, crebra, exilia. In ſublime attollitur vicinos arborum caudices ſcandens, obuolutumque dependet, comis mulcis, nigris, vt equorum cauda radix lignoſa, dura. * Vis herbæ, ſpiſſare, quare ſanguinem naribus erumpentem ſuccus ipſe ſiſtit, prodeſt dyſentericis in vino potus, vrinam cit. Sanguinolenta vulnera glutinatur, tritis foliis & illitis. Radix cum ſua herba tuſſim, orthopnœam, ruptaque adiuuat. Foliis in aqua potis, diſſectiones veſicæ & inteſtinorum, enterocelæ-
D que in vnum coaleſcere cogique feruntur. Alterum equiſetum caulis eſt rectus, cubito maior, inanis, comis per interualla breuioribus, candidioribus, & mollioribus. Id cum aceto tritum, vulneribus remedio eſt, eademque fungitur facultate. Vtrumque ætate ſuis in locis copioſe prouenit. Dioſcor.

Gingidium. Germ. Kerbelkraut. Gall. Du cerfeuel. In Syria & Cicilia plurimum naſcitur. Apud nos hodie paſſim in hortis colitur. Herbula e ſylueſtri paſtinacę ſimilis, tenuior & amarior,
D radice parua, candicante, ſubamara. Maio menſe flore & ſubinde ſemen profert. * Olus hoc crudum, coctum conditumve eſtur, magna ſtomachi vtilitate. vrinam cit. Decoctum ex vino potum, veſicæ prodeſt. Dioſcor.

Virga Paſtoralis, ſeu dipſacus, Germ. Karten diſtel, Berbertarien. Gall. Chardõ a carder. Verge à Berger, ou Chardon à Faulon nominatur) aculeatarũ generis eſt. Caulẽ habet albũ, ſpinis horridum, foliis lactucæ, ſpinoſis, binis, genicula
F ſingula cõplectentibus, prælongis, ceu quaſdam bullas intus & extra aculeatas, in dorſi medio habentib. concauo alarũ ſinu, in quo imber aut ros aſſeruetur, vnde dipſaci, quaſi ſitientis, nomẽ traxit. In cacumine caulis, ſingula ſurculis capitula inſunt, oblõga, echinata ſpinis, quę areſact.

cādida spectatur, dissectaque medulla tenus, vermiculos ostēdūt. * Sanat rimas sedis, fistulasq; si tusa & decocta, in vino radix, vsq; dū sit crassitudo ceræ, immittat. Medicamētū ærea pyxide recōdendū. Aiunt formicationibus, verrucisq. pensilibus remedio esse. Vermiculi capitulorū in folliculo alligati collo, aut brachio appensi, produntur quartanis febribus remedio esse. Dipsaci spinæ radix secundo ordine exiccatoria est, habetque nonnihil abstersorium. Nascitur in campestribus, in agrorum & scrobium aggeribus, in vijs iuxta sepes. Colligitur tempore autumni. Dioscor & Gal.

Siccant quoque in secundo Arthemisia, Anethum viride, Cassutha, Intybum, Plantago, Mētha, Menthastrum, Spica nardi, Verbenata, &c. de quibus vide supra.

De foliis siccis in tertio.

Filix (Germ. Sarntraut Baldtfare. Gall. Feuchiere, Ital. Filice, felce. Hisp. Helecho dicitur mas, folijs sine caule, sine fructu, sine fore, ex vno pediculo cubitali longitudine exeuntibus, multifidis, & lateribus pinnatis, subgraui odore. radice per summa cespitum, nigra, oblonga, filices multas fundente, subastringente gustu. * Radix latas tineas excutit, sumpta drachmis quatuor ex aqua mulsa, melius, si cum scāmoniæ aut veratri nigri totidem obolis detur, sed qui sumūt, alia prægustare debent, laborantes lienis incremento recreat. Radix & potu, & illitu cum axungia, vulneribus sagitta harundinea factis, est auxilio, cuius rei probatio talis fertur. Peribit filix, quam per ambitum sata copiosior harūdo coronet, & contra, euanescens abibit harūdo, quā obsepiens multa filix in orbem cinxerit. Filix fœmina folijs est filicis, surculosis, altioribusque, & quæ non singulari, vt illa, pediculo fulciantur, radicibus longis, pluribus, obliquis, quę ex nigro in luteum flauescunt, aliquæ etiam nimium rubræ inueniuntur. Pellunt lata interaneorum animalia, cum melle, eclegmate sumpto, potæ cum vino drachmis tribus teretes tineas ejiciunt. Datę fœminis sterilitatem faciunt, & prægnantibus abortum, si supergrediantur. Farina humidis vlceribus & cicatrici repugnantibus inspergitur, iumentorum ceruicibus medetur. Folia recētia in oleribus cocta manduntur, vt ventrem emolliant. Nascuntur vbique, sed maxime frigido solo, vt in montibus, syluis & saxosis. Effodi debēt radices Vergilijs occidentibus, hoc est, Autumno. Siccari autem eas sole oportet. Conseruantur per annum. Dioscor.

Millefoliū, Stratiores, Myriophyllon, Germa. Garben, Schaffgarben, Schaffripp, Tausentblat, Gall. Millefueille, ou Cumin, ou Aneth sauuage nominatur, caulis est tener, singularis, vnica nixus radice, plurimis folijs, læuibus, fęnicu o similibus, vnde nomen accepit. Caulis flanescit, varius, ac veluti ex industria delineatus. * Vulnera recentia aa inflammatione vindicat, si vel viri-

A de, vel siccū ex aceto oblinatur, præcipitatis in potu cum aqua & sale datur. Nascit in palustribus & agris asperis. Per integram floret æstate, quo tempore etiam colligitur. Conseruatur autem per annum. Dioscor.

Quinquefoliū, Græcis Pentaphyllon, Germa Funffinger kraut. Gal. Quinze fueille vocatur, ramulos fert festucarū similitudine, tenues, dodrantales, in quibus semen, folia menthæ, quinis singulis pediculis, rarò plura, in ambitu serrata, florem ex candido pallescentem, auri æmulum.

B Subrubram habet radicem, oblongam, veratro nigro crassiorem. Plurimis pollet remedijs. * Ius radicis decoctæ ad tertias, si in ore contineatur, dentium dolores sedat, putrida oris vlcera, collutione sistit, arteriæ scabritias, gargarizatu leuigat, contra alui profluuia, & dysenterias auxiliatur, item articulorum, coxendicumque cruciatibus potum. Cocta in aceto, & illita, serpentia vlcera cohibet, strumas, tumores, duritias,

C abscessus & collectiones discutit, ignes sacros, taduritias, condylomata, psoras que sanat. Teneræ radicis succus, contra iecinoris, pulmonumque vitia prodest, item aduersum venena. Cū hydromelite aūt, vel diluto vino, & piperis exiguo, bibuntur folia contra februm circuitus, in quartana quidem, quaternum ramulorum folia, in tertiana verò, ternū, in quotidiana, vnius. Eaque folia tricenis pota diebus, comitialibus prosunt. Foliorum succus trib. cyathis aliquot diebus potus, celerrimè regio morbio medetur. Illita cum melle & sale, tā vulneribus, quam fistulis remedio sunt, enterocelicis auxilium praestant.

D Quinque folium sanguinis profluuia & potu, & illitu sistit. Ad expiationes, castimonias, & iuramenta inciditur. Nascitur in riguis & aquarum ductibus. Floret Maio & Iulio mensibus potissimum, quo tempore etiā carpitur. Conseruatur autem per annum. Dioscor.

Quinquefolium vulgaris est notitię, neq; iis dem admittit, nisi quòd fortasse aliquis peculiariter Tormentillam vsurpare pro eo velit existimans verum esse quinquefolium, cum dubium non sit, vsitatum illud esse legitimum. Eligitur

E collectum in montibus aut collibus, & in vfu et radix eius in vmbra siccata, quanquam & folia quoque vtilia sint.

Polii duo genera Mōtanū, cui teuchrio nomē est, & cuius est vsus, tennis frutex est, candidus dodrantalis, semine refertus, capitulo in cacumine quandā corymbo: ū speciem præferente,

F paruo, cano hominis capillo simili, grauiter olente, nō sine quadā suauitate, alterū fruticosius, vsq. adeo valēs odore, & virib. infirmius. * Potū ferucfactū ius auxiliatur serpētiū ictibus, hydropicis morbo regio, & lienosis ex aceto, stomacho ma ē habet, capue doloribus afficit, aluū & mēsē ciet, substratum suffitumue serpentes abigit, illitum vulnera conglutinat. Amarum est gustibus, & modice acre. Itaque visceraa omnium obstructione liberat, vrinamque ciet. Verum polii

polij genus, in pluribus Italiæ locis prouenit. Colligitur mense Iunio. Cöseruetur autem per annum. Diosco. & Galen.

A Polium montanum quoque ab omnibus co gnoscitur, in vsu sunt cymæ cü frondib. quando seminib. refertæ sünt vna cum floib commistis Neq; adulterari potest, de montib. tamen siccis & petrosis, & regione pariter sicca & calida est colligendum. Amaro & acri sapore, & odore va lido debet esse præditum.

B Trifolii, quod Græci oxitriphyllon aut asphal tion appellant, quod bitumen redoleat, Germ. Sieben gezeit, vvolriechender klee, multas habet virgas tenues, cubitum aut amplius lon gas, folia magna, acuminata, terna singulis ger-minationib. exeuntia, quib recenter enatis rutæ odor inest, vbi autë adoleuerunt, bitumen olët, florem edit purpureum semen latum, hirsütum ex altera extremitate exertum corniculi modo radix longa, tenuis, dura. Copiose nascitur cir ca Elbam & Peträ sanctam Hetruriæ. Vius eius esse debet, non trifolii pratensis, quod a vero trifo

C lio maxime differt, a Græcis descripto.*Semen & folia in aqua pota pleuriticis, vrinæ difficulta ti, comitia ibus, & iis qui aquç inter cutem prin cipia sentiunt, fœminis quoque vuluæ vitiis op portunis auxiliantur, mëses ciunt, ternæ drach mæ e semine dari debët, e foliis vero quaternæ. Contra serpentium ictus trita folia, & ex aceto mulsa pota, præsidio sünt. Tradunt aliqui, to-tius fruticis, radicis, foliorumq; decoctü fotu do lores eorü finire, quos serpëtes percusserint. qua aut aqua sanatus quis fuerit, si ea quispiä alius

D foueatur, qui vlcus habuerit, perinde afficitur vt a serpente demorsus. Quidä terna folia aut semina, in tertianis, cü vino potui dedere, & in quartanis quaterna, vt quæ febrium circuitus sic uterent. Radix antidotis inseritur. Dioscor. & Medici Florentini.

Siccant quoq; ordine tertio, Abrotanum vtrü Anethum vstum, Apium, Asarum, Ammi, Ab-sinthium, Calamintha, Chamædrys, hyssopum, Iuniperus, Maiorana, Marrubium, Origanum, Peucedanum. Petroselinü, Ptarmica, Rhus ob soniorum, ruta, Sabina, Salix, Sysimbrium, &c. de quib. omnib. vide sup.

De foliis siccis in quarto.

Vocant etiamnum Syluestrem Rutam quod in Cappadocia & Galatia Asię finitima Moly di citur. Frutex est, qui ab vna radice multos emit tit cauliculos, folijs multo quam alterius rutæ longiorib. tenerib usq. odore graui, flore cädido capitulis in cacumine paulo maiorib. quam sati uæ rutæ, quæ trib maxime partib. constant, in quib. triangulum semen, subrufum, gustu am a rum recluditur. cuius est vsus, Semen autumno maturescit,* quod cum melle, vino, croco & fę niculi succo, ac gallinaceo felle, teriter contra hebetudinem oculorum aciem unt, qui eam harma lam vocent, Syri besahan qui Cappadociam in colunt, moly, quoniam quädam cum moly ser-uet similitudinem, radice nigra, flore candido. In collibus & læto solo prouenit Dioscor.

Siccant quoque in quarto, Allium, Nasturtiü Sinapi, &c.

De foliis astringentibus.

Cupressi Germ. Cypress. Gal. Cypres. Ital. Ci pressoi Hispan. El Cypres dicitur. Huius genera duo, mas scilicet & fęmina, hæc meta in fastigiü conuoluta, ille vero ramos in latus spargës. Ha rum patria, ac proprium natale solum Creta in sula est. In Idæis etiam montibus, qui ad Troa dem spectant, cupressus numerosa sponte profi lit, alibi non nisi tempore, & perquam diligenti cultura prouenıens, & cultorem magnopere fa stidiens. Mira est cupressi fęcunditas, etenim tri fera est. Colliguntur eius coni mensibus Ianua rio, Maio & Septembri. Semë iis innascitur, gra nis adeo pusillis ac minimis, vt atomis compara ri possit. Tradiderunt veteres, cupressum Diti sacram, & ideo funebri signo eius ramos ante do mos ponere solebant, vbi aliquis defunctus ia ceret *Cupressus refrigerat & astringit. Cuius folia ex passo, & exiguo myrrhæ pota, vesicæ rheumatismis, & vrinæ difficultati auxiliantur. Pilulę autem ex vino tusę in dysenteria, alui fluxione, tussi & orthopnœa, aut si reijciatur sanguis, conuenietissime bibütur. Earü decoctü eödë præbet effectus, tusæ cü fico duritias emol liunt, nariumq; polypo medëtur, in aceto coctę & cum lupinis detritæ scabros vngues eijciüt, hernias intestinorum prolapsu erumpentes illi tu reprimunt. Folia eadë præstant. Pilulæ cü ar boris coma suffitæ, culices abigere existimätur. Folia trita, & imposita, vulnera conglutinant, sanguinem supprimunt, trita ex aceto capillü tingunt, illinuntur per se, aut cum polenta igni bus sacris, vlcerib. quæ serpunt, carbunculis & oculorü inflammationib. admota cü cerato sto machum corroborant. Diosco. & Matth.

D Ebulus (Germ Attich. Gal. Hyebles. Ital. Ebu lo. Hisp. Tezgo yerua nota) longe humilius est sambuco, magisque herbaceo generi assignädü, caule quadrangulo, geniculato, foliis amygdalę ex interuallo longioribus, geniculatim expan sis pinnatisq graueolentibus, in ambitu serratis muscario sambuci, flore & acino eiusdë, radi-ce nititur longa, crassitudine digitali. * Vis & vsus exiccans, aluo detrahens aquam, stoma cho inutilis. Folia olerum more coquuntur, ad tur, ad pituitam bilemq. detrahendam. Caules teneri in patinis cocti, eadem efficiunt Radix in

F vino decocta, & in cibis data hydropicos adiu-uat, prodest viperarum morsibus, eodem pota modo, vuluas emollit insidentium decocto, pa tefacit eorum spiracula, & vitia corrigit. Acini in vino poti, eodë funugütur munere, denigrät capillos illiti. Folia, si prætenera ac mollia ex po lenta illinantur, inflammationem mitigät, am

bustis,& canũ morsib. illitu prosunt, vlcera quę dehiscunt in fistulam, agglutinant, iis qui podagra tentãtur, cum seuo taurino aut hircino prosunt illita folia. Nascitur in opacis, asperis & campestrib. Colligitur mense Iunio & Iulio, in Augusto vero baccas suas profert Cõseruatur per annum. Dioscori.

Cistuhs, quem aliqui citharõ, aut cissaron, Ita. vero Cisto Gall. Ciste Hispa. Cergatos vocãt, ramosus frutex est, sed improcerus, foliosus, rotũdis folijs, acerbis, hirsutis. flos masculo vt malo punicæ, fęminæ albet. Nascitur in saxosis, asperis, & presertim in monte Apennino Hetruriæ. Conseruatur per annum.* Vis astringens, vnde flores in vino austero bis in die poti, prosunt dysentericis, & nomas per se illiti cohibent, vetustati vlcerum, & igni ambustis cum cerato medentur. Hypocisthis rhoberthron, aut Cytinus a nonnullis cognominata, iuxta cisthi radices nascitur, floris punici similitudine. Quædã rufa, altera herbacea, tertia candida. Præfertur subrufa. Liquatur acaciæ modo Aliqui tamen exiccant, fractamq; macerant, & incoquunt, reliqua que vt in lycio prosequuntur. Animaduertẽdũ est, ne hypocisthidis loco, colligatur planta aliquantulũ ei similis, quæ vulgo cauda leonis vocatur, est enim orobanchæ Dioscoridis. Vires acaciæ habet, verum aliquãtulum magis siccat, & astringit.* Prodest dysentericis cęliacis, sanguinem excreantibus, fœminarum profluuio & pota, & indita. Dioscor.

Hieracium (Ger. Nabizkraut. Gal. Cichorce iaulne.) magnũ caulem emittit, asperum, subrubrũ pinosum, cauum, folia ex interuallis rariuscule. diuisa similia soncho per ambitũ, luteos flores in oblongis capitulis.* Vim refrigerandi habet, & modice substringendi, vnde illitum, stomacho æstuãti, inflammationibusque prodest Succus erosionem stomachi sorbitione mitigat. Herba cum radice illita, vibratis a scorpione ictib. auxiliatur. Hieraciũ paruũ, folia ex interuallis habet, diuisa in ambitu, cauliculos teneros, virentes, in quib. lutei flores, orbem circinantes, emicant. Vim suam ad eadem, ad quæ superior impendit. Vtrũq; vbique nascitur. Floret Iulio. & Augusto mensib. Dioscor.

Lysimachia, quam aliqui Lytron appellant, caules emittit cubitales, altiores ve, fruticosos, tenues, prodeuntib geniculatim foliis, tenuibus salicis figura, gustu astringentibus, flores rufo, aut aureo. Gignitur in aquosis & palustrib.* Foliorum succus adstringente sua vi, sanguinis, reiectionem supprimit, dysentericis potui datur aut infunditur, mensium abundantiam sistit, in pesso. sanguinis profluuio subuenit, si nares ea herba obturentur, vulnerum cruorem cohibet Acerrimum nidorum suffita reddit, qua de causa serpentes, fugat, & muscas interficit. Dioscorides.

Quercus, Ger. Euchbaum Gall. Chesne. Ital. Quercia, Rouere Hisp. Enzina arbol dicitur, oĩs adstrictoriã vim habet, præsertim liber, qui cortici & ligno intercedit, quinetiam tunica putamini glãdis subiecta. Decoctum ex iis datur dysentericis, cęliacus, sanguinem excreantib. Trita in pesso fęminis, fluxione vuluæ laborantib. subiicitur. Glandes eosdem effectus exhibent, vrinam ciunt, capitis dolorem, & flatus in cibũ sumptũ pariũt, resistũt esitatę venenatorũ ictib. Decoctum earũ, & corticis cum lacte vaccino potũ prodest contra toxica. Intritæ crudæ inflammationes illitu leniunt, ad duritias, quas cocoethe vocant, & malefica vlcera cum salsa axungia conueniunt. Ilgneæ glandes virib. quernas antecellũnt. & Fagus & Ilex quercus generis signantur, & consimile munus obeunt. Iligneæ radicis cortex cum aqua coctus, dum mollitus intabescat, & tota nocte illitus, denigrat capillos, prius cimolia terra purgatos. Folia omnium tusa & trita tumoribus prosunt, & imbecillia membrorum partes corroborant. Dioscor.

Asperula odorata, quibusdã Cordialis & Stellaria. Ger. Nerzfreud, Vvalmeister, Leberkraut, id est, Iecoraria siue hepatica dicitur, Rubię & Aperinæ hæc similis est, sed humilior ac odoratior, cauliculi eius breues, & pede vix altiores folia ė singulis geniculis sena septenaue stellatim radiata, aliquantulum scabra, sed non perinde tamen vt Aparines, flores albidi. semẽ paruum, rotundũ radix tenuis, serpens, & stirpẽ ipsam facile multiplicans. Tota herba gratũ suauẽq; expirat odorẽ, præsertim in atriis cęnaculisq pedib. attrita. Apud Germanos in syluis, locis opacis, pingui solo gignitur. Apud Belgas hortensis Iunio ac serius floret. * Facultatẽ Gallio a… quatenus similem haber, sed tamẽ imbecilliorem. Fertur in vinum cõiecta hilaritatem efficacem, cordi ac iecori prodesse. Dodon.

Adstringunt quoq; Absinthium Amomum, Agnus castus, Bursa pastoris, Brassica cocta, Equisetum, Hedera, Helxine, Intybum, Lauri folia, Melilotum, Myrthus, Mentha, Oxalis, Polygonum, Pentaphyllum, Psyllium, Plantago, Portulaca, Ruta Rhu obsoniorũ, Sempervivum, Salix, Verbascum, Vitex, Vitis, &c. de quib. singulis vide in superioribus, suis locis.

De foliis aperientibus.

Cyclaminus, vulgo panis porcinus dicitur Italis Panporcino Hispanis nõnullis de porco Ger. Svveinbrot. Erdapffel. Belg. Berckenbrot, Sueguenbrot. Gall. Pain de pourceau. folia habet hederæ, purpurea, varia, in quibus supra infraque albicant maculæ caule nudo, quatuor digitos æquante, floribus in eo purpureis, rosarum effigie, radice nigra, & aliquantum lata vt rapum videri possit. * Quæ cum hydromelite pota, pituitam, aquamque detrahit. menses subditu, appositu ve ciet. Tradunt, si prægnans radicem transgrediatur, abortũ fieri. Partum appensa accelerat, contra venena, pręsertim leporis marini ex vino bibitur, illa contra serpentium ictus

ictus remedio est: immista vino, inebriat, regiũ A
morbum discutit, tribus drachmis pota, cum
passo, aut diluto mulso. Sed oportet eum qui
ebibit, multis vestibus contectum loco calido,
& à perfrictionibus tuto, recumbere, quo faci-
lius exudet: eiecti autem sudores fellei colore
inueniuntur. Succus eius ad purgandum caput
naribus infunditur: ad deijcienda quoque alui
excrementa, in vellere sedi subijcitur: illito vm
bilico, & imo ventre coxarum tenus, aluum e-
mollit, & abortum facit, suffusionibus, & retu-
sæ oculorum aciei, oblitus cum melle, succus B
prodest. medicamentis abortum inferentibus
admiscetur. Succus cum aceto illitus, prociduã
sedem restituit. Exprimitur tusa radice succus,
& ad mellis crassitudinem, decoquitur. Radix
autem purgat, eruptiones papularum reprimit
vulneribus ex aceto per se, aut cũ melle mede-
tur, lienem absumit: vitia cutis in facie, & alope
cias emendat. Eius decocto laxata, podagras, &
capitis vlcuscula, pernionesque fouere cõgruũ
est: ipsaque in oleo vetere feruefacta, illita oleo
vlcera ad cicatricem perducit. Cauata radix C
oleo expletur, & cinere feruenti imponitur, ad
iecto interdum Tyrrhenicæ ceræ momento, vt
strigmenti crassitudinem vnguentũ contrahat,
cum primis vtile pernionibus. Radix, scyllę mo
do, cõcisa reponitur. Narrant, ad amatoria assu
mi cõtusam, & in pastillos diuisam. Nascitur
passim in syluis, & vmbrosis. Colligitur mense
Octobris. conseruatur per annum dioscorides,

Dulcamara vitis modo lignosa promit sar-
menta, & ab ijs ramulos cõplures, quibus scan D
dendo vicinis sepibus fruticibusq; innititur cor
tex nouellorum ramulorum viret, sed vetustio
rum ipsorumq; caudicum asperior cineritio sub
candicat colore, extrinsecus quidem, nam inte
rius pulchre etiam viret. lignum fragile, medul
lam fungosam habet. folijs vestitur oblongis, le
uibus, mucronatis, smilaceis minoribus, circa
pediculũ appendices vtrinq; paruas ferẽtibus.
Flosculi in muscarijs exiguis, haud magni, ex
quinq; foliolis angustis, colore quandoque albi E
di, Gesnero teste, in Belgio vt plurimum in cœ
rulei purpurei, in quorum medio luteus promi
net apex: baccæ oblongioris formæ, molles, len
ti, & ingrati gustus, eleganti corallij colore ru-
bent, radix modica multis fibris committitur.
Aquosa, & rigua amat, circa scrobes, & fossas
frequenter reperitur. Folia Vere erumpunt, flo-
res Iulio exeunt, Augusto baccæ sine acini ma
turi. Posterior ętas Amarã dulcem, Amaro dul
cẽ, & Duclamarã, & gręci γλυκυπικρον, ἢ γλυκοπι
κρίδα nominãt, Germ. je lenger je lieber synh F
kraut. Belgæ Alfrance. Sunt, qui vitẽ syluestrẽ
Dioscoridis esse existiment, alij Solani speciem
faciunt, Solanum lignosum, aut fruticosum co-
gnominantes. Sed vitem quidẽ syluestrem suo
loco ostendimus esse Tamum, Solano autem si-
mile nihil habet. Falluntur idcirco maxime, qui
Solanum rubrum, aut Solanum furicosum ap-
pellant, ac eius baccis loco acinorũ Solani vn-
guentorũ nonnullorũ refrigerantiũ cõpositio
nibus admiscent, Est enim fructus huius nequa
quã frigidus vt Solanũ, sed calidus, vt mox dice
tur, Plus similitudinis cũ cyclamino altera ha-
bet. foliorum respondet, caules licet nõ manifestè
articulati, nõ tamẽ absque geniculorum specie,
in flore alicubi candido, & fructu acinaceo co-
rymborũ hederæ modo dependente nihil desi-
deratur, neque in ipsis similiter radicibus verè
ἀγεν'σοις. Nam præterquod tenues, nullam quo
que vtilitatem conferunt. Describitur Cyclami
nus altera a Dioscoride, his verbis, Folia habet
hederæ similia, sed minora, caules crassos,
γονατώδεις, id est geniculatos, vicinis se arbori-
bus ἑλικοειδῶς, id est, modo capreolorũ vitis, cir-
cumligãtes, flores cãdidi odorati, fructus vt aci
ni vuæ, similis hederæ, mollis, sapore leuiter a-
cris, & viscosus: radix inutilis. Dicitur autẽ Cy
claminus altera, Dioscoride teste κισσάνθεμον &
κισσόφυλλον conuenit vtraque appellatio Dul-
camaræ, nam folijs, floribus, & fructibus hede-
rã æmulatur. *Cæterũ facultate, & folijs, & fru
ctu calida resiccans, abstergens, & digerens est.
Fertur foliorum decoctum iecinoris fellisque
obstructiones reserare, & aduersus regiũ mor-
bum vtiliter bibi. Rupti vero, & ex alto præci
pitatis, aut cæsis etiã succus vtilis habetur. Cre-
ditur siquidem cõcretum alicubi in visceribus
sanguinem dissoluere, & partium lęsarum sani-
tatem procurare. Hieronymus Tragus è ligno
minutim conciso uini decoctum conficere do-
cet, quod ictericos, & per vrinã, & per inferiorẽ
ventrem clementer purgare refert. Haud dissi
miles istis Dioscorides quoque cyclamino alte
ri facultates adscribit. Fructus, inquit, drachmę
vnius pondere potus, cum vini albi cyathis duo
bus, ad dies quadraginta, splenem liquat, ita vt
per vrinam, & aluum absumatur. Bibitur ad or
thopnϾ, reliquias a partu purgat. Dodonęus.

Aperiũt quoque Cepa, & Allium, &c. de qui
bus vide supra.

De foliis emollientibus.

Emolliunt Atriplex, Althæa, cupressus, Lau-
rũ, malua, psyllium, &c. de quibus vide supra.

De foliis indurantibus.

Lens palustris, Germ. vvasserlinsen. inuenitur
in aqua non fluente, muscus lenticulæ similis,
refrigeratoriæ naturæ. * propter quod conue-
nienter collectionibus, igni sacro, & podagris il
linitur per se, & cum polenta, glutinat, & proci
dentia puerorum interanea. Dioscorides
Indurant quoque portulaca, psyllium, Semper
uiuum, Solanum, &c. de quibus vide supra.

De foliis extenuantibus.

Extenuãt Artemisia, Chamomilla, Hyssopũ,
Iuniperis, pulegium, Stœchas, &c. de quibus vi
de supra.

De foliis discutientibus.

A

Discutiunt Abrotanum, Althæa, Anethum, Adianthū, Atriplex, Brassica, Chamomilla, Lilij folia, Malua, Mētha, Melilotum, origanum, Ruta, Stœchas, Sampsuchum, &c. de quibus vide supra suo loco.

De foliis extrahentibus.

Anagallis officinis Morsus gallinæ, Germ. Gauch heil, Gall. Mauron Ital. Anagallo Hisp. Muruges, dicitur. Eius duo sunt genera, quæ tātum flore distant, nam quæ cœruleo flore est, fœmina dicitur: mas, quæ phœniceo. Frutices sunt parui, in terra iacētes, folijs in quadrāgulo caule pusillis, subrotundis, ad helxinæ folia accedētibus: semine rotundo. herba vulgatissima, ita vt pedibus in aruis vineisq; vbique calcetur, in vliginosis tamen lætior. Per æstatem vtriusq; prouentus maximus est, potissimum autem mense Augusto. Florent autem a Maio mense vsque in Autumnum * Vtraque vim habet mitigādi, inflammationem arcet, adactos corpori aculeos extrahit, nomas cohibet. Succus earum gargarizatus, capitis pituitam purgat, & naribus infusus, dolorem dentium lenit, si in aduersam narē inijciatur, argema cū melle Attico emēdat: retusæ oculorum aciei auxiliatur, contra viperarum morsus, iecinoris, & renum vitia, si ex vino bibatur, prodest. Tradunt eam, quæ cœruleum edit florem, prociduam sedem reprimere, quæ vero phœniceum, illitu euocare. Dioscorides.

B

Extrahunt quoque Aristolochia, Dictānus, Porrum, Thapsia, cyclaminus, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De foliis suppurantibus.

Smyrnium caulem habet apij, & stolones multos, folia latiora, suppinguia, ad terram infracta, robusta, odore medicato, cum quadam acrimonia iucunda, colore in luteum languescēte: capitibus cauliū orbicularis, vt anethi, semine brassicæ, rotundo, nigro, acri myrrhæ sapore ita vt alterum alterius loco cedat.* Radix quoque odorata, gustu acri, fauces mordet, succosa mollis cortex eius foris niger; intus viridis, aut subalbidus. Nascitur in saxosis, & collibus, ato, squalidis, & limitibus terrenis, & hortis. Colligitur mense Iunio vel Iulio. Conseruatur p an num Vis radicis, herbæ, & seminis, excalfacere. Folijs muria maceratis ad obsonia vtuntur, aluum sistunt. Radicem contra serpentium ictus bibere conuenit, tusses, & orthopnœas mitigat, vrinæ difficultati medetur. Illita recētes tumores, collectiones, duritiasq; discutit, vulnera ad cicatricem perducit, partus abortu vitiat, si ser uefacta subijciatur, tumores suppurat. Semen lienis, renum, & vesicæ vitijs prodest, menses, & secundas pellit, commode datur ischiadicis in vino, inflationes stomachi lenit, sudores ciet, & ructus. Peculiariter datur hydropicis in potu, & contra feb rium circuitus. Dioscorides.

Suppurant quoque Althæa, Amomum, &c. de quibus vide supra.

De foliis abstergentibus.

Lichen, qui saxis est familiaris, aliquibus Bryon, Germanis Stein oder Brunnen leberkraut appellatur, asperginosis petris adhæret, vt muscus: Iulio mense ea qua picta est forma decerpitur.* Is illitus sanguinis profluuia sistit, inflammationes arcet, impetigini medetur. Iuuat regio morbo correptos, cum melle illitus, oris, & linguæ defluxiones inhibet. Abstergentem, ac modicè refrigerātem facultatem habet, vtrāque verò resiccantem, Dioscorides, & Galenus.

Abstergunt quoque Anagallis, Abrotanum, Asparagus, Asplenos, Atriplex, absinthium, Beta, Chamæpitys, Cassutha, Marrubium, Parietaria, Salicis folia, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De foliis glutinantibus & cicatricem ducentibus.

C

Fragaria, Germ. Erdbeer kraut. Gall. Fraises, ou herbe portant fraises. plāta nemini fere nō cognita. In syluis, dumetis, & in opacis montibus, ac secus vias sponte nascitur. In hortis iterdum colitur. Floret vere, & tota æstate Fructus tamen eius fugax, raro nisi æstatis initio inueniri potest.* Refrigerat ordine primo, siccatq; secundo. Folia, & radix vulnera, & vlcera sanant muliebres fluxus, & dysenterias cohibent, vrinam cient, & lieni conferunt. Herbæ, & radicum decoctum potum, auxiliatur iecinoris inflammationibus, mundatque renes, & vesicam Idem ore contentum, collutionisque modo agitatum, gingiuas roborat, dentes commotos firmat, & destillationes sistit. At fraga præterea quod gustui æstate in cibis arrideant, biliosis æstuantibusque ventriculis prosūnt, siticulosisq; sitim sedant. Vinum quod ex ijs elicitur, vlcusculis, quæ in facie a caliditate proueniunt, mirifice medetur, itemque varos, & oculorum nubeculas calidasque defluxiones impositum tollit Matthiolus.

D

Isatis seu Glastum, Germ. vveydt. Gall. de Guesde, ou pastel Ital. Gaudo. Hispan. Pastel. satiuum, quo infectores lanarum vtuntur, folium habet plātagini simile, verum pinguius, nigriusque: cuius caulis duum cubitorum altitudinem excedit. Copiose in Germania prouenit. * Illita folia tumores omnes discutiunt, cruenta vulnera glutinant, sanguinis profluuia sistunt, ignes sacrum phagedænas, putrescentia vlcera, & quæ serpunt, sanant. Syluestre glastum satiuo simile est, Folia fert maiora, lactucaceis proxima, caules teneriores, multifidos, quadantenus rubentes, in quorum cacumine folliculi multi dependent, quandam linguarum effigiem referentes, in quibus semen, flore tenui, luteo. in quibusdam Germaniæ locis nascitur. Fadem, quæ, & supra dicta, præstat, potu, & illitu lienosis auxiliatur Maio ac Iunio mense florent, ac sub inde semen proferunt. Dioscorides.

E

F

Sanicula, Germ. Sanikel. Gall. Sanicle dicitur, exit folijs pentaphylli maioribus. radice candida,

candida, tam miro naturæ ipsius artificio nodu lis ac lacinijs quibusdam elaborata, vt non parum admirentur, qui tantum naturæ opus dili genter intuentur. *Huius vtūtur in potionibus ad enterocelas, & ad interna vulnera, præsertim ad ea quæ in thoracis cauitatem penetrauerint. Plura insuper saniculæ ostendunt genera, quorum vnum folium fert plantaginis magnitudine, sed crassiora, veluti fabriæ vulgò vocatę lacinijs circum magno artificio factis a natura, colore in album flauescente. Hoc cæteris præferunt ad enterocelas, & thoracis vulnera, si quotidie in potu sumatur, quin, & ad alia vulnera, tam intus sumptum, quam exterius illitum. Nascitur in campestribus l: luis, montibus. Carpēda cum suis capitulis Maio, & Iunio mensibus, &c. Matthiolus.

Tormentilia Germ: Tormensil. Gall. Tormentille dicitur, folio pentaphylli minore, septenis incisuris diuiso, radice breui, nodosa, compacta, rubeo colore, sapore adstringenti, cauliculis tenu bu, subrubentibus, flore medino, adeo vt in pentaphylli genere sit reponenda: Suntq; qui a septenis foliorum diuisuris Heptaphyllō hāc vocent. Nascitur in syluis ac locis mōtosis. Sero ac cum iam vites florent, herba hæc apparere incipit. *Herbarij compertum habent, hanc iisdem pollere facultatibus, quibus bistorta prędita est: Quamobrem vtræque vrinæ incontinentiam supprimunt, sistunt mentes, si in earū decocto ad vmbilicum vsque consederint fæminæ Idem præstant, de radicibus tamen intellige, si tritæ, & ex melle atque spica subactæ ventri ac pubi illinantur. Sanguinem e vulneribus manantem cohibent, superasperso earum puluere. Qui item potus biliosas coercet vomitiones, si ouorum albo exceptus super fictili tegula inassetur, mox comedatur. Aqua quæ ex his duplici organo elicitur, siue e radicibus decoctum, venenis omnibus remedio est. Ex quo cātū apud nonnullos tormētillæ inualuit vsus, vt ex eius radicibus etiam medicamenta componant aduersus pestilentiam. Vtræque dysenteri cos sanant, & vulnera glutinant, præsertim quę in intestinis, & visceribus fuerint illata, nō modo ipsis vulneribus illitæ, sed & in potionibus haustæ, Rebellia, cōtumaciaq; vlcera curāt & ea etiā, quæ serpēdo corpora erodūt. Matthiolus.

Herniaria, herbula est in fabulosis nascens, ramulos multos in terram spargit: folijs minimis & rotundulis, alis follicatis ex viridi flauescentibus, per ramulos sparsis astringē e gustu, ex qua succus expressus subinde affuso vino albo, certissimum, & aliquoties probatum remedium contra descensum intestini. Nam nouem diebus ita percurat, vt postea nō redeat malū Facillimi inuentu Autumno Hollerius.

Nicotiana, Gallis Hispanis Tabaco & filiamis Petum, antiquitus in vsu fuit Indis, Hispanis e præsertim nouæ accolis, ad vulnera curanda. Paucos ante annos in Hispanias delata,

A magis ad ornandos hortos, quā ob eius facultates, nunc vero multo celebrior est ob facultates quā propter elegātiā Nomē legitimū apud Indos est Picielt, nā Tabaco nomē ab Hispanis illi inditū ab insula quadā eius nominis vbi frequentissime nascitur. Magna altitudine assurgit & interdum malū Assyriam, quā Limonem vocant, æquat, caule recto, multis pregrandibus ramis brachiato, folio mali Assyriæ fere, sed ampliore veluti oxylapathi, colore viridi dilutiore, & aliquantulū hirsuto, vti tota planta est. Florē

B fert in summis rāmis campanulæ modo, cādidū medio purpurascentem, quibus continetur semen valde exiguū, colore ex cinereo nigricāte. Radix crassa est, & multifida, & lignosa, intus crocea, & amara, quæ facile cortice suo delibratur, nō intelleximus tamē aliqua facultate prędita esse. Nascitur plerisque Indiæ locis, humidis præsertim, & vmbrosis, & exculto leniq. solo. Seritur omni tēpore, cū vero prodijt, a frigore præseruanda est, & secundū parietes plantāda ad eorū ornatum, siquidem toto anno viret citriorum modo Foliorum duntaxat est vsus, tametsi eorū defectu quidam semine vtūtur, eaq; vt asseruari possint, filo traiecta in vmbra suspenduntur, & siccātur, deinde iis, aut integris, aut in puluerem tritis, vtuntur Calida; & sicca est in secūdo gradu, itaque calfacit, resoluit, mūdificat, & aliquātulū adstringit, vt ex sequentibus facultatibus iudicare licebit. Folia huius plātæ calfacta, & imposita, præsens in Cephalęa & Hemicrania sunt remediū, si morbus ex causa frigida, aut flatibus ortus sit, sæpius vero sunt

D repetēda, donec morbus tollatur, sunt, qui caput oleo florū mali arantij prius inungāt. Idē remediū rigidis ceruicibus siue tetano vtile est, & in totius corporis dolorib. ab eadē causa ortis. Dolores dentiū a causa frigida nō modo finit, dēte prius deterso aliquo linteo eius succo delibuto & pilula ex eius folio confecta denti indita, sed. ēt, ne corruptio serpat, prohibet. Pectoris vitiis, tussi veteri, asthmati, & similibus, ex frigido hu

E more ortis morbis foliorū decoctū ex aqua, & eclegma ex eius decocto, vtilia sunt. Serapiū ex saccharo, & foliorū eius decocto paratum, pauca que quātitate sumptū, putres humores pectoris eijcit. Asthmaticis interdū fumus eorum ore exceptus opitulatur, sed necessarias euacuationes præcedere opus est, si mora ferri possit. Sub cineribus calefacta folia, & sordida nō excussis cineribus, calidaq sæpius imposita, ventriculo perfrictionibus, & flatibus laborātī auxilio sunt. Viridia folia alii manibus oleo inunctis confrin

F gunt, & sic imponunt. Vētriculi, & lienis obstructionibus folia pauxillo aceto intrita, diuque illita, vtilia sunt, quibus deinde folia calefacta, aut lineus pannus succo foliorum calenti intingere, superimponuntur Foliorum defectu, pul uis communi vnguento obstructiones aperiente, ex cipitur, & pars obstructa, aut tumore affecta diu inungitur Indicæ mulieres valde cōmē dant

dat in puerorum, & etiam grandiorũ stomachi cruditatibus, uñ ventre inferiore prius inuncto oleo lucernarum, & folijs sub cineribus calefactis altero vẽtriculi regioni, altero tergori qua ventriculum spectat, positis, eas concoquunt, & aluum emolliunt, si quoties opus erit, renouentur Latas, & teretes vẽtris tineas expellit foliorũ succus cũ saccharo coctus, & depuratus, pauca quãtitate sumptus, vmbilico tamẽ ẽt imponendũ folium tritũ, & aluus deinde clystere eluendus Nephriticis doloribus folia subcineribus, vt ante calefacta, & quã calidè fieri potest, adposita, magnum adferunt leuamẽ, idẽ remedium quoties opus erit repetẽdo. Commodè ẽt clysteribus inijcientur, atque etiã fomentationibus & emplastris admiscebuntur. In suffocationibus vteri folia probe calefacto, & vmbilico, vterique regioni imposita, præsens adferunt remediũ, quod si (vt fit interdum) animi deliquiũ subsequatur, fumus illorum naribus obijciatur illico liberabitur, quod remedium Indicis mulieribus adeo vulgare est, vt ea de causa Tabaci folia diligenter adseruẽt, & magni faciant. Sunt vero, q odorata vmbilico prius admouẽt, dein de foliũ. Maxime autẽ conferunt aut Tacamahaca, aut oleũ de Liquidambar, aut Balsamũ, aut Caranna, aut ex his omnibus emplastrum constans, & in vmbilico assidue gestatum. Articulorum doloribus, modo humores frigidi sint, vel saltem non nimium calidi, efficacissime folia calida adhibẽtur, aut eorum succo pannus lineus intinctus, etenim humores resoluunt, & digerunt, ideoque etiã tumoribus œdematosis foliorũ succo calido prius eloris, vtilissime imponuntur. Perniones sanare, si terant quater huius plãtæ foliis fricentur, deinde pedes, & manus aqua calida cum sale abluantur, experientia docuit. Venenis & toxico perniciosissimo, quo Canibales suas saggittas illinũt, resistere, paucis ab hĩc annis experti sunt nonnulli, nam ante sublimatũ vulneribus inspergere solebant. Toxica autẽ vires infringere hac ratione sciuerunt Hispani. Contigit, vt quidam Canibales in suis cymbis ad D. Ioannem de Portu diuite nauigarent, In dorum atq. etiam Hispanorum, si quos reperissent, telis suis venenatis conficiendorum causa. Eo appellentes, Indos, & nonnullos Hispanos conficiunt, plerosque autem vulnerant, cum vero sublimato carerent, a quodam Indo edocti sunt, vt Tabaci succum expressum suis vulneribus imponerent & ipsa deinde folia trita, sedati sunt illico dolores, & ea symptomata, quæ huiusmodi venena subsequi solent. venenum superatũ, vulnera deinde curata. Ex eo folius huius plantę aduersus venena vti cœptũ. est Rex ipse catholicus, eius vires experiri volens, cani vulnus infligi iussit in gutture, & toxico, quo venatores vtuntur, illini, & paulo post foliorum Tabaci succum satis copiose instillari, & ipsa folia trita supra vulnus ligari, liberatus est canis non sine omnium admiratione. Eodẽ modo venenatis pestiferisque carbunculis imposita, crustas inducunt, deinde curationẽ adferũt, & ad ictus morsusq; virulẽtorũ animaliũ præsens sunt remediũ Recentibus vulneribus imposita, illico sanguinẽ sistunt, eaque glutinant, quod si maiuscula sint, vino prius eluentur, & labijs vulnerũ cõiunctis, succus foliorũ inspergetur, & ipsa folia trita sup. vulnus alligabunt, postridie reliqsq. subsequentib. dieb. idẽ ordo seruabit, victusq; ratio necessaria Vetera vlcera, Gangrænasq; succus instillatus, & folia trita imposita detergẽt, curant, & ad cicatricem perducunt, purgato videlicet prius corpore ex medici consilio, & missione etiam sanguinis, si necessaria sit, facta, deinde obseruata quæ conuenit victus ratione. Porro non modo in hominibus eiusmodi vlcera curare, sed etiam in animalibus ipsa experiẽtia docuit, nam per vniuersam Indiam frequentia vlcera vaccas, boues, & alia animalia infestant quæ facile ob regionis humiditatem extremã, putrescũt, & vermibus scatent, quibus solebãt inspergere sublimatũ, melioribus remedijs destituti, sed cum magno isthic vaneat, plerunque quod vlceribus inspergebatur, pluribus constabat, quã animal, quod curabatur, æstimari potuisset. Itaq; Tabaci facultates in hominibus experti, illius ẽt vsum ad putrida, fœtida, vermibusque scatentia animaliũ vlcera trãstulerunt, atque adeo cõpererunt, succum eius instillatũ, nõ modo vermes necare, sed ẽt vlcera mũdare deinde ad cicatricem perducere, prodest etiam iumentorum exulcerationibus, ideoque indi tabaci puluerẽ semper circumferunt. Quendam noui nariũ vlcere laborantẽ, e quo sanies manabat, nõ sine contagii suspicione, meo consilio instillauit foliorum Nicotianæ succum, a secũda instillatione, multi uermes exciderunt, deinde pauciores, & post aliquot dies sanarũ est vlcus, sed quæ erosa erant, non restituta. Illius etiam foliis impetigines, & capitis scabies utiliter cõfricãtur. Hæc est celebrata illa Indicis sacerdotibus plãta, qua vti solebant ad responsa danda. Etenim apud Indos moris erat Sacerdotes de bellorũ euẽtu, aliisque magni momẽti negocijs consulere Consultus sacerdos istius plãtę folia sicca vrebat, & eorũ fumũ tubulo seu cannula quadam in os excipiebat, deinde quasi in ecstasin quandam raptus, cadebat, omni motu prius rus, sicque permanebat aliquãdiu. Discussa eius fumi facultate, ad se redibat, referebatque negocium cũ dæmone contulisse, & responsa dabat ambigua, vt, vtcũque euentus succederent, illis facile persuaderet, sic se prædixisse, coque modo barbaros illos homines misere decipiebãt. Cæterũ vulgus etiã Indorum eum fumum per os, & nares recipit animi gratia, cum insomnia videre interdum, & extra se quasi rapi volunt, & etiam de suorum negociorum euentu, ex somniis, quæ illis apparuerint, pronũciaturi. At nõ est recens, plantas quasdã inueniri, quæ, manducatæ, aut initio assumptæ, vanas species

& imagines obseruari faciāt. Siquidem Dioscorides, cap. de Solano manico seu furioso, eius radicem drachmę pondere ex vino pota, in facere species vanas imaginesq. nō iniucundas obuersari scribit, sed duplicatum eius modum ad tres vsq. dies, mentis alienationem afferre, quadruplicatam interimere. Anisum si quis dormiturus edat, somnia excitari iucunda & suauia, cōtra Raphani esu, grauia & turbulenta, & sic de plerisq. aliis. Garcias ab Horto refert, Bangue plantæ succum aliis admixtum, mentis alienationem facere, insomnia excitare, & omni solicitudine liberare, veluti etiam opium, quod Oriētalibus Indis admodum familiare est. Sic & nostris Indi, oneribus ferendis, aut aliis laborib defatigati, Tabaci fumum hauriunt, & illico, quasi mente alienati, corruunt, excitati vero, refocillatos eo somno, & vires recuperatas sentiunt. Eorum exemplum secuti Aethiopes pro mancipiis eo deducti, nimis frequenter eum hauriunt quo fit, vt eorum domini egregie eos castigent, & illorum Tabacum exurant, quo illis ansam auferant sæpius illo vt vtendi. Vsus est etiā Tabaci apud Indos, famis sitisq. sedādi gratia, hoc modo. Conchylia quædam cochlearum fluuiatilium vrunt, deinde atterunt calcis modo, huius & foliorum Tabaci æquas partes sumunt, mandunt q. donec ex vtriusq. massa quædam fiat, quam in pilulas piso maiores confingunt, atque in vmbra siccant, & in vsum reponunt. Facturi iter per deserta, vbi neque cibum, neq potū inuenturos se putant, eas pilulas secum deferunt ex iis vnam inter labrum inferius, & dentes reponentes, eius liquorem assidue sorbent; ea absumpta, aliam reponunt, atque ita aliam, donec peregrinationem absoluāt, triduanam interdū, aut quatriduanam atq; ea ratione toto eo tempore neq. famem sibi molestam esse, neq sitim afferunt, cuius causam esse puto, quod sorbentes assidue pilulas illas, etiam humores pituitosos e cerebro eliciunt, qui deglutiti, & in ventriculū demissi, naturalem eius calorem humectans, sed ab eo tandem absumuntur, aliorum ciborū defectu, vt in multis animalib. obseruare licet, q̄ tota hyeme in suis latibulis se continent sine alicuius alimenti copia, quia calor naturalis occupatus est in piuguedine absumenda quā æstatis tempore collegerunt. Hæc sunt, quę de celeberrima hac planta, eiusque facultatib. scripsit. Nicol. Monard. At Carolus Clusius de Nicotiana hæc habet verba Est vero Petū siue Nicotiana trium aut quatuor cubitorū altitudine, interdum amplior, multis alis, crassisq; ramis concaua, folia numerosa, ampla, densa seu carnosa, pinguia, graui odore, feruido, & acri gustu. Flos extremis ramis nascitur copiosus, ex albo purpurascens, oblongus, & tubæ in modum concauus, extrema parte latus, & pentagonus, cuius lor frigorib. magis intendi solet. Huic succedūt siliquæ. Digitali fere similes, semine plenę, ex rufo nigricante, pusillo papaueris modo minore.

A Eius duo sunt genera. Nam vnum amplo lato que est folio, interdum cubitali longitudine, pedaliq. latitudine, sine pediculo, caulem amplectente Id altius assurgit, & flos ordine per ramulorum longitudinem illi nascitur, diutior aliquantulum. Alterum paulo minore est folio, Solano, quoe Bellam donnam vulgo vocant, simili, sed acutiore, longoq. pediculo ramis inhærēs flores huic veluti per vmbellas nascantur latiores aliquanto. Vniusq. radix lignosa est, & multifida. Floret calidiorib. regionib. Iunio &
B Iulio, semen Septembri maturescit, (vidi in Lusitania tota hyeme florentem) at hic a mēse Augusto in hyemem vsq. floret, & subinde semen profert, deinde primo gelu flaccescit, peritq. tota, neque hyeme asseruari potest, nisi nouella admodū, idq; difficulter. Nascitur omni solo, & semel sata, semenq. ad maturitatē perducens, se ipsam deinde serit, nec opus hēt alia satione. Si tamen serenda erit, Augusto aut Septembri id fiat, quoniam semen exiguum, diutissime sub terra latet, antequam germinet, & Martio, aut
C vere sata primum Augusto germinat. Apud nos diligenter colitur, non tam ornatus gratia, quā ob insignes facultates, presertim a nobilib. quibusdam matronis rei herbariæ studiosis, quę foliis eius recentib aut in vmbra siccatis, & stillatitio illorum liquore vitreis organis extracto, frequenter vtuntur ad vlcera antiqua, putrida, maligna, gangrenas, scabiem, impetiginem, lichenes, oculosum nebulas, felici cum successu, multisq. miseris rusticis auxiliosunt. Sunt, qui eius folia singulis dieb. mane a ieiunis mandi iubēt,
D vt podagra liberentur, quoniam multam pituitam in os attrahat, eamq: in partes inferiores defluere prohibeat. Carolus Stephanus in prædio rustico Gallico lib. 2. c. 76. experientia comprobatum esse scribit, eius folia strumis vtiliter illini, eiusq. stillatitium liquorem asthmaticis auxilio esse. In summa, Panacea quædam est ad omnes generis morbos. Aliud eius genus, p omnia minus, folio rotūdiore, nec hirsuto, pingui ne, licet succulento, flore minore, & per extremum rotundo, palescent, ante vigintiannos Eu
E ropæ innotuit. Dodon Hyoscyamum luteum nuncupauit. Ad pleraq; conferre ēt existimatur verum superiore longe imbecillus Hæc Clusius Glutinant quoq. Althæa, Anagallis, Centauriū Chamæpitys, Chamædrys, Equisetum, Eupatorium, Ebulus, Myrthus, Plantego, Quinquefolium, Symphytum maius, Verbenaca, &c. de quibus singulis vide sup. suo loco.

F *De foliis Flatus discutientibus:*

Seseli Massiliense folia fęniculi habet crassiora, caulem vegetiorē, vmbellam anethi, in qua semen oblongum, angulosum, degustanti statim acre, radix longa est, iucundi odoris. Optimum iuxta Massiliam Galliæ vrbem nascitur. Prouenit autem aliis quoque in locis calidioribus, nunc in plerisque Germaniæ hortis, sed nō

nisi

nisi satum & cultum. Floret æstate, & semē sub inde producit.* Calefacit & deficcat ordine se cundo. Semen & radix excalefaciendi vim ha bent. Potu stranguriæ & orthopnϙæ medetur, suffocationibus mulierum comitialibusq; pro sunt, menses & partus trahūt, ad omnia interna mala pollent, tussim veterem sanant. Semen cū vino potum, cōcoquit, & tormina discutit, epia tis febribus vtile. contra perfrictione & itineri bus, cū pipere & vino bibitur. Capris cęterisq; pecudibus datur in potu, quo facilius suos fętus enitantur. Aethiopicum seseli, folia habet hede ræ minora, & ad periclymeni modum oblonga frutex nigricat, palmitibus in bina cubita exten sis, ramis sesquipedalibus, capitulo anethi semi ne in tritici morem denso, nigro, amaro, Massi liensi odoratiore & acriore, multum suaui. Pe lopponense folia habet cicutę, latiora & crassio ra, caulem supra Massiliensis magnitudinem, fe rulaceum, & latam in cacumine vmbellam, in qua semen latius, odoratum & carnosus pēdet. Eisdem viribus præditum est. Nascitur in aspe ris, riguis, & collibus. inuenitur etiam um in in sulis. Creticum seseli, iuxta Ciliciam in Amano monte nascitur, herbulla surculosa, semine du plici rotundo, scutulorum effigie, odorato, suba cri. Contra vrinæ difficultatem bibitur, potu cit menses. Succo seminis, caulisq; virentis, ternis obolis ex passo decem dieb. hausto, renes sanan tur. Efficax est radix ad cienas pectoris excrea tiones, in delinctu cum melle. Dioscor.

Sesel is radices in vsu sunt & semen, secundū dum Dioscoridem. Nostra tamen ætate semen potius vsurpatur, quando ita simpliciter reperi tur scriptum. Liberum autem est vnicuiq; sume re ex quacunq. specie quæ in promptu fuerit, ex cepto Cretico, quod etiam Sardylium vocatur nam Massiliense, Aethiopicum & Pelopponense eiusdem sunt naturæ. Quique studiose inuesti gabit, is Massiliense semen facile habere potest quare de eius succedaneo non est necesse loqui cum illud in multis officinis legitimum reperia tur. Aetius nominatim Massiliense accipit, ad dens debere esse incorruptum.

Discutiunt quoque flatus, Absinthium, Ane thum, Apium, Chamomilla, Epithymum, Fœni culum, Iuniperus, Allium, Maiorana, Origanū, Petroselinū, Squinanthū, Spica nardi, Smyrniū, Ruta, &c de quib. singulis vide sup suo loco.

De foliis semen generantibus.

Horminum, Sclarea, Matrisaluia, Ger. Schar lachkraut dicitur, satiua herba est, foliis marru bio similis, caule semicubitali, quadrangulo, cir ca quem eminentiæ siliquis similes prodeunt, quę ad radicem spectant, in quibus diuersum se men recluditur. Siquidem in syluestri rotundū, fuscumque inuenitur, in altero nigrum & oblō gū, cuius est vsus. Nascitur in hortis. Colligitur mense Iunij. Conseruatur per annum.* Ad ve nerem stimulandam, cum vino bibi volūt. Pur

A gat cum melle argemas, albuginesque, illitū ex aqua tumores discutit, eo etiam extrahunt acu leis ex corpore. Idem effectus est illitę herbę. Syl uestre Gallitricum officinæ vocant, magis viri bus pollet, quare vnguentis, pręsertim gleuci no permiscetur Nascitur passim in pratis. Dio scorid. & Matthiol.

Eruca tam satiua, quam sponte nascens (Ger. vveiss senff Gal. de la Roquetta. Ital. Eruca, Ru cula. Hispa. Oruga yerua.) vulgaris admodum planta est, quod frequētissime in cęnis acetariis

B inseratur. Satiua in hortis nascitur. Syluestris Italiæ & Hispaniæ familiaris, prope tamē aquas prouenit magna copia Satiua tota æstate floret syluestris autem circa Calendas Iunij potissimū erumpit.* Excalefacit manifeste. Venerem lar giore cibo concitat. Semen eius idem præstat, vrinam cit, concoctioni prodest, aluo perquam accommodata. Semine ad condimenta vtūtur, muris aranei morsibus medetur. Ventris tineas enecat, lienemq. ex tenuat. Tritum & cum felle bubulo mistum, nigras vlcerum cicatrices ad

C candorem reducit. Cum melle vero perunctum vitia cutis in facie emendat, & lentigines ema culat. Herba, si sola edatur, caput magis dolere afficiet. Dioscor & Galen.

De foliis menses mouentibus.

Alisma, Ger. vvasser vvegerich, & Froschlof fel. Gall. Plantein aquatique. alii Damasion ap pellant, folia ei plātaginis, nisi angustiora essent laciniosa, conuexaq; in terra, caule simplici, te nui, cubito altiore, capitib. thyrsi, flore tenui, cā

D dido, pallescente, radicib. tenuib vt veratri ni gri, acrib. odoratis, modice pinguibus, aquosos amat tractus. Aestate colligitur, tum enim flo ribus abundat.* Radix si drachma vna aut alte ra bibatur, his conuenit qui leporem marinum deuorarunt, aut a rubetis ranis demorsi sunt, opiū auferunt, torminib. atq. dysenteriæ peric au: cum pari modo seminis dauci, potui datur. cōuulsis, & cōtra vitia vuluæ prodest. Herba si stit aluum, menstrua pellit, tumores illita miti gat. Dioscorid.

E Hypericum, Ger. Sant Iohankrau, alij Andro sęmon, alii Corion, alij Chamępithyn appellāt, quā semen odore resinam imitatur, surculaceo frutice, dodrantali, rubescente, folio rutę, flore luteo, leucoio simili, q d gitis attritus sanguineū succū remittit, qua ex causa androsęmō cogno minat. subhirsuta siliqua, & in rotūdo oblōga, hordei magnitudine, semine intus nigro, resino

F si odoris, gignitur in locis cultis & asperis. Ae state floret. Colligitur mense Iunio & Iulio po tissimum. Conseruatur per annum * Vrinam cit, mēstrua pellit appositum, tertianis quartanisq; cum pino potum liberat. Semen quadraginta diebus haustum, ischiadicis medetur. Folia cū semine illita, ambusta sanant. Diosco.

Helichryson, quidam Chrysanthemon, non nulli & id Amaranton vocant, quo deorum simulacra

simulacra coronant. Ramulum habet cādidum virentem, rectum, firmum, folia intercedētibus spacijs angusta, abrotono similia, comam aureæ lucis in orbem, vmbella rotūda, veluti siccis corymbis depēdentibus, radice tenui. Nascitur in asperis, & torrentium alueis.* Contra serpentium ictus, coxendicum dolores, vrinæ stillicidia, rupraque, coma è vino pota opitulatur, ciet menses. Sanguinem concretum ventris ac vesicæ absumit, pota cum mulso, ieiunis trium obolorum pondere, sistit destillationes, data in vino albo diluto. Vestibus inseritur, vt eas ab erodentium iniurijs tueatur. Dioscor.

Menses quoque mouent, Asarum, Abrotonū, Allium, Adianthum, Amomum, Absinthium, Arthemisia, Ammi, Brassica satiua, Betonica, Cētauriū, Chamomilla, Calamintha, Chamædrys, Cassutha, Cyclaminus, Dictānus, Daucus, Gingidium, Fœniculum, Lapathum, Maiorana, Marrubium, Melissa, Nasturtium, Origanum, Ocymum, Pulegium, Polium, Petroselinum, Oreoselinum, Raphanus, Ruta, Rosmarinus, Saluia, Sabina, Seseli, Serpyllum, Scordium, Trifolium, Visex, Vrtica, Thymus, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De foliis menses sistentibus.

Limonion Germ. vvintegrun holzmangold, oder vvalmangold, oder vvaldkol. Gall. Limoine ou Bette de prè, dicitur) folia habet betæ, teneriora & longiora, decem, sæpe plura, caulem tenuem, rectum, lilio æqualem seminibus rubris scatentem, quæ gustata astringunt * Semen tritum, & e vino acetabuli mensura potū, dysentericis, cœliacisque prodest, rubra fœminarum profluuia sistit. Nascitur in pratis & palustribus. Iunio mense floret. Dioscor.

Rubus Germ. Brambeer. Gall. Ronce. Ital. Rubo, rogo. notitiæ vulgaris est. * Vim habet siccandi & astringendi, capillum tingit. Ramorū decoctum, potu aluum sistit & fœminarum profluuia, presteris morsui accommodatissimum. Gingiuas firmat, & oris vitijs medentur folia commanducata, cohibent vlcera quæ serpunt, vlceribus in capite manātibus, oculisque procidentibus, remedio sunt, condylomatis & hemorrhoidibus folia illinuntur, cardiacis & stomachi doloribus trita conuenientes imponuntur. Caules cum folijs tunduntur, exprimiturque succus mox sole cogitur, singulari remedio contra omnia, quæ modo dicta sunt. Mori in rubro nascentis quam optime maturi succus, ad oris medicamenta conuenit. Sistitur aluus prematuri cibo nec nō flore in vino poto. Passim in dumis prouenit. Folia in vere, flores æstatis initio, fructus, vbi iā maturuerint, per messes & extrema æstate decerpitur. Dioscor.

Sistunt quoque menses Bursa Pastoris, Fragaria, Hyoscyamus, Lysimachia, Myrthus, Nymphæa, Plantago, Semperuiuum, Symphytū, Solanū, &c. de quibus singulis uide supra suo loco.

De foliis venenis resistentibus.

A Erysimon, Latini Irionem, Germ. Nederich, & vvildesenff Gall. Velar, ou de la Trourelle uocant iuxta vrbes, rudera hortosque nascitur, folijs crucæ syluestris, cauliculis in lori modum lentis & obsequiosis floribus luteis siliquis in cacumine gracilibus vt fœnogręco, corniculatis, semine nasturtii exiguo, vrentis gustus. Per integram æstatem floret autumno autem semen in siliquis profert * Contra thoracis fluxiones efficax est, & si purulenta extussiuntur: regio morbo & ecoxendicibus prodest: contra venena in

B delinctu cum melle datur. Illinitur ex aqua autle datur. Illinitur ex aqua aut melle vtiliter cęcis carcinomatis, parotidibus, duritijs mammarum, & testium inflammationibus. In totum extenuas, & excalfacit. Mitius multo ad clysteres fiet, si aqua madescat, atque torreatur, vel linteo illigatum pinsita farina oblitū perassetur. Dioscorides.

Leuisticum, quod Dioscorides Ligusticum, Galenus Libisticum, Germ. Liebstockel. Gall Li

C uesse, ou Liuesche nominant. Quamuis pleræq. plantæ multis partibus sunt similes, nulla tamē adhuc reperta est, quæ eius omnibus notis respōdeat. Itaque loco eius Leuisticus vulgaris, aut Cuminum accipiendum est. Nascitur passim in hortis vulgaris. Floret æstiuo tempore. Colligitur mēse Iulio.* Radicis seminisque veri ligustici vis excalfactoria, cōcoquens Prodest ad intestinos dolores, tumores, cōcoctiones, idem ad inflationes, præsertim quibus stomachus turgeat & contra serpentium ictus, vrinas & mēses potu trahit. Eosdem præstat effectus apposita ra

D dix. Semen cum radice oxyporis, & medicamētis decoquentibus admiscetur, oris perquam vtile, quare pro pipere vtuntur eo indigenæ ad obsonia Adulteratur semine quodam simili, quod facile gustu discernitur, amarum enim est. Alij semen fœniculi aut seseli admiscentes, ligusticū dolo vitiant. Dioscor & Flor.

Venenis quoque resistunt Abrotonum, Absinthium, Allium, Adiantum, Apium, Brassica, Betonica Carduus benedictus, Chamædrys, Cyclaminus, Calamintha, Eupatoriom, Fœniculū, Iuniperus, Marrubium, Origanum, Pulegium, Polium, Ruta, Scordium, &c. de quibus singulis uide supra.

De foliis strumas discutientibus.

Aparini Germ Klebkraut. Belg klefkrut. Gall Keble, ou grateron: Ital. Speronella Hisp. Presera. ramis multis & paruis fruticat, asperis, quadrangulis, per interualla orbiculato foliorū ambitu, vt in rubia, flos albus, semen durum, rotūdum, concauum album, umbilici figura, asperi

F tate vestiū tenaci. Est Aparine iuxta margines agrorum, & quandoque in ipsis agris frugibus permixta, item secus uias, scrobes, sepes, & inter sentes. Aestiuis mensibus ubique frequens.* Ea pastores coli utuntur ad emendos e lacte pilos. Seminis, caulium, ac foliorum succus, po

tu contra viperarum.phalangiorumque morsus auxiliatur,Infusu auriū dolori medetur. Herba cum axungia trita,strumas discutit.Dioscor.

Galiopsis, seu vrtica fœtida, frutex in totum caule & folia habet vrticæ leuiora,& quæ graué odoré trita reddunt,flore purpureo,tenui.Nascitur circa sepes, ædificiorū areas, ac semitas vbique.Colligitur Iunio & Iulio mensibus.* Folia, caules,semen,succusque,duritias & carcinomata dissipāt,strumas,panos & parotidas discutiūt Oportet bis die tepidum ex aceto cataplasma imponere,& eius decocto fouere.ad putrescentia gangrænas, & nomas cum sale efficaciter illinuntur.Dioscor.

Discutiunt quoque strumas, Adiantum ; Althæa,Lupinum,Laparhum,Melissa Nasturtium Pétaphyllum,Scordium.&c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De foliis dolorem mitigantibus.

Asclepias; Latini Hirundinariam, German. Schvvalbē vurtz appellāt,ramos emittit lōgos, folia hederæ longa, radices numerosas, tenues; odoratas,floris virus graue, semē securidacæ. Nascitur in montibus asperis & arenosis. Augusto mense floribus abūdat.*Radices ex vino potæ torminibus auxiliantur, & cōtra serpentium ictus. Folia aduersus vuluæ,mammarumque vlcera,quæ cacoethe vocant,illinuntur.Dioscor.

Dolorem quoque mitigant seu leniunt Anethum, Absinthium, Atriplex, Chamæmelum, Calamintha,Centaurium maius,Chamæpitys Hyoscyamus,Libisticum,Lupulus, Peucedanū, Petroselinum, Rosmarinus, Ruta, Sisymbrium, Serpyllum,Sampsuchum,&c. de quibus singulis vide suo loco.

De foliis seu herbis venenosis.

Aconitum (German. Dolburz, vvolffstraut dicitur)statim in lingua inter bibendū, cū astrictione quadā dulcescit,& subinde, potissimū cū exurgere conantur, vertigines offundit, lacrymas ciet,grauitaté pectori & præcordijs adfert, simulque spiritus cerebri distēdūtur, Quare venenum vomitione abigi, aut clystere per aluū egeri opus est. Vtimur inter propinandum origano ruta,marrubio,vel absinthij decocto,cum vino absinthite,vel semperuiuo,vel abrotano chamęlęa,aut aiuga. Prodest etiamnum opobalsami drachma,cum mella aut iacte,cum castoreo,pipere & ruta, æquis ponderibus ex vino, coagulum hœdi,leporis; aut hinnuli cum aceto, ferri quoque stercus,item vinum, in quo aurum, ferrum,argentumque candens restinguatur,potum lixiuiaque cum gallina &decocta,aut carnium bubularum prępinguium iura,cū vino sumpta. Fertur & aiuga priuatim ipsis subuenire.Diosc.

Cicuta German.Schirling.Gall.Cigue. Ital. Cicuta.Hisp.La cecuta appellatur) pota vertiginem excitat, oculisque caliginem offundit, ita vt ne minimum cernatur,singultus ciet, mentē turbat,extremi artus ge'antur,denique conuulsi,suppresso arteriæ spiritu,strāgulantur. * Quare inter initia, cicutā vomitu excutiemus, post modum deiectionem moliemur, vt quod ad intestina prolapsum sit,excernamus,tum demum in meracam potionem; quæ maximo est auxilio,deueniemus.repetendum per interualla, in quibus proderit lac asininum aut bubulū potui datum,vt absinthium cum pipere & vino, castorio,ruta,mentha cū vino,aut amomi, cardamomi,aut styracis vncia,aut piperis cum semine vrticę & vino.aut lauri folia. Item laser ex oleo & passo,& passarum per sese longius potum proficit.Dioscor.

Dorycnium,quod aliqui manicon Solanum appellarunt,epotum, lactis saporem in gustu refert;* cōtinētes singultus ciet, humor linguam vexat,sanguis confestim reijcitur,mucosa quædam perinde quasi dysentericis,aluo egeruntur Itaq. antequā aliquid ex ijs eueniat,auxilio sunt vomitus,clyster,& quæcūque potum venenum expellere possunt. Priuatim ijs opitulatur aqua mulsa,lac caprillum,aut asininum, dulce vinū; quod tepidum cum aniso bibatur; amygdalæ amaræ gallinacea pectora decocta. Quinetiam conchylia omnia,tam cruda quam tosta esse, salutare est. Conueniunt & locustæ marinæ, & gammari,& pota eorundem iuscula. Dioscor.

Hyoscyamum (Germ Bilsamkraut. Gall.dit Iusquiame.)potum aut comesum,similem ebrijs ab alienationem mouet, sed facile medicamentis cedit.* Auxiliatur aqua mulsa copiose data lacque,præsertim asininum,si id desideratur,caprillum,vel bubulum, vel aridarum ficuum decoctum. Faciūt ad id etiam nuclei pinei, aut cucumis semen ex passo sumptum,& vinū salsum, cum adipe suilla recenti,passoque,item vrticæ semine, aut nitrū ex aqua, & intubus erraticus & sinapis & nasturtium,radix,ceca & allium,& hæc singula cum vino sumantur Postea sinendi quiescere,quemadmodum qui vinum biberunt vt e coquant Dioscor.

Quod Corniculatum Papauer,Germ. Gelbo magen appellant,& potu,& cibo eadem inferre consueuit, quæ pauerit succus seu meconium; nec alijs expugnatur auxilijs.Quare vide in Meconio.

Quod Pharicon vocant, sapore sylueſtre nardum imitatur:* Resolutionem neruorum potū adfert,cum conuulsione & delirio. Oportet autem post vacuationes vinum absinthiten potui dare, cum cinnamomo,aut myrrha, aut nardo Gallico,aut spicæ nardi duas drachmas, & myrrhę totidem obolos, cū passo; aut irini cum croco ex vino, derasumque caput illire hordeacea farina cum aceto & trita ruta Dioscor.

Smilax arbor,a quibusdam tithymalum,Latinis Taxus appellatur: * Frigus vniuerso corpori strangulatus,& celerem interitum infert, eadem quæ cicutę conueniunt. Dioscor.

Thapsia strangulatus concitat, aut immodicas deiectiones. * Nimios deiectionum impetus

tus, medicamentis, quæ excreméta supprimût,
mercebimus. Neq; negligenda quæ parum qui
dem nocere videntur, interim vero vitam in di
mina agunt. Quo in numero sunt siluestris ru-
ta, gith, nouæ glacies, pappi recentes, flores au-
tē suns eius spinæ, quæ Cactos dicitur. Eos qui
sumpserint sola vomitio recreat. Strangulatib.
autem ea medentur, quæ infra fungorum men-
tione retulimus. Dioscor.

Toxicum ex eo nominari videtur, quod bar
barorum sagittæ eo illinebantur. Qui biberint,
labiorum & linguæ inflammatione torquētur.
Incoercitus furor varias ijs imagines obuersat,
quare vix medicinæ locus est, raroq; qui hause
runt, euadent. * Vinculis ergo cohibendi, aut vi
num dulce cum rosaceo bibere, & remouere co
tum ijs conuenit, quinquefolij radix, & hircinus
sanguis, aut caprillus, eodē modo sumptus, ro
boris, fagi, aut ilicis cortex cum lacte tritus, ma
laq. cotonea trita esse, aut cum pulegio & aqua
bibere, conueniet, amomum & balsami semen
ex vino. Sed qui periculis defuncti sunt, diu le-
ctulis decumbunt, & vbi surrexere, stupidi reli-
quum vitæ tempus degunt. Dioscor.

De folijs alterantibus qualitate occulta.

Bardanæ maioris folium, quæ & Arction &
Personatia dicitur, summo capite gestatū, ma-
tricem sursum tollit, sub planta pedis, deorsum
Quod remedium præstantissimum habetur ad
uteri suffocationes, præcipitationes, ac disloca
tiones matricis Mizald.

Brassicæ folium vertici capitis impositū, vul-
uam ex defluxu pendulam, vel aliter affectam,
sursum rapit. M. Cato.

Hederæ vis ac natura est caput ab heluco. hoc
est, prodiani vini oscitantia, & semisomno, defen
sare, vt nimirum discussoria, atq. exsiccāte Qua
etiam a crapula tutos reddere creditur capiti
admota, vel præsumptis eius acinis aliquot. At
que hinc factum crediderim, vt Bacchus folla-
tis suis hederæ coronaretur, & ob id Corymbi
fer diceretur. Tertull.

Hyoscyamus pestiferis bubonibus, admotus, il-
los fertur disperdere, vel, vt quibusdam placet,
dispergere. Et si quis ante illorum emersum plā
tam eam secum habuerit, nusquam a bubonib.
corripietur Radix trita, & podagræ ischiadicæ,
calida apposita, maximopere iuuare ferē. quod
sit Iouis mancipata, qui vnus coxas ob Sagitta
rium, & pedes propter Pisces sibi vendicat. Ex
vetustissimo secretorum libro.

Ebuli folia cum vino cocta, arthriticorum cru
ciatus valde miti. ant, si dolenti loco admoueā
tur Sunt, qui præferant, & miris laudibus extol
lant succum expressum ex folijs, radicibusque
eiusdem coctis in vino & butyro mensis Maij
exceptum, ac vice linimenti affecto mēbro idem
tidem inunctum nimirum ter, quaterue in die.
A bexperto hæc addicit. Mizaldus.

A Trifolium herba hyacintho similis, quando
flores vere emittit, & semen habet κνίκῳ ἄγρίῳ
simile decocta multum & morsibus phalangij
aut viperæ ex aquæ fotu admota, illis medetur,
& dolores statim sedat. Eodem vero fotu in alio
non morso, parti sanæ sensum similem, & dolo
res similes his quos morsus inuehit, omnes exci
tat, morsus itaque sanat, & ferarum modo par
tem affligit. Syluius.

B Aconitum ex vno tepido datum percussis a
vipera aut scorpione, salutiferū esse expertum
est a nonnullis medicis expertissimis. Adeo ve
nena plerunq; venenatis sunt venena.

Pentaphyllon Iouiali potestate venenis resi
stit, cuius folium vnū, bis quotidie, mane nimi
rum & vesperi ex vino bibitum, ephemeram fe
brim curare traditur, tria tertianā, & quatuor
quartanam. Marsilius Ficinus.

C
De folijs purgantibus bilem flauam.

Pupus Salictarius, seu lupulus, Germ. Nopffen.
Gal. du Houblon dicitur, folia habet aspera, cu
cumeris modo, flores exhib. folliculis squama
tim compactos, racematimq. dependentes, colo
re subcinereo. Nascitur in sepibus. Colligitur
mense Martio, vel Aprili Augusto mellse flores
& Septembri. Dosis decoctionis magnæ est cir
citer ℥ iiij. Et infusionis eius in aqua casei porio
est circiter lib. i. * Flauam bilem detrahit, san
guinem ab ea expurgat, & eius inflammationes
D extinguit. Sero caprino maceratus, valetior red
ditur. Succus cum sacchara decoctus syrupi mo
do, regio morbo laborātibus medetur. Iecinoris
& ventriculi æstus mitigat. Syrupus ex saccharo
& eius succo paratus, vtilissime exhibetur in fe
brib. a bile & sanguine excitatis. Melue.

Mercurialis, Græcis Linozostis, Germ. Bingel
kraut. Gal. Marcurialle Ital. Mercorella. Hispa.
Mercuriales, ortiga muerta. aliquibus Parthe
nion appellatur, folijs consimilis ocymi, helxinę co
gnatis, sed minorib. ramulis duplici geniculorū
E nō cinctis, alarū cauis multis. fructu fęminæ co
pioso quadā racemorū speciē præbente, mari e
ri e foliorū sinu depēdēte, paruo, rotūdo, ceu bi
nis testiculis vna cohærentibus, frutice dodran
tali, aut maiore. Nascuntur passim in campestri
bus cultis vinetisq. Colligitur æstate. Cōserua
tur per annū. Vtimq. in olerib. māditur, ad aluū
cienēā. cocta in aqua, epoto iure, bilē aquāq; de
trahit. Constat, vt mares gignantur, hunc facere,
vt fęminæ, illā, si a purgatione bibantur, & trita
folia genitalib. admoueātur. Menses secundasq;
ciunt, vuluæ cum melle, vel rosaceo, vel irino
admotæ Epiphoris, stranguriæ & vesicæ, folia al
uo imposita conueniunt. Aluo quidem soluēdæ
vel in febri, decoquitur, quātum manus capiat,
in duobus sextarijs aquæ ad dimidias, bibitur
sale. & melle admixto, nec non cum vngula suis
aut gallinaceo decoctum salubrius. Thor racem
purgant, bilem detrahunt, sed stomachum læ
dunt. Dioscor & Plinius.

Persica

Persica arbor notissima,* cuius folia & flores in aqua calida, sicut rosarum & violarum macerati, in zulapium, vel serapium rediguntur, ad ventrem subducendum, & bilem expurgãdam efficaces, vnciarum duarum instar. Ander.

Purgant quoq. bilem flauam, Absinthiũ, Centaurium, Malua, &c. quib. vide sup.

De foliis purgantibus bilem atram.

Sena folijs constat glycyrrhizę, crassis, subpinguibus, fabarũ sapore, caule cubitali, a quo ramuli exeunt, in lori modum flexibiles. Flores emicãt aurei, veluti brassicæ, purpureis intercursantibus venulis, quibus succedunt folliculi falcati, adeoq; natura compressi, vt superior membrana inferiori cohæreat, in quibus semen continetur in nigro subuirescens, vuarum vinaceis vsqueadeo simile, vt non facile primo oculorum intuitu ab altero discernatur, folliculi è ramusculis prominent, tenui pediculo appensi, quo fit, vt maturescentes paruo ventorum flatu facile, decutiantur. Planta est frigoris impatiens, ob idq; seri vult Maio, nec vltra autumnum perdurat, si quidem prius sata facile frigore deperditur, serius vero hyemem similiter non tolerat. Præstat quæ ex Alexãdria Aegypti, vel ex Syria affertur. Folia autem viridia sunt præstantiora subalbidis & tenuibus. * Calefacit initio secundi ordinis, siccat primo. Terget, expurgat, digerit. Educit per interna bilem tum atram, tum flauam, & pituitam. Mũdat cerebrum, cor, iecur, lienem, pulmonem, & oẽs corporis sensus, confertq. omnib. eorum incommodis. Viscerum obstructiones aperit, auget iuuentutẽ, seniumq; retardat, & animi hilaritatem affert. Folia in capitis perfusionib. vtiliter decoquuntur, præsertim addita anthemide. Roborat enim hoc modo cerebrum, neruos, oculorum aciem, & auditoriã facultatẽ. Optima est medicina morbis omnib. diuturnis, & melancholicis, vt delirio, amentiæ scissuris phthiriasi, cephalalgiæ, scabiei, pustulis, prurituі & epilepsiæ Cor etiam roborat, si tamẽ ijs potissimũ commisceatur medicamentis, quæ ipsum maxime confirmant, veluti viola. Datur commode prægnantibus, & pueris, & cuiuscunque ætatis hominibus. Dilucida cum tamẽ magis præstat, quam decoctum, quod nulla ex parte exhalet, cuius vnciæ quinque, vel sex, aluum modestissime, & sine molestia soluũt. Redditur medicamentum hoc in deijcienda aluo præstãtius, atque valentius, si cassiæ nigra, aut mannę, aut rhabarbaro, aut rosarum diluto, aut syrupo rosato solutiuo commisceatur, aut si maceretur sena caprino sero. Corrigitur zingibere, vel sale gemmæ. Dosis eius piluli est ab ℥. semis vsq ad ℥.j pulueris vero a ʒ.j. vsq; ad ʒ.ij. Marthiol. & Mesuę.

Fumaria, Ger. Erdkrauth, Daubenkropff. Gal. Fumeterre, ou pied de Geline, appellatur, herba vulgaris admodum notitiæ, officinis passim vocatur Fumus terrę, cuius descriptionem vide supra. A Præstat, quæ virentior, folijs extensis, non crispis, & quæ violaceo sit flore. Nascitur in hortis & segetibus. Colligitur verno tempore, & ex ea succus exprimitur. Conseruatur aũt per annũ. Potio succi ipsius est ab vncia semi vsque ad ℥.ij & decoctionis eius ab ℥.x. vsque ad ℥.xv. & pulueris eius a ʒ.iij. vsq. ad ʒ.v.* Aluum soluit leuiter absq. vlla noxa, bilem trahit atque humores adustos. Eius vis non modo ad hepar, sed ad venas diffunditur. Quamobrem sanguinem expurgat, omnibusq. incommodis medetur, a B bile, aut exustis humoribus prouenientib. Medetur elephantiasi, aduersus carcinomata efficax est, lichenas & alia cutis vitia, mirifice emendat quin & omnib. morbis auxiliatur, qui ex viscerum infarctu originem ducunt. Roborat sumaria ventriculum, iecur, & cætera interna viscera, biliosasq; finit febres, quemadmodum & eas quæ ex valorum obstructione excitantur. Roboratur deiectoria eius facultas, quod non admodum si valentior, additis myrobalanis, sena, caprino sero, infectorio cocco, aut vuis passis. Me C sue & Matthiol.

Epithymum planta est cassuthæ similis, aut cassutha in thymo nascẽs, & illud cincinnis suis ambiens. Cum autem hoc tempore thymi copiam non habeamus, caremus etiam epithymo Illud autem quod vulgo in vsu est, epithymbra est, quod in thymbra, quæ thymi nomine vsurpatur, crescat. Hac autem hodie veri epithymi loco vti possumus, nam easdẽ facultates habet, aliquanto tamen debiliores. Quod ex Creta adfertur, epithymbra etiam videtur, epithymum D enim non est, tametsi nostrate melior. Seruatur per annum. Potio eius in decoctione est a drachmis quinque vsque ad viginti, & pulueris eius a drachmis tribus vsq. ad septem. * Atram bilẽ cæteris medicamentis valentius excernit, idq. facile, & citra vllam molestiã præstat. Efficax est ad morbos cerebri, nempe melancholiam, epilepsiam, diuturnos capitis dolores, aliasq atrabilarias ægritudines. Cõfert cordis tremorib. & animi deliquiis. Præterea cunctis lienis affectibus E mire opitulatur, item renum vitijs, & hypochondriaca melancholia vexatis. Frequens epithymi vsus, datur enim vtilissime aduersus carcinomata, elephantiasin, & ad vlcera maligna & atra quin & quartana febre detentos liberat. Corroboratur eius operatio, multiplicatione quantitatis ipsius, & additis myrobalanis Indis, aut hellebori nigri momento, aut sero caprino. Mesue, Matth & Medici Florentini. Purgant quoq; atram bilem, Cuscuta, &c. &c. de qua vide sup. suo loco.

F *De foliis purgantibus pituitam.*

Gratiola nihil aliud est, quam Mesuæ. Eupatorium, herba est cubitalis, eximiæ amaritudinis, folijs centaurij parui, viridibus, asperis, incisis, caule tenui, quæ siccata flauescit, floribus subluteis, oblongis. Quibusdam herba pulicum dicta, ob lentorem ei adhærentem: * calida in gradu

gradu primo, sicca secundo, duplici quoque cõstans substãtia, calida tenui, qua bilem & pituitam facile purgat, tenuat, incidit, terget, expurgat, putredinẽ prohibet, resoluit sine attractione, obstructiones tollit, & morbos ab his natos sanat, febrib. diuturnis mire subuenit. Altera est cætera viscera cogendo roborat. Cũ sero lactis efficacius purgat. per se.n.est imbecillũ. Nascitur sponte in Italię plerisq. palustrib humidis ac vliginosis pratis. Belgis hortensis est, vbi Iulio ac augusto cum flore reperiri potest. Herba colligitur, succus exprimit, vt ex absinthio, sine veris. Decoctum eius datur abe vncijs iiij. ad ℥.vj. puluis a ʒ.iij. Eius penuria absinthij & alati ana pondus dimidium. Mesue.

Peplus, Ger. Teuffelsmich. Gal. Resueillematin pes vignes, appellatur. frutex est lactei succi plenus, folijs paruis, vt rutæ, paulo latiorib. rotunda coma, fere dodrantali, humi resperfa, semine sub folijs paruo, rotundo minore quã candidi papaueris. Plurib. scatet auxilijs. Vnicam radicem habet, superuacuam, ex qua fruticat. Nascitur inter vites, & in hortis. Aestate viget, hyemem vsq perdurat. Colligitur messis. siccatur in vmbra, & continuè versatur. Fructus tusus & feruefactus reconditur. * Bilis ac pituita detrahit acetabulo eius in hydromelitis cyatho poto. Obsonijs inspersa conturbat aluum, muria conditur. Dioscor.

Daphnoides, officinis laureola, Germa. Zeidant, & Zeidelpalt, Gal. de la Laureolla dicitur cubiti altitudine fruticat, ramis flexilib. obsequiosisq. multis a medio sursum versus foliosis, cortex supra modum viscosus ramos vestit, folia lauri, graciliora & molliora, tractu contumacia, quorum gustatu os & fauces incenduntur, flores candidi, bacca cum ematuruerit, nigra, radix inutilis. Nascitur in montosis, incultis, asperis, vmbrosis, ac syluosis tractib. vt apud Lemanum locum, & non paucis iuxta Rhenum ac Mosam locis. Flores præmaturè germinant, paulo post Autumni æquinoctium, hyeme aut primo vere perficiuntur, fructus Maio ac Iunio stirps est perpetuo virens, & aduersus frigora hyemisq iniurias obdurans.* Pituitam extrahit folium recens, vel aridum in potu, menses ciet, & vomitum, caput inanit commãducatũ, sternutamenta mouet. Baccæ quindecim potæ aluum resoluunt. Dioscor.

De foliis serosos humores purgantibus.

Sambuci duo genera. Vnum in arborem assurgit, Ger. Hoider. Gal. du Sus, surculos spargens arundinaceos, teretes, cauos, candicantes, proceros, folia iuglandis, terna quaternaue, ex interuallis circa ramos exeunt, grauia odore, minutim in ambitu secta, & in ramulorũ cacuminibus, cauliculisq, circinatæ vmbellæ, quæ florem candidum pariunt, mox acinũ terebintho simili, in nigredine subpurpureũ, racemosum,

A succo madentẽ, vinosumq; Alterũ genus Chamæacte vocatur, Romanis Ebulus, Ger. Attich, de quo vide supra. Nascitur in hortorũ & vinearum sepibus.* Vis eadem ac Ebuli. Dioscor.

Chamælæa surculosa fruticat, ramis dodrantalib. folia oleæ similitudine habent, tenuiora, & amara, quæ gustatu linguam mordent, & arteriam deradunt. In Italiæ & Galliæ Narbonẽsis plerisq. incultis, asperis & desertis reperitur

B perpetuo viret Semen Autumno maturitatem assequitur * Detrahit pituitam, bilemq; folijs præsertim in catapotio deuoratis. namq. duæ absinthij partes, addecta chamælææ vna, hydromelite excipiuntur, & in catapotia coguntur. ea autem in ventre non liquescunt, siquidem quotquot fuere deuorata, reperiuntur. Folijs cũ melle tritis, sordida vlcera & crustosa repurgatur. Diosco. & Dodonæus.

Chamælęa Germanica, frutex est surculosus & lignosus, bicubitalis aut altior, si cultura accesserit, lentis ac dodrantalib. ramulis: folijs oblõ

C gis, latiusculis, mollib. & pallide virẽtib. flosculi secundum ramulos exeũt, odorati, colore dilute rubẽtis purpuræ. baccę rotũdę ciceri fere magnitudine, cum maturuere rubentes, resiccatæ nigricant. interior harum nucleus canabis semini similis, medulla refertus candida. radix lõga, alte demittitur. In plerisq. Germanię syluis reperitur vmbrosis, asperis, & desertis locis. De mittit hæc folia, vt plurimæ arbores, aducẽtante

D hyeme. florũ vero germina statim post Autumnũ promit, qui primo mox Vere, & subinde ipsa hyeme (si clemens fuerit) pandũtur. folia post flores exeunt baccæ æstate maturantur. Vulgo Germanorum Zeilant Zeidelbast, Leuskraut, & Kellerhals appellatur. officinæ nostrates Mezereon vocant. nos autem Chamęlęã Germanicam dicere maluimus. Italorum nonnullos fructum eius Piper mõtanum nuncupare accepimus. Sunt qui Laureolã & hanc stirpẽ nominãt

E sed alia est Laureola, de qua in Daphnoide dictum est. Quo autẽ nomine a veterib. appellata & an ipsis cognita, explicare nõ est facile Videtur quidẽ Cneorũ album Theophrasti esse, sed propter breuitatem huius nihil affirmare licet. κνέωρ, inquit, duo genera, candidum & nigrum. Candidum folium habet στερματώδες, oblõgum, figura quodamodo oleagino simile. Nigrum, vt Tamarix, carnosum. Humile autem magis candidum est, estq; εὐώδες, hoc est, odoratum. nigrum vero ἄοσμον, id est, absque odore, radix

F ambobus quæ alte descendit grandis, ramuli, permulti, crassi, lignosi, protinus ab ipsa tellure aut paulo superius sparsi, lenti, quamobrem hi sce ad colligãdum iunci modo vtuntur. germinant florentq post æquinoctium Autumni, & multum deniq. temporis florent. hęc Theophrastus. Et Chamælæa quidem Germanica folia lio non multum dissimili est oleę, flos odoratus cuius, vt scripsimus, mox post Autumnum germina apparent, rami lignosi, obsequiosi, ta-

dix prolixa, alte descendens. Quæ omnia magnam eius cum Cneoro albo coniunctionem & affinitatem (si non ipsum est) ostendunt. Est autem stirps hæc in vniuersum etiam vehementer excalefactoria, fructus, folia & cortices acria ad modum sunt, gustata linguam mordicant, & adustionis sensum in faucib. excitant. Officinæ Germaniæ & Belgij huius folijs, si quādo opus est pro Chamælæa vtuntur. Quod citra errorē fieri pōt. Nā Chamælæa ista virib. & potentia alteri similis est, quāobrē eius loco substitui potest, & eodē similiq modo præparari. Dodon.

Esula, Germ. Teuffelsmilch, herbarum lactariū species rusticorum purgatorium. Huius vna est magna, radicibus, rotundis, magnis, densis, & graui cortice intectis. Altera parua, radiculis exiguis, cortice tenui intectis. Maior viscera vlcerat, ob id perniciosa. Parua est præstantior, præsertim cortice radicis tenui, leui fragili, sub rubro cassiç modo,, ante sex menses collecto. Nam recens, quo mense collecta, malā est, vti & niger, & orta loco aliquo mense prope thermas Colligenda est veris initio. Lac autem quod callidius, acrius, ac valentius, fine veris *Calida & sicca principio tertij gradus, substantia constat tenui, ignea, acri, incidente, tenuante, fundente siccante, aperiente, & terrea stiptica, etiam siccante materia, altius immersas purgat valēter pituitam, aquas, atram bilem etiam a iuncturis ob id harum dolorib. confert, & hydropi insigniter, sed nocet cordi, stomacho, hepati, viscera excoriat, venarum ora disrumpit, corpus immodice siccat, semen absumit, febres inflammando excitat, lacte suo maxime. Ob id miscenda ei sunt cardiaca, stomachica, hepatica, ad hæc glutinosa, cogētia & astringentia, glutinātia, vt gūmi, tragacanthum, bdellium, muccago psyllij, succus portulacæ postremo refrigerantia, & calorem illum extinguentia. Infundatur ergo in acetum, præsertim quo cydonia sunt macerata, aut decocta, & succū intybi, vel sonchi, vel portulacæ vel solani, ad hũc autem myrobalanis, absinthio, aloe, præstantior euadit. Iudæus infundendo in acetum, aut lac sæpe mutando, & siccando corrigebat. Si te autem immodice purgat, sede in aqua frigida, ex Rufi consilio. Frigus enim ambiens & medicamenti virtutem in vnū cogit, ipsumque roborat, & per accidens iuuat, procrusis a se materiis ad meatus, per quos sunt vacuādæ, succurrendumq; est. Catapotia ex ea facta idem possunt Recipiunt autem esulę præparatę, myrobalanorum citrinorum ana drachmas quatuor, aloes drachmas quinq; cum succo fœniculi, aut intybi misce Dātur a drachma vna & dimidia ad drachmas tres. Quidam ex lacte eius, & farina, faciunt oblatas purgatorias. Alij ex lacte, aceto, saccharo, alij carne cydoniorum, & mastiche. Datur autem cortex radicis a siliquis duabus, vsq. ad siliquas septem, lac vero a siliqua vna vsq; ad tres. Mesue.

Tithymali: Germ. Wolffsmilch. Gal. du Tithymale, ou herbe a laict, genera septem, quorū masculus Characias appellatur, ab aliquibus amygdaloides, alter myrtites, qui fęmina existimatur, eumq. myrsiniten, aut caryiten vocant, tertius paralius, quem tithymalida appellarunt, alius helioscopius, quintus cyparissias, sextus dendroides, septimus platyphyllon dicitur. Characiæ caules supra cubiti altitudinem attolluntur, rubri, lacteo succo, atque acrimadētes, folijs oleæ circum ramos, angustioribus, & longioribus, radice crassa, lignosa, pendet in ca-

B cuminib caulium coma iunci, sub qua caueolæ foliolis balnearum similes, in quib. semen continetur Nascitur in asperis & montibus. *Succus aluū purgat, trahit pituitam, bilemq. binis obolis in posca sumptis, & cū aqua mulsa vomitiones mouet Appetēte vindemiarū tēpore succus congestis ramulis, mox dissectis, & vase cōclusis excipitur. Aliqui adijciūt farinam erui, & in pastillos digerūt qui erui magnitudinē impleant. Alij in aridas ficos ternas quaternasue guttas instillāt, vt cū his increscant, quas ad vsus recon-

C dunt. Per se ēt tusus in pila, & i pastillos coactus reponitur. Porro cū extrahitur lac, neq quo ventus aspiret stare quenquam, neq. manus oculis admouere cōuenit. sed antequā colligas, corpus præsertim faciē, collū, scrotumq; genitalia, adipe aut oleo cum vino perungere. Fauces autem exasperat, quapropter catapotia cera, aut decocto melle oblinipar est, & hoc modo dari. binas tamen ternasue ficos purgationis gratia sumpsisse satis est. Recens lac ex oleo, perunctos in sole capillos euellit, renascentesq. flauos & [illegible] effi-

D cit, denique omnes perimit. Dentium cauernis inclusum, leuat dolores, sed cera dentes oblinendi, ne suo delapsu fauces & linguam vitient. Tollit illitum impetigines, formicātes verrucas, pensiles, & quæ thymi florē representant. Valet aduersus pterygia, carbunculos, phagedænas vlcerum, gangrænas, fistulasq. Legitur semen autumno. & siccatum sole leuiter tunditur, ferturque loco mundo reponitur. Folia item siccantur semen & folia lactei succi effectum præ-

E bent, dimidio acetabulo pota. Sunt qui inueterant, admisso cū lacte lepidio, & caseo, contusis. Radix drachmæ pondere in hydromelite potata per inferna trahit. Decocta cum aceto, dentium dolori auxiliatur, colluto ore Fœminæ, quam myrsinitem, aut caryiten vocant, similis in aspectu natura daphnoidi, folijs myrti, sed maioribus, firmis, in cacumine acutis, & pungentibus, ramulos ab radice mittit dodrātales, fructum fert alternis annis, nuci similem, mordac gustu. Nascitur in asperis. Succus, radix, semen, folia, consimilem antedicto sortiuntur facultatem, sed ad

F citandas vomitiones inualidior hæc est. Alius tithymali genus dicitur. Paralios, quē tithymalida, aut mecona aliqui appellauere Nascitur in maritimis, ramis subrubentibus, palmum altis, quinis senisue a radice exeūtibus, folijs lini angustis, paruis, oblongis, in versus quosdam diffusis.

flis, capite in cacumine orbiculato, in quo semẽ vt eruũ, vario colore emicat, flos albus. Frutex totus cũ radice lacteo succo turget. Similes ad vsus reconditur. Helioscopius dicitur, folijs portulacæ, tenuioribus, rotundioribusque, ramulis prodeuntibus à radice quatuor aut quinque, rubentibus, dodrantali altitudine, tenuibus, lactis copiosi plenis, capite anethi, semine velut in capitulis incluso. Helioscopij nomen accepit, quoniam comas cum sole circumagat. Circa oppida nascitur, potissimũ in ruderibus. Colligitur succus, semenque, vt aliorum. Eædem, quæ superioribus, vires, non tamen vsque adeo validæ. Cyparissias in caulem exit dodrantem, vel maiorem, subrubrũ, ex quo folia pini similitudine exoriuntur molliora tamẽ, & tenuiora, & in totum nascentem pinum æmulatur, vnde nomen traxit. Candido succo madet, cui eadẽ vis, quæ superioribus. In petris nascens dendroides cognominatur, ampliter opacat, in cacumine frondosam spargens comam succo lacteo prægnans,

A cauliculisque rubentibus, foliis myrti tenuioris fructu characiæ. Eiusdem effectus, cuius superiores, similiq; modo reconditur. Platyphyllos verbasco similis est. Radix, succus, & folia per inferna trahunt aquas. Pisces necat, tusus & aquæ inspersus. Reliqua tithymalorũ genera, quæ supra scribuntur, idem efficiunt. Dioscor.

Pityusam spec.e à Cyparissia differre constat etsi tithymalorum generi assignetur. Caulis supra cubiti altitudinem assurgit, geniculatus, folijs piceæ, acutis, exilibus, flore paruo, velut purpureo, semine instar lenticulæ lato, radice B crassa, candida, succo referta, quibusdam in locis frutex hic prægrandis inuenitur.* Detrahit per aluũ radix drachmis duabus, data in aqua mulsa, item seminis drachma. Succi cum farina subacti cochlearium in catapotio datur, modus foliorum drachmæ tres. Dioscor.

Purgant quoque serosos humores, Cyclaminus, Ebulus, &c. de quibus vide supra suo loco.

De Floribus Sectio IX.

A

- Humidi in
  - Primo — Buglossæ, Maluę, Cichorij, &c.
  - Secundo .. Nymphææ, Violarum, &c.
- Sicci in —
  - Primo — Buphthalmi, Chamomillæ, croci, Hyacinthi, Melilosi, Rosarum, &c.
  - Secundo — Anemone, amomi, croci, Caryophyllorum, Ericæ, Iunci odorati, Lauendulę, Lupuli, Meliloti, Pæoniæ, Rorismarini, Spicanardi, &c.
  - Tertio — Balaustiæ, epithymi, Iasmini, Chamæpytheos, Periclymenti, &c.

B
Flores secundum locum alterantes qualitate prima, aut

- Calefaciunt
  - Caput — Anthos, Prunellæ, Chamomillę, Betonicæ, herbæ Paralysis, Lauendulæ, Meliloti, Pæoniæ, Saluię, Stœchados, Tiliæ, &c.
  - Pectus — Betonicæ, iunci odorati, Melissę, Scabiosæ.
  - cor — Athos, Borraginis, Buglossae, croci, Melissae spicanardi, &c.
  - Stomachum — Anthos, Iunci odorati, &c.
  - Hepar — Centauri iuncii odorati, Sambuci, betonicae, Chamomillae, Spicæ, &c.
  - Splenem — Betonicae, Leucoij, Viticis, &c.
  - Renes & vesicã — Betonicę, iunci odorati, Maluę, meliloti, Spicæ, &c.
  - Matricem — Betonicæ, iunci odorati, Irecs Saluiæ, Spica nardi. &c.
  - Iuncturas — Anthos, herbae paralysis, Chamomillę, Meliloti, &c.
- Refrigerant, humectant, Siccant, &c. Vide literam C.

Refri

- C.
  - Refrigerāt
    - Caput — Nenupharis, papaueris albi, Rosarum, Violarum, &c.
    - Pectus — Papaueris, Violarum, &c.
    - Cor — Nenupharis, Rosarum, Violarum.
    - Stomachum — Rosarum, Violarum, &c.
    - Hepar — Cichorij, Nenupharis, Rosarum, &c.
    - Splenem — Cichorij, Nenupharis, &c.
    - Renes & vesicam — Nenupheris, &c.
    - Matricem — Nenupharis, Bosarum, &c.
    - Iunctura — Rosarum, Violarum, &c.
  - Humectāt
    - Pectus, — Violarum.
    - Cor — Borraginis, Buglossæ, &c.
  - Siccant
    - Cor — Anthos, Melissæ.
    - Pectus — Melissæ, Betonicæ, Scabiosæ, &c.

- D. Flores alterantes qualitate secunda sunt
  - Adstringunt, vt — Balaustiæ, Croci, cichorij, Meliloti, Rosarum, Verbasci, Viticis, &c.
  - Discutiunt — Anethi, chamomillæ, Meluæ, Meliloti, Stæchados &c.
  - Abstergunt — Fabarum, Tiliæ, &c.
  - Extenuant, vt — Chamomillæ, Iridis Illyricæ, Stæchados, &c.
  - Emolliunt, Suppurant, Glutinan, &c. Vide literam E.

1.
- Emolliunt
  - Croci,
  - Liliorum,
  - Maluæ,&c.
- Suppurant
  - Croci,
  - Liliorum alborum,&c.
- Glutinant & cicatricem ducunt
  - Balaustiæ,
  - Centaurij,
- Menses mouent
  - Betonicæ,centaurij,
  - Chamomillæ,
  - Iunci odorati,
  - Leucoii,Melissæ,
  - Pęoniæ,rorismarini,
  - Saluię,
  - Viticis,&c.
- Menses sistunt
  - Balaustiæ,
  - Hyoscyami,
  - Nymphææ,&c.
- Flatus discutiunt
  - Anethi,Chamomillæ,
  - Iunci odorati,
  - Spica nardi,&c.
- Ambustis medetur
  - Liliorum alborum,
  - Maluæ,
  - Verbasci,&c.
- Venenis resistunt
  - Betonicæ,
  - Citri,&c.
- Dolorem mitigăt
  - Anethi,chamomillę,
  - Centaurij,Hyoscyami,
  - Meliloti,
  - Rorismarini,&c.

F. Purgantes
- Bilem
  - Persicorum,Cerasorum,
  - Rosarum,
  - Violarum,&c.
- Pituitam & serum
  - Carthami,
  - Genistæ,
  - Sambuci

De floribus calidis primo.

Flores borraginis & buglossę (Germ. Burretschvvnnd Ochsenzügen blümlin) nascutur passim in hortis, campestribus, & sabulosis. colliguntur vere, & principio æstatis, ex quibus conserua, serapium, & aqua stillatitia paratur. Exiccantur etiam in vmbra, & conseruantur per annum in ligneis arculis.* Corroborant cor, eiusque affectib. maxime opitulantur, conducunt ad febres humoresq. adustos,.

Betoniæ flores idem, quod herba ipsa efficiunt.

Flores Buphthalmi, Germ. Rindsaugblümlin, lutei sunt, anthemide maiores, oculi similitudine, vnde nomen traxerunt. Folia fœniculi. Circa oppida nascuntur, & in campestrib. Colligũtur vero & æstate, siccantur in vmbra, & cõseruantur per annum.* Cum cerato triti, tumores duritiasq; discutiunt. Dioscor.

Melilotus flore est luteo, colore vicino croco odorato. Nascitur locis montosis, sterili solo. Colligitur in vere, siccatur & seruatur per annum. *Vim habet adstrictoriam & discutientẽ, &c. Dioscorid.

Chamæmeli flores, Germ. Chamillenbluümen in medio aurei, forinsecus orbiculato ambitu candidi, melini, aut purpurei, magnitudine foliorum rutæ. Nascuntur in asperis, & iuxta semitas. Colliguntur vere, siccantur in vmbra, & seruantur per annum.*Excalefaciunt, discutiũt laxant, et rarefaciunt. Decoctum eorum febres citra viscerũ, inflammationem ortas cõcoquit, discutit, ac resoluit, præsertim quæ ex cutis dẽsitate, & humoribus biliosis proueniunt, præcordiis gratissimi, lassitudini conferunt, dolores sedant, tensa remittunt & resoluũt, modice indurata emolliunt, densata rarefaciunt. Dioscorides & Ander.

Stœchados summi apices, hoc est flores inossicinis stœchados Arabici amari Iuxta Galliam insulis eiusdem nominis e regione Massilię gignuntur, nec non in Arabia, quę Gallica præstat. * Leuiter astringunt, extenuantq; abstergunt, viscera obstructione liberant. Dioscor.

Amomi, hoc est flores pomi Hierosolymitani, quia raro et parce admodum, sicut etiam tempore Galeni, ad nos feruntur, acorus eadem facultate præditus in vicem illorum substitui potest. Quidam illud, vuam odoratam, alii aliud esse prodiderint. Ander.

De floribus calidis in secundo.

Crocus Germ. Saffran. Gal. Safran. Ita.. Zaffarano. Hisp. Azafran. dicitur. Huius cum multus sit vsus et sanis, et in Medicina, cura adhibenda est, vt optimus, recens, & sincerus deligatur. Nam variis modis adulteratur, sed maleficium ex colore, odore et pondere deprehenditur, si quidem nec adulteratus, nec vetus eam coloris gratiam habet, sed obscurior est, neque odoratus et recens, sed sitũ redolet, et ponderosus est.

A Cęterum qui luteos quosdam flores admistos habet, odore et gustu dignoscitur, tum etiam quia eam coloris venustatem in tingendo non habet quam sincerus. Qui sapa sublitus est sapore dulci, et colore obscuro est. Cui permixta lithargyros iusto ponderosior est. Nascitur in Coryco monte Ciliciæ optimus. Proxima nobilitas ei, qui ex Argis Aetoliæ vrbe affertur. Nunc in plerisq. Germaniæ locis plantari cœpit haud infeliciter, quod virib. e locis iam commemoratis

B allatis haud cedat. Florem ante folium edit, per Autumnum namq; Vergiliarum occasu floret neq. vltra mensis spacium flores durãt. Postquã autem hi deciduut, statim folia angusta et oblõga prodeunt. virentq. tota hyeme.* Vim coquẽdi, emolliendi, atq. subsitringendi habet, vrinam cit, elegantem colorem prællat, qui ex passo bibiberint, crapulam non sentirent, oculorum fluxiones illitum cum humano lacte cohibet, additur in potionesq quæ intereaneorum causa temperantur, ad vuluę etiam, sedisq; cataplasmata,

C vtiliter inditur, venerem stimulat, vergẽtes ad ignem sacrum inflammationes mulcet, auricularis collectionib. vtile. Quo facilius cõteratur in calido fictili sole siccari oportet, celeriterq. versari Vrinam mouet radix ex passo pota. Dioscor. Medici Floren. et alii.

Quamquam nos non habemus crocũm corycium, id tamẽ non parv refert, siam tametsi Galenus dicat, quod sit illud magis vegetum, non tamen quoque odoratius aliis propterea si crõ

D cum habuerit odorem perfectum, et longo tempore durantem, parum interest an sit vegetum vel aridum, quod si illud etiam adfuerit, eo erit melius, si itaq; sit recens, coloratum, et habeat in suis filamentis nonnihil albicantis, sitq. longum, integrum, non fragile, plenum, et quod madefactum bene tingat manus, non situm oleat, neq. sit humidum et nonnihil acutũ, erit optimum. Quod si has nota. non habuerit, aut erit exoletum, aut madefactũ, cumq. ita soleat ingeniose adulterari, vt vix deprehendi fraus possit, ideo per aliquot dies prius necesse est ad

E vsum transferamus, et si tum viderimus illud retinere colorem et odorem, quem primũ habebat, tenebimus pro bono, sin minus, pro adulterato, nam tale neq. odorem neq. colorem diu retinere potest.

Caryophyllorum flores. Germ Grasnegelin dicuntur, ęstate colligũtur, quo tempore ex eis acetum conficitur, pestilentię accommodatũ. Conditum quoq; ex eis cum saccharo paratur. Iecur, cor, et stomachum corroborant Venerẽ

F augent, quatuor scrupulorum pondere cum lacte ante assumpti. Ander.

Erica fruticosa arbor, myricæ similis longe minor, cuius flore apes reprobum mel efficiunt. * Strumas discutiunt, aliasq. duritias per habitum digerunt dissipantque. Dioscorides et Andernacus.

Squinanthum, seu schœnu anthos, id est,

 iunci,

iunci odorati flos, in Africa & Arabia nascitur. Laudatissimum ex Nabathea, proximum Arabicum, quod aliqui Babylonium cognominant alij Teuchitin, pessimum ex Africa. Eligendum rufum, intento colore, recens, tenue, rubentibus fragmentis, quod manibus confricatum rosæ odorem emittit, igneæ mordacitatis ad linguam Floris, culmorum, radicisq. est vsus. Olim planta ipsa cum floribus aduehebatur, vnde schœnanthos nomen sumpsit, ideoq. eligebatur floribus refertum. Hodie tamen ad nos culmi duntaxat & radix adferuntur. Itaq cura adhibenda est, ne alii culmi his admisceantur, quod ex iam dictis notis deprehendi potest. Vim vrinæ ciendæ habet, menses pellit, discutit inflationes, caput aggrauat, modice adstringit, comminuit, excoquit, ac venarum spiracula laxat. Flos eius in potu vtilis sanguinem reiicientibus, doloribus stomachi, pulmonis, iecinoris, & renum miscetur antidotis. Radix adstringentior est, ideo fastidijs stomachi, hydropicis, cõuulsis, drachma vna cum pari pondere piperis, per dies aliquot datur. Decoctum vuluæ inflammationibus, ad desidentium fætus vtilis est. Medici Florentini ex Dioscor.

Schœnantes est res nota, apud veteres in vsu erant flores eius, & summitates iunci, atq. etiã radix, vt Dioscorides docet. Flores tamẽ in maiore erant precio, cum rarius haberi potuerint, non ideo quod olim Cameli in Arabia eos depascerent, sicuti vult Galenus. lib. 1. de Antid. cap. 14. sed quia non erat vsitatum illos ad loca deferri. Nunc vero copiose afferrri cęperũt, qui tamen deprehenduntur esse exigui odoris & respectu ipsius iunci quasi nullius, quare simplicium periti oẽs potius vsurpãt iuncos quam flores, quanquam florum copia in promptu sit. Galenus quoq. laudat cymas eorum, sed videndum vt sint odora, nam si nõnihil veteres sint, amittunt odorem, quod non difficulter deprehenditur. Ad nos quoque ex Arabia, quales Andromachus commendat, afferuntur.

Lauendula, nardi Italicæ species est, adeo vt illa femina, hæc vero mas (vulgo spica nardi appellata) vocitetur. Mas folio constat latiore, lõgiore, crassiore, robustiore, albudioreque, quam fęmina. Sed vtraq planta fruticosa, & rorismarini modo, innumeris referta est foliis, e quorũ medio iuncei exeunt cauliculi, quadranguli, tenues, dodrantalem longitudinem excedentes, in quorum cacumine flores exeunt spicati, colore purpureo, quamuis in fœmina dilutiores, patentioresque, odore fragrantes, verum vsque adeo acuto, vt nares feriat. Nascitur passim in hortis. Colliguntur ambo initio æstatis, siccantur in vmbra, & conseruantur per annum. * Excalefaciunt & exiccant ordine secundo completo. Conferunt omnib cerebri affectibus frigidis, conuulsis, & resolutis, ventriculum frigidũ corroborat, iecur obstructum liberant, lienis infarctus aperiunt, vterum calefaciunt, vrinam, menstrua, & secundas educunt. Aqua ex illis

A distillatur, oleumq. conficitur, quod olium spicę vocant. Matthiol.

Lupuli flores nascuntur in sepibus, colliguntur autumno, siccantur & conseruantur per annum. *Obstructiones viscerum soluunt. Serapium ex viridib. confectum, & aqua stillaritia, febrib. conueniunt. Ander.

Melissæ flores nascuntur passim in hortis, colliguntur æstate, siccantur in vmbra, & seruãtur per annum * Excalefaciunt siccanturq. ordine secundo. Cor exhilarant, vitalesq. faculta-

B tes roborant, odoris fragrantia deficientem animum reuocant, animi solicitudines fugant. Auicenna, & Serapio,

Rorismarini flores colliguntur vere, siccantur & conseruantur per annum. * Emolliunt incidunt, digerunt, & abstergũt. Conditum ex eis viridib & saccharo paratum, conserua anthos officinis dicitur, ventriculum roborat, & vtero accommodatur. Herbę & radicis eius succus melle mistus, hebetudinem oculorũ a crassis humoribus ortam emendat. Decoctum eius re-

G gio morbo siue arquato auxiliatur. Galen. Dioscor. & Anderu.

Iasminum ex earum quoq. stirpium est numero, quæ adminiculis fulciuntur, non tamen amplexicaulis, aut vicinis se circumuoluens, sed aliis tantummodo innitens, veluti pergulis, hortensibusq. scenis, quib. facili opere innectitur. Cauliculi eius prolixi, teretes, ramosi, flexibiles geniculati, virentes, candida fungosaq. interius

D medulla, folia e singulis geniculis binæ, ampla, alarũ instar expansa, cõposita videlicet ex quinque aut septem alijs læuibus, oblongis, saturate virentibuss, fastigio acuminatis, eminente in cacumine reliquis maiore. Flores in summis virgulis, rari, in muscarij specie cohærent, suaueolentes, colore albidi, semen latum lupinis quadantenus simile, quod tamen raro succrescit, radix fibris firmatur. Fertur huius esse species floribus luteis, & alias cœruleis. Sunt autem, qui pro Iasmino luteo, Trifolium fruticans in frumentorũ

E histo. cap. 89. depictum, & pro cęruleo Clematitidem alteram ostendant. Quod si autem non aliæ quam hæ pro Iasmini cæteris specieb. ostendi queant, temere plures eius species affirmantur. Vtraq. enim harum multo a Iasmino abest. Colitur in hortis, topiariis operibus expetitur, non modo in Belgio, verum & in Italia ac alibi ex Africa creditur aduectũ. Flores æstate vigent. Inter Arabes Serapio primi nominis hanc Zambach, interpres vero Iesemin nominat, atq inde passim Iasminum, Ieseminũ, aut etiam Gelseminum. Apud Dioscoridem compositio est Iasmi-

F ni olei, quod apud Persas ea albis violæ floribus fieri refert, quod non ex alterius stirpis, quam ex huius florib conficiendum apparet. * Qualitate autem Iasminum, ac eius potissimum flores calidi sunt in initio secundi ordinis, vt Mesues apud Serapionem ait. Oleũ ex his concrendos discutit humores, frigidi, ac catarrhosis cõfert, & hyberno vtile tempore. Quibus autẽ

tempe-

temperatura contigit calidior, his dolorem excitat capitis, & si diutius odoretur, periculū adfert sanguinis e narib. profluuij, in conuiuiis, ait Dioscor & post eum Aetius, odoris causa apud Persas vsurpatur. Prodest & lotis a balneo corporib. quæ laxari calefieriq. expedit, grauiorem autem suaueolentiam habet, ita vt multi eo idcirco non libenter vtantur. Dodonęus.

De floribus calidis in tertio.

Agni casti, seu viticis flores, quidam albi cū purpureo, quidam purpurei sunt. Nascuntur in palustrib campis. Calidi & sicci in tertio. * Flatus ventris discutiunt. Veneris impetus cohibēt Galen.

Epithymi Flores eandem vim, quam herba ipsa, obtinent. de quib. vide sup.

Leucoion Ger. Negl in violen, gelb viol. Gal. Gyroflée Ital. Viola) vulgaris est notitiæ, sed in florib differentia quædam, namq. aut cærulei, aut albi, aut purpurei, aut lutei inueniuntur Luteorum vero præcipui in medicina vsus. Nascūtur in hortis ac viridarijs, in ædium fenestris, & parietib. Colliguntur vere, quo tempore oleum ex eis (keirinum) paratur. * Aridi flores feruefacti in desessionib. valent contra vuluæ inflammationes, & menstrua expellunt, sanant oris vlcera, cum melle, cum cerato, rimas redis, &c. Dioscorid.

Oenanthæ, officinis labruscæ flos, fructus est vitis syluestris, & florentis. * astringit, & stomacho familiaris Diosc.

Periclymeni flores superius descripti sunt. Nascuntur in aruis ac sepib. planta conuoluens se adminiculis prope assidentib * Inciduut, vrinā que mouent, diutius poti, sicut etiam fructus eius, & folia, vrinam sanguinolentam cient, lienosis, & difficulter spirantes drachmæ vnius pondere cum vino assumpta iuuant. Diosc.

De floribus frigidis in primo.

Malæ flores, Germ. Nerbstrosen nominantur, effigie, florib. rosarum rubentiq. candidis, vel subrubeis, nullo tamen odore fragrantib. Nascuntur in hortis ac viridarij. Colliguntur mense Maij, vel principio æstatis, * quo tempore ex eis fit mel maluatum, bonum pro asthmata & tussi Salad.

Rosa Germ. Rosen. Gal. Rose Ital. & Hisp. rosa nominantur. Harum genera multa sunt. At vulgatissimæ sunt albicantes, puniceæ, & quæ ex albo rufescunt, quas Itali appellāt Incarnate Præstantissimæ, quæ puniceo colore rubent, proxima laus est iis, quę in rufum candicant, vilissimæ albicantes, in quarum tamē genere eæ odoratissimæ excipiuntur, quæ Hetruscis Damascenæ, & alijs Moschette vulgo dicūtur. Nascuntur passim in hortis ac viridarii. Colligūtur vero mense Maii, nondū penitus explicati, quo tēpore dilutum iulapium, syrupus, conserua, mel rosatū, aqua stillatitia, & oleū ex eis conficiūtur Siccantur etiā in vmbra, folia cōtinuo versata,

A ne muceant, neue situs in iis insideant. & conseruantur per annum in arculis ligneis.* Refrigerāt, astringūt, corroborantq. vires, tum vitales, tū animales. Aridis rosis, & in vino decoctis expressus liquor, facit ad dolores capitis, aurīū, oculorū, gingiuarū, sedis, recti intestini, ac vuluæ, penna illitus, aut infusus. Eadem sine expressione tusa; præcordiorū inflammationib. humidis stomachi vitijs, igni sacro illini prodest, siccis ac tritis semina asperguntur. Misceri solent vulnerariis antidotis, atq compositionib. quas antheras vocant. Folia vtuntur in calliblephara Flos

B qui in medijs rosis inuenitur, siccatus, gingiuarū fluxionib. efficaciter inspergitur. Capita pota citam aluum, & cruentas reiectiones sistunt Succus recentib foliis exprimitur, desectis forfice vnguib. (sic appellantur candidę foliorū partes) reliquū in pila premi & teri debet in vmbra donec cogatur, & ita ad oculorum circumlitiones recondi Diosco. & Matthio.

C Rosæ optimæ haberi possunt Neapoli, aūt Salerni. Sunt autem pręstantissimæ rubeæ, quinq. foliis constantes, coloris viuidi, nonnihil in purpurea nigrescentis, suntq. omnium primæ quæ aperiuntur. Debent autem a calycib. mundari, & cum forcipe ablata parte illa prius albicate, quam vnguem uocamus, in umbra siccari, sæpius vertendo, nam facile mucorem cōtrahūt.

Viola purpurea (Germ. Merzen. uiol. Gal. Violette de Mars.) folium habet hedera minus, tenuius, ac nigrius, nec multo dissimile, cauliculus

D a radice medius prodit, in quo flosculus suauissime olens, purpureus. Nascitur in opacis, asperis, pratis, & iuxta sepes. Colliguntur primo uere, tempore dilutiuum, serapium, iulapium, conserua, qua stillatitia, atq. oleum uiolaceum ex eo conficiuntur. Siccantur etiam in vmbra. & conseruantur per annum, in vasis ligneis.* Violæ recentes refrigerant & humectant ordine primo. in summa soporiferę sunt, calidos dolores mulcent, inflammationes extinguunt, leniunt,

E & soluunt. Bilem educunt, eiusq. feruorem mitigant. Conferunt capitis dolorib. quos caliditas excitauerit, somnum conciliant, pectoris & asperæ arteriæ scabritiem leniunt, medentur anginis, & columellæ vitiis, præcipuo autem auxilio sunt pectoris & lateris inflammationib. sitimq. arcent, Siccæ viole minus refrigeraut, & humectant, iecoris obstructiones aperiunt, regio morbo succurrunt, inflammationes discutiunt. In puluerem redactę drachmæ pondere,

F ex galli gallinacei, vel pisorum modice coctorū iure. etiam ventrem subducunt paulo ante cibū dati. Diof & Mesues.

De floribus frigidis in secundo.

Anemones (German. Ruckeskell, klein oder groß klaperroß. Ital. Anemone. Gal. Coquelourdes, ou passefleur. Hisp. Amapollas de flor chquita.) duo gña, vnum syluestre, alterum in cultis nascēs. Cuius multæ species, vna phęniceū flore profert, altera candicātem, aut lacteū, aut

purpureum

purpureum. Harum folia coriandro similia, cæterum scissa tenuius in terram inclinantur, caules lanuginosi, tenues, in quib. flores vt papaueris, & in medio capitula nigra, aut cœrulea, radix oleæ magnitudine, aut amplius paulo gradesc t, vel veluti geniculis quibusdam cingitur Syluestris amplitudo prorsus maior, latior aq. folia & duriora, & oblongius caput, flore puniceo tenuibus multis radicum capillamentis. Acrior est, quæ nigra habet folia.* Vis vtriusq. acris eadem causa succus naribus infusus purgat caput. Commanducata radix pituitam trahit. decocta in passo, & illita, medetur oculorum inflammationibus, cicatrices eorundem, & hebetudines emendat, sordida vlcera abstergit folia & caules, si cum ptisana, decocti edantur, copiam lactis præbent, menstrua ciunt, vellere apposita, illita quoq. lepras eximunt. Flores eandem vim habent, quam herba ipsa. extrahunt humores, & ora vasorum aperiunt. Diosco.

Hyacinthus Ger. Blavu. Merzenblümlein. Gal. Gal. Vne Iacinthe, ou Vacier, nominatur, in vniuersum in capestribus inter segetes, & in syluis prouenit, foliis & radicib bulbaceis, caule dodrantali, viridi, tenui, ęquiq. floret cum violis circa finem Martii & Aprilis initiũ, florente emittit comam, ab ipso caulis medio vsq ad summũ purpureis circumdatam florib qui maturescentes ad terram incuruantur, perdurantq diu antequam contabescant.* Refrigerant ordine secũdo, siccant vero primo. Matthiol.

Cichorij flores (Germ Magroartenblümlein.) nascuntur in campestrib. iuxta semitas. Colliguntur æstate;* ex quibus conficitur conserua, ad refrigerandum, corroborandumq. & potissimum hepar.

Nymphææ, seu nenupharis flores Germ. See biumen, lutei sunt, nitentes, rosę similes. Nascũtur in paludibus, lacubus, & aquis stagnantib. Colliguntur circa finem veris, vel principium æstatis,* quo tempore aqua stillatitia conficit fronti vel naribus admota, capitis ex bile dolorem lenit, somnum inducit, omnemq; ardorem extinguit. Serapium ex eis, febribus pestilentib. & acutis pectorisq; columellæ, gutturisq vitiis aptissimum. Conditum cum saccharo ex eis factum semunciæ instar somnum affert, item vnguentum inde paratum cordis regioni, instar epithematis, cum opus est, ad refrigerium illinitur. Ander.

De floribus frigidis in tertio

Flores mali punicæ syluestris Balaustij vocantur, cytino similes. Quorum complera genera reperiuntur, candidi, fului, colore rosaceo. Nascuntur in Italia, Granata Hispaniæ regno. Colliguntur meuse Iunii, siccantur & conseruãtur per annnm.* Astringunt, siccant, cohibent, sanguinolenta glutinant. Diosc.

De floribus frigidis in quarto.

Flores Hyoscyami Ger. Bilsenblümlein, nascuntur campestribus, ruperibes, colliguntur prima

A æstate, vel circa finem veris, siccantur, & conseruantur.* Vis eadem, quæ herbæ inest.

De floribus humidis in primo.

Flores Humidi in primo, sunt Buglossæ, Maluæ, Intybi, &c. de quib. vide sup suo loco.

De floribus humidis in secundo.

Flores humidi in secundo, sunt nymphææ, violarum, &c. de quib. vide sup.

De floribus siccis in tertio.

B Flores sicci in primo, Buchthalmi, chamomillæ, croci hiacinthi, meliloti, rosarum, &c. de quibus vide sup. suo loco.

de floribus siccis in secundo.

Flores Pęonię: Germ. Benignenrosś. Gall Piuoine, colliguntur mense Aprilis,* ex quibus conditum cum saccharo paratur, epilepsiæ accommodatum

Siccant quoq; in secũdo, flores Anemonæ, Amomi, croci. Ericę, Iunci odorati, Lauendulæ, Lupuli, meliloti, rorismarini, Spica nardi, &c. de quib. vide supra suo loco.

De floribus siccis in primo.

C Siccant in tertio, flores Balaustii, epithymi, chamæpithyos. Periclymeni, &c. de quibus vide supra suo loco.

De floribus calefacientibus caput.

Flores Prunellæ nascuntur in pratis, riguis, colliguntur vere,* ex quib. aqua stillatitia conficitur, ad oris vlcera idonea.

Flores Herbæ paralysis, Germa. Oklusselblümlein. nascuntur in pratis, colliguntur vero primo vere, quo tempore conditum cum saccharo ex eis conficitur, nec non aqua stillatitia.* Conuulsionibus medentur.

D

Tilia, Germ. Tinden. Gall. Tillet dicitur, quædam mas est, quædam fęmina. Distant inter se tum materiæ, tum totius corporis forma, & quod altera sit fructifera altera vero sterilis. Nam materies mari dura, flaua, nodosior, spissiorq; fœminæ candidior, & mas sterilis, nulloq. flore est fœmina & florem & fructum gignit. Flos calycula est, detectus præter folii pediculum, antetumq; futurũ, pediculo altero annexus, viridis, dũ in calycula est, detectus autẽ leuiter flauus, floret cũ vrbanis. Fructus oblongus, orbiculatus magnitudine fabæ, similis hederæ acino, quinis angulis, veluti neruis eminentib. inque acutũ, cũ sese contrahentibus partitus, qui scilicet maiusculus est, minutiusculo autem confusior cõstat Folium & cortex dulcia, suauiaq. folium forma hederaceum, nisi quod in angulum acutiorem rotundatur Nascitur flores æstate,* ex quibus aqua stillatitia paratur, apoplexiæ idonea. Theophrastus.

E

F

Caput quoq; calefaciunt, atq. in eo pituitam concoquunt, flores anthos, Petonicę, chamomillæ, lauendulæ, Meliloti, Pæoniæ, saluiæ, Stœchados, &c. de quibus singu is vide sup. suo loco.

De floribus calefacientibus pectus.

Scabiosa folijs constat laciniatis, subhirsutis, caulibus tenuib. cubitali altitudine atq. etiam maioré, in quorum cacumine flores emicant in cęruleo albicantes. Nascuntur in pratis & campestrib. Colliguntur in fine Maij, vel initio æstatis siccantur in vmbra & seruantur per annũ. * Pollent aduersus scabiem. Prosunt omnib. pectoris vitiis & respirationi in seruientib. organis &c Matthio.

Pectus quoq. calefaciunt flores Betonicæ, iũci odorati melissę &c de quib. singulis vide sup.

De floribus calefacientibus reliquas corporis partes.

Cor calefaciunt flores anthos borraginis buglossæ, croci melissæ, spicę nardi, &c. de quibus singulis vide sup. suo loco.

Sthomachum calefaciunt flores anthos, iunci odorati &c. de quib. vide sup. suo loco.

Flores centaurij sup. de scripti sunt. Nascuntur in riguis. Colliguntur mense Iunij, siccantur & conseruantur per annum. * Bilem & crassos humores per aluum expurgant, iecoris obstructiones aperiunt, duratũ lienem emolliunt menstrua & fętum euocant.

Flores Sambuci (Ger. Nolderblust.) nascunt in hortorum sepib. colliguntur mense Maij. * Emolliunt pectus, conferunt hydropicis, obstructiones hepatis, lienis, & renum auferunt, tertianæ medentur, sanguinem mundant &c.

Hepar quoque calefaciunt flores Betonicæ, iunci odorati, origani chamomillę, Spicæ, &c. de quib. vide sup suo loco.

Splenem calefaciunt flores Betonicæ, leucoij, Viticis & c de quib. vide sup. suo loco.

Vesicam & Renes calefaciunt flores Betonicæ, Iunci odorati, maluæ, Meliloti, Spicę &c. de quibus singulis vide sup. suo loco.

Matricem calefaciunt flores betonicę, iunci odorati, Ireos, saluię, Spicę nardi, &c. de quib. vide supra.

Iuncturas calefaciunt flores anthos, Herbæ paralysi, chamomillæ Meliloti, &c. de quib. singulis vide suo loco.

De floribus refrigerantibus singulas corporis partes.

Caput refrigerant flores nenupharis, Papaueris albi rosarum, violarum, &c. de quib. vide sup. suo loco.

Pectus refrigerant flores papaueris, violarũ, &c. de quib. vide sup.

Cor refrigerant flores nenupharis, rosarum, violarũ, &c. quib. vide sup. suo loco.

Ventriculum refrigerant flores rosarum, violarum, &c. de quib. vide sup. suo loco.

Hepar refrigerant flores cichorij, nenupharis, rosarum, &c. de quib. singulis vide sup.

A Splenem refrigerant flores Cichorij, nenupharis, &c. de quib. vide sup. suo loco.

Renes & vesicam refrigerant flores nenupharis, &c de quib. sup suo loco.

Matricem refrigerant flores nenupharis, rosarum, &c. de quib. vide sup. suo loco.

Iuncturas refrigerãt flores Violarũ, rosarũ, &c. de quib. sup. suo loco.

B *De floribus humectantibus pectus & cor.*

Pectus humectant flores violarum, &c. de quib vide sup. suo loco.

Cor humectant flores borraginis, buglossæ, &c. de quib. singulis vide sup. suo loco.

De floribus siccantibus cor, & pectus.

Cor siccant flores Anthos, melissæ, &c. de quibus vide sup.

C Pectus, & siccant flores Melissæ, Betonicæ, scabiosæ, &c. de quib. sup. suo loco.

De floribus astringentibus.

Verbasci flores. (Ger. Builkrautblumlein.) nascuntur in campestrib. asperis, & hortis, colligũtur æstate & autumno. * Morbis sedis subueniũt mirifice, adstringunt, & exiccãt, asperas verrucas delent, &c Matthiol. & Fuchsius.

D Adstringunt quoque flores Cichorii, Balaustij, Croci meliloti, rosarum, viticis, &c. de quib. singulis vide sup. suo loco.

De floribus discutientibus.

Discutiunt flores Anethi, chamomillæ, maluæ, meliloti, Stęchados, &c. de quibus supra suo loco.

De foliis abstergentibus.

Fabrum flores (Germ. Bonenbluft.) in hortis & cãpis nascuntur, colliguntur vero mense Maij, * ex quibus aqua stillatitia conficitur ad faciẽ abstergendam & venustandam, fluxiones oculorum sistit.

E Abstergunt quoque flores Tiliæ, &c. de quibus vide sup. suo loco.

De floribus extenuantibus

Extenuant flores chamomillæ, Iridis Illyricę, Stęchados, &c. de quib. vide suo.

De floribus emollientibus.

F Emolliunt flores Liliorũ, Croci, Maluæ, &c. de quibus vide sup. suo loco.

De floribus suppurantibus.

Suppurant flores Liliorum alborum, croci, &c. de quibbus vide sup.

De floribus glutinantibus & cicatricem inducentibus.

Glutinant & cicatricem inducunt flores Balaustiii, Centaurij, &c. de quibus supra suo, suo loco.

De

De floribus menses mouentibus & sistentibus.

Menses mouent flores Betonicæ, Centaurij, Chamomillæ, iunci odorati, Leuconij, Melissæ, Pæonię, Rorismarini, Saluiæ, Viticis, &c. de quibus singulis vide sup. suo loco.
Menses sistunt Balaustię, flores hyosciami, nymphææ, &c. de quib. sup. suo loco.

De floribus flatus discutientibus.

Flatus discutiunt flores Anethi, chamomillæ, iunci odorati, spica nardi, &c. de quib. vide supra.

De floribus qui ambustis medentur.

Ambustis medentur flores Liliorum alborũ, Maluæ, verbasci, &c. de quib. singulis vide sup.

De floribus venenis resistentibus.

venenis resistunt flores Betonicę, citri, de quibus suo loco.

De floribus dolorem mitigantibus.

Dolorem mitigant flores anethi, Chamomillæ, Centaurij, Hyoscyami, Meliloti, Rorismarini, &c. de quib. singulis vide sup. suo loco.

De floribus purgantibus bilem flauam.

Persicæ arboris flores, & folia in aqua calida, sicut rosarum & violarum macerati, in zulapiũ vel serapium & rediguntur, ad ventrem subducendum, & bilem expurgandam efficaces, vnciarum duarum instar Andern.
Ex Cerasi arboris, quæ dulcis profert cerasa,
A floribus dilutum fit, sicut rosarum & violarum. * aluum deijcit. Serapium ex iis confectum, per totum annum asseruari potest. Ander.
Ex rosarum persicarum floribus. quas incarnatas vulgo appellãt, succus conficitur, * duarum vnciarum instar, cum aqua saccharata potus, bilem cum alui excrementis detrahit. ad hæc serapium ex rosis in aqua calente maceratis paratui, quod vnciæ vnius, vel duarum instar, aluũ mouet, bilemque educit. Ander.
B Ex Violarum florib. succus paratur, vnius vel duarum vnciarum instar, vel decoctum ipsarum adhuc recentium, copiosiore mensura potum, vuæ passis, & sacchari momento adiectis, item confectum inde, minimo pondere, vncijs, duab. summo, quatuor alui excrementa, & bilẽ educunt. Sic violæ ipsæ, cum saccharo & melle conditæ, sescunciæ modo, vel in puluerem redactæ, drachmæ instar sumptæ, idem præstant. Eodem pertinet serapium ex violis, quo etiam ex rosis in aqua dilutis factum tendit. Ander.
C

De floribus purgantibus pituitam.

Floribus Genistæ (Germ. Ginst, oder Ginst blumlein nascuntur in campestribus, collibus, colliguntur mense Maii & Iunij. * Aluum soluunt, succus virgarum valenter extrahit, herba ipsa arida, & in puluerẽ redacta in vino maceratur, potuiq. ad aquam inter cutem eliciendam datur, nec non puluis cum vino ad idem bibitur, sicut etiam lixiuium ex ipso & vino paratũ eidem confert. Ander.
D
Pituitam quoque purgant flores Carthami, buci, &c. de quib. vide suo loco.

Fructus

Fructus est id quod vltimo pláta profert ad speciei conseruationé & propagationem, constans vt plurimum carne & semine. Horū autem alij.

- Alterātes qualitate
  - prima atq. vel secundum
    - Quantitatem. Sic
      - Temperati — Ficus. Nux pinea, Palmulę, Sebesten, seu myxaria, Vuae passę, &c.
      - Intemperati
        - Calidi in
          - Primo — Amygdala dulcia, Iuiubę, seu zizyphę, Nux cupressi, Nux viridis, Vua matura, &c.
          - Secundo — Ben, Ficus, capparis, Nux moschata, Nuces siccę, Pistachia, &c.
          - Tertio — Baccę iuniperi, caryophylli, Carpobalsamum, Anacardus, &c.
          - Quarto, Piper — Longum, Album, Nigrum,
        - Frigidi in
          - Primo — Gitri caro, Cotonea, Pira, Pruna, &c.
          - Secundo — Cucurhita, cucumis, Galla, Mala (Aurea, Citria, Granata,) Limones, Pepones, Melones, Persica, pruna, &c.
          - Tertio — Mala aurea, Nala insana.
          - Quarto, ut Stramonia.
        - Humidi in
          - Primo — Citri caro. Zizydhę, seu iuiubę. &c.
          - Secundo — Cucurbita, Melones. Pepones, Persica. Pruna Damascena. Vua matura &c.
        - Sicci in
          - Primo Baccę iuniperi.
          - Secundo — Ben Capparis Cotonea. Nux cupresi, Nux *Moschata*. Pyra Pistachia, &c.
          - Tertio — Caryophylli. Carpobalsamum. Galla. &c.
    - Locum Vide literam A.
  - Secunda Vide literam B.
- Purgantes. Vide literam C.

Fructus

A Fructus secundum locum alterantes.

- calefaciũt
  - caput
    - Anacardi
    - Cubebæ,
    - Nux moschata, &c.
  - Thoracem
    - Amygdalæ amaræ,
    - Auellanę,
    - Caricę,
    - Cubebæ,
    - Ficus, Nux pinea,
    - Palmula, seu Dactyli,
    - Vuæ passę, &c.
  - cor
    - Mala citria,
    - Nux Indica,
    - Nux moschata, &c.
  - Stomachum
    - Amygdalæ dulces,
    - Ben,
    - Caryophylli,
    - Nux moschata,
    - Pineæ.
  - Splenem
    - Amygdalę amarę,
    - Cappares, &c.
  - Renes & vesicā
    - Amygdalæ amare,
    - Baccę iuniperi,
    - Cubebę,
    - Nuclei pini,
    - Vua passa, &c.
  - Vterum
    - Baccę lauri,
    - Baccę iuniperi,
    - Iuglans. Nux moschata, &c.
- refrigerãt
  - Thoracem
    - Iniubę, seu Zizyphę,
    - Sebesten, seu myxa, siue myxaria, &c.
  - cor
    - Cotonea,
    - Pira, &c.
  - Stomachum
    - Cotonea, citrulli.
    - Cucumeres, cucurbita,
    - Cornus, cerasa,
    - Limones, Mala,
    - Melones, Mespila,
    - Mala aurantia,
    - Granata,
    - Oliuę, Pira,
    - Ribes Sorbę.
  - Hepar
    - Berberis,
    - Cucurbita,
    - Cucumerea, &c.
  - Renes Fraga
  - Vterum cucumeres &c.

B Secunda aut

- Adstringunt — Baccæ Myrti, Berberis, Castanea, Cornus, Cotonea, Galla, Glans, Mespila, Mala punica, Nux Moschata, Oliuæ, Omphacium, Palmulæ, Pyra, Persica, &c.
- Discutiunt — Cappares, Piper, &c.
- Extenuant — Amygdalæ dulces, Baccæ iuniperi, &c.
- Glutinant — Glans, Palmulæ, &c.
- Flatus discutiunt — Baccæ lauri, Baccæ iuniperi, Nux moschata, Piper, &c.
- Semen generant — Ficus, Nux pinea, Nux Indica, &c.
- Vrinam ciunt — Halicacabus, &c.
- Menses mouent — Baccę hederæ, Cappares, Nuclei Persicorum, Piper, &c.
- Menses sistunt — Berberis, Vua passa cum nucleis, &c.
- Venenis resistunt — Baccæ iuniperi, Iuglans, Mala citria, Piper, &c.
- Dolorem mitigant — Baccæ iuniperi, Baccæ hederæ, Ficus, Iuglans, Piper, &c.

C Purgantes

- Bilem
  - Flauam — Cassia fistula, Myrobalana citrina, Pruna, Sebesten, Vamarindi, seu Oxyphœnicæ, Vua passa, &c.
  - Atram, Myrobalana Inda.
- Pituitam
  - Colocynthis, Cucumis asininus.
  - Myrobalana — Chebula, Bellerica, Emblica, &c.

De fructibus temperatis.

Ficus Ger. Feijgen. gal. Figue Ital. Fici. Hisp. Figo fruta dicuntur, in Gallia, Italia, & Hispania nascuntur. Colliguntur autumno, siccantur & conseruantur. Ficus passæ seu carycæ habentur præstantissimæ, quæ in calatho spartaceo digitis aut pugnis vtrinq; pressæ, sic illis mollicie sua cedunt, vt mutuos partim dictarū motus sibi prope occurrētes sentias, odore sunt iucundo, non calorem putredinosum, aut vermiculosum referente. Hæ vero si particulatim explorentur, pediculo sunt breuissimo, colorem candidum vergente, molles, tractanti facile cedentes, cute tenui, molli succo intus & semine flauo, & plane melleo sapore, odore ante esum & inter edendum iucundo, graues, paruæ, si Massiliotides (quæ etiam saporis gratia cæteras longe antecellunt, hue albicantes tantum sint, siue intus & foris albæ, sed flauo semine maxime, si externæ sint, quales Hispania mittit musto mersas, vt dulciores sint, post ne cohæreant, farina aspersas. Vitiosæ sunt duræ tū in massa, tū per se singulæ vermiculosæ, graueolentes, foris nigræ, intus rubentes, vel alio præter naturam colore præditæ, cortice crasso, duro, sicco, intus alieno colore, sapore. Quædam tamen sunt nigræ, Prouincialib. & Narbonensib. dictæ folijs nigricantes, intus ruberrimæ, omnium delicatissimæ dum recentes sunt, nam siccatæ liquescunt. Aliæ ijsdem cinericiæ, aquosiores, q̃ vt siccari possint, hominib. ingratæ, quibus expetitæ. * Porro recentes ficus minus mali succi sunt, quam, reliqui fructus autumnales, facile in corpus distribuuntur, & penetrant, coq; renum calculos expellunt, flatus gignūt, sed minus durabiles, abstergunt etiam & incidunt, thoracē præcipue purgant, tussi veteri, diuturnisq. pulmonū vitijs prosunt, arteriæ asperæ, & suspiriosis idoneæ. Siccatæ, quæ carycæ dicuntur, incidunt ventrem molliunt, renes expurgant, iecori aūt & lieni inflammatis obsunt, sicuti alia dulcia. Extrinsecus tumores concoquunt, & discutiūt magis aūt cum farina triticea, si concoquere studeas, hordeacea, si magis discutere, cum cera & rosaceo subacta, cicatricem ambustis obducit. Matthio. & Medici Colon.

Nux Pinea, nuclei pinei, Ger Tānußlen. Græcis στρόβιλοι vocantur præstant recentiores, pleni, albi, sicci, vitentur flaui, aut pallidi, oleosi, rancidi.* Boni ac crassi sunt succi, multum nutriunt, viresq. reficiunt, & facile coquuntur, pectoris & pulmonis vitijs accommodantur. Resoluunt & coquūt pituitam, ad dolores capitis non conueniunt, quia illud vaporib. replēt. Linctus inde fit, quem officinæ loch appellant. Galen & Dioscor.

Dactyli, fructus palmæ, in creta & Iudæa nascuntur. Probantur quæ in Iudæa proueniunt, & inter has maxime, quę in Hiericunte nascunt magni, flaui parū rugosi, molles, pleni tamē, &

A carne intus multa, subdura, ad nucleū candicante, ad corticem rubescente, non percussi non vermiculosi, & qui cōcussi nihil aut minimū sonēt, sapore vinoso. Deteriores sunt graciles, flaccidi, duri, quia ex carnes, excusso pediculo pertusi ijdē fermē vermiculis scatentes.* Vis eorū adstrictoria, sistunt vlcera, quæ depascūt, laxatos artus committūt, triti miscentur cataplasmatis & malagmatis, prosunt præcordijs, imbecilli stomacho, & iecinori affecto, mistī cōsectib. cataplasmatis.

B Eorum decoctū subinde deterium, capillos denigrat, datur bibendum congruentium, vesicæ & viscerum vitijs, vuluæ ac ventris fluxiones sistit. Concoctu sunt difficiles, capitisq. dolorem inferunt. Dioscorid. & Medici Colon.

Sebesten, seu Myxa, siue Myxaria in Syria & Aegypto nascuntur. Arbor est pruno ualde similis, et tamē magnitudine cedens. Cortex caudici candicat, ramis vero viret. Folijs constat rotundis ac firmis. Fructus adolescunt exigui pruni magnitudine nucleo intus triāgulari forma,

C qui satis baccæ proportione respondet. Fructus maturitatem adepti, in atrum virescunt, gustu sunt prædulci, ac læta, tenaciq. pulpa. Præferuntur acuminata, parum rugosa, grauia, nigra, carne multa ex rubro nigricāte, firmiore, glutinosa & subacida, osse prunorū Damascenorū inæquali, nucleo intus exiguo dulci.* Venerē mouent, vt pruna. Datur vtiliter ex bile febricitantib. ac quæ linguæ asperitatē mirifice leniūt, quin & pectori atq tussi opitulantur, vetris tineas pellunt,

D vrinæ ardorib. a bile, vel salsa pituita prouenientib. maximam opem prestant. Matthio & Medici Colonienses.

Vuæ passæ nascuntur in Creta, Cypro, Damasco, Corintho, &c. * Ad thoracis & iecoris affectus speciali quadam facultate, vel vt ita dicam a tota essentia valent, modo acinis, qui frigidi & sicci, exutæ sint. nam hi pectus astringūt, obstructionesque pariunt, ob ꝙ Medici huius rei vuas passas Corinthiacas, absq acinis natas

E præscribūt, quæ aqua aut vino elotæ, trium vncia rū vel ēt minori, vel duorū aut triū cochlearium instar sumptę ante cibū aluū mouent, & purgant quæ vero acinos adhuc habent, stomachum corroborāt, & aluum a cibo integræ comestæ soluunt. Quinetiā eædē siue per se, siue cum pipere comestę caput leniter purgant, nec non incidendo, detergendoq. thoracis & pulmonis affectibus probe subueniunt. Ander.

De fructibus calidis in primo.

F Amygdalæ dulces, Germ. Mandelnuß, Mandeln. Ita. Madorla. Gal. Amande. Hisp. Almendras nominantur, probantur flauissimæ, plenę, integræ, non contractæ, neque erosæ, tamen laxæ, durę, & siccę, quantum illis datum est, ob id fragiles, intus albissimæ, sapore delicatæ prope indicibili, in castaneam tostam, & panis purissimi bene cocti qualitatem inclinantes, odore ante edendum nullo aut perquam exiguo, inter edendum

dum autem iucundo. Improbantur albescentes nigrescētes, rugosæ, molles, cortiles, & oleosæ, rā cidæ, sapore ingrato. Calidæ & humidæ in pri mo.*Extenuant & abstergūt, atque viscera pur gant, ex pulmone & thorace sputa educunt. Sed quia omnia amigdala ob pinguedinē æstuō sa sunt, eoq. bilem cōmouent, febricitantib. aut certe iis qui ventriculum habent biliosum, of ferri non debent, quia in bilem conuertuntur. adhæc caput replent, neq. lac, neq. succus eorū illi prodest. Ideo ex cremore hordei, & lacte a mygdalarū, cibus liquidior in febrib parari de bet, vt Gallia solet. Viridia integra cum inuolu cro comesta bonum reddunt ventriculum hu midum & frigidum emendat. Gale. Andern. & Medici Colon.

Iuiubæ, Zizipha, vel Zinzipha Græcis recentio rib. dictæ, nascuntur in Syria, laudantur recen tes, amplę, oblongæ, passæ, tamē tensæ, carne in tus multa, sicculenta, laxa, dulci, vinosa, plenæ, graues, sapore dulci & delicato, nucleo paruo, foris rufo, ac verius rubentes. intus pallidæ aut albentes (nam foris albæ nobis nondum visæ) C olee prunorum rotundiore. paruo intus nucleo dulci. Improbantur vetustate nigricantes, leues siccæ, puluerulentæ, friabiles, excarnes. * San guinem biliosum inspissant, densantq. humorē tenuiorum, ad pectus descendentem. Contra huiusmodi affectus etiam serapium ex Ziziphis & decoctum cum aliis quibusdam pectori accō modatis, conficitur. Audernacus, & Medici Co lonienses.

Nuces Cupressi, seu pilulæ, in Creta nascuntur, laudantur perfectæ, recentes, ob id molles, semi nis plenæ, etiam in ipsis hiatibus. *Vlcera gluti nant, in duris corporib intestinorum ramices iuuant, roborq. partib. præ humore laxatis ad dunt. Pilulæ ex vino tusæ, in dysenteria, aluifiu xione, tussi, & orthopnœa, aut si reijciatur san guis, conuenientissime bibuntur, earum deco ctum eosdem præbet effectus, tusæ cum fico du ritias emolliunt, nariumq. polypo medentur, in aceto coctæ, & cū lupinis detritæ scabros vn gues eijciunt. Diosc. & Medici Colon.

Nuces Iuglandes Ger. Rus. Ital. Noce, Galli. Noix. Hispa. Nuez nominantur, sunt concoctu difficiles, stomacho inutiles. biliosę, capitis dolo rem inferentes, tussientibus inimicæ, * ieiuno tamen stomacho comestę, latos lumbricos pel lunt, cum ficub. vero & foliis rutæ, & grumo sa lis cōtra venenum & pestilentiam mane assum ptæ valent. Recentes stomacho innocentiores sunt, vt pote suauiores, itaq. Allio mistæ eximūt acrimoniam. Liuores in corpore illitu tollunt. Cęterum iuglandes virides decerptæ mēse Ma io, vel iunio appetente, antequam earum puta mina obdurauerint, saccharo vel melle asserua tæ stomacho vtiles euadunt, & ori non ingratę Dioscor. & Matthiol.

Vuæ Ger. Vvein trauben Ital. Vua, Gal. Grappe de Raisin, Hispa. Vua dicuntur recentes aluum A turbāt, & stomachum inflant. innocētiores, quę decerptæ diu dependere, ideo quod in eis copia humoris exiccatur, vtilesq. fiūt stomacho, ęgris que, atq. cibi auiditatem excitāt. In vinaceis & ollis seruatæ, ori, & stomacho gratæ sunt. *Aluū sistunt, sed vesicā & caput tentāt, & sanguinem ex creantib. conueniūt. Similesq. quæ in musto fuere. Sapa aut passo conditæ, stomachū magis infestant. At quæ solem prius passæ, in aqua cœ lesti condiuntur, minus vinosæ sunt, siticulosis, ardentib, & longis febrib. salubres Reconditi vi B nacei inflammatis mammis, rigentibus, ac præ duris, cum sale illinuntur. Decoctura eorum di sentericos, cęliacos, & fęminas fluxione vuluæ laborantes iuuat, infusa, ad descessiones ac fotus assumitur. Nuclei acinorum adstringendi vim obtinent, stomacho vtiles sunt. Inspergitur fari na tostorum, pulentæ modo, dysentericis, & cę liacis, & solutis stomacho. Diosco.

De fructibus calidis in secundo.

Ben, Balanus Myrepsica, nux vnguentaria, auellanę magnitudinis, alba & triangularis vt plurimum, & cortice tenui prædita, intus autē nucleum pinguem continet, fungosa & alba tu nica contectum. Laudatur ampla, vetus, corti ce læui, tenui pleno, medulla læui, pingui. Par ua vero ex albo nigricans, vetus, plena, medul la alba alba, læui pingui, est innocentior. Nasci in Aethiopia, Aegypto, Arabia. * Ex nucleo oleum parari solet quod Balaninum appellatur D aperit, mollit, & digerit Ander & Medici Colo.

Capparis, Germ Rappern. Ital. Caparri. Gall. Des Capres. Hisp. Accaparra dicitur, aculeatus frutex est, qui in terra stratus magis in orbem euagatur. Spinas, vt rubus, habet in hami modū aduncas, folia mali cotoneæ, rotundą, fructum oleæ similem qui cum dehiscens panditur, fluo rem candidum promit, quo excusso nonnihil glandis oblongæ figura inuenitur, quod apertū grana acinis punicorum similia ostendit, parua rubicunda, radices lignosas spargit, graudes nu E merosasq. Tenui plerunq. solo, asperisq. locis, in insulis, & iuxta rudera nascitur. Præstantissimę cappares ex Alexandria Aegypti Venetias ad uehuntur. Caulis & fructus, cibi gratia condiū tur.*Aluum turbat, stomacho aduersatur, sitim gignit, cocta tamen stomacho, quam cruda vti lior est. Fructus drachmis duab in vino potus, quadraginta dieb. lienem absumit, & vrinam cruentemque excremētum emittit, bibitur, vti lissime in coxarum doloribus, & neruorum re solutione, item ruptis & conuulsis, menses ciet, F caput purgat Dioscor.

Nux Moscatha, Ger. Muscatnus, arboris Indi cæ fructus est persicæ arbori (vt scribunt) simi lis. In hac enim nux Moschata nascitur, maci suo inuoluta, veluti auellana, membrana illa sua exteriori Macis inuolucro tegitur, quemad modum & in aliis nucis, putamen durum, quod in se nucem Moschatam continet, qua

vtimur. Eligenda est recēs, nō exesa, grauis, succi plena, oleosa, odorata. Excalefacit ordine secundo completo. Adstringit, oris suauitatē cōmendat, & fœtentis aïæ virus commansa abolet, lentigines in facie emendat, visum acuit, vētriculum & iecur roborat, lienem absumit, vrinā ciet, fluentē aluum sistit, flatus discutit, & frigidis vteri affectib. mirifice prodest, maxime saccharo condita recens, qualis ex India adfertur, mane & vesperi ante cibum sumpta, scrupuli instar. E recētib. prius cōtusis, & in cacabo calefactis prælo exprimitur liquor, qui refrigeratus ceræ nouę instar concrescit, & fragantissimum spirans odorem, neruorum & articulorū diuturnis doloribus a frigore excitatis vtilissimus Matthiol. & Medici Florentini.

Pistacia ex Syria Venetias impartari solent. Eliguntur recentia, nucleo intus herbaceo, sapore iucundo.* Stomacho sunt amica. Iecinoris obstructiones auferunt, ventriculum & hepar roborant, ad venerem incitant, impinguant. Diosco & Matthiol.

Calida quoq. in secundo ordine sunt ficus, nuces siccę, &c de quib. vide supra suo loco.

De fructibus calidis in tertio.

Baccæ iuniperi, Germ. Wechholderbeer. in syluis asperis nascuntur, rotundę, nigrę, odoratę, in mandendo dulces, subamaræ. Colliguntur mense Decembri.* Modice calefaciunt & astringunt, stomacho vtiles, contra pectoris vitia, tussim, inflationes, tormina, & serpentium ictus efficacissime bibūtur, vrinam cient, vnde ruptis, cōuulsis, & vuluæ strangulatui subueniunt, sed caput tentant. Oleum ex baccis fit longe præstantissimum, cuius guttæ paucę ex vino potę, calculos e renibus pellunt, ore calidum retentum, dētium dolores tollit, si ex frigida defluxione contracti sunt, resolutionibus neruorum extrinsecus adhibitum confert. Dioscor & Ander.

Caryophyllorum arbor prouenit, in orientali plaga, quibusdam Indici pelagi insulis, non longe a Badam caudex buxo simillimus est, eademque materies. Folia vero cinnamomi instar habet, sed rotundiora. Fructu est paruo, ex atro rufescente, in claui modum capitato exertis in aduersum quatuor denticulis, sese stellatim decussantib. prominulo apice, quadrati alueoli sinu medio vmbilicatim prodeunte. Cultores arundinibus flagellant arborem, constrato prius circumquaq. tegetibus palmeis solo. * Calidi & sicci in tertio, iocinori, stomacho & cordi auxiliantur. Concoctionem adiuuant, & alui fluxiones cohibet. Quin etiam eorum puluis quatuor drachmarum pondere cum lacte sumptus, venereas vires adauget, oculorum visum exacuūt, & eorum nubeculas argemasq. exterunt. Oleū ex eis, sicut ex cinnamomo, multo est efficacius Matthiolus. Garcias vero ab Horto de cariophillis sic scriptum reliquit. Cariophyllum vocatur Arabibus, Persis, Turcis, & plerisq omnib fere

A Indis Calafur, in Maluccis vero, vbi solum gignitur, tum etiam in his regionib. dicitur Chanq. Nomina autem quæ in pandectario sunt Armusel, & Carrumfel, aut imperitia librarij Arabici corrupta sunt, aut ætatis vitio. Nascitur duntaxat caryophyllon in Macis insulis, quæ sunt quinque numero (quarum primaria est Gilolo) nec procul nimium a mari, nec etiam locis mari nimis vicinis. Nascitur etiam in Zeilan, nō nullisq. aliis locis, sed nullibi fructifera est arbor

B quā in Maluccis. Porro arbor est lauri forma, & magnitudine, folijs ēt laurinis, sed angustiorib. multis prędita ramis, copioso flore, primum cādido, deinde virescente, postremū rufescēte, qui induratus, est cariophyllum in ipsum (Clauum vocant, quod capitatus sit in modum claui, exertis in aduersum quatuor dēticulis sese stellatim decussantib. Prouenit in extremis ramulis Myrti modo. Est autem flos hic viridis (vt a fide dignis viris accepi) adeo odoratus, vt reliquos flores odoris suauitate superet. Cultores flagellis

C altiores ramos arboris emūdato prius circa arborē solo, siquidē nullū genus graminis sub hac arbore nascitur, omnē succū sine humorē ad se attrahēte arbore. Decussi Cariophylli biduū, aut triduum siccantur, deinde asseruantur, & Malacam aliasq. prouincias mittuntur. Ij Cariophylli qui in arbore hærent, crassiores fiunt, neque ab aliis, nisi vetustate differunt, tametsi falso existimarit Auicenna lib. 2. capitu. 318. crassiorem hunc marem esse. Magni prouentus augurium

D est, si arbor plures flores produxerit, quam folia idcirco non debent nimium flagellari arbores quia vehemens, & nimis flagellatio veriliores efficit. Pediculi oblongi, e quib. dependent flores vulgo Fusti vocantur. Folia tanta odoris suauitate non fragrant, vt ipsum caryophyllum, sed neq ipsi rami odori sunt, nisi aliquantulum siccati. Nascitur aūt ipsa arbor sponte ex caryophyllis decidentibus. Nam cum nunquam huic desit pluuia, quæ fructui alimentum præbeat, qui in

E terram decidit, enascuntur arbusculae, quæ intra octennium quidem adolescunt, in annum vero centesimum perdurant, quemadmodum ipsi incolæ testantur. Collectio cariophylli fit a 15. Septemb. vsque in Ianuariū & Februariū, nō manu, vt nonnulli volūt, sed violēta flagellatione. Falsa est eorum opinio, qui Carioph. arborē cum Moschatæ nucis arbore eandem esse putāt. Nam nux folia fere rotunda habet, pyri folijs si-

F milia. Cariophyllorum vero folio est Lauri. Præterea caryophyllum defertur in Bandam insulam procul inde dissitam, quæ nucem profert. Nullius autem precij fuisse caryophyllos intelligo apud Maluccanos, donec eo delati nauib. Chinenses, inde magnam eorum copiam in suā regionem exportarunt, & inde in Indiam, Persiam, & Arabiam. Conseruari aūt in sua bonitate audio Caryophyllos, si marina aqua aspergātur, alioquī teredinē sentire. Multiplices vsus sunt cariophilli tū ad obsonia, tū ad medicamē-

ta

ta, magis tamē expetitur, in Iana crassiores illi & annotini Caryophylli, a nobis vero tenuiores qui adhuc virides aceto, & sale apud Maluccanos condiuntur, sed his teneriores saccharo asseruantur, hi mirũ in modũ palato grati sunt. Lusitanicæ mulieres, quę illic habitāt, e Caryophyllis viridib. aquam stillatitiam organis eliciũt mira odoris suauitate fragrātem & cordis affectibus vtilem. Nonnulli sudores mouēt ijs, qui lue venerea diuexantur, Caryophyllis, nuce moschata, maci, pipere longo, & nigro. Alij Caryophyllorum puluerem capiti admouēt aduersus capitis dolores a frigida causa prouenientes. Mulieres. Indicæ tum etiam Lusitanicæ eos mandunt commendandi halitus gratia. Nascũtur flores, qui a caryophyllorum odore caryophyllati nuncupātur, etiam in chinarum regione, sed nequaquam odoris suauitate ita commendati, vt qui apud nos asseruantur.

Carpobalsamum fructus balsami est ab Alexandria comportatur. Optimum legitimumque flauum, farctum, ponderosum, gustu mordens, & feruens in ore, non autem nigrum, seu inane, non acre, & nullum spirans odorem, quale, quod circumfertur, deprehenditur. Quod si verum carpobalsamum haberi nequeat, cubebæ, vel grana iuniperi eius loco substitui possunt. Matthiolus.

Anacardia, sunt fructus cuiusdam arboris, auicularum corculis non dissimiles, vnde, & nomen, colore etiamnum cordis modo russescente, cum scilicet ab arbore decerperunt. Inest ijs liquor mellis crassitie, sub cortice residens, sanguinis modo rubicundus, sub quo est, & nucleus paruæ amygdalæ effigie. Præstant pleniores, & habiliores, fusci, resina in cortice multa, acri, nigrā, nucleo intus albo, quo in melle coctohit mel anacardinum. Hoc etiam tuso, potest oleum exprimi, sed longe diuersum ab eo, quod coctis in aqua corti[c]ibus supernatat, & cōchis colligitur, ad confectionem anacardinā. Cæterum liquoris in medicina vsus est, etsi myropolæ communi errore, & cortice & nucleo vtātur. Nascuntur in Siciliæ montibus, qui continue igneas eructant flammas. māgna eius est in Cananor copia, tũ in calicut, & reliquis Indiæ prouincijs, veluti in Cambaya, & Decan.* Excalfaciunt, & exiccant tertio excessu. Labantes sensus reuocant, memoriæ iacturam resarciunt, & neruorum, & cerebri affectibus, quos frigida causa attulerit, auxiliantur, Serapio, actuarius, Paulus Matthiolus, & Garsias.

De fructibus calidis in quarto.

Piper Germ pfeffer. Gall. poiure. Ital. Pepe. Hisp. pimēta e peure, nominatur, arbusculæ in India nascentis fructus est, quæ inter initia, ut ait Dioscorides, prælongum fructum, veluti siliquam, quod piper longum vocamus profert, habet intus aliquod tenue milio simile, quod dehiscentibus siliquis racemorum in modum prodit. Eorum grana acerba candidum piper vocātur, matura vero, piper nigrum. Qui verò in Indiam nauigarunt, piperisq. plantas viderunt, piper in planta bryoniæ simili nasci asserunt, diuersisq. ex plantis longum & rotundum colligi. Nihil tamen interest. Nigrum eligi debet recens, grauissimum, plenum. Candidum præfertur, non rugosum, candidum & graue. Lōgum optimum, quod, dum frangitur, solidum intus conspicitur, & compactum, gustu acerrimo, linguamq. mordens. Adulteratur longum herba simili, sed fucus deprehenditur, si in aquā immittatur, nam adulterinum liquescit, legitimũ verò solidum manet.* Omnia piperis genera aduersus venenum valent. Longum præcipuè colicæ medetur: eo quod calefaciat, & crassos humores incidat. Album magis astringit, & stomachum confirmat, sed raro apparet. Nigrum ad condimenta vtilius. Medici Florentini. Porrò maxima piperis quantitas prouenit in Malauar tota ea maritima regione, quæ a promontorio Comorum ad Cananor vsq pertingit. Nascitur etiam in Malacæ maritimis, sed bonitate superiori cedēs, & magna ex parte inane. Prouenit similiter & in insulis Iauæ vicinis, & Sunda, & Cuda, alijsq. locis. Sed id totum in Chinarum regionem deportatur, & loco natali consumitur, præter id, quod in Pegu & Martaban exportatur. Potissima etiam eius pars, quod in Malauar gignitur, in vsum incolarum cedit, tametsi regio admodum ampla non sit nonnihil etiam a maritimis eius regionis populis absumitur. Pars eius defertur ī Balagate bubulis corijs. Eę magna copia à Mauritanis per mare Erythræũ exportatur, id suffurātibus ipsis incolis. Eę sunt regiones, quę Piper gignunt, quāquā & inueniatur supra Cananor, qua Septentrionē spectat: sed adeò exigua quantitate, vt ipsis incolis non sufficiat, & externo importato opus habeāt. Etenim nō gaudet hæc planta locis desertis & mediteraneis. Quam verò procul a Caucaso monte distitę sint hę regiones, ex topographicis cartis satis patet. Nomē est Malauarica lingua Molāga, Malacitana vero Lada. Arabibus Medicis tum vulgo Filfil, tametsi Auicenna fulful, & Piper longũ Darfulful appellet, & fulfel, quem secutus est Serapio, In Guzarate & Decan Meriche, & in Bengala Morois, longum verò, quod solūmodo istic prouenit, Pimpilim. Seritur autē piperis plāta ad radices alterius arboris magna certe ex parte iuxta fausel arborem, aut palmam plantatum vidi, ad cuius vsq. fastigiũ sese cōuoluendo scandere solet, folijs raris, mali Assyrij effigie, sed minoribus, & per extremũ acutis, virentibus, gustu calidis aliquantulum, & folium betre siue betle, sapientibus. Fructu. vnatum modo racematim cohæret, minores tamē sunt piperis raceni, & ipse fructus minor, semperq. virens, donec siccetur, & planā maturitatē consequatur, quę incidit circa med[i]ũ Ianuarium. Radix pusilla, non costo similis, vt voluit Dioscorides, quandoquidē Costus radix nōest, sed lignum. Inter verò eam plantam, quæ piper

nigrum fert,& eam,quæ candidum,tam exigua est differentia,vt a nemine, quam ab incolis dignosci possint,quemadmodum vitem,quæ vuã fert nigram ab ea, quæ candidam fert,non dignoscimus,nisi cum vuas habet,& eas quidem maturas. Qui autem longum piper profert,longe alia est planta, etenim non plus habet similitudinis cum superiorib.quam faba cum ouo. Præterea piper lũgum & Bengala nascitur,quæ regio quingentarũ leucarũ spacio a Malauar distat,vbi candidum,& nigrum gignuntur. Preciũ longi piperis in Bengala est vnius Lusitanici aurei cũ semisse,in singulas cẽtenas libras. In Couchin vero,vbi plurimũ Nigrũ nascitur, quinq. Lusitanicis aureis emi solebant centenæ libræ, sed abhinc quadriennium,aut quinquennium, quod in alias etiam regiones importari cœperit,quindecim,aut viginti Lusitanicis aureis emendæ sunt. Piperis autem nigri precium in cẽtenas libras est duorum Lusitanicorum cum semisse natali loco,at in Bengala duodecim Lusitanicis emuntur totidem libræ Nigri. Candidi plantæ rariores sunt,nec nisi certis Malauar,& Malacæ locis raræ nascuntur. Solet Magnatum mensis inferri, eo enim vtũtur quemadmodum nos sale. Venenis resistre & ocularibus medicamentis vtile esse asserũt. Condiũtur aceto & sale virentes adhuc & immaturi piperis nigri racemi,& vsui asseruantur. Arabes & Persæ medici Piper calidum tertio ordine constituũt Sed Empiri,cuiusmodi sunt maxima pars Indicorũ medicorum, frigidum piper faciunt,vt & pleraque alia aromata,quæ excalfaciũt. Oratos autẽ omnes Medicos volo, vt piperis candidi loco (quod calidius est & odoratius) Nigrum nõ pręscribant,nisi candidi sit penuria. Similiter ne lõgum piper candidi,aut nigri loco substituãt,cũ prorsus diuersę sint plantæ,& nigrum cum candido magis conueniat. Garc.

Toto continentis tractu in quo Nata,Carthago,& etiam Nouo regno, magnus est vsus piperis cuiusdam oblongi, quod maiori acrimonia præditum est Orientali, magisq; aromaticum, & iucundiore odore spirat, quam Capsicum, quinetiam præfertur piperi nigro, cum saporis tum suauitatis causa. Altę cuiusdam plantæ fructus est oblongus, crassitie quidem funiculi,ac dimidij pedis longitudine,constans veluti multis granulis,circa pediculum oblongũ,cõtinuo, & coniuncto ordine dispositis, seminis plantaginis modo,quibus ademptis, pediculus nudus conspicitur. Recens viridis est, Sole maturescit, & nigrescit. Calidum est tertio gradu, Nico. Monardis.

Nec prætermittendum est Pipęr ex Indiis nostris missum, quandoquidem non modo in medicum vsum receptum est,sed planta est excellentissima,& toti Hispaniæ notissima. Nam nullus est hortus,in quo non seratur ob fructus pulchritudinem. Vidi aliquando in hac vrbe plantam ad arboris altitudinem excrescẽtem Folio est viridi, ocymo latifolio simili, flore albo,ex

A quo pullulat fructus diuersæ formæ,oblongus, rotundus,Melopeponis forma,aut cerasorũ,sed immaturus viridis est, maturus vero colore rubro gratissimo. Particulatim concisum, & iusculo maceratum, meliorem saporem edulijs conciliat, quam piper vulgare, idemq. eius vsus est in omnibus, in quibus aromata ex Maluccis insulis,& calecutto delata commendantur, in eo solum differens,quod illa multis aureis emũtur hoc sola satione adquiritur. Nam in vna planta colliguntur aromata in totius anni vsum, minore dispendio & maiore commodo. Flatus discutit,vtile pectori,& perfrictionibus calefaciet que & roborat partes internas. Caliditatis & siccitatis in quarto fere gradu particeps. Idem.

B

Piper longum tẽpore Galeni dupliciter adulterari solebat,vt tradit quarto libro de conseruanda bona valetudine ca.5.& 6.qua rõne hoc nostro seculo facile quoque poterit adulterari. Quare animaduersione diligenti opus est. Primo modo adulterabatur Alexãdriæ nescio qua mistione, quæ proxime accedebat ad legitimũ piper,nam & longitudine crassitie plane erant similia,ad saporem vero aciem illi conciliando miscebant aliquid Pyrethri,aut seminis Napi. Alter modus erat, quod pro eo aliud germẽ cuiusdam herbę ex regionibus longinquis allatum formam quidem plane referẽs piperis, sed non saporem eius, vendebant. Ratio dignoscendi hæc erit. Primum gustu diligenter est deprehendendum, an saporem habeat piperis, nam facile internoscitur an acrimonia eius sit a Pyrethro, aut alia herba acris saporis, aut ab ipso pipere, cuius ob continuum vsum in ciborum condimentis sapor omnibus est cognitus. Neq; hac nota contenti, in aquã insuper infundamus. Nam vel primo vel secundo modo adulteratum non vnum integrum diem in ea perdurat, sed statim liquescet, quod in vero pipere non accidit. Præterea pediculi considerentur,nam facile apparet an naturaliter vel artificio aliquo parati adhæreant. Eligatur itaq. pro legitimo integrum,& vegerum,boni odoris et non cariosum. Nam facile solet exedi Piper nigrum, quod ab Actuario vocatur piper commune, debet esse ponderosum,crassius cortice subtili,non minus crispum,plenum,non friabile,nigerrimum, et selectum ab illis granulis marcidis et ieiunis, quæ in illo reperiuntur,quæ apud veteres Brasmie nominabantur,vt Dioscorides tradit. Nostro tẽpore inuenitur quasi perfectum, sine ulla ruga,et facile comparari potest.

C

D

E

F

De fructibus frigidis in primo.

Citria Mala nemine non cognita. Arbor ipsa omnibus anni temporibus pomifera, alijs decidiuis,aliis,subnascẽtibus. Malum oblongum est, rugosum, colore aurum imitans, cum gratia uitate odoratum. Semen habet pyrij. Principem locum obtinent, quæ in lacur Benaci riuis proue-

prouenniunt, quæ vero ex Liguriæ viridarijs, & Adriatici & Aegæi pelagi insulis, alijsq; locis in cibis nõ æquè ac illa, præstant. Seruãtur diutius incorrupta, si hordei vel milij aceruis obruãtur Venenis aduersantur, maximeque semen eorũ. Citrij decoctũ collutione, oris halitum cõmendat, suauitatemque accersit. Ipsa aũt integra vestiarijs cõdita, vestes non modo gratissimo odore perfundũt, sed easẽt a tineis & blattis vindicãt. Cruda cõmansa, nõ facile coctioni obediũt, quin & crassum generant succũ, ob hoc vesci is melle aut sacchari cõditis satius est, quod ventriculum commode calfaciant, ac roborent.* Aduersus atram bilem, & morbos mœstos, quos illa excitat, opitulantur. Semen priuatim scorpionum ictibus & potum, & appositum mirificè medet. acidus eorũ succus flauam reprimit bilem, arcetque pestis contagia. Dioscor. & Matth.

A

Mala cotonea, German. Quittenapffel. Ital. Pomo cotogno. Gall. Pome de coing. Hyspan. Membrillo, anminantur. * stomacho vtilia, vrinam cient, verum cotta mitiora habentur. Prosunt cœliacis, dysentericis purulenta ex tussientibus, cholericis præsertim cruda. Maceratorum liquor commodè in stomachi aut ventris fluxionibus, potui datur. Succus crudorũ assumptus orthopnoicis salutaris est. Decoctio fouẽtur vulua, & sedes, si procidãt. Cotonea, quæ melle conduntur, vrina mouent, mel aũt sibi cõstringentem illorũ vim, & inspissantem adciscit. Quæ cũ melle coquuntur, stomacho atque ori gratiora sunt, sed minus inspissant. Cruda cataplasmatis adijciuntur, ad cohibendũ aluum, aut si stomachus æstuet, aut in vomitiones effundatur, ad mammarũ inflammationes, præduros lienes, & cõdylomata. Fit vinũ e ipsis tusis, expressisque, sed quo perduret, quindecim sextarijs succi vnus mellis adiungitur, alioquin in acore degenerat. Prodest ad omnia, quæ dicta sunt. Fit & oleum ex eis, quod melinũ vocatur, quo vtimur quoties adstringẽti oleo est opus. Eliguntur vera, rotunda, parua & odorata, quæ vero Struthia dicuntur, magna quidem sunt, sed minus vtilia, Dioscor.

C

D

Pyra German. Bijrn. Ital. Peri Gall. Poire. Hispan. le Pere, nominantur, horum multa genera quorum facultates ex saporibus gustu dignoscũtur, cum dulcia natura differunt ab acerbis, acidis, austeris, & ab his, quæ vnũ vel plures præferunt sapores & contra, hæc deinceps ab illis sunt diuersa. * Pyra esu stomacho grata sunt, quin & vim habent exiccandi. Atqui syluestribus magis adstringendi facultas inest, ob id etiã magis præstant contra fluxiones. Galenus, & Matthiolus.

D

Pruna Germ. Pflaumen. Gall Prune. Ital. Susini. Hispan. Ciruele) dulcia * aluum soluunt, bilis feruorem restinguunt, sed stomachum malè habent. Acida stomacho vtilia sunt, & aluum astringunt. Præferuntur Damascena, Vngarica, grandia, & oblonga. Matthiol.

F

De fructibus frigidis in secundo.

Cucurbita, Germ. Rurbiss Gall. vne Courge Ital. Zucca. Hysp. Calabaza, dicit. * Refrigerat & humectat ordine secũdo sitim sedat, phlegmonas refrigerat, febres restinguit. Cruda, trita illitu tumores & abscessus mitigat. Ramenta eius infantibus contra capitis ardorem, quam syriasin vocant in syncipite illinuntur, oculorum inflammationes, podagrasque refrigerant. Succus è ramentis tusis, per se aut cum rosaceo infusus aurium doloribus auxiliatur, adustiones cutis in ardenti febre illitus adiuuat. Totius feruefactæ & expressæ succus, cũ melle exiguo & nitro potus, aluũ leniter resoluit. Vinum in cucurbitam recẽtem excauatam infusum, si mistum sub dio teneatur, potum aluum læuigabit. Amat rigua & aquosa loca. Dioscorides.

B

Cucumis, German. Cucumer. Ital. Cucumero, Gall. Concombro Hispan. Cohombro dicitur, satiuus * aluo & stomacho perquam vtilis habet, refrigerat, qui corruptionem non sentit, vesicæ prodest, olfactu reuocat, quos animus liquerit. Semen modicè vrinam mouet, cum lacte aut passo, vesicæ exulcerationibus subuenit. Illita cum vino folia, morsus canum sanant, & epinyctidas, cum melle. Dioscor.

C

Halla, Germ. Eijchapffel, oder Gallapffel. Gall. Noix de Galle. Ital. Galla. Hispan. Elagalla para tintar, nominatur.) fructus est quercus. Aliqua omphacitis, i. immatura appellat, altera plana, leuis, perforata. Eligitur omphacitis, parua, nodosa, grauis, solida, non perforata, minus vtilis magna, rotũdissima, polita, leuis, laxa, perforata flaua, aut saltẽ rufa. Gallia Narbonensis & Lugdunensis præfert rosmarinas vulgò dictas omnium minimas, graues, solidas, asperas, pciosissimas. * Vtriusque vis, vehementer astringere Tritæ excrescentia in carne, fluxiones gingiuarũ, & vuæ atque oris vlceratione cobibẽt. Nucleus dentiũ cauernis inditus, dolorẽ sedat. Crematæ carbonibus, donec igne flagrẽt, & vino, aut aceto, aut acida muria extinctæ, sanguinẽ supprimũt. Decoctum quibus insidere expedit, efficax est, & cõtra vuluas procidẽtes, fluxionesque. Capillos denigrãt, aceto, aut aqua maceratæ, dysentericis, cœliacisque cũ vino aut aqua tritæ conuenienter illinuntur, aut bibuntur, obsonijs addi debẽt, aut integræ in aqua præcoqui, in qua nõ nihil excoquendũ est, quod his affectibus conferat In summa his vtendum ad astringenda, aut sistẽda, aut siccanda, quæ opus sunt. Dioscor.

D

Aurantiorum malorum tria in Italia obseruantur genera, dulcia, acida, & vinolenta, siue mixta. * Dulcia in omnibus partibus excalfaciunt. Aliorũ vero succus refrigerant, prout maiore seu minore referta sunt aciditate. Quocirca febricantibus ad restinguendam sitim, acida quidem & vinosa, non autem dulcia sunt exhibenda. Cortex amara est, ob id calidior limoniorum cortice censenda. Matthiol.

F

Limonia mala gustu Citrijs & Aurantijs ma-
is acidiora sunt, ob id succo & frigidiora & sic-
ciora esse, argumento duci possit. * Fit ex succo,
sicut & citriorum, serapium ad restinguendum
bilis feruorem nõ inutile. Item & ad pestilentes
febres, & eas, quæ cõtagione non vacant. Aqua
quæ è Limoniorum succo calentis aquæ balneo
& vitreis organis extrahitur, preterquam quod
mulierib. expetitur pro fuco ad faciem expolien
dam, vitiligines vbicũq. sint, & totius corporis
maculas emendat, varos delet, & acaros interi
mit. Serapiis admixta, febrib acutis & contagio
sis mire, succurrit. Epota ventris tineas enecat,
id quod etiã præstat succus recenter expressus,
vaciæ pondere potus. Matth.

Mala Punica (Germ. Granat apffel. Ital. Pomi
granati. Gal. Pome de grade.) in Italia, Hisp. in
hortis, vinetis & viridariis nascuntur. Triplici
distinguuntur specie, alia namq. dulcia, alia aci
da, alia vinosa sunt. Eliguntur cortice seu corio
integro, rufo, duro, & dẽso, grauia, matura, gra
nis intus rubris, uel roseis, succo prægnantibus
vinoso plenissima. * Malum Punice omne boni
succi est, stomacho vtile, perexiguum sufficiens
alimentum. Dulcia stomacho vtiliora habẽtur,
sed aliquãtulum in eo calorem gignũt, inflatio
nes pariunt, vnde in febri abdicantur. Acida ad
stringũt, æstuanti stomacho auxiliantur, & mul
to magis cõtrahunt, ac vrinam cient, ora, gingi
uasq lædũt. Vinosa vero mediam sortiuntur na
turam. Nuclei acinorum acidi punici in sole sic
cati, & obsoniis inspersi, concoctiue, fluentem
aluum, stomachumque sistunt, cęlesti aqua ma
descunt, bibunturq cõmode sanguinem excreã
tib. ad defessus dysentericorum, fęminarumq.
fluxiones vuluæ laborantiũ vtiles sunt. Expres
sus nucleorum succus coquitur cum melle, ad
oris, virilitatis, & sedis vlcera, nomas, reduuias,
& ea quę in corpore extuberant, aurium dolo
res, & nariũ vitia, præsertim acidorũ. Huius flo
res cytini vocantur, qui astringunt, siccant, co
hibent, sanguinolenta glutinant, quas punicum
præstant vtilitates, humida gingiuarum vitia,
mobilesq. dentes decocto colluuntur, herniam
prolapsu intestini erumpentem, cataplasmate
repellunt. Memoriæ tradunt, qui tres quam mi
nimos cytinos deuorauerit, nullam in eo anno
lippitudinem passurum. Eliquatur hypocistidis
exemplo. Mali corium asperum est mali punici
putamen, quod aliqui Sidion appellant. Id spis
sandi vim habet, & quos cytini prębet vsus. De
coctum radicis potu latas ventris tineas expel
lit, & easdem euocat. Balaustium syluestris puni
cæ flos est, de quo supra suo loco. Dioscor.

Peponis * caro in cibis, vrinam cit, inflamma
tiones oculorum illita sedat. Ramenta eius cõ
tra adustionem infantium, quam syriasin vocãt
sycipiti imponuntur, fronti admota oculorum
fluxiones auertunt. Succus cum semine adiecta
farina, siccatus in sole cogitur in smegmata, quę
quo faciem repurgant, & nitorem afferunt. Ra

A dix sicca, & ex hydromelite pota, drachmæ pon
dere, vomitionem mouet. Si quisquam modera
te secũdum cęnam vomere cupiat, geminis obo
lis sit cõtentus. Sanat quoque illita cum melle,
vlcera concreta in modũ faui, quæ ceria vocãt.
Easdem quoque vires obtinent Melones. Diosc.

Persicorum plurimæ reperiũtur species. nam
quædam rubent, alia aureo colore fulgent, alia
virescunt, alia cãdida sunt, alia sanguinea, alia
duracina, alia cotonea vocantur. Ad hæc quæ
dam habentur dulcia, quædam acida, quædam
vinosa, quædam amariuscula, & quędam etiam
B austera. Prima laus in cibis duracinis, sic ex re
dictis, quod caro tam pertinaciter hæreat ossi,
vt nullo pacto ab eo auelli queat. Præcipua au
tem in hoc genere illis laus, quæ ab aurei colo
ris nitore, odoreq. perquam iucundo cotonea
cognominant. Secundas sibi vendicant partes,
quæ cortice detracto sanguineum succum fun
dunt, non propterea modo, quod sint gustu reli
quis suauiara, sed etiam, quia magnitudine &
C colore, sunt speciosa. Proxima sunt, nec prædi
cto generi fortasse cedunt, quæ a nucis similitu
dine Nucipersica cognominantur. hæc enim
cum colore & sapore non refragentur persicis
cotoneis, tum etiam non ingrata dentibus duri
tie, gustum mira afficiunt voluptate. Sunt pręte
rea Armeniaca, quæ à Latinis præcocia dicun
tur, minora prędictis. * Persica poma matura
tam stomacho, quam uentri vtilia sunt acerba
aluũ e siccis alui, stomachiq. fluxiones sistit. Ar
meniaca stomacho sunt vtiliora. Matthi & Dio
scorides.

D

De fructibus frigidis in tertio.

Mala Aurea caules habent rotundos, bicubi
tales, aut ampliores, multis alis ramosos, succi
plenos, facile collabentes. foliis luxuriant mali
tis, multipliciter dissectis, agrimoniæ fere folio
rum modo, singularibus eorum incisis. flosculi
lutei sub foliis prodeunt, excipiunt hos fructus
rotundi, profundis crenis striati, mediocris ma
li magnitudine, per maturitatem aut pulchre
E rubentes, aut auri luteo relucẽtes colore, in qui
bus copiosa humens medulla succi instar, qua
semen conditur. Tota herba grauem fœtidum
que odorem spirat, e viridi colore inalbicat, &
aliquantulum hirsuta est. Seritur subinde in
hortis. Eodem quo sata est anno fructum, &
quidem Autumno perficit. Nostra ætas Aurea
F mala appellat, Itali Pomi doro. Germani Gol
dt apffel. Gall. Pomme damours, id est, amoris
poma. Alia sunt aurea mala, de quibus fabu
lantur. Poetæ, hortorum filiarum Hesperi, qui
bus custos adhibitus fuit Draco, quem ab Her
cule interfectum ferunt. Facultate autem hęc
mala aurea cum vniuersa ipsa herba refrige
rant, aliquanto tamẽ minus, quã Mandragoras.
Poma a nonnullis cum pipere, sale, & oleo præ
parata ac cocta eduntur. Præbent autẽ corpori
alimentu

alimẽti quidem perquam exiguū, & hoc ipsum prauum ac vitiosum. Dodon.

Mala Insana appellata humilis producit herba,& cauliculiculus breuis est,pauci ramuli,sed lata sunt folia,maiora,crassiora,candidioraque quam Solani,ambitu nonnihil sinuata, ad Xanthii nonnihil accedentia. flosculi albicante,aut purpurascente colore speciosi, stellæ modo radiati,luteis in medio staminibus,fructus calyci inhærens a mediocris longitudinis pediculo dependet,subinde oblongus gallinacei oui forma & magnitudine,quandoque mali instar rotundus,nunquam candidus, sæpius purpurascens. Annua & hæc stirps,Sata Vere, Autumno frugifera est. Peregrina quoq Germaniȩ ac Galliȩ Sed in Aegypto passim in arenosis campis vel sponte gignitur, fructus adferens duplo aut triplo maiores,quam in Gallia,aut Germania, vt quidem Petrus Bellionius in singulariũ suorum libro vndecimo scriptum reliquit. Iudicauit idem Theophrasti Malinathallã esse. Apud insubres Melongena,ab Hetruscis vero Petranciani,vt quidem ait Matthiol. dicuntur. alii Malanzan vocant, Latine Mala insana,Germani Melanzan, Dollapffel. Galli Pommes damours, & Verangenes. posterior appellatio Hispanis & Belgis innotuit. De malinathalla autem sic Theophrastus,locis arenosis,in Aegypto,haud procul a fluuio nascitur terrenum, quod μαλιναθάλλην appellant,figura rotundum, magnitudine mespili, sine nucleo,folia, vt Cypeiros mittit hæc,radicem nempe loti Corsium appellatam & Malinathallam, incolæ legentes in Bρύτῳ hordeaceo coquunt, dulcia admodum reddunt,hisq. pro bellariis vtuntur. Quę sane verba, Mala insana,haudquaquã Malinãthallã sed differentem omnino esse stirpem ostendũt. Malum etenim ipsum Mespilum magnitudine excedit, folia autem herbæ non sunt Cypeiri. Cæterum mala insana apud Aegyptios, teste Bellonio,cocta sub cineribus, vel in aqua, aut etiam fricta singulis fere diebus & mensis inferuntur,& editur. Hermolaus Barbarus ex oleo, sale & pipere fungorum modo coqui, & mandi refert. Qualiscunq. autem tandem vel cocta, vel præparata modo esitentur,mali sunt succi, & nullum aut omnino exiguum præbent alimentum, Dodon.

De fructibus refrigerantibus in quarto.

Stramoniæ caulis cubito non raro altior,digitũ crassus,i paucul os ramulos diuiditur, folia eius lata,sinuata & acuminata,maiora longioraque quam Solani,aut Malorũ insanorũ. flos ex oblongo denticulato calyce exit,magnus,cãdidus, calathi effigie, conuoluuli maioris floris æmulus,sed tamen omnino maior ac amplior,& per oras angulosus, staminibusq aliquot albidis in medio. fructus succedit singulis rotundus, breuibus,crassis,non tamen acutis spinis asper,magnitudine fere nucis regię. putamine suo nõdũ matura,aut maior,in quibus semina,& magnitudine,& forma Mãdragoræ. Odor herbæ caput nonnihil aggrauat, floris gratia Lilio accedit, sed tñ est soporiferus. Rara & peregrina stirpe est. Vere seritur,si feruens serenaq. æstas fuerit, fructus Autũno in Belgio Germaniaq. perficit, secus non facile. Stramoniam nuncupant,& Pomum siue Malũ spinosum, nonnulli Coronã regiã,alii Melospinum,Grȩci nñi tẽporis παρακοιμώμενον,aut potius ζαρνοκόκκαλον, quasi nucẽ grauãtem,& torporem ac molestiorẽ somnũ inducentẽ,Itali hinc,vt quidẽ apparet, Paracoculi. Ger. Stechapffel,vocãt. Belgæ Doren appel. Gal. Põme de Peru,Valerio Cordo hyoscyamus Peruuianus,Matth. vero atq aliis Nux Methel Arabũ esse videtur. Nucẽ aũt Methel Serapio c. 375 fructũ esse scribit similẽ Nuci vomicę, cuius semẽ sit veluti Mandragoræ, cortex asper,sapore gratus,ac virtuosus, qualitas quarto ordine frigida. Aloysius Anguillara Stramoniam Hippomanes illud Theocriti esse suspicatur, quo in Pharmaceutria equos in furorem refert. Crateuas siquidẽ,quẽ eius citat interpres, Hippomanis plantam fructũ habere scribit,vt cucumeris syluestris spinosum. Facultate aũt Stramonia soporifera ac narcotica,frigida etiam quarto ordine,Mandragora non inferior. Dodo.

De fructibus humidis in primo.

Humidi in primo sunt caro citri,Ziziphæ,&c. de quibus vide sup. suo loco.

De fructibus humidis in secundo.

Humidi in secũdo ordine sunt Cucurbita, Melones,pepones,persica,pruna Damascena, vua matura,&c. de quib. vide sup. suo loco.

De fructibus siccis in primo.

Sicci in primo sunt Baccę iuniperi,&c. de quib. vide sup. suo loco.

De fructibus siccis in secundo.

Balanus Myrepsica,glans vnguentaria, Arabes Ben appellant,auellanæ magnitudinis, alba,& triangularis,laudatur ampla, vetus, cortice læui,tenui,pleno,medulla læui,pingui,parua,vero ex albo nigricans,vetus,plena, medulla alba,leui,pingui,est innocẽtior,*Ex hac oleũ parari solet,quod Balaninũ appellatur, aperit, mollit, & digerit. Colon.

Sicci quoq. in secundo recessu sunt Capparis, Cotonea,Nux Cupressi,Nux Moschata, Pyra, Pistacia,&c de quib. vide sup. suo loco.

De fructibus siccis in tertio.

Sicci in tertio gradu sunt Caryophylli, Carpobalsamum, Galla, &c. de quibus vide supra suo loco.

De fructibus calefacientibus caput.

Cubebæ, quarum in officinis vsus sunt fructus piperi similes,ex Orientali plaga,nobis peregrini allatæ Appellatur hic fructus ab Arabi, Medicis Cubebe,& Quabeb,a vulgo Quabebechini,i Iaoa,vbi frequẽs nascit Cuniue, a reliq,

 Indis

Indis preterquam in Malayo, Cubabchini. Nō est autem sortitus hanc appellationem, quod in China nascatur, quādoquidem ex Cūda, a Iaoa, vbi plurimus est, in Chinam perferatur, sed quoniam Chinenses, qui Oceanum Indicum nauigabant, hūc fructum, quem in iam enumeratis insulis emerant, cum aliis mercibus in alios maris Indici portus, & emporia deferebant. Cæterum similis est hæc planta Malo vulgari, minor tamen, foliis piperis sed angustioribus, per arbores hæderæ modo repit, aut, vt verius dicam, piperis modo, non est Myrti effigie, aut foliis simi lib. Myrto. Fructus racematim cohæret, nō quidem vt in vua coniunctim, sed singulis granis ex suis pediculis dependentib. Flos est odoratus Syluestris est hæc planta, & sponte nascens, non domestica, neq. multorum generū, vti falsò monachi commentatores in Mesuem putarūt. Tāta autem in æstimatione est fructus hic etiam vbi nascitur, vt eum incolæ decoquant, anteq̃ afferri sinant, metuentes ne alibi satus, enascatur. Hinc fieri puto, vt corruptioni magis sit obnoxius, cum hic, tum in Europa. Hæc ſn Lusitanis fide dignis accepi, qui longo tempore in Insula Iaoa habitauerunt. Porro eliguntur corpulentæ, plenæ, graues, acres, minus tamen quam piper, subamaræ, admodum aromaticæ, subdulces, annis decem seruatur. Non sunt autem Cubebæ Arabū, neq earum loco in Arabum præscriptionib. vsurpari debent, sed canella, arbitratur enim Serapio, esse carpesium, ex Galeni sententia eas facultates cubebis triens, quas Galenus carpesio tribuit, corticem cinnamomo similem esse asserens, immo cinnamomi loco carpesium maiore quantitate substitui voluit. *Cæterum excalefaciunt cubebæ initio ordinis tertij, siccant vero in fine eius. Quamobrem languentem ex pituita ventriculum, vel etiam ex flatu roborant; pectus a lentis, crassisq. humoribus expurgant. Lienem iuuant, flatus discutiūt, & frigidis vlceri affectibus auxiliantur. Diu cum mastiche mensæ, pituitam a capite trahūt, & cerebrū roborant. Apud Indos præterea magnus, earum in vino maceratarū est vsus ad excitādā venerem, tum etiam in Iaoa ad calefaciendum ventriculum. Gar. Medici Flor. & Matth.

Calefaciunt quoque caput, Anacardia, nux moschata, &c. de quib. vide sup. suo loco.

De fructibus calefacientib thoracem.

Auellanæ Germ. Haselnuss. Ital. Nocciuola, Nosella Gall. Noisette, Aueline, Noix de daye. Hisp. El auelana, sunt aut syluestres, aut domesticæ. Ex domesticis aliæ oblongæ, aliç rotundæ sunt, veruntā oblongas & præstantiores, & gustur gratiores esse constat. & illę prȩsertim quæ putamine vehementer rubent, & tractu minime sunt contumaces.* Auellanæ plus habent essentiæ terrestris, ac frigidę, quam iuglādes, quin & plus præbent alimenti, minus tamen amygdalis alunt, cibis in ventriculo supernatāt, largius esitatæ caput tentauit, innocentiores tamen viri-

A des, quam aridæ. Ipsæ tamen aridæ tritæ, & in aqua mulsa potæ, tussi veteri medentur, tostę, & cum exiguo piperis potæ, destillationem concoquunt. Crematarum cinis eum axungia, aut adipe vrsi perunctus, alopeciis capillū reddit. Aiūt nōnulli, vsta earū putamina, & in cineris speciē redacta, cum oleo, eæsiorum oculorum pupillas infantibus denigrare, persuso sincipite. Matth. Diosco. & Galen.

Amydalæ amaræ, Ger. Bittermandel, probātur flauissimæ, plenæ, integræ, durę & siccę. Calida in primo, & sicca in secundo, magis absterB gūt, quam dulcia, meatusq. viscerum expurgant aperiuntq humores extenuant, crassos lentosq; ex pectore & pulmone mire educunt, coli & renum dolores ex similibus creatos persanant.

Zibibæ sunt vuæ passæ grandiores, quæ ex Damasco, Cypro & Creta apportantur.* Eiusdem facultatis sunt cum minorib vuis passis dulcib.

Calefaciunt quoq; thoracem Carycæ, Ficus, nux pinea, palmulæ seu Dactyli, Vuæ recentes, &c. de quib. vide sup. suo loco.

C *De fructibus calefacientibus cor.*

Nuces Indicæ myropoliis omnib vulgatissimę fructus sunt arboris cuiusdā, palmæ effigie, prægrandes, magnorum melonum instar, ab arbore dependentes, namq; magna inuolucrorum mole obteguntur. Cortex iis extimus colore cētiat in atrum rufescente, subdurus, tenax, callosusq. intus vero villosa materie compactus, quę in capillamenta manibus exterius fatiscit. Subtus est putamen triquetrum, villosum, barbatumq cornu instar prædurū, eiusdem fere coloris nucleD um continens, oui anserini magnitudine, intus cauum, substantia illi pinguis, crassitudine lentditali, duriuscula, tenax, callosaq. albicans, sapore dulcidi, butyrum referens, tenui, se[...] a pere obtecta cortice, putaminis colore. Probantur recentes, eæq. præsertim in quarum cor cauitate liquor quidam dulcis includitur, siquidem hoc argumento recentiores facile cognoscuntur.* Excalefaciunt secūdo excessu, humectant vero primo. In cibis sumptæ, etsi no[...] ium admodum lauE cum non gignant, ventriculo tamen [...] ferunt, semen augent, & venerem excitant. Nux Indica lętiore sagina corpora reficit. Ideo [...] gosas mulieres mirum in modum impinguat & ad crassitiem reducit. Matth.

Calefaciunt quoq cor Mala citria, nux moscata, &c. de quib. vide sup. suo loco.

De fructibus calefacientib. stomachum.

Stomachum calefaciunt Amygdalæ dulces, Ben, seu Balanus Myrepsica, Caryophylli, Nux F moschata, Pineæ, &c. de quib. vide sup. suo loco.

De fructibus renes & vesicam calefacientibus.

Renes & vesicā calefaciunt amygdalæ amaræ, Baccæ iuniperi, Cubebæ, Nuclei pini, Vua passa, &c. de quib vide sup. suo loco.

De fructibus calefacientibus uterum.

Lauri baccæ mense Decembri colliguntur. Magis quam folia calefaciunt.

Vterum calefaciunt baccæ iuniperi, Iuglás, Nux moschata, &c. de quib. vide sup. suo loco.

De fructibus refrigerantib. thoracē & cor.

Thoracem refrigerant iuiubæ siue Ziziphæ, Sebesten seu Myxa, siue Myxaria, de quib. singulis vide sup. suo loco.

Cor refrigerant Cotonea, Mala aurantia, Pyra, &c. de quib. vide sup. suo loco.

De fructibus refrigerantib. stomachum.

Cerasa (Germ. kerschen. Gal. Cerise. Ital. Ciriegie. Hisp. Cereze dicuntur) dulcia magis quæ in intestinis sunt, subducūt, sed minus vtilia stomacho sunt. Contra austera. Quæcunq. vero acida sunt, ea pituitosis, excrementosisq. stomachis conueniunt, siquidem austeris magis desiccāt, & nonnihil ēt incidunt. Iunio a Iulio potissimū mensibus fructib. maturitatē consequitur. Gal. Mala * acerba astringunt, matura vero longe secus Melimele, siue dulcia ventrem emolliunt, & ab eo animalia expellunt, stomacho negotiū exhibent, æstuationem faciunt. Epirotica mala, quæ Latine orbiculata dicuntur, stomacho vtilia, sistunt aluum, vrinas euocant, malis tamē cotoneis inualidiora. Syluestria mala similia sunt vernis, & astringunt. Verna bilem gignunt, neruos omnes, lædunt, inflationes pariunt. Diosc. Mespilus, quæ a nonnullis aronia vocatur, spinosa arbor est, folio pyracanthæ, siue oxyacanthę. Fert pomū suaue, quod Germ. Mespel. Gal. Mesle, Messle. Ital. Nesphlo. Hispan. Nespero dicūt, exiguo malo non dissimile, trib. intus ossiculis, qua ex causa id nonnulli tricoccon appellauere. Tarde maturescit,* esu adstringit, stomacho gratum est, aluumq. supprimit. Dioscor.

Oliuis muria asseruatis vtūtur in cibis. Laudatissimę ex Hispania apportātur. * Astringūt & refrigerant. Ribes fruticola est, folio paruo, vitigineo, perinde ac albæ populo. Ramuli sunt ei [illegible] ac flexibiles, e quibus fructus, Ger. Sanct Iohans trūbel, paruarum vuarū modo, racematim dependent rotundis, simulq. cohærentibus acinis magnitudine piperis, qui maturitatem adepti, maxime rubent sapore subacido admixto etiam dulci. Vulgaris est planta, in hortisq frequens.* Febribus acutis opitulatur, æstuantem ventriculum refrigerat, sitim restingui, nauseā & vomitiones sistit, cibi appetentiam incitat, cęliacos & lientericos iuuat, & biliosis defluxionib. vexatos, sanguinis feruorē demulcet, bilis acrimoniā retundit, impetumq domat Matth.

Cornus arbor vulgaris est notitiæ. * Fructus Ger. Thierlin oder Ner en Kirsen. Ita. Cornola. Gal. Le fruit di vn Cornoillet cornoille. Hisp. Laceriza syluestris, in cibo adstringit, profluuio aluiq. dysenteriæ salutares, siue in edulio, siue in defruto exhibeantur. Dioscor.

Sorba Germ. Sperling, Sperbierlin, Sorbdpffel. Gal. Vn Cormier. Ital. Sorbo, Hisp. Vne Corme, A fructus sunt vulgatissimi, nullisq. non cogniti. * Eandem astringendi naturam pręstant quam mespila, sed imbecilliore effectu. Vtraq. tamē in medico vsu magis, quā in cibis expetūtur. Gal.

Refrigerant quoq. ventriculum Cotonea, citrulli, cucumeres, cucurbita, Limones, Melones mala aurantia, Punica, Pyra, &c. de quibus singulis vide sup.

De fructibus refrigerantib. hepar.

B Berberis, Germ. Saurich, Erbsel. Gal. Espine vinette, eu du Berberis, fructus est fruticis, acinis oblongis, racemo pendulis, qui maturitate maxime rubent, punicæ mali acinis haudquaquā absimiles, quaquam figura longiores, gustu acido, & subaustero, paruis recōditis intus nucleis. Nascitur in syluis, fruteis, campestribus, montanis, siccis & aquosis locis. Septembri atq. octobr mensib. colligitur.* Sitim restinguit, sed biliosas, pestilentesq. exhalationes supprimit. Datur C vtiliter cęliacis, cibum reijcientibus & dysentericis, & vbi bilis a iecinore in ventriculum regurgitans cholericos excitauerit affectus, mensium profluuia cohibet. tineas ventris enecat, prodest cruentis excreationibus, firmat commotos dentes, si eo sæpius foueantur, ginngiuas roborat, &c. Matth.

Hepar quoq: refrigerant cucurbita, cumis, &c. de quibus vide sup. suo loco.

De fructibus refrigerantibus renes & D vterum:

Fraga, Germ. Erdtbeer. Gall. Fraises vocātur, fructus sunt nemini non cogniti,* Aestate in cibis arrident, biliosis, ęstuantibusq. ventriculis prosunt, siticulosisq. sitim sedant. Vinum quod ex ijs elicitur, vlcusculis quæ in facie a caliditate proueniūt, mirifice medetur, itemq. varos, & oculorum nubeculas, calidasq defluxiones impositū tollit In syluis, dumetis, & in opacis mōtibus, ac secus vias sponte & in hortis nascuntur Aestatis initia colliguntur. Matth.

E Vterum refrigerant cucumeres, cucurbita, &c. de quibus vide sup. suo loco.

De fructibus astringentibus.

Myrti baccæ probantur recentes, plenæ, succulentæ, odoratæ, grandes, & bene nutritæ. * Restringendi vim habent.

Astringunt quoque Berberis, Castanea, Cornus, Cotonea, Galla, glans, Mespila, Mala punica, nux moscata, Oliuę, Omphacium, Palmulę, Pyra, Persica, &c. de quib. singulis vide supra F suo loco.

De fructibus discutientibus.

Discutiunt Cappares, piper, &c. de quib. singulis vide sup. suo loco.

De fructibus extenuantibus.

Extenuant Amygdalæ dulces, Baccæ iuniperi, de quib. sup. suo loco.

De fructibus glutinantibus.

Glutinant Glans, Palmulæ, &c. de quibus

bus singulis vide sup. suo loco.

De fructibus flatus discutientibus.

Flatus discutiunt Baccæ lauri, baccę iuniperi, Nux moschata, piper, &c. de quibus supra suo loco.

De fructibus semen generantibus.

Semen generant Ficus, Nux pinea, nux Indica Pistacia. &c. de quibus vide sup. suo loco.

De fructibus vrinam cientibus.

Haliacacabū, seu vesicaria, Ger. Lude ihütlin, LudenKirsen, Schlutte, Boberellen, Rot Rackt schatten. Gall. Baguenaudes dicitur, solani species est, foliis hortensi solano similib. verū latiorib. cuius caules, postea quam adoleuerūt, prona terram spectant, folliculis orbiculatis, vesicu lis similibus, in quibus semen continet fuluum, rotundum, læue, acinorum vuæ figura, quo coronarii vtuntur, corollis intexentes. In Vineis copiosissime prouenit. Vesicas suas in fine Augusti, & inter initia Septembris mensis colore primum viridi, mox paulatim rubescente profert. * Vim vtumq. hortensis solani habet, verum cibis nequaquā expetitur. Regium morbum purgat semine poto, & vrinam pellit. Matthiol.

De fructibus menses mouentibus.

Nuclei persicorum, Germ pferſichkernen, incidunt, extenuant, resoluunt, & digerunt, * vnde viscerum obstructiones aperiunt, renes affectos iuuant, hęmorrhoidum dolores sedant, tum in cibo, tum potu ex vino assumpti. Ander,

Menses quoquo mouent Baccæ hederæ, Cappares, Piper, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De fructibus menses sistentibus.

Menses sistūt Berberis, vua passa cū nucleis, &c. de quibus suo loco.

De fructibus venenis resistentibus.

Venenis resistūt Baccę iuniperi, Iuglans, mala citria, piper, &c. de quib. sup. suo loco.

De fructibus dolorem mitigantibus.

Dolorem mitigant Baccæ iuniperi, Baccæ hederæ, Ficus, Iuglans, piper, &c. de quibus supra suo loco.

De fructibus purgantibus bilem flauam.

Cassia Arabum, est cassia illa nigra solutiua, vulgo notissima. Vulgariter dicitur Arabibus Hiarxamber, tametsi Auic. Chiarsamdar corrupto nomine vocet, in Malauar Comdaca, in canara, cuius prouincia est Goa, Bauasimga, in Decan, & a Bramenis Bauasimgua, in Guzarate, & a Mauritanis regnum Decan incolentibus Gramalla, arbor ipsa in Canara Bahoo. Est aūt hæc arbor Pyri magnitudine, foliis mali Persicæ, angustioribus tamen aliquantum, & virescentib. floribus, Genistæ perquam similibus, luteis, Caryophyllum odore æmulantibus, quibus decidentibus, exiliunt oblongæ siliquæ virentes ad modum ante maturitatem, non autem rubentes,

A vt scripsit Lacuna, quæ per maturitatem nigrescunt, longitudine interdum quinque palmorum, nunquam vero infra binos palmos. Nascitur per vniuersas has prouincias, præstantissima tamen, & durabillior locis ad Septentrionē magis vergentibus, vt in Cambaya. Inuenitur & in Cayro, & in Malaca. & in Sion, totoq. eo tractu. Nascitur & apud Lusitanos tanta copia, vt vnius Candil, hoc est, quingētarum & viginti duarum librarum precium non excedat decem regales castellanos, qui constituūt aureum Indicum Pardoan nuncupatum. Eligatur Alexandrina, amplis siliquis, grauis, plenior, quę cōcussa, clausis intus granis non strepat, cortice leui, & purpurascente, pulpa intus pingui, splendente, succulenta, non situlenta, nec putri, sapore prunorum delicato Vtendi tantum tempore extrahenda, nam extra cannas prompte corrūpitur, & in vasis seruata peior euadit. In Græcorum medicamentis, si cassia præscribatur, eius loco canella sumenda est, tum etiam in Arabū scriptis, vbi Græcorum remedia recensent, & in etiam medicamentis, quę corpus non soluunt. Sin autem remedia ab Arabibus descripta sint, aut in eum vsum præscripta, vt corpus purgent cassia nigra vti debemus, Datur omni ætati, imbecillioribus quidē drachmæ duæ vel quatuor robustiorib. autem & adultis vncia, vel sescuncia, vel drachmæ decem, cum sacchari momento, mane, vel ante cęnam. Calido frigido ręperata est, nisi quod paulo est calidior, humida primo gradu, * clementer & innoxie a ventriculo bilem & pituitam purgat leniendo, febrib. inde ortis confert, sanguinem hac ratione puriorē reddit, ac eius sanguinis, & bilis flauæ acrimoniā frangit, resoluit thoracis & pulmonis & asperæ arterię phlegmonas, easq; partes lenit ipsa morsus expers, itum sed præsertim sumpta cum succo intybi, vel cichorii, vel solani arte depurato. Intemperiē deniq; renū calida mitigat, cum diureticis sumpta, & glycyrrhizæ decocto ob idq; calculum in his gigni prohibet Quod si viscera fuerint sicciora, cassiæ lubricitas augenda est oleo amygdalarum dulcium, si debilia & lubrica sint, minuenda mirobalanis, vel rhabarbaro, vel aqua cum mastice cocta, vel spica addita, si ad vias vrinarias ferri eā volumus, vrtica misceatur. Qm̄ vero tardius & imbecillius purgat, acre aliquid, quale thymum, hyssopū, actionē eius intendens misceatur, aut potius aliquid medicamentorum valenter purgantium, efficaciusq purgat hæc, si ex sero lactis propinetur. Garcias, Mesues, & Medici Florent.

Myrobalani Arabum fructus quidam prunis similes, callo corporis compactili, osse intus lignoso, differunt a balauo Myrepsica, hoc est, nuce vnguentaria Dioscoridis, quam vulgus. Ben appellat. Quinque generibus distinguuntur, videlicet in citrinas seu flauas, Chebula, Indas, Emblicas, & belliricas. Citrinæ laudantur multum flauæ, in viride inclinantes, densæ, graues, gummo

gummosæ, cortice crasso os paruum cōplectente. Dosis in substantia est à drachmis duabus, vsque ad drachmas quinque: in infusione à drachmis quinq; vsque ad viginti; Sunt frigidæ in primo, siccæ verò in secundo. *Purgant ventriculum bile, ab eaq; tertianam, & reliquas febres biliosas, & ardorem extinguunt, calidis & biliosis naturis salubres. Cauendus tamen earum vsus in viscerum obstructionibus est. Siquidē harum decoctum valenter obstruit. Assæ item ipsę minus purgant, potentius constipant, & astringūt, & his magis vstæ. Harū quoq; tritarum puluis, quò tenuior, eò vehementius astringit. Quapropter maceratione seu infusione harum (ex sero caprino) nobis est vtendum, præsertim cum solam euacuationem expetimus. *Mesues.*

Myrobalana Auic. vocat Delegi, sic etiam Serapio, tametsi librariorū vitio Halilig corruptè legatur. Oēs. n. Medici Arabes mihi affirmarūt oia myrobalana Delegi vocari. Peculiariter verò flaua Azfar, Indica siue nigra Asuat, quebula quebulgi, bellirica beleregi, & emblica embelgi sub quo noie haudquaquā nota fuere hęc posterioribus Auicennę, & Mesuæ, sed sub nomine Seni, vt patet ex Serapione, qui Seni tenuissimo cortice prędita esse scribit, quæ nota emblicis conuenit. Sūt igitur in vniuersum quinque eorū genera, quorū nomina magna ex parte mutuati sumus. Nā qđ genus quoddā Serapio Damascenū appellat, melancholicis morbis perutile, id facit non q̃ in Damasco proueniat hic fructus, sed q̃ hinc ex India Myrobalana Inda eò deferrētur. Falluntur aūt tā ij, qui omnia Myrobalanorum genera in eadē arbore nasci putant, q̃ qui flaua & quebula tantum. Nā quinque sunt diuersa arborum genera, &, quod magis mireris, in regionibus sexaginta aut centum leucis inter se distātibus nascuntur. Proueniunt enim nonnulla in Goa, & Batecala, alia in Malauar, & Daltul. In toto regno Cambayæ quatuor eorum genera inueniūtur. Chebula vero in Bisnager, Decā, Guzarata, & Bēgala. Cæterum quæ in Lusitaniam sicca deportātur, magna ex parte sumpta sunt in regione, quæ est inter Dabul, & Cambaya. Nā experientia compertum habemus, eos fructus, quos regio Septentrioni vicinior producit, minus putredini obnoxios esse. Inuenio autē apud eos tria Myrobalanorū genera, quorum vsus est in purgationibus leuibus, & sine molestia, hæc vocant tria genera, horū primum genus, quod rotundum est, & bilem purgat, indigenæ Arare Medici Antiqui vocāt, nobis sunt flaua, alterū genus incolis Rezanuale dictū, nostra sunt Indica, siue nigra tertiū genus Gotim incolis nuncupatum, rotundum, nobis bellerica sunt. Chebula vero nostra, quæ pituitam purgant, illis Aretca appellantur. Hęc sunt quatuor Myrobalanorū genera, quæ illis sunt in vsu medico. Nam quinto genere, Anuale ijs nuncupato, nobis verò emblica dicto (tametsi apud eos reperiatur) non vtuntur, nisi densandis corijs, & Rhois coriariorum loco, & attramento cōficiendo. Sunt tamen etiam nonnulli, qui ijs viridibus vescuntur excitandæ appetentiæ causa. Porro Arare rotūdum est, & Sorbi folie profert. Anuale folijs est minutim incisis Palmæ magnitudine. Rezanuale octogenū est, & folia Salici similia habet. Guti folijs est Lauri, sed pallidioribus, & subcinericijs. Aretca magna sunt, & rotunda oblongiora tamē, dum ad perfectam maturitatem perueneerunt, & angulosa folia eius Persicis similia. Sunt autem singulæ arbores Pruni magnitudine, omnesq; syluestres, & sponte nascētes, non domesticæ. Cum aūt gustu sint astringente & acido, Sorborū immaturorū modo, ex frigidorum & siccātium classe esse dixerim. ¶Præparationis modus apud Indos non iuualuit, vt pote qui ijs nō vtātur purgationis, sed astrictionis dūtaxat gratia. Nam si purgare velint, eorum decocto vtuntur & maiore dosi quā nos in Europa. Solent aūt ijs saccharo conditis vti magno cum successu, nec quisquam Medicorū vsu illorum, famam vnquā est periclitatus. Chepulorū autē maior est gloria cōdiuntur hæc in Aisnager, Bengala, & Cambaya, flaua & Indica, in Batecala & Bēgala. Iubeo ergo ex his immaturis stillatitiū liquorē organis elici, quē post sumptā aliquā cōseruā adstringentē propino, & syrupis admisceo, si quando opus est. Flaua & Bellirica præscribere soleo initio mensæ, ijs qui aut alui profluuuio, aut stomachi relaxatione laborāt, talibus. n. conuenit huiusmodi cib. propter adstrictionem cum parua aciditate coniunctam. Præterea immaturorum Myrobalanorum succū, in alui proflujs apprime efficacē esse expertus sum. *Garcias ab Horto.*

Pruna (Germ. pflaumen. Ital. Susini Gall. Prune. Hisp. Ceruele) dulcia, quæ hodie Vngarica vocant, conseruantur per annum. * Modice elixa, eorumque iuscula vnius librę cum saccharo bibita, ventrem laxant. *Mesues.*

Sebesten, seu myxa, sunt fructus arbusti, cuius fructus auellanæ nucis, quam ponticam vocant, magnitudinem in racemo dulcis, dū maturescit potissimū pallescēs, candido lentore plenus, cum interiore nucleo quasi oliuæ siccatur, quo priuatim vtimur in medicina. * Conseruantur per annum. Febrientiū ventrē laxant, sitim sedant, linguæ ariditatem & scabritiem tollunt pectoris vitia adimunt, humida in primo. Dantur in decoctione laxāte P. xx. in alterante p. ij. vel p iij. pulpa vero dat ab ℥. j. ad ℥. j. ß. *Mesues.*

Tamarindi dactyli sunt acidi, fructus palmæ syluestris Indicæ. Eius folia ad hyperici folia multum accedere conspecta sunt, etiamsi à quibusdā salicis folia illi tribuātur. Fructus, cuius hodie vsus, notus est. Probātus colore à nigro in rufum languescēte, tener, multis villis intertexti, recentes, pingues, non retorridi, ex dulcib. acidi, & vinoso sapore. Adulterantur prunorū carne, sed in his nigredo est obscura. humentiores sunt, & prunorum odor & sapor illis inest. Seruantur in fictile vitratū coacti, loco frigido & sicco

ſicco, per annos tres. Potio eorũ eſt ab ℥.ij. vſq; ad ℥.v. Eſt medicamentum excellens atq; innocens, frigidum ſiccum ordine ſecũdo. Ob id humorũ acrimoniam reprimit, bilé purgat, eiuſq; & ſanguinis feruorem furoremq; compeſcit, febres acutas lenitione egentes, & regium morbũ ſanat, ſitim ac omnem vẽtriculi hepatiſq; ardoré extinguit, vomitũ ſiſtit. Meſues & Medici Flo.

Vuæ paſſæ acinis exemptis, è vino aut aqua lotæ, vnciæ vnius, vel alterius inſtar, ventrem laxant. Ander.

De fructibus purgantibus bilem atram.

Myrobolani Indæ optimæ ſunt nigræ, magnæ, carne denſa, graues ſine oſſibus. Dosis pulueris à ℥.ij. ad ℥.ß infuſionis verò ab ℥.ß. ad ʒ.x. Sunt frigidæ in primo, ſiccæ in ſecundo.* Bilem vtramque præſertim exuſtam purgant, tremoribus membrorum conferunt: colorem nitidum pariunt, elephanticos iuuant, mœrores auferũt, & quartanam fugant. Meſues.

De fructibus purgautibus pituitam.

Colocynthis (Germ. vvilde kurbs. Gall. Des Coloquintes.) eſt cucurbitæ ſylueſtris fructus, mali inſtar rotundus. Huius medulla in vſu eſt. Laudatur pilæ mediocris in ſpecié cõglomerata vehemẽter amara, matura, ampla, rara, ob id leuis, & quãto leuior, tãto melior, alba admodũ lenis, eadé fęmina. Immatura, & his notis deſtituta, mala In calidis regionibus ſeritur & perficitur, ſed in Germania ac Belgio ægrè ad maturitatem peruenit. Colligitur autumno cũ flaueſcit, ab eunte iá virore. Conſeruatur per annos tres. Datur ſalté robuſtis, & ætate florentibus, à ſiliquis ſex ad decem, frigus & æſtum vitantib. Corrigitur eius malitia, maſtiche, gummi, tragacantho, vel bdellio. Calida & ſicca ordine tertio * Pituitam & alios humores craſſos & glutinoſos, magis ex profundis partibus, & diſtantibus, vt cerebro, neruis, muſculis, iuncturis, pulmone, thorace, quam ex venenis attractos, purgat, ac etiam bilé flauá Quapp cephalalgiæ, dolori cranei totius, hemicraniæ, epilepſiæ, apoplexiæ, vertigini, aquę fluxioni in oculum, podagrę frigidæ, iſchiadi, ac reliquis neruorum iuncturarumque affectibus mirificè ſubuenit, item aſthmati, ac tuſſi antiquæ, dyſpnoeæ ex thoracis repleti anguſtia. Ac præterea ſumme omniũ prodeſt colico dolori tam è pituita, quam flatibus, & hydropi. Oia aũt hæc ſiue ſumpta, ſiue clyſtere, aut balano inteſtinis immiſſa præſtat, vtero aũt impoſita, fętũ necat. Eadé cũ aceto forti affricta, alphos, pſorá ſanat Oleũ denique ſuper cineres calidos incoctũ cortici eius inanito, capillos illitu nigrat, eoſque ne cadãt, firmat, caniciẽ tardat. Idem auri inſtillatum eius dolorem ac tinnitum ſanat. Acetum autem ſimiliter incoctum collutione doloré dentium ſanat, incidit, enim tenuat, terget ac digerit. Meſues.

Colocynthis ſarmenta foliaq; ſatiui cucumeris emittit, per terrá repent a, diuiſa fructum in
A ſpeciem mediocris pilæ conglomeratum, vehementer amarum, quem legere oportet, cũ ceperit in pallidum coloré permutari. Medulla fructus purgatoriá vim habet, ſi quatuor oboli cũ aqua mulſa, melle cocto, myrrha & nitro excipiatur, & cogãtur in catapotiũ. Arefactæ pilæ teruntur, & infuſæ clyſteribus proſunt neruorum reſolutioni, coxendicũ doloribus, & coli vitijs, vt quæ bilem, pituitam & ſtrigmenta, interdum etiam cruorem eliciant, fętus admotæ enecant, dentium dolorem tollit, ſi vna repurgetur & lu
B to oblita cum aceto & nitro interueſcat, hocque iure decoctis dẽtes colluãtur, ſi aqua mulſa aut paſſum in eadem incoquatur, & ſubſidio refrigeſcat, potu craſſum humorem & ſtrigmenta alui detrahit, ſtomacho ſupra modũ aduerſatur, ſubdita ex ea balano, alui excremẽta eijciuntur. Virentis ſucco vtiliſſimè iſchiadici perfricantur.

Cucumis ſylueſtris, ſeu aſininus, Ger. [illegible] Cucumer, vel Eſels Cucumer, Gall. cocombre ſauuage appellatur: fructu ſolo diſtat à ſatiuo
C cucumere, quẽ longe minorem parit, oblongis glãdibus nõ diſſimilé, folia atque ſarmẽta ſatiui refert, radice cãdida, magna Naſcit in ſabuletis ruderibus, frutice in totum amaro. Colligitur ſuccus ex fructib. per maturitaté pallẽtibus, exeunte æſtate, ſiccatur, vt ſcammoniũ, & triẽnio ſeruatur. Datur à gr.x. vſque ad ℈. j. corrigitur bdellio, aut tragacãthi lachryma, aut aqua mulſa cum ſalis modico adiecto, aut lactis portione Calidus eſt & ſiccus ordine tertio, ſubſtantia ignea & terrea vſta conſtat. * Purgat potenter pituitam vomitu & deiectione, & interdum bi
D lem ſi vacuari parata eſt, ſeroſum quoque excrementum, etiam euulſu contumax, atque adeo à iuncturis mirificè trahit. Meſues & Dioſcor.

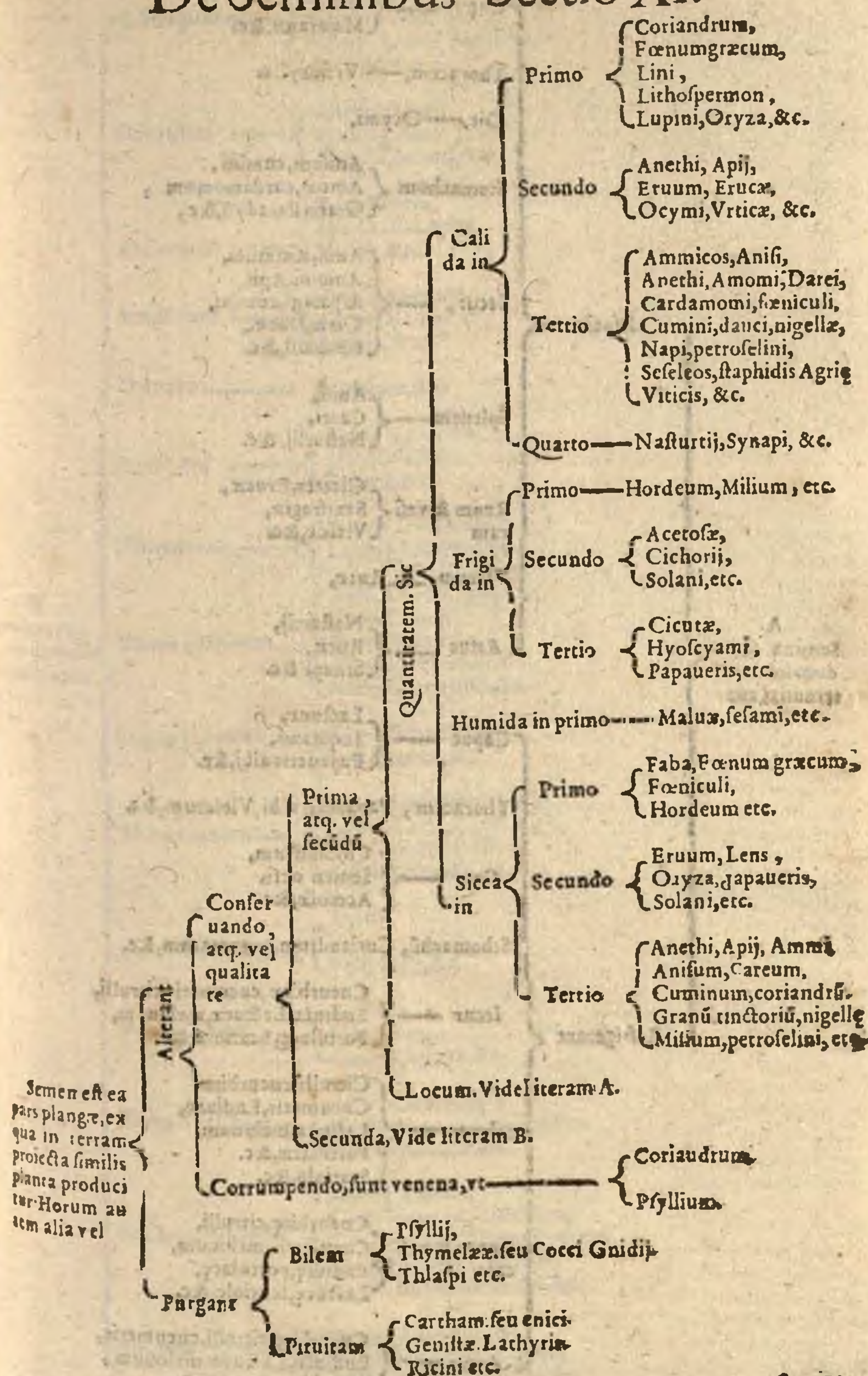
Myrobalani Chebuli quò maiores, eo meliores, ſubnigræ, in rubrũ inclinãtes, graues, quæ aquæ impoſitæ ſtatim merguntur, cortice craſſo. Ex Memphiticis nũdinis adferũtur. Doſis pulueris eſt a drachmis duàbus ad quatuor Infuſionis vero à drachmis quatuor ad decẽ. Humectati ſaccharo cõdiũtur * Pituitã expurgant, mentẽ exacuunt, viſum reddunt clarioré. Saccharo vero
E conditi ventriculum tũ purgant, cum corroborãt hydropi & febrib. diuturnis cõducũt. Meſues.

Myrobalani Emblici præſtantiores ſunt magni carnis multę denſi, graues, oſſium paruorũ. Ex Syria apportantur. Doſis pulueris eſt ab aureo vno vſque ad tres. Infuſionis vero ab aureis tribus vſque ad ſex *Purgant pituitã, cerebrum
F neruos, ventriculũ & cor corroborãt. intellectũ augent, ſtomachum à pituita & putrefactione mundificãt, cordis tremori conferunt, appetitũ excitant, & vomitum ſedant. Meſues.

Myrobalani Bellirici meliores ſunt magni, dẽſi graues, & cortice craſſo. Quæ his notis carẽt aut vetuſtate exoleti ſunt, aut aliud incõmodũ paſſi ſunt. Ex nundinis Memphiticis feruntur. Doſis, vt emblicorũ. *Frigidi ſunt primo, ſicci vero ſecũdo, cætera emblicis virib. pximi. Meſues.

De

De Seminibus Sectio XI.

A. Semina secundum locum alterantia, aut

- Calefaciunt
  - Caput — Fœniculi, Maioranæ, &c.
  - Thoracem, — Vrticæ, &c.
  - Cor, — Ocymi,
  - Stomachum — Anisum, cumini, Ameos, cardamomum, Grana Paradysi, &c.
  - Iecur, — Anisi, Ammoes, Amomi, Apii, Asparagi, cumini, Carei, Dauci, Fœniculi, &c.
  - Splenem — Anisi, Carei, Nasturlij, &c.
  - Renes & vesicam — Ciceres, Erucæ, Saxifragiæ, Vrticæ, &c.
  - Vterum, — Rutæ,
  - Artus — Nasturtij, Rutæ, Sinapi &c.
- Refrigerant
  - Caput — Lactucæ, Inquiami, Papaueris albi, &c.
  - Thoracem, Papaueris albi, Violarum, &c.
  - Cor — Coriaudrum, Semen citri, Acetosæ, &c.
  - Sthomachū, Coriandrum præparatum, &c.
  - Iecur — Cucurbitæ, cucumeris, citrulli, Endiuiæ, Lactucæ, melonum, Portulacę, Scariolæ, &c.
  - Splenem — Citrulli, cucurbitæ, Cucumeris, Endiuiæ, Lactucæ, melonum, Portulacæ, &c. Scariolę, &c.
  - Renes & vesicam — Cucurbitę, citrulli, Cucumeris, melonum, Endiuię, portulacę, Lactucę, scariolę, &c.
  - Artus — Cucurbitę, citrulli, cucumeris, Endiuiæ, Lactucæ, melonum, Portulacæ, scariolę, &c.

Semina

B. Semina qualitate secunda alterantia, aut

- Astringunt — Anthera, berberexum, Bursę pastoris, Granum tinctorium, Milium, nuclei acinorum, Portulacæ, &c.
- Discutiunt — Anethi, Dauci, Fęnumgrecum, Lini, Nigellæ, Sesami, &c.
- Abstergunt — Faba, Eruum, Hordeum, Lupini, Vrticæ, &c.
- Emolliunt — Fœnumgræcum, Lignæ, Maluæ. Ligellæ, &c.
- Indurant — Portulacæ, &c.
- Suppurant — Fœnum græcum, Hordeum, Lini, Lolium, &c.
- Glutinant — Eruum, seu Orobus, Lolium, Lupinus, &c.
- Flatus discutiunt — Anisi, Anethi, Apij, Carei, Cumini, Dauci, Fœniculi, Nigellæ, Petroselini, Seseleos, Santonici, &c.
- Semen generant — Cicer, Faba, Erucæ, Lini, Fraxini, &c.
- Menses mouent — Amomi, Asparagi, Anisi, Ammi, Cicer, Dauci, Apij, Fœniculi, Petruselini, Seseleos, Leuisti, &c.
- Calculum frangunt — Maluæ, Milij Solis, &c.
- Menses sistunt — Anthera, Cuminum, Pœonia, Lappæ, &c.
- Venenis resistunt — Ammisi, Anisi, Apij, Cardamomum, Citrj mali, Fœniculi, Rapæ, &c.
- Dolorem mitigant — Anethi, Amomi, Cardamomum, Cuminum, Dauci, Eruum, Fœnumgręcum, Liui, Hyoscyami, Milium. Panicum, Petroselinum, &c.
- Strumas discutiunt — Althęę, Coriandrum, Hordeum, Lentes, Lupini, Lolium, Lithospermum, &c.

De seminibus calidis in primo.

A Semen Coriandri, Germ. Coriander. Gall. Coriadre, nominatur, nodosum est, intus cauũ, nascitur in hortis, colligitur Autũno, seruatur repurgatum, & exiccatum in loco sicco, non calido, per annos duos * In quib. parum calefaciẽdum, magis autem siccandum est conuenit, vt in puluere ad caput & vẽtriculum, sic vt in tragematis a cibo sumatur. Quia vero exhalationes ad caput excitat, aceto macerari debet, qđ sesplesiarii prȩparari dicunt. In vertigine & doloꝛib. capitis, ex consensu factis, vitare potius oportet. Mesues, & Ander.

B Fœnigræci semen, Germ. Bockshorn, oder kihorn. Gall. Fenegrei, ou Fenegres, dicit, profert planta trifolio similis quibusdam inclusum. Nascitur passim in campestribus. colligitur semen mense Iulio, vel Augusto Seruatur a festucis & paleis repurgatũ & exiccatum, per annos duos, in loco sicco.* Fœnigrȩci farina vim habet emolliendi, discutiẽdique, ita, in aqua mulsa decocta aduersus tam internas, quam externas inflammationes, efficaciter illinitur, lienem cum aceto & nitro trita extenuat. Succus decocti eius fæminarum malis subuenit, & siue tumor siue prȩclusio fit vuluæ, fouentur, & insident. Fœnigræci in aqua decocti cremor expressus, capillos, sursures, & manantia capitis vlcera purgat, locos dilatat, & emollit, si cum anserino adipe pessi vice subiciatur. Viride cum aceto vtilissimum imbecillibus locis, & vlcera sentientib. Decoctum eius prodest aduersus tenesmos fœtidamque dysentericorum proluuiem. Oleũ quod ex eo exprimitur, & myrto capillos & genitalium cicatrices abstergit. Mesues & Diosc.

C Lini semen, vulgo Flachsamen. Gall. Semence de Lin, notum est. Nascitur in campestribus, cultis, & pinguib. Colligitur ȩstate, cum maturũ est. Seruatur repurgatum & exiccatum in loco sicco per annos duos.* Easdem, quas fœnugrȩcum vires habet. Discutit & emollit omnem intus, forisq. inflammationem, cum melle, oleo, exiguaq. aqua decoctum, aut melle cocto exceptum vitia cutis in facie. varosq. crudum tollit illitum cum nitro & ficulneo cinere, parotidas, duritiasq. discutit, vlcera quæ serpunt, fauosq. cum vino decoctum expurgat, vngues scabros eximit, cum pari modo nasturtij & mellis, vitia pectoris extrahit, si ex melle in eclegmatis vicem substituatur, tussim lenit, venerem stimulat, si farina piperis & melle exceptum, pro placenta largius adsumatur. Huius decoctum interaneorum, vuluæque erosionibus immittitur, alui excrementa euocat, ad vuluæ inflammationes in desessionibus perquam vtile. Dioscorides

D Lithospermum, Germ, Meerhirss. Gall. du gremil a seminis duritie nomen accepit. Folijs est oleę longioribus & latiorib. mollioribus, iacent humi quę a radice exiliunt, ramulis rectis, tenuibus, firmis, crassitudine acuti iunci, lignosis, in quorum cacumine bifidi exortus cauliculorum speciem exhibent, folijs longis, inter quæ paruum semen rotũdum, erui magnitudine, duritia lapidea Nascitur in asperis & editis locis. Colligitur mense Iunio & Iulio. Conseruatur per annos duos in loco sicco.* Vim hanc habet, vt semine cum vino albo poto calculos frangat pellatq vrinam. Dioscor.

Satius Lupinus, Germ. Feigbonen. Gal. Lupin, appellatur, notus est. Nascitur in campestrib. & hortis. Colligitur mense Iulio, vel Augusto, cũ maturum est. Seruatur per annos duos.* Huius farina cum melle delinctu, aut potu, ventris animalia expellit. Ipsi quoq. macerati, & cum sua amaritudine esitati, eadem efficiunt. Decoctũ eorum idem munus prȩstat, cum rute & pipere potum, quare lienosis prodest. Eodẽ vlcera terra, quę theriomata vocant, gangrȩnas, incipientem scabiem, eruptiones pustularum, vlcera in capite manantia, vitiligines, maculasq. fouere vtilissimum, menses & partus extrahit, cũ myrrha & melle subditum in vellere. Eorũ farina cutem, liuoresq corrigit, inflammationes, cũ polenta & aqua mitigat, tubercula & coxẽdicum cruciatus, ex aceto lenit, strumas in aceto cocta, illitab. dissipat, carbunculos rumpit Decocti cœlesti aqua, donec in cremorem lentescant, faciem abstergunt, medentur pecorum scabiei, cũ radice nigri chameleontis, ita vt tepente decocto abluatur Lupini triti, vbi macerata dulcescere ceperit, cum aceto poti, fastidium detrahunt, & cibi auiditatem faciũt. Gignũtur & syluestres lupini, satiuis similes, sed omnino minores, qui eadem quae satiui possunt. Dioscor.

Oryza Germ. Risi. Gal. Rizum, frugum generis est, in palustrib. irriguisq. nascens.* Mediocriter alit, sed aluum supprimit. Dioscor.

De seminibus calidis in secundo.

E Anethũ, Ger. Dylley & Hochkraut Gal. Aneth hortis omnib. frequentissimum, omni adeo ex parte fœniculum æmulatur. Colligitur semen mense Iulio vel Augusto, cum maturum est. Seruatur expurgatum in loco sicco, per annos tres * Huius decoctum potu lac euocat, inflationes & tormina sedat, aluum, vomitionesq sistit, vrinas ciet, singultus lenit, oculorum aciem hebetat, genituram restinguit, assidue potum. Feminis vuluæ malo oportunis, ad desessiones vtile. Condylomata illitus seminis cremati cinis tollit Dioscor.

F Apij semen, Germ. Epffich saamen, nascitur passim in hortis, & riguis. Colligitur mense Iulio. Conseruatur expurgatum & siccatum, per annum vnum in loco sicco.* Vrinas & mẽstrua mouet, flatusq. discutit. Venenis resistit, & dolores internos sedat, venarum, arteriarum, & renum obstructiones, detergendo, extenuando discutit, comitialibus, grauidis & fœtui inimicum Dioscor. & Galenus.

Orobus,

A Orobus, siue Eruum, Germ Eruen Gall. Noer vesse, ou des ers, in Hetruria Moco vocatur, vulgoq; cum sit notissimum, seritur. Hoc itaq. vtendū, nō alio. Aliud supradicto simile Creta adfertur. Orobus illic nominatum, hoc nonnulli verum esse existimant, folijs est phaseoli vulgaris, sed angustioribus & minoribus, semine subflauo, qđ cū difficile reperiatur, supradicto vtēdū est. Colligitur Iunio & Iulio mensibus.* Amarum est, incidit, extergit, atque obstructiones viscerum expedit. Si sumatur copiose, sanguinem per vrinas euocat. ex linctu cum melle crassos B pulmonis thoracisq humores educit. cutis asperitatem læuigat, pruritum, lenticulas, maculas & vlcera cum melle detergit. Galen. Dioscor. & Medici Florent.

Erucæ semen, Ger. Vveiss senff. saamen. Gall. semencede la Roquete, in hortis nascitur. Colligitur Iulio mense, cōseruatur vero per annū. *Vrinam ciet, venerē concitat, semenq. auget. Ventris tineas enecat, lienemq extenuat Syluestris erecæ semine pro sinapi quidam vtuntur. C Vrinā vehementius pellit, & multo satiuo acrius Diosco & Galen.

Ocymi seu basiliconis semen, Germ. Basilien saamen, nigrum est. Nascitur in viridarijs. Colligitur mēse Iulio, conseruaŧ aūt per annū. Cor exhilarat, eius defectionē tollit, humidum stomachūcorroborat. Potū conuenit atrā bilē gignentib. difficili vrinæ, inflatisq narib. haustum subinde mouet sternutamenta. Sed oculos premit necessum est, cum sternutamentum auget. Dioscor. & Crescentius.

D Vrticæ semen Germ. Ressel saamen, Iulio mēse colligitur, repurgatur & conseruatur per anni loco sicco * Potum ex passo venerē stimulat & vuluæ ora patefacit, cum melle delinctum orthopnœæ, lateris & pulmonum inflammationib. prodest, thoracem expurgat. Erodentib. medicaments admiscetur. Dioscor.

Ammi hodie a nonnullis ostenditur folijs fœniculo tenuiorib. caule gracili, vmbella in qua candidi flores, & semen minutissimum, cumino E similis, non per omnia respondens veterum descriptioni. Pleriq; existimant semen quoddam ex Hispanijs sub Amomi nomine allatū, verum esse Ammi aut saltem eius loco vsurpari posse. Quod si Ammi in promptu non sit, eius loco cuminum vel anisum accipiendum est. *Vis ei ex calefactoria, feruēs & exsiccans. Facit ad tormina, vrinæ difficultatem, serpentium ictus, cum vino potum, menstra ciet. Miscetur derodentib. cantharidum medicamentis, quæ Ecdoria vocant, vt inde exortis vrinæ difficultatib. resistat F Sigillata cū melle tollit. colorem potu aut illitu mutat in palliorem. Suffitum cum vua passa, aut resina, vuluas purgat. Dioscor. & Medici Flor.

Anisi semen, Germa. Aniss. Gall. de l'Anis appellatur, vulgo notū est. Melius semper recens, plenum, non furfurosum, odore præstans. Passim in hortis prouenit. Colligitur mense Iunio, vel Iulio, expurgatur a pediculis, festucis, siccatur & conseruatur per annum loco sicco. Excalefacit & siccat. oris halitum iucundiorem facit doloris leuamentū præstat. Vrinam ciet, discutiendi vim habet, hydropicis potum sitim extinguit. Animalium venenis aduersatur, valet ad inflationes, alum & albas fœminarum profluuia sistit, lac ad mammas elicit, venerem stimulat, dolores capitis leuat, suffitum norib. Cum rosaceo tritum, instillatumq. fractis aurib. medetur. Dioscorid.

Anisi semen vsurpatur siccum, sed recens, plenum optimi odoris, sapore acri & dulci, non furfurosum, præstantissimum crescit in Creta, pōt tamen commemoratis iam notis præditū aliud ex nostris accipi.

Amomum hodie passim desideratur, videlicet semen candidum vel fuluum, simplici tamē colore, non vario, &c. Quod aūt officinæ ostendunt, nigrum est semē, & censetur esse Sion Dioscorid. Proinde eius loco, Asarum, aut calamus aromaticus substituendus est. Medici Colon.

Carum, Germ. Mattkumich, oder Vviessenkūmel. Gall. des Carotes, dicitur, semen est vulgaris notitiæ. Nascitur in pratis & collib. Colligitū mense Iunio, mundatur, exsiccatur, & ad vsum seruatur in loco sicco per annū. Excalefacit, vrinam concitat, stomacho vtile, os commendat, concoctionem adiuuat. Vtiliter miscetur antidotis & oxyporis anisi vicem præbet. Dioscor.

Cardamomum Græcorum, quod est cordumeni Arabum, tametsi multi dubitent, quidqnā sit, illud tamē quod officinæ cardamomū maius appellāt, cardamomi Grecorū loco vsurpari posse videtur quia aromaticā quandā acrimoniā, nec nō amaritudinem quāuis obscuram, habet. Aliud vero est cardamomum Arabum, a Græcorum cardamomo, eiusque duo genera constituunt, maius & minus, vtrumque nobis incognitum, nisi maius illud intelligatur, quod Melligatam, aut granum Paradisi nuncupāt. Semē est angulosum, acre, linguam vellicans, non ad modum aromaticum. Cardamomum minus officinarum nullo modo conuenit cum cardamomo minori Arabum, neque ad aliquod cardamomi genus referri potest, sed est melanthij genus * Calefacit, discutit, lumbricos enecat, scabiem ex aceto sanat, ex vino sumptum, renibus & vrinæ difficultati medetur. Dioscorid. & Medici Florentini.

Cardamomum aroma est ijs in regionib. probe cognitum, in quibus magnus eius vsus est. Eius etiam magna pars in Europam, Africā, & Asiam euehitur. Ab Auicenna Saccolaa nominatur, quod duum est generum, alterum Saccolaa quebir, id est, magnum, alterum vero Saccolaa cequer, id est, minus. His nominibus cognitum est vtrumque cardamomum, cum Medicis Arabibus, tum mercatoribus. In Malauar vocatur Etremelli, in Zeilan Encal, in Bengala vero Guzarate & Decan, interdum Hil, interdum

Elachi, idq; inter Mauritanos. Nam ab gentilibus indigenis omnium prouinciarum enarratarum Dore nuncupatur. Quæ diuersitas summã illã nominum confusionem inter Arabes scriptores peperit. Etenim nonnulli Indicis vocabulis vsi sunt, alij vero Arabicis, & multis errandi occasionem præbuit. Nam quod alterũ Serapio Saccolaa, alterum Hilbane vocat, mendosum est exemplar, & Nil duntaxat scribendum erat. Etenim si bene omnino ad sciendum volumus, potius Bara dicendum erat, quod lingua Canarina magnum sonat. Nihil igitur aliud est Saccolaa omnibus Arabibus nuncupatum, aut Sacule Auicennæ, aut Elachi, quam quod Cardamomum vulgo appellant, veterib. cum Græcis, cum Latinis plane incognitum, vt ex eorum monumentis colligere licet. Siquidem Galenus lib. 7. Simplic. medic. Cardamomum scribit nõ esse tam calidæ facultatis, quam Nasturtium, sed suauius, & magis fragrans, cum quadam amaritudine, quæ omnes notæ nostro Cardamomo non conueniunt vt experientia docet. Dioscorides vero lib. 1. cap. 5. commendat, quod ex Comagene, Armenia, Bosphoroque deuehitur, tametsi in India quoq; & Arabia prouenire dicat eligendumque scribit plenum, frangenti contumax, gustu acre, subamarum, odore caput tentans. Nostrum contra Cardamomum in illas regiones defertur, è quibus Dioscorid. suum deuehi scribit. Sed neque id frangenti contumax est neque caput tentat, neque amarum, neq; gustu adeo acri, vt Caryophylli Plinius lib. 12. cap. 13. quadruplex esse Cardomomi genus scribit, sic inquiens. Simile his & nomine, & frutice Cardamomum, semine oblongo. Metitur & eodem modo in Arabia. Quatuor eius genera. Viridissimum, ac pingue, acutis angulis, contumax fricanti, quod maxime laudatur. Proximum e ruso candicans. Tertium breuius atq. nigrius. Peius tamen varium, & facile tritu, odorisq parui, qui verus, Costo vicinus esse debet. Hoc & apud Medos nascitur. Hæc Plinius, tametsi tam Dioscoridi, quam cæteris Græcis vnicum tantũ extet Cardamomi genus. Sed nullum ex prædictis cum nostro quicquam commune habet, q fragile esse dêt, siliqua candicante, granis intus nigris Seritur vero id leguminu modo, altitudine quando summa, cubiti, in quo dependent siliquulæ granula interdum vsq. ad viginti continentur, non vt Cordus in li. 1. Dioscoridis scripsit, glandis, aut auellanæ magnitudine. Huic autem errori occasionem præbuit Dauus ille Terentianus, omnia perturbans, Gerardum Cremonensem interpretem intelligo, qui cum hoc medicamentum ignoraret, nomen illi ex Græcis pro arbitrio indidit, tametsi legitimũ Arabicũ nomen in integro, & non mutatum reliquisse præstitisset. Quam Ruellij lib. 2. ca. 5. opinio sit erronea, qui nobis Capsicon, aut Siliquastrũ pro Cardamomo Mauritanorum proponit omnib. notissimum est. Ad ea vero, quæ Lacuna libro

A 1. cap. 5. commentarijs suis in Dioscoridem scri-
bit, satis proterue in Arabes inuectus, sic respõ-
sum volo. Neq. eius Megerhã cardamomũ esse
Dioscoridis, siquidẽ ignota fuit Dioscoridi, neq.
Cardamomũ maius coloris est cinerei, neq ni-
gella tertium id genus quod in officinis asseix
haberi quãdoquidẽ Nigella totis his prouincijs
non nascatur. Cæterũ non multũ forte refraga-
bor ijs, qui cordumeni Arabũ, cardamomũ Græ-
B corũ esse putãt, quandoquidẽ Serapionis & Aui-
cennæ Saccolaa Græcis est ignota, vt supra dixi-
mus. Quod vero Saccolaa vtendũ negent, quia
Græci de eo nihil scripsere, non cõcedo multis
enim experimentis comprobatum est plerisque
morbis perutile esse, eoque vtendum censeo in
omnib. compositionib. Arabum, & Recentiorũ,
qui Arabes sequuti sunt. Quod vero Melegetha
cardamomũ minus nõ sit, satis ex vtroq. genere
q in his regionib. nascitur, manifestũ est, quorũ
alterum cardamomũ, vt vocãt, maius est, aliud
C minus, eiusdẽ tamẽ formæ, & dũtaxat magnitu-
dine dña. Optimũ autẽ censetur minus, quod
odoratius est altero, & secundũ facultatem ma-
ius dici potest. Prouenit vtrumque in India,
præsertim vero ab emporio Calecut vsque ad
cananor, tametsi alijs etiam locis Malauar &
in Iaoa nascatur non tamen adeo copiosum,
neque cortice adeo candido. Multus eius v-
sus est in his prouincijs, siquidem vna cũ Bet[illegible]
(veluti supra diximus) manditur, pituitaque
D caput & stomachum expurgat, & serapijs ad-
miscetur. Falsum autem est, quod Matthæus
Syluaticus capite 127. scripsit, Indos eius radi-
ces aduersus febris circuitus vti, nasciq. e in
tuberib. quarũdam arborũ. Nam exili est admo-
dũ radice, nec nisi satũ prouenit, solo ante igni-
bus perusto, vt facilius enascatur. Garc. ab Hor-
to. Cardamomũ arbitror apud græcos esse siliq
quandam forma & magnitudine instar ficus, pe-
diculo crassiore & duro, cortice angulosa & so-
E lido interius semine nonnulli rotundo, colore
in superficie, inter rubescentem & fuscum me-
dio & albo in parte interiore, acri gustu cum
nonnulla amaritudine, suaui odore & non in-
grato sapore, cui semina in membranis vna cũ
medulla fungosa & alba adhęrente insunt. Cũ
itaque ex plurib. locis Galeni colligatur, carda-
momum folliculis vel Siliquis esse inclusum, &
huic iam a me descripto conueniant omnes no-
tæ a Dioscoride allatæ, videtur mihi, recte pos-
se asserere posse, hoc esse verum cardamomum, &
F alias species esse cardamomum Arabum, cum
istud Græcorum cardamomum ab ipsis voce-
tur cordumeni Primi quidem generis nullum
vidi, nisi duas aut tres Siliquas apud Ferdinan-
dum Imperatum, quæ illi reliquæ adhuc erant
de alijs, quas ad Theriacam vsurpauerat, quæ
satis magnã similitudinem habent cũ Nigella,
alio nomine Melegetta dicta, & de alijs grana
Paradisi, quæ non in folliculis, seu extra illos in
granis afferuntur. Vnde aliqui conc ludere pos-
sint,

ſci,quod illa ſic ſemen huius cardamomi. Qui tamē cautius agere velit, ſtudere debet vt ipſas ſiliquas ſi,fieri poſſit,cuiuſmodi iā deſcripſimus acquirat,modo copia earū ad manus ſit, in quo tum tamen penuria è duabus ſpeciebus officinorum,quas credo eſſe Arabum, cardamomum, quemadmodum alibi prolixius demōſtrauimus minus vocatum cardamomū aſſumatur, quod alij granum Paradiſi vocarunt quanquam in officinis hoc nomen confusè & huic attribuatur, & Nigellæ,alio nomine Melegettæ dictæ, quæ nos putamus ſemina eſſe,vt diximus,veri cardamomi,quę eſt Siliqua alba,nonnihil rotunda,& angulosa,in reliquis maiori ſimilis. Sed quia acrius eſt & validius maiore,& inter guſtandum aliquid amari quoque ſaporis deprehenditur, magis videtur conuenire,quam maius.

Fœniculi.German. Fenckel.Gall du Fenouil. Ital.finocchio.Hiſp.Hinoio. ſemen vulgaris eſt notitiæ. Naſcitur paſſim in hortis. Colligitur menſe Septembri,exiccatur mundatur,& ſeruatur per annum,in loco ſicco.*Excalfacit ordine tertio,exiccat vero primo. Lac procreat,ſuffuſis auxiliatur,vrinas menſeſque ciet. Galen.

Cuminum,Germ.Kumich.Gall. du coumin. Ital.Comino Hiſp.cominos, ſatiuum omnibus notum eſt,ori gratum. Colligitur menſe Iunij. Seruatur per annum. * Excalfacit, aſtringit, exiccat, ad tormina inflationeſque conuenit, coctū,& cū oleo inditū, aut cum hordeacea farina illitum,orthopnoicis datur in polca, demorſis à ſerpente,in vino,teſtium collectionibus auxiliatur,impoſitum cum vua paſſa,aut lolij farina,ceratoue,menſium abundantiā inhibet.Contritum autem in aceto,& naribus obiectum,ſanguinis profluuia ſiſtit. Colorem bibentium aut perunctorum mutat in Pallorem. Dioſcor.

Dauci tria ſunt genera, primum Italicum, Vvelſz hirſz vvurz, quod ſyluestrem paſtinacā imitatur,alterum creticum,Germ.Beerɼvvurſz Gall carotte ſauuage,quod legitimum. Id creſcit etiam in Delphinatu,folia fęniculi habet,& radicem valde odoratam, huius loco paſtinaca ſyluestri vti poſſumus. Tertium coriandri foliis apparet,Germ.Schvuarze hirſz vuurz. Gall ces deux autres * Omnia venerem irritant,quanq; ſylueſtris ſemen flatu careat, eoque vrina & menſtrua ciet. Commune officinarū, ſpecies quędā ſylueſtris paſtinacæ exiſtit. Quod hec adeo menſtrua promouet,vt etiam ſecundas,fętumq; pellat,& ſtraneulatum ſedet, calculoſque expellat Foris impoſitum,multum diſcutit, & œdemata diſſoluit. Iunio & Iulio menſibus florent. And. ex Dioſcor. & aliis.

Daucus non eſt Paſtinaca ſylueſtris, quemadmodum vulgus pharmacopœorum, & medicorum exiſtimat,& decepti fuerunt, eo quod Galenus dicit.Daucum à nonnullis vocatum eſſe paſtinacam,non enim propterea re ipſa eſt paſtina ca,quamuis à quibuſdam ita fuerit vocatus, id quod confirmatur ex eo,quod Dioſcorides & Ga

A lenus ſeorſim de vtraque herba loquantur,imo Dauci tres ſpecies Dioſcorides conſtituit, cū paſtinacę ſylueſtris tantum vna reperiatur abijciendum itaque ſemen eſt paſtinacæ ſylueſtris, quæ paſſim Neapoli creſcit, & tantum laboris ſubeundum, vt Venetijs & alijs ex locis verum ſemen Dauci conquiratur, quod ſæpius habui cōmunicatum mihi à Luca ghino,puſillum, albū, hirſutum,acri ſapore,& inter mandendum ſuauiſſimi odoris. Semen eius in vſu eſt,quanquam ſecundum Dioſcoridem radix cretici quoque Dauci accipiebatur.

B Nigella,quam Dioſcorides gith, aut Melanthium,Germ. Schvuarz Coriander, Schvuarzkumich,Gall.nelle,ou poiurette,nominant, herbula eſt exilibus ſurculis fruticans, binos dodrātes aut amplius altis,folijs minutis, aliquantulū ad ſenecionis ſimilitudinem accedentibus, ſed multo tenuioribus,capitulo in cacumine tenui paruo,ceu papaueris, oblongo,intercuſantibus intus membranis, quibus ſemen includitur ni

C grum,acre,odoratum. Qua hodie vtuntur nigella,non eſt verum melanthium,ſed cumini forte ſylueſtris apud Dioſcoridē genus Verum hodie reperitur, ſed non paſſim itaque adhibenda eſt diligentia, Melanthij genus eſt,quod vulgo cardamomum minus creditur,nigellaq; citrina vocatur,quæ pręter colorem,omnino cū melāthio ſupra deſcripto conuenit, eius itaque vſus eſſe poterit veri melanthii loco, potius quam vulgari nigella, quæ non eſt odorata, vt vera eſſe debet.Naſcitur melanthium verum in hortis, viridarijs,atque etiam in alijs locis ſacrum. Sylue

D ſtre autem in agris ſua ſponte prouenit. Colligitur æſtate,ſiccatur & ſeruatur per annos duos. *capitis doloribus illitum frōti,ſubuenit, diſcutit recentes oculorum ſuffuſiones, tritum ex irino,& infuſum naribus,tollit lepras, lentigines, duritias,tumoreſque vetuſtos,cum aceto illitū, circumcirca fixos clauos excutit, cum vetere vrina impoſitum Dentium doloribus,cum aceto & teda decoctū & collutum prodeſt, teretes ventris tineas e pellit perunctō ex aqua vmbilico. Deſtillatione laborantes adiuuat,tritum in

E linteo,& olfactum. Vrinam & menſtrua ciet multis diebus ſumptum,& lac elicit, difficultat.m ſpirandi cum vino potum,leuat, phalangiorum morſibus ex aqua,drachmę pōdere hauſtum au-xiliatur. Incenſo ſerpentes fugātur. Tradunt largius epotum enecare. Dioſcor.

Napi,Germ.Steckrub.gall.Nauet ou Naueau.

F Ital.Nauoni Hiſp Nauinon vbi naſcuntur. Colligitur ſemen menſe Iunio,ſiccatur & ſeruatur per annos duos. Potum ſemen venenorum vires hebetat, antidotis admiſcetur, decoctū eius purgationibus fœminarum,& veſicæ conuenit, menſtrua & vrinas prouocans Dioſcor.

Petroſelini ſemen,German. peterſil ſaamen. Gallis Semence de perſil. Ital.Seme di petroſelino.paſsim in hortis naſcitur,guſtu acre,cū amaritudine.Colligitur meſe Iunio,& Iulio,exſiccatur,

tur,& seruatur per annum. * Excalfacit ordine A tertio,incidit. Huc menses & vrinam largè prouocat. Flatus quoque discutit Gal.

Seselios,vulgo Sileris montani semen,hoc est Massiliensis, nam aliud ad nos non conuehitur inuenitur parisijs,Monspessuli,& alibi,quod est peloponnesiacum & Ægyptiacum, Massiliense vero præcellit,proximum huic, quod in montibus calidis & siccis nascitur, Quando autem in compositionibus Seseli citra adiectiunem ponit massiliense intelligi debet. Colligitur mense Iulio,& conseruatur per annum. * Optimum medicamentum in discutiendis flatibus,vrinas mo B uet,extenuat,eoque comitialibus & orthopnoicis opitulatur. Andern.

Seselis radices in vsu sunt,& semen, secundū Dioscoridem. Nostra tamen ætate semē potius vsurpatur,quando ita simpliciter reperitur scriptum Liberum autem est vnicuique sumere ex quacunque specie,quæ in promptu fuerit, excepto Cretico,quod etiam Tardylium vocatur,nā C masiliense, Aethiopicum & peloponnense eiusdem sunt naturæ Quique studiosè inuestigabit is massiliense semen facile habere potest, quare de eius succedaneo non est necesse loqui, cum istud in multis officinis legitimum reperiatur. Aetius nominatim massiliense accipit, addens debere esse incorruptum.

Staphys agria,siue herba pedicularis,Germa. Leusz kraut,Bisz muntz. Gall. l'herbe au poulx. Ital. Staphusaria,Semenza de fratri. Hispan. Fabax,Hauarraz, folia habet labruscæ, diuisa, & cauliculos rectos,molles,nigrosq; fert florē glasti,& folliculos virides,similes ciceri,& in his se D men triangulum,scabrū ex nigro subfuluescens intus albū,gustu acre. In Istria, Dalmatia,Apuleia & Calabria frequentissima prouenit. Nunc passim in hortis plantatur. Colligitur semen mē se Iulio.* Grana quindecim si trita in aqua mulsa dentur,crassum humorem per vomitum purgant,sed qui hauserunt,ambulare debent. Prudenter tamen attendere oportet & aquam mulsam continuo potui dare,quoniam pericula strāgulationis inferunt,& fauces adurunt Trita, & ex oleo illita, phthiriasi prodest item pruriginis E & psuris. Cit plurimam pituitam commanducata,decocta in aceto,dentium dolori.colluto ore subuenit,rheumatismum gingiguarū sistit, vlcera oris manantia cum melle sanat. Vrentibus malagmatis imponitur. Dioscor.

Semen Vrticis colligitur mense Septēbri,conseruatur autem per annum.* Flatus discutit, ve F neremque compescit. venenatis ictib. aquæ quæ cutem subijt lienosisque auxiliatur,lac euocat, menses ciet drachmæ pōdere in vino potum, caput tentat,& soporem affert. Dioscor.

De seminibus calidis in quarto.

Nasturtii semen,Ger.Kressig saamen.Gall.Semence de cresson.Ital. Semēza di agrero, vulgo notum est. Nascitur passim in hortis Colligitur mense Iunio & Iulio,siccatur,mundatur,& conseruatur per annum in loco sicco. * Semen est acre,excalfacit,stomacho aduersatur aluum turbat,tineas excutit,lienē imminuit,partus exanimat, menses cit, venerem stimulat, sinapis & erucæ simile intelligitur, lepras & impetigines abstergit. Illitum cū melle lienem extenuat, & uos expurgat,pulmonū vitia extrahit, sorbitionibus incoctum,serpentiū,venenis potū resistit, atque eas suffitu fugat, capillorū defluuia cohibet,carbunculos ad suppurationem perducit,& rumpit, coxendicibus cum polēta commodè ex aceto illinitur,tumores,collectionesque discutit emittit furunculos illitum cū muria. Dioscor.

Sinapi Germ.Senff.Gall.Seneue Ital.Senaura Sonape. Hisp. Mostaza. colligitur mense Iulio. Eligi debet adultum, valde rufum, non magnopere siccum,sed quod fractum internè virescat, & veluti quodam succo madeat,cæsium colore, si quidem recens id genus,tempestiuū habetur. * Ad calefaciendum, extenuandum, extrahendum efficax est. Ad eliciendam capitis pituitam manditur, contra præduros tonsillarum tumores,ac veterem, callosamque arteriæ scabritiem succus ex aqua & melle conuenienter gargarizatur,sternutamenta ciet,tritum & naribus admotum,comitialibus quoque auxiliatur, fœminas vuluæ strangulatu oppressas excitat,lethargicis deraso capite illinitur. Cum ficis admistū donec rubescat locus,& ad coxendicum cruciatus impositum ad lienes,& omne genus dolores cōfert cum permutādæ valetudinis causa ex alto vitia extrahēda sunt, alopeciis illitū medetur,faciem purgat,sugillata cum melle,adipe,aut cerato ra pit,feræ impetigines & lepræ eo cum aceto pe guntur, contra febrium circuitus aridum bibitur,aut potui,polentæ modo inspergitur, extra hentibus emplastris, scabiemque extenuātibus, vtiliter admisceri solet,tritum grauitati aurū, & sonitui,cum fico impositum prodest. Succus ad hebetudines oculorum, & genarū scabritias magna vtilitate illinitur. Expressus recenti semine succus in sole siccatur. In hortis satum prouenit. Dioscor.

De seminibus frigidis in primo.

Hordeum,Germ.Gersten.Ital.Orzo gall.Orge.Hisp.Ceuada dicitur,vulgaris est notitiæ & candidum,purumq;. Id minus quam triticum alit Ptisana tamen ob cremorem in decoctione redditum, plus alimenti præbet quam polenta ex hordeo facta.*Contra acrimonias,atque gutturis scabritias,exulcerationesque pollet, quibus etiam triticea ptisana præsidio est,sed plus alit, magisque vrinā mouet. Lac abundè suppeditat, si cum fœniculi semine cocta sorbeatur Hordei abstergit,vrinam ciet,inflationem parit, stomacho aduersatur,tumores concoquit. Farina hordeacea decoquitur in mulsa aqua cum fico, vt inflammationes collectionesque discutiat,duritias cum resina & fimo columbarū concoquit, cum meliloto autem, & papaueris calyce dolores finit, qui latus excruciant, aduersus intestinorum

porum inflationes cum lini femine, fęnogręco, & ruta illini iuuat, ftrumas cum pice liquida, cera, oleo, & impubis pueri vrina, ad concoctionem perducit, & cum mirto, aut vino, aut mali corio, aut fylueftribus pyris, aut rubo, alui profluuia fiftit, podagricis inflammationibus cum cotoneis aut aceto prodeft, decocta in acri aceto, modo quo hordeaceum cataplaſma, & calida impofita, lepris medetur. Cremor vero farinæ ex aqua, atque cum pice & oleo decoctus, puri mouēdo eft, cum aceto fubactus, itidem & cum pice cōtra articulorum fluxiones prodeft. Farina ex his aluum cohibet, inflammationesque mitigat. Diofc.

Milium (Germ. Hirfs. Gal. Du Millet. Ital. Miglio. Hifp. El Milo) vulgaris eft notitię. Frigidū in primo, ficcum vero in tertio. In panes coactum, minus cæteris frugibus alit,* fiftit pulte fua aluū, vrinam cit. Torretur millium, feruēfq. in facco ponitur, vt torminibus, reliquifque doloribus, fi foueatur, auxilio fit. Satum in aruis prouenit. Augufto menfe demetendum. Diofcorid. & Gale

De feminibus frigidis in fecundo.

Acetofæ femen, Germ. Saur ampffer faamen, partim in hortis & pratis nafcitur. Colligitur menfe Iunio, vel Iulio. *Ex aqua aut vino vtiliter bibitur, contra dyfenterias & cęliacorū affectus, ftomachi faftidia, fcorpionum ictus. Quod fi quis in potu præfumat, nihil molefti ex ictu patietur. Diofcor.

Cichorij femen paffim in campeftribus nafcitur. Colligitur menfe Iulio, vel Augufto, ficcatur, mundatur, & feruatur per annum, in loco calido.* Feruorem fanguinis & aliorum humorum lenit, ac veneris appetentiam extinguit, vifcera, præfertim iecur, obftructione liberat, biliofamque materiam in illis collectam difcutit viuidumque faciei colorem reftituit, eo quod amarum fit, & detergens. Præterea ftomachum, magis autē iecur & renes aftrictione quadam corroborat. Cichorij vero femen adeo eft falutare, vt etiam fi affiduo vel edatur vel bibatur, nihil incommodi adferat. Ander.

Solani Veficatorij femen, quod Greci Halicacabum, Arabes Alkakengi, Ger. Schlutten faamē vocant,* vrinæ ciendæ efficax eft, mifceturque medicamentis, ad iec, renes & veficam idoneis. In vineis copiofiffime prouenit. Colligitur Augufto vel Septemb. menfibus. Ander.

De feminibus frigidis in tertio.

Cicutæ femen aftringens eft, & venenofum. * Porro internis remediis non additur, in externis liberius, vbi ftupe facere oportet, vt in mammis indurandis. Ander.

Semen Iufquiami, feu Alterci, Germ. Billen faamen, menfe Iulio colligitur, ficcatur, mundatur & conferuatur per annum in loco ficco. *Stuporem inducit, & colicis medicamentis admifcetur. Diofcor.

A Semen Papaueris, albi, rubri & nigri, menfe Maio colligitur, ficcatur, mundatur a feftucis, pulueribus, & per annum feruatur, in loco ficco.* Album familiare magis eft, dolores obtundit, & fomnum mediocriter conciliat. Diofcor.

De feminibus humidis in primo.

Maluæ femen menfe Augufto, vel Septembri colligitur, feruatur autem per annum, in loco

B ficco.* In vino potum, addito loti fylueftris femine, veficæ cruciatus lenit. Diofco.

Sefami femen ex Gręcia et Peloponnefo ad nos conuehitur. * Sefamum ftomacho inutilis cibus, halitus grauitatem facit, quoties inter mandēdum, coram ifluris dentium inhæfit, neruorum craffitiem illitu difcutit, medetur auribus fractis, ambuftis, inflammationibus, coli doloribus et ceraftæ morfibus, capitis dolores, qui æftuatione concitantur, ex rofaceo lenit. Diofcor.

C

De feminibus ficcis in primo.

Faba (Ger. Bonen. Gall. Febue. Ital. Fana. Hifp. La haua) vulgaris notitiæ eft. Paffim in hortis fata prouenit. Floret ęftate. * Inflationem excitat, ægre concoquitur, tumultuofa fomnia facit tuffi cōfert, carnem gignit, uedia calidi frigidique natura. Decocta in pofca, et cum fuo cortice efitata, dyfenterias et cęliacorū profluuia fiftit, contra vomitiones conuenienter mādītur. Inflatio leuior contrahitur, fi aqua prior inter

D coquendum ebijciatur. Viridis plus negocij ftomacho exhibet, maioremque flatum parit. Lomentum eius et per fe, et cum polenta illitum inflammationes, quas vulnus excitauit, mitigat cicatrices concolores facit, turgentes grumofo lacte mammas, etiam fi inflammatione tentantur, adiuuat, lac reftinguit, furūculos, fugillata parotidafq. cum fęnigręci farina et melle difcutit, cum rofa autem, thure, et oui candido, procidentes oculos, tumores, vuafq; reprimit, fubactum vino, fuffufiones et ictus oculorū recreat.

E Manducata fine cortice faba, ad auertēdas fluxiones, fronti illinitur, decocta in vino, teftium collectiones fanat, quo tardius pubes erumpat, pueris imo ventri illinitur, vitiliginem purgat. Fabarum cortice illiti capilli, qui poft euulfionem renafcuntur, gracilefcunt, et minus alimēti capeffunt, cum polenta, fciffo alumine, et vetere oleo impofiti cortices ftrumas difcutiunt. Decocto earum lanæ inficiuntur. Faba dempto cortice in illas partes diuifa, in quas fuapte natura fcinditur, imponi folet fanguinis defluxio

F nib. ab hirudine concitatis, namque eas fupprimit, fi femifecta apprimatur. Diofco.

Siccant quoque in primo femen Fęniculi, Fęnigræci, Hordeum, etc de quibus vide fup. fuo loco.

De feminibus ficcis in fecundo.

Lentes (Germ. Linfen. Gall. Lentille. Ita. Lenticchie Lente. Hifpa. Lentero.)* valenter aftringunt, corpus deficcant, ventrem fiftunt, fed de-

coctum earum resoluit, ideo ipsarum iuris prior aqua abijcitur, vbi retentionis causa adhibent. Somnia tumultuosa excitant, capiti, neruis, ac pulmoni inutiles. Contra subuersionem stomachi, triginta grana lentis delibata deuorari proderit. Decocta cum polenta, & illita, podagras lenit, sinus cum melle glutinat, crustas rumpit, vlcera purgat. Decocta in aceto duritias & strumas discutit. Passim in agris satæ proueniunt Iulio & Augusto colliguntur. Diosc & Gale.

Siccant quoque in secundo, Eruum seu Orobus, miliū, Oryza, semen papaueris, Solani, &c. de quibus singulis vide sup. suo loco.

De seminibus siccis in tertio.

Coccum, Granum Tinctorium, kermes, Ita. Granæ Cocco. Gal La graine dequoy on fait lescarlate. Hispa. La Grana para tenir.) quo infectores vtuntur, frutex est surculosus, paruus, cui grana ceu lentes adhærent, quæ electa congeruntur. Optimum gignitur in Galatia & armenia, deinde Asia & Cilicia, vltimum ex omnib. Hispanicum * Vis huic spissandi, vulnerib. neruisq. præcisis, conuenienter ex aceto tritum illinitur. Nascitur quoque in Cilicia è quercubus, cochlearum exiguæ similitudine, quod illius regionis mulieris ore legunt, & coccum vocant. Dioscor.

Siccant quoque in tertio, semen Anethi, Apij, Ammi, Anisi, Cari, Cumini, Coriandri, Nigellæ Petroselini, milium, &c. de quib. vide supra suo loco.

De seminibus cal facientibus caput, thoracem, cor & stomachum.

Caput excalefaciunt semen Fœniculi, Maioranæ, &c. de quib. vide sup. suo loco

Thoracem excalefaciunt semen Vrticæ, &c. de quo vide supra.

Cor excalefaciūt semina Ocymi, &c de quib. vide sup. suo loco.

Stomachum, vel ventriculum excalefaciunt semen Anisi, Cumini, Ameos, Cardamomum, grana Paradisi, & c de quibus singulis vide sup. suo loco.

De seminib. ex calefacientib iecur.

Semina Asparagi vulgaris sunt notitię Nascuntur passim in hortis. Colliguntur æstate, & conseruantur per annum, in loco sicco.* Vrinā ciunt, regium morbum, renum vitia & coxendicum cruciatus persanant Diosco.

Hepate quoque excalefaciunt semen Anisi, Ameos, amomi, Apij, cumini, cari, Dauci, Fœniculi, &c de quib. singulis vide sup. suo loco.

De seminibus excalefacient bus splenem.

Splenem excalefaciunt semen anisi, Cari, Nasturtij, &c. de quibus vide sup suo loco.

De seminibus excalefacient bus renes & vesicam.

Cicer Satiuum (Ger. Richern, Cisserebs Gal. A Pois cices. Ital, Cece Hisp. Garuanco) vulgo notum est. Colligitur in fine æstatis, vel principio autumni, siccatur, & conseruatur per annum. * Aluo idoneū est, vrinam ciet, satiationem parit, colorem commendat, menses ac partus expellit, lac auget, venerem excitat, calculos in renibus fragit. dato cum rosemarino hydropicis, aut regio morbo laborantibus, eorum decocto. Cum eruo decoctum, illinitur ad inflammatio nes testium, verrucosas informicationes, ad scabié, vlcera capitis manātia, impetiginesq; item B contra carcinomata, & vlcera quę cacoethe vocantur, cum melle & hordeo prodest Alterum genus nigrum, cæteris minus, quod Arietinum vocant Idem quod album vel rubeum pręstat. Dioscor. & Gale.

Seminis Saxifragæ albæ planta, mense Maio prouenit, saxosis, arenosis, asperis, sitientibusq. locis, folijs humi procumbentibus, exiguis, rotundis, in ambitu serratis, vulgaris terrestris hederæ modo, pinguioribus tamen, & mollioribus. Caulem profert tenuem, iunci modo, hirsutū, C cubitalem, in cuius cacumine flores prodeunt albi, candidis violis non absimiles, qui mense Iunio absq. semine decidunt Radix huic exilis, granulis quibusdam cohærés, coriandri magnitudine, quæ partim albicant, partim vero rufescunt, & pro semine seruntur, amaro gustu. * Tusa & deuorata vrinam cient, renum & vesicæ calculos pellunt. Matth.

Renes & vesicam quoque excalefaciunt semen Erucæ, Vrticæ, &c. de quibus vide supra suo loco.

D *De seminib. excalefacientib. uterum.*

Rutæ semen vulgaris est notitiæ. Colligitur mense Iulio, vel autumno. * Potum contra menstrua vitia efficax est. In antidota commode additur contra incontinentiam vrinæ tussum semen septenis diebus potui datur Est & aliud rutæ genus, Harmel seu Harmala dictum, & Dioscoridi descriptum in ruta Galatica. Quibusdā dictamnum album vulgare creditur, non conuenit tamen illi semé subrufum & triangulare. E Hanc ob causam eius loco, dictamno albo vulgari, aut semine rutæ syluestris vti licebit, donec præstantius aliud reperiatur. Maturescit semen Harmalæ autumno, * quod cum melle, vino, croco, & fœniculi succo, ac gallinaceo felle teritur contra retusam oculorum acriem. In collibus & læto solo prouenit Diosc. & Fiero.

De seminib. cal facientibus artus.

Artus calefaciunt semen Nasturij, Rutæ, Sinapi &c. quib vide sup suo loco.

F *De seminibus refrigerantibus caput.*

Lactucæ semen notum est Colligitur mense Iulio Augusto, siccatur. mundatur, & seruatur per annum in loco sicco.* Epotum, assiduas libidinum imaginationes in somno compescit, & veneri refragatur. Dioscorid.

Caput etiam refrigerant semen hyoscyami, Papaueris albi, &c. de quib. vide sup suo loco.

De

De seminibus refrigerantibus thoracem & stomachum.

A Thoracem refrigerant semen papaueris albi, Violarum purpurearum, &c. de quibus vide supra suo loco.

Citri semen vulgaris est notitiæ, refrigerat, & siccat ordine tertio. * Contra venena plurimũ valet, scorpionum ictibus & potum, & appositũ mirifice medetur. Gal.

Cor quoque refrigerant semen Acerosæ, Coriandrum, &c. de quibus vide supra suo loco.

B Stomachum refrigerat Coriandrum præparatum secundum Auicennam, &c de quo vide supra suo loco.

De seminibus refrigerantibus hepar.

Cucurbitæ semen notum est. colligitur circa principiũ hyemis, cucurbita in vite sua ad hyemem vsque seruata, deinde insolata, aut in caldo hypocausto posita, donec penitus fuerit siccata, seruatur per annum in loco sicco. Frigidũ & humidum in secundo, sanguinis & bilis feruorem, febriumque extinguit. Gal.

C Cucumeris & citrulli semen colligitur mense Iulio, vel autumno, siccatur, & conseruatur per annum. Refrigerat & humectat ordine secũdo, * aluo & stomacho vtile, vrinam mouet modice cum lacte, aut passo vesicę exulcerationib subuenit, bilem & sitim extinguit. Dioscorides & Galenus.

Melonis semen mense Iulio vel Augusto colligitur, mundatur, siccatur, & seruatur per annũ, in loco sicco. Refrigerat & humectat excessu secundo, sitim & febrium calorem extinguit, vrinam cit, abstergit, vesicæ ac renum exulcerationibus subuenit. Dioscor. & Gal.

D Portulacæ semen Iulio mẽse & autumni principio colligitur, siccatur, & conseruatur per annum. Frigidum in tertio. * Fluxiones repellit, & maxime biliosas & calidas, &c. Gal.

Scariolæ semen Iulio mense colligitur, siccatur & conseruatur per annum. Refrigerat atque exiccat excessu secundo, hepatis calorem extinguit, bilemque, &c. Gal.

E Hepar quoque refrigerant semen Endiuiæ, lactucæ. &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus refrigerantibus splenem.

Splenem refrigerant semen citrulli, cucurbitæ, cucumeris, endiuiæ, Lactucæ, Melonum, portulacæ, Scariolæ, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

F *De seminibus refrigerantibus renes & vesicam.*

Renes & Vesicam refrigerant semen Cucurbitæ, citrulli, cucumeris, Melonum, endiuiæ, Lactucæ, portulacæ, Scariolæ, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus refrigerantibus artus.

Artus refrigerant semen citrulli, cucurbitæ, cucumeris, melonum, endiuiæ, lactucæ, portulacæ, Scariolæ, &c de quibus vide supra suo loco.

De seminibus astringentibus.

Anthera semen rosarum est. Colligitur autũno, siccatur & seruatur per annũ. Astringit vomitiones aluique fluores cohibet.

Berberorum semen colligitur autumno, vel hyemis principio, siccatur, & conseruatur per annum, ad vsum. * Sitim restinguit, biliosas pestilentesque exhalationes supprimit. Datur cœliacis, dysentericis, & vbi bilis a iecore in ventriculum regurgitãs, cholericos excitauerit affectus, Matthiol.

Bursæ pastoris semen colligitur mense Maio, vel Iunio, siccatur, & conseruatur per annũ. Refrigerat, exiccat, & astringit, * cruentas excreationes sistit, vulnera glutinat, mensium abundãtiam sistit, contra omnes sanguinis fluxiones efficax est &c Matth.

Nuclei acinorum astringẽdi vim obtinent, * stomacho vtiles sunt. Inspergitur farina tostorum, polentæ modo, dysentericis, & cœliacis, & solutis stomacho, Dioscor.

Astringunt quoque granum tinctorium, seu coccum, milium, semen portulacæ, &c. de quibus supra suo loco.

De seminis discutientibus.

Discutiunt semen Anethi, Dauci, Fœnigræci, Lini, Nigellæ, Sesami, &c de quibus vide supra suo loco,

De seminibus abstergentibus.

Abstergunt Faba, Eruum seu Orobus, Hordeum Lupini semen Vrticæ, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De semini: emollientibus.

Emolliunt Fœnumgræcum, semen Lini, Maluæ, Nigellæ, &c. de quibus vide sup. suo loco.

De seminis indurantibus.

Indurant semina portulacæ, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus suppurantibus.

Lolium, Germ. Ratten oder korn negele. Gal. Yuraye, ou gasse appellatur, in aruis è tritico & hordeo corruptis vligine seminibus nascitur. * Molitum nomas, putrescentia vlcera, gangrænasque compescit, cum raphanis & sale illitum, & ex aceto & sulphure viuo feros lichenas & lepras sanat, strumas quoque discutit, cum fimo columbino & lini semine decoctum in vino De coctum ex aqua mulsa, vtilissime ischiadicis illinitur, si cum polenta, thure, myrrha, aut croco suffiatur, conceptionem adiuuat Dioscor.

Supparant quoque fœnumgræcum, hordeũ, Lini semen &c. de quibus supra suo loco.

De seminibus glutinantibus.

Glutinant eruum seu orobus lolium, lupinus de quo vide supra suo loco.

De seminibus flatus discutientibus.

Santi, santonici, seu Zedoariæ semen, Germaniæ vvrmsamen, è Sinarum regione vltra

extremas Indiæ oras adfertur. Excalefacit, *flatus discutit, alui tineas necat, &c. Matth.

Flatus quoque discutiunt semen Anethi, Anisi, Apij, cari, cumini, Dauci, Fœniculi, Nigellæ, petroselini, Seseleos, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus generantibus semen.

Fraxini semen, seu lingua auis, * iecinoris & lateris doloribus in vino sumptum medetur, aquam, quæ subit cutē, extrahit, corpus obesum onere leuat, & ipsum sensim ad maciē reducit, venerem stimulat Plinius

Semen quoque generant Cicer, Faba, semen Erucæ, Lini, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus menstrua prouocantibus.

Ligustici semen nascitur in altissimis asprisque montanis, & hortis, colligitur mense Iulio, siccatur, & cōseruatur per annum in loco sicco * Excalfacit, concoquit, flatus discutit, menses mouet, &c. Dioscor.

Menstrua quoque prouocant, Amomi, semen Asparagi, anisi, Ammi, Dauci Apij, Fœniculi, Petroselini, Saseleos, Cicer, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus menses sistentibus.

Pæoniæ semen vulgaris est notitiæ Nascitur in hortis, & montibus altissimis. Colligitur mē se Augusto, siccatur & seruatur per annum, Auxiliātur grana nigra suppresionibus nocturnis, vuluæ strangulationibus, & matricis dolentib. quindecim numero pota, in aqua mulsa aut vino. Rubra vero grana menses sistunt, & decem vel duodecim pota in vino austero, & nigro, stomachicis & erosionibus ea esse prodest, a pueris pota, initia calculorum eximunt. Dioscor.

Menses quoque sistuut, Anthera Cuminum, &c. de qui bus vide supra suo loco.

De seminibus calculum frangentibus.

Semen Lappæ minoris in pilulis & globulis inuentum, & in leuissimum puluerem redactū, cum pauco vino albo, eoque generoso exhibitū renes ab arenulis efficacissime repurgabit, sed a liquato celerius, si cum aqua vitæ hauriatur. Ab experto accepit. Mizaldus.

Calculum in renibus frangunt. Militum solis semē Maluæ, &c. de quib. vide supra suo loco.

De seminibus uenenis resistentibus.

Rapæ semen vulgaris est notitiæ, colligitur æstate, seruatur per annum. * Antidotis & theriacis, præsertim quæ sensum doloris auferunt (anodyna vocant) idoneum est, potum cōtra venena salutare est, venerem concitat. Dioscor.

Venenis quoque resistunt Ammi, semen Anisi, Apij, citrei mali, Fœniculi, cardamomū, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus mitigantibus dolorem.

Panicū, Ger. Fench, oder pfenich, Heidelkorn A Ital. Panico. Gall. du Panis, semblable à millet. Hisp. El panizo, milio specie simile, facultate exiccatoria. * Sistit nōnihil ventris fluxus, astringit minus quam milium. Gal.

Dolorem quoque mitigant semen Anethi, Amomi, cumini cardamomi, dauci, Eruum, Fœnumgræcum, hyosciami, Lini, petroselini, milij, &c de quibus vide supra suo loco.

De seminibus discutientibus strumas.

B Strumas discutiunt semen althææ, coriandrū, Hordeum, Lentes, Lupini, Lolium, Lithospermum, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De seminibus uenenosis.

Coriandrum ob odorem latere non potest. * Epotum autem vocem exasperat insaniā adfert à temulentijs non abhorrentem, qui sumpserit pudenda dictu blaterāt, totiusque corporis odore venenum fatentur. Quibus post vomitionem C irino oleo concitatam, vti reculimns, merum & per se se, & ex absinthio potum auxiliatur, item oleum, nec secus oua in eodē exinanita, si lique facta in muria sorbeātur, & epota muria. & ius salsum ex gallina & antere, passum quoque cum lixiuio sumptum Dioscor.

Psyllion epotum, * corpori toti frigus, & torporem cum exolutione, & mœrore quodam ad D fert, ita vt animū despondeant. Cui omnia, quæ exhausto coriandro auxiliantur. Dioscor.

De seminibus purgantibus bilem.

Psyllion, Germ. pfilienkraut. Gall. Herbe à puces, folij est coronopo non dissimilibus, hirsutis longioribus Sarmentosa sæminmodo in totū herbula, ramis do drantalibus, coma à medio caule exoritur, duobus tribusve conuolutis in cacumi E ne capitulis, in his semine duro, nigro pulicum simili cuius est vsus in medicina. Eligitur absolutum, amplum tam graue, vt aqua mergatur. Nascitur in aruis & incultis. Colligitur autumno semen. Seruatur ab vno anno vsq; ad duos. Dosis vero a drachma vna vsque ad tres. *Aqua frigida maceratum purgat choleram. febribus biliosis est salubre, & inflammationibus thoracis. Thoracem quoque lenit, sitim extinguit. Cum aceto autem agitatum phlegmonas, erysipelata F herpetas, & cæteros tumores calidos extinguit & horum dolorem sedat, præsertim cataplasmate impositum. Sic & cephalalgiam calidam mitigat. Frixum vero & conquassatum, fluorē biliosum, dysentericum, ā medicamento acri, vt scammonio, excitatum, sedat cum oleo rosaceo sumptum, vel iniectum. Et psyllio sic macerato cum aqua fontana frigida, & quassato mucosa potio, præcipuē cum oleo violato, aut syrupo violato, aluum subducit. Nō sumendum autem quibus viscera sunt imbecilla, neque etiā diutū. Dioscorid. & Mesues.

Thyme

Thymelææ seminis, seu grani Gnidii planta, virgas edit pulchras, multas tenues binum cubitorum foliis chamelææ, angustiorib. & pinguioribus viscosis gummosisque si mordeantur flore candido: fructu myrti in modum rotūdo qui interim viret & tandem rubescit: inuolucrum fructus durum, foris nigrum, intus album. Nascitur in mōtanis asperis, & incultis calidiorum regionum locis. Quouis anni tempore viret, sed fructus Autumno perficitur. Conseruatur per annos duos. Dosis à granis quatuor vsque ad viginti. Datur robustis ac fortioribus hominib. imbecillioribus nequaquam.* Hoc per inferna, bilem pituitam, aquasque detrahit, verū fauces adurit. Itaque cum farina, aut polenta, aut in vuæ acino dari debet, aut melle cocto obductū deuorari Dioscor.

Thlaspi herbula est angustis foliis, digitali longitudine, in terram versis, sub pinguibus, binum dodrantum cauliculo, tenui, non sine adnascentibus ramis, fructu circa ipsum totum, ab extremo in latius se pandente, semine nasturtij, inclusо vasis in cacumine diuisis lenticulæ effigie, nisi quod infringitur, vnde nomen accepit. Flos albicat. Nascitur in semitis, & sepibus, fossisque. Semen asperi gustus, excalfaciens, *bilem vtramq. extrahit, potū acetabuli mensura, prodest ischiadicis infusum, sanguinem potu educit, internas suppurationes rumpit; menses ciet, sed partus enecat. Dioscor.

Thlaspi semen est in vsu, cuius tempore Galeni ex Creta quædam species, formæ rotundæ, colore inter rubescentem & flauum medio, minor quam est milium, afferebatur. Quod tamen palam etiam crescebat, & arbitror esse illud ipsum, quod hodie ab omnibus Pharmacopœis accipitur, quoniam omnes eiusmodi notas habet Sed Galenus multo magis laudat illud, quod colore nigricante ex Cappadocia habebatur, & ita rotundum erat, sicut prius, præcipue quod in monte Tauro nascebatur, non parum dissimile à cretico, quod vbique proueniebat, & ex alijs cappadociæ partibus quoque afferebatur. Sed illud ex tauro erat grandius, & ex vno latere habebat nescio quid compressi, vnde etiam nomen Thlaspi obtinuit, & eiusmodi Thlaspi qui diligentiam adhibent in regno Neapolitano quoque haberi potest, & ego ex monte Polino Calabriæ, atque etiam ex montibus in eo latere, quod Amasi vocatur, accepi, cum omnibus notis, quas illi Galenus attribuit, quod initio mihi à Luca Ghino felicissimæ memoriæ, dum Bononiæ esset, fuit traditum Sapore est amaro, & accerrimo, & cum terræ mandatur, facile prouenit, quanquam nō ita sit palidum, quemadmodum quod sua sponte in montibus nascitur.

De seminibus refrigerantibus artus.

Carthami, seu cnici semen, Ger. vvildt saffransamen, eligitur amplum, plenum, medulla pingui, album, angulosum, læue. Nascitur in hortis. Colligitur æstate. Conseruatur autem per annos tres. Dosis est à drachmis quatuor ad aureos quinque. Corrigitur eius malitia aniso, galanga, macere & cardamomo * Pituitam per ventrē & vomitum purgat, & aquas ob id morbis inde natis vt colico affectui, & similibus confert. Thoracē quoque & pulmonem expurgat. Stomacho noxiū. Vnde eius noxa, vt supra corrigēda. Mesues

Genista arbor est montana, è cuius caudice q̃ plurimæ funduntur virgæ rectæ flexiles, fractu cōtumaces, quibus vires & alia ligantur. Flores edit flauos, lunari figura, e quibus siliquæ prodeunt, erui magnitudine, & semina in eis lenti similia, interuallis distincta. Dosis seminis à drachmis duabus ad quatuor. Corrigitur aniso, semine fœniculi & dauci.* Epotum semen pituitam vtrinque valentissimè purgat, & ab articulis quoque humores trahit. Renum excrementa pellit, vrinam cit efficacissimè, & calculos dirūpit tam in renibus, quam in vesica, neque in his materias figi. & in calculū durescere sinit Mes.

Lathyris seminis planta, quam aliqui thymalum appellant, vulgus cataputiam minorē Ger. Springkorner, Trebkorner. Ital. catapunza. Gal. Espurge. Hisp. Tartago. caulem emittit cubiti altitudine, & digitali crassitudine, inanem. Gignūtur in cacumine alæ, & folia in caule oblonga, amygdalinis proxima, latiora, & læuiora, quæ autem in summis ramulis exierunt, minora conspiciuntur aristolochiæ, aut oblōgæ hederæ figura. In cacumine fructum summis surculis gerit, triplici loculamento insignem, rotundum ceu capparin in quo grana intercusantibus membranis inter se distincta cōtinentur, eruis maiora, rotūda, quæ dum corticibus exuuntur, candida sunt & gustu dulcia Nullus radicis vsus * Totus frutex ex lacteo succo turget, vti tithymalus Grana sex aut septem in catapotio, aut cū ficis aut palmulis deuorata, aluum purgant, sed aqua frigida postea sorbenda trahunt autem bilem pituitam, & aquas. Dioscor.

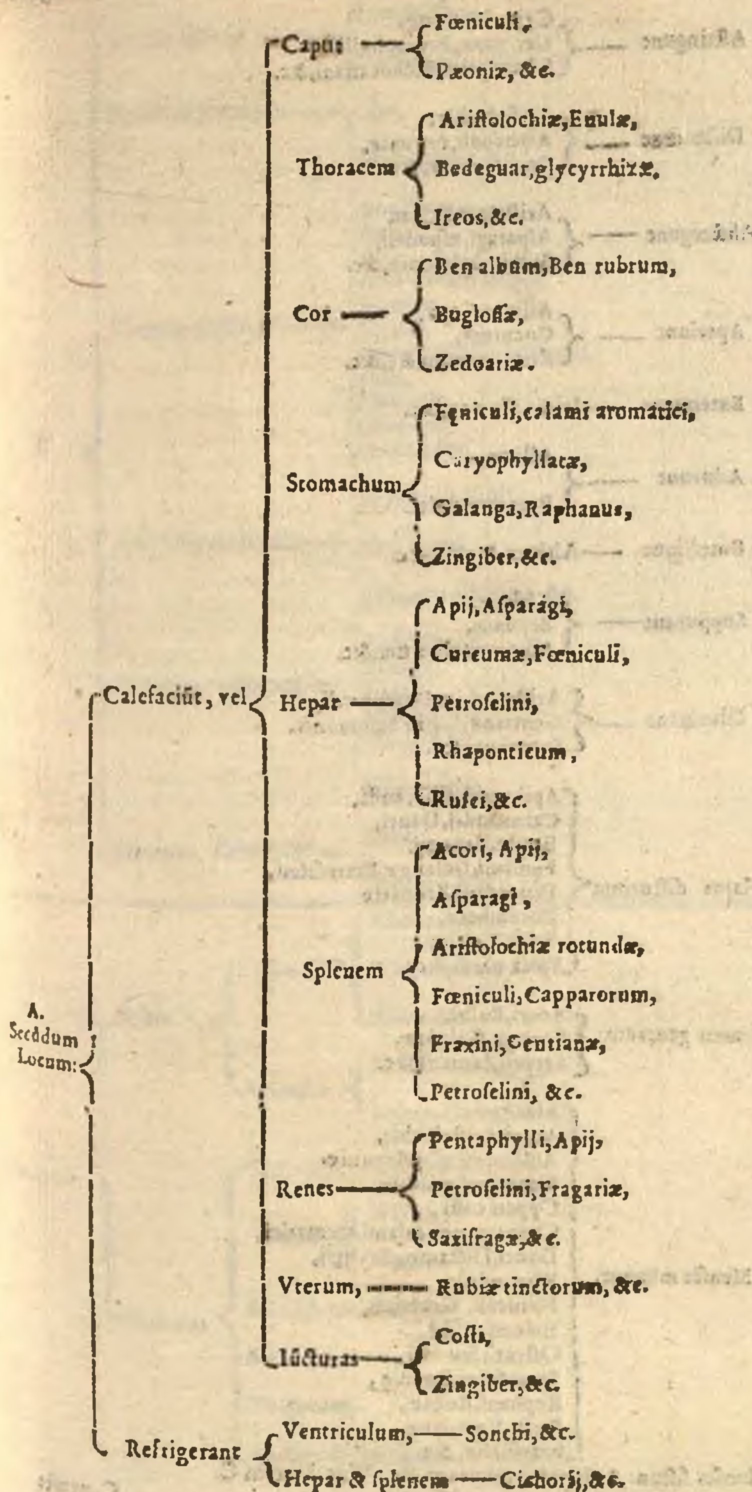
Ricini seminis arbor, vulgo Palma Christi, itē cataputia maior, Germ. vvūderbaum. Gall. Palme de Christ. Ital. girasole. Hisp. Figuerta de l'infierno, dicitur, prouenit paruę ficus altitudine, folio platani maiore, læuiore & nigriore, ramis caudicibusque cauis, in arundinis morem, semine in vuis asperis, quod corticibus exutum, ricinū animal repræsentat, ex quo oleum nomine Ricinum exprimitur cibis fœdum, lucernis emplastrisque vtile * Grana triginta numerō purgata trita potu pituitam, bilem aquamque per aluū extrahunt, vomitionesque mouent. sed iniucunda admodum est, & molesta purgatio, si quidem stomachum vehementer subuertit. Tusa & imposita, vitia cutis, varosque expurgat. Dioscor.

Radices.

De Radicibus Sectio XII.

Radices aut
- Alterant qualitate
  - Manifesta
    - Conseruando qualitate vel prima, atque vel secundum
      - Quantitatem:
        - Calidæ in
          - Primo — Althææ, Acanthi, Betæ, Dugloſſæ, Glycyrrhizæ, &c.
          - Secundo — Appij, Capparorum, Peucedani, Pimpinellæ, Rapæ, Scillæ, Zedoariæ, Rhodiæ, &c.
          - Tertio — Acori, Aſari, Ari, Dictamni, Doronici, Fœniculi, Galangæ, Helenij, Petroſelini, Raphani, &c.
          - Quarto — Allium, Cepa, Coſti, Porri, Pyrethri, &c.
        - Frigidæ, in
          - Primo, — Maluæ, &c.
          - Secundo, — Cichorij, &c.
          - Tertio — Mandragoræ, &c.
        - Humidæ i
          - Primo — Bugloſſæ, cichorii, Glycyrrhizæ, maluæ, Rapæ, Satyrium, &c.
          - Secundo.
        - Siccæ in
          - Primo — Althææ, Ari, Bryoniæ, Fœniculi, Oenanthæ, Rubiæ tinctorum, Tamaricis, &c.
          - Secundo — Capparorum, Cichorii, Raphani.
          - Tertio — Acori, Apii, Aſari, Carnabadii ſeu Doronici, Petroſelini, Radix caua, Pentaphylli, Trifolii, &c.
      - Locum, &c. Vide literam A.
    - Secunda, &c. Vide literam B.
    - Corrumpendo, Venena, vt — Mandragora, Fungi, Ephemerum, Veratrum album,
  - Occulta, vt — Bryoniæ, Pæoniæ.
- Purgant, &c. Vide literam D.

A. Secun-

A. Secūdum Locum:

- Calefaciūt, vel
  - Caput — Fœniculi, Pæoniæ, &c.
  - Thoracem — Aristolochiæ, Enulæ, Bedeguar, glycyrrhizæ, Ireos, &c.
  - Cor — Ben album, Ben rubrum, Buglossæ, Zedoariæ.
  - Stomachum — Fœniculi, calami aromatici, Caryophyllatæ, Galanga, Raphanus, Zingiber, &c.
  - Hepar — Apij, Asparagi, Curcumæ, Fœniculi, Petroselini, Rhaponticum, Rusci, &c.
  - Splenem — Acori, Apij, Asparagi, Aristolochiæ rotundæ, Fœniculi, Capparorum, Fraxini, Gentianæ, Petroselini, &c.
  - Renes — Pentaphylli, Apij, Petroselini, Fragariæ, Saxifragæ, &c.
  - Vterum, — Rubiæ tinctorum, &c.
  - Iūcturas — Costi, Zingiber, &c.
- Refrigerant
  - Ventriculum, — Sonchi, &c.
  - Hepar & splenem — Cichorij, &c.

B. Radices alterantes qualitate secunda aut

- Aſtringunt — Cyperi, Biſtortę, Gentianæ, Pentaphylli, Rhapontici, Bolbocaſtani, &c.
- Diſcutiunt — Ariſtolochiæ, Aſphodeli, Bryoniæ, Capparorum, &c.
- Abſtergunt — Ariſtolochiæ, Ari, Aſparagi, aſpodeli, Bulbi, Chelidoniæ, &c.
- Aperiunt — Allium, Cepa, Cucurma, Rhaponticum, &c, &c.
- Extenuant — Iridis Illyricæ, &c.
- Adurunt — Allium, Pyrethrum, &c.
- Emolliunt — Althææ, Maluæ, &c.
- Suppurant — Althææ, Bryoniæ, Liliorum alborum, &c.
- Glutinant — Ariſtolochiæ, Dracunculi, Gentianæ, Sigilli Salomonis. Symphyti, &c.
- Flatus diſcutiunt — Apij, acori, allij, coſti, Carnabadij, Dauci, Enulæ, Eryngij, Fęniculi, Galangæ, Petroſelini, Peucedani, Zedoariæ, Zurumbeth, Spica Celtica, Spica nardi, &c.
- Semen generant — Acori, Bulbi, Eryngij, Galangæ, Satyrij, Secacul, &c.
- Menſes mouent — Aſari, ari, Acori, Ariſtolochię, Aſphodeli, allij, Bryoniæ, Centaurij maioris, Cyperi coſti, Capparorum, calami aromatici, Dauci, Dictamni, Eryngij, Filipendulæ, Fœniculi, Graminis, Helenij, Lilij, Oſtrutij ſeu Mei, Petroſelini Pæonię, Raphani, Rubiæ, Ruſci, Valerianæ, Fraxinellæ, &c.
- Menſes ſiſtunt, Sudorem prouocant, &c, Vide literam C.

- C.
  - Menses sistunt
    - Symphyti,
    - Tormentillæ,&c.
  - Sudorem pruocant
    - ciliæ,
    - Sarsę parilię,&c.
  - Venenis resistunt
    - Angelitæ,
    - Apij,
    - Alij,
    - Aristolochiæ longę,
    - Bryoniæ,
    - Cyperi,
    - carnabadij seu Doronici,
    - costi,
    - Fœniculi,
    - Gentianę,
    - carlinæ,&c.
  - Ambustis medentur
    - Asphndeli,Bulbi,
    - Hyacynthi,
    - Liliorum alborum,&c.
  - Dolorem mitigant
    - Acori,Dauci,
    - Eryngij,
    - Ireos,
    - Mandragorę,
    - Ononis,&c.
  - Strumas discutiunt
    - capparorum,
    - Ireos,
    - Plantaginis,&c.

- D. Purgant
  - Bilem
    - Flauam
      - Rhabarbarum,
      - Rhaponticum,
      - Filicis,&c.
    - Atram
      - Helleborus niger,
      - Polypodium,&c.
  - Pituitam
    - Agaricum,cucumeris syluestris.
    - Esulæ
      - Maioris,
      - Minoris.
    - Ebuli,hermodactylus,
    - Sambuci,
    - Turpetum,
    - Rad.mechoacan,&c.

De radicibus calidis in primo.

Althææ radix, Ger. Eybischvvurtz, vulgaris est notæ. Nascitur partim in hortis. Colligitur autumno siccatur in vmbra seruaturque in arca lignea per annum. * Magis quam herbæ ipsius folia discutit, extenuat, mitigat, difficiles affectus concoquit. Decoctum ad tormina intestinorum, ventris profluuium, & sanguinis eiectionem conuenit Gal.

Acanti, seu Brancæ Vrsinę radicis planta, Germ. Varenklavu, folia habet multo lactucaceis latiora & longiora, erucæ dimitura, nigricantia, pinguia, læuia, caulem binum cubitorum, digitali crassitudine, læuem, prope verticem ex interuallis circundatum foliolis, ceu nucamenta quędam oblonga referentibus, spinosis, è quibus flos prodit albus, semen oblongum, luteum caput thyrsi specie, radicibus nititur longis, mucosis, rubris, & glutinosis. Nascitur in hortis, petrosis, & riguis. Colligitur Augusto, vel Septembri, mundatur, siccatur ad solem, conseruaturq; per annum vnum vel duos. * Radix vstis igni, luxatis artubus illita subuenit, pota vrinam ciet sed aluum cohibet, ruptis, conuulsis, tabem sentientibus, mirè prodest. Dioscor.

Betę radix, Germ. Mangoldvvurtz, nota est, * cuius decoctum, & foliorum furfures, lendesq; deterget, perniones motu mitigat. Radix abstergit, digerit Dioscor.

Buglossæ radix nascitur in campestribus, colligitur Autumno.* Vino imposita, animi voluptates auget. Dioscor.

Glycyrrhiza, seu radix dulcis, Ger. Sußholtz, Ital. Regolitia. Gal. Rigolisse. Hisp. Regaliza. fruticosa est, ramis binum cubitorum altitudine assurgentibus, foliis lentisci, densis, pinguibus, tactuque gummosis, flore hyacinti, fructu pilularum platoni magnitudinis asperiore, qui siliquas lentium modo habet rufas & paruas, radicibus longis, vt gentianæ, coloris buxei, subacerbis & dulcibus, quæ densatur in succum, lyçij exemplo. Nascitur plurima in Cappadocia, Ponto & Apuleia. Visitur etiamnum in viridarijs pluribus locis, in Italia, Gallia & Germania. Colligitur mense Augusto, vel Autumno siccatur ad solem, seruaturq; per annos duos. * Arteriæ scabritiam lenit, æstuanti stomacho, thoraci, ac iecinori cōuenit, vesicæ scabiem & renum dolores sanat, sitim extinguit. Dioscor.

Glycyrrhizæ succū, si quis dubitaret, an esset à illiteratus, qui alio afferetur, ipsemet parare posset, acceptis radicibus quæ crescunt in Apuliæ aridis locis in magna copia. Extrahitur autē hac ratione. Primum radices tunduntur, dein de aliquot dierum spacio aqua macerantur, & coquuntur, post concoctionem eximuntur, & liquor ille rursum tandiu coquitur donec instar mellis crassescat.

De radicibus calidis in secundo.

Apij satiui, seu vulgaris petroselini radix, Ger. Peterlin vvurtz, nulli non cognita, colligitur

A mense Augusto, vel Autumno, mundatur, siccatur in vmbra, & conseruatur per annum. Recēs suauis est, stomacho grata, vrinas menstruaque mouet, flatus discutit, &c. Gal.

Capparum radix nascitur in Alexādria, Aegypti & Apulia Præstantissimæ Alexadrinæ. Colligitur per mensem Septēbri, siccatur in vmbra & seruatur in arcis ligneis per annum. * Abstergit, expurgat, incidit, discutitque cum amaritu-

B dine, cum acrimonię, acerbitate vero contrahit stringit, & densat, quapropter lienes induratos & pota, & extrinsecus iuuat, menstrua prouocat, pituitam per os educit, maligna vlcera sanat, dentium dolores mitigat, tumores digerit, & vitiligines discutit, auriumq; vermes enecat, Galenus.

Peucedanum, Germ. Harstrang, Savusenchel gall. Poucedame, ou queue de porceau, caulem emittit tenuem, gracilētum, fœniculo similem, comā habet statim a terra copiosam, spissamque flore luteo, radice nigra, crassa, graui odore, suc

C cosa. Eligitur recens, quę cariem non senserit, firma, odoris plena. Gignitur in montibus opacis. Colligitur radix mense Septembri, siccatur in vmbra, & seruatur per annos duos, vel tres. * Digerit, extenuat, absumitque lienem, præsertim induratū, ex aceto aut oxymelite pota, præforatorum dētium dolores sanat, cauitati imposita, foris squamas celerrimè ab ossibus detrahit & arida illita vlceribus cōtumacibus medetur Dioscor. & Gal.

D Pimpinellæ Germ. Bibernellen. Gall. Pimprenelle, ou Pimprenelle. duo habentur genera. Maior radice nititur longa, folijs circumquaq; solo procumbētibus, dissectis, per ambitumque serratis, caule quadrangulari floribus in vmbellam cohærentibus, tenuibus, albicantibusq. Minor caule exit rubenti, folijs minoribus minus dissectis, minutiusque serratis. Vtraque tamen hyrcum redolet. Nascitur in campestribus & syluis. Colligitur mense Augusto siccatur, & con

E seruatur per annū * Radix, in qua [illegible] tota est, excalfacit, siccatque ordine secundo completo, aut sanè tertio incipiēte Præstat hæc ad renum & vesicæ morbos, quorū calculus est causa. Ob id enim renes à calculis expedit, & vrinam remoratam pellit. Matth.

Rapum. Germ. est Rub. Gall. Raberaue. Ital. Raua, Rapa. Hisp. El nabo redōdo. vulgo notum est.* Decocta radix alit, inflamationē parit, humentē ac fluxā carnē creat, venerē stimulat. Decocto podagræ, pernionesq; fouentur, contrito

F que rapo, atque imposito iuuatur. Si excauatæ radici rosaceū cerarū adigatur, & feruenti cinere eliquescat, exulceratis pernionib. proficiet. Diosc.

Scilla Germ. Meerzvvybel. Gall. Scipoule, ou charpētaire Ital. Squilla. Hisp. La Cebolla albarana. vulgaris est notitiæ, sit bonæ habitudinis, non tamen adeo magna & enormis bene habita & nutrita, alba, recens ex terra sumpta, cum foli ceius & caulis exactè aruerint, seu quando

triticum

triticum metunt, quia tūc potissimum viget. Alba est masculus, eaq. vtilior, quam fęmina, nigra. Scillæ albæ segmenta, seu taleolæ cultello ligneo separatæ, lino traiectæ, modicis interuallis, ne se mutuo contingant, in vmbra siccantur diebus sexaginta, vt ex his fiat acetum scilliticū *Scilla vim acrem atq. feruentem habet, calida in secundo. Incidit, vrinam mouet, stomachicis hydropicis, suspiriosis, torminib. & regio morbo subuenit Diosco. & Medici Colonien.

Zedoaria, Germ. Zitt vven, faciem zingiberis repræsentat, odoratior tamen, amariuscula, neque adeo vt zingiber acris, Conuehitur e Sinarum regione, vltra extremas Indiæ oras.* Excalefacit & siccat ordine secundo. Flatus discutit, & pin_udinē auget propria quadam facultate, non quidem elementari. Post sumpta, graue virus animæ, quod allium, cepa, vel vinum excitauit, abigit venenosorum animalium morsib. opitulatur, alui fluxiones sistit, veteri abscessus resoluit vomitiones reprimit, & coli cruciatus tollit, iteq; ventriculi. Alui tineas quascunq. enecat, & in antidotis additur. Matth. ex Serapione

Rhodiæ radici caliculi sunt dodrantales, aut altiores paulo, rotundi, nonnihil concaui, folijs circumuestiti plurimis, oblongis, latis, acuminatis, virētib carnosis, glabris, per ambitum serratis. Crassulæ herbæ aliquatenus similib. attamen minorib in cacuminib. vn. bellę paruæ apparent, in quib. flosculi exigui e luteo pallentes, tandemque rubescentes, radix crassa, inæqualis & tuberosa, quæ recens candida & succosa tritarosarum odorem satis refert. In Apennino & Gargano Italiæ montib nec non in Germaniæ alpib. sponte gignitur, &, vt Dioscorides, in Macedonia quoque. In Belgiæ horris colitur, vbi æstate viret, & aliquādo floret, hyeme latet, sola radice viuaci, frigorisq; patiente. Græci Ῥοδίαν ῥίζαν nucupant. Ger. Rosen vvurz. Hispa. Rayz Rhodia haudquaquam a Rhodo insula, sed a rosis nomē accepit, quarum odorem attrita spirat. Cæterum vtilis hæc herba est, auctore Dioscoride, capitis doloribus, si madefacta fronti, & temporibus cum modico rasaceo imponatur. Galeno tenuium eam partium digerētisq facultatis, & in calefaciendo secundi ordinis censendam esse, aut tertij incipientis, at nobis refrigerans & Rosis vti odore, ita & temperatura affinis videtur, & aduersus capitis ex calida causa dolores, efficacem esse posse. Dodonæus.

De radicibus excalefacientibus in tertio.

Acorus folia fert iridis, radices non dissimiles summo cespite sparsas, complicatas, geniculis interceptas, in obliquum actas, albicantes, gustu acres, &, vt Galenus ait,, modice amaras & odoratas. Optima est densa, candida, carie non exesa, plena odorata, eiusmodi est Cholcidica & Galatica. Cæterum omnes has fere notas habet ea radix, quæ hodie vocatur Calamus aromaticus. Hanc ob causam, hęc semper pro acoro sumenda est, vel asari radix. * Acori radici vis excalefactoria. Decoctum potu vrinam cit, prodest lateris doloribus, & iecinoris atque thoracis, item torminibus, vulsis, ruptis. lienem absumis, vrinæ stillicidio, & serpentum ictib. auxiliatur insidentib. ad muliebres affectus, iridis modo, vtiliter imponitur. oculorum caligines succo discutit. Antidotis radix magno vsu commiscetur. Diosco. & Medici floren.

Asarum, germ. Nasel vvurz Ital. Asaro gall. Cabaret. Hispan. Asarabaccara. dicitur, hederę folijs minorib. multo rotundioribusq florib. cytino hyoscyami similib. purpureis, inter folia proxime radicem emicantib odoratis, in quib. semen acinosum. Cauliculos habet angulosos, asperos & molles, radices numerosas, geniculatas, tenues, obliquas, gramini non dissimiles, lōge tamen graciliores, odoratas, excalefacientes & quæ linguam vehementer mordent. Ambrosis mont b prouenit. Augusto mēse colligitur, vel Autūno, siccatur in vmbra, & seruatur per annum in arcis ligneis. * Ad solutionē uentris, dosis infusionis est ab aureis duob. ad quatuor, pulueris vero a drachma vna vsque ad aureos duos. Excalefactoriā vim habet, vrinā cit. hydropicis & vetusto coxendicū dolori prodest. Radices senis drachmis ex aqua mulsa potæ, menses trahūt, & veratri albi modo purgant. In vnguēta additur. Diosco & Mesues.

Aron apud Syros Lupha vocatur, nonnulli Serpentariam minorem vocant, Germ. Pfaffen pint, & Leutschen Ingher. Ital. gigneo. Hisp. yaro. Bel. scalfsvoet. gall. Pied de Veau. folia emittit dracunculi, sed longiora, & paucioribus distincta maculis, caulē, subpurpureum, dodrantalē, pistilli specie, a quo croceum semen exit, radice dracunculi alba. Nascitur in campestrib. syluis iuxta vrbiū fossas, sub sepib. locis vbiq. vmbrosis. Erumpunt mox post hyemem folia, pistillus vero e vaginula tumo exit, folijs marcescentib. quib. corruptis, vuæ Iulio & Augusto maturantur. Colligitur mense Augusto, siccatur, & seruatur per annum. Terrena essentia constat sed calida, * proinde extergēdi vim possidet, verum non valentem, sicut dracunculus. Radices comesæ crassitiem humorum mediocriter incidunt, adeo ut excreationib. ex pectore idoneæ sint. Ex fimo bubulo padris illinitur Diosco. Galen & Dodon.

Dictamnum, herba est in sola creta nascens, pulegio similis, sed maiorib. folijs, canalanugine pubescentibus. Florem nullum aut semen profert, inquit Diosco. Theophrastus vero, cæterique auctores & caulem illi tribuunt, & florem & semen, vt manifeste videre licet in dictāno, quod hodie ex Creta affertur, cui quidem conueniunt reliquæ Dioscorides notæ, sed florem & semen profert. Alia est planta dictamnum albū vulgo vocata, alias fraxinella, plane

a Dictamno

a Dictamno Cretenſi diuerſa, quæ quãuis valde efficax ſit, dictamno Cretenſi ſubſtitui tamẽ non poteſt, hoc enim veteres intelligunt, cum abſolute dictamnum ſcribunt.* Calefacit, partus accelerat. Omnia præſtat, quæ ſatiuum pulegium, quod eius loco ſubſtituendum eſt Medici Florent. ex Dioſcor. & Matthiolo.

Doronicus radices Ornithogali repræſentat. Affertur ex Alexãdria Aegypti.* Ad cordis affectus commendatur, contra venena & deleteria medicamenta. Dilutum, colatum, pectoris & laterum humores expurgat, tuſſi confert. Doronicus Actuario carnabadium dicitur. Eius loco Galãga, vel cariophylli ſubſtituendi ſunt. Matthiol.

Fœniculi radix vulgaris notitiæ eſt. Naſcitur paſſim in hortis. Colligitur Auguſto menſe vel Autumno. Lauantur, finduntur, & a medulla intrinſeca mundantur, deinde in vmbra ſiccantur, conſeruãturque per annum in arcis ligneis. * Menſtruo & vrinas prouocat, aiquatis auxiliatur.

Galanga eſt radix nodulis ſcatens, intus & foris rubrs, per internodia contorta, odorata, & acerrimi ſaporis, odore & figura quadam cyperi, vnde quibuſdam Cyperus Babylonicus putatur. Eligenda granis, rubra, ſapore acerrimo linguam vellicans. Adulteratur Cyperi vulgaris radicib. repurgatis, & in aceto cum pipere maceratis, ſed abraſo cortice fucus deprehenditur, nã pars interior neq. galangæ acrimoniã, neq; ſaporem habet. Calefacit & ſiccat ordine tertio * Proinde ventriculum roborat, et eius dolores tollit, ſi tamen a frigore vel flatu proueniant. Narib. admota frigefacto cerebro vtilis eſt, ore retenta anhelitum commẽdat. Facit et ad cordis palpitationem, ſi plantaginis ſucco bibatur cœliacos ſanat, et coli dolores mulcet, qui a flatu oriuntur. Prodeſt flatuoſis vteri affectibus, venerem roborat, renes refrigeratos calefacit, et frigidis morbis oĩb. pſtat. Med. Flor. et Matth.

Helenium, officinis Enula, Ger. Alankvvurz, folia habet verbaſci anguſtioris folij aſperiora, oblonga, caulem quibuſdam in locis non emittit, radicem ſubalbidam, interdum ſubrufam, odoratam, ſubacrem, vegetam, magnam, ex qua agnatę propagines liliorum aut ari modo ſerũtur. Montanis, vmbroſis, et non omnino ſiccis locis prouenit. Frequens nõ modo apud Belgas, verũ et albi, vt in Italia, Gallia, Germania, etc. Flores Iunio ac Iulio vigent. Radices Autumno, et non raro Aprili, et Maio menſibus leguntur, particulatimq; diſſectæ ſiccantur, et conſeruantur ab anno vno vſque ad tres, in loco ſicco * Potum radicis decoctũ, menſes et vrinas ciet. Ipſaque in eclegmate ex melle prodeſt tuſſi, orthopnœæ, ruptis, conuulſis, inflationibus, et ſerpentium morſibus. In ſumma excalefaciens eſt. Helenij radix et ſtomacho vtilis eſt in paſto cõdita. Trita potaque ad cruentas excreationes efficax eſt. Dioſco.

A Petroſelini, ſeu apij Hortenſis radix nota eſt, cum paſſim vbique in hortis proueniat.* Vrinas et menſes prouocat, ſtomacho non ingrata.

Raphanus (Germ. Rettich. Gal. Raue ou Reſort) nemini non cognitus.* Excalefacit, flatus gignit, oris ſuauis eſt, ſed ſtomacho aduerſatur, ructus ciet, vrinam pellit, aluo aptior, ſummo tamen cibo ſumi debet, quo magis eius diſtributionem adiuuet, cum autem præſumitur, cibũ ſuſpendit. quare vomituris commodiſſime datur ante cibum. ſenſuũ aciem excitat Decocta contra veterem tuſſim, et pituitę craſſitiem in B pectore, efficax eſt. Cortex ex aceto mulſo, celerius vomitiones mouet hydropicis commodiſſime illinitur, lienoſis utilis, ſugillata cum melle rapit, et nomas amolitur cõtra uiperarum ictus auxiliatur, alopecias ad pilum reducit, lentigines cũ loliacea farina emendat, his qui fungis ſtrangulantur, tam cibo quã potu ſalutaris eſt.

C Sylueſtris Raphani, quem Romani armoraciã nominãt, folia ſatiuo ſimilia, ſed magis lampſanã imitantur, radix gracilis, tenera, ſubacris. Tã folium, quã radix in olera recipitur, ſed hæc excalefacit, urinam concitat, æſtuoſa eſt. Dioſcor.

De radicibus calidis in quarto.

Allium (Germ. knoblauch. Ital. Aglio. Gall. Ail. Hiſp. Aio dicitur) quoddam ſatiuum atque hortẽſe habetur, quod in Aegypto, ſingulariter porrum, capite cõſtat, dulce, in D purpureum uergens, paruum, reliqua uero magna et candida, ex pluribus coagmentantur nucleis, quos agathas, id eſt ſpicas Græci nominant. Aliud eſt ſylueſtre, quod ophioſcorodon, id eſt anguinum uocant.* Vis allij acris eſt. excalefacit, mordet, excernit, aluũ turbat, inflationes facit, ſtomachũ exiccat, ſitim gignit, flatum permouet, ſummi corporis, cutem exulcerat, aciem oculorum eſu habebat. Eoſdem effectus præbet anguinum, E quod & elaphoſcorodon dicitur, latas uentris tineas in cibo ſumptum abigit, urinas detrahit, cõtrahit uiperarũ ictus, & priuatim hæmorrhoi prodeſt, ita ut non aliud magis, ſi cum uino iugiter aſſumatur, aut tritũ in eodem ebibatur, contra rabioſorum morſum, & illitu, & cibo ualet. Magnæ & allio utilitates contra aquarum mutationes, uocem clarificat, ueterem tuſſim crudũ, coctumue lenit, potum autem cũ origani decocto, pediculos & lendes enecat, crematũ cinis F illitus ſugillationib. cum melle, & alopeciis, cũ nardino unguine, medetur, eruptiones papularum cum oleo & ſale ſanat, vitiligines, lichenas, lentigines, vlcera capitis manantia, lepras & furfures, cum melle, eximit, cum thure & teda decoctum, dentium dolorem leuat, ſi in ore contineatur, contra uenenatos muris aranei morſus cum ficulneis frondibus & cumino illinitur. Fet uetuſtæ comæ ius, fœminarum deſectionibus additum, menſes & ſecundos partus extrahit. Allium eiuſdem gratia ſuffitur. Factum et co, & nigra oliua intritum, quod myttoton uocant,

eant, esu cit vrinam, ora venarum patefacit, hydropicis vtile. Diosco.

Cepa, Ger. Zvviblen. Gal. Oignon. Ital. Cipolla Hisp. Cebolla nominatur, longa acrior est quam rotunda, item flaua quam candida, & sicca quam viridis, & cruda quam cocta, aut sale condita. * Omnes tamen mordent, flatus gignunt, appetentiam inuitant, sitim mouent & extenuant, fastidium pariunt & expurgant, aluo vtiles sunt. Ex detractis purgamentis in oleum coniectæ, hæmorrhoidas, reliquosq. excretionum exitus reserant, subditæ pro balanis. Succus cũ melle illitus, oculorum hebetudinis, argemis, nubeculis & incipientibus suffusionibus auxiliatur, anginæ eodem perunguntur suppressos menses pellit caput purgat, naribus infusus, canis morsib. cũ aceto, ruta & melle illinit, cũ aceto aũt perũctas i sole vitiligines sanat, & cũ parispodio, scabras lippitudines sedat, varos cũ sale reprimit, cõtra calceamẽtorũ attritus, cũ gallinaceo adipe vtilis est, citæ aluo prodest, in auribus sonitũ ac grauitẽ earũdẽ aq valet, alopeciæ earũ succo perfricatæ, q celerius quã alcyoniũ pilos euocat. Largiore cibo cepa capitis dolores ciet, coctæ aq. vehementius vrinã pellit, eos lethargicos efficit qui valetudinib. aduersis, ea ẽt cocta, plus æquo vescantur. Elixa & cum passis vuis & fico illita, tubercula concoquit & celerrime rũpit. Diosc.

Costus: Ital. Costo Hisp El Costo, especia olorosa. Dioscoridi radix est candida, leuis, eximia odoris suauitate, qualem Arabicũ esse dicit, hic præcellit. Secundum locum sibi vendicat Indicus crassus, leuis, vt, ferula niger. Tertius est Syriacus, grauis, colore buxeus, & odore nares feriens. Optimus est recens, albus, abũde plenus, densus, aridus, a teredinibus non erosus, sine graueolentia, gustu acuto, ac linguam vellicãs, & vt ait Galenus, aliquantulũ amaro. Omnes fere optimi costi notæ in angelicæ radice, quæ satis nota est, reperiuntur. Hinc fit, vt nõnulli putent, eã pro vero costo substitui posse. vt verũ fateamur, præstat eam costi loco vsurpare, quam costũ vulgare officinarũ, quod a iam dictis notis alienissimum est. * Vis ei excalefactoria vrinam ciet, menses pellit, vitijs quæ vuluam male habẽt, tam impositu, quam lotu & suffitu auxiliatur. Contra viperarum morsus sextantem bibere prodest, itẽ aduersus pectoris dolores, cõuulsa, inflationesq; ex vino & absinthio, venerem ex mulso stimulat, latas ventris tineas ex aqua pellit, horroribus ex oleo ante febrium accessiones, & neruorum resolutionib. oblinitur, vitia cutis in facie, cum aqua vel melle illitus, emendat. Additur in antidota & malagmata. Sunt, qui admistis helenij Comageni prænuris radicib. adulterent. Quod deprehensu facile est siquidem neq. gustu feruet helenium, neque validum odorem vibrat, vt caput tentare possit. Medic. Florent. ex Diosco. & Matthiol.

Costus, quo vulgo in officinis vtuntur, falsus est, cuius loco ante aliquot annos Bononiẽses,

A & Patauini Zedoariam officinarum acceperũt, quæ olim quoq. non pro zedoaria, quia oblõga est, habebatur, nã zedoaria secundum Serapionem erat rotũda, similis Aristolochiæ. Sed quãtum ego sciam, nondum experiẽtia cognitum est, ante exterioribus membris apposita exulceret carnes, quod costus, vt Galen. tradit, solet facere. Inde enim graduũ conformatio constitui posset. Verumtñ cum in vulgari zedoaria appareat satis magna acrimonia, & notabilis amari-
B tudo, videtur satis prope accedere ad qualitatẽ Costi, & credibile est apud me, quod applicata, exterius exulcerare etiam posset carnes. Cũq. sit similiter radix vt costus & pariter odorata, substitutio hæc non caret ratione. Sed hæc dubitatio sola relinquitur, quod postea cognitum est, longũ zedoariam esse veram. Quãquam non longa est radix, appendices tamen illius rotundæ sunt, quemadmodum apparuit in quibusdã frustis, in quib. adhuc simul colligatæ erãt, partĩ longæ, partim rotundæ, cũ rotunda zedoaria,
C quæ paulo ante hæc tempora afferri cœpta est, pro vera haberetur, vt diuisam speciem a vulgari longa minime esse certum sit. At dubium est, quod Serapion dicat, zedoariam esse calidam & siccam in secundo ordine, sed costus cũ exulceret carnem, erit potius in numero corũ, quæ excedunt gradũ tertium, quare dici posset, qđ de vera hoc intelligatur & non de vsitata, quæ tanquam diuersa soleret substitui, quemadmodũ aliquĩ dicebant, quamquam nos indicaui-
D mus esse vnam eadẽq; rem. Sed hic ẽt responderi posset, regulã illã, quod ea quæ exulcerant carnẽ, sint calida in quarto gradu, nõ esse semper veram, cũ sæpe illa qualitas calida sit alijs partibus, quæ saporem dulcem & aromaticum in se continent, contemperata, sicuti possũ pluribus, si locus hic esset, demõstrare. Sed cum verus costus haberi queat, non opus est disputare de succedaneo hũc ego primum vidi apud Ferdinandum Imperatum omnibus illis signis præ-
E ditum, quæ Galenus & Dioscori. illi attribuũt, & præsertim Arabico, quem Ferdinandus aiebat se nactum esse opera amicorũ Patauinorũ. Quod si aliquis diligẽtiam adhibeat Venetijs, quo sub nomine costi affertur, habere poterit, cuius etiam ante paucos menses excellens Melchior Guilandinus specimen misit.

Porrum capitatum, Ger. Lauch. Gal. Paureau, * inflammationem parit, noxium succum creat, tumultuosum somnium parit, vrinã ciet, aluo accommodatur, extenuat, oculorũ aciem
F hebetat, menses pellit, sed lædit exulceratã vesicam renesq. cum prisana vero coctũ, esu pectoris vitia extrahit. Coma eius in aqua maris, & aceto cocta, in delessionib. ad præclusiones vuluæ, & duritias, vtilis habet. Porrũ bis aqua mutata coctũ, tum frigida maceratũ, dulcescit, & multo minus inflat. Semẽ acrius est. & quandã adstrictoriam vim habet. quare succus cũ aceto, addito, thure, aut mãna, sanguinis profluuia sistit.

sistit, maxime si naribus erumpat. Venerem stimulat, contra omnia thoracis vitia, tabemque, pro delinctu efficax est, arteriam eiu purgat, sed si assidue estur, visus obscuritatem inducit, stomacho aduersatur. Succus ex melle potus, aut illitus, contra bestiarum morsus auxilio est. Ipsum quoq; cũ aceto aut thuris polline, lacte, aut rosaceo. vtiliter aurium doloribus & sonitui instillatur Varos tollũt folia illita cum rhoe, qua ad obsonia vtuntur, epinyctidi medentur, crustas ex sale illita rumpunt. Veteres sanguinis reiectiones cohibent, seminis drachmæ, binæ, cũ æquali baccarum myrti pondere potæ. Diosco.

Pyrethrum officinis omnib. notum (præsertim radix) Romani saliuarem vocant, Ger. Bertram, a nonnullis Geiffervvurz. Ital. Pyrethro. Hisp. Pelitre, aut Piletre. Gal. Pied de Angleterre dicitur. Folia caulemq; emittit, vt daucum syluestre & fœniculum, vmbellamq; anethi, circinnatæ rotunditatis. Radix longa est, pollicis crassitudine gustu feruidissimo. Nascitur i Orientalibus regionib. ex quib. Venetias aduehitur. * Pituitam elicit, ideo in dolore dentium, decocta in aceto, colluto inde ore, auxiliatur, mensa pituitam extrahit. Sudores ciet, perũcto ex oleo corpore, diuturnis horrorib. efficax. contra perstrictiones membrorum, resolutionesque eximie conducit Dioscor.

De radicibus frigidis in primo.

Maluæ radix, Germ pappelnvvurz, vulgo nota est * Huius decoctũ vuluas insessione mollit prodest erosionib. vesicę & intestinorum, uuluę sedib; clyster infusum. Cõtra omnia venena ius decoctæ cum radice sua auxiliatur, si continuo a bibentib reuomatur, contra phalangiorũ morsus remedio est. Digerentis paululum, & leuiter emollientis facultatis est. Diosco.

De radicibus frigidis in secundo.

Cichorij radix, Germ. Vvegvvartenvvurz, vulgaris est notitiæ, quod nostratib. mensis frequentissime in acetarijs apponatur. Refrigerat siccatque ordine secundo, & moderate astringit. quapropter heparroborat, venarum hepatis oscula extergit. obstructionesq; aperit. Galen.

De radicibus frigidis in tertio.

Mandragoram (Ger. Allraum. Gal Mandragore. Ital. Mãdragore. Hisp. Mãdragola.) aliqui antimelũ, alij circeã vocant, qm videatur radix ad amatoria conducere. Duo eius gña, niger, quæ fœmina existimatur, thridacias appellatus, angustiorib. folijs, ac minorib. quã lactucæ, virosis ac graueolentib in terræ spa[illegible]sis, mala gerit sorbis similia pallida, odorata, in quib. seme veluti pyrorũ, radicib. inhęret bene magnis, binis, te ruisue, inter se cõuolutis, nigris foris, intus albis, crasso cortice vestitis, caulẽ non fert Alter ead du, qui mas dicit, nonnullis moriõ, colore in croceũ inclinate, iucũde cũ grauitate quadã olentia, quorũ pomorum cibo aliquantũ opiliones sopoiantur, radix alterius similis, maior &

A candidior, orbara & hęc caule. Nascitur in montib. & viridarijs. Colligitur mense Augusto, vel autũno. Delibratur radix, & traiectus lino cortex, ad vsum suspenditur. * Ex hoc vinum paratur, ij sq. exhiberi soleo, quib. membrum aliquod præcidere aut vrere cogitãt in somnum namq. altissimum ægros deducit. Diosco.

De radicibus humidis in primo.

B Satyrij nomẽ apud Arabes oĩb orchios generib. cõe est, easq. distinguũt in testiculos canis, & testiculos vulpis, per vulpinos intelligẽtes, quæ proprie a Græcis satyria. Ger. Stẽdelvvurz. Gal. du Satyriũ, vocantur, radice bulbosa, mali magnitudine, foris fulua, intus cãdida. Nascitur in montosis, & apricis locis. Iunio mense potissimũ appaiet. Hodie testiculi canini pro vulpinis, Dioscoridesq. satyrio sunt in vsu, nã vero satyrio carere videmur, aut si habeamus, nondũ tamẽ dignosci possunt inter tam multas testiculorũ dif-

C ferontias cũ oẽs, si cum descriptione conferantur, testiculi canis videantur, eis pro vero satyrio vti nos posse arbitramur. Hodie noti sunt. * Radix superior, quæ maior & plenior est, venerum stimulare, inferior vero, quæ mollior ac rugosior est, inhibere creditur. Medici Flor.

Humectãt quoq. in primo ordine, radix Buglossę Cichorij, glycyrrhizæ, Maluæ, Rapæ, &c. de quib singulis vide sup. suo loco.

De radicibus siccis in primo.

D Bryoniæ duæ sunt, (præter syluestrẽ nõnullis dictã Bryoniã) vna alba, altera nigra cognominatur. Alba Bryonia multa longa, & tenuia farmẽta promit, cauliculos siue capreolos hẽt instar vitis, folia eius lata sunt, quinquangularia, & ad similitudinẽ vitiũ diuisa, sed asperiora, hirsutiora, candidioraq. flores exigui, candidi, racemosi, fructus in vuis paruis, quarũ acini initio virẽt, maturi rubẽt, radix prægrãdis, lõga, & crassa, alte discẽdẽs, ex albido sublutei coloris,

E gustu perquã amaro, & ingrato. Sepimenta, dumos, frutices scandit, & superat, non tamẽ aliorũ more circũplicãdo se, sed clauiculis suis vicina oĩa apprehendendo, ijsq. se diuersimode innectẽdo ac implicando. Similisq; huic Bryonia est nigra, tenuibus siquidem, & viticulosis caulibus, folijs, capreoli, floribus, vuarum acinorumque figura, radicis mole, & quantitate priorem refert. Sed acini per maturitatem nigricant. radix quoque foris subnigra, interius buxeo pallet colore. Arbustorum hæc sepium dumorumq. ra-

F mulos fastigiaque capreolis suis quoque late vetum comprehendit. in omnes partes late se se ve- luti prior explicans. Alba Bryonia multis in Belgio locis reperitur, & passim in Italia, secus vias ac agrorum margines, similiter in Sueuia ac Rhenana Germaniæ prouincia. Nigram gignunt Hassia, Saxonia, Vuestphalia, Pomerania, Misnia, vbi candidam non prouenit, vt Valerius Cordus scriptum reliquit. Vtriusque Eneas Mauus,

Maius, vuas vero Autumnus suppeditat. Prior Græcis ἄμπελος λευκή, idest Vitis alba, & ἄμπελος quidem dicitur, non modo quod folijs vitē referat, verum etiam quia fructū in exiguæ vuæ acinis licet raris, similitudinem conformatum producat. Dicitur & βρυώνια λευκή, ὀφιοστάφυλον ... μυλωθρόν, σίλωθρον, ἀρχέζωστι, ... ψίλωθρον, à Plinio etiam Madon, ab Arabib. Alphesera, à Matthæo Syluatico Viticella, in Thesauro paupestrum Rorastrū. Apuleius Apiastellum Vuam Taminiam, Agrifolium & Dentariā appellat. Ger. Stichvvrz, hundskuros, teufels kirsen, nostri vulgarem appellationem sequētes Bryoniæ, Gal. Couleuuree. Ital. Zucca saluatica. Hisp. Nueza blanca, & Norca blanca. Altera Græcis ἄμπελος μέλαινα ἢ βρυώνια μέλαινα, Latinis Vitis nigra, Bryonia nigra, à nonnullis χειρωνία ἄμπελος, ... Galen. propriè βρυώνιαν vocari ait. Idē Plin. affirmat, qui & à nullis Chironiā, ... ἀπρώνιαν, ac ἀπρώνιαν dici refert. Chironia aūt cognominatur à Chiro ne inuētore. Est Chironis, inquit Plinius, inuentū ampelos, quæ vocatur Chironia. *Facultate aūt Bryonia alba omnibus suis partib. calida & sicca est, tertium gradū, præsertim caloris excedēs, cum expurgandi potentissima vi, per quam non modo biliosos, ac pituitosos, sed & aquosos humores educit. Asparagos. qui prima germinatione producunt, si decocti edantur, aluum & vrinam ciere Dioscorides scribit. Galenus verò ab omnibus pro more per Ver edi ait, eduliumque esse stomacho propter adstrictionem gratum. Quod de vitis syluestris, siue Tami quidem, sed nequaquam de huius germinibus veritatem habet. Nā albæ Bryoniæ asparagi, siue prima germina nequaquam astringūt, sed aluū vehemētius cūmouent, stomachoque grauem molestiā inferunt. Dioscorides item radicis succum Vere exprimi, bibique cum aqua mulsa, pituitamq; ducere, ait Ducit autē nō modo succus, sed & radicis decoctum, pituitā, bilē flauā, ac serosos aquososq; humores, & quidem validissimè, sed vna ventriculum ita sæpe numero perturbans, vt & eosdem vomitione reddi procuret. Conterere huiuscemodi vehemēs purgatio hydropicis posse sperat, & quos comitialis morbus, aut capitis diuturnæ, & pertinaces vertigines detinet. Sed tamē epilepticis non quotidie, vt Diosc. monet, exhibēdæ, subinde etenim dedisse satis erit molestū. Validum. n. vt diximus, est remediū, violenter purgās, & naturæ vim inferens. Extrahit eadē radix mortuos fœtus, & secūdas subdita, idéque in insessibus decocta pōt. Cutim eadē extergit & erugat, maculas, sordes, varos, lentigines, cicatrices nigras, cū eruo & ... hiaterra ac fœnogræco depurgat, aut in oleo decocta vsq; dum colliquescat. Tollit sugillata, digitorum pterygia compescit, cū vino imposita inflamationes discutit, ac abscessus rūpit, educit & ossa trita & imposita, miscetur & cōmode erodentibus medicamētis, auctor Dioscorides. Fructus ad scabiem & lepram facit illitus, & impositus, eodem auctore. Galenus ijs, qui coria densant, vtilem perhibet Plin. lactis abūdantiam facere scribit. Videtur tū magis lactis generationi aduersari, Nā acris est. & eo vellera ac coria, Dioscoride teste, depilātur. Nigra Bryonia supradictæ, vt Galen. ait, ad omnia similis, nisi quod imbecillior. Dodonæus.

A

Bryonia syluestris, seu Vitis syluestris, longos lignosos, mediocris crassitudinis, rimosi corticis instar sarmentorū vitis, obscurè subrubentes viticulosor promit cauliculos, quib. vicinis quibusuis multis se amplexibus circūuoluit, ac crebris intorquet circuitionibus ab imis ad fastigiū scādens, capreolis siue viticulis caret, folia hederacea, mollia, splendentia, Smilacis læuis haud absimilia, flores candidi, exigui, muscosi, odorati, racematim dependent, vuæ paruæ sunt, acini virent, maturi cocci modo rubent, radix crassa, lōga & magna, succo glutinoso & lēto plena, adeo vt friata digitis adhæreat. In syluis opacis, & similib. locis asperis, præsertim vbi aquæ subsunt gignitur, reperitur & sub Corylis prope Argentinam, vt Kyberus prodidit. Martio mense asparagi siue prima erumpūt germina: flores Maio; vuæ circa vindemiæ tempus maturantur. Græci hanc ἄμπελον ἀγρίαν, id est, vitem syluestrem dicunt. Differt tamen non parum à Labrusca siue vite vinifera syluestri, quæ & ἄμπελος ἀγρία. Præbuit vtriusque ὁμωνυμία Plinio occasionem, vt satis de his se explicare non potuerit, lib. 23 cap 1. & vtramque inter se confuderit, in quo sunt & Arabes notandi. Dicitur vero & hæc syluestris Bryonia, Latinis Tamus, fructusq; eius Vua Taminia. Italis Tamaro Vua Taminia autem, etiā Staphysagria est, sed hanc falso ita nuncupatā, Plinius inquit. Germanis est Schmarvvruzel. Allobroges Latinam vocem retinent, & Tamum quoque aut Tanum appellant. Plin. Salicastrum etiam vocat: Ruellius Sigillum B. Mariæ, in officinis quibusdam nominari refert. Non est hoc loco refellenda eorum sententia, qui Cyclaminū alteram hanc esse volunt. Vel sola enim radicis magnitudo facilè hos redarguit. Cyclamini siquidem radix ἄχρηστος, id est, nullius vsus ac exigua, huic aūt magna & multi vsus. Cum eo magis videretur agēdum, qui ἄμπελον siue βρυώνιαν μέλαιναν esse pertinacius tuetur, nisi reperta, & ab eo conspecta legitima Bryonia nigra, sententiam maturarum speraremus. Sed tamē quid vetat, & in huius errorē animaduertere, & Tamū non esse Bryoniam docere? Caret capreolis Tamus, fructum non nigrum, sed pulchrè rubentē gignit. Bryonia vero nigra capreolos habet instar vitis, & acinos profert nigros. Ostendunt hæc differentiam satis euidentem. *Sunt autem Tami siue syluestris Bryoniæ radices calidæ, & siccæ ordine tertio, fructus adsimiles, facultate attamē mitiore. Vtraque abstergunt, & digerunt. Dioscorides radices ait aquosa detrahere, & hydropicis vtiles, si in vino, quod aquā marinam admixtum habeat, feruefiat & cum aquæ

B C D E F

cyathis duobus bibantur, fructus sine acinos cũ à Sole tum & alias cutis maculas expurgare. Abstergit autem nõ modo maculas, verùm & sigillatarum partium liuores citissime idem digerit, ac resoluit, quod & radices impositæ possunt. Recenter enata germina, muria condiri, atque inter cibaria recipi, Dioscorides refert. Inferri mẽsis & nostra ætate in Hetruria, Matthiolus scribit. Idem quoque in Hispania Betica fieri alij asserunt. Dicuntur à porcis huius radices quæri, erui, ac cum voluptate mandi, neque minus esse gratæ, quam Cyclamini orbicularis, quæ inde panis porcini nomen indeptæ sunt. Si quis autẽ hanc ob causam Cyclaminum alteram esse cõtenderit, hunc & plures alias Cyclaminis annumerare oportebit. Neque enim huius tantũmodo, sed & multarum aliarum stirpitum radices quærunt, eruunt, auidissimeq; deuorant porci, quarum nullæ ad Cyclamini genera pertinent. Temerarium idcirco fuerit, Tamum Cyclaminj speciẽ asserere, quod eius radices porcino generi gratæ sint. Dodonæus

Oenanthe folia habet pastinaceæ, florem cãdidum, caulem crassum, palmi altitudine, semẽ atriplicis, radicem magnam, in multa rotunda capitula exturberantem. Nascitur in petris. Colligitur autumno, siccatur ad solem, & conseruatur per annos duos.* Radix è vino vrinæ stillicidio conuenit.

Rubia Græcis Erythrodanum, officinis Rubia tinctorum, Germ. Horte. Belgis Mee, & vbi comminutæ sunt radices Mee crappe. Ital. Rubbia & Robbia. Hisp. Ruuia, Roya, & Graza. Gal. Garance vocatur. Huius quidem propriè species nullæ sunt. Sed si omnes illi folijs similes, sad cã referantur, multæ occurrent vt Aparine, Mollugo, Gallium, Asperula, Cruciata, quæ omnes folijs Rubiam referunt, & idcirco syluestres eius species videntur. Ramulis autem Rubia exit quadrangularibus, geniculatis, asperis, crassioribus, maioribusque, quam aparines, folijs angustis, oblõgis, asperis quoque, è singulis geniculis quinque fere, in radiantis stellæ modum dispositis, flores in summis ramulis parui dilutè lutei. Semen rotundum, paruum, initio virens, inde rubens, postea nigrum, radices prælongæ, tenui medio neruo, cortice vero carnosiore ac rubẽte, quo cum lanæ, tum & alia rubro inficiuntur colore. Seritur Rubia nõ paucis Italiæ, Hisp. & Galliæ plurimis etiã Belgij locis, pingui fœcũdoq; solo. Dioscor. quandã suæ spontis esse tradit, alteram vero in Thebana Galliæ, & Rauenna Italię nec non in Caria inter oleas seri. Valerius Cordus Rubiã ẽt iuxta Germaniæ Spiram spontaneam in sepibus nasci refert, satiuæ per oĩa similẽ, maiore tantũ radice. Aestate floret, semenque facit Augusto radices leguntur, quæ resiccatæ, & attritæ, in vsum & tinctorũ, & medicinæ vaeneunt Rubiæ autem radices, vt potẽtiam ac vim, haud obscure astringentem obtinẽt, ita quoque natura ac tẽperamento frigidę sunt ac siccæ: Gustatę

A si quidã acerbum saporẽ referunt, cũ exigua tamen quadã dulcedine primo occurrente, quam acerba & adstringens mox excipit qualitas. Qđ non modo à nobis, sed & ab expertissimo sui seculi medico Gulielmo de Saliceto compertum & obseruatum quoque est, qui pontici eam esse saporis scriptum reliquit.* Commendatur vero passim Rubiæ radicum decoctum, ruptis, cæsis, vulneratis, & ex alto præcipitatis sanguinis fluores reprimere, inflammationes mitigare, offensas quassatasque partes ad sanitatem perducere B creditur. Miscentur his de causis potionib. quas vulnerarias recẽtiores appellant. In quibus tantam earum vim ac efficaciã, & Matth. quoq. esse refert, vt etiam thoracis, & intestinorum lethalia vulnera his curari posse speretur. Accedit nostræ sententiæ expertissimus ac clarissimus olim Louanij medicus Ioannes Spiringus, qui in Rhapsodijs suis scriptum reliquit, Rubiæ decoctum cum Tryphera magna exhibitum valere aduersus fluxum mẽstruorum, hæmorrhoidum, & dy- C senteriam, idque euidentibus experimẽtis compertum quod Rubiã adstringente esse cõfirmat. At Dioscor. Rubiæ radicem vrinã ciere, ac multã crassamque, & nonnunquam sanguinẽ ducere tradit, & tantam ei aperiendi vim adesse, vt apposita etiam menses, secundas, & fœtus extrahat. Fefellit aũt eum vrinæ intẽsos rubor, vsum Rubiæ mox consequẽs, quem è permixto sanguine esse existimauit, qui tamen non aliunde est, quã ab ipso colore Rubiæ. Radix etenim huius quouis modo assumpta, mox vrinam rubicũdo inficit colore, nec secus ac Rhabarbarum candẽ D tingit luteo, substantiã interim eius non permutans, nec crassiorem, quam antea fuerat, reddẽs in ijs scilicet, qui integra sanitate fruũtur, quod non aperire eam, sed astringentis quoque facultatis participem esse, non minus quam Rhabarbarum, citius commonstrat. Propter adstringendi siquidem ipsius potentiam, colorem serosi humores aliquandiu retinent. Adstringentibus enim permixti colore, diutius coloratis inhærent, nec ita cito euanescunt. Probe istud norunt, qui ex florum herbarumque succis colores E colligunt, alumen etenim vna cum ipsis permiscent, quo in longius tempus coloris species alioqui citò peritura retineri ac conseruari possit. Ex his autẽ satis constat, extergendi aut aperiendi potentiã Rubiæ nullam esse, & Dioscor. huiuscemodi vim ei temerè tribuisse, ac post cũ Galenum, & posteriores reliquos in eius verba iura- F tor. Plin. contra serpentes Rubiæ ramos cum folijs imponi & ait, & inuenire se apud quosdam (quod vanissimũ) morbũ regium sanari hoc sitarice, etiã si adalligatus spectetur tantũ. Dodon.

Myricæ, seu Tamaricis radix vulgo cognita est.* Elephantiasim ex lienis vitio obortam, huius decoctum, & cum passis vuis epotum sanare tradidit Alcanzius Arabs, id quod se vidisse ait in duabus mulieribus. Matth.

Siccant quoque in primo excessu, radix Althææ,

thæ, Ari, Peniculi, &c. de quibus vide supra suo loco.

De radicibus siccis in secundo.

Siccant ordine secundo, radix Capparum, cichorij, raphani, &c de quib. sup. suo loco.

De radicibus siccis in tertio.

Radices cauæ duæ sunt, vna maior, altera minor. Maiori folia sunt Coriandri modo diflecta, tenuia, dilute virentia, cæsio videlicet Aquilegiæ foliorũ colore, quorum & formam aliquatenus referunt, minora tamen, pediculi teretes, tenues & leues, palmum longi, circa quos superiori parte flosculi ordine digesti, oblongi, in corniculum desinentes, Linariæ floribus conformes, dilute in rubro purpurei, subinde albidi. semẽ in valuulis latiusculis exiguisq. nigrum, paruũ & splendens. radix tuberosa, inferiore parte sessilis, & excauata pulpa, dum recens, subluteа. vbi vero exaruit, in virore subnigricante, gustu cum amaritudine quadam austera. Minor species foliis, pediculis, purpurascentibus oblongisq. flosculis, filiquulis, & semine maiori similis est, humilior tantum, ac minor radix huius non caua verum solida, globosa, verticilli specie, colore subluteo, sapore cum amaritudine adstringente. Exit vtraque circa sepes vepres, agrorum, & vinearum margines, humiliorib. locis ac solo pingui lætoq. Vnaq; in Germania, minor Belgis frequentior. Primo statim Vere vtraq. erumpit florem mox facit, semenq. breui perficit. Mense Maio eius præter radices nihil superest, ita paucis hebdomadis apparet. Ger. Holzvvurz. Belgæ Hoolmortele, id est radicem cauam appellant. Officinas perperam hac pro Aristolochia rotunda vsas notius est, quam referri, aut refelli debeat, & similiter eorum manifestus error, qui temere Pistolachiam iudicarunt. Quod autem nomine dici debeat, (si modo veteribus cognita fuerit) non parum ambigendum videtur. Sunt, qui Leontopetali speciem faciant, alii Eriphion, nonnulli Thesium, plerиq. Capnon Chelidoniam. Cum Leontopetalo autem tuberosis radicib. & quadantenus foliis conuenire videtur, sed cauliculorum alæ plurimæ, floresque Anemones in radices caua desiderata, discrimẽ afferunt. Leontopetali etenim caulis ramosus in alas multas diuiditur, flos vero qualis Anemones, vt quidem Dioscorides, & Plin. referũt. Eriphion autem si vtiq; ἀπὸ τοῦ ἔαρος, id est, a Vere nomẽ habet, ἠρίφιον, aut citius ἠρίφιον, Versiq. planta non improprie hæc radix nuncupari poterit. Veris siquidẽ tempore tantũmodo apparet, ac viret. Sed tamen ἐρίφιον ab hœdo dictum est propterea nõ est Eriphion siquidẽ illud, longe aliud est, vt quidem describitur tum ab Apuleio, tum in libro ad Paternianum Galeno attributo. Apuleius, Eriphion, ait nascitur in Gallia, in more loracti, figuram her apij, florem purpureo simile, nascitur septẽ radicib. totideq. ramulis, ipsa aut paruula humo o[...]ferens et po-

A re, semen habet tanquã faba. In libro aũt ad Paternum hæc verba leguntur, Eriphion herba est quæ in summis montibus inuenitur, folia habet similia Apio, & thyrsulum oblongum, in cuius summo flosculum quasi violaceum, & semen in medio, radicem quoq. ad magnitudinem, & altitudinem cepæ oblongæ. habet & radices alias quæ radiculas alias e radicibus emittunt, nigro corticæ vestitas Ex quib. manifestum, radicem

B hanc nequaquam huiusmodi Eriphion esse. De Thesio seu θήσειον, pauca apud veteres extant. Theophrastus radicem eius amaram esse, & tussan. purgare ait. Plin lib.21.ca.17. radicem quæ Thesium appellatur, bulbosis non dissimilem, & gustu asperam refert. Athenæus Lysimachidã citãs auctorem, Thesium florem tradit, ex quo Ariadnes corona composita fuit. Conuenire hæc satis radici cauæ apparent. tuberosa siqui-

C dem radix gustu non absque amarore austera, quæ ad purgationes facere creditur. Sed intanta veterum breuitate quid affirmandum? Capnos Chelidonia, quæ iuxta sepes enascitur, atque hinc φραγμίτης cognominatur, qualis sit, Aetius non exponit. solum nomen eius reperitur Tetrab.2.lib.3.ca.110. in collyrio Marciani & Tetrab 3.lib.2 ca.1 inter calefacientia, & firmitatem iecinori conferentia. Quod si autem Capnos chelidonia illa est, quæ a Plinio, lib.25. cap.13. prima Capnos nominatur, & ad oculorẽ caligines commendatur, satis manifestum, Cauam radicem non esse Capnon chelidoniam.

D Prima etenim Plinij Capnos ramosa est, & vicinis sepimentis sese implicat, caua vero radix ramulis adnatis caret, humilisq. nullis sustinetur, neque eget adminiculis. Si autem alia est, Aetij Capnos chelidonia, quam Plinij, (quod fortasse chelidoniæ cognominatio innuit) non citra aliquam occasionem capnos chelidonia appellari potest. Fumariam etenim foliis, tametsi maioribus, aliquatenus refert, & Vere quidem primo, circa videlicet χελιδόνων, id est, hirundinum aduentum. Sed tamen idcirco veram & legitimã

E Capnon chelidoniam esse non consequitur. sũt siquidem & aliæ eodem tempore prodeuntes, breuiq. post pereuntes, quæ tamen chelidoniæ non appellantur Cæterum caua radix calida & sicca potentia est, magis tamen sicca quam calida vtpote tertio resiccans, secundo vero ordine excalefaciens, adstringit autem, & abstergit, nõ nihilq. digerit. Vtilis ad veteres diuturnosq. tonsillarum faucium ue tumores. valet etiam aduer-

F sus hæmorrhoidum cum tumore dolores cum vnguento ex populo nigra, aut alia simili facultate permixta. Ferũt & hãc drachmæ vnius põdo sumptã aluũ ducere, pituitãq detrahere. Dodo.

Pentaphilli, seu Quinquefolii radix, German Funffingerkrauvvurz. Gall. Racine de Cinque feuille, est subrubra, oblonga, veratro nigro crassior. Nascitur in riguis & aquosis locis. Colligitur Augusto mense [...] in vmbra, & seruatur per annũ * his radices ... ecco

ctæ ad tertiat,b in ore contineatur,dentium do lores sedat, putrida oris vlcera collutione.sistit arteriç scabritias gargarizatu lęuigat,contra al ui profluuia,& d senterias auxiliatur,item arti culorum coxendicumq.cruciatibus potum.Co cta in aceto & illita,serpentia vlcera.cohibet , strumas,tumores,duritias,abscessus,&collectio nes discutit,ignes sacros,reduuias,condyloma ta,psorasq.sanat·Teneræ radicis succus, contra iecinoris,pulmonumque morbos prodest,item. aduersum venena.Illita cum melle & sale,tam. vulnerib.quam fistulas remedio sunt,enteroce-licis auxilium præstant. Diosco··

Trifolij,Oxytriphylli,vel Asphaltij radix lon-ga,tenuis,& valida est.Antidotis inseritur.*La terum dolores ab obstructione natos iuuat, vri nam,mensesq.prouocat. Diosco.& Gale.

Siccant etiam in ordine tertio,radix acori,asa ri,apij,doronici,seu carnabadij,petroselini,&c. de quibus singulis vide sup.suo loco.

De radicibus excalefacientibus caput.

Pęoniæ radix,Ger. Peonien Vvurz·Gal. Ra cine de Penoisne. Ital. Radice di Peonia, maris digitali crassitudine,& palmi longitudine ,gu-stu astringens, alba,fęminæ radicibus ceu glan. des circiter septé aut octo inhærent,vt in hastu la regia.Nascitur in altissimis montibus,& præ ruptis.Colligitur mense.Augusto,siccatur & cō seruatur per annos duos vel tres..* Fęminis a partu non purgatis sicca radix datur, ciet.men. ses amygdalę magnitudine pota,ventris dolori bus cum vino pota auxiliatur. valet contra re gium morbum,& renum ,ac vesicæ dolores. de cocta in vino aluum sistit. Alligata radix,puero rum epilepsias sanat. Dioscor..

Caput quoq.excalefaciunt; seu pituitam in. capite concoquunt,radix fęniculi,&c. de qua vide.sup.suo loco.

De radicibus excalefacientib.thoracem.

Aristolochiæ, auctore Dioscoride,tres sunt , longa,rotunda,& clematitis.Plin.Pistolochiam speciem annumerauit quartam. Posterior ætas quintam,Sarracenicam dictam, adinuenit. Lō ga aristolochia multis a radice tenuibus ac viti culosis germinat cauliculis,circa quos folia hic inde.mollia , odorataq.flores iuxta folia oblon gi;caui, vna parte longiores, coloris purpurei, odoris grauis,fructus turbinati,striati exiguis pi ris conformes,qui semine maturato in quinque vt plurimum partes dissiliunt,quod triangulū, ac nigricantis est coloris. radix iubelt dodran. talis,aut breuior, digitalis crassitudinis,buxei flauescentis coloris,odorata, sed perquam ama ra,ac ori ingrata. Rotunda aristolochia caulicu lis,folijsq. priorem refert,sunt tamen paulo ro tundiora folia eius , cuius fructus turbinatur . flos vnus(differentia etenim in hoc nonnihil) oblōgior & angustior,colore subluteus,alterius breuior,& qua reflectitur parte,in purpura sub nigricans. fructus huius pyri modo e latiore se de fastigatur,illius in rotūdo oblōgus,vtriusq.

A striatus,semina qualia longæ. radices orbicula
tæ ac tuberosæ, gustu & odore longæ Clemati
tis longis,prætenuibus, viticulosisq. suis calicu
lis,ac non raro ramosis, vicina quæuis admini
cula cōprehendit, quibus se Smilacis modo im
plicat, ac circumuoluit.folia longiori pediculo
hærent,læuia,lata,acuminata, vti aliarum. flos
similiter cauus,oblōgus,luteus,aut ex purpura
nigricans ,fructus haud differentes, tenues autē
B radices sunt,& prælongę,modo per summa ser
pentes,mox altius demissæ,colore præcedentiū.
Dioscoridis exemplaria,clematitem foliis esse,
habent , ἀειζωῳ μικρῷ ἐοικόσι sed legendum est
ἀσκρῳ ἐοικόσι, μικρά . Deprauatus est de Clema
tite & Theophrasti locus. nam vbi legitur, τῇ
χροιᾷ δὲ μελάγχρα.& mox,φύλλον δὲ ἔχει προσεμφερὲς
τῇ ἀλτίνῃ,restituendum est, τῇ χροιᾷ δὲ μήλινα,
id est, colore melina; & φύλλον δὲ ἔχει προσεμφερ
C ἐς τῇ ἐλξίνῃ. Aristolochias autē nasci pinguib.
& campestribus locis,Plinius refert. Hispaniæ
agri harum trium feraces sunt.Longam & rotū
dā in Italia,ac Narbonensi Gallia reperire quo
que est.Clematitē Petrus Bellonius in Ida cretę
monte a se inuentam scribit . Carolus Clusius
circa Hispalim,plurimisq.aliis Beticæ Hispaniæ
locis,in dumetis,& veprib. offendisse sese hanc
refert.Florent aristolochiæ in Belgio quidē Ma
io,aut Iunio,alibi & i calidiorib.regionib.prius
Colliguntur autumno,siccantur ad solem & ser
uantur per annos duos,vel tres Nuncupatur A
ristolochia, Grecis ἀριστολοχία, quoniā ἀρίστη τοῖς
D λόχοις, idest optima puerperis sit.Priorē ἀριστολο
χίαν μακρὰν, id est, Aristolochiam longam,ab ip
sius radicis forma, item & [illegible]
[illegible] nuncupant & Aristolochiā quo
que marem. Altera fęmina existimatur, & ἀριστο
λοχία στρογγύλη, siue rotunda Aristolochia dici
tur,a nonnullis etiam χαμαίμηλον,ceu terrę ma
lum.Cyclaminus tamen,& terræ malum appel
latur ab Aristolochiis multum differens.Tertia
Aristolochia,κληματῖτις, veluti sarmentitia co
gnominatur. Reperiuntur porro & apud Apule
E iū Aristolochiæ & aliæ appellationes, vt [illegible]
[illegible], quæ cui
speciei propriæ sint,non satis apparet,ac omni
bus cōes videntur. Facultate autem omnes hę
Aristolochię excalefaciunt,resiccantq & ad ter
tiam vtriusq qualitatis ordinem pertinēt,exter
gendi potentiam vna habentes.Dioscor. longā
aduersus serpentes,& mortifera, drachmæ pon
do cū vino bibi,& vtiliter imponi refert, ac cū
F myrrha pipereq potum expellere omnia in vte
ris a partu relicta,item & menses,& fętus,idem
que cum pesso impositam posse Rotunda cum
ad hæc omnia,tum ad alia reliqua venena facit
item ad asthma , singultum,rigorem, splenem,
rupta,conuulsa,laterum dolores,cum aqua po
ta,aculeos,& spicula extrahit. ossium squamas
in cataplasmatis permixta adimit.putredines re
mouet.vlcera sordida expurgat,& caua cū iri-
de melleque implet,gingiuas & dentes purgat.
Clema-

Clematidem Galenus fragrãtiorem esse ait, itaque ea ad vnguenta vnguẽtarios vti, sed ad sanationes infirmiorem. Cæterũ Pistolochiã hãc speciem nuncupari, πολύῤῥιζον vero cognominari, Plin. lib. 25. cap, 8. scribit. Est, ait, & quæ Pistolochia vocatur quarti generis, tenuior quã proxime dicta (nẽpe clematitis) densis radicũ capillamentis, iunci pleniores crassitudine, hanc quidam Polyrrhizon cognominãs At facultate & viribus hæc aliis reliquis haud absimilis videtur, excalefaciens similiter, & exsiccãs, nõ adeo tñ intense. Conuulsis, contusis, ex alto præcipitatis, ex aqua potam vtilissimã tradi, Plin. auctos est, Sarracenica deniq. Aristolochia tenuib. foliis frondosisq. ramulis, reliquis similis est, altior tñ, ac procerior, quam longa aut rotũda. folia eius maiora, quam Asari flores concaui, oblongi, vna parte prominentes, colore sublutei. fructus pirorũ instar turbinantur, semina in his intersepta, triangularia, sordide nigricantia radix longiuscula mediocris subinde crassitudinis, lutea, buxi ligno colore sim lis, amaritudine nec longa, nec rotũda inferior. Est aũt has interdũ exiguas tenuesq. reperiri, vbi videlicet qñque & non ita dudũ collectę, & sublatæ. Ex relictis siquidẽ radicũ particulis nouellæ plantæ, tenellas initio ac sarmẽtitias radiculas promũt. Multis in Germania, ac Belgio, nec non i Italia & albi, locis hmõi Aristolochia reperitur, iuxta vineas marginesq. agrorum læto, ac restibili solo In hortis feliciter quoq adolescit Quẽ semel occupauit locũ, ægre deserit. Quãtacũq. etenim radiculæ pars, licet alte, atq in profundo abdita germẽ tamen emittit, adeo pertinacis est vitę. Huius æstate flores, autũno fructus colligi possunt. Vulgo Sarracenicã nũcupãt. Gal. Sarasine. Belgæ Sarasyn cruyt. Germ. Osterlucci, officinæ Aristolochia longa Atq. pro hac olim ab omnibus habita fuit. Tandẽ Clematitis appellari cœpit. Sed iã legitima Clamatide reperta, quo hãc nomine alio quã quintæ Aristolochiæ cõpellabimus, nisi forte clematitẽ alteram, vel Aristolochiam longam maiorẽ eam nuncupari magis placeat. Vi autẽ & potentia hęc Aristolochia reliquis etiam similis, insigniter amara, & calida, longa non inferior, proinde & pro hac in omnibus compositionib succedere, & recipi absq. vllo errore potest. Dodonæus.

Iris (Ger. Blam. gilgen, Violwurz. Gall. Flambe ou glayeul. Ital. Iride, giglio azzuro, lilio, celeste. Hisp. Lilio cardeno.) a cęlestis arcus similitudine nomẽ accepit Folia fert gladioli, sed maiora, latiora, & pinguiora. Flores in summitate cuiusq caulis, æqualib inter se spaciis distant, incurui, varii, siquidẽ candidi, pallentes, lutei, purpurei, aut cęrulei conspiciuntur, qua diuersi coloris specie, quædam cęlestis arcus imago repræsentari videtur. Radices subiacent geniculatæ, solidæ, odoratæ, quę frustatim dissectæ, ĩ vmbra siccantur, & traiectæ lino reconduntur. Passim in hortis puenit. Melior est Illyrica & Macedonica, & inter has laudatissima, quæ mutila fere, & densa constat radice, frangenti contumax, subrufo colore, gustu amaro, odore perquã grato & sincero, ita vt nullũ prorsus sitũ redoleat, quæ dum tunditur, sternutamenta mouet. Secũdum locum habet Africana, cãdicãs, gustu amara. Teredines in vetustate sentiunt, tũc tñ odoratiores reddi solent. Flores vere, Maio potissimum mense, quo sane tempore flores colligi debent. Radices autẽ autumno.* Vis omnibus excalfactoria, extenuans, contra tussim efficax, humorum, qui ægre reijciuntur, crassitiem digerunt, bilem, crassamq pituitam ex hydromelite drachmis septem epotæ, purgant, somnum conciliant, lachrymas ciunt, torminibus medẽtur. Eædem potæ ex aceto auxiliantur, serpẽtiũ ictib. lienosis, conuulsis perfrictionib. horrorib. & quib. genitura effluuit, menses ex vino potæ pellunt. Decoctum earũ, fœminarum fotib. vtiliter imponitur, ad emolliendos locos, laxandãq. in eis venarũ spiracula, ischiadicis infunditur, fistulas ac sinus carne explet. Radices ex melle glandis modo subditæ, partus extrahunt, Iquin etiam coctæ & illitæ, strumas, veteresq. duritias emolliunt Siccæ quoq vlcera replent, & cũ melle purgant, nudata ossa corpore operiunt, dolorib capitis cum aceto & rosaceo magna vtilitate illinũtur. Admotæ cum albo veratro, & duabus mellis partibus, lentigines & vitia cutis in facie a sole contracta emaculant. Pestis, malagmatis, & acopis inserũtur. Succus hydropicis propinãdus, qñ recenti Illyrica destituimur, è nostrate eliciitur, ducitq. abunde aquas. Mansa oris halitũ commẽdat, dentiũ dolores mulcet, si radicis decocto ijdẽ, foueãtur. Coquit itẽ, abstergit, digerit, resoluit lenit, reserat, expurgat, & deijcit, vulnerarijs medicamẽtis immixta sarcotica est. Radicis expressus succus bilem flauã pituitam, & aquas cutem subeuntes pellit hæmorrhoidas fotu elicit Radix ipsa contrita, & ex aceto bibitũ, omnib aduersatur venenis. Succus narib. infusus cerebrũ a pituita mirifice purgat, ventriculo tamẽ nocet, cum per se tantum bibitur. Dioscor. & Matthio.

Iridẽ ex Illyria accipi vult Andromachus non sine ratione, nam si eam conferamus cum altera quæ in Africa crescit, reperietur secundũ Galenum 1. lib. de Antid. vnam alteri præstare, quã tum viuum corpus cadaueri. Quamquam quæ crescit in aliis quibusdã locis, non multum Illyrica est inferior, & ex nostris Florentina præstatissima, nec in Illyriam eam ob causam necesse est nos mittere, cum alibi quoque laudabilis reperiatur. Quod si quis eam diligentiam adhibeat, vt ex Illyria afferendam curet, proculdubio multũ proderit, at si ex alijs regionib eam accipere necesse sit, operam det, vt hasce notas habeat, nimirũ, vt sit densa, dura, rubescens, breuis, odorifera, gustu mordax, sine mucore, & quæ inter terẽdum sternutatioñẽ exciret, quod de Iride absolute ita dictum intelligendum est.

Sciendum quoque, quantum ad colorem, Florétinam esse albam, quemadmodum & aliæ quas huc vsque in Italia vidi, vnde non nimis solicitè colorem rubescentem, qualis in sola Illyrica apparet, nos requirere oportet. Neque refert quod Galen. cap 23. lib. 4. de simplic. Medic. quasi generalem regulam tradat, omnia, quæ colore luluo, aut flauo, aut rubro sint prædita, esse calidiora albis: & exemplum affert de Iride, quoniam Damocrates, vt patet ex eodem Gal. lib. 8. de comp. Medic. secundum loca, cap 10. ad quoddam Malagma quod pro Epate conficitur, accipit Iridem albam.

A

Bedeguar, Dioscoridi Spina Alba, Germ. Vveisi distel oder Strechkraut. Gall. Chardon nostre Dame dicta, ex quacundam sententia ea est planta spinosa, quæ folia habet longa, angusta, maculis albis distincta, capitula spinosa, & in his flores purpurascentes. Nascitur in mōtanis. Colligitur radix autumno, siccatur, & conseruatur per annum. *Pota cœliacis, stomachicis, & ijs qui cruenta excreant efficax est vrinam cit, tumoribus illinitur. Decocto eius dentes in dolore colui prodest. Dioscorides.

B

C

Thoracem etiam excalfaciunt, seu pituitam in thorace coquunt, radix Enulæ, Glycyrrhizæ, &c. de quibus vide supra suo loco.

De radicibus excalfacientibus cor.

Been album secundum quosdam polemonium est Dioscoridi: ea, inquam, planta, quę radice constat cubitali, cādida, caule geniculato, betonicæ altili vocatæ non dissimili, ex quo dependent vesiculæ, seu folliculi quidam rotundi & candidi, folia polygono mari similia, maiora tamen, & longiora, & ex interuallis bina. Notissima est per Hetruriam. Been rubrū, aliqui Dioscoridis tripolium esse volunt, pro hac ostēdūt plantam quandam in maritimis nascentem, foliis glasti, magis virētibus, longioribusque: caule per summa diuiso, flosculisq; purpureis onusto: radice rubra, palmū longa, & cōtorta. Been rubrum cum hac descriptione magis quadrat, quam album cum polemonio: donec tamen certius de ea iudicium statuatur, radice pastinacæ syluestris, aut satyrii, aut terebinthi summitatibus vtemur. *Ad cordis affectus conducunt. Medici Florentini.

D

E

Cor etiam excalfaciunt, radix buglossæ, Zedoaria, de quibus vide supra suo loco.

De radicib. stomachum excalfacientibus.

Calamus odoratus in India nascitur. Melior est fuluus densè geniculatus, & qui assulosè frangitur, plena araneorū fistula, albicātus, lentus in mandendo, & astringens, cum aliquāta acrimonia. Is hodie incognitus est, vulgaris autem calamus aromaticus, Acorum forte est, vt supra diximus. De eo nūc plura nō dicemus, sed pro eo Schœnantho vtemur.* Calamus aromaticus vrinam potu ciet, quare cum gramine, aut apij semine coctus, in aquę lubret cutē sua morbo, renum vitijs, stillicido vrinæ, rupti que cōmode bibitur, menses, & pota, & apposita pellit, tussi suffitu medetur per se, aut ex resina terebinthina, hausto per arūdinē fumo, ad muliebres insessus decoquitur, & clysteribus imponitur. Malagmatis, & suffitionibus odoris gratia commiscetur. Dioscorides.

F

Calamus odoratus non affertur, vtēdū itaq; eius succedaneo Di imus aūt supra, cum agere mus de regulis succedaneorū, de quibusdā simplicib. quę nō sine errore illius loco assumūtur. Nūc verò hoc addēdū, in eodē libro de succedaneis, qui Galeno attribuitur, loco Agallochi sumi calamū odoratū: cōtrariū itaq; fieri et potest sumendo Agallochū pro Calamo, quæ substitutio cæteris præterēda, tāquā melior: Nā Agallochū quoq; calidū & siccū est in secūdo gradu, vt ex Serapione colligitur, & pariter astringens, amarū, & odoratum, quemadmodū et Calamus, præterea vt plurimū est lignosum, quare omnes partes similes sunt, & tametsi nescio quid acrimoniæ in se Calamus cōtineat, qd in Agallocho nō deprehēditur, nihilo tamē minus, cum propterea gradus nō mutetur, & tantū hoc augeat subtilitatē partiū, inque alijs omnibus proprietas sit eadē, hoc non multū curandum est, donec aliud simplex sese offerat, quòd huic parte illi adhuc magis simile sit, uā raro admodū omnia simul inueniūtur. Pōt equidē augeri nullū nihil pondus, vt sequetur id quod in Calamo vitiū præterea reperitur, quemadmodū cū Cassia fieri solet pro Cinnamomo. At nō duplum accipiatur quoniā non ita longè differunt facultatib., sed tertia pars tātum, quod etiam fecit Aetius in sua Theriaca, sumēdo nouē drachmas Piperis nigri, loco sex drachmarū albi. Homeles pro vero calamo receperūt in suam Theriacam Calamum vulgarem, Nam iudicarunt, quòd quāquā non ipsemet sit calamus, obtinere tamen in calido, & sicco gradum quoque secūdū, & alias de quibus diximus, proprietates, quod sanè à me quoque non improbatur, non solum, quia veris rationibus innititur, sed etiā quo facilius Agallochum pro Xylobalsamo substituere possimus vt paulo post dicetur. Nam non cōuenit, vt bis vnum simplex accipiatur, cum præsertim id necessitas, minimè requirat, quemadmodū etiam multi præstantissimi Medici sentiunt.

Caryophyllatæ radix, Germ. benedicten vvurz. caryophylli spirat odorē, tenuis, nigra, & bene olens. Nascitur in mōtibus, & in vij. iuxta septa. Colligitur mense Martio, siccatur, & conseruatur per annum.* Hac recentiores vtuntur pota ad thoracis interna vulnera. Quin, & eius succum admixta ęrugine cuniculosis, cōtumacibusque vlceribus vtiliter iniciūt. Eadē olfactu spiritus recreat, & frigidū cerebrū roborat, Epota prodest cœliacis, dysentericis, fœminarū profluuijs, & cruenta expuentibus. Tam intus sumpta, quā foris illita, enterocelis auxilio est. Temperamentum ei excalfaciens & exiccans, vt manifesto sunt indicio eius radices, quippe quę gusta-

gustu odoratæ, astringentesque deprehendantur. Quibus qualitatibus non modo attenuare, discutere, & astringere valent, sed etiam roborare. Matthiolus.

Gingiber, Zingiber, German. Inguer. Gall. Gingembre. Ital. Gengero Hisp. Genibre nominatur, planta est in Troglodytica Arabia magna ex parte nascens Radix est herbę graminis modo serpentis, candida odorata, piperis sapore, & viribus, nisi quod tardius, sed diutius calefacit, vt longum piper. Damnatur teredinibus exesum, puluerulentum, testorio quouis circūlitum ad pondus, & magis ad exesionem tegendam. Cibo conueniens est, & cum condimento assumitur.* Excalfactoriam vim, & excoquentem habet, aluum leniter emollit, stomacho vtilis est efficax aduersus ea, quæ oculis caliginem offundunt. In antidota addi solet Viride in India sacchraro conditum, senibus pituitosis, ac frigidi, maleq; concoquentibus accommodatum est. Dioscorides.

Zingiber quidem uetum est, sed quod bonitatem summā præ se ferat, in exigua copia ad nos affertur, sed est penitus cariosum, & infectū pallida vel rubra aliqua terra, qualis est Bolus Armenus falsus, quod non tam fit conseruandi illius causa. facilè enim propter humiditatem excrementitiam cariem, & teredinē suscipit. quam occultandi eius defectum, & obturandi illius foramina. Eligē sum itaq, est album, sine carie, & quod sapore, & odore admodū sit acre. Quod si ita perfectum haberi nō queat, laudarem illud quod conditum ad nos affertur, modo certi simus quod viride sit collectum, & statim Sacchato impositū, non quod prius siccum. & coquendo emollitum fuerit, nam propter coctionē minor eius facultas in aqua remanet.

Stomachum quoque excalfaciunt, seu in eo pituitam concoquūt, radix Fœniculi, Galangæ, Raphani, &c de quibus vide supra suo loco.

De radicibus excalfacientibus hepar.

Curcuma Arabum, radix est officinis nota. Creditur cyperi genus esse, quod Dioscorides in India nasci asserit, gingiberis effigie, * quod manducatū, croci vim reddit, gustu amaro sentitur, & illitū præsentem psilothri vim exhibet.

Radix Asparagi vulgo nota est. Nascitur in hortis Colligitur autumno, siccatur, & seruatur per annos duos. * cum vino aut aceto cocta in[...] atos artus [...] uclet. Decocta cum ficis aut ciceribus, sumpta, regiū morbum sanat, coxendicis cruciatus, stranguriamq; leuat. Alligata radix aut haustum eius decoctum, conceptū adimit, & sterilitatem adfert. Dioscorides.

Rhaponticum, quod vulgo Rheuponticum dicitur, radix est nigra, centaurio magno similis, sed minor, & rufior, sine odore, fungosa, leuisque trita, manducataque colorem reddit pallidum, ad croceum inclinantem, a Rhabarbaro duntaxat, vt nonnulli putant, solo loco, in quo nascitur, differēs; nam rheū barbarū ex regione

A Meridionali aduehitur, rheū vero ponticum ex Septentrionali. Ad hęc rheū ponticū radice cōstat lōga, & tenui, rhabarbarū aūt crassa & breui Aliquorū præterea opinio est, eam platā quæ hodie in hortis seritur, rumicisimilis, quæq; rhabarbarū existimata est, verū esse rhaponticū, seseque expertos asserūt, easdē quas rhabarbarū habere facultates, si detur dupla quātitate. Affert ad nos verū rhaponticū, nō est aūt centauriū maius Optimū habetur, quod teredines nō sensit, quod gustatū cū remissa adstrictione lentescat.

B Adulteratur decoctione, dignoscitur vero, qd partes externæ nō sint densæ, & cōpactæ, verū rara substantia, & gustu nihil, aut minimū adstringēs. Colligitur mēse Augusto, siccat ad sole & seruat per annos tres.* Id epotū, facit ad inflationes, stomachi imbecillitatē, & omne genus dolores, ad conuulsa, rupta, lienosos hepaticos, tormina, & renū, vesicę & pectoris vitia, aduersus intenta præcordia, & vuluę mala, coxendicū dolores, sanguinis excreationes, suspiria.

C singultus, dysenterias, & cœliacorū affectus, cōtra febriū circuitus, & venenatorū morsus. Datur in singulis valetudinibus eodē, quo agaricū. pondere, & cū eisdem liquoribus, si febri careāt in mulso. si dissolutio est stomachi, id est, cū cibi tenax non est, manditur, & sine sorbitione vlla. deuoratur. Liuēria, lichenasque tollit, cū aceto illitū. Inflammationes oēs veteres ex aqua oblitum dissipat. Summa eius vis adstringēs, cum aliquanto calore Dioscor. & Medici Florētini.

In Rhapontico, cuius radix sola in vsu est, ait

D Galenus quoque fraudem committi solere. Nā in locis illis vbi crescit, quam primum ex terra erutum fuerit, excoquunt ad extrahendum succum, quo facto succum quasi ex Rhapōtico sine adiecta aqua per se extractum, & radicē ita coctam antea, tanquam adhuc crudam, & bonā vendunt, vnde opus est magno iudicio, quo natiuam a cocta discernere queamus. Quoad facile potest ab illo fieri, qui semel tantum crudā diligenter cōtemplatus fuerit, cocta enim per totam substantiā magis rara, nec ita densa, & cō

E pacta est, & in gustu non præbet tam validam astrictionē qualem habet cruda Præterea breui tempore solet foraminibus exedi. Idem de Rhabarbaro Mesues dicit. Vnde nonnulli existimarunt Rhapōticum græcorum, & Rhabarbarum Arabum esse vnā eandēq; platā. Sed hic locus nō est vt hac cōtrouersiā discutiamus. Satis est scire, Rhaponticum legitimū ceptū esse afferri cū illis notis omnib. quę dioscorides illi assignat & differre a Rhabarbaro visitato. An vero illa

F differentia inde tantū oriatur, quod distet rōne soli, & alioqui sint eiusdē generis, aut quod sane specie sint differētes, nunc tāquā nimis lōgā disputationem omittamus. Neque opus est hic de succedaneo loqui, quandoquidē verum, sine multo labore, qui modo velit., Venetiis inuestigare poterit. Quod si eius loco Rhabarbarum etiam substitueretur, parum meo quidē iudicio

aberra-

aberraremus. Nam tametsi magis aluũ soluat quam Rhaponticum, non tamen in tanta copia hic accipitur, vt hãc suam facultatem exercere possit, quemadmodum in Agarico quoq. accidit. Hæc alias secundum Paulum & Auicennã, magnam inter se similitudinẽ habent. Optimũ est non cariosum, & quod inter mandendũ sit mucilaginosum. & leniter astringens, colore pallido, aut quod prope accedat ad colorem Croci. Crudum Rhapõticum asseritur radicibus oblongis, non adeo crassis vt Rhabarbarũ, sed colore ferme similem obtinet. Vulgus, Pharmacopœorũ pro Rhapontici radice accipiunt centauriũ maius Dioscoridis, quod idem fit apud non nullos, qui nimis pertinaciter Barbarorum sententiæ inhærent, Neapoli, sed eo magis reprehẽdendi sint, quo minus peritorum Medicorũ hac in parte monitis obtemperare volunt.

Syluestris Myrtus, aliquibus Oxymyrsine, aut Myrracantha, Latinis Ruscum appellatur. Folium fert myrt, latius, in formam lanceæ mucronatũ. baccę per maturitatẽ rubescũt, rotũdę a medio folio depẽdẽtes, osseo intus nucleoo, cubitales ramuli a radice exeũt, vitiliũ modo lẽti, fractu contumaces, foliosi, radice graminis similis, acerba, & subamãra. In asperis & præcipitibus locis enascitur, Colligitur radix autumno siccatur & conseruatur per annos duos.* Pota vrinã cit, menses pellit, vesicæ calculos frangit, stillicidio vrinæ medetur, dolores capitis sanat, & regium morbum. Diosco.

Hepar etiam excalefaciunt siue pituitam in eo concoquũt, radix Apij, fœniculi, Petroselini, &c. de quibus singulis vide sup. suo loco.

De radicibus excalefacientibus splenem.

Fraxinus arbor nota est. * Cuius radices in vino potæ, lienis dolores auferunt.

Gentiana Germ. Enkian Gall. Gentiene nominatur, huius inuentio prima assignatur Gentio, Illyricorum regi, a quo cognomentum habuit. Foliis partim pro ime radicem, iuglandi, plantaginiue similibus, subrubris, partim a medio caule, & præsertim iuxta cacumen paulum dissectis, caule cauo & leui, digiti crassitudine, geniculato, ex interuallis maioribus foliato, binum cubitorum altitudine semine in calycib. lato, læui, glumoso, satis ad spondiliũ semen accedente radice longæ aristolochiæ, longa, crassa, amara. Locis gaudet vmbrosis, frequens in Italiæ, Illyrici, Germaniæ, Galliæq. montib. Flores æstate, semen autumno. nõ raro perficit. Colligitur mense Augusto, vel autumno, siccatur ad solem, & seruatur per annos tres. Eligitur foris colore buxeo, intus crocante, amarissima, dura, parum rugosa, frangi contumax.* Vis excalefactoria & adstringens, cõtra morsus serpentiũ, duabus drachmis, cum pipere, ruta, & vino pota auxiliatur. Extracti succi drachma, laterũ doloribus & ex sublimi deturbatis, raptis & conuulsis prodest, hepaticis & stomachicis, pota cum

A aqua subuenit. Radix i collirii modo subdita, partus eiicit, imposita, vt lycium, vulneraria est & vlcerũ cuniculatim depascentiũ medela Succus præcipue eodem effectu prodest, oculis inflammatione laborantib. illinitur, pro mecōnio collyrijs acribus immiscetur. Radix vitiligine absterget. Diosco.

Gentiana est notissima, cuius radice vtimur, quæ debet esse plena, densa, non rugosa, & sapore amarissimo, quæ sit collecta in montib. non in plaustrib locis. Talis ab vnoquoq. Herbario

B facile haberi poterit.

Splenem quoq. excalefaciunt, seu in eo pituitam concoquunt, radix Acori, apij, Asparagi, Aristolochiæ rotundæ, Fœniculi, Capparorum, Petroselini, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De radicibus excalefacientibus renes.

Frangariæ radicis & herbæ* decoctũ, potum iecoris inflammationib confert, renes & vesicã purgat, vulnera & vlcera sanat, muliebres fluxus, & læuitates intestinorũ cohibet, cordis affe

C ctib. valde succurrit Ander.

Saxifragæ radix in petris & asperis locis nascitur.* Stranguriæ prodest, vrinã cit, renum & vesicæ calculos pellit. Dioscor.

Renes & vesicam excalefacit quoq. radix apij, Petroselini, pantaphylli, &c. de quib. vide sup.

De radicibus excalefacientibus vterum & iuncturas.

Matricem calefacit, seu in ea pituitam concoquit, radix Rubiæ, de qua vide sup. suo loco.

D Iuncturas calefaciunt radix Costi, Zingiberis, &c. de quib. vide sup. suo loco.

De radicibus refrigerantibus stomachum, hepar & splenem.

Sonchi radix refrigerat, modice astringit * Vnde æstuãti stomacho & inflãmationib. illiti prosunt. Succus eorum stomachi rosiones sorbitione mitigat. lac elicit. in vellere appositus, sedis ac vuluæ collectionib. opitulatur Dioscor.

Stomachum, hepar, & Splenem quoque refri-

E gerat radix Cichorij, &c. de qua vide supra suo loco.

De radicibus astringentibus.

Cyperus iuncus, est triangularis, interdum quadrangularis, cubitalis aut maior, folia fert porracea, longiora & angustiora, in summo caule minuta, semen complectentia, radices, quarũ in medicina vsus, inter cohærentes, oleis oblongis similes, vel rotundæ, nigræ suaui odore, & ama

F re gustu. Nascitur in palustribus. Duorum generum in Italia reperitur. Vnũ exiguũ, cui radices oleæ simile, hoc præfertur. Alterum maius, cuius radices inæquales. & contortæ. Optima ea est radix, inquis Dioscor. quæ grauior est, densa plena, dura, aspera, odorata cum quadã acrimonia, qualis est Cilicia, Syriaca & quæ a Cicladib insulis petitur. Sic & hodie, quæ ex oriente aduchitur,

adueħitur,melior eſt noſtrate. Aliud cyperi ge
nus in India naſci Dioſcorides dicit, zingiberis
effigie,quod croci modo tingit. Illud veterum
curcuma eſſe,non abs re pleriq. exiſtimãt.* Cy
pero vis calida ineſt. Venarũ ſpiracula laxat,vri
nã cier,ad calculos,aquamq.ſubter cutẽ vtiliſſi
me bibitur,aduerſus ſcorpionum ictus remedio
eſt,perfrictionibus vuluæ,& præcluſionib. fotu
prodeſt,pellit menſes. Contra vlcera oris,etiam
ſi depaſcant,vorentq;farina eius efficax eſt. Ma
lagmatis calefacientibus,& vnguentorum ſpiſ
ſamentis bene adiici ſolet. Medici Florentini ex
Dioſcoride.

Biſtorta folia in longiuſculis pediculis promit
oblonga,lata ac acuminata Lapathi ſimilia, ve
rum venenoſa,& ſuperne quidem virentia, in
ferius vero in cæſio colore c ndicãtia,inter quę
medii excũt caules pede altiores,rotundi mino
rib, aliquot foliis circumueſtiti,ſpica in faſtigio
exiguis floſculis c dilutiore rubore purpuraſcẽ
te,ſemina in qua tandem triangularia,ſplendẽ
tia,veluti oxalidis. radix ſubeſt craſſa,oblõgior
geniculata,nonnunquam retorta, multis fibris
capillata,foris nigricans, interiore vero pulpa
non intenſe rubeſcens,guſtu adſtringens. Euch
ſius duas huius ſpecies facit, vnam foliis rugo
ſioribus, aliam leuiorib. & radice hanc magis
in ſe contorta,illam vero maiore,& minus com
plicata,multumq.fibroſa. Reperitur biſtorta lo
talocis humentibus,in opacis ſyluis, pingui ac
lutoſo ſolo Matthiolus in montib. exire refert.
Adoleſcit etiam feliciter in hortis. perenni radi
ce nititur. Maio ac Iunio flores ſpicati vigent,
ſemen poſtea matureſcit. Ab intortis,& conuo
lutis radicib. nomen Biſtorta habet. Ger. Nater
vvurz. Belgæ. Herkthõge. Galli Beſtorte appel
lant. Colubrina & ſerpentaria a Germanica vo
ce etiam dicitur,& a quibuſdam Dracunculus.
Sed a Dioſcoridis Dracontio multo differt. Pli
nianorum aũt Dracũculorũ aliqua fortaſſis ſpe
cies eſt Plinius ſiquidem lib. 24. cap 16. id quod
Græci Dracontion vocant,triplici ſibi effigie de
monſtratum refert,foliis betæ,non ſine thyrſo,
flore purpureo,alios radice longa,ſignata, arti
culoſaq monſtraſſe,tertiam demonſtrationem
fuiſſe folio maiore quam cornus, radice arun
dinacea Deinde infra libro 25. ca. 2. in agro ho
ſpitis repertũ ait,Dracunculũ appellatũ, caule
pollicari craſſitudine,verſicolorib. viperarum
maculis,quẽ ferebant contra oĩum morſus eſſe
remediũ. Atq primus horũ Dracunculorũ Aro,
auctore ipſo Plinio,ſimilis eſt. Tertium aquati
lem eſſe Dracunculum. Poſterior, Dracontion
...us Dioſcoridis eſſe videtur & Plinius hunc
...quis trib. differẽtem etiam oſtendit. Alius
eſt, inquit lib. 25 cap. 2. quam nos in priore volu
mine eiuſdem nominis diximus,ſed huic alia fi
gura. Supereſt ſecundus Dracunculus,qui ſi idẽ
eſt cũ eo,cui cap. 16. lib. 24 ſtatim initio,radicẽ
tradit eſſe ſubrutilam,& draconis cõuoluti mo
do,multũ cum Biſtorta cõuenit. Nã Biſtortæ ra

A dix intorta,& conuoluta eſt,ac colore, quẽ ſub
rutilũ dicere liceat. Eſt eadẽ & veluti geniculis
articulata, vt ſecũdi Dracontij, quod coniecturã
rã & ſuſpicionẽ auget. Sunt tamen ex recentio
rib. qui Biſtortam omnino aliam eſſe volũt. Mac
thiolus ſiquidem in epiſtolis medicinali. Behen
rubrũ eſſe ſcribit Geſnerus ad limonium refert.
aliis placet Britãnicã eſſe. Sed Behen tã rubrũ
quã albũ (duplex eteni eſt) radices ſunt odoratę
potẽtia calidæ,ad venerea facietes, vt Auicenna,
& Serapio memoriæ prodiderũt. Biſtortæ vero
B radix odore caret,refrigerãs,abſtringẽſq. vene
reis aduerſatur. Limoniũ aũt folia hẽt, Dioſcori
de teſte, Betæ tenuiora,& longiora,ſemẽq. ru
brũ. Cõtra Biſtortę minora durioraq ſunt folia
& ſemẽ oxalidis. Britannica vero folio eſt Lapa
thi nigriore,& hirſutiore. radice tenui & breui,
Dioſcoride & Plinio auctoribus. Biſtortæ lęuia
folia,& inferna parte candidula,radixq multo
maior quã tenuis ac breuis appellanda ſit. Iam
& Britannicæ ſuccũ,& folia in hyemem repone
C da Apuleius ſuadet,cauſam addẽs quod nõ ſem
per appareat. At Biſtorta viuax radice eſt, &
nullo nõ anni tpe reperiri põt. Quæ Biſtortam,
& ab Arabũ Behen, & a Dioſcoridis Limonio,
nec nõ a Britãnica differentẽ eſſe ſatis manife
ſte oſtẽdũt. At facultate Biſtorta frigida,& cũ
reſiccatione valide aſtringẽs. Radix menſes, &
vndequaq profluentẽ ſanguinẽ ſupprimit, aluũ
ſiſtit, vomitũ cõpeſcit, dyſenteriis medetur, quo
uis modo aſſumpta. Tonſillarũ fauciũ,& oris in
flammationib ſuccurrit, gingiuas firmat, deco
D cto aut ſucco eius ore colluto. Idẽ poſſunt folia
& ſemẽ, ſed tamẽ minus efficaciter. Dodonęus.

Bolbocaſtano folia ſunt tenuia, diſſecta, atq.
diuiſa, Apij tenuiora ac minora, Crithmi, aut
potius Anethi ſimilia, cauliculus tenuis, & do
drantalis, floſculi parui in vmbellis candicãtes,
ſemen non magnũ, oblongũ, anguſtius quã fœ
niculi, odoratũ, obſoleto Cymini colore nigri
cãs, radix rotũda, exigui rapi forma, foris nigra,
& vbi inarucrit, rugoſa, intus pulpa candida, ſa
E pore inter caſtaneam & paſtinacã medio. In ar
uis & agris nonnullis Zealndiæ ac Hollandiæ
Bolbocaſtanũ reperitur, item & in Gręcia, Chio
ac Rhodo, authore Guilando. Fertur & in Britã
nia ſiue Anglia prouenire. Nec deſtituitur eo
quoq Germania ſi nõ fallimur. Nã radices, quas
ad Rhenũ Megũtiæ in aruis & hortis inueniri
Lonicerus tradit, Bolbocaſtani ſunt, nõ aũt, vt
ipſe opinatur Ornithogali. Scribit aũt has eſſe
rotũdas, caſtanearũ magnitudine, pullo extrĩ
F ſecus cortice, intus carne candida, guſtu dulci,
crudas toſtaſq. in aqua edi, cauliculũ eſſe ſingu
lare, tenerũ, ab imò nudũ, ſo ia cumini, flores in
vmbellis veluti Anethi, quale Bolbocaſtanũ eſ
ſe iã diximus. Vigent Bolbocaſtani flores Iunio
ſemẽ poſtea ad perfectionẽ venit. Meminit Bol
bocaſtani Alexãder Trallianus lib. 7. inter ea,
quę pululeris vtilia ſunt, cibaria, ipſum referẽs.
Guinterius dictionẽ exiſtimauit corruptã, legẽ-

dumq; esse βαλανοκάστανον., sed tam peregrina hæc vox est, quam βολβοκάστανον. Bolbocastanū autem à forma bulbi, & sapore castaneæ nomē inuenit suum. Nostra ætate plerique ἀγριοκάστανον nuncupant, Zelandi Klein erdnooten. Ger. Klein erdnuss. Est autem Bolbocastani radix moderate calida, & sicca, simul & adstringēs, semē vero calidius & siccius. Editur illa cruda, sed suauius cocta, sanguinē spuentib. & mingentib. vtilis. Semen aperiendi vi præditum, & diureticū esse videtur. Dodon.

Astringunt quoq; radix Gentianæ, Pentaphilli Rhapontici, &c de quib. vide sup. suo loco.

De radicibus discutientibus.

Asphodellus, hastula regia, Gal. Haste Royalle. Germa. Boldvvurz, vulgaris est notitiæ, folijs maioris porri, caule leui, ferente in cacumine florem, quem anthericō appellāt, radices subiacent oblongæ, rotundæ, glandib similes, gustu acres. Nascitur in montib. siluis, nec non hortis satus. colligitur radix autūno.* Excalefacit, vrinas & menses cit, lateris dolorib. ruptis conuulsis, & tussib. drachmæ pondere pota ex vino medetur. Ea vero vomitiones adiuuat, ludicri tali magnitudine commāducata, à serpente demorsis datur aptissime, trium drachmarum arū pondere, verum foliis, florib. & radice ex vino morsus illinire oportet, itē vlcera sordida, & depascentia, mammarū quoq. & testiū inflamationes tubercula, furūculosq. decoctis in fæce vini bulbis inflammationib. ex polēta auxiliatur. Radicis succus adiecto vetere vino dulci, myrrha & croco, decoquitur, fitq. per quā vtile oculis medicamentū, ad purulentas aures per se, & cum thure, melle, vino & myrrha tritus, prodest in contrariam aurē infusus, dentium dolorem mitigat. Cinis e radice illitus, & alopecias ad pilū reducit. oleum in excauatis radicib. igni decoctū, illitu exulceratis pernionibus & ambustis igni, conducit, & surditati instillatū in aurem auxiliatur. Candidam vitilignem, linteo antea perfrictam in sole, illita radix emendat. Dioscorid.

Discutiunt etiam radix Aristolochiæ rotundæ, Bryoniæ, capparorum, &c. de quibus vide sup. suo loco.

De radicibus abstergentibus.

Bulbus Esculentus, vulgo cognitus, a nobis estur. Stomacho & aluo vtilis, rufus, & qui ex Africa defertur. Amarus vero, & scyllinus, stomacho aptior est, & concoctionem adiuuat. * Bulbi omnes acrimoniam habent, excalefaciūt, venere stimulant, linguā tonsillasq; exasperant, multum alimenti præbent, carnes creant, inflationem pariunt. luxatis, fractis, articulorū doloribus efficaciter illinuntur, spicula extrahunt, gangrenas, & podagras ex melle, aut per se hydropicorum tumores, & canum morsus cum melle, & piperis polline illiti cohibent, sudores cōpescūt, stomachi dolores mitigat, furfures & vlcera, quæ in capite manā, cū tosto nitro

A abstergūt. sugillata, varosq; per se, aut ex ouiteo, & lentigines cum melle, vel aceto, emēdant fractis auriculis, vnguibusq; ex polenta medentur. Iidē calidis cinerib. torrefacti, tollunt ficus item cum cinere e mænarum capitibus, impositi. Cremati vero & cum alcyonio mixti, vitia cutis in facie, atrasq; cicatrices, in sole illiti emaculant, faciunt ad rupta, si cum aceto cocti edantur. Sed copiosiore eorum cibo abstinendum, quoniam neruos tentant. Dioscor.

Chelidoniæ radix superne singularis, inferne B in multa crocea capillamenta fibratur, in qua succus croci.* Abstergit, cum aniso & vino albo pota, medetur regio morbo, & vlceribus quæ serpiunt, imposita cum vino, aut manducata, dentium dolorem sedat. Dioscor.

Abstergunt quod, radix Aristolochiæ rotundæ Ari, asparagi, asphodeli, &c. de quibus vide sup. suo loco.

De radicibus aperientibus, extenuantibus, adurentibus, & emollientibus.

C Aperiunt, Allium, cepa, curcūa, rhaponticū, &c. de quibus vide sup. suo loco.

Extenuant, radix Iridis Illyricæ, & de qua vide sup. suo loco.

Adurunt allium, Pyrethrum, &c. de quib. vide sup. suo loco.

Emolliunt radix Altheæ, maluæ, &c. de quib. vide sup. suo loco.

De radicibus suppurantib.

Liliorum alborum radix, Germ. Vveiss Gilgen zvvibel, colligitur quouis tēpore, sed maxime D autumno.* Inassata, & ex rosaceo trita, igni ambusta sanat, vuluam emollit, menses ciet, vlcera cicatrice obducit. Cum melle detrita neruū precisis, luxatisq. medetur, vitiligines, furfures, & lepras emendat, vlceraq. in capite manantia expurgat, abstergit faciem. & erugat, teritur in aceto cum hyosciami folijs, & farina tritici mulcendis testium inflammationib. Dioscor.

Suppurant quoq. radix altheæ, bryoniæ, &c. de quib. vide sup. suo loco.

De radicibus glutinantibus,

E Dracunculus maior. Ger. Sklangenkraut. Gal. Serpētail, ou Serpētine, vocatur, caule habet rectū, leuē, duū cubitorū, baculi crassitudine, versicolorib draconū maculis, purpureis tamen eminentib. folia rumicis, sibi inuicē implicita. Fructum summo caule facit racemosum, coloris primū cineracei, mox per maturitatē in croceū & purpurā vergentis, radicē prægrandē, rotundā, candidam, cortice tenui vestita. Nascitur in F sepib. vmbrosis. colligitur, dū maturescit, & succus e primitur, siccaturque in vmbra. Radix quoque mensiour effoditur, elotaque particulatim conciditur, & funiculo transfixa siccatur in vmbra. * Vis ei calefaciendi cum diuretica vi ni potione. Crudam, coctamve cum melle demptam prodesse contra orthopnæas, rupta, conuulsa, tussim & destillationes, pota cum vino ventrem

rem stimulat, vlcera, quæ cacoethe vocantur, atque phagædenica expurgat. præsertim cum vite alba, ex ea & melle, collyria ad fistulas, & partus euocandos componūtur, ad vitiligines cum melle, efficaciter illinitur, polypos & carcinoma absumit, &c. Dracunculus minor folio cōstat hederaceo, magno, candidis notis insigni, caule recto, bicubitali, versicolore, maculis respersso purpureis, ita vt anguem plane referat, baculi crassitudine fructus summo caule racematim cohæret, colore primum herbaceo, & cum ematuruit, croceo, gustu feruens, mordaxque radice aliquantulum rotunda, bulbosa, aro non absimili, tenui obducta cortice. Nascitur ijsdē in locis, easdemque vires cum maiore obtinet. Dioscor.

Polygonatum, Sigillum Salomonis, Ger. vveiszvvrkz. Hetruscis Fraxinella. Gall. Seau de Salomon, nascitur in mōtibus, syluis, locis vmbrosis, & iuxta margines, frutice cubito altiore, folijs lauri latioribus, & læuioribus, sapore mali cotonei, aut punici, cum quadam adstrictione. Flores per singulos foliorum exortus promit candidos folijs numerosiores, incepta à radice suppuratione Radicem habet albam, mollem, lōgam, crebrò geniculatam, densam, graueolentem, digitū crassitudine æquātem. Maio ac Iunio flores, Augusto fructus colligi possunt. * Radix vulnerib. efficaciter illitur, quinetiam maculas in facie delet. Dioscor.

Symphytū, consolida Maior, Ger Vvalvvrtz, Schmarvvurz. Gall. de la Consyre. caulem emittit bicubitalem, aut maiorem, crassum, læuem angulosum, vt sonchi inanem circa quem breui interuacante spacio, folia excūt angusta, buglosso proxima, oblonga, hirsuta, caule secundū angulos quosdam striato, folijs tenuibus, ex alarū sinu prodeuntibus, in quibus flores lutei, & circa caulem velut verbasci semina emicant. Tam caulis, quam folia aspera lanugine horrent, et pruritum concitant. Radices demittūtur foris nigræ, intus candidæ, viscosæ, quarum est vsus. Locis aquosis palustribusque prouenit Per integram æstatem floret. Radix tamen in autūno carpenda venit. * Tritæ & potæ cruentis exscreationibus, ruptisque proficiunt, recentia vulnera illitæ, conglutinant, carnes quoque si concoquantur, cogunt additæ. Inflammationibus præsertim sedis, cum senecionis folijs vtiliter illinuntur. Dioscor.

Glutinant quoque radix aristolochię, gentianæ, &c. de quibus vide supra suo loco.

De radicibus flatus discutientibus.

Eryngion, Germ. vvansz drevv, Radistell. Gall. chardon nommè cent testes, nominatur, aculeatarum generis est. Cuius folia in principio, sale condite, in cibos recipiūtur. Lata aūt sunt, & extremo ambitu aspera, gustu aromatica, sed vbi adoleuerunt, circa complures caulium eminentias in spinas aculeantur, in quorum summitatibus globosa capitula, duratum, acutissimaruq;

A spinatū ambitu stellatim circumuallantur, quorū color alias viridis, alias albus, interdū cœruleus inuenitur. Radix oblonga, lata, foris nigra, interne cādida, pollicis crassitudine, odorata. Nascitur in asperis & campestrib. * Vim habet excalfactoriā. Pota menses & vrinas pellit, tormina inflationesque discutit, cōtra iecinorū vitia, serpentū morsus, & hausta venena, cū vino prodest, bibitur aduersus plurimę, cum seminis pastinacæ ℥.j. appensa, illitaue, tubercula discutere proditur. Po

B ta cum hydromelite radix, opisthotonicis, & comitialibus medetur. Dioscorides.

Zurumbeth apud Arabes nihil aliud designat quā Arnabo apud Græcos Est autem Arnabo, arbor procera, in Oriente prouenięns, folijs longis, colore viridi, in luteum languescente, salicis modo, sicuti & ramorum cortex. Infrugifera est citreum odorem spirans. Matthiol.

C Spica celtica exigua planta est, folia habēs oblonga, in extremo lata, florem luteum, ad radices multa exigua habet adnata, spicis minutis similia, hæc cum radiculis, abiectis folijs, in vsu sunt, & valde odoratæ. Adulterantur imposita herba, simili, sed facilis cognitio, nam folia adnataque breuiora habet, candidior est neque amara, neque odorata, vt vera Celtica est. Laudatur maxime recens, iucundi odoris, radice num. rosa cohærens, non fragilis & plena. * Vrinam mo

D uet vehementer, & stomacho vtilis est. Inflāmationibus iecinoris & suffusis auxiliatur Contra stomachi inflationes, cum absinthij decocto bibitur item aduersus lienem, renum & vesicæ vitia, & venenatos ictus ex vino. Additur in malagmata, potiones, & calfacientia vnguēta. Medici Flor. ex Dioscor.

Spicanardi teste Galeno, radix est, non spica. Nota est Eligitur Syriaca dicta, cuius hę sunt notæ, vt sit breui spica, largam gerens comam, co

E lore flaua, odorata, aliquātulum redolens cyperum sapore, linguā siccāte, quæ diu in sua odoris gratia permaneat. Adulteratur stibio cū aqua, aut palmeo vino pōderis cā inspirato. Sed ex pręcedentib. notis dignoscitur Madefacta ēt vēdisolet, qd vitiū ex eo deprehēditur, ꝙ cādida sit spica, squalida. nulloq; puluere obsita. Vim hēt exiccāte & excalfactoria vrinā mouet Nausæ, stomachi rosionib. inflationi, iocinori, regio morbo renū vitijs auxiliat, &c. Medici Flor. ex Dioscor.

F Flatus quoq; Discutiunt, radix apij, acori, alij costi, carnabadij, dauci, enulę, fœniculi, galāgæ petroselini, peucedani, zedoariæ, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De radicibus semen generantibus.

Secul non est eryngium, neque Iringus, qui habet folia. Cretami marini, neque Sigillum Salomonis, sed verum Siccacul est veterum Siser, hoc est, radix illa, quæ germa. dicitur Rlingelmorn, brinszelmorn, Rudien, & beisen, gall. Escheruis & Seruilles.* Sēmen generat, & venerem stimulat. Si in promptu non sit, eius loco.

loco radix pastinacæ syluestris accipienda est. Cordus.

Semen quoque Generant, radix acori, bulbi, eryngij, galangæ, satyrij, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De radicibus menses mouentibus.

Centaurium magnum folia habet iuglandis, oblõga, viridi brassicarum colore, serrata in ambitu, caulem, ceu rumicis, binũ, aut ternũ cubitorũ, multis ab radice adnaris, in quibus capita, ceu papauerũ, in rotunditate oblonga. Flos cœruleus, semẽ Cnico simile, ceu laneis floccis quibusdã inuolutũ. Radix crassa, grauis, solida, tripedalis, succo prægnans, cũ astrictione aliqua & dulcedine acris, & rubescens. Amat solũ pingue & apricũ, ac syluas & colles. Colligitur autũno, siccatur & conseruatur per annos duos. * Radix cõuenit ruptis, cõuulsis, pleuriticis, spirãdi difficultati, veteri tussi: sanguinem expuẽtib. drachmis duabus trita datur, si febris sit, in aqua cæteris in vino, item ad tormina & vuluæ dolores. Ramenta eius in collyrij formam vuluæ subdita, menses atque partus extrahunt. Diosc.

Filipendulæ radix vrinę stillicidio auxiliatur, item renum tum calculis, tum doloribus, stomachi inflationes discutit. Medetur suspiriosis & anhelantibus, omnibusque in vniuersum morbis, quos causa frigida excitauerit. Prodest comitialibus, inspersо cibis radicum puluere. Matthiolus.

Gramen vulgaris est notitiæ, cuius radix dulcis, articulis præcincta. * Hęc trita illitu vulnera conglutinat, Decoctum eius in potu, torminib. medetur, & vrinæ difficultatibus, calculosa etiã vesicæ excrementa comminuit. Dioscor.

Meon. Ostrutium, Magistrantia, in Macedonia & Hispania plurimum gignitur, anetho folijs & caule simile, sed eo crassius; binum ferme cubitorum altitudine attollitur, sparsis in obliquum, rectumqque radicibus, longis, tenuibus, odoratis, linguam excalfacientib. Colliguntur Augusto mẽse. * Quæ seruefactæ ex aqua, vel tritæ citra coctionem præclusorum renum, vesicæque fractæ vitia potu leniunt, vrinæ difficultati medentur, stomachi inflationes discutiunt. Torminibus, affectæ vuluæ, articulorum doloribus, atque fluxionibus pectoris, tritæ cum melle in eclegmate auxiliantur. Sanguinem per mẽstrua pellunt, defessionibus seruefactæ, infantibus autem illitæ imo ventri, vrinas mouent. Quod si plus quam deceat, ex his bibatur, caput dolore afficiunt Dioscor.

Meum ex sententia plurium peritorum in simplicium cognitione existimatur ea plantb esse, quam Herbarij Calabrenses appellant Imperatricem, cuius copia in monte Calabriæ Pollino prouenit. Radix nigricans est, numerosa, & subtilis, boni odoris, & sapore, vt ego quidem obseruaui, initio dulci, deinde amaro, & in fine acri. Folia habet Anethi & in summa omnes notas à

A Dioscor. illi assignatas. videtur mihi quidẽ eadem esse planta, quã depingit Matthiol. modo non sit male representata. Vtimur radicibus siccatis in umbra, non marcidis aut leuibus, nec cariosis, sed plenis, grauibus & odoratis.

Valerianæ tria genera passim occurrunt, vnũ hortense, syluestria duo. Reperiuntur vero & aliæ quædã, sed noĩe nõ effigie reliquis similes, vt quã Rubrã cognominãt, & quã Græcã. Satiua siue hortensis valeriana, prima, folia edit oblonB ga, lata, læuia, virentia, atque indiuisa, quæ vero secundum caules maiora, lõgiora, vtrinque profundius laciniata. Elaphobosci siue Pastinacæ maioris foliorum æmula, sed tamẽ minora, caulis cubitorũ altior, læuis, & cõcauus & interualis rarioribus articulatus, è cuius geniculis bina exeũt folia, & in fastigio flore, in vmbellis aceruati, parui, ab oblongiore, & angustiore exiguo veluti collo sese pendentes, narcissi quidẽ effigiẽ C aliquatenus exprimentes, sed tamen multo tenuiores, & magnitudine ipsis plurimu cedẽtes, colore è rubẽte diluta purpura albicãtes, radix digitalis crassitudinis, obliqua, fibris multis summæ terræ adhæret, plurima parte eminens, quæ dum resiccatur pinguis ac oleosa efficit, & odore est suauiore, q̃ recẽs. Syluestriũ quæ maior, folijs cũ prioribus, tum ijs, quæ circa cauliculos est, diuisis, ac lacinosis, maioribus, & nigricantioribus D q̃ satiuæ, caulis huius læuis quoq; inanis, & geniculatus, cubitoq; procerior, flores in vmbellis similes & diiute purpurei, radices tenues, & veluti capillamentis fibrosæ, odore nõ omnino destitutę Altera siluestris forma hortẽsem satis refert sed longè minor est, prima eius folia indiuisa, reliqua i partes, ac lacinias dissecta, cauliculus dodrantalis, flores in vmbecillis aliarũ similes ex læui purpura albicãtes, radices tenues, obliquæ repẽtes, & tenuib. fibris capillatæ, odoris exigui E Seritur hortensis apud Germanos & Belgas In Creta aũt & Ponto suæ spontis esse fertur. Syluestres humẽtib. locis, iuxta riuulos, fossas, & crebes aquas habẽtes, reperiunt. maior harũ in hortos translata luxuriat, minor vero ægrè coalescit. Florent hæ Maio, Iunio, & Iulio æstiuis mensibus. Valerianæ passim appellãtur, & Græcè Phu. Et prima quidẽ Phu apud Dioscor. descriptioni responder, neq; obstat flos paruus, & Narcisso minor, Quod si quidẽ maior scribatur, errore fit Græci exẽplaris, in quo sic habet. ἄνθη τὰ ναρκίσσου μείζω ἢ τριφάτερα. Sed pro μείζω, F i. maior, restituẽdũ est ἥσσω, siue ἧττω, i. minora, vt ante nos Ruellius quoq; annotauit. Id quod mox subsequens dictio τριφάτερα, hoc est tenerior, non modo innuit, verũ & palã ostendit. Neque. n. maiora, sed minora, teneriora esse solent. Atque sic se habente Dioscorid. lectione. ois adimitur scrupulus. Sunt nãque Valerianæ flores ἥττονες τριφάτερα. quam Narcissi. Appellatur præterea Valeriana satiua à Dioscor, ἀγρία id est, syluestris, aut rustica nardus, à Plinio Nardus creticа, hac ætate à quibusdam Marinella

Genicularis

Genicularis herba benedicta, & Theriacaria, in officinis Valeriana domestica: Theophrasto Paracello Terdina, Ger. Brois Baldrian Gal. Valeriane. Altera species Valeriana syluestris nuncupatur, & Germ. Vvildt Baldrian, Razenvvurz, Augenvvurz, Vvendvvurz, Denmark. Tertia Valeriana nominari fere solet. * Excalefacit aūt Phu legitimum, vt Dioscorides ait, sed tamen non intense, neq; ipsa recens radix, sed arescens tantum. Recentum siquidem exiguum omnino coloris habere facile deprehenditur. arescentem vero calidiorem esse, & gustus & odor vterq; intensior ostendunt. Mouet aūt, authore Dioscoride, sicca radix vrinas, menses cit, prodest ad laterum dolores, & antidotis permiscetur. Syluestrem aūt Valerianā, ruptis, cōuulsis, ex alto pręcipitatis, recentiores vtilē cēsent. folia huius, tū & succus ad oris, & gingiuarū cū inflāmatione exulcerationes, decocta, & gargarizata prodesse ferunt. Cæterum Valeriana rubra duorū dodrātum caulib. aut longiorib. ipsisq; rotūdis, læuib. & geniculatis assurgit. folia habet lata, lōga, acuminata, læuia, & diluti viroris, è fastigiis cauliū Valerianę propemodum similes vmbellas, sed laxiores, & magis inconditas, in quib. flores oblōgi, tenues, rubentes, & semen inde exiguū, oblōgū, quandoq; summa parte barbatulum, radix subest candida, mediocris crassitudinis, & longitudinis. Huic similis, alia reperitur, folijs quoq; oblongis cauliculi, circa superiorem partem in ramulos complures diuisis, flosculis e diluto cęruleo purpurascentibus, breuioribus, quā superiori, radice mediocris crassitudinis. Vtraq. Belgis hortensis, & altera quidem rarior. florent æstiuis mēsibus. Valerianæ rubræ a florum vmbellarumq; similitudine pleriq; nomen dedere, quod huic permittere maluimus, quam impropriam appellationē temere attribuere. Sunt ēt, qui Behen recentiorū speciē esse velint, id ipsum Behen rubrum nuncupantes, ad differentiā alterius Behen albi dicti, quę quidem est herba multum a Behen Arabum differens, veluti & præsens. Alij inter Limonij genera referunt. Matthiolus etiam secundam speciem pro Limonio depingit. Atq hanc ipsam aridam ad nos pro Limonio misit præclarissimus vir, & in notitia stirpium, omniumq; simplicium versatissimus Iacobus Antonius Cortusus Patricius Patauinus E[illegible] respondet statis cum limonij descriptione postea. Sed Valeriana rubra non æque, non modo quod folia eius sint longe quam Betæ minora: verum potissimum, quod semen eius raro perficiatur, & hoc ipsum nequaquam rubeat. Nam Limonio folia sunt Betæ similia, tenuiora tamen, & minora, caulis tenuis, rectus, refertur semine rubicundo, vt Dioscorides refert. Quod autem ad facultates harum attinet, nullas quidem cōpertas habemus. Videtur autem vtraq. vna cum radicibus refrigerantis essē naturæ. Porro Valeriana Græca cauliculos tres, aut quatuor promit, concauos, inanes, tenues & cubitales, a

A folijs circumuestitos compluribus, oblōgis, alatis, ex alijs multis, medio intercurrente neruo, compositis, viciæ folijs fere conformibus, sed tamen virentioribus, quorū singula paruula sunt, latiuscula, oblonga, acuminata, dorsoq; aliquantulū eminente, flores nequaquā in vmbellis, neque ēt in alis foliorū, sed in fastigijs cauliculorū sparsi prodeūt, pulchri, colore cęruleo, sed dilutiore splendentes, ex quinq; foliolis, staminibus aliquot exiguis, & candidis in medio, a quibus apices parui sublutei dependent. sequūtur capi-

B tula parua, in quibus semen minutum. pro radicib. multæ tenuissimæ sunt fibræ. Nusq. suæ spōte in Belgio est, sed aliunde illata. plurima æstatis parte floret. Valerianam, vt diximus, Græcā, & Valerianam peregrinā, necnon Pseudophu appellant, tametsi nullam cum valeriana similitudinem habeat. Nullius est vsus, nisi quod hortorum exornet margines. Dodon.

Phu verum crescit in regno Neapolitano, in Polino monte Calabriæ & alijs locis, & Romæ, vbi in multis hortis colitur, abunde haberi potest.

C Radix est longa, & crassa vnum digitum, & in circuitu villosa ex obliquo, instar Hellebori, & in vno loco reperiuntur multæ radices interdum ad 30. inuicem sese oblique contingentes, odore plane refert valerianam, attamen multo efficaciore. Andromachu Ponticū eligit. Quod si ad manus nostras peruenerit solida, nō exesa, odore flagrantissimo, perfectissima erit, æque ac ea, quæ in Ponto crescit. Vulgaris valeriana nō debet illius loco accipi, cum veræ copiam modo diligentia mediocris pręstetur, haberi possit.

D Fraxinellæ complures exeunt cauliculi, rotundi, cubitales, aut altiores, inferius folijs, superius vero floribus supra inuicē digestis exornati, folia oblonga ex pluribus ad vnū pediculum vnita, Glycyrrhizæ similia, multo quam fraxini minora. Singularia tamen eorū breuiora, duriora, magisq acuminata, quam Glycyrrhizæ, florum color dilute est rubentis purpurę, aut syluestris maluæ, sed forma dissimilis. A quinis etenim vt plurimum striatis oblongisq superioribus foliolis stamina aliquot recuruata barbę

E instar dependent. Odor horum grauis est, ac hircinum olet, & similiter earum, quæ sequuntur siliquarum. Succedunt autem singulis floribus quinq simul, asperæ, scabræ, & subrubentes in quibus semen gignitur rotundum, nigrum, splendens minus quam Pęoniæ, aut etiam Lentisci, radices ab vno capite plures diuaricantur. longæ, candidæ, carnosæ, tenui in medio neruo, cum obscura acredine aliquantulum amaricantes. videntur autem huius duę esse species, nō

F tamen valde differentes. vnius folia maiora, virentiora, duriora, magisq. acuminata, alterius vero nigriora, minus dura, ac non aqua in acumē desinētia, flores quoq. huius aliquanto dilutiores, illius vero paulo rubicūdiores. in Italiæ ac Germaniæ montib. ac collib. lutoso ac saxoso reperitur solo. apud Belgas Hortensis est. Flo-

res

res Iunio, semen serius prouenit. Recentiores Fraxinellam pleriq; χαμαιμελίαν quasi humilem Fraxinũ appellãt. officinæ Diptanũ, & pro legitimo Diptano, radicib. huius subinde vtuntur, vnde & a nõnullis Pseudo dictamnũ, & Dictãnum albũ nominatur. Non esse autẽ legitimũ Dictamnũ notius modo est, quã vllis verbis refelli opus sit. Et Pseudo dictamnũ quoq. Dioscoridis nequaquã esse, non minus manifestũ. Sed non esse Tragij veterum speciẽ, non æque expeditum videtur. Nam cum Tragio, & quidem priore conuenire posse apparet. Habet autem istud prius Tragium, duo siquidem sunt authore Dioscoride, folia, virgas & fructus Lentisco similia, sed minora omnia & succum fert gummi similem, & in creta tantum nascitur. Idem Plinius lib 27. c. 13. Tragonis siue Tragium, ait, nascitur in Cretæ tantum insulæ maritimis. Lẽtisco (exemplaria perperam Iunipero habent) similis, & semine. & folio, & ramis. succus eius lacteus in gummi spissatus, vel semẽ, impositione spicula e corpore eijcit. Et Fraxinella quidẽ Lentiscum non minus quam glycyrrhiza folio refert, & odorem τράγου, id est hirci spirat, quæ huius cum Tragio similitudinem quandam ostẽdunt. Sed tamen quia frutex non est, non baccas, quas Lentiscus, sed siliquas ferat, adnatis ramulis careat, adhæc neq; lachrymam fundat, haudquaqãm Tragium, sed aliam. atq. abeo differẽtem stirpem esse cõsequitur, quam verisimile est veteres non obseruasse, vel in nullo vsu, aut saltẽ negligentius habuisse. Facit huc, quod Bellonius lib. 1. Singularũ refert, Tragiũ in Creta iuxta fluenta nasci, & flore esse luteo. Nam Fraxinella mõtes amat & flore rubet. Ex quib. Fraxinellæ cũ Tragio discrimen satis apparet. * At Fraxinellæ radix excalefacit, & reficcat ordine secundo, digerentis, attenuãtis, & aperientis est facultatis. Menses & vrinas mouet, partus adiuuat, secundas, educit, vteri frigidiorib. morbis auxiliaris est, conferre & stomachicis, & anhelosis fertur. Tradũt ẽt aduersus ictus morsusq. ferarum, lethalia medicamenta, & pestilẽtium morborum contagia prodesse, antidotisq. vtiliter permisceri. Dodon.

Menstrua quoq; Prouocant, radix asari, ari, acori, aristolochię longæ, asphodeli, allij, bryoniæ, cyperi, costi, capparorum, calami aromatici, dauci, dictamni, eryngij, fœniculi, helenij, lilij, petroselini, pęonię, raphani, rubię, rusci, &c. de quib. singulis vide sup. suo loco.

De radicibus menses sistentibus.

Tormentilla folio pentaphylli minore, septenis incisuris diuiso, radice breui, nodosa conpacta, rubeo colore, sapore astingenti, cauliculis tenuibus, subrubentibus, flore melino, adeo vt in pentaphylli genere sit reponẽda Sunt, qui a septenis foliorum diuisuris Heptaphyllon vocent.* Vrinæ incontinentiam supprimit, sistit menses, si in earum decocto ad vmbilicum vsq.

A consederint fęminæ, vel si tritæ, & ex melle atque spica subactæ ventri, ac pubi illinantur. Sãguinẽ vulneribus manentem cohibent, superasperso earum puluere. Matthio.

Menstrua quoq. Sistunt radices Symphyti, &c. de quib. vide supra suo loco.

De radicibus sudorem prouocantibus.

China ex occidentali India defertur) quamdoquidem vulgo Lusitani ex Orientali India eã adferant) est arundinis maioris radici similis, nodosa, intus alba, interdum rubescens, foris rubra. Optima est recens, ponderosa, solida, pinguis, non cariosa, sapore insipida. Nascitur B in China, Orientalis Indiæ prouincia, Scythiæ, atq. Sericaniæ finitima, maritimis locis, arundinis, aut vluę palustris modo. Solius radicis est vsus apud Indos, ad curãdos difficiles morbos apud quos magno in precio est. Propinatur eius aqua in diuturnis & acutis morbis, febribus præsertim, etenim sudores prouocat, cuius rei gratia multi sanãtur. Viginti sunt circiter anni, quod C Lusitani primũ in has regiones eam intulerint. præclara de eius facultatib. prædicantes aduersus omnis generis morbos, sed maxime Luem Veneream in qua mirabiles effectus præstitit. * Valde extenuant, sudorem mouet & exiccat, ideoq. putredini resistit, iecur confirmat, hydropi auxiliatur, vlcera maligna sanat, lepram & elephantiasin curat, gallico morbo succurrit, corpus alimento destitutum reficit, scirrhis recens maxime prodest, ligno Guaiaco tamen a Sarsa infirmius existit. Nicol. Monar & Ander.

D Sarsa Parilla ex Peru, siue Hispania noua defertur, planta multis radicibus nitens, glycyrrhizæ non dissimilib duos cubitos, aut eo amplius longis, colore cinereo dilutiore, quæ interdum tam alte demittuntur, vt qui integras eruere volet, ei profunda fessione opus sit, ramis nodosis, & lignosis, qui facile deficcantur, floresne an fructum proferat, ignoramus. Illa multo meliorem et efficaciorem nobis deinde protulit prouincia Honduras, a superiore differens, quod illa candidior est, ad pallorem tenE dens, et gracilior, hæc vero cinerea, nigrior, atque crassior. Deligitur nigrior, recẽs, nõ cariosa fractu contumax, quæq. assu atim frangitur, & ponderosa. Nam quæ cariem sentit, et dum frangitur puluerulenta est, inutilis existimatur. Cũ eam Hispani primum viderunt, Sarsæ, Parillæ nomẽ indiderunt, propter cognationem, quam cum nostra Sarsa Parilla, quæ smilax aspera, est habet. Certe nostratem expertus sum nulli facultate prædita, cum ea, quæ ex Hispania noua adfertur, ad quam magis accedit quam ad F eam, quæ in Honduras inuenitur. Gustu insipido est, & sine acrimonia, nec eius aqua hordeacea sapidior est. * Vncia eius in duab. libris aquæ cocta, vini rubri turbidioris colorẽ refert tenuemq essentiã habet, et summe prouocat sudorẽ. Decoctum eius cum tenui victu potũ, per dies

dies triginta, lucem veneream, plus quam lignũ Indicum sanat, prodest morbis articularijs, vlcerib. laxis ex quę pituita & defluxione tumorib. cerebri & capitis vitia emẽdat, iecur confirmat lienem extenuat, incipientem elephantiasin discutit. Nicol. Monar. & Adder.

De radicibus venenis resistentibus.

Angelica cubitalem excedit altitudinem, caule geniculato, inani, multis alarum cauis refer to, folia profert oblonga, per ambitum serrata, in nigrũ virescentia, flores albos, in vmbellã cohærentes, e quib. semẽ prodit tenue, lẽtiũ modo cõpressum. Radix ei subest crassa, raphani mõ, quę in plures diuaricantur ramos, gustu acris, & suauiter odorata. Nascitur in hortis. Colligitur autũno, siccatur, & conseruatur per annos duos, vel tres.* Excalefacit, pariterq. desiccat ordine secũdo cõpleto, aut tertio incipiẽte. Promo[illegible]erit, attenuat, & discutit. Venenis mirifice aduersatur quare pestilẽtiã arcet hausta, aut frequẽter cõmansa. Ipsa per se sumpta, pituitosos, lẽtosq humores digerit. Idẽ pręstat & radicis decoctũ, q̃ ẽt celerius frigore tussientib. auxiliatur expectorat. n. efficaciter crassam, lẽtãq; pituitã. Sanantur eodẽ ex aqua aut vino interna viscerũ vlcera, cõcretusq. sanguinis dissoluitur, & roboratur vẽtriculus. Radix in puluerẽ trita, animi deliquijs, & cæteris cordis affectib. opẽ vnice præstat. Valet ad rabiosorum & venenosorũ morsus, exterius cũ ruta imposita, intro in corpus assum[illegible]a. Matthiol.

Carlinæ, siue Cardopatij duæ species, vna humilis & absq. caule, & altera caulem promit. Vtriusq. florem candidũ videre contigit. Gesnerus purpureũ reperiri scribit, quod & Francisca ni fratres testantur Humili folia sunt spinosa, & oblonga, inter quæ medius emicat orbiculatus flos, amplius, magnus, exteriore parte instar echini castaneæ valde spinosus, superius planus, & late patens, cuius mediũ multis capillaceis stamineib farctum oblonga, angusta ambiunt folio la candida, aut purpurea. sereno hic explicatur cælo, nubilo vero & per noctem veluti se recludens contrahitur, radix huius oblonga, & mediocris crassitudinis. Altera species folia simili ter valde habet spinosa, nõ raro asperiora, cau lem dodrantalem aut altiorem, florem in capitulo vti prioris, sed minorẽ multo, radicem digitalis fere crassitudinis odoratã, & vtplurimũ rimosam. De vtriusq. nomine inter recentiores nõ satis conuenit. Sunt, qui velint priorem chamæleonem albũ esse, alterum vero Chamæleonem nigrum, alij vtrumq; a chamæleonib. differre asserunt. Chamæleonem autem albũ Dioscorides folia habere Scolymo similia ait, caulem non promere, e medio spinas erigere echini marini aut cinaræ modo, flores edere purpureos, veluti pilos papposos, semen cnici, radicem interius albam aliquatenus aromaticam, gratis odoris, & dulcem circa quam viscum reperi

A tur. Nigrum vero Chamæleonem, idem inquit, folijs quoq. esse scolymi, sed minorib. tenuiorib. ac rubro distinctis, caule dodrantali, digitalis crassitudinis, subrubẽte, & vmbellã habere, in eaq; florẽ tenuẽ Hyacinthi æmulum, versicolorem, radicem vero crassam, nigrã, densam, interdum exesam, quæ dissecta sublutea sit, & mandu cata mordeat. Et cum chamæleone quidẽ albo Carlinã humilẽ conuenire posse apparet, si fru B ctus, aut capitulum responderet. Caule siquidẽ, & folijs spinosa, sed fructus non est veluti cinaræ. Pini conũ siquidẽ cinaræ capitulũ refert, ex squamis multis fastigio acuminatis, ac spinosis coactus, quale non est Carlinæ. Neq n. satis est, quod caule careat, aut q̃ viscũ ferat, sedi[illegible] ẽt adesse notas refert. Nam vt Franciscani fratres tradunt, plures carduoru species reperiuntur caule viduæ, possunt & aliæ viscum ac gummi præbere. Plin. lib. 21 cap. 16. ixinem rara visu & radice filosam esse inquit, ex qua medium C veluti malum extuberat. Est aũt Ixine chamæleon albus Exemplaria Helxine perperã habẽt. Idem de Carlina altera dicendũ, tametsi. n. folia forte habeat Scolymi, & caulem dodrantalẽ cum tamen flos non sit hyacinthi, id est, cęrulei coloris, desideratis et alijs Chamæleon niger dici non potest. Accedit nostrę sẽtẽtiæ in lib. Singularium suorũ primo, diligentissimus P. Bellonius, qui ambas Calinas a chamęleonib. differre ostendit, et vtrumq. Chamæleonem Italiæ, D Germanię, et Gallię incognitum esse scribit. Albi chamæleonis radicẽ perquã crassam esse ait, & pedalis, aut cubitalis longitudinis, multumq. odoratam, atq ex ea lachrymã manare, chamæleonis vero nigri flora esse pulcherrimi, cærulei ac plane celestis coloris, quam Dioscorides ὑακινθίζοντα appellat, ab hyacintho non scripto qui creberrime cæruleus est Dioscori.

Venenis etiam Resistunt radi* Apij, Allii, Aristolochię longę, Bryonię, cyperi, carnabadij, seu E Doronici, Costi, Fęniculi Gentianæ, etc. de quibus vide sup. suo loco.

De radicibus ambustis conferentibus.

Hyacinthi radix bulbacea est.* Hæc pueris cũ vino albo illita, pubertatem coercet, & non patitur erumpere, sistit aluum pota, et vrinam impellit phalangiorum morsib. auxiliatur. Diosc.

Ambustis quoq. medentur, radix Alphodeli, Bulbi, liliorum alborum, etc. de quib. vide sup. F suo loco.

De radicibus dolorem sedantibus.

Anonis seu Ononis ramos habet fruticosos, dodrantales, aut maiores, frequentibus geniculis cinctos, cauis alarum multis, capitibus rotũdis, folijs lenticulæ, renuib. pusillis, ad rutæ aut pratensis loti folia accedentibus, subhirsutis, odoratis, non iniucundæ olentibus. Muria conditur, antequam spinosa fiat, cibis gratissima.

Rami acutiorib. spinis,& veluti spiculis firmio rib. horrent. Radicem mittit candidam.* Quæ excalefacit,& extenuat. Huius cortex ex vino potus vrinam ciet, calculos comminuit, margines vlcerum erodit Radix cum decoquitur posca, dolorem dentium collutione mitigat. Decoctum eius potu hæmorrhoidas sanare creditur. Dioscorides.

Dolorem quoq; sedant, radix Acori, Dauci, Erygij, Ireos, Mandragoræ,&c. de quib. vide supra suo loco.

De radicibus discutienbus strumas.

Plantaginis radix*& manducatu,& collutione dentium dolores sedat, eadem cum folijs, vlcerib. renum,& vesicæ in passo datur. Fertur tres radices, cũ trib. vini cyathis,& pari.& pari aquę modo, tertianis auxiliari,& quatuor, quartanis. Sũt, qui radicis gestamine, discutiendis strumis vtantur Diosc.

Discutiunt quoq; Strumas, radix capparorum; Ireos, de quib. vide sup. suo loco.

De radicibus venenosis.

Mandragora si bibatur, confestim sopor insequitur, exolutio ac vehemens veternus, nihil temere distans a lethargo. * Cui, antequam aliquid ex ijs accidat, vomitus & aqua mulsa proderit, postea nitrum & absinthium ex vino dulci aut passo sumatur. caput rosaceo & aceto perfundatur. Proficit excitatio & motus corporis & olfactus eupatorij,& piperis, sinapis, castorij, & rutæ, tritorũ in aceto,& liquidę picis,& odor e lucernarum exustione,& extinctu. Quod si ęgre ij reuocẽtur, sternutaměta mouere, alijsq; communib. auxilijs vti conueniet Dioscor.

Fungorum alij genere, alij copia lædunt, oẽs tamẽ strãgulatus suspendio similes concitant. * Quib. cõfestim succurrendũ, cõiter ex oleo vomere cogendi, mirifice iuuat lixiuia ex sarmentis, aut pyrastri surculis, epota cum sale, posca & nitro. Fructus aut folia pyrastri cum fungis decocta, strangulantem illam vim auferunt, esi rataq. eisdm auxiliantur. Aduersus fungos gallinacea oua cum posca proficiunt, adiecta aristolochię drachma. item absinthium cũ vino melleq. sumptũ,& ex aqua potũ, apiastrum ex nitro panacis radix,& semen. in vino, fęx vinj cremata, cum aqua, atramentum sutorium ex aceto radix vel sinapis, aut nasturtium esu prosunt. Dioscorid.

Sumpto Ephemero, quod aliqui syluestrem bulbũ appellant, * pruritus in toto corpore excitatur, nõ secus atq. ijs qui vrtica aut scylla lacesserunt, interna rosionẽ sentiunt, stomachus eũ ingenti grauitate exæstuat. cæterũ inualescẽte morbo, cruor strigmentis admistus, per aluũ exigitur. Quibus, vt ijs qui salamandram hauserũt, uomitione aut clysterib. auxiliari conueniet, sed antea quã venenũ inualescat, dãdũ est decoctũ frõdiũ quercus, aut glãdiũ, aut malicorij, lac bibere prodest, i quo serpillũ sit decoctũ

A ite succũ sanguinalis herbæ, aut ramorũ uitis, aut rubri, aut medullæ recentis ferulæ, aut myrthi cũ uino. Baccæ aũt myrthi tusæ triteq. & aqua maceratæ ut liquor inde sumatur, opẽ ferũt. Media castanearũ tunicula similẽ effectum præbet, si cruda in aliquo supradictorũ succo sumatur, origanũ quoq. cũ lixiuio epotum. eximie iuuatur asinini lactis, aut bulis calidi potu, etiã in ore contineant, ita ut quib. copia lactis huius adsit, non aliud desiderent. Diosco.

B Veratrum Album * strangulatus concitat, aut immodicas alui deiectiones mouet. Quib. ea medentur, quæ in fungorum mentione retulimus. Nimios autem deiectionũ impetus, medicamẽtis quæ excrementa supprimunt, coercebimus. Dioscori.

De radicibus alterantibus qualitate occulta.

C Noui mulierem, quotidie fere per annos multos vuluæ strangulationi obnoxiam, quæ ex illo morbo optime conualuit hauriendo semel per hebdomadam sub lecti ingressum, vinũ albũ, in quo vncia radicis Bryoniæ efferbuisset. Et hoc medicamento per annũ integrum vsa, hinc nihil amplius incommodi sensit, inquit Matthiol.

D Pæoniæ radix, quod solaris sit, eruta Sole tenente Leonem, die & hora Solis, nec non Lunæ crescente lumine, portantem ab Epilepsia liberat. Marsil. Ficinus.

De radicibus purgantibus bilem flauam.

Rhabarbarum radix est inęqualiter crassa, nõ admodũ longa, rheopontico perquam similia colore & substantia. Eius tres sunt differentię vnũ Indicum ex Sinarũ regione omniũ præstantissimũ, alterum Barbarum, secũdum locũ obtinens, tertium Turcicum, omniũ ignauissimum.

E Laudatur subnigrũ in rubrum inclinans, recens, graue, pro raritate sua, cõfractũ, ex rufo & glauco alternans,& croci modo tingens. Adulteratur, si aliquot dieb. in aqua maceratur, vt facultas eximatur, fucus vero deprehẽditur, si in cõfracto ea varietas, quæ supra dicta est, nõ conspicitur, nec croci mõ tingit, sed leuius est, & magis adstringit. Cõseruatur annos tres aut quatuor integrũ incorruptũq. si cera sola, vel cera terebinthina liquata circulinatur, aut melle albo,

F aut psyllio, aut milio mergatur. corrigitur tertia parte spicæ, vel spinanthi, vel cinnamomi. Dosis ĩfusionis a drachma vna cũ dimidia, vsq. ad decẽ, pulueris vero a drachma vna vsq. ad quatuor. Calidũ & siccũ ordine secũdo. Purgat clementer bilem flauam, pituitamq. præcipue a ventriculo & hepate,& inde sanguinem purgat obstructiões liberat,& affectus inde sanat, ictericorum, hydropẽ, splenis tumorẽ, febres putridas, etiam diuturnas, dolorẽ hypochondriorũ punctorium,&c Modici Floren. ex Mesue.

Ebuli folia sine caulo, sine fructu, sine flore

ex vno pediculo sub tali lõgitudine exeũt, mul sifida, & lateribus pinnata, sub graui odore, ra dice per summa cespitum nigra oblonga, filices multas fundente, subastringẽte gustu. Nascitur in montibus, & saxosis. Colligitur autumno, sic catur & conseruatur per annum, * Radix latas tineas excutit, sũpta drachmis quatuor ex aqua mulsa, melius si cum scammoniæ, aut veratri ni gri totidem obolis detur, sed qui sumũt, alia præ gustare debent, &c. Dioscor.

Purgant quoque bilem flauam Rhaponticũ, &c. de quo vide supra suo loco.

De radicibus purgantibus bilem atram.

Elleborum nigrum, vulgo à German. Chri stvvurtz, folia habet viridia, platani similia mi nora, folijs spondilii proxima, pluribus diuisu ris incisa, nigriora, & crassiora, subaspera, caulis super, flores ex candido purpurei, cotoneis simi les, racemnatim cohærentes, in quibus est semen cnico simile. radicibus nigris, tenuibus, ellebo ro albo similibus, quarum dũtaxat est vsus. Re peritur in Germaniæ plerisque mõtibus, & alijs incultis, ac asperis locis. In hortis viuax est. Flo ret circa natalem Dominicum, si hyems clemẽs [illegible] fuerit, alias mox solutu gelu. Eligi dét bere nigrum, corpulentum, plenum, in quo te nuis sit medulla, acre gustu, feruẽsque. Hellebo rum nigrum quo hodie plerumque vtuntur, nõ est iam descriptum, veruntamenetiam in Hetru ria reperitur cum prædictis notis, tametsi raro. Itaque cura adhibenda est, vt id sumatur, quam uis non multum errent, qui in veri loco vtũtur vulgari. Colligitur in vere vel æstate, seruatur vero per annos duos vel tres. Corrigitur cinna momo, fœniculo, aniso, mastiche, oxymelite, & passo. Solis animosis & robustis datur. Dosis pul ueris à siliquis sex, vsque ad scrupulum vnũ vel duos, cum passo, vel oxymelite.* Bilem vtraque & pituitam euacuat non citra difficultatẽ Itaq; febribus circuitu repetentibus, & diuturnis con [illegible], item furore percitis, altera capitis parte dolentibus, & quos cephalæa diu infestauit, in sania & melancholia laborantibus, &c. Medici Florentini ex Mesue.

Elleborum album Germ. Vveisz nieszvvurtz Gall. Ellebore blanche. Ical. Elleboro bianco. ra dicibus nititur multis, tenuibus, candidis, ab ob [illegible] & exiguo capite exeuntibus ceparũ mo do [illegible] fert plantaginis, caulem palmo altiorẽ, cauum, tunicis conuolutum, gaudet montanis, & asperis, & nõ modo in Græcia, Italia, aut alijs [illegible] regionibus, verum & in Germaniæ ac Heluetiorũ montibus viret, viuit & in hortis Floret æstate, messibus, aut sub Autumnum le gendũ est. Deligendæ sunt radices summis mon tibus collectæ, candidæ, mediocriter extentæ, friabiles, carnosæ, nullum in frangendo puluerẽ emittentes, quæque sint medulla tenui, gustu fer uente, nec tamen id vehementer, quæ enim ni mium acres sunt, strangulaut. Calidum & siccũ in tertio. Vomitu multo purgat, & sternutamen

A ta violenter mouet. Vitãdum aut hoc est, quod strangulet. Medici Flor. ex Dioscor.

Polypodium radice dulci, austera, digiti parui magnitudine, multum siccante, sed sine morsu. Probatur subdulce, subausterum, gustatu ad po stremum subamaro, & nonnihil aromatico, soli dum, cirrhis seu nodis plenum, ex rubro nigre scens, colore intus herbaceo pistacij modo, recẽs quercuum & arborum aliarum glandiferarum

B truncis adna.um. Seruatur per annum. Corrigi tur aniso, fœniculo, zingibere, vel simili odorato aliquo. Dosis à drachmis duabus, ad aureos qua tuor Calidũ est in tertio, siccum vero in secũdo. Humores crassos & lentos terget, digerit, siccat bilem atram, & pituitam, vel crassam vel lenta purgat, etiam à iuncturis. Affectious ob hæc me lancholicis prodest, vt quartanis, præsertim cũ mulsa. Med. Colon. ex Mesue.

De radicibus purgantibus pituitam.

Agaricum oritur in magnarum arborum trũ cis, vetustate iam putrescẽtium, & erosarum, tã

C quam earũ vel apostema, vel fungus. Est duplex mas & fœmina. Mas est malus, præsertim qui lõ gus, niger, durus, densus, grauis, & in fragmen tis ceu villos neruorum ostendit. Fœmina si ro tundior alba, porosa, & rara valde, & frangi faci lis, leuis, dulcis primo gustatu, mox amara & sty ptica, est melior, præcipue summa corporis sui parte. Conseruatur per annos quatuor. Corrigit tertia parte zingiberis, vel salis gemmæ. Dosis à drachma vna vsque ad duas, infusionis vero à

D drachmis duabus vsque ad quinque calidum or ne primo, siccum vero tertio. Pituitam crassam, lẽtam, putridam, & bilem flauam & atram pur gat à cerebro, neruis, musculis, sensorijs, spina dorsi, thorace, pulmone, vẽtriculo, hepate, liene reniqus, vtero iuncturis. Vrinã quoq; mouet, ac mẽses vtrumque expurgat. Cutis colorẽ floridũ reddit, lumbricos necat, ischiadi, & cæterorum articulorum doloribus confert, & febribus diu turnis, ex materia varia natis, &c. Mesues.

E Agaricum, vt Galenus experientia docet, nõ admittit fucum. Hoc vnum itaque obseruandũ est, vt seligatur illud, quod intus habet venas re ctas, sitque leue, raræ contextionis, tenerũ fria bile, album & splendens, quale est, quod fœmina vocatur. Densum, ponderosum, lignosum, rotũ dum, durum & nigrum, non solum laudabile non est sed potius à Dioscoride inter venena in 6. lib. recensetur. Quod medium est inter hæc duo, quanto pluribus notis vel ad hoc, vel illud accedit, tanto maiores habebit vires. Dioscor,

F ait, quod in Galatia, Asia, & Cilicia in cedris cre scit esse infirmum & friabile, quod tamen antea vt bonum elegimus. Itaque hæc vox friabilis re cte intelligi debet, vt scilicet Agaricum sit tene rum, nõ tamẽ eo modo, vt quasi aliquod marci dũ per seipsum, aut leuiter manũ admouẽdo in multa frustra decedat. Debet ergo hoc mõ cõpa ctum esse in seipso, vt digito aut pistillo, aut lima facilè in puluerẽ reducatur, maiorq; illius pars

constet ex pulpa, non neruis & venis, hoc enim durius & grauius, & insuper, ne paucæ istæ venæ, quæ in medio illius apparent, sint quoq. flaccidæ, vel friabiles, quia hanc ob causam quoque Agaricus facilè diuellitur, & ita Diosc. & Gale. intelligi debent. Atque ideo non sine ratione ex sententia Galeni superius diximus in præparatione Theriacæ, Agaricum per se solum terendum esse, quo istæ venæ tanquam nullius vsus abijci possint. At tametsi illi, qui Agaricum propterea tundunt cum vino illum irrorando, ne subtiliores eius partes euanescant, non sint improbandi nihilo tamē minus hallucinari mihi videntur, quod postea simul accipiāt partes quoque lignosas & inutiles, quæ hac terendi ratione non abijciuntur, sed ibi remanent, vt bonæ. Nec satis est dicere, quod si accipiamus Agaricum fœminam non adesse istas venas, nam etsi Galenus eligat fœminam, vult tamen in ea separari istas fibras, imò si non adessent. Agaricum nō esse probum, quemadmodum diximus eius probationis indicium esse. Ne vero perdantur particulæ subtilissimæ inter terēdū, cauere id possumus eo modo quem Crito docet, de quo antea locuti sumus.

Cucumeris Syluestris radix in plerisque calidis regionibus in rudeauibus sabulosis alijsque, incultis locis reperitur, apud Germanos hortensis, autumno colligitur, siccatur in vmbra, & cōseruatur per annos sex. Dosis deiectio nō est à drachma vna vsque ad quatuor, pulueris vero à granis quindecim vsque ad drachmam semis. Pituitam & bilem deijcit, præsertim in hydropicis, deiectiones autem citra stomachi iniuriam mouet. Mesues, & Dioscor.

Esula Græcis tithymallus dicitur. Sed veluti esulæ nomine tres plantæ intelliguntur, maior videlicet, minor, & rotunda, sic etiam tithymali genera septem à Dioscoride alijsque plurib. describuntur Esula maiore potiusa Dioscoridis intelligenda est & Alscebram maius mesuæ, esula minore, tithymallus cyparissias & alscebrā minus. esula rotunda peplos, quæ omnes plātæ hodie sunt cognitæ. Cognoscendæ sunt etiam reliquæ tithymalli species, præsertim characias. qui reliquis præterebatur, & Græcis erat in vsu, hodie cognitus est, queadmodum & reliqua tithymallorum genera, his præsertim, qui in his inuestigandis diligentiam aliquam adhibent, nam omnes in Hetruria reperiuntur. Eorū descriptio cum sit admodum prolixa, ex Dioscoride petenda est. Cæterum ex omnibus esulę generibus minoris radicis cortex eligitur tenuis, leuis, fractu facilis, rubescens, cassiæ fistulæ modo, post sex a collectu meses, ex loco libero collecta initio veris. Conseruatur autem per annum. Corrigitur tragacantho. Dosis a siliquis duabus vsque ad tres.* Purgat valenter pituitam, aquas atram bilem & a iuncturis. Med Flor.

Ebuli radix Germ. Attich. Gall. Hieble. Hisp. Yez gos. longa est, crassitudine digitali. Nota est Nascitur in montibus, syluis, locis humentibus

A incultis, & campestribus, secus vias. Flores æstate, baccæ autumno maturantur,* In viuo decocta, & in cibis data, hydropicos iuuat. Dioscor.

Hermodactus radix est officinis nota. Variæ sunt opiniones, cuiusnam plantæ radix sit a veteribus descriptæ. Verisimilior tamen est eorum sententia, qui colchi radicem esse existimant, tametsi Dioscorides venenosam esse affirmet, nam medicamēterum purgantium magna pars fere est eiusmodi. Hermodactylum vnum idem esse & Græcis & Arabibus credimus, itaque huius nostræ radicis facultatibus freti, ea vtemur

B hermodactyli veterum loco. Probatur cādidus corpulentus, plenus, grauis, non cariosus. Nascitur in montibus. Colligitur vere, siccatur in vmbra, & conseruatur per annos tres. Corrigitur cinnamomo, mastice, zingibere pipere lōgo, &c. Dosis ab aureo vno vsque ad duos. Calidus & & siccus ordine secundo, cum humiditate excrementosa, flatulenta, nauseabunda * Pituitam

C crassam, præsertim à iuncturis trahit, eo id podagræ, & alijs arthriticis differentijs cōfert. Medici Flor. & Mesues.

Sambuci radix vulgaris est notitiæ. Nascitur in hortorum sedibus.* Aquam detrahit stomacho inimica, hydropicos adiuuat, &c. Dioscorides.

Turbith planta est radice neque magna, et que longa, caulis dodrantalis, subinde longior, digitalis crassitudinis, hederæ modo per solum repit, folia profert Althææ, flores etiam similes è candido rubentes, nonnunquam omnino ex albidos. Vtilis autem medicinę caulis duntaxat

D pars inferior, radici proxima, quę gūmosa. Atqui huius cortex est, quem officinæ ostendunt, crassior videlicet quidā ac inanis, caudicis inferioris exterior cortex, medio excepto. Laudatur vacuū, arundinosum, fragile & plani corticis Turbith, deinde cui gummi adhęret concretū, quod gūmosum dicitur, & albidum. At gummosum nō est semper sua natura, sed Indi, quia viderint à gummositate optimi Turbith notas à nostris peti, solent eius stirpē, ac cauliculos prius quam colligant, aut contorquere, aut leuiter vulnerare, vel quo effluerer, quo tandem densato atque couereto, cauliculos gummosos auferunt. Reperitur vero & quandoque absque contorsione gummosum factum, sed tamē, quo facilius liquor manare posset, vulnerari, ac contorqueri solet. Candidum etiam fit in Sole resiccatū, in vmbra etiam nigrescit. Prouenit in maritimis, verum non adeo mari vicinis locis, vt vnda eius allui queant, sed duabus aut tribus interdum à mari leucis, siue miliaribus distantib. & quidē in incultis, & potius humentibus quam siccis. Nascitur autem in Cābaya, Surrate, Dio insula, Baraim locisque vicinis, & in Guzarate, vbi plurimum, atque vnde magna copia in Persiā, Arabiam, Asiā minorē, & Lusitaniā effertur. Præfertur autē in Cābaya natū. Arabib. Persis, & Turcis Turbith appellatur, in Guzarate verò Barcamā, in

ra prouincia, cuius ciuitas Coa, Tiguar. Habet ab indis Mechoacan pituitam deiiciēs, ac expurgās medicamentū, cui si febris abest, adiicere solet Zingiber, alioqui absq. hoc ex decocto pulli gallinacei, aut cum aqua exhibet. Mesue Turbith candum esse refert ordine tertio, & crassam lentamq pituitā vacuare, atq hanc e ventriculo, thorace, neruis, atq. remotiorib. artub. educere, sed mediocris facultatis esse, & ventriculum subinde eo subuerti perturbariq quocirca Zingiber, mastichen, aliaq. aromata ei permiscenda, addi & oleū amygdalorum dulcium, vel ipsa amygdala, aut saccharū, ne corpus huius vsu extenuaretur aut emacresceret, ab alijs item cum palmulis, amygdalis dulcib. alijsq. contemperari, sīue cōponentibus antidotum (electuarium, aut electuariū officinę appellant) quod Διαφοινικῶν dicitur officinis ipsis, & Medicis exercitatis in vsu frequens. Datur ipsius Turbith drachma plus minus, vna, ad summū duæ. In decocto vero aut dilutio tres, quatuorue admittūtur. Gar. ab Horto

Mechoacan radix est ante viginti annos primū reperta in prouincia Mechoacan dicta, quadraginta miliarib. supra Mexico, quam deuicit Ferdinandus Cortesius, Anno 1524. Iam vidimus apud Franciscanos huius vrbis nascentem ex ipsa prouincia Mechoacan naui delatam, multis ramis luxuriantem supra terram expansis, colore cinereo, qui vicinas perticas, aut pergulas scandunt, & multiplici nexu amplectuntur, folijs rotundis, in mucronem desinentib. secundum pediculum amplis, fibrosis, adeo vero delicatis, vt humiditate carere videantur, fructu coriandri magnitudine, racematim cohærente, qui Septembri maturescit, radice crassa vitis albæ seu Bryoniæ modo, vt non defuerint, qui eādem plantā esse putarent, aut saltē ei congeneram sed multum differunt. Nam Bryonię radix viridis & sicca, admodū acris est. Mechoacan vero insipida, & sine acrimonia. Milijsemine obruta seruatur hæc radix, aut lino picato, seu re... inuoluta. Cæterum nunc ex continenti aduehitur. Mechoacā, natum circa Nicaragua, & in Quito vbi diligenter colitur, & magno in... est, ob eius mirabiles effectus, longe præstantior eo, quod ex noua Hispania adferri consueuit. Cuius flos, semen, & ramuli etiā allati sunt. Erat vero is flos quasi mali aureæ, quinque fo-

A lijs constans maiorib. è cuius vmbili co protuberat calyx, siue vesicula quædam auellanæ magnitudine, membrana constans tenui, albicante, quæ in duas cellulas tenuissima pellicula secretas diuiditur, & in singulis bina grana ciceris exigui magnitudine, colore per maturitatem nigro, gustu insipido continebantur, quæ molli & spongiosa terra excepta, commode nascuntur. Ex huius radice fit conserua

B varij generis, cydoniorum modo, sed etiam gelatina ex saccho, & illius succo, quæ in delitijs esse possunt, nā vt radix est insipida, facile saccharum recipit quocunq. tandem modo paretur. Molesta nō est huius radicis sumptio quia nullius malis saporis est particeps, ideoq; pueris, senibus, alijsq. qui vetera medicamenta respuunt, vtilis est. * Pituitā præsertim, & aquas educit. Icterum, Cephalęam, strumas, & epilepsiam curat, veteresque defluxiones sistit articulorū, coli, & renum dolorib. vtilis est, cō-

C uenit etiam vteri dolorib. asthmati, tussi veteri, febrientib & lue venerea vexatis, huius autem radicis sumendæ ratio talis est. Purgato prius corpore serapijs, clysterib. aut sanguinis missione, & diæta, pro Medici iudicio, huius radicis leuiter contusæ puluis vino albo maceratus, aut aqua fœniculi, anisi. aut cinnamomi, si quis vinum non fert, summo mane propinat, dimidiæ drachmæ pōdere pueris, vnius drachmæ iuuenibus & adolescentibus, duarū vero

D drachmarum viris & mulieribus. Nec inutiliter datur syrupo nouem infusionum. Dimidia post sumptum hoc medicamentum hora, somnus conceditur, ijs præsertim qui vomitib. obnoxij sunt. Facta purgatione, datur iusculū, & paulo post cibus, qualis his dari solet, qui sese purgant. Fiunt nonnunquam ex eodem puluere catapotia coriādri sicci magnitudine. Mittitur nobis promōtorium d. Helenæ, quod in eodē, quo Nicaragua tractu est, aliud Mechoacā ge-

E nus syluestris, quod grauia symptomata excita, vt vomitus immodicos, tormina, & alui profluuia, quam ob causam Scammonea nūcupatur, sed nemo, periculo semel facto, vtit. Simile est alteri cum folio, tum sarmentis, tum radice, sed per omnia minoribus, & ipsa etiam radix acrimoniæ nonnihil habet. Nicolaus Monardes.

De Lignis, Sectio XIII.

De Lignis calidiis.

Lignum Aloes, Agallochū, Xyloaloes Ger. Paradeiss holz, lignum est, quod ex India atq. Arabia deportatur, varium, maculatum, odoratum, gustu adstringens, cum quodā amarore, cortex eius corio similis, colore aliquātulum versicolore. Arabibus præfertur id, quod ex India adfertur, crassum, nigrum, varium, solidum, graue, sine candore, & quod ignibus impositum diu perdurat.* Mansum animæ suauitatem commendat, pro thure ad suffimenta substituitur. Ramenta eius pota drachmæ pondere, languidum ex humore ventriculum, resolutūque confirmant, adhæc iecinorosis, dysentericis pleuriticisque opitulatur. Hæc medici Florentini ex Dioscoride. Cæterum Garcias ab Horto Agallochi historiam sic describit, Arbor est oleæ instar, interdum maior, fructum, aut florem videre non contigit, ob difficilem & periculosam huius arboris diuturnam obseruationé, frequenter istic grassantibus Tigribus. Allati vero mihi sunt a Malacaramicum solijs. Ferunt autem recens dissectum Agallochum nulla odoris fragrātia gratum esse, nec nisi siccatum odoratum esse, immo eum odorem per vniuersam ligni materiam non diffundi, sed in ipso arboris corde siue matrice coaceruari. Crassus etē- A enim cortex, & ligni materies odoris expers. Haud negauerim tamen, quin putrescente cortice, & ligno, oleosus ille, & pinguis humor fugiat, & ad matricem recedat, illamque odoratiorem faciat, sed vt odor Agallocho concilietur, minime putredine opus est. Multi enim sunt adeo experti, dexteri in Agallocho dignoscendo, vt etiam recens sectum iudicare possint, sit ne odoratum futurum, an illa odoris iucunditate spiraturū. Etenim in omni lignorū genere, aliud alio pręstantius est. Solēt autem B Malacę incolæ Agallochū repurgare antequā negociatorib. vendēt. Cæterum lignum aloes licet hic naturam, tres aureos pendit in singulas libras.

Aspalathum officinis incognitum esse creditur, eiq; substituitur lignū aloes. Sylui contraria est sententia, qui censet, lignū aloes officinarū, aspalathū verius esse, quā agallochū. Optimus est grauis, detracto cortice rubescens, aut C in purpurā vergens, densus, odoratus, gustatu amarus. Est & alterū eius genus cādidū, lignosum, sine odore, quod deterius habetur. Nascitur in Istro, Syria, & Rhodiorum insula. *Vim calefaciendi cum adstrictione obtinet. Vnde decoctum cū vino, ad terrā oris vlcera colluenda cōuenit, ad nomas genitaliū, & sordida vlcera infunditur, subiectū in pesso, partū eijcit.

bat. Aluum sistit eius decoctum, & sanguinis reiectionem potu cohibet, vrinæ difficultatem inflationesque discutit. Dioscorides, & Medici Colonienses.

Aspalathum verum existimarunt hucusq; esse ligni quoddam coloris flaui, quod Venetijs & Florentiæ fuit apportatum, in quibus locis ex eo globuli pro recitādis precibus parantur, atq; interdū Neapolim quoque afferunt, vbi vocarunt Santalum nonnulli, alij lignum Aloes, quanquā ab vtroque multum differat. Imò aliqui volunt ligni esse. Thuris. Sunt præterea, qui pro Aspalatho accipiunt speciem illam ligni Aloes, quæ ex Rhodo affertur, quod quidem arbitror, si nō legitimum fuerit Aspalathi, illius tamen loco saltem rectè accipi posse. Nō diu quoque est quod Melchior Guilādinus, peritissimus, siquis alius, rerum simpliciū, frustum ligni Aspalathi ad me misit, prædictum omnibus notis, quibus illud autores describūt, idque peculiariter spirabat nescio quid odoris de Castoreo, sicuti Plinius quoque vult, idque si haberi vbique posset, non nobis de succedaneo esset multum laborādum. Neque dubito, quin alij quoque ab isto præstante inuestigatore simplicium impetrare possint, nam ego prius quoque specime eius vidi apud Imperatum.

Buxus, Ger. Buchszbaum. Gall. pu Bouis, planta est notissima, gaudet frigidis & apricis, spissima, densissima, atque ponderosissima, adeo vt in aquis non fluitet, nec cariem sentiat. Hæc etsi nullius sit in medicina vsus, vt veteres prodidere, non desunt tamen è recentioribus, qui velint non aliud esse Italis Buxum, quam Indis lignū, quod Guaiacum appellant, ea tantum ratione ducti, quod pluries experimēto compertum sit, eius decocto etiam felicius eos sanatos esse, qui Gallica lue affecti erant. Quod etsi experientiæ concedi possit, illud buxi lignum præstare, attamen quod buxus in Italia nascens, & Guaiacū ab Indis petitum, vna & eadem sint planta, nunquam profecto crediderim. Matth.

Lignum guaiacum Sanctum, Indicum, ebeni genus esse creditur. Optimū est graue, depsum interiore parte nigra, exteriore, & illam ambiente subflaua, cortice læui, firmiter hærente, ligni robe, si manibus comprimatur, simul cohærente, quod pinguedinis eius iudicium est, quod deinque in sua decoctione multum odorem, saporem atque colorem relinquit, magnitudo autē, aut paruitas fragmentorum non sunt tam magni momenti, quam notæ supra dictę, sed in hac parte mediocrites laudari potest. Aduertendū est, cortice nos vti seorsim, quem plerunque fraudatum cortice adulterari cōtingit aut similibus, q tamen dignoscuntur sapore & odore quodam pendulum. * Exiccat, attenuat, liquefacit, expurgat, sudorem mouet, contagioni atque putredini resistit, quapropter morbo Gallico mire subuenit. Eius decoctum vetustis vlceribus, scabiei & impetigini conuenit decēti victus ratione adhibita. Hodie per Chymiam, in aquam, in oleū, & in salem redigitur, quæ illius studiosi Mercurium, sulphur, & salem nominant, quibus multo tutius & celerius lues Venerea curatur. Medici Florentini, & Andernacus.

A Ebenus optima habetur Aethiopica, & nigra nullos habens venarum discursus, factitij cornus læuore, cum frangitur, densa apparet, mordens gustu, atque adstringens. Suffitur iucundo odore supra carbones sine fumi tædio. Recens autem ad ignem prolata, ob pinguedinem accenditur, & trita ad corem rufescit. Altera est Indica, internatis candicantibus, & modicè fuluis,

B item frequentibus maculis cæterum prior bonitate antecedit. Apud quosdam selamina, aut spinea ligna consimilia pro ebeno væneunt, quod discernitur ex eo, quod fungosa sunt, & in purpureas assulas resoluūtur, nihil mordacitatis in gustu, nec redolentiæ in suffitu præ se ferentia. * a liginem oculorum absterget, ad veteres destillationes, pustulasque mirum in modum pollet si quispiam facta ex eo coticula collyrijs vtatur,

C melius proficiet. Ad oculorum medicamenta efficax est, si scobes, ramentaue vino Chio die noctuque macerata, in collyria digerantur. Nonnulli prę terita ipsa excolant, reliquaque eundem in modum peragūt. Alij pro vino aqua vtuntur. Vritur in fictili nouo, donec in carbones redigatur. Lauatur plumbi vsti modo, & ita siccis, scabrisque lippitudinibus conducit. Dioscorides

Iuniperi lignum ad centenarios annos incorruptum perdurat, eiusque carbo accensus, & suo

D cinere obrutus, ignem integro anno fouet. * Accensum serpētes fugat. Corticis cinis cum aqua illitus, lepras eximit. Matth.

Narcaphtum ex India defertur, lignū est corticosum, simile sycomori libro, & velut putridū, antiquitatem nimiam præ se ferens, quod sucū di odoris gratia suffitur. Miscetur thymiamatis compositis. * Constrictionibus vuluæ suffitu prodest. Dioscor.

Viscum, Germ. Mistel Gall. du guy ou de la glu, per se non est arbor, sed in arboribus nascitur,

E fronde plerunque perpetua. Laudatissimum, quod in quercu prouenit, feces, intūs porraceū, extra fuluum, quod asperi nihil, aut furfurosi cōnceperit. Fit acinis in quercu nascentibus buxeo fruticis folio. * Lignum tritum, potatum, comitialibus prodest. Dioscor.

Xylocassia, Xylocinnamomum, cassia Græco

F rum creditur esse cinnamomum sine canella crassior rudiorue ex annosis arboribus cinnamomi arboris, lauro similis, aut saltem ex trunco potius, quam ex tenerioribus eius ramis deceptus cortex. Quemadmodum enim cerdones coriarij ad operas suas grauatim admittunt cortices quercium annosarum crassiores, expetunt vero tenellos tenellarum & nouellarum quercuum cortices, ita constat tenellos & subtiliores cortices cinnamomi longe magis aroma

ticos esse crassiorib. Vnde tale cinnamomum reges Portugaliæ ægrè etiam dimittunt, adeo vt p̄stantissimum cinnamomū etiamnū vix habeamus, imò & actuario leptocinnamomum, id est, tenue cinnamomū pro optimo habetur, Cassia itaque nobis allata, præfertur lóga, odorata, gustu cū acrimonia grato, rufescés. Medici Colon.

Sassafras ligni quoddam genus ex Florida noui orbis prouincia, quæ vigintiquinque graduū altitudine polum habet, nunc recens in Hispaniam inuehitur, cuius ante paucos annos notitiam Gallus quidam mihi dedit, eius facultates mirum in modum prædicans, aduersus varios morbos, vt ipse & alij Galli experti erāt ab eius regionis incolis edocti Profligatis ex ea regione Gallis, nostri Hispani in similes morbos incidere cœperūt, ob praui succi alimenta, aquarum crudarum potationem, & sub dio dormitione, at à quibusdam, qui remanserant, Gallis de huius ligni facultatibus moniti, eo vsi sunt, & sanitati restituti. Dicitur hæc arbor Indis Pauame, Gallis (quos imitati sunt Hispani) nescio quam ob causam, Sassafras. Arbor est magna, Pini mediocris magnitudine & forma, tametsi minores inueniantur vnico trunco nudo ramis in cacumine expansis, vt Pinus repurgata, cortice, qué integit tenuis cinerea quædam pellis, ex cinereo nigricante, gustu aliquantulum acri, sed aromatico, nihil ad fœniculi saporé tendente, odorato, ita vt pauca eius quantitas cubiculum suo odore impleat, materia trunci, & ramorum alba ad cinereum colorem tendente, non adeo aromatici saporis, & odoris, vti cortex. folio ficulneo, in tres angulos desinēte, nouello vero folio pyri folium ęmulante, sed quod vestigia angulorum habeat, semper virente, hoc est folijs nouellis semper eis, quæ decidūt, succedentibus, colore viridi obscuriore, odorato, præsertim si siccū sit, an florem fructumve ferat, incertum, radicibus nunc crassis, nunc tenuibus pro arborū magnitudine, leuibus, sed non adeo, vt lignum, per summos terræ cespites expansis, vt facilè euelli possint, quod fere commune est omnibus arboribus Indicis, immo referunt Hispanicas arbores eo delatas, steriles fieri, nisi in superficie terrę plātentur cortex radici firmus inhæret cinereus, ipsiusq; arboris cortice magis aromaticus, ideoq; radicis decoctum odoratus & prętlantius est, & ab Hispanis isthic vsurpatur. Nascitur in maritimis, & locis temperatis, hoc est neque nimium siccis, neque nimiū humidis, vt in portubus sanctæ Helenæ, & sancti Matthæi, nam alibi per vniuersam Floridam haud facilè inuenias. illthic vero sunt integræ syluæ, quæ ob suauissimum, qué spirant odorem, ab Hispanis primum eo venientibus, arborum Canellæ esse existimabātur, nec immeritò, nam adeo odoratus est, & acris huius arboris, atque Canellæ Cortex, & eosdé effectus præbet eius decoctum, quos Canellæ. Omnium optima est radix, deinde rami, tertio trūcus, sed cortex omnibus præfertur. Arboris & ramorū

A temperamentum calidum & siccum est in secūdo gradu, cortex aliquantulum calidior, ad initium tertij gradus in calore, & siccitate accedens quibusdam calidus in fine primi, siccus in tertio gradu. Licet corticis & ligni vsus duntaxat in Medicina receptus sit. Indi tamen recentia folia trita, vulneribus imponunt, & sicca in alios medicos vsus seruant. Eius decoctum commendatur in omni morborum genere, præsertim vero

B in obstructionibus, & partibus internis roborandis, ad tertianas, & febres antiquas. Commode ex sacchar propinatur defluxione laborātibus asthmate, pectoris vitijs ex frigiditate prouenientibus, & consequenter doloribus nephriticis, & renum, é quibus calculum eijcit, & flatus discutit, quam etiam ob causam vterum ad conceptionem præpaprat, & menses prouocat. Vomitus cohibet, cōcoctionem iuuat, aluumque subducit. Illius fragmentum assiduè gestare, & odorari maximè prodest aduersus pestis contagia, præsertim non neglectis alijs remedijs. Denique

C ob ingētem siccitatem, & moderatum calorem, est remedium excellens ad omnis generis defluxiones, quoniā eas absumit, sed ijs qui extenuati sunt, & imbecilles, non conuenit. Decocti vero seu aquæ præparandę hæc est ratio. Radicis cū suo cortice assulatim confractæ vncia dimidia, in tribus aquæ sextarijs, fictili nouo duodecim horis maceratur, lento igne ad duorum sextariorum consumptionem decoquitur, colatur, & in fictili vitrato adseruatur. Postmodum supra ea

D fragmenta tantum aquæ superinfunditur, & decoquitur ad dimidij sextarij cōsumptionem. Et est secunda aqua, quæ ordinarij potus loco erit. Illud vero obseruandum est, plus aut minus ligni in decoctionem inijci, viribus, & temperamento ęgrorum considerátis, etiam minore quantitate, & minus cocta propinatur hæc aqua biliosis, quam pituitosis. Sed vulgariter quarta sextarij pars aquæ tepidæ sumitur mane, deinde sudatur, & vestis mutatur, nec quisquam eorum, qui hoc medicamentum sumpserit, lecto se con-

E tinere cogitur. Prandium sit media gallina assa cum aliquot vuis passis, & amygdalis, & aucellis tostis, cœna sit è conseruis conuenientibus morbo qui curatur, potus secunda aqua. Singulariter experimento didici, hoc decoctum, vt dixi, propinatum, vtilissimum ijs fuisse, qui pedes & manus podagra sic contortos habebant, vt iis vti non possent. Ad luem item Veneream non minus vtile, quam aqua Guaiaci, aut Chinæ. Ligni fragmentum præmansum eo dente, qui do-

F let, & illic retentum, dolorem sedat. Porro qui tam exquisita victus ratione vti nolunt, aquam simplicem hac ratione decoquant. Ligni assulatim confracti semunc. a, plusve aut minus, pro conditionibus iam enumeratis, in tribus aquæ sextarijs ad dimidias coquitur, ea aqua diu vtendum cum in prandio, tum in cœna, & interdiu. Qui vino abstinere non norunt, ea aqua diluere poterunt, etenim saporis, & odoris gratiam

tiam vino conciliabit. Nicolaus Monardus.

Lignum aromaticū. Bernardinus de Burgos pharmacopola, mihi ostendit ligni cuiusdā fragmentum, ligno sancto fere simile, cuius corticis odor, & sapor adeo aromaticus, & excellens est, vt macis, aut nucem myristicam longe superet, immo canellam odoris suauitate, piper acrimonia. Magna huius ligni quantitas in monte quo iam cæsa fuerat, & in nauem seu liburnicā delata, ignis struendi causa. Vnde perspicere licet, quam multæ arbores, & aliæ plantæ in nostris Indijs inueniuntur, insigni facultate præditæ, quando quidem ignis struendi gratia odoratis à aromaticis arboribus vtuntur, quarum cortice in puluerem redacto, cor & ventriculus robo rari, reliquaq; membra foueri possent, & aromatum ex Maluccis insulis, Arabiaque & Perside vsque petitorū, vices supplere. Sed nos accusandi sumus, qui eas diligentius non inquirimus, & inuestigamus, quando quidem sponte mōtibus, locisque incultis nascuntur. Idem.

Lignum ad renum affectiones, & vrinæ incō modo. Nobis etiam mittit noua Hispania ligni quoddam genus crassum, & enode, materie piri cuius vsus iam diu receptus fuit in his regionib. ad renum vitia, & vrinæ difficultates, & incommoda. Postea expertum est, eius aquam in iecoris & lienis obstructionibus vtilem esse. Fit autē hac ratione. Lignum assulatim & minutim concisum in optima & limpidissima aqua fontana maceratur, atque in ea relinquitur, donec aqua à bibentib. absumpta sit. Dimidia hora post iniectum lignum, aqua cœruleum dilutiorem colorem contrahit, qui sensim intenditur pro temporis diuturnitate; tametsi lignum candidum sit: cœruleum ideo dico, quoniam adulteratur alio ligno simili, quod aquam croceo colore inficit, ne quis fallatur. Hæc aqua assidue vtuntur, ea vinum diluunt, & mirabiles experiūtur effectus sine vlla humorum commotione, neque enim opus est alia victus ratione quam temperata, si quidem aquæ sapor non magis immutatur ligni affectione, quā si pura esset, & nihil in ea maceratum. Calidum & siccū est in primo gradu. Idē.

De lignis frigidis.

Cupressi patria Creta insula est. Perpetua coma viret, eiusque materies nec cariem, nec vetustatem sentit, vt etiam cedri, ebeni, taxi, buxi, & A oleæ. Lignum nulla temporis diuturnitate sua ueolentiam exuit. Matth.

Loti arboris lignum dysentericis vtile est, in scobem redactum, & in aqua ferrariorum macceratum, coctumque, & per clysteres iniectum, cū varijs oleis, quæ eiusmodi affectibus prosunt. Audernacus.

Santalum in vtraque India syluis densissimis ingentissimi'que nascitur. Cuius tria numerantur genera, quorum præfertur pallidum, secundum locum habet album, postremum rubrum, B quod nullo commendetur odore priora duo suauiter spirāt. Refrigerat excessu tertio, siccat vero secundo. *Rubrum priuat in defluxiones prohibe, incandescentibus inflammationibus podagrisque ex succo solani, aut sedi, vel portulacæ vtiliter illinitur. Candidum ac pallidum, ex rosarum aqua fronti imposita, capitis dolores mulcent. Aduersantur omnia calidis febribus, epota æstuanti ventriculi mirificè auxiliantur. Fiunt C ex ijs & aqua rosarum epithemata, quæ ventriculo illita eius feruorem in ardentissimis febrib. extinguunt. Adhæc santalum non modo cordi efficacissimè lætitiam affert, sed & robur nō paruum addit. Quare his immiscetur medicamentis, quæ cordi, & cordis palpitationi maximam opem præstant. Matthiol. ex Auicenna.

Tamarix seu Myrica, arbor vulgo cognita est cum apud pigras & stagnātes aquas enascatur, fructum quasi florem ferens, compage muscosū. † Potorios calices e candice lienosis moliuntur, quo datus in his potus ꝓficiat. Cinis huius omnia vlcera ignis exustione contracta, efficaciter D exiccat. Dioscor. & Serapio.

De lignis alterantibus qualitate oculta.

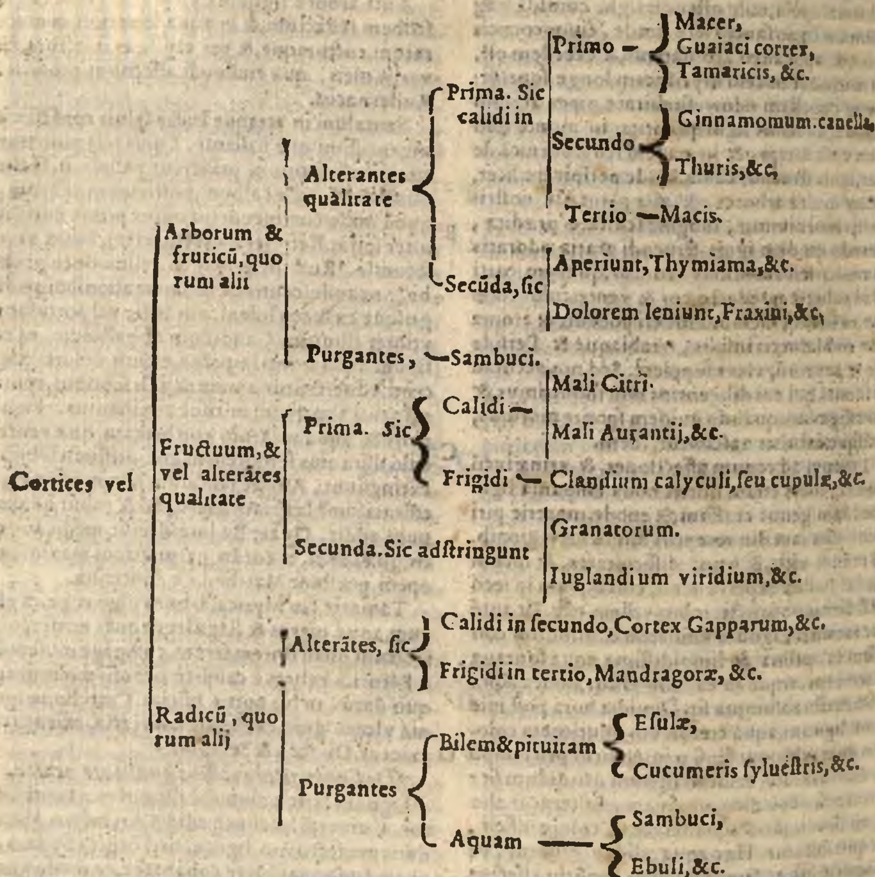
Lignum laricis alumine illitum non comburitur. Cuius rei specimen edidit Archelaus Mitridatis præfectus in lignea turri contra Syllam, quam frustra incēdere conabatur, eo modo quo Cæsar castellum ex larigna materia constructū circa Padum. Plin.

Ex Ligno Ficulneo cochlearia facta hoc habent peculiare, quod carnes ad celerem coctionem adigunt, si elixationi earum sæpius admouea E ntur, vel cum illis vna elixentur. Mizaldus.

Ex Visco querno orbiculi, vulgari filo transfixi; idem præstant in amolienda & præcauenda epilepsia, quod pæoniæ masculæ radix, aut Smaragdus è collo pendens. Hillerius.

De

De Corticibus, Sectio XIV.

De corticibus calidis in primo.

Macer, Germ. Muscatblust, ex Barbaria aduehitur, interior nucis moschatę cortex censetur, qui nucleum ipsum proxime ambit, lignosus, flauescens, crassus, & gustu perquam adstringens, stomacho suauis.* Contra cruentas excreationes, dysenterias & alui fluxiones bibitur. Dioscorides.

Cortex Guaiaci, annosis niger, iuuenibus vero subrutilus, melior atque præstantior est, qui ex optimo ligno colligitur.* Vires easdem; quas lignum obtinet.

Tamaricis cortices cultello abraduntur, siccantur diligenter, & conseruantur in arculis ligneis per annum.* Dantur cruentæ excreationi in potu, & cœliacis, & contra profluuia fœminarum, regium morbum, phalangiorum morsus, illiti tumores inhibent. Decoctum cum vino, lienem absumit, &c. Dioscor.

De corticibus calidis in secundo.

Cinnamomum, seu canella, siue Cassia tam

A longa difficilique via olim petebatur, vt perfectam eius notitiam consequi veterib. haud facile fuerit. Hinc factum, vt innumeræ fingerentur fabulæ, quas Herodotus pro veris refert. Et quoniam ingẽs huius erat precium, maiorque in hominibus lucri cupiditas, adulterabantur aromata huiusmodi, & hac ratione fiebat, vt diuersis illis inderentur nomina, tametsi plerumq; eiusdẽ essent generis. Propter locorum igitur distantiam, & minus frequentatas has regiones a negotiatoribus, probè cognita Cassiæ historia veteri-
B bus non fuit. Nam qui eam Ormuz & Arabiam deuehebant, Chinẽses erant. Ex Ormuz deinde in Alep emporium totius Syriæ nobilissimum ab aliis negotiatoribus transferebatur. Qui vero inde eam ad Græcos deportabant, aut apud se nasci, aut in Aethiopia dicebant, multisque cum superstitionibus cædi, diuidique a sacerdote in ternas partes, quarum vnam Deo poneret alteram Regi, tertiam Sacerdotibus. Cæterum neque Cassiam, neque Cinnamomum apud Aethiopes, aut Arabes nasci, nostrorum Lusitanorum

corum nauigatione palam factum est, qui totã illam oram circumlegerũt, magnaque ex parte terrestri itinere peragrarunt, nullam autẽ cassiã aut cinnamomũ vidisse affirmant. Huc adde, ꝙ ipsimet Arabes canellam dictam hinc petunt, eiusque precium apud eos intenditur, quoties huc eo non defertur. Dicet aliquis, Canellam quidem apud eos nõ nasci, & propterea ab Indis petere, sed legitima cassia & vero cinnamomo eos nõ carere, forte autẽ a Barbaris, & incõditis populis ignorari. Familiares habeo eruditos viros Medicos Arabes, Turcos, & corazones qui omnes Canellã crassiorẽ, cassiam ligneã appellant. Præterea nonnulli ex nostris totã Aethiopiam sub Aegypto quam nũc Guineã vocãt, nõ solum secundum mare, sed & in Mediterraneis peragrarunt, alij ab insula D. Thomæ nũcupata vsq; ad Sofala, & Mozambiq; & inde Goam penetrãtes, alij pleriq; a promontorio Bonæ spei (cum naufragium passi essent) vsq. ad Mozambique & Melindam, ita vt vtramq Aethiopiã sup. & infra Aegyptum perlustrarint, nulla tamen his conspecta est Canella vel cassia. Cum igitur orbis nunquam ita fuerit cognitus, præsertim Lusitanis, verisimile est non defutura huiusmodi aromata, & celebria medicamenta, qualia sunt cinnamomum & cassia sed abundãtiam ipsam; hinc nobis dubitationem parere. Neque enim (tunc ij nostri minime curiosi fuissent) credendum est, ipsos incolas tam nobilia aromata tacituros. Nam quemadmodum barbarissima gẽs, quæ insulam D. Laurentij incolit, mercatoribus qui eo interdum deuehuntur, fructum quẽdam auellanæ magnitudine ostendit, quod Caryophyllos redolet, eadem ratione credendum est Aethiopes cinnamomum & cassiam adeo odorata medicamenta nostris demonstraturos fuisse. Porro cassia lignea Arabibus, Persis & Indis Salihacha vocatur, a vulgo autem Indorum eodem nomine dicitur, quo canella, nullam enim inter canellam & cassiam differentiam faciunt. Neque, vt verum dicam, quispiam cassiam a canella differentem vidit. Cæterum quod canellæ cinnamomi & cassiæ nomina indita fuerint, occasionem præbuisse puto Mercatores Chinenses, (nam annales vrbis Ormuz produnt olim quadringentas naues è China vno eodemq; tempore eo appulisse) qui cum è sua regione aurum, sericum, porcellanas, moschum, cuprum, margaritas, aliasque huiusmodi merces adueherent, nonnullos ex eis in Malaca vendebant, stannum, nucem myristicam, macerẽ, caryophyllos, lignum aloes, contra in suas naues inferentes, quæ rursus in Zeilan, & Malauar diuendebant, indeq; sumebant Canellam, ex Zeilan videlicet laudatissimam, & ex Malauar alteram deteriorem, similiter & ex Iaoa, vnde etiã Piper, cardamomumque euehebant, eaque omnia deinde Ormuz, aut in Arabiæ oram maritimam perferebant. Interrogati autem illi Chinenses, quænam essent hæc aromata, & vnde ea adueherent, fabulas illas narrabant, quas recensẽt Herodotus, vt his commentis earum mercium precia augerent. Cum autem quæ in Zeilan nata esset canellã, ab ea, quã in Iaoa, & Malauar sumpserat, differre cõspicerent, diuersa illis indidere nomina, cum tñ eiusdẽ generis essent cortices, pro soli cæliq; varietate solum differentes, vt plerunq; idẽ fructus pro regionum & soli varietate suauior fieri, aut a naturali bonitate degenerare solet. Ementes ergo Ormuz incolæ eam canellam a Chinẽsib. idcirco eam Darchini, quod Persis lignum Chinense sonat, appellarunt, deinde Alexandriã vehentes, vt eam Græcis eo confluentibus carius venderent, cinnãmomum vocarunt, quod significat lignum odoratũ, quasi Amomum ex China delatum. Deteriori autem canellæ, quæ scilicet ex Malauar, & Iaoa delata esset, idem nomẽ quo in Iaoa appellatur, indiderunt. s. Cassmanis, quod lingua Malaya dulce lignum sonat, (hanc corrupto vocabulo cassiam Græci dixerunt) duo diuersa nomina eidem rei imponentes. Vsus est autẽ Auicenna lib. 2. cap. 128 cum Rhase, & reliquis Arabib. vocabulo Persico, Darchini, vt plerisq alijs Persicis solet. Nam canella cuiuscunq; generis Arabicè Querfaa, & Querfe dicitur. Reliqua vero nomina Arabib prodita corrupta sunt, vt Darsihalian & sinulia. Vocatur in Zeilã Cuurdo, in Malayo, vt dixi, cassmanis, in Malauar, Cameaa. Nã quod Serapio Darchini arborẽ de china interpretatur, corruptum ad exemplar, & hæc interpretatio ab interprete addita. Cæterum rogatos volo omnes cum Medicos, tum Pharmacopœos, vt posthac cassiæ loco canellã deteriorem præscribere desinãt, & selectissima vtatur, quandoquidẽ tanta nunc est eius copia. Tum et ne cassiam duplici pondere pro cinnamomo in cõpositionib. iniiciant, tametsi freti Dioscoridis, & Galeni auctoritate. Scribunt nonnulli, canellam nostram veterum cassiam nõ esse, quod (vt aiunt) nigricans sit, & inodora aut si sit, Pseudocassiam Dioscoridis esse potius, quam legitimã. Fit interdum, vt etiam hic in India cassiam admodum deprauatam cum alia inueniamus non exigua quantitate, (quoniam aut non bene parata fuit, aut non suo tempore cæsa) quandoquidem vix Aroma reperias corruptioni magis obnoxium, quam canella est, præsertim si diu in naui perstiterit. Est enim hæc regio putredini admodum obnoxia, maritimis præsertim locis, immo quotidiana experientia videmus, canellam singulis annis multum de sua odoris & saporis suauitate deperdere. Si quis plura de cassia requirat, legat Manardũ li. 8 Epist. 8. epist. 1. & cõmẽtarios Matthioli, li. 1. c. 12. & 13. qui multis argumẽtis demõstrãt, nrãm canellã, legitimã esse. Sed ꝙ cinnamomũ inueniri negẽt, in eo falluntur, cũ cassia, cinnamomum, & nostra canella vnũ idem que sint medicamentum. Annotauit Lacuna lib. capit. 13. in ædibus Indicis Vlyssipone fere omnia cinnamomi genera à veteribus decla-

pera

pta obseruasse. Sed ego hic in India plura dub. non obseruaui, videlicet quod in Zeilan nasci tur, & quod in Iaoa, & Malabar. Nam quod in Lusitaniam deuehi solet, Zeilanicum omnino est. Poterit autem fieri, vt quinq; genera boni tate discreta inuenerit, nō autem genera diuer sa. Quod vero deinde addit de cinnamomo cū Maria Stiliconis vxore reperto sub Paulo ter tio, fabulosum prorsus videtur. Fatentur non-nulli, cinnamomū quidem nos habere, sed non illud Mosyliticum, quod a Dioscor. lib.1. cap.13. cæteris generibus prætertur, quodq; Theophr. lib.9. ca.5. multis nodis constare scribit. Sed his abunde satisfactum puto ijs argumētis, quę an te protulimus. Porrò cinnamomum siue canellæ arbor magnitudine est oleę, interdum mi nor, multis, ramis prædita, non ijs quidem con tortis, sed rectis ferme, folijs Lauri quidem colore, sed forma ad Citri folia accedente, (nō ve ro folijs Iridis, vt fabulose quidam scripsere) flo rib. candidis, fructu nigro, & rotundo, auellanę fere magnitudine, aut exiguis oliuis simili. Est autem canella nihil aliud nisi secundus & interior arboris cortex. nam hæc arbor duplici corti ce munita est, veluti suberis arbor, non co tamē adeo crasso & distincto. Exemptus ergo cortex crasso illo, & exteriori libro repurgatur, deinde in laminulas quadrangulas sectus, humi abijci tur, atque ita per se cōuoluitur, vt trunci vnius rami integer cortex videatur, cum tamen duntaxat partes sint corticis in tubulos digiti crassi tie conuolutæ, truncus vero interdum femoris crassitudine reperiatur. Roseum autem illum, si ue ex cinereo vinosum colorem Solis calore cō trahit, qui non probe paratus, candicans, siue ci nerei coloris fit, nimijs vero Solis ardorib. adu stus, niger. Exempto cortice, tribus postea an nis ab ea arbore abstinetur. Frequentes sunt hę arbores in Zeilan, solebatque vili emi canella, sed triginta ab hinc annis, nemo eam emere po tuit, præter procuratorem regiorum negotiorū, factorem vocāt. Zeilanicis minores sunt eæ, quę ignobiliorem canellam præbent in prouincia Malauar, & in Iaoa siue Iaua, non tamen adeo pusillæ, vt eas Plinius lib.12. cap.19. & Galenus lib.1. de Antidotis esse censent. Sunt vero omnes Syluestres, & sponte nascentes. Nusquā alibi, quod sciam, nascitur canella, tametsi Franci scus de Tamara scribat in freto maris Erythrei cinnamomi arbores & Laures maris ęstu inter dum opertas inueniri, quoniam nostri singulis annis per mare Erythræum nauigant, nullam tamen huiusmodi arborem viderunt. Nā quod ad Occidentalis, quam vocant Indiæ historiā attinet, nō verisimile videtur canellam illic na sci, quandoquidem eam dicit calyces glandesq; suberis modo ferre, cū legitima canella veluti oliuas ferat, sed alia erit sui generis arbor. Nec vti eadem refert, in china nascitur. nam è Mala ca chinam cum alijs mercib. defertur. Intelligo vero plurimam etiam canellam, in insula Min

A danao nasci, & vicinis insulis, sed procul ex China absunt. Putarūt et nonnulli in Alep nasci canellā, qđ apud aliquot scriptores præscriptā inueneriint, cinnamomū Alepitinū, sed non, nō magis illic, qua in Hispanijs nasci. Verum cū ex his regionib. Ormuz, & inde Alep deuehatur, factum est, vt incorrupta canella inde in Europam aduectā, ab ipsa vrbe Alep denominatur. Tametsi aut Zeilanica reliquis præferatur, inuenitur etiam interdū ignobilis, qualis est quę

B crassiori cortice constat, minusq; in tubulos est uoluitur, quæ non sit eiusdē anni, quo n. vetustior cortex, eo deterior. Quæ vero in Malauar nasci tur, tota fere est ignobilis, tantumq; a Zeilanica differt, vt cētenę Zeilanicę libræ, decem aureos pendant, Malauaricæ vero libra quadringē tę vnum duntaxat aureū. Extillat ipsa radix liquore Caphuram redolentem Sed Rex vetuit radices vulnerari, ne arbores pereant. Elicitur

C aqua plumbeis, aut vitreis instrumentis ex ipsis floribus sed qua fragrantia & odoris suauitate cedat, quæ ex corticibus nondum exiccatis eli citur, tametsi ex solis florib. elici auctor sit Lacuna lib.1. cap.12. * Vtilis est stillatitius hic liquor ad plurima, nam stomachi imbecillitatem roborat, coli dolores ex causa frigida prouenientes illico lenit, vt plerunq; sum expertus, faciei colorem commendat & oris halitum, pręterea

D ad cōdiendos suauioresq; efficiendos cibos per quā idoneus. Ex canellæ baccis oleum extrahi tur, quemadmodum ex oliuis, seuaceum quodammodo, & saponi Gallico simile, inodorum, nisi calefactum sit, tunc enim cinnamomum aliquatulum olet. Eo vtuntur aduersus ventriculi & neruorum frigidam intemperiem. Cęterum ex calefacit cinnamomum, emollit, & concoquit, vrinam ciet, tam menses, quam partus potū, aut ex myrrha impositum pellit, contra bestias, quę

E virus eiaculantur, venenaq; conuenit, caliginē pupillis oculorum obueriantem discutit, crassitiem extenuat, lentigines, & vitia cutis, in facie ex melle illitum detergit, cōtra tusses, destillationes, aquam subter cutem fusam, renum vitia, & vrinæ difficultatem efficax est. Vnguentis pretiosis inseri solet. Et in summa, magni ad ... vsus Garcias ab Horto, & Dioscor.

Cinnamomū aut quia nō affertur ad nos, aut in tam exigua copia, vna cum cassia aduehitur,

F ideo fit, vt non ita cognoscatur. Cum vero cassiæ magna copia in promptu sit, optimam facile eligere, & ipsius duplū accipere possumus, propter eam rationem, quam supra attulimus, eligenda vero est subtilior, modo sit gustatu acuta admodum, & odorem rosarum referat, colore in purpureo nigrescente, qualis illud fecit, quod olim ab incolis Zigir appellabatur. Bona etiam illa est, quæ nonnihil habet rubescentis coloris vel potius coloris elegantis instar coralli, vini odorem referens. Debet autem omnis cassia esse cortice crasso, sed angusta per se, & fistulis & bene contorta, habens plures qua vnam canulam,

sali, læuis, non aspera, aromatica, modicæ astri- A ctam, & inprimis sapore acutissimo prædita. Faciamus artem cinnamomi quoque nonnullā mentionem, quo lectores eo maiorem habeant occasionē de eo cogitandi, vnde forsasse aliquādo contingat, vt verum tandem exploretur. Galen. 1. lib. de Antidotis, cap. 13. inquit, Adrianū Imperatorem iussisse varia genera cinnamomi ex Arabia cum integris plantis apportari, & quod tempore Seueri, qui & ipse Theriacam parari voluit ipse coactus fuerit propter penuriam alterius, illud antiquius cinnamomum accipere cuius formam describens ait, simile esse Helleboro, vel potius Damasonio, quod etiā Alisma vocatur. Vnde coniici potest, illum de Albo Helleboro locutum esse, quia tam huius quam Alismatis frondes Dioscoridi representant plantaginem. Immo ambæ plantæ, Helleborus & Alisma caules ferunt admodum similes. Vnde arbitror rectè nos posse affirmare, quod frondes illæ, quæ à pharmacopœis vocantur Folium Indum, aut Malabatrum, sint cinnamomi, cum satis similes sint folijs Hellebori albi, Damasonij, aut Alismatis, vel plantaginis. Quod confirmatur quoque ex sapore tam frondium quam pediculorum, potissimum vbi trunco annectuntur, cum plane gustu cinnamomum vulgare referant, nisi velimus dicere, esse frondes cinnamomi, hoc antea ponentes, quod cassia frondibus, & fructu similis sit cinnamomo, quemadmodū etiam sapore & viribus. Et cum Galenus dicat cinnamomum mutari in cassiam, intelligendo hoc de similitudine virgultorum, intelligit in aliis quoque similia inter sese esse. Quæ coniectura quoque confirmatur ex eo, quod videamus ex folio iam dicto copiam afferri quemadmodū etiam cassiæ, & si cinnamomi folium esset, veri simile est in tanta abundantia frondium simul etiam virgultorum aliquid aduehi. Quicquid sit, hæc nota certè nos in cognitionem cinnamomi perducere poterit, spemque aliquam facere, vt illud aliquando inuestigamus. Galenus etiam ait, vnamquamque cinnamomi plantam instar parui fruticis producere, ex vna radice sex aut septem, plura paucioraque virgulta, inter quæ maximum nō excedat mensuram pedis Romani.

Thuris cortex, qui ex arbore thurifera detrahitur, præfertur pinguis, odoratus, recens, læuis, crassus, sine membranis. Adulteratur admisto pini aut nucis eius cortice, sed horsi index ignis est. Siquidem thuris cortex legitimus paulatim ardet, & cum odoris fragrantia vaporem eiaculatur, adulteratus vero nequaquā incenditur, sed totus in fumum sine odore consumitur. Vis eadem quæ thuris, sed validior, adstringentior. Quare potu cruētis exulcerationibus, vuluis fluxione laborantibus in pessulo confert, ad cicatrices oculorum, & caua, sordesque efficax est, nocturnis scabris lippitudinibus auxiliatur. Diosco-

De corticibus calidis tertio.

Macis, German. Muscatnus, nucis moschatæ exterior cortex est, in quo nux latet, queadmodum auellana in suo putamine. Huius arbor Pyri magnitudine est, folijs eiusdem, sed breuioribus, & subrotundis, siue, vt verius dicam, arbor est Persicæ malo haud absimilis, breuioribus tamen folijs. Maturo fructu, & dehiscente primo illo operimento calycum echinatorum, qui castaneas amplectūtur, modo, Macis Cocci, modo B rubescens conspicitur, pulcherrimo aspectu, bene onustis præsertim arboribus. Exiccata nuce, dehiscit etiam Macis, & flaccescente rubore, aureum quodammodo colorem adquirit. Eius precium triplo maius quā Nucis myristicę. Nascitur autem hęc arbor in insula Banda. Inueniri etiam tradunt in Maluccis, sed non est fructifera, quemadmodum nec ea quę in Zeilan prouenit. Pręfertur crassum, plenum odoratum, sapore subacri, hodie notum.* Ventriculum roborat, & concoctionem adiuuat. Medici Florenti- C ni & Garcias.

De corticibus aperientibus.

Thymiama ex India defertur, corticosum, simile sycomori libro, quod iucūdi odoris gratia suffitur.* Constrictionibus vuluę ex suffitu prodest Dioscor.

De corticibus dolorem mitigantibus.

Fraxini cortex cultello absciaditur, siccatur, & conseruatur per annum * Lateris, lienis dolo- D ribus medetur.

De corticibus purgantibus.

Sambuci cortex medius abraditur cultello siccatur & seruatur per annum.* Aquas detrahit, hydropicos iuuat.

De corticibus fructuum calidis.

Mali citri cortex cultello abscinditur, siccatur in vmbra diligēter, & seruat in arculis ligneis.* Venenis aduersatur. Decoctum collutione, oris halitum commendat, suauitatemque, accersit, E ventriculum, roborat, &c.

Aurantii mali cortex in vmbra siccatur, conseruaturque per annum in arculis ligneis. Calidior quam mali citri vel Limonii cortex.

De corticibus fructuum adstringentibus.

Glandis calyculus, qui vulgo cupula dicitur * ad fluorem muliebrem, & sanguinis sputum valet.

Malicorium est mali punici putamen, quod aliqui Sidion appellant. * Spissandi vim habet F sanguinolenta glutinat humida gingiuarum vitia mobilesque dentes decocto colluuntur, herniam prolapsu intestini erumpentē, cataplasmate repellit Dioscor.

Iuglandes virides decerptę mense Iunio appetente, * antequam earum putamina obduruerint, saccharo vel melle asseruatę, stomacho vtiles euadunt, & ori non ingratę. Putamen combustum, trituraque in oleo & vino, infantiū caui

gite:

pite perunсto, nutrix capillum, alopecias replet. Dioscord. & Matth.

De radicum corticibus calidis.

Capparis cortex amarus, acer, acerbus, * abstergit, purgat, incidit, digerit, astringit, ob quas vires lienem induratum, & coxarũ affectus adiuuat, tum intro assumptus, tum extrinsecus, cum idoneis remediis admotas.

De corticibus radicum frigidis.

Mandragoræ radix delibratur,¦& traiectus lino cortex ad vsum suspẽditur.* Vinum, in quo cortex fuerit infusus, valet in peruigiliis & doloribus, & ante sectiones, vstionesque, ne sentiantur. Dioscor.

De corticibus purgantibus bilem.

Esulæ cortex educit phlegma vehementer, &

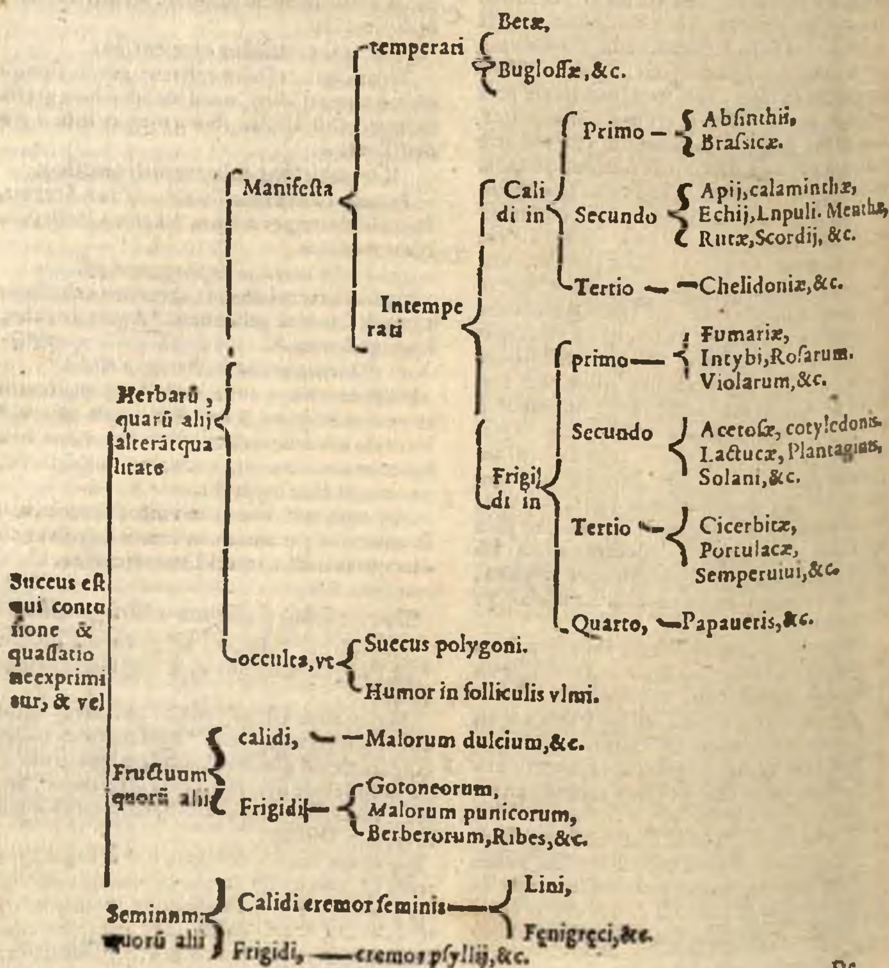
A aquam citrinam, & humores melancholicos, & materias a iuncturis. Dosis est à filiquis duabus vsque ad septem.

Cucumeris sylnestris cortex purgat potenter pituitam vomitu & deiectione, & interdum ...lem, si vacuari parata est, serosum quoque excrementum, etiam euulsu contumax, atque acet... à iuncturis mirifice trahit, ob id earum dolores sanat, ischiadem etiam iuuat aperte cataplasmate

B impositus, vel clystere iniectus Dosis est à granis quindecim, ad drachmam semissem. Mesues.

Sambuci cortex idem præstat, quod sambucus ipsa,* nec non pituitam crassam & viscosam purgat Ebuli cortex eandem vim cum sambuci cortice habet.

De Succis, Sectio XV.

De succis temperatis herbarum. A

Betæ succus recēs parari potest, fit folijs viridibus tritus atq; expressis.* Discutit, detergit, & per nares purgat, summum omnia præstat, quæ herba ipsa.

Buglossæ succus ægre exprimitur, parua coctione & residentia purgatur ante repositionē, in vase pleno, vel oleo superfuso reponitur. Cō[fortare] & exhilarare dicitur.

De herbarum succis calidis in primo.

Absinthij succus fit in vere vel autumno, folijs tritis atq; expressis, deinde parua coctione [&] residentia purgatus ante repositionem, in vase angusti oris, superfuso oleo digiti crassitudine, [vel] in vesica inspissatus, seruat per annū.* Succus differt ab herba, hæc enim adstringit, ille vero magis aquosus detergit.

Brassicæ succus fit recens, vt Betæ. * Vim habet purgatoriam, coctus cū melle, linctu con[fert] arteriacæ.

De herbarum succis calidis in secundo.

Apij succus adseruatur expressus liquidus superfuso oleo, in vase vitreo angusti oris.*Obstructiones aperit, menses & vrinas mouet. C

Calamintha succus eodem modo, quo apij, paratur, & conseruatur.*Ad anhelationem, tussim antiquam, frigidam viscerum intemperiem, ... cum saccharo coctus exhibetur. An[d]ernacus.

Echij succus fit addita aqua, aut alio liquore ... simili, inter terēdum, & expressione extrahitur, conseruaturq. vt absinthij ... confortat atque exhilarat.

Lupuli succus mense Aprili extrahitur, & cō[seru]atur, vt apij.* Sanguinē purgat, obstructio[nes vi]scerum aperit, febrib. compositis cōfert.

Menthæ succus eodem modo, quo apij succus [ex]trahitur, conseruaturq * Ventriculum frigi[dum] corroborat, nauseam & vomitum sedat.

Rutæ succus eodem modo paratur.*Humores ... tos, incidit, digerit, siccat, aperit, idq. magis quam herba ipsa acida. Ander.

Scordij succus cōpositionib. additur, quia pur[gat] ... cia, obstructiones aperit, vrinas & men[ses] ... cat, extrahitur & cōseruatur, vt apij succus. Ander.

De herbarum succis calidis in tertio.

Chelidoniæ succus folijs, caule, radice exprimitur ineunte æstate, seruatur, vt apij, vel in ... siccatur, & in pastillos digeritur.* Ocu[lis] claritatem affert. Diosco.

De succis herbarum frigidis in primo.

Pomariæ succus mense Aprili vel Maio exprimitur, seruaturq; in vase vitreo angusti oris, o[leo] superaffuso.*Melancholiam, & serosa excrementa purgat.

Hyperici succus vere exprimitur, folijs ac radicibus tritis, seruatur in vitreo vase oris angusti, superfuso oleo, digiti crassitudine.* Ad iecoris ... immoderatum valet.

Rosarum succus mense Maio, vel principio Iunij exprimitur folijs tusis, asseruatur liquidus superaffuso oleo, quod, tempore vsus, lana bōbacea aufertur.* Ventrem laxat, stomachum roborat, iecoris calorem extinguit.

Violarum Martio vel Aprili exprimitur, seruaturque, vt rosarum.*Bilis acrimoniam lenit, thoracis affectus calidos restinguit.

De succis herbarum frigidis in secundo.

Acetosæ succus simili modo extrahitur & seruatur, vt rosarū.* Ad febres biliosas, & obstructiones viscerum valet. B

Cotyledonis succus * æstuanti ventriculo commode imponitur, item ad erysipelata conducit, exprimitur & seruatur, vt rosarum. Ander.

Lactucæ succus*ad stomachum biliosum valet, ardorem restinguit, somnum prouocat. Vt rosarum extrahitur, conseruaturq.

Plantaginis succus * astringit, refrigerat, omnem calorem præter naturam exprimitur & cōseruatur vt rosarum.

Solani hortensis succus * ad refrigerandum & astringendum vtilis est. Extrahitur & conseruatur vt præcedens.

De succis herbarum frigidis in tertio.

Cicerbitæ succus stomachi rosiones lenit, & lactis copiam mulieribus suppediat. Paratur & conseruatur, vt rosarum.

Portulacæ succus æstate exprimitur, affusa aqua inter terendum, vt expressione vna cum ipso humore extrahatur, aut tusa calatho imponitur loco frigido, vt paulatim succus in subiectū catin defluat, deinde seruatur, vt rosarum. D * Pueris, quos vermes & febri infestant, magno commodo exhibetur.

Semperuini succus eodem conficitur modo, quo portulacæ succus,* ad erysipelata, herpetas, inflammationes à fluxione ortas accommodatur.

De succis herbarum frigidis in quarto.

Papaueris nigri succus, seu meconium, fit ex folijs, caulibus herbaque ipsa tritis expressisq; ac in pastillos redactus. * Reliquorum medicamentorum vim obtundit, quando eis adscetur. E

Polygoni succus cum septem grania piperis ante accessionem quartanæ haustus, eam abolet. Sed aiunt, colligendam esse plantam, & exprimendum eius succum die Iouis, Luna decrescēte. Ex quodam lib. Secretorum.

Humor in folliculis vlmi nascens faciem reddit gratissimam, & perpolitam, si eo detergeatur. Confert etiam mirum in modum pueris enterocelicis, duplicatis linteolis in illo madefactis, & sub perizomate, seu femorali coaptatis. F A quodam Chirurgo.

De succis fructuum calidis.

Malorum dulcium succus fit, contusis & expressis, deinde saccharo conditus seruatur ad vsum.* Cor imbecillum roborat.

De ſuccis fructuum frigidis.

Citoniorum ſuccus extrahitur, vt citriorum conſeruatur autem, vt roſarum.* Aduerſus biliola alui profluuia ex melle vel ſacchato valet ventriculum roborat.

Malorum Punicorum ſuccus * calidam intẽperiem corrigit, vomitum compeſcit, & ſtomachum firmat Fit, vt malorum dulcium.

Berberorum ſuccus * Vomitum ac fluorem alui ſiſtit, ſaccharo conditus, concluſusq; cotonea modo delicatus eſt, contra capitis defluxiones calidas accommodatus. Ander.

Ribes ſuccus frigidus, acidus & acerbus eſt, * ſitimq. extinguit. Contra ſitim in febribus ardentibus cum Iulapio roſaceo, aut violaceo potiſſimum exhibetur, nec non ad biliosum vomitum coercendum, fluoremq. ſtomachicum reA ſtinguendum, ſed frigidis, & pectori angustiis aduerſatur Andern.

De ſuccis ſeminum calidis.

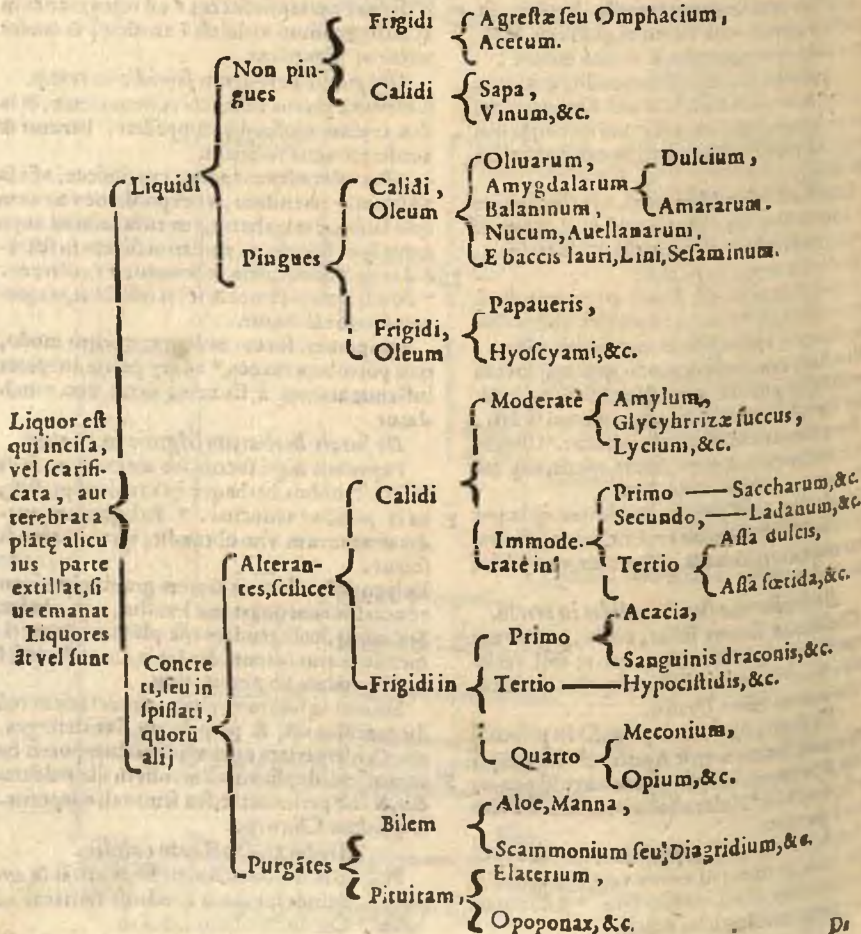
Lini cremor fit, aqua ſeminibus prius maceratis, deinde in eadem coctis, expreſſiſq.* Dolores ex acri humore ortos mitigat, inflammationeſq. partium corporis lenit. Ander.

Fœnigræci cremor ſimili modo ac lini cremor conficitur. * Inflammationes minus calidas, ſed duras magis ſanat, magnas irritat & auB get. Andern.

De ſuccis ſeminum frigidis.

Pſyllij cremor * omnibus membris ardore infeſtatis auxiliatur, eoque refrigerantibus medicinis cõuenit. Eodem modo, quo lini cremor paratur. Andernacus.

De Liquoribus Sectio XVI.

Di

De liquoribus frigidis.

OMphacium,Germ.Agrest Gal.du Verjus Ital.Agresta.Hisp.Cumo de agraz,dicit: ex omni immaturarum vuarum genere paratur,pluribus dieb. expressus insolatur succus cum suis vinaceis,in cado crasso lineamine cooperto donec excrementa subleuentur , fæx vero subsidat, & inclarescat,deinde absq. sale seruatur per annū,tam ad ciborum quā ad medicamentorum vsum.*Calidis morbis oib.magno iuuamento adhibetur.Refrigerat, vniceq. ardorib.prodest, siue ori vētris impositum,siue totis hypochōdrijs,siue cuilibet alij, quod refrigerare velimus.Matthiol.

Acetum,Germ.Essig.Gal.Vinaigre.Ital.Aceto.Hisp.El vinaigre,nominatur,fit ex vino, vel ceruisia putrescente.Quod ex vino acerbo cruduq.fit, magis astringit, quod ex optimo vino conficitur,magis aperit, quod ex ceruisia apud inferiores Germanos paratur,magis refrigerat. Acetum oē mistę est substantiæ, nempe frigidæ pariter & calidæ,eiusq; vtriusq tenuiū partiū , cęterum calida frigida exuperat.*Exiccat ordine tertio,astringit,stomacho vtile,appetētiā excitat,erumpentē vndecunq.sanguinē, potu insessuve sistit. Prodest alui fluxionibus, coctum cum cibis,cruentis vulnerib.inditur,inflāmationes arcet,in succidis lanis, aut spongia impositum,reprimit procidentiā sedis,vuluæq. itē ab scedentes gingiuas,& sanguine manantes. Ad nomas & ignē sacrum,vlcera quę serpāt,lepras impetigines.pterygia,cum aliquo conuenienti efficax est.phagedænas vlcerum nomasq.fotu cōtinuo cohibet,podagricis calido fotu,cū sulphure illinitur,sugillationes rapit cum melle illitū. Contra capitis ardores cum rosaceo in succidis vellerib.aut spongia imponitur. Ad aquā in tercutē grauitatē auriū,& sonitus,sibilosq fertis vapor proficit,instillatum quoq. auriū vermes necat. Panos coercet tepidi fotus,aut si imbuta aceto spongia admoueatur, pruritus permulcet.Contra venenatos serpentiū ictus, qui refrigerando nocent , calidum commode fouetur, à frigidum ijs,quæ exurens virus eiaculantur Calidum potum atq. vomitionib. redditū, aduersus omnia venena efficax est , præsertim contra meconium,& haustā cicutā. conglobatum in ventre sanguinē,lac coagulatū, fungos, miam,taxumq. cum sale,haustu voratas hirudines,si sorbeatur,eijcit,tussim veterē mitigat,& recentē lacessit. In orthopnœa calidū commode sorbetur , gutturis fluxiones gargarizatum inhibet,anginis & vuæ procidenti conuenit,cōtra dentium dolorem calidū colluitur. Dosis in perfusionib.capitis ad dolorē ℥.ß. pro ℥. iij. olei rosati Dioscor.& Galen.

De liquoribus calidis.

Sapa,Ger.Gesottenervvein.Gal.Du vin cuit. Ital.Vin cotto,Sapa.Hisp.La meloxa o arrope,

A tur,fit musto igni decocto.* Detergit leniter se rapijs pectori idoneis accōmodatur,nec non cōpositionib Diacodion,ad defluxiones capitis sistendas,eadē mēsura,qua saccharū,admiscetur

Vino vetere * nerui lęduntur.& reliqui sensus,ꝙ tñ gustu suauius est, quare cauendū ijs, qui intestinæ alicuius partiū partis imbecillitatem sentiunt.attamē in secūda valetudine paucū cū aqua dilutum,innoxie sumitur.Nouū in-
B flat,ęgre coquitur,insomnia parit grauia,& vrinā ciet.Aetate mediū vtraq.vitia fugit , quare ad victus sanorum,ęgrorūq.vsurpatur.Albū,tenue,stomacho vtile est, ac facile in membra distribuitur.Nigrū vero crassum est, & concoctu difficile,carnem alit,& ebrietatē creat.Giluum vtpote quod mediū est, medias inter vtrūq. vires habet . In secunda tamē & sinistra valetudine,cū primis laudatur albū. Quin & vina sapore distant . siquidē dulce crassis partib.constat, & difficilius a corpore expirat,stomachū inflat,
C aluum & interanea vt mustum turbat , sed minus inebriat,renib.& vesicæ aptissimum.Austerum per vrinā celerius transit , sed capita dolore tenta,& temulentiam gignit. Acerbū ad ciborum per mēbra digestionē accōmodatissimū aluū & cæteras fluxiones cohibet, minusq. vrinā expellit.Nouū neruos minus tentat.Vinum aqua marina factū,stomacho aduersatur, sitim stimulat,neruos infestat,aluo aptū, a valetudine se recoll gentib.inutile. Passum,quod vuis
D sole siccatis in area,aut in sarmento torrefactis exprimitur,creticum cognomine.Inter Italica vina Falernū principē locum obtinet , quod inueteratum per quā facile coquitur, pulsus exuscitat,aluūadstringit,stomacho vtile,sed vesicę nocet,atque ijs,qui visus hebetudinē sentiunt, & ad potus crebros minime idoneum. Albana crassiorib constant partibus, dulcia, stomachū inflāt,ventrē emolliūt, sed cōcoctionē nō ęque adiuuant, & neruosa minus infestant vetustate
E eadem austerum saporem concipiunt . Cecubum,cum fit dulce, est & Albano crassius , corpus & colorem alit, ægre tamen coquitur. Surrentinum valde austerum est , quare intestinorum,& stomachi fluxiones cohibet, & cum tenue sit, caput minus tentat , inueteratum suauius redditur, & stomacho vtile . Adrianum & Mamertinum in Sicilia æque crassis partib. gignuntur,modice astringunt,& ocyssime inueterantur , minusque ob suam tenuitatem neruos tentant . Parætypianum, quod ex Adria
F tico sinu defertur , odoratum ac tenuius est, quare liberaliter epotum fallit,diu seruat ebrietatem,& soporē adfert. Istricum Paræypiano simile est,see vrinum vehementius pellit.Chiū tamen antedictis mollius,& aptum potui est bene alit, & minus inebriat.fluxiones cohibet,oculorum medicamentis vtile. Lesbium facile mēbra subit,Chio lenius.& aluo idoneum. Ephesium eandem vim habet , quod Phygelites nominatur. Verum Asianum e Tmolo monte,

Mesogites appellatū, capitis dolores ciet,& neruos lędit. Coum vero & Clazomentium,quoniam multam sibi maris aquam vendicant,facile corrumpuntur,flatus mouent, aluum turbāt neruis officiunt. Vinum omne (vt reliqua in cōmune dicātur) merum ac sincerum,& sua natura austerum,excalefacit,facile in membra distribuitur,stomachum adiuuat, appetentiam ciborum inuitat,vires alit,ac robur auget,somnum conciliat,& commendat calorem. Potum liberalius auxilio est contra assumptam cicutam,coriandrum,pharicum,ixiam,meconium,argenti spumam,taxum,aconita, fungosue,contra serpentium morsus,& omnium ictus, quæ refrigerando necant,aut stomachum in vomitiones effundunt. Facit ad longas inflationes, rosionesq; præcordiorum,ac distentiones, stomachi resolutionem,& si venter,aut interanea rheumatismū sentiant. Conueniunt sudatoribus, & quibus corpus immodico sudore digeritur,maxime alba,vetera & odorata. Quæ tamen vetustate dulcescunt,renibus ac vesicę accommodatiora redduntur,vulnerib. inflammationibusq; in succida lana imponuntur,tetra vlcera, & phagedænica,& fluxionib. obnoxia commode perfundūtur. Quę marinam nō receperūt,austera,& alba ad sanorum victus vsurpantur. In his præstant Italica,Falernum,Surrentium,cecubum, Signinum, permulta Campaniæ, & Paratypianum ab Adriatico sinu,& Siculum, quod Mamertinum appellatur. Ex Græcis chium,Lesbium & Phygelites ex Epheso Crassa vero & nigra stomacho negociū exibent, inflammationē pariūt corpus augent. Tenuia tamē & austera stomacho prosunt,& minus carnes alunt. Vetera valde tenuia & cādida vehemētius vrinā ciunt, & dolores capitis mouent,neruosq. largius pota tētant. In media ætate,vt a septimo anno,potui saluberrima sunt. Modus aūt pro ætate,& tēpore anni,& consuetudine,& qualitate vini definiatur. Non sitire,& modice cibos prolui,optimū est pręceptū. Nocet ebrietas omnis,& maxime assidua,siquidē obsessos neruos quotidie remittit, largiorque potus acutorum morborum adfert initia. Mediocris tamē vinolentia aliquot dieb. maxime post aquæ potus, vtilis, namq. modo quodam ex alto euocat, sensilesq; expurgat excretus,& per cæca corporis ducit spiracula. Sed aquam post vinolentiam bibere oportet,siquidem valetudinis alicuius gratia factę temulentiæ remedium adfert frigida. Dioscor.

De liquoribus pinguibus calidis.

Oleum Ger. Oel. Gal. Huille. Ital. Oglio Hisp. Azeyte, appellatur, ex oliuis maturis expressum fit colore rufo,purum, perlucidum,tenue,odore externo,sed grato,sapore dulci, subacri,& indicibili, recens, aut non ita vetustum,nisi vetusto egeatur,in quo videlicet vetusto trigenariū trimo, & quadragenariū quadrimo est plurimo varietatius., vtique crassius, grauecolentius,calidius,acrius. * Calefacit oē oleū ex oliuis maturis,emollit vētrē a perfrictionib. corpus tuetur, ipsumq. promptius ad obeunda munera reddit, aluū emollit, vlcerantiū medicamentorū vires perniciū hebetat,contra venena datur, assidue potū redditūq. vomitionib. soluit aluū heminæ mensura,cum pari ptisanę succo,aut aqua potū, ad tormina calidū simul decocta ruta trib. sextarijs potu daturr,ventris animalia pellit, idem maxime ilij intestini morbo laborantib. infunditur. Vetus magis calefacit, & vehemētius discutit,oculorum claritati sublitū confert. Si vetusti non sit occasio,ī vase decoquitur ad mellis crassitudinem,vt vetustatem repræsentet. Oleū omphacinum ex immaturis oliuis expressum,ad viride inclinat,recens fit,odoratū,morsus expers sapore acerbū. Vnguentorū compositionib idoneū est. Stomacho vtile est,quod astringat,gingiuas contrahit,dentes firmat,si contineatur in ore,sudores cohibet. Oleū quod syluestres oliuæ fundunt,vehementer adstringit,& ad sanorum vsus secundum sibi locum vendicat In dolorib. capitis vtiliter pro rosaceo substituitur,sudores arcet,defluētes capillos inhibet, furfures, vlcera capitis manantia,scabiem leprasq; abstergit,tardius canitiē sentiunt,qui eo quotidie perunguntur. Diosco.& Medici Colon.

Amygdalæ dulces siccæ,non tamen rancidę, deliberatæ,contundunt minutissimè, postea in sartagine aliquantulum torrefiunt, affuso aquæ rosaceo modico,postea prælo exprimuntur. * Lenit asperitates pectoris, gutturis & pulmonis, duritiem & siccitatem iuncturarum. est suaue in cibis,& confert hecticis,& phthisicis, impinguat,auget sperma,sedat tussim,& ardorem vrinæ, vesicæ & vuluæ excoriatæ, cum fistula [illegible] ctum. Mesues.

Oleum Amygdalarum amararum eodem modo, quo ex dulcib. amygdalis fit. * Aperit oppilationes,& discutit ventositates & vapores, [illegible] potissimum medetur surditati, sibilo, & dolori aurium,lenit duriem neruorum, & delet maculas faciei Mesues.

Oleum Balaninum fit ex Balano Myrepsica, id est,glande vnguentaria, quam Arabes vocāt granum Ben. fit autem ex tuso assatoq; affusa rosacea aqua,fructu isto.* Repurgat maculas, varos,lentigines,cicatricum nigritias,fucos, [illegible] soluit,sed ventriculo aduersatur,dolores aurium emendat. Item si sonant aures, vel strepitum, aut sibilum edunt, cum adipe infusum auxiliatur. Mesues.

Oleum Nucum fit,vt oleum amygdalinum. * Flatus crassos dissipat,tumores discutit, neruis attritis,vel punctis,præsertim cum calce [illegible] ta confert. scabiem emargit. Mesues.

Oleū ex Auellanis fit vt amygdalinum. * Dolores neruorum & arthriticos sedat. Mesues.

Oleum Laurinum fit ex baccis lauri maturis & recentibus tritis in pila, ex aqua in lebete coctis,post torcularia plano, non cauo expressis, & aqua

& aqua supernatans oleum colligitur. Deinde effusa calente aqua iterum tritis,& torculari ca taro expressis, colligitur oleum, & reponitur. * Ad partium omnium,cerebri,neruorum,arti culorum,ventriculi,coli,hepatis, lienis, renum, vteri,affectus frigidos, & dolorem his succeden tem. Mesues.

Oleum lini fit,vt amygdalinum. * Spasmo, doloribus neruorum & iuncturarum, hæmorrhoi dibus, sedis phlegmonis & rimis confert, ac do lori pulsatorio. Neruorum dolores sedat, virib. proximum est oleo chamæmelino. Mesues.

Oleum Sesaminum extrahitur ex Sesami semi ne, vt amygdalinum, nisi quod prius semen sesa mi excorticatum sit est. Id semen ab excrementis purgatum, aqua parum salsa irrigetur, manibus fricetur, iterum irrigetur, donec madefiat, sicce tur, modice assetur, sacculo aspero multum diu que confricando excorticetur, corticibus expur getur, molatur in farinam, oleum exprimatur, vt ex amygdalis. Ex eodem semine non excorti cato, sed assato,& molito in farinam oleum quo que extrahitur, vt prius. Affertur autem ex Ale xandria Aegypti Venetias, vbi emitur sincerũ, quam adulteratur oleo nucum & papaueris, sed odore & sapore facile deprehẽditur à peritis do lus. * Impinguat semen auget, lenit guttur, & tantum asperitatem & duriciem, & clarificat vocem. Mesues.

De liquoribus pinguibus frigidis.

Oleum papaueris fit ex vtriusque papaueris semine, tam albi quam nigri, eodem modo, quo ex amygdalis. * Impinguat, asparam arteriam lenit, febrium ardorem mitigat, & insomnium Mesues.

Oleum Hyoscyaminum sic fit. Semen cand idum, recens, ac siccum tunditur, & calida asper gitur aqua, dumque insolatur, siccatæ, quæ sub manu sunt, partes cum reliqua massa permisceã tur, hoc autem fieri oportet, dum nigrescat, & grauiter oleat, mox pressum atque excolatum re conditur. Fit quoque eo modo, quo amygdalinũ Ad aurium dolores efficax est, pessis miscetur, ad emolliendum vtile. Dioscor.

De liquoribus concretis calidis moderatè.

Amylum, quod vulgo Amydum officinis vo catur, Germ. Ammelmal, Ital. Amido. Gall.& Hisp. Amidon, omnibus notum est. Ex tritico cõ ficitur. Probatur autem leuitate, ac læuore, atq; vt recens sit, & candidum. Vim ob tinet læuigã di partes exasperatas. Contra fluxiones oculorũ pustulas, cauaque vlcera efficax est, sanguinis re iectiones potu cohibet, exasperata fauces lenit, lacti atque obsonijs admiscetur. Dioscorides, & Plinius.

Glycyrrhizę succus ex Creta insula optimus hic est, dulcissimis, mollis, recens, purus, tenax & qui confractus splẽdescat, nigerrimus, & qu æ que subditus tandem totus eliquescat. In ar

A teriæ scabritia efficax est, æstuãti stomacho, tho raci, ac iecinori, sanat vesicæ scabiem & renum dolores, cum passo potus, idem est quatus sitim sedat, vulneribus illitus accommodatur, cõmã ducatus stomacho prodest. Dioscor. & Medici Colonienses.

Lycium succus est arboris cuiusdam Iudiæ. Arbor autem e qua hic succus extrahitur, ma gnitudine est fraxini, folio minuto Ericæ vel Ta

B matico simillimo, perpetuo virente, florere aũt sed fructum ferre negant, multis spinis horret, materies ligni robusta, dura, densa, ponderosa, nec, vt aiunt, putredini obnoxia, siue solibus ex ponatur, siue aquis immergatur, quam ob cau sam ab incolis Lignum Semperuium nuncupa tur. Ex eo propter duritiem & pondus pistilla fiunt, deglumandæ oryzæ idonea, in mortariis ligneis sex palmos in ambitu continentibus. In

C colæ eam arborem Hacchic vocãt. Porro succi extrahendi hæc est ratio. Ramulos huius arbo ris minutim concisos elixant deinde contundũt postmodum cum farina Nachani sementis est ni gra & minuta sapore secales, conficiendis pani bus apta,& cuiusdam nigri lini, quod istic nasci tur, scobe, interdum etiam sine eo pastilli, aut tabellæ formantur, quas in vmbra siccant, ne so lis ardore earum facultas euaporet. Nostri suc cedaneum eius parant, non ex periclymẽto, sed potius ex baccis pyracanthæ, id est, nostræ vul garis Hagendorn. Diuersis partibus constat, cũ ijs quæ extenuent, discutiantque, tum crassis &

D modicè adstringentibus. Ideoque ad sugillata, oris inflãmationes, vlcera herpetas, putredines, aures purulentas, intertrigines & paronychias valet. Indicum ad omnia est valentius. Huius loco Rhamnus syluestris, aut polygoni succus substituendus est. Dioscor. Medici Colonienses & Garcias.

De liquoribus concretis calidis in primo.

Saccharum arundinum lachryma, seu liquor est, qui nimia succi copia aperto in larere cala

E mo, perinde ac gummi, ex erius concreuit. Vel saccharum fit ex sacchari calamis minutim in cisis, ignisq; calore tamdiu decoctis, donec vni uersus liquor absumpta igni aqua diu efferue scens in saccharum salis modo, in vasis fundo concreuerit. Præstantissimum est, quod durũ, solidum, & mutuo metarum allisu sonorum

F est, ligni sicci & solidi modo, tamen ob siccita tem & imperceptam raritatem leue, dulcissimũ candidissimum, & niuis in morem scintillans, cohærens, quare Valentinum in metas pyrami dum æmulas panes vocant coactum paruas, põ deris libræ vnius & dimidiæ, vel circiter, carii mum,& confecturis siccis aptissimum, penidiis ob siccitatem nimis friabilem, ineptum. Illi do tibus & precio est proximum, quod Madere appellant, sed in metas ponderis librarum sex, septem, octo, nouem, decem formatur, confectu ris expetitum, quia minus preciosum, non mul

tamen imperfectius. Tertium statuitur lentile, album quidem, sed pinguius, ob id vilius, neque confecturis siccis aptum, sed penidiis idoneum. Quartum ex Canarijs nunc dictis insulis, olim fortunatis aduehitur, etiam intus albicans, bonitate inferius prædictis, præstantius sequenti, metis constat maximis, pondere librarum decem, duodecim. Quintum ignobilissimum sanctum Andomari, dictum, foris albidū, intus subrubrum, tanquam alio fartum, & foris dolo tectū, metis æqualibus, omnium glutinosissimum, condituris siccis ineptissimum, liquidis seruit, & syrupis operatis cōterum, & similibus, quia vilissimum, & utilitatem tegit aliorū mistura. Id si mare sentit, nam eo naves ob grauitatem saburrant rubrum vulgo dictum fit, q̄quam sunt, qui rubrū spumam & spurcitiā omnis sacchari se coquendo purgentis existimant. Ex micis horum collisu elisis etiam metas quidā cogunt, quæ simpliciū naturas sequūtur. Ex his quod generosissimum, minimam coctionem sustinet ne puluerescat: ignobilissimum contra, cętera pro accessu aut recessu variant.* Aluo idoneū, & stomacho vtile, detergit, digerit, linguæ asperitatem & siccitatem in febribus tollit vexatæ vesicæ renibusque auxiliatur. Illitum ea discutit, quæ tenebras oculorū pupillis offundunt. Cæterum sacchari dosis in syrupis ferè æqualis quantitas tam sacchari quam succi. In electuarijs vero pro ʒ.j. pulueris ℥.j. sacchari communiter. Si autem puluis fuerit laxatiuus, pro ʒ.j.ß pulueris ʒ.j. sacchari. In conditis additur sacchari parum, si conseruæ odoratæ sint. Si vero amaræ, vel acres, ℥.ß. sacchari pro ʒ.j. conseruarum imponenda. In pulueribus acribus, vt ex pipere, & zingibere, pro ʒ j pulueris, ℥ j. saccharí ponitur, in dulcibus vero ℥.ß. In clysteribus saccharū rubrum ponitur ab ℥.ß. ad ʒ.ij. vel ℥.iij. Medici Colonienses.

De liquoribus concretis calidis in secundo.

Ladanum liquor est, ex alterius cysti ledon appellati folijs exudans. Hoc e & liquor planta nota sunt. Optimum, minimeq; adulteratum, odoratū esse debet, subuiride, facilè mollescens, pingue resinosum, arenularum aliarumque fordium expers, quale in Cypro gignitur.* Natura ei spissandi, calfaciendi, molliendi, ora venarum patefacit, capillum fluentem cōtinet, addito vino, myrrha & myrteo oleo, cicatricinus decorē reddit, cum vino illitum, medetur aurium dolo ribus, cum hydromelite aut rosaceo infusum, suffitu secundas ejicit pessus immissum, vuluæ duritiem sanat. In medicamenta quæ dolorem tussimque finiunt, & malagmata, vtiliter inseritur, aluum sistit cum vino vetere potum, & vrinam ciet. Dioscorides.

De liquoribus concretis calidis in tertio.

Asa dulcis, aromatica seu odorata est Lasce-

A ris seu sylphij opos, siue liquor Cyrenaicus, seu potius Indicus hoc tempore. Etenim Indicus etiam a Mesue laudatur. Nam ex Taprobana insula in mari Indico ma ima, hodie a Lusitanis conuehitur, teste Ludouico Romano patritio, Belzoe indigenis dictus, & nobis inde Belzoin, & corruptius Benzoin. Est autem Laseris, seu Laserpitij seu Sylphij herbę liquor, caule ipsius ferulaceo aut radice sacrificata defluas, acer, mordax, pigerens, optimus, modicè rufus non porraceus, colore translucens, myrrhæ æmulus, [illegible] ratus, suaui gustu dilutus, citò albescens. Hæc

B quidem Sylulo ita cōpilata sunt, partim ex Dioscoride & Galeno, partim ex Ludouici Romani nauigatione, satius enim est fateri Laserem [illegible] Laserpitium, seu Sylphium, & proinde eius [illegible] cos, seu lachrymas non extare amplius, quod prægnantibus rationibus docet Ioānes Lagus Lembergus Silesius in epistolis medicinalibus suis. Asa itaque dulcis, seu Belzoin, quod apud Serapionem & Auicennam à Græcorum Laser

C pitio nihil differat, Laseris succus esse nequit. Secundo Ludouicus Romanus refert, Belzoin esse gūmi arboris, atqui Laser non arbor, sed [illegible] ἡ λάχανον veteribus est, Tertio in Belzoin officinarum nulla fere comperitur acrimonia, nedū tanta, quantam Galenus ei tribuit, dum Laserpitij loco euphorbium non recens substituit. Quod vero officinarum Belzoin, siue Asa dulcis [illegible] dicabitur paulo post inter gummi & resinas [illegible] Belzoin Medici Colon.

D Asa fœtida, plantæ peregrinæ lachryma aut succus est. Sunt, qui existiment, Sylphij succum esse in Media aut Syria nascētis, qui teste Dioscoride grati odoris non erat, vt Armeniacus aut Libycus, quem nonnulli Asam odoratam esse [illegible] trantur, & Belzoin officinarum, sed non conuenit. Nam Dioscorides hunc vt præstantissimum & efficacissimum laudat. Arabes vero Asam fœtidam calidiorem & potentiorem asserunt, [illegible] to minus Belzoin esse potest, quod tanta e [illegible]

E ciendi vi præditum non est, quantam illi tribuit Galenus, dum Laserpitii loco euphorbium non recens substituit. Medici Flor.

De liquoribus concretis frigidis in primo.

Acacia in Aegypto nascitur, planta est spinosa, e cuius fructu succus acacia exprimitur, quē cum non habeamus, substituere possumus succum hypocistidis, aut pulpam rhois, aut succum prunellorū, vel baccas pruni syluestris, in aqua maceratas Fit mense Iulio, vel Augusto.* Refrigerat,

F gerat, adstringit & repellit.

Acacia tametsi nondū ad nos auferatur, [illegible] que non cognoscatur, videndum tamen [illegible] lius succus, aut sane gummi quod sua sponte ex trunco suę arboris resudat, ad Theriacam [illegible] cipiendum, cum enim hæ duo sint [illegible] quemadmodum ex Dioscoride colligitur, aliud succedaneum pro succo, & aliud pro ipso gummi esset reponēdum. Et quamuis ex Andro-

chi

chi patris descriptione conjicitur, videtur ipsum
gummi esse sumendum, quod ipse aliter vocat.
lacrymam in isto versu.

Atq; atram lacrymā Nili, quo spina remittit.

Liquor enim eiusmodi, qui aut solus per se, aut
per incisionem arboris effluit, vocari iam lacry
ma solet, iam gummi. Quod etiam pariter ille,
qui versibus Heroicis Theriacam conscripsit,
quam Galenus exposuit, in fine lib. 1 de Antid.
hoc modo.

Atq; Paraetonius fudit quem spina liquorē.

In quo loco apparet illum intelligere eū liquo
rem, qui sua spōte ex spina Aegyptia exit, & nō
de ipso succo, qui nō per se effluit, sed arte vel
tritura, aut igne condensatur. Ex altera parte vi
demus Damocratem in sua Theriaca accipere
succum & non gummi ipsum, statuimus tamen
esse accipiendum succum, nam varias magis &
validiores facultates, quā gummi obtinet, vt pa
tet vnicuiq. ex Dioscoride. Nec verisimile est vo
luisse Andromachum ad tam celebrem compo
sitionem eligere plātæ alicuius debiliorem par
tem, relinquere potentiorem. Idq; confirmatur
ex Andromachi filij compositione, qui Acaciā
simpliciter ita nominatam adhibet, quod si sit,
nec alia vox illi adiungitur, semper de succo est
esse intelligendum, quemadmodum ipse quoq.
intellexit. Huic rei fidem facit Plenius lib. 24. c.
12. scribēs, Acaciam vocari succum in pastillos
redactum, huc transferendo nomen arboris, vn
de paratur, quamquā hoc in quibusdam exem-
plaribus non legatur. Præterea succus semper in
vsu fuit, nec vnquam vel raro admodum gūmi
acceptum est, quod apparet in oib. libris Galeni
de composit. medic. secundū genera & loca, &
nos in commentarijs nostris ad Diosco. in Aca
cia notauimus. Quod cum oib. notissimū sit, nō
laborandum in hoc est vlterius, quāquā & aliæ
ratione in medium afferri possent, tātum respō
debo ad duas illas authoritates versuum addu
ctorum, qui videntur expresse accipere gūmi.
At quæ melior responsio, vt verum fatear afferri
potest, nisi quod rō carminis, aut, vt rectius dicam
genera poetica Andromachū & alterū quicūq;
fuerit, mouerint obscura exponere hanc rē, no-
minando lacrymā id quod verius succus erat
dicēdū? Quæ licentia non solū a poetis, sed qui
prosa quoq. oratione scripserunt, videtur esse
vsurpata, & peculiariter a Dioscoride nominā-
do succum, quæ erat lacryma, & cōtra lacrymā
qui erat succus, sicuti nos ex multis locis in lib.
nostræ Methodi ca 7. demonstrauimus At cer
te in compositionib. magni momenti non con-
uenit talibus dubijs implicari ideoq; quamquā
commoditatem ex eo genere scribendi quod
versibus constat, secundum Galenum istā reci-
piamus, q non facile mendis deprauari possint,
sicuti facit in prosa oratione potissimum quod ad
pondera, tamen contra incommoditas hæc illis
inest, quod propter stylum poeticum multæ res
tam obscure sæpe exponantur, vt sæpenumero

A Oedypo ad diuinandum opus sit, & interdum
dubiū prorsus quem dimittant, in primis si alle
gorice, vel per Metaphoras, vt Poetis est pecu-
liare, loquuntur. Quod in ipsa Theriaca multis
rebus apparet interq. alia in Aristolochia, quæ
cum eligenda sit sarmentosa aut subtilis, nihilo
minus Andromachus simpliciter nominat, qua
re potius de altera quam specie, quā de illa in
telligi solet, & sicuti alibi a me demonstratū est
B videretur rotunda esse semper accipienda, quia
non flectitur, ideoq. qui non consideraret alias
compositiones Theriacæ, facile decipi posset in
accipienda rotunda, cum tamen sarmentosa sit
accipienda Idem apparet in Centaurio, qđ sim
pliciter ita nominat Andromachus (quemadmū
ipsemet Galenus notauit (cū addi debuisset, mi
nus, sic idem dicit, eum obscure locutum esse de
Melle Cecropio, cum clarius Atticum dici po-
tuisset. Obscurissima vero est illa descriptio Aca
ciæ, quam indicauit dicendo lacrymam, quam
C fundit spina Nili, & alibi spinam, quæ fundit li
quorem Paraetonium, qui locus est in Aegypto.
Sed reuertentes ad rem ipsam concludamus,
quod succus Acaciæ sit recipiendus in Theria-
cam, qui cum non afferatur, necesse est, vt aliud
quippiam pro illo substituamus. Bononienses
loco illius posuerunt succū Rhois, aut Sumach,
quod & mihi plurimum probatur, cum Diosco
rides dicat eandem vim cum Acacia habere
Sumach, & Galenus vtrique assignet tertium
D gradum siccitatis, & secundum frigiditatis.
Alij sumunt Lentisci succum, at cum ille sit in
primis qualitatib æqualis temperici cū illa, sed
in siccitate minus efficax, alter illi erit præferen
dus, quoniam eiusmodi simplicia medicamen-
ta & similia, non propter aliquam actionem oc
cultam, vel aliam præcipuam facultatem in
Theriacam accipiuntur, sed ipsorum manifestā
astrictionem & refrigerationem, & tametsi pa-
rum inter sese distent, notabilem tamen muta
E tionem propterea Theriacæ non introducunt,
ideoque visum mihi est, cum Diosco. pro succe-
daneo Acaciæ vsurpare succum Rhois, quāqt ā
Gal. Acaciæ lotæ frigiditatis secundum gradū,
quemadmodum & Rhoi, sed nō lotæ, attribuat,
quod quidem nonnullam affert varietatē, quia
Acacia sine lotione in Theriacam assumitur, &
in non erit vltra primum gradum frigida. Po-
terimus tamē donec melius quippiam inuenia
tur, hoc esse contenti, nisi si quis succum pruno
rum syluestrium, quæ est Acacia vulgaris, vsur
F pare velit, quod quidem non adeo improbo.

Sanguis Draconis veterum & eadem cinna
baris vera (quæ res mineralis erat) hodie igno-
ratur. Qui vero sanguis Draconis ostenditur,
factitius est ex sanguine hirci, bolo Armenia, &
succo sorborum, & alijs, quo tamen pro sangui
ne draconi. dicto rectius vti possis Florētini pręter
huc factitiū sanguinē draconis, statuunt ad
huc duo eius genera, nimirū lachrymam cuius
dam arboris gūmi sui generis, de qua Aloysius

Cardamustus patritius Venetus nauigationis suæ lib.1.c.4.dicens esse lacrymā proceræ cuiusdā arboris in insula Africæ,Porto Sancto dicta, genitæ,quæ quidem lachrymam colore est intēte rubro sanguineo,transparens,friabilis, alter sanguis draconis illis est achilleç sydeiritidis succus defæcatus atque siccatus.* Refrigerat, adstringit & repellit.Medici Colonien.

De liquoribus concretis frigidis in tertio.

Hypocistis,quæ sub veris finem radicib. cisti adnascitur,teritur,& succus expressus sole siccatur. * Vires Acaciæ habet.

Hypocistidis succus ab vno quoq; Pharmacopœo facile acquiri potest, cuius; in primis Neapoli magna est cōmoditas.Nascit.n. Hypocistis copiosissimè Puteolis in locis siccis,ad radices cisti fœminæ initio æstatis. Modus vero extrahēdi talis est,Hypocistis tunditur,& succus exprimitur,dēsaturq; in vmbra,quēadmodū in Acacia fieri solet,aut sicca & trita maceratur per biduū aut triduū in aqua, deinde parū ebullit aqua, quæ postea colatur, & fortiter exprimitur. qđ residet rursum coquitur, donec instar mellis, aut paulo durius crassescat.

De liquoribus frigidis concretis in quarto.

Meconium succus est papaueris nigri,ex folijs caulibus,herbaq. ipsa tritis expressisq, collectus ac in pastillos redactus.Fit mēse Maio. Granorum tārum pondere in colicis,arteriacis & narcoticis præscribitur.*Stuporem infert,doloremque sedat.

Opium succus est è capitib.papaueris nigri. Duū est generū, vnū ex capitib. & folijs expressum,Græcis meconiū(de quo ante dictū) vocat quod ignauius,alterū ex capitib.paululū incisis extillans,verū est opiū Fit mēse Maio. Optimū est dēsum,graue,amarū,odoratu soporiferū, ꝙ facile aqua dissoluitur,lene, candidū,neq. asperū,neq. grumosum,quod colatum nō statim vt cętera coeat,quod in sole diffundatur, & admotū lucernis,clara,non atra luceat flamma,& extincto odoris vim conseruet. Adulteratur glaucio,hoc est,mentha,aut gummi, aut syluestris lactucæ succo.Verum glaucio fucatum in dilutione croci colorem reddit,lactucaceo succo deprauatū,inodorū est & asperius,gummi viciatū, infirmū est,& splendescit,nec desunt,qui adipē admisceant.* Granorum pondere præscribitur in colicis & narcoticis.Mirū est,quod de Asiaticis Turcis refertur,qui i Natolia sua,id est, Asia minore, magno studio & frequentia papauer hodie colunt, & præparant Opium, quod vernacula lingua Maslac vocant, cuius vsus illis frequens satis est ad pisi magnitudinem de eo sumentibus, non pro somnolentia,sed animosi-

A tate comparanda, atque in prælia ruitura tāquanto copiosius sumunt,vnde veluti insani,disturbato nimirum cerebro, feruntur in obuia quęque pericula,nihil quicquam timentes.Sed Ianniceri hæc plerunq.faciunt,quib. summa militiæ virtus commissa est. Medici Colonien. & Florentini.

Opium quod cōmuniter in vsu est,potius Meconium,quam verum opium repræsentat Quę

B aūt sit differētia inter hæc duo, Dioscorides extractum ex capitibus & frondibus qui contudatur & exprimatur torculari, & rursum in mortario contusus in Trochiscos formetur.Tamecsi Plinius dicat capita & frondes papaueris coqui,& inde succum densatum nominari Meconium. At quocunque modo fiat, certum esse multo infirmius Opio. Quod secundum Dioscoridem hoc pacto paratur,Cum in eo ros euanuerit,cultro stellam in parte suprema capiti, Papauerini,non tamen profunde incidamus

C deinde superficiem capitis decussatim quoque cultro aperiamus,& digito in concham liquo… resudantem exprimamus, idque sæpius paruo interiecto temporis spacio repetendum est propter humorem,qui statim congelatus reperitur idemque sequenti die factitandum,hocque omnem tandem in mortario contundendum,& … de formandi Pastilli,sed quando papauera incidunt, a tergo accedendum est, ne vestibus liquor erumpens auferatur. Cum itaque maxi-

D ma frusta nostro tempore Opij conspiciantur, non aliter possumus dicere,quam illud aut per expressionem,aut decoctionem esse factum,atque eo magis,quod notas a Dioscoride illi assignatas non habeat. Nam optimum debet esse densum,graue,amaro gustu, somnifero odore, quod in aqua facile dissoluatur, læue, album, non grumnosum aūt granis simile,quod … colandum non instar ceræ coeat,& soli expositum liquescat, atque accensum non flammam

E atram emittat, extinctumque retineat odorem pristini vires. At vulgare nigrū est,& impurum asperum,inæquale,refertum frondibus,e quo expressum vel decoctum est, & insuper … aliæ note suæ perfectionis desunt, præterea … spicandum est,ne aliud insuper quippiam … ex papauere illi admistum sit, nam tempore Dioscoridis cum Glaucio,cum gummi & succo Lactucæ syluestris adulterabatur. Nonnulli … quoque dementiæ peruenerunt,vt seuum admiscuerint. Vnde videndum diligenter vt lacry-

F mam papaueris, & non succum, iam di… dis extractum adipiscamur,cū opium sit … ex præcipuis medicamentis,quæ Theriacę … struunt, & ob eam causam artēionem magis requirat. Quod si omnibus iam enumeratis notis præditum Opium haberi poterit … multum de Thebaico soliciti simus, nam … uer quod in Apulia crescit, regione sicca & … da, in qua raro pluuiæ cadunt, perfectissimum esset ad lacrymam parandam,modo diligenter

secundum

secundum doctrinam Dioscoridis colligeretur. Seritur autem copiose ibi, potissimum in ducatu Barcensi, non quidem nigrũ, vnde vult Dioscorides fieri Opium laudabile, sed album, vnde lacrymam colligunt, quam tametsi ipsemet colligi non viderim, nihilominus conspiciuntur omnia capita albi papaueris, quibus in officinis nostris vtimur, esse notata quadam sectione in quatuor partibus eo modo quo solent secari Pepones ad lineas Parallelas. Vnde colligi potest, inde ablatum esse lacrymam. Cũ vero ex albo papauere sit desumptum, aliquæ notæ illi deesse videntur, quas Dioscorides legitimo Opio attribuit, quanquam & ipsum sit validum somniferum, sicuti experientia testatur.

De liquoribus concretis purgantibus bilem.

Aloe succus plantæ eiusdem nominis notissima est. Eius apud Dioscoridem duo sunt genera quoddam arenosum, quod sedimentum purissimæ videtur, alterum iecinoris modo concretũ, ex quo nomen vulgare sumpsit aloes hepaticæ. Eligi debet Indica, pinguis, sincera, calculorum & arenularum expers, nitida, rufi coloris, friabilis, iecinoris modo coacta, facilè liquescẽs, & eximiæ amaritudinis. Improbatur nigra, difficilè liquescens. Adulteratur gummi quod deprehenditur gustu, nam non valdè amara est, neque tã valdi odoris, neque digitis friata ad [illegible]nima vsque frustra resoluitur. Nonnulli, teste Dioscoride, etiam succo acaciæ adulterant, quod maleficium gustu deprehenditur, minus enim amara est, magisque adstringit. Colligitur mẽse Iunio. Conseruatur vsque ad annos decem, in loco sicco & non humido, neque ventoso, neque ad solem, &c. Dosis est ab aureo semisse ad drachmas duas, in infusionibus vero ab aureo vno vsque ad drachmas tres. * Bilem & pituitam purgat, ob id affectibus ventriculi & cerebri, & reliquarum partium, inde natis, vt dolori, inflammatio[ni], &c. præcauet, vt eius creber vsus sensuum instrumenta & corpus reliquum, nullo insanabili affectu tentari sinat, sed sensus acuat, cogitationem reddat meliorem. Hepati confert, ictericis, hæmorrhoidibus & sedi nocet, ob id vitãda iis quibus istæ partes dolent, & aere frigido, quia tunc sumpta exorticat vasa sanguinem educit Mesues & Medici Flor.

Manna ros est, qui ex aere in arbores, herbas, lapides, terramque decidens, delatur, & cogitur in grana minuta. Præfertur Calabra, præsertim quæ ex foliis arborum collecta est, quæ ex hoc dignoscitur, quod grano constet exiguo, translucente, graui, similis mastiches granulis, cãdidis, & gustu dulcibus & suauibus. Secundum locũ obtinet quæ è ramis colligitur. Tertium, quæ in lapidibus. Hæ crassiores sunt, & minus sinceræ, colore turbido. Syriaca si sit perfecte granulata, masticheq; assimilis, valde etiam probatur. dulcis & recens. Cum iam exoleuit, flocorum bombacis refert imaginem, leuis concauaque est Ad-

A ulteratur amyli farina, rebusque similibus, sed maleficium facile deprehenditur. Insuper & ea quæ simul concreuit, saccharo & sena adulterata esse solet, ac croco, carthamiue flore tincta, verum gustu deprehenditur, atque liquescit, & tẽpore mollescit. Colligitur mense Maio. Durat & cõseruatur per annum, bene obturato vase. Dosis eius à drachmis sex vsque ad quindecim. * Tẽperata est, aut paulo calidior, guttur, thoracem ventriculum lenit, terget, bilem clementer purgat, sitim sedat. Quoniam vero imbecilliter vacuat, thymo & hyssopo, vel alio vis eius intendi-
B tur. Valentibus autem medicamentis mista, eorum actionem reddit meliorem, cum suo dulci sapore, illa naturæ magis familiaria reddat. Ob id etiam Galenus scammonio miscuit, quod à posterioribus est laudatum, alii deinde turbith, alii aliis Mesues & medici Flor.

Mel roscidum, siue aerium, manna appellatur, vires habens alendi, atque medicamentosas, si quidem alit, sed minus saccharo, quo est
C medicamentosior manna maiorẽ habens in vim detergendi. Emollit quoque ventrem, qua in re mel atque saccharum superat, quamuis in detergendi & abluendi facultate superet saccharum, & superetur à melle. Inuenitur in arboribus, fruticibus, herbis & lapidibus, maxime in regionib. temperatis, & diebus vernis, serenis temporib. vt æstiuis, pro ratione temporis, frigidioribus. Calabritum manna omnibus antefertur a medicis, quo nos vtimur ad purgandos ventres infantium, & vtero gerentium, quantitate vnius aut duarum vnciarum dissoluto in iure pulli, aut
D aqua distillata, aut elixatione buglossi. Id ros cœli siue aeris esse putat Galenus, aut de eius genere. Nos tamen referemus quod vidimus, atque experimento agnouimus. Anno salutis nostræ 1532 & duobus sequentibus in amœniori bus locis, æstatis tempore, manna in salicibus reperta est copiosa atque optima, albissima, sacchari dulcedine, quam licebat colligere ex arboribus & lapidibus cuiusvolenti. Eram ego per id tempus huius disciplinæ auditor, intellexeram tamen à præceptoribus meis mannam es-
E se, quod diligenter perquirens an verum esset quod ab ipsis & reliquis cum Galeno ferebatur, locum in quo manna copiosior habebatur, considerauit, summo mane, Iulio mense, ad id profectus adductis nonnullis ex amicis, quibus cum ego solebam de similibus disserere. Inueni tamen paruarum quarundam apum numerosam
F congeriem non erant quidem apes, sed culices crassi, quos ob officium apes paruas dicerẽ, quibus inerant tria aut quatuor foramina, in partibus corporis, quæ in eisdem prominebant, ad paruarum verrucarum speciem Per hæc itaque foramina guttæ quædam paruæ albissimæ sudoris modo eiiciebantur, quæ ros esse dixisset, si copiam guttarum cadẽtium ex loco salicis in quo congestæ apes erant, considerares. Erat autem non vnus tantum earum grex, sed plures quam

quinquaginta. In singulis autem gregibus innumerabiles apes, quæ locum vnum non vltra diē aut noctem tenebunt, deinde in aliud transuolabant, semper tamen arboribus insidebant, cū quodam bomboso sonitu apum, à quibus sudor guttatim defluens, aut folia arborum, aut subiectos lapides tegebat, quod vero aut in arenā aut sordida loca desidebat, peribat, reliquū colligebatur ad vsus, miro namque modo soluebat vētrem. Erat autem hæc purissima manna, albedine, dulcedine, consistentia & efficacia probata. Hæc referre merito placuit, vt intelligant naturalium causarum indagatores mannę generationem, & eiusdē causas efectrices, aut quos etiam in eius generatione tradenda deceptos. Quod si quis nostro huic testimonio & experimento consentire noluerit, non damnet veritatem, nisi prius quod testamur aut contrariū assequatur, locum generationis mannæ adiens, & singula probe perpendens, quæ nos vidisse affirmamus sæpe in pdictis annis, Christoph. à Vega.

Scammonio multi ab vna radice exeunt longi, tenues & viticulosi cauli, quibus vicinos frutices, pedamentaque iuxta posita conscendit, ac multis circumuolutionibus amplectitur. Folia eius lata & acuminata, læuis similacis æmula, flores similes calathi quoque forma, candicantes, paulo minores. Radix subest longa, crassa, candida interius, ex qua succus colligitur qui dēmum ad medicinę vsus seruit. In calidi pingui exit solo, veluti in Asiæ Mysia, Syria aliisque similibus. Reperitur & in Creta insula. Verisimile est, vbi suæ spontis est, cito & plurima deinde æstatis parte florere, nam & in Belgio æstiuis mensibus subinde cum flore videri potest. Scammonium non modo stirpem ipsam, sed & densatum concretumque succum Latini nominant. Laudatur nitidum, rarum, leue, colore quam simillimum taurino glutini, fungosum, tenuibus fistulis. Addunt nonnulli, vt linguæ tactu albescat, huic notæ fidendum non est, hoc enim euenit adulterato, quod admisto fit tithymali lacte. hæc aūt nota lōge certior est, nēpe si gustatu linguā nō vrit quēadmodū tithylmalus. Adulteratur tithymali lacte, & farina orobi, sed ex notis prædictis dignoscitur. Colligitur mēse Iunio. Ad annos quatuor, & plures seruatur, sed quo antiquius, eo imbecillius. Datur per se à granis quinque ad duodecim. Sūt, qui vltra duodecim grana, & ēt scrupulu sine noxa dederunt. * Quinq; de causis corporibus læsiones inferre pōt. Prima est, quod flatus quosdā mordaces gignit, vsque adeo ventriculū lascessentes, vt sumentibus nauseam commoueat. Noxa hæc tollitur, si in excauato cydonio malo, clibano, aut prunis inassetur, pasta vndique circumlita, præsertim additis, aut fœniculi, aut dauci, aut apij semine, aut galanga. Inflammat deinde acredinis exuperātia corporis spiritus, quo fit, vt facile febres excitet, iis præsertim qui obstructionibus viscerū, & humoribus putrescentibus obnoxii sunt. Sed id

A nocumenti aufertur, admistis inter coquendum quæ refrigerant, & feruorē extinguunt, cuiusmodi est psyllij seminis spissamentum, prunorū decoctū, seu potius pulpa, rosarum & violarum succus, aut dilutū, aut aqua, quinetiā si ante coctionem maceretur oleo rosaceo, aut violaceo, aut coronearū misti saporis succo, aut admisto thure, aut factitio spodio. Adhæc, quod magna tum attrahendi, tum aperiendi facultate sit præditum immoderatas alui fluxiones facit, vasorū osculis plus quā par sit, aperit. Hæc læsio adimitur ad-B mistis rebus adstringentib. cohibentibusque, sæpe mastiche, cydoniis, malis, succoque ab eis expresso, & myrobalanis, præsertim flauis. Abradit præterea acri succo, quo scatet, intestina, proinde & tormina, & dysenteriam, & tenesmū excitat. Sed deletur hoc incommodum additis humidis pinguibus, lenientibusque medicamentis, cuiusmodi sunt tragacāthum, bdellium, amygdalinū oleum aut rosaceum, item prunorū pulpa per se C & sacharo asseruata. psyllij spissamētum, mastiche, cydoniorū mala post sumpta, & calida aqua post bibita, vt potè quæ medicamentum ocyus à ventriculo & intestinis expellant, & ita simul noxā prohibeant. Hinc est, quod prudentes medici quo celerius scammoniū a ventriculo & intestinis deijciant, hordei iusculū cū sacharo superbibendū præbent. Obest postremo scāmonium cordi, iecori, ac ventriculo substantię suæ totius proprietate. Vitium hoc aboletur, si illitum calida, tum frigida admisceātur medicamenta, quæ cordi, iecinori, ventriculoque opē suam præstāt. Deiicit scammonium valentissime bilē, quam à D vasis & a sanguine exhaurit. Eius deijciendi facultas haud sane aliis medicamentis absimilis est, quæ purgāt cum labore & molestia. Dioscor. Mesues, Dodonæus & Matth.

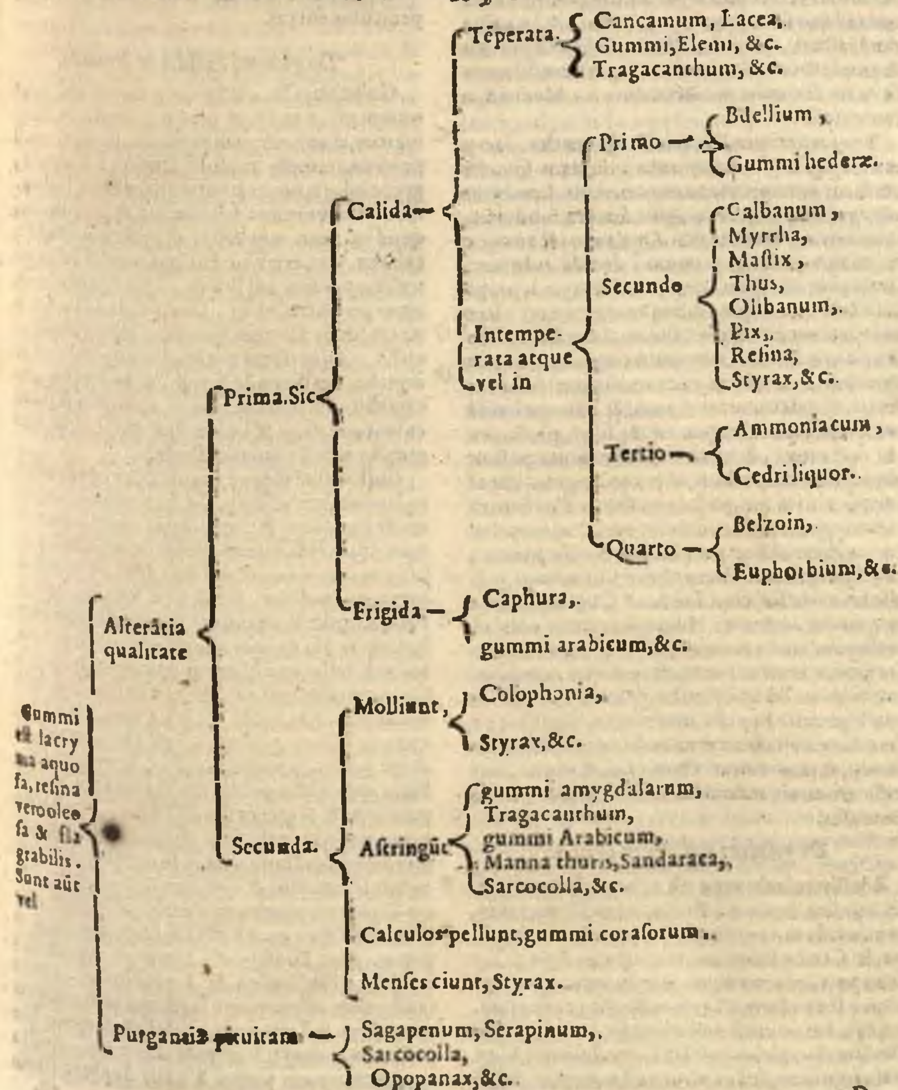
De liquoribus concretis, purgantibus pituitam.

Elaterium succus est è fructu cucumeris syluestris, plantæ notissimæ. Optimum est leue, non ponderosum, cum candore leniter humectum, gustu amarissimum, quodque lucernarum lumi-E nibus obiectum facile flagrat. Improbatur scabrum, turbidum, porracei coloris, medium etiam & cineris colorem referens, & graue. Sunt qui amylum immisceant, vt candiorem ipsum imitentur, ponderosiusque fit. Sic colligitur. Decerpti circa Autumnum cucumeres maturi, qui tacti protinus exiliunt, imposito supra vas aliquod F rariore cribro, sigillatim supino cultro sursum versus aciem habente finduntur, atque per cribrum humor in subiectum vas exprimitur, simulque carnosum, quod hęsit cribro, quo facilius excidat, eliditur, coaceruata autem in cribo segmina, dulci aqua perfunduntur, & denuo pressa abiiciuntur, humor in pelui agitatur, & linteo opertus duplicato, soli exponitur, dumque residet, tota supernatans aqua cum spuma identidem effunditur, deinde contexendo cogitur in pastillos,

pastillos, & seruantur ab annis tribus vsque ad A duodecim. Dosis est à granis decem vsq; ad ʒ j.* Bilem ac pituitam extrahit. Optima suspiriosis est purgatio. Menses ciet, & partus enecat, in pesso subditum, morbo regio medetur. Medici Florentini ex Dioscoride.

Opopanax, succus est effluens ex incisa radice aut caule panacis, quod Dioscoridi Heracleũ dicitur. Hodie cognita est planta, & ipse succus, qui maxime probatur quam amarissimus, inter ...ibus, aut subfuluus, foris colore croci, leuis, B pinguis, friabilis, tener, statim in aqua eliquescens, graui odore. Niger improbatur, ac mollis. Adulteratur ammoniaco, aut cera, sed sinceri experimentum est, si digitis in aqua friatus resoluatur & lactescat. conseruatur annis quinque vel sex. Dosis eius est à ʒ j. vsq; ad ij. Corrigitur mastiche & spica. * Purgat phlegma crassum & viscosum à partibus remotis, & iuncturis, & proprie mundificat cerebrum & neruos. Et cõfert ægritudinibus neruorum frigidis, pectus mũdificat, tussi antiquæ confert, potum cum aceto hora vna ante accessionem, & cum succo apij & oleo anethino spinæ illitum, rigorem febrilem prohibet. Schiadi, podagræ, gonagræ confert. Medici Florentini ex Mesue.

De Gummi & resinis, Sectio XVII.

De

De gummi & resinis calidis temperatis.

Lacca Arabum, Græcis cancamum dictum, hodie non reperitur, ideoque eius loco Styrace vtendum est.* Obæsos extenuat, vrinam & menstrua prouocat,&c. Medici Flor.

Gũmi elemi, quibusdam Cedri lachryma est, aut o ex Æthiopicæ, aut arboris ignotæ. Melius est, Scammonio simile, resinosum, fuluum, stillis exilibus constans, mordax. Damnatur Ammoniaco vel gummi Arabico simile, colore nigricans, morsus expers. Explora, an verum sit officinis, nam quod proferunt, est resinæ piceę, aut pinis, quam Burgundicam vocamus, colore & consistentia simile, & odore primum leui, deinde tamen valentissimo, & multis graui. Seruatur in loco sicco per aliquot annos. * In caluariæ fracturis, ac vulneribus mirificè vnguentis & emplastris additur, adeo vt præstantissimum sit in his sanandis medicamentum. Medici Colonienses.

Tragacanthum, Græcis Tragacantha, lachryma est, quæ à radice plantæ cuiusdam spinosæ eiusdem nominis manans concreuit. Laudatur alba, perlucens, gracilis, lęuis, sincera, subdulcis, saliua in ore diu lentescit. Quæ vero est antiquata, magis pallescit primum, deinde rubescit, tandem etiam flauescit, quod lachrymis propè omnibus commune est, fitque tragacantha hæc annis amara, ob idquè calidior, dulcium cæterorum more. Ob id etiam multi tragacantham flauam antidoto aureæ Alexandri, antidoto Hadriani, & diacurcumæ maiori, & aliis quibusdã compositis miscent, quæ calida sunt, præsertim vbi cocta sunt, & vt dicunt fermentata post annum scilicet dimidium, aliis vero frigidis aut tẽperatis albam aut pallidam. Porro Florentinis videtur gummi Arabicũ esse vera tragacantha. Et tragacantha dicta videtur eis esse acacia, aiuntque proinde altera alterius loco sumi posse, cum vires habeant similes.* Cuius spiracula vt gummi, obstruit. Huius increbuit vsus ad oculorum medicamenta, ad tussim, exasperatas fauces, retusas voces, cæterasque destillationes, cum melle in delinctu, subdita quoque linguæ liquescit. In passo madefacta, drachmę põdere bibitur contra renum dolorem, & vesicæ siones, mixto cornu cerui vsto, & eloto, aut scissi aluminis momento. Dioscorides, & Colonienses.

De gummi calidis in primo.

Bdellium lachryma est arboris Saracenicæ, vel Sembrachenicæ. Probatur gustu amarum, translucidum taurini glutinis modo, intus pingue, & si tactu subigitur, mollescens, ligni ac sordis expers, odore vnguis marini incensum. Facultate secundum, est veluti siccum, resinosum, liuescẽs. Tertium est Indicum, sordidum, nigrũ grandioribus glebis in offas conuolutum. Adulteratur gummi, sed id minus est amarum, & suffitu minus odoratum. Ex eo quod in vsu est, deligendum, quod maximè accedit ad prædictas notas, donec præstantius aliquod aduehatur.* Calfacit & emollit, duritias, & turgentia guttura, humidasque hernias discutit, cum ieiuna saliua dilutum, vuluæ spiracula laxat apposito & suffitu, & partus humiditatesq; omnes extrahit, calculos potu comminuit, vrinam mouet, tussientibus & à serpente percussis vtilissime datur, valet ad rupta, vulsa, laterum dolores, & aduersantes spiritus. Malagmatis inseritur, quæ contra duritias & neruorum nodos prosunt. Cõtusum resoluitur affuso vino, aut aqua calida. Medici Floren. ex Dioscor.

Gummi Hederæ, lachryma est ipsius hederę. Colligitur mense Maio. Psilothrum est.* Illita pediculos enecat.

De gummi calidis in secundo.

Galbanum ferulæ Syriacæ liquor est, vulgò notum est. Laudatur multis granulis constans merum, thuris effigiem præbens, pingue, non lignosum, retinens nonnihil seminis è suaferula, graue odore, neque humidum, neque aridum. Adulteratur resina, fabæ farina, & ammoniaco, quod ex notis iam dictis deprehenditur.* Excalfacit, vrit, extrahit discutit, menses ac partus trahit, appositu vel suffitu. Lentigines aceto & nitro perunctas tollit. Deuoratur ad tussim veterem, difficultatem spirandi, suspiria, rupta, conuulsa. Aduersatur toxicis, potum cum vino & myrrha, simili modo sumptum mortuos partus extrahit. Imponitur lateris doloribus & furunculis, comitiales & vuluæ strangulatus, & vertiginosos olfactu suscitat. Dioscor.

Galbanum vbique cognoscitur, quanquam raro laudabile se offerat, sed fere eiusmodi, quod omni lignorum & lapillorum immunditie plenum est, & aliis quoque rebus immũdum, quod in primis eius odore qui non adeo est grauis & ingratus prodi tur. Sed & hoc Venetiis selectũ conquiri potest, optimum autem est granulis refertum, vt aiũ omnes interpretes verterunt, excepto Ruellio, qui Plinium imitatus, cartilaginosum interpretatus est. Sed quoniam Dioscorides addit, simile esse debere Thuri, quod pè quoque Plinius adiungit, aut Ammoniaco, videtur potius, granorum instar, legendum esse. Nam quo pacto potest esse Galbanum cartilaginosum, & pręterea simile Thuri, aut Ammoniaco, quod in lachrymis rotundis [illegible] pingue, non lignosum, quod in se retineat nonnihil ex suis seminibus, & ipsis ferulæ [illegible] uis & ingrati odoris, non nimis humidum, aut siccum & sapore, vt alii ad ungunt, [illegible] & ingrato. Hoc Dioscoridis tempore adulterabatur faba fresa, resina & Ammoniaco. Itaque Galbanum ab omnibus sordibus tam nativum quam arte factum purgari debet, si modo hoc potissimum coacti fuerimus asiumere, quod tamen neutiquam probo. Modus depurandi ita est,

est, Galbanum in linteo mundo & raro suspenditur in vase aliquo fictili, aut æneo, ne tamen fundum contingat, & postea vas bene coopertum in aquã feruẽtem collocatur, & hoc modo syncerũ liquefactũ extillabit, & lignosum in ipso linteo remanebit Hoc Galenus tradidit 3 lib. de Medicamentis secundũ genera, c. 5. vbi dicit Galbanum in duplici vase esse liquefaciendum quod vulgo vocamus Balneum Mariæ, vnde et aliud signum minime fallax colligitur, vt verũ dignoscamus. Nã Galbanũ in nullo liquore frigido, siue aqua, siue vinum aut acetum fuerit, quemadmodũ maior pars succorum facit, atq. potissimũ Ammoniacũ, Sagapenũ, Opopanax, & Myrrha dissoluitur, sed semper ĩdiget ignis opera, vt Propolis quoq. Ladanum, cera & Resina. Hancq. ob causam supra diximus, Galbanũ liquefieri debere in Balneo vna cũ Styrace & Terebinthina, quæ exempli causa tũ quasi in vas aliquod collocauimus cæruleum, seorsim in vino resoluentes Myrrham, succum Hypocistidis Glycyrrhizam, Sagapenũ, Opopanacẽ & Opiũ quib. vas nigrũ assignauimus. Ideoq; Medici & Pharmacopœi diligenter obseruent, ne succum vnum pro altero accipiant.

Myrrha Arabice arboris lachryma est. Huic tametsi non quadrent omnes notæ a Dioscoride descriptæ, cum tamen multis sit prædita bonis qualitatibus, existimant nonnulli pro vera posse vsurpari. Eligenda est pinguis, resinosa, rubescens, densa & splendens. Sunt, qui affirment Storacem liquidam, qua officinæ vtuntur, stillatitium myrrhæ liquorem esse, qui Stacte veteribus dicebatur. Quod nullo modo conuenit, nã Storax liquida factitium potius quiddam videtur, cuius nullus vsus pro myrrhæ stacte esse debet. Quod vero de opocalpaso scribit Gal. quod myrrhæ similitudinem gerat, sed venenosum & exitiale sit, multosque sua ætate mortuos esse quod in medicamentis opocalpasum pro myrrha assumpsissent, nemini nostra ætate cõtigisse audiuimus. Quod magnum argumentum est, nos vera myrrha carere.* Calefacit, cohibet, soporem gignit glutinat, siccat, astringit, vuluam emollit, & præclusam aperit, menses & partus celeriter extrahit cum absinthio, lupinorum cremore, vel succo rutæ admota, tuberculo fabæ deuoratur in vetere tussi, orthopnœa, in laterum pectorisque doloribus, in alui profluuio & dysenteria, horrores discutit duab. horis ante febrium accessiones fabæ magnitudine pota cum pipere & aqua, subdita linguæ liquataque scabritiem arteriæ expolit, obtusam vocem excudit, ventris tineas enecat, contra grauem oris halitum manditur, & aduersus alarum tædia cum liquido alumine illinitur, gingiuas & dentes stabilit, colluto cum vino & oleo ore, vulnera capitis illitu glutinat, medetur fractis aurib. ac ossibus nudatis, peruncta cum cochleæ carni bus, item purulentis aurib. inflammatisq. cum meconio, castorio, & glaucio, ad varos cum cassia & melle illinitur, impetigines ex aceto purgat, deflueñtes capillos cum ladano & vino myrteo illita firmat, diuturnas destillationes lenit, illitis penna narib. oculorum vlcera complet, albugines tollit, caliginem discutit, scabritiem læuigat Diosco & Medici Florent.

Myrrha & Bdellium, quę in vsu habentur, tã similia inter se sunt colore, & sapore, & substantia, vt communiter omnes vtrũq. id vnam speciem faciant. Huius partes puriores sub nomine Bdellij, minus vero puras sub Myrrhæ ad nos miserunt Mercatores. Vnde postea opinio fuit vtrũq Myrrham esse, & Bdellium hoc tempore ad nos nõ afferri, cumq opus esset Myrrha Medici puriorem partem Bdellij, falso ita dicti, sumebant. Et quamquã hoc legitimum fuisset, nihilo minus vna atque altera species est arida, nec apparat in illo venæ illæ albicantes per medium trãseuntes instar vnguium. Postea tamẽ ceptum est apportari aliquid de Myrrha succulenta, pingui & bona, cum omnibus illis notis, quas perfectæ assignat Dioscorid. Sapore enim est amaro & acri, bono odore prædita, quæ fractu interius habet venas quasdam albas, instar vnguium, & color est splendens & pallidus, & hæc est seligendæ ipsius ratio. Nam quemadmodum Rondeletius quoque recte annotauit in c. de Gobio pisce, Græca dictio ὑπόχλωρος, intelligi potest de colore subuiridi, & etiam pallescẽte. Hic autem in secunda significatione accipi debet, nam si Myrrhã subuiridem quæreremus nunquam eiusmodi inueniremus. Talem speciẽ bonæ Myrrhæ primum vidi apud Ferdinandũ Imperatum, qui pro suę officinę vsu, non sine labore, Venetijs eam sibi curauerat apportari, atque idem quoque mihi Opocarpasum, repertũ inter Myrrhæ frusta monstrauit. Ideoque dicit Galenus 1. libro de Antidotis, capite 11. Myrrham transmutari in Opocarpasum, suspiciendo non solum ipsius figuram, sed venenatam quoque ipsius qualitatem, quare Dioscorid. de Opocarpaso, hoc est de succo carpasi (nam ita vocat illud, non Opocalpasum, vt Galenus loquitur) inter venena agit 6 lib. Cum vero multi vidissent hanc Myrrhæ speciem mirabiliter prodest in morbis oculorum, putãtes eiusdem facultatis esse in interioribus affectibus, in causa fuerũt, vt multi qui illum assumpserint, inde mortui fuerint. Hanc itaque transmutationem Myrrhę in Opocarpasum, antea non animaduersi, fateor primum Imperatum mihi mõstrasse. Quamquã autem non vbique verum Opocalpasum ad manus sit, cum quo Myrrha conferri possit, nihilominus si in Myrrha animaduerterimus multas esse glebas diuersas admodum quoad odorem & saporem, differentes a vera, nõ absque ratione iudicabimus, eam mutatam esse in Opocalpasum, nam etsi tam colore quã substantia repræsentet speciem præstantissimæ Myrrhæ, cum venulis quoq. interioribus albis, instar vnguium, tamen qui diligẽtius eam examinauerit,

minauerit, non habebit amplius Myrrham, apparent tamen puncta quædam rubescētia & lucida. Et cum non sit Myrrha quamuis primo intuitu esse videatur, statuatur esse lecco ille per transmutationem ex myrrha factus Opocarpasum. Vnde diligenter est aduertendum, nedum Myrrham probam existimemus nos accipere, similitudine hac decepti, eligamus hoc venenū, quod antiquis tēporib. ad ocularia medicamenta vsurpabatur, propter facultatem consumendi saniem, & quia initio suffusiones curabat, quamquam intra corpus venenatum plane esset. At certe magna vis est naturæ, quod rem quandam ita efficacem contra venenum, transmutet in perniciosissimū venenum. Ita quoq; Galbanum mutatur in Saganenū, & Cassia in cinnamomum, quemadmodum Galenus dicit in loco iā commemorato, vbi differit quo pacto nonnunquam species quædam in alterum commutetur. De quib. admirandis certe transmutationibus verbosius locutus sum in 2. libro meæ Methodi, cap. 11. Vnde ad primum nostrum propositum reuertentes, dicimus, Myrrham succipienam, & pinguem ad Trochiscos Hedychroi piendum, & adhibendam esse diligens studium vt Venetijs, vbi non ab vnoquoq; cognoscitur, possit comparari.

Mastiche lentiscina resina est. Optima & copiosissima in insula Chio prouenit. Præfertur nitedulæ modo, resplendens, & candore Tyrrhenicę cerę similis, adulta, retorrida, friabilis, odorata, stridorem eden. Viridis autem inferior est. Adulteratur thuris resinæque pineæ nucis mistura.* Pota vtilis est sanguinem reijcientibus, & tussi veteri, stomacho auxiliatur, sed ructum mouet, additur in dentifricia, & illitiones faciei ad nitorem cuti conciliandam, palpebras oculis incommodas replicat, manducata halitum oris commendat, gingiuas contrahit. Dioscor.

Mastiche omnibus nota est, eligitur ea, quæ cādida est instar ceræ Venetæ, pellucida, syncera, plene, siccata, fragilis, odorata & stridens. nigra, viridis, liuida, aut impura, nullius est momēti. Adulteratur Thure & resina ex Pini corticib. sed odore fraus statim deprehenditur.

Thus, Olibanum, lachryma arboris Arabicæ pinguius, albius, emplasticum, flauius, & siccius & antiquatum magis. Quod fœmininum vocat, resinosum magis est ac molle, cito ardens, masculum in thuris genere priuatum tenet suapte natura rotundum, guttarum formam retinens indiuiduum, candidum, cum frangitur, intus pingue, in suffitu statim ardens, primum quidē candicat, tandem etiam rufescit. Adulteratur resina piceæ & gummi, sed thus ardet, gummi nō inflammatur, resina in fumum abit, idem maleficium odor prodit.* Ad calefaciendū & astringendum pollet, oculorum caliginem discutit, caua vlcera complet, & ad cicatricem perducit, cruenta vulnera glutinat, infrænatque cunctas vndecunque sanguinis eruptiones, etiam si cerebri

A membranis effluat, vlcera quæ cacoethe vocatur, & sedis, & reliquarum partium permulcet tritum cum eo & lacte linamentum, formicantes verrucas inter initia, impetiginesque ex aceto & pice illitum tollit, ambusta igni, pernionesq; cum suillo adipe, aut anserino, & vlcera in capite manantia cum nitro, si infricetur, sanat. paronychijs cum melle, auribus fractis cum pice, medetur, ad reliquos aurium dolores cum dulci vino infunditur, inflammatæ a partu mammæ cum cimolia & rosaceo magna vtilitate perunguntur, additur ad tertiæ. viscerūq. medicamēta, prodest sanguinis excreationi potum. Sed in secunda valetudine haustum, insaniam mouet, & largius cum vino potum, interficit. Dioscorid.

Thus adulteratur cum resina Pini & gummi. Quod tamen facile dignoscitur, quia gummi ad motum igni non præbet flammam, & resina statim in fumum dissipatur. Deprehenditur præterea fraus ipso odore diuersum aliquid redolente a Thure legitimo, præstantissimum est masculum, quod natura rotundis granis cōcretū est. Tale est integrum, album, & si frangitur, quasi pingue, idest ex Arabia affertur. Quod vero ex India venit, rubescit, & aliquid liuidi coloris habet, atque arte quadam ita in rotunda grana formatum est, cognoscitur autem ex colore, quia inueterascens plane rubescit.

Pix e lignis pinguib. & resinosis fluit, præsertim e pino. Quibusdam tamen in locis, propter pini penuriam ex picea, cedro, terebintho, cæterisq. similibus congregatur.* Pix naualis vulgo vocatur estque duorum generum, liquida & sicca. Liquida duorum item est generū vna. quæ primum effluit, aquę perquam similis, quam Syri vtuntur in condiendis corporibus, & Cedriam appellant, quod ex cedro fiat, nam pinos non habent, altera, secundus est qui effluit liquor, qui vasculis collectis, densatur aceto, sicque coactus, Pix brutia appellatur, in hoc solum a priori differēs, quod concreta sit, colore fusco, & pinguior. hac picabantur, vt res vinarij. Pix arida & e liquida iterum cocta. huius sunt itidem duo genera, vnum, quod visci modo lentescit alterum, siccum & friabile. Præter hæc, aliud quoddam genus reperitur, quod pisselęon appellant, exprimitur ex lana, qua excepti sunt vapores elati sursum, quandiu pix coquitur. Pix etiam quod ex pice brutia fit. Aliud picis genus Zopissam vocabant, ex derasa nauibus resina & cera conflatam. Omnes hæ picis differentiæ reperiuntur. Liquida præfertur splendens, læuis, sincera. Sicca probatur pura, pinguis, odorata, subrufa, & resinosa. Improbatur adusta, fumū redolēs, & acida. Probat vero ex. cuius fragmēta splendēt, quæ dentib. pressa lātescit, & gustu est suaui.* Pix liquida cōtra venena. p... sin. purulentā excreationē, tusses, suspiria, & pectoris humores, qui difficile extussiuntur, efficax est, eclegmata cyathi mēsura cū melle data, ...

hilarum

fillatum,& vuæ inflammationes, anginæq; vtili ter perunguntur, purulentis auribus infunditur cum rosaceo & illinitur, cũ trito sale serpentiũ morsibus adiecta vero pari cera, scabros vngues e tricat, impetiginesq; emendat, vuluæ duritias ac sedis tuberculã discutit, cum farinaq; hordea cea,& pueri impubis vrina decocta, strumas rũ pit, cohibet vlcera quæ serpunt, cum pineo cor tice, aut sulphure, aut furfuribus illita. Cum thu re manna, & cerato profundos vlcerum sinus conglutinat, rimis sedis & pedum magno auxi lio illinitur, vlcera replet, & cum melle purgat, cum & cum vua passa & melle carbunculos, & putrida vlcera marginat, disrumpitque. Eroden tibus medicamentis, quas sepras vocant, probè immiscetur Pix arida dura emollit, pus mouet, tubercula panosque discutit, vlcera replet, vul nerarijs medicaminibus cõmode permiscetur. Zopissa vero dissipandi naturam habet. Dosis in vnguẽtis & emplastris ab ℥.ß.ad ℥.j. vel plures. Medici Flor. ex Dioscor.

Resina liquor est ex pinu, picea, abiete, aliis que similibus sponte profluens. Eius duplex est differentia. Vna liquida, veluti terebinthina ex terebinthino, largina è larice, quæ vulgus Italię terebinthina, nam eius quæ è terebintho prof luit, copiam non habemus. Altera arida, vt quę ex pinu exit,& è fructu arborum resiniferũ, thuri similis. Ex liquidis terebinthina resinas omnes antecedit, cãdida, perlucida, vitreo colore, & in cæruleum vergente, odorata terebinthum olẽs. In huius locum successit, vt dictum est, larigna, quæ mellis colore & odore esse debet. Ex arida rũ genere eligi debet odoratissima, translucens, non retorrida, neque nimium humida, friabilis & quendam ceræ colorem præbens. Improba tur rubra & dealbata. Ex his resinæ è picea & abiete cæteras antecedunt, & thus odore imitã tur. Omnes hæ resinæ vno nomine pix Græca vocantur, de qua inferius. Datur à ℈. j. ad ℨ.ii. vel si cum dolorem leuare, aut renes detergere consilium est, si aluum subducere, à ℨ.ij. ad ℥ ß. In emplastris vel vnguentis ab ℥. ß. ad ℥ 1. vel plures. * Natura omnibus calfacere, mollire, di scutere, expurgare. Tussi ac tabi conueniunt per se, aut in eclegmate ex melle, vitia pectoris expurgant, vrinam ciẽt, cruda concoquunt, vẽ trem emolliunt palpebras commodissimè repli cant, lepras tollunt, cum ærugine ac sutorio atra mento, nitroque, auribus saniem emanantibus cum melle & oleo. item in pruritu genitalium vtiles, malagmatis, acopisque admiscentur. La terum doloribus per se, illitu & apposito, auxi lio sunt. Dioscor. & Medici Florentini.

Terebinthina vera Veneriis haberi potest, quo cœpit iam afferri, nec qui diligentiæ & sumptib. non parcunt, eam desiderare amplius possunt. Quanquam ante annos paucos Epũs Cataniẽsis Caracciolus, ex Sicilia quoq; attulerit, vbi ipse met de Terebinthis, quibus abundat ea Insula, collegit, quo nomine illi magnæ gratiæ sunt ha

A bendæ, nã hoc modo consuluit multis, ne ita ex longinquis regionib. illa sola esset perenda. Co gnoscitur aũt bona, quæ vulgo, ad differentiam vsitatæ, passim Terebinthus & non Terebinthi na vocatur, sapore & odore referente Terebin thũ, quæ arbor apud nos multis in locis reperit in primis vero circa Casilinum montẽ Viridẽ & Mineruinum. Andromachus laudat Terebin thinam Africam, vel Lybicam, Galeno vero ma B gis placuit Chia, quia odore & sapore alias om nes superabat. Nunc Sicula quoque inter postre mas non est habenda.

Styrax hodie duorum est generum, vnum Sty rax calamita appellatur, Græcis simpliciter sty rax, alterum Styrax liquidus, qui myrrhæ stactę q pinguissima myrrhæ pars est, plerisq; esse cre ditur, hoc tamen falsum esse deprehenditur in eo, qui in officinis est. Styrax calamita gũmi est C arboris malo coroneæ similis Præfertur flauus, crassus, resinosus, albicãtib. grumis, quãplurimũ in sua odoris gratia permanens, qui, dum molli tur, melleum liquorẽ reddit. Deterior niger, fria bilis, & furfurosus. Adulteratur ligni ipsius sco be, melle, cera, adipe odorib imbuto, & quibus dam alijs. Dignoscitur, quod adulteratus inuali do sit odore, sincerus vero admodũ acer sit. Qui ho die officinis in vsu est, aliqua ex parte Dioscorid. descriptioni cõuenit, eoque vtendũ arbitramur, donec melior proponatur. * Calefacit, emollit, & cõcoquit, medetur tussi, destillationib. rauce dini grauedini, & interceptę voci, vuluę præclu D sæ, duritiaue laboranti conuenit, cit menses po tu, appositoque, aluum leuiter mollit, si exiguũ cum resina terebinthina capotii modo deuoret. Miscetur vtiliter discutientib. malagmatis aco pisque. Adoletur aũt, & igni torretur, vt fiat ex eo veluti ex thure, fuligo, ad eadẽ conueniens, ad quæ thuris fuligo. Ex eo etiam in Syria sty racinum oleum componitur, quod calefacit ve hementer. & emollit, verum caput dolore afficit aggrauatque, & soporem affert. Med. Floren. & Dioscorides.

E Styrax, qui cõiter in vsu est, sordib. plane est inuolutus, & in se bonitatis parũ retinet. Tẽpo re Dioscoridis furfuraceus Styrax pro malo ha bebatur, & nostra ætate signũ ex deteriore desu mentes accipimus massam furfuraceã styracis, quanquam in puluerulentum olim quoque face re solebant, nam cum rursus esset pp quædam, vt F scribit Plinius, animacula alata, in superficie gũ mosę ipsius partis generabatur puluis, aut ali quid furfuraceũ, apparebat tamẽ magna ex par te esse gummi. cum alterum planè ex furfuribus constet, & tñ in interiore parte fiat exigua fru stula gummi ipsius. Quare de ista crusta tũ inte rior pars, quę verum est gummi vel lachryma, accipiẽda est, idq; colore pallido esse debet, eius modi.n. odoratius est, & saporem validissimũ re tinet. Talisque olim in Cannarum calamis ex Pã phylia apportabatur, ideoque Styrax calamites vocabatur, quanquam exigua eius copia, repe-

riebatur

nebatur, & quemadmodũ Galenus dicit, à vulgari tantum differebat, quantum Falernum ab altero, quod in tabernis venditur. Eligit Dioscorides pinguem, flauam, & resinosum qui granulis albicantibus, quæ diu bonitatem odoris retineant, præditus sit, & inter emolliendum liquorem similem mellis fundat, atque talis fuit Caraballites, pisidiacus, & cilicus. Vituperatur niger furfuraceus friabilis & situ obductus. Vidi equidem apud Ferdinandũ Imperatum magna frusta Styracis, quæ proculdubio erãt ex illius genere, quod etiam tẽpore Galeni & Dioscoridis in pauca copia reperiebatur, eratque pellucidũ, Myrrham ferè repræsentã, vel gummi aliquod Quod a quodam mercatore Aleppino dicto Venetijs comparauerat. Et si alij quoque voluerint esse diligentes, fortasse in magnis saccis, qui Venetias aduehuntur pleni Styrace, talem etiã inuenient, priusquam cum scobibus ligni aut carie ipsius adulteretur, quam egregiam operam nauare solent in eiusmodi merciaus adulterandis illius loci Iudæi.

De gummi & resinis calidis in tertio.

Ammoniacum, Armoniacum, ferulæ succus est, quam iuxta Cyrenem Aphrica gignit, cuius fruticem cum radice Agasyllim vocant, Probatur bene coloratum, ligni & calculorum expers thuris similitudine, minutis glebis, densum sincerum, nulla sorde spurcatum, castoreum odore imitans, gustu amarum. Gignitur in Aphrica iuxta ammonis oraculum, succum stillante ferulacea arbore, Colligitur mense Iunio. * Mollit extrahit, calfacit, tubercula duritiasque discutit, potum aluum soluit, partus extrahit, lienem consumit, drachmæ pondere haustum, articulorum coxendicumque doloribus liberat. Auxilio est anhelatoribus orthopnoicis, comitialibus, itẽ quibus humor in pectore coit, si cum melle delingatur, aut cum ptisanę succo sorbeatur. Cruẽtam vrinam pellit, albugines oculorum abstergit, genarum scabritiam absumit, tritum autẽ cum aceto, & impositum, iecinoris lienisque duritias sedat, discutit tophos, qui in artubus concalluerunt, cum melle aut cum pice illitum. Lassitudines & coxendicum dolores eo perũgit vtile est, cum nitro & cyprino oleo, vice acopi. Dioscorides.

Cedria Pix est, ex arbore cedri collecta. Optima est crassa, perlucida, graui odoris, quæ dum effunditur, guttatim non dissipata coit. * Cui ea vis inest, vt defuncta corpora cõseruet, & viuẽtia corrumpat, qua ex causa mortuorum vitam aliqui eam appellauere. Vestimenta quoque & pelles eximia calfaciendi & siccandi dote, corrumpit, magni ad ocularia medicamenta vsus, quippe illita oculis claritatem affert, albugines, cicatricesque detergit, instillata autem cum aceto, vermes aurium necat, cũ hyssopi decocto infusa sonitus sibilosque sedat, cauis dentiũ indita eos frangit, & dolores leuat, idem facit, cum ex ace

A to colluitur, peruncto ante coitum genitali conceptionis vim adimit, angiuę ea perunguntur, tonsillarum inflammationibus auxilio est, lendes pediculosque illitu enecat, cerastæ morsibus cũ sale imposita subuenit, contra hausta leporis marini venena, in passo sumpta, auxiliatur, in elephantia aut linctu, aut perunctione proficit, pulmonum vlcera purgat, & si cyathus eius absorbeatur, persanat, vermes & tineas subter indita necat, & partus extrahit. Dioscor.

B

De gummi & resinis calidis in quarto.

Belzin gummi est arboris peregrinæ, non autem Laserpitium, agallochi forsitan, vt quorundam est opinio, quod vulgare est lignum aloes. Optimum censetur translucens, albis præditũ glebulis, thuris ęmulum, rubescens, odore grato & quando vritur, xyloaloes odorem referens, hac enim ratione ab adulterino dignoscitur. Medici Flor.

C Euphorbium est, succus ex arbore Libyca ferulæ simili emanans. Duo eius genera, vnũ sarcocollæ modo emicans, in granula concretum, orobi magnitudine, alterum veluti fæx quædã est, imbecillius. Adulteratur sarcocollæ & gummi Arabici mistione, sed difficile experimentum quod leui gustu os accensum diu detineat. Eligẽdum translucens. Recenti, quia viribus est violentis, nõ vtendũ, sed annotino. Annis quatuor integrum seruari potest cum milio, fabis, aut lentibus, ne elanguescat, quinto enim vel sexto anno vis eius exoluitur. Cæterum vum plerũque contingat, vt ad nos magis aduehatur vetustate corruptum, quam recens, maior curam cõadhibenda est. * Illitu suffusiones discutit, potus tota die exurit, quare melli collyrijsq; pro acrimoniæ ratione admisceri debet. Coxarum doloribus prodest in odorifera potione haustus squamas ossium etiam die eximit, verũ eo vtentes necesse est linimentis, aut ceratis communire corpus, quo ossa conuestiuntur. Aliqui memoriæ prodiderunt, percussos à serpente nihil molesti passuros, si incisa osse tenus capitis cute, tritus succus infundatur, vulnusque postea consuatur. Diosc. & Med. Flor.

D

E

De gummi & resinis frigidis.

Camphora, vel caphura, arabibus Indicæ arboris lacryma est, alijs vero, Iudaici bituminis genus. Ferunt Indos id bitumen, quod ex campis ra natiua stillat excoquere, quodque tenuissimarum est partium, albescere, & sublatum operculo adhæreret, caphutamque in hunc modum F conformari, vt illam videmus. Hinc fit, vt mercatores caphurę bitumen plerunque admisceant, sed non ita candicat, vt caphura illa modo iam dicta exacta. Eligatur alba, pellucida, sincera, valpe odorata, quæ pani calido imposita madescit, nam quæ spurca est, arescit. Seruatur in semine lini aut psyllii, aut pipere sepulta conseruatur, ne aeri imposita euanescat. Deterior est crassa, fracta,

fa, nigra, affulis ligni sui implicita.* Refrigerat A acsiccat ordine tertio, tenuium adeo partiũ, vt sæpe per se in auram euanescat. Capitis dolores mulcet illita, incandescentes inflãmationes restinguit, præsertimq; iecinoris. Renes & semina ria vasa refrigerat, sanguinemq. cogit. Circumlitionibus imponitur ad cutis nitorem concilian dum, & ad arcendas tam vulnerum, quam vlcerum inflammationes. Erysipelas extinguit, & ad uersus gonorrhœam & albas vuluæ fluxiones efficax est cum succino & aqua nymphæ hausta B Idem præstat pubi, seu immo ventri, testib. reni busq. illita, quæ tamẽ antea psyllij seminis spissa mento, aut omphacio, aut solani succo probe sit macerata. Sanguinẽ e narib. profluẽtẽ sistit, aut cum vrticę semina immissa aut ex maioris sedi, & plantaginis succo fronti circũlita. Collyrijs ad tardas oculorũ lippitudines vtiliter imponitur. Renib. ac testib. illita venerẽ extinguit. Corpora a putredine præseruat, proinde cõmode antido C tis admiscetur, quæ contra venena, venenosorũ ... ictum, & pestilẽtes affectus conficiun tur. In vniuersum virib innumeris pollet, quas breuitati consulentes prætermittimus. Matth. ex Auicenna & Serapione, & Medici Colon.

Gummi Arabicum vulgo dictũ, & gũmi absolute, ex Acacia Aegypti spina, laudatur vermi culosũ in speciẽ cõtractũ, vitri mõ perlucidũ, pu rũ. pr... mũ est candidũ, sordidũ, vero ac resino sum inutile.* Vis ei ad spissandũ refrigerãdũq est D fica. Cutis meatus obstruit, & medicamẽtorũ, quib. admiscet acrimoniã heberat, ambustis ex ... pustulas nõ patitur erũpere. Dioscor.

Gummi illud, quod in officinis vocatur Arabicum, est quędam miscella varij gummi ex plu rib. arborib. collecti, q ex coloris diuersitate ap paret, atq ẽt ex descriptione Galeni, qui absolu te gũmi vocat eam lacrymam, quæ exit ab illis arborib. omnib quæ sunt resiniferæ, hocq; mani festum est, & a maxima parte peritorum rei her E bariæ receptum, (nam pauci sunt qui vulgare gũmi Arabicum existiment esse acaciæ gummi) vt multis rationib. non indigeat.

De gummi & resinis emollientibus.

Colophonia, seu Pix Græca, pini alteriusve arboris resina est, aqua cocta, donec perdito na tiuo odore, friabilis & arida reddatur, vocatur Colophonia, quod e Colophone adueheretur. Per colophoniam igitur semper pix Græca intel F ligenda est, non quod resina incocta non etiam colophonia vocetur, sed quod in medico vsu hu iusmodi resinis non vtimur nisi coctis, aut raro admodum, præsertim cum liquidæ sunt. Medici Florentini.

De gummi & resinis adstringentibus.

Gummi Amygdalarum notum est.* Calefacit & adstringit, reijcientib. sanguinẽ, potum auxi lio est, impetigines, quę summum corpus occu

pauerunt, illitum cum aceto tollit, tussi vetustæ cũ diluto vino potum medetur, calculosis cum passo bibere prodest. Dioscor.

Manna Thuris sunt minutissimæ thuris micæ, ex magnis fasciculis concussa elisæ, a thure læui gato diuersæ. Laudatur alba, pura, micarumq. frequẽtia prædita. Sunt, qui cribrata pini resina ac polline, aut gummi, aut cortice thuris contu si adulterant, sed hæc igne deprehenduntur. Nã adulterata non æqualiter flagrat incẽsa, nec ae reum vaporẽ, sed fuliginosum & impurum ex puit, variatumq. odorem habet quia gummi nõ inflammatur, resina in fumum abit. Hodie mi nutissimæ thuris micæ sunt in vsu.* Vim habet eandem, quam & thus, sed inualidiusculum. Me dici Colonien. ex Dioscor.

Sandaracha Arabum est gummi iuniperi, vul go vernia, quia verno tẽpore exudat, & rore ver no magis cõcrescit, & legitur. Bonum est recẽs, perlucidũ, pallidum, dum veterauit, flauescit, & fit friabile mastices mõ, quã toto habitu mul tum mẽtitur. In vsu frequẽtiori tamẽ est scripto rib. & pictorib. quã medicis, prçterquã in suffiti bus. Sandarachã autẽ Arabum euidenter dixi mus, propter sandaracham Græcorum, quæ in ter metallica enumerata est. Medici. Colon.

Sarcocolla lacryma est arboris in Perside na scentis, pollini thuris similis, colore candido aut ruso, gustu amaro. Præfertur rufa, gustu amaris ma. Adulteratur gummi, sed gustu deprehendi tur, adulterina cum amara non est. Vulnera glu tinat, oculorum fluxiones inhibet, emplastris in seritur. Medici Floren. & Dioscor.

Adstringunt quoq; gummi tragacanthum, Ara rabicum, de quib. vide sup. suo loco.

De gummi calculos pellentibus.

Gummi, quo cerasi, resudarunt, cum vino di luto tussi vetustæ medetur, colorem commẽdat visum exacuit, appetentiam inuitat, idem ex vi no potum calculosis auxilio est. Dioscor.

De gummi purgantibus pituitam.

Serapinum, quod Græcis Sagapenum nuncu patur, ferulaceę herbæ succus est Optimum est translucens, fuluo forinsecus colore, & intus al bo, nescio quid inter laser & galbanum redolẽs, gustu acri. His addit Mesue, vt sit spissum & le ue, odore porri, facile in aqua resolubile, quia quod has notas non habet, adulteratum alijs gummis cẽsetur. Præstãtius est, quod ex Oriẽte aduehitur quam quod aliunde. Datur a drach ma semisse ad drachmam vnam. Corrigitur ma stiche & spica.* Purgat pituitã crassam, & alios humores lentos & aquas a ventriculo, intestinis, cerebro, neruis, thorace, pulmone, iuncturis etiam longinquis & profundis. Morbis harum partium & aliarum frigidis inde natis suc currit, quouis modo vsurpatum, vt cephalalgię, antiquæ, hemicraniæ contumaci, epilepsiæ, pa ralysi, vertigini, spasmo cynico, tremori, doloti ventriculi.

ventriculi,aut coli pituitoso,aut flatulento, cū succo rutæ & aceto dictis partib.illitū,& attritis musculis,vel cum liquore idoneo sumptum & clystere iniectum,cū aqua rutæ vero,aut helenij nutritum & potum, crassa & lenta ex pulmonib.thorace putentes educit. Illitum quoq; tussi antiquæ,difficultati spirandi, dolori lateri prodest. Cum duplo item myrobalanorum citrinarum in hydrope aquas serosas mire extrahit.Splenis quoq duritiem & inflationem dissipat potum,& cū succo capparis & aceto illitū, item chœradas,nodos,& alios tumores duros. Nutritum quoq; cū succo rutæ,aut fœniculi, & felle auis alicuius rapacis visum clariorem reddit. Fluxionē in oculum præcipu factū ab ea cohol sanat,hordeolum ex aceto illitū delet. Mēses quoq. potum & suppositum euocat, fœtum necat,dolori vteri,& præfocationi prodest,quoniam tenuat,resoluit,dissipat,prouocat, soluit. Medici Floren.ex Dioscor.& Mesue.

Ex Sagapena,vulgo Serapino,in vsu est succus,quia ita vocatur, ex planta eiusdem nominis,vnde colligitur,tamenetsi,vt Galenus notat conuenientius esset illud nominare succū Sagapeni,& nomen simplex Sagapeni relinquere ferulæ suæ,sed hoc alijs multis quoq; succis accidit,qui sibi vendicarūt simplex nomen suæ plātæ. Verū Sagapenū Neapolim apportatur,mō qui curet emi, non parcat sumptibus,nam admodū crebro adulteratū affertur. Qui et diligēter inquirēt,Venetijs habere poterit. Adulterabatur autem Galeni quoq. tempore Galbano, queadmodū ipse tradit ca.2.li 1.de Antid. Imò dicit aliud præterea qđ admiratione dignū est, Galbanū nimirū in Sagapenū transmutari.Sed facile internoscitur a vero Sagapeno,cū,siue sit transmutatū,seu adulteratū arte, aliquid odoris retineat olentis hircū,quod Galbano propriū est.Nec potest vniuersum Galbanū transmutari in Sagapenum,sed tm̄ pars eius magis spumosa,leuior & candidior, & quæ in aquam posita facile dissoluatur Hoc,vti diximus, odore hirci refert,& tametsi pro Sagapeno vsurparetur,nō adeo multum noceret, in quamcūq; Antidotū adhiberetur.nā,vt Galenus ait,facultate simili admodum prædita est cum vero,& tam Galbanū quā Sagapenū vtiliter vsurpatur cōtra morsus serpentum & alia venena. Nosq; de simili trāsmutatione locuti sumus in expositione Mirrhæ.Sed etiam cum alijs mistionibus solebat adulterari,quod deprehendebatur ex eo, quia in aquā vel vinum posita nō dissoluebatur, sicuti in vero fit,sed integrum permanebat.Hoc equidem nostro tempore diligenter est attendendū, nam tum sumebant Galbanum, & formabant ex eo certas pillulas instar lachrymæ,cuius magnitudinis solebant illas ex Sagapeno Præstantius itaq; Sagapenū erit durū,granulis minutis colore Mirrhę,sapore acri,& quod digitis adhęreat,purū & mūdū,foris fuluo,intus albo colore.

Sarcocolla est arboris fruticosæ, spinosæ ramis nodosis arbori appressis,gummi album, thuris modo,vel pallidum,idque amarius,& ob id valentius. Datur a ʒ.j.vsque ad ij. Corrigitur zingere & cardamomo.* Purgat pituitam crudā, & humores alios crassos, præcipue a cerebro, neruis,iuncturis,vti scho,pulmonibus. Ob id senibus pituitosis,asthmaticis tussiētib. prodest sed caluitium accersit, corpus impinguat, sperma auget. Ophthalmiā,& lippitudinē,& alios oculorū morbos,mire iuuat,nutrita in vase vitreo dies quinque in lacte asinæ,nouo quotidie affuso. Auriū vlceri putrido & saniolo vtiliter imponitur,linimentum mulsa mersum,& puluere huius inspersum. Mesues.

Opopanax est liquor plantæ similis ferulæ, caule cubitali,vel bicubitali,pallido, folijs ferulæ, sed minorib.florib.anethi mō in vmbella dispositis,odoratis,flauis.Secto aūt caule digitis duobus,aut circiter,supra radicē,liquor est lutei flauus,qui coagulatus est opopanax optimus,si intus alb. est,foris flauus,amarus,fragilis,in aqua mox solubilis,odoris boni,sed sui. Adulteratur ammoniaco,iniectis.s.ex ipso granis opopanace vero. Dolū prodit odor & albedo in fracturis. Datur à ʒ.j.vsq. ad ij. Corrigitur masticha & spica. Purgat pituitam crassam & lentā etiam a remotis partib.cerebro,neruis sensorijs,iūcturis, thorace.Ob id prodest harum partium affectib frigidis inde natis,visui imbecillo,tussi antiquæ, difficultati spirandi,ischiadi,gonagræ,podagræ. Vino musteo incoctum post tres menses potum hydropem leuat,& lienis tumorem. Ex mulsa calente potum,strāguria sanat,menses mouet, abortū facit, alioqui ab vtero præfocationi & frigidis vteri affectib.saluber. Idem aceto solutum collutionis, dentium dolorē & erosionem sanat.Potum cum aceto hora vna ante accessionē,& cum succo apij,& oleo anethino spinæ admotum, rigorem febrilem prohibet. Ex ipso, aceto & succo apij, & aceto bono emplastrū lieni impositum ipsius duritiem dissipat.Mesues.

De Animatis aquatilibus, Sectio XVIII.

E Spongijs alias mare appellauere, tenui fistula spissas,quarū duriores tragos nominarunt,fœminas autem,quæ cōtrarias dotes habent.Vtuntur eæ,vt alcyonium *Recentes sine pinguedine vulnerariæ sunt,& tumores reprimunt,recētia vulnera ex aqua posca, aut melle iūt. glutinant, veteres sinus ex decocto mellis [illegible] gunt. Vetustæ autem inutiles. Aridæ ligatæ lino, si peniculi modo adigantur,occlusa vlcera, fistulasq; laxant.Siccæ recentes,& vacuæ, semina, cera,

cera,& quæ fluxione laborãt,aut, cuniculatim A excedunt, impositu siccant, sanguinis profluuiū sistunt. Crematarum cinis ex aceto,aridæ lippitudini auxiliatur,et vbi quid abstergere,aut adstringere opus est. Vtilius in oculorum medicamentis lauare cinerem. Omniū cinis cum pice crematarum,profluentem sanguinem sistit. C à dideç cura fiunt,e mollissimis recentes per æstus tinctæ salis spuma, quæ petris cohæret, insolantur inuersæ, hoc est, parte caua sursum spectante & qua abscissæ fuerunt,deorsum. Si vero æstiua serenitate ad lunam sternantur, persulsæ salis spuma, aut maris aqua,maximum cadorem referent. Dioscorid.

De Animalium integris, Sectio XIX.

De terrestribus.

Cimices qui in cubilibus enascuntur,*cauis fabarum inclusi,si ante febrium significationes septeni deuorentur, quartanis auxilio sunt. & citra fabas sumpti , percussis ab aspide prosunt,vuluarum exanimationes olfactu reuocant Poti cum vino aut aceto,adhærentes sanguisugas abigunt,viui vrinariæ fistulę impositi vrinam ciunt. Diosco.

Vermiculi in medio echino plantæ dipsaci reperti, aduersus quartanas plurimum pollere traduntur,si in aluta clausi brachio alligentur,aut collo appendantur. Prosunt etiam aduersus paronychia, si viui affectis vnguib. circumligentur. Nam dolorem alioqui implacabilem,cōfestim tollunt Expertum intellexit. Mizald.

Vermium terrenorum cineres , aut stercoris murium, vel ceruini dentis,dentium exesorum cauernis immissi,illos absq.ferro,& machinulis eradicant Idem.

Vermium terrestrium aqua destillatu cōfert ad hydropē,& ad infantulorū vermes necãdos, appositi etiam viui prosunt Panaritio. Querc. D

Millepedę,quæ sub aquario vase stabulantur, animalia sunt multis pedib. nitentia , quę contacta manu contrahuntur in orbem . * Hæ ex vino potæ, difficili vrinæ,& regio morbo auxiliantur. Millepedę cum melle anginis vtiliter illinuntur, tritæ.& in cortice mali punici calefactæ,doloribus aurium addito rosaceo, conuenienter instillantur. Dioscor E

Vermium mille pedum puluis ad affectus oculorum valet. Quercet.

Scorpiones terrestres,animalia sunt,in Italia & aliis in regionib. sub meridie sitis, nota sunt, quod in quacunque domo, non modo in cubiculis,& cellis vinariis,sed vbiq passim reperiantur. * Triti crudi,& impositi, suæ plagæ remedium sunt. Quidam scorpionum cinere vtūtur qui viui sunt exusti,ad vrinam ciendam,iis prę F cipue, qui renum aut vesicæ calculo obstruuntur. Diosco.& Matthio.

Lumbrici,seu Vermes terreni impositi, præcisos * neruos glutinant,tertianas discutiunt. Decocti cum anserino adipe , infusi affectis aurib. medentur , cum oleo autem decocti , si in contrariam aurem instillentur,dentium doloribus præstant auxilium. Triti in potu ex passo vrinã ciunt. Dioscor.

Cochleę,seu Limaces terrestres præferuntur B quæ in locis apricis,odoratis visitant herbis. Eruuntur e terra hyeme in sepibus & fruticetis,vncis quibusdam ferreis, prope fruticum radices terra circumfossa.*Stomacho vtiles sunt,& nō facile corrumpuntur Venerem,cum pipere,sale & butyro coctæ,excitant. Crudæ cum tegumentis impositæ, aquæ inter cutem tumores exugunt,sed non ante soluantur,quam omnis hauriatur humor. Podagricas inflammationes leniunt, impactos corpori aculeos illitæ euocãt C menses tritę & admotæ ciunt. Cochleæ tritæ fronti illitæ,sanguinem e narib. immodice fluētem sistunt. Diosco. Matthio & Mizald.

Ex Formicis alatis oleum conficitur,* ad venerem augendam idoneum.

Viperinæ Carnes si coctæ edantur, * claritatem oculis afferunt , neruorum vitiis auxiliantur increscentes strumas reprimunt. Detracta autem cute caput caudaq. quoniam carne vacant,amputari debent. Reliquum vero corpus, e emptis interaneis,elotum , dissectumque, discoquitur cum oleo, vino , sa is exiguo, & ane tho. Aiunt,eis,qui viperas esitent,pediculos procreari quod plane a veritate abhorret. Adiiciūt aliqui lōgam senectutem agere, qui eo cibo vescuntur. Diosco.

De Aquatilibus.

Scincus aut. Aegypti,aut Indiæ,aut Rubri maris alumnus,quamuis inueniatur in Lydia Mauritaniæ Est autem terrestris crocodilus, sui generis,salle inueteratuscum nasturtio.* Aiūt carnes,quę renes amplectantur,id sibi virium vendicasse,vt si drachmę pōdere bibantur, venerē accendãt. Verum decocto lentis cum melle,aut semine lactucę cum aqua poto, veneris cupiditates inhibentur. Additur in ant dota. Siccati seruantur,corpulenti,& non strigosi. Dioscor.

Angullę in vino suffocatę,abstemios reddūt homines,si ex eo bibant, qui plus sati mero indulgent, & hinc offenduntur,et delinquunt. Mizaldus.

Ostrea viua pestiferos bubones loco transferūt et virus omne ad se trahunt, sunt autem agglutinanda bracio, qua axillaris,decurrit, siquidē bubo in alis est, si vero inguen obsederit, linea mentis femoris,quę vena cruris describit. Hollerius.

Cancrorum fluuiatilium * exustorum cinis qui duo cochlearia expleat, adiecto dimidio radicis gentianę modo, triduo potus cum vino,

magnopere prodest canis rabiosi morsibus, rimas pedum ledisq; perniunculos & carcinomata, cum decocto melle lenit. Triti crudi, potiq. ex asinino lacte auxiliantur contra serpentiū phalangiorumq; morsus, atq scorpionum ictus. Decocti aute, & cū iure esitati, ijs prosunt, qui tabe consiciuntur, aut leporem marinum hausere. Triti, tela ac spicula e corporib detrahūt, si illis superponantur. Diosco. & Mizal.

Cancrorum fluuiatilium calcinatorum ad albedinem cinis aduersus morbum canis rabidi laudatur. Querce.

Ranæ vulgaris notitiæ sunt *Contra omniū serpentium venena pro antidoto sunt, si ex sale & oleo vel butyro edantur, iusq. earum itidē sorbeatur, contra inueteratos tendinum rigores pollent. Illarum catum cinis, profluentis sanguinis impetus sistit, explendis alopecarum inanitatibus ex liquida pice illinitur. Inducit etiā vini fastidium rana viridis, ex ijs, quæ in fontib. saliūt, si viua in eo suffocetur. Dioscor: & Miz.

De aeriis & volatilibus.

Hirundines, vel ficedulæ, * in cibo, aciei visus medicamentum præbent. Tam pullorum, quā matrum in fictili olla crematarum cinis cū melle oblitus, oculis claritatem adfert, anginæ eo commode perunguntur, vuæ & tonsillarum inflammationibus hoc cinere succurritur. Et ipsę & pulli exiccati, si drachmę pondere ex aqua bibatur, hoc iuuant, qui anginæ morbo conflictātur. Diosco.

Hirundinum aqua epilepticis cōfert. Querce.

Gallus ad ius purgatorium eligatur rursus, plurimu m annosus, sed tamen adhuc ad motum, pugnam, coitum alacer & in dimicādo validus macri & pinguis medius, hoc est, bene carnosus. Talis autem gallus furfure Galeno nutritus, a Iiis etiam melle & pauco sale, plurimum fatigetur, vel a nobis venantibus, vel potius dimicando decapitatus, & exenteratus, cum sale, aut sale gemmæ, igne lento, aqua sufficiente coquatur ad duarum aquæ partium consumptionem a iis atq. aliis simul incoctis, pro variis medicorum scopis. Medici Colon.

Galerita auicula est parua, apicem in vertice, pauonis modo gestans.* Hæc assa, & in cibo A sumpta, cęliacos adiuuat. Dioscor.

Locustæ omnibus notæ. * Odoris suffitu vrinæ difficultates adiuuant. præsertim quæ quæ feminas male habent. Diosco.

Cicadæ passim in Italia cognoscuntur, atq; adeo inibi vulgaris notitiæ sunt, vt sæpe assiduo cantu messores, agricolas, ac viatores in campestribus obtundant.* Quæ si inassatæ mandantur, vesicæ doloribus prosunt. Siccis quidē B vtuntur ad colicos affectus, cum parib. numero piperis granis, dantq; aut tres, aut quinque, aut septem, per intermissionem. & ipsos etiam paroxysmos Diosco. & Galen.

Cantharides officinis notæ sunt. Probantur in frumento inuentæ, versicolores, & quæ luteas in alis transuersas lineas habent, corpore oblōgo. Cribro aut fictili vase conduntur, cuius os raro linteo subligatū deorsum vertitur, vt ex C pto halitu aceti quam acerrimi feruentis ... exanimentur. Postea siccantur, & pyxidibus ligneis, aut fictilib vitratis reponuntur. Biennium durāt.* In remedijs externis, tum iis quę vesicas excitant; tū aliis interdum totæ sumuntur. Recentiores autem alas & pedes auferūt semper. Floren.

Columborum pulli occulta proprietate renum dolori conferunt, & incorruptum sanguinem emendant, sed dum interficiuntur capite ... D cari debent. Eorundem carnes facultatem habent sanandi tenesmum, quem cucurbita frequenter comesa generare solet. Rhasis.

Passerculus troglodytes vocatus, qui omnium auicularum, excepto regulo, minimus spectatur, & iuxta sepes ac muros victum quæritat, ... tumq; perbreuem facit, naturalem ... tione dignum habet. Sale enim conditus, ac crudus in cibo acceptus, concretos calculos ... E expellit, & ne renascantur, prohibet, ac morbi perfecte sanat. Conditur optime pennis ... atq inde largo sale adobrutus, ac ... conditur. Si plures adfuerint, coqui possunt ... aliarum auicularum. Possunt etiam non ... mes vri in olla operta, & cinis vnius vsu cū pauco pipere in cinnamomo exhiberi. Sunt qui ... uum pennis prævulsis sale condiant, ... lius est. Alii assatos edunt integros, ita ... ex eis præter pennas abiiciant. Aetius, & Aegi...

De Animalis venenosis, Sectio XX.

Quibus datæ sunt Cantharides, signa eueniunt grauissima. Ab ore enim ac vesicā vsque cuncta erodi sentiuntur, picam aut simile quiddam cedriæ resipiunt, dextra præcordia inflammantur, vrinam ęgre reddunt, & subinde cum lotio sanguinem emittunt, strigmenta non secus, atque dysentericis aluo deferuntur, fastidia vrgent, animo linquuntur, obortaq vertigine concidunt, postremo mente abalienantur. *Ergo antequam tale nonnihil accidat, dato oleo, aut supradictorum aliquo, vomere co F gantur, mox vbi vomitione plurima ... halicæ, aut oryzæ, tragi aut ptisanę cremor, aut decoctum maluæ, aut seminis lini, aut ... ci, aut radicum althææ cylistere infundantur. Præterea nitrum eisdem dandū, ex hydromelite, vt quæ stomacho adhuc, aut intestinis adhærent, eluendo excernantur, ac descendant. Quæ ... sic diluentiantur ingesta in aluum ex nitro ... mailla vacuari debent. Detur deinde vinū, ... passum, in quo pinoli nuclei, aut cucumeris ... mina cōtrita fiat, aut ... lacte, aut mulsa, aut ...

fictis...

...linus adeps in passo liquefactus Inflammatae A autem partes, hordei farina cum mulsa decocta perungantur. Ab initio admota cataplasmata nocet, quod citatus ab eis calor, illapsum virus ...remoratur, citò in principes se partes insinuet, ipsa tamen interiecto tempore, molestissimis inflammationibus opitulantur, vtpote quae dolores, & permulceant, & teniat. Tum vbi cor pus calfaciente oleo inunctum fuerit, in solium descendere oportet, ac lauare, vt per cutem sum mam, quae corpori noxia inhaeserunt etiam ex ...natur. Et deiectiones multifariam moliri oportet, ne affectus insigatur, & stabilitatem capessat. Gallinaceis carnibus, & haedinis aut suillis ...ulis maximè pinguibus, & tenerrimis, ac cum lini semine coctis, vesci debent, siquidem ...uum cient, atq; venenorum acrimonias hebe... Vinum dulce liberalius ebibatur. Prodest thuris cortex, & Samia terra, si quatenae singu lorum drachmae cum passo sumantur, item pu...gium ex aqua tritum, irinum aut rosaceū cū ...a decocto, recentes vitis ramuli, cum passo ...triti. Longè omnium potentissime antidota ...iliantur, cū aqua mulsa drachmis quatuor ...ta. Dioscor.

Ii qui Erucas Pinorum hauserint, illicò do... in ore, & palato exoritur, vehemens olor, ...guae, ac stomachi inflammatio torquet, inte...na dolor excruciat, ita vt pruriginē sentire vi...ur, corpus totum exaestuat; fastidiū vrget ...Quibus est succurrēdum remedijs, quae deuo...ris cantharidib. dantur. Peculiariter tamē pro ...roleo, & irino, melinū, quod è cotoneis ...& oleo tēperatur, accipiemus. Dioscor.

Qui bupreslin biberūt, nō dissimile nitro vi ...s sapiūt, stomachi, ventrisq; vehemēs dolor in ...tur, tā vēter, quam stomachus mirū in mo dum, vt in aqua inter cutē diffiatus, inturgascit ...tersa corporis facies contenditur vrina supprimitur.* Quibus eadem, quae potis can tharidibus auxiliātur. Priuatim post vomitus, & vacuationes, quas clysteribus molimur, aridae fi...prosunt, itē carū decoctū, ex vino. Vbi verò ...tè periculo inclinātur, Thebaicarū palmu...cibo, aut earsidem tritarū in mulso aut la...potu iuuatur. Pyrorū etiamnū omne genus ...& lac humanum bibere conuenit. Dioscor.

Si Salamandarum hauserunt, linguae inflam...tio consequitur: mens, & sermo praepedi...tremor cum torpore, aut horrore quodam, ...olutione accedit: partes nonnullae corpo...ris ... circumquaq; sugillantur, saepeque ...tius immorante veneno, putrescētes defiu...Quibus praestabimus cuncta, quae potis ...tharidibus. Peculiaria verò remedia, resi...a pinus, aut galbanum ex melle linctū, & aiu...decoctum, in quo nuclei pinei conterantur, ...ex quoque folia, cum lilijs, & oleo decocta. ...ot etiam oua testudinis marinae, aut terre...cocta, item ranarum ius, cū quibus eryn...radix incocta sit. Dioskor.

Qui Leporem Marinum biberunt pisciū vi rus olent, procedente temqore, aluus dolo affi citur, & vrina sistitur, & si quando eam reddere contingat, purpureum colorem referet, omne piscis genus auersantur, & odio habent. foetido ac graui sudore manant, biliosus vomitus, inter dum sangui promiscuus, subsequitur. * His dandum lac asininum, vel passum continuè, aut radicis maluae foliorumque decoctum, aut trita c...lamini radix cum vino, aut veratri nigri, aut B scammunij succi drachma, cum aqua mulsa, pu nicią; mali acinis. Cedria contrita cum vino ef ficax est: anserinus sanguis, vt tepebit, potus. Sed cum pisce omnes respuant, aspernenturque, so lis fluuiatilibus cancris vesci possunt, lat ūtque eos admisto vino, ad utique ab his percoquunt, cūque appetere; & comesse pisces coeperint, luae salutis iudicium habent. Dioscor.

Rubetam aut Ranam Palustres assumpta tumo res ciet: pallor corpus vehemēter decolorat, vt planè buxeum spectetur, spirandi difficultas tor C quet, & grauis halitus oris, singultusq; multa in terdum genitura profusio consequitur.* Adiu uatur secundū vomitionem, multi meri potu, arūdinis radicis binis drachmis, aut cyperi toti dē. Breuiter cogendi sunt, vt vehementi ambula tioni & cursui se credāt, ob torporē, quo corri piūtur, quin etiā quotidie lauandi sunt. Caeterū pulius rubetae aridae pestilenti buboni imposi tus, venenū mirè attrahit. Dioscor. & Gesnerus.

Hirudines cum aqua deuoratae, si ori ventri culi adhaerent, tractione partium nonnullam D suctionis imaginem praebent: eò enim argumen to hausta hirudo deprehenditur. * Has muria sorbitione excutit & Cyrenaicus succus, aut la serpitij folia, aut betae, cū aceto, aut pota nimis glebula, cum posca, nitrum ex aqua gargariza tur, aut atramentum sutorium aceto dilutum. Si faucibus haereant, in aquam calida ingressis, aqua frigida ore contineantur, & ad eam hirudi nes exibent Dioscorides.

De Rabiosi Canis morsu sermonem alijs E praeposuimus, quod id animal domesticum ac frequens esse consueuit, & in rabiem saepius agitur, ac perit, aa eoque caueri difficile, inde pe riculum ineuitabile hominem manet, nisi mul tis vtatur auxilijs. Canis plerunque flagitiosissi mis aestibus in rabiem effertur: interdum, quo ties frigora incesserūt. Rabiosus autem potum & escam auersatur, largam spumantemque pi tuitā naribus, & ore proijcit: torue & solito tri stius intuetur, in omnes passim sine latratu ir F ruit, & aeque feras hom nesque tam familiares quam ignotos mordet: nec protinus infestum quicquam infligit, nisi, vt vulnus: dolorem: ex inde morbus ille, qui ab aquę metu hydropho bicus Graia est voce appellatus, contrahitur. Ex uenit autem cum distentione neruorum, totius que corporis rubore, praesertim faciei, cum su dore & languore quodam. Aliqui autem splendo rē fugiunt: alij sine vlla doloris intercapedine

vexantur. Sunt etiam, qui canum more latratus
edant, & obuiam factos morſu adoriantur, ac
mordendo ſimili vitio labefactent. Proinde ex
ijs qui hoc vitium ſenſerint, neminem ſeruatū
vidimus, niſi forſitan ex hiſtoria vnum aut alte
rum euaſiſſe audiamus: ſiquidem Eudemus ſu-
peraſſe quendam affirmat. Themiſonem aliqui
demerſum in hunc furorem incidiſſe, & euaſiſſe
fatentur. Alij ipſum cum amico quam expa-
ueſcenti morem gereret, & officium exhiberet,
quadam naturarum concordia, ſimilem contra
xiſſe affectum: ſed poſt multos tandem crucia
tus ſeruatum extitiſſe. Moleſtiſſimū itaq; genus
morbi a quo multos, anteaquam ipſum experi-
rētur, vindicauimus, & cōplures ab alijs medi-
cis ſeruatos nouimus. *Ratio medendi duplex:
vna communis, qua vtēdum in omnes morſus,
quos virulentæ animantes impreſſerūt: aliæ pe
culiaris, priuataq; eorum duntaxat, quos rabio
ſi canes momorderint: quæ nonnullis quidem
ſummam opem ferre conſueuit: alijs verò inuti
lis, maximè qui ex multo iam tempore ictū ac-
ceperunt. Quæ ad hanc pertinent, primum ex
ponemus: deinde curſim perſtringemus, quę ad
communem medendi rationem pertinent. Cā
cros itaq; fluuiatiles in ſarmentis albæ vitis cre
mare oportet, & cinerem eorū quam minutiſ-
ſimè tritum habere reconditum, itidem gentia
næ radicem tuſam, cribratamq; reponere. Quo
ties autem canis rabioſus morſum intulerit, in
quaternos cyathos meraci vini bina cineris cā
crorum cochlearia, vnumq; gentianæ coniician
tur: hæc in polentæ dilutioris modum ſubacta,
quatriduo bibantur. Inter principia medicamē
tum hoc modo detur. Atq; ſi ab illato morſu bi
ni terniue dies fluxerint, curationem auſpicabi
mur a triplicato pōdere, ſupra id quod ab ini-
tiō retulimus. Optimū hoc aduerſus rabioſorū
morſus auxiliū: quod, & pleriſq; vnū ſatisfecit,
eoq; cum fiducia vti licet. Sed vt alijs etiamnū
auxilijs cōtra ineuitabile periculū muniamur,
nihil cæteris vti prohibet. Satius autem multò
fuerit, etiamſi in vanum recidat, medicamento
rum inhumanos tolerare cruciatus, quam per
inertiam ac deſidiā in diſcrimē adduci. Nec ita
in demorſis à rabioſo animali maiora vulnera
vereri oportet, vti minora, & vlcuſculis cutis ſi
milia: quippe maiori vulnere cōfertim copioſus
ſanguis emanans, poteſt nonnihil virulenti li-
quoris exhaurire quod in minoribus non acci
dit, quin a maioribus abſcedētes carnes hinc au
ferre, & labia acie ſcalpelli circūſcribere, & pre
henſam hamulo aut vulſella carnem amputare
oportet. In vtriſq; circumſtantia loca altioribus
vlcuſculis ſcarificanda, vt copioſior ſanguinis
vacuatio eveat, ne venenum membratim inſi-
nuetur. Cucurbitulæ cum multa flamma agglu
tinatę ad iuuamenti præſtant, vt veneni vis ex
trahatur. Quæ vero ad communem medēdi ra
tionem pertinent, vide apud Dioſcor. lib. 6.
Inter ſerientium venenatorum notas, ni-

A hil de Veſpis & Apibus particulatim digeſſi-
mus, quod conſpicuæ omnibus ſint, & nihil ex-
cellentes, aut notatu dignum in his obſeruetur
inter remedia tamen earum meminiſſe nō fuit
alienum. * Igitur aduerſus vtrarum ictus pro-
deſt illita malua, & hordeacea farina cū aceto,
ficulneum lac in vulnus inſtillatum, & muriæ
aut aquæ marinæ fotus Dioſco.
De morſis a Phalangijs locus quidam ipſe
quaſi ab impacto aculeo rubet, non intumeſcit
B nec per ambitum calidus eſt, ſed mediocriter
humeſcit. vbi vero contrariorum occurſu reſi
xit, conſequitur toto corpore tremor, diſtentio
nes poplitum & inguinum, conuulſionib. nō di-
ſſimiles, in lumbis collectio exoritur, & perpe
tua vrinæ libido laceſſit, multa b. reddendis ex-
crementis colluctatio. Vniuerſa cute frigidus
ſudor emanat, collachrymant oculi, offuſiſque
nebulis caligant.* Horum ictib. ficulneū cica-
ra adiecto ſale trito. & vino imponere oportet,
aut radicum ſylueſtris punicæ quam tenuiſſi-
C me tritam, aut ariſtolochiam cum hordei farina
& aceto ſubactam. Vlcera aqua maris proluen
aut apiaſtri decocto, foliaq eiuſdem illinenda.
Lauacris perpetim vtendum, & propinandum
abrotamni ſemen, aniſum, ariſtolochia, cicer ſyl
ueſtre, cuminum Aethiopicū cedrides tritæ, pla
tani cortex & trifoliæ herbę ſemen, priuatim
autem ſingulorum ex his binas drachmas dare
cū vini hemina conuenit, itē myricæ fructus, &
chamæpityos, & viridiū cupreſſi pilularū deco
ctum, admiſto vino. Sunt, qui fluuialis cancri ex
preſſi ſuccum cum lacte, aſſumpto apii ſemine,
D confeſtim moleſtiis liberare prodant. Dioſco.
Si Scolopendra, aut dicta ophioctene, morſum
intulit, locus per ambitum liuore ſuggillatur &
& computreſcit, interdumque, licet raro, ...
lentus atque ruber cernitur. A morſu ipſo ...
cerari locus incipit, vlcuſq. id negotium ex...
ſere remediis inuictum, præterea tota corpore
prurigo quoq; ſentiunt.
* Hæc vbi morſum infixit, ſal quam leuiſſime
tritus ex aceto vulneri inſpergēdus, aut ...
ueſtris ſuperponenda. Locus acida muria ...
E dus, & dāda in potu ariſtolochia cū vino, aut ...
pillū, aut calamintha, aut ruta ſylueſtris ...
Scorpionis morſu inflāmari ſtatim incipit locus
& indureſcit, ac interius rubet, vicilliq. dolore
premitur, modo ſiquidē exæſtuat, modo ...
occupatur. Labor repēte fatigat, & aliquā...
liuſcule habet, aliquādo recrudeſcit. Conſequi
tur ſudor, horroris ſenſus & tremor. Extremæ
corporis partes refrigeſcūt, inguina ...
per ſedem ſlatus excūt, capilli eriguntur, pallor
F mēbra decolorat, & dolor, tanqua ex pungente
acu, per vniuerſam cutē ſentitur. * Percuſſis præ
ſenti eſt auxilio ficulneū lac in vulnus inſtilla
tū. Scorpius ipſe, qui ictū vibrauit, tritus, & per
cuſſo loco impoſitus, ſuæ plagæ remediū eſt, ob
cæcam quandam naturarum, vt conſtat ...
diam, quæ antipathia appellatur. Præterea tri-
tus,

tus,& impositus cum sale, lini semine,& althęa A scorpius conuenit. Sulphur ignem non expertũ, resina terebinthina exceptum,& emplastri modo adiectum,auxiliatur. Iteidem galbanum ad splenii formam ductum & calamintha, quæ tritu illinatur, & farina hordei in vino parata,in decocto rutæ. Semen trifoliæ herbæ tritum,& vulneri iniectum opitulatur. Hæc ad affectum locum pertinent. Post hæc quam efficacissimis potionib. vtendum, cuiusmodi sunt aristolochię præsertim corticis, binæ drachmæ cum vino, B radix gentiana,& pulegium decoctum,& baccę lauri pauco numero tritæ, & calamintha cum posca,in qua magnopere discoqui debet,cupressus cum vino & ruta, nec secus ficulneũ lac, laserpitium,si adsit,sin desideretur,peucedani succo vtendum,efficax est potum trifolij & ocymi semen. Horum autem omnium vicem etiam pẽ [illegible] lauacri vsus,euocatus sudor, & dilutæ vino potiones. Diosco.

Si Marina Pastinaca percussit, protinus acci dunt molesti dolores,assiduę conuulsiones lassi C tudo,& imbecillitas,mens percussis labat,post ea obmutescunt,oculi caligant. Percussus autẽ locus in ambitu cum vicinis partib. denigratur & ita obstupescit,vt tangentem nõ sentiat, hunc si quis premat,atra sanies,crassa, & male olens excernitur. *Ei qui a marina pastinaca icitur, omnia quæ de viperarũ morsu paulo post rete remus,simili modo conueniunt. Peculiariter au tem ictus a marino scorpione, et dracone infe runtur, qui molestos cruciatus cient,interdum autem,sed raro,nomas excitãt. Quib. absinthii, [illegible] aut sulphuris ex aceto triti potio subue D [illegible] ipsi etiam dissecti,vulneribusq. impositi,sui cuiusq. ictus remedio sunt. Diosco.

A mure Araneo percussis,circa morsum in or bem inflammatio exoritur,nigraq pustula,dilu ta sanie turgens exurgit, proximæ partes liuẽt. Rupta pustula,depascens vlcus,non ei dissimi- [illegible] serpit,occupat. Intestinorum quoque tormina difficultas vrinæ, et frigidæ aspergines [illegible] consequuntur.*Huius morsib auxiliatur [illegible] ano spenium,per se vulneri exterius im positum, vt medicamenti modo aceto tritum, E et hordeacea farina cũ aceto mulso illita. Quin etiam mus ipse, qui morsum intulit. si dissectus [illegible], ictus sui veneficia luit. Resistit quo que acini dulcis punici decocti,et illiti,item por [illegible], et allia contrita,nec non aquæ calidæ fotus, sed hæc ad locum pertinent. Prodest potum ab [illegible] decoctũ,maxime si in vino detur,præte rea serpillum et galbanũ,et eruca vino madefa cta, recentes cupressi pilulæ cum aceto,et cycla minus ex aceto mulso,et pyrethrum cũ vino,et chamæleonis herbæ radix. Nec sunt,qui litera F rũ monumentis tradiderun,, tritũ murem ara neũ contra suos ictus commode bibi. Quam hi [illegible] apud alios inuentam,dignam dũtaxat [illegible], quæ adnotaretur. Alij asseuerant,de [illegible] non alias exulcerari,nisi pregnãs mus araneus fuerit,tum sane auxiliari ferũt. Diosc.

Si Vipera momordit,corpus intumet, vehemẽ ter arescit,subalbidumq. colorem concipit. Sanies a vulnere profunditur, primũ subpinguis, mox cruenta pustulęq adustis similes erumpunt eet anra depascens vlcus, quod in proxima re pens non summa modo corporis, sed intima quoq corripit. Gingiuæ iis cruore suffunduntur, inflammatio circa iecur erumpit,tormina, et biliosi vomitus sequũtur. Sopor,tremor,et vrinæ difficultas accedit, et frigidus sudor offun ditur.*Vbi vero vipera morsum impressit,fimũ caprinũ in cũ vino studiose impositũ opitulatur item laurus,et abrotanum, et galbanũ splenii loco superiectum,et origanum viride, indi um palli gallinarum discerpti,et confestim admoti erui farina vino subacta, radicis cortex vsq eo tusis,vt in puluerem solutus abeat, et scilla to sta,de tritum chamæmelum, hordeaceæ farinę cataplasma in aceto mulso pręparatum, sed lo cus ante calido foueatur,hęc loco imponũtur. Contra viperinos ictus rub.cum vino prodest. Aliqui anchusam tenui folio constantem auxi liari produnt. Leporini coaguli in vino terni oboli bibuntur,et porracei succi hemina in me ro,et foliorum apiastri succus,et syluestris ruta hęc in vino potari debent. Vinum frequenter bibendum, allia mandenda, et cepę,et porri re centes,salsamenta acerrima,et origana. simpli cia hęc sunt. Percussis a vipera præclare auxilia tur medicamẽtum,quod myrrhę,piperis,casto rij, floris portulacę seminisq; dimidio acetabu lo constat, hęc omnia in Cretico passo terũtur aut in alio probato. Erasistratus in eo libro,qui de viribus inscribitur,pleriq. alia tradidit, quę ictis a vipera auxilium ferre possunt, inter quę talia maxime laudantur, Gallinacea cerebella cum vino pota, semen sarina brassicę tritum, et acetabuli mensura cum vino potum. Quin etiam bonum est,digitum in liquidam picem in tingere,deinde vinum, quo digitus fuerit elu tus, bibere. Diosco.

Consimilia supradictis in vipera eueniũt ijs,qui a Cęcilia nomine, et Amphisbęna de morsi sunt,eademq fere auxiliantur. quare hoc venenum priuatam descriptionem sortitũ non est,neque [illegible] itum est dignum, quod alio genere comprehendatur. De iis autem mẽtionem hoc loco fecimus,quoniam fere remediis ad viperas serpris,percussi ab eis adiuuari soleant. Dioscorides.

A Dryino morsus pustulę,molestiq. dolores incidunt, præsertim qua dilutę saniei emissariũ subest,quinetiam erosio,torminaq. consequuntur.* Ab eo icti, conuenit aristolochia cum vino pota,trifolium herba, radix hastulę regię similiter assumpta, et fructus ex omni glandifera rum arborum genere,et cutę ilicis radices,et il licę parti ictę auxiliantur Diosco.

Ab Hęmorrhoo ictis vehementes cruciatus accidunt, qui angusta, contractaque corpora ex continuo dolore reddunt. Ex plaga copiosus sudor effluit, et quacunque parte corporis

cicatrix vlla fuerit, ea sanguine manat. Excrementa per aluum cruenta eijciuntur, profluésq. sanguis in globo coit. A pulmone sanguinem extussiunt, & in vomitiones effusi sine remedio cõmoriuntur. Quod vero dipsas percussit, solutus ac non constrictus tumor premit, sitisque vsq. eo pertinax, vt satiari non possit, ac sine vlla intercapedine excruciet, & si potum pleno ore affatim trahant, illico in eandem sitim relabuntur, proinde toto habitu similes sunt ijs, qui antea potus nihil hauserint. quare propter continuam sitim, & prester, & causon, aut dipsas appellatur. Hæmorrhoi, dipsadisq morsus velut immedicabiles, a plerisq. maiorum deplorati relinquebantur, quare si peculiaribus contra dipsadem remedijs egeamus, communia experiri operæpreciũ erit. * Protinus autem scarificatione vti, vstionem facere, & si locus patiatur, extremorum amputatione opus erit, consequẽter quã acerrima cataplasmata admouere, de quib. sæpenumerò diximus Nec me fugit, acres cibos, maxime a salsamentis, vtiles esse. Meracę potiones, & lauacra prosunt, quæ subinde inter iecto breui spacio assũmenda sunt, priusquam morbi genus emerserit, quo semel erumpente, opem ferre nõ potest vlla medici opera. In ictu hæmorrhoi eadem prosunt. Insuper quæ in cõmune opitulantur, vt scarificationes, vstiones, acres cibi, meraci potus, & quæ nunc in dipsade definiuimus. Quin etiam decocta aitis, folia, & cum melle trita. Dioscor.

Ab natrice demorsis vlcus dilatatur, & liuidum ac ingens euadit. Sanies ex eo multa, & atra, & male olens, non secus atque iis quæ serpunt vlceribus, expuitur.* Si ergo morsum natrix adegit, prodest origanum tritũ, & aqua sub actum, lixiuia cum oleo indita, aut aristolochię cortex, aut querna radix minutĩ cõtrita & hordei farina cum aqua & melle colliquata. Bibuntur etiam binæ aristolochiæ drachmæ in potione poscæ cyathis duob. deinceps marrubij succus, vel decoctum alterius cum vino, fauus recens detur in aceto. Diosco.

Cenchri morsum, qui viperino ictui similis est, putridum vlcus sequitur, carnes anrea, vt in aqua inter cutem, prætumidæ defluunt, lethargo corripiũtur, & veterno pressi somnos captãt Erasistratus eos iecinore, intestino ieiuno, coloque conflictari, auctor est, quippe dissectis ipsis, omnes fere partes corruptæ repeniuntur.* Morsis, a cenchro auxiliatur lactucæ fructus cum lini semine illitus, & satureia trita, & syluestris ruta, & serpillum, cum duab. hastulæ regiæ drachmis, & trib. vini cyathis, aut aristolochiæ radix, item cardamomum & gentiana. Diosco.

A Ceraste percussis locus attollitur, cũ duritia pustulosus, e plaga sacies profluuit, modo atra, modo pallidior, sed toto conrectu varicosus intumescit, genitale intenditur, mens labat, & oculorum caligo exoritur, deniq. rigore neruorum distenti commoriuntur. Si cerastes percusserit, circa partis amputatio suffragatur. quare sine mora ictam partem amputare, aut scalpro confestim circumcidere, & iis similia prosequi oportet. Vrentia insuper reliquiis admouenda, siquidem virus hoc veneno basilisci similes est. Dioscorid.

Ab Aspide ictis vulnus exiguum prorsus, quasi ab adacta acu citra tumorem conspicitur, sanguis exiguus ille quidem, sed ater distillat, caligo velox oculos obnubit, labor in totum corpus multiplex, omnino leuis, & non sine voluptate consequitur. Ideo Nicander perpulchre cecinit. At vir perit absq. labore, virens atq discolor mediocris stomachi dolor afficit, frons perpetuo resellitur, genæ contremiscunt, quasi sine sensu in somno vellicent. hos mors tollit ad diei tertiam tem non dilata.* Cæterum iisi qui ab aspide feriuntur, quæ de ceraste scripta sunt, auxilia dari debent. Nam venenum hoc, quemadmodum basilisci celerrime in arteriis sanguinem cogit. Dioscor.

Erasistratus in libro quem de medicaminibus & venenis condidit, de vocato Basilisco [illegible] refert. Cum basiliscus momorderit, vulnus [illegible] ad auri colorem efflauescit Itaque in plurimum quæ æ virus eiaculantur, comites notæ ita se habent. * Ad basilisci morsum, vt idem Erasistratus auctor est, auxiliatur castorei drachma in vino pota, item papaueris succus. Ictuum remedia ita se habent. Dioscor.

Tarantulæ in Apulia innumeræ vagantur. Illi ab his diuerse torquentur, si quidem alii perpetuo canunt, alii rident, alii plorant, alii clamant, alii dormiunt, alii vigiliis afficiuntur, nonnulli saltant, pleriq. vomitionibus laborant, huiusque phreniticis ac maniacis similes.* Huiusce veneni vis musica mulcetur. Matthiol.

De Animalium partibus, Sectio XXI.

Cerebella passerum vere & autumno capto rum reponuntur cum vitello oui & melle vel sole aut cinere siccata. Medici Colonienses.

Terrestris Leporis inassatum cerebrum manditur, * iuuandis tremoribus, qui valetudine cõcontracti sunt, affrictu aut cibo facilem infantibus dentitionem præstat, exustum caput & cũ adipe vrsino aut aceto illitum, alopeciarum inanitatibus medetur. Dioscorides.

Caput lacertę parietarię, & rana [illegible] spicula e corporib. detrahit. Mizaldus.

Caput Cati omnino nigri, in noua olla adoritur, & incineratur, ex eoq ad læuorem, & tenuissimum pollinem deducto, nonnihil per tabulum pennæ indendæ, in oculum quotidie ter insufflatur, ad oculorum vitia, vnguem, nebulas albuginem, & alia remedium præstantissimum est. Si

est. Si quis vero ardor noctu maxime, oculum infestet, folia quercus aqua madentia, bina, vel terna simul oculo superponuntur, & identidem inuertuntur. Dicebat secreti huius auctor, visum posse restitui hoc remedio post cæcitatem vnius duntaxat anni. Mizal.

Caput Milui deplumè vstum, & quantum capi potest tribus digitis cum aqua sumptũ, podagricis auxiliatur. Galen.

Cancrorum oculi calcinati in reuerberio, exhibentur feliciter calculo laborantibus, & ad omnes pellendas viscerum obstructiones conferunt. Querce.

Agninus & Suillus, Vrsinusq; pulmo impositu, * attritus a calceamentis contractos ab inflammatione tuetur. Præferuntur ex animalib. pinguibus & robustis. Recentes & sicci in vsum veniunt. Siccantur exempta aspera arteria in vase figulino imposita clibano, & refrigerati, foliis que absinthii sicci inuoluti reponuntur in loco sicco per annum. Dioscorides, & Medici Florentini.

Pulmo Vulpis siccatur, & conseruatur, vt ante dicti pulmones. * Articulorum affectus curandos valet, item ad pulmonum vitia, & angustiam pectoris, vnde eclegma, quod Arabes loch vocant, in officinis paratum passim habetur.

Iecur Erinacei, cæterorumq. animalium sumi debet ex ipsis animalibus nondum adultis, atque odorato lauari, deinde vasi impositũ, furnoq. probe siccatum, sed non exustum, vasis vitreis reponitur, absinthio sicco inuolutũ, ne putrescat. Seruatur loco sicco per annum.* Cũ acero mulso potum, renum vitiis auxilio est i.e aquæ quæ cutem subiicit, conuulsionibus, elephantiæ, & male habitis, viscerum fluxiones exiccat. Diosco. et Medici Floren.

Hepar Lupinum eodem quo iam dictum est modo præparatur. * In puluerem tritum, confert iecinoris fluxionibus, aqua inter cutem laborantibus.

Hepar Anatum proprietatem habet sistendi fluxum, qui ex debilitate hepatis nascitur. Rhases.

Asini Iecur inassatum * esu comitialib. prodest si ieiunis edendum detur. Capræ vero inassate decidua sanie, inungi lusciosos prodest, et dum coquitur, apertos oculos halitu eius vaporari, prodest in cibo tostum ad eadẽ. Tradunt hircini iecinoris cibo comitiales deprehendi. Aprinum recens si arefactum teratur, ex vino potum, contra serpentium, volucrumq. morsus auxilio est. Iecur canis, qui rabie exagitatur, tostũ, et in cibo ab emorsis sumptũ, ne tententur metu aquæ, tueri creditur. Vtũtur autem ad arcendos aquæ pauores dẽte eo, qui caninus dicitur. hunc a cane, qui momordit, exemptũ, et folliculo inditum, pro amuleto brachio annectũt. Inueteratum autem sale mergi iecur, ex hydromelite binis ligulis potum secundas pellit. Eodẽ modo quo cætera præparantur. Dioscor.

A Iecoris Ranarum puluis exiccatus in accessione febrium quartanarũ recte assumitur.

Cor Ranarum, & maxime fluuiatilium, febricitantibus spinæ adalligatum, febriles algores minuit. Sunt, qui cordis regioni etiam admoueant, ad mitigandos causonum æstus, & incendia. Mizaldus.

Corculum Galeritæ femori adalligatũ, summè prodesse fertur aduersus colicum cruciatũ. B Nec defuerunt, qui illud recens, eam in rem ẽt deuorarint optato successu.

Testes Gallorum nondum coeuntium, * deperditas in morbis vires mirifice restituunt: quam ob causam hecticis, & marasmo laborãtibus, morborumq; diuturnitate macrefactis vtiliter exhibentur. Semen prolificum suppeditant, & venereas vires roborant. Recentes vsurpantur. Dioscor.

Castorium, castoris seu fibri testes sunt. Eligi debent, inquit Dioscorides qui ex vno prin C cipio committuntur, liquore intus veluti feroso odore graui, & virus redolente, gustu acri, mordente, friabili, ac multis naturalibus tunicis circundato. Adulterat gummi ammoniaco, cũ castoris sanguine, & castorio subacto, deinde in vesiculam coniecto, & siccato. Deprehẽditur fraus ex notis prædictis, tum etiam qđ lactitij testes, ipsis natiuis, qui plerunq; sunt exigui, ampliores sunt. * Castorium serpentium venenis aduersatur, sternutamẽta mouet, menses ac partus ciet, duabus drachmis cum pulegio poti: D partus, secũdasq; eijcit, contra inflationes, tormina, singultus, venena, ixiamq· ex aceto bibitur: lethargicos & vtcunque veterno obdormiscentes excit e infusum: cum aceto autem, & rosaceo olfactu, & odoris suffitu, idem facit: potũ & illitum prodest tremulis, conuulsis, & omnibus neruorum vitijs. In summa, calfactoriam vim habet. Dioscor. & Florentini.

Castoreum rarò, & difficulter verũ repetitur quod non sit adulteratum: Nam quod affertur, quanquã odorem retineat, attamẽ ex alijs par E tibus, neq; tãtum ex testib. constat, aliqui dicũt ex renibus, nõnulli ex sanguine, alij ex alia corporis parte: vtque maiorem similitudinẽ cũ vero, & legitimo seruet, quod colorem ceræ repræsentant, addunt gummi aut Ammoniacũ: sicuti quoq; Dioscoridis tempore facere solebãt, commiscentes gummi priora, & aliquid ipsius sanguinis cum exigua quantitate boni, & perfecti Castorei, sed necesse est nos esse hac i parte cau F tos, quod facile illi consequentur, qui uerum semel diligenter inspexerint, aut saltem obseruauerint notas illas, quas Dioscorides plenius illi adscribit, inter quas potior illa est, quod oriãtur ab vno eodẽq; principio, quare si geminum erit principium & origo diuersa, statim suspicio oritur, ne sint illius animalis renes i vesicas inuoluti, quod etiam ex magnitudine eorum apparet: nã testiculi sunt, vt Plinius tradit, multo minores. Quod si non ita grandes essent, & tamen principium esset diuisum, erunt & ipsi ita

concinnati, sed cum Gummi & Ammoniaco & sangui, vt antea diximus, non enim fieri potest, vt duæ vesicæ reperiantur, & vnica tunica inclusę, & pręterea nullū animal reperitur, quod altius figuræ haberet testiculos. Legitimi Castorei liquor est resinosus, grauis & ingrati odoris, validi & mordacis saporis, fragilis, & circumdatus pluribus tunicis natiuis. Fugiendum est nigrum & rancidum, nam si verum est quod Auicenna scripsit, hoc spacio vnius diei, eum qui intra corpus sumpsit, interficit. Nonnulli perhibuerūt, genuinum tam acuti esse odoris, vt vna tantum vice naribus appositum sanguinem eliciat. Dioscorides vero sternutationem ciere dicit, quod etiam signum est eius vehementiæ, quemadmodum patet in Helleboro albo, dum contunditur. Nec mirari debemus, inter tā multa alia medicamenta hoc vnicum, quod opij frigiditatem summam retunderet, fuisse selectum nam præter id quod calidam habeat facultatē partium quoque est subtilium, vt forsitā magis quam alia omnia medicamenta penetret, & opio in æquali efficacitate opponatur, quod si illi alia quædam calida & aperiens res adderetur vt est crocum, piper, aut simile quippiam, tantū adiuuaret penetrationem, & dilataret vias opio at non ita validum esset, vt opij vires euidenter frangeret, quod tamē vtrunque Castoreum potenter præstat, quanquam magis propter alterā causam, vt nimirum ræfrenet eius malignitatem illi addatur, ne alius (quod nonnulli faciūt) opium necesse sit leuiter comburi, vt eius vis nonnihil minuatur. Quod tamen etiam Galenus lib. 3. de compos. Medic. secundum loca reprehendit ca. 1. vbi examinat Apollonij compositionem ad dolores aurium. Cum itaq. Castoreum tanti momenti sit, nec reperiatur aliud quippiam quod illi substitui possit, curandū, vt optimum & maxime genuium habeatur, ne ipsius respectu Antidotus non assequatur suam perfectionem.

Quæ interiore ventriculi gallinæ sinu residet membrana, (secti in laminas cornus specie similis) ea vero inter coquendum abijci solet, siccatur. *tritaq, in vino conuenientissime stomachicis datur in potu. Diosco.

Intestina lupuli per longum & per trāsuersum digiti medij longitudine scindātur, & lauentur vino, aut aqua fęniculi, vel rutæ, inde in clibano, vt alia exiccentur. * Ad colicos efficax est. Colonien.

Genitalæ Cerui, sanguine prius probe expresso, vino aut aqua aliqua abluitur, deinde in furno probe exiccatur, reponiturque in loco sicco. * Tritum, & in vino potum, a vipera demorsis auxiliatur, remorantibus vinis ac coli cruciatibus affectis auxilio est, si vbi aqua probe fuerit elotum, ipsa statim ablutionis bibatur aqua.

Aiunt, in puluerem tritum, & iis medicamentis inditum, quæ venerem excitant, ea valentiora efficere. Quin & dysentericis, mederi magno successu a nonnullis expertum est. Dioscori. & Matthiol.

Renes Scincorum, qui crocodili sunt terrestres, siccati seruanturr * Venerem excitant, sperma augent.

Vesica suis, quæ terram non attigit, pubi imposita, vrinam ciere fertur. Plin.

Vmbilici Infantis recenter nati, portiuncula in annulo gestata, pollere fertur contra morbum caducum, & capitis, colique dolores. Albertus.

Vesica Ouilla, vel caprina, cremata & ex posca bibita, vel leporis testiculus ex vino decoctus & potus, iis qui vrinam inuiti reddunt, bene facit. Galenus.

De ossibus, Sectio XXII.

VNicornu Gręcis monoceros dicitur. * Huius animalis cornu ramentum ex vino potum, iuuat partum, & secundas educendas, nec non sudorem, ad venena, pestilentiamq. abigendā, potu salubriter excitat. Datur a granis sex ad drachmam semissam, vel integram. Andernacus.

Ebur nihil aliud est, quam Elephantinorum dentium materies. * Vim astringendi obtinet Scobs illita paronychia sanat. Ad albas mulierum fluxiones præstat, si tenuissimum puluerem, lapide porphyreo redigatur, propineturq. ex lactucæ seminis cremore, aqua, in qua chalybs extinctus fuerit, prius macerato semine. Rasura morbo regio laborantib ante cibum ex vino datur, si febris adest, ex aqua cichorii, & lupulorum. Singulariter etiam ad vermes in febribus valet, quia eos non, vt reliqua calefacientia auget. confert etiam diuturnis obstructionibus & stomachi dolores abigit, finius potu mulieres ad concipiendum fętum aptissimæ redduntur. Diosco. Matth. & Ander.

Ceruinum cornu * tostum & elotum, bibitis ligu lis epotum, prodest dysentericis, excreantibus sanguinem, cęliacis, regio morbo, & vesicæ doloribus cum tragacantha, fęminis fluxione vuluæ laborantibus, cum liquore huic rei accomodato. Cerui cornu contusum, crudo fictili luto circumlito, & in furnum indito, vritur donec albescat. In cadmiæ modo elotum, vtile est, ribus oculorum, & defluxionibus salutare est, infrictum dentes expurgat. Crudi cornu suffitu nidore serpentes fugantur. feruefactum in aceto, si eo gingiuæ colluantur, maxillarum a dentitione dolorem adimit. Dioscor.

Os de corde corui, * omnibus cordis affectibus confert. contra omnia venena mirifice præstat, antidotisque admiscetur, quæ pestilentiæ

tiæ aduersantur. Sed cauendum est, ne huius lo A co (leplasiarij) bubulam thachcam arteriam accipiant in compositionibus, vt facere consueuerunt. Matthiol.

Cranij Hominis in puluerem redacti drachma ex aqua betonicæ assumpta comitialibus prodest. Primum autem aqua elui, deinde vino debet, vt facilius ad partem affectum penetrare queat. In paralysi ex aqua betonicæ, vel hysso pi lauandum est detritum, & paratum diligenter. Ander.

Officulicum Verticis, triangulare, ad formam lapidis piscis cyprini, vulgo carpionis dicti, in caluariæ vertice, vbi suturæ committuntur, intus subsistit. Id, vbi scalpello penetraueris, statim foras prosilit, anatomicis hactenus incognitum (Idem inquam ossiculum) nummi Germanici cruciferi appellati magnitudine, diuinum epilepsiæ remedium est, quod morbum hunc adeo efficaciter curat, vt is nunquam reuertatur, si quidē Paracelso fides adhibenda est. Ander.

Accipitris ossa aurū attrahunt, vt Albanus scribit. Ad hæc a Brusonio, adnotante Georgio Fabritio, Gallinarum ossa auro liquescenti admista, illud in se consumit.

Ossa lupi exiccata, & in puluerem redacta ad morbum intercostalem, ad ictus, & puncturas valent.

Ossa paruula, quæ inueniuntur in prioirbus leporis pedibus, ad vrinas potentes mouendas prosunt, si puluis illoram cum vino albo exhibeatur.

Os Sepiæ ad eundem affectum feliciter præscribitur.

B De osse brachij humani aliquid, & summitate alæ anseris gestatum, quartanam curat, itē contra arthritidem & quoduis vlcus depiscens, summe prodest humani brachij tibiæos combustum, facto puluere ex eo quod aliquin intus maſit, & parti affectę apposito. Geber.

Dentis apri puluis exceptus oleo liniuo, cynanchen præsentissime curat, si locus affectus tangantur, cum extremitate pennæ tali mistura imbutæ. Auicenna, & Arnold.

C Ex Bubalorum cornibus annulus concinnatus, ac gestatus, guttam grampam, vt vocāt, hoc est musculorum suræ conuulsionem impedit. Idem etiam præstat, idq; certo certius, vngulę Alces portiuncula nuda, vel annulo inclusa, & gestata. Mizaldus.

De Medullis, Sectio XXIII.

Ceruina medulla laudatissima est. Colligitur, præparatur, & reponitur, vt bubulina. * Ceruina perunctos venenata fugiunt. Mollit, rarefacit, vlcera explet, &c. Diosco.

Vitulina secundum locum in bonitate obtinet. Colligitur eodem tempore, eodemq; modo conficitur, vt bullina. * Vim habet indurata & scirrhosa corpora emolliendi siue musculis, siue tendonibus, siue ligamentis id accidat, siue etiam visceribus. Pessi ex hac componuntur, vt e. os emollientes. Galen.

Bubulina medulla tertium in bonitate locum habet, ex florenti tauro sumitur, ex ossibus, col D ligiturq; æstatis exitu, hyemis initio. Reponitur autem vel per se, lota tantum, & ab omni immūditia repurgata, loco sicco, in vase figulino vitreato, & obturata, vel lento admodum igne, vel vase duplici liquata, postea per pannū densionem colata, & in loco frigido seruara. * Talis facit, mollit, rarefacit, vlcera explet, &c. Dioscorides.

E Hircina medulla quartum in bonitate ordinem tenet, * acrior ac siccior est. Colligitur atque pręparatur, vt præcedentes, &c. Dosis omnium medullarū est ab ℥.ß. ad ℥.ij. vel ℥.iij. pro remedij quantitate.

De Sanguine, Sectio XXIV.

Sanguis cuius ī medicina vsus, ex multis animalibus colligitur, dum adhuc ætate florentibus. Sanguis Hircinus modum paratur. Maturæ ætatis vua hircus quadrimus, bene habitus iugulatur, mediusq; effluens sanguis fictili bene cocto excipitur. (nam primus tenuior, postremus crassior putatur) deinde coctus in aqua, donec concrescat, arundine fissa secatur oblique & transuersum, vt quod in eo aqueum est, affluat, deinde linteo raro tectus soli exponitur, at que ita siccatur, curandum interea, ne pluuiis aspergatur, deinde tritus vase vitreo, aut fictili vitrato bene obturato reponitur. Alii hircum diebus canicularibus, herbis calculum frangētibus nutriunt, & vino albo odorato, donec vrina nigrescat, deinde iugulant & in eum quem supra diximus modum præparant. Hoc præparationis genus etsi inutile non videatur, necessarium tamen non est, cum apud Grecos san F guinis hirci non eo modo nutriti, etiam vsus fuerit, sed medicamenta calculū frangentia admiscebantur. *Sanguis anseris anatis, & hœdi, vtilissime in antidota miscentur. Palūbi aūc, turturis, & columbæ, nec non perdicis, oculis cruore suffusis, & recentib. eorū vulnerib. luciosisq; illinūtur. Peculiariter columbæ sanguis, cruorem membranis cerebri rumpentem inhibet. Hirci capræ, cerui, & leporis sanguis inassatus sartagine, dysenterias & cœliacorū profluuia sistit, in vino potus cōtra toxica efficax est. Leporinus sāguis ita vt repet illitus, vitia cutis in facie, lentiginesq; emaculac. Caninus cōmode ab his bibitur,

tur, quos efferata in rabiem bestia momorderit contra epotum toxicum auxilio est. Testudinis terrestris sanguineum epotum tradunt prodesse comitialibus. Marinæ autem testudinis cũ vino, & leporis coagulo, cuminoq. contra serpentiũ morsus, & hausta rubetæ venena conueniẽter bibitur. Taurius cum polenta illitus, duritia, discutit, emollitque. Sanguis equarum quæ admissuram expertæ sunt, in medicamenta additur quę erodunt, septica vocãt. Sanguine chamæleonis genarum palpebras euelli creditum est. Hoc idem viridium ranarum sanguine præstatur. Menstruus sanguis fęminarum, circumlitu conceptum inhibere existimatur, aut si omnino mulier menstrua supergrediatur, leuat podagræ dolores, & ignem sacrum, illitus. Sanguis anatis & anseris, testudinis marinæ & terrestris & hœdi in remediis internis, vt antidoto, datur

A ad ʒ.ij Sãguis vere hirci a ʒ.i.ß. ad ʒ.iii. vel viii præscribitur. Testudinis autem terrestris, ad hecticam, imperatur recens & crudus ad ℥.i. In remediis quidem externis, mensuram quantitatẽque definire nullo modo necesse est, sed ea arbitrio & necessitati relinquenda. Vt cum ad vulnera recentia oculorum, sanguinem columbæ, vel turturis imperamus, guttas aliquas in oculum traijciendas monemus. In emplastris autẽ vsurpamus eam quãtitatem, quæ necessaria est ad puluerem excipiendum, vt in emplastro de pelle arietina. Cęterum humanus sanguis, mor-

B bo comitiali lapsos confestim liberat a conuulsione, si in paroxysmo eorum labia eo fuerint irrigata. Adeo est salutaris humanus sanguis, vt elephantiasi conspurcati solia in balneis ex illo temperauerint. Diosco. Floren. Plinius, Rondel. Orpheus, & Archelaus.

De Pinguedine, adipe & seuo, Sectio XXV.

HVmana Adeps ex florẽtibus, autumno vel hyeme colligitur. Reponitur autem vel se, lota tantum, & ab omni cruento, aliisq. immunditijs repurgata, loco sicco ad aquilones spectante, siue figulinis vasculis vitreatis, foliis lauri vel nucum siccis conuoluta & obturata, vel exemptis membranis diligentissime trita, & duplici vase liquata, fictili vitrato bene obturato, loco siccis. * Ad ligationes neruorũ, membra emaciata, contracta, indurataq. a chirurgis applicari solet. Medici Floren.

Suilla adeps, quę tum Græcis, tum Latinis Axungia appellatur, eodem modo colligitur, præparatur, ac reponitur, quo humana. Recens etiam & sine sale vsurpatur, & quãdo adipẽ absolute reperies, sumes adipem recentẽ illius an-

C ni, & sine sale conditum, quia post illud tempus mutat qualitatem aliisq. præditus est facultatibus. * Cõtra vuluæ & sedis vitia idonea est, ambustis igni medetur E sue vetustissima, quæque sale cõdita, excalefacit, & emollit, & elota vino pleuriticis prodest, cinere aut calce excepta, inflammationibus, fistulis ac tumoribus succurrit Diosco. & Medici Florentini.

Anserina adeps colligitur, præparatur & reponitur, vt humana & suilla. Calore suillam superat, & ob naturæ suæ subtilitatem magis penetrat. * eoque recte per annum iis iniici potest,

D qui rosionem in alto corporis sentiunt. Conuenit mulierib. malis. Diosco. & Galen.

Gallinarum & Caponum adeps, vt præcedentes, præparatur ac reponitur. Media inter anserinam

nam & suillam consistit, * mollit, horumque A acrimoniam obtundit. Ad labiorum rimas, ad mangonizandam faciem, & contra aurium dolores conuenit Gale. & Diosco.

Anatum & Anserum Siluestrium, vt suilla & humana, paratur & reponitur. * Efficacior est, quam domesticorum, & aliorum animalium.

Vitulinum & Hœdinum seuum, vt adipes præcedentes præparantur & seruantur. B * Aliquantum adstringunt, molliunt, &c. Dioscorides.

Taurinum & Bubulum seuum conficitur & seruatur, vt adipes prænominatę. Efficacius quam vitulinum est,* ad rosionem in recto intestino, aut colo, nec non difficultatem intestinorum, & tenesmum experiuntibus accommodatum. Galenus.

Hircinum seuum, vt prædictæ adipes, præparatur eodemq. modo reponitur. * Validissime discutit, proinde podagricis auxiliatur, cum fimo capræ & croco impositum. Huic proportione respondet ouillum. Dioscor. C

Seuum caprinum, vt præcedentia, paratur, conseruaturq. Astringentius est, * qua ex caula decoctum cum polenta, rhoe, & caseo, dysentericis datur, & cum ptisanæ, succo infunditur. Ius decocti phthisicis in sorbitionibus prodest. Datur quoque vtiliter iis, qui cantharidum venena hauserunt. Cæterum seuum omne datur D in vnguentis ab ℥.ß.ad ℥.i. Adeps vero omnis in linimẽtis & vnguentis ab ℥.ß.ad ℥.iii. vel iv. pro quantitate remedii. Diosco.

Seuum Capreoli, Damę, & Cerui, eodem modo, quo præcedentia colliguntur, præparantur, & reponuntur. Alia superius enumerata vincũt quoque magis siccę, terreæq. naturæ. & scirrhosis tumoribus emolliendis ex vsu esse consueuerunt. Ander.

Leonina adeps colligitur, præparatur & conseruantur, vt pręcedentes.*In calore primas obtinet, & magis digerit, ob quod si medicamẽtis ad vlcera & inflammationes idoneis ipsam admisceas, plus offendes, quam iuuabis, maiore nimirum adhibita acrimonia. In ueteratis autem E tumoribus, atq. scirrhis, induratisq. neruorũ tumoribus, ἀγκύλας Græci vocant, maxime conuenit. Ander.

Pardi & Vrsi adeps præparatur, vt prædictæ. Minus quam leonina sunt efficaces. Eiusdem tamen vitijs accommodari possunt.* Cæterum vrsinam constat raptos vitio alopeciæ capillos restituere, pernionibus subuenire. Dioscorides.

Vulpina adeps eodem modo colligitur, præparatur ac conseruatur, quo præcedentes. * Medetur aurium doloribus.

Vngularum asini combustarum*cinis per dies multos binis cochlearibus potus, proditur comitiales adiuuare. Eædẽ oleo subactæ strumas discutiunt, & illitæ pernionib. medentur. Caprinarum cinere perunctæ ex aceto alopeciæ sanãtur. Diosco.

Vngularum Vaccæ combustum * cinis epotus nutricibus lactis copiam præbet, mularum vero, mulieres infœcundas reddit. Quinetiam mures earum suffitu fugatur, ipsis carbonib. impositis, & accensis. Rasis.

Vngula Alcis magna vi pollet aduersus comitialem morbum. Nam eius particula annulo inclusa, & digito, qui proximus est minimo, ita cõmissa, vt in palmam cõuertatur, collapsos, & in ipso paroxysmo plurimum recrea, & confestim excitat. Idem efficit portiuncula eiusdem nuda & manui in pugnum complicatæ inserta, repente enim morbum expellit, & prostratos erigit. Quod vno & altero experimento se probasse tradit Lemnius. Mizaldus vero portiuncula eiusdem in aurem sinistram missa, & aliquandiu veluti scalpendo, mota, idipsum fœliciter esse expertus, in vere Epileptico, idq. miraculi loco habitum est. Ioannes Agricola, Ammonius, idem effici tradit suspensa vel gestata particula eiusdem vngulæ, modo cutim attigat. Quod etiam amuletum ad pręcautionem morbi plurimum valere præterea ramenta, vel scobem aduersus eandem noxam in Polonia propinari scribit Mizaldus. Cæterum eligenda est vngula dextri pedis posterioris, cauẽdumq. ab impostoribus, qui bubulas pro Alcinis vendunt.

De Excrementis vtilibus Sectio XXVI.

HVmanum lac dulcissimum est, * & maxime alit, mammis autem exuctum prodest tabi, & stomachi rosionibus, contra haustum leporem marinum pręsidio est, oculis cruore ex ictu suffusis, cum thuris polline instillatur, podagricis vtile est, cum meconio & cerato illitũ. Bibitur per se ad lib.ß. Dioscor.

Lac omne probatur candidum, ęquali crassitudine, quod vngui instillatum cogitur. Vaccinum crassum est * corpus alit, stomachum & intestina inflatione vexat, renum & vesicæ doloribus conuenit. Nocet spleniticis, hepaticis, comitialibus, vertiginosis, febriculosis, & capite dolẽtib. Datur ad lib.ß. Diosco. F

Lac Asinæ parum nutrit, * eoq. ad vlcus in tabido abstergendum magis, quam in aliis cõuenit. Idem etiam morbis ventriculi, renum, vesicæ prodest, nec non purgandi facultatem obtinet. Bibitur ab ℥.iv. vsq. ad ℥.x Collutos dentes gingiuasq. stabilit. Galen.

Lac Caprinum * febri hectica laborantibus, & phthisicis, consumptisq. ac emaciatis optime conuenit. Post humanum, secundum in bonitate locum habet Galen.

Ouil'um

Ouillum lac crassius est caprino, minusque serosum,& præpingue, * non autem vsq. adeo vtile stomacho. Datur ad ℥.iv.Dioscor.

E Lacte pinguissimo fit Butirum, agitato in vasis lacte,donec pingue separetur. Butyrũ naturę oleosum est,& emolliens,* vnde largius epotum,ventrem resoluit, prodest,vbi oleũ non adfuerit,contra venena. Cum melle si infricetur,dentitiones adiuuat, gingiuarum pruritus & oris vlcera infantibus emendat. Illitum foris capaciora alimẽtorum facit corpora,& albidis pustulis per summa scatentibus asserit. Contra inflammationes & duritias vuluæ, quod nec virus resipit,nec vetustatem sentit butyrum, efficax est,dysentericis,& coli excruciationib. infunditur. In medicamenta addi solet, quæ pus mouent, vtile prælertim cum nerui,aut cerebri membranæ,vesicæ ceruix vulnera acceperit. Id autem purgat,replet,carnem creat, ab aspide percussis vtilissime imponitur. Recens obsoniis additum oleii vicem pensat, & adipis vice fungitur in bellariis. Cæterum butyrum in remediis internis (vt in eclegmatis) præscribitur ab ℥.ß.ad ℥.i.ß In linimẽtis,vnguentis,acopis,suppurantibus,mollientibus & laxantibus ab ℥. j. ad multas vncias apponi solet,pro remedij quãtitate Diosco.

Serum lactis macerationis materia est & per se quidem innocuum medicamentũ. Prætertur quod fit ex lacte nigrarum caprarum, in laudatis pascuis victitantium,recenterq fætarum. * Excalefacit atq. siccat ordine primo completo,& vsq.ad secundum. Quintiam attenuat,abluit,abstergit,& nitrosa, qua referta est facultate,aluum absq. aliqua mordacitate leniter subducit Bilem tum flauam,tum atram ab exustis humorib.genitam deijcit. quod fit,vt mirifice conferat maniacis,& melancholicis. Præstat itẽ ad viscerũ infarctus,& morbis inde prouenientibus opitulatur,nimirum aqua intercute laborantibus,felle suffusis,& lienosis. Datur vtiliter febrientibus ex bile,& viscerum ac vasorum obstructionibus. Bibitur per se ab ℥.iiij.vsq.ad ℥. x.Competit etiã vitiis in cute a bile,& perustis humorib emergentibus. Quare lichenib. vitiliginibus,alphis,psoris,lepriśq. admodum conuenit.Meſues.

Mel optimum flauum, odore & sapore iucũdo,acre,purum,sincerum,totum pelluc ns, tã sibi cohærens, vt continuitatem suam quasi linea longissima non intercisum seruet, si digito attollitur. Idem coquendo paucam spumã emittit Album etiam colore si fuerit, modo notarũ bonitatis aliarũ nulla desit, nihilo deterius fuerit. Quin Hispani & Narbonenses mittũt albissimum & longe pręstantissimum idemq prædurum, quale etiam flauum præferunt liquido, quippe quod humore aliquo est vitiatũ.* Aluo idoneum,& stomacho vtile,si aqua dilutum bibatur,vexatæ vesicæ,renibusq auxiliantur. Illitum ea discutit quæ tenebras oculorum pupillis offundũt. Abstergẽdi vim habet,ora venarũ

A aperit,humores euocat.quia ratione in sordida vlcera,sinusq commodissime infunditur Primatum tenet vernum,deinde æstiuum.Dioscor.& Medici Colon.

Cera notissima est Optima est subfulua, modice pinguis,pura,odorata, mellis habitũ quadantenus referens. Secundum locum obtinet candicans.& suapte natura pinguis. Laudatur Pontica & Cretica.Estq.alba natura,vel alutione Fit viridis missa ærugine, rubea immissa anchusæ radice, cinabrio tamen sæpe tingitur.

B Cera omnis mollit. calefacit, modice explet corpora,datur in sorbitione dysentericis,ac milij magnitudine decẽ grana ceræ hausta, lac in nutricib.non patiuntur coagulari.Diosco.

Propolis in alucariorum foribus & niis,cerosæ naturæ reperitur eligi debet flaua, odorata, styracem referens,mollis, & masticis more ductilis.* Magnopere calefacit,& euocat, aculeos omnia infixa corpori extrahit,in vetere tussi suffita proficit,impetigines admota tollit.Dioscor.

C Ouum molliculũ plus alit sorbili,& durũ plus molli.* Linteum oui contra oculorum dolores vtile est, inassatum sedis inflammationib. prodest,cum croco & rosaceo,& condylomatis,cũ meliloto,cũ vua aũt fruticis eius,quem rhoadicunt,aut galla in patinis frigitur, vt cibo aluos sistat,per se etiam offerri solet. Candidum oui crudũ refrigerat, spiramenta cutis occludit,inflammationes oculorum infusum lenit, ambusta.si statim eo perungantur, pustulas non sentiunt,faciem a solis adustione tuetur, fronti

D impositum cum thure fluxiones arcet,auertitq. inflammationes oculorũ lana exceptũ addito rosaceo,melle & vino mitigat, vtiliter contra hæmorrhoi serpentis morsus crudum sorbetur summe tepidum prodest vesicæ rosionib.renum exulcerationib.gutturis scabritiæ, reiectionib. sanguinis,distillationibus, & thoracis rheumatismis. Cæterũ oua Noctuæ elixata, & infantibus pro cibo data,illos tota vita,abstemios reddũt. Dioscor.& Philostratus.

E Sericum vermiculi,mori foliis vescentes conficiunt Mirifice exilarat,qua in re crudũ eo longe præstat,quod ignem fuerit expertum,tametsi coctum quandoq in vsum veniat, verum antequam in infectorum cortinis immersum iniciatur.* Excalefacit sericum, desiccatq ordine primo,e iccat,et attenuat ea natura, dote,vt cor recreet,lætumq.efficiat. Quapropter lætat,firmat,purificat,et illustrat spiritus,neq eius facul-

F tas vni tantum assignatur spirituum generi a vna tantum dispositione,sed ei proprium est omnibus æqua spiritibus opem ferre,ita vt spiritus tum vitales & animales, quam naturales reficere valeat.Matthiol.ex Auicen.

Spermatis Ranarum aqua ad repellendum & sistendum sanguinis omne profluuium,& faciei ruborem efficax est.

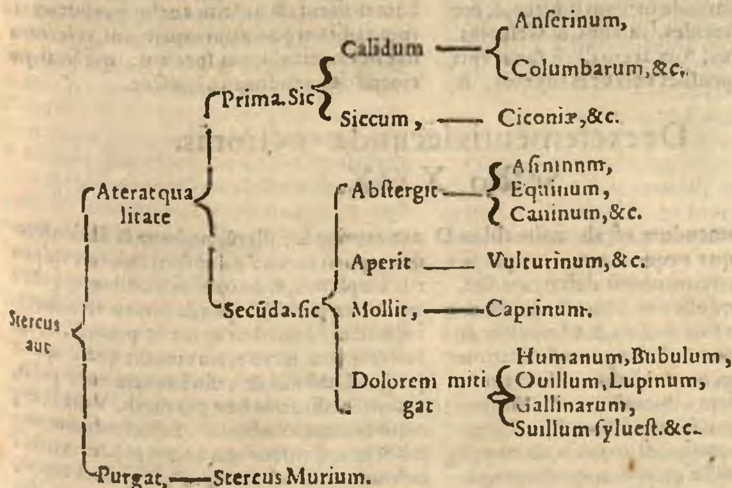
Quercetanus.

De

De excrementis inutilibus primæ coctionis, Sectio XXVII.

COagulum Leporis omnium præstantissimũ A est.deinde hędi & hinnuli. Excipitur ante quam ipsa animalia aliud quidquam pręter lac maternum degustauerint. Vituli marini coagulum excipitur prius quam cum matre ad præ dam natare possit. Fumo aut sole exiccata,& loco sicco seruantur. Annum vnum,aut bienniũ durant.* Leporis coagulum tribus obolis ex vino,venenatorum morsibus, cæliacis,dysenteri cis.& fœminis fluxione vuluæ laborantibus,ac reiectionibus a pectore,auxiliatur, sanguinem B in grumos concretum discutit. Post menstruas purgationes appositum vuluæ cum butyro,pręstat mulieribus,vt concipiant, potum vero partus enecat,& a puerperio,partedi spem adimit. Eqei coagulum,quam hippacen aliqui vocant, priuatim cęliacis,disentericisque conuenit. Hędi,agni,hinnuli,capreę latricornis,& dorci,apri vituli, bubalique coagula, similes naturas sortiũtur,contra aconiti potum in vino, & concretum lac in aceto conuenienter assumũtur. Hinnuli priuatim triduo a purgationibus admotũ, partus spem intercipit. Vituli marini,castorei vires repræsentat,comitialibus strangulatis vuluis,potu conferre existimatur. Sed si sit vituli marini,hoc experimẽtum est,aqua inspergitur, qua paulisper cum alterius animantis,tum præcipue agni coagulum, maduerit,nam si erit sincerum,statim liquescit in aquam,sin minus,cõsimile permanet. In summa,coagulum omne dissipata cogit,& coacta dissoluit. Datur a G. j. ad G.xij. in moribus internis,in externis vero a ℈.j.ad ℥.ʃ. Dioscorides,& Medici Florentini.

De Stercore, Sectio XXVIII.

STercus Anserinum excalefacit vehementer, C regium morbum curat, drachma vna cum vino albo potum, per dies octo continuos ieiuno stomacho.

Columbarum stercus vehementer excalefacit,& vrit,cum hordeacea farina mixtum, strumas ex aceto discutit,carbunculos emarginat, tritum cum melle,lini semine & oleo,ambustis igni medetur.Diosco.

Ciconiæ stercus* ex aqua hauriatur,comitialibus prodesse credunt. Diosco.

Asininum stercus,et Equinum siue crudum,siue crematum,* addito aceto,sanguinis eruptio D nes cohibet.

Caninum stercus,* quod flagrantissimo canis sydere fuerit exceptum,cum vino aut aqua potum,aluum sistit,fistula gutturi insufflatum, anginam curat,sicuti et disenteriam ex lacte caprino haustũ in quo prius igniti calculi fuerint extincti,aut ignitũ ferrum. Quinetiam periodicas,circularesve fugat febres,si cochlearis mensura in accessu ex vino prębeatur bibẽdũ inscio patiente. Præstantius,quod candidius est,e canibus ossa comedent ib.Galen.et Diosco.

Vulturini stercoris*nidore partus excuti produntur. Dioscor.

Caprinum stercus * ad sanguinis fluorem prodest cum pipere,cumino,et simlib. potum, ad morbum regium conducit cum pipere et cinnamomo,menstrua prouocat, et aquam inter cutem educit, splenis etiam duritiẽ discutit, ex aceto. venenis aduersatur. Extrinsecus adhibitũ

ad alopeciā confert & ambusta ex aceto, & oleo rosaceo curat, cum axungia autem coxendicum dolori medetur, ventri impositum hydropicis auxiliatur Andernacus ex Galeno.

Humanum stercus* litum vulnera ab inflammatione vindicat, & obiter inde miscere nō patitur, sed ea statim glutinat, sicco ex melle angine perungi cōmodissimè traditur. Dioscor.

Bubulum stercus* si recēs admoueatur vulnerum inflammationes mitigat, foliis autem inuoluitur, & calfactum cinere feruenti superponitur: coxendicis cruciatus fotu compescit: illitum ex aceto duritia, panos, & strumas discutit. Exiccantis, attrahentisque est facultatis: apum vesparumque morsus iuuat. Humidum vere collectum, cum boues herbas depascūtur, impositum aqua intercute laborantes iuuat. Priuatim suffitu fimi, quod à masculo boue redditum est, procidentes vuluæ reprimuntur: ac eius nidore culices ab iguntur. Noui, inquit Gesnerus, qui bubulū stercus aridum in iusculo ignarus bibit, & à coli dolore statim euasit. Audiui etiā à viris fide dignis, nō paucos rusticos eiusdem potu liberatos. Quidā non ipsum excremētum, sed expressum inde succum bibitur, & melius habent. Dioscorides, Galenus, & Gesneras.

Ouillum stercus, * ex aceto illitū sanat epinyctidas, clauos, pensiles verrucas thymos, & A ambusta igni, rosaceo cerato exceptū. Dioscori

Lupinum stercus* ex vino albo potum coli cis confert. Galenus.

Gallinaceum stercus* omnia eadem, quę columbinum præstat, seu inefficacius: priuatim tamen contra venena fungorum, & coli cruciatus ex aceto aut vino bibitur. Dioscor.

Stercus Suis Syluestris aridum, * in aqua aut vino potum eiectiones sanguinis sistit, veterū B laterum dolorem mulcet, ad rupta, & conuulsa ex aceto bibitur: luxatis cum aceto rosaceo medetur. Dioscor.

Murinum Stercus* detritum cum aceto, & illitum, alopeciis medetur, cum thure, & mulso calculos expellit, subditę infantib. muscerdę, ad ui deiectionem promouent. Dioscor.

Crocodili Terrestris stercus* mulieribus colorem nutrit in facie, nitoremque seruat: Optimum est candidissimum, & friabile, amyli modo, minimè ponderosum, in humore statim C deliquescens, quod cūm teritur, fermenti acorem quadantenus refert. Adulterant id sturnorum stercore, quos capros oryza pascunt, ipsum que non dissimile vendunt. Alij amylū aut cimoliam miscent, & adscito anchusę colore per rarum cribrum paolatim exprimunt, vt se contrahat in vermiculorum speciem, qui siccati pro crocodylea venduntur. Dioscor.

De excrementis secundæ coctionis. Sectio XXIX.

FEl omne desumendum est ab animalibus D mediæ ętatis quæ neque famem, neque sitim passa, neq; exercitio nimiū defatigata sint, neq; iræ nimium indulserint. Detractum à iecore, & præligatis filo vijs, quibus, & admittitur, & egreditur bilis, in feruentem aquam demittitur aliquanto tempore, mox exemptum siccatur loco sicco, & reconditur. Siccatur etiam camino suspensum, nec aquæ feruenti demissum. Interdum eo vtimur recenti, iam primum ab anima E li exempto, veluti felle gallorum, qerdicum, piscium, & similium, quæ facile comparaqi possunt, nec magno constant. * Est antem omnis fellis vis acris, & exsiccaciens, intensis tamen, & remissis viribus differunt. Siquidem prestantius in effectu esse videtur sed marini scorpionis & piscis, qui Callionymus appellatur, marinęte studinis, h. ęnęq; item perdicis, aquilę, gallinæ candidæ, & syluestris caprę, quod priuatim prodest contra suffusiones incipientes, & oculorū F caligines, argemas, & genarum scabritias. Ouillo, suillo, hircino atq; vrsino, taurinum multò efficacius. Felle omni per ventrem, pręsertim infantibus, deiectionem quis molietur si intinctū eo tomentū, aut fimbriam sedi subiiciat. Priuatim taurino anginæ cum melle perunguntur, sedis vlcera sanat, & ad cicatricem vsq; perducit Idē auribus fractis, & purulentis cū muliebri lacte, aut caprino instillatū, medetur, & sibilo earundem ex porri succo. Admisceri insueuit vulnerarijs emplastris, & circumlinitionibus, quę cōtra venenata parantur phagædenicis vlceribus, tolis, & scroti doloribus ex melle prodest, lepras, furfures cum nitro terra cimolia quam optimè purgat. Ouillum, & vrsinū contra eadē pollet, verum inefficaciùs hæc præstant. Vrsinū ceteg mare comitiales adiuua: Fel testudinum anginis, & in ore infantium bonis prodest naribus inditum comitiales erigit. Syluestrium caprarū felle peculiariter peruncti lusciosi sanātur. Hircinum idem obit munus thymia aboiet, & luxuriantes elephanticorū extuberationes illitu reprimit. Suillum autem contra aurium vlcera, reliquaq; omnia magno vsu assumitur. Dioscorides, & Medici Florentini.

Vrina Cati destillata, ad surditatem valet. Quercetanus.

Humanum Vrinarum* suam cuique bibere contra viperę morsum, ac venefia, incipientem aquam intercutem proderit, scorpionis, uipeuæ marinorum, dravonisq; morsus, ea conuenientissimè fouentur. Canina ad perfundendos canis morsus idonea est, pruritus, & lepras nitro addito expurgat Sed vetus vlcera capitis manantia furfures, foras, & feruidas eruptiones, multò magis abstergit, nomas, & præcipue genitalium,

lium, cohibet, auribus infusa manās pus suppri mit, decoctaq. in calyce mali punici, earum ver miculos abigit. Pueri impubis resorpta vrina, ‍asthmaticis auxiliatur, decocta in æreo vase cum melle emendat cicatrices, argema, caliginesq. ex æ. & cupro, idoneum auri ferrumē conficitur. Quod in vrina subsidit, illitu ignem sacrū initi gat, feruefactū cū cyprino, inditumq. vuluæ do lores mulcet, strangulatus leuat, genas deterget, oculorum cicatrices expurgat. Taurina si cum myrra instilletur, auriū dolores lenit. Aprina vi ribus iisdem prædita est, priuatim comminuit vesicæ

A calculos & potu expellit. Caprina ad aquā quæ cutē subiit, cū nardi sp. ca quotidie binis cyathis cū aqua bibitur, vrinaq. per aluū extrahit, auriū doloribus instillata medetur. Asinina traditur renum vitiis mederi. Lyncis vrinā, quā lincuriū appellant, simulac excernitur, glaciari coireue in calculi duritiam vulgo creditū est. quare quod de ea proditum est, vanum esse conuincitur. Id enim, quod a nonnullis vocatur succinum pte-
B rygophoron, ideo dictū, quod pennas ad se alliciat. Id potum ex aqua, stomacho, aluoq. fluxione laborantū conuenit. Diosco.

De Excrementis tertiæ concoctionis Sectio XXX.

SVdor omnis malus est, præsertim equi, asini & muli.* Siquidē potus, viridem tumi-
C dāq. reddit faciē, sudorem fœtidum in vniuersum excitat corpus, præsertim sub alis. Perturbat præterea tum ventriculum, tū aluū vniuersa, genitis excitatisq flatib intestinis. Quod si bibatur ex vino, delirium facit Matthio.

Strigmenta a balneis * calefaciūt, molliunt, discutiunt, ad sedis rimas & condylomata illi nuntur. illa vero quæ ex palestris puluerem sibi asciuerunt, in sordis speciem redacta, articulorum nodis imposita adiuuant, itemq. in dolo-
D ribus, cur ma agmatis locū, calida commode subditur. Decalæ gymnasio ē parietib. simulacris que sordes calefaciunt, tuberbula quæ ægre ad coctionem producuntur, dissipant, desquamatis, & vlceribus antiquis prosunt. Dioscor.

Moscus excrementū est cuiusdam animalis, certo anni tempore circa eius vmbilicum velu tim tumorem quendam concretum. Melior est Orientalis, subflauus. Adulteratur, quemad-
E modum & cætera, quæ rara sunt sed ex colore odore & sapore dignoscitur, præterea etiam ex pondere, nam multa admiscentur in eo adulterando. Verum cui sincerum & verum experientia cognitum est, ex his notis facile fucum deprehēdet. Seruatur melius pyxide plumbea, cera obturata per se. Excalefacit ordine secūdo, siccat vero tertio.* Cor frigidum ac tremulum roborat, & omnibus ipsius affectib. opem præstat potus atq illitus. Deterget tenues oculorū albugines, & humidas fluxiones exiccat, cerebrum roborat, & diuturnum capitis dolorē mul
F cet, si tamen e pituitæ redundantia proueniat. Cum ex cocino oleo macerato penunctus, promptius in venerem excitatur. Matthiol. ex Ruellio & Medici Floren.

OEsypus est succidarum lanarum pinguitudo, quam vulgo hysopum humidam appellant cuius parandi ratio est. Secundæ lanæ molles e collo, femin busq. aqua feruente macerantur, in ‍quo ... lauantur, donec sordibus bene exp. expressa purgata extrahuntur, deinde aqua magno impetu lignea rude agitatur, aut vasculo exce

pta in aliam ex alto infunditur, quo largius fœtida spuma supernatet, qua dissoluta, pinguo supernatans aquæ, excipitur, rursus aqua agitatur, pingueq excipitur, & hoc deinceps tātisper fieri debet, dum consumpta pinguitudine, nihil prorsus spumæ extet. Collecta pinguitudo agitatur, & aqua pura respergitur, perpetuoq ad solem manib. miscetur, donec candida spectetur, & aquam non amplius inficiat, tum in fictili vase denso & bene cocto reconditur, & in cellalo
D coue frigido reponitur.* Emollit, resoluit, calefacit, dolores sedat. Medici Flor. ex Diosco.

Spolium Serpentis, seu senectus anguium* in vino decocta, dolori aurium, infusū, & dentiū collutione auxilio est. Addunt eam in medicamenta oculorum, sed præcipue viperinam. Dioscorid.

Zibettum in exteriori testiculorum vtriculo cuiusdam animalis, feli, qui veteribus ædificio
E rum oberrat, non absimilis. Catos hæc animalia vocant, quo sæpius Venetiis vidi ex Syria delatos. Est autem Zibettum, tanquam sudor inter huiusce animalis testiculos concrescens, calidæ humidæ, facultatis. Id cauernulæ vmbilici impositum, vuluæ strangulationibus mirifice prodest, proinde nec mirū est, si eo viri peni circumlito magnum mulierib in coitu afferant solatium. Matthiol.

Aspidis e... tritum cum melle, suffusionibus multum conducit, si oculis illinatur. Sed præter id, visum acutissimum reddit Gal.

Lapilli in bouis ventriculo mense Martio inuē
F ti, si assumantur cum vino albo, calculum soluunt. Experientia sæpius comprobatum.

Lapillus in vesica fellis tauri mense Maio inuētus, qui si vino imponatur, colorem croceum, mutato paululum sapore, contrahit. De hoc vino quotidie recenti affuso singulis diebus ægri bibant, donec lapis vino impositu omnino consumptus sit. Hac ratione calculum comminui, & tandem consumi, experientia multis constat. Quercet.

ANTIDOTARII SPECIALIS

PER

Ioan. Iacobum Vveckerum emendati & locupletati

LIBER II.

De Aquis distillatis, Sectio I.

Absoluto primo libro, in quo de medicamentis natura procreatis egimus, ad secundum qui de artificialibus tractat, venire tempestiuum est, initium ab aquis distillatis sumentes. Itaque.

- Aquæ distillatæ ex rebus
  - Simplicibus, hoc e, aut herbis, aut florib. aut radicibus &c. eæq; vel
    - Alterant qualitate
      - Manifesta & vel
        - Frigefacientes
          - Sanguinē feruefactū
            - Lactucæ,
            - Portulacæ,
            - Nymphææ,
            - Violarum,
            - Oxalidis,
            - Intybi, seu Cichorij,
            - Fumariæ, &c.
          - Bilem, &c. Vide literam A.
        - Calefacientes. Vide literam B.
      - Occulta, vt
        - Aqua ex stercore humano
        - Aqua persicorum,
        - Aqua tiliæ, &c.
    - Purgant — Ebuli, Sambuci, &c.
  - Compositis, e: vel
    - Nutrientes seu Confortantes, vt Aqua
      - Caponis,
      - Cochlearum.
    - Alterantes, vt — Aqua vitæ.

A Eile n

A Bim in
- Capite
  - Solani,
  - Lactucæ,
  - Nymphææ,
  - Papaueris, &c.
- Thorace
  - Violarum,
  - Papaueris,
  - Vngulæ caballinæ
- Corde
  - Acetosæ,
  - Cotoneorum,
  - Nenupharis,
  - Rosarum,
  - Violarum,
  - Corticum iuglandium,
- Stomacho
  - Cotoneorum,
  - Cucurbitæ,
  - Rosarum,
  - Violarum,
  - Portulacæ,
  - Solatri,
  - Semperuiui.
- He pate
  - Endiuiæ,
  - Cichorij,
  - Solatri,
  - Portulacæ,
  - Nenupharis, &c.
- Renibus & vesica
  - Endiuiæ,
  - Haliacabi,
  - Plantaginis,
  - Nenupharis,
  - Melonum,
  - Cucurbitæ,
  - Citrulli,
  - Fragorum,
  - Semperuiui,
  - Graminis,
  - Cerasorum nigrorum, &c.
- Matrice
  - Endiuiæ,
  - Lactucæ,
  - Nenupharis,
  - Portulacæ,
  - Rosarum, &c.

B

Aquæ destillatæ calefacientes, seu concoquentes

- Pituitam in
  - Capite
    - Betonicæ, Saluiæ,
    - Maioranæ, Chamomillæ,
    - Fœniculi, Calaminthę,
    - Anthos. Liliorum conuall.
    - Primulę veris,
    - Euphragiæ,
    - Tilię, &c.
  - Thorace
    - Adianthi, Betonicæ, Hyssopi, prassii.
    - Cardui benedicti,
    - Scabiosæ, iraos, herbæ peti,
    - Melissæ, prunellæ.
    - Consolidæ maioris, &c.
  - Corde
    - Cinnamomi,
    - Melissæ,
    - Rosmarini, &c.
  - Stomacho
    - Absinthii, menthæ.
    - Fœniculi, cinnamomi,
    - Cerefolij,
    - Serpylli,
    - Calendulæ.
  - Hepate
    - Absinthi,
    - Origani,
    - Centaurii minoris,
    - Eupatorii,
    - Fœniculi.
  - Splene
    - Aristolochiæ, nasturtij,
    - Absinthij, Calaminthæ,
    - Gentianæ, &c.
  - Renibus & vesica
    - Erucæ, Vrticæ,
    - Saxifragiæ, Parietariæ,
    - Quinquefolij, Raphani,
    - Enulæ,
    - Pimpinellæ, &c.
  - Matrice
    - Arthemisię, calamintha,
    - Pulegij, Sabinæ,
    - Leuistici, &c.
- Atram bilem in
  - Capite
    - Lupulorum,
    - Fumi terræ, &c.
  - Thorace
    - Melissę,
    - Cardui benedicti, &c.
  - Corde
    - Borraginis, Buglossæ,
    - Melissæ,
    - Rorismarini, &c.
  - Hepate
    - Cichorij, Fumi terræ.
    - Lupulorum,
    - Asari, &c.
  - Splene
    - Cuscutæ, scolopendrij,
    - Tamarisci,
    - Thymi, &c.

Lupu

Aqua stillatitia quomodo ex herbis & floribus extrahatur.

QVod si quis ex herbis, & floribus aquam extrahere solummodo velit, primo oĩa contundantur in marmore, deinde putrefactis prius per aliquot dies in fimo, destillet in Bal. M. vaporoso per alembicum vitreum, aqua autem ad diuersos vsus seruetur. Quercetanus.

De aquis refrigerantibus sanguinem.

Lactuca domestica Maio mense colligitur, tũditur, & destillatur in balneo Mariç, uasis uitreis deinde per aliquot dies soli exponitur uase obturato linteo, vel mẽbrana perforata, ut quicquid excrementosum est, resoluatur, simulque expiret empyreuma demum seruatur per annum loco aliquo frigidiore. sicco.* Refrigerat sanguinem feruefactum, hepar, & caput, somnum inducit, lac generat. sitim extinguit, &c

Portulaca mense Iunio in cineribus, vel vapore sicco feruente distillanda est, deinde insolata, & seruanda in vase aliquo vitreo obturato, per annum * Refrigerat sanguinem, & hepar, sitim extinguit. Sanguinis sputo, tussi calidæ, & pestilentiæ confert, &c.

Flores Nenupharis albi colligũtur, cum sunt in vigore, atque in balneo Mariæ destillantur, deinde insolatur aqua, demum in vase uitreo conseruatur per annum.* Refrigerat, sanguinẽ supercalefactum, & viscera omnia interna morbo regio. tussi calidæ. pleuritidi, & capitis dolori confert, sitim & febrium pestilentialium calorẽ extinguit hecticæ medetur, &c.

Violarum flores menses Martio, in balneo feruentis aquæ, vasis vitreis distillandæ sunt, aqua in vase vitreato obstructo insolanda per aliquot dies, deinde conseruanda per annum.* Sanguinis feruorem & cordis, hepatis, & pulmonis calorem, sitimque extinguit, &c.

Oxalidis substantia vniuersa contunditur mense Maio, distillaturque vitreis organis in balneo feruentis aquæ. Insolatur per aliquot dies. Conseruatur per annum * Sanguinem, cor, hepar, & splenem refrigerat pota, & forinsecus superposita. cum theriaca bibita, pestilentiæ medetur, &c.

Endiuia seu Cichorium vna cum radice tusum mense Maio destillato in balneo Mariæ. Insolatur & conseruatur per annum.* Contra ventriculi calorem efficax est, pota per quatuor dies mane, & vesperi ad quantitatem vnciæ vnius. Cor roborat, hepar refrigerat, fori apposita, &c.

Fumaria cum radicibus, floribus, & heris contusa, circa finem Maij distillanda est in balneo aquæ calentis, postea insolanda, demum conseruanda per annum.* Regio morbo, & scabiei cõfert. Sanguinem mundificant sudorem prouocat, ventriculum roborat, adustos humores educit, &c.

A *De aquis distillatis, refrigerantibus seu concoquentibus bilem in capite.*

Solani folia cum acini sunt adhuc virides cõtusa distillantur in balneo Mariæ, insolatur, & seruatur per annum. * Capitis dolori ex calido confert. calculum expellit, &c.

Papaueris albi folia circa principium Iunij contundenda sunt, atque in balneo feruentis aquæ distillanda uasis uitreis, insolãda postea, demum per annum conseruanda.* Somnum inducit,
B capitis dolorem mitigat, calorem om nẽ præter naturam extinguit, vitiis a sole prodest, &c.

In Capite etiam bilem concoquunt, aqua Lactucę, nymphæç seu nenupharis, de quibus uide supra.

De aquis concoquentibus bilem in thorace.

Tussilago seu Vngula Caballistrina mense Ma-
C io, vel Iunio incipiente distillatur in balneo Mariæ, vel cineribus moderato calore. Insolatur, & conseruatur vltra annum.* Contra vitionem efficax est. Phthisicis, confert, &c.

In Thorace etiam bilem cõcoquunt, aqua violarum, Papaueris, &c. de quibus vide supra suo loco.

D *De aquis distillatis refrigerantibus cor.*

Mala cotonea matura, minutim concisa, in balneo calentis aquæ distillanda sunt, aquaque postea seruanda ab anno vno vsque ad duos * Cor, & uentriculum confortat, cibum in ventriculo retinet, vomitum compescit, alui fluorẽ sistit, &c.

Rosæ Damascenæ Maio mense uitreis organis in balneo Mariæ distillandæ sunt, postea aqua
E per aliquot dies insolata conseruatur, ad annos duos vel tres, in vase vitreo, bene obstructo. * Cor refrigerat, & confortat, syncopi cõfert, somnum inducit, &c.

Iuglandes seu Nuces Virides circa finem Iunij colliguntur, contunduntur, atque in uase duplici distillantur organis vitreis, aqua conseruatur ad annos duos.* Refrigerat, pestilentiæ atq; hyeropi medetur, &c

Cor etiam Refrigerant, aqua acetosæ, Nenu-
F pharis, Violarũ, de quibus uide supra suo loco.

De aquis distillatis refrigerantibus. stomachum.

Cucurbitæ maturæ, atque contusæ in balneo Mariæ sunt distillandæ uasis vitreis, deinde aqua per aliquot dies insolata, conseruãda ad annum.* Sitim, & calorem febrilem extinguit, ad calculum renum utilis est, renes atq; vesica mundat, vrinamque mouet, &c.

Semper uiuum seu Sedum mense Maio, uel Iunio distillanda est in balneo calentis aquæ, vel cineribus calidis, postea insolanda, ac per

annum conseruanda.*Refrigerat vehementer, &c.

Stomachum quoque Refrigerant, aqua [illegible]oto neorum, Rosarum. Violarum, portulacæ, Solatri de quibus omnibus vide supra.

De aquis refrigerantibus hepar.

Hepar Refrigerant, aquæ Endiuiæ, Cichorij, Solatri, portulacæ, Nenupharis. &c. de quibus omnibus vide supra suo loco.

De aquis refrigerantibus renes. & vesicam.

Plantaco, siue maior siue minor, mense Maio in balneo Mariæ distilanda est, postea per aliquot dies ad solem posita, cōseruanda ad annos duos *Phthisicis, hydropicis, dysentericis cōfert quartanæ medetur, vlcera renum curat, &c.

Melones maturi minutim scinduntur, & in balneo aquæ feruentis distillantur. *Renum calculo prodest, vrinam mouet, renes mundificat, hepar refrigerat, sitim extinguit, &c. Eodem modo citru[ll]i distillandi sunt

Fraga matura in duplici vase, organis vitreis distillant, aqua per aliquot dies soli exponitur, deinde conseruatur per annum. *Refrigerat, sitim extinguit, sanguinē clarificat, morbo regio succurit, hepati prodest, calculos expellit, &c.

Gramen vna cum suis radicibus mēse Maio distillandum est, vitreis organis, in balneo Mariæ, deinde insolanda aqua, & per annum seruāda *Alui fluorem cohibet, renes mundificat, vrinam ciet, obstructiones tollit, vermes necatur.

Cerasa Nigra matura in balneo aquæ calentis vitreis organis distillantur, soli exponitur aqua per dies aliquot, deinde seruatur per annū. *Hydropi medetur. pota pro potu ordinario, paralysi linguæ, apoplexiæ cōuenit, vrinam ducit.

Ex floribus Papaueris rubri, vel ipsorum succo, aquam per alembicum elicies, ad refrigerandum aptissimam. Quercetanus.

De aquis refrigerantibus matricem.

Matricem Refrigerant aqua Endiuiæ, Lactucæ, Nenupharis, portulacæ, Rosarum de quibus omnibus vide supra suo loco.

De aquis distillatis calfacientibus caput, seu concoquentibus pituitam in capite.

Betonica mense Maio colligenda atque distillanda est, in uase duplici, vitreis, vel stanneis organis, deinde ad solem per aliquot dies exposita conseruanda per annum *Contra hydropem, omne genus febrium ualet Hepati insuper calfacto, lieni, pulmoni, & capiti confert, partus acceleratur, veneaatorum animalium morsus persanat, &c

Saluiam collige, dum flores profert, ac in balneo Mariæ distilla, ad solem expone, & conserua. Durat ad annos duos. *Apoplexiæ, paralysi linguæ, spasmo conuenit, cerebrū roborat, menstrua prouocat, &c.

A Maioranam mense Maio vel Iunio collige distilla in aquæ feruentis balneo, vasis uitreis vel stanneis, & conserua per annum. *Refrigerato cerebro confert, vrinam mouet, vterum calefacit, menses mouet, apoplecticos iuuat, paralysi linguæ medetur, memoriam restaurat, &c.

Chamomillam circa finem Maij collige, ac distilla. *Dolores ventris, & maximē colicum mitigat, calculum in renibus frangit, mense prouocat, fœtum mortuum expellit, capitis dolorem aufert, &c.

Foniculum Maio mense vitreis organis distillatur, & per annum seruatur. *Cerebrū, & cor
B roborat, pectus dilatat, tussi medetur, menses ciet, lac in mulieribus auget, visum clarificat, oculis imposita, &c.

Calamintham Maio mense collige, atque in duplici vase distilla, & conserua. *Matricem calfacit, mundificat, menses prouocat capitis dolorem mitigat, &c.

Flores Anthos recentes collige, atque distilla per se, vel cum vino, in balneo Mariæ, uitreis organis, & serua ad annos duos, vel tres. Asthmaticis, regio morbo laborātibus mire opitulatur,
C concoctionem ventriculi adiuuat, sanguinem mundat, &c.

Flores Liliorum conuall mense Maio collige, in uino optimo macera, donec fundum petant, deindē in balneo aquæ calentis, vitreis organis distilla, atque conserua ad annos duos vel tres &c. *Cerebrum, cor, & sensus confortat Epilepsiam, paralysin linguæ persanat, &c.

Primulæ Verisflores vna cum herba in[i]tio [Ve]ris collige, atque distilla, &c. *Paralysin linguæ curat, dolores capitis a frigore mulcet, mulieri-
D bus grauidis conducit, &c.

Euphragiam florentem collige, atque in balneo vel duplici uase destilla, ac conserua *Oculos clarificat imposita, visum exacuit, &c.

Tiliæ flores recēces collige, atq; in balneo Mariæ distilla moderato calore, & serua. *Apoplexiæ, & paralysi linguæ medetur, &c.

Aqua Panis.

R. Medullam panis recentis, e furno extracti, adhuc calentis, atque vitreis organis destilla, [cu]-
E ius aquæ ℥. iiij epilepticis magno vsu præbentur. Nonnuli puluerem addunt, quæ illi affectui proprie aduersantur, cuiusmodi asseruut lupi[num] dentem esse, ad drachmam exhibitum. Rubeus.

Aqua panis alia.

Medullam panis recenter ex fornace extractā adhuc calidam pone in patina, vel alueolo, sic ut
F fundum non attingat, ligneç crati superponens alio catino cōtege, & panno lineo, ne spiret, aut cito frigescat inuolue. Sic namq; destillat aqua, cuius est ad surditatem vsus, & ad restituendas vires, cerebri præsertim, & cordis, si non nihil croci addatur. Potest, & panis calens, vt dictum est, generoso uino infundi, inde statim vitreis organis, tepente Balneo, rimis optime glu-

nna

... stipatis, distillari liquor, quem plerique de A ... eiusdem calore balnei destillant, afferūtq. ... opportunum huius aquę vsum, stomachum ro... borare, putredinem arcere, sanitaté tueri, quod ob substantię familiaritatem non est absurdum necesse autem est pauco fermento panem ad hos vsus ad adferre. Idem.

De aquis excalefacientibus thoracem.

Adianthum mensem Maio distilla & confer B ua.* Hepar & pulmones mundat, sanguinem purum reddit, calculos frangit &c

Hyssopum cum suis florib mense Augusto con tunde, atque distilla in aquae feruentis balneo, & conserua.* Asthmaticis confert, tussi mede tur, pulmones a phlegmate purgat, &c.

Prassium, seu Marrubium vna cum radicib. Maio vel Iunio collige, atque in balneo Marię vitreis organis distilla, & serua.* Ad tussim, pe ctoris angustiam valet, pectus, ventriculum, pulmones, hepar & lienam corroborat, hydro C picos iuuat, &c.

Carduus benedictus circa finem Maij est distil landus in balneo, vel vase duplici, deinde vase vitreo conseruāda aqua per annū.* Capitis do lorem aufert, memoriam roborat, vertiginem & quartanam curat, sudorem prouocat, &c.

Scabiosam vnam cum radicibus collige cir ca finé Maii, contūde, & distilla in balneo aquę feruentis, deinde per aliquot dies pone ad sole & conserua per annum. * Ad laterum punctio nes, & apostemata interna, tussim, pestem, & pe D ctoris angustiam valet.

Flores Ireos mense Maio, radices vero Martio collige, atq. distilla in balneo Mariae vitreis or ganis, insola, & conserua * Hydropicis & febri citantibus cōuenit, pocia quotidie, mane scilicet & vesperi ad quantitatem vnciae vnius. Dolo rem ventris, & tormina sedat, &c.

Herbam Peti, ab insula Florida nuper allatam collige mense Iunio vel Iulio, contunde, atq di stilla in vase duplici, vitreis organis, mox in ...a, ac conserua per annum.* Hydropicis opi E ... atur mirifice, pota quotidie stomacho ieiuno ... asthmaticos curat cum aqua euphragiae pota, ... viscera emendat, dentiumq. dolores miti ..., &c. Leo Suauius.

In Maio sume melissam, contunde, atque in vi no odorato optimo macera per aliquot dies, de inde in balneo Mariae, distilla, atque conserua ad tres vel quatuor annos, vase vitreo optime ...o.* Memoriam lapsam restituit, sensus om nes acuit, caniciem arcet, cor, cerebrum & ven F triculum corroborat, laetitiam inducit, paraly sis linguae medetur, dentium dolores mitigat, atque anhelitum bonum conciliat &c.

Prunella vna cum florib circa finé Martii col ligenda, contundenda atq. distillanda est, dein inde conseruāda.* Liugnae nigricantiin febri. ardentib. conuenit gargarizata, pectus expur gat, febrib. omnibus conducit, &c.

Consolidae maioris radix Maio mense colli gitur, & tusa in balneo Mariae distillatur *Os sa fracta conglutinat, ruptis medetur, sanguiné ex vulneribus manantem sistit, &c.

De aquis calefacientibus cor.

Cinnamomum crasse contunditur, deinde in aqua fontana, uel cotoneorum, vel rosarum maceratur sufficiēti, per diem vel noctem, & in aqua calentis vapore, vel balneo Marię distilla tur, aquaq. seruatur ad annos vsque quatuor. *Egregie reficit vires.

Cinnamomum electissimum confringe in te nuissimas partes, deinde in sacculum lineū in dito, suspendaturq. hic sacculus in vase, in quo aqua sit in fundo, ita tamen, vt aqua sacculū nō contingat, ac clauso diligenter vase, immitatur hoc vas in cacabū, p enū aqua calefacta & ferui da, ita vt aqua illa, q̄ in eo vase cōtinetur in quo cinnamomū dependet, bulliat, maneat hoc mo do aliquādiu cinnamomū in calido illo vapore, quoad bn attrahat. Deinde cinnamomū sic ma defactū vapore aquae bullientis, cōtūdať, & fiat quasi pasta quędā, & simul cū impresso liquo re quem assumpsit, infūdatur in alembicū, si opus videbitur, poteris adhuc aliquid calidae aquae affundere, sed quāto minus aquae affuderis, tā to habebis praestātiorem aquā cinnamomi, ac etiam olei aliquid. Ioan. Crota, Medic. Caesar.

Cor quoq; Calefaciunt, aqua melissae, rosis, marini, &c de quibus uide supra.

De aquis calefacientib. stomachum.

Absinthium circa finem Maij collige, contūde, atq. in vini pauca quantitate macera per duos vel tres dies, deinde in aquae feruentis vapore distilla, vel per se absq. vino distilla, & conser- ua.* Ventriculū excalefacit ac roborat, eius cū coctionem iuuat, vomitum compescit, vermes in ventriculo & intestinis necat, dentium dolo rem mitigat, ad febres quascunq. valet, &c.

Aqua ex absinthio vitreis organis, & tepēte bal neo elicitā, stomachi, & iecinoris infarctus me diocriter expedit, quod i venis biliosum est per vrinas expurgat, iuuat arquatos, menses morā tes ciet, stomacho negotiū non facit, capiti non nocet. Rubeus.

Mentham Maio mense colligito, contūdito, atque in balneo aquae calentis, vitreis organis distillato, & conseruato.* Ventriculum, hepar & splené calefacit ac roborat, cōcoctioné adiuuat

Cerefolium circa Maij finem collige, contū de, destilla, atque conserua.* Ruptis ex casu, & calculosis prodest, sanguinem concretum dissi pat, ventriculo & cordi confert.

Serpillum circa finem Iunii collige, contunde, atq. in balneo Mariae distilla, ac conserua per annum.* Caput, cerebrum, & ventriculum cor roborat, cibi appetentiam excitat, vrinam mo- uet, calculos expellit, &c.

Calendula vna cum floribus Iunio mense di-

Aqua ex stercore humano, chymicis organis distillata, auro, & argento pondus adauget. Hermer.

Fit ex humano stercore vitreis organis, aqua præsertimq; ex eo, quod homo rursus excreuerit, quæ cuniculosis, exedentibus, sinuosis, & cōtumacibus vlceribus mirifice opē fert: delet & oculorum argemas, ac nubeculas, quin etiā carcinomata sunt exterius adhibita. Intus verò sumpta, comitiales iuuat, lapidē in renibus ac vesica comminuit, aqua inter cutem laboranti bus prodest, item, & ijs auxiliatur, qui non modò à cane rabido demorsi sunt, sed etiā ab omnibus alijs animalibus icti, quæ venenum eiaculantur. Matthiolus.

Aqua Cerasorum non multo ante ex arbore decerptorū, vi mediocris ignis extracta, si in os epileptici immittatur, quoties cum paroxysmo corripi contigerit, impetum morbi violentissimi inhibebit. Dosis erunt ℥.iv. Manardus.

Aqua stillatitia ex floribus tiliæ, epilepticis pueris mirandum in modum confert, quocūq; modo ministretur. Sunt, qui ei socient viscum quercinum, successu admodum fœlici, & optato. Gandex betulæ procedente vere incisus, uel castratus, ingentem copiam aquę reddit, cui vis inest maxima ad comminuendos renum calculos si bibatur Matthiolus.

Aqua Cancrorum.

Cancri aut Gammari bulliāt cum aqua semperuiui maioris in vase duplici accurate occluso per diem integrum, post destillentur igne subiecto. Aqua ter affundatur capiti mortuo, tum demū reseruetur. Inflammationibus, ambustis, & carcinomati multum confert. Quercetanus.

Aqua spermatis ranarum.

Sperma aut semen ranarum colligitur mense Martio. Destillatur autem per alembicum uitreum. Elicitur aqua vredini, & inflammationi opportunissima Quercetanus.

De aquis purgantibus.

Ebulum, cum flores profert, legito, contundito, ac in balneo Mariæ vitreis organis distillato & conserua per annum. * Ventrem laxat pota ad ℥ iij quantitatem, hydropem curat, quotidianam febrem tollit.

Aqua Corticum Sambuci * ventrem laxat, hydropem curat, &c. Aqua foliorū sambuci refrigerat, capitis dolorem mulcet. Aqua vero florum sambuci pectus dilatat, hydropicis confert hepatis, lienis, ac renum obstructiones aperit, tertianam febrem curat, ventriculum roborat, sanguinem mundificat, &c.

DE AQVIS PVRGANTIBUS compositis.

Aqua purgans.

℞. florum persicorum, Scamonij,
Turpeti, ana part. æquales.

A Destillentur balneo Mariæ. & seruetur in vase vitreo ad vsum. Modice admodum soluit Hieron. Rubeus.

Aqua purgans, alia.

℞. Rad. Hellebori nigri, purpureos flores habentis, q. s. est Has recentes ardente aqua macera inde igne primum leui, mox auctiore, dum liquor ascenderit omnis, destilla. Aquam ardentem deinde ab ellebori substantia separa igne leuissimo Balnei, in eo quod remanet, dissolue sacchari cādidi, quod satis esse videbitur, datur epilepticis ad grana tria cum aqua mulsa, vel
B comuni, in qua hippoglossum fuerit incoctum. Hieron. Rubeus

Aqua purgatoria, alia.

℞. Ligni aloes }
Cinnamomi }
Turpeti }ana ℥.j.
Aleos hepaticæ }
Colocynthidis }
Caryophillorum ℈.j.
Croci ℈.j.
Moschi opt. ℈.j.
Iulapij violati lib. j.
C Aquæ ardentis circulatæ lib. ij.

Macera 12. dierum spatio, cola, & ad vsum in vase vitre optime clauso serua Datur ad ℥.ij. atque etiam tres. Idem.

Turpetum minerale.

℞. Calcis viuæ opt. calcinati, ana lib. j. Fiat ex his forte capitellum, cum quo bulliat septem horarum spacio libra vna Mercurij, quinquies prius exaltati, ac quaque vice reuiuificati vt artis est, sicque obtinebis perfectam mercurij
D purificationem, & fixationis veræ initium ad omnia opera. Nam hæ calces adeo sunt fixatiuę, ut sublimationibus super ipsa reiterati, tandē figatur Mercurius. Hunc præparatum Mercurium crudū solue cū regali fœtido ac proprio menstruo. Solue etiam seorsim metallinæ Antimonij bene præparatæ ℥ iij. Auri per [illegible] prępa rati, vt decet, ℥ j. Has omnes solutiones in matratium vitreum impone, obtenebratur vas, sepeliantur in Athanore, dando lentissimum
E ignem, donec clarescant. Tunc aucto igne destilla per rostratum alembicum aquam ex tribus ad siccitatem, reponendo ipsam quater super caput mortuum. Tunc nouam aquam fixatoriam denuo affunde, quæ supernatet materię quattuor digitos, fac digeratur per duos, aut tres dies, tum demū destillentur bis, aut ter super feces, dando etiam sub finem ignem sublimationis, vt quæ non sunt, vere mortificata resurgant,
F ac exaltentur, quæ reseruentur separatim, non enim inseruiunt nostro operi. Massam illā mortuam cape, quam in puluerem reduc, hocq; in vase cōueniēti in secundo gradu reuerbera per duodecim horas examinato, agitādo, ac mouendo baculo puluerem, donec prodeat in Salamandram rubicūdissimā, ex aqua acrimoniā omnē ac totum venenum sic elicies.

℞.phlegmatis uitrioli,& aluminis an.li.ij.ß A
Aceti destillati lib.ij.
Calcis terræ pellucidæ,ac fixæ ℥.iv.
Salis corneoli cristallini ℥.j.
Quorum album.num.xx.
Destillentur bis super fęces per alembicum Huius aquæ misce li.iij cum libra vna pulueris tui Mercurij,vt supra,præparati,& in alembico destilletur aqua a fæcibus,quater, vltima uice pelle ad siccitatem. Hoc facto,pulucrem contunde super marmore,& noua aqua fixatoria iterũ affusa,distilletur adhunc quater,ut supra,tum demum cum uinialcoole supra puluerẽ quinquies destillato,nouum semper affundendo, fixabis, & dulcorabis tuum Mercurium,quem præcipitatum,aut Turbith minerale,quod viscidos, & crassos humores expurget, chymiatri nuncupant Huius exhibetur grana octo cum conserua betonicæ,& aqua theriacali, debitis præcedentibus purgationibus, ad curationẽ luis Venereę cũ ℥.ij.extracti Cucumeris agrestis,℥. j. extracti hermodactylorum,& ℈.ß.dicti præcipitati,fit mixtura, cuius ℈.ß,miscetur cum ℥.ij. aquæ theriacalis,& fit potio,quę exhibetur po[illegible] ,quater,& quinquies,pro vetustate, si ue duritie morbi,& ægrotantis viribus,Vere & Autumno Nã sine vlla perturbatione,serosa excrementa mirum in modum expurgat,& ex ipsis iuncturis educit Si cum diaphoreticis permisceatur,sudores solummodo mouet.& multis et hac ratione affectibus medetur. Cum [illegible] solus permixtus,cancrosa,& phagedænica.præter tum luis Venereę vlcera curat,quemadmodum & fistulas,& callositates omnes Ex triapharmaco,& prædicto præcipitato fit emplastrũ, quod [illegible] cum tenui cero in vesicæ collum imponatur, vt decet.curat ipsius vlcera, & carunculã omnino sine vllo dolore,& periculo aufert.Aqua fixatoria pro dicto opere fit ex climia, lapide Senegi,lapide perlato,marchasitarum sulphure rubicundo,lacerta viridi,& rubra,halinitro,& [illegible] e aluminoso ignis datur more stygię communi. Inter omnes gradationũ aquas hæc est præcipua,& valde fixatoria, si quis illam vere allegatur. Quercet

Turpetum minerale.

℞.mercurij vini purificati lib.ß.
Olei vitrioli lib.i
Misceantur,& ponantur in cucurbita vitrea,et destillentur Quod cum bis vel ter factum fuerit,mercurium tuum in fundo inuenies indura[illegible] & album, quem e ime,tere, spirituque [illegible] abjue,distillando tamdiu, donec acrimoniã prorsus exuat.Morbo gallico,vnice prodest. Inominatus.

Diacatholicum Theophrasti.

℞.aloes succocitrinę ℥.I.
Coloćynthidis ℥.xj.
Agarici electi,Hellebori nigri, Scammonij, [illegible]ec, diarrhod.Abb.ana ℥.ß.

Eliciatur succus uino rectificatur,more chymico Theophrastus paracelsus.

Liquor uomitum mouens.

℞.bryoniæ.cyclamini ana ℥.iij.
Ellebori albi ℥, vj.
Purgentur accurate ac redigantur in puluerem leniter siccentur in aere,his affunde Aquã vitæ,dum duobus digitis supereminear,digeratur aliquot diebus in balneo, hinc lente distilletur,dum nil vltra elabatur,quod restibile fuerit iterum in puluerem redige,ac huicnuper extractam aquam iterum committe,id reperatur B ter.Plumæ apicem huic liquori immerges,ac vino maluatico elues, quod propinatum ilico uomitum irritabit.Heurnius.

DE AQVIS COMPOSITIS confortantibus.

Aqua sacchari destillata.

C ℞.Sacchari lib iv.
Rhapontici lib.j.
Rhabarbari ℥.j.
Florum Mercurialis lib.j.
Vini generosi tantum,vt emineat partim.
Contundantur omnia,& macerentur simul sex diebus tepenti aquæ balneo, vel fimo, deinde eodem balneo uitreis organis destillentur,inde fæces diligenter prælo exprimantur,illisq; aquę stillatitiæ,scabiosæ,fumi terrę, borraginis ana D ℥.vj affundantur, inde prælo denuo exprimantur,stillatitięq; huiusmodi aquæ filtro excolentur,dum perspicuę sint, cum prioriq; aqua coniungantur. Ad multa morborum genera valet, stomachi præsertim,& lienis imbecillitati.dolori busq; dentium.& capiti Hæc autem eo efficaciora.reddentur,si ad huius aquæ libram ℈.ß. Olei vitrioli adieceris Rubeus.

Aqua sacchari destillata,alia.

℞.Sacchari lib.ß.
E Fragorum maturorum lib.j ß.
Terantur simul,& octo diebus tẽpẽtis aquę balneo macerentur, inde eodem tepẽte balneo aqua extilletur, et ibit aqua ad faciei ictus cum inflammatione, ad lacrymãtes oculos ad visus imbecillitatem admodum vtilis Rubeus.

Aqua Mellis.

E'melle difficile aqua elicitur, quod facile ignis vi ferueat, & totum ascendat, quamobrẽ alij vitrum commiscent,alij arenã,plerique oleo cucurbitam interius inungũt, sed melius sincerum destillatur, præsertim ubi et fæcibus uti consilium est, lineisque pãnis aqua madẽtibus pileo & cucurbitæ assidue circũpositis, exiguoque igne inferius admoto,tumenti, feruetiq; ressistimus,multum vacui ĩ ipsa cucurbita relinquẽtes,sic ut quinta solum parte impleatur, aut ad summum quarta. Quoniam aut igne satis vehementi tandem opus est, idcirco optime luto incrustari debet cucurbita, quam nõnulli etiã curuam accipiũt.Primo autem aqua exit albi-

ardentiore

auctiore mox igne, flaua, & tandem rubra, quę seorsim colligitur, cum ignis odorem sapiat, & ad alia adhibeatur, quam duæ priores. Nam ad vlcera profunda, serpentia, sordida, cum vnguē tis utiliter miscetur, & capillos tingit. Superiores verò, alba. & flaua, purgato iam corpore, suffusiones, & albugines oculorum sanant, lenior tamen ea putatur, quæ è melle rosacco, deinde quæ ex melle communi, post etiam, quæ è scülitico. Quod si oculares herbas infunderis, nempe seseli, euphragiam, chelidoniam, rutam, summitates atq; etiam semen fœniculi, sagapenum, modicum sacchari candi, ammoniacum, galbanum, multò efficacius medicamentum effeceris. Calui pilorum, ipsisq; producendis, ac ruffandis optime faciunt eædem aquæ, & earū, quas illis infunderis, rerum vires ad se trahunt perinde ac aqua ardens. Sunt qui aquas omnes destillantes vnico vase recipiāt, & vbi pars crassior ad fundum vasis, in quo seruatur, descenderit, perspicuaque aqua euaserit, tepentis aquæ baineo iterum destillāt, idque sexies aut septies repetunt. Ruso enim colore amisso, aureum acquiret hic liquor, cuius in tuenda valetudine, producendaque vita admirabiles pene uires prædicant, catarrho, tussi, lieni prodest, imbecilles uires restituit, stipationes reserat, putredinem arcet, venenis resistit, ac vrinam ciet. Rubeus.

De aqua caponis.

Capo generosus in aqua pura decoquitur cū
Folijs, borraginis, buglossæ ana M. j.
Conseruæ, Violarum, Rosarum, borraginis,
Buglossę ana ℥ ij.
Addito modico ex pulueribus cordialibus.
Distillentur omnia in balneo. M. deinde aromatiza cum puluere triasantali, & propria cerebertime. And. a lacuna.

Aqua caponis alia.

Pulpa vnius capi, detracta pinguedine & pelle, minutim incidatur; & cū aqua buglossæ abluatur. Deinde addita
Conseruæ violarum, borraginis,
Buglossæ ana ℥. j. ß.
Conseruæ rosarum ℥. j.
Foliorum auri num. vj.
Misceantur omnia diligenter, deinde in duplici vase reponatur, & secundum artem distilentur. *Huius liquoris frequenter cochlear vnum exhibitum per se, aut cum iusculis dissolutum, collapsas uires restaurat. Gesnerus.

Aqua caponis alia.

℞. pulam vnius capi cursu fatigati. & venati antequam iuguletur, pelle, & pinguedine detractis, & in aquis nenupharis, & lactucę abluatur, addendo
Conseruæ violarum, flor. nenuph aris an ℥. j.
Conseruæ borraginis, buglossæ ana ℥. j. ß.
Seminis papaueris albi, Lactucæ ana ʒ. j.
Pul. diamargariconis frig. ʒ j. ß.
Succi pomorum odorat. ℥ ij.
Misceātur omnia; simul, & in duplici uase reponantur, distillentur secūdum artem. Vtatur vt

A nantur, distillentur secūdum artem. Vtatur vt supra * Extreme dissolutis viribus a febre conueniens est Gesnerus.

Aqua caponis alia.

℞. Caponem euisceratum, atque in frusta incisum, deposita pinguedine, decoquatur in sufficiente quantitate aquæ secundum artem.
℞. Brodij colati lib ij. ß.
Aquæ borrag. aquæ buglossæ ana lib. j. ß.
Flor Rosarum, Violarum, buglossæ,
Borraginis ana ʒ. ij.
B Cinnamomi electi ℥. j.
Distillentur in alembico uitreo secundum artē Augustani.

Aqua caponis alia.

Caponi plurimum a nobis fatigato. & occiso pennæ siccæ euellantur citra vllam aquæ immersionem seu macerationem, cumque caponē ita deplumatū, & exinde euisceratum, minutim vna cum ossibus, stomacho, hepate, & corde conscinde, atque ad macerandum affunde
C Aquæ rosarum lib. j. ß.
Aquæ buglossæ lib j.
Aquæ melissæ lib. ß.
Vini maluatici lib j. ʒ. iij.
Cinnamomi electi ʒ. ij.
Croci ʒ. j.
Seminum endiuiæ ʒ. iij.
Galangæ ʒ. ij.
Zingiberis, nucis moschatæ, macis,
Santali citrini ana ʒ j.
Cort. citri ʒ. j. ß.
Florum cordialium ana ʒ. j.
D coriādri præparati, Sem. melonum ana ʒ ij.
Pinearum ʒ. j.
Florum arantiorum conditorum ℥. ß.
Stent hæc omnia in infusione per horas viginti quatuor super fornacem, vel in alio loco calido, exinde super imposito adaptato alembico distilla per balneum Mariæ, & in distillato liquore extingue aurum candens, præsertim tempore vsurpationis, colonienses.

Aqua caponis alia.

Capones duos generosos sumito, quorum
E vnum tamdiu, donec ab ossibus carnes separentur, coquito, exprimito, atque ius ad usum seruato, alterum vero caponem vna saltem bullitione coquito, deinde minutim scindito, quo facto in uesicæ, seu cucurbitæ vitreæ fundo foliorum borraginis M iij ponito, mox supra hæc tium medullæ panis, in supra dicto iure madefactæ, quantum ad sorbendum totum ius sufficiat, collocato, demum caponem indito, atque in cineribus, vel arena, vel balneo sicco leui calore distillato, ac conseruato. Florentini.

F

Aqua cochlearum.

Mense Martio vel Aprili cochleas quantum voles sumito, atque in loco aliquo per dies quatuor vel sex ad purgādum finito, postea in aqua coquito, extrahito, atque primum cum aceto, deinde

deinde cum aqua, demum cum vino mūdato. Quo facto, minutim scindito, & ut supra distillato, ponendo prius in cucurbitę fundo aliquot folia borraginis, vt ante dictum, absque tamen pane. Florentini.

DE AQVIS ALTERANTIBUS compositis.

Aqua vitę aurea.

℞ Florum liliorum conuall. bonam partem flores infundātur in uino bono ueteri, per octo dies, deinde distillentur per balneum Mariæ lētissimo igne, deinde

℞ Aquæ stillatitiæ cerasorum nigr. li. i. ß.
Misce simul. Quibus aquis infunde
Flor lauendulæ M. i. ß.
Flor. anthos M. i.
Caryphyllorum ʒ. i. uel ℈. i.
Macis ℥. ß. uel ℈. ii.
Scillæ præpar. ʒ. ii. ß.
Diptamni albi ʒ. ii.
Cubebarum ʒ. ß.
Visci quercini ʒ. ii.
Rad. pæoniæ ʒ. ii.

Incidenda incidantur. & cōquassanda cōquassentur, & in uapore aquæ calentis ter distillentur, aquaq. in uase uitreo optime clauso conseruetur. *Est optima atq. expertissima contra epilepsiam. Ioan Langius.

Aqua alia valde bona.

℞. Aquarum buglossæ, betonicæ,
Aquæ flor. Tiliæ ana li. i
Aquæ ardentis optimæ lib. ß.
Flor. anthos, rosarum rub. Maioranæ,
Flor. buglossæ an. M ii.
Spec confectionis anacardinę ℥. ii.

Infundantur flor. aliquantulum contusi in aquis, quilibet recens, suo tempore, dum haberi potest, & tandem species, stent ita simul in sole, vel loco digestionis per mensem, postea extrahatur aqua per alembicum in balneo *Est medicina diuina ad memoriā confortādā. Lang.

Aqua mirabilis.

℞. Flo primulæ ueris, flor. rorismarini,
Maioranæ, iuæ artheticæ ana M. i.
Spec diamoschi, diaplilis, diambræ ana ℥. ß.
Spec confect anacardi ℥. i.
Cubebarum, ligni aloes, nucis moschatæ,
Caryophyllorum, macropiperis,
Carpobalsami ana ʒ. i.
Rad. acori, ireos, aristol. rotundæ ana ℥. i. ß.
Sem Sileris montani, pęoniæ, fęnic. ana ʒ. i.
Aquæ herba paralysis, saluiæ, becon. an li. i.
Aquæ flor. tiliæ li. i ß.
Serapini, opopanacis, myrrhæ,
Gummi iuniperi ana ʒ. i. ß.

Stent omnia simul mixta in infusione per dies octo, postea extrahantur per alembicum ter, in cineribus calidis, uel vapore sine balneo sicco. * Est mirabilis iuuamenti in præseruatione ab

A apoplexia, & omnibus ægritudinibus neruorū frigidis, curans paralysim, torturam, spasmum, & mirabiliter restituens loquelam, &c. Lang.

Aqua vitę.

℞. Cinnamomi electi ℥. i. ß.
Zingibus ʒ. i.
Caryophyllorum, nucis moschatę,
Granorum paradysi ana ʒ. ß.
Ligni aloes, macis, piperis longi ana ʒ. ß.
Flor. saluiæ odoratæ li. i
Cardamomi, masticis, cubebarum,
Calami aromatici, galangæ ana ʒ. i. ß.
B Flor. rosarum rubrarū ʒ. ii.
Citrariæ ʒ. ß. Corti. citri ʒ. vi.
Baccarum lauri ℥. ß.
Stęchados Arabici ℥. ß.
Rorismarini, maioranae an. ʒ. vi.
Lauendulę, melissae, beton. ana ʒ. vi.
Rutę ℥. ß. Castorei, spicae indicae an. ʒ. i.

Puluerizentur omnia grosso modo, & infundā-
C tur per decem dies in
Vini maluatici distillati lib. iix.
Vini sublimati optimi lib ii.

Distillentur lento igne in alembico bene obturato, & in petia
Ambrae grisęę, Moschi Alexand. ana ʒ. ß.
Seruetur optime, ne euaporet Augustani.

Aqua Bezoartica.

℞. Chelidoniae cum rad. lotis M. iii. ß.
Rutae M i. Scordii M. ii.
D Dictamni cretici, cardui benedicti ana M. i.
Zedoariae, rad. Angel. ana ʒ. ii
Cort mali, citri, cort. limonum ana ʒ ii. ß.
Flor. tunicae, rosarum ana ʒ. ii
Cinnamomi ß. ii. ß.
Caryophyllorum ʒ. ii.

Incidenda incidantur, & triduum macerentur in li. iii. uini sublimati,
Vini maluatici, aceti flor tunicae an. li. ß.

Tandem lento igne per balneum marię destillentur. Cui adde
E Theriacae Alexan. ℥. iii.
Mithridatii ℥. i. ß. Caphurae ℈. ii.
Trochiscorum de vipera ʒ. i.
Macis ʒ. i. Cinnamomi ʒ. iii.
Cariophyllorum ʒ ii ß.
Conseruae flor tunicae ℥. ii.
Cardui benedicti ℥. i.
Specierum Dierantis ℈. v.
Vnicornu uel ceruini cornu ʒ. i. ß.

F Macerentur in priore distillatione per biduū, & lentissimo igne per balneum Mariae distillentur bis, uel ter.* Optima est atque probata cōtra pestem. Ioan Langius.

Elixir, siue aqua vitę.

℞ Caryophyllorum nucis moschatae, zingiberis, Galangae, piperis lōgi, Zedoariae, granorum iunipert, corticum arantiorum, corticum citriorum, maiorane, rorismarini, Menthae, Baccarum lauri, pulegii, aristoloch. ae rotundę Stęchados, Sigilli. Lemniae, M. ang. cardui benedicti,

cti, florum cheiri, flor. primulæ veris, rosarum rubr Flor. sambuci, Spicæ nardi. Ligni aloes, cubebarum, cardamomi, cinnamomi electi, calami aromatici, Saluiæ, basilici, Gentianę, Calamenti, Santalorum omnium, rad acori, Radic. pæoniæ, granorum pæoniæ, macis, Nigellæ, cornu ceruiui, Rasuræ eboris, chamædryos, chamępityos, Melligeræ, Masticis, Thuris albi, Aloes hepaticæ, myrrhæ, florum chamomillæ, anethi, Arthemisiæ, Betonicæ ana ʒ. iii.

Florum borraginis, flor. buglossæ, Melissæ, Seminis anisi, Fœniculi, carui ana ʒ. ii

Spec. elect. de gemmis, Diarrhodon, Triasan dali, aroma. ros. ana ʒ. ß.

Spec. Diamoschi dulc. Diambræ, Diagemmę Theriacæ, diacori, dianthos ana ℥. ʒ.

Florum lychnidis altilis rub. Flor. calendulæ, Radicum bardanæ, Rad. filicis ana ℥. ß.

Chelidoniæ maioris cum radicul s a terrestri immundicia repurgatis, & resectis foliis mar cidis ℥. i.

Rhabarbari electi ℥. i ß.

Olei terebinthinę li. i.

Omnia supra dicta bene puluerizata ponatur quælibet & singula suo tempore (incipiendo a vere continuandoq per æstatem) In aqua vitæ optima quæ facta sit ex vino generosissimo, per alembicum vitreū, fermenteturq in ea toto singulorum præsertim florum & herbarum colligendorum tēpore, obturādo quam exquisitissime vas vitreum, operculo vitreo circumlutato. Aqua autē vitæ, in qua macerabūtur dictæ species, sit ad pondus librarum viginti sex plus minus. Si in tres diuersas botias diuideres aquam, similiter species, & res ad ratam diuide, quia securius distillabis in tribus vicibus, quā in vna. Et pone botiam cum super imposito alembico in balneo Mariæ sub moderato igne. Primum exibit elixir vitę, & serua illud per se, bene obturando vas vitreum, ne respiret, deinde stillabit aqua grossior, quæ solū ad viliores vsus valet Fæces vero, quæ remanebūt in alēbico, cucurbita, vel vesica, æquiualent theriacæ, & seruiunt pauperib. ad plures infirmitates. Colon.

Liquor magnus magistralis Fiorauanti.

Olei communis lib. xx

Vini albi lib. ii.

Coquantur simul vsq. ad vini consumptionem deinde addantur,

Flor. Rorismarini lib iii.

Ligni aloes ℥. vi.

Olibani, Bdellii ana ℥. x.

Misceantur in vase terreo vitreato, & mēse Augusto sub terra maneant sepelita per sex menses, inde eximantur, addanturque

Saluiæ, rorismarini, Rutæ,

Betonicæ, Milefoli, rad. consolidæ maior.

Tamaricis, Viticellæ ana M. j.

Galangę, caryophyllorum,

Nucis moscetæ,

Spicæ nardi, croci ana ℥. i. Sarcocollæ,

A Sanguinis draconis, masticis ana ℥. ii.

Aloes hepaticæ,

Resinæ pini ana ℥ ix.

Picis Grecæ lib. i.

Ceræ flauæ, Axungię suillæ ana ℥. viij.

Hypericonis lib ii. Moschi ʒ. i.

Misceantur bene, & balneo, calentis aquæ coquantur, vsque ad herbarum exiccationem, colaturę adde pro qualibet libra

Balsami artificialis nostri ʒ. vi,

B Fructuum, siue pomorum herbę Balsaminæ q. s. est.

Et serua in vase vitreo optime obturato ad vsum. Confert vulneribus omnib. pręsertim neruorum, venarū, & ossium, tincę, catartho, tussi capillos auget, eosq. nigro colore tingit, &c.

Elixior vitæ, Leon *Fiorauanti.*

℞ Caryophyllorum, nucis moschathę,

Zedoariae, zingiberis,

C Galangae, piperis albi,

Piperis nigri ana ʒ. ii.

Baccarum iuniperi, cort. mali citri,

Cor. mali aurant. saluiae,

Basiliconis, rorismarini,

Menthae, maioranę,

Baccarum lauri pulegii,

Calaminthę, fol. Sambuci,

Rosarum rub & alb. Spicę nardi,

Cubebarum, ligni aloes,

D Cardamomi, cinnamomi,

Calami aromotici, Stęchados,

Granatorum paradisi, macis,

Thuris masculi, aloes hepaticae

Sem. Arthemisię,

Sem. maioranę ana ʒ. ii.

Ficuum, passularum.

Dactylorum, amygdal.

Pinearum ana ℥. vi.

Mellis albi lib. i. Moschi ʒ. i.

E Sacchari albiss. li. iv.

Aquę vitę optimę circulatę lib. xv.

Terentur, misceantur, & macerentur per dies decem in cucurbita uitrea optime clausa, inde calore balnei destillētur. demū per mēses duos circuletur aqua, & habebis elixir. Quo facto, materia in cucurbita relicta eximatur, ac denuo destilletur calore cinerum vehementissimo & emanabit aqua rubea, sicut sanguis fœtida, fumosa, & turbida, quę etiam circulanda est, vt prima Est enim pars ignea, & tantę virtutis, vt

F quasi mortuos resuscitet. Atque hę duę aquę seorsim seruādę sunt in vasis vitreis optime obturatis. Prima a multis morbis hominē preseruat, si bis in hebdomada ʒ. i sumpta fuerit. Valet ad vulnera, visum conseruat. Venerem excitat, mulierum sterilitatem remouet. Secūda vero, quę rubra est, conuenit dolori matricis, pleuritidi, doloribus colicis, dentium. curat & sanat omnia genera febrium, loquelam amissam restituit, si ʒ. i. huius aquae sumatur.

Elixir

Elixir uitæ.

℞. caryophyllorum, nucis moschatæ,
Macis zedoariæ, galangæ, Piperis longi,
Pyrethri, cort. citri; maioranæ, Saluiæ,
Ammi, nardi Indici, Xyloaloes,
Cubebarum, cardamomi,
Cinnamomi, menthæ, Lauendulæ,
Costi, pulegij, origani, calaminthæ,
Calami odorati, Scœchadis, chamedryos,
Chamæpityos ana part æquales.

In puluerem redacta, vino optimo macerentur, inde leuissimo igne, uitreis organis aqua excipiatur Primus liquor perspicuus, optimusque erit, quemadmodum, & secundus, tertius abijci tur Potest, & nonnihil Moschi linco panno inuo luti, addi, assidue autem in ipsa aqua moschi no dulus appensus maneat Cochlearis mensura bi bitur ieiuno stomacho confert autem tremori, paralysi, coli dolori, qui frigidus humor, aut spi ritus genuerit Tardat canitiem, iuuẽtutis robur cõseruat, calculum in renibus minuit. Thadęus Florentinus

Aqua uitę optima.

℞. cinnamomi electi ℥.x.
Ligni aloes ℥.v.
Cardamomi, cubebarum,
Caryophyllorum ana ℥ iij ß.
Galangæ ℥.iij.
Santali citrini ℥.ij.ß.
Rof rub. sicc. ℥.iij.ß.
Nucis moschatæ,
Macis ana ℥ ß.
Moschi ℥.j. Ambræ G.xl.
Aquæ vitæ circulatæ lib.xij.
Syrupi de cort mali citri,
Mentæ citoniorum ana lib.j.

Puluerizanda puluerizetur, & misceantur in ui tro optime obturato, agitando quotidie bis, vel ter Et cum per mensem sic steterint, coletur, & seruetur ad vsum Amissam memoriam restituit sensus, cor, stomachum, & cerebrum corrobo rat, mœstitiam fugat præseruat peste, & apople xia, omnibus denique morbis frigidis subuenit. Lucas Ghinus.

Aqua uitæ optima.

℞. Cubebarum, cinnamomi, galangæ, Nucis moschatæ, Caryophyllorum, Zingiberis ana part æquales. (plumb.
Saluiæ, len athanasiæ, aut ambrosiæ, quadru
Aquæ ardentis optimæ, circulatæ, quantum est pondus omnium.
Misce, & destilla Huius aquæ vsu M. Gallum Caroli Imp. Medicum annos centum viginti quatuor vixisse refert. Gesnerus.

Aqua uitæ, uitam prolongans.

℞. cinnamomi electi, Cubebarum,
Galangæ, caryophyllorum,
Nucis moschatę, zingiberis ana ℥ iij.
Saluiæ lib j ℥ ij.

Hæc omnia macera in duabus lib & ℥.iv. aquæ

A vitæ opt. & circulatæ, & destilla. Hac aqua M. Gallus Caroli V. Imp. Medicus vsus, vixit annos 129. Ranzouius

Aqua stillatitia odorata valde.

℞. aquę rosarum stillatitiæ lib. vj.
Rosarum Damascenarum recent. lib iij.
Flor. Lauendulæ, recent.
Flor. Spicę, recent. ana ℥ iv.
Flor. periclymeni flor. Iasmini,
Flor. Ligustri ana lib. j. ß.
Flor. mali aurantij sicc ℥ iij.
B Cort. mali citri exicc ℥ ß.
Caryophyllorum ℥ j. ß.
Cinnamomi, Ireos optimi,
Styracis, calamitę, belzoini ana ℈ ij.
Nucis moschatę ℈ j
Vini cretici, cyathum j

Quę in puluerem redigi possunt, in pollinem ad ducãturque omnia, aliquotque dierum, nempe vnius, aut alterius, sunt & qui plurimum spacio C macerentur, inde calentis aquę balneo educatur aqua, cui addunt Moschi, Ambrę ana ℈. j. ß. ser uantque inde in Sole plerosq; dies, inde vtuntur Cordi, & cerebro prodest exterius interiusq; ad hibita, nec non, & stomacho. Sunt, qui santalos addant, & alia huiusmodi, quę vsus ipse, & sco pus utentium suadet. Hieron. Rubeus.

In Italia fragãtissima aqua extillatur ex flori bus malorum citriorum, limonum, & arãtiorũ: D quorũ cum apud nos inedia sit, ita imitabimur.

Accipiemus illam abrasam flauedinem tene ram pomorum, in qua fragantię locus resedit, succo pomorum aspergemus, modo ad frigidũ vsum ducere uelimus, aut vino: vel si calidiorib. vsibus accommodemus, Cretico uino, imo, & Aqua uitę, & diebus quibusdam digerantur, uel ilico excisa a pomo flauedo, sine attritione, extil letur balneo, ita cortices cotoneorum malorũ. Vtilis hęc aqua pręter suauem odorem quem spirat, vsibus quotidianis et quoq; miscetur Sac E charo. Veneno & pesti resistit, halitum oris com mendat, melancholiam discutit stomachi pitui tam dissipat, oculorum crassitiem extenuat, icti bus uenenatis apposita prodest, epithemata cor di gratissima inde fiunt in populatim grassanti bus morbis. Heurnius.

Aqua uitę preciosa uckeri.

F ℞ Radicum obstrutij, rad. chamęleonis,
Rad rosarum, rad, Valerianę,
Rad Rhapontici, rad. Angelicę,
Rad. Rhabarbari, rad chelidoniae,
Rad morsus Diaboli, rad. Peonię, rad. Satyrij,
Rad polypodij, rad. petroselini, rad. fœniculi,
Rad glycyrrhizę, rad. Apij, ana ℥.ij.
Rad. Leuistici, rad Enulę,
Rad. priamię Indicę peti forte)
Rad. Ranunculi, mafib'um,
Rad. dictamni, rad pimpinellae, rad. petasites
Rad. ferulae. rad. Anethi, ana ℥.i.
Rad gentianae ℥.i.
Sem. paeoniae, sem Anethi ana ℥ i.

Rad,

Rad. Ideos (Ireos fortè) ℥ j.
Galangæ, calami aromatici, zedoariæ,
Hermodactylorum, Turbith ana ℥ i.
Alii ʒ vj.
Rad. rub. tinctorum,
Haram murz (Acori fortassis) ana ʒ. j.
Agarici, mithridatij ana ʒ. vj.
Succini albi pul. ʒ. ij.
Rad. pyrethi ʒ vj.
Ein Burz beissla genant ℥ j.
Been albi, Been rubri ana ʒ. vj.
Ein burz genant Grasteil ʒ j.
Gtal stallburz, ʒ. j.
Nucis moschatæ, macis ana ʒ vi.
Caryophyllorum ℥. ß.
Spicæ ℥ j. croci ʒ. ij.
Flor. carthami ℥ ij.
Cinnamomi ℥. j.
Granorum iuniperi ℥. j.
Baccarum lauri ℥. ß.
Cumini Romani, Sem. cinę ana ʒ vj.
Sem. Apij ʒ. j. Sem. Anisi ʒ. vj.
Sem fœniculi, sem. Aquilegiæ,
Die kerner Von Bein rautem ana ʒ. vj.
Abrautem ℥. j.
Sem. flor. tiliæ ℥. j.
Carpobalsami, Sentali rubri ana ʒ. vi.
Ligni Alues ℥. ß.
Lap. cancrorum crudorum ℥. j.
Cornu ceruini præparati, & pul. ʒ. j.
Eboris ʒ j.
Margaritarum perforatarum,
Coralli rubri, ana. ʒ. vj.
Vnicornu ℥. ß.
Ossis de corde cerui ℥. ß.
Flor. frumenti, flor. Tritici ana ℥ j.
Moschi q. s.

Aquæ uitæ ter destillatę ein halb Biener scaff. Ponantur omnia in phiala magna per 40 dies, &c. cola, & serua. Pesti medetur mirifice, & ad omnia venena valet, pectus mundificat, pleuritidi medetur, &c. Capitur cum saccharo, vel tabularum forma.

Aqua ad iuuentutem conseruandam, & senectutem tardandam.

℞. ligni aloes,
Caryophyllorum,
Zingiberis, galangę,
Cinnamomi, macis,
Nucis moschatae, piperis longi,
Galami aromatici, cubebarum,
Rhabarbari electi, granorum paradisi,
Cardamomi ana ʒ. ij.
Rorismarini, chelidonij,
Mercurialis, cardui benedicti,
Imperatoriæ, dictamni albi ana ℥ i.
Aquæ uitæ optimæ lib. vi.

Macerentur per dies octo, deinde destillētur. Aquæ deniq; adde pro qualibet libra Sacchari albissimi in aqua ros. dissol. ℥. ij moschi G. iix & serua i uase uitreo optime obturato Fiorauātus.

A *Aqua Theriacalis.*

℞. Theriacæ Alexandrinæ ℥ ij. ß.
Myrrhæ electæ ℥. j. ß.
Croci ʒ. ij, Spiritus uini ℥. vj.

Misceantur omnia, ac per cineres alembico uitreo subiecto, igne lentissimo destillentur, destillata circuletur in baln. Mar. per octo dies, & rursus destillentur. Hæc aqua summam contra pestem, & omnia venenata vim habet, & cor maiorem in modum roborat. Quercet.

Aqua Theriacalis alia.

℞. Scobis ebeni lib ij. vino maluatico macerata, & vino albo ana lib. j. per duos dies in loco calido, clauso vase, sæpe agitando.
B
Adde cinnamomi, granorum paradisi, Cardui
Caryophyllorum, piperis ana ʒ. j. ß.
Rad. pæoniæ, nigellæ, Iuniperi ana ℥. j ß.
Zingiberis, Rad. angelicæ ana ℥. ij.
Vsnei, Visci recentis ana ʒ. ij.
Croci ʒ ij.
Cort. rad. capparorum, Cort. Tamaricis,
Rad. Enulæ, Rad gentianæ, polypodij,
Lapathi, Cort rad. Fraxini, Epithymi,
Ceterach ana q. s.
C Theriacæ Alexend lib. ß.

Distilla Da ℥ ij. pro dosi cum sero lactis caprini purgato prius corpore *Valet plurimū in morbo Gallico. Sylaius.

Aqua vitę preciosissima.

℞. cardamomi, Piperis albi,
Piperis longi ana ℥. ß.
Galangæ, macis,
caryophyllorum,
Granorum paradisi ana ℥ ß ℈ j.
D Ligni aloes ℥. ij. Zingiberis ℥. iij.
Cinnamomi, cubebarum ana ℥. ß.
Maioranæ, Rorismarini, menthæ, pulegij,
Rutæ, Saluiæ, nardi gallicæ, asparagi,
Florum anthos, Ros. rubrarum ana M. ß.
Sem cumini syluestris ℥. ß.
Anisi, fœniculi ana ℥. j.
Coriandri, Sinapi ana ℥. ij.
Sem. pæoniæ ℥. j.
Sem. cumini Romani ℥. ij.
E Rad. enulæ camp. Rad. iridis ana ℥ j.
Rad. Angelicæ ℥ ß.
Rad Teurci, vulgò pimpinellæ ℥. ß.
Rad. pæoniæ, Doronici ana ℥ ß.
Dictamni albi ʒ. iii
Sacchari candi elbi lib. ij.

Singula inciduntur, modiceq; cōteruntur, & ex vino generoso quinquies distillato, correctoque macerantur in fimo, uel aqua calēte, diebus quatuordecim, ampulla diligentissime obserata
F
De inde operculum rostratum superimponitur, & commissuris luto oblitis, ex balneo cum modico igne distillantur. Postea ampulla aperitur, & liquor qui effluxit, rursus per fęces funditur, iterumque euocat, ut antea, isque labor quaterquies reperitur Tandem aqua ardens destillata vitro conditur, & adiectis

Croci

Croci Orientalis ℈.i.
Moschi, Ambræ ana ʒi.
Fol.lauri ʒ.ß.

optime clauditur, finiturq. dum omnis vis ex tracta fuerit.* Præstantissima est aqua vitæ ad morbum attonitum, comitialem, vertiginē, paralysim tum præcauendam, tum curandā, memoriam confirmat, roboratq. omnes facultates reficit, iuuat, & auget. Dantur guttæ tres, vel quatuor, ex aqua tiliç, betonicç, melisse, cerasorum, aut simili peculiari Ander.

Alia minus impetuosa.

℞. Calami aromat. ʒ.ij.
Cinnamomi, ligni aloes, Zingiberis ana ʒ.i.
Caryophyllorum, cardamomi, macis,
Cort.citri ana ʒ.ß.
Flor.rorismarini P. ij.
Flor.lauendulæ, flor.saluiæ ana P.ij.
Florum stęchados P iij.
Flor.lauri, saluię ana M.ß.
Nardi ℈ i. Croci ʒ.ß.
Moschi optimi, ambræ ana G.ii.

Omnia inciduntur, conteruntur que, & ex uini aciti optimi li j.ß. macerantur diebus octo postea distillantur, exceptis croco, moscho, & ambra, hęc enim in sindone ligata orificio operculi, aut uitro, in quo seruatur aqua distillata, imponere prestat.* Valet ad apoplexiam, paralysim aliosq. frigidos capitis morbos, podagræ, & articulorum doloribus salubris. Ander.

Aqua vitę ad pestem.

Rad. Angelicę, carlinæ, gentianę,
Tormentillæ, Zedoariæ,
Genitalis cerui ana ʒ.ii.
Santalorum omnium ana ʒ.i.
Theriacę optimæ, mithridat ana ʒ.iij.
Caphuræ ℈.ii Moschi ℈.i.

Radices inciduntur, miscenturq. reliquis, dein de uitro imposita, uini generosi optime distillati libris tribus perfunduntur, & uase diligenter obserato, macerantur per mensem, sic ut quotidie commoueantur, postea colantur per linteū triplicatum, & uasi conduntur ad usum. Pręseruandi gratia sumuntur guttæ duæ mane cum pane albo, curandi vero datur vncia ex aqua cardui benedicti, hirundinariæ, scordij, vel simili. Ander.

Alia.

℞. Rad. Angel rad. tormentillæ, Zedoariæ,
Pimpinellę enulæ campanę, dictamni an. ij.
Cinnamomi ʒ.i.ß.
Santali rubri & citrini, cort. mali citri an j.

Hęc per biduum macerantur ex vini spiritus, vel aquę fontanę calētis libris duabus, deinde in duplici uase distillantur, condūturq. Ex hac mane cochleare dimidiū, uel per se, vel ex alio liquore sumi potest, in curatione integrum. Andernа.

Aqua sudatoria ad pestem.

℞. Pimpinellę, tormentillę, dictamni albi,
Serpentarię, Gentianę, Zedoarię, Galangę ana ʒ. v.
Piperis longi, caryophyllorum, macis an. ʒ.j.
Theriacę Alexand. ʒ.ij.
Caphurę ℈ i.
Cornu cerui ʒ.ß.

Triduo ex uini generosi, & aquę scabiosę ęquis partibus macera, in duplici uase distillātur. Ex hac unciç tres plures, pro ęgri uiribus & natura dantur. Ander.

Alias facilis.

℞. Angelicae, galangae, ligni guaiaci, Zarzaeparillae, cinnamomi, baccharum iuniperi cōtus. ana ʒ.iij. In uini generosi, & aquae sambuci lib. i ß. macerantur, deinde in balneo mariae distillātur. Ander.

Alia efficacissima.

℞. Aquae theriacalis caphuratae ʒ.i.ß.
Liquoris tartari correcti ʒ.i.
Spiritus chalchantini ʒ.ß.
Olei unionum G.vi.
Olei coralliorum rub. ℈.j.
Olei terebinthinae G v.
Olei baccarum iuniperi G. iij.
Essentiae chelidoniae ʒ.ß.
Aquae rad tussilaginis, Eryngii, ana ʒ.i.
Aquae flor. sambuci, Violarū lutearū ana ʒ.ß.
Vini rubri dulcissimi ʒ.ii.ß.
Omnia miscētur, paraturq. potio sudorifera.

Vel.

℞. Theriacae opt. ʒ.ii.
Myrrhae ʒ.ii
Caryophyllorum, Zingiberis, piperis an. ʒ ß.
Cinnamomi, croci, Euphorbii ana ʒ. i.
Vini stillatitii ʒ.x.
Liquoris tartari ʒ. ii.

Miscentur, macerantur, colanturq. Huius liquoris coclear ex coralliorum succi ℈.i. datur. Andernacus.

Liquor tartari.

℞. Tartari albi lib iv. In puluerem redigūtur, deinde retortae induntur, haec in fornacem locatur, & vase quod excipit amplo apposito, iuncturae luto occluduntur diligenter, postea igne per initia exiguo tandem auctiore urgetur, donec nulli amplius spiritus appareant, tunc refrigeratis uitreae erectae, & in balneo calente corrigitur, separaturq. aqua ab oleo. Extrahitur autem ab vna libra tartari liquoris ʒ. i. vel ʒ. i. ß. Haec drachmae instar ex aqua fumariae, chelidoniae, uel simili instituto conueniēte, recte ad pustulas gallicas, exāthemata, erysipelas, arquatum, aquam inter cutem, febres, menses, aliosq. meatus reserandos datur. Ander.

Aqua theriacalis.

℞. Calendulae, Verbenae,
Scabiosae, foliorum recentium ana M. ii.
Rutae, Saluiae ana M. i.
Rad. personatae recent ʒ. ii.

Rad.

Rad enulæ campanæ recent.℥.j.
Incidētur omnia, affunde vini optimi antiquissimi fului lib.ii. Eliciatur aqua balneo Mariæ dicto, vel igne cinerum.
℞.Huius liquoris lib..ij.
Elect.pestilentialis Med. Basiliesum) suo loco descripti ℥.ii.
Theriacæ optimæ ℥.I.
Stent in vase diligenter obturato uitreo, in loco tepido per dies aliquot, quotidie agitando, donec aqua aureo colore tincta, uim omnem medicamenti in se traxerit, tunc sensim a fęcibus subsidentibus effundatur in aliud uas uitreum in quo obturato diligenter ad vsum seruetur. Vel materiam supra dictam mox post commistionem in balneo Mariæ vel cineribus destillato, & aqua seruetur vsui. Dantur viris & mulieribus ʒ.ii. pueris vero ʒ. i. ad sudorem eliciendum. Medici Basil.

Aqua in peste sudorem mouens.

℞.Ligni Guaiaci li ß.
Rad. Angel. Imperatorię,
Zedoariæ, iridis, Gentianæ ana ℥.ß.
Cinnamomi ℥.i.
Baccar. iuniperi ℥.ii.
Fol.dictamni veri ℥ i.
Omnia minutim incisa macerētur in s.q. vini (albi
Rad. caryophyllatę Helen i,
Valerianæ viridium ana ℥.i.
Rad. Petasilitis ℥.vi.
Herbarum uiridium Scordii, rutæ, pulegii,
Melissæ, ocimi ana M.i.
Cardui benedicti, borraginis, scabiosæ,
Acetosæ ana M. iiij.
Limonum, Malorum citri ana P.i.
Omnia minutim incisa misceantur & destillētur in balneo Mariæ. Iohan. Bauhin. iunior.

Alia.

℞.Rad. bugl. bardanæ, carlinæ,
Cyperi, Angel. Gentianæ ana ℥.ii.
Sem. Cardui benedicti, Oxalidis,
Citri, Portulacæ ana ℥.ß.
Herbarum scabiosa, pimpinellæ, Rosarum,
Oxalidis, scordii,
Cort. nuclei, Fraxini,
Musus diaboli cum toto
Florum Verbasci ana, M.i.
Contundantur omnia & macerentur in vino albo & aqua rosarum per noctem, addendo
Coralli rubri,
Cornu cerui præp.
Rasuræ eboris vsti ana ʒ ii.
Croci ℥.i.
Santali citrini ℥.ß.
Destillētur vt artis est, deinde exponatur aqua Soli per dies aliquot Hæc est Geneuensiū aqua Ioh. Bauhinus iunior.

Aqua vitæ mirabilis, contra grassantem pestem probata.

℞.Rutę recentis, Saluiæ, Lauendulæ,

A Libanotidis, rorismarini,
Rad. Tormentillæ, rad. pimpinellę,
Rad. Valerianæ, rad. Bistortæ ana ʒ ii.
Baccarum iuniperi, baccarum lauri an. ʒ. i.
Terræ sigillatę, Boli armeni ana ℈ iv.
Rad. Pseudo dictamni, sem. sancti, sem. Benedictæ.
Caryophyllatę rad. Enulæ, radi. Gentianæ,
Rad. Rhapontici, rad. Ciambeu torte Zurumbet, ana ℥.iii ß.
B Coriandri pręparati acetosæ, basilicę,
Pimpinellę ana ℈.ii ß.
Trium santalorum ana ℥.i.
Flor. borragi. flo. buglossæ,
Flor. Rosarum rub ana P.ij.
Been, albi, been rubri ana ℥ i.
Contusis & incisis grosso modo destillentur secūdum artem per alembicum in utino sub mato & rectificato ad sufficientiam, quantitatis li. viii Postea
C ℞.piperis albi, cinnamomi, granorū paradisi
Maceri, Nucis moschatæ,
Cardamomi ana ʒ.ß.℈ iv.
Croci ʒ.ii.
Galangę, cubebarum, caryophyllorum,
Calami aromatici ana ℈.iv
Spec liberantis, spec. cordialium,
Spec contra pestem ana ʒ.iii.
spec. Diamoschi dulcis,
Spec. Diagemmę ana ʒ.i ß.
D Incisis & contusis, infundātur in pręscripto destillato vino, stent in loco tepido per horas 48. Deinde destillentur simul per alembicum sapientiæ luto pręlutatum. Aromatizētur postea
Ambrę grisee G.xii
Moschi Alexandrini G.xvii.
Croci ℈.v,
In rubra sindone ligata, proiiciantur in uas, & bene obturētur, ad vsumq. seruentur. Gesner.

Aqua vitę alia contra pestem.

E ℞.Caryophyllorum ʒ.ß.
Cinnamomi, zedoariæ, rad. Valerianę
Rad. pimpinellę, rad. Pimpinellę,
Flor. rosarum ana ʒ.i.
Santali citrini, & rubri, spodii, cort. citri
Doronici, Terę sigillatę, dictamni,
Seseleos, Melissæ, maioranę,
Rad Enulę, sem. seseleos, Carabę,
Rhabarbari, nucis moschatę, macis,
Scabiosę ana ʒ.ß.
F Flor. buglossę, flor Borraginis, flo. Anthos
Cornu cerui vsti, Rutę,
Coriandri prępar. ana ʒ.i.
Specier. Diagemmę, spec. liberantis,
Spec Diacameron, spec. lętitię, almansoris
Spec. Diarrhodon abbatis,
Spec. diamargaritonis, hiacynthi,
Smaragdi. marga. splendidarū ana ʒ.i.
Mithridat., theriacę Venetę,
Boli Armeni ana ℈.ß.
Folij auri, Folij argenti ana nu. vij.

Vini ardentis optimi lib. viij.
Contundantur omnia optime, & misceantur, cũ vino sublimato, ponantur in vas vitreatũ, obtu retur eius orificium optime ne quid exhalet. Stent in infusione tribus diebus, deinde destil lentur lento igne secundum artē in balneo Ma riæ. Detur de ea in peste cum electuario appro priato. Gesnerus ex libro quodam manuscripto.

Aqua cinnamomi contra pestem.

℞. Cinnamomi optimi contusi lib. j.
Radicum Dictamni Angelicæ ana q. s.
Vini cretici odorati,
Aquæ rosaceæ stillatitiæ ana lib. iij.

Macerentur, stipatis optime rimis, aqua balneo M. vitreis organis eliciatur. Hæc aqua pestilentię præcauendæ, aduersus item venena, ac venena torum ictus, & stomachi cruditates maxime lau datur. Rubeus.

Aqua cinnamomi simplex.

℞ cinnamomi electi, leuiter contusi lib. j.
Aquæ rosaceæ,
Vini cretici ana li. iv.

Macera, & destilla balnee tepentis aquę, mana bit aqua frigidis omnibus affectibus idonea, si ad duas tresue vncias, pro ætatis, temperamen ti, ac morbi ratione exhibeatur. Stomachum, ie cur, lienem pulmonem, cor, cerebrum, neruosq; roborat, uisum acuit, cordis affectibus opitula tur venenis, uenenatisque ictibus, ac morsibus ... halitus gratiam commendat, menstrua ... educi, nauseam sedat, & si cum succo ... bibatur, fastidiētem stomachum iuuat, om nibus tandem morbis auxiliatur, vbi calefacere ... attenuare, digerere, roborare uolumus. Matthiolus.

Aqua contra pestem.

℞. Tormentillæ recentis lib. j.
Rad. herbæ tunicæ, dictamni ana lib ß.
Enulæ campanæ ℥ iv.
Oxalidis cum seminibus lib. ij
Fol. & flor. Borraginis, buglossæ,
Rosarum rubr. ... ana lib. j.
Theriacæ opt. lib. ß.
Pimpinellæ, Scabiosæ ana lib. ß.
Succi Limonum lib. j.
Aquæ ardentis optimæ, & circulatæ lib. ij.
Sigilli Lemnij,
Boli armeni ana ℨ. ij.
Santali albi, Santali rubri,
Spodij, been albi, & rubri,
Margaritarum splendidarum ana ℨ. j. ß.
Ossis de corde cerui ℨ. j.
Rasuræ eboris ℨ. ß.
Croci ℨ. ij.
Caphuræ ℨ. ij.
Fol. auri ℨ. ß.
... auri minutim forfice incisa, uel melle in ... lapide diligenter, & diu agitata. Nã ... mum puluerem redigētur, in aqua ar

A dente, cucurbita optime clausa, per dies xv. ma cerentur. Margaritæ tenuiter tritæ in alia cucur bita ponūtur, cum succo limonum totidem die bus, optime item clausa. Radices generoso uino abluantur, inde siccatæ in vmbra, in mortario te rantur, & similiter herbæ, flores, & semina, om nia tamen in uase vitreo, cum theriaca misceas, addasque ardentem aquam cum auri ... & succum limonum cum argentis. Mox fossa tri bus pedibus profunda facta, in cuius sit fundo, ad dimidium pedem, calx viua, in cuius medio

B vas optime clausum, ne respiret, equino fimo cir cumdatum, & contectum locato, affunditoque duas aquæ situlas, maneat ibidem per xij dies, singulis tribus quatuorue diebus, mutato fimo. Postea omnibus in vitream cucurbitam transfu sis, apposito rostrato pileo, stipatisque accurate rimis, igne leui, aquam elicias, quam denuò fęci bus affundas, & destilles, tertio vero absque fe cibus in curbita colloces, & rursus tepente bal neo destillato, seruatoq; vitreo uase optime clau sam. Huius cochlear satis paruum exhibetur,

C cum guttis aliquot auri potabilis. Guainer.

Aqua alia contra pestem.

℞. nucum recentium num xxv.
Rad. Helenij, rad Tormentillæ,
Rad chamęleonis albi,
Rad zedoariae ana ℥. ij.
Cardui benedicti lib ß.
Scabiosæ, hyperici, rutę ana M. ß.
Cinnamomi, caryophyllorum,
Macis ana ℥. ß.
Calendulę, dictamni ana P ij.

D Rad. Borraginis,
Rad buglossę, oxalidis ana ℥. j. ß.
Aquae ardentis lib iiij.
Vini cretici lib. vij.

Terantur, quę terenda sunt, macerentur, ore di ligenter clauso, per dies decem, inde aqua igne leui extillet, repetita ter destillatione, fęcibus semper extillatam aquam affundendo, quarta vice, reiectis fęcibus, earum loco ponantur.

Theriacę optimę lib. ß.

E Mithridati optimi ℥ iij.
Conseruę Rosarum, conseruę borraginis,
Conseruę e Nymphęa,
conseruae violarum ana ℥ ij

Inde destillet liquor, cuius ęstate ℨ. ij cum ℥. iv. aquae axalidis, hyeme vero ℨ iij cum ℥ iv iuris, pulli, pręberi possunt, sic tamē, vt ne ętatis, tem peramenti, ac cętera um huiusmodi rerum ra tio praetermittatur. Hier. Rubeus.

F *Aqua contra pestem.*

℞. angelicae. carlinae,
Gentianae, tormentillae,
Boleti ceruini, zedoariae ana ℥ ij.
Trium Santalorum ℨ. j.
Caphuræ ℈ j.
Moschi ℈. j.
Spiritus uini circular, lib. iij.

 Misce,

Misce, & macerentur per mensem, coletur & seruetur aqua ad vsum Innominatus.

Aqua Bezoartica, seu Alexipharmaca contra pestem.

℞. Rad. Angelicæ,
Rad. Valerianæ ana ℥. iv.
Granorum iuniperi, Dictamni albi,
Rad. tormentillæ, rad. serpentariæ,
Rad. gentianæ, rad. pimpinellæ,
Rad. aristolochiæ rot. ana ℥. ij.
Rad. Enulæ, rad. Asclepiadis ana ℥. i. ß.
Cort. citri, boli Armeni ana ℥. i.
Croci, Zedoariæ,
Doronici, Sigilli Lemnij ana ℥. ß.
Coralli albi & rubri, sem. Thlaspi,
Sem. Oxalidis ana ℥. i.
Myrrhæ electæ ℥. ii.
Cornu ceruini vsti ℈. ii.
Saluię, rutae, Pulegii,
Calaminthæ Italicę, scabiosę, basilicæ,
Veronicæ, maioranæ ana M. ii.
Fumariæ, scordii ana M. i. ß.
Flor. borraginis, flor. buglossę,
Flor. violarum, flor. rosmarini ana P. j.
Terantur omnia in puluerem crassiusculum, & ponantur in uase uitreo mundo, addendo
Theriacę andromachi ℥. iv.
Mitridati ℥. iii.
Misceantur probe, & affunde
Vini sublimati, rectificati lib. iix.
Aquarum Oxalidis,
Aquarum cardui benedicti ana lib. iv.
Misce, & pone ad solem per dies xiv. Deinde distillentur per vesicam magna diligentia, vel in balneo M. Postea
℞. cinnamomi electi ℥. ß.
Spec diamargaritionis frigidi, macis,
Nucis moschatæ ana ℥. ij.
Santali rubri, santali citrini, zedoariæ an. ℥. i.
Caryophyll. ligni aloes ana ℈. i.
Spec. lætitiæ galeni,
Spec. lætitiæ Rhasis,
Spec. Diagemmæ ana ℈. i.
Moschi, ambræ ana G. ii.
Terenda terantur crassiuscule, & probe cum reliquis misceantur, & in sindone rubea colligata cum filo in prædictam aquam dimittantur Dosis eius ℥. iii per se Miscetur item cum aliis medicamentis. Iacob. Theodor.

Aqua ad præcauendam pestem & venena.

℞. cinnamomi lib. i.
Flauedinem citreorum,
Summitates melissę,
Semen angelicæ,
Fusilla ex quatuor libris maluatici, & rhodoragmatis tantundem. Heurnius.

Aqua theriacalis caphurata.

℞. Spiritus chalchantini ℥. i.
Tinpturam tartari correcti ℥. iii.

A Aquæ theriacalis sequentis ℥. v.
Misceantur, digeruntque in balneo calido per mensem. Datur ℥. i. ex uino generoso, vel alio humore idoneo. Ad iam dictos affectus uehementius ualet Andern.

Aqua theriacalis.

℞. Theriacæ Alexandrinæ ℥.
Myrrhæ rubræ ℥ ii ß.
Croci Orientalis ℥. ß.
B Mixta ampullæ vitreæ induntur, perfunduntur que essentiæ, siue spiritus uini optimi ℥ x operculo diligenter superimposito, simul macerantur, paraturque aqua, quę uitro probe reconditur Anderna.

Aqua theriacalis alia.

℞. Scobis ligi Guaiaci lib. i.
Theriacę Alex. optimę ℥ ii.
Coseruę rosarum, buglossę,
Borraginis ana ℥. iii.
Conseruę Helenii, Anthos ana ℥. i.
C Spec. Diagemmę, lętitię galeni ana ℥. ii.
Fiat infusio in vase oppleto uini albi & aquæ bonę ana quartarus iii. super cineres calidos distillentur in uase duplici cum cinnamoo. Diluetur eo quod distillatum fuerit, sacchari quantum satis est. cola per manicam Hippocratis, dato bibendum his, qui conualescunt a morbo Gallico. Rondeletius.

Aqua theriacalis alia.

Theriacę veteris li i.
D Acetosæ M iii.
Flor. chamomillæ, Pulegii, graminis.
Cardui benedicti ana M. ii
Temperentur in uino albo, distillenturq aqua seruetur vsui. capiat æger ℥. ii. cum ℥. ii. aquę acetosę. buglossæ, & hoc cum ingreditur lectum vel stupham * Hęc aqua curat dolores morbi Gallici, si per se detur, uel cum decocto millefolii, uel bardanę. Ego, inquit, optimo successu curaui multos pueros, senes & debiles hac potione, uel addendo guttas aliquot decoctioni communi Guaiaci propter tenuitatem partium ea
E penetrat, & ad extra propellit. Hęc aqua cum aqua extinctionis auri omne vitium argenti uiui emundat & castigat. Rondel

Aqua theriacalis alia.

℞. Ligni Guaiaci lib. ß.
Aquę lib. viii
Vini albi lib. ii.
Aqua fumariæ, aquæ cichorii, aquæ chamomillę ana lt. i
F Macerentur simul per noctem super cineres calidos. Adde
Polypodii quercini li ß.
Epithymi ℥. ii.
Asparagi ℥. vi.
Conseruę rosarum cichorii,
Borraginis, buglosse ana quar. iii
Theriacę bonę,
Conseruæ enulę ana quar. i
Distillentur uase duplici bene obturato. potus ℥ ...

ʒ.ij.uel iii. Quod si velis, poteris ℥ iij. aquæ theriacalis addere sacchari ʒ. j cinnamomi ʒ. j & rursus per manicam Hippocratis distillare. Datur in morbo Gallico mane in lecto ad sudores prouocandos. Syluius.

Aqua contra uenena lethalia & pestem.

℞. Antidoti Matthioli cõtra venena lethalia lib j.
Syrupi de cortic. Citri lib. j.
Aquæ vitæ optimæ, in uitreis org. distil lib v.
Misce in vase vitreo optime, clauso, magna cum dexteritate aquam in vase cum electuario tam diu agita, donec totum dissoluatur. Tum in mẽsem integrum reponito, bis tamen in hebdomada agitando. Exacto denique mense claram aquam aureoque colore nitentem, electuario supernatare inuenies, & quæ iam omnẽ illius vim in se contraxerit. Tum itaq; vas ipsum aperias, & in vas aliud vitreum limpidam aquã paulatim effundas, cuius os cum cera, & membrana accuratissime obtures. Tanta hęc aqua virtute pollet, quod millies expertus sum, vt quatuor drachmarũ pondere pota vel per se, vel cum pa[r]uo odorati vini quantitate, vel cuiusui. aquę cordialis ubi quis ictus, uel demorsus a quocunque venenato animali, in tanto mortis discrimine versaretur, ut uocem, visum, ac reliquos fere sensus amisisset, ægrum ingenti adstantium admiratione, a longo veluti somno excitet. Quin, & vomitione plurimam infectorum humorum copiã exhaurit. Valet etiam contra uenena quæ per os sumuntur, & pestem. Matthiolus.

Aqua uitæ preciosa.

℞. Vini stillatitij, seu aquæ uitæ lib. x.
Succi mellis, olei chalcanthini,
Liquoris Tartari ana ℥ vj
Menthæ, chelidoniæ, saluiæ,
Rorismarini, maioranæ ana M. j.
Zingiberi, caryophyllorum,
Piperis albi, piperis nigri, piperis longi,
Cubebarum, cinnamomi, macis,
Myrrhae rubrae, masticis ana ʒ. ii.
Cinerum fabarum ℥ v.
Aromata leniter conteruntur, herbę inciduntur omniaque miscẽtur, & ampullę uitreę indũtur, ...q. obserata diebus duodecim in balneo macerantur, post lentissimo igne ex eodem distillãtur, separanturque. Deinde
Pulueris zingiberis ʒ. i ß.
Pul. zedoarię ʒ. ii ß.
Pul. caryophyllorum ʒ. ii.
Cubebarum ʒ. ii. ß.
Amomi ʒ ii.
Granorum paradisi ʒ. vi.
Nucis moschatae ʒ. i. ß.
Cinnamomi electi, macis ana ℥ ii.
Florum Sulphuris,
Florum Auri ana ʒ. ii.
Zibetti, ambrę ana ʒ. ii ß.
Moschi G. v.

A Hæc in puluerem rediguntur, & pomo sub cineribus cocto imponuntur, postea hoc aquæ uitæ supra distillatæ inijcitur, maceraturq; in calido loco per dies, tres, aut quatuor, tum iterum separatur, & ex aqua vale optimè recondita seruatur, dantur guttæ quinque * corpus penetrat, roborat, & renouat. Andernacus.

Aqua uitę optima.

℞. chamomillæ, meliloti,
B Flor. Lauendulæ, Sabinæ,
Flor. Anthos ana M j.
Hæc in aqua uitæ lib. iv. macerentur per horas vigintiquatuor, deinde ex balneo distillentur, separenturque ita, vt si libra exillarit, hæc peculiari vase cõtundatur, atque sic reliquę deinceps excipiantur, reseruenturque. Prima omnium est præstantissima, hinc secũda, postea tertia.* multi felicissime hac vsi sunt in præcauenda apoplexia, & paralysi, hoc pacto, Si quis in balneum de
C scendens, aquæ huius guttas tres ex aqua Maioranæ vel Saluiæ sumat, his a morbis hisce p mẽsem integrum tutus erit, quin etiam eadem naribus admota, tutiorẽ reddit, secure quoq; singulis mensibus semel guttæ tres, vel quatuor ex uino Cretico mane potui sumũtur. Andernacus.

Liquor auri.

℞. auri finissimi calcinati q. s.
Tantum spiritus vini super hanc elotam calcem funditur, quantum sex digitos transuersos supereminea[t], ac iuncturis uasis probe oblitis, ma
D cerantur in aqua temperate calida, siue balneo Mariæ, diebus viginti aut triginta. Tum liquor citrinus, relicto in fundo vasis puluere candido effunditur, & spiritus uini ex ampulla uitrea p operculum a flauo auri liquore, modice ex balneo separatur. Postremo idem liquor auri extractus ad summum gradum vsq; eleuari, hoc est, quinquies per ampullam incuruatam, retortulã appellant, vrgeri debet, atque tunc quinta auri essentia absolute parata dicitur, summum Chemicorum mysterium. Andernacus.

Elixir uitae.

E ℞. caryophyllorum, nucis moscatæ,
Zedoariæ, zingiberis, galangæ,
Piperis albi, piperis nigri,
Baccarum iuniperi, corticum citri,
Corticum Arantiorum, Saluiæ,
Basiliconis, Rorismarini,
Menthę, Maioranæ,
Baccarum lauri, pulegii,
Gentianę, calamenthi,
Foliorum Sambuci Rosarum albarum,
F Rosarum rubrarum, Spicae nardi,
Cubebarum, aloes hepaticæ,
Sem. arthemisiae, sem. Maioranę ana ʒ. ij.
Ficcuum, passularum, dactylorum,
Amygdalarum, pinearum ana ʒ. vi.
Mellis albi lib. i.
Moschi optimi ʒ. i.
Sacchari fini lib. iv.

Miſce, contuſis omnibus contundendis, & in aquę vitę lib. xv. infundantur. Stent ita in bocia bene obturata, decem diebus, aut amplius, poſtea in balneo diſtillentur vſque ad fæcium exiccationem. Poſtea extrahe aquam è recipiente ponanturq; in pellicano, & circuletur in fimo equino per duos menſes continuos. Poſt circulationem tuum elixir habebis paratum. Poſt hæc accipe bociam cum reliquijs ſęcum, & diſtillentur in cineribus fortiſſimo igne, & iam extillabit aqua rubra inſtar ſanguinis, quæ admodum fœtet, & rubida eſt, quæ, & ipſa circuletur, vt prior & hæc eſt ignea ſubſtantia, quæ etiam ſemimortuos ſuſcitare poteſt. Poſt circulationem ſeruetur *De priori aqua, quæ per balneum eſt extracta, ſi tertio quoq; die per os ℥.j accipiatur, corporis integritatē conſeruat, & à morbis tuetur. Si vulnera ea madefiant bis terue ad ſummum, curantur, oculorum morbis omnibus apprimè conuenit, gutta vna inſtillata viſum conſeruat. Facies, & pectus ſæpius hac aqua lota, iuuentutem conſeruat. Per os aſſumpta venerem ſtimulat, & mulieres infœcundas ad conceptum diſponit. Poſterior aqua ruſo colore prædita, doloribus matricis medetur, per os ſumpta, pondere duarum drachmarū aſſumpta, pleuritidem ſoluit, colicos dolores inūctione curat, ſimiliter, & lienis duritiem, dentium dolorem, anhelitus fœtorem & alia huiuſmodi ſanat. Omnis generis febres tollit, quia potenter omnes humores diſcutit, & diſſipat. Si cui ægroto vocis acciderit priuatio, dabis huius ℥.j cum altera ℥. prioris aquę intra os, & loquetur, quod ego millies, inquit author, expertus ſum Fiorauantus.

Aqua precioſa.

℞. Vini maluatici opt. menſ. vj ponatur in bocia, & diſtilletur ſuaui igne per cineres ſeptem vel nouem vicibus, aquam uitæ ſic bene rectificatam pone in uitro cum ſequentibus.

℞. Sperma ceti,
Ambræ electæ,
Rhabarbari optimi ana ℥. ij.
Moſchi fini ℥. j.

Pone huiuſmodi res in ſacculum uel pilam de panno raro ſubtili, & bene mundo Huiuſmodi ſacculus poſtea ponatur ad uinum ſupra rectificatum, & bene claudatur orificium uitri, efficietur tale uinum aurei coloris. Poſſet, & cinnamomi aliquid addi & erit magis delectabile.* virtutes huius aquæ, venena curat, & expellit. Ad præſeruandum contra peſtem datur gutta vna mane cum modica medulla panis, factis prius a liis purgationibus, & phlebotomia Infecto uero da tertiam nucis moſchatæ plenam cum mica panis albi, deglutiendo curat. Euonymus.

Aqua mirabilis.

℞. Terebinthinæ ℥. j.
Thuris maſculi ℥. ij.
Aloes hepaticæ, maſticis,
Cariophyllorum galangæ,
Cinnamomi, Croci,

A Nucis moſchatæ, cubebarum ana ℥. j.
Gummi hederæ ℥. v

Omnia ſubtiliſſimè pulueriẑetur, deinde in alēbico bene lutato deſtillentur lento igne. Prima aqua erit clara, & alba, donec incipiat croceari, & inſpiſſari: tunc remoue ipſam, & collige ſecundam, quæ erit crocea, ſpiſſa, & priori ſupernatat. Cum autem color ille croceus magis mutatur, remoueatur ſecunda, quia venit tertia, quæ eſt ſicut mel clarum, & proprie balſamum vocabitur, & eius facultates quoque obtinet. Si eius guttam cum cuſpide cultelli in fundo, cyathi aqua pleni poſueris, non diſſoluitur, quemadmodum verum balſamum, poſtquam ſteterit per vnam horam, venit in ſuperficie aqua ſine diſſolutione. Ardet quoq;. Deinde congelat lac, ſi in vna libra lactis ponat vna gutta tepida, ſtatim congelat illud, ſicut balſamum * Prima aqua balſamum dicitur, hæc curat fiſtulam, ſonitum aurium, ſi de ea duas vel tres guttas impoſueris. Secunda aqua vocatur oleum balſaminū quæ curat oculos expalpebratos, leproſos, & lacrymoſos ſubitò, ſi cum ea mane, & ſero laueris Tertia vocatur balſaminum oleum artificiale, quod in facultatibus idem eſt quod naturale. Durat, & ſtringit omnem tineam, ſcabiem, & ſuperfluitatem, in quacunq; parte humani corporis acciderit, omnia apoſtemata, & omnia vlcera recenter euenientia, omnemq; tumorem oculorum, ſi cū ea laueris. Repercuſſiua eſt magis humorum frigidorū, quam vlla alia medicina Omnem dolorem dentium, vel ex verme, vel ex humore fluente, ſi cum ea laueris, curat, reſtringit, & interficit Et in omnibus venenis frigidis ſicut bufonis, araneæ, ſerpentis, ſcorpionis, optime valet, nec eſt poſſibile, vt hominem lædant, ſi aliquis ab illis punctus, guttam tepidam huius apposuerit Omnia vlcera, quantumcunque profunda ſint, ſiue in carne, ſiue in neruis & oſſe, & apoſtemata ſanioſa, ſi cum ea laueris, ſine aliqua tenta curat intra nouem dies, quantumcunque terribilia, ſeu immunda, fiſtulata ſeu cancerata fuerint, etiam Noli me tangere, & morbū regidij, habet etiam mirabiles effectus in dulcificatione corporum metallicorum. Omnem guttam frigidam, ſi cum ea laueris, & cum panno lineo ſupra locum doloris emplaſtraueris, curat, & percuſſione lapide, vel caſu læſione loci facta panno lineo in eo tincto, & ſuperpoſito deſiccat, & reſtringit, neruoſque fortiſicat, uel conſolidat. Et ſcias, quod eſt calidiſſima ſupra omnem gradum, & nulla res calidior reperiri poteſt. & eſt tantæ penetrationis, & caliditatis, quod ſi vnā guttam tepidam poſueris, ſuper manum, ſtatim penetrat ſine læſione, & non ſenties Tremorem pedum, tibiarum, & dolorem iuncturarum læſione ibi facta, ſuperpoſita, curat ex frigida cauſa, uel ex ſanguine corrupto. Dicitur, ... quor Mater balſami, quem ſi probare volueris, accipias pullū deplumatum, & mundatum a viſceribus, poſtea calefac eum ad ignem tandiu, quod vix poſſit teneri in manu, poſtea ſine cocti cum

cum dicto oleo, & expone soli per duas horas ad exiccãdum, & iterum itererur vnguendo cũ dicto oleo, & desiccetur, postea vbi vis repone, quia nũquam putrefiet, & huius generis plures habet facultates. Bertapalia.

Aqua apoplectica, nostra.

℞. Rorismarini, betonicæ,
Saluiæ, maioranæ ana M.i.
Flor. Anthos, flor. stœchados,
Flor. borraginis, flor. Primulæ veris,
Flor. lauendulæ ana P.i.
Sem. sinapi albi, sem. Pœoniç ana ℥ i.
sem. fęniculi ana ʒ.ii.
Nucleorum persicorum ℥.i.
Rad. Pæoniæ ℥.i.
Scillæ ʒ.ii.
Visci Quercini ℥.ß.
Cubebarum ʒ.ii.
Nucis moschatæ ʒ.ii.
Macis ʒ.i.
spec. Diambrę, spec. diamoschi ana ℥.ß.
Confect. Anacardi ℥.i.
Aquæ vitæ optimæ, atque circulatæ lib.iv.

Puluerizanda puluerizẽtur, macerentur, & per uesicam destillentur, vt artis est.

Aqua epileptica.

℞. Fol. & flor. saluiae minoris lib i.
Rutæ ℥.i.
Flor. lauendulæ ℥.ii.
Nucis moschatæ, caryophyllorum,
Zingiberis, cinnamomi ana ℥. i.
Spicæ nardi, castorei ana ʒ.i.
Granorum paradisi, olei Laurini ana ℥.
Cort. mal. citri ʒ.iii.

Contundantur optime omnia, uinoq. albo generoso macerentur aliquot diebus, cucurbita accurate clausa, inde igne lento stillatitius liquor excipiatur. Rubeus.

Alia.

℞. Hirundinum nu.lx.
Castorei ℥.ii.
Granorum Pœoniæ ℥. ß.
Aquæ ardentis li.

Macerentur cucurbita optime occlusa, deinde adde

Liquoris primi e chalcantho educti,
Aceti albi acerrimi ana lib i.

Macerẽtur quindecim diebus omnia, mox igne cinerum moderato destillentur, dum liquor perspicuus manauerit, cuius mane & vesperi cochlear exhibeatur, dum totum sumatur. Quod si castorei odor & sapor ingratus sit, G.xii. Moschi adiungantur, & totidem Camphoræ, & sacchari candi ii.ß.

Aqua epileptica Erasti.

℞. Flor. Lilii conuallium lib.i.ß.
Flor. Pęoniç, flor. lauendulæ,
Flor. betonicæ ana lib.i.
Flor. Tiliæ, flor. uerbasci odorati ana ℥.ii.ß.
Rad. Aristolochiæ longæ ℥.i.ß.

A Visci Quercini ʒ.xiv.
Visci Corylorum ʒ.iij.
Cubebarum ℥.j.
Piperis nigri, castorei pontici ana ℥.ß.

Incidenda incidantur, misceantur, infundãtur in uini vel maluatici, vel alterius generosissimi mensuris duabus Germanis, per tres hebdomadas, maneatque loco calido, vel soli exposito, & quotidie agitentur, demum balneo mariæ destillentur. Vsus est, ut in paroxysmo diducto ore

B cochlear plenum infundantur, fauces, tempora & nares ea confricentur. Deinde, vt quo tempore insultus timetur, siue dum post breuia interualla accessiones repetunt, uesperi & mane tantundem ægroto offeratur, una cum duobus trochiscis, quorum mentio fiet. Si mãdere ægrotus nequeat, in aqua dissoluti exhibentur. Postremo vt tempore præseruationis singulis septimanis, cum luna vel quadrata, vel plena, uel noua efficitur, cochlear unum sumatur, cum duobus tro

C chiscis mane & uesperi, & morbo remittẽte mane tantum, deinceps metu plene sublato, bis in mense, plenilunij & nouilunij tempore accepisse sufficit. Trochiscorum autem descripto huiusmodi est.

℞. cinnamomi ʒ.i.
R Pæoniæ, sem. Pęoniç ana ℈.ii.
Zingiberis, cubebarum,
Caryophyllorum, macis ana ℈.i.
Spec. cordialium, spec. aromat.

D Spec. caryophyllorum ana ℈.ß.
Spec diambræ, spec. diamoschi ana ʒ.v.
Nucis moschatæ conditæ ʒ.i.
Sem. citri excort. ℈.ii.
Sacchari albissimi ʒ. iix. in aqua supradicta dissoluti

Ex his fiant iuxta artem trochisci, instar eorum quæ manus Christi vocantur. Pro ditioribus inaurari, & oleo stillatitio, uel anisorum, uel macis, vel alio simili aspergi poterunt, cum fundun

E tur supra lapidem.

Aqua epileptica Langii.

℞. Flor. Lilii conuallium M.iix.

Superfundatur mensura, vini cretici, aut mostra telli, aut alias generosi, in eoq. per dies quinque que infusi maneant, mox vitreis organis repentis aquæ balneo destillet. Mox.

℞. Cinnamomi ʒ.vi.
Nucis moschatę ʒ.ß.
Piperis longi ʒ.ij.

F Flo lauendulę ʒ.i.
Flor rorismarini,
Flor. stœchadis ana ℥.ß.
Cubebarum ʒ.ii.
Visci Quercini,
Rad. Pęoniç,
Rad. Dictamni nostratis ana ℥ ß.

Omnia crassiuscule cõtrita, rursus in superiore vino per dies octo macerentur, loco aprico postmodum destillentur, vt supra. Trochiscorum hæc forma est.

 ℞. Sem.

℞.Sem. Pæoniæ excort. ℥ ß.
Margarit. præparat. ʒ. ß.
Macis ℈. i.
Fol. Auri nu. vj.
Sacchari albiss. aquæ iam dictæ dissolui ℥. v.
Fiant trochisci Vsus vt in precedente dictum.

Aqua ad conuulsiones, optima.

℞ Aquarum lilij conuallij,
Aquarum Iuniperi ana ℥. i.
Olei succini ℈. ß.
Misce. Quercetan.

Alia ad idem.

℞. Aquæ cinnamomi,
Aquæ flo Tiliæ ana ℥. i.
Olei iuniperi per ebullitionem aquæ extracti gutt. iv.
Olei succini ℈. ß.
Spiritus Vitrioli gut. ij
Misce, & potui e hibe. Idem.

Aqua ad melancholiam.

℞ Zedoariç, Doronic cor. mali citri,
Macis, nucis mosch. ana ʒ. ii.
Coralli rubri, succini,
Limaturę Eboris ana ℈. ii.
Been albi & rubri,
Caryophyllorum,
Zingiberi., piperis longi,
Spicae, folii, Croci,
Heil, siue cardamomi ana. ʒ i.
Trochiscorum Diarrhodonis,
Agallochi ana ʒ. ß.
Cinnamomi, Galangæ,
Zurumbet ana ʒ. i ß.
Fol. Auri, fol Argenti contus. ana aur. i.
Margaritarum ʒ. i.
Frag. saphyri, frag. Hiacinthi, frag. smaragdi, ana ʒ. ß.
Moschi ʒ. ß.
Ambræ ß. ii.
Myrobalanorum emblicorum ℥. v.
Rosarum ℥. i.
Hęc omnia optimo vino macerata octo horarum spatio, destillatione excipiuntur. Conuenit iis, qui absque manifesta causa tristantur, qui capite tremunt, aut corde, quibus solitudo expetitur. Sauonarola.

Alia aqua ad melancholiam.

℞. Rosarum ʒ. xv.
Glycyrrhizæ mundae ʒ. vii.
Agallochi, santalorum ana ʒ. iii.
Cinnamomi ʒ. v.
Macis, caryophyllorum ana ʒ. ii. ß.
Gummi Arabici,
Tragacanthæ ana ʒ. ii ℈ ii.
Nucis, moschatæ, cardamomi,
Galangæ ana ʒ. i.
Spicæ ℈ ii. Ambræ ℈. ii.
Moschi ℈. i.
Aquæ Rosarum stillatitię,
Vini optimi ana q. s. est.

A Macerentur omnia, deinde lento igne excipiatur uitreis uasis aqua. Quę stomacho ieiuno ob frigiditatem, ac humiditatem languenti egregie succurrit, & coctionem, iuuat, appetentiam excitat, cordique mirifice opitulatur. Qui tamen calidiori sunt temperamento cordis, præsertim aut aliquarum in mesenterio, cęterisve locis partium inflammatione laborant, ea temere non utantur. Rubeus.

Aqua ad loquelam deperditam.

℞. Aquarum lauendulæ ℥. i.
B Saluiæ, Pęonię pulegij, maioranae,
Cerasorum nigr.
Fol. Quercus ana ℥ ß.
Misce, & teneatur in ore.

Alia.

℞ Aquarum lauendulę ℥ i.
Saluię, Pœonię pulegii,
Maioronae ana ℥ ß.
C Misce Retineatur in ore, non transglutiẽdo, uel transglutiendo.

Aqua somnifera.

℞ Musci arborei, flor. Nymphęæ,
Papaueris albi & nigri,
Lactucarum ana M i.
Cort. Mandragorę,
Sem Lactucæ,
Sem papaueris nigri ana ℥. ß.
Sem Lolii ℥ ii
D Sem. Papaueris albi ℥ iii.
Sem. quatuor frig ℥ ii ß.
Cinnamomi, nucis moschatae,
Zingiberis, caryophyllorum ana ʒ. ß
Ligni aloes. macis ana ℥ ii.
Myrrhę, Thuris ana ʒ. ii ß.
Croci ℥ iii.
Opii ʒ. i ß.
Aqua ex omnibus eliciatur, cuius usus fuerit ab ʒ. ß. ad ℥ i uti vires ac uigiliæ ęgrotantis tulerint. Guainerius.

E

Aqua ad somnum alia.

℞. Succi papaueris utriusque ana lib. i ß.
Succi Hyoscyami albi & nigri ana ℥ ii
Succi portulacę,
Succi lactucae ana ℥ iii.
Succi Fabae inuersę lib ß.
Succi nenupharis ℥. iii.
Sem papaueris cuiusque,
Rad. Fabę inuersę ana ℥. ii.
F Sem. lolii lib ß.
Sem. Hyoscyami albi & rubri ana ℥ ß.
Xyloaloes, nucis methel ana ℥ i ß.
Portulacę, lactucę ana ʒ. i.
Scariolę ℥ i ß
Endiuię ℥. i.
Contũdantur & reponantur per dies tres in uase uitreo, & destillentur. Detur ʒ. i. cum vino aqua. Fumanellus.

Alia.

℞ Lolij, sem. Hyoscyami, Sem-

Sem. portulacæ ana lib. ß.
Mandragoræ ℥. iij ß
Papaueris nigri, sem. crassulæ maioris,
Cicutæ, papaueris rubri, a
Halicacabi ana ℥. iij.
Vnumquodque seorsum in pollinem redigatur, inde in cucurbita diebus quinque aut sex macerentur, postea adde
Succi crassulæ maioris,
Succi fol. seu rad. Hyoscyami,
Succi fol. papaueris rubri ana lib. ß.
Opij ℥. j.
Omnia simul misce, & destillet aqua, cuius est, vt superioris, vsus. Rubeus.

Alia aqua somnifera.

℞. Opij, sem. Hyoscyami ana ℥. ß.
Nucis moschatæ, Galliæ moschatæ,
Agallochi ana ℈ j.
Succi Coriandri virentis ℥. iv.
Simul omnia quindecim diebus macerentur, postea addantur
Nucis metellæ ʒ ß.
Lactucæ, per diem ac noctem vino albo generoso infusæ M iij.
Cort. mandragoræ recent.
Sem. Lactucæ ana ℈ ß.
Vitreis organis aqua eliciatur, Rubeus.

Alia.

Nucis metellæ ℥. ß.
Sem. papaueris ʒ ß.
Sem Hyoscyami albi ʒ. ß. Opij G. j.
Sacchari opt. ℥. iv.
Sem. Lactucæ,
Sem. papaueris nigri ana ℥. ij.
Sem Lolij ℥. ß.
Fiat aqua. Idem.

Alia.

℞. Succi fabariæ, seu Fabæ inuersæ,
Lolij succi, Solani succi ana ℥. vj.
Sem. Hyoscyami, sem. fabariæ,
Sem. Endiuiæ, sem. lactucæ,
Violarum, Rosarum ana ℥ ß.
Opij thebaici ʒ ij. ß.
Quæ teri possunt, terantur infundanturque in ℥. ... aqua ardentis, mox tepētis aquæ balneo pluribus uicibus liquor destillet, cuius exhibent ad ʒ. j. Idem.

Aqua mirabilis ad uisum.

Succi fœniculi, chelidonij,
Rutæ, Euphragiæ ana ℥. ij.
Mellis ʒ x.
Sarcocollæ, Antimonij,
Thutiæ, aloes ana ℥ ß.
Fellis caponum, gallorum,
Gallinarum ana ʒ. ij.
Nucis moschatæ, croci,
Caryophyllorum ana ℥. i.
Sacchari candi de syrupo rosꝫ ℥. vi.
Hepatis Hircini sani ℥. ij. ß.
Anchos M. ß.

A Contundenda contundantur subtilissimè, & hepar frustatim incidatur, deinde omnia misceantur, & ponatur in alembico vitreo, & secundum artem bis distillentur. * Visum caliginosum mirabiliter clarificat, & sanitatem oculorum conseruat, intra oculos posita. Ioan. de Vigo.

Aqua ad uisum alia.

℞. Seminis fœniculi, Petroselini, Apij, Sileris montani, Anisi, Carui, Sem. Gallitrici, Rad. Chelidoniæ, Rad. Acori, Betonicæ, Agrimoniæ, Tormentillæ, Rutæ, Verbenę ana part. æqual. Terantur, & ponantur prima die in vrina pueri uirginis, secunda in vino albo, tertia in lacte mulieris, siue asinæ, quarta die distillentur hæc omnia & serua, vt balsamum, & obtura vas, ne respirare possit. * Visum acuit, & oculos clarificat, & maculas, & pannum delet. Petrus Hispanus.

Aqua uisualis ad oculos.

℞. aloes, Hepaticæ, Sarcocollæ ana ʒ i.
Caphuræ, croci orientalis ana ʒ ß.
C Puluerizentur omnia per se minutissime, adde
Vini maluatici, aquæ Rosarum ana ℥. vi.
Bulliant in duplici uase secundum artem. Augustani.

Aqua confortans uisum.

℞. Margaritas q. v. quas in tenuissimas particulas contusas excola per linteum cum aqua rosarum. Deinde aquæ illius aliquot guttas plumæ oculis instilla Ranzouius.

Alia.

℞. aquarum Verbenæ, Betonicæ,
Fœniculi ana ℥. i ß.
D Vini albi ℥. i
Tuthiæ præparatæ ℥. i.
Sacchari candi ʒ ij.
Aloes hepaticæ ʒ i.
Lactis mulieris ℥. ii.
Caphuræ ℈ ß.
Puluerizanda puluerizentur, & 24. horis in infusione permaneant, deinde colentur, & colatura oculi clausi abluantur, Idem.

Aqua ad nebulas oculorum. & suffusiones.

E ℞. pilosellæ part. x.
Chelidonij part iij.
Fœniculi part. ij.
Mense Maio collect. dum rore adhuc madet. Distilla calore cinerum. Sunt qui Aloen addūt. Rubeus.

Alia ad idem.

℞. Zingiberis, Cinnamomi,
Caryophyllorum, nucis moschatæ,
Granorum paradisi ana ʒ.
F Fol. Saluiae lib. j.
Cardamomi, cubebarum.
Masticis, Galangę,
Rorismarini, Maioranæ,
Lauendulę, menthę,
Betonicę ana ʒ ii.
Vini optimi, aut aquę uitę lib. ix.

Omnia bene tusa macerentur per dies, decem mox destillet aqua, cuius duæ tresue guttę oculis suffusione laborantibus instillētur. Rubeus.

Aqua ad oculorum vlcera, ubi materia calida est.

℞· aquarum rosaceæ, flor. myrtillorum,
Equiseti ana ℥.ß.
Sacchari candi e syrupo rosaceo ℥ ij.
Sieff albi absque Opio,
Sieff è plumbo ana ʒ.j.
Sieff è thure ʒ.ß.
Aloes hepaticæ ℈.ß.
Myrobalanorum citrin. ʒ.j ß.
Album ouorum num. iij.

Tritis terendis, quassentur, & misceātur omnia, inde uitreis organis, stipatis accurate rimis, aqua destillet, quæ vlcera purgat, & ad cicatricē perducit. Ioan de Vigo.

Alia ad idem, ubi materia frigida est.

℞.Sieff è thure ʒ.j.
Sieff è plumbo ʒ j.ß.
Mirobalanorum citrinorum ʒ.ij.
Cadmiæ, Stybij ana ʒ.j.ß.
Myrrhæ ℈.ß.
Sarcocollæ, aloes hepaticæ ana ʒ.j.
Aquæ plantaginis, Rosarum ana ʒ.j ß.

Terantur, quæ terenda sunt, omnibusque mixtis, eliciat aqua vase vitreo, qua perinde ac collyrio vtare. Idem.

Aqua ad oculorum nebulas, & suffusiones.

℞.Succi fœniculi, succi Chelidonij ana ℥ ij.
Mellis rosacei ℥.x.
Rutæ P. j.
Euphragiæ M. ij.
Fellis veruecis ʒ iv.
Sarcocollæ ʒ.ij.ß. Sagapeni ℥.j.
Caphuræ ℈.ij.
Misce, ac destilla. Idem.

Alia optima altomari.

℞ fœniculi, Rutæ, Euphragiæ,
Verbenæ, Tormentillæ, betonicæ,
Rosarum, Endiuiæ syluestris, callitrichi,
Anagallidis, pimpinellæ, chelidonij,
Papyri, pæonię, fol. Vitis, Apij,
Agrimoniæ, caprifolij ana part. æquales.

Terantur, & prima die ponantur in uino albo, secunda in vrina pueri, venerem nō experti, tertia in lacte mulieris, quarta in melle optimo, quo tempore destillentur, & quod elicitur, vsui seruetur. Hæc autem omnia purgato corpore exhibere oportet.

Aqua visum conseruans.

℞.Vini albi lib. xij.
Panis albi recentis lib. iv.
Chelidonij, fœniculi,
Scillæ ana ʒ.iv.
Caryophyllorum ℥.ß.

Misce in alembico, & balnei calore destillentur, A donec libræ quinque exierint, quam serua ad vsum, Fiorauantus.

Aqua ad oris halitum commendandum atque item narium.

℞.aquæ rosaceæ lib.j ß.
Aquæ Violarum lib.j.
Aquæ Maioranæ lib.ß.
Nucis moschatæ, Agallochi,
Cinnamomi, galangæ,
Zedoariæ ana ʒ.ij.

In puluerem redigantur, quæ possunt redigi, & B cū aquis misceantur, destilletq; aqua, cui addito Moschi G. ix.

Nam purgato capite, si ipsa aqua quotidie stomacho ieiuno, emunctisque naribus trahatur, mirifice confert, dum e cerebro ortum habuerit malum. Hier. Rubeus.

Aqua ad sputa cruenta, & phthisim.

℞ Carnium limacum in vini austeri, & aquæ plantag. coct. lib. ij.
Conseruæ consolidæ maioris,
Rosarum ana lib. j.

C Cum limacum destillatione fiat destillatio in alembico. Hæc aqua per manicam Hippocr. coletur, cum sacchari dissoluti in aquæ plātag. ℥. iij. Satali, Spicę ana ℈ ß. exhibeatur. Hier. Rubeus.

Aqua nostra ad phthisim.

℞ Limacum, seu cochlearum mundatarum, & incisarum lib. j.
Carnis caponis incisæ lib.ß.
Caudarum Cancrorum mund. & incis. ℥ iv.
Pinearum mundatarum,
D Amygdalarum dulcium ana ℥ iij.
Seminum Melonum, cucurbitæ,
Citrulli, cucumeris ana ℥.ß.
Sem. papaueris albi ʒ ij.
Passularum, Ficuum, Sebesten,
Iuiubarum, glycyrrhizæ ana ʒ.ß.
Gummi Tragacanthi,
Gummi Arabici ana ʒ.ij.
Thuris, masticis ana ʒ j.
Boli Armeni, Terræ sigillatæ ana ʒ. vj.
E Rad. Consolidæ maioris lib.ß.
Herbæ nicotianæ M. ij.
Conseruæ Rosarum, Violarum, borraginis,
Ireos, Enulæ ana ʒ. j
Pulmonis Vulpini ʒ. vj.
Sanguinis draconis ʒ. ij.
Spec. Diagemmæ, Diamarg. frig.
Lætitiæ ana ʒ ij.
Ossis de corde cerui ℈. j.
F Rosarum rubr. ʒ. iij.
Aquæ consolidæ maioris, Tussilaginis,
Nicotianę ana lib. ß.
Aquæ melissę, buglossæ ana lib. ß.
Aquæ capillorum Veneris lib ß.
Medullę panis albi in uino Maluatico infusæ q. s.

Contundenda cōtunde, misce, & in balneo Mariæ, vel cineribus lento igno destilla, ac colentur.

Alia ad idem cum virium debilitate. A

℞. conseruę, rosarum, cornorum,
consolidę maioris ana ℥. ij.
Spec. Diarrhod. Abb. spec. diamarg. frig.
Spec Triasantali, spec. Aromat. rosl. ana ʒ ij.
Spicę, cornu cerui, coralli rubri ana ʒ j. ß.
Trochisc. è Terra lemnia, è Succino,
E Spodio ana ℈ iv.
Sem. Acetosę, sem. portulacę,
sem. plantaginis, vini granatorum ana ℥. iv.
Decoctionis duarum turturum, & vnius perdicis, quarum ventres attringente materia infarcti sint lib. iv. B
Cum mica panis albissimi infusi in uino granatorum, & cum carne vnius capi, fiat destillatio, quæ coletur per manicã Hippocr. Hier. Rubeus.

Aqua pro phthisicis & hecticis.

℞. Carnis Gallinę iuuenis incisi, & cũ ossibus contusi q. s. est. Medullę panis tantundem,
Scabiosę viridis M. j.
Fol. Auri ʒ j.
Aquę stillatitię myrti ad pondus omnium.
Omnibus contusis, & mixtis balneo calentis aquę destillentur, pro qualibet libra aquę adde C
Aquę siue quintae essentiae mellis ʒ. j.
Seruetur in vase uitreo optime obturato ad vsũ. Fioravantus.

Aqua ad phthisim, alia.

℞. conseruae borraginis Violarum,
Rosarum ana ℥. j. ß.
Ireos, Helenij ana ℥ ß.
Elect. de Gemmis sine speciebus,
Spec. Diarrhod. Abb.
Spec Triasandali absque caphura,
Spec. Diamarg. frigidi ana ʒ. ij.
Margaritarum perforatarum, corallorum,
Succini ana ʒ j.
Passularum, Ficuum, myxorum,
Glycyrrhizę ana ʒ vj.
Pinearum mundat. Amygdal. dulc. ana ℥. ß.
Gummi Tragacanthi, gum. Arabici ana ʒ. ij.
Sem. Anisi, sem. fęniculi, sem. Vrticę,
Quatuor sem frig. com.
Sem papaueris albi ana ʒ. j.
Sigilli Leminij, Boli Armeni,
Rosarum siccarum ana ʒ iv.
Aquarum pimpinellae, Tussilaginis ana ℥ iv.
Decoctionis Limacum, cancrorum,
Gallinarum ana lib j.
Carnius vnius capi iuuenis,
Carnius vnius perdicis,
Micae panis in uino odorato infusi ana q. s.
Sacchari albissimi lib. j.
Fiat destillatio. Idem

Aqua ad hydropem, nostra.

℞. liquoris tartari, Aquę Gentianę,
Aquae theriacalis ana ʒ j.
Spiritus uitrioli, Olei Sulphuris ana gutt. xv.
Misce. Capiat a ʒ. ij. vsque ad ℥. ß. cum uino ante ingressum laconici, & sudet.

Aqua alia ad hydropem, nostra.

℞. Eupatorij, Endiuiae,
Scolopendrij ana M. j.
Herbae peti M. iij.
Flor Ireos nostrat. Flor Sambuci ana P. j.
Radicum asparagi, Apii, fraxini,
Rubiae, tormentillae, acori ana ℥. ß.
Ebul, Ireos nostrat. ana ʒ i ß.
Sem. cucurbitae, melonum, citrulli,
cucumeris, Endiuiae, Scariolę
Lactucae, portulacae, Halicacabi ana ʒ. ij.
Corticum Tamaricis, capparorum ana ʒ. ß.
Corticum Sambuci, Ebuli ana ʒ ij.
Hepatis lupini ʒ. ij.
Ventriculorum Gallinae sicc ʒ ß.
Scyllae ʒ ß.
Acinorum Sambuci M ij.
Cantharidum ʒ. j.
Succi herbae peti lib j.
Aquae flor Sambuci, Ireos, rad. Ebuli,
Cort sambuci ana lib ß.
Aceti ℥. ii.
Mellis ℥. iv.
Cinamomi electi ℥. i.
Spicae indicae ʒ. ii.
Contundenda contundantur bene, misceatur, & macerentur per horas 24. deinde in cineribus igne per quam lento distillentur. Aquae addatur salis absinthij ʒ. ß. & seruetur. Datur quotidie ℥. j. ß. uel ℥. ij. mane stomacho ieiuno. Hac & vinum hydropicorum dilui potest.

Aqua hydrotica, nostra.

D ℞. Aquae florum Sambuci lib. iv.
Acinorum Sambuci immatur, contus. lib iv.
Macerentur per horas 24 & destillentur. Huic postea aquae adde acinorum Sambuci maturorum contusorum lib. iv. macerentur iterum vt prius, & destillentur. Demum
℞. Huius aquae lib. ij.
Aquae theriacalis lib j.
Liquoris Tartari, correcti ℥ iix.
Olei salis Ebulini, uel Iuniperini ʒ. ij.
E Detur ʒ i. vel ʒ ij. stomacho vacuo ad sudorem eliciendum.

Aqua Tartarea.

℞ cinnamomi electi contusi lib i.
Aquae Rosarum lib. iv.
Liquoris tartar. correcti ℥ i. ß.
Misceantur, & macerentur in balneo Marię per horas 24 & distillentur, propria ei facultas inest abstergẽdi, roborandi uentriculũ, & iecur, atque eorũ compunctiones sedandi. Th. Paracelsus. F

Aqua stillatitia arthritidi utilis.

℞. Saluiae, Rutae, Hyssopi M. ii
Sulphuris, salis ana ℥. i ß.
Vini optimi lib. iix.
Macerentur, & destillentur, panni in ea aqua imbuti saepe admoueantur. Ant. chalmeteus.

Alia ad idem.

℞. Saponis c. prii q. s. est. Destilletur in alembico

bico uitreo, & est optima ad arthritidem. Idem

Aqua ad uenena erodentia.

℞. Theriacæ ℥. ii.
Condit. Helenii, Ireos ana ℥. i.
Succi baccarum Lauri, succi Iuniperi,
Succi betonicæ, succi Centaurii minoris,
Succi Verbasci, succi marrubii ana ℥. iii.
Florum Nymphææ,
Flor. Violarum,
Cortic rad Mandragoræ,
Sem. alterci albi ana ℥ i.
Opii ʒ. iii

Excepta alembico, artificio resoluuntur, sed me l us in diplomatis, Neque solum prodest, venenosis, quod vrit corpus, sed & internis dolori bus, qui cum febre cruciant Rubeus.

Aqua ad morbum Gallicum, destillata.

℞. Caryophyllorum,
Cinnamomi ana ℥. ii.
Colocynthidis ℥. i.
Nucis moschatæ num i.

Eaq; omnia in puluerem redacta, raroq; linteo inuoluta, bulliant in vini albi optimi ℥. iix. aquæ fontis ℥. iv. ad consumptionem medietatis, clausis optime rimis, foramine in summo operculi recluso, quo spirare possit. Vbi refrixit, expresso in vinum linteo, adde ligni Guaiaci incisi lib ß. macereturq; horis xxiv. mox destillet, igne leui, aqua, qua tumores à Gallica lue, madescant, purgato prius corpore, & si robore virium ualido, ægrotus fuerit, sumat manè ad ℥. ii. sin infirmus ℥. i. Hoc eodem modo vtere ad hydropem, & ad venena Sudorem enim cier, neq; admodum exquisitam postulat victus rationē Hier. Rubeus.

Alia ad idem.

℞. Sem ebuli,
Olei Sulphuris, uel chalcanthi ana ℥. i.
Aquæ ardentis ℥. iii.
Fœniculi cum radic.
Petroselini cum radic ana partes æquales.
Asparagorum recent. cum radic. duplum.

Vitreis organis lētissimo igne destillet aqua, in cuius libra dissolue sacchari candi. ℥ iii mane quantum capere cortex nucis potest, ex hac aqua, & tantundem superioris, ardētis, sumitur, & per horam in horam in lecto quiescendum, idque octo diebus, admirabiles celebrant huius remedii laudes Quod si ad uiginti dies accipiatur, lapidem in uesica, & renibus frangere asserunt, lieni item prodest, & induratis Gallici morbi tumoribus, si dolentia aut tumentia loca madescant Idem.

Aqua Philosophica, siue theriacalis ad morbum Gallicum.

℞. rasuræ ligni guaiaci lib. ß.
Vini albi lib ii.
Aquæ fontanæ lib iix.
Aquæ fumariæ, aquæ cichorij,
Aquæ chamæm. ana lib. i.
Polypodii querc. ni lib ß.

A Macerentur, simul horas duodecim, adde
Epithymi ℥ ij.
Aspleni ʒ. vij.
Baccarum iuniperi ℥ ij.
Corticis citri ℥. j.
Conser. Rosarum, conser. cichorij,
Conser. Borraginis,
Conser. buglossæ ana lib. ß.
Conser. Enulæ, Theriacæ veteris ana ℥. iv.

B Destillentur in diplomate, postea addes Saccharum, & Cinnamomum ad saporis suauitatem, dabisque huiusmodi aquæ ℥ iij aut iv. aut v pro viribus ægrotantis, ac morbi magnitudine, purgato prius corpore, iuxta humoris peccantis naturam. Nam ea sua tenuitate humores tenuat, poros aperit, sudores mouet, ac recondita facultate huic morbo aduersatur. Cui poteris addere cōseruam Acori, Ir dem, aut alia, quæ magis tuæ intentioni accommoda videbuntur. Liberū quoque erit longè a cœna cum ibis cubitum, totidem

C vncias illius aquæ sumere. Interea verò dum ea vtetur, cubiculo non egredietur, nisi a prandio, cœloque sereno, & aere calido. victu vtetur tenui, & exiccante, vinum bibet oligophorum, mensemque integrum ita viuet eum huiusmodi aqua, vel etiam diutius, pro viriū, & affectus magnitudine, cumque aluus fuerit adstricta, clystere molliente subducetur. Nonnulli in principio pastus ℥. iij. huius aquæ exhibent cum tanta vini albi quantitate, nec eam vesperi propinant. Ant. chalmeteus.

D

Aqua pro leprosis ad faciem, nostra.

℞. Sulphuris, salis tosti ana ℥. ß.
Caphuræ, Tuthiæ ana ʒ. j.
Olei Tartari ℥. j.
Aquæ Rosarum ℥. xiix.

Aqua ad strumas.

℞. olei laurini lib. ß.
Olibani, masticis, gummi arabici,
Terebinthinæ ana ℥. iij.

Destillet uitreis organis aqua, in qua cineres quercus ponas, denuoque omnibus rectè commixtis, destillatione liquor eliciatur, quo vtere, E prodest etiam acrochordonibus, & huiusmodi morbis, si ex arte adhibeatur. Rubeus.

Aqua ad ulcera corrodentia, & sordida.

℞. cerussæ, lithargyrij ana ℥. j.
Plumbi, lapidis calaminaris ana ʒ. ß.
Boli armeni ℥. j. ß.
Sanguinis draconis,
Terræ sigillatæ ana ℥ j.
F Aluminis combusti ℥ ß.
Calycum glandium,
Gallarum viridium,
Baccarum myrti, Psidiæ,
Balaustiorum,
Sumach ana M j.
Coriandri,
Sem. plantaginis ana ʒ. ß.

Rosarum rub. P.ij.

Bulliant omnia in aquæ fabrorum sufficienti quantitate,& cum omnia subsederint,vlcus ea aqua lauetur,ac foueatur. Hæc aqua mirum in modum siccat. Fiorauantus.

Alia ad idem.

℞.Aquarum Plantaginis.
Aquarum Rosarum ana quar.i.
Aluminis ℥.ij.
Sacchari ℥.i.

Bulliant simul, donec alumen & saccharum liquefiant,& lauetur vlcus. Idem.

Alia ad idem.

℞ Aquæ plantaginis ℥.vi.
Sublimati ℥ i.
Salis ammoniaci ℥.i.ß.
Salis communis ʒ.ij.
Aluminis ℥ i.

Bulliant in Phiala vitrea ad cõsumptionẽ quartæ partis. Idem.

Aqua ad cancrosa vlcera & faciei ruborem.

℞.Plantaginem,solatrum, agrestam,
Albumen ouorum duodecim,
Aluminis semilibram.

Mixta sint inuicem, & extilla. Heurn.

Aqua sordidis & corrodentibus vlceribus conferens.

℞.Succi rubi,succi Sumach,
Succi virgæ pastoris
Succi Plantaginis,
Succi solani,succi Acetosæ ana quar i.
Albumina ouorum sex,
Aluminis triti ℥.iv.

Distillentur omnia in alembico plumbeo Antonius Chalmeteus.

Aqua ad vlcera pudendi.

℞ Aluminis rochæ ℥.i.
Viridis æris ʒ.i.
Aquæ fabrorum,ferratæ q.s.

Coquantur simul per horas duas,deinde coletur,in qua panniculi linei intingantur,& virgæ superponatur. A quodam Medico Veneto.

Aqua ad ambusta preciosissima.

℞.Plegmatis uitrioli,
Phlegmati aluminis ana lib.ß.
Florum Tapsi barbati,
Foliorum Hederę nigræ ana M.i.
Limacum,Ranarum,
Astacorum , aut cancrorum fluuialium ana num.x.

Distillentur in alembico plumbeo,satis magno igne. Ex hac aqua foue adustum locum quinquies,aut sexies in die. Aqua quoque spermatis ranarum mixta cum phlegmate vitrioli multum confert. Quercetan.

Aqua corrodens loco cauterii.

℞.Salis nitri ℥.ii.

A Vitrioli Romani lib.i.
Cinnaberis ℥.iv.

Quælibet per se terantur , deinde simul misceantur, & per alembicũ distillentur, & aquam collige. Fertapalia.

Alia.

℞ Vitrioli Romani ℥.vi.
Salis nitri ana ℥ ii.
Gallorum salis ammoniaci ana ℥. iix.
Vitrioli non rubefacti ℥.ii.

B Omnia distillentur alembico,& in uase seruentur vitreo.*Est ruptorium,quo omnem contingit incidere tumorem,vel abscessum absque ferro. Vsus quidem est,ut Oliuæ sarmento ligno-ue acuto in hac madẽre aqua,tumor,incidatur qua pariter & porri tolluntur. Fumanellus.

Aqua ad dentes.

℞.Salis ammoniaci,salis gemmæ ana ℥. iii.
Aluminis saccharini ℥. i. ß.
Salis communis ℥ i.

C Trita distillentur in alembico vitreo Extracto inde liquore dentes cum petra fricentur,deinde abluatur os modico uino albo. Euony.

Aqua fortis.

℞ Salis nitri,uitrioli ana lib. ii.
Aluminis vsti ℥.iix.

Omnia subtilissime terantur,postea ponantur in cucurbitam vitreã bene lutatã, da sibi ignẽ, per horas decem semper augendo. Euony.

D *Alia*

℞.Auripigmenti,Floris æris ana ℥ ii.
Vitrioli Romani lib i.ß.
Salis nitri lib ii
Aluminis lib.iii.

Omnia puluerizentur,& fiat secundum artem distillatio Euony.

Alia.

℞.Salis petræ,Vitrioli Romani ana li.ii.
Aluminis usti lib ß

E Pulucrizentur omnia,& in cucurbita ponãtur & distillentur Euony.

Alia.

℞. Aluminis rochæ lib.ß.
Vitrioli Romani,salis nitri ana lib.i ß.

Contũdantur.& in alembico bene lutato distillentur. Augustani.

Aqua cum Mercurio.

℞.Mercurii sublimati ℥ i.
Aquæ fontis lib i.

F Misceantur Augustani

Lac virgineum.

℞ Aluminis crudi ℥.iv.

Decoquantur ad tertias in aquæ fontanæ puræ libris duabus. Postea.

℞.Lithargyri lib .ß.
Aceti vini lib i.

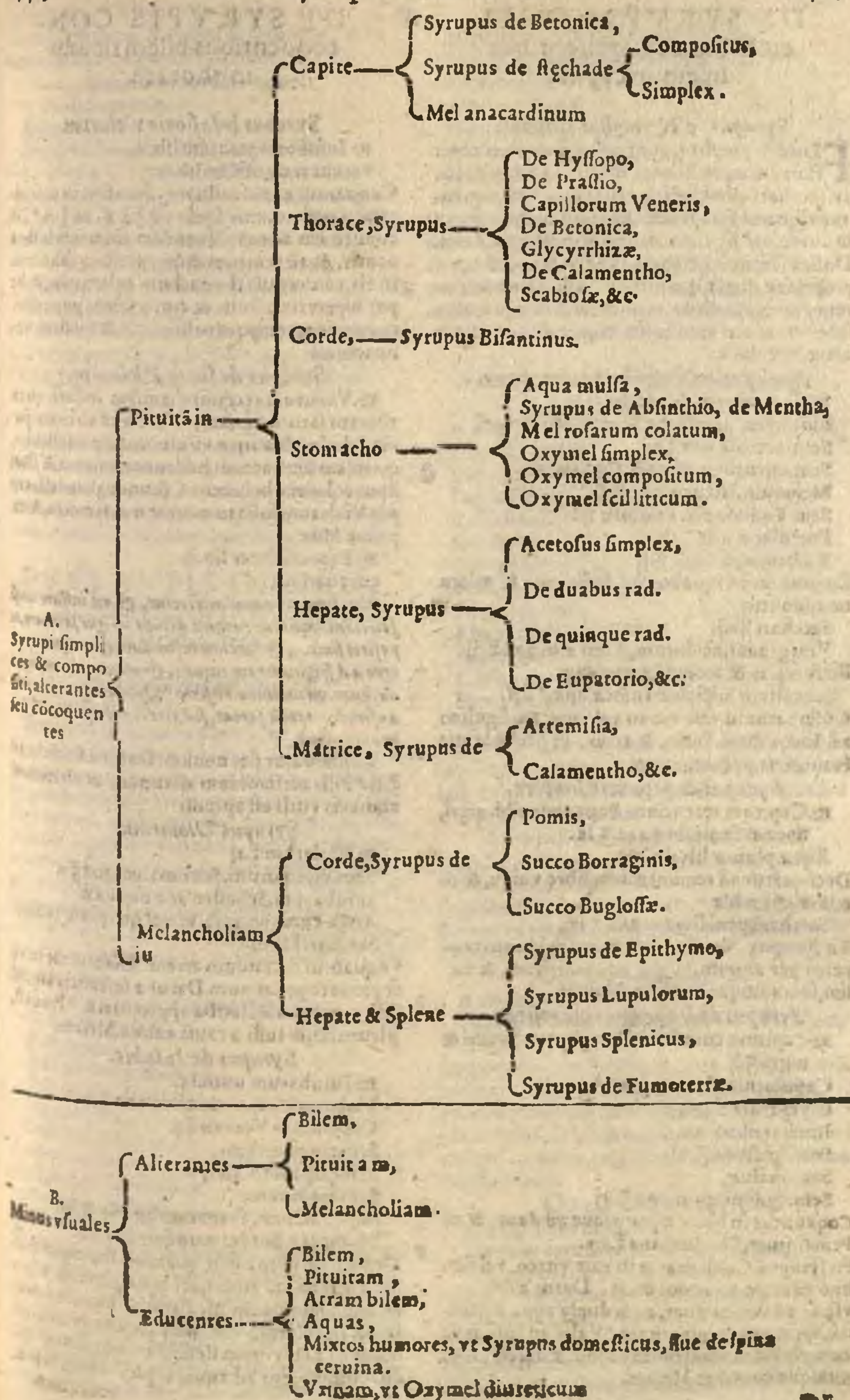
Decoquantur ad remanentiam lib. j Colentur, & commisceantur ambæ aquæ, ac spatula tamdiu agitentur, donec albescant Augustani.

De

De Syrupis, Sectio II.

Syrupus est medicamenti forma liquidor, ex succis vel alijs plantarum partibus, cum humore aliquo percoctis, & mellitis vel saccharatis ad saporis gratiam, & custodiæ diuturnitatem.

- A. Syrupi simplices & compositi, alterantes seu cōcoquentes
  - Pituitā in
    - Capite
      - Syrupus de Betonica,
      - Syrupus de stœchade
        - Compositus,
        - Simplex.
      - Mel anacardinum
    - Thorace, Syrupus
      - De Hyssopo,
      - De Prassio,
      - Capillorum Veneris,
      - De Betonica,
      - Glycyrrhizæ,
      - De Calamentho,
      - Scabiosæ, &c.
    - Corde, — Syrupus Bisantinus.
    - Stomacho
      - Aqua mulsa,
      - Syrupus de Absinthio, de Mentha,
      - Mel rosarum colatum,
      - Oxymel simplex,
      - Oxymel compositum,
      - Oxymel scilliticum.
    - Hepate, Syrupus
      - Acetosus simplex,
      - De duabus rad.
      - De quinque rad.
      - De Eupatorio, &c.
    - Matrice, Syrupus de
      - Artemisia,
      - Calamentho, &c.
  - Melancholiam in
    - Corde, Syrupus de
      - Pomis,
      - Succo Borraginis,
      - Succo Buglossæ.
    - Hepate & Splene
      - Syrupus de Epithymo,
      - Syrupus Lupulorum,
      - Syrupus Splenicus,
      - Syrupus de Fumoterræ.

- B. Minus vsuales
  - Alterantes
    - Bilem,
    - Pituitam,
    - Melancholiam.
  - Educentes
    - Bilem,
    - Pituitam,
    - Atram bilem,
    - Aquas,
    - Mixtos humores, vt Syrupus domesticus, siue de spina ceruina.
    - Vrinam, vt Oxymel diureticum

DE SYRVPIS OFFICINALIBUS CONCOQUENTIBUS bilem in capite.

Syrupus de Nymphea simplex.

FLores Nymphææ, quot voles, macerato ac ter flores mutato, horum infusionis accipies lib. iv. facchari quod sufficit. misceantur, & coquantur vsque ad syrupi consistentiam, deinde in vase uitreo, vel figulino vitriato seruetur per annū. Dosis à sesuncia, vsque ad vncias duas, cū aquæ propria rz dupla quantitate.* Bilis flauæ feruorem extinguit, ideoque mirifice ardētibus, alijs febribus acutis auxiliatur.* Somnū quoque conciliat. Nicolaus.

Syrupus de Nymphea compositus.

℞. florum nymphææ albæ ℥. ij.
Flor. nymphææ luteæ, Sem. psyllij integri,
Sem. acetosæ ana ℥. j.
Sem. cucurbitæ, citrulli, Cucumeris,
Melonum, lactucæ ana ℥. ß.
Sem Endiuiæ sat. Endiuiæ syl.
Portulacæ ana ℥. ij.
Radicum fœniculi ℥. j.

Coquuntur in aqua hordei sufficienti, & colaturæ adduntur

Sacchari lib. j.
Vini granat. acidorum, Aceti albi ana ℥. ij

Fit syrupus, & aromatizatur cum

Santali citrini, Spicæ Indicæ ana ℥. j. ß.

Cōseruatur in vase vitreo vel vitricato figulino ad annos duos. Dosis, & actio, vt præcedentia Franciscus pedemontanus.

Syrupus de papauere simplex.

℞. Capitum recentium Papaueris albi, nigri, & cum seminibus ana ʒ lx.
Aquæ pluuiæ lib. iix.

Decoquātur ad remanentiam libræ vnius, & dimidiæ, cui adde

Sacchari, penidiorum ana ℥. iv.

Fit syrupus. Conseruatur in vase vitreato cooperto per annum.* Valet ad catarrhum, & tussim, somnumque conciliat. Mesues.

Syrupus de Papauere compositus.

℞. Capitum cum seminibus papaueris albi & nigri ʒ. l.
Capillorum Veneris ʒ. xv.
Glycyrrhizæ ℥. v.
Iuiubas num. xx.
Sem. Lactucæ ʒ. xl.
Sem. maluæ,
Sem. cydoniorum ana ʒ. vj.

Coquuntur in lib. iv. aquæ vsque ad duas, & cū Penidiorum, Sacchari ana ℥. iix.

Fit syrupus. Conseruatur in vase vitreo, vel figulino vitreato ad annos duos. Datur a sesuncia vsque ad vncias duas, cum dupla aquæ stillatitiæ, appropriatæ quantitate.* Valet ad tussim siccam, phthisim, catarrhum calidū, & acrem, somnumque conciliat Mesues.

A

DE SYRVPIS CONCOQUENTIBUS bilem flauam in thorace.

Syrupus infusionis violarum.

℞. Infusionis rosarum lib. v.
Sacchari clarificati lib. iv.

Coquantur cum facilitate. Seruetur in vase vitreato per annum. Dosis ab ℥ j. ß. ad ℥ ij.* Est conueniens ad extinguendam sitim in febribus acutis, & ad remittendum excessum caliditatis in eis, confortans stomachum relaxatum, & hepar supercalefactum, & cor, resistens putredini, conueniens tempore pestilentiæ, & resistens venenositati.

Syrupus de succo Violarum.

℞. Violarum recētium iamiam lectarū quantitatem satis magnam, & decerpe ab ijs purpurea folia, & abijce virides eorum cauliculos, quoniam herbaceam habent acrimoniā, & floridum colorem hebetant. Cōtunde, deinde decerpta Violarum folia in mortaro marmoreo, & exprime Mox

℞. Expressi succi lib. ij.
Sacchari lib. iv.

Saccharum prius clarificetur, & ad iustam consistentiam coquatur, amoto deinde ab igne saccharo, ... pefsecei finito, & succum infundito, & rursum lento igne ad spissitudinem coquito, & ... despumam continuo aufer... Quidam spumam ... auferunt, ne color pereat, sed cito ... marep ositus,

D Conseruatur per annum. Datur à sescūcia ad ℥. ij.* Bilis acrimoniam obtundit, ac ob lenorem thoracis vitijs est aptum.

Syrupus Violarum.

℞. Violarum ℥. ij
Sem. citoniorum. Sem maluæ ana ℥. j.
Iuiubarum, Sebesten ana num xx.
Aquæ cucurbitæ lib. vj. vel quantum sufficit.
Sacchari lib. j. ß.

Coquantur secundum artem. Cōseruetur in vase vitreato per annum Datur a sescuncia vsque ad

E ℥. ij. cum aqua stillatitia appropriata. *Prodest pleuritidi, & tussi a causa calida. Mesues.

Syrupus de Iulubis.

℞. Iuiubarum num. lx.
Violarum, sem. maluarum ana ʒ. v.
Capillorum Veneris ℥ j.
Sem. cotoneorum,
Sem papaueris albi,
Sem melonum,
Sem. Lactucæ, Tragacanthæ ana ʒ. iii.
Liquiritiæ, hordei mundati ana ʒ. j.

F Decoquantur in libris quatuor sex aquæ fontium secundum artem, vel aquæ pluuiæ vsque ad consumptionem medietatis. Deinde coletur, & in colatura addantur zacchari clarificati lib. iij. Et fiat syrupus debito modo, decoquendo. Conseruetur ad annos duos. Dosis, vt præcedentium.

cedentium. * Syrupus de Iuiubis confert ad A
raucedinem uocis, & tussim & pleuresim, & in
ulcere uesicę mire prodest. Mesues.

Syrupus de Iuiubis alius.

℞. iuiubarum num c.
Aquæ lib. iv.
Coque ad dimidias. adde Sacchari li. j.
coque iterum ad syrupi consistentiam. Valet ad asperitatem gutturis, & tussim iuuat, sputum te[n]ue incrassat, & facilius expelli facit. Ob id raucicati & pleuritidi confert Mesues.

Syrupus Granatorum dulcium.

℞. Succi Granatorum dulcium li. v.
Sacchari albissimi li iij.
Coquantur secundum artem. Conseruetur in uase uitreo per annum. Dosis, vt pręcedentium. * Sitim, tussim & pleuritidem iuuat. Mesues.

ANNOTATIO.

Male hodie faciunt Syrupum granatorum, indifferenter cum dulcibus acetosa granata miscentes, oportet enim vtrunque Syrupum, tam acetosorum, quam [dulci]um granatorum, seorsim conficere, nam diuersis [mor]bis morborumq. accidentib. medentur. Cordus.

DE SYRVPIS CONCOquentibus bilem flauam in stomacho.

Syrupus acetosus simplex.

℞. Aceti vini lib. iij.
Sacchari clarificati in aqua li. v.
Coquantur secundum artem. * Est communis omnē materiam, digerit choleram, phlegma & melancholiam, rationeq. aceti attenuat crassos humores, incidit uiscosos, duros mollit, ineptos euellit, ubique penetrat, oppilationes aperit, prouocat vrinam, putredini resistit, & corrigit malitiam humorum, idcirco in febribus pestilentibus iuuat, sed ratione remissę frigiditatis, tenues & subtiles humorum partes inspissat, adęquat calorem, refrigerat, uiscera lenit, & sitim sedat Mesues.

Syrupus acetosus compositus.

℞. Rad. Fœniculi,
Rad. Apii,
Rad. endiuiae ana ℥. iij.
Sem. anisi, Fœniculi
Apii ana ℥. j.
Sem. endiuię ʒ iv.
Coquantur lento igne in libris decem aquę ad dimidias; adde colaturæ
Sacchari optimi li. iij.
Aceti acerrimi li ij.
Coquantur secundum artem. Conseruatur ad annos duos. Dosis a sescuncia ad vncias duas cum aqua aliqua conueniente *Syrupus acetosus cum radicib. cuius operatio est ad choleram [pro]pter... Et ad phlegma, incidit enim & abstergit, aperit oppilationes quæ sunt in hepate, & splene, & intestinis. Mesues.

Syrupus acetosus compositus.

℞. Succi Intybi, Apii ana lib. ii. ß.
Rad. apij, Fœniculi, Intybi ana ℥. ii.
Rosarum ℥. i
Glycyrrhizae ℥.
Spicae nardi ʒ. ii. ß.
Sem. apii, Fœniculi,
anisi ana ʒ. vii.
Aquae lib. vii
Coque ad duarum partium cōsumptionem, adde aceti li. ii. sacchari li. i.
coque iterum & fiat syrupus. Datur ab ℥ i usq.
B ad iii. ualet ad febres complexas, & eas, quae formam corporis corrumpunt. Obstructiones epatis & lienis idem aperit. Mesues.

Syrupus acetosus de succis herbarum cum aromatibus.

℞. Succorum apij,
Fœniculi, intybi,
C Lupuli coct. & purg. ana li ii.
Buglossi li ii. ß.
Rosarum ℥. i.
Spicae nardi ʒ. iij.
Glycyrrhizae ℥ j.
Sem. Apij,
Fœniculi, anisi,
Rhabarbari, Eupatorii,
Absinthii,
Cassuthae ana ʒ. v.
D Sacchari lib. ii ß.
Aceti lib. ii.
Condiatur galliæ aromaticae drachmis duab. Obstructiones aperit, ob id febres putridas, & implexas, & morbos alios obstructionibus succedentes curat. Mesues.

Syrupus granatorum acetosorum.

℞. Succi Granatorum acetosorum lib. v.
Sacchari albissimi lib i.
Coquantur secundum artem.* Febres biliosas,
E & quae ex pituitosis flammam multam inuehūt iuuat Mesues.

Oxysaccharaa simplex.

℞. Sacchari albi lib i.
Succi malorum granatorum acetosorū ℥. iix.
Aceti ℥. iv.
Coquantur cum facilitate, dum syrupus crassamētum adsciscat * Digerit materias cholericas phlegmati mistas, quae grauant stomachum &
F praecordia, & faciūt tertianas duplas inordinatas quas uocant erraticas, & similes quartanis duplis. Nicol.

Oxysacchara composita.

℞. Capillorum. ven.
Linguae ceruinae, id est, Phyllitides,
Scolopendriae, id est, asplenii,
Polytrichi, lichenis seu hepaticae,
Violarum, rad. Fœnic. rad. rusci.
Rad. asparagi, rad. [g]raminis ana [illegible]
Hoc modo confice. In succo malorum granatorum herbas, radices triduum macerato, quos iudic

uie parum bullire finito; cum forti expressione percolato postremo addito saccharo quod satis erit, ad iustam crassitiem coquito, & conserua to ad annos duos Dosis, vt præcedentium. * cô calefacta corpora potum iuuat, longis febribus, quas sanguis aut bilis creant, & calori iecinoris auxilio est, & lienis obstructiones tollit. Nicol.

Syrupus de Agresta.

℞. Agrestæ lib. v.
Sacchari clarificati li iii. ß.

Coquantur secundum artem.* In magnis estibus ad sitim restinguendam mirifice confert, vomitum & alui profluuium biliosum sistit, febribus biliosis succurrit, grauidarum uomitum et reprimit, ac uentriculum earundem firmat, venenisq; adnersatur. Mesues.

ANNOTATIO.

Agresta est succus uuarum immaturarum, qui Græcè uocatur Omphacium, & inspissatus seruatur, hoc autem loco recipienda est Agresta nondum ad spissitudinem decocta.

Agresta exprimi debet generosissimis uuis, apud nos paulo ante maturitatem Cordus.

Syrupus infusionis rosarum.

℞. Infusionis rosarum li. v.
Sacchari clarificati lib v.

Coquantur cum facilitate, & conseruentur per annum in vase uitreato coopertio. Dosis, ut præcedentium.* Est conueniens ad extinguendam sitim in febribus acutis, & ad remittendum excessum caliditatis in eis, confortans stomachum relaxatum, & hepar supercalefactum, & cor, resistens putredini, conueniens tempore pestilêtiæ, & resistens uenenositati.

Syrupus de succo rosarum.

℞. Succi rosarum depuratarum li i. ß.
Zucchari clarificati lib. i. ß

Fiat syrupus secundum artem, vt decet.* Aluū compressione soluit, vnciis tribus sumptis, sed multo clementius, quam qui ex multis rosarum recentium infusionibus paratus est, Mesues.

Mina Citoniorum simplex.

℞. Succi citoniorum depura. li. xii
Coquantur ad medietatem, & affunde uini albi ueteris opt. li. v.
Sacchari li. iij.

Coquantur lento igne semper despumando, ad tertiæ partis consumptionem. Postquam resede rit, cola, & adde
Sacchari li. iii.

Iterum coquantur ad iustam consistentiā.* Ventriculum roborat, & cibū in eo continet. Mesues

Mina Citoniorum aromatica.

℞. Succi citoniorum acetosorum lib. xii.
Mellis despumati optimi lib. vi.
Vini veteris optimi lib. i.

Potest tamen etiam cum saccharo fieri Coquātur ad perfectionem, postea impone, sequentia aromata in sindone ligata,

℞. Cinnamomi electi,
Cardamomi, maioris ana ℥. iij.
Caryophyllorum ℥.
Zingiberis, Mastiches ana ℥. i. ß.
Croci ℥. i.
Xyloaloes, Macis ℥. i ß.

Omnia præter crocum parum terantur, & nodulo ligata suspendantur, identidem confricando in ipso medicamento, donec crassescat. Tolle ab igne, & aromatiza
Moschi ℈. i
Galliæ moschatæ ueræ ℥. ii.

Fiat secundum artem * Ventriculum, hepar, & cætera viscera roborat, appetentiam excitat, coctionem iuuat, uomitū & lien etia iuuat. Nico.

Syrupus de succo Myrtillorum, seu Myrtinus simplex.

℞. Succi Myrtillorum depurati lib. viii.
Sacchari clarificati lib iiii

Coquantur secundum artem.

Curandum est ut efficiatur ex Italia, aut Narbona si Gallia Mirtillorum succus, si quis uolet hunc Syrupum conficere.

* Syrupus Myrtillorum uentriculum & uiscera roborat, ob id fluorem alui antiquatum sistit, & tussim mitigat. Mesues.

Syrupus Myrtinus compositus.

℞. Mrtyllorum ℥ xx.
Santali albi, sumach,
Balaustiorum, berberis ana ℥. xv.
Mespilorum ℥. 50.
Succi granatorum uel cydoniorum,
Pomorum agrestium ana li ß.

Omnia exceptis succis, coquantur in aquæ fontis libris octo, ad medias, coletur, & fiat syrupus cum sacchari li ii. additis in fine succis.* Hic syrupus sistit uentris fluorem, etiam antiquum, & screatum sanguinis. Mesues.

DE SYRVPIS CONCOquentibus bilem flauam in corde.

Syrupus de succo acetosæ.

℞. Succi acetosæ depurati li. iii.
Sacchari clarificati li. ii.

Coquantur secundum artem.* Febribus biliosis & pestilentialibus saluber est, cordis & uentriculi flammeum calorem extinguit, ipsaq. roborat. Mesues.

Syrupus de acetositate citri.

℞. Succi acidi mali citri, per pannum raram colati li vi
Sacchari albissimi li. iii. vel li. iv.

Coquantur secundum artem * Ad omnes ægritudines biliosas e pura bile ualet, & pestilêties vel quæ veneni naturam sapiunt, & ad sitim extinguendam, ebrietati resistit, uertiginem iuuat Mesues.

ANNOTATIO.

Raro habent Pharmacopolæ syrupum acetositatis citri verū, nam plerūq. venditur pro eo syrupus ...

rum conditorum. Porrò cum quis bene conficere voluerit, oportet, per filtrum aut pannum destillentur aceti succi citriorum, sine ulla ui aut expressione, alio quin coagulatur, cum refrixerit, syrupus. Cordus.

De syrupo Aranciorum acetosorum.

℞. Succi Aranciorum acetosorum per pannum aut filtrum distillati lib. vi.
Sacchari albissimi li. iii. uel lib. iv.
Coquantur secundum artem.
Ad hunc modum potest etiam fieri ex succo Arantiorum dulcium.

Syrupus acetositatis limonum.

℞. Acetositatis limonum maturorum, per filtrum distillatae lib. iii.
Sacchari albissimi lib iii. uel iv.
Coquantur secundum artem. * Vehementius infrigidat, & penetrat, quam syrupus acetositatis citri, & ualet contra putrefactionem, contra uermes, uehementiam caloris febrilis, & alios crudos humores.

DE SYRVPIS CONCOQUENTIBUS BILEM FLAUAM IN HEPATE.

Syrupus de succo Endiuię, vel Endiuiæ simplex.

℞. Succi Endiuiæ depurati lib. uiii.
Sacchari Tabarzeth lib v. *ß*.
Coquantur secundum artem.* Valet principaliter ad omnes supercalefactiones hepatis, & aliorum mebrorum nutritiuorum, & in morbo laterali maxime conuenit.

Syrupus de Endiuia compositus.

℞, Endiuiæ recentis, borraginis, scariolae,
Hepaticæ, melissæ, buglossæ,
Lactucæ, eupatorii ana M. i.
Seminum frigidorum maiorum ana ℥ i.
Santali albi, rubri ana ʒ. i.
Florum cordialium ana ʒ iii.
Coquantur secundum artem, in sufficienti quãtitate aquæ, deinde cola, & colaturæ adde
Succi Endiuię depurati lib. u.
Vini Granatorum ℥. iii.
Sacchari albi lib iv.
Fiat syrupus secundum artem. * Valet præcipue ad supercalefactiones hepatis, cordis, & aliorum membrorum nutritiuorum, & generaliter confert cuilibet complexioni calidæ, & est apertiuus oppilationum, & confortatiuus membrorum debilitatorum a mala complexione calida, est etiam digestiuus materiarum cholericarum acutarum. Gentilis.

Syrupus Endiuię compositus.

℞. Succi endiuiæ, succi hepaticæ ana li. iii.
Clarificentur prædicti succi ad ignem, ut e pedi, addantur
Rosarum, Violarum,
Lenticulæ aquæ, Polytrichi,
Flor. Nymphęæ ana ℥. *ß*.

A Capillorum Veneris, hordei mundati,
Sem. frig maiorum ana ℥. i.
Contusa & per horas 12. in dictis succis macerata coquuntur, & colaturæ adduntur
Sacchari lib iii. uel quod sufficit.
Fiat syrupus, & aromatizetur cum santalis albis & rubris.
Berberis, sem. cotoneorum, ligni aloes, cinnamomi, cort. citri ana ℈. j.
B Tunde & aromatiza secundum artem * Valet ad supra dicta Gentilis de Fulg.

Syrupus de Cichorea sine rhabarbaro.

℞. Endiuię domesticæ & syluestris cichoreę,
Taraxaci, id est, teridis syluest, ana M ij.
Cicerbitæ, Hepaticæ,
Scariolæ, Lactucæ,
Fumi terræ, lupulorum ana M. i.
Hordei non excorticati ℥. ii.
Alkekengi, liquiritiæ,
Capillorum Veneris,
C Ceterac, siue scolopendriæ,
Polytrichi, Adianthos, cuscutæ ana ʒ vi
Radicum fęniculi, apii,
Asparagi ana ʒ. ii.
Ferueant in aqua sufficienti, & colentur, & cũ saccharo albo solido fiat syrupus. Nicolaus.

Syrupus de Oxibazo Rhasis.

℞. Aceti ueteris lib. iij.
Succi mal gran. atacet.
Acetositatis citri,
D Agrestæ, acidulæ,
Mororum, in quo sumach fuerit decoct.
Berberis ana lib. i.
Lactucæ, endiuię syl. ana ℥ iii.
Decoctionis Iuiubarum,
Infusionis lentium ana lib. i. *ß*.
Sacchari lib iii.
Fiat syrupus Deinde
℞. Spodii lib. *ß*.
Caphurę ℥. i
Terantur in mortario, & incorporentur cum syE rupo, donec fiat unum corpus, & conspergatur ter cum frusto cucumeris. Oblatus ante origině uariolarum & morbillorum abscindit eorũ emersionem. quod si forte apparuerint 7. non perficientur decem, refrigerando calorem & putrefactionem prohibendo, nisi quod uideatur uehemens materię expulsio, quæ tunc iuuetur. Idẽ datus cum calida, confert omnibus ęgritudinibus sang. cholerę, bubonibus, anthraci, anginę, & consimilibus.

F DE SYRVPIS CONCOQUENTIBUS PITUITAM IN CAPITE.

Syrupus de Betonica.

℞. Succi betonicae crudi partes tres. Sacchari boni partes duas.
Coquantur simul, & despumentur, quoad syrupi cõsistẽtiã acquirãt. Vires ipsius herbę retinet.

Syrupus de Betonica compositus.

℞ betonicæ M.iij. Maioranæ M.i. ß.
Thym.,Rosarum ana M.i.
Violaria,stœchadis,saluiæ ana M.ß.
Sem.fœniculi,anisi,sem. Ammeos ana ℥.ß.
Rad.fœnic,Polypodii,rad fœnic.ana ℥. v.
Fiat decoctio in s.q.aquę ad medietatis consumptionem,colaturæ adde succi Betonicæ lib.ij. Sacchari quantum satis est.Fiat syrupus.* Ad capitis,& vteri vitia confert,menses mouet, & simplici potius utimur,quã cõposito Augusta.

Syrupus de stœchade simplex.

℞.Florum stœchados ℥.xxx.
Thymi,calaminthæ,origani ana ℥ x.
Anisi ℥.vij.
Passularum purgatarum ℥ iv.
Aquæ quod satis est.Coquantur secundum artẽ,& colaturæ adde mellis,aut sacchari li.iv. ß.
Condiatur cum cinnamomi,calami aromatici,zingiberis ana ℥.i.ß.
Ligentur in sindone,& in syrupo suspendantur * Iuuat omnes affectus frigidos cerebri & neruorum.ut paralysim.epilepsiam,conuulsionem spasmum cynicum,tremorem, ac uentriculum firmat.

Syrupus de stœchade compositus.

℞.Flor.stœchadis ℥. xxx.
Thymi,calaminthæ,origani ana ℥.x.
Anisi,Pyrethri ana ℥.vii.
Piperis longi ℥.iii.
zingiberis ℥.ii.
Passularum enucleatarum ℥.iv.
Aquæ quantum sufficit
Mellis aut sacchari optimi li. v.
Coquantur secundum artem lẽto igne, & cum reponis,tum condias sequentibus speciebus,in sindone rara & munda suspensis.
℞. cinnamomi,calami aromatici,
Spicæ nardi,indicæ,croci,
Zingiberis,piperis nigri,
Piperis longi ana ℥.i.ß.
Contundantur grosso modo.* Idem quod præcedens efficit.Mesues.

Mel Anacardinum Azarauii.

Anacardios recentes tere,& in aqua decoq. donec melliginem quandam in rubeo colore fuscam remittant,cam aquæ innatantem aufer to,& reponito * Memoriæ iacturam resarcit, labantes sensus refricat, obliuionem discutit, & mentẽ exacuit,morbis cerebri frigidis,& humidis confert,neruorumq. resolutioni opitulatur.

DE SYRVPIS CONCOquentibus pituitam in thorace.

Syrupus de Hyssopo.

℞.Hyssopi aridi,Rad.apii,fœnic.
Petroselini,glyc.rrhizæ ana ℥ x,
Hordei mundati ℥.ß.

A Sem. maluae,sem.citoniorum,
Tragacanthae ana ℥.iii.
Capilli Veneris ℥.vi.
Iuiubarum,sebesten ana nu xxx.
Passularum enucleatarum ℥.i.ß.
Ficuum siccarum,
Dactylorum pinguium ana nu x.
Pendiarium albarum lib ii.
Confice secundum artem. Conseruatur ad annos duos in uase uitreato.*Ad uitia thoracis & pulmonis efficax est,humoresq,excreatu difficiles extenuat & educit Mesues.

B *Syrupus de Prasio.*

℞.Marrubii ℥.ii. glycyrrhizæ ℥.i.
Capillorum Veneris,Hyssop i,
Calaminthæ,anisi ana ℥.vi
Rad. apii,fœnic.ana ℥.v.
sem.maluae,fœnigraeci,Ireos ana ℥.iii.
Sem.cydoniorum,lini aua ℥.ii.
Vuarum passarum purgatarum ℥. ii.
C Ficus passas pingues nu.xvi.
Penidiorum,mellis ana li.ii.
Aquae quod sufficit. fiat syrupus.* Thoracem & pulmones expurgat pituita crassa,lenta putrid hinc asthmati,& antiquae tussi prodest, quales affectus senibus & natura frigidis sunt frequentes Mesues.

Syrupus capillorum Veneris simplex.

℞.Infusionis capil Veneris recẽtium ter factæ secundum artem lib. iii. sacchari albi li. ii.
D Coque & fiat syrupus.

Syrupus capillorum Veneris compositus.

℞.Capillorum ueneris M.ii.
Adianthi,scolopendriae,
Polytrichi ana M.i.
Iuiubarum glycyrrhizae ana ℥.ii.
Fiat decoctio addendo sacchari lib. iii. Fiat syrupus.

Syrupus alius capillorum Veneris magistralis.

E ℞.capillorum Veneris ℥. v.
Glycyrrhizae rasae ℥.ii.
Macerentur in aqua horis 24. deinde coque ad dimidij consumptionem Colaturae adde
Sacchari clarificati,Penidiorũ, Aquae capil. Vener.ana ℥.viii.
Coque,fiat syrupus * Ad thoracis affectus calidos, destillationes & obstructiones efficax, F creberrimus Pleuritidis initio conuenit, cum materia calida, aut calido & frigido mista, tenuitate gutturis tectorium eludit Eo syrupo ad obstructiones primorum vasorum in purgatoriis tentationibus securitatis gratia utimur. Anton Musa,& Anutius Fœsius.

Syrupus,de glycyrrhiza.

℞.Glycyrrhizae rasae ℥.iii.
Capilli Veneris ℥ i.
Hyssopi ℥ ß. Aquae pluuiae lib.iv.
Macerentur horis xxiv Deinde coquantur ad dimidias.Colaturae adde

Mellis

Mellis optimi, penidiorũ, Sacchari ana ℥.viij.
Aquæ rosarum ℥.vj.
Fiat syrupus secundum artem. * Thoracem, & pulmonem expurgat, ideoque diuturnæ tussi, & pleuritidi auxiliatur. Mesues.

Syrupus de Calamintha.

℞. calaminthæ domesticæ,
Calaminthæ montanæ ana ℥.ij.
Sem. leuistici,
Sem. Dauci, Schœnu anthos ana ʒ.v.
Passularum enucleatarum lib. ß.
Mellis lib. ij.

Fiat syrupus. In hoc syrupo sex aquæ libræ recipiantur, quæ bulliant, primo passulas, deinde alia secundum præscriptum ordinem ponendo, vsq; ad consumptionem medietatis, denique addito melle fiat syrupus secundum artem. * Syrupus de calamintha, lienosis plurimum confert, quibus durus est lien, & penè irresolubilis, & his qui frigida viscera habent, & asthmate laborãt, presertim in senibus, & in habentibus antiquas tusses, si quis enim vel pectus, uel ventriculum, vel intestina, crassa, tenaci, & irresolubili materia plena habeat, hoc syrupo sanatur. Mesues.

Syrupus e scabiosæ succo.

℞ Succi Scabiosæ crudi lib vj.
Sacchari, mellis Hispanici puriss. ana lib. ij.

Coquatur initio cum succo media pars vtriusque, mellis scilicet, & sacchari, atque cola. Dein de reliqua pars mellis, & sacchari addetur, perficiaturque coctio ad syrupi formam. * Ad eadem ad quæ herba ipsa, valet. Medici colonienses.

DE SYRVPIS CONCOquentibus pituitam in corde.

Syrupus Dinarii, siue de Bizantiis. simplex.

℞ Succi Endiuiæ.
Succi apij ana lib. ij.
Succi Lupuli, Succi buglossæ ana lib. j.
Succi depurentur, & despumentur, dum maneant lib. iv.
Sacchari optimi lib ij ß.

Coquantur cum facilitate, donec fiat syrupus. Humores crassos, & lentos incidit utque extenuat, obstructiones aufert, morboque regio succurrit. Mesues.

Syrupus de Bizantiis compositum.

℞ Succi Endiuiæ veræ,
Succi apii, Succi lupuli,
Succi Buglossæ ana lib. j.
In succis decoquantur Flor. rosarum rubr ℥ ij.
Glycyrrhizæ ℥. ß.
Sem. Anisi, fœniculi,
Apij ana ʒ. iij.
Spicæ nardi Indicæ ʒ. ij.
Colaturæ adde
Aceti lib. ij.
Sacchari albiss. lib. iij.

A Coquantur secundum artem diligenter. Interdum ad singulas succi clarificati libras addunt Aceti ℥. vj. Est efficacior simplici. Mesues.

DE SYRVPIS CONCOquentibus pituitam in stomacho.

Aqua mulsa, seu Hydromel.

℞. mellis lib. j.
Aquæ pluuiæ lib. iix.

Coque lento igne, donec amplius non spumet,
B utere. Augetur quandoque mellis quantitas, & decoquitur ad iulapii consistentiam nẽpe quando à medico præscribitur, aut quod ita illi visũ est, aut quod diutius seruanda sit, & aromatizatur, cinnamomo, zingibere, maci, croco, & similibus.

Aquæ mulsæ alter modus.

℞. mellis boni partem i.
Aquæ fontanæ partes iix.

Fermenti pauxillũ pauxillo eiusdem aquę mellitę dissolutum, videlicet in singulas cẽtanas factæ mulsæ libras indãtur fermẽti dissoluti ʒ. iii.
C quæ omnia ligneo vase, relicto trium digitorum spacio vacuo, in quod, dum mulsa modo feruebit, recipiatur, vbi feruere desierit, obturato uase modo doliorum vini, tertio post mense fit potabile. Durat ad annos aliquot. * Effectus frigidos, cerebri, neruorũ, & iuncturarũ iuuat, sitim sedat, puris, & pituitæ crassę expectorationem promouet, colicis prodest, & calculum in meatibus vrinæ gigni prohibet Medici Colonienses.

Hydromel compositum.

D ℞ Aquæ fontis lib xx.
Mellis despumati lib i.
Saluiæ, origani ana P. ß.
Anisi, Coriandri ana ʒ i.
Glycyrrhizę ʒ ii.
Cinnamomi ʒ i. ß.

Bulliant ad consumptionẽ quartæ partis, & colentur. Augustani.

Syrupus de Absinthio.

℞. Absinthii Romani lib. ß.
E Rosarum rubrarum ℥. ii.
Spicae Indicę ʒ. iii.
Vini clari veteris opt.
Succi citoniorum ana lib. ii ß.

Macerentur in vase marmoreo, aut fictili denso per noctem vnam, deinde decoquantur. Colaturę adde
Sacchari lib iii

Confice secundum artem. * Ventriculum roborat, & iecur, aliaq; instrumenta nutritionis, ap-
F petentiamque excitat, contra regium morbum prodest, flatus discutit, humoresque per vrinam pellit. Mesues.

Syrupus de mentha maior.

℞ Succi citoniorum muzorum,
Citoniorum dulcium,
Granatorum acetosorum, granat dulcium,

Granatorum muzorum ana lib.j.ß.
In ſuccis macerentur per horas xxiv. ſequentia,
℞. mentæ ſiccæ lib.j ß.
Roſarum rubearum ℥ ij.
Coquantur deinde cum facilitate, vſq, ad medietatis conſumptionem, colétur, & colaturæ adde
Mellis vel Sacchari lib. ij.
Coquantur ad perfectionem, & quum reponis, aromatiza cum Galliæ Moſchatæ tritæ veræ, & in ſindone ligatæ, atque ex orificio vaſi ſuſpenſæ, ʒ.iij. * Ventriculum frigidum roborat, ob id nauſeam, vomitum, ſingultum, fluorem alui ſedat Meſues.

Syrupus de mentha minor.

℞. Succi menthæ depurati lib.j.
Succi Granatorum dulcium,
Granatorum acetoſorum, ad medietatem coctorum,
Sacchari vel mellis ana lib.j.
Coquantur ſenſim ſecundum artem.
In hoc quoque ſyrupo notandum eſt, quod in proximo ſyrupo de Mentha maiore diximus de melle.
* Eandem fere cum ſuperiorem facultatem habet. Meſues.

Mel roſatum.

℞. Roſarum rubearum nondum penitus apertarum lib ij.
Mellis optimi lib. vj.
Coquantur lento igne ſecundum artem * Stomachum conſortat, & mundificat, & eſt digeſtiuum materiam phlegmaticarum in ſtomacho, & meſeraicis contentarum. Meſues.

Mel roſatum aliud efficacius.

℞. foliorum roſ rubearum nondum explicitarum contuſorum lib. ij.
Coquantur in aqua cœleſtis lib iv. colaturæ fortiter expreſſæ adde
Succi roſarum rubearum depurati,
Mellis optimi deſpumati ana lib. iv.
Coquantur ſecundum artem.

O*xymel ſimplex.*

℞. mellis optimi deſpumati lib iv.
Aceti uini acerrimi, Aquę clariſſimę ana li. ij.
Mel cum aqua deſpumetur iterum diligéter, & cum aqua fuerit conſumpta, tũc adde acetum, & coque ſecundum artem. * Humores craſſos, lentos ac pituitoſos incidit, extenuat, & abſtergit, atque adeò obſtructiones aufert, ſputum educit, ſpiritumq; faciliorem reddit. Meſues.

O*xymel compoſitum.*

℞. Radicum fœniculi, Apij,
Rad. Petroſelini, Ruſci, Aſparagi ana ℥ ij.
Sem. Apij, fœniculi,
Petroſelini ana ℥.j.
Coquantur in aquæ claræ lib. vj aut quantum ſufficit. Colaturæ adde
Aceti acerrimi lib. j. ß.
Mellis optimi deſpumati lib. iij.
Coquantur ſecundum artem. * Humores craſſos & pituitoſos incidit, extenuat, & abſtergit,

A obſtructiones, tollit iecinoris, lienis, ac renum vrinam mouet, ſudoremq; euocat.

O*xymel Scylliticum ſimplex.*

℞. Mellis deſpumati lib iij.
Aceti Scyllitici lib. ij.
Coquantur ſecundum artem. * Humores craſſos, lentos, auulſu contumaces ſeparat, ob id confert ventriculi, & aliorum viſcerum affectibus, hos humores ſequétibus, ructum acidum ſanat & veſicæ mollificationem, ſeu vrinæ incontinentiam. Meſues.

O*xymel Scylliticum compoſitum.*

B ℞. Radicum Apij,
Fœniculi ana ℥. iv.
Radicum petroſelini,
Ruſci, Aſparagi,
Sem. Apij, fœniculi ana ℥.j.
Coquantur in aquæ lib. vj. aut quãtum ſufficit.
Colaturæ adde
Aceti Scyllitici lib.j.
Mellis optimi deſpumati lib. ij.
C Fiat ſecundum artem. * Id potentius multo incidit, tenuat, terget, obſtructa aperit, in diuturnis quartanis, & quotidianis, quam oxymel cõpoſitum de radicibus

O*xymel Scylliticum Democriti.*

℞ Origani, Hyſſopi,
Thymi, Liguſtici,
Cardamomi, Stœchados ana ʒ. v.
Aquæ lib. iij.
Coque ad librarum duarum conſumptionem, adde
Mellis lib. ij.
D Mellis paſſul. lib. ß.
Succi bryoniæ ℥ v.
Aceti ſcyllini lib. ß.
Coque iterum ſemper deſpumando. * Epilepſiã, vertiginem, cephalalgiam, hemicraniam cerebri, & pulmonis obſtructiones ab humoribus violenter impactis ſanat Meſues.

O*xymel noſtrum compoſitum.*

℞ radic. fœniculi, rad. Petroſelini ana ℥. ß.
Sem fœniculi, Aniſi, petroſel. ana ʒ. j.
E Gentianæ tritæ ʒ ij.
Zingiberis ʒ. ij.
Coquantur in aqua ſufficienti vſq; ad remanentiam ℥. v. Quibus adde
Mellis ℥. vj.
Aceti Scyllitici ℥. iv.
Iterum coquantur ad ſyrupi vſque conſiſtentiã.
* ſanitatem conſeruat, febrientibus confert.

Oxymel ex Liguſtico.

F ℞. Rad. Apij, rad. fœniculi, rad. Petroſel.
Calaminthes, Dauci ana ℥. j.
Zingiberis, ſem. Liguſtici, ſem. Apij,
Sem. fœniculi, ſem. Aniſi, ſem. Cari,
Eupaterii, Aſari, abſinthij ana ℥. ß.
Caryophyllorum, galangæ ana ʒ. ij.
Spicæ nardi ʒ. ij.
Aceti lib. x.

Coque

Coque ad dimidias, adde Mellis lib. v.
Coque rursum ad syrupi cõsistentiam. Valet ad pituitam crassam, lentam, putrem, obstructiones epatis & splenis aperiendas, vrinam mouendã. Mesues.

Oxymel ex calamintha.

℞ Rad. apii, rad. fęniculi, rad. Intybi an ℥ j
Schœnanthi, ʒ. ii.
Sem. apii, sem. Fœnic. sem. Anisi ana ʒ. vi.
Calaminthæ montanæ & domesticæ,
Spicæ, asari, cassiæ, Masticis,
Dauci, petroselini ana ʒ. ß.
Caryophyllorum, ligustici,
Zingiberis, galangae ana ʒ. ij.
Acet lib iix.
Aquæ lib. vi.
Coque ad duarũ partium consumptioné, adde Mellis despumati lib. v.
Coque. Datur ab ℥. j. usque ad ℥. ij. Calefacit, incidit, terget humores crassos, lentos, tres, ob id intemperiem frigidam ventriculi & epatis corrigit, scirrhum lienis, & aliorum viscerum dissipat, febres diuturnas iuuat. Mesues.

DE SYRVPIS CONCOquentibus pituitam in hepate.

Syrupus de duabus radicibus.

℞. Rad. petroselini. Fœnic. ana ℥. iv.
Aquæ, quantum sufficit.
Sacchari clarificati lib. ij.
Coquantur secundum artem.

Syrupus de quinque radicibus.

℞. Rad Apij, Fęniculi,
Petroselini, Rusci,
Asparagi ana ℥. ii.
Aquae fontis lib. vi.
Coquantur ad tertię partis consumptionem, expressum coquantur denuo cum
Sacchari lib. iij. Addendo ad finem
Aceti albi ℥ iix.
* Confert febribus pituitosis & biliosis, & ijs incipientibus.

Syrupus de Eupatorio.

℞. Rad. Fœnic. apii, endiuiæ ana ℥ ii.
Glycyrrhizę, Schœnanthi, cuscutæ,
Absinthij, rosarum ana ʒ. vi.
Capill. Vener. bedeguaris, Suchahæ, (Spine Arab aut Aegyptiæ) flor. aut rad. buglossæ
Anisi, sem. fœnic. Eupatorii ana ʒ. v.
Rauedseni, id est, Rhabarbari Orienta.
Mastiches ana ʒ. iij
Spicæ nardi indicæ, asari,
Folii, pro folio pone spicam Roma. ana ʒ. ii.
Aquæ quantum sufficit, aut lib. iix.
Succi Apij. endiuiæ ana lib. ß.
Sacchari lib. iv.
Coquantur secundum artem.* Frigidis iecinoris vitijs, ac eiusdẽ obstructionibus, aquæ inter cutem, maloque corporis habitui succurrit, humores enim crassos extenuat, roburq iecinori adiicit. Vrinas mouet, & hypochondriorum tensionem demollitur. Mesues.

DE SYRVPIS CONCOquentibus pituitam in matrice.

Syrupus de Arthemisia.

℞. Arthemisiæ M ii.
Pulegii, calaminthæ, origani, melissæ,
Dictamni cretici, Persicariæ, sabinæ,
B Amaraci, id est Maioranae, chamædryos,
Chamæpityos, seu Iuæ arteticæ,
Persoratæ, id est, Hypericonis,
Comarum matricariæ centaureæ minoris
Rutæ, betonicæ, buglos. rad Fęnic.
Apii, petroselini, asparagi, brusci,
Rad. Saxifragiae (eius loco accipiantur rad Pimpinellæ,) Rad Enulæ campanæ, cyperi.
C Rad rubeę tinct. Ireos, rad pœoniae an M i.
Baccarum iuniperi, sem. ligustici,
Petroselini, apii, anisi, nigellę,
Carpobalsami aut succedanei eius, costi,
Rap. asari, rad. Pirethri, casiae, ligneæ aroma.
Cardamomi, calami aromatici,
Phu, id est, rad. eius ana ℥ ß.
Aquae quantum sufficit.
Sacchari lib iv.
D Coquantur omnia magna diligentia, secũdum artem, ne plus quam necesse sit aromata bulliãt
* Medetur passionibus matricis, & retinet eam in proprio loco, resoluit frigiditatem, ventositatem, & dolores corroborat neruos, aperit poros sanguinem corrigit, menstruis imperat, & prouocat. Matth. de Gradibus.

DE SYRVPIS CONCOquentibus melancholiam in corde.

Syrupus de pomis.

E ℞ Succi pomorum dulcium, succi pomorum acetosorum ana lib. v.
Coquãtur, despumẽtur, & colẽtur, deinde adde Sacchari lib iii.
Coquantur secundum artem. * Cor imbecillũ roborat, ob id syncopen & cordis tremorem sanat. Mesues.

Syrupus de pomis aliter.

℞. Capil. Vene. ceterach,
F Buglossae, borraginis, ana M i.
Flor. Buglos. flo. borraginis,
Fumarię, summitatum thymi ana P. iii.
Senæ, chani, Stœchados ana ʒ. i.
Chamed. Squinanthi, Ellebori albi,
Flor. Amaranthi, Sesamoidis ana ʒ. ß.
Succi agrimoniae, fumiterrae ana ʒ. iii.
Succi pomorum dulcium lib. i.
Passularum, polypodii ana ℥. ii.
Croci ʒ. i.
Fiat decoctio in aqua & aceto q. s. in qua dissolue

ue sacchari q.s. Fiat syrupus perfectæ coctionis Dosis ab ℥.i.ad ℥.iii. prodest morbo comitiali, melancholiç, morbo gallico, & omnibus affectibus, a melancholia & pituita, præsertim salsa. Rondele.

A

Syrupes è pomis regis Saporis.

℞. Succi pomorum dulcium lib ii.
Borraginis, buglossę ana li.i ß.
Folliculorum, senæ ℥.ii. croci ʒ.i

Sena contraria horis xxiv. succis maceretur, semel aut bis ferueflat, coletur, expressum cũ sacchari libris duabus percoquatur in syrupũ Crocus panno lineo ligatus inter coquendum insricetur, Mesues.

B

Syrupus de succo borraginis.

℞. succi borraginis deputati li.iii.
Sacchari despumati lib ii.

Coquantur in syrupum.

ANNOTATIO.

Succus Borraginis prius est clarificandus cum albuminibus ouorum, alioqu n plus satis mucilaginosus fieret Syrupus.

C

* Cor ipsum roborat, eiusq; tremorem & syncopen sanat, maniacos & melancholicos iuuat.

Sirupus de succo buglossa.

℞. Succi buglossæ depurati lib.iii.
Stcchari lib ii.

Coquantur usque ad syrupi consistẽtiam * Cor confortat, lætitiamq generat.

D

ANNOTATIO.

Succus Buglossa difficulter exprimitur, nam fit mucilago, dum tunditur buglossa, ideo tusa dimittenda est per noctem in frigido loco, & postridie exprimendus succus, atq. cum albuminibus ouorum clarificandus, Cordus.

DE SYRVPIS CONCOQUENTIBUS melancholiam in hepate & liene.

Sirupus de Epithimo.

E

℞ Epithymi ℥ xx.
Myrobal citrinorum, indorũ ana ʒ.xv.
Cuscutæ, fumiterrę ana ʒ.x.
Thymi, buglossae, calaminthæ,
Myrobalanorum, Emblicorum,
Bellericorum, glycyrrhizæ,
Polypodii, Agarici, stęchados ana ʒ vi.
Rosarum, Fœniculi, anisi ana ʒ.ii ß.
Prunorum nu. xv.
Passularum enuclearatum ℥.iv.
Tamarindorum ℥ ii ß.
Aquæ lib x. uel quantum sufficit

F

Bulliant secundum artem, colaturae adde
Sacchari lib iv. Sapæ lib.ii.

Fiat syrupus.

Sapa est, mustum optimum ad terti as decoctum.

* Atram bilem, & alios humores ustos uacuat, ob id morbos ex his nascẽtes, elephantiam, cancrum, ulcera maligna. fistulosa, psoram, lepram, præcauet, curatque Mesues.

Syrupus de lupulo.

℞. Succi lupuli depurati lib. iv.
Succi fumiterræ depurati lib.ii.
Sacchari lib vi

Coquatur secundum artem.

* Refrigerat, & collectionum impetus lenit, bilem regio morbo laborantibus detrahit, pitui tam in aqua inter cutem exigit per aluum.

Syrupus de scolopendrio.

℞. scolopendrij ueri, seu ceterach,
Phyllitidis, id est, linguæ ceruinae,
Endiuiæ, Hepaticæ,
Absinthi l, cichorii ana M ß.
Cuscutę P ß seu ʒ i.
Sem. communium frig maiorum ana ʒ.ii.
Flor. borraginis,
Flori buglossae, capil. Ven. ana M.i.
Rad. fœniculi, rad. petroselini,
Rad. rusci ana M. ß.

Cum sufficiente quantitate aquae & sacchari, fiat syrupus secũdum artem, qui aromatizetur cũ laccę, cassiæ ligneę, maceris pro folio ana ʒ. ii. ligentur in panno raro, & bulliant in syrupo. Prodest in affectibus iecoris, & lienis, eorundẽ obstructionibus, & morbis inde enatis.

Syrupus splenicus.

℞. Epithymi, cort. rad. capparorum,
linguæ ceruinae, fructuum tamarisci, pro quib. substitue cort. med. Fraxini, cort. med
Rad Salicis, rad. Rubiæ tinctorum,
Ireos Florentinae, rad: acori uulgaris,
Rad. Asari, sem, anisi, Fœn cymini ana ʒ i.

Macerẽtur simul omnia in lib iv. aquæ, & libris duab. aceti, horis 24. Deinde coquantur omnia ad consumptionem tertię partis, reducendo scilicet ad libras quatuor. Expressioni colatæ adde mellis Hispanici despumati li ii. ß. coquantur secundum artem ad syrupi consistentiam. Fr. Pedemontanus.

Syrupus de succo fumiterrę maior.

℞. Myrobal citrinarum,
Chebularum ana xx.
Flor. borraginis, buglossæ, Violarum,
Absinthii, cuscutæ ana ℥.i.
Glycyrrhizæ, Rosarum rub. anà ʒ. ß.
Epithimi, Polypodii ana ʒ. vii.
Prunorum nu. c.
Passularum enucleatatum lib. ß.
Tamarindorum, pulpæ cassiæ fistulae an ʒ. .
Aquae fontis lib. x.

Coquantur omnia praeter cassiam & Tamarindos secundum artem ad tertias, deinde cola, & colaturae adde
Cassiam & tamarindos, & Succi fumiterræ depurati, sacchari albissimi ana lib. iii.

Coquantur lento igne ad iustam consistentiã, & repone. * Syrupus fumariæ, maior ventriculum & hepar roborat, obstructiones aperit, ustis morbos, præcipue ab humore falso uel usto natos, vt psoram, lepram, impetiginem, serpiginem, curat. Mesues

Syrupus

Syrupus fumariæ minor.

℞ myrobalanorum flauarum ℥.ij.
Violarum, cassuthæ, Absinthij ana ℥ j.
Aquæ lib.v.j.
Succi fumariæ cocti, & purgati, Sacchari ana lib.ij.

Coque omnia vsque ad partem tertiam. Expressum cum succo fumariæ, & saccharo per coque. Quidam scammonij ℥.ß. panno lineo raro ligatam, in eo suspendunt. *Syrupus fumariæ minor hepatis obstructionem aperit, ob id icterum sanat, pituitam salsam, & bilem vstam vacuat, proinde psoram, lepram, pruritum, & alia cutis uitia inde orta sanat, & corporis colorem floridũ reddit. Mesues.

Syrupus e succo fumariae, simplex.

℞ Succi fumi terræ crudi lib.iij.
Sacchari boni lib.ij. vel lib.ij.ß.

Coquantur simul, & despumentur, quoad syrupi consistentiam acquirat. *Ad eadem valet, ad quæ supra dicti. Medici Colonienses.

DE SYRVPIS PVRGANTIBUS bilem.

Infusio rosarum, seu syrupus rosatus solutiuus, siue Mucc harum.

℞ Infusionis, rosarum secundum artem nonum iteratæ lib.x.
Sacchari tantundem.

Coquantur in Syrupi consistentiam. Nonnulli cum Melle conficiunt. Dosis, ab vncijs duabus ad ℥.iij. *Bilem purgat. Mesues.

Infusio violarum.

Infusio violarum eodem modo fit quo rosarum infusio.

Syrupus ex floribus persicis.

℞ Florum persicorum recentium lib.iij.

In aquæ uel roris maialis calefacti libris septem & dimidia, per horas octo, septies aut nouies macerantur, deinde huius diluti libræ duæ, cum sacchari sesquilibra, aut duabus, ad syrupi spissitudinem incoquuntur. *Hic syrupus acres tenues que humores in biliosis febribus, vti rosarum trium vnciarum, vel quatuor instar exhibitus, educit Andernacus.

Syrupus de cichorio cum rhabarbaro.

℞ Endiuiæ domesticæ,
Endiuiæ syluestris,
Cichorij, Traxacon ana M.ij.
Cicerbitæ, Epaticæ,
Scariolæ, Lactucæ,
Fumiterræ, lupulorum ana M.j.
Hordei non excorticati ℥.ij.
Vesicariæ, id est, AlkeKengi,
Glycyrrhizæ, Capillorum Veneris,
Asplenij polytrichi,
Adianthi ana ℥.vi.
Rad fœniculi, Apij, asparagi ana ℥.ij.

Coquantur in aqua sufficienti, & percolentur, A deinde cum saccharo albo clarefacto fiat syrupus, pro cuius vnaquaque libra inter coquendũ adijciantur.

Rhabarbari optimi ℥.ß.
Spicæ nardi ℈.iv.

Colligato in linteolo raro, quod sæpe exprimatur, dum syrupus consistentiam iustam nanciscatur. * Valet contra omnem materiam venenosam in alterando, & mundificando eam. & B proprie in anthrace, & similibus, valet, & in febre pestilētiali. Confortat cor, & nutritiua, mundificat materias per vrinam, & secessum, & facit appetere cibum, ac inducit somnũ. Nicol. Florent.

Syrupus de Rhabarbaro solutiuus.

℞. Rhabarbarbari optimi ℥.ij.ß.
Fol. Senæ ℥ j.ß
Florum violarum M.j.
Cinnamomi ℨ j.ß.
C Zingiberis ℨ.ß.
Aquarum betonicæ,
Cichorij,
Buglosse ana lib.i ß.

Fiat omnium infusio per noctem, mane ebullitione, & expressione facta, colatura decoquatur in syrupum cum Sacchari albi libra, aut quantũ sufficit. adde

Syrupi ros lax ℥ iv.

Hic paratur Augustæ Vindelicorum ad prædicta omnia valentior, citra molestiam in pueris, & delicatulis aluum subducens, vtramq; bilem D returbans, & est in vsu propemodum quotidiano. Augustani.

Mel Mercuriale, e succo herbæ Mercurialis.

℞. Succi crudi mercurialis lib iij.
Mellis puri Hispanici lib.iij.

Simul coquendo, despumandoque ad syrupum. Medici Colonienses.

DE SYRVPIS PVRGANTIBUS pituitam.

Syrupus ex bryoniae radicum succo.

℞ Succi crudi rad. Bryoniæ, mellis Hispanici E vino generoso despumati ana partes æquales.

Coquantur leniter in vase terreo vitreato, donec fluxilis syrupi consistentiam habeat, continenter despumando. Exprimatur autem succus tempore Maij, cœli constitutione sicca, serius enim expresso, in luxuriantem herbam transfusa fuerit succositas radicis.

Syrupus de bryonia compositus.

F ℞. Succi bryoniæ ℥.v.
Aquæ dococtionis origani,
Hyssopi, ficci, Libystici, Seseleos,
Cardamomi, Stœchados ana ℥.j.
Sapæ, Vuarum passarum ana lib.ß.
Mellis lib.ij.

*Syrupus de Bryonia idem valet, quod medicamentum. Dantur ℥.ij. Mesues.

Oxymel phlegmagogum.

Oxymel phlegmagogum fit ut oxymel de radicibus, si inter coquendum medulla semina cnici panno lineo raro ligata mergatur, & identidem confricetur Potentius vacuabit, si etiam turbith cum Zingibere nodulo prædicto addatur. Mesues.

Syrupus de hermodactylis.

℞. Quinq; radicum ana ℥ j.
Sem. 4. frig. maiorum ana ℥. j. ß.
Hyssopi, capillorum Veneris,
Aspleni ana M. ß.
Violarum M. j. ß.
Flor. Rorismarini, borraginis ana M j. ß.
Cyperi ʒ. iij.
Chamomillæ ʒ ij.
Passularum ℥. j.
Senę ʒ. ii. (an potius ℥. ii)
Hermodactylorum, Cuscutę ana ℥. ß.
Anisi, fœniculi, carui ana ʒ. ii. ß.
Polypodii ℥. iii.
Agarici ʒ. ii.
Coquantur in aquę lib. iii. & colaturę adde
Sacchari lib. i. ß.
Rosarum ℥. i.
Rhabarbari ʒ. iv ß.
Turbith ʒ. iii.
Hęc tenuissime trita, inq; panno ligata suspendes in syrupo cocto secundum artem. Nicolaus.

Oxymel vacuas melancholiam.

℞ Thymi, calaminthes, Agarici,
Buglossi horrens. & erratici,
Glycyrrhizę ana ℥ i.
Polypodii ℥. iii.
Chamędryos, chamępityos,
Stęchados, spinæ albę ana ʒ v.
Passularum lib. ß. adde
Macera 24. horis, adde
Aceti albi, succi buglossi ana lib. ii. ß.
Aquę lib. ii.
Coque igne lento ad dimidias, cola, & adde
Mellis lib. iii.
Percoque, inter coquendū autē epithymi ℥. i Ellebori nigri aur iii. nodulo legata, mersaque sępe confricentur, Mesues.

DE SYRVPIS PVRGANTIBUS humores mixtos.

Syrupus diascreos.

℞. Intybi latifolii, cichorii ana M i.
Adianti albi, nigri, agrimonię,
Scolopendrii, lupuli, fumarię ana M. ß.
Vesicarię, id est, Alkekengi ʒ iii.
Violarum P. i.
Rad. Apii, fœniculi, asparagi ana ℥. ß.
Polypodii querciui ℥. i.
Glycyrrhizæ ʒ vi.
Sem. cnici ℥. i. ß.

A Sem. 4. frig. maiorum ana ʒ. ij.
Hordei non excorticati P. ij.
Sem. Endiuię, cichorij ana ʒ. j. ß.
Vuarum passarum ℥. j.
Pruna Damascena paria x.
Florum borraginis, Buglossæ,
Violarum ana P. j.
Myrobalanorum citrinorum,
Chebulorum ana ℥. ß.
Omnia in aqua ad tertias decoquantur, & in huius decocti iure colati libra, & semisse, macerentur seorsim.
B Rhabarbari electi ℥. ij. ß.
Agarici trocbiscati ℥. j.
Foliorum senæ ℥. j ß.
Zingiberis, cinnamomi ana ʒ. j.
Expressis colatisque, iterum adde
Sacchari optimi lib. j.
Syrupi rosarum solutiui ℥. iij.
Mixta omnia rursus modicè coquantur ad iustam spissitudinem. * Ex hoc syrupo interdum cochleare vnum vel semunciam, cum modica hordei aqua, cui cinnamomi aliquid incoctum sit, pueris bile suffusis, vel obstructionem, & dur-
C tiem viscerum expertis, aut lumbricis infestatis ante cibum salubriter exhibuimus, prouectioribus, tum viris, tum mulieribus, in similibus affectibus duo cochlearia, cum syrupi violacei, aut rosacei solutiui vino, & quaternis aquæ intybi, aut hordei, aut alterius, morbo conuenientis, violentioribus vncias duas, cum vna syrupi ros. solutiui, & aquæ cichorij duabus. Quod si æger delicatus sit, & febri careat, aquæ ex cinnamomo distillatæ cochleare vnū aut alterum admiscea-
D tur. Andernacus.

Syrupus diacnicn.

℞. Adianti, Hyssopi, Thymi,
Origani, chamædryos, chamæpityos,
Scolopendrij, buglossæ ana M. ß.
Cuscutæ, vesicariæ ana ℥. ß.
Rad. Angelicę, glycyrrhizæ,
Feniculi, Apij, asparagi ana ℥. j.
Cort. Tamaricis ℥. ß.
Polypodij ℥. j. ß.
E Sem. Anisi, fœnic Ammeos, Dauci ana ℥. j
Sem. Cnici contusi ʒ. iv ß.
Passularum enucleatarum ℥. ij.
Decoquantur in aqua ad tertias, colentur, deinde adde
Senæ Alexandrinæ ℥. j. ʒ.
In iure decocti per noctem maceretur, adde
Agarici trochiscati ℥. ß.
Zingiberis ʒ. j.
F Rhabarbari ʒ. vj.
Hæc sequenti die colentur, valideque exprimantur postea
Sacchari albi ß. lib. j.
Syrupi ros. solutiui
Syrupi violacei solutiui ana ℥. ij.
Syrupi acetosi simpl. ʒ. ij.
Misceantur, atque iterum modice coquantur dum

dum satis spissescant. Ex hoc syrupo unciæ duæ A adultis cum aqua stillatitia hyssopi aut thymi, aut pulegij unciæ instar, cinnamomi semuncia, aut cochleari rectè exhibentur. Pueris, & delica tis mulieribus ℥. j. cum syrupi rosar. solutiui semuncia, & aqua cinnamomi stillatitia ex uino modica. Idoneus est autumno, & hyemis verisque initio, febribus longis, quotidianis, quartanis, & obstructionibus viscerum, lienis, & iecoris, ex pituita, & crassis humoribus creatis, nec non, & aqua inter cutem laborantibus. Andernacus. B

DE SYRVPIS MINVS vsualibus alterantibus.

Syrupus alterans bilem flauam.

℞. Scariolæ, lactucæ, Rostri porcini,
Buglossæ, Borraginis ana M. i.
Prunorum, Sebesten ana paria v.
Sem. 4 frig. maior. ana ℨ. ij.
Sem. Anisi ℨ. j. C
Flor borraginis, Violarum buglossæ, ana P. i.
Fiat decoctio, & in lib j. dissolue sacchari quantum sufficit, & fiat syrupus. Rondeletius.

Syrupus contra pleuresin, & peripneumoniam, phthisicos, & hecticos.

℞. aquæ lib. iv.
Violarum ℥. ij ß.
Glycyrrhizę, papaueris albi ana ℥. ß.
Sem. citoneorum, sem. Maluæ,
Medullæ sem. bombacis,
Medullæ sem. Citoneorum,
Melonum, cucumeris, cucurbitæ,
Portulacæ, Tragacanthæ,
Portulacæ,
Gummi Arabici ana ℨ. iij.
Omnia in sacculo bene trita ponantur, & saccu lus in prædicta aqua ponatur, & bulliant ad me dietatem, & sacculo abstracto ab aqua libr. ij. Sacchari ponantur, & fiat syrupus clarificatus, Nicolaus.

Syrupus Ambrosii prouocans sudorē & sitim extinguens, vtilis in febribus.

℞. milij excorticati quantitatem conuenientem, decoquatur, donec crepet. Deinde ℞. ℥. v. vel circa eius iusculi bullientis, & infunde uini albi odoriferi ℥. ij. & sic calidum da patienti, ac bene eum cooperias, tunc mirum in modum sudabit.

Syrupus contra acutas, & peracutas passiones.

℞. Succi portulacae,
Melonum ana lib j.
Vel cum aqua decoctionis citrul. melon. & cucurb. vel cap. Ven. herbæ hepaticæ, polytrichi, adianti, ceterach. In aqua ista, vel in succo prædicto fac bullire,
Liquiritiæ mundatæ, & tritæ,
Tragacanthæ, violarum ana ℨ. ß
Prunorum num. v.
Semperuiuæ aut cotyledonis ℥. j.
Deinde coletur, & colaturæ adde Sacchari lib. ß & fiat syrupus & clarificetur, deinde psyllium, & sem. Citon. ana ℈. j. In Sacculo mitte Santali albi & rub spodij, herberis, ros. portul. lact. scariol. ana ℨ. ß. puluerisato, & horum puluerem in eodem sacculo pone, & ibidem Rhabarb. puluer. ℨ. j. Hæc simul bullire facias vsque ad decoctionem. Datur contra acutas, & peracutas sine apostemate cum aqua frigida Nicolaus.

Syrupus contra omnem fluxum ventris.

℞. Sacchari lib. ij.
Aquæ Rosarum, uel pluuialis lib. j. ß.
Myrti ℥ i.
Rosarum, Sumach, acaciæ, balaustiæ,
Spodii, Hypocistidis ana ℨ. ß.
Sorbarum mundat. num. x.
Mespilorum viridium num. v.
Cornarum, vel prunorum immatur, num. x
Tragacanthæ, glycyrrhizæ
Gummi arabici ana ℨ. ß.
Terenda terātur, & bulliant in supra dicta aqua donec ad quantitatem vnius libræ deueniant, & colaturæ ponatur saccharum prædictum, & fiat syrupus, & clarificetur. Nicolaus.

Syrupus de papauere contra omnem ventris solutionem.

℞. capita papaueris recent. num. CL.
Plantaginis,
Balaustiæ Gallarum,
Prunellarum immatur ana ℨ. i.
D Conficitur, sic, Omnia ista in aquæ pluuiæ q. s. dimitte per biduum, in tertio veru die coque aquam bene vsq; ad consumptionem medietatis, postea cola per pannū fortiter. Cum autem colata fuerit, admisce illi colaturæ tertiam partem mellis, & iterum coque, donec ad spissitudinem mellis reddigatur, & tunc conde in uase vitreo & cum opus fuerit, in ℨ. i aquæ mitte ℨ. i. syrupi, Nicolaus. E

DE SYRVPIS ALTErantibus pituitam.

Syrupus ad Epilepsiam.

℞. Succi cardui benedicti, depurati, & ad spissitudinem cocti ℥. iv.
Succi millefolij eodem modo parati ℥. ii ß.
Sacchari albiss ℥ iv.
F Decoquantur s. a. De quo sumat in septimana bis uel ter cochlearium vnum, uel cum ℈. i Theriacæ, vel sine Crato,

Syrupus alterans pituitam.

℞. Rad. Apii, petroselini,
Fœniculi, Asparagi ana ℨ. i.
Hyssopi, betonicæ ana M. i.
Sem. Anis ℨ. iii.
Passularum, ficuum ana paria xx.

Flor.

Flor. anthos, Stœchados,
Borraginis, buglossæ ana P. j.
Glycyrrhizæ ℥. j.

Fiat decoctio, & in libra vna, & semisse, dissolue mellis despumati, vel rosa. quantum satis est. Rondeletius.

Syrupus ex quinta essentia Fiorauanti.

℞. aquæ uitæ optimæ, & circulatæ ℥. xij.
Olei sulphuris ʒ. vj.
Olei vitrioli ʒ. ß.
Olei Tartarei ʒ. vj.
Zulapij rosacei lib. iv.
Moschi ℈ ß.
Misce, & fiat Syrupus Magnarũ virium est.

Syrupus Saccharatus.

℞. Vini optimi lib iij.
Sacchari albiss. lib. j.

Coquatur ad lentum ignem more Syrupi, serua & vtere cum duabus partibus aquæ decoctæ. Senibus frigidis & debilibus conuenit, & quibus humor natiuus, & calor naturalis minuuntur. C Nutrit enim, & sanguinẽ generat, & replet partes principales spiritibus. Rabi Moyses.

Syrupus de Cinnamomo, noster.

℞ miuæ cotoneorum, vel
Syrupi de Cort. mali citri lib ß.
Quintæ essentiæ Cinnamomi ʒ. ß. vel
Olei Cinnamomi ʒ. ij.
Tincturæ auri ʒ ij.
Misce optime. Ad eadẽ valet, vt supradictus.

Syrupus de Cinnamomo, noster.

D

℞. Syrupi de Cort. mali Citri, vel miuæ cotoneorum ℥. iv.

Quintæ essentiæ Cinnamomi, circulatæ ʒ iij. vel ʒ. ß. Tincturæ vel auri vitæ ʒ. ij. Misce Senibus debilibus confert.

Syrupus ad menses prouocandos.

℞. Rad. Apij, fœniculi, petroselini,
Asparagi, Rusci ℥ iij.
Radic. Rubiæ maior. ℥ ij.
Radic. Quinquefolij, Eryngij ana ʒ. j.
Pulegij vtriusq; Calaminthæ, origani an. M. j. E
Semin. 4. frig. maior ana ʒ. j.
Florum Anthos, Leucoi ana P. ij.
Flor. genistæ, P. j.

Fiat decoctio in aqua, & uino, in quibus per noctem radices macerentur, & in colaturæ lib. ij. dissolue mellis despumati ℥ iv. Sacchari quantum satis est, fiat Syrupus aromat. cum Cinnamomi ℥. j. Datur paulo ante quam fluant menses, aut cum instat tempus purgationis. Rondeletius.

ANNOTATIO.

Notandum, quod si huiusmodi serapia non tam copiosum saccharum, ut syrupi ueri, recipiant, & non ad perfectam syrupi vsque consistentiam coquantur sed dilutiora pareantur, ea rectius apozema appellari.

A DE SYRVPIS ALTERANTIBUS bilem atram.

Syrupus alterans bilem atram.

℞. Endiuiæ, Scariolæ, buglossæ borraginis,
Violarum, lactucæ, portulacæ, ana M. j.
Passularum ℥ ij.
Sem. 4. frig. maior ana ʒ. iij.
Flor. borraginis, buglossæ ana P. i.
Violarum P. ij.

Fiat decoctio, & in colatura dissolue sacchari quantum satis est, & fiat syrupus, Rondeletius.

B

Alius.

℞. Rad buglossæ. Enulæ, Glycyrrhizæ ana ℥ ß.
Rad graminis, asparagi, Apij ana ℥ ß.
Rad Satyrionis ʒ vi.
Passularum ℥. i
Capillorum Veneris, violarum, Melissæ,
Cichorij ana M. i.
Calaminthæ, Chamædryos, chamæpityos ana M ß
Sem. 4. frig. maior. ana ʒ. i
Sem. bombacis ʒ. iij.
Sem. apij, petroselini ana ʒ. ij.
Flor. buglossæ, borraginis, Anthos,
Violarum ana P. i.

Fiat decoctio. In colatura dissolue sacchari quantum satis est, & fiat syrupus. Rondeletius.

Syrupus ad atram bilem alius.

℞. flor borraginis, flor. buglossæ, flor. Melissæ
Flor. Violarum, capillorum ven.
Endiuiæ, Cuscutæ, polypodii, Senæ,
Epithymi ana M i.
Prunorum dam asc. num. xx.
Pomorum odoratorum num. x.
Passularum ℥ i.
Glycyrrhizæ ʒ. ß.

Coquantur in aqua omnia preter Epithymum & aromata, donec pars tertia consumatur. Decoctio expressa postea cum Saccharo iterum, & Epithymo moderate coquatur, postremo infundantur aromata, scilicet cinnamomũ atque crocus. Huius Syrupi aurora calfacti ʒ. iij. bibantur simulque ℥. ii. aut ℥. iii aquae buglossæ Marsilius Ficinus.

Syrupus ad Melancholiam.

℞. aquarum fumitteræ, lupulorum,
Absinthii capill. ven. ana lib. v.
Polypodii Quercini lib i.
Fol. Senae, epithymi ana ʒ. iv.
Flor. borrag Buglossi M. ii.
Capill. ven. M i.
Glycyrrhizæ, passularũ, cinnamomi ana ʒ. ii
Quatuor sem, frig. ʒ. ii.

Fiat decoctio s. a de Colatura ℞ li iv. quib. adde
Succi borraginis, succi Buglossæ, succi Lupulorum ana ℥ ij.
Mellis ℥ vj.
Sacchari albi q. s. est.

Fiat syrupus secundum, artẽ, aromatizetur cum moscho & ambra. Fiorauantus.

De

DE SYRVPIS PVRgantibus.

Syrupus purgans bilem.

℞.Rad cichorij ℥.j.
Glycyrrhizæ rasæ ʒ.ii.
cichorij, scariolę, buglossæ, Borraginis,
Rostri porcini, id est, sonchi, Dentis leonis ana M.i.
Prunorum, Sebesten ana paria xx.
Passularum paria x.
Anisi ʒ.ii.
Tamarindorum ℥.i.
Senæ Oriét. Medullæ sem. Carthami an. ʒ.iii.
Flor. borraginis, Buglossæ. uiolarum ana P. i.
Fiat decoctio In colatura dissolue sacchari quã tum satis est, fiat syrupus, addendo post clarificationem, vel in clarificatione ipsa, succi rosarum ʒ.ii. vel syrupi rosati laxatiui ℥.iv. cinnamomi ʒ ii. Misce, & fiat syrupus. Rondel.

Syrupus purgans pituitam ex thorace.

℞.Rad Apij, Fęniculi, apij, vel
Asparagi ana ℥.i.
Hyssopi, betonicæ ana M. i.
Marrubii M.ß.
Sem Anisi ʒ iii.
Passularum, Ficuum ana paria xx.
Florum Anthos, stęchados, borraginis,
Buglossæ ana P i.
Glycyrrizæ ℥.i.
Fiat decoctio. In colaturæ lib. ii. adde
Polypodii ℥ i.
Medullæ sem. carthami contusi ℥.ii.
Agarici trochiscati ʒ. ii.
Anisi, fęniculi ana ʒ.i.
Concoquantur, colaturæ adde
Mellis violati, vel rosacei, quantum satis est, fiat syrupus. Rondel.

Syrupus purgans melancholiam.

℞ Rad buglossae, Glycyrrhizæ rasae an. ℥.i.
Cichori. scariolæ, borraginis, buglossae,
Fumiterrę, uiolarum, mercurialis ana M. i.
Passularum ℥.
Sem. cucurbita, melonum, citrulli
Cucumeris, anisi ana ʒ.iii.
Senę Orientalis polypodii, Origani,
Epithymi ana ℥.ii.
Tamarindorum ℥.ß.
Flor. Borraginis, buglossæ, uiolarũ ana P.ii.
Misce, & fiat decoctio In colatura dissolue sacchari quantum satis est, & fiat syrupus. Addantur syrupi rosarum laxatiui ℥ iv.* Bilem & melancholiam purgat Rondel.

Syrupus de Polypodio fortis.

℞.Polypodii recentis li.i.
Cort Ellebori nigri præparatorum ℥ ß.
Foliorum Senę lib.ß.
Epithymi,

A Rad Buglos.
Flor. borraginis, stęchados,
Passularum, prunorum ana ℥.
Liquiritiæ rasae,
Sem fęniculi,
Turbith, Agarici ana ℥.ß.
Fumariæ, melissę, betonicę ana M i.
Cinnamomi, Nucis myristicę ana ʒ. i.
Croci ℈.j
Fiat decoctio ex aqua, macerentur horis duodecim, colaturę adde
B Succi fumariæ lib.x.
Lupulorum, betonicę ana lib. ß.
Pomorum lib i.
Sacchari optimi quod satis sit.
Fiat syrupus, hic valide melancholiam purgat si sumantur ʒ.iiii. bis aut ter in mense. Heurn.

Syrupus de Elleboro.

℞.Ellebori nigri ℥.ß.
Succi pomorum dulcium ℥.x.
Rad. buglo. borraginis, polypodii,
C Epithymi ana ℥.i.
Folliculorum, & foliorum senę,
Chamępithyos, stęchados ana ʒ vi.
Flor. Borrag. buglos.
Fumarię lupulorum ana P.i.
Capillorum ueneris, agrimoniæ,
Chamædryos ana M.i.
Schęnanthi ʒ ß.
Fiat decoctio ad libras duas, huic decocto adde
Succi pomorum
D Sacchari albi ana lib ii.
Fiat syrupus. Dosis est quantitas duarum vnciarum. Heurn.

Oxymel Elleboratum maius Iuliani, purgans Phlegma & Melancholiam.

℞. Rutę, thymi, dictamni cretici, Hyssopi,
Pulegii, marrubii, cardui benedicti,
Spicę Celt. cort sambuci interior ana M.i.
Calami montani P.ii.
E Sem. anisi, Ocymi, vrticę Rom. anethi an. ii.
Rad: Angelicæ, althęæ, ari, scillae,
Aristolochiæ longæ, rotundae, clematitidis,
Turbit ana ℥.i.
Iridis nostrę, costi, Polypodii ana ℥.i.
Ellebori nigri, Esulae ana ʒ.ii.
Cort. rad. Ellebori albi ʒ. ii.
Agarici ʒ.ii.
Omnia trita infunde in aceti acerrimi li. vi. uel quantum sufficit, triduo in sole, uel ad fornacẽ,
F in uitreo, uase obturato. Tum decoquantur in olla uitreata ad dimidium fere, tũ colabis, modice exprimendo, addesq. mellis despumati, sacchari ana li. i & ad consumptionem aceti decoques ad syrupi consistentiam. Dosis, admouendam aluum, ab ℥.ß. usq; ad ʒ.vi cum decoctione senę & polypodii, uel syrupo uiolato, a ioue solutiuo.* Confert Epilepsiæ, asthmati, & omnibus morbis, a materia frigida, crassa, tenaci, a phlegmate & melãcholia depẽdente. Cõfper.

Oxy-

Oxymel ellebo ratum, minus.

℞. Calamenthi, thymi, pulegij, Cardui bene dicti,
Roſar rub menthae criſpae ana P. i.
Sem. aniſi, ocymi, ſem. viticae Rom.
Sem. anethi ana ʒ. i.
Rad. Ange. rad. fœnic. Althææ, ſcillae
Iridis noſtrae, Turbith, ana ʒ. ß
Ellebori albi, Eſulae praepar ana ʒ. ii.
Rad aſari ʒ. i ß.
Galangae, cinnamomi,
Calami aromatici ana ʒ. i.

Infunde in aceti fortiſſimi li. ii. ß. vt praedictum eſt, & cum media pars bulliendo fuerit abſumpta, adde ſacchari, Mellis deſpumati ana ℥. v. Fiat ſyrupus, qui aromatizetur, cum croci, cinnamomi, macis, zingiberis ana ℈. i in ſacculo intus ſuſpenſis Doſis ac vires, ut in maiore. Geſnerus.

Oxymel compoſitum Geſneri, valide Melancholiam purgans.

℞. Epithymi ʒ. x.
Polypodii ʒ. vi.
Buglosſi ʒ. xv.
Thymi, Hyſſopi, chamaepityos ana ʒ. ß.
Capillorum Vener. ʒ v.
Turbith ʒ. vi.
Ocimi, meliſſae, caryophyll. Spicae nardi,
Malabathri, cardam. ana ʒ. iii.
Rad. & ſem. endiuiae,
Sem. caſſathae ana ʒ. xii.

Conſeruae roſatae ad pondus omnium. Infunde haec in aceto puro, horis 24. (ſi copia aceti, qua obruátur cũcta poſtri: die adde Aquę libras quinque, leniter excoquantur, dũ redeat ad aceti primam copiam, fiat colatura, & adiecto ſaccharo coquantur. Datur ad vncias duas cum ſemiſſae. Geſnerus, cuius deſcripto epiſtolis eius annexa eſt.

Syrupus ad aſcitem.

℞. Paſſularum ʒ. ii.
Fol. braſſicae marinae M. i.
Thymelaeae vel Chamelaeae M. ß.
Sem. Hederae, ſem. Seſeleos ana ʒ. iii.

Fiat decoctio. In libra una diſſolue,
Syrupi endiuiae ſimplicis lib. i uel
Syrupi endiuiae comp lib ß.

Fiat ſyrupus aromatizatus cum cinnamomi ʒ. ii uel ſpicae Celticae ʒ. i. Loco ſyrupi poni poſſunt ſpecies cichorii & herbae capi. atq ſyrupus inde confici hoc modo.

Aliud ad idem.

℞. Rad Valerianae, rad. Rubiae maior.
Cyclaminis ana ʒ. ii.
Rad. apii, petroſelini ana ʒ. i.
Endiuiae, ſcariolae, Capil. Vene.
Agrimoniae ana M. i.
Seminis Hederae ʒ. i
Braſſice marinae M i.
Chamelaeae, Thymelaeae ana ʒ. i.

A Paſſularum mundat. ʒ. iv.
Aniſi ʒ. iij.

Fiat decoctio & in li. i. ß. diſſolue ſacchari quantum ſatis eſt, fiatq; ſyrupus, aromat. cum ſpicæ celticę ʒ. iii. uel cinnamomi, Dentur ʒ. iv. per ſi ſit mediae coctionis, uel cũ aquis endiuiae & cichorii, ſi ſit coctus ad perfectionem. Rondel.

Sirupus ad anaſarcam.

Si ſit anaſarca, prędictis adiungenda erũt medicamenta magis incidentia, attenuantia, & alterantia, ut Enulae camp rad Apii, petroſelini,
B Rubię maioris, in maiori quantitate, & pituitã purgantia, vt Agaricus. ſemen carthami, ſena, polipodium: aut praedicta medicamenta trahetia aquas, decoquenda in ſyrupis ad pituitam purgandam praeſcriptis. Ronde.

Syrupus ad tympanitem.

℞. Paſſularum ʒ. ii.
Sem. petroſelini, Apii, ſeſeleos ana ʒ. ii.
Rad. Aſare, valerianae ana ʒ ß.
C Menthe Abſinthii, Betonicæ ana M. ß.
Marrubii M i.
Mercurialis, Braſſicae marinae ana M. ß.
Senae Orientalis, ſem. carthami ana ʒ. vi.
Flor. Anthos, Geniſtae ana P i.

Fiat decoctio. In lib. i. ß. diſſolue ſacchari quantum ſatis eſt, fiat ſyrupus aromat cum diagalangae ʒ. ii vel aromat. roſ ʒ. i De alternis diebus Rondel.

ANNOTATIO.

D *Caeterum ſi hydrops eſt cum ſcirrho lienis, ... cidentia & ſplenitica adiungimus, et cortrad Capparorum, Sambuci, uel Fraxini, Populi, aut Tamarici, ac in aceto macerentur, & decoquantur, vt ſupra dictum. Rondel.*

DE SYRVPIS PVRGANtibus mixtos humores.

Syrupus Hepaticus ad humores mixtos.

E ℞. Hepaticæ nobilis, Acidulæ, cichorii,
Dentis leonis, endiuiæ, ſonchi lęuis ana M. i.
Capil. Vene. Eupatorii vulgi,
Linguæ ceruinæ, lupulorum
Fumiterræ ana M. ß.
(addi poteſt caſſutha, Aſarum, aniſum)
Florum cordi ſludentium an P i.
Rad. aperitiuarum ana ʒ. ß.
Fructuum alkekengi ʒ. ß.
Polypodij quercini recentis ʒ. i.
F Glycyrrhizæ raſae ʒ. vi.
Sem carthami ʒ ii.
Sem quatuor frigidorum malorum ana ʒ ...
Hordei P ii
Sem endiuiæ, cichorii ana ʒ. i. ß.
Paſſularum ʒ. i. ß.
Pruna nu. xii.
Myrobalanorum citrinorum & chebulorum ana ʒ. ß.

Coque ex aqua ad tertias, in colati iuris ſeſqui libra, macerentur.

Agaric

Agarici recenter trochisz.a ti ℥ j. A
Foliorum Senæ mundatorum a puluere,& sti pitibus ʒ.j.ß.
Zingiberis,Cinnamomi ana ʒ.j.
Iterum expressis,adde Sacchari lib j.
Syrupi rosati solutorij ℥.iij.
Iterũ igni reddãtur,dũ lentescat succus. Datur ʒ. pueris cum Aqua hordei cui,cinnamomũ in coxit, in ictero & viscerũ infarctu ac curũ duritie,prouectioribus propinatur ʒ.j cũ ℥ ij.Syrupi violati,aut rosati solutorij,adiecto liquore Inty B bi aut Aqua hordei,robustioribus ℥ ij.cũ ana Syrupi rosati,quod si febri implicitus æger non sit cũ ℥ j.Aquæ cinnamomi sumi poterit. Heurnius.

Syrupus domesticus, siue de spina infectoria.

℞.Baccarum fruticis illius .quem spinam cerninam vocãt circa finem Septembris, aut Octobris initio collectarum,quantitatem sufficientẽ. Contundantur in pila lapidea, deinde exprimẽ C do colentur. Succus expressus coquatur lento igne,donec quarta pars absumatur, atque iterũ coletur.

℞ Huius colati lib.ij.
Mellis despumati ℥ xvi.

Coquantur vna, donec syrupi bene cocti consistentiam acquirat,adijciendo in fine masticis ʒ.iij ℈.j Alij,Zingiber,Anisum,cinnamomum ad hoc eodem pondere. Baccas semi cũtusas qua tuor diebus in fictili vitreato per se loco calido D permittito,& efficacior succus reddetur. Cuius libras duas sacchari uel mellis libram vnam,& lentius decoquunt ad syrupi consistentiam, demum linteolo rariore colato,addunt Cinnamomi,zingiberis ana ʒ.ß.Caryophyllorũ ʒ.ij. Fiat syrupus. Hunc ita Matthiolus in Dioscoridem, Purgat.*Bilem, pituitam, & serosos maxime humores purgat, vnde eius vsus præcipuus in cachexia,& hydrope. Augustani.

Syrupus solutiuus Fioravanti. E

℞.Saluiæ,Rutæ,Rorismarini,Absinthij, Cichorij,
Cardui benedicti,Vrticæ,origani ana M.i.
Ficuum,passularum, dactylorum,
Amygdal dul ana ℥.iij.
Salis gemmæ ℥ iv
Colocynthidis,Aloes hepaticæ,
Cinnamomi,myrobal.citrinorum ana ℥.ij.
Mellis communis lib.ij
Aquæ fontanæ lib. xiix.

Contundenda contundantur crasse,misceãtur, & macerentur per noctem, deinde coquantur vsque ad medietatis consumptionem,coletur, & aromatizetur cum Moschi ℈.ß aquæ rosa.lib i & F seruetur in vase uitreo,optime clauso. Dosis ℥. iv vsque ad ℥. vi. *Purgat humores crassos.Confert febribus,morbo Gallico,podagræ,arthritidi,catarrho,tussi,capitis dolori,& omnibus infirmitatibus,ab humoribus corruptis, & putridis generatis,præsertim si quis eo per xv.dies vtatur.

Alius solutiuus.

℞.fol.Senæ ℥ ij.
Fumiterræ,Capill.Ven.Scolopendrij, Hepaticæ,
Epithymi,polypod quercini,flor.borraginis,
Flor.buglossæ,glycyrrhizæ rasæ ana ℥.iij.
Colocynthidis,Ellebori nigri,
Aloes hepaticæ,myrob. Indorum ana ʒ.j.
Prunorum damasc.num.xiv.
Sebesten num.xij.
Tamaricis ʒ.j.
Aquæ fumiterræ lib.x.

Contundenda contundantur,misceantur,& relinquantur in infusione per noctem,deinde coquantur vsque ad tertiæ partis consumptionem atque colatura,cui adde
Syrupi de stœchade lib.i.
Mellis rosati col.℥ vi
Croci ℈.i.

Seruetur in vase uitreo obturato.Dosis ℥ ij.vsq; ad ℥ iv.* Purgat, & curat morbum Gallicum, Fiorauantus.

Alius in febre Biliosa cum pituita.

℞ Endiuiæ nouæ,cichorij,Adianthi,Scolopendriæ ana M i.
Quatuor seminum frigid.malorum ana ʒ.iij.
Sem carthami ℥ i.ß.
Polypodii quercini ℥.ii.
Tamarindorum pinguium ℥ i.ß.
Semin Endiuiæ, cichorii,
Liquiritiæ rasæ ana ʒ.ij.
Passularum mundatarum ℥.i.ß.
Pruna num.xv.
Trium florum cordialium ana P.i.

Fiat coctio ad libram,cui infunde
Foliorum Senę ʒ.i.ß.
Agarici recenter trochiszati ℥ i.
In expressione colata dissolue,
Syrupi uiolati,& capill.veneris ana ℥ iij.
Sacchari albissimi ℥ ii.

Fiat Syrupus coctus lenissimo foco,expressioni inde Rhabarbari electi ß.vi.
Fiat Serapion perfecte coctũ & aroma illi affletur,& cinnamomi ℥ i.ß & Santalorum ʒ.i Vtile est istud Serapion febribus omnibus, quæ circus sui principium agnoscunt bilem pituita remixtam. Accipiant binas uncias cum sero lactis,vel cum aqua aut decocto endiuiæ, si segnius aluũ euocarit,adijcies diluti Rhabarbari uel Agarici drachmam Heurnius

DE SYRVPIS EDVCENtibus vrinam.

Oxymel diureticum.

℞ mellis despumati ℥.xv.
Aceti,aquæ ana lib ij.
Rad.raphani ℥ i.
Fœniculi,Apij,petroselini,Genistæ,
Asari,leuistici ana ℥ iii.
Sem fœniculi,petroselini,Asparagi,
Rusci ana ʒ.iv

Coriandri

Coriandri præparati, cumini ana ℥ ß.
Coquatur secundũ artem Nostris non est vsui. *vrinam tamen impeditam, & calculos renum promouet. Ambrosius Iung senior,

Syrupus diureticus.

℞. apij, petroselini, fœniculi,
Anisi, amoes, dauci, Bauciæ,
Pentaphyli, Alexandrini ana ℥ iij.
Asparagi, Brusci,
Peucedani Meu.
Scolopendriæ,
Capili Ven. Adianti,
Polytrichi, Splendilidon,
Capparis,
Tamarisci,
Seseleos, Fimeriniæ,
Grana solis,
Sem melonis,
Sem citrullorum,
Sem. cucumeris,
Sem. Cucurbitæ,
Cretami, Saxifragiæ,
Sem. Citri,
Lapidis, spongiæ,
Pul. cicadarum,
Amomi, Thymi,
Chamæpitvos,
Ossium cerasorum, pomorum,
Ossium persicorum,
Cardamomi, Ireos,
Spicæ Nardi,
Caryophillorum, costi,
Nucis moschatæ ana ℥ iij.

A Galangæ, Thymi,
Epithymi, philipendulæ,
Pimpinellæ,
Ciceris nigri ana ℥. j ß.
Aquæ, Sacchari ana q s.
Fiat Syrupus s. artem.

Syrupus compositus aquas ducens.

℞. Radicum Valerianæ,
Quinq; radicum aperitiuarum ana ℥. ij.
B Endiuiæ, cichorij, Adianthi,
Eupatorij ana M j.
Seminis Hederæ ℥. j.
Brassicę marinæ M. j.
Foliorũ daphnoidis rectè præparatorũ ℥ j. ß.
Passularum mundatarum ℥. iij.
Anisi ℥. ß.
Fiat decoctio ad lib. j. ß. aspergi Sacchari quantum opus erit vt fiat Syrupus, aromatisetur Spi-
C cæ celticæ ℥. iij. vel Cinnamomi ℥. ß. Propinantur ℥. iij. huius Syrupi Pauperes coquant succu baccarũ nigrarũ sambuci cum Sacharo vt fiat Syrupus, & in fine coctionis adijciant aliquid Cinnamomi, Zingiberis, vel nucis myristicæ, sumant duo vel tria cochlearia ex decocto gratiolæ, anisi & caryophillorum Heurnius.

Syrupus ad calculum.

D ℞. Succi sol & flor. anthemidis, mellis colati ana q. s. est.
Misce, & coquantur vsque ad syrupi consistentiam Dosis cochlearium vnum, in introitu balneis aquæ dulcis stomacho vacuo Regina Maria Corali Vsoror.

De Iulapijs, Sectio III.

De Iulapio rosaceo.

℞. aquæ Rosarum lib. iv.
Sacchari clarificati lib. ij. vel lib. iv.
Fiat Julapium cum diligentia secundum artem. *Febrium, thoracis, & ventriculi incendium, calorem que flammeum extinguit, sitim inexpletam sedat.

Iulapium violarum.

℞. aquæ violarum lib. iv.
Sacchari clarificati lib. ij. vel iv.
Coque ad iulapij consistentiam. *Febres, phlegmonas, pleuritidem, asperitatẽ gutturis, & thoracis, ac tussim mitigat.

Julapium oxalidis.

Iulapium oxalidis fit ter coquendo herbam acetosæ reiteratam seu renouatam ex aqua modica, quantum pro tegẽda seu mergenda herba sufficit, & postea decoque ad consistentiam, cum æquali portione sacchari Hoc album permanet & est iucundum, & vtile, siquidem sub æstiuis feruoribus aqua vel simplici vel distillata pro libitu diluitur, grateque bibitur. colonienses.

Iulepus in calore flagrante Italis vsitatus.

E ℞ aquæ limpidissimæ,
Sacchari optimi ana.
Quæque libra Aquæ, accipiat Albumen oui recentissimi, vehementerq; quatiatur, hinc affundesaccharum, lentoq; igne coquantur, ut tota spuma abijciatur. Deinde bis terue per filtrum traijciatur, hinc iterum coquatur dum cerevisiæ Gedanæ crassitudinẽ referat Aqua autẽ hęc primo accipit vim Rosarum ex frequẽti infusione, vel quarumcumq; herbarum vim bibit. Ad ℥ ij. huius Iulepi, remisces Aquæ limpidissimæ ℥ iiij. poterit etiam ex aquis componi, vt Aquę buglossi, & Sacchari libra, eoque dum spumant, &
F Santali lutei drachma imbuatur. Heurnius.

Aliud.

℞ Aquę rosarum lib. j. ß.
Sacchari lib. j.
Oui albo perpurgetur, & ad formam Iulepi coquatur. Accipe huius ℥. j Aquæ optimæ ℥ iiij. Misce, gratissimũ in febribus, & sitim restinguit, quo Franciscus rex Galliæ vtebatur. Idem.

Aliud.

Aliud.

℞.Aq.cichorei,Endiuiæ ana lib. ß.
Syrupi de acredine citrinum ʒ.iij.
& vt gratius fiat adde Olei uitrioli guttulas aliquot,quidam aromata afflant cum ʒ.ß. Santalorum Idem

Iulapium ad sistendum sanguinem.

℞.Aquę pediculi ros.
Aquæ sanguinariæ,id est,centinodiæ,
Aquæ bursæ pastoris ana ℥.iv.
Sacchari albi lib.ß.
Fiat Iulapium.Rondel.

Iulapium ad hepatis refrigerationem.

℞. Aquæ cichorii, lactucę, endiuiæ, Solani ana ℥.iij.
Sacchari clarificati lib. ß.uel i.
Coque ad iulapij consistentiam.Rondele.

Iulapium ad pectus.

℞.Aquæ uiolarum,
Buglossæ ana ℥.iii.
Sacchari albi lib.ß.
Fiat iulapium.Rondel.

Iulapium ad phthisin.

℞. Aquarum petroselini, aquarum helenij, aquarum Altheæ rad.ana lib i.
Sacchari q.s.
Fiat iulapium.Modus est,ut quolibet die,tribus ante cibum horis ℥.iv.dentur. Valentius redditur,si antea in ipsis ebullierint,gummi Arabici,

A Tragacanthæ ana ʒ.iij.amyli ʒ.ß.Glycyrrhizę ʒ.i deinde fiat Iulapium. Rubeus.

Iulapium ad hecticam febrem.

℞.Glycyrrhizæ rasæ ʒ.ß.
Quatuor sem.frig.ana ʒ.j.
Trium santalorum ana ʒ.i.
Sem.citoniorum,
Gummi Arabici,
Tragacanthæ ana ʒ.ii.
B Coriandrorum ℈.iv.
Caryophyllorum,
Cinnamomi ana ℈.iv.
Caphure ℈.ß.
Pomorum dulcium q.s.
Accip.deinde carnem caponis,vel phasiani,vel pedicis,vel testudinum nemoralium,q.s.est, eã que vbi viscera ex animali detracta fuerint,cũ fructibus optime terito, mox pulueribus commixtis atq.agitatis, destillet aqua, è qua conficiatur zulpium,vt lubet.Rubeus. C

Iulapium Mercuriale.

℞.Mense, Maio,succi herbæ mercurialis filtrati lib j.
Zulapij simplicis ℥.iix.
Aquæ vitæ optimæ,circulatæ ʒ.vi.
Olei uitrioli ℥.ii.
Moschi orientali ℈ ß.
D Misce,& in vase vitreo,optime obturato ponantur ad solem, uel calore balnei circulentur, & erit factum.Dosis ℥.iv mane quatuor horis ante pastum, stomacho ieiuno, continuando per menses duos,curat paralyticos. Fiorauan.

De Succis,seu Rob, Sectio IV.

Rob de ribes simplex.

℞ Succi ribes lib iix.
Coquantur per se ad spissitudinem mellis.

Rob de ribes compositum.

℞.Succi ribes lib.iv.
Sacchari optimi li.ii.
Coquantur secundum artem.* Ventriculum firmat,uomitum biliosum reprimit, sitim restinguit,aliasq.excretiones biliosas sistit.

Rob de berberis simplex.

℞.Succi berberis lib ix,
Coquantur per se usq ad mellis spissitudinem.

Rob de berberis compositum.

℞.Succi berberis lib.iv.
Sacchari optimi lib.ii.
Coquantur secundum artem.* Rob ex oxyacantha easdẽ quas præcedẽs facultates obtinet.

Rob de cornis.

℞ Succi pulpæ cornorum lib ij.
Sacchari lib.j.
Coquantur secundum artem.Astringit,* unde influxionibus ventris,dysenteria, & cœliaca cõfert. Augustani.

E *Rob de agresta.*

Eodem modo paratur,vt rob de cornis.Eiusdem propemodum facultatis est,ut Rob de cornis.Augustani.

Rob nucum.

℞.Succi corticum viridiũ iuglandium li.iv.
Mellis optimi lib.ij.
Coquantur secundum artem.*Distillationi tenuium humorum a capite, & inflammationem excitantium confert.Mesues.

F *Diamoron vsitatum.*

℞.Succi Mororum celsi li.ß.
Succi mororum rubi li.i.
Mellis optimi despumati lib. i.
Sapæ ℥.iii.
Coquantur secundum artem.* Contra depascentia oris vlcera,ad dentium affectus, & gingiuarum noxas, atq. ad omnia oris vitia gargarizatus proficit. Nicolaus.

Diamoron simplex Galeni.

℞.Succi mororum domesticorum lib. ß.
Mellis lib. j.

Clari-

Clarificetur primum succus, deinde cum melle coquatur ad iustam consistentiam.

Diamoron compositum Galeni.

Præter supra dicta adde

Mirrhæ, croci ana ℥.i.ß.

Omphacij ℥.i.

Coquatur omphaciū cum succo, & melle. myrrha vero & crocus sub finem adijciantur, cū scilicet ab igne remotum fuerit medicamentum.

A *Diamoron Mesuæ.*

℞. Succi mororum domesticorum,

Succi mororum rubi ana lib.i.ß.

Mellis,

Sapæ ana lib.i.

Coquantur igne lento ad spissitudinem mellis. Reponantur. Phlegmonas oris partium, vt columellæ, faucium, & eas, a quibus in pendet suffocationis periculum, sanat. Mesues.

De Emulsionibus, Sectio V.

Lac amygdalarum dulcium.

℞. amygdalarum dulcium lib.ß.

Mundetur à corticibus, contundantur in mortario lapideo optime, deinde diluantur cum aquæ hordei mensura vna, & per pannum linteū mūdū exprimantur. * Reficit, somniūq; inducit.

Hordeatum.

℞. Hordei mundati ℥ i.

Coque ex sesquilibra aquæ dum in pulticulam vertatur, mox traijce per setaceum, tunc adde Emulsionis 4. semi. frig. mai. sim. papa albi ana ʒ. j.

Cum Aquæ hordei ℥.ii. Fiat emulsio, adde Syrupi de papauere. Sacchari albi ana ℥.i. Fiat Hordeatum. Heurnius.

Vel

℞ Hordei mundati cocti dum crepet ℥.iiii

Amygdalorū infusorum in aq rosarum ℥ ii.

Sem. melonum & papaueris albi ana ʒ.i.

Fiat emulsio in aq Hordei ad semilibram, cui adde Iulepi rosati ℥ i. Misce, bibat in introitu lecti, in febribus ad somnum conciliandum, refrigerandum, ardorem renum, & vrinę acrimoniā temperandam Heurnius.

Emulsio ad renum & vesicæ affectu.

℞. Seminis Melonum, cucurbitæ, citrulli.

B Amygdalarum dulcium mundatarum ℥ i. Contundantur in mortario lapideo, ex aqua tritana prius cocta, deinde coletur ad libram, & in vitreo vase condatur. * Vrinæ ardorem restinguit triēs huius, vel sextans, tribus vel quatuor horis ante prandium assumptus Andern

Vel

℞ Seminum frigidorum maiorum ʒ.ii.

Sem. papaueris ʒ.ß.

Sem. lactucæ ʒ.ß.

Amygdalarum dulc. ℥.i

C Contundantur in mortario lapideo ex decocto glycyrrhizæ, colentur ad sesquilibram. Heurn.

Emulsio alia.

℞. Sem. papaueris albi ʒ.ß.

Quatuor sem. frig. maior ana ʒ iij.

Amygdalarum dulcium ʒ.ß.

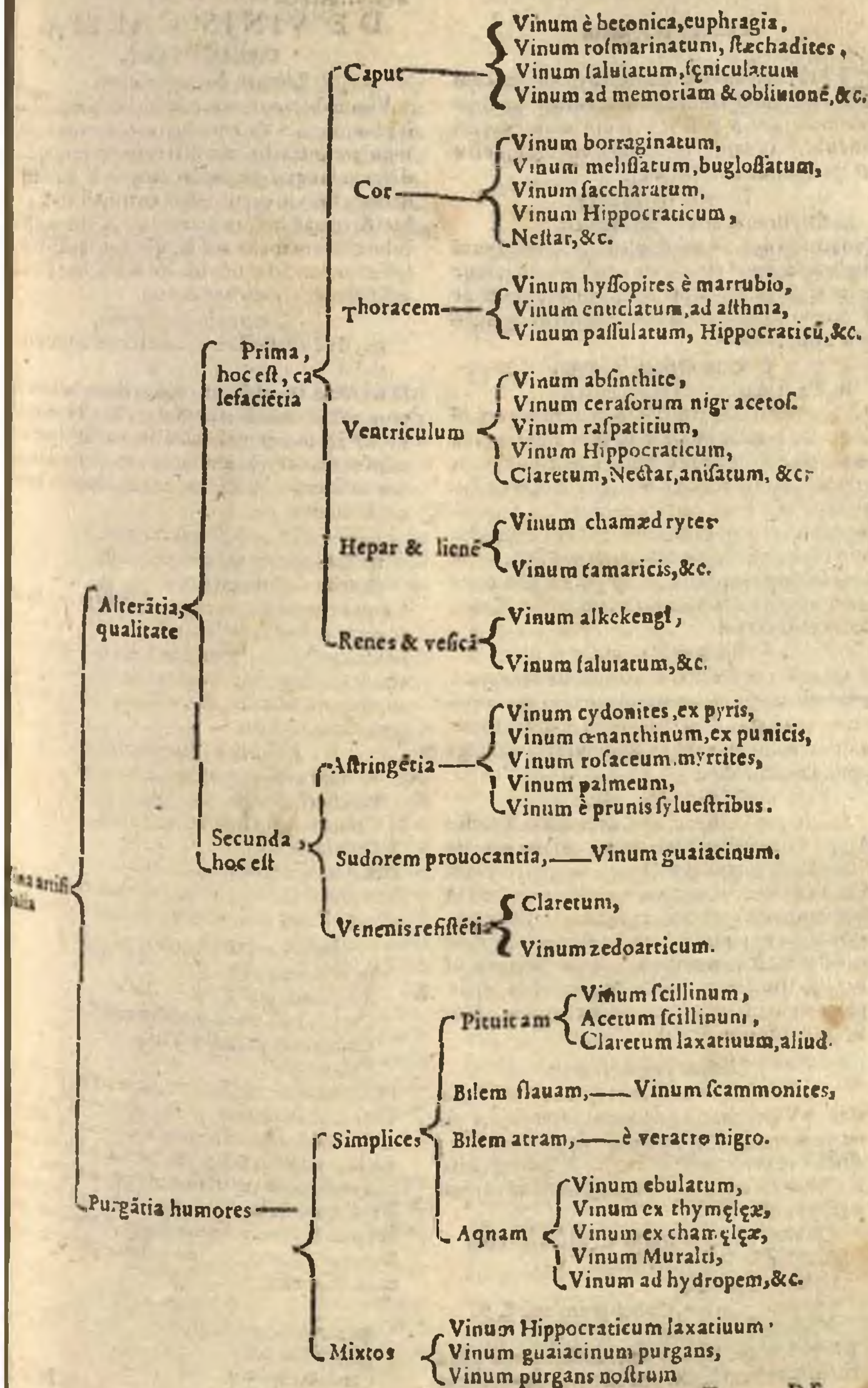
Omnia ex glycyrrhizę decocti quadrante in mortario lapideo terantur, syrupi violacei, anethi, & myrtorum sing. ʒ. j. ß. in iure decocti colato dissoluātur, ac emulsio duabus vicibus mane horis quatuor ante prandium exhibeatur.

D * Sitim compescit, pectorisq. & pulmonum inflammationes restinguit.

Andernacus.

De

De Vinis artificialibus, Sectio VI.

- Vina artificialia
  - Alterãtia, qualitate
    - Prima, hoc est, calefaciẽtia
      - Caput
        - Vinum è betonica, euphragia,
        - Vinum rosmarinatum, stœchadites,
        - Vinum saluiatum, fœniculatum
        - Vinum ad memoriam & obliuionẽ, &c.
      - Cor
        - Vinum borraginatum,
        - Vinum melissatum, buglossatum,
        - Vinum saccharatum,
        - Vinum Hippocraticum,
        - Nectar, &c.
      - Thoracem
        - Vinum hyssopites è marrubio,
        - Vinum enucleatum, ad asthma,
        - Vinum passulatum, Hippocraticũ, &c.
      - Ventriculum
        - Vinum absinthite,
        - Vinum cerasorum nigr acetos.
        - Vinum raspatitium,
        - Vinum Hippocraticum,
        - Claretum, Nectar, anisatum, &c.
      - Hepar & lienẽ
        - Vinum chamædryte
        - Vinum tamaricis, &c.
      - Renes & vesicã
        - Vinum alkekengi,
        - Vinum saluiatum, &c.
    - Secunda, hoc est
      - Astringẽtia
        - Vinum cydonites, ex pyris,
        - Vinum œnanthinum, ex punicis,
        - Vinum rosaceum, myrtites,
        - Vinum palmeum,
        - Vinum è prunis syluestribus.
      - Sudorem prouocantia, — Vinum guaiacinum.
      - Venenis resistẽtia
        - Claretum,
        - Vinum zedoarticum.
  - Purgãtia humores
    - Simplices
      - Pituitam
        - Vinum scillinum,
        - Acetum scillinum,
        - Claretum laxatiuum, aliud.
      - Bilem flauam, — Vinum scammonites,
      - Bilem atram, — è veratro nigro.
      - Aquam
        - Vinum ebulatum,
        - Vinum ex thymelææ,
        - Vinum ex chamælææ,
        - Vinum Muralti,
        - Vinum ad hydropem, &c.
    - Mixtos
      - Vinum Hippocraticum laxatiuum.
      - Vinum guaiacinum purgans,
      - Vinum purgans nostrum

DE VINIS CALEFA-vientibus caput.

Vinum e betonica.

HErbam semine maturo prægnantem, cum suis ramulis minæ pondo, congiis duobus vini macerant, & post septimum mensem trās fundunt.* Ad multa interaneorum uitia, ut tru tex ipse, pollet. Dioscorides.

Vinum euphragię.

℞. Euphragię quantum satis est.

Ponatur in doliolo musti pleno, & fiat vinum euphragiatum.* Huius vsu oculi senum reiuue nescunt, & aufert impedimentum eorum, & de fectum uisu in quocunque homine de quacun qua ætate. Arnol.

Vinum rosmarinatum.

℞ Rorismarini quantum uoles.

Pone in dolio, superinfundēdo mustum crudū siue coctum & despumatum, & in uinaria cella conserua.* Vtile est in omnibus aegritudinibus frigidis confortat cerebrum, cor & neruos, appetitum rectificat, consumit phlegma, confortat dentes & gingiuas, cancrum, ex eo sæpe lotum sanat, phthisicis & hecticis prodest. item quotidianae, quartanæ, lethargo, paralysi & tremori mirifice confert, iuuenilem reddit, si cum eo lanetur. Arnol.

Vinum Stœchadites.

Congii. sex stœchadis minam addere oportet. ratsitiem, inflammationes, laterum neruorumq cruciatus, & perfrictiones discutit. comitialibus commode datur cum pyrethro & sagapeno. Dioscorides.

Vinum saluiatum.

Saluiatum uinum diuersi diuersimode faciūt Aliqui enim suspendūt fasciculum saluiae in uasello, aliqui coquunt. * Quocunque modo rum fiat, ita vt nec corruptum, nec alteratum, sed in sua permanēs bonitate, reperitur mirabilis eius vsus in omni remollitione gingiuarum, & dolore dētium, & commotione eorum. Neruosa mēbra roborat, laxa rectificat, vt paralytica, epilepsiæ confert, stomachum, matricem, renes & uesicam confortat. Arnol.

Vinum feniculatum.

Fœniculatum uinum proprie fit ex femine eius. * Valet contra caliginem oculorum, excitat uenerem, hydropem soluit, & elephantiam; obuiat venenis, multiplicat lac & sperma, tussi medetur, lateris dolores sedat, & menstrua mouet. Arnol.

Vinum ad memoriam & obliuionem.

℞. Zingiberis, piperis longi,
Galangae ana ʒ. i
Caryophyllorum, Cubebarum ana ʒ. ß.
Nucis Indicae ʒ in. ß.

Fiat puluis, qui ligetur lente in sacculo, & ponatur in uini boni bullientis lib. iv. & cooperiatur

A ne respiret, & permittatur clarificari, & cum opus est, assiduetur, nec sacculus de vino remoueatur. Arnol.

DE VINIS CALEFA-cientibus cor.

Vinum borraginatum.

Vinum borraginatum & melissatum, cordialia sunt uina.* Valent proprie contra cordiacā, maniam, melāchoham & tremorem cordis, mūdificant sanguinem, malas auferūt suspiciones, utraq; sunt in omni specie corruptionis & sca

B biei & leprae, inducunt lætitiam & nentiem ad lubricitatem inclinant. Et fiūt hoc modo. In ipsius ponantur musti lib. xiv & bulliant donec residsant & clarescant. Arnol.

Vinum buglossatum.

℞. Rad. Buglossae mundatarum quantū satis est

Maceretur in musto, uel uino, donec uinum saporem & uirtutem eius sumat, & assiduetur habere.* Humores melancholicos adustos per urinam educit, cerebrum rectificat, dementes & fatuos sanat, & ad sensum & discretionem redu

C cit, Arnoldus.

Vinum saccharatum.

℞ Vini optimi uel cretici lib. iii.
Sacchari albissimi lib. ii.

Coquantur ed lentum ignem more syrupi ser... & vtere cum duabus partibus aquæ, vel al... ut vsus postulabit.*Senibus, frigidis & debilibus conuenit, & quibus humor natiuus & calor naturalis imminuuntur, nutrit enim, & sanguinem generat. Arnoldus.

D *Vinum Hippocraticum.*

℞ Vini austeri odorati sextarium.
Sacchari albi lib. ß.
Cinnamomi, zingiberis ana ʒ. ß.
Galangae ʒ i.

Misce, & cola secundum artem.
Sunt, qui cum lacte amygdalarum dulcium ... rificāt.* Valet ad cardiacos. Alexād Bene...

Infusum pro uino Hippocratico.

E ℞. cinnamomi ʒ i ß.
Zingiberis albi ʒ. iij.
Caryophyll-nucis moscha. ana ʒ. ß.
Granorum parad. ʃi ℈ ii.
Piperis ℈. i

Puluerisentur crassiuscule, ac macerentur in ... libra. Aquae vitae, & probe obturato uas... ex farina, & aqua, fiat infusio dies ..., ac ...naria interim ponatur, & quotidie b... tur, vt se motu res uariae mi...tae fer...

F lac aliquot huius liquoris remixtae ... Hippocraticum uinum ilico prebent ... sionem Chemici, Cœlum philosophorum ... nant. Heurnius.

Nectar.

℞. cinnamomi ʒ. i. ß.
zingiberis ʒ. iii.
cardamomi ʒ. ii.

Fol...

Folij, Galangæ ana ʒ.j.
Spicæ nardi, carui ana ʒ.ß.
Piperis longi ʒ.iv.
Caryophyllorum, nucis moschatæ,
Nucis, Granorum paradisi ana ʒ.ij.
Mellis despumati, pintam
Vini boni lotum Burgense,

Et si potes, loco mellis, pone sacchari librã.*Valet ad effectus frigidos, vtilisque senibus, ac illis qui imbecilliores sunt ad venerē. Cōuenit phlegmaticis, & melancholicis mirifice. Tristitia sol uit, lætitiã cōfert. Splenis, & hepatis obstructiones aperit. Hydropem curat, & lapidem de renibus potenter educit, si addatur parũ saxifragiæ & lapidis Euonymus.

DE VINIS CALEFAcientibus thoracem.

Vinum hyssopites.

Vinum hyssopi virtutē habet diureticã, dissoluendi, consumendi, & attrahendi. Est vinum senum.*valet in tussi humida, & epilepsia pulmones & matricē sanat, & aperit vias vocales, facitque vocem claram, asthmati confert Arnoldus.

Vinum e marrubio.

Marrubij adulti folia tudito, & sextarios octo in musti metretam demittito, & reliqua consimiliter facito.*Conuenit pectoris vitijs, & omnibus quibus marrubinum. Dioscorides.

Vinum enulatum.

Inulæ radices tessulatim incisas in olla fictili noua uitreata coques, in musti sextarijs duobus, aut amplius, donec partes aliquot consumantur. Deinde musti optimi dulcis sextarios viginti quatuor, aut amplius, in cacabo decoques donec dulcescat, postea inule radices vna cum musto in quo deferbuerũt, affundes; & cũ adhuc aliquantulũ simul bullierint, depones ac seruabis. Aliter. In musto dulci despumato, & ad tertiæ partis consumptionē decocto, cũ jam fere satis coctũ fuerit, inulæ radices injicies, pro congijs viginti quinque vel circiter, vncias nouem, & cũ modice adhuc bullierit mustũ, depositũ, & refrigeratum serua, & inulæ radices, easdem scilicet colando separatas, in sacculo intra vas suspēde, Debent autem radices colligi mense Octobri, crescente luna, aut incunte æstate, & siccari in sole.*Confert cerebro, capiti, neruis, tussi medetur, ad affectus thoracis frigidos valet, ventricũlum roborat, concoctionem iuuat, menstrua, & vrinam mouet. Euonymus.

Vinum ad asthma.

Vinum in quod transiuit virtus anisi, fœniculi, & liquiritiæ, ita vt liquiritia in duplo, aliorũ sit.*valet contra ventositatē, raucedine, tussim, & asthma. Arnoldus.

Vinum passulatum.

Vinum passulatum fit passulis in vino vel musto decoctis, donec dulcescat, quod mox in vase conditur, & passulæ contusæ in i[illegible]em co[illegible]iciun

A tur subsidunt autem illæ in fæces, Arnoldus.

Vinum Hippocraticum.

℞ cinnamomi optimi ℥.j.
Caryophyllorum ʒ.j ß.
Anisi, fœniculi ana ʒ.j.
Glycyrrhizæ ʒ iij.
Macis, cardamomi, Ireos ana ʒ.ß.
Sacchari albi ℥.iij.

Singula diligenter trita infundantur cum sequentibus.

B ℞. Vini maluatici ℥.ix.
Aquæ borraginis lib.j.
Aquæ rosaceæ ℥.i.ß.
Aquæ melissæ ℥.iij.

Per tres horas iuxta fornacem relicta, tandē sæpius per saccum filtri colato. fiat Hippocraticum vinum clarum.*Valet ad thoracis, & pulmonis vitia. Euonymus.

DE VINIS EXCALEFAcientibus ventriculum.

C *Vinum absinthite.*

Absinthium in dolio vini seu musti pleno immitti debet, antequam ferueat, vt per eius feruorem in vase, herbæ vis ei commisceatur, deinde per hyemem in vase relinqui, semper implendo iterum vas, si quod inde exhaustum fuerit. Alij diuersas herbas admiscent, vt carduum benedictum, melissam, centaurium minus, hyssopum, D & borraginem *Stomacho frigido prodest, flatus discurit, colicam phlegmaticam, & ex flatibus nata sanat, febribus omnibus, & regio morbo confert, ventriculum confirmat, vermes necat, &c. Arnoldus.

Vinum pro senibus, nostrum.

℞. Vini optimi de fæcati Mens. xv. Syrupi coconcoctum, cum melle facti, Mens. ij.
Vuarum Passarum lib ij.
Ponantur in dolio paruo.

Vinum cerasorum nigrorum acetosorum.

E Alij per æstatem nigra cerasa accida integra, alij trita imponunt in vas, quartã partem relinquendo vacuam, superfuso veteri vino albo, qđ breui rubeum colorem trahit. Solēt aũt cum aliquid inde hauserint, mox iterum uas implere. *Cor, & stomachum roborat, sitim mitigat, refrigerat, siccat, astringit. Potest, & quouis anni tempore ex aridis fieri Euonymus.

F *Vinum raspatitium.*

Vinum raspatitium nostri vocant Reppis, id est linguam quadam acuta stypticitate mordēs. *prouocat appetitũ villos stomachi astringendo. Medetur corpori ob calorem dissoluto potissimum æstate, cholericis, & sanguineis vtile. Fit autem sic. Ponantur aliquæ vuæ acerbæ cũ maturis in torculari, vt simul exprimantur. Vel quod melius est, reseruentur vuæ, & contusæ cum raspatijs suis, & immittantur vasi cum

musto. Contrahet autem mustum illud a succo A raspatiorum illorum, & vinaceorũ in vuis, quæ sunt acetosa, ponticitatem quandam, & adstrictionem. Arnoldus.

Aliud.

Nostri racemis integris bene maturis dolia implent, & mustum, vel vinum vetus superinfundunt, quotiescunque vinum inde hauserint, rursus implet. *Stomachum recreat, sitim remittit. Euonymus.

Vinum Hippocraticum.

℞. Cinnamomi electi ℥.ij.
Zingiberis vel Galangæ ʒ.j. B
Non quassentur, sed itidē tenuissime ceu laminatim conscindātur, stentq; per noctem in infusione duorum sextariorum vini, & inde percoletur per manicam Hippocratis, insint sacchari albi ℥. viij. subinde affunde percolatũ. Coloniens.

Aliud.

℞. Cinnamomi electi ℥.ß.
Zingiberis albi ʒ.ij.
Caryophyllorum, piperis longi, C
Nucis moschatæ ana obolos iiij.
Bene tusa cum albi sacchari selibra, in meri albi congio commisceto, ac percolabis. * Summum dissolutis stomacho remedium est. Alexander. Benedictus.

Aliud.

℞ Cinnamomi ℥ j.
Zingiberis ℥.ß.
Galangæ ʒ.ij.
Granorum paradisi ʒ ij.
Caryophyllorum ʒ.j.
Sacchari albi ℥.viij. D
Vini optimi quantum sufficit.
Misce, cola, & cum lacte amygdalarum dulciũ clarifica secundum artem. Euonymus.

Aliud.

℞. Cinnamomi electi ℥.j. ʒ v.
Zingiberis ʒ.vi.
Caryophyllorum, Galangæ ana ʒ.j.
Macis, nucis moschatę ana ℈.ij.
Granorum paradisi, Cardamomi, Coriandri ana ℈.i. E
Anisi ℈.ß.
Sacchari lib.ij.
Vini rubri mensuras ij.
Fiat secundum artem vinum Hippocraticum. Ioannes Langius

Vinum Hippocraticum aliud.

℞ Cinnamomi electi ℥ j.
Galangæ ʒ.iij.
Gingiberis ʒ.j. F
Caryophyllorum ℈ ij.
Nucis moschatæ ℈ j.
Sacchari lib j.
Vini mensuram j.
Fiat uinum Hippocraticum, vt artis est. Ioãnes Langius.

Potus Hippocraticum.

℞. cinnamomi ℥ j.ß.
Zingiberis ℥.ß.
Caryophillorum ʒ.ß.
Cardamomi, Macis, Granorũ paradisi an ʒ.j.
Galangæ ʒ.j.ß.
Sem. Anisi ʒ ß.
Vini lib. x.
Sacchari albi lib. j.ß.
Fiat potus secundum artem. Augustani.

Alius.

℞. Cinnamomi electi ℥ j.ß.
Zingiberis ℥.ß.
Caryophyllorum ʒ.ij.
Granorum paradisi, Galangæ ana ʒ.j.
Sacchari lib j ß.
Vini rubri mensuras ij.
Misce, & fiat Hippocraticum. Euonymus.

Claretum.

℞ Zingiberis, Galangæ ana ℥.j.
Cinnamomi ℥.ij.
Caryophyllorum ʒ ii.
Granorum paradysi,
Piperis longi ana ʒ j.
Mellis lib. j.ß.
Sacchari lib.ij.
Vini albi mensuras iiij.
Alij cum solo melle parant, & aliquid spicæ, & nucis moschatæ addunt, & cum albumine oui clarificant. Euonymus.

Aliud.

℞. Vini albi optimi lib iiij.
Sacchari albi ℥ iiij.
Cinnamomi ℥.j.
Coriandri præparati ʒ.iij.
Caryophyllorum ʒ.ij.
Granorum paradisi, Zingiberis albi an. ʒ j ß.
Piperis longi ℈ ij.
Zedoariæ ʒ ß.
Omnia trita subtilissime, & colata reseruentur in vase stanneo. Philippus Vlstadius.

Aliud.

℞. Zingiberis ʒ ij.
Cinnamomi ℥ ß.
Caryophyllorum ʒ j.
Vini albi mensuras iij.
Mellis ℥.j.
Sacchari albi lib. ß.
Fiat claretum secundum artem. Arnoldus

Aliud.

Cinnamomi ℥.iiij.
caryophyllorum ℥ iiij.
Caryophyllorum ℥.ij.
Galangæ ℥.ij.
Singula subtiliter trita, cribrataq; misceantur. De inde croci Orientalis vnciã bene tritam seorsim seruabis. Claretũ factu- us, mellis lib ij. ad ignē in fictili nouo feruefacies, & cum bullire cœperit, aufer ab igne, & parua mora interposita despumato. Deinde mensuras duas vini op... cipies,

cipies,& admiſcebis ei de ſpeciebus prędictis ℥. ii & croci ʒ.j.aut amplius. Deinde per ſacculũ colabis,cuius pars ſuperior linea ſit,inferior lanea per vnam tertiã totius ſacci, aut paulo plus Cum vinum ſatis colatum fuerit, fęces infundere poteris in hydromeli ſiue apomeli, vt vulgo paratur, vt quod reliquum virium eſt in id deponat. Hoc vino ſi mulier vti debeat,aut delicatus aliquis,pro melle ſaccharum pones. Euony.

Species pro Clareto.

℞.Zingiberis ℥.ii.
Cinnamomi lib.ß.
Caryophyllorum,piperis longi
Nucis moſchatæ ana ℥.ß.
Cardamomi,melegetæ ana ʒ.i.
Vini menſ.ij.
Sacchari lib.j.
Fiat claretum.

Aliæ ſpecies pro Clareto.

℞.Cinnamomi electi ʒ.x.
Nucis moſchatæ ʒ.ij.
Zingiberis albi ℥.i.
Caryophyllorum,granorũ paradyſi ana ʒ.i
Macis,Galangæ ana ℈.j.
Cardamomi,coriandri præparati ana ℈.ß.
Fiat puluis.De quo ℞.ʒ.x.ad Menſ.ij.ß.vel iij. Vini boni.

Aliæ ſpecies pro Clareto.

℞.Cinnamomi electi,zingiberis albi an ℥ ii.
Caryophyllorum,nucis moſchatæ ana ʒ.iii
Granorum paradyſi ℥.ii.alias ʒ ii.
Macis,cardamomi ana ʒ.ß.
Galangæ,coriandri præparati ana ℈.i.
Fiat Puluis.

Aliæ ſpecies pro Clareto.

℞.Cinnamomi electi ʒ.vi.
Zingiberis ʒ.ij.
Granorum paradyſi,caryophyllorum
Nucis moſchatæ ana ʒ.ii.
Calami aromatici, Macis
Cardamomi ana ʒ.i.
Fiat puluis,de quo ℞ ʒ.vj.
Sacchari albi li.ß.
Vini boni li.ii.
Sacchari albi li.ß.
Vini boni li ij.
Per manicam Hippocratis fiat Claretum.

Aliæ ſpecies pro Clareto.

℞.Cinnamomi electi ℥.ii.
Zingiberis ʒ.ii.
Caryophyllorum,galangæ ana ʒ.i.
Granorum paradiſi ʒ.ß.
Sacchari li.i.ß.
Vini Menſ.ii.ß.
Fiat claretum.

Aliæ ſpecies pro Clareto.

℞.Zingiberis ʒ.ii.
Cinnamomi ʒ.i.ß.
Caryophyllorum, nucis moſchatæ ana ʒ.j.

A Granorum paradyſi ʒ.ß.
Galangæ ℈.ij.
Sacchari li.i.ß.
Vini opt li.ii.ß.
Miſce & fiat claretum.

Aliæ ſpecies pro Clareto.

℞.Cinnamomi electi ℥.ii.
Zingiberis ʒ ii.
Galangæ ʒ.i.ß.
Caryophyllorum ʒ.iij.
Granorum paradyſi ʒ.ii.
B Nucis moſchatæ ʒ.i.
Sacchari albi li i ß.
Vini opt.menſ.iij.
Per manicam Hipp.fiat Claretum.

Claretum vel nectar bonum.

℞.Cinnamomi lib.i.
Galangæ,zingiberis,
Cardamomi,granorum paradiſi,
Caryophyllorum,cubebarum,
Macis ana ℥i.
Piperis longi,nigri ana ℥.ß.
C Spicæ nardi,nucis moſchatæ ana ℥. iii.
Squinanthi,croci ʒ.i.

Teratur omnia minutiſſime,& miſceantur. Sic habes ſpecies pro medietate oneris vnius equi, id eſt, pro barili vno. Nectar autem ſic facies. Pone vinum totum in vaſis. Deinde ſpecies pone in aliquo panno lineo ſatis amplo,& in barili,in quo nectar facere volueris,pannum intromitte cum ſpeciebus, ita quod latera panni ſuperemineant aliquantulum ſupra os barilis. Poſtea in D aliquo vaſe pone lib.iiii mellis, & fortiter cum vino miſce, ita vt totum ſatis clarum ſit. Tum vinum ſupra ſpecies colando infunde, & poſtremo vinum cum melle. Demum clauſo barili ſpecies in eo relinque cum panno per biduum. Tandem aufer fortiter comprimendo,& habebis nectar optimum. Si vero pro principe,aut prædiuite aliquo parare volueris, adde ſupra-ligni aloes optimi,folii,ana ℥ ß.moſchi ʒ.ß. & & loco mellis pone ſaccharum minutiſſime tri E tum in mortario,deinde ſolutum in vino. Euonymus.

Aliud nectar optimum.

℞ cinnamomi li.ß.ʒ.ß.
zingiberis,galangæ,
Granorum paradyſi,
Caryophyllorum cubebarum,
Macis,cardamomi ana ʒ.ii.
Piperis longi ℈.i.
F Spicæ nardi,Squinanthi ana ℈.ß.
Nucis moſchatæ ℈.ß.

Croci ad pondus denarii Turonenſis. Hæc omnia minutiſſime trita miſce, & habebis ſpecies abunde pro loco nectaris ciuitatis Burgenſis. Deinde accipe libram mellis cũ pinta aquæ fontanæ decoctam, vſque ad conſumptionem aquę, & refrigerandam ſepone. Tunc accipe, circiter

circiter lotum boni vini, & succo cū prædictis speciebus in uas immisso, uinum percolādo, infundito paulatim, mel etiam cū uini parte prius mixtum paulatim infundendo, ita ut succus nō comprimatur. Quod si preciosius facere voles, saccharum pro melle pones in vino dissolutū, similiter pondere libræ, aut amplius. Percolabis autē ter uel quater, ut fortius & melius euadat uinum. Addes etiam prædictis agallochi optimi, olij ana grana duo, & moschi aliquantulū. Euonymus.

Nectar aliud.

℞. Cinnamomi ʒ. iij.
Zingiberis ʒ iij.
Nucis moschatę, piperis longi ana ʒ. iij.
Galangę, granorum paradisi, macis, cubebarum ana ʒ. ij.
Caryophyllorum ʒ ii.
Spicæ nardi ℈ ß.
Croci ℈. ß.
Sacchari libr i. uel Mellis pintam j. quod bullierit in pauca aqua aliud ad consumptionem aquæ, bene despumati.
Misce in sesquilotum uini. Euony.

Aliud.

℞. Aristolochiæ rotundæ, cinnamomi ana ℥. i.
Zingiberis ʒ ß.
Galangæ, granorum paradisi, caryophyllorū, Cubebarum, macis, nucis moschatæ an. ʒ. ii.
Piperis longi ʒ iii.
Spicæ nardi ℈. i.
Croci ℈. ß.
Sacchari li. j.
Vini, lotum.
Quod si pro diuite fuerit, adde agallochi optimi grana duo, & moschi granum unum. Vel secundum alios.
℞. Cinnamomi electi ℥. ii.
Zingiberis ʒ i.
Granorum paradisi, piperis longi ana ℥. ß.
Nucis moschatæ, caryophyllorum, macis ana ʒ. ii.
Cubebarum, cardamomi ana ʒ. i.
Spicae nardi, Squinanthi, calami aromatici ana ℈ i.
Trita commisce cum li. iii. mellis, & loto uini, ut dictum est. Euony.

Claretum cum melle.

℞. Cinnamomi ℥ i.
Zingiberis, granorum paradisi ana ℥. ß.
Caryophyllorum, cardamomi ana ʒ. ii.
Nucis Moschatæ ʒ. ii.
Fiat puluis, cuius ℞. ℥. i ß.
Mellis opt. ℥. ix.
Vini li. ii.
Misce, & fiat claretum per sacculum.

Aliud Claretum cum melle.

℞. Zingiberis, cinnamomi electi, granorum paradisi ana ʒ. ij.
Nucis moschatæ,
Caryophyllorum ana ʒ. i.
Macis, cardamomi ana ʒ. ß.
Coriandri præparati ʒ. i.
Mellis ℥. x.
Vini boni li ii.
Misce & fiat claretum, ut artis est.

Aliud cum saccharo.

℞. Cinnamomi electi ʒ. ui
Zingiberis ℥ ß.
Caryophyllorum ʒ iii.
Nucis moschatae ʒ ii.
Macis, cardamomi ana ʒ ß.
Coriandri præpar. ʒ. i ß.
Sacchari albi li.
Vini opt. li iiij.
Misce & fiat claretum.

Aliud cum melle, & saccharo.

℞. Cinnamomi electi ℥ i.
Zingiberis ℥. ß.
Caryophyllorum,
Piperis longi,
Cardamomi ana ʒ. i.
Vini albi odoriferi lib. vi.
Saccari lib. j.
Mellis albi despumati quar iij.
Misce, & fiat claretum secundum artem.

Vinum anisatum.

Vinum de aniso * aperit oppilationes membrorum & uiarum interiorum, præseruat a colica, uentositate, & rectificat digestionem, & mictionem uentosam tollit usus eius, & propterea petit mulieribus nutricibus, quoniam aperiendo poros, & subtiliando sanguinem, atq. calefaciendo multiplicat lac, & ipsum lac aquosum rectificat, & quandoq maceratur, & est melius. Tollit dolorem renū m, & ipsum quidem uinum potest fieri cum igne, & absq. igne. Arnold.

DE VINIS EXCALEFAcientibus hepar.

Vinum chamædrytes.

Foliorū chamædryos tusorū libra in amphoram musti cōiecta, linteolo raro cum quibusdam lapillis folia inuoluūtur, ut degrauata pondere sculo fasciculus sidat, uinum post quadraginta dies defæcatum eluctriatur. Excalefacit, discussis conuulsis, regio morbo, uuluæ inflationibus, & dæ cōcoctioni, incipienti aquæ inter cutem conuenit. Inueterascens melius redditur. Dioscor.

DE VINIS EXCALEFAcientibus splenem.

Vinum tamaricis.

Corticibus tamaricis in doliolo positis, mustum recens dulce superinfunditur, atq. sic asseruatur.* Sanguinem a melancholia manantem, quartanæ, ictero nigro confert, hepatis & lienis obstructiones tollit.

A

DE VINIS EXCALEFACIENTIBUS renes, & vesicam.

Vinum alkekengi.

Vinum alkekengi eodem modo fit, vt si absinthite, super iis contritis vinum colando. Pro dosi vna accipies a quinque ad decem.* Educit materiam calculosam a renib. & vesica manifeste, & vrinam retentam ducit Sunt, qui integra halicacabi grana in multum ponant uase paruo, vt simul bulliant, & ad vsum seruant. Euonymus ex Arnoldo.

Vinum saluiatum.

Saluiæ vnciā vnā in musti amphorā, quod idē cum ceramio est, mittito.* Valet contra renum, vesicæ, & laterū dolores, reiectiones sanguinis, ussim, rupta, vulsa, et suppressos menses. Diosc.

Vinum nostrum, ad calculum.

℞. Rad. Ononidis ℥ ij.
Rusci Asparagi, Rubiæ tinct. ana ℥ j.
Fol. betonicæ. Fol. Saxifragiæ ana M iij.
Flor. Ononidis, Flor. Saxifragiæ ana P. ij
Sem. Alkekengi ʒ iij.
Sem. Viticæ ℥ j.
Baccarum iuniperi, cicerum rub. ana M. j.
Vini, vel musti Mens. xv. vel j ß. Themen.

Incidenda incidantur, contūdenda contundantur, & ferueant simul in dolio paruo Dosis, haustus vnus, stomacho ieiuno.

DE VINIS ASTRINGENTIBUS.

Vinum cydonites.

Mala cotonea exemptis seminibus, frustatim [illegible] modo scinduntur, & duodecim minarum pondo in musti metretam, triginta diebus macerātur, postea defæcatū vinū reponitur.* Astringit, prodest stomacho, & dysenteriæ, hepaticis, renum vitijs, & vrinæ difficultati Dioscorides.

Vinum ex pyris.

Fit & è pyris perinde atq; cotoneis, vinū apertis, nomine, sed ita vt pyra non magnopere maturescant. Ex siliquis etiam, mespilis, sorbis simili modo temperatur.* Omnia hæc genera acerba sunt, & adstringunt. Stomacho vtilia sunt, at que intestina, fluxiones cohibent. Dioscorides.

Vinum œnanthinum.

Fit e feraci vite syluestri, quod vocatur Oenāthinum. Sicci flores minis duabus musti cado macerantur, post triginta dies mutātur, mox colatum vinum reconditur.* Facit aduersus stomachi imbecillitatem, cibi fastidia, cœliacos, & dysentericos. Dioscorides.

Vinum ex punicis.

Fit e punicis malis maturis, succo expresso ab acinis eorum, quibus lignosus nucleus abest, ac decocto ad tertias, & ita reposito.* Efficax est cū fluxiones interna, & seorsim cū alijs profluuio, cum stomacho vtile, adstringit aluum, & vrinam mouet. Dioscorides.

Vinum rosaceum.

Rhotides sic fit Rosarum siccarum, tusarūq; minam linteolo deligatam in sextarios octo musti demergito, & post tres menses defæcatum uinum transfundēs, recondito* Vtile ijs qui febri carent, & ad stomachi coctiones, & dolores, a cibo potum, & contra humidas aluos, & dysentericas Dioscorides.

Vinum myrtites.

Myrtites uinū fit, baccis nigris, quæ maturitatem excesserint, tusis, & organo expressis Aliquī ad tertias coquūt Alij uaccas prius sole torrent,

B & quaternis sextarijs contusarū, ternas aquæ heminas adijciūt, & vini veteris parē modum, postea exprimūt, & seruāt.* Magnopere adstringit stomacho vtile, fluxionibus ventris ac stomachi prodest, & contra intestinas vlcerationes, profluuia, denigrat capillos. Dioscorides.

Vinum palmeum.

Palmulas maturas in viceolum in imo pertusum, & obstructum picata arundine, demittito,

C lino foramē sit obturatum, & quadragentis sextarijs ternos aquæ congios infundito. Quod si in sum ita dulce esse non libeat, quinq; congios infundisse satis est. Post decem dies extracto ab arundine linteo, assumito vinum crassum, & dulce, & reponito. Suaue illud quidē, sed capiti noxium* contra fluxiones, propter adstrictoriam vim efficax, stomachicis, cœliacis, sanguinem expuentibus conuenit. Dioscorides.

Vinum e prunis syluestribus.

Vinum e prunis syluestribus eodem modo fit vt cerasorum, per autumnum, vbi iam satis mol

D lia, & bene matura fuerint.* Astringit vehemēter, alui fluxiones cohibet Euonymus.

DE VINIS SVDOREM prouocantibus.

Vinum guaiacinum.

℞ Ligni guaiaci præstantissimi, lima in scobem tenuissimam attriti lib. iv.
Corticum guaiaci lib ij.
Cardui benedicti lib j ß.
Adianthi, alpleni, florum borraginis
E Florum buglossæ ana lib. j.
Cassiæ odoratæ ʒ vi.
Seminis anisi ʒ j ß.
Sacchari lib v.

Conijciantur omnia in cado vinario mūdo apte capacitatis, desuper affusis vini albi quam optimi, et feruentis, bis centū et quinquaginta, mox diligenter vas operculetur, omniaq; sic macerari triduo dimittātur. Post triduū uero linteo percolentur, asseruet urq; huiusce macerationis uinū

F in alio vase ad ægrotantium potum Siquidem bibitur hoc tam in prandio quam in cęna, lecū di guaiaci decocti loco, non mane neq; vespeti, sed apij uice, quemadmodum temere multi facere consueuerunt. Hoc idem uinum longe etiā melius, et maiore quantitate vindemiarū tempore cōfici potest, admixtis ligno, cortice ca-

terisque aliis, recentibus viuis albis in mustū cō pressis, ibique tamdiu dimissis, quousq; mustum efferuescere desinat, & pellucidum clarumque, reddatur, verumtamen multiplicanda sunt omnia, quæ conueniunt medicamenta, pro vuarū quantitate. * Hoc vinum non modo medetur cuique acerrimo Gallicæ pestis incommodo, sed etiam diuturnis articulorum, capitis, neruorū, vētriculi, iecinoris, lienisq; morbis a pituita genitis mirifice succurrit Nec minus etiam podagra laborantibus opem fert, modò diuturna admodum non fuerit ægritudo. Ijs tantum exhibendum est, qui pituita abundant, vere vel autumno, temporibus, præcedētibus prius euacuationibus decentibus. Matthiolus.

DE VINIS RESISTENTIBUS VENENIS.

Claretum.

℞. Vini optimi mensuram j.
Angelicæ ℥. ß.
Boli Armeni ʒ. j.
Nucis moschatae ʒ. ij.
Galangæ, piperis longi, coriandri ana ʒ. ß.
Zingiberis ʒ. j. ß.
Cinnamomi ʒ vj.
Sacchari lib. ß.
Misce, & fiat claretum, secundum artem. * Præseruat a peste. Euonymus.

Vinum zedoarticum.

℞. zedoariæ, cinnamomi ana ℥ ß.
Galangæ ʒ. ij.
Misce, fiat puluis in sacculo ligandus, atq; in doliolo musti cocti pleno suspēdendus. Euonymus.

Species pro vino zedoartico, quæ sufficiunt, pro mensura vini, quæ Oma vulgò in Alsatia vocatur.

℞. Cinnamomi ℥. iij
Caryophyllorum, nucis moschatæ,
Granorum paradisi,
Cardamomi ana ℥. ß.
Zedoariæ ʒ. vj.
Cubebarum, piperis longi ana ʒ. ij.
Contunde crassiuscule, misce pro sacculo Euonymus.

Species pro vino zedoartico aliæ.

℞. Cinnamomi ℥. ij.
Zingiberis ℥. ß.
Caryophyllorum, piperis longi,
Cardamomi, cubebarum,
Zedoariæ ana ʒ j.
Galangæ, granorum paradisi ana ʒ. ij.
Trita crassiuscule misce pro sacculo. Euonymus.

DE VINIS PVRGANTIBUS PITUITAM.

Vinum scilliticum.

Vinū scillinum potui datū * omnem sanitatē affert, humorem enim attenuat, sed maxime pi-

A tuitā, neq; ipsam in stomacho, aut ventre, ... pite, aut iecore, aut liene, aut neruis, aut ossibus cōsistere permittit, neq; aliū id genus humorem tenacem obstructiones faciente, sed omnia dissoluit, & ventrē lenit, atq; ita subducit, & vrinā mouet, & per ipsam causas attenuit, excernitq; Adeò verò caput purgat, vt nares humiditate vacent. Commodū est, podagræ, articulari, & comitiali morbo, denique oīs sanitatis est author. Ex
B his cōstat, Scillam albā, montanā, circiter canis ortum accipito in libræ pondere, per dies decē in vmbra refrigera, deinde scillæ laminas refrigeratas in vitreū vas mitte, & vini albi veteris sextarios duodecim superinfunde, & suspensum vas per 40. dies habeto, postea scillam exime, & abijce, & vino ad antedicta vitia vtere, & eius vim percipies. Subinde ante cibū, vini duas vncias exhibe, sin a cibo, vnciā mediam. Quod si ipsum potui cōmodū efficere velis, vt magis delectet, mellis sextarios duos aut tres admisceto. Galen.

C *Acetum scillinum.*

Salubre optimū acetum Scillinū a Pythagora scribitur, quo omnes imperatores vsi sunt. * Ab ipsius authore fertur, quicūq; hoc vtatur, longæ vitæ fore, & eius extrema integra, vsque ad finē permāsura Et ipse quidem Samius senex huiusmodi extitit: quantum enim temporis uixerit, haud ignoras. de ipso in libro traditū est, quod cū suis cōsanguineis hāc facultatē cōmunicauit
D cumq; hoc medicamēto vti incœpit, 50. annum natus erat, & vsq; ad centesimum decimum et primum vitam produxit integer, & nulla vnquā aduersa valetudine tentatus. Hæc sanè medicamenti author disseruit, quod fortasse vir philosophus erat, mentiri nescius. Nos vero vini huius fidei periculum fecimus, ac firmam, constantemque huius medicamenti facultatem esse testamur Oportet igitur sumere Scillam montanam libræ vnius ponderis, & dura circumcidere, & mollia minutatim concidere, & aceti acer-
E rimi sextarios octo in vitreum vas mittere, ... obturare, ac per triginta dies in Canicula ... ribus, vt maceretur, permittere, deinde scillā ex tractā exprimere. Id genus aceti parū mane ... beto. Tibi aūt hæc eueniēt, vt ne faucium omnes partes vnquam remollescant, os ventriculi bene valebit, facile spiritum duces, vox recte habebit, oculi acutissime cernēt, aures in officio manebunt, nullusq; flatuosus vapor in ventre vnquam excitabitur, nullum viscus suspēsum erit,
F & bene spirans, bene coloratus deterges. Ad ciuilia negocia rectè affectus, nō acidū, nō falsum ructabis, si aliquid aceti huius assumpseris, & ieiunus, vt assumas præcipio, septemq; postea stadios deambules, ita enim dissoluetur. Hoc aceto qui vtitur, in victu quamuis licētiosus ... nia enim cibaria cōficiet, & a nullo vnquā ... sam patietur, neq; ualde implebitur, sed in ... lius proficere uidebitur, nihil superuacui ... pore residebit, non ictum, non bilis ... nū vrinæ, sed omnia facile excernit, atque ...

A'uus lubrica omnino est, totiusq; corporis pur gatorium medicamentum, etiamsi in ossib. sor des inhæreant, item phthisicos ab omnibus de ploratos, hoc medicamento sanitati restitutos nouimus Morbo comitiali diuturno efficaciter prosfuit, ut nisi post longa temporis interualla, non redierint, incipientem uero ac noui per se ste discutit, neque reuerti amplius hunc affectū permittit Ad podagras præterea, & articulorū morbos, iecoris, lienisque duritias vehementer facit Et particulares quidē aceti scillini effectus hi sunt. Cōmunes autē quam plurimi, quibus nos commoti, salutare hoc medicamētū, sanita tis, integritatisq; causa, tibi tradidimus. Galen.

Claretum laxatiuum.

℞ galangæ ʒ vi. Cinnamomi ʒ j.
Turbith, Esulæ, Cataputiæ,
Hermodactylorum ana ʒ ß.
Tere, fiat claretum cū melle, & sacchario * Pi tuitam purgat. Euonymus.

Aliud pro epilepticis.

℞ radicis pæoniæ,
Seminis pæoniæ decort ana ʒ. i ß.
Cinnamomi, macis, Galangæ,
Zingiberis, caryophyllorum ana ʒ. i.
Foliorum senæ ℥ i. Turpeti ʒ. vi. vel
Rhabarbari ʒ. iij vel Agarici ʒ. v.
Sacchari ʒ. vi.
Vini ℥. xii. aquæ ℥ viij.
Macerata per horas 24. deinde addito saccharo quantum satis per filtrum sępius colentur. Tho mas Erastus.

Vinum purgatorium in epilepsia.

℞. Absinthii, cardui benedicti,
Verbenae, betonicę, uel Agrimoniæ,
Eupatorii, Aspleni, Tamarisci,
Rad Capparorum ana M. i.
Cinnamomi, macis, galangæ,
Zingiberis ana ʒ i. uel ʒ ii.
Flor. pęoniæ, vel rad. & sem. pæoniæ an. ʒ. i. ß.
Sem. citri ʒ ß. Fol senæ ℥ ii.
Turpeti incisi, agarici ana ℥ ß.
Vini ueteris mens. iij
Misceantur in uase diligēter clauso Capiat ęger alternis diebus poculum vnum initio pastus, Erastus.

DE VINIS PVRGANtibus bilem flauam.

Vinum scammonites.

Scammonites uinum sic fit, Radices scammo niæ per messes effossæ, tritæ, & linteo colligatæ drachmas quinque in musti cōgium mittito ad dies triginta. * Aluum purgat, bilem, & pituitā extrahit. Dioscor.

DE VINIS PVRGANtibus bilem atram.

Vinum e veratro nigro.

℞. Veratri ʒ . . . . ʒ xii. spicae Sy riacæ ʒ xiii. cribratas, & linteolo colligatas, in septem vini Coi sextarios, diebus quadraginta macerandas indito, postmodum colato, dabis in potu sesquiheminam. * Partus enecat. Atram bilem purgat. Dioscor.

DE VINIS PVRGANtibus aquam.

Vinum ebulatum.

B Grana ebulorum quando sunt matura, deco quantur, & proprie tempore vindemiarum cū musto, & remoueatur spuma ebullitionis, donec tertia pars fuerit absumpta. In nocte pona tur ad aerem, in crastinum verò per colatorium lineū distilletur, vel per filtrum, demum recipia tur quantitas istius colati, & ponatur i alio mu sto albo, donec tibi placeat color, & sapor, & mit tatur in vase, & expectetur, donec defer uescat,

C & tūc clarificetur cū malaxatione clari ouorū, & sale, secundum artem. * Est simile in operatio nibus vino de radicibus ebulorum, & magis amabile, sed non sic operosum. Ventrem laxat, aquā hydropicorū per inferna ducit Arnoldus.

Vinum e thymelæa.

Ramorum thymeleę cum suis folijs, & fructu triginta drachmas mittito in congio tres musti, & leui igne coquito, donec cōgij duo supersunt desæcatumque recondito. * Aquosa purgat ex crementa, & lienem absumit. Dioscor

Vinum è chamælea.

D Chamelæa dum floret, cum folijs tusa, & cri brata, decem drachmarū pondere in musti con gium additur, post duos menses uinum in uas transfertur. * Aquæ inter cutem, hepaticis, & lassitudinae cōfractis, efficax est, item mulieri bus, quæ a partu ægre purgantur. Chamæpity inum simili modo fit, ad eadem conueniens, vri nam quoque ciet Dioscor.

Vinum Muralti ad hydropem.

℞. Rad. quinque aperientium,
Glycyrrhizæ, cort rad. Cappar.
Cort. med. fraxini ana ʒ. j.
Rad. Iridis recent. Calami aromat.
Cinnamomi ana ℥ ß.

E Capil. Veneris, ceterach, fol. Tamarisci,
Flor cordialium ana M. i.
Absinthij. pontici, cardui benedicti,
H. ssopi, prassij ana M. ß.
Sem. Anisi, Apij, Ameos, fœniculi ana ʒ. j ß.
Senæ ℥. ij ligni guaiaci, limati lib. j.
Sacchari lib. ij.
Vini generosi lib. xl.
F Misce, & serua in vase obturato Muralius.

Vinum absinthite purgans aquas.

℞. absinthij M. i ß.
Cardui benedicti M. i.
Agrimoniæ M i.
Aspleni Ericæ, Verbenę ana M. ß.
Rad. Ireos florent. ʒ. i ß.
Radic. Capparorum, Muri, goll godij ana ʒ ß.
drach.

Rad. Cichorij ℥.j ß.
Rad. fœniculi ℥ j. Rad. Apij ℥.ß.
Sem. fœniculi, Apij, petroselini,
Anisi an. ℥ ʒ j.
Calami aromatici, Cinnamomi ana ʒ ij.
Senæ ℥ j ß. Soldanellæ M. iij.
Rad. Iridis concisæ ℥. iij.
Turpeti concisi ʒ. v
Vini albi generosi, in quo chalybs ignitus sæpius fuit extinctus lib. xviij.

Misce. Vtere alternis diebus, initio pastus poculum vnum Erastus.

DE VINIS PVRGANTIBUS humores mixtos.

Vinum Hyppocraticum laxatiuum.

℞ Esulæ lib. j Epithymi ʒ. vi.
Polypodij, Cinnamomi, pasiularum ana ℥. ß
Masticis. zingiberis, Zedoariæ,
Caryophyllorum ana ℥ j.
Sacchari quantum sufficit.

*Contra quartanam, quotidianam, et tertianã notham ualet, concoquit, & præparat humores, & eosdem mox per aluum educit. Arnoldus.

Nectar laxatiuum.

℞ Rhabarbari electi ʒ. ß.
Agarici opt ʒ. j.
Cinnamomi electi ʒ. iij.
Cubebarum ʒ. j.
Sem fœniculi, Anisi ana ʒ ij.
Spicæ Indicæ ℈ j.
Zingiberis ʒ ß.
Vini optimi lib. vij.

Feruẽat omnia lege artis in duplici uase per horas sex Deinde permaneant in infusione per horas duodecim. Postea fiat fortis expressio, & colentur per saccum mundum sexies, aut septies. Tandem adde sacchari puri, & albi dissoluti lib. j. ß & fiat in modum Nectaris. Dosis potest esse, pro adultis ad ℥. iv Pro infantibus ad ʒ. ij. Vna aũt uncia huius syrupi sumitur duobus cochlea ribus mediocris mensuræ. Ranzouius

Vinum nost[r]um guaiacinum purgans.

℞ ligni guaiaci incisi lib. iv.
Cardui Benedicti M. vj
Adianti, Scolopendrij, flor. Borraginis,
Buglossæ, Rad. Cichorij ana M. iij
Betonicæ, Lupulorum, Cort. Tamaricis,
Epithymi ana M. j ß.
Polypodij ℥ iij.
Seminis [c]arthami lib j.
Seminis Anisi ℥ iij.
Foliorum senæ lib. j.
Hellebori nigri ʒ. j.
Turbith ℥. iij
Cinnamomi electi ʒ vi.
Macis ʒ. j.
Nucis moschatæ, Caryophyllorum ana ʒ. ß.
Calami aromatici ʒ. ij.

Incidenda incidantur, contundenda contundãtur et sic, in sacculo ligentur, suspendantur in cado vinario mundo aptæ capacitatis, superinfundendo musti optimi lib. c omniaq; sic macerari finito, donec defer uescat, clarumq; euadat, &c * Curat morbum Gallicum, & alios innumeros morbos. Dantur ℥. ij uel ℥ uj. mane stomacho ieiuno.

B

Vinum purgans, nostrum.

℞ Absinthij M j.
Centaurij, cardui benedicti,
Quinquefolij ana M ß.
Gentianæ rad. ℥. i ß.
Senæ ℥. ij.
Rhabarbari ʒ. vj.
Agarici ʒ. ß.
Rad. mechoacæ ℥. j.
Spicæ Indicæ ʒ. i.
Zingiberis ʒ. j

Incisa omnia in sacculo linteo mundo, ponantur, superinfundendo uini albi boni mensuram vnam capiat æger poculum dimidium. stomacho ieiuno. Febres tertianas spurias radicitus tollit.

C

Claretum purgans.

℞. Rusci, Asparagi. Acori,
Fœniculi ana ʒ. iij.
Sem 4. frig. maiorum ana ʒ. ij
Sem Endiuiæ, sem. Cichorij, sem. Scariolæ ana ʒ i.
Turpeti ℥ ß.
Hermodactylorum ℥. x.
Polypodij quercini, Fol senæ ana ℥. ij.
Zingiberis ℥ j.
Vini albi lib. iij.
Sacchari, ad placitum.

D

Fiat claretum. Heuricus Vuolffius.

Claretum laxatiuum.

℞. Fol. senæ Alex mundat ℥. i.
Rhabarbari electi. ʒ ij.
Agarici opt ʒ. iij
Cinnamomi electi ℥. i. ß.

E

Hæc omnia misceãtur in duobus sextariis vini optimi, ac in loco calido ponantur per horas 12. Deinde colentur per laneum saccum [...] & postea addatur sacchari albi lib [...] & bene misceatur Quotiescunq; igitur quis se purgare uoluerit, sumet dimidium sextarium huius potionis. Reliquum in uitro bene obturato [...] Fridericus N. Medicus Regis Daniæ

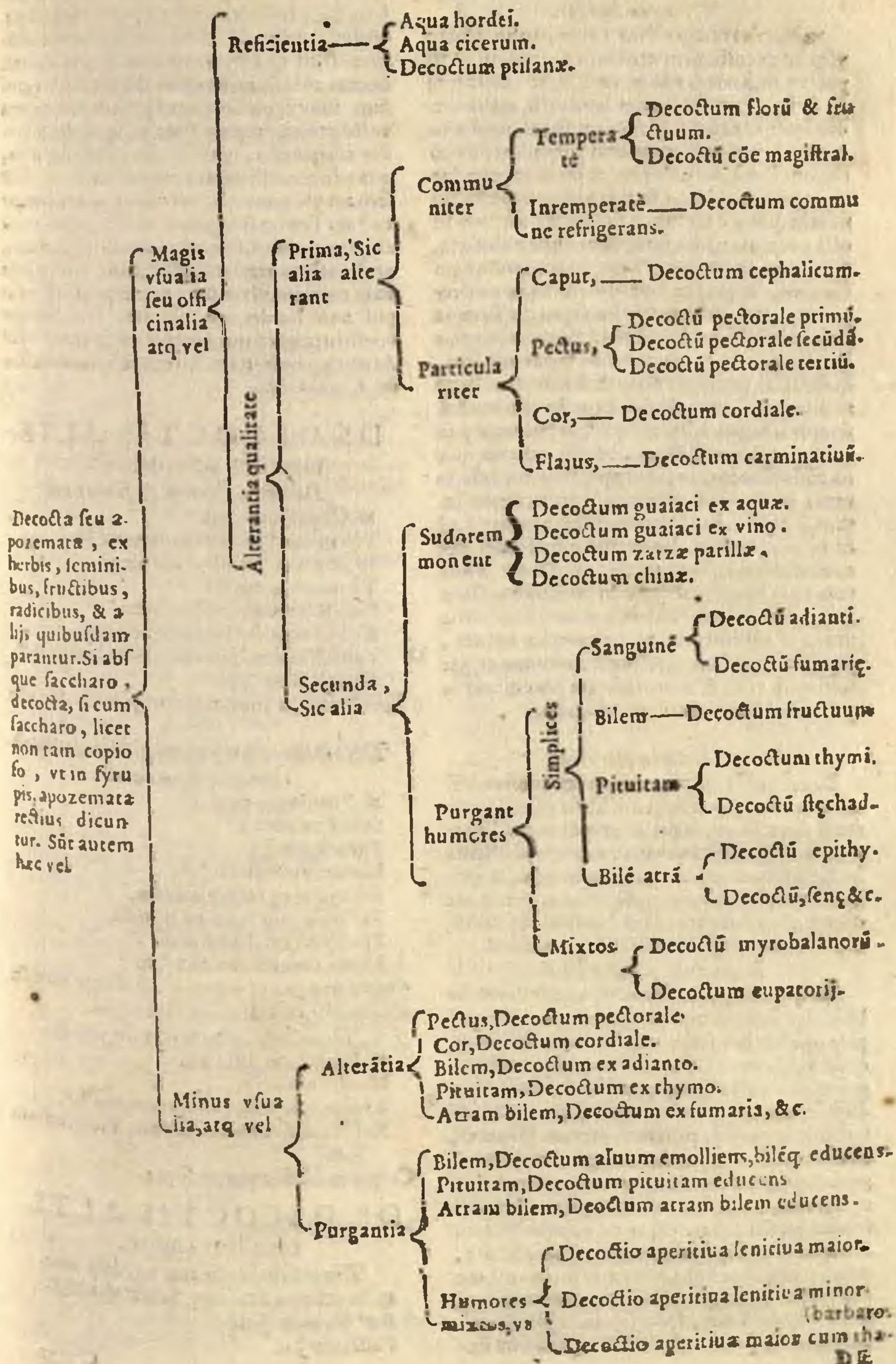
Claretum laxatiuum pro delicatis.

F

℞ Vini optimi lib. iv
Polypodij, melis ana lib. ß.
Galangæ, caryophyllorum,
Cinnamomi, zingiberis ana ℥. ß.
Agarici ʒ. ij.
Senæ ʒ. iv.
Piperi, cardamomi ana ʒ. i.

Bulliat polypodium coctum cum uino & melle ad consumptionẽ tertiæ partis, deinde alia pul[uis] g[...] addantur, & colentur per saccum bis, uel ter.

De Decoctis, Sectio VII.

DE

DE DECOCTIS OFFICINALIBUS REFICIENTIBUS.

De aqua hordei.

℞. Hordei integri fricati cum panno aspero vsq; ad excussionem tenuium corticum, id est palearum, partem vnam, verbi gratia librã vnã Et sit hordeum substantia laudabili, ætatis mediæ inter antiquum & nouum, super quod non cecidit de odore corruptionis aliquid, nec de cõtagione fumi, aut pulueris, & conseruatum fuerit in loco aeris liberi, & iam habuerit perfectionem in maturitate sua, & pone illud electum in olla noua, mundata, lota, & exquisite abstersa, vt non remanserit in illa de odore quidquam omnino, & proiice super ipsum aquæ circiter partes vigiti, verbi gratia lib. viginti, & sit aqua fontana leuissima dulcissima. Stet tamen prius hordeum in aqua per quatuor horas infusum, inde facias cum igne claro & suaui ipsam feruere, primam abiiciendo spumam. Et esto hordeũ semper integrum, leuiter quidem fricatum panno aspero, & quasi depaleatum, si multam quæris abstersionem, atq; exoppillationem valentiorem, integre vero ab vtroque cortice mundatum, si aquam hordeaceam habere volueris ad sitim mitigandam, asperitatemq. leniẽdam, nec non inflammationem extinguendam.* Vnde talis aqua hordei conuenit in leniendo pectore atq. pulmone humectandisq præcordiis. Coctio prætereã continuetur ad crepaturam hordei, perfectam quidem in priore illa intentione, perfectiorem vero & diuturniorem plus minus in posteriore hac intentione. Colonien.

Aqua cicerum.

Decoque libram vnam cicerum conseruãtiũ adhuc nitrositatem suã, cum libris viginti aquæ facili decoctione, vsque dum redeant ad libras decem. Tunc erit aqua eorum potus medicinalis. Et si vlteriorem excipiat coctionem, & quidem cum plurima aqua, vsq. dum acquirat mediocritatem inter tenue seu liquidum & vnctũ, est, cibus bonus, præsertim colatus. Mesues.

Decoctum ptisanæ hordei.

Sed quando ptisana hordei, ad edulii vel sorbitionis vsum decoqui debet, tunc semper accipere oportet hordeum exquisite excorticatum, quod vulgo mundatum dicitur, idque vel integrum, uel confractum, quod far hordei latinis dicitur. Satius tamen fuerit, integrum quam cõfractum sumere, ut euitemus metum Manardi, quandoquidem in hordeo integro absolutam, perfectamque decoctioné animaduertere commodius est, quam in confracto, quia coctio eius semper perfici debet, vsque ad disperditionem & ueluti tabem ipsius hordei, nunc in largiore, nunc in pauciore aqua, pro uario intẽtionis medici scopo. Nam quando non admodum tenui uictu vtendum erit, sed aliquando plenius cibare licebit, quum scilicet totam ptisanam exhibemus, nã ptisana tota Galeno non est expers tenuis victus, nisi omnino pauca assumpta fuerit, tunc verbi gratia suffecerint ad partẽ vnam hordei partes quinq. aquæ, secundum placitum Auenzoar, sed si tenuius cibare propositum est, ut quando cremorem siue succum exhibemus, colatorio manibus uel cochlearo expressum, tunc copiosiore aqua ptisanã decoquimus verbi gratia, decem partes aquę ad unam hordei accipiendo, plus autem aquæ accipimus, quando tenuissime nutrire volumus, aut saltẽ seruata proxime assignata aquæ quantitate, percoctam sanam sua sponte sensim percolatorii eliquari sinimus, sine adminiculo expressionis, unde uulgus practicantium, hanc vocant ptisanam colatam, illam uero quæ expressa est, uocat ptisanam hordei non colatam. Hac decisione constituta, putamus omnem caliginem & nubẽ Arabicę perplexitatis seu confusionis discussam iri. Coloniensis.

DE DECOCTIS ALTERANTIBUS COMMUNIBUS.

Decoctio florum & fructuum.

℞. Caricarum nu. u.
Prunorum Damascenorum nu xu.
Iuiubarum. Sebesten ana nu. xx.
Tamarindorum ℥ i.
Flor. Rosarum, flor Violarum,
Flor Borrag flo. Buglossę ana ʒ. ii.
Capil. Veneris, lupuloré, Endiuiæ ana M. ß.
Glycyrrhizæ ʒ. ii.
Incidantur, & contundantur pro usu. Augustan.

Decoctum commune magistrale, ad medicamenta maceranda.

℞. Prunorum num. xii.
Sebesten. num x
Passularum ℥. i.
Hordei decorticati ʒ. ß.
Glycyrrhizę rasæ, uiolarum,
Folliculorum Senæ, polypodii,
Epithymi, carthami, anisi,
Dauci, cinnamomi ana ʒ. ii.
Coque in aquæ communis li. ii donec dimidium absumatur, cola, & utere Florentini.

Decoctum commune refrigerans.

℞. Prunorum num xii.
Hordei mundi ʒ. i.
Tamarindorum, Passularum ana ʒ. ß.
Sem. communium maiorum, Violarum ana ʒ. ii.
Coque in lib. ii aquæ, ut supra.

DE DECOCTIS ALTERANTIBUS CAPUT.

Decoctum cephalicum calefaciens.

℞. Stœchadis, Betonicę, Saluiæ ana M. ß.
Rad. Pæoniæ ʒ ii.
Passarum ℥ i.

Glycyr-

Glycyrrhizæ, Anisi, Dauci ana ʒ.iij.
Nucis moschatæ ʒ ß.
Coque, vt supra.

DE DECOCTIS ALTErantibus pectus.

Decoctum pectorale.

℞. passularum ℥.i.
Sebesten, Iuinbarum ana num. xv.
Dactylorum num. vi.
Caricarum pinguium num. iv.
Hordei purgat ℥.i.
Glycyrrhizę ℥.ß.
Adianti M.ß. Hyssopi ʒ.ij.
Coque, vt supra. *Valet in vitijs pectoris, catarrho tussi, asthmate, pleuritide, & id genus aliis. Augustani.

Decoctum pectorale aliud.

℞. Hyssopi sicci, Adianti albi, Ficuum, Palmularum, Myxariorum, Ziziphorum, Vuarum passarum, Hordei mundi, Glycyrrhizę rasæ ana partes ęquales. In aqua fontana quanta conuenit, coquantur. * Horum ius ad excrementa pectoris, & defluxiones pituitosas, sputaque educenda singulare est remedium. Andernacus.

Decoctum pectorale aliud.

℞ Anisi, fęniculi Adiāti ana partes ęquales
Cinnamomi, Masticis ana ʒ.i.
Omnia coquantur in aqua, donec quarta eius pars absumpta fuerit *Huius decoctionis, faucium, & thoracis asperitates lenit; excrementa ad excretionem promouet nec nō robur visceribus addit, ventriculi vires excitat, flatusque intestinorum discutit Andernacus

DE DECOCTIS ALTErantibus cor.

Decoctum cordiale.

℞ prunorum num xij.
Passularum ℥.i. Sebesten num. xvi.
Iuiubarum num x.
Flor. Borraginis, Buglossæ, Violarum,
Melissophylli, Capill Vener. ana M ß.
Seminis Basilici, Glycyrrhizæ.
Dauci ana ʒ ij.
Coque, vt supra. Decoctum vero cordiale refrigerans fit, additis seminibus communibus iisq; seminibus quæ decoctum refrigerans supra descriptum ingrediuntur. Florentini,

DE DECOCTIS ALTErantibus ventriculum.

Decoctum flatus pellens, seu Carminatiuum.

℞. Anisi, dauci, fœnic. Cumini, Carui an. ʒ.iii.
Glycyrrhizæ ℥.ß.
Flor. chamomillæ M.ß.
Passularum ℥.i.ß.
Coque in libris duabus aquæ ad medietatem secte. Florentini, & Augustani.

Potio moscata maior.

A

℞. Spicæ, folii, piperis longi,
Zingiberis. zedoariæ, confitæ rub.
Confitæ muscatæ, caryophyllorum
Ligni aloes, Rosarum, Violarum
Anacardi, Acori, corall.
Costi, Leuistici, nucis moschatæ
Rasuræ eboris, Magaritarum.
Antofili, Rhabarbari, Amomi,
Ossis de corde cerui, Croci,
piperis albi, ossium dactylorum,
B Beliculi marini, Spodij,
Santali albi, & rub. macis, Liquiritiæ,
Cinnamomi, Alyptæ, Anisi,
Tragacanthi, Blattæ bizantiæ, Cardamomi,
Ocimi, Limaturæ auri, & arg. ana ℈.ij.
Moschi, Ambræ, caphuræ ana ℈.i.
Sacchari candi ʒ ij.
Syrupi ros. q. s. est.
Datur mane, & meridie, sero, stomachicis, & debilitatis cochlearium vnum cum uino, patientibus in pulmone, cum aqua hordei Nicolaus.

Potio moschata.

C

℞. moschi, caphuræ, Ambræ ana ℈.j.
Spicænardi, Folij, piperis longi,
Zingiberis, zedoariæ, Styracis rubei,
Aliptæ moschatæ, caryophyllorum,
Ligni aloes, Rosarum rub. Violarum,
Anacardi, Rad acori, Coralli rub.
Costi, Sem. leuistici, nucis moschatæ,
Rasuræ eboris cum aqua ros lotæ,
Margaritarum perforatarum, & nō perforat.
D Peucedani, Rhabarbari, Amomi,
Ossis de corde cerui, Croci, piperis albi,
Ossium dactylorum, Lapidis berillorum,
Spodij, Santali albi, & rub. Macis,
Glycyrrhizæ rasæ, Cinnamomi, Anisi,
Tragacanthi, Blattæ byzantinæ,
Cardamomi, Sem, basiliconis,
Limaturæ auri, limaturæ argenti ana ℈.ij.
Sacchari candi ʒ.ii.
Syrupi ros. q. sufficit.
Dosis eius est a ʒ ii vsque ad ℥ ß.
E Seruatur annis duobus. Respicit proprie virtutem naturalem primæ digestionis, confortat cor & subtiliat materiam grossam. Data cum uino remollitionis citri, confert cardiacis, & confert cardiacæ calidæ cum saccharo ros. Datum cum decoct. prassii, confert passioni pectoris frigidæ, & pulmonis. Data bis in die cum decoctione nucis moschatæ, & caryophyllorum, confert valde stomachicis, & ad omnem debilitatem stomachi ex causa frigida, & digerit materiam frigidam fœtoris oris, confert appetitui canino, & frigi
F do. Arnold. Villanouanus.

DE DECOCTIS SVDOrem prouocantibus.

Decoctum ligni guaiaci, absque cortice.

℞. ligni guaiaci optime incisi lib. i
Aquæ fontanæ lib xij.

Infun-

Infundatur lignum in aqua calida per horas 24. in vase figulino vitreato obturato, deinde coquatur igne lento vsque ad librarum octo consumptionem, coletur, & seruetur in vase vitreo pro syrupo, ad sudorem mouendum.

Decoctum ligni, pro potu.

℞. lignum guaiacum prioris decoctionis.
Aquae fontanae lib. xii.

Iterum coque vsque ad consumptionem tertiæ partis, cola, & serua pro potu, in prandio, & cœna sumendo.

Decoctum ligni guaiaci cum corticibus.

℞. ligni guaiaci optime incisi ℥. x.
Cort. ligni guaiaci incisi ℥. ii.
Aquæ fontanae lib. xij.

Fiat, vt supra.

Potest maior vel minor corticis quantitas addi, & cum aqua betonicæ vel fumiterræ, pro medici scopo decoqui.

Decoctum ligni guaiaci cum vino.

C ℞. lingui guaiaci ℥ ß.
Aquæ fontanae lib. xii.

Infundantur, vt supra, & decoquantur vsque ad consumptionem librarum nouem, deinde addantur vini optimi lib. iii. & iterum feruere modice finito, postea refrigeratum colato, & in vase vitreo, pro syrupo seruato. Florentini.

Decoctum ligni guaiaci cum vino, pro pota ordinario.

℞. præcedentis decoctionis lignum,
Aquae fontanae lib. ii.

D Coquantur vsque ad consumptionem septem, librarum, deindo addantur vini albi optimi li. iv. & facta vnica sola bullitione, & ab igne auferatur coletur, & in vase vitreo seruatur, pro potu ordinario cibis associando. Florent.

Decoctum guaiaci Fioravanti.

℞. cortic. ligni guaiaci triti lib. i.
Aquæ fonanae lib. xiiii.

Macerentur horis 24 deinde coquantur vsq, ad quatuor librarum cōsumptionem, postea adde
Polypodij quercini ℥ ii.
Cichorii M. i.
E Aloes hepaticæ ℥. ß.

His iterum per horam decoctis, adde
Fol. Senæ, Epithymi ana ℥. i.
Colocynthidis ʒ. vi.
Sacchari ℥ viii

Denuo coquantur, dum pars dimidia fuerit consumpta, & libræ octo remanserint, coletur & seruetur in uase vitreo obturato, ad vsum. Dosis cyathus vnus mane & sero, & sudet, sicque continuet per dies xx. & liberabitur. Pro potu autem vtatur sequenti decocto.

F ℞. ligni Guaiaci incisi lib. i.
Vini albi lib x.

Macerentur per noctem, deinde cum per horam vnam bullierint, adde aquæ lib xv. Denuo coquantur non diu, & erit factum.

A *Decoctum ligni guaiaci cum corticibus.*

℞. Scobis ligni Indici lib. i.
Corticis eiusdem ℥ iv.
Aquæ purissimæ lib. x.

Macerentur in fictili vitreato horas 24. coquantur ad medium prunis luculentis quinque aut sex horas, & percolentur, postea quotidie in aurora illius aquæ dabis ℥. vi. & ægrum cooperies vt sudores moueantur, moderate tamen, ne vis corporis dissoluatur, subinde sudor detergatur, corpus fricetur, & caput, cibum non sumat, nisi horis sex a potu exactis Eiusdem aquæ totidem vncias asseres quinque horis a cœna, sudores tamen tunc non mouebis. Cæterum huiusmodi potum post vniuersales purgationes solemus exhibere. Antonius chalmeteus.

Decoctum ligni guaiaci cum corticibus, pro potu ordinario.

℞. Remanentiam prioris decoctionis,
Aquæ purissimæ lib xv

Iterum coques ad tertias, sub decoctionis finem addes
Glycyrrhizæ rasæ, & contusæ ℥. ß.
Passularum mundatarum ℥ ij.

Absoluta decoctione, addes
Cinnamomi ʒ. v ad saporis iucunditatem.

Eoque decocto vtetur in pastu. Nonnulli sub finem primae deooctionis addunt
Fumariæ, lupulorum, Borraginis, Buglossi, ana M. i.

Alii vero addunt
Cyclaminis, cardui Benedicti, Olibani an. ℥. i.

Alij rad. enulæ in pul. redactæ, mumiæ sing ℥ ß. carabe ʒ. ii. ß. pulueris hermodactylorum ʒ. iii. senæ orientalis ℥. ß. Alii mediam partem vini albi, alii tres partes vini, & unam aquæ iniiciunt quod profuturum putauerint corporibus pituitosis, ac robustis, atque cū nerui ac tēdines afficiuntur. Cum vero corpora sint imbecilla satius duxerim, magisque profuturum. si decoctio in sola aqua fiat, imo cum corpus imbecillum, biliosum, aut ad tabem propensum, sæpe guaiaci vsu ipsum contabescit, inflammantur vrinæ, dolores augentur Itaque cum corpus est biliosum, loco aquae communis vtor aquis cichorii, buglossae, violarum, fumariæ in decoctione quarum vsu sæpe sum expertus rem fœlicius successisse. Idem.

Decoctum ligni guaiaci, cum corticibus, aliter.

℞. ligni sancti lib i.
Corticis eiusdem lib. ß.
Aquæ purissimae lib x.

Macerentur, vt dictum est 24. horas, atq; coquatur ad tertiæ partis consumptionem. Præterea
℞. Enulæ campanae,
Dactylorum ab ossib. separatorum ana ℥ i. ß.
Senæ orientalis ℥ i Vini albi, lib vi.

Macerentur horas 24. super cineres calidos, vt propemodum vinum feruescat deinde ... manant

nantur & huic vino misceatur præcedens deco A ctio: postea adde sacchari lib. ß. cinnamomi ʒ.i. & exactis quatuor horis ab ea mixtione, traijcia tur per colatorium vini aromatitis, ac singulis matutinis capiat ℥.v. aut vj. & ante cœnam, vel cum se in lectum recipiat, tantundem. Idem.

Decoctum ligni guaiaci cm corticibus, pro potu o dinario.

℞. Præcedentis decocti remanentiam,
Aquæ purissimæ lib xv.

Bulliant ad tertias, adde sacchari & cinnamomi, quantum videbitur ad saporis gratiam. Ani B maduertendum vero non vnam eandemq. decoctionem omnibus temperaturis esse parandã sed interdum valentiorem, interdum vero imbecilliorem, habita virium, ac morbi, & cæterarum rerum, tum naturalium, tum contra naturam, ratione. Idem.

Decoctum zarzæ parilla.

℞. Rad. zarzæ parillæ ʒ, iv. C
Aquæ fontanæ lib. xij

Radices primo vino albo lauentur, deinde minutatim incidantur, & in supradicta aqua calida per horas duodecim infundantur, in vase figulino bene operculo & pannis obstructo, mox coquantur igne lento, vsque ad consumptioné librarum octo, postea coletur, atque in vase vitreo optime cooperto pro syrupo seruetur. Secundum decoctum pro potu ordinario, fit, vt ligni guaiaci potus. Florentini. D

Decoctum guaiaci cum zarza parilla pro syrupo.

℞. Zarzæ parillæ, cort. ligni guaiaci ana ʒ.ij.
Polypodij quercini ʒ.i. ß.
Cinnamomi electi ʒ.i.

Coquantur vsq. ad librarum octo consumptionem, coletur, & seruetur pro syrupo Incertus.

Decoctum zarzæ parillæ cum guaiaco. pro potu. E

℞. Materiam prioris decoctionis.
Aquæ mens octo.

Coquantur vsque ad duarum mensurarum cõsumptioné, coletur, & seruetur pro potu ordinario. In fine adde cinnamomi electi ʒ.ß. vel ʒ.i.

Aliud, quo Hispani vtuntur.

℞. zarzæ parillæ ʒ.iij.
Cort. ligni ʒ.j
Hermodactylorum ʒ j. F
Polypodii, Rhapontici, Turbith, Cap. Ven.
Rad. liliorum alb Apii, Asparagi,
Fœniculi, Petroselini, Glycyrrhizæ ana ʒ.ij.
Fol. senæ ʒ ß.

Decoquantur omnia s. a. in lib xx aquæ ad li. b. & hoc pro syrupo. Capiat bis in die mane & vesperi ʒ.vi. calide. In residuo infunde li. xx. aquæ, & decoquantur ad li x.j. Et istam aquam bibat loco uini, & de octo in octo dies purget humorem peccantem, & debet sumi per dies xv. ad minus. A quodam Hispano.

Decoctum radicis cinæ.

℞. Radicum cinæ opt ʒ.j.
Aquæ fontanæ lixij.

Radices incidantur minutatim, & in prædicta qua tepida per horas duodecim infundantur in vase terreo vitreato, deinde igne lento coquantur vsque ad consumptionem tertiæ partis, postea cola, & serua pro syrupo. Alij vsq. ad librarũ octo, aliqui ad medietatis consumptionem coquunt Florentini.

Alia ratione curatur morbus Gallicus, quæ non est præcedenti admodum dissimilis. Fit autem decocto radicis chinarum, quæ apios dicitur. Itaq post vniuersales purgatiónes, præscribimus victum tenuem, non tamen vsque adeo siccum atq. cum decocto guaiaci. Siquidem decoctum radicis chinarum vehementius siccat, quam guaiaci, quod ex siti facile deprehendit. Sic autem parabitur.

Decoctum radicis chinæ.

℞. Radicum chinarum, in tenues orbiculos sectarum ʒ i. vel ʒ i B.
Aquæ purissimæ lib x.

Coquantur in vase terreo vitreato ad medias. Vas vero tam exacte cooperiatur, nihil exhalet. Deinde coletur decoctum, ac super cineres continuo calidum seruetur. Huius decocti dentur ʒ.viii. uel ix. pro viribus ægrotãtis, ac sudet tres horas, sudor diligẽter abstergãtur, prandeat hora nona, vel decima. & rursum hora tertia à meridie eãdem decocti dosin sumat, lectum ingrediatur, & sudet, cœna, quam prandium. Antonius Chalmeteus.

Decoctum radicis Chinæ, pro potu ordinario.

℞. Fœces superioris decocti.
Aquæ purissimæ li. xij.

Coquantur ad tertias. Potest tertium & quartum fieri decoctum, si addideris radicis chinæ ʒ.ii Si tamen uino abstinere non possit, eo saltem decocto vinum diluatur. Idem.

DE DECOCTIS PVRgantibus sanguinem.

Decoctum adianthi.

℞. Adianthi veri recentis ʒ i ß.
Summitatum fumariæ, Summitatum lupuli,
Violarum siccarum ana ʒ i.
Prunorum Damasc. nu. l.
Zizipharum num. x.
Iuiubarum nu. xx.

Coque libris tribus aquæ læto igne ad duarum librarum consumptionem, infunde tandem
Pulpæ cassiæ solutiuæ ʒ.iii.
Tamarindorum ʒ.ii
Mannæ ʒ i. Rhabarbari boni ʒ.iii.

Frigidum manibus frica, cola, & propina * Sanguinem purgat, clarumque reddit, ardoremq; ipsius ac flauæ bilis compescit.

Decoctum

Decoctum sumarie.

℞.Succi Cichorij,succi,Endiuiæ, succi Lupulorum,succi borraginis ana ℥.iv.
Succi Fumiterræ ℥.viij.
Quibus coctis & purgatis,adde
Myrob citronorum,Miro.Indorum ana ʒ.ij.
Passularum mundat.℥.j.
Tamarindorum ℥.iij
Frica,cola,& serua. * Sanguinem bile flaua & adustis humorib.purgat,hebatis obstructiones aperit,ac inde natum icterum sanat.Mesues.

DE DECOCTIS PVRgantibus bilem flauam.

Decoctum fructuum.

℞ Prunorum nu.xl.
Sebesten,siue myxariorum nu.xxx.
Iuiubarum nu.xxx
Tamarindorum nu.xxx.
Cassiæ recens extractæ ℥ iij,
Mannæ ℥.j.
Macerentur fructus in aquæ libris tribus, dein de adde cassiam,tamarindos, & mannam, fiat, vt supra. * Sanguinis & bilis flauæ feruorem reprimit , sanguinem clarum reddit,& bilem clementer educit Mesues.

DE DECOCTIS PVR gantibus pituitam.

Decoctum thymi.

℞.Thymi,Casiutæ Hyssopi ana ℥.i.
Passularum purg ʒ xx:
Myrob.Emblicarum,Chebularum ana ℥.j.
Turbith ʒ.iu·
Stœchados,polypodij ana ʒ.u·
Eupatorij Mesuæ ʒ.iij.
Rad.apij,Fœniculi ana ʒ uij.
Absinthij,anisi,dauci ana ℥.iij.
Coque omnia in libris trib.aquæ,ad librarũ duarum consumptionem,cola.Colato adde
Turbith Agarici an ʒ.i.
Zingiberis ʒ.ß.
Macerari noctem sine:postridie cola,& utere. * Phlegmagogum est,ob id senibus & aliter pituitosis salubre,uentriculum firmat,coctionem iuuat,flatus à uisceribus & hypochondriis dissoluit.

Decoctum galli ad colicam.

Gallinaceum ueterem quatuor annorum interficito, exinaniroque, & repleto salis fossilij drachmis tribus,sem.cnici,polypodij, hyssopi ana ℥.j.sem dauci.anethi,ameos ana ℥.ß.turpeti ʒ.iij Deinde resarto uêtre,in xij aquæ libris ad dimidias coquito,iuris decocti ℥.iu· aut sex potui exhibeto·Auder·

Decoctum sthœchados.

℞ Stœchadis,origani cretici ana ʒ.iu.
Sem.apij,Fœni.Eupatorij Mesuę ana ʒ. iij·
Schœnanthi,Hyssopi ana ʒ.ij.

A Passularum mund.℥ j.
Turbith ʒ.iu.
Coque,ut supra,& utere.*Confert pituitosis affectibus,ut febrib.quotidianis,iuncturarum & neruorũ dolori,& frigidæ intemperie. Mesues.

DE DECOCTIS BILEM atram purgantibus.

Decoctum epithymi.

B ℞.Myrob.Indarum,
Stœchadis arabici.Epithymi,
Passularum mund.ana ℥.i.j.
Myrob.chebu.Sumitatum fumariæ an. ʒ.i
Folliculorum senæ ℥.j.
Polypodij ʒ ui.
Turbith ʒ iu·
Agrimonię ʒ u.
Omnia pręter epithymum coquantur in sericei primi libris tribus,ad duarum librarum consum
C ptionem tunc adde epithymum,& semel feruere fac,tolle ab igne & adde
Hellebori nigri ʒ i.
Agarici ʒ.ß.
Salis Indi ʒ.j ß
Frica,cola,& utere.*Bilem atram uacuat,ob id affectibus melancholicis,ut cancro, elephantiasi,& cęteris confert·Mesues.

Decoctio Senæ D.Gereonis.

D ℞.Folliculorum senę ℥.i.ß·
Foliorum senaſt ℥ i.
Zingiberis ʒ.j·
Flor.Borraginis,Violarum,
Rosarum rub.Arantiarum ana ʒ.ij·
Polypodij quercini ℥.ß·
Passularum purgatarum ℥.ij
Sebesten,prunorum ana nu.xij.
Aqua fontis li.iv.
Fiat decoctio s.a. Modo sena parum ebulliat,&
E vas optime obturatũ per sex horas dimittatur, deinde exprimatur. * In effectibus Melancholicis,Quartanis,Cancro,Lue venerea valet· Augustani.

DE DECOCTIS PVRgantib.humores mixtos.

Decoctum myrobalanorum.

℞.Myrobal.Citrinarum,Chebularum,Indarum ana ℥.j.
Tamarindorum ℥.j.
Comarum fumariæ ℥.i.
Absithij ʒ.ii.
Prunorum num xx·
Passularum munda.℥.j.
Coque in libris trib.aquæ,ad duarum librarum consumptionem, cum imbecillum ve les medicamentum, reliquæ libræ dimidio adde
Pulpæ cassiæ ℥.ii
Cum autem valentius, adde
Pulpæ cassiæ ℥ i.
Turbith, Agarici ana ʒ.ß·

Frica,

stica, cola. Præstantius fiet, si in sero lactis capri ni coquatur. * Bilem vtramque pituitam purgat. Mesues.

Decoctum Eupatorii.

℞ Eupatorij, Absinthij,
Asari, nardi Indicæ,
Capill. Veneris, cypri, Rhabarbari,
Comarum Fumariæ ana ℥ iv.
Bedeguar, Secacul ana ʒ.iv.
Myrobal. Chebularum, Indarum ana ʒ.viij.
Passularum purgatarum ℥ j.

Coque, & vtere * Hepatis, & lienis obstructiones, & inde nascentes dolores, & febres composi tas iuuat. Mesues.

DE DECOCTIS MInus vsualibus.

DE DECOCTIS ALTErantibus pectus.

Decoctum pectorale.

℞. Hyssopi, Capill Veneris ana M ß.
Ficuum, palmularum, Ziziipharum,
Myxariorum ana num. iv.
Vuarum passarum, Hordei,
Glycyrrhizæ, Anisi ana ʒ.i.

Decoquantur in aquæ mensura quanta conuenit, ad tertias. Quincunx vna vice datur * ad pectoris vitia, ut tussim, raucedinemque, donec totum absumatur. Andernacus.

Potis pro phthisicis, nostra.

℞. cort. ligni Guaiaci ℥ ij.
Tussilaginis, Virgæ aureæ,
Plantaginis ana M i.
Consolidæ maioris ℥.i.
Passularum, Iuiubarum,
Sebesten, Glycyrrhizæ ana ℥ ß.
Cinnamomi electi ʒ. ß.
Aquæ ferratæ Mens. iv.

Coquantur ad consumptionem quartæ partis, cui adde olei sulphuris, quantum ad acorem inducendum sufficit. Vsus in prandio, & cœna, loco vini.

DE DECOCTIS ALterantibus cor.

Decoctum cordiale.

℞ prunorum Damasc. num. vi.
Palmularum Indicarum,
Passarum ana ℥. ß.
Glycyrrhizæ ʒ. j ß.
Flor. Borraginis, Buglossæ, Violarum,
Hordei ana P. i.
Sem. 4. com frig. ana ʒ. ß.

Aquæ fontanæ quantum alia medicaméta tres digitos superare possit. in qua reliqua omnia coquuntur ad tertias, deinde ex iure colato datur triens, aut quincunx. Si sæpius exhiberi debet, ma ior tum aquæ, tum medicamentorum modus adhibeatur. Andernacus.

A

DE DECOCTIS ALterantibus bilem.

Decoctum Adianthi.

℞. Adianti albi, Fumariæ,
Lupuli ana M. j.
Violarum siccarum P. i.
Prunorum num. xx.
B Ziziipharum num. x.

In aqua fontana quãta sufficit, ad tertias vsque coquuntur, vnaque vice vnciæ quinque exhibentur. Vel

Apianti M. ß.
Sem. Anisi.
Fœniculi ana ℥. ß.
Cinnamomi,
Masticis ana ʒ i.

Coquantur, vt superius. * Hoc etiam viscera roborat. Andernacus.

C *Decoctum prouocans menstrua.*

℞ Althææ, Maluæ,
Petroselini rad part. i.

Coquãtur in aqua fluuiatis vsque ad tertiæ partis consumptionem, coletur. Dosis ʒ. ix. cum Butyro recẽti, stomacho vacuo. Fiascus Eques Ferrariensis.

D DE DECOCTIS ALterantibus pituitam.

Decoctum contra urinæ ardorem.

℞. Thymi, Cassutæ,
Hyssopi ana ʒ. ß.
Radic Apij,
Fœniculi ana ʒ. vi.
Sem. Anisi, Dauci ana ℥ i.
Passularum enucleatarum ℥ ii.
E Glycyrrhizæ ʒ. ii.

In aqua ad dimidias coquantur. In iure decocti, Zingiberis minutim incisi drachma semisis maceret, mane vnciæ quinque singulis vicibus exhibeatur Andernacus.

Decoctum ex Thymo.

℞ Arthemisiæ, Melissæ,
Cardui benedicti, Pulegij,
Serpilli ana M. i.

Bulliant in vna mensura vini, & mane bibatur haustus.

F DE DECOCTIS ALterantibus bilem atram.

Decoctum ex Fumaria.

℞. Succi Fumariæ ʒ. iij.
Succi Buglossæ, lupuli,
Endiuiæ, cichorij ana ℥ ii.
Passularum enucleatarum cõtusarumq; ℥. i.
Glycyrrhizæ ʒ. ii.

Coquantur ad tertias, colenturque. Iuris vnciæ duæ cum recens est, aut quatuor, cum vetustior propinatur. Andernacus.

DE DECOCTIS vulnerariis.

Decoctio Vulneraria, nostra.

℞. Virgæ, aureæ, Saniculæ,
Polygonati, plantaginis, Saluiæ minoris,
Pulegij, Aristolochiæ rotundæ,
Centaurij minoris ana M j.

Coquatur in vino, & aqua ana Mens. j. ß. vsque ad consumptionem duorū digitorum, coletur, & vtatur mane stomacho ieiuno, haustu vno.

Potio vulneraria, qua vulnera mirum in modum curantur.

℞. Ceruisiæ Mens. ij.
Clematis M. j.
Arthemisiæ rub.
Peruincæ ana parum.

Decoque ad medietatem in vase fictili cooperto. Deinde excola in ollam lapideam, siue lagenam, sic vt orificium eius probe obstrui possit, ne aer ingrediatur, postea vsui serua. Ex hac potione dabis homini vulnerato mane ieiuno ventriculo, in meridie post sumptū cibum, a vesperi cum discessurus est cubitum, singulis vicibus ad quantitatem trium cochlearium, iubebis q; vt læsus postea duabus aut tribus horis abstineat a cibis, & quoties inde biberit, paululū instillet in vasculum, & hoc vulnus abluat. Foliū etiam brassicæ rubrum liquore huius potionis imbutū vulneri imponat, ita tamen, vt asperius folij latus versus vulnus sit coaptatum, quod linteolo firmiter inuoluatur. Ranzouius.

Potio alia vulneraria.

℞. Limonij syluestris,
Betonicæ ana ℥. j.
Saniculæ, Pedis leonis ana ʒ. ß.
Vini opt. Mens. ij.

Coquantur in olla vitreata, bene obturata, per spacium duarum horarum. Ex hac potione homini sauciato singulis diebus mane, & vesperi ad quantitatem vnius cochlearis exhibe bibendum, & loco affecto brassicæ folia, vel aliquod emplastrum vulnerarium impone. Ranzouius.

Potio vulneraria.

℞. consolidæ vtriusque,
Veronicæ,
Cyclamini ana M. j.
Astacorum expurgatorum num. iv.
Vini albi Mens. ij.

Circulentur in balneo per triduum. Exhibeatur primis septem diebus mane cochlear. vnū. Quercetanus.

Alia potio vulneraria.

℞. Oculorum Cancri puleriz. ʒ. ß.
Mumiæ ʒ. ij.
Boli Armeni ʒ. j. ß.
Herb. Agrimoniæ, Ophioglossi,
Veronicæ, Cyclamini ana M. j.
Spermatis Ceti ʒ. j.

A Temperentur in vino albo per noctem in balneo. Mariæ. Capiat huius cochlearia duo mane & vesperi, si opus sit. Inflammationes plurimū arcent, atque ambustis conueniunt. Idem.

Potio vulneraria, pro reliquis morbi temporibus.

℞. Macis, Oculorum Cancri,
Zedoariæ ana ʒ. iij.
Mumiæ, Galangæ minoris ana ʒ. ij.
Nucis. Vomicæ ʒ. i.

crassiuscule contusa imponatur in vas vitreum B affundendo vini albi Mens. j. ß. macerentur lentissimo calore per biduum. Dosis est cochlear vnū mane, & vesperi tantundem. Huius potionis vis tanta est, vt laudari uix satis possit. Idē.

Potio vulneraria.

℞. Herb. Saniculæ, Virgę aureæ,
Polygoni, plantaginis, Saluiæ,
Pulegij, centaurij minoris,
Aristolochiæ ana M. j.

Coquantur in vino, & aqua ana Mens. j. ß. vsq; ad consumptionem duorū digitorum, coletur, C & utatur mane stomacho ieiuno. Innominatus.

Potio venereatis uulneribus sclopetariis conueniens.

℞. Flor. Vincæ peruincæ,
Flor. Lilij conuallij ana P. i.
Galangæ, Zedoariæ ana ʒ. ij.
Mumiæ, Boli Armeni veri ana ʒ j.
Spermatis Ceti ʒ. ß.
Vini albi Mens. ij.

Digerantur, & circulentur in balneo Marię per quatuor dies. Dosis est cochlear unum mane, & D uesperi. Idem.

Potio uulneraria in fracto osse, ab ictu sclopetario.

℞. Aristolochiæ, cyclamini, Serpentariæ,
Consolidæ vtriusque, Geranij ana M i.
Sabinæ M. ß.
Nucis, Zedoariæ, Oculorum cancri ana ʒ. ß.
Mumię, Galangæ min. ana ʒ. j. ß.

Conquassatæ, ac minutatim concisę herbę et reliqua in puluerem crassiusculum redacta coquantur in duplici uase horis quatuor cū Mens. E j. uini. Vtatur mane, & uesperi. Idem.

Potio uulneraria cephalica.

℞. Flor Lilij conuallij,
Betonicæ ana P. j.
Galangæ: macis ana ʒ. iij.
Persicariæ, chelidoniae,
Vincæ peruincæ, Veronicæ,
F Centaurij ana M. ß.

Macerentur ut supra, & ad vsum seruetur. Idē.

Potio sanguinem ex uulneribus erumpentem, cohibens.

℞. olei croci Martis,
Essentiae co. alliorum ana ℈. j.

Cum aqua spermatis Ranarū, uel Rosarum fiat potio. Quercetanus.

Potio

Potio vulneraria pectoralis.
℞. Succi Verbenæ, betonicæ,
Veronicæ ana ℥.ii.
Aquæ cinnamomi lib.i.
Macerentur. Idem.

Potio inferioris ventriculi uulneribus conducens.
℞. Boli armeni ℥.ß.
Consolidę utriusque ana M.i.
Galangæ ʒ.ii
Temperentur cum uino ut supra, & ad usus seruentur Idem. B

Alia pro gregariis, sed approbata.
℞. Croci martis, nostro modo præparati ℈ i.
Calcis testarum ouorum ʒ.i.
Syrupi Rosaræm siccarum,
Syrupi Myrtillorum ana ℥.i.
Cum aqua florum papaueris rubri, fiat potio, assumenda tribus horis ante cibum, pro quo capiat hordeatum cum aqua rosarum, & semine papaueris, pręsertim hora somni. Idem. C

Potio alexipharmaca, contra vulnera sclopetis venenata.
℞. Mithridatij, Theriacae opt. ana ʒ.ß.
Margar. prępar.
Moralli rub. pręper ana ℈ i.
Boli armeni ʒ.ß.
Syrupi de Limonibus ℥.i. D
Aquarum buglossę, scabiosę ana q.s.
Fiat potio Reiteretur bis, uel ter, si opus videatur. Quercetanus.

Alia proditioribus.
℞. Auri vitæ,
Essentiæ Margaritarum ana G ui.
Essentiæ Corallorum G. ii.
Terræ sigillatæ electæ ℈.i.
Aquæ theriacalis nostræ ℥.ii
Fiat potus, statim sumēdus. Cor mirifice ab omni ueneno & contagione tuetur Quercetanus. E

DE DECOCTIS PVRgantibus bilem flauam.

Decoctum bilem educens.
℞. Intybi, cichorii,
Eupatorii, id est, Agrimoniæ M ß.
Flor borraginis, buglossi,
Violarum ana P. ß.
Tamarindorum ℥.i. F
Prunorum Damasc. num. v.
Glycyrrhizæ rasæ ℥.i ß.
Decoquantur, ut supra, in aqua ad tertias. Andernacus.

Decoctis seu Apozema in febri tertiana vtile.
Cichorii cū radice, Acetosæ, Endiuiæ an. M i.
Semina quatuor frig. ana ℥.ß.
Rad. Graminis,
Asparagi maceratarum in aceto ana ʒ.iii.
Fiat decoctio ex Aqua lib. vnam colaturæ claræ adde
Sacchari albi,
Succi Arantiorum, uel Granatorum, aut
Syrupi de acredine citriorum ana ʒ.iii.
Vel in fine decoctionis, adde aceti accerrimi & mellis optime despumati ana ℥.iii.
Fiat Apozema clarum, quod Aroma trahat ex Santa. alborum ℈.ii Aeger ter uel quater ex hoc bibat Heurnius.

Aliud mixtos potius educens humores.
℞. Passularum ℥.ß.
Falangę incisę ʒ.i.
Flor. borraginis, Violarum ana ʒ i.
Senæ ʒ.ui.
Horū decoctio & infusio stet per noctem, & mane rursus ebulliat, & fortiter exprimatur. post
℞. Expressi ℥.iv.
Syrupi ros. lax. Mannę ana ℥.i.
Syrupi conseruę Zingiberis ʒ.i.
Aquę Cinnamomi cochlearium unum.
Misce, & fiat potus. Crato.

DE DECOCTIS PVRgantibus pituitam.

Decoctum pituitam educens.
℞. Hyssopi, Thymi ana P ß.
Sem Cnici ℥ ui.
Sem. Anisi, fœniculi ana ʒ.i.ß.
polypodii ℥ ß.
Glycyrrhizę rasae ℥.ii.
Decoquantur in aqua ad tertias, ut supra. Andernacus.

DE DECOCTIS PVRgantibus atram bilem.

Galli decrepiti decoctum.
℞. Hyssopi, Calaminthę ana M.i.
Passularum mundatarum ʒ.i.ʒ.
Anisi, fœniculi,
Cari ana ʒ.ui.
Sem. Carthami ℥.ii.
Polypodii quercini recentis ℥.i.ß.
Trium florum cordi dicatorum ana P.i.
Flor. chamemeli, Meliloti ana P.ß.
Includātur omnia in uentre galli decrepiti, pręparati vt decet, in fine coctionis adde
Foliorum Senę ʒ.ii.
Agarici trochiscati ʒ.x.
Fiat colatura ad lib ii. ac reponatur. Accipiemus Praescripti decocti ℥. iu. Serapii uiolati ʒ.i Fiat haustus, si robustior fuerit aeger, adde ʒ.ii. Diaphœnici, aut Benedictae laxatiuae

Decoctum atram bilem vacuas.
℞. Buglossae, Scolopendrii ana M. ß.
Senę Alexandrinae ʒ.
Flor Violarum, Thymi,
Epithymi ana P.i.
Sem Anisi, fœniculi ana ʒ.ß.

Zingiberis ℈ j ß.
Passularum ℥.ß.
Prunorum Damasc. num. x.
Decoquantur in aqua ad tertias. Ex iure hoc sumantur ℥.iv. Andern.

Decoctum Hellebori nigri.

℞ Cor. rad Hellebori nigri præparati ʒ. ii
Anisi, sem fœniculi ana ʒ.i.
Cinnamomi,
Caryophyllorum ana G iii.
Fiat decoctio s.a. cuius dosis ℥ iii cum confectionis Hamech ℥. ß. August.

Aliud.

℞ Myrobalanorum omnia ana ℥.ß.
Comminuatur crasse, & macerentur per diem & noctem in Aquæ Fumariæ lib vij & adde polypodij, Grithymis Sene ana ℥. i.
Glyc rrhizæ, sem citrij,
Hermodactylorum ℥.ß.
Caryophyllorū ana ʒ ii.
Corticum præparatorū hellebori nigri ℥ ß.
Coquantur ad medietatis ex haustionem cum tenui expressione Accipe huius decocti partem sextam,
Syrupi de fumaria compositi,
Syrupi Rosati solutiui ana ℥ i.
De corticibus citriorum ℥ ß.
Misce, bibat Medetur Hypochondriacis & laborantibus ex malo venereo Heurnius.

DE DECOCTIS PVRgantibus humores mixtos.

Decoctio aperitiua lenitiua maior.

℞ Herbarum endiuiæ,
Cichoreę, fumi terrę ana M j.
Herbarum Eupatorij,
Borraginis, buglossæ, cuscutę,
Scolopendrii veri ana M. ß.
Glycyrrizæ rarę,
Rad Fœniculi,
Rad. Apij, rad. petroselini,
Passularum ana ℥ ß.
Sem. Anisi, fęniculi an ʒ ii.
Comarum Thymi,
Epithymi ana ʒ i ß.
Cort rad capparorum ʒ. ii.
Fol Senæ ℥ ii
Polypodij quercini ℥. i.
Agarici electi ℥. ß.
Incidenda incidantur, & quę contundi debēt, conterantur, & misceantur omnia simul, seruēturque pro vsu.* In viscerum obstructionibus, & contumacibus eorum affectibus valet. Augustani

Decoctio aperitiua lenitiua minor.

℞ Herbarum agrimoniæ,
A Lupulorum, cichoreæ,
Cuscutæ, betonicę,
Ceterach, endiuiæ,
Fumi terræ ana ℥ ii.
Rad Apii, fœniculi
Petroselini, Acori,
Glycyrrhizæ ana ℥j v
Asari ℥ i
Sem. Anisi,
Feniculi ana ℥ i.
Polypodii quercini ℥ xii.
Prunorū, damascorum,
B Ficuum pinguium ana num. xxxii.
Passularum ℥ iv.
Senæ Alexandrinę ℥
Florum borraginis,
Buglossæ, violarum,
Rosarum rub. ana ℥. i.
Incidantur & contundatur, & misceantur omnia simul Augustani

Decoctio aperitiua maiorem. rhabarbaro.

℞ Specierū decoctionis aperitiuae maioris,
Specierum decoctionis lenitiuae minoris an ℥ iij.
Decoquantur in aquae libris sex, ad consumptionem duarum librarum. Colaturae feruidę infunde
Rhabarbari electi ℥ß
Cinnamomi ʒ. ij.
Salis gemmae ℈ i.
Spicae indicę ℈ ii.
Species diarrhodon Abbatis ʒ. iv.
D Sacchari ℥ xii
Misceantur pro vsu * Valet in hydrope, & caeteris morbis diuturnis, frigidis, pituito, ac biliosis, aut mixtis Idem.

Decoctum laxatiuum in Maio.

℞. Fumi terrae M iii.
Lupulorum,
Hyssopi,
Rad cichorii an M ii.
Absinthii M. i.
Senæ ℥ j ß.
Polypodii ℥. i.
Seri caprini Mens. ii.
E Bulliant ad consumptionem tertiae partis pr dest scabiosis & delicatis.

Potio purgans pro delicatis.

℞. Cinnamomi,
Zingiberis ana ʒ. iii
Nucis moschatae ʒ i.
Anisi ℥. ß.
Fol. Senæ ℥ i. ß. vel ℥. ij.
F Sacchari ℥ iii vel q.s.
Stent simul per noctem in vino antiquo quantum satis pro tribus dosibus.. postea bulliant, & fiat haustus.

Alia.

℞. Senae puluerizatae ℥. i. ß.

Liqui-

Liquiritiæ, Zingiberis, ana ℥.ß.
Anisi ʒ.ij.
Contundantur, & bulliant in dimidia vini mensura patũ, addaturq. Sacchari q.s.D.meching.

Alia.

℞.Senæ ℥.ij.ß.vel ℥.iij.
Sacchari ℥.ij vel Liquiritię ℥ j.
Anisi ʒ.j.ß.
Zingiberis ℥ vi.
Vini, Aquæ ana quar.ij.
Bulliant ad haustus quatuor vltra tertiam partem. Idem.

Potio purgatoria.

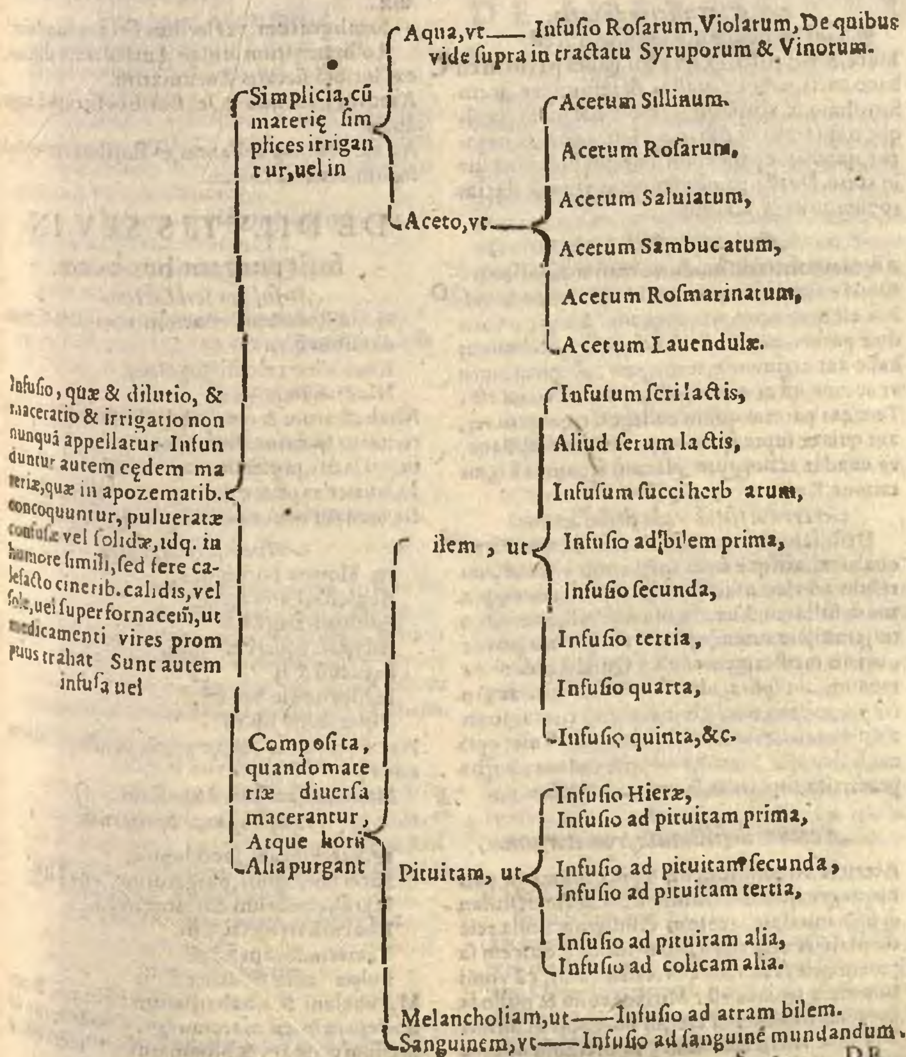
℞.Mannæ Calac.opt ℥.vi.

A Rhabarbari electi ℈ ij.
Spec Hieræ simpl.℈.ß.
Aquę endiuiæ ℥.iv.
Syrupi de buglossa ℥.ß.
Misce diligenter Ranzouius.

Potio vomitoria sine molestia.

℞.Corticis mediani iuglandis iuxta radicem ℥.ij.vel ℥ iij.
Vini albi scyphum dimidium
Macerentur per totam noctem. Bibatur mane post cibum, aut paulo ante cibum Si vero post
B dimidiam horam non eijcitur tunc digitus aut penna oleo tincta in fauces demittatur, & statim sequetur vomitus. Ranzouius

De Infusionibus, Sectio IIX.

DE ACETIS.

A

Acetum quomodo fiat statim.

℞. Ouorum assatorum vsq; ad duritiē au iij.
Zingiberis, Spicæ, Piperis ana G. xx.
Hordei G. v.
Butyri ℥. ß.

Pastæ de fermento acri ij. vel x. balotes ad quantitatem nucis communis, ponantur simul ad amphoram in vino, & statim acetum forte conuertitur.

B

Ad faciendum acetum statim.

℞. Tartari, Zingiberis,
Piperis ana par i.

Pone per octo dies in aceto optimo, tunc sicca: & quando vis habere acetum, pone in vino, & statim erit acetum.

Aceti conficiendi ratio.

℞. Vini optimi, farinæ siliginis q. s. est
Misce, & fiat pasta, ex qua fiat panes parui in clibano cocti. postea e trahe, & infunde in aceto fortissimo, & acutissimo, iterum fiat pasta, iterūque coquantur in clibano, idque toties reiteretur, quousque panes non amplius dissoluantur in aceto. De istis panibus pone in vino, & statim conuertetur in acetum.

C

Acetum destillatum.

Acetum contrario modo ac vinum destillatur. Quod enim è vino primum exit, tenuitis & melius est, at ex aceto, nequaquam. Itaque prioris, duæ partes, quæ excūt, reijciuntur, quod minus habeant acrimoniæ, tertia pars colligitur, quæ vt acrior ita minus frigida, quam acetum est. Tertiam partem, quam collegerūt, quidam ter, aut quater supra fęces reponunt, ac destillant vt euadat acrior, tum ipsarum fecum, tū ignis ratione, Rubeus.

D

Acetum theriacale destillatum.

Destillant & acetum cum theriaca, addita aqua vitæ, exitque aqua multarum virtutū, mirabilis ad vlcera fauciū & gutturis, cum ex prauis destillationibus, in morbo Gallico erodun tur, præcipue autem, volens, vbi profundius deducturis medicamenti debet. Quod si bolum Armenum, aut sphragida in ea dissolueris, ac erosas partes tetigeris, seminaria eius contagionis absumuntur & sanatur omnis erosio. Valet optime, si loca oblinantur, vnde pili cadunt, barba præsertim, supercilia, & caput. Fracastor.

E

Acetum destillatum, vomitorium.

Acetum vomitorium fit, si pileo plumbeo, patinaque ęrea, ut communis officinarum destillandi usus inualuit, acetum distilletur, nulla reiecta parte, & eius aquæ stillatitiæ, quæ dulcem saporem quæ se fert, ad ℥. iv. exhibeatur, cū vomitum ciere animus est. Mirifice enim & nullo labore, aut molestia id efficit, in pueris, ac debilioribus duæ vnciæ satis sunt, stomachum optime purgat. Rubeus.

F

Acetum Rosaceum.

℞. Rosarum eu br. mediæ maturitatis præsectis & abiectis unguibus, hoc est, imis foliorum partibus, absque rore sine pluuia lectarum, in umbra e tra solem ad triduum aut quatriduum expensarum & resiccatarum lib. j.
Aceti sextarios iix.

Insolentur diebus quadraginta. Deinde reponantur, uel (quod melius est) abiectis foliis corruptis, acetum coletur, ac reponatur. Quidam sępius mutant folia rosarum, nec ita diu stare in sole sinūt (uerbi gratia ad dies triginta uel pauciores) ut elegantius colore aspectuque & sapore odoreque ualidius fiat acetum. Ad normā & exemplum aceti rosati parari etiam possent.

Acetum Saluiatum, ex floribus siccatæ Saluiæ.
Sambucatum ex floribus siccatis Sambuci.
Rosmarinatum, uulgo Anthosatum dictum, ex floribus siccatis Rorismarini.
Acetum Lauendulæ, ex floribus siccatis Lauendulæ.
Acetum caryophyllatum, ex floribus caryophyllorum. Medici Colon.

DE DILVTIS SEV INFUSIS PURGANTIBUS BILEM.

Infusum seri lactis.

℞. Fol. Rosarum recentum, completa sfi, mundatarum ℥. i j.
Rhabarbari electi ʒ. ij. G. xij.
Nardi indicæ ʒ. j ß.

Rhabarbarum & rosæ minutim incidatur, auc terantur spica inciditur, macerentur per nocte in seri lactis, pręsertim caprini libris duabus, sola, leuiter exprime & propina. * Bilem flauam cle men ter educendo, sanguinē purgat. Mesues.

Aliud serum lactis.

℞. Florum borraginis,
Buglossæ, Fumi terræ,
Epithymi ana M. ß
Polypodij quercin ʒ. ui.
Fęniculi ʒ ij
Folliculorum Senæ ʒ. ß.
Aquæ lactis lib. iij:

Fiat decoctio ad tertiæ partis consumptionem addantur.

Mellis Rosati ℥. ii Augustani.

Infusi succi herbarum.

℞. Succi intybi, succi lupuli,
Succi borraginis, purgatorum ana ℥. ix.
Myrobalanorum citrinorum ʒ. j.
Rhabarbari electi ʒ. iij.
Tamarindorum ℥. j ß.
Pulpæ cassiæ solutiuæ ℥ iii.

Myrobalani & Rhabarbarum teruntur, & per noctem in succis macerantur, deinde manu cō pressum coletur, & propinatur. * idem quod pręcedens præstat. Mesues.

Infusio ad bilem prima.

℞. Rhabarbari electi ℥.ii.
Cinnamomi ʒ ß.
Myrobalanorum citrinorum ʒ.ß.
Macerentur in aquam stillatitiarum Absinthij, & fumariæ ana ℥.ii In iure colato Syrupi rosati laxat. ℥.i. additur, daturque ægrotantibus potui Andernacus.

Infusio ad bilem secunda.

℞. palmularum Indarum ℥.i.
Flor. Borraginis. Buglossæ,
Violarum ana P.ß.
Glycyrrhizæ rasæ ℥.i.ß.
Prunorum Damasc. num. vi.
Decoquantur in aquæ libra. palmulæ è iure decocti valide exprimantur, & ubi id colatum fuerit, cassiæ fistularis recentis ℥. vel ʒ. x. in eo diluantur, denturque potui.

Infusio ad bilem tertia.

℞. Diaprunon simplicis ℥.ß. vel ʒ. vi.
Diaprunon solutiui ʒ.i.ß. uel ʒ.ii.
Syrupi adianthi ℥ i.
Sin autem metuas offensionem ex Diagrydio, Rhabarbari expressi ʒ i. uel ℈. iv. in locū illius surrogare poteris, & ex iure communi dilutum potui exhibere Andernacus.

Infusio ad bilem quarta.

℞. Cassiæ fistularis recent ℥.i.
Rhabarbari minutim incisi ℈ ij.
Spicæ nardi G.iii.
Ex decocti conmmunis, vel aquæ Intybi ℥.iv diluito, additoq; Serapii ex aceto simplicis ʒ. i. & propinato. Andernacus

Infusio ad bilem quinta.

Vuarum passarum ℥ iii
Glycyrrhizæ rasæ, Anisi ana ʒ.i.
Prunorum Damasc. num. iii.
Palmularum Indarum ʒ.ß.
Flor. Borraginis, Buglossæ, Violarum,
Intybi recent. Latifolii,
Cichorii ana P i.
Decoquantur in aqua, colenturque. In iure huius decocti ℥.iv. Rhabarbari electi ʒ.i. uel ℈ iv. macerato per noctem, mane exprimito, ac in iure eodem Cassiæ fistularis recentis ℥. vel ʒ.vi. diluito, cui Syrupi violacei ℥.ß vel ℥.ii. admisceas quinque vel sex horis ante prandium exhibeto. Andernacus.

Infusio ad bilem alia.

Catholici vnciam ex aqua Hordei, aut Violarum ℥ iii diluito, additoque Syrupi violacei ℥.ii. ac propinato Interdum licet Syrupū Rosf. laxatiuum copiosiorem addere, vbi aluum solvere cogitamus. Andernacus.

Infusio purgans bilem ac phlegma.

℞. Rhabarbari ʒ.i.ß.
Agarici recent. trochisf. ℈.ij.
Cinnamomi ℈.j.
Zingiberis ℈.ß.
Infundæ aquæ Endiniæ ℥.ij. Vini ℥.i ß.

A Macerentur tota nocte, mane expressioni colatæ, adde Cassiæ, vel Electuarii lenitiui, vel Diacatholici, vel Diaphœnici ℥ ß
Syrupi Ros. vel Violati, vel
Capill Veneris ʒ vi
Misce, fiat haustus Heurnius.

Infusio in febribus ardentibus.

℞ flor Endiuiæ, Acetosæ,
Buglossæ ana P i
Aquæ Hordei q s
B Fiat infusio in aqua Hordei feruēte, & ilico vas occludatur, ac cineribus repetentibus, aut furfuribus imponatur. postquam aqua vim cepit herbarum, fiat expressio diligens, huius
℞ ℥ iv & Syrupi de Acredine,
Citrorum ℥ ii
Misce, Heurnius.

DE INFVSIS PVRgantibus pituitam.

Infusio Hieræ simplicis.

℞ Hieræ simplicis, Aloes ana ʒ v.
Macera decocto Eupatorij vel Epithymi supra descripto ad libram vnam In vase vitreo insola ad dies decem.* Ventriculum & caput purgat. proinde amborum doloribus assiduis, & hemicraniç confert, ac febribus antiquis Macerantur etiam decocto Epithymi, & Thymi. Sic purgat humorē crassum, & melancholicū, & phleg-
D magogum est Mesues.

Infusio ad pituitam prima.

℞ Rad. Apii,
Feniculi,
Petroselini,
Asparagi, Rusci ana ʒ.i.
Rad Ebuli ʒ ij.
Polypodii ʒ v.
Chamæpityos M ß.
Flor Sambuci,
E Stœchados ana M i.
Decoquūtur in aquæ librā ad dimidias. In iure decocti seminis Cnici ʒ iij. foliorum Senç ʒ ii. Cinnamomi ʒ i Zingiberis ʒ ß per noctem macerantur. Mane percolatis syrupi Diacnicu ℥.i. ß additur, & horis duabus ęgro ante cibum propinatur. Andernacus.

Infusio ad pituitam secunda.

Ex communi decocto Glycyrrhizæ, Vuarum passarum, Anisi, singulorum vnciarum quatuor instar, Diaphœnicon vnciam semissem, vel si va-
F lentior assumet) drachmas sex: Syrupi uiolacei vnciam diluito, datoque potui Andernacus.

Infusio ad pituitam tertia.

℞ Diaphœniconis ℥ ß.
Syrupi violacei ℥ i.
In iure decocti communis, vel aquæ Hyssopi, vel menthæ, pro vna dosi dilues, dabisque potui. Dosis autem iuris magna ex parte præter syrupum & electuarium, vnciarū quatuor esse debet, Andernacus.

Infusio ad pituitam alia.

℞. decocti ad pituitam educendam, quantū satis est.

Agarici trochiscati ʒ.j. vel ℈.iv. vel ʒ.j.ß. macerato.

Ex eodem iure colato, Diacnicu, vel Diaphœnicon, vel Benedictæ ʒ.iij. vel ℥.ß. cum syrupi Violacei ℥ j. dilue.., potuiq; propinabis, Andernacus.

Infusio ad colicam.

℞. Hyssopi,
Calaminthæ ana M.j.
Passularum ℥.j.ß.
Anisi, fœniculi,
Carui ana ʒ.vj.
Sem . nici ʒ.ij.
Polypodij ʒ.i ß.
Flor Borraginis Buglossæ,
Violarum ana P j.
Flor Chamomillæ P.ß.

Omnia gallinacei cursu agitati defatigatique, & præparati, vt decent, ventri imposita, ex aquę sextarijs quinque ad tertias decoquito. In fine dū adhuc feruent, iniicito fol Senæ ℥ ii ß. Agarici trochiscati ʒ.x. finito per noctē macerari, deinde ius coletur, serueturque vsui. Cum necessitas postulat. ℥ iv. sumito, additoque syrupi Violacei ℥.j. ac potui exhibeto. Si parum proficere medicina videbitur, quod æger forte aluum habeat difficilem, Diaphœniconis, aut Benedictæ ʒ i ß. aut ʒ.ii. adiicito. *Hæc potio ad morbos, tum ex pituita, tum ex atra bile ortos plurimū ualet verum præcipuus eius vsus est ad colicos dolores, partim ex pituita, partim ex flatuosa materia creatos. Andernacus.

DE INFVSIS PVRgantibus bilem atram.

Infusio ad atram bilem prima.

℞ confectionis Hamech ℥.ß.

In aquę Fumariæ, aut Mercurialis, aut cyrsri vnciis quatuor diluito, addito syrupi Lupulorū ℥.i. & potui dato. Andernacus.

Infusio ad atram bilem secunda.

℞. catholici ℥.ß. vel ʒ.vi.

In decocti proprii vnciis quatuor dilues, addesque syrupi Violacei ℥. i. & potui dabis. Confectio Hamech etiam ex aquis idoneis, vel decocto Mercurialis assumi potest Andernacus.

Infusio ad atram bilem tertia.

℞. Fumiterræ,
Lupulorum ana M.ß.
Fol Borraginis, Buglossæ,
Violarum ana P.i.
passularum ʒ.iii. vel ʒ.ß.
polypodii ʒ.ii.
Cassuthæ,
Epithymi ana ℥.iii.
Anisi, Glycyrrhizæ ana ℥.i.ß.

In aquæ libra ad dimidias incoquentur. In iure A decocti sol Senę ʒ iii Catholici ℥.j. macerabuntur, syrupi Violacei tantundem adiungetur Tota potio vna uice propinabitur, Andernacus.

Infusio alia ad scabiem.

℞. brassicę marinæ M i.
Passularum . i.

In iusculo gallinacei, vel pulli coquito, & confectionis Hamech ʒ iii. syrupi de Fumo terrę ℥.i. in iuris prædicti triente diluito, datoque potui, B Andernacus.

Infusio alia ad atram bilem, ex sero lactis.

℞. Foliorum Senæ ℥.ß.

Macerētur in sero lactis per noctem. In iure expresso colatoque, diluito Diacatholici ℥ i. vel ʒ x. vel ℥.i.ß. ac potui assumātur, Andernacus.

Infusio alia ad idem.

℞. Epithymi cretensis ℥.i.

Inferuescat in sero lactis caprini. Hoc deinde C coletur; & exprimatur valide, addita syrupi Violacei ℥.i. quę si parum soluere ventrem uideatur, nonnihil Catholici reliquis adiici poterit. Andernacus.

Infusio uel potio alia ad idem.

℞. Cort. Ellebori nigri ʒ.i.ß.
Sem. Anisi, fœniculi,
Citrii ana ʒ.ß.
Cinnamomi,
D Zinziberis ana G. vii.
Passularum ℥.ß.
Seri caprilli ℥.iix.

Fiat infusio, expresio bibatur cum Manna, vel syrupo Rosato solutiuo. Heurnius.

Alia.

℞. Epith. mi, Senę ʒ.i.ß.
Fol. lupuli, Aspleni ana P.i.
Pruna num.x.

E Infunde sero, factaque forti expresione, adde.
Confectionis Hamech ʒ.iii.
Syrupi de pol. podio ℥ ii.

Bibatur ad idem. Heurnius.

DE INFVSIS SANguinem puriorem reddentibus.

Infusio purgans Sanguinem.

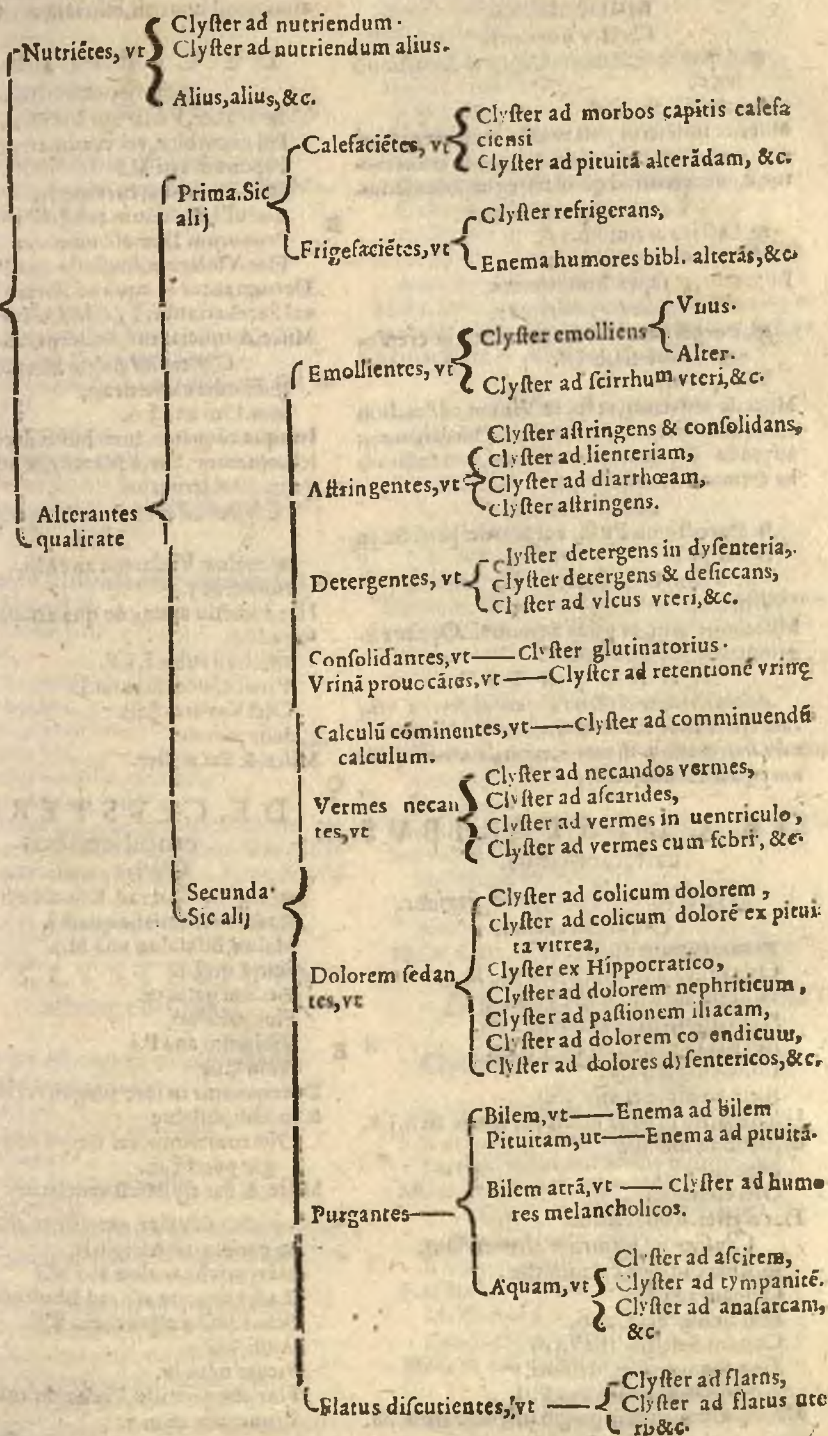
℞ capill Veneris M.i.
Violarum P.i.
F Glycyrrhizę rasę ʒ.ii.
Passularum ℥ ß.
Ficuum num iix.
Myxariorum num vi.

In aqua decoquantur ad dimidias. In iure decocti per noctem macerentur.

Rhabarbari electi ʒ.i.
Spicę nardi ℈ i.
Senę ʒ.iii

Mane leuiter exprimātur, colenturq; addatur iulapii, Violacei ʒ.i potuiq; detur. Andernacus.

De Clysteribus. Sectio IX.

- Clyster, latinus, Enema infectio dicitur. Sunt autem alij
  - Nutriētes, vt
    - Clyster ad nutriendum.
    - Clyster ad nutriendum alius.
    - Alius, alius, &c.
  - Alterantes qualitate
    - Prima. Sic alij
      - Calefaciētes, vt
        - Clyster ad morbos capitis calefaciensi
        - Clyster ad pituitā alterādam, &c.
      - Frigefaciētes, vt
        - Clyster refrigerans,
        - Enema humores bibl. alterās, &c.
    - Secunda. Sic alij
      - Emollientes, vt
        - Clyster emolliens
          - Vnus.
          - Alter.
        - Clyster ad scirrhum vteri, &c.
      - Astringentes, vt
        - Clyster astringens & consolidans,
        - clyster ad lienteriam,
        - Clyster ad diarrhœam,
        - clyster astringens.
      - Detergentes, vt
        - Clyster detergens in dysenteria,
        - clyster detergens & desiccans,
        - Clyster ad vlcus vteri, &c.
      - Consolidantes, vt — Clyster glutinatorius.
      - Vrinā prouocātes, vt — Clyster ad retentionē vrinę.
      - Calculū cōminentes, vt — Clyster ad comminuendū calculum.
      - Vermes necantes, vt
        - Clyster ad necandos vermes,
        - Clyster ad ascarides,
        - Clyster ad vermes in uentriculo,
        - Clyster ad vermes cum febri, &c.
      - Dolorem sedantes, vt
        - Clyster ad colicum dolorem,
        - clyster ad colicum dolorē ex pituita vitrea,
        - Clyster ex Hippocratico,
        - Clyster ad dolorem nephriticum,
        - Clyster ad passionem iliacam,
        - Clyster ad dolorem coendicum,
        - Clyster ad dolores dysentericos, &c.
      - Purgantes
        - Bilem, vt — Enema ad bilem
        - Pituitam, ut — Enema ad pituitā.
        - Bilem atrā, vt — Clyster ad humores melancholicos.
        - Aquam, vt
          - Clyster ad ascitem,
          - Clyster ad tympanitē.
          - Clyster ad anasarcam, &c.
      - Flatus discutientes, vt
        - Clyster ad flatus,
        - Clyster ad flatus uteri &c.

DE

DE CLYSTERIBVS nutrientibus.

Clyster nutriens.

℞. Aquæ destillationis Capi, vel decoctionis lib. ß.
Sacchari rosat. ℥. ß.
Misce, & injiciatur post reiecta excrementa, vel cum dormiturit: alioqui excrementa miscerentur, & inhærerent id quod injicitur. Rōdeletius.

Clyster nutriens alius.

℞. Lactis vaccini lib. j ß.
Mellis ℥ iij.
Injiciatur, vt supra. Rondeletius.

Alius nutriens.

℞. Decoctionis Hordei mundati, in cremorem conuersi lib j. ß.
Vini quart. j.
Misce, & injiciatur, vt supra. Vinum addendum est ad distribuendum cremorem Hordei, tumq; augenda est ipsius vini quantitas, pro crassitudine cremoris. Rondeletius.

Alius nutriens.

℞. Decoctionis Pulli, vel Hordei perfecte cocti lib j. ß.
Vitellorum Ouorum num iij.
Vini ℥. iij.
Misce, injiciatur, vt prius admonui. Optime ægrotos nutrit. Rondeletius.

ANNOTATIO.

Ad nutriendum clysteres aliquando sunt ex vsu, cum ægri ob imbecillitatem ætatis, uel morbi, uel teneram ætatem cibum deuorare, aut deuoratum retinere non possunt. Rondeletius.

DE CLYSTERIBVS calfacientibus.

Clyster ad morbos capitis frigidos, & intestinorum.

℞. mercurialis M. ij.
Origani, calaminthæ, Rutæ ana M. ij.
Fol. centaurij minoris, Anthos,
Stœchados, chamomillæ ana P. j.
Agarici in panno ligati ʒ ij. vel
Colocynthidis ℥. ß.
Anisi, fœnigræci ana ʒ. iij.
Fiat decoctio in aqua maris vel fontis. In li. j. ß. decoctionis dissolue
Benedictæ ℥. j
Olei communis,
Fiat clyster. Rondeletius.

Clyster ad pituitam alterandam.

℞. Rutæ, pulegij, calaminthæ,
Origani ana M. j.
Sem. fœnigræci, Carui,
Cumini, Seseleos ana ℥. i. ß.
Flor chamomillæ, Meliloti,
Anthos, Stœchados ana P. ij.
Decoquantur ex iure pingui interaneorum lib.

A huic vini maluatici, vel albi veteris, aut rusi triens, olei Anethini tantundem addatur, mixta aluo, quod opus est, injiciantur, Andernacus.

DE CLYSTERIBVS refrigerantibus.

℞. Maluæ, Violarum, Lactucæ,
Fol cucurbitæ, vel cucumeris, vel
Peponum ana M. i.
Sem. cucurbitæ, cucumeris,
B Citrulli, Melonum ana ℥. ß.
Prunorum Damasc. num. xx.
Flor. Violarum, Buglossæ ana P. j.
Decoquantur in aqua ad libram. In hac Mellis vel Sacchari rubri ℥ j. diluit, olei Violacei ℥. iij.
Misce, & injiciantur, Andernacus.

Clyster ad bilem alterandam.

℞. Hordei excorticati,
Sem. Lini ana ℥ ij.
In aqua coquatur. Iuris huius decocti, libræ, olei communis ℥ iv. a ldantur, & per inferiora in
C dantur. Andernacus.

Clyster ad bilem contemperandam.

Alius.

℞. maluæ, Violarum ana M. i.
Hordei M j.
Fiat decoctin aqua, de qua accipe libram vnā, cui adde
Sacchari rubri ℥. j. ß.
Vitell Ouorum num. j.
Olei Violacei ℥. iij.
Salis parum.
Misce, & fiat clyster.

D

DE CLYSTERIBVS emollientibus.

Clyster emolliens.

℞. Rad. maluæ, rad. Bismaluæ,
Rad. Liliorum ana quart j.
Maluæ, Bismaluæ ana M. j.
Sem. Lini ℥. j.
Ficuum paria xx.
Flor. meliloti,
E Violarum ana P. i.
Anisi ʒ. iii.
Decoquantur in iure pingui, vel in aqua fontis & in lib. i, dissolue
Olei communis, vel Butyri recentis, vel axungiæ porci ℥. iii.
Misce, & fiat clyster. Rondeletius.

F

Clyster emolliens alius.

℞. parietariæ, Atriplicis,
Mercurialis, maluæ ana M. i
Rad; Liliorum alb rad. Ebuli ana ℥. i.
Sem. Lini, fœnigræci ana ℥. ß.
Anisi ʒ. ij
Ficum num iv.
Flor chamomillæ, Violarum ana P. i.
Prunorum num. v.

Decoquun-

Decoquuntur vsque ad libram. In iure diluuntur
Cassiæ, Diaprunis. ana ℥.i.
Hieræ picræ ʒ v.
Mellis Violacei,
Butyri recentis ana ℥.i.ß.
Olei violacei ana ℥.j.ß.
Iniiciatur clyster tribus horis ante cibum. Andernacus.

Clyster emolliens & stimulans.

℞. Herbarum quatuor emollientium ana M.i.
Sem. Carthami ℥.i.
Fœniculi,
Anisorum,
Cari ana ʒ. iij.
Fiat decoctio ex aqua
℞. præscripti decocti lib. j.
Hieræ simpl vel Diaphœnici, vel
Benedictæ laxat. aut elect. Indi maioris, aut de Citro ℥.ß.
Mellis despumati ℥.i.
Salis communis ʒ.j. vel
Salis gemmæ ℈.j. uel ʒ.ß.
Olei Chamomelini & violarum ana ℥.j.ß.
Misce, fiat clyster. Hennius.

Clyster ad scirrhum vteri, emolliens.

℞. Rad. Althæ ℥.iii.
Cort. rad. vlmi ℥.ii.
Maluæ M.
Sem. Lini, Fœnigræci ana ℥.ß.
Ficuum par xx.
Sem. Apii, petroselini,
Altheæ ana ʒ ii.
Florum chamomillæ, meliloti,
Violarum Maluæ ana P. j.
Fiat decoctio in aqua, vel iure intestinorum porci, vel veruecis, uel iure pingui. decoctioni adde
Pinguedinis porci, vel Butyri recentis, vel Olei lib. ß
Iniiciatur lib ß. frequenter. Rondeletius.

DE CLYSTERIBVS astringentibus.

Clyster astringens & consolidans.

℞ Hordei integri assi P. j.
Bistortæ ℥ iii.
Plantaginis, Linguæ passerinæ,
Sumach ana M j
Fiat decoctio In lib. i. dissolue
Seui hircini ℥ ii.
Misce, & fiat clyster. Detur post clysteres detersorios, vel purgationem excrementorum. Rondeletius.

Alius astringens & consolidans.

℞. Rad. Tapsi barbati lib. ß.
Sumach, Plantaginis, vel Myrti, vel
Caudæ equinae, vel Herniariæ, vel
Polygoni ana M i.
Cort mali granati, Balaustiorum ana ℥. j.
Ros. rub. P. j.

A Fiat decoctio in aqua ferrata. In lib. j. dissolue
Succi plantaginis ℥. ij.
Seui hircini ℥. j. ß.
Misce. Rondel.

Clyster ad lienteriam & diarrhœam.

℞ rad tapsi barbati,
Rad Bistortæ ana ℥. iv.
Hypoquistidos, Myrti,
Summitatum rubi ana M j.
Pyrorum syluestrium, vel Pomorum, vel
Castanearum, paria xx.
Rosarum P. j.
B Fiat extractio in aqua ferrata. In lib i. dissolue
Acaciæ, vel Hypocistidos ℥. ß.
Misce, Iniiciatur post aliquam detersionem, per medicamentum purgans & astringens, vt Rhabarbaro, vel Myrobalanis. Ronde.

Clyster ad lienteriam.

℞. Rad. cyperi, tapsi barbati
Bistortæ ana ℥ j.
Absinthij, Fol. Cupressi ana M. i.
Nucum cupressi nu. iij.
Flor. Rosarum,
C Flor Anthos, Stœchados,
Saluiæ ana ℥. i.
Fiat extractio in aqua ferrata, & vino astringente. In lib. j dissolue
Hypocistidos, Ladani ana ℥. ß.
Fiat clyster, iniiciatur. Ronde.

Clyster astringens & siccans.

℞ Hordei tosti P. ij
Verbasci, vel polygoni, vel vtriusque Plantaginis, vel myrthi, vel Lentisci P. ii.
D Rosarum P j
Coquantur in aqua pluuiali, aut ferrata. In libra vna dissolue
Mellis rosacei colati ℥. i.
Succi Plantaginis ℥. ii.
Seui hircini ℥. i.
Misce, & per inferiora infundantur. Andern.

DE CLYSTERIBVS detergentibus.

E *Clyster detergens in principio dysenteria & tenesmi.*

℞ Hordei integri P. ii.
Fiat decoctio in aqua. In lib i. dissolue
Sacchari rubri, uel Mellis communis ℥. i.
Misce, ac fiat clyster. Rondel.

Clyster detergens ac siccans.

℞. Hordei integri assi P. ij
F Rasarum rub. P. i.
Fiat decoctio. In lib. i. dissolue
Mellis ros. ℥. ß.
Sacchari ros. tabulati ℥. j.
Misce, & fiat clyster. Ronde.

Clyster detergens valde.

℞. Lentium, lupinorum ana P. ji.
Fol. Myrti, Oleæ, absinthij ana M. ji.

Flor. centaurii minoris,
Rosarum rubr ana P.i.
Fiat extractio in aqua ferrata, vel lixiuio debili. In libra vna dissolue
Mellis Ros ℥.iii.
Misce, capiat mane, Rondeletius.

DE CLYSTERIBVS consolidantibus.

Clyster glutinatorius.

℞. Succi utriusque, plantaginis,
Succi portulacæ ana ℥.iv.
Boli Armeni, Sanguinis draconis,
Amyli ana ʒ ß.
Seui hircini uel caprilli ℥ i.
Mixta iniiciantur, Andernacus.

Clyster consolidans vlcera intestinorum.

℞ Rad Verbasci,
Consolidę maioris ana ℥.ii.
Caudæ ęquinæ, plantaginis ana P.i.
Rosarum rubrarum P i.
Fiat decoctio in aqua ferrata. In lib.i. dissolue
Seui hircini ℥.ii.
Misce, capiat redditis alui excrementis, & præcedente clystere detersorio, Rondeletius.

Clyster consolidans.

℞. Hordei integri torrefacti P i.
Plantaginis, fol. myrti ana M.i.
Flor. Rosarum P i.
Fiat decoctio. In libra vna dissolue
Trochiscorum alborum Rhas. ʒ.i.
Amyli ℈ ß.
Misce, & iniiciatur. Rondeletius.

DE CLYSTERIBVS vrinam prouocantibus.

Clyster ad vrinæ retentionem.

℞ Rad Altheæ ℥.iii.
Violarum M.ii
Maluæ P.i ß.
Passularum, Iuiubarum ana ℥ ß.
Sem. melonum, cucurbitæ, citrulli,
Cucumeris, contusorum ana ʒ.iii.
Flor. chamomillæ Violarum ana P.i.
Coquantur in aqua Hordei In lib ß dissolue
Olei Violacei ℥ iii.
Adipis cuniculi, vel butyri recentis ana ℥ i.
Misce, & fiat clyster, Andernacus.

DE CLYSTERIBVS comminuentibus calculum.

Clyster ad comminuendum calculum.

℞ Rad Graminis, Apii, petroselini,
Asparagi, Altheæ, Glycyrrhizæ ana ℥.ii.
Betonicæ, Saxifragiæ,
Fœniculi marini, Lunariæ ana M.i.
Sem. Alkekengi, Milii solis,

A Sem. paliuri ana ℥.i.
Fiat decoctio. In libra vna dissolue
Succi parietariæ, vel fœniculi marini, vel Raphani ℥.i.
Olei Scorpionum ℥. iii.
Misce, & iniciatur. Rondeletius.

DE CLYSTERIBVS vermes necantibus.

℞. Absinthii, Abrotani ana M i.
Lupinorum P. ß
B Flor centaurii minoris par i.
Fiat decoctio. In libra vna dissolue
Olei amygdalarum amar.
Olei laurini ana ℥.iii
Misce, iniciatur. Rondeletius.

Clyster ad ascarides.

℞ Rad. Gentianæ,
Aristolochiæ rotundæ,
Clematidis, vel pistolochiæ ana ℥ i.
Flor. Marrubii, fol. persici,
Absinthii ana M i.
Lupini uel orobi P i.
C Fiat decoctio in lixiuio & aqua, ęquis partibus
Iniiciatur, sed sensim, & bis eadē hora Rondel.

Ad uermes in ventriculo.

℞ Hordei mundati P.i.
Ficuum paria x Anisi ʒ i.
Fiat decoctio In lib ß. dissolue,
Mellis, vel Sacchari ℥ iii. vel Sapæ ℥ iv.
Fiat clyster sine oleo & sale, Rondeletius.

Clyster ad vermes cum febri.

℞. Endiuię, cichorii,
Scariolæ, portulacæ ana M i
E Fiat decoctio in sero lactis, vel decoctione pulli
In libra vna dissolue
Mellis Ros col ʒ ii.
Succi Rosarum ʒ. ß.
Misce, & fiat clyster Rondeletius.

Clyster ad uermes cum alui fluore.

℞. Summitatum Oleæ,
Myrti ana M i.
Rosarum rubi P.i.
Centaurii minoris P. ß.
Fiat decoctio, & iniiciatur, Rondeletius.

Clyster ad vermes cum alui fluxu, alius.

F ℞. Cort mali granati ℥ i.
Myrobalanorum Citrinorum,
Chebulorum ana ℥ ß.
Fiat decoctio in aqua Hordei perfecte cocti, & colaturæ libra una iniiciatur. Rondeletius.

Alius.

℞. Summitatum portulacę M.ii.
Cichorii M.i.
Lentium P.i.
Fiat decoctio, de qua libra una iniiciatur Rondeletius.

DE CLYSTERIBVS DOlorem sedantibus.

Clyster dolorem mitigans.

℞ chamomillæ, Meliloti:
Sum Anethi ana P.ij.
Rad Altheæ ℥.i.
Fiat decoctio ex lacte, in colatura dissolue
Sacchari albi ℥.i.ß.
Vitellos ouorum nu. ij.
Olei Anethini, chamomillæ an.℥.i vel ʒ.j.ß.
Misce, fiat Clyster, diu retineatur. Heurnius.

Clyster ad colicum dolorem.

℞ Rad. Altheæ lib.ß.
Maluæ, Brancæ vrsinæ,
Absinthii ana M.i.
Ficuum num. xx.
Sem Lini, vel fœnigræci ʒ.j. uel ij.
Anisi, Carui, fœniculi,
Cymini ana ʒ.ii. uel ʒ.ß.
Flor chamomillæ, Meliloti,
Sambuci ana P.i.
Fiat decoctio. In lib.ß. dissolue
Benedictæ ℥.i.
Olei chamomillæ, vel Anethi ℥ iii. vel
Butyri ℥.ii.
Vini ℥.iij.
Misce, & fiat clyster Rondeletius.

Clyster sedans dolorem colicum.

℞.Sem. Anisi, fœniculi ana ℥.i.
Sem Apij, Petroselini.
Anethi ana ʒ.ß.
Florum Chamomillæ,
Meliloti, Sambuci ana P.ii.
Fiat decoctio. in aqua, & vino. In lib.ß. dissolue
Olei chamomillæ, Rutacei ana ℥ iii.
Fiat clyster. Rondeletius.

Clyster ad dolorem colicum a pituita vitrea.

℞.fol. Myrthi, pulegii vtriusque,
Marrubii, calaminthæ ana M.i.
Fœnigræci ℥.i.
Sem·Seseleos, carui,
Cymini ana ʒ.ß.
Flor. chamomillæ, Lauendulæ, Sambuci,
Anthos, Stœchados ana P.ß.
Fiat decoctio. In lib i. vel ℥.x decocti dissolue
Vini maluatici, vel Vini albi ueteris ℥.iii.
Olei Anethini ℥.iv.
Misce, & fiat clyster. Iniiciatur bis in die. Rondeletius.

Clyster ex uino Hippocratico.

Mulier quædam nobilis, grauissimo dolore colici cum teneretur, ut nihil aliud ad manum esset, vinum Hippocraticum inijciendum imperaui, & paulo post curata fuit. Rusticus etiam, qui vinum emerat aromatites ex melle ad hylaria celebranda, curatus fuit. Vina autē hæc uel saccharum, vel mel ad detersionē. Hippocraticum

A vero vinum cinnamomum, piper, zingiber, grana paradisi recipit. Rondeletius.

Clyster ad dolorem nephriticum.

℞.Rad Altheæ, rad. Graminis,
Rad. Asparagi,
Glycyrrhizæ rasæ, vel
Pedis columbini ana ℥.ii.
Betonicæ, Linariæ,
Fol fœniculi marini ana M i.
Anisi, Sem. Lini, fœnigræci ana ℥.ß.
Flor. chamomillæ, Meliloti ana P.i.
Fiat decoctio In huius lib. i. dissolue
B Butyri recentis, vel axungiæ porci recentis ℥ ii.
Olei Scorpionum ℥ ii.
Mellis communis ℥.ii.
Misce, & fiat clyster Rondeletius.

Alius clyster ad dolorem nephriticum.

℞.Maluarum cum rad. M ii.
Ficuum, passularum ana par xx.
Sem Lini ℥ i.
Sem. Maluæ, sem. Alkekengi,
Milii solis, sem. Apii,
Petroselini ana ʒ.iii.
C Baccarum Lauri, Iuniperi ana ʒ.ii.
Flor. Hypericonis, chamomillæ,
Genistæ ana P. j.
Fiat decoctio in aquae, & vini æquis partibus.
In lib ß dissolue
Olei Liliorum, Amygdalarum amar.
Scorpionum ana ℥.iii.
Terebinth abietis ℥ i
Misce, & fiat clyster. Rondeletius.

Clyster ad passionem iliacam.

℞.Rad. Altheæ lib.ß.
Maluae cum rad M.ii.
E Violarum M.i.
Flor. Violarum, chamomillæ ana P.i.
Fiat decoctio in aqua hordei In lib.i. decoctionis dissolue
Mel Violarum, vel
Cassiae nouiter extractae, vel
Cymini cum saccharo ℥.i.
Olei Violacei ʒ.iii
Misce, & fiat clyster. Rondeletius.

Clyster ad passionem iliacam, si maximus sentiatur æstus.

℞.maluæ, Violarum ana M.i.
Sem melonum, cucumeris,
F Cucurbitae, citrulli ana ʒ.iii.
Pomorum acidorum par. x.
Flor. Violarū, Nenupharis, Buglossae an. P. i.
Fiat decoctio. In lib.i. dissolue
Fiat decoctio In lib.i. dissolue
Mucilaginis sem psillii ℥.i.
Olei Violarum, vel olei Nenupharis.
Album Ouorū fortiter agitatorum an ℥. i.
Misce, & fiat clyster. Rondeletius

Clyster ad dolorem coxendicum.

℞.pulegii vtriusq; Erysimi, Iberidis an. M. i.
Fœni-

Fœnigræci, rutæ, asari ana ℥.j.
Flor. chamomillæ, meliloti, sampsuci,
Lauendulæ ana P.j.
Fiat decoctio. In lib. j. decoctioni infunde
Agarici trochiscati ʒ.iij.
Benedictæ lax. ℥.ß.
Olei liliorum, Amygdal ana ℥.ij.
Olei de Spica ℥.ß.
Misce, & fiat clyster. Rondel.

Clyster ad dysentericos magnosque dolores.

℞. Lactis vaccini lib. ß.
Medullę ℥.ij.
Olei communis, vel
Olei Violacei ℥ iij.
Misce, & fiat clyster Ander.

Alius ad dolores dysentericos.

Cremorem ptisanę, aut lac tepidum, aut oleum rosaceum & byterum cum albumine ouorum, aut decoctum seminis lini subter dato. Si vigiliæ vrgeant, decoctum rosarum foliorum cum vitellis ouorum alue inijciantur. Ander.

Alius clyster dolores dysentericos sedans.

℞. Tragacanthi ʒ.ij.
In Rosatum decocti ℥.iv. soluuntur His cremoris Oryzæ tantundem per clysterem infundatur. Andern.

Alius.

℞. Lactis caprini cyathos vij
Amyli ℥.ß
Lycij ʒ.ij.
Missa omnia aluo indantur. Andern.

DE CLYSTERIBVS purgantibus bilem.

Enema ad bilem.

℞. Hordei excorticat., sem. lini ana ℥.ij.
In aqua coquantur Iuris huius decocti librę ad (de
Olei communis ℥.iv.
Misce, & fiat clyster. Andern.

Clyster purgans pituitam.

℞. Rad. Enulæ, pyrethri ana ℥.j.
Marrubij, pulegij,
Calaminthę, rutæ ana M.j.
Agarici trochiscati, in panniculo ligati ℥.ß.
Flor chamomillæ, rosmarini ana P.j
Fiat decoctio. In huius lib. dissolue
Benedictæ laxat ℥.j.
Mellis scillitici ℥ ij.
Diaphœniconis, vel indi maioris ℥.ß.
Salis fossitij ʒ.i.
Olei Nucum, vel olei rutę ℥ iij.
Vini maluatici ℥.ij.
Misce, & fiat clyster. Andern.

Clyster humores melancholicos purgans.

℞ Maluæ, bismaluæ,

A Parietariæ, mercurialis ana M.j
Epithymi, scolopendrij, beta ana M.ß.
Rad. Apij, petroselini, fœniculi,
Asparagi, Rusci ana ʒ ij.
Polypodij ℥.ij
Flor. borraginis, buglossæ,
Lupulorum, fumariæ, meliloti,
Chamomillæ, Anethi ana P.j.
Sem carthami, Anisi, fœniculi ana ℥.j.
Fiat decoctio In quibus libra vna dissolue
B Hieræ Ruffi, vel Confectionis Hamech, vel Diacatholiconis ℥.j.
Sacchari rubri, vel mellis violacei vel Anthosati ℥.j.
Olei Anethini, liliorum alborum.
Violacei ana ℥.j.
Misce, & fiat clyster. Andern.

DE CLYSTERIBVS purgantibus aquam.

Clyster ad asciten.

℞. Parietariæ, pedis columbani, rutę,
Fol. Sambuci, ciclæ ana M.j
Chamelææ, vel brassicæ marinæ, vel Thymelææ ana M.ß.
Anisi, Fęniculi ana ℥.ß.
Apij, petroselini ana ʒ.j.
Flor. Anthos, Genistæ ana P.
Asari ℥.ß.
D Fiat decoctio in aqua fontana. In libra vna huius decocti dissolue
Benedictæ laxat. ℥.j.
Vrinæ pueri ℥ ij.
Misce, & fiat clyster. Rondel

Aliud ad asciten.

℞. Rad. Apij, rad Petroselini,
Rad. Graminis, rad. Asparagi,
Rad. Rubiæ, rad Pentaphylli ana ℥.ij.
Rad. Asari, rad. ireos recent. ana ʒ.j.
E Mercurialis, brassicæ marinæ,
Rutæ, ciclæ, vel
Cucumeris silue. ana M.j.
Fol. Genistæ P.ij.
Fiat decoctio. In libra vna dissolue
Vrinę pueri ℥.ij.
Benedictæ laxat ℥.ß.
Salis parum.
Misce, & fiat clyster. Ronde.

Clyster ad tympanitem.

℞. Fol. rutæ M.j.
F Anisi, fęniculi,
Carui, cymini,
Baccarum lauri ana ℥.ß.
Flor. anthos,
Stœchados ana P.i.
Asari, uel Agarici ℥.ß.
Fiat decoctio. In libra vna dissolue
Benedictę laxat. ℥.j.
Olei Rutacei, uel Anethini ℥.iii.
Vini ℥ iv.

Misce,

Misce, & fiat clyster Rondeletius.

Clyster ad anasarcan.

℞ pulegij utriusque, Calamin, hæ,
Maioranæ ana M. j.
Agarici in panno ligati ℥. j.
Sem Anisi, Fœniculi,
Sem. Rutę ana ℥. ß.
Flor. Anthos, Stœchados ana P j.
Fiat decoctio. In libra una dissolue
Muriæ piscium, uel Vrinae pueri ℥. j.
Benedictæ laxat. ℥ ij.
Misce, & fiat clyster Rondeletius.

Alius ad anasarcam.

℞. Rad. Enulæ campanæ,
Rad. Ireos recent. ana ℥. ij.
Asari ℥. j.
Fœniculi, carui, Maioranae, Rutae, Pulegij,
Chamæpithios, Mercurialis ana M. j.
Sem. Apij, Petroselini ana ℥. ij.
Flor Lauendulę, Genistæ ana P. i.
Fiat decoctio. In libra vna dissolue
Benedictæ laxat. ℥. ß.
Mellis Ros. col. ℥. iii.
Salis communis ℥. iii.
Misce, & fiat clyster. Rondeletius.

DE CLYSTERIBVS flatus discutientibus.

Clyster ad flatus.

℞ Decoctum origani, Calaminthæ,
Rutæ, Chamæmeli, Anethi, cum sem. Anisi,
Fœniculi, carui, Cumini,
Apii, Leuistici, Seselios, Baccis Lauri;
In decocto soluatur Mel Rorismarini, Elect. de Baccis Lauri, cum oleo Rutæ, Lauri, Anethi, vel Chamęmeli, uel ex oleo nucum sincero, cum uino maluatico, Hiera, benedicta. Heurnius.

Vel

℞. Anisi, Fœniculi,
Apii, Petroselini,
Seseleos ana ℥. ß.
Flor. Chamomillæ,
Meliloti, Rorismarini,
Stœchados ana P. i.
Omnia ex uino, & oleo decoquantur. Iuris libra una iniiciatur. Andernacus.

Clyster ad flatus uteri.

℞. Mercurialis,
Arthemisię,
Matricarię ana M i.
Flor Anthos, Stœchados,
Chamomillę ana P. i.
Sem. Apii,
Petroselini ana ℥ iii.
Fiat decoctio. In libra una dissolue
Benedictę laxat. ℥. i. ß. vel
Hierae ℥. i. ß.
Olei Nardini ℥. iii.
Misce, & fiat clyster. Rondeletius.

A

DE INIECTIONIBUS in vterum.

Iniectio in vterum menses prouocans.

℞. Quinque rad. aperient.
Rad Rubię maioris ana ℥. ij.
Rad Eryngii, Ciclaminis,
Iuniperi ana ℥. iii.
Matricarię, Sabinę,
B Mercurialis ana M. i.
Cinnamomi, Spicę utriusque,
Asari ana ℥. ii.
Seminis Nigellę ℥ ß.
Fiat decoctio in aqua, & uino albo, uel in uino, & oleo Chamomelino. Ex colatura fiat iniectio per metrenchytam, Rondeletius.

Iniectio in uterum ad detersionem uulneris post fetum mortuum.

℞. Fol. Plantaginis,
Agrimoniæ,
Ceterach, Myrti,
C Lentisci ana M i.
Fiat decoctio in aqua fontis, vel extinctionis plumbi; & in colatura dissolue pro libra
Sacchari rubri, Mellis ros col. uel Syrupi de Rosis siccis ℥. iii.
Misce, & fiat iniectio per metrenchytam. Rondeletius.

Iniectio in vterum ad scirrhum ipsius.

℞. Rad. Bismaluæ, Liliorum ana ℥ iv.
D Pulegii, uel Origani, uel Arthemisiae M. ß.
Sem. Lini, Fœnigręci ana ℥. i.
Flor. Chamomilliae,
Violarum ana M. i.
Fiat decoctio in iure pingui intestinorũ, uel in aqua & vino albo dulci, non astringente, aut sapa Fiat iniectio per metrẽchytam. Rõdeletius.

Iniectio in vterum ad suffocationem eius.

℞. Galbani, Opopanacis ana ℥. i.
E Olei Amygdal. dulc
Olei Violarum ana ℥. ß.
Vini albi dulcis, vel
Sapæ ℥. i. ß.
Macerentur in sapa, uel uino per noctem, deinde liquescant, & colentur, rursus liquescant in oleis, & iniiciantur Rondeletius

Iniectio in vesicam ad vlcus eius.

℞. Rad Consol. maioris ℥ i.
F Caudæ equinę, plantaginis,
Ceterach, Pilosellę,
Herniariae, polygoni ana M. ß.
Flor. Ros. P i.
Hypericonis P ß.
Fiat decoctio in aqua hordei, vel extinctionis plumbi, aut ferri, fiat iniectio per metrenchytã. Rondeletius.

De

De Gargarismatis, Sectio X.

GARGARISMATA ex diuersis reb pro varia affectuũ ratione instituuntur. Horũ autem alia vel

- Adstringũt
  - Primum, ad oris inflammationẽ, per initia exhibẽdum
  - Secundum.
  - Tertium.
  - Quartum.
  - Quintum.
  - Sextum.
  - Septimum.
  - Octauum.
- Discutiũt
  - Gargarisma ad inflammationem oris.
  - Aliud.
  - Gargarisma ad anginam, &c.
- Detergent
  - Gargerisma ad vlcerum oris detersionem.
  - Gargarisma ad detersionem pituitæ.
  - Gargarisma detersorium commune, &c.
- Cõsolidãt
  - Gargarisma ad oris vlcera exiccanda.
  - Gargarisma ad oris vlcera in morbo Gallico
  - Gargarisma ad putrida oris vlcera.
- Dolorẽ sedant
  - Gargarisma ad dolorem dentium.
  - Aliud.
  - Aliud, &c.
- Odorem oris gratum conciliant.

Gargarisma ad inflammatas tonsillas per initia exhibendum.

℞. Plantaginis, oxalidis, portulacæ ana M. ß.
Cort. mali Granati, rhus ana ℥. ß.
Rosarum rubrarum P. j.
Cort. glandium ʒ. ij.
Decoquantur in aqua ad tertias. Iuri colato addantur
Diamoron ℥. ß.
Syrupi Myrthini,
Syrupi de papauere an ℥. j.
Aceti ℥. i.
Misce, & fiat gargarisma Ander.

Aliud.

℞. Lentium, Rosarum,
Palmularum ana quantum satis est.
Decoquantur in aqua, vt supra, & fiat gargarisma. Anderna.

Aliud.

℞. Aceti communis, vel Aceti Rosati ℥. iv.
Aquæ cisternæ lib. ß.
Misce, & fiat gargarisma. Ronde.

A *Aliud.*

℞. Aquæ Solani Plantaginis,
Caprifolij ana ℥. iii.
Syrupi rosl. lax. ℥. ij.
Misce, & fiat gargarisma.

Aliud.

℞. Succi Cotoneorum, vel
Succi mali Granati lib. ß.
Aquę communis ℥. iv.
Misce, & fiat gargarisma Ronde.

Aliud.

B ℞. Aquæ peculi rosarum, vel aquæ Plantaginis, vel aque Caprifolij ℥. iij.
Aceti Rosati parum.
Misce, & fiat gargarisma. Rondel.

Aliud.

℞. Cerasorum acidorum, vel
Cerasorum immaturorum M. ij.
Decoquantur in aquæ cisternę lib. ij. Iuri colato adde
Aceti ℥. ii.
Misce, & fiat gargarisma Ander. ex Rondel.

Aliud.
℞. Summitatum rubi, vel myrti, uel
Vitis, vel Pyri syluest M.j.
Pilosellæ, ceterach, plantaginis ana M.ß.
Rosarium rub. P.i
Fiat decoctio in aqua pluuiali. In lib vna ß dis solue
Sacchari ℥.iij. uel syrupi rosati, uel mellis ro sati, vel Diamoronis.
Misce, & fiat gargarisma Ronde.

DE GARGARISMATIS discutientibus.

Gargarisma ad oris inflammationem.
℞. Hyssopi, vel Satureiæ, uel origani M.i.
Glycyrrhizæ rasæ ℥. i.
Passularum, ficuum ana paria xx.
Fiat decoctio in aqua hordei integri In lib.j .ß. dissolue
Mellis rosati col ℥.iiii.
Misce, & fiat gargarisma. Ronde.

Gargarisma ad anginam.
℞. Spinæ Aegyptiæ ℥.j.
Iridis ʒ ß.
Glycyrrhizæ ʒ.ß.
Furfuris frumenti P.ß.
Palmularum num.vii.
Ex sapa vel aqua decoquantur. Iuri paululum mellis addatur. Andern.

Aliud.
℞. Diamoronis ℥.j.ß.
Mellis rosati,
Aquæ plantaginis,
Aquæ caprifolij ana ℥.iu.
Ex his mixtis fiat gargarisma, eoq. sępius ęger quotidie vtatur. Ander.

DE GARGARISMATIS detergentibus.

Gargarisma ad vlcerum oris detersionem.
℞. Agrimoniæ, ceterach, plantaginis,
Summitatum rubi, Fol Arbuti,
Fol. Pyri syluest. Myrti, lentisci M ß.
Fiat decoctio in aqua hordei. In li.j.ß. dissolue
Mellis ros. col. ℥.iu.
Misce, & fiat gargarisma. Ronde.

Gargarisma ad detersionem pituitę, quę partibus oris adhęret.
℞. Hyssopi, origani ana M.i.
Glycyrrhizæ ʒ.iii.
Fiat decoctio in aqua. In li i.ß. dissolue
Mellis scillitici, vel Oxymellis scillitici, vel Syrupi de gl. cyrrhiza, vel Syrupi de Stoecha de ℥ iiij.
Misce, & fiat gargarisma. Ronde.

Gargarisma detersorium commune.
℞. Pisorum P.ij.

A Decoquantur modice. In li.ß adde
Mellis rosati ℥ i.
Misce, & fiat gargarisma Ander.

Gargarisma ad pituitam lentam detergendam.
℞. Hyssopi, Saluiæ, thymi ana M.ß.
Decoquantur in aqua ad tertias. In li. i. dissolue
Oxymellitis ℥.iv.
Misce, & fiat gargarisma Rond.

Aliud.
B ℞. Maioranæ, Saluiæ
Hyssopi, origani ana M.i.
Passularum ℥ i.
Cort. rad. Ebuli,
Cort. capparorum ana ʒ ii.
Ex aqua decoquantur ad tertias. In li.ß. adde
Sem Nigellæ, Condysi ana ℈ ii.
Syrupi de prassio,
Mellis rosati col. ana ℥ i.
Misce, & fiat gargarisma Ander.

C

DE GARGARISMATIS consolidantibus.

Gargarisma ad oris vlcera putrida.
℞. Plantaginis vtriusque, Prunellæ,
Fragariæ, ligustri,
Rosarum rub. Maluæ,
Flor. Intybi Syluest. ana æqualis modus.
D Decoquantur omnia in uase fictili nouo ex aqua fiatq. gargarisma Andern.

Gargarisma ad oris vlcera exiccanda.
℞. Plantaginis, myrti,
Rosarum rub.
Ryti syluest ana M.i.
Fiat decoctio ad consumptionem tertię partis. In lib.j dissolue.
Aluminis ℥.i. vel ℥ ii.
Vini albi parum.
E Misce, & fiat gargarisma. Rondel.

Ad vlcera oris in morbo Gallico.
In morbo Gallico frequenter utimur emplastris aut unguentis ex argento uiuo paratis, unde dentes, lingua, aliæq partes inficiuntur. Ad horum autem affectuum pręcautionem vtimur gargarismatis ex oleo amygdalarum dulcium, butyro, aut iusculo pingui Prohibent enim hæc gargarismata e ulcerationem, & pituitę deflu xum non impediunt: Rondel.

F

DE GARGARISMATIS dolorem sedantibus.

Gargarismatis ad dolorem dentium in principio.
℞. Rad Pentaphylli ℥.ii.
Hederæ M i.
Radicum cyperi,
Nucum cupressi ana ℥ ß.
Fiat decoctio in aqua & aceto, fiatque gargaris ma, quod in ore retinendum est: Rondel.

Gargarisma ad dolorem dentium, fluxione iam facta. A

℞. Pyrethi ℥. ß.
Rad: Quinque folij ℥. j.
Caryophyllorum.
Cubebarum ana ana ʒ. ij.
Piperis longi ʒ. ij.
Hederę M.

Fiat decoctio in vino astringente, & aqua, fiatq. gargarisma, quo, vt priore, vtédum est. Rondel. B

DE GARGARISMATIS odoratis.

Gargarisma ad oris fœtorem.

℞. Hordei integri torrefacti P. j.
Rosarnm P. ß.
Corticis citri ℥. i ß.
Caryophyllorum, cinnamomi ana ℥. iij.

Fiat decoctio in aqua cisternæ, & pauco aceto, qua colluatur os.

Aliud.

℞. Cyperi ℥. i.
Rol. rub. P.
Santali citrini, cinnamomi ana ʒ. ij.

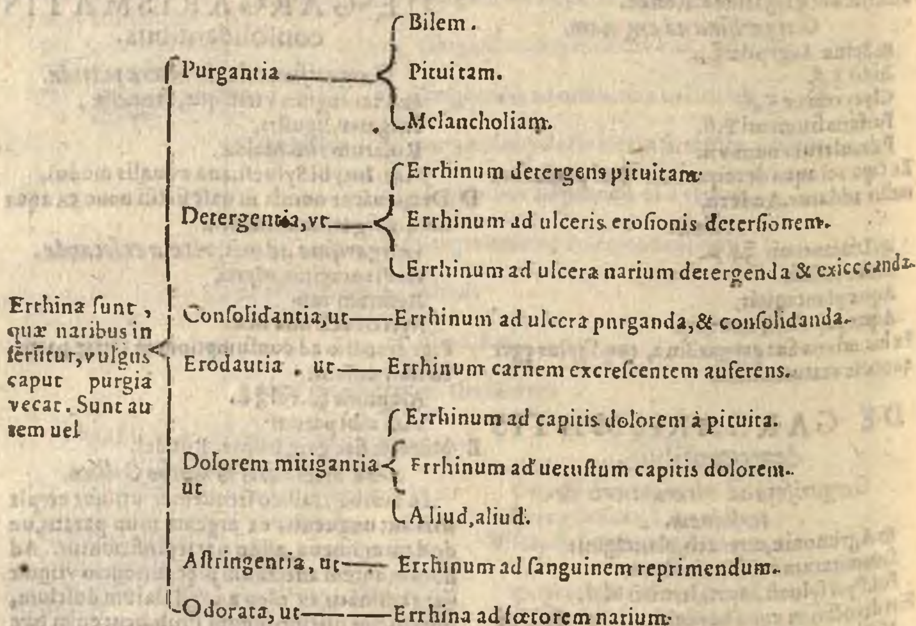
Fiat decoctio in aqua cisternæ, vel chal, beata colluatur os. Randel.

Alius ad oris fœtorem.

℞. Aquæ myrti, aquæ rosarum ana ℥. ij.
Aquæ Flor. Genistæ, vel Aquæ citri ℥. ß.
Moschi, vel Ambræ G. vi.
Salis parum.

Quod si ditiori paretur gargarisma, maior portio moschi uel ambræ poterit dari. Ronde.

De Errhinis, Sectio XI.

DE ERRHINIS PVRgantibus bilem. A

Errinum purgans bilem.

℞. Succi rosarum ʒ ß.
Diagridii ʒ. i.
Mellis parum, Misce.

Si nimium liquida sint, adde ad inspissationē farinæ lupinorum parum, aut hordei, aut orobi. Si autem ex syrupo rof. laxatiuo parare uelis, mel erit superfluum.

Rondeletius.

DE ERRHINIS PVRgantibus pituitam.

Errhinum purgans pituitam.

℞ Rad. Pyrethri, Ireos ana ʒ. i.
Pulegij, calaminthæ,
Origani ana M. i.
Agarici trochiscati ʒ. iij.
Flor. Anthos, Stœchados ana P. i.

Fiat decoctio In lib. i dissolue
Mellis Anthosati, Mellis Scillitici ana ℥ iij.

Fiat caput purgium. Rondel.

Aliud.

Aliud.

℞. Succi Ciclæ,
Anagallidis depuratorum ana ℥. iij.
Vini albi ℥. iv.
Mellis ℥ ij. Misce.
Quod si efficaciora optes, adde
Diagridium, vel Agaricum, vel Colocynthidem, vel Veratrum. Rondeletius.

Aliud purgans pituitam.

℞. Succi cucumeris asinini, vel Ciclæ, vel Mercurialis, vel Ciclaminis ℥. ij.
Agarici trochiscati ʒ. ij Vini parum.
Fiat decoctio, quæ coletur. In colatura dissolue
Mellis quantum satis ad insp[i]ssationem, aut mel in decoctione ponatur sine vino, cōtritūq; sit agaricum, & decoquātur simul. Decoctio inspissetur ad mellis consistentiam. Rondeletius.

DE ERRHINIS PVRGANtibus melancholiam.

Errhina ad melancholiam ex ijsdem parantur, quæ pituitam eliciunt, verum ijs adduntur sena, polypodium, thymum, epithymum, & veratrum nigrum. Rondeletius.

DE ERRHINIS DEtergentibus.

Errhinum detergens pituitam.

℞. Hordei integri P. j.
Lentium, vel Lupinorum P ß.
Marrubij, vel Pulegij M j.
Maioranæ M. ß.
Fiat decoctio, In lib j. dissolue
Mellis Anthosati, Mellis Squillitici ana ℥. j. ß.
Misceātur, & per nares attrahātur. Rōdeletius.

Ad vlceris erosionis detersionem.

℞. Decoctionis hordei lib. j.
Mellis rosacei col ℥. iij.
Misce, & attrahantur per nares Rondeletius.

Errhinum ad vlcera narium detergenda & exiccanda.

℞. Summitatum Myrti, vel
Lentisci M j.
Malorum punicorum integrorum, immaturorum, contusorum num. ii
Fiat decoctio cum aqua, & uino, si non adsit inflammatio, quæ si adsit, cum aceto cōtundātur, deinde fortiter exprimantur. Colaturæ adde
Mellis rosati col. ℥. iv.
Fiat errhinum, quo utatur in tumoribus & vlceribus malignis narium. Rondeletius.

Errhinum ad vlcera purganda, & consolidanda.

℞. Succi plantaginis, Solani,
Rosarum ana ℥. iv.
Vini albi, aut Succi mal punicorum,
Mellis ana ℥ j. ß.
Misceantur, fiatque errhinum. Andernacus.

Errhinum ad carnem excrescentem.

Omphacij in æneo uase parati quantum morbi magnitudo, & partis affectæ sensus postulat, humoribus iam supradictis diluatur, adhibeatur que, detergit, & carnem imminuit Rondelet.

DE ERRHINIS DOLOrem mitigantibus.

Errhinum ad capitis dolorem ex pituita.

℞. Succi Betæ, vel Ireos, uel Helenij,
Succi Maioranæ ana ℥. j ß.
B Vini albi ℥. j.
Zingiberis, Pyrethri ana P. i.
Misceantur diligenter, vtitorque, ut superioribus. Andernacus.

Errhinum ad uetustum capitis dolorem & li[t]i[t]udinem.

℞. nigellę ʒ. ij. ß.
Salis Ammoniaci ℈. j. Elaterij ℈ iv.
Trita excipiuntur oleo Sycionio, aut Irino, vt ceratí spissitudinem habeant. Hoc medicamento
C nares subungentem attrahere sursum iubeto. Andernacus.

Aliud.

℞. Decocti Maioranę ℥. i. ß.
Mannæ granatæ ʒ. vi.
Mixta ante cibum per nares attrahantur. Andernacus.

Aliud.

℞. Succi Maioranę ℥ i. ß.
Nigellę torrefactæ ʒ j.
His tepefactis ante cibum mane utendum est.
Quod si narium vlcera ægrum infestent, eaque
D sordida, & fœdi odoris fuerint, commiscebūtur succi anagallidis, aut betę, aut ciclaminis quadrans, uini lib. i Mellis anthos ℥. iv.
Mixta naribus indentur. Andernacus.

Caput purgium Auicennæ.

℞. Nigellæ, aur. ij.
Salis ammoniaci, aur ij.
Succi cucum, asinini, aur. j.
Terantur. & cum oleo nigellę q. s. uel donec perueniat ad spissitudinem ceræ liquefactæ, fiat caput purgium, quo nares illinantur. Cōfert oph-
E thalmię longæ, dolori capitis Ex ipso namque plurimum humiditatem trahit.

DE ERRHINIS Astringentibus.

Errhinum ad sanguinem reprimendum.

F ℞ Thuris ℈. ij Aloes ℈ i.
Contrita in puluerem, ex albumine oui subigantur, & mollissimis pilis leporinis adiectis, in penicilli formulam redigantur. quod naribus indatur, tanquam peculiare partis affectę remedium.

Vel.

℞. Succi polygoni,
Plantaginis ana ℥. i ß.

 Succi

Succi stercoris asinini ℥.ij.
Pollinis ℥.j.ß.
Penicillum ex panno lineo formetur, quod his imbutum, naribus indatur. Ander.

DE ERRHINIS odoratis.

Errhinum ad fętorem narium.

℞. Succi rosarum, vel Maioranæ ℥.ij.
A Aquæ ros. vel flor. Aranciorum, vel Myrti ℥.ß.
Mellis rosar. colati, ad adhæsionem, parum, vel adde modicum gummi tragacanthi & Arabici ad inspissationem, naribus admoueantur. Quod si fętor narium sit cum vlcere, ex succo rosarum tantum, & aqua rosacea vel aqua myrti parari debet. Si vero à nimia humiditate, aqua ex floribus citri, succus maioranæ, & alia calidiora sunt vsurpanda.
Rondeletius.

De Fomentis, Sectio XII.

Fomenta à fouendo dicta sunt, quod scilicet suo calore partes corporis quibus applicantur, foueant. His sæpe vtimur antequā vel cataplasmate, vel vnguentis vtamur, quo Pori aperiantur, partes relaxētur, & quodammodo vim muniāt alijs remedijs. Horum autem alia alterant vel qualitate

- Prima. Sic alia resistunt
  - Calori vehementiori, vt
    - Fomentum in febribus ardentibus.
    - Fomentum ad stomachum in febribus biliosis, &c.
  - Frigori, vt Fomentum ad stomachum frigus, &c.
- Secunda. Sic alia
  - Astringunt, vt
    - Fomentum ad alui fluxiones
    - Fomētum pro ventriculo roborando, &c.
  - Aperiunt, vt
    - Fomentum ad menstrua prouocanda.
    - Fomentum ad vrinæ retentionem, &c.
  - Discutiunt, vt
    - Fomentum resoluens, & flatus discutiens.
    - Fomentum ad lienis inflammationes.
    - Fomentum relaxans.
    - Fomentum ad ophthalmiam.
    - Fomentum discutiens pro œdemate, &c.
  - Emolliunt, vt
    - Fomentum ad lienem induratum.
    - Fomentum ad tumores emolliendos, &c.
  - Dolorem leniunt, ut
    - Fomentum ad dolorem pleuriticum. Aliud.
    - Fomentum ad colicum dolorē ex frigido.
    - Fomentum ad dolorem nephriticum.
    - Fomentum ad dolorem laseris, &c.

Fomentum in febribus ardentibus.

Refrigerato lactucæ succo, vuæ acerbæ, portulacæ, solani, & vmbelici Veneris, stomachum aut aliam partem inflammatam, præsertim in febri marcorem experta, linamentis tinctis foueto. Andern.

Fomentum in febribus biliosis.

℞. Olei Rosacei. Chamomelini ana ℥.ij.
Succi malorum aranciorum ℥.iij.
Vini austeri ℥.i.ß.

A His commixtis, calefactisque, stomachus per linteum aut spongiam expressam foueri debet. Andernacus.

Fomentum in febribus quotidianis.

℞. Olei Chamomelini, mastichini ana lib.ß.
Vini ℥.iv.
His calentibus stomachus foueatur. Ander.

Aliud ad stomachi frigus.

℞. Chamomillæ ℥.ij.
Masticis, Nard. Gallicæ,

Absinthij,

Absinthij, Anethi ana ℥.j.
Coquantur in quinque vncijs vini, olei omphacini vncijs quatuor. Andernacus.

DE FOMENTIS Astringentibus.

Fomentum ad alui fluxiones.

℞. Gallæ, Malicorij,
Quinquefolij,
Rad Baccarum cupressi ana ℥ ß.
Olei communis lib j
Coquantur ad tertias Spongia iure decocti madida ano admoueatur. Andernacus.

Fomentum ad uentriculum roborandum.

℞. foliorum altheæ, Menthæ,
Absinthij siccorum ana M j. ß.
Cort. citri ℥ ß.
Spicæ nardi, Squinanthi ana ʒ. ij.
Rol rub. P. ij
Decoquãtur omnia in uino styptico, ex quibus ventriculi regio foueatur. Rondeletius.

Aliud.

℞ menthæ, absinthij, Labruscæ,
Sumach ana M. j
Sem. plantaginis, portulacæ ana ʒ. ij.
Balaustiorum, Rosarum ana P. ij.
cort mali granati ℥ ß.
Fiat decoctio in vino styptico, quo foueatur regio ventris inferioris. Rondeletius

Fomentum pro stomacho eructuoso.

℞. Rosarum, Absinthii,
Menthæ, Serpilli,
Flor. Sambuci, caryophyllorum,
Zingiberis ana q. s. est.
Bulliant in vino rubro, fiatq; fomentatio.

DE FOMENTIS Aperientibus.

Fomentum ad menstrua prouocanda.

℞. Rad. Rubiæ maioris, rad. Eryngij,
Rad. fœniculi, rad. Apii,
Rad. Petroselini, rad. Graminis ana ℥ iv.
Rad. Liliorum, rad. altheæ ana ℥. ii.
Pulegii, matricariæ ana M. i.
Sem. Apii, sem. Petroselini, sem Seseleos, Fœnigręci,
Sem. altheę ana ℥. i.
Flor. chamomillę, Leucoi ana P. ii,
Fiat decoctio in aquę duabus partibus, & vna vini albi foueatur vterus. Rondeletius.

Fomentum ad vrinæ retentionem, & calculum.

℞. Rad altheae ℥. ii.
Calamenthi, Origani ana M i.
Sem. fœnigręci, Lini ana ℥ i
Sem. Apii, petroselini, Seseleos ana ℥. ß.

A Flor. chamomillæ, Meliloti ana P. j.
Rad. Apij, petroselini, graminis, Asparagi ana ℥. ii.
Fiat decoctio in aqua, & vino vel oleo, fiatq; fotus cum spongijs vel filtro macerato in decoctione, Rondeletius.

DE FOMENTIS DIScutientibus.

B

Fomentum emolliens ac discutiens.

℞. Rad. Altheę, liliorum alborum ana ℥ ij.
Sem. Lini, fœnigræci ana ʒ iij.
Ficuum pinguium num vj
Flor chamæmelorum, Meliloti,
Summitatum Anethi ana P j.
Summitatum Maioranæ M. ß.
Bulliant in vino, & aqua ana, vel in duabus partibus aquæ, & vna vini, vel in lixiuio sarmenti.
co vitis ad tertiæ partis consumptionem Fiat fo-
C mentum Heurnius

Fomentum resoluens ac flatus discutiens.

℞ maluæ cum rad M i.
Florum chamæmeli,
Meliloti ana P. j.
Sem. Lini ʒ i Anisi ʒ. ß.
Ficuum num. xl.
Decoquantur in aqua ad tertias. Vesicam iure hoc calente repletam, lateri affecto semel atque
D iterum admoueto Andernacus.

Fomentum ad lienis inflammationes.

℞. Thymi, origani ana. M. ß.
Decoquantur ex olei nardino, & vino, aut ex rosaceo cum vino, & aceto, aut austero vino, aut dulci, aut sapa, ne caput offendatur Quod si ex frigido humore prodierit inflammatio, pulegium, thymum, & origanum in oleis, & uino decoqui, & lienem ex iure illorum foueri oportet. Andernacus.

E

Fomentum relaxans.

℞. Rad. Liliorum, Altheæ ana ℥. iv.
Rad. Cucumeris syluestris ℥ ij.
Ficuum num. xx.
Sem Lini, fœnigræci, Altheæ ana ℥. j.
Sem. Apij, petroselini ana ℥. ß.
Flor chamæmeli, Meliloti ana P. ij.
Fiat decoctio in aqua qua foueatur pars affecta calida. Rondeletius.

Fomentum ad ophthalmiam.

F ℞. fol. Euphragiæ M. j.
Paleę auennæ M ij.
Fœnigræc. in aqua fœniculi lot. ʒ. iij.
Sem. Anisi, fœniculi ana ʒ. j ß.
Flor. Stœchados P. ß.
Fiat puluis, ex quo fiant duo sacculi quadrati, qui infundantur in modico uini albi, & aquę fœniculi, deinde foueantur oculi Rondeletius.

Fomentum discutien. œdemata.

℞ Calamenthi, Origani, Betonicæ,

Flor. Rorismarini, rosr. rubr. ana P. i
Fol Lauri, Saluiæ ana M. ß.
Lupinorum ℨ ii.
Calami odorati, Squinanthi,
Spicae nardi ana ℨ ii.
Flor. vtriusque Stœchados,
Fol. Rorismarini, Ros. rub ana P. i
Fiat decoctio in aqua pluuiali, deinde adde aceti modicum, spongia fiat fotus, Rondeletius.

DE FOMENTIS Emollientibus.

Fomentum ad lienem induratum.

℞ florum chamomillæ,
Stœchados, meliloti ana M. i.
Flor genistæ, Anethi,
Scolopendrii ana M. i ß.
Fiat decoctio in uino albo, & aqua, fiatque fotus. Rondeletius.

Fomentum ad tumores emolliendos lienis.

℞: Rad. Altheæ ℨ. ii.
Rad. Ireos ℥. ß.
Fol. Altheæ, maluæ ana M. i.
Absinthii M. ß.
Sem. Lini, fœnigræci ana ℥. ß.
Sem. Tamarisci, Stœchadis ana P. i.
Fiat decoctio in tribus aquæ partibus, vna uini albi, addendo aceti modicum, deinde foueatur lien Rondeletius.

DE FOMENTIS DOLOrem sedantibus.

Fomentum ad dolorem pleuriticum.

℞ maluæ, Saluiæ, absinthii, Abrotani, Scabiosæ ana M. ß.
In sextario aquæ ad tertias decoquito, spongia ex iure decocti expressa, partem affectam foueto. Andernacus.

Aliud ad dolorem lateris.

℞. maluæ cum radice M i ß.
Ficuum num xl.
Flor chamomillæ, meliloti, Violarũ ana P. ii.
Sem Lini, fœnigræci ana ℥. i.
Anisi ℥. ß.
Fiat decoctio in aqua pro fotu. Rondeletius.

Aliud in materia frigida.

℞ maluæ cum rad. M. i. ß.
Calaminthæ M. i
Sem. Lini, fœnigræci ana ℨ i.
Anisi, Fœniculi ana ℥. ß.
Flor anthos, chamomillæ,
Meliloti, Sambuci ana P i.

A Fiat decoctio, quæ vesicæ, aut cucurbitæ, aut vasi æneo infundenda, deinde parti applicanda. Vesica commodius lateri applicatur, uel spongia mollis expressa, pannoque raro sicco inuoluta, ne odor ægrotantis nares feriat. Frequenter autem mutandi sunt fotus, ne refrigerati lędat. Rondeletius.

Fomentum ad dolorem colicum.

℞ Radicum altheæ ℨ. ii.
Calamenthi, Origani ana M i.
B Sem. Lini, fœnigræci ana ℥. i.
Sem. apii, petroselini, Seseleos ana ℨ ß.
Flor. chamomillę,
Meliloti, vel flor Sambuci ana P i.
Fiat decoctio in aqua, & vino, vel oleo, fiatq; fotus cum spongiis, vel filtro macerato in decoctione Rondeletius

Fomentum ad dolorem nephriticum.

Fomentum ad dolores nephriticos ex panniculis laneis nunc oleo dulci, nunc chamæmelino madidis paratur, lumbisque imponitur. C Andernacus.

Aliud ad dolorem nephriticum.

℞ Rad altheę ℥ ii ß.
Parietariæ, maluæ, altheae,
Petroselini macedonici M. i.
Sem. milii solis ℥. ß.
Sem. lini, fœnigraeci ana ℨ. i.
Flor chamomillae, meliloti, anethi ana P ii.
Fiat decoctio in tribus partibus aquae, uel una uini albi, ex qua foueatur regio renum, & vreterum dolentium. Rondeletius.

Aliud fortius.

D ℞ Rad Saxifragiae, rad Raphani ana ℥ i.
Rad. Liliorum alborum, altheae ana ℥ i.
Senecionis, parietariae, Violariae,
Sisymbrie aquatici ana M. i
Maluae, Branchae vrsinae, altheae ana M ß.
Sem Saxifragiae, milii solis ana ℥ ß.
Fiat decoctio, ut supra His enim ad frangendos calculos uis non mediocris inest. Rondeletius.

Fomentum emolliens, doloresq; sedans.

E ℞. foliorum visci pomorum, minutim concisorum cum fructibus M. iii.
Rad altheae cum foliis,
Maluarum, Violarum ana M. ii.
Sem. Lini, sem. fœnigraeci ana ℥ ii.
Flor. chamaemeli, flor. meliloti ana P ii.
Decoquantur cum lacte, fiatque fomentum. In F flammationes arcet, dolores mirum in modum sedat, partisque substantiam fouendo, pus exquisitum citissime mouet.
Quercetanus.

De Epi-

De Epithematibus, Sectio XIII.

Epithemata, malagmata dicuntur, quæ visceribus, alijsq; partibus applicantur. Hodie irrigationem, vel humectationẽ vocant, fotus modo supra cor, hepar & pectus totum accommodantur, in hecticis quidem & febribus ardentibus, pestilẽtialibus, palpitatione & cardiaca. Fiunt autem ex aquis stillatitijs & pulueribus, ita vt pro qualibet libra aquarum, ponatur ℥.ij pulueris seu specierum vel ℥.i.ß. Horum autem alia alterans

- Vniuersaliter partes omnes, vt — Epithema commune omnium partium.
- Particulariter
  - Cerebrum, vt
    - Epithema ad frõtem — Primum. Secundum. Tertium.
    - Epithema ad somnũ — Primum. Alterum.
    - Epithema ad capitis dolores.
    - Epithema ad faciei erysipelata, &c.
  - Cor. vt
    - Epithema in febri cõtinua — Primum. Secundum.
    - Epithema ad virium imbecillitatem.
    - Epithema in febribus ardentibus.
    - Epithema ad febres ardentes & siccas.
    - Epithema ad palpitationem cordis ex bile.
    - Epithema ad frigidos cordis affectus, &c.
  - Pectus, vt Epitheme ad hecticam — Primum. Alterum, &c.
  - Ventriculum,
    - Epithema ad ventriculum corroborandum
    - Epithema ventriculum biliosum.
    - Epithema ad ventriculum pituitosum.
    - Aliud.
    - Epithemata ad dolorem ex frigido.
    - Epithema ad dolorem ex calore.
  - Hepar, vt
    - Epithema ad calidam iecoris intemperiẽ, &c.
    - Epithema ad hepatis obstructionem & calorẽ
  - Arterias iuxta manum, vt Epithema in febri continua.
  - Testiculos, &c.

DE EPITHEMATIBVS ad omnes partes.

Epithema commune omnium partium.

℞. Succi Lactucæ, Vuæ immat. Portulacę, Solani, Ambil Veuer. ana ℥.ij.
His spõgia aut linteum imbutum partibus, quę febris veluti fomites sunt, imponi debet. Andernacus.

DE EPITHEMATIBVS alterantibus cerebrum.

Epithema ad frontem primum.

℞. Rosarum rub. P.ij.
Macerentur in uino, ponãturque inter duo linteola tres digitos lata, longitudine autem ab vna aurea ad alteram tendentia, & fronti applicetur. Galenus.

Secundum.

℞. Rosarum rub. Flor. nymphææ,
Flor. violarum ana P.j.
Betonicæ, Meliloti ana P.ß.
Reponantur inter duos sindones, vel puo linteola, fiatque splenium intersutum, quod fronti ac temporibus applicetur. Ander.

Tertium.

℞. Aquæ Rosarum lib. ß.
Olei rosacei ℥. ß.
Albuminis ouorum nu. i.
Aceti rosati ℥. ß.
Misce, ac fiat epithema frontale.

Epithema frontale, commune.

℞. Olei rosacei ℥ i.

Aceti rof. ℥. iij. A
Aquæ rof. ℥. ij.
Album ouorum nu j.
Agitentur simul, & temporibus applica.

Aliud.

℞. Olei rosati completi, ol. violacei,
Olei nymphææ ana ℥ iii.
Aquæ lactucæ, nymphææ ana ℥ iij.
Aceti (vel si vigiliæ vrgent, succi citri) ℥. i.
Fiat frontale. Heurnius.

Vel

℞. Farinæ hordei M ß.
Cum lacte muliebri & aceto rosaceo, paucoque B oleo rosato, pultis in forma, duabus sindonibus excepta admoue fronti. Heurnius.

Epithema ad somnum primum.

℞. Flor. nymphææ, Violarum,
Meliloti ana P. i.
Fol. Lactucæ, papaueris albi ana M ß.
Sem. papaueris, Lactucæ,
Anethi ana ʒ. i.
Sem. atriplicis ʒ. ß. C
Contundantur omnia, & fronti inter duo lintea, uel pannos sericos, interfutos, appositis ligaculis applicentur. Ander.

Alterum.

℞ Aquæ Rosarum ℥ iii.
Aquæ Lactucæ,
Papaueris ana ℥. i. ß.
Olei violati, vel rof. ℥. ß.
Aceti rosati ℥ j.
Albumen oui vnum.
Misce, & fiat epithema, quo spõgia vel linteum imbutum fronti applicetur tepidum. D

Epithema ad capitis dolores à frigore.

℞ Saluiæ, Rorismarini, chamomellæ, Meliloti, Betonicę, Bryoniæ ana M j.
Coquantur in aqua, & fronti applicetur cũ linteo imbuto in ea decoctione. Ander.

Epithema ad faciei erysipelata.

Epithemata ex aceto & aqua dulci, uel rosarũ, vel plantaginis, vel myrti, uel nenupharis fiũt. Ex succis permixtis aceto uel aqua ad augendam molẽ, uel ne nimis spissi sint succi. Tinguntur panni rari, & applicantur. Ronde E

DE EPITHEMATIS alterantibus cor.

Epithema in febri continua primum.

℞. Aquæ rosarum ℥. ix.
Aquæ Acetosæ, nymphææ,
Buglossę ana ℥ nj.
Santalorum omnium,
Coralli utriusque an ʒ. j ß.
Croci ℈ ß. Aceti ℥. ß.
Caphuræ G iij.
Misce, & fiat epithema, cordis regioni applicandum Andern.

Epithema in febri continua secundum.

℞ Aquæ Rosarum, aquæ Intibi,
Aquæ Bug ossæ ana ℥ ij. ß.
Spec. Cichorii ʒ. i ß.
Spec Diamarg frig ʒ. ß.
Spec Diagemmæ, santali citrini,
Coralli rubri ana ℈ j
Ramenti eboris ℈ ß.
Marg præpara. G. xii.
Croci G ij.
Vini Aceti rosati an. ℥. ß
Linteum uel spongia his omnibus imbuta, hora vna uel sesquihora ante cibum, cordis regioni applicetur, per ęstatem frigidum, sępiusque mutetur. Andern.

Epithema in febribus ardentibus.

℞ Aquae buglossę,
Aquæ rosarum an. ℥. iii.
Aquę Violarum ℥ vi.
Spec Diamarg frig ʒ j.
Crystalli ʒ j ß.
Succi citri ℥. ß.
Misce & fiat epithema Ronde.

Epithema aliud in vehementi febre.

℞. Aquæ Buglossea, aquæ Acetosae, an ℥. ii.
Aquæ rosarum ℥ ii Vini albi ℥ ß
Spec. Diamarg frig Ossis myrobalani an. ʒ i.
Cinnamomi G v.
Misce simul cum pauco scarlatę granatę, fiat epithema, quod tepidum admoueatur regioni cordis. Ronde.

Aliud in febribus ardentibus circa statum.

℞ Aquę uiolarum, aquae acetosae,
Aquae buglossae ana ℥ iv.
Aquae Scabiose, melissae ana ℥ ß.
Spe diamar. frig. Ossis de corde cerui an. ʒ i.
Cinnamomi G. v.
Fiat epithema, quod eo tempora admoueatur, quod maius incendium ęgroto percipitur. Rondeletius

Epithema ad virium imbecillitatem.

℞. Aquae Melissae, aquae flor. Aranciorum.
Aquae Buglossae ana ℥. iii.
Aquae ex flor. Myrti, vel
Aquae Rosarum ℥. ii.
Vini Cretici ℥. i
Spec Diagemmę vel
Spe. Diamarg. calid ʒ i
Trochischorum de caphura ℈ ß.
Mixta cordi applicentur. Valet etiam ad palpitationem ex flatibus contractam. Rondel. F

Epithema ad febres ardentes & siccas.

℞. Hordei mundati P. ß.
Sem. melonũ, cucurbitę,
Citrulli, cucumeris ana ʒ. ii
Flor. violarum P. i
Flor Nenupharis P. ß.
Fiat decoctio. In colatura ℥ iiii dissolue Olei

Olei amygdalar dulc. Violarum ana ℥ iii.
Agitentur simul, & fiat epithema, supra totum thoracem applicetur. Maxime conueniũt febrib. becticis & squalidis. Rondeletius.

Epithema ad palpitationem cordis ex bile.

℞. Rosarum rubrarum,
Flor. Buglossae, Borraginis ana ʒ.i.
Santalorum omnium ana ʒ.ii.
Coralli rubri ʒ i.ß.
Been albi, rubri ana ʒ.i.ß.

Hec minutim contusa, sacculo ex serico panno raro, qui pyramidis formam referat, insuuntur, & aqua rosarum, & buglossii modice irrigatur, cordique admouetur Andernacus.

Epithema ad frigidos cordis affectus.

℞ florum Rorismarini,
Stęchados ana ʒ.ii.
Sem Ocimi, cort. mali citri macis,
Caryophyllorum ana ʒ iii
Spec. Diamarg cal. vel Diagemmę, vel
Diacyamaron ʒ.ii.

Redacta in puluerem excipiunt gossipio. Hoc deinde sacculo indatur ex serico panno intersuto. Hic postea uino, & aqua melissae irroretur, & tepidus cordi admoueatur, siccatus remoueri debet. In cordis palpitatione trochiscide caplura addantur, Andernacus.

Aliud.

℞. aquę rosarum ℥.i.
Aq. buglossę lib. ß.
Succi melissae uel Scabiosae, vel Cardui bene dicti ℥.ii.
Puluer diamagariti frigidi ʒ.i.ß.
Corticis sicci citriorum ʒ.ß.
Moschi, & Croci ana gra.
Vini albi ℥ i.

Fiat Epithem Heurnius

Epithema cor frigidum alterans, & corroborans.

℞. aquae melissae, florum vel flauadinis Arãciorum buglossae ana ℥.iii.
Aquae cum foliis Myrti ℥.ii
Vini cretici ℥.i.
Pulueris diamargariti calidi ʒ i.
Trochisc. de Caphura ℈.i.

Fiat epithema, Idem.

Vel.

℞ caryophyllorum, cinnamomi ana ʒ ii.
Ossis de corde cerui, Corticis citri,
Ligni aloes ana ʒ.i.
Specierum laetificantis Galeni ʒ ii.
Moschi, croci ana gra. iii.
Foliorum melissae M. ß.
Vini odoriferi ℥ iv.
Aquae melissae, Carduibenedicti maioranę, Buglossi ana ℥ iii. uel iiii.

Misce, fiat epithema, postquam infusa fuere per duodecim horas, & expressa, & restibilis materia in sacculũ cõsocietur, qui madefcat ab ifuso

A & calidus cordi imponatur. Cõfert etiam in peste, & palpitatione cordis. Idem.

DE EPITHEMATIBVS alterantibus pectus.

Epithema ad becticam febrem.

℞. Hordei mundi P ß.
Flor Violarum P ii

Fiat leuis decoctio, & in lib i. dissolue
Olei violacei ℥.iv.

B Agitentur simul, & fiat epithema, supra totum thoracem applicetur, Rondeletius.

Aliud.

℞. Hordei mundi P. ß.
Flor. Violarum P. i.
Quatuor sem. frig. maior. ana ʒ.ii.
Flor nenupharis P. ß.

Fiat decoctio, In lib. iii. dissolue
Olei Violati, Amygdal. ana ℥.iii.

Misceantur bene, & fiat epithema supra totum C thoracem. frequenter autem vtendum sero, & mane. Rondeletius.

DE EPITHEMATIBVS alterantibus stomachum.

Epithema ad uentriculum corroborandum.

℞. Rosarum rubrarum P ii.
D Plantaginis vtriusque ana M. ß.
Comarum Absinthii M. ß.
Santalorum omnium ana ʒ ii.
Coralli rubri ʒ iii.

Omnia sacculo imposita ex aqua cum momento aceti, cui aliquid uini adiectum sit, coquantur linteum duplicatum hoc iure calido imbutum ventriculo admoueatur. Andernacus.

Epithema ad uentriculum biliosum.

℞ acetosae,
E Endiuiæ satiuae ana M. i.
Altheæ cum rad. M. ß.
Absinthii sicci M ß.
Rosarum rubrarum P. i.
Coriandri pręparati ʒ. ß.
Santalorum omnium ana ʒ i. ß.
Baccarum berberorum ʒ ii.

Decoquantur ex aquę libris duabus in sacculo ad tertias, postea addantur succi cotoneorum ℥.iii. vtitor, ut superioribus. Andernacus.

F *Epithema ad uentriculum pituitosum.*

℞. meliloti, chamomillę,
Maluae, Altheae, menthę,
Absinthii ana M i.
Nardi M. i.

Omnia ex aqua in sacculo coquantur, Iuris decocti librę addatur
Olei Rosacei ℥. i.
Olei absinthini,
Mastichini ana ℥ ß.
Adipis anserinę ʒ ii;

His omnibus commixtis linteæ aut spongiæ imbutæ ventri applicetur. Andernacus.

Aliud ad uentriculum pituitosum.

℞.origani,calaminthæ,
Sisymbrij ana M.i.
Menthæ, Absinthij ana M.ß.
Sem.cumini, Anisi,fœniculi ana ʒ.ij.
Caryophyllorum,nucis moschatæ,
Cinnamomi ana ʒ.j.ß.

Decoquantur omnia in uino mercato,ac mane vesperiq; ante cibū ventri imponantur, vel spongia,vel linteo Andernacus.

Epithema ad dolorem stomachi ex frigido.

℞.menthæ,pulegij,calaminthæ,
Anethi ana M j.
Flor.chamomillæ,
Meliloti ana P.ß.
Flor.Ros.rubr P i.
Nardi,Iunci odorati ana ʒ ij.
Sem.Anisi,carui,Dauci,
Anethi,fœniculi ana ʒ.i.
Sem.Lini ʒ.iij.
Galangæ,Zedoariæ ana ʒ.i.
Caryophyllorum,nucis moschatæ,
Ligni aloes ana ℈.j.

In aquæ,& vini æquis partibus decoquātur. Iure ipsorū calido litea duplicia imbuta,aut spongiæ madentes,expressæque stomacho applicentur, Andernacus.

Epithema ad dolorem stomachi ex calore.

℞.acetosæ,Endiuiæ ana M.j.
Altheæ cum rad.M.ß.
Absinthii P.ß.
Rosarum rubr. P.i.
Coriandri præparati ℥.ß.
Santalorum omnium ana ʒ.j.ß.
Berberis ʒ.ii.

Decoquantur ex aquæ libris duobus ad dimidiā.Spongiæ,aut lintea iure illo madida,& expressa,ventriculo imponantur Andernacus.

DE EPITHEMATIBVS alterantibus.

Epithema ad calidam hepatis intemperiem.

℞ Aquæ Endiuiæ,
Aquæ Scariolæ ana ℥ iiii.
Aquæ absinthij ℥.i.ß.
Acet,Vini albi ana ℥.ß.
Sem acetosæ,portulacæ ana ʒ.ß.
Pul.Santalorum omnium ana ʒ i.

Misce,& fiat epithema pro regione hepatis.Rondeletius.

Aliud ad calidam hepatis intemperiem.

℞.aquæ Scariolæ,
Aquæ Solatri ana ℥.i.ß.
A Aquæ Acetosæ,aquae Endiuiæ,
Aquæ buglossæ ana ℥ iij.
Aceti,Vini albi ana ℥.j.
Trochiscorum de spodio ℈.ij.
Spicæ Nardi ʒ.ß.
Santalorum omnium ana ℈.j.

Misce,& fiat epithema,vt prius. Rondeletius.

Epithema ad hepatis obstructionem & calorem.

℞ Cichorij cum rad.Intybi recentis,
Agrimoniæ ana M j.
Absinthij M.ß.
B Flor.cichorij P.j.
Quatuor semin.frig.maiorum, & minorum ana ʒ.j ß.
Cyperi ʒ.ij.
Lupinorum ʒ.iij.
Santalorum omnium ana ʒ.j.
Iunci odorati ʒ.ß.

Hæc omnia in sacculum coniecta ex octo aquæ vncijs,vini,& aceti,vtriusq; vncijs duabus, in C vase fictili cooperto simul ad ignem inferuescant, & epithematis modo applicentur.Andernacus.

DE EPITHEMATIBVS alterantibus corpus per arterias iuxta manum.

Epithema in febri continua arterijs iuxta manum applicandum.

D ℞.caryophyllorum,nucis moschatæ,
Ligni aloes,cinnamomi ana ℈.j.
Aquæ Rosarum, cyrsij,Buglossæ ana ℥.
Aceti rosati ʒ.ij.

His commixtis linteum, aut pannū sericum duplex imbutum obducitur. Andernacus.

DE EPITHEMATIBVS testiculos alterantibus.

E *Epithema ad testiculos refrigerandos.*

℞.Aq.Nympheæ, & plantaginis ana ℥. iiij.
Vini ℥ j.Misce,& linteo admoueāt.Heurnius.

Vel.

℞ Aquæ Rosarum ℥ ij.
Aquæ Solatri ℥.i.ß.
Vini albi ℥.i
Trochiscorum de caphura ℈ i.

F Misce,& fiat epithema , admoueatur testiculis, & ex decocto refrigerantium,& adstringentiū, vel decocto florū nympheę, vel rosarum rubr. balaustiorum,& similiū , quibus in aqua decoctis paretur epithema. *Sanguinem, & vniuersum corporis habitum refrigerant, sanguinem inhibent,& minus reddūt fluxilem,vnde in profluuio sanguinis immoderato competunt. Rondeletius.

Epithema contra vlcera virgæ.

℞.Aluminis rochæ ℥.j.
Aeris viridis ℥.j.

Aquæ

Aquæ fabrorum q.s.
Coquatur simul per horas duas, fiat colatura in qua panniculi linei intingűtur, & virgæ applicatur A' quodam Italo.

Epithema ad coitum.

℞. Scammoneæ ʒ.vi.

A Euphorbij ʒ i.ß.
Ceræ albæ ʒ.ix.
Coque modicum, agita fortiter, repone, & cum opus fuerit, reductum in pũnum, testiculis & virgæ, superpone, cum calefacta fuerit, tollatur, & excitabitur coitus. Arnold. Villano.

De Embrochis, Sectio XIV.

Embrocha, Latinis irrigatio dicitur estq. proprie, vbi ex alto, pluuię instar in partem aliquam fit destillatio. Vtimur iis in capitis malis, aliarũq. partium fracturis & cõtusionibus. Componuntur e herbis, radicibus, seminibus, florib. & id genus aliis, decoctis in aqua aut vino. Irrigationem autẽ aliæ alterant qualitate.

- Prima. Sic aliæ
  - Calefaciunt
    - Caput vt.
      - Embrocha ad lethargum.
      - Irrigatio alia ad morbos capitis frigidos.
    - Stomachum, &c. vt
      - Embroca ad stomachum imbecillem.
  - Refrigerant
    - Caput vt.
      - Embrocha ad phrenitidẽ.
      - Embrocha ad concilian dum somnum, &c.
      - Aliud.
    - Alias partes.
- Secunda. Sic
  - Dolorem mitigant.
  - Embrocham ad dolorem podagricum

DE EMBROCHIS CAlefacientibus caput.

Embrocha ad lethargum.

℞. Hyssopi, origani, calamenthi,
Pulegij ana M.ß.
Sem Anisi, sem. fœnigræci,
Coriandri præparati ana ʒ.ii.
Florum Sthœchados,
Rorismarini ana P i.
Decoquantur ad lib. i. fiatq. embrocha, qua irrigetur caput. Ronde.

Irrigatio alia ad morbos capitis frigidos.

℞. Rad. Acori, rad. cyperi, rad. ireos ana ℥.ij.
Betonicæ, maioranæ, Saluiæ,
Origani, calamenthi ana. M.ß.
Cort. citri sicci ʒ.iii.
Sem anisi ℥.j.ß.
Coriandri præparati,
Granorum tinctorum ana ʒ. i.ß.
Flor vtriusq; stœchados ana P.j.
Coquantur in sufficienti quantitate aquæ, vsq. ad consumptionem partis dimidię, fiatq. embrocha, qua caput irrigetur, addendo, si sit continuus morbus, aquæ vitæ ℥ ß.

Irrigatio calefaciens caput, aliud.

℞. Betonicæ, Camomillæ,
Maioranæ, Serpylli ana M.ß.
Lauendulæ, Origani, calaminthæ,
Hyssopi ana M.ß.
Coquantur in libris duab. aquæ fontanæ, donec

B dimidiũ absumatur, fiatq. embrocha. Fuchsius.

DE EMBROCHIS ALTErantibus stomachum.

Embrocha ad stomachum imbecillem in febri quotidiana.

Vini ℥.v.
Omphacij ℥.iv.
Olei Chamæmilini ℥.ii.
Olei masttichini ℥ i
C Misce, & fiat embrocha Ander.

DE EMBROCHIS REfrigerantibus caput.

Embrocha in initio inflammationum.

℞. Violarum, rosarum, nymphęæ ana P i.
Fol nymphęæ, Solatri, plantaginis an. M.ß.
Seminum frigidorum maiorum & minorum ana ℈ ij
Fiat decoctio ex aqua plantaginis, vel endiuiæ
D ad libram, in fine coctionis, adde Acri acerrimi ℥.iij, instilletur inflammationum initio Heurn.

Embrocha ad phrenitidem, in principio.

℞ Lactucæ, violarum, plantaginis,
Solatri, Semperuiui,
Portulacæ ana M. j.
Flor. Violarum, nenupharis,
Rosarum ana P.i.
Fol. Myrti M.ß.

Fiat

Fiat decoctio, quæ per clepsydram parua in caput instilletur. Rondel.

Alia embrocha in augmento.

℞. Violarum, Lactucæ,
Solatri, plantaginis,
Portulacæ ana M.i.
Rosarum, Flor. violarum,
Nenupharis ana P.j.
Flor Myrti M.i.
Flor. Chamomillæ, Anthos,
Meliloti ana P i

Coquantur ad dimidium, fiatq; embrocha. In declinatione vero additur huic decoctioni, betonica, spond. lium, origanum, & calamenthū, Rondeletius.

Embrocha ad somnum conciliandum.

℞ Lactucæ, Violarum, plantaginis,

A

Solatri, Semperuiui, portulacę ana M.i.
Flor. Violarū, nenupharis, rosarum ana P.i.
Flor. Myrti M.ß.
Sem. Lactucæ, papaueris albi ana ℥.ij.
Cort. Mandragorę ʒ i.

Decoquantur in li.ij aquæ vsque ad cōsumptionem medietatis, fiatque embrocha. Rondele.

Embrocha ad somnum inducendum.

B

℞ Aquæ fontanæ q. s. est, pone in gutturniū, iuxta lectum, & vase alio supposito, aquā guttatim stillare permitte. Somnum cōciliat, vt ait Doctor im giebsas.

Embrocha ad dolorem podagricum.

℞ Thymi, Origani, Saluiæ, calaminthæ ana M.j.

In aqua decoquātur, iure eorum partes affectę perfundantur, aut foueantur. Andern.

De Insessionibus, Sectio XV.

Insessus est quasi balneum ventris, partiumq; infernarum. Fiūt ex decoctione herbarum, radicum, florū, seminum, quorū residentia sacco imponitur, cui resideat æger. Vtimur his in affectib. vesicæ, coli, vteri, ani, renum, ventris, ob ægri imbecillitatē, ob balneorum defectum. Horum autem alij

- Astringunt, vt
  - Insessus ad anum prolapsum.
  - Insessus ad nimium vteri fluorem,
  - Insessus ad hæmorrhoidas,
  - Insessus ad alui fluorem.
- Emolliunt, vt — Insessus ad tenesmum.
- Aperiunt, vt
  - Insessus ad menstrua prouocanda,
  - Alius,
  - Alius.
- Discutiunt, vt
  - Insessus ad inflammationes vteri,
  - Insessus ad renes inflammatos.
- Calculum frāgūt, vt
  - Insessus ad calculos,
  - Alius.
  - Alius.
- Dolorem sedant, vt
  - Insessus ad dolores colicos,
  - Insessus ad dolorem nephriticum & colicum

DE INSESSIONIBVS astringentibus.

Insessus ad anum prolapsum.

℞. Plantaginis M.j.
Rosarum rubr. M ß.

Decoquantur in aqua, cui chalybs, antea e lin cta fuerit. Ander.

Insessus ad nimium vteri fluorem & ani hæmorrhoidas.

℞ Plantaginis, polygoni, equiseti,
Rubi foliorum ana M.i.
Rosarum P.iv.
Malicorij ℥.ij. ß
Radici Symphyti ℥ i.
Calicum glandium ʒ.j.

C

Decoquantur in aqua chalybeata, fiatque insessus Andern.

Insessus ad hemorrhoidas.

℞. Verbasci, plantaginis ana M.i.
Florum Verbasci P.i.
Seminis Lini ℥.ij.
Cort. Malorum punicorum, Balaustiorum,
Rhus obsoniorum,
Baccarum myrti ana ℥.i ß.

D

In aqua & uino austero decoquantur ad insessum Andern.

Insessus ad fluorem alui.

℞. Rad. Bistortæ,
Rad. Consolidæ maior ana ℥.ii.
Nucum cupressi, nucum puni
Cort. mali granati ana ℥.ij.

Rosarum rubrarum, Balaustiorum,
Granorum myrti ana ℥.j.ß.
Decoquantur omnia in vino rufiro astringẽte. Rondeletius.

Alius.

℞ plantaginis, polygoni,
Bursæ pastoris, Equiseti ana M.ij.
Fol. Rubi, Leutisci, Sumach ana M j.ß.
Aluminis rochæ ℥.ij.
Rosarum rubrarum ana ℥.i.ß.
Decoquantur omnia simul in uino rubro, aut aqua chalybeata, deinde huic decocto insideat æger. Ronheletius.

Insessus ad alui, vteriq; nimium fluorem, descensum, hæmorrhoidas, exitum ani, aliaque eius vitia.

℞. Fol. quercus M.v.
Dosarum rub. M ij.
Glandium quercus ℥.iij.
Decoquantur in aqua pluuiali, vel fontana. In decocta restinguatur chalybs, aut ferũ candẽs ter, vel sępius Insessus fiat mane ac vesperi. Rulandus.

DE INSESSIONIBVS emollientibus.

Insessus ad tenesmum.

℞ maluę, Althee, Violarię,
Verbasci ana M j.
Florum Verbasci P.j.
Seminis Lini lib.ß.
In horum decocto ex aqua, ęger ad vmbilicum usque sedat. Andernacus.

Insessus ad tenesmum alius.

℞. fol. tapsi barbati M iii.
Calculorum sem lini lib.ß.
Fiat ex his in s.q. aquę decoctio, & insessus. Rulandus.

DE INSESSIONIBVS aperientibus.

Insessus ad menstrua prouocanda.

℞ Artemisię, Rorismarini,
Thymi. Marrubij,
Calaminthę ana M.ij.
Sabinę M.i.
Fol. Lauri P iii.
Flor. Rorismarini, Sambuci ana P.ii.
Rad. Cyperi ℥.ii.
Granorum iuniperi contus. ℥.i.ß.
Omnia incisa, sacculoque condita, coquantur ex aqua pluuiali, quanta ad insessum requiritur. Andernacus.

Alius ad eadem.

℞ Artemisię, Saluię, betonicę, Chalaminthę
Origani, pulegii, Chamęmeli, Meliloti
Hyperici, abrotani ana M.ß.
Rad. Iridis, petroselini ana ℥.i.
Coquantur pro insessu. Fuchsius.

Alius ad menstrua prouocanda.

℞ Nepetę, artemisię, Thymi,
Saluię ana M i.
Fol Lauri, Filicis ana M.ij.
Florum Sambuci P.i.
Rad. Valerianę, rad. Apii, rad. Petroselini,
Rad. fęniculi ana ℥ ii.
Ex his in aqua decoctis fiat insessus, quo mane, & uesperi ante cibũ utendum est. Andernacus.

Alius ad menstrua indurata, tumoresq; & dolores naturalium.

℞. Fœnigręci,
Sem. Lini, pulegij,
Artemisię, Cucumeris syluest.
Rad Liliorum alb.
Fol. Dendromalchę ana q.s.
Decoquantur omnia in aqua, fiatq; insessus, uel balneum simplex dulcis, aquę emolliens & humectãs. Antea uero quam utaris, aluus subduci, leuarique uesica debet. nã his oppletis, & uterum qui medius inter illa consistit, premẽtibus, menstrua nimia angustia cohibentur, tardãturque. Andernacus.

Insessus ad menses ciendos.

℞. pulegij, Sabinæ ana M.vj.
Rad. asari ℥.iv.
In sacculo inclusa coquantur ex aqua pluuiali, vel fontana, quantam postulat insessus. Vtendũ hoc ante cibum mane, ac vesperi tempore menstruationis.

DE INSESSIONIBV discutientibus.

Insessus ad vteri inflammationes.

℞. Rutæ, pulegij, Nepetæ, Marrubii, Thymi,
Artemisiæ, Altheæ, & d. ana q.s.
Decoquantur ad insessum. Post huius vsum, vterus oleo laurino, vel nardino, vel anethino inũgatur. Andernacus.

Insessus ad renes inflammatos.

℞. maluæ, Altheę ana M.iv.
Sem Lini, fœnigræci ana ℥.ij.
Decoquantur in aqua. Hæc postea vasi ligneo altitudinis pedalis immittantur ad insessum. Andernacus.

DE INSESSIONIBVS frangentibus calculum.

Insessus ad calculosos.

℞. fragmentorum Raparum,
Fragment. Pastinacæ,
Siseris, chamomillæ, flor. Verbasci,
Betonicæ, prunellæ,
Aquilegij, Rutae murariæ,
Artemisiæ ana M.j.
Doquantur in aqua pluuiali, quãtum ad insessum satis est. Andernacus.

In-

Insessus ad calculum.

℞. Saxifragiæ, Oenanthes, Helxines,
Maluæ, Altheæ ana M. j.
Cicerum rub. ℥. ij.
Sem. Petroselini, Lini, Fœniculi ana ℥. j. ß.
Coquantur in aqua iustæ quantitatis ad tertias Pro insessione. Fuchsius.

Alius ad calculum.

℞. Maluæ, Altheæ, chamomillæ, Meliloti,
Parietariæ, Scolopendrij ana M. ij.
Rad. Maluæ lib. ß.
Rad. fœniculi ℥. iij.
Sem. Lini ℥. iiij.
Fœnigræci ℥ ij.
Rubeæ tinctorum ℥. j.
Incisa oĩa, sacculoque lineo indita, ad insessum coquantur. Andernacus.

Alius ad calculum.

℞. Rad. Altheæ ℥. iv.
Fol. Altheæ, Maluæ,
Parietariæ ana M. ij.
Rad. Nardi M. ß.
Origani, calamenthi, Betonicæ,
Abrotani, Artemisiæ, Rorismarini,
Petroselini ana P ij.
Sem. Lini, fœnigræci, Anisi,
Fœniculi ana ℥. ij.
Furfuris crassi P iv.
Sacculo indita ex aqua communi coquantur, quanta ad insessum sufficere poterit. Andernacus.

Insessus ad arenam, renumq; calculos.

℞. Raparum num. v.
Nasturtij aquatici, polygoni ana M iv.
Incisa lineo sacculo indantur, ac incoquantur aquæ, quantum satis est insessui. Vtatur æger tẽpore paroxysmi, & vbi ingens vrget dolor. Rulandus.

Insessus ad vesicæ calculum, et Stranguriam.

℞. Raphani num. x.
Incidantur, sacculo imponantur, aquæ quanta necessaria est, incoquantur, vt fiat insessus, cuius frequens sit vsus.

A

DE INSESSIONIBVS dolorem mitigantibus.

Insessus ad dolores colicos mitigandos, curandosq;

℞. Altheæ, Rutæ, Maioranæ,
Artemisiæ ana M. ij.
Fol. Lauri ℥ ij. ß.
Seminis Apij, Anisi, cumini ana ℥ ij.
In aqua decoquantur, quanta solium dimidiũ repleat. Andernacus.

B

Insessus ad colicam passionem, ventrisq; torsiones.

℞. Florum chamomillæ, Meliloti,
Anethi, sem. lini ana M. ß.
Menthæ, calamenthi, Absinthij, pulegij,
Origani, Cumini, granorum iuniperi,
Baccarum lauri ana M. j.
Spicæ M. ß.
C
Sulphuris viui ℥ j.
Salis nitri ℥. ß.
Sacculo indita coquantur in s. q. aquæ fluuialis ad tertias, vt fiat insessus, quo vtatur æger mane ac vesperi, & si opus sit, noctu ac sæpius, donec ex toto remittat dolor. Rulandus.

Insessus ad colicum, & nephriticum dolorem.

℞ origanĩ, calaminthæ, Anethi,
Chamomillæ, Simonis, Lauri ana M. iv.
D
Fœnigræci, Sem carui, Cumini Anisi,
Fœniculi ana ℥. ij.
Baccarum lauri ℥ ß.
Quod si varij sint affectus, eorumq; causæ diuersæ, plura medicamenta instituto idonea adiicere licebit, vt si emollitione opus sit, folia maluæ, altheæ, parietariæ, ac violarum addes. Sin autẽ incisio quædam, aut meatuum apertio requiratur, radices asparagi, rusci, api, adiungentur. Ad vesicam calculosam eisdem vtendum, ita tamẽ
E
vt ruta addatur. Andernacus.

Insessus ad uteri dolores, & præfocationes.

℞. melissæ M. x.
Pulegij M. iv.
Rorismarini M. iij.
Coquantur in s q. aquæ fontanæ. Vsus eius est ante cibum mane atque vesperi. Rulandus.

De Balneis. Sectio XVI.

DE BALNEIS EXCALEfacientibus.

Balneum ad temperiem frigidam.

℞. Pulegij, Origani, Hyssopi, Thumi,
Satureiæ ana M j.
Saluiæ, Fol. lauri, rorismarini, chamæpityos,
Pyrethri ana M. ß.

Hæc vel omnia, vel plura ex eis, in aqua fontana vel viuo mixta coquantur, quanta ad Balneum satis sunt. Andern.

Balneum ad paralyticos.

℞. baccarum iuniperi, contusarum M. xv.

Decoquantur in aqua fluuiali, quanta opus sit ad lauacrum. In decocta aqua restinguatur septies chalybs candens, ac renouetur hoc modo tertio quoq. die. Insideat ægrotus misto balneo ad collum vsq tot horis, quot ferre mane & vesperi quotidie potest. Ruland.

Balneum ad contractos, & conuulsos.

℞. Sambuci M xx.

Decoquantur (pro diuitibus) in vino, pro pauperibus vero in aqua q. s. Insideant quotidie diutius in hoc lauacro, & post egressum, in calido lecto bene contecti stragulis sudent diu multumque. Post sudorem perungantur membra contracta illo vnguento.

℞. Pinguedinis taxi ℥. iij.
Pinguedinis Vulpis li. j.
Malhcis ℥. ß.

A Euphorbij ʒ. ij.
Piperis vtriusque ʒ. x.
Vini boni Mens ij.

Fiat decoctio iuxta artem. Ruland.

DE BALNEIS REFRIGErantibus.

Balneum ad intemperiem calidam.

℞ Flor Violarum, Buglossæ ana P. iiij.
Flor Nymphææ ana P. ij.

B In aqua coquantur, quanta pro balneo sufficit. Rondele.

Aliud.

℞. Succi solatri, succi cucurbitæ, succi Melonum ana li. iiij.

Misce aquæ balnei, quanta pro balneo satis esse potest. Rondel.

Balneum pro hecticis.

In febribus hecticis conueniunt balnea ex aqua tepida, humectantia, quæ vt magis humectent, addimus lib 1. olei violati, aut butyrum re-
C cens in prædicta aqua dissoluimus, quod humiditatem aeream partibus externis infundit. Rondeletius.

Aliud pro hecticis.

℞. Radicum Bismaluæ li ij
Maluæ, Branchæ vrsine, buglossæ cum radic. ana M. iv.
Flor. violarum, buglossę, borraginis ana P. iv.
Rosarum rub. P. j.

Hume-

Humectantibus balneis admisceantur decocta pedum verucecis, & intestinorum, quāuis illa ad remolliendum potius vsurpentur. Rondeletius.

DE BALNEIS ASTRINgentibus.

Balneum ad iuuandum conceptum.

℞. Rad. Valerianę lib. i. ß.
Rad. Cyperi, Galangæ, Rad. Enulę ana ℥. ii.
Fol. Lentisci, artemisię, calamenthi,
Origani, lauendulę, maioranę,
Fol. Lauri ana M. iiij.
Summitatum Lentisci, Myrti,
Cupressi ana M ii.
Sem. Amoes, Lentisci, fœniculi ana ℥. i. ß.
Cort. Mal. granat. ℥ ii.
Aluminis ℥. ii.
Rosf rubr. Stœchados, Flor. Sampsuci an P. iii.

Coquantur omnia in sufficienti aquę quantitate, addendo vini rubri styptici modicum, & utatur balneo Rondeletius.

Balneum ad conceptum perutile, calefaciens & roborans vterum.

℞. Artemisię, Absinthii, Leuistici, Auenae, Granorum iuniperi, Origani, chamomillę ana M. ii.

Decoquantur hęc simul in aqua pluuiali, quāta opus est. Insideat in iste balneo mulier sterilis, statim post fluxum menstruorum quotidie bis, mane scilicet per horam. & tamdiu vesperi, idq; continuet octo diebus, ac renouet tertio quoq; die Rulandus.

Balneum ad inflammationem, cum fluxus adest.

℞, plantaginis, polygoni, fol. Rubi an. M. iii.
Malicorii ℥. ii.

Coquantur in aqua, quantum ad balneum satis esse putas. Andernacus,

DE BALNEIS EMOLlientibus.

Balneum emolliens.

℞. maluæ cum radicibus, branchæ Vrsinæ,
Violariæ ana M. iii.
Mercurialis, parietariæ, betæ ana M. ii.
Sem Lini ℥ i.
Flor. chamomillę P ii.

Fiat decoctio pro balneo, in quo æger bis quotidie natet ad horam vnam. Hoc balneum ualet etiam in affectibus cutis crustosis, squamosis, siccis, & squalidis. Rondeletius.

Balneum ad inflammationem, & duritiem membrorum.

℞ maluæ domesticae, syluestris,
Meliloti ana M. ii.
Seminis Lini ℥. iii.
Fœnigręci ℥. i.

Ex his in aqua coctis balneum paratur. Andernacus.

A

DE BALNEIS APrientibus.

Balneum menstrua prouocans.

℞. Radicum Ireos lib. ß.
Galangę crassae, Rad. Rubiæ maior. an. ℥. ii.
Rad. Altheę, ciclaminis ana ℥ iii.
Artemisię, nepetae, Matricarię,
B Origani, mercurialis ana M. iiij.
Pulegii, psyllii, Maioranę,
Fol. Lauri ana M. ii.
Sem petroselini, Seseleos,
Ameos, cinnamomi ana ℥ i. ß.
Sem. Lini, fœnigraeci ana ℥. iij.
Flor Sampsuci, Anthos, Stęchados,
cicerum rub. Sabinae ana P iv.

Coquantur omnia in duabus partibus aquę, & una uini albi, deinde sedeat in balneo, frequenter admouendo ventri inferiori plantas in prae
C dicto balneo decoctas. Rondeletius.

DE BALNEIS ABSTERgentibus cutem.

Balneum primum, ad cutis affectus, hoc est, crustas, & squamas duras emolliens, & detergens.

℞ maluae cum rad. branchae vrsinae,
Violariae ana M. iv.
Mercurialis, parietariae, Betae ana M. ij.
D Sem Lini ℥ i.
Chamomillae P. ii.

Decoquantur pro balneo, in quo bis quotidie sedeat ad horam unam. Rondeletius.

Balneum secundum, cutis affectus detergens, & exiccans.

℞. Rad Bryoniae, Lapathi acuti,
Cucumeris sylucst Ari, Serpentariae an. li. i.
Rad. Asphodeli, vel Gētianae, & Squillae li. ß
Saponariae, parietariae, Absinthii,
E Scabiosae, fumariae, borraginis ana M. i.
Lupinorum, fabarum ana ℥. ß.
Flor centaurii min P iii.
Rosarum P. ii.

Fiat decoctio pro balneo, de qua decoctione ad de plus uel minus, pro morbi natura, uel corporis habitu & uiribus, & diutius vtatur. Rondeletius.

Balneum tertium cutim detergens, acleniter astringens seu corroborans.

F ℞. fol. myrti, vel fol. Lentisci, uel plātaginis.
Tasi barbati, pilosellae, Hippuris,
Polygoni ana M ii.
Rosarum P iv.
Rad. Iridis, bistortae, pentaphylli ana ℥. ii.

Fiat decoctio, in qua dissolue
Salis communis lib. iii.
Aluminis ℥ iiii.

Misce, & fiat balneum tepidum, & spongiis nonis deterga tur diligenter. Ex lixiuio etiam fieri possunt, modo non sit nimis acre. Hoc autē balneo non

nec non vtendum, nisi prius materia per præcedentia balnea fuerit insensibiliter resoluta, vel euacuata. Rondel.

Balneum ad maiores cutis affectus.

℞. Rad. Lapathi acuti lib. ii.
Rad. Enulæ lib. ß.
Fumariæ, lupinorum, borraginis, buglossæ,
Parietariæ, Betæ, Saponariæ ana M. iv.
Sem, cucurbitæ, cucumeris,
Melonis, citrulli ana ℥. ij.
Acetosæ, lapathi acuti,
Lentiginis aquaticae ana M·ij.

Misce simul, & pro balneo decoquātur, in quo potes addere farinæ fabarum lib. ij. Sedeat in hoc balneo æger·

Aliud ad idem.

℞. Rad. Bryoniæ, cucumeris syluest. ana li ß,
Rad Asphodeli ℥ ij.
Rad. Lapathi acuti, rad Enulæ ana lib. ß.
Mercurialis, betae cum rad. Saponariae,
Parietariae ana M ij·
Lupinorum, fumariae ana M. ij.
Sem. raphani ℥. j
Sem. melonum, citrulli, cucurbitae,
Cucumeris ana ℥. j ß.
Lumbricorum per media dissectorum n. iv.
Fol. Senae ℥. iij.
Fol Borraginis, uiolarum, buglossę ana P. iij.

Reponantur omnia pro balneo, in quo dissolue farinae lupinorum, & ciceris rub an. lib. ß. fiat balneum, ut dictum est. Rond.

Aliud ad præduram prætumidamque scabiem.

℞. Rad. bryoniae, cucumeris syluest. an. ℥ iij.
Rad. althae, rad. liliorum alb.
Rad. lapathi acuti ana lib. iij
Rad. Serpentariae, Hastulae regiae an. ℥. ij.
Maluae, bismaluae, Brãchae vrsinę an M. iiii.
Lupinorum, fumariae, lapathi acuti, Saponariae
Acetosae, Endiuiae, cichorii an M i.
Sem lini, Fœnigræci ana lib. j·
Sem. Raphani ℥. i
Sem. cucurbitae, melonum,
Citrulli cucumeris ana ℥. ii.
Flor. chamomillae, meliloti an, P. ij.
Flor. borraginis, buglossae, nympheę, hordei integri,
Ciceruum rubrorum an. P. ij.

Misce simul, & decoquantur in sufficienti aquæ quantitate pro balneo, quo pręsidio vtimur ad discutiendam scabiē crustosam & contumacē, & emolliēda tubercula elephanticorū, quib. tota cutis scatet. Post hoc balneū vtēdū erit tertio balneo, superius descripto ĩ cutis affectib. Rōd.

Balneum ad morbum Gallicum.

℞. Florum chamomillae,
Florum meliloti ana lib. i.
Caudae equinae, lauendulae, maluae,
Aristoloch. longae, centaurae an. M. iii.

A Fœnigræci P. iiii·
Ligni Guaiaci, uel iuniperi lib. iii·

Bulliant in sufficienti quantitate aquae secūdū artē, deinde coletur, vsuiq. seruetur Post egressum scabies aluatur mixtura pręscripta, ex oleo ligni, & aqua plantaginis facta. Et sic ęger sanabitur corpore prius recte purgato. Ruland·

Balneum absteigens, purgans, rarefaciēs, digerens, pro leprosis.

℞. Bryonię, cucumeris asinini, serpentariae, Enulae ana lib ß. cum radic·
B Lapathi acuti, acetosæ, borraginis, buglossæ, Saponariae ana M. iii cum radicib·
Fumariae lupulorum. endiuiae,
Cichorii, plantaginis ana M iii
Lupinorum, Cort. fabarum, hordei integri ana P. ii.
Rosarum rub. flor. nenupharis, Trium flor. cordial.
Tamarisci ana M. iiii.
C Flor. chamomillae. flor. meliloti ana M. ii·

Fiat decoctio in aqua fontana & pluuiali pro balneo, quod ingrediatur mane ventriculo vacuo. Bis aut ter in secunda vice sumat tabullam vnam Diamarg. frig. superbibendo ℥ ii. aquae borraginis Item à prandio ingrediatur longe à cibo: Continuis tribus diebus peragat idipsum Rondele.

Balneum ad scabiem, lepram, vlcera, & omnia cutis vitia, expertum.

℞. Fol. quercus, Pisorum ana M·x.

Coquantur in aqua fluuiali q. sufficit In hoc bal-
D neo insideat ęger quotidie mane & vesperi. Et quando egreditur cutis infectiones penna in sequenti mixtura intincta lauentur, & per se siccentur.

℞. Aquae plantaginis lib i. ß.
Olei ligni Guaiaci ℥. ii

Misce. Vlcera vero Emplastro Diasulphuris vinciantur. Hoc enim modo sanaui omnem scabiē vlcera quæcunque, ac lepram recentem, non ex parentibus contractam, cutisque vitia cuncta. Renouandum est autem tertio quoque die, vt reliquæ artificiales balneæ. Ruland.

E *Balneum Theophrasti Paracelsi, certo sanās vt ipsemet edoctus experientia testatur) omnes morbos chirurgicos, eosq. qui per cathartica, abstinentiam, sudationes & balneas curari solent aut possunt.*

℞. Aluminis lib. x.
Salis lib. xx·
Aceti stillatitij q. sufficit.

Commisceantur simul optime, stetq. per quatuor dies in infusiones, postea decoquantur ad consumptionem aceti. Cocta hæc massa, seu lapis incoquatur in aqua pluuiali, quanta sufficit, quoad oleositas quædam appareat. Deinceps

ceps. insideat æger in hoc lauacro pro vulgari modo, & cõsuetudine, nec vlla alia vtatur medicina.

DE BALNEIS DOLOrem mitigantibus.

Balneum ad dolorem colicum.

℞. Rad. Altheæ lib ij.
Mercurialis, Parietariæ, violariç,
Branchæ vrsinæ ana M. j.
Origani, calamenthi, pulegii, rutæ ana M. iij.
Anisi, Fœniculi, petroselini ana lib. ß.
Flor. Anthos, Sampsuci, Stœchados, Meliloti ana P. ij.
Cort. citri sicci ℥. ij.
Lauendulæ, Fol. lauri ana M. iij.

Decoquantur omnia in duabus partibus aquç, & vna vini. Quod si vini maluatici copia suppetit, illius modicum permisceri poterit. Rondeletius.

Balneum ad dolorem nephriticum.

℞. Rad. liliorum alb. Bismaluæ ana M. iiij.
Parietariæ, saxifragiæ, petroselini,
Fœniculi marini, fœnigræci ana M. ij.
Sem. lini, fœnigræci ana lib. ß.
Milij solis ℥. ij.
Fol: Sisymbrij, uiolariç, borraginis.
Buglossç ana P. iiij.

Quibus addere potes
Rad. raphani ℥. iij.
Fol. Senecionis M. ij.
Flor. Chamomillç, flor Sambuci ana P. ij. ß.

Decoquantur omnia in sufficienti aquç quantitate, deinde permisceantur vini albi li. iij. olei A liliorum, & butyri ana li. iij paretur balneũ, in quo sedeat çger, tantisper dum vehementibus doloribus torquetur. Quo uti post alias euacuationes est saluberrimũ, & eo ipso tempore, quo çger in balneo residet, potiones calculum frangentes exhiberi possunt. Rondel.

Balneum ad lassitudinem.

℞. Hyssopi, origani, pulegij,
B Thymi, Satureiæ ana M. ß.
Saluiç, Fol. lauri, rorismarini,
Chamçpityos, pirethri ana M. ß.

Coquantur in aqua fontana, quanta ad balneũ satis est. Andern.

Aliud balneum ad lassitudinem.

℞. Origani, pulegij, chamomillç ana M iij.
Saluiç, baccarum lauri ana M. ij.

Coquantur in aqua, quanta opus est. Ruland.

C

Balneum ad dolorem.

℞. Raparum nu. vj.
Rutæ M. v.
Salis M. iij.

Incoquantur simul in aqua, quanta fuerit opus. Insideat æger mane ac vesperi, vbi non adest inflammatio. Ruland.

Balneum ad podagram, chiragram. & sciaticam.

℞. Salis lib ij.
D Aluminis lib. j.
Sulphuris vini ℥ ij.
Baccarum lauri lib. ß.

Bulliant simul in aquæ duobus sextarijs. Atq; ex hoc vnicuiq balneo tertio quoq; die renouãdo infundatur portio a li. ß. ad lib. i. Ac insideat in hoc lauacro çger quotidie per horam, mane & vesperi. Roland.

De Losionibus, Sectio XVII.

Partium quarundam fiunt ablutiones, quç balnei vicem gerunt, vidéturq. balneal particularia. Vnde locamus:

- Trũci, videlicet
  - Capitis, vt
    - Lotio ad sordes auferendas.
    - Lotio ad vlcera.
    - Lotio ad pediculos.
    - Lotio ad tingendos capillos.
    - Lotio ad alopeciam
    - Lixiuium ad cerebrum memoriamque
    - Aliud in frigido affectu.
    - Aliud.
    - Lixiuium ad destillationem sistẽdã, &c.
  - Axillarum, vt Lotio ad axillas.
- Artuũ, scilicet
  - Manuum, vt Lotio ad manus.
  - Pedum, vt
    - Lotio ad somnum ciẽdum in febribus.
    - Lotio pedum polychristos.
    - Lotio ad podagram, &c.

DE

DE LOTIONIBVS CAPITIS.

Lotio ad sordes capitis auferendas.

Caput ad sordes auferendas lixiuio, ex cineribus sarmentorum facto lauatur, corpore recrementis vacuo, & mane ante cibum, sic tamen, vt statim caput abstergatur linteis calidis, & exiccetur, capelli si adsint, extricentur, non aût expectandum, donec caput, capillique per se exiccentur. Andern

Lotio ad vlcera.

In capitis vlceribus lixiuijs desiccantibus vtimur, ut abrotanti, betonicæ, &c Rond.

Lixiuium ad Achoras.

℞ Pisorum. M iiij

Decoquatur in f. q. aquæ. Horum iuri admisceatur tantûdem lixiuij fortis, & facta ebullitione reseruetur vsui. Caput eo lauetur quotidie ante cibum, & mo siccetur. Ruland.

Aliud ad pediculos.

℞ Agarici ℥ ß. coquatur in lixiuij dulcis lib. iij. Et ex ea irrigetur, aut lauetur caput in dies. Si ulceratæ capitis partes illinatur paruum oleo Balsami commoriuntur uno die omnes pediculi. Idem.

Lotio ad pediculos.

In pediculari mo. bo. amaris, vt lupinis, nitro & felibus, staphide agria & ad vermes occidêdos, & furfure detergendos, & pilos tingêdos In furfuribus, detergentibus, vt melle, succis herbarum amararum, aut herbis ipsis decoctis, vt citla, parietaria, saponaria. Rond.

Lotio ad tingendos capillos.

Capillis tingendis palea auenę vtimur, cortice & ligno berberis & floribus genistę, & hyperici. Rondel.

Lotio ad alopeciam.

Ad alopeciam fit ex alcyonio potentissimum lixiuium, quod siccat & digerit potêter, & morbum curat. Rondel

Lixiuium ad melancholiam, insaniam ac vigilias

℞. Maioranę, Flor. betonicæ, chamomillæ ana M. ß.

Condantur sacculo. & decoquantur in f q. vini quo crebro lauetur caput Ruland.

Lixiuium roborans cerebrum, neruos, oculos, sensusque reliquos.

℞. Fol senæ ℥. i
Ros. rubrarum P. j.
Lauendulę P. ij.

Fiat ex his decoctio in f. q. aquę, qua caput mane lauetur. Ruland

A *Lixiuium ad cerebrum memoriamque iuuandam.*

℞. Chamomillę, saluię, origani, betonicæ ana M. j

Submittantur cineri in fundum, & lixiuium superfundatur, cum aqua pluuiali, & pridie quâ caput lauetur, madescat i eo sacculus lineus ex
Rosarum rub Maioranę
Lauendulę, Rorismarini, spicæ,
Betonicæ ana P j. modice incisorum,
B Agarici ʒ. ij.

Inter lauandum sapo odorus in pomi figuram (pomarium uocant) addatur. Ander.

Aliud lixiuium ad frigidos affectus.

℞ Saluiæ, rorismarini, origani,
Calaminthę ana M. j
Fol. Lauri M ß
Florum Sthœchados, Heliochrysi ana P. j.

Ex iure decocti capuc irrigetur lauetur q And.

C *Aliud ad memoriam.*

℞ Maioranæ, rorismarini, melissę ana M. i ß.
Fol. Lauri M j
Flor Chamomillę, flor. Sthœchados,
Pseudonardi, seu Lauendulę ana P. ii.

Coquatur in lixiuio, sacculo condita horû iure caput, mane ante cibum, corpore purgato, lauetur, mox siccetur, contegatur q. Andern.

Aliud ad destillationem sistendam.

℞ Maioranę, betonicæ, melissæ ana P j.
Flor Chamomillæ, Stœchados, Anthos,
D Heliocrysi ana P. iij.
Nigellæ ʒ. ij

Coquantur in lixiuio ex buxi cinere, & hoc caput rursum lauetur.

Lixiuium ad cagma, siccans & sistens destillationes ex capite ad subiectas partes.

℞. Saluiæ, betonicæ,
Hyssopi ana M. ß.
E Flor. chamomillæ, ros. rubrarum.
Granorum myrti contus. ana M j
Bulliant in q f. lixiuij dulcis, condita sacculo.

Ex hoc caput singulis septimanis lauetur, semel aut bis ante cibum Ruland

Lixiuium aquas ducens quod in potu exhibetur.

℞. Cinerum genistæ uirgineæ,
Stipularum fabarum,
Vitis albas uuas proferentis ana M. i.
Vini Renensis lib. iiii.

F Ter cola per cineres, fiat lixiuium, adiice
Nucem myristicam num i.
Cinnamomi ad eius pondus,
Baccarum lauri num. vi.
Cymini Fęniculi,
Anisi ana ℥ ii.

Crasse contusa sint semina, & adijce Sacchari ℥. iiij. ter die de hoc lixiuio bibat spacio mestruo. Leu athan Rab.

DE LOCATIONIBVS axillarum.

Locatio ad axillas.

Axillę abluuntur lixiuio parato ex astringentibus, vt oleastro, lentisco: additis quibusdam odoratis constringentibus, vt rosis. Rondel.

DE LOCATIONIBVS manuum.

Lotio ad manus.

Manus abluuntur aqua, & sapone odorato: vel aqua & medulla panis, vel aqua & furfure, additis quibusdam odoratis, vt aqua rosarum, vel naphæ, vel oleo spicæ. Diutium vero manus abluuntur aqua, cui aqua rosata moschata fuerit permixta.

Lotio ad manus tempore pestis pręseruationi causa.

℞. Rad. Angelicę, Zedoariæ ana ℥. j. ß.
Caryophyllorum ℥. ij.
Calami aromati vulgaris ℥. ij.
Omnia macerentur in lib. ß. Aceti rosacei optimi postquam crassiuscule erunt cõtusa. Iohan. Bauhinus Iunior.

DE PEDVM LOTIONIBUS.

Lotio ad somnum.

℞. Maluarum, Lactucæ ana M. ij.
Capitum papauerum alborum nu. x.
Corticum radicum Mandragorę ℥. ß.
Foliorum Melissæ M. j.
Aquæ q. s.
Fiat decoctio ad quintæ vel sextæ partis cõsumptionem. Addi poterunt flores nympheę, meliloti, folia salicis, vitis, cucurbitę, semen Anethi. Heurnius.

Lotio ad somnum ciendum in febribus.

℞. Maluæ recentis, lactucæ, Fol. cucumeris,
Cucurbitarum, violariæ ana M. j.
Flor. nenupharis, violarum ana P. j.
Fiat decoctio, qua abluantur pedes, cũ ibit dormitum, nec tergatur, aut panno humido inuoluantur. Rondel.

Lotio pedum polychrestos.

℞. Chamomillæ, rosarum rub. Betonicæ,
Origani, Saluiæ, Rutæ, Asari ana M. j.
Condita sacculo coquantur in lauacro pedum, vbi vero iam satis inferbuerint, sextarius nitri, salis P. j. addatur. Vtitor in septimana semel vel bis, mane aut vesperi ante cibum, vel etiam ante somnum, in vsum adhibito. Capiti, pedib. sanguini, & omnibus neruis salubris multos morbos alioqui futuros arcet. Ander.

Lotio ad podagram.

In multis vsitata podagricis valde profuit. Lixiuiũ ex fagi cineribus paratur, & ter aut quater colatur, deinde tantum vini admiscetur, aluminis ℥. ij. adduntur, omnia in fictili vitreato coniuncta calefiunt ad ignem, sed ita vt nõ feruescant. Deinde trãsfundũtur in vas, in quo
B pedes consistere poterunt, hi autem tam alte lauacro insistent, vt aqua supra talos excedat. Extrahit humidam pituitę materiam in articulis hęrentem, quam deinde linteo puro abstergẽs. Tã calidum autem erit lauacrum, quam pedes ferre possint, maneque & vesperi ante cibum adhiberi debet. Quin etiam cum malũ hoc accessionem minuatur, & post ipsam utile esse potest idque in septimana quater aut quinquies, ne deterreat te, si pedes tumidos, rubentesq; fieri cõspicias. Ander.

Lotio ad podagram, nostra.

C ℞. Rosarum rub. Balaustiorum,
Flor. myrti, Plantaginis,
Verbasci, fol. lauri.
Origani, Pulegij,
Calamenthi, Saluiæ,
Thymi, flor. rorismarini ana M. j.
Baccarum iuniperi ℥. iij
Aluminis rochæ, Salis communis ana ℥. iij.
Bulliant omnia in aqua sufficienti, fiatq. lotio. In hac immorandũ ad horas duas, vel tres. Cõtinuetur autem triduum vel quatriduum mane stomacho ieiuno.

E
Lotio pedum ad dolores, & podagram.

℞. Salis M. iij.
Decoquantur in s. q. aquę, eaq. utatur ęger mane, ac vesperi ante cibum. Postea abstergantur pedes linteo. Ruland.

Alia ad lassitudinem.

℞. Origani, Pulegij ana M. j. ß
Saluiæ M. j.
Decoquãtur in aqua, quantum requiritur. Vsus eius esto ante somnum. Idem.

Alia ad fętorem pedum.

℞. Aluminis M. j.
F Bulliat in s. q. aquę, in qua vsque ad talos immittantur pedes mane, atq. vesperi, & diu multum fricentur, lauenturque.

De Oleis, Sectio XVIII.

- Olea parantur modo
  - Crasso, eaq. vel
    - Alterãt qualitatem
      - Prima Sicalia
        - Calefaciunt
          - Ventriculũ, vt Oleũ
            - Menthæ, De absinthio.
            - Masticninum.
            - Nardinum, &c.
          - Hepar, vt
            - Amyg. amarũ, nucleorũ persicorũ.
            - De absinthio, nardinum.
            - Masticinum, &c.
          - Lienem, vt Oleum
            - De capparibus.
            - De spica, de behen.
            - Liliorum, &c.
          - Vterum, vt Oleum
            - Irinum, anethinum.
            - Cheyriuum, de croco.
            - Nardi de castoreo, &c.
          - Articulos, vt Oleum
            - De sulphure, nardinum.
            - Rutaceum, nucum.
            - De nuce indica
            - Nucis moschatæ, &c.
          - Neruos, vt Oleum
            - Costinum, de piperibus.
            - Mastichinum, de euphorbio.
            - Enulatum, Lumbricorum.
            - Sampsuchinum, Ligustrinũ, &c.
        - Refrigerãt
          - Caput, vt Oleum
            - De papauere.
            - Mandragoræ, &c.
          - Vẽtriculũ, vt oleũ
            - Citoniorum, Myrtinum.
            - Myrtillorum, lentiscinũ.
            - Omphacinũ, rosaceũ, &c.
          - Pectus, vt oleum
            - Violarum.
            - Nenupharinum.
          - Hepar, vt — Olea, quæ vẽtriculo cõueniunt.
          - Renes, vt — Oleum Nenupharinum.
          - Vterum, vt oleum
            - Citoniorum, nympheæ
            - Lentiscinũ, myrtillorũ.
            - Cucurbitarum, &c.
          - Neruos, vt — Oleum Lentiscinum, &c.
        - Siccant, vt oleum
          - Nardinum.
          - Nucum.
          - Ricinum, &c.
        - Humectãt, vt oleum
          - Oliuarum recens.
          - Amygdal dulcium.
          - Sesaminum, violaceum, cucurbitarũ.
          - Melonum, cucumeris, &c.
      - Secunda Vide Literam A.
    - Purgant, vt
      - Oleum cnicinum.
      - Oleum Tymeleæ.
  - Subtili. Vide literam B.

A Olea alterantia qualitate secunda, aut

- Astringunt, vt Oleum
  - De absinthio, De mentha.
  - Lentiscinum, Mastichinum.
  - Myrtinum, Myrtillorum, Oenanthinum, etc.
- Emolliunt, ut
  - Oleum Lini
  - Oleum Narcissinum.
  - Styracis, etc.
- Laxant, vt Oleum
  - Amygdal dulc.
  - Oliuarum, Iasminum.
  - Sesaminum, etc.
- Rarefaciunt, ut Oleum
  - Auethinum.
  - Chamęmelinum, etc.
- Digerunt, vt Oleum
  - Amygdal. amaratum.
  - Nucum oliuarum antiquorum.
  - Rutaceum, &c.
- Detergunt, vt Oleum
  - De myrrha De tartaro:
  - De frumento:
  - Ouorum, Sambucinum,
  - Balaninum, Ricinum,
  - Raphaninum, etc.
- Glutinat, vt Oleum
  - Myrrhę.
  - Nicotianae.
  - Balsaminæ.
  - Liquidambar.
  - Balsamum, &c.
- Somnum inducunt, vt Oleum
  - Mandragoræ.
  - Malorum aureorum.
  - De papauere.
  - Nenupharinum.
  - Hyoscyaminum, &c.
- Calculum frangunt, vt Oleum
  - E granis Citri.
  - Scorpionum.
  - De cerasis, &c.
- Coitum iuuant, vt Oleum
  - Formicarum.
  - Ex pistacijs, &c.
- Dolorem sedant, vt Oleum
  - Sambucinum.
  - Cheyrinum.
  - Chamæmelinum.
  - Anethinum.
  - Liliorum alborum.
  - Laurinum.
  - Hyperici.
  - Liliorum conuallium.
  - Moschelinum.
  - Populinum, Vulpinum.
  - Fragrantis [illegible], &c.

B Olea pręparata modo subtili, sũt olea destillata, ex rebus vel

- Simplicibus, scilicet
  - Herbis.
  - Floribus, vt — Oleum Spicæ.
  - Fructibus, vt Oleũ
    - Ex baccis iuniperi.
    - Ex baccis lauri.
    - Ex baccis hederæ.
    - E' nucleis pineis, E' cepa.
    - Ex nucibus cupressi.
  - Seminibus, vt Oleũ
    - Anisi, Fœniculi.
    - Cumini, Petroselini.
    - Ex granis ebuli, &c.
  - Lignis, vt oleum ex ligno
    - Guaiaco, Iuniperi.
    - Fraxini.
    - Hederæ, &c.
  - Corticibus, vt Oleũ
    - Cinnamomi.
    - Ex cort. mali aurantij
    - Ex cort. nucum, &c.
  - Aromatibus, vt Oleũ
    - Caryophyllorum, Macis.
    - Nucis moschatæ.
    - Maceris, piperis, &c.
  - Resinis, vt Oleum
    - Masticis, Thuris.
    - Myrrhæ, Succini.
    - Caphurę, Belzoinum.
    - Ammoniaci, ladani.
    - Terebinthinæ, &c.
  - Liquoribus
    - Vino.
    - Aceto.
  - Metallicis, vt Oleũ
    - Auri, Argenti, perlarum.
    - Coralliorum Salis, Sulphuris.
    - Vitrioli, Tartari, Stibij.
    - Cupri, Aeris, Stanni.
    - Plumbi, Ferri.
    - Hydrargyri.
    - Lithargiri.
    - Auripigmentis, Talci.
    - Calcinum, De lateribus.
    - Crystallorum.
  - Animalibus, & eorundē partibus, vt Oleum
    - Ex sanguine
      - Humano.
      - Ceruino.
    - Ex ossibus humanis.
    - E maxillis equorum.
    - Ex cornibus ceruinis.
    - Ex caluaria humana.
    - Ex stercore humano.
    - Taxi, Castorei, Ex me lle
    - Scorpionum, Ceræ, &c.
- Compositis, vt Balsama, &c.

DE OLEIS CRASSO modo paratis.

Oleorum officinariorum vera preparandi methodus.

℞ oleum omphacinum, quod ablue aqua cõmuni destillata, ipsumque purifica in Bal. M. donec nullas amplius fæces seponat, deinde huius olei sic preparati cape lib i. rosarum rub. recet. vnguibus expurgatarũ, & tritarum in marmore lib i. ß indãtur omnia in matratio vitreo bene obturato, vt putrefiant in fimo preparato, & calenti per xij. dies, post expressis omnibus, & abiecto magmate, recentia, & trita in marmore folia oleo reseruato, denuo immittantur, ac in matratio obturato putrefiant, vt prius in putri vtero calido per xij. dies: idq; tertio alijs tertio, vt perfectum & optimum oleum assequaris. Sic cętera olea refrigerantia pro topicis medicamentis optime conficies. Sic olea cydoniorum. & myrtillorum, quę refrigerant & astringunt; anoque ventriculo, iecori, cerebro, & intestinis imbecillioribus accommoda sunt. Eadem uia olea Chamęmeli, & Liliorum, quæ neruos corroborant, modice resoluunt, & dolores apprime sedant, nisi quod cum oleo dulci maturo præparato, fiunt. Ex Mentha autem, Absinthio, Nardo, Lentisco, & reliquis, quæ modice calefaciunt, vẽtriculum, & alias partes illita corroborant, concoctionemque iuuant, cum omphacino extrahitur eodem modo oleum, sed prius preparatur, cum propria ipsorum aqua, & vino astringente & ab omnibus fæcibus depurari debet in Baln. Mar. per aliquot dies, vt dictum est. Quod si quis potentius per ipsa olea calefacere attenuare, & digerere velit, sumat aquæ partes olei in Baln. Mar. depurati, & spiritus vini Sic ex baccis Lauri, & similibus, præstãtiora elicies olea, si per mensem in fimo calido omnia digerãtur, deinde exprimantur & ad vsus reseruentur Conferunt autem frigidis cerebri, & neruorum affectibus, flatusque discutiunt. præstantiora autem multo omnia hæc calidæ qualitatia olea fient, si per se cum solo vini spiritu per Bal. Mar. vaporosum extrahantur, sine olei additione. Quercetanus.

DE OLEIS CALEFACIENTIBUS ventriculum.

Oleum menthę.

℞. Menthæ crispæ ℥.iiij.
Olei omphacini lib. j.

Macera, & insola per dies octo, mentham exemptam bene exprime, atque aliam recentem impone, vt supra; atque ita tertium facito, & ser ua. Nonnulli in tertia infusione mentham relinquunt. *Ventriculum refrigeratum, & imbecillum calefacit, firmat, nauseam, vomitumque reprimit appetentiam excitat, coctionemq; iuuat. Mesues.

Oleum absinthium.

℞. comarum absinthij ℥.iiij.
Olei omphacini lib i.

Insolato in vase vitreo, absinthiumq; permutato ter, veluti de mentha in oleo mẽthæ dictum est *Calefacit ac roborat ea quæ sunt refrigerata, potissimum vero ventriculum, excitat appetentiam, obstructiones aufert, lumbricosq; enecat. Innominatus.

Oleum mastichinum.

℞ olei Rosati omphacini lib. i.
Mastiches ℥.iii.
Vini odoriferi ℥.iiij.

Omnia in vase uitreo imposita coquãtur in duplici vase ad vini consumptionem *Cerebrum neruos, iuncturas, ventriculum, hepar corroborat, tumores duos lenit, dolores sedat. Mesues.

Oleum nardinum simplex.

℞. nardi indicæ ℥ iij.
Vini, Aquæ ana ℥.ii ß.
Olei loti lib i. ß.

Minutim incisam macera, & coquantur in duplici vase, donec vinum & aqua, per vaporem resoluantur, & colentur deinde oleum, & reponatur. *Calfacit, tenuat, digerit, modice adstringit proinde affectus omnes frigidos, & flatulentos cerebri, ventriculi, hepatis, lienis, renum, vesicæ vteri, magnopere iuuat, naribus iniectũ caput purgat, corporis colorem, & odorem commendat. Mesues.

Oleum nardinum compositum.

℞. nardi Indicæ ℥.iij.
Maioranæ ℥.ii.
Ligni aloes, Enulæ,
Folii indi, vel macis,
Calami aromatici, Fol. lauri, cyperi,
Schœnanthi, cardamomi ℥.i. ß.

Contundantur omnia leuiter, & illis adfunde
Vini. Aquæ ana quantum sufficit, id est vtriusque circiter ℥. xiiii.
Olei loti lib. vi.

Macerentur horis duodecim: deinque coquãtur in duplici uase, secundum artem *Idem, quod præcedens potest. Mesues.

DE OLEIS EXCALEfacientibus hepar.

Oleum menthæ.

℞. Amygdalarum amararum, siccarum, non tamen rancidarum; contundantur minutissime postea in sartagine aliquantulum torrefacias, affuso aquæ rosaceæ modico, postea prælo exprime. *Aperit oppilationes, & discutit ventositates, & vapores, sed potissimum medetur surditati, sibilo, & dolori aurium, lenit duritiem neruorum, & delet maculas faciei. Innominatus.

Hepar quoque excalfaciunt, oleum absinthinum, nardinum & mastichinum, de quibus vide supra.

Oleum nucleorum Persicorum.

Oleum nucleorum Persicorum eodem modo fit,quo ex dulcibus amygdalis. Obstructa ape rit aurium,& sedis hęmorrhoidibus dolores ac tumores sanat, lumbricos necat.In rennm affe ctibus iniectum & epotum valere asserit Manardus.

DE OLEIS EXCALEFA-cientibus lienem.

Oleum de Capparibus.

℞ Cort radic.capparis ℥.j
Cort.Tamarisci, ol.Tamarisci,
Sem.Agni casti,
ceterach,siue Asplenij,cyperi ana ʒ ij.
Rutæ ʒ.j.
Olei oliuiatum lib.j.
Aceti albi fortis,Vini albi ana ℥ ij.

Trita leuiter coquantur in duplici vase, vsq ad vim consumptionem & aceti * Ad duritiem, obstructionem, & dolorem splenis vtile est, & omnem eius ægritudinem. Innominatus.

Oleum de Behen.

Oleum de Ben,seu Balaninum,fit ex tuso,assatoque,affusa rosacea aqua,fructu isto. * Repurgat maculas,varos, lentigines, cicatricum nigritias,fucos,aluum soluit,sed ventriculo ad uersatur,dolores aurium emendat. item si sonant aures,vel strepitum aut sibilum edunt,cū adipe infusum auxiliatur. Innomin.

Oleum Liliorum simplex.

℞ Flor Liliorum alborum,abiecto quod ero ceum est,℥.iv.
Olei veteris lib.j.

Fit,vt oleum menthæ,ter lilia renouanda sunt. * Calefacit,resoluit, ob id à frigore dolores tho racis,ventriculi,coli,vteri,renum,vesicę sedat, lenit & coquit.Innomina,

Oleum Liliorum compositum.

℞ Foliorum Liliorum alborum ℥.ix.
Masticis,calami aromatici,
Costi,carpobalsami ana ℥.ß.
Caryophyllorum,
Cinnamomi ana ℥.ß.
Croci ℥.iij.

Omnia,præter liliorum folia,aqua sufficiente viginti quatuor horis macerentur, deinde pau lulum coquantur,& additis lilijs,oleiq. veteris lib.aliquantulū bulliant, tūc omnia iniecta in vas vitreum insola dies quadraginta,post colatum & bene obstructum reponatur. Innom.

Lienem quoque excalefacit oleum Spicæ siue nardinum.

DE OLEIS EXCALEFA-cientibus vterum.

Oleum Irinum.

℞ Rad.Ireos lib.j.
Florum eiusdem lib.ij.

A Macerentur in decoctione aliarum radicum ireos,quantum sufficit.
Olei veteris lib.ij.

In vase duplici coque,exprime,radicesq.nouas & flores immitte,coquantur denuo,& tertium colatum seruato,& obturato.* Terget,tenuat, coquit, resoluit potenter, ob id a frigido dolores aurium,hepatis,splenis, vteri,articulorum sedat,phlegmonas coquendo suppurat, mate-
B rias thoracis & pulmonis coquit, strumas dissipat,& alios tumores duros,spasmum emendat & narium fœtorum. Mesues.

Oleum Irinum aliud.

℞ olei veteris lib.xiv.
Aquæ lib.iv ℥.ij.
Rad iridis lib.iij ℥ iv.
Flor liliorum alborum ℥.xv.
Rad cyperi recent.℥ uj.
Rad.Helenij ℥ iij.
C Rad.Buglossæ ℥.ij. ℥.j.
Cinnamomi,nardi indicæ,Asæ odoratæ ana.

Contūdantur radices,& aliæ & species,& macerentur in oleo & aqua diebus qninq. ad solem, uel loco calido, postea in duplici uase coquito, donec aqna consumpta fuerit. Refrigerare finito,colato,exprimito, & reponito. * Vsurpatur ad diuturnum catarrhum,naribus illitū.Ozę-
D nas & putredines narium aufert,tinnitum aurium cū aceto & ruta ex amygdalis amaris cōmixtum,& auribus iniectum tollit,asthmaticis gargarismo adhibito opitulatur,hemorrhoides ueteris inunctum siue colo iniectum educit. Nicolaus.

Oleum anethinum.

℞.Fol.et flor.Anethi contus.℥.iv.
Olei ueteris lib i

Macera ad solem,vel in loco aliquo,dieb quin-
E decim,deinde in duplici uase coquito,et abiecto anetho,recens inijcito!, et iterum quindecim diebus macerato,postea simili modo coquito et exprimito,et tertio recens anethum inijce,macera,coque et cola * Sedat dolores, aperit poros,et resoluit uapores et apostemata, tumores & durities, mitigat dolores et rigores febriū prouocat somnum et sudorem. Innomin.

Oeleum Cheyrinum.

Oleum Cheyrinum fit ex leucoijs luteis, hoc est ex Cheyris citrinis,et oleo ueteri claro,ut oleum Anethinum.* Dolores neruorum, aliarū-
F que partium corporis mitigat,eaq. quæ in thorace,renibus,uesica et utero sunt,discutit.

Oleum Crocinum.

℞. Croci ℥ j. Myrrhæ purę ℥ ß.
Cardamomi ʒ ix.
Calami aromatici ℥.viij.

Infundantur medicinæ in aceto diebus quinq. præter cardamomū. Die vi. proiiciatur super ea cardamomum. Et dimittatur die vna. Deinde fundatur super ea olei lib.j.ß. et coquat igne lento:

lento vsque ad aceti consumptionem. Et sunt, A qui loco aceti vinum ponunt. * Confert doloribus neruorum, & confortat eos, & lenit duritiem eorum: confert spasmo, & dolori matricis, coloremq; efficit bonum. Mesues.

Oleum de Castoreo.

℞. Castorei, Styracis calamitę, Galbani,
Euphorbij, cassię ligneæ veræ, croci,
Opopanacis, carpobalsami,
Spicæ, nardi Indicę,
Costi ana ℥. ij.
Cyperi, Schęnanthi, piperis longi, nigri,
Sabinę, Pyrethri ana ℥. ij ß.
Olei lib. iv.
Vini lib. ij

Galbanum & opopanacē in vini parte seorsim dissolues: deinde reliqua omnia cōtusa cum oleo, & reliqua vini parte coques ad vini cōsumptionem in duplici vase, postea cola, & gummi dissoluta oleo adfundes, & iterum coques in duplici vase, ad consumptionem vini, & sepius miscens repone. * Optimum est ad frigidos affectus partium omnium, præsertim neruosarum, medetur paralysi, spasmo, tetano, & sedat acerrimos rigores & frigora febrium, si spina dorsi liniatur Iaco. de Manlijs.

DE OLEIS EXCALEFACIENTIBUS NERUOS.

Oleum Sulphuris.

℞. Sulphuris flaui, Terebinthinę ana ℥. ij.
Olei rosacei lib. j.
Vini boni ℥. iii.

Coquantur igne lento, vsque ad vini consumptionem. * Extenuat & attrahit admodum, hydrargyron corpore demersum foras elicit, ita tim a balneis illitum, scabiem, lepras, & cutis feditates sanat, morbo venereo commode adhibetur, fistulis, & malignis oris vlceribus, aliarumq; partium vitijs primo aut secundo contractus prodest. Brassauol.

Aliud ad Podagram.

℞ Sulphuris vini lib. ij.
Vitellorum ouorum num. xxv.

Terantur simul, & ponantur in patella ferrea & lento igne coquantur, & quādo incipit ardere, inclina patellam ferream ad alteram partē, & quod liquidius est, effluet. Euonymus.

Aliud oleum Sulphuris.

Accipe lixiuium forte clauellatum, aut etiam F ex calce extincta confectum, ita vt ouum ei innatet. In hoc lixiuio decoquatur sulphur tādiu, quo ad pinguedo in superficie lixiuij appareurit, & fęces fundum petierint, tum despumādo quasi, pinguedo auferatur. Euonymus.

Oleum Ruiaceum.

℞. Rutę recentis, incisę & contusæ ℥. iv.
Olei veteris clari lib. j.

Macera ad solem, aut in loco calido aliquo diebus quindecim, deinde in duplici vase coquito, & abiecta ruta recētem inijcito, et iterum quindecim diebus macerato, postea simili modo coquito, et exprimito, et tertio recentem rutam iņjce, macera, coque, & cola. * Est calidum aperitiuum, resolutiuum, et mitigatiuum dolorum, calefacit renes, vesicam, matricem, et sedat dolores eorum, et maxime colicā, si venter vngatur, et fiat ex eo solo cl.ster: pręterea opitulatur neruis, confert spasmo, et expellit frigidos humores. Innominatus.

Oleum Nucum.

B Ex nucibus vetustis oleum prælo exprimitur vt ex amygdalis.* Flatus crassos dissipat, tumores discutit, neruis attritis vel punctis, præsertim cum calce loca confert, scabiem emarginat Mesues.

Oleum de nuce Indica.

Oleum e nuce Indica, dolori neruorum cōfert, thoracem et pulmonem lenit, et inde claram vocem facit, impinguat etiam, et sperma auget. Mesues.

Oleum nucis Moschatæ.

℞. Nucum moschatarum lib. j.

C Contunde crasse, easq; ita contusas illiga arcte panno lineo eamque in vase vitreato appende: quod demittatur seu demergatur in ahenū feruētis aquæ, unde percalefiat aroma, deinde prę lo subiectum fortiter exprime, nam hoc pacto copiosius emanat oleum. * Extrinsecus lentis aut pitę instar ori uentriculi inunctū, mirifice ipsum corroborat Colonienses.

Alius modus.

Quidam nucem moschatam, macem uel crocum, uel caryophyllos crassum in puluerem redigunt, et aqua uitę aspergunt, diu balneo in lōgo vase coquunt, setaceo excepta laminis calidis exprimunt Heurnius. E

Oleum ex Beniouino.

℞. Beniouini quantum uoles, maceretur balneo cum oleo ex nuclei cerasorum, deinde misce ambram, muscum et zibettam, ferreis laminit candentibus binis exprime, hoc est oleum quo chirothecæ imbuuntur. Heurnius.

DE OLEIS EXCALEFACIENTIBUS ARTICULOS.

Oleum Costinum.

℞. Costi amari ℥. ii
Cassię ligneæ uerę ℥. j.
Summitatum Sampsuchi ℥. viij.
Vini, quantum sufficit.
Olei oliuarum, uel Sesamini lib. iij.

Trita macerentur biduo, deinde coquantur in duplici uase, ad consumptionem vini. * Calefacit, obstructa aperit, neruorum genus roborat, ut neruos, musculos, tendones, ligamenta, ventriculum, p. ęter hęc, hepar et capillos, canitiē ob id moratur, et corporis colorem ac odorem commendat Mesues.

Oleum

Oleum de Piperibus.

A ℞.piperis longi,nigri,albi,ana ℥ iii:
Myrobalanorum chebulorum,Belliricorum,
Emblicorum,indorum ana ʒ.v.
Radicum Apii,Fœniculi ana ʒ.iij.ß.
Sagapeni,opopanacis,H.oscyami albi ana
Turbith ʒ.ij. (ʒ.ij.ß.
Zingiberis ℥ iij.
Surculorum hyssopi,Rutæ viridis ana M.j.
Coquantur secundum artem in aquę quantitate sufficienti ad tertias. Colaturæ adde olei de Cherua lib.ij & iterum coque ad consumptionem.*Iuuat morbos neruorum frigidos, vt paralysim,spasmum,spasmum cynicum,tremorē, epilepsiam.ad hæc ischiadem, & cæteras arthritidis differentias,& vteri,coli,renum, vesicæ affectus frigidos quia calefacit,tenuat,terget ob id obstructiones aperit:calculum frangit Mesues.

Oleum Piperis,nostrum.

℞.piperis Indici cōtriti.Olei communis,vel am gd.dulcium ana q.s.est.
Misceantur,& digerantur in loco aliquo calido per menses duos. *Partibus refrigeratis mirum in modum conducit.

Oleum de Euphorbio.

℞.Euphorbij ℥.ß.
Olei Cheyrini ℥.v.
Vini odoriferi ℥.v.
Coque secundum artem: vsque ad consumptionem vini. * Iuuat maxime frigidos cerebri, & neruorum affectus,cephalalgiam, hemicraniā, lethargum,naribus immissum, articulorū quoque,& hepatis, & splenis dolores illitum iuuat. Mesues.

Oleum Enulatum.

℞.Rad.Enulæ contusarum, Succi eiusdem,
Olei sesamini ana lib.ß.
Vini odoriferi ℥ iij:
Fiat,vt oleum myrtinum.*Calfacit tenuat, digerit:ob id affectibus neruorum:vteri,& vesicæ frigidis prodest & febrium rigori ac colo a flatibus dolenti.Mesues.

Oleum Lumbricorum.

℞.Lumbricorum terrestrium lib.ß.
Probe lauentur in vino:deinde immittantur in
Olei rosati omphacini lib.ij,
Vini ℥.ij.
Coquantur in duplici uase ad vini consumptionem.colatū repone.*Neruos infrigidatos cōfortat & vtile est doloribus iuncturarum.

Oleum Simpsuchinum.

℞.Fol.Sampsuchi id est Maioranæ M.iv:
Serpilli M.ij.Folior.Myrti M.j.
Abrotani, Sisymbrij, seu Menthæ aquaticæ ana M.ß.
Casiæ ligneæ veræ ℥.ij.
Olei omphacini quantum sufficit.
Concidito, & contundito omnia,& impone in utrumque uas & insola diebus octo: postea exprimas & alias species infunde: coque rursus & tertium idem facito:deinde eolatū repone.* lassitudini utile est, & morbis cerebri & neruorum frigidis prodest, ob id spinæ in balneo inunctū, paralysin iuuat,& spasmum cynicum,vulgo torturam oris,naribus iniectum,ut auribus immissum,a flatu tinnitum dissipat,menses ciet,morsui scorpioni prodest.

Oleum Ligustricum,siue de Alcanna, siue Cyprinum.

℞.florum Ligustri ℥.iv.
Olei veteris ℥ x.
B Macera & insola per octo dies. Flores ligustri exemptos bene exprime,atque alios impone,ut supra,atque ita tertium fac,cola & serua *Partes neruosas roborat, capillos a canicie uindicat. Mesues.

Oleum,ad grauitatem auditus nostrum.

℞ Rutæ,maioranæ,hellebori albi ana part.i.
Olei scyllini,olei de coloc.nthide ana q.s.
Vini q.s.
Misceantur,& coquantur, usque ad cōsumptio-
C nem uini.Vtere euacuato prius corpore.

Oleum Regis Dauid.

℞.Bdellii ʒ.x.
Ammoniaci,Serapini,opopanacis,
Carpobalsami,Opij,pol podii,
Hellebori albi,Zarur,feliemati,cassiæ,
Amygdal.amar.ana ʒ.vj.
Caryophyllorum,Nucis moschatæ,
Zingiberis,Galangæ,Cinnamomi,
Ladani,Castorei ana ʒ.iij.
D kesile,Sem.hyoscyami albi,Seleleos,
Olibnei,nigellæ,Sem Erucæ,
Sem.porri,Amoes,Costi ana ʒ. v.
Cyperi,Gran.Harmel Gran myrti,
Gran.uiridiū,Gran.alkerua, Sampsuchi ana ʒ.ß.Eupatorij,Vsneæ ana ʒ.v.
Terantur contritione grossa,&: proijciantur in uase, & fundantur super eas lib.vj.succi caulis, & decoquantur igne leui,donec redeat ad li.ij. & remoueatur ab igne, & coletur & exprimatur
E ita,vt nō remaneat in eo aliquid de virtutibus harum medicinarū,& reducatur ad vas,& fundatur super ipsum.
Olei oliuarum lib.vj.
Butyri vaccini,olei arzaki,
Olei de kerua ana ʒ.x.
Olei addemest,decocti cum speciebus(& affertur hoc oleum de Aegypto)ʒ.x.
Farinæ amygdal.amar.ʒ.ij.
F Granorum Lauri,pinearum ana ʒ.vj.
Olei de Lilio,olei de eruca ana ʒ.x.
Gran.viridium ʒ x.
Olei Sesamini,aut arazaKi, in quo decoctæ sunt rutę ʒ.iij.
Vsneę ʒ.iij.
Olei de Alkanna ʒ v.
Mellis anacardi ʒ.iij.
Et addātur super olea in vase, & dissoluantur cū

pauco illius aquæ de Sagzenea ʒ.x. Decoquantur lento igne, donec remaneat aquę quantitas sacratij. & auferatur ab igne, & coletur cum mantili spisso, & reducatur ad vas, & proijciantur Ammoniaci ʒ x

Mellis ʒ.x.

Et ponatur supra prunas, donec liquefiat, & misceantur cum eo

Styracis liquidę, Napthæ albę, olei balsami, ana ʒ.x.

Ponatur in ampulla, optime obturata Dosis eius a quarta ʒ.j. vsque ad aur.j. cum aqua ciceris tepida. Est iuuatiuum ad paral. sin, torturā, podragam, tremorem, ad dolores iuncturarum & dorsi, fistulas, hęmorrhoidas, colicam, & elephantiam. Auicenna.

DE OLEIS REFRIGErantibus caput.

Oleum de Papauere.

℞. capitum Papaueris.

Fol. Papaueris,

Flor. Papaueris ana partes ęquales.

Olei quantum sufficit.

Insola in vase vitreo per octiduum: deinde cola & noua rursus immitte, idem tertio facito: postremo colatum repone. *Intemperiem calidam sanat, & inde ortum dolorem, somnum quoque conciliat. Mesues.

Aliter.

E semine vtriusque papaueris, tam albi quā nigri, e primitur oleum eodem modo quo ex Am gdalis, Balano Myrepsica, & (herua. *Impinguat, asperam arteriam lenit, febrium ardorem mitigat, & insominum. Mesues.

Oleum Mandragoræ.

℞. olei communis lib.ij.

Succi pomorum Mandragorę ʒ.iv.

Succi Hyoscyami albi ʒ.ij.

Succi capitum papaueris nigri ʒ.iij.

Succi Violarum, succi Cicutę ana ʒ.j.

Opij, Styracis calamitæ ana ʒ.ß.

Succi cum oleo decem diebus ad solem macerentur, deinde coquātur in duplici vase ad succorum consumptionem: cola, & opium cum styrace dissolutum cum pauculo oleo probe misceto, & repone. *Ad nimios capitis dolores valet, & phreneticis, male dormientibus, fronti illitū, & naribus iniectum, vehementer opitulatur, pulsibus brachiorum, & plantis pedum illitum quocunque modo vigilijs fatigatum, celerime obdormiscere facit. Nicolaus.

ANNOTATIO.

Quia non habentur apud nos Mandragoræ poma, ergo loco succi Mandragorae pomorum, accipienda est corticum rad. Mandragorae lib.i. qui contundendi et coquendi in aqua sufficienti, et colato de: octo, reliqua addenda.

Oleum Mandragoræ, aliter.

℞. olei lib.v.

A Succi malorum Mandragoræ ʒ.viij.

Succi capitum papaueris ʒ.vi.

Succi Hyoscyami albi ʒ iv.

Succi Violarum, cicutę ana ʒ.ii.

Opij, Styracis ana ʒ j.

Eodem modo, quo pręcedens, conficitur. Nicolaus Alexandrinus.

DE OLEIS REFRIGErantibus corroborantibusq; ventriculum.

Oleum Cytoniorum.

℞. Cytoniorum prematurorum cum cortice, Succi cytoniorum ana ʒ.vj.

Olei oliuarum immaturarum lib.iij.

Omnia in vas vitreum obturatum immittito, & dieb. quindecim insolato, deind horis quatuor coquito in duplici vase. Cola, & exprime: in expressione caro, & succus mutetur, rursum in C soletur coquatur & exprimatur, vt diximus: tertium sic facito, postremo colatū reconde, ne perspiret. *Refrigerat, adstringit, ob id ventrem totum inferiorem, & neruos laxiores cogendo roborat, sudores immodicos sistit. Mesues.

Oleum Myrtinum.

℞. Foliorum M rti ʒ,iv.

Olei omphacini lib.j.

Macera ad solem, aut in loco aliquo calido die D bus, octo, deinde in duplici vase coquito, & abiectis folijs, recētia inijcito, & iterum diebus octo macerato, postea simili modo coquito, & exprimito, & tertio recentia myrti folia inijce, macera, coque, & cola. *Cerebrum, neruos, cor, & ventriculum roborat Actuarius.

Oleum Myrtinum, aliter.

℞. Succi foliorum Myrti lib j

Olei communis lib.ij.

Coquantur in duplici vase ad succi cōsumptio E nem: & adde

Ladani ʒ.j.

Misce, & repone. *Idem, quod pręcedens potest. Mesues.

Oleum Myrtillorum.

Oleum Myrtillorum fit e myrtillis, hoc est, baccis veræ myrti, & oleo omphacino, eodem modo, quo myrtinum. *Refrigerat, & adstringit, ideoque cœliacis affectibus subuenit, sanat igne ambusta pustulas erumpentes illitu emen F dat, attritus hyeme concitatos, & intertrigines illitum corrigit, sedis rimas, condylomata, lassos artus persanat, & sudores coercet.

Oleum Lentiscinum.

℞ Racemosas lentisci baccas, a putaminibus cunctis e purgatas, quot voles: permittito aliquot diebus simul flaccescere: deinde magnum in ahenum collocato, affusa aqua, & igni tādiu feruere finito, donec baccæ dehiscant, demum eas extrahito, & saccis includito, prelo: subijcito, expressumque oleum asseruato, *Oculorum aciem

aciem acuit, caliginesq; delet, cibis cõmixtum. A Scabiem iumentorum, canumque sanat, vtilissimum pessis, acopis, & leprarum medicamentis, sudores cohibet, dysentericos iuuat. Matthiolus.

Oleum omphacinum

Oleum Omphacinũ ex immaturis oliuis exprimitur. Præstat recens, odoratum. *Stomacho vtile est: gingiuas contrahit, dentes firmat, si in ore contineatur: sudores cohibet. Dioscor.

Oleum rosaceum vulgare. B

℞. Olei communis lib. iv.

Rosarum rubrarum purgatarum ℥ xvj.

Macera, & insola per dies octo. Rosas exemptas bene exprime, atq; alias impone, vt supra: atque ita tertium fac: Cola, & serua. Nõnulli in tertia infusione rosas relinquunt. *Refrigerat, & adstringit, inflammationibus præsidio est, æstuantem ventriculum restinguit, erosiones intestinorum clysteribus inditum, & dolores dentium, si eo colluantur, sanat. C

Oleum rosatum completum.

℞. Olei ex oliuis maturis, aqua fontana, multoties loti, quantum voles, deinde immitte folia rosarum rubrarum apertarum repurgata, quantum satis est, in vitreũ vas: obturatur vas, ac per dies septem insola, coque tribus horis in vase duplici. Expressis folijs, & abiectis, noua immitte: insola iterum, coque in balneo, & exprime, vt prius: tertio noua immitte rosarum folia, quibus addes aquę infusionis rosarum (eo modo confectæ, vt in syrupo rosato dictum est) quartam partem, misce: insola dies quadraginta, in vase vitreo obturato: post excola, exprime, & addito rosarum succo, iterum diu insola. Alij partẽ infusionis sumunt, & succi rosarum partẽ alterã, & eo, quo supra dictum est, modo conficiunt. *Roborat, resoluit commodè, lenit, & sedat. Mesues.

Oleum rosatum aliter.

℞ Rosarum exemptis vnguibus ℥. iij. E

Immitte in vas vitreum obturatum, ne expiret, dies quadraginta insolato. Alij non insolãt, sed puteo imponunt, suspensum proxime aquam dies quadraginta. *Inflammationes extinguit, roborat, cogit, densat, fluxiones sistit, & materiarum per corpus fluxum cohibet. Paulus.

Oleum rosatum omphacinum.

℞ Olei oliuarum immaturarum loti lib j.

Rosarum rubrarum purgatarum ℥. iiij.

Tritis tosis, & oleo impositis fac, vt dictum est, ter rosas permutando. *Eiusdem cum superiori facultatis. F

DE OLEIS REFRIGErantibus pectus.

Oleum uiolaceum.

Oleum Violaceum paratur vere, ex floribus violarum, & oleo Omphacino, quemadmodũ Rosaceum, & Rutaceum. *Refrigerat, incandescentibus inflammationum feruorib. vtile est.

Oleum nymphæatum, seu nenupharis albi.

℞. Flor. Nymphęę alb ℥. iv.

Olei Omphacini lib. i.

Macerentur in sole diebus decem: deinde exprime, & nouos flores immitte, tertio idem facito. *Vires habet Violati: refrigerat tamen magis, quam Violatum minus quam papauerinũ, hypnoticis & intemperiem partium, vt renum, calidam sanãtibus vtiliter miscetur, & Veneris tẽtiginem prohibet, genitali inunctum, somnum etiam conciliat.

Oleum nenupharis citrini.

Hoc oleũ fit ex luteis, siue citrinis Nympæę, hoc est Nenupharis floribus, & oleo Omphacino, vt pręcedens. *Ad eadem fere, ad quę pręcedens, valet.

DE OLEIS REFRIGErantibus hepar.

Hepar refrigerant oleum Citoniorum, Myrtinum, Myrtillorum, Lentiscinum, Omphacinũ, Rosaceum, &c. de quibus vide supra suo loco.

DE OLEIS REFRIGErantibus vterum.

Oleum cucurbitarum.

Oleum hoc ex semine cucurbitæ fit excorticato, quemadmodũ oleum Sesaminum. *Phlegmonis viscerum, & ab his febribus ardentibus confert, vrinæ ardorem valde mitigat. Mesues. D

Vterum quoque refrigerant oleum Citoniorum, Nymphæę, Lẽtiscinum, myrtillorum, &c. de quibus vide supra suo loco.

DE OLEIS SICCANtibus.

Oleum ricinum, siue de cherua.

Oleum hoc fit ex pingui quodã semine, quod Arabes Cherua, Græci Crotona, Latini Ricinũ vocant, fit autem eodem modo, quo oleum Amygdalarum. *Prodest psoris, vlceribus capitis erumpentibus, sedis inflammationibus, vuluis, quæ occlusæ conuersæque strangulant, cicatricibus fœdis, aurium doloribus, potu aluum ciet, quæ aquis grauatur, lumbricos eijcit. Dioscorides.

Siccant etiam oleum Nardinum, oleum Nucum, &c. de quibus vide supra suo loco.

DE OLEIS HVMEctantibus.

Oleum oliuarum recens.

Oleum oliuarum ex maturis oliuis exprimitur. *Humectat, & moderate calefacit. Datur in clysteribus ab ℥. iij. ad plures. In vnguentis pro ℥. ij. ceræ, ℥. j. olei ponitur. In ceratis pro ℥. ij. ceræ, ℥. ß. olei In emplastris vero fere ęqualis mẽsura olei, & ceræ, Dioscor. & Galenus.

Oleum

Oleum Amygdalarum dulcium.

℞. Amygdalarum dulcium siccarum, non tamen rancidarum, quantum voles: contundatur minutissime: postea in sartagine aliquantulum torrefacias affuso aquæ rosaceæ modico: postea prælato e prime *Lenit asperitates pectoris, gutturis, & pulmonis, duritiem, & siccitatem iũ ctu rarum, est suaue in cibis, & confert hecticis & phthisicis: impinguat, auget sperma, sedat tussim, & ardorem vrinæ, vesicæ, & vuluæ e coria tæ, cum fistula iniectum.

Oleum Sesaminum.

Oleum Sesaminum extrahitur, ut Amygdalinum, nisi quod prius semen e corticandum sic est. Id semen ab e crementis purgatum, aqua parum salsa irrigetur, manibus fricetur: iterum irrigetur, donec madeat: siccetur, modice assetur sacculo aspero multum diuq; confricãdo e corticetur, corticibus expurgetur, molatur in farinam, oleum e primatur, vt e amygdalis. Ex eodem semine non excorticato, sed assato & molito in farinam, oleum quoque trahitur, vt prius. *Impinguat, semen auget: asperam arteriam lenit, & uocem ob id claram reddit, multorũ præterea oleorum aliorum est materia Mesues.

De oleo Melonum, & Cucumeris.

Hoc oleũ ex semine exprimitur: vt sesaminũ, &c.* Refrigeratatque humectat. Mesues.

Humectant quoque oleum Violaceũ, Cucurbitarum, &c. de quib. uide supra suo loco.

DE OLEIS ASTRINgentibus.

Oleum Oenanthinum.

Oenanthe e labrusca, optime olẽs postquam emarcuit, deiecta in omphacinum oleum mouetur: uoluiturque: & cum biduo manserint, exprimitur, & reconditur *Astringit: pro imum rosaceo effectum præbens: sed aluum non resoluit: aut mollit. Probatissimũ est: quod odore Oenathen reddit Dioscor.

Astringunt quoque oleum Absinthinũ. Menthæ: Lentiscinum, Mastichinum: M rtinũ, Myrtillorum, &c de quib. uide supra suo loco.

DE OLEIS EMOLlentibus.

Oleum Lini.

Oleum Lini sit, ut oleũ Sesami: sed lini semen non excorticatur. Paratur hodie a candelariis, & olearijs molitoribus, non a pharmacopolis. *Spasmo: duritiei neruorum, & iuncturarum, hæmorrhoidibus, sedis phlegmonis, & rimis conterit: ac dolori pulsatorio. Pleuritidi, tussi & dispnϾæ medetur, si tres aut quatuor vnciæ bibantur. Mesues.

Oleum Narcissinum.

Oleum Narcissinum sit, primo uere ex recentibus floribus narcissi: ut Rosaceum, uel oleum

A Menthæ.* Valet ad emolliẽdas uuluæ duritias: præclusionesque, sed capitis dolores facit. Dioscorides.

Oleum ex Styrace.

℞ Styracis ℥.iij.
Olei communis lib.i.
Vini quantum sufficit.

Coque in duplici uase ad uini consumptionem *calfacit, ob id confert dolentibus a frigore renibus, vesicæ, utero, neruis musculis, tẽdonibus iuncturis.

B

DE OLEIS LAXANtibus.

Oleum Jasminum.

Oleum Iasminum, quod Arabes uocant Iesseminum, et oleum de Zambach, fit ex floribus Iasminis siue Iesemini siue Zambachi, & oleo ueteri claro: ut oleum Rosaceum uel Menthæ. *Opitulatur corporibus: quæ calfactionem laxationemque desiderant.

C Laxãt quoque oleum Amygdalarum dulciũ, Oliuarum, Sesaminum, &c. de quibus uide supra suo loco.

DE OLEIS RAREFAcientibus.

Oleum Chamæmelinum.

℞. Flor. chamæmeli: demptis foliis albis ℥.iv.
Olei oliuarum lib ij ß.

Siccentur flores in umbra horis uigintiquatuor deinde immitte cum oleo in uas uitreum angusti oris: bene obturatum & quadraginta dies in D solato.* Initio colicæ arthritici et aliorum dolorum, præstantissimum est: parum enim repellit, & modicè digerit. Aperit poros, resoluit vapores: sistit fluentes humores corrigit malas qualitates: cõfert neruis & membris neruosis. Paulus.

Rarefacit quoque oleum Anethinum, &c. de quo uide supra suo loco.

DE OLEIS DIGErentibus.

E Digerunt oleum Amygdalarum amararum, Nucum: Oliuarum antiquum, Rutaceũ &c. de quibus uide supra suo loco.

DE OLEIS DETERgentibus.

Oleum de Myrrha.

F ℞. Oua per decoctionem indurata num. x. & scindantur per medium, & uitellum extrahe et eius loco impone myrrham: quantum est mediet as uitelli: aut minus. Tũ rursus duas partes oui coniunge, & pone in vase uitreato, & recondein cella vinaria, & ibidem permitte per dies quindecim, aut plus, & exibit liquor, quem serua in vase uitreo, pro inunctione *Virtutes habet balsami, nam conseruat, & ... a putrefactione

ctione omnia ea, quæ ei imponuntur, similiter A faciei inunctum, pulcherrimam cõseruat, & faciem iuuenilem conciliat, vulnera citissime cõsolidat, &c. Euonymus.

Oleum Tartari.

℞. Tartari puri lib. iv.

Pone in ollam, & vre in fornace cum lateribus, aut regulis, aut fictilibus, vel per se, donec omnino excandescat tartarum. Postea impone in sacculum laneo panno factum, & suspende in cellario, tum destillabit ex eo clarus quidã liquor, quem repone. *Valet ad faciem detergendam, & erugandam.

Oleum frumenti.

Frumento inter laminas ferreas modice candentes presso, oleum excipitur, vel triticum cortice detractum, in vase duplici destillatur. *Cutem impetigine, & asperitate infectam sanat. Mesues.

Oleum Ouorum.

℞. Oua recentia num. c

Coquito, donec penitus indurentur. Postea vitellos eorum exime, & comminutos assa in sartagine, donec rufescant, & pinguedinem quandam remittant, deinde offam feruẽtem inde in sacculum pilis contextum, & exprime, quodq; expressum fuerit oleum, repone. * Experientia plurima probatum est, cutim expurgare, impetiginem, serpiginem, & alia cutis vitia persanare, capillos regignere, & vlcera maligna, & fistulosa curare.

Oleum Sambucinum.

℞. olei veteris lib. j.

Florum Sambuci ℥ iv.

Fit, vt oleum Rosatum, ter Flores innouando. Lenit, abstergit, & mundificat cutim, medetur [illegible], & maxime hepati infirmo, obstructo, & plurimum confert doloribus iuncturarum.

Oleum Raphaninum.

Oleum Raphaninum, e raphani semine fieri solet, cæterorum more.* Phthiriases mala valetudine contractas tollit, scabritias cutis in facie emendat. Dioscor.

Oleum Gentianæ, nostrum.

℞. Pulu. rad. Gentianæ, Olei communis ana [illegible]. Macerentur in loco calido per mensem, deinde exprimatur oleum. Vermes necat, atque educit. Sic quoque oleum scyllinum, & de colocynthide parari poterit.

Detergunt quoque oleum Balaninum, siue oleum de Been, Ricinum, &c. de quibus vide supra suo loco.

Oleum ad Scabiem expertum.

℞ Succi Olocandri lib. j.

Olei rosati lib. ß.

Sulphuris puluerizati ℥. j.

Bulliant lente, donec oleum remaneat, & coletur, & reseruetur. Curat scabiem, & pruritum. Arnald. Villanouanus.

DE OLEIS GLVTI-nantibus.

Oleum Nicotianæ.

℞. Succi Nicotianæ, Olei communis ana li. j. Misceantur, & coquãtur vsque ad succi cõsumptionem. *Scabiei, vulneribus, & vlceribus confert, dolorem capitis aufert.

Oleum Balsaminæ.

Fructus Balsaminæ, exempto semine, insolantur diu in oleo Omphacino, aut macerantur eo B dem Oleo in balneo calentis aquæ, aut equino calente fimo, fitq; inde oleum. *Oleum hoc est, prestantissimum ad arcendas vulnerum, mamillarumq; inflammationes, doloresq; mulcẽdos, Valet idem ad exulceratos, inflammatosq; vteros siphone iniectum. Dolorib. hæmorrhoidum mire auxiliatur, in quem vsum macerantur fructus oleo amygdalino dulci, aut è semine lini expresso, addita ad vnamquamq; olei libram, liquidæ vernicis vncia. Medetur hoc ambustis tã igne, quam aqua. Pũctis, sauciatisq; neruis vtiliter illinitur, quin, & vulnerũ cicatrices tum at C tenuat, tum etiam prorsus delet. Matthiolus.

Oleum Liquidambar.

Liquidambar ex America Hispalim aduehitur subrufi coloris, cuius mirabiles prædicant effectus, in omnibus vteri morbis, eius sane odoris fere, qui styracis odorem æmuletur. Id vero ex eo liquore exprimitur, quem de Ocosotl arbore stillare, Mexicana historia tradit in hunc modum. Inter arbores Mexicanas memoratur, & Ocosotl arbor prægrãdis, & venusta, foliis he D deræ similibus. Huius liquor quem Liquidãbar vocãt, vulnera curat, atque cum corticis ipsius polline permixtus, elegans, odoratumque suffimentum præbet. Carolus Clusius.

Balsamum.

Laudatissimus ille liquor, qui ob excellentes, & mirabiles effectus, Balsamum, ad veri Balsami (quod in Aegypto nascebatur) imitationem, nuncupatur, in Hispania noua elicitur ex arbore Punica malo maiore, cuius foliæ vrticæ E similia, serrata, & tenuia sunt, Indi Xilo (Gomora Zilo) vocant. Fit autẽ duob modis. Vno, multis incisuris vulnerato arboris cortice, qui tenuis est, e quib. liquor emanat, tenax, subalbidus, excellentissimus, & perfectissimus, sed adeo pauca quãtitate, vt ad nos non inferatur. Altero, indis admodum familiari, in eliciẽdis succis e quauis arbore Romanos, atque etiã trũcos arboris assulatim, & minutim concisos, in lebetem amplissi F mũ iniiciũt, multa desuper affusa aqua, bulliũt, omnia ac feruent, quantũ satis esse purgãt, igne sublato frigescere sinunt, & conchyliis oleum supernatans colligunt. Id vero est, quod in has regiones aduehitur, & quo vulgo utimur, colore ex nigro rubente, odoris suauissimi. Vasculis argẽteis, uitreis, stanneis, aut fictilibus vitreatis asseruatur, aliam omnem materiem penetrãs. In

medicina huius vsus receptus est, non nupertime sed statim eo fere tempore, quo Hispania noua nobis patefacta est, nam cum Hispani Indos sua vulnera hoc succo glutinare animaduerterēt; illos statim imitari cœperūt. Cū primum in Hispania allatū est, ob eius insignes, facultates magna fuit, vt decet, æstimatione, eius vncia nūc viginti, nūc decem ducatis æstimabatur, at nūc temporis eius libra non pluris, quam tribus aut quatuor ducatis æstimari solet Romam primū delatū, eius vncia centum ducatis venijt, postea tanta eius quantitate il. ata, vilescere cœpit, & etiam grat quodammodo dari, vt solet in rerū abundantia siue raritate plerumque contingere. Nam cū magno vænirer, omnes eius virtutes admirabantur, atq; requirebant, postquam vero eius imminutū est precium, non æstimatur: cū tamen idem Balsamum sit, quod fuit, cū centū ducatis vncia uenderetur. Et sane, licet nihil aliud nobis intulissent Indiæ, quam hoc mirabile Balsamū, Hispanorum tamen labor in illis inuestigandis, non inutilis existimādus est, etenim iam multis annis perijt id Balsamū, quod in Aegypto nasci solebat, nec vsquam gētiū amplius inuenitur, idcirco nobis Deus Opt. Max. eius loco Balsamum nouæ Hispaniæ dedit, quod meo iudicio inferius non est Aegyptiaco, si mirabiles eius affectus, & vtilitates consideremus. Trifariā vero in medicū vsum recipitur, nam aut interius assumitur, aut exterius inducitur, aut medicamentis chirurgicis admiscetur. Intus assumptum mane ieiuno ventriculo asthmaticis vtile est, & vesicæ doloribus, menses etiam ciet, vt & pessi modo subditum Eius quatuor aut quinq; guttulæ, vino aut aqua rosacea in cochleari exceptæ, & diluculo sensim in guttur instillatæ, sic vt linguam non contingant, nam Balsami sapor diutius in ore hærens forsitan nauseā etiam moueret, ueteres stomachi dolores finiunt, eūque roborant, coloremque commendant, & anhelitū Iocineri prodest, obstructiones, aperit, atque iuuentam conseruat. Magnæ existimationis vir mihi probe notus, ab eius vsu nullos dolores sensit, & tametsi senex, tam ualidus est, ut iuuenis videatur. Phthisicos leuat, & sterilē uterū expurgat, pessi modo adhibitū. Foris, calidum cum plumula illitum, omnes cruciatus ex humoribus frigidis prouenientes, tollit, præsertim si linteum Balsamo delibutum apponatur. Tumores œdematodes discutit, & absumit, quamlibet corporis partem roborat. Capiti illitum, cerebrum recreat, & fouet, omnemque humorem noxium absumendo, dolores tollit. Paralyticis succurrit cerebro, ceruice spina, & ea parte, quæ paralysi tentata est, inunctis, eadem ratione, ad omnes neruorum morbos, & cōtractiones vtile est. Stomacho illitum, eum roborat, concoctionem adiuuat, & flatibus obstructionibusq; liberat, sicuti, & Lienem, quem etiam emollit. Nephritidē, nec non ventriculi dolores a causa frigida, aut latibus ortos, calidum, loco dolenti impositum

A sedat, idem præstat pani calido inditū, sicq; positum. Vrinam ciet, & expellit, illitum. Summe laudatur in articulorum doloribus, præsertim eo endicum, quod omnem duritiam, & tumorem residuum discutiat. Chirurgicis me dus inditum, ualde utile est: & quia molestum esset omnia enumerare, eius iudicio ea relinquo qui eo utetur, ut id scilicet aliis medicamentis cōmisceat, quæ ad rē vtilia esse iudicabit Vul-

B gare sanè admodum est eo in recentibus vulneribus vti: nam statim ea sine suppuratione glutinat. Quin etiam in ijs utile, vbi contusio ad glutinationem impedit, quod statim digerat, & reliqua præstet, quæ ad vulneris usque glutinationem necessaria sunt, ut non abs re pauperū Chirurgia censeri possit, eaq; de causa paucæ sunt in hac vrbe ædes, in quib nō seruetur Balsamū. Neruorū, incturarumq; vulneræ præ reliquis medicamentis ad cicatricem perducit, contra-

C ctionemq; prohibet. Capitis uulnera curat, modo cranium illæsum sit sic etiam omnia recētia uulnera in qualibet corporis, parte, modo sint simplicia. Antiqua uulnera per se, aut cum alio unguento impositum, mundificat, & ad cicatricem perducit. In diuturnis febribus, spina eo calente inuncta dimidia hora ante paroxysmum, & illico quinque aut se guttis eius in umo sumptis modo prædicto, horrores discutiūtur, si ter,

D aut quater id remedium repetatur Gustu est acuto, & aliquantulum amaro, unde colligere licet adstrictioni particeps esse, calidum & siccū in secundo gradu. Nunc ex noui Orbis continēti magna quantitate inferri cœpit Balsamū per incisionem extractū, ex arboribus iis similibus, quæ in noua Hispania nascuntur, ubi Balsamū decoctione colligitur. Sunt autem eæ arbores uastæ magnitudinis, & ad radicem usque ramosæ, duplici septæ cortice, altero crasso Subertini

E modo, altero tenui, inter no materiem arboris, amplectente Ex eo quod inter utrumque corticem est spacio, incisione Balsamum inducitur, alba limpidissimaq; lachryma, suauissimi odoris, qui insignes eius facultates statim prodit. Et certum est, eius guttulam potiorē esse, alterius qd decoctione extrahitur libra, tametsi miraculosos uiderimus eius effectus. Huius fructus (qui penes me est) exiguus pro arboris magnitudine, etenim ciceris aut pisi grano maior non est amari gustus aliquantulum, inclusus extrema siliqua angusta, digitū longa, alba, & tenui. Eo fructu sese suffiunt Indi, ad capitis dolores,

F & defluxiones Nicolaus Monardes.

Glutinat etiam oleum Myrrhæ, de quo uide supra suo loco.

Oleum balsaminum pretiosum.

℞. olei rosati ℥ ix.

Rhabarberi minutim contusi ℥ vi.

Hæc firmiter contecta in lagena stannea p tres dies stare facito. Deinde lagenam una cū prædictis ℥. balneū Mariæ immittito, & ad horæ mediocritatē probe bullire finito, Postea in lagena iniice

Mallicis

Masticis subtiliter contusi ℥.vj.
Thuris, Bdellij.
Opopanacis, caphuræ ana ℥.ß.
Postea illud oleum per mundum panniculum laneum excolato, ita vt omnis virtus prędictarum specierũ inde exprimatur, habebisq in hũc vsum paratum oleum præstantissimum ad vulnera, quæ non capiti, sed alioqui corporis partibus sunt inflicta Ranzouius.

Oleum Medicinale.

℞. Olei communis veteris li.iii.
Terebinthinæ Abiethinae lib.ii.
Vini albi ueteris, & electi li.ß.
Olibani triti li.ß.
Frumenti purgati ℥.iv. uel ℥.vi.
Hypericonis li.ß.
Valerianæ,
Cardui benedicti ana ℥.iv.
Infundatur herbæ in uino per 6. uel 8. horas, deinde addatur frumentum & oleum, & coquantur lento igne usq. ad consumptionem vini, postea coletur, & exprimatur. Huic demum expressioni addatur terebinthina & Olibanum, iterũque coquatur leniter, donec omnia perfecte misceantur, & seruentur in uase uitreo ad usum. *Ad vulnera & contusiones plurimum ualet.
Aparitius de Zubia chirurgus Italus.

Oleum vulnerarium insigne.

℞. Olei oliuarum lib.ii.
Vermium terrestrium M.i.
Viui hi uermes musco quercino immittãtur per diem, nam eo euomunt quicquid fœdi a terra sorpsere, adde
Flor Hyperici, uel potius hos nondum emicantes lib.ß
Flor. centaurei minoris & capitũ Trifolii odorati ana ℥.ii.
Gummi Elemni ℥ ii.
Tota æstate soli æstuanti exponatur, ac singulis annis flores recentes, abiectis antiquis, remitteantur. quidam & aliquid Terebinthinæ addunt, nonnulli quid Aquæ vitæ, in qua quid beniouini solutum est, addunt. Heur.

Oleum vulneri a machinis bellicis perutile.

℞. Olei Violarum lib.iv.
Catulos recens natos nu.ii.
Coquantur simul perfectissime, addito vermiũ terrestrium præparatorum lib i deinde percolato, & ad vsum seruato. Ant. Chalm.

DE OLEIS IVVANTIBUS coitum.

Oleum Malorum aureorum.

℞. Mala aurea, quæ Italis Pomi di oro vocantur, quantum uoles, macera, & in sola in oleo Omphacino per dies quadraginta. * Somnum inducit, dolores omnes mitigat apprime, modice refrigerat, & digerit, ulcera antiqua, scabiẽ & impetigine... pertanat. Zuingerus.

Oleum Hyoscyami.

Hoc oleum exprimitur ex Hyoscyami semine, eodem modo, quo ex papauere *Febrium ardores mitigat, & insomnium.
Somnum etiam Inducunt, oleum Mandragoræ de papauere, Nenupharis, de quibus vide sup suo loco.

DE OLEIS FRANgentibus calculum.

Oleum è granis Citri.

Oleum e granis citri eodem modo fit, quo ex dulcibus amygdalis.* Dolori arthritico, & succedenti tumori confert, calculum vesicæ, & renum detrudit In pestilenti statu, alexiterium optimum, lumbricos necat potum, ante illitũ.

Oleum Scorpionum simplex.

℞. Scorpiones nu xxx.
Olei Amygda amar. li.ii.
Macerantur in vase uitreo stricti orificii, probe obstructo, & insolentur per dies triginta caniculares, uel alias tota æstate calidissimis diebus. postea colatum ad vsus repone.*Lapidem renum & uesicae frangit, & expellit, lumbis pubi perinæo illitum, aut per meatum vrinarium iniectum. Mesues.

Oleum Scorpionum compositum.

℞. Aristolochiæ rotundæ
Gentianæ, cyperi,
Cor. rad. capparis ana ℥.i.
Olei amygda. amar. lib.
Macerentur in oleo contusæ rad ad solem seruidum diebus viginti, in uasa uitreo probe obturato. deinde coquantur aliquãtulum in duplici uase, iniectis ad ultimum scorpionibus uiuis nume. xx. Iterum serenis diebus xxx. insolentur, postremo excolatum oleum reponatur.* Hoc efficacius est priore, præterea mirandarum est uirium contra uenena omnia & pestilentiam. Mesues.

Oleum de Cerasis.

Oleum de Cerasis eodem modo fit, quo oleum ex amygdalis dulcibus.* Articularis morbis confert, terget & expurgat, calculum e renibus & vesica pellit, panos facit, lentigines, & & cætera fœdæ cutis uitia delet. Efficacius est, quod ex nucleis Cerasi syluestris paratur.

DE OLEIS SOMNVM inducentibus.

Oleum Formicarum.

℞. Formicarum alatarum quantum uoles.
Olei quantum sufficit.
Macerentur æstate ad solum diebus quadraginta, postea excolatum oleum repone. * Valet ad confortandum coitum. Nicol.

Oleum ex Pistaciis.

Oleum ex Pastaciis eodem modo fit, quo ex Amygdalis dulcibus. * Hepatis & renum dolores

res potenter lenit, impinguat, semen auget. Ventriculo non ingratum. Tussim & thoracis dolorem mitigat, & intemperiem frigidam emẽdat.

DE OLEIS SEDANtibus dolorem.

Oleum Sambucinum.

Oleum Sambucinum fit ex floribus Sambuci, & oleo ueteri clarissimo, quemadmodum etiam oleum Rutaceũ * Lenit, abstergit, curim expurgat, ictero & hepati obstructo confert, articulorum & neruorum doloribus utile, eos namque roborat. Epotum aut iniectum, aluum irritat, serosaque excrementa per inferna educit. Fit quoque e medio Sambuci cortice similiter macerato oleum, quod ad ambusta Italis usui est. Augustani.

Oleum Laurinum.

Oleum Laurinum apud nos non facile fieri potest, quoniã uero in magna copia affertur ex Italia & aliunde, ideo facile emitur a materialistis. * Calidum est, & aperitiuum, mitigat colicam & frigidos dolores ventris, stomachi, capitis hepatis, splenis, renum, matricis, neruorum, iuncturarum, denique omnibus ægritudinibus frigidis confert.

Oleum Hyperici.

℞ Summitatum Hyperici ℥.iii.

Macerentur in uino odorifero diebus tribus & noctibus, bulliant deinde in uase duplici, obturato orificio uasis, postea exprime, & recentis Hyperici summitatum bene tritarum par pondus iniici, & iterum macera dies tres ac noctes, coq. & exprime, tunc etiam tertio recens Hypericum adde, & si uinũ minuetur, adde aliquid. Postea adde

Terebinthinæ ℥. iii.

Olei veteris ℥.iii

Croci ℈.i.

Coquantur in duplici vase usq. ad vini consumptionem, cola, & repone.* Calidum est, & siccũ & tenuium partiũ, vulnera incisorum neruorũ consolidat, & combustionem ignis, sedat dolores femoris & uesicæ. & prouocat urinam.

Oleum Hyperici magistrale.

℞. Olei ueteris lib. v.

Vini albi potentis lib. i.

Flor. Hyperici cum semine recentium M. iv.

Tere, & macera in uase uitreo obturato eius orificio, duo dies, coque in duplici uase, & fortiter exprime. in colaturam iniice alios flores, vt dictum est. & tertio idem facito, deinde colato, & ad singulas colaturæ libras adde

Terebinthinæ ℥. vi.

Olei absinthii ℥ iiii.

Dictamni, gentianæ, cardui benedicti,

Tormentillæ. Carlinæ,

Calami aromatici ʒ.ii.

Lumbricorum in vino pluries lotorum ℥ ii.

Terantur omnia, & insolentur, triginta aut quadraginta diebus, & bene obturatum reponas. * Ad eadem vtile, superiori tamen efficacius est Medici Florent.

Aliud.

Accipe cacumina cum se ex flore in semen colligere cœpit) Hyperici, contundantur, uino albo maturo infunde quo me[illegible] Hypericũ, soli per decem dies expone, hinc adde olei, quo pondere æquet & uinum & Hypericum, insolentur dies decem, adde Terebinthinã, nempe vt quæque libra olei binas vncias Terebinthinæ accipiat, & croci drachmam, nucis mynsticæ Caryophyllorum, myrrhæ cuiusq. semunciam, resinæ pini semunciam addat libræ, rubrae tinctorum vnciam, bulliant in balneo obturato uase, vinum extillerur, mox cola. Vulnera glutinat, mundat, nec cicatricem fœdat, putredinem arcet, cõfusa recreat, venenis resistit. Sunt qui Antimonium addant, Millefolium, Caudam equi, Benzoinum & Consolidam, Axungiam porci, cuminum, rosas. Et quidam terræ infodiunt dicta semestri spacio Heurn.

Hyperici insigne Balsamum, quod per hoc sumitur, in capitis & internis vulneribus.

Accipe Olei baccarum iuniperi libram, Olei extusi ex semine hyperici iv.℥. his adde flores hyperici, uitroq clauso insolentur dies duodecim, agitato quotidie uase, his exactis, noui flores iniiciantur, abiectis effœtis, idq. sæpius repetendum, rubra hic addi poterit, uel Halolanthos. Idem.

Oleum liliorum conuallium.

Fit ex floribus liliorum conuallium & oleo ueteri dato, ut oleum liliorũ simplex Priuatim commendatur ad puerulorũ tormina. Augusl.

Oleum Moschelinum.

℞ Olei puri lib. iix.

Aquæ lib. iii.

Folii pro eo Macis Nardi indicæ,

Costi, masticis ana ʒ.iii.

Styracis calamitæ,

Croci, myrrhæ,

Cinnamomi,

Casiæ ligneæ ueræ ana ℥.i.ß.

Carpobalsami, caryophyllorum,

Bdelii ana ℥. i.

Moschi ʒ.vi.

Nuces moschatas num. iv

Folium, Myrrham, casiam, carpobalsamum & Bdellium tere, & per biduũ in aqua & oleo macera postea coque super lentum ignem in duplici uase, usque ad consumptionem aquæ, deinde cola, & reliqua in tenuissimum puluerem redacta insperge, præter moschum, iterum macera, & coque parumper, ultimo moschum addito, probe omnia misceto, & repone, & interdum uas agitato. * Est optimũ ad omnẽ frigiditatem corporis, potissimum uentriculi, & ad dolorem lateris foris inunctum stragma & colico vexatis, &

tis & ad omne neruorum vitium illitum opti A
me facit, miscetur epithematibus & emplastris,
quæ ad stomachi, & renum affectiones asciscun
tur. Nicolaus Alexandrinus.

Oleum Populinum.

℞ olei communis lib vij. ℥ ij.
Vini lib. iv.
Gemmarum populi arboris recentium, Veris initio collectarum lib iij.

Gemmæ populi diutissime terantur, & macceren tur in vino, & oleo diebus septem, post coquātur in duplici uase ad consumptionem uini, deinde exprimatur oleum, & reponantur.* Expedit ad capitis dolorem, arthriticis, nephriticis, & podagricis, & ubicunque dolor fit. Nicolaus.

Oleum Vulpinum.

℞. Vulpem integram, exemptis interaneis,
Aquæ fontanæ. Aquæ marinæ ana lib. j. ß. uel quantum sufficit.
Olei veteris clari lib. iv.
Salis ℥ iij. C
Coquantur, & inter coquendum adde
Anethi, Thymi ana lib j.

Coquantur autem, donec ab ossibus recedat caro, & aqua cōsumatur, deinde excolctur, & oleū & reponatur * Ad podagras reliquasque arthritidis species, ac dorsi, renumque dolorem est efficacissimum. Mesues.

Oleum ex semine Ebuli.

Semen suis folliculis, & sordibus probè repurgatum, in mortario pastę instar contunditur, deinde in caldarium iustæ magnitudinis ponitur, tantumque aquæ fluuialis superfunditur, quantum ad facillem ebullitionem satis fuerit. Postea igne luculento coquitur tandiu, donec supra aquam bona quantitas spumæ apparuerit, quæ cochleari colligitur, & vasi uitreo ob lōgo, qua les sunt calice uitrei, balin angustam habentes inditur, relinquiturque in loco tepido pertriduū aut quatriduum, dum residcat, & oleum a spuma paulatim separetur. Quod si intra dies tres aut quatuor non fiat, signum est, semen nō satis coctum fuisse. Tunc itaque rursus in uas cōue niens ponetur, & aqua fluuialis affundetur, ac denuo per quartam horæ partem mediocriter ebullire sinetur atq; sic per cocta, rursus ab aqua, cochleari remoueri, reponique debet, vt dictum est, donec oleum a spuma separatū ad fundum vasis subsideat viride, pellucidum, & pingue. notandum vero est, semē colligendum esse permaturum, & intra annum, postquam collectum, illud est parare oleum conuenit. Nam vetustate plurimum oleum amittit. * Præstantissimū balsamum est ad dolores arthriticos. Incertus.

Oleum Auellanarum.

Oleum Auellanarum fit eodem modo, quo ex dulcibus Amygdalis.* Dolores neruorum, & venena, & morsus serpentum ualore cōtendūt. Angustan.

DE OLEIS PVRGANTIBUS.

Oleum Cnicinum.

Cnicinum oleum fit ex semine carthami purgato, & tuso.* Aqua intercute laborantibus, ui scerum obstructionibus, ventriculi, & coli cruciatibus flatuositate genitis, efficax est Suspiriosis mirifice prodest, et uocem clarificat Epotum pituitam tum uomitionibus elicit, tum per inferia ducit. Mesues.

Oleum Thymelææ.

℞ Fol. thymelææ,
Succi thymelææ ana ℥. iv.
Vini albi ℥. iij.
Olei amygdalarum amararum lib. j.

Macerentur per horas 24 deinde coquantur vsque ad consumptionem uini, et succi, colatum reponatur.* Hydropi confert, ac vlceribus maligni, cutis fœditatem terget, sudores elicit, urinā retentam prouocat. Rondeletius.

Mesues loco uini aquam, & loco olei amygdalarum amararum, ponit oleum Sesaminum, & lac, &c.

OLEA EX BACCIS exprimendi elegans ratio.

Oleum ex baccis Iuniperini.

℞. baccas Iuniperi mediæ ætatis, misce parū aquæ uitæ, contunde in massam, adde et aliquid olei Terebinthinæ limpidissimæ, immitte uasi D stanneo, ac claudatur, balneoq; imponatur ut æstuet Ab horis tribus prælo subde, ac laminis ferreis tepētibus exprimatur Oleū. Id cochlearis copia sumptum excludit fœtum, stomachū firmat, neruorum conuulsionibus ac resolutionibus medetur, colicos uterique dolores soluit, calculosis vtile, scabiem, et fissuras curat Simili ter baccæ Lauri. Hederę, Sabinæ exprimuntur. Heurnius.

Secretus modus extrahendi olea ex omnibus floribus.

E Accipies nucleos Cerasorum, siccētur in calido furno, quo mador vanescat, dein cultro crassiuscule incidantur, mox stratis vicissim, & his floribus vitro, in calido loco, vt in balneo, dies quinque foueantur, dein cōtundūtur minutim ilicoque raro linteo leniter adducto torculari exprimantur Idem.

DE OLEIS SVBTILI modo paratis, seu distillatis.

F

DE OLEIS HERBARUM & florum.

Herbæ flores earum inciduntur, contun

 duntur;

dunturque deinde induntur vitro, misceanturque postea si siccæ valde sunt, aqua fontana perfunduntur, sin humidæ, & aquosæ fuerint, per se vase occluso, in sole, alioue loco calido maceranrur, quoad in superficie oleum appareat, quod inuerso vitro, & cera perforata relictis fæcibus seiungitur Hoc deinde cū aqua effluente simul, ampullæ imponitur, & ex feruescente euocatur rursus. Alias herbæ, & flores ita macerati ex balneo pariter destillātur, postea oleum separatur, * Easdem, quas herbe vnde fiunt, uires obtinent, sed multo efficaciores. Andernacus.

Essentia siue oleum chelidonix, Melissę, Saluiæ, Valerianæ.

Chelidoniam contusas indas cucurbitæ vitreæ optime obturatæ ad digerendum per quindecim dies, putri calido vtero. post apposito rostrato alembico, primò, lento igne, aquam separabis ad siccitatem capitis mortui, quod contūdes, ipsi reaffundendo elementum aquæ prius distillatum, vt supernatet quatuor digitis: obturato uase putrefiant omnia in balneo Mariæ p octo dies, post distillentur rursus, dando ignem per gradus, donec nulli prorsus prodeant spiritus. Hac autem secūda distillatione aquam, & aerem obtinebis, phlegma, si voles, separabis per balneum Mariæ, & destilla per alembicum donec materia in lapillos albos prodeat, qui reiteratis solutionibus, & coagulationibus cum aqua propria, crystallini fiunt, sicque terra optime purificata, quæ quamuis alba sit, ignem tamen, & tincturam intrinsecam continet. Huic ergo superinijcito priora duo elemēta, ut suprà reseruata, & circulentur simul in balneo donec appareat, & supernatet oleum, quod uera dicitur essentia, infinitis prædita facultatibus. Eadem methodo Melissæ, Saluiæ, Valerianæ, & reliquarum eiusmodi omniū ueras poteris assequi præparationes Quercetanus.

Oleum Spicæ.

Oleum Spicæ ex maiori Lauendula fit, quæ Spica vocatur, in uino prius macerata, deinde per alembicum destillata. * Renibus inunctum gonorrhœam sanat, lumbricos expellit, guttæ duæ ex uino sumptæ. In summa, multis facultatibus præditum est. Euonymus.

Oleum ex floribus quomodo eliciatur.

Contusas frondes, aut flores, simul, seorsumue, ut libuerit, ponimus in matula, cucurbitaue recta, aut curua. ad singulas fiorum libras, addimus olei Amygdalarum dulcium recentis, parum, nempe vt exempli causa dicam, ℥ j. ß. aquæ etiam ardentis, quantum uidebitur, poterit autem apponi ℥. j. clausoq; optime uase, macerentur omnia decem, quindecimue horarum spatio, fimo equino, aut balneo tepentis aquæ, inde imposito pileo, uaseq; ad cineres admoto destillet lento igne. Nam aqua manabit, quæ vbi cœperit rubescere, uase, quod recipit, mutato

A augebitur ignis, aqua enim, & oleum simul destillabunt, auctiore autem facto adhuc igne, alio uase recipies solum oleum. Quod autem cum aqua simul destillauit, separari facile potest. Oleo hac arte ex Absinthio, aut Mentha, collecto, mirifice congenitus, hepatis, & ventriculi calor atque aliarum partium iuuatur. mirum enim in modum penetrat. Possemus etiam alio modo operari: Maceratis enim calentis aquæ balneo B floribus, prius eodem balneo aquam solam elicere, inde quod remaneat, ad cineres admouere auctoque sensim igne, elicere aquam & oleum. Quanquam autem absque aqua ardente elici huiusmodi e floribus ac herbis oleum posset, tamen si addatur, magis odorem retinet, licet in floribus frigidis, cuiusmodi sunt Violæ, Nymphææ, Papauerisque melius aqua ardente abstineremus, ob qualitatem aduersam naturæ, qua efficitur, ut aqua ipsa ardens, aut nihil, aut certe C parum recipere ac retinere earum virium, odorisque possit. Hieron. Rubeus.

Oleum chamæmeli, meliloti, Anthos, Betonicę, Menthę, Absinthii, &c.

Ex floribus omnibus eodem modo, quo ex Chelidonia essentiæ extrahantur, vel hac uia: Si addideris pro libro florum libras sex aquæ pluuialis, vel distillatæ, digerendo omnia per aliquot dies, postea illa distillando per alembicum cum suo refrigeratorio. Præsertim autem essentiam elicies floribus, qui sequuntur. Chamæme D li, Meliloti, quæ olea valde anodyna sunt, Stœchados, Anthos, Betonicę, hęc cerebri affectibus medentur, Absinthij, Menthæ, ista ventriculo prosunt, genistę, Tamaricis, quę lienis affectibus conducunt, thymi, Epithymi, origani, quæ melacholiam domant, & ex similibus prius ad Solem vt decet, exiccatis quorum proprietates omnes facilime medicus assequetur. Quercetanus.

Oleum e Rosis præstantissimum.

Rosarum folia in vmbra aliquandiu asseruata, in matula uitrea magna ponuntur, cuius sit E fundus latus, & ad dimidium uas impletur, inde affunditur ipsis Rosarum folijs tantum aquæ rosaceæ stillatitiæ, quantum satis fuerit, ut optime madeāt, appositoque pileo vitreo cæco, stipatisque optime rimis cera gummata, quindecim diebus equino fimo macerantur, sic tamen, vt mutato, cum frigescere cęperit, fimo, calor ęqualis seruetur. Apposito mox matulæ rostrato pileo, igne moderato cinerum, aqua omnis elicitur, quæ rursus in eadem matula, optime prius F a fæcibus mundata, ablutaque ponitur, & calentis aquę balneo lentissimo igne, elicitur, dum tota in vas recipiens abeat. Nam in fundo matulæ remanebit oleum rosarum, colore rubrum, perspicuum & moschi odore suauiter fragrans, uiribus cordis, ac cerebri roborandis apprime vtile. Hieron. Rubeus.

A

DE OLEIS EX fructibus.

Olea fructuum.

Ex fructibus eodem modo olea, vt ex semini bus, vel herbis eliciuntur, vt ex nuce Cupressi, baccis Lauri, Iuniperi quæ moderate calefaciũt & roborant. Ex amaris, & dulcibus quoque a mygdalis, idque per balneum pro Asthmaticis, Nephriticis, Iliacis, & ardoribus vrinæ curandis olea nostri Pharmacopolæ præparant, vel ignis expressione, aut saltem cum aquæ vaporibus Quercetanus. B

Oleum e baccis Iuniperi.

℞. Baccarum Iuniperi modium plenum, con tundantur minutissime, iisque affundãtur aqua pura, ea quantitate, vt optime cooperiantur, po stea in vesica cuprea, vt vinum sublimatum, per aquam frigidam destillantur, postremo oleum ab aqua separetur, seruetúrque. *Valet ad mul ta, ad tormina, ad gonorrhœam, ad coli dolores ex catarrho. Hoc oleum balsamo comparatur guttarum trium aut quatuor instar assumptum C resolutionem neruorum, morbum attonitum, & alios cerebri affectus præcauet, corpus ab om ni veneno, & pestilenti aere tuetur, stomachum debilitatum ex frigore restituit, vomitiones co hibet, viscerum abscessibus medetur, renes pur gat, calculos frangit, vrinam promouet, colicos & vterinos dolores compescit, difficultati inte stinorum, sanguinisque reiectioni, & pectoris pulmonumque vitijs conducit, morbo arquato & aquæ inter cutem prodest, vermes necat. In D summa omnibus membris læsis, vi sua penetrã di medetur, foris inunctum, conuulsis, & tremo re, & conuulsione infestatis subuenit, scabiem, vlcera inueterata, malignaque, nec non condy lomata curat, dolores lumborum, coxarum, po dagræ, & colicæ, vmbilico illitum, sedat, fissuras manuum sanat. Euonymus Andernacus.

Aliter.

℞. Baccas Iuniperi, contunde in massam, li gneo vasi impone, affunde aquam æstu bullien tem, vt obruatur massa, iunge fæcis vini eam co piam, qua medij pedis altitudinem superet, coo perto vase, diebus quatuordecim illis otiũ sit, E dum nempe acorem instar fermenti ducat mas sa, quotidie bacillo hæc massa agitetur. Tandẽ fiat distillatio ex eo vase, quo Terebinthina eli quatur, excipulum amplum sit. Ignis lentior ini tio excludet spiritum Iuniperi, hinc substãtiam vini, & granorum, hoc vinum apud Colonienses F maximi vsus & pretij est. Cochlear haustũ eius partum accelerat, stomachum firmat, conuulsio nibus ac resolutionibus medetur, colicos vteri que dolores compescit, ab inquinato peste aere tuetur, calculosis expetitũ remedium, fissuras vl cera que manuum sanat. Heurnius.

Oleum e baccis Lauri.

Oleum e baccis Lauri, eodem modo, quo oleum ex baccis Iuniperi, destillatur. Ex lib. v. na baccarum, ℥ i. olei communiter extrahitur. *Valet contra colicam, & iliacam, & sciaticam passionem.

Oleum e baccis Hederæ.

Oleum e baccis Hederæ, eodem modo, quo oleum e baccis Iuniperi, destillatur. Vel etiam per descensum sic.

℞. Ligna sicca Hederæ,
Granorum Hederæ,
Gummi Hederæ q. s.

Frustatim decisa, ponantur in vas terreum per foratũ in fundo, duobus uel tribus locis, & tunc supponatur alia olla, & ponatur in terra, & lige tur fundus superioris cum orificio inferioris, be ne sigillabis cum argilla, uel pasta, & ita dispo nantur, vt olla superior tota sit super terram, cooperto orificio, & fiat ignis circumquaque, & destillabit oleum nigrum in vas interius. *Frigi dis articulorũ morbis singulariter prodest, men strua prouocat, calculos expellit, & vlcera expur gat, sanatque Rogerius.

Oleum è nucleis Pineis

Oleũ e nucleis pineis per descensum, ut oleũ è baccis Hederæ destillatur. *Valet ad ecugandã mulierum cutem. Manardus.

Oleum è Cepa.

Accipiatur Cepa alba, in medio euacua, cu ius vacuitas theriaca impleatur, & foramine ob turato, circundata panno lineo madente, per ho ræ dimidium cineribus calidis obruta, alembico destilletur, & liquoris stillatitij dentur patienti ℥ ij. *Sudorem euocat in peste. Fumanellus.

Oleum e nucibus Cupressi.

Nuces primum in puluerem redigũtur, dein de ex aqua Betonicæ, vel aqua Vitis distillantur, postea oleum, quod inde manauit, in balneo Ma riæ corrigitur, & ab aqua separatur *Hoc ceruici, vel capitis vertici inungitur ad catharros re tinendos, quos spinam versus singulari quadam vi retrahit. quare etiam anterius oculis applica ri non debet, vt quod illos attrahendis humori bus offendat. Andernacus.

DE OLEIS EX seminibus.

Olea Seminum.

Seminum olea eadem methodo, ut olea ex floribus, eliciuntur in puluerem prius redacto rum, ut Anisi ad flatus discutiendos, fœniculi ad affectus oculorum, & suffusiones. Quercetanus.

Oleum Anisi.

℞. Anisi lib. i vel ii.
Aquæ fontanæ lib x. vel xx.

Contundantur Anisum minutissime, & macere tur in aqua per horas aliquot, deinde in uesica

ærea primo igne lento, deinde fortiori destilletur separetur. Libra vna Anisi dat communiter ℥.ij. olei * Ad vertiginem, angustiam pectoris, capitis defluxu natam, præfocationem, vomitionem, cruditatem stomachi ex flatibus, aquam inter cutem, aliosq. affectus qui ex frigore & ventis proueniunt, præcipue omnibus membris exanguibus & neruosis opitulatur, vt stomacho, intestinis, vesicæ, vtero, cuius fluorem albũ exiccat, & omnes in totum actiones, quæ de Aniso dicuntur, obit, oris halitusq; fœtorem emendat. Vsus eius est, si aliquot guttarum instar ex vino vel iusculo mane assumatur, vel quando necessitas postularit, quinetiam tabellis ad pectoris vitia recte additur. Ander. ex Euony.

Oleum Fœniculi.

℞. Fœniculi contusi lib. ij.
Aquæ Fontanæ li. xx.

Misce, macera, & in vesica, balneo aereo sicco destilla per aquam frigidam, deinde oleum ab aqua separatum repone. Fit etiam a quibusdam hoc oleum ex semine sicco extractum, sine vlla alia additione, per quam odoratum suaue, colore autem est album, quod primo destilllat. Destillatur autem ex lib i. Fœniculi, ℥.ß. olei * Capiti conducit, præcipue autem oculis, renibus, vesicæ, pectoris angustiæ & difficultati spirandi succurrit, stomachum iuuat, flatus dissipat, calculos arenosos comminuit, vrinam & mẽstrua promouet. Fieri ex eo tabellæ possunt ad eosdẽ vsus, aut per se quocunq. tempore, mane & vesperi aliquot guttæ sumi possunt Euony.

Oleum Anisi & Fœniculi.

Semina Anisorum cucurbita curua locantur, ad eorumq. libram adduntur aquæ fontis purissima ℥.iij & tepentis balnei calore macerãtur, inde educitur oleum odoratum, quod stomacho roborando, flatibus discutiendis, orisq. halitui commendando, plurimum præstat. Huius si guttæ aliquot cum ijs pharmacis misceantur, quæ ad coli dolores, pro deijcienda aluo, adhibemus, multum prosunt. Quod si loco aquæ in destillando vinum addideris, calidius oleum euadet, sed minus suaue, minusque odoratum. Sic quoquo è semine Fœniculi oleum extrahitur. Rubeus.

Oleum Cumini.

Cumini oleum eodem modo, quo Anisi oleũ conficitur. Libra autem vna Cumini dat ℥.ß. olei. * Vtile est vulneribus ad lienem pertingentibus, inflationibus corporis ex frigiditate, quæ aliquãdo causa existit, cur vrina retineatur, tussi medetur, anhelationi conducit, colicis doloribus subuenit, vrinæ stillicidiũ impedit. Ad hunc vsum gutta vna aut altera, in aqua filicis sumi potest, aut etiam in tabellis. Euony.

Oleum Petroselini.

℞ Sem. Petroselini li. ij.
Aquæ Fontanæ lib. xx.

A Semina contunde, macera, atq. in vesica, balneo aereo sicco. vel arena destilla Ex libra autẽ vna seminis petroselini extrahitur communiter ℈ i. vel ℥.ß. olei. * Obstructiones aperit, mẽstrua & vrinam mouet.

Oleum ex granis Ebuli.

Oleum ex granis Ebuli quomodo fiat, vide supra * Podagricos dolores mirum in modum lenit, curatque.

B *Oleum ex granis Cataputiæ.*

℞. Sem. Cataputiæ lib li.

Contundantur, & in retorta per arena distillẽtur * Purgat mirabiliter. Idem facit oleum Cnicinum.

Oleum Frumenti.

Frumentum in retortam impositum cum spiritu vini diligenter per octo dies digeratur, tum demum igne violento pellatur. Quod destillatum est, capiti mortuo reddatur, denuo digeratur, ac destilletur. Id si ter iteraueris, prodibit
C oleum præstantissimum ad gangrenam & carcinomata. Quercetan.

Oleum è semine Lactucæ & Hioscyami.

Semina Lactucæ aut Hyoscyami cucurbita curua locãtur, ad eorũq. libram adduntur aquæ Rosarum stillatitiæ ℥. iij. vel paulo plus & tepentis balnei calore macerãtur, inde educitur oleũ Prodest autem Lactucæ oleum, potum ad duos vel tres drachmas, cum iure aut vino, mane sex
D aut septem diebus, gonorrheæ. Hyoscyaminum idem facit, si eo inungantur renes, & si mulier est, pessi modo subdatur, Rubeus.

DE OLEIS EX radicibus.

Olea radicum.

Vna eademq. prorsus via, vt herbarũ, florum & seminum, essentia radicum extrahitur, Angelicæ scilicet, Bistortæ, Gentianæ, Tormentillæ, Caryophyllatæ, pestilentibus affectibus conferunt,
E Cyperi, acori, costi, ad roborandum ventriculum, Dictamni ad sedenda parturientium tormina, Helenij Eryngij, Glycyrrhizæ, Iridis Illiricæ ad pulmonum affectus. Peoniæ, epilepticis conducens. Quercetanus.

DE OLEIS EX lignis.

Oleum ligni Guaiaci.

F E lignis odoratis, ad, ac resinosis, nec non eorum baccis, elici oleum potest, ipsis nonnihil cõtusis, affuso vini albi modico, aut etiam aqua inde per noctem in cineribus calentibus, vitrea cucurbita maneant, augeatur mane ignis, quo ad destillabit oleum Rubeus.

Olea ex lignis & baccis.

Ex Guaiaco ligno oleum hoc modo elicitur Guaiacum aqua ardente, in qua sal Tartari sit [illegible]

solutum fuerit, maceratur tādiu, dum colorem aqua contrahat, tunc enim ipsa ī aliud vas transfusa, noua adijciatur, & maceretur, vt colorem contrahat, idque repetatur, dum non amplius coloretur aqua. Has omnes aquas coniunctas simul destillatione excipe, & in fundo cucurbitę remanebit oleum. Vlceribus malignis, doloribusque probatur. E Iunipero eiusque baccis simili modo educitur, ad eadem vtile, & ad faciei vulnera ac maculas. E Corono arbore, qui educitur, pari ratione liquor, per se solus strumas discutit, maturat, aperit, purgat, glutinatq; nulla alterius medicamenti ope, si pili barbę capitisque cani, eo liquore calido madescant, præsertim si adiungatur secunda aqua, qua utuntur mulieres ad flauos reddēdos cauillos, eos tingit rubro colore, in obscurum vergente, duratque color hic sex menses.

Idem, aliter.

℞. Ligni Guaiaci quantum sufficit.
Incide in frusta, *& imple ollam, vel doliū magnum vitreatū intus, cuius orificium sit arctum & fac foueam in terra, & præpara parietes eius cum terra figuli, deinde pone ollam vitreatam in fundo ex directo foueæ, habentem orificium magnum, & cooperiatur lamina ferrea subtiliter præforata, deinde præpara ista duo uasa cū terra figuli, ne ex vtriusq; orificijs respiret, deinde cooperi terra, & adde ignem per tres horas vel amplius, finaliter resudabit oleum de ligno Guaiaco. *Ad vlcera dolores ex morbo Gallico ortos ualet. Euonymus.

Oleum ex lignis Iuniperi.

Oleum e lignis Iuniperi eodem modo fit, quo oleum e lignis Guaiaci.* Frigiditatis causas remouet, vel reprimit, & typum quartanæ. Sed magis singulare, & speciale, facta inūctione ab vmbilico vsque ad muliebria, est, renes, & matricē confortare, & eius humiditatem exiccare, & ad conceptionem præparare. Rogerius.

Oleum e lignis Fraxini.

Oleum è lignis Fraxini eodem modo fit, quo oleum è ligno Guaiaco * Vsus eius est in arthetica frigida, e coriationes cicatrizat, morpheā albam proprie soluit, & ipsam denigrat. Curat præterea paralyticos: lienicis confert, nō solum inunctum, sed etiam ebibitum. Rogerius, & Manardus.

Oleum e lignis Hederæ.

Oleum e lignis Hederae quomodo fiat, dictū est supra, vbi docuimus oleum extrahere e baccis Hederæ. * Contra artheticam frigidam ualet. Rogerius.

DE OLEIS EX-corticibus.

Oleum cinnamomi.

℞. cinnamomi electi quantum sufficit.

A Contunde crasse, macera in aqua Rosacea, vel Citoniorum, vel Vino albo, per horas uiginti quatuor, deinde in uapore aquæ calentis, uel in balneo, vel in vesica per aquam frigidam distilla. Ex vna libra Cinnamomi extrahitur communiter ℥. ß olei. *Oleum Cinnamomi, in uniuersum balsamum naturali respondet, iurus putrefactionem arcet, e trinsecus omnia recentia vulnera, siue vlcera consolidat. Huius guttæ singulæ, vel duæ, per se ori inditæ in animi parturientis deliquijs præsentissimum iuuat remedium, sicut etiam in accelerando partu, & senio debilibus reficiendis.
B Stomachi concoctionem iuuat, bonumque succum generat. *cæterum è Cinnamomo parum (vt antea dictum) olei distillatione extrahitur. Quareeius loco, vt plurimum vtimur aqua eiusdem, quæ primo loco exstillauerit. Euonymus.

Aliter.

℞. Vini maluatici optimi mēsuras tres, & bis distillato. Postea rursus tertia vice distillato, vt tamen vna tantum mensura in cucurbita relinquatur. Rursus distilletur alia vice, ut in cucurbita minus remaneat. Tū rursus alia uice distilletur, ut mensura vna tantum supersit, sicq; habebis vinum optime rectificatum, quod seruandum. Quo facto, accipias de cinnamomo quātū uidebitur, concidas minutim, & in cucurbitam ponas vna cum uino rectificato, vt excedat Cinnamomum duobus digitis. Cucurbita cæco alembico diligenter claudatur, & in balneo Mariæ tribus diebus, lento igne ponatur. Peracto hoc termino, effunde vinum, cauendo ne quid fæcū vna effluat, & uinum seorsum serua. Tum aliud vinum rectificatum affundito, ut prius pergito. His peractis, vtramque aquam vitæ, in cucurbita commisce, & cum capitello claudatur diligenter, & in balneo lentissime distillatio inchoetur, ut ad nouem tactus, guttæ distillent, idque continuabis, quoad uinum ascenderit, tum in fundo alēbici habebis oleū, quod satua. Euonymus ex schedis manuscriptis.

Aliter.

E Matula fictilis, uitro interius oblinita impleatur ad dimidium aqua fontis stillatitia, inde cortex Cinnamomi leuiter tritus imponitur, simulque optime stipatis, igne vehementi, sic ut aqua bulliat, fumique in sublime tollantur, oleum educitur. Nam aquæ quæ destillauerit, innatabit oleum album, ut lac, dulceque, & admodū odoratum, & nonnihil acre Corbi, cerebro, ac stomacho maxime salubre, halitumque oris commēdat. Rubeus.
F

Aliter.

Oleum Cinnamomi etiam alia uia fieri poterit, ut Sacchari candi, & Cinnamomi ęquas portiones accipiamus, teramusq; & in recurua cucurbita breui ponamus, inde ipsis affundemus aquæ Rosaceæ stillatitiæ ℥ vi. si Sacchari, et Cinnamomi cuiusque acceperimus, maceretur per

noctem, mane, moderato igne cinerum habebitur oleum triplex. Primum album est. Secundū colore flauum, sapore acerbum, pars est sacchari tenuior, cum aqua rosacea mixta. Tertium, quod est rubrum, acre, odore cinnamomi, licet exiguo, partes igneæ sunt Sacchari, & cinnamomi. Idem.

Aliter.

℞. Cinnamomi lib. j.
Aquæ Melissæ, vel
Borraginis, aut
Endiuiæ lib. ij.

Infunde ac macera dies quinque, per arenam distilla, in vltima consectanae aqua Cinnamomi iterum infundi poterit nouum. Ita Caryophyllorum, Piperis, Angelicæ, Galangæ extorquentur olea. Ab aromatibus distillandis absit vinū, nam antequam aromatum oleum sese surrigit, vinum exigitur, quare restibile aroma suo vehiculo defraudatur. At aqua non sine aromate effertur. Heurnius.

Olea corticum, & lignorum.

E corticibus, & lignis omnibus, presertim calidis, vt ex Guaiaco, Iunipero, Sambuco, & similibus per descensum oleum extrahitur fœtidum tamen, quo vtimur in externis affectibus Quercetanus.

Oleum ex corticibus mali Aurantii.

Cortices malorum Aurantiorum prius ex humore aliquo macerantur, deinde vitreis origanis uel in vesica per aquam frigidam distillātur, vt oleum cinnamomi, demum oleum aqua separetur, conseruetur que. *Est albicans, & odoratū ualde. Euonymus.

Oleum ex corticibus Nucum.

℞ Cortices Nucum aridas, contunde in mortario, pone in retortam bene perlutatā, illam impone igni non nimium magno, & extrahes oleū & aquam e corticibus. Deinde separabis oleum ab aqua per balneum Mariæ Postremo ter aut quater purgabis oleum, in arena distillando in vitro paruo. *Hoc fere melius est oleum Vitrioli, maxime in peste & veneno. Euonymus.

DE OLEIS EX aromatibus.

Olea aromatum.

Quemadmodum e herbis uel floribus eliciuntur, sic quoque ex cinnamomo, cuius oleū corroborat, prostratasque vires reficit, ex Nuce moschata, Pipere, quorū olea assumpta, vel admota, imbecilliori ventriculo conducunt, macemque confortant, & ex Caryophyllis elicies olea, quæ vna prorsus & eadem methodo cum aqua destillantur, ipsique supernatant, separavtur autem per infundibulum, solum oleum Caryophyllorum fundum petit. Quoniā est inter reliqua minus aereum, aquam tamen membrorum pellit, & melancholicum purificat sanguinem, et conuenit imbecillitati visus, si huius gut-

A tula vna, aut altera mane primo vini haustu assumatur. Quercetanus.

Oleum Caryophyllorum.

Oleum Caryophyllorum paratur, vt oleum de baccis Iuniperi. Multo citius, & facilius oleū habebitur, si cum aquis distillatio fiat, vt pluuiali, vel lacustri, aut aliis mollioribus. * Calidum est, & siccum, tertio gradu, confert stomacho, hepati, cordi, diarrhϾ a causa frigida, & stomachi morbis omnibus frigidis. Spiritus melancholicos dissipat & clarificat crassos. Omnes virtutes habet Balsami. Extrinsecus vulnera recētia sanat, vulnerum sanguinem fluētem, & aquam sistit. Intrinsecus partes naturales cōfortat, sanguinem melancholicum purget, confortat cor & caput, presertim conuenit vertigini, & debilitati visus, si mane tres uel quatuor guttę a ieiunis in cochleari cum offa aut vino sumantur, iterum colicę, & vteri passionibus, eodem modo sumptum. Tabellę ex eo paratae, maneq; & serò comestę, capiti conferunt robur, & catarrhos sistunt. Euonymus.

Oleum Macis.

℞. Macis quantum satis.
Contunde, macera in aqua fontana quanta sufficit, deinde in cucurbita uitrea, vel uesica ęrea per aquam frigidam, ut vinum sublimatum, destilla, & ita cum aqua ascendet oleum, quod postea separabis. *Calidę est facultatis, ideoque cōmodis eius visus est in colica a causa frigida, & a catarrho in capite descendente, confortat cor, uentriculum, & matricem. In tremoribus cordis ex timore, aut ex uesicę obstructione, aut matrice maximum auxilium præstat, ualet in strangu ria, & quicunque a frigiditate ortum habuerint morbis. Possunt eius tres uel quatuor guttę per os sumi, in cochleari ferreo cum offa, aut in primo haustu uini. Euonymus

Oleum nucis moschatę.

Oleum Nucis moschatę eodem modo fit, ut oleū Macis. * Ventriculum frigidum calefaciendo roborat, superfluosque eius humores consumit, & inflationem tumoremq; prohibet, flatus discutit, colicos dolores sedat, oris halitum commendat, uesicę affectibus succurrit, trium aut quatuor guttarum instar ex primo cochleari iusculi, aut uino Cretico assumptū. Andernacus.

Oleum Nucis moschatæ, aliter.

℞. Tertiam uel quartam partem Aquæ uitæ, destillatæ, & Nuces moschatas minutim concinde, imponantur bociæ omnia, ita ut per tres digitos Aquę uitæ, Nucis moschatæ partes cooperiantur, relinquantur in infusione horis uiginti quatuor, & Aquę uitae colorē flauum acquiret quam in aliud uas rū effunde, tunc aliam Aquā uitę de nouo affunde, ut prius, idq; repetito toties, quoad colore nō inficiat Aquam uitę. Quo facto, Aquam uitę sic coloratam omnem, in bocia, in balneo Marię secūdum artem distilla, ut ascendat Aquę uitae, & oleum Nucis moschatę remaneat

remaneat in priore bocia in fundo, & sic habebis oleum Nucis moschatæ paratum. Eodem penitus modo, prodest ex omnibus aromatibus oleum distillari. Euonymus ex quodam incerto. A

Aliter.

℞. Nuces moschatas quot voles, pulueriza, & affunde duas mensuras aquæ simplicis, pone in cucurbita vitrea, luto sapientiæ optime perluta ta, vt solent ij cucurbitas perlutare, qui aquam fortem parant, postea capitello imposito, eodem luto perluta, similiter, & recipiétem, tantum in iunctura ne spiritus euanescant. Tum ita ad ignem pone, & primò fac ignem lentum, secundo maioré, tertio fortem, eo modo, quo solent aquam fortem distillare, & habebis oleum optimum, supernatans aquæ in recipiente, quod collige, & est magnæ virtutis. Euonymus. B

Oleum Maceris.

℞. Maceris quantum videbitur, pistetur grosso modo, & maceretur in aqua rosacea tamdiu, quoad facultates Maceris penitus aqua extraxerit. Tum accipe Amygdalas decorticatas cultro, incide leuiter, easque in prædictam aquam impone, vt odorem, & saporem Maceris imbibant, tum exiccentur seorsum, quibus exiccatis, rursus in eandem aquam ponantur, denuoque exiccentur, idque est quater iterandum. Tum demum oleum exprimendũ, quod vbi expressum fuerit, in sole rectificetur. Et hoc quoque modo multa alia olea non incommode fieri possunt, vt ex Moscho, Ambra, Belzoino, Storace, Cinnamomo, Caryophyllis. Euonymus ex libro manuscripto C

Oleum Piperis.

Oleum Piperis eodem modo fit, quo oleum Macis, & Caryopyyllorum.* Omnibus facultatibus, quibus, & ipsum Piper, præditum est, nisi quod ignea illa vis, quam linguæ imprimit Piper, in oleo eiusmodi non sentiunt. Est enim oleum Piperis nihil aliud, quam elementum aereum separatum à reliquis elementis, quemadmodum etiam in oleo Vitrioli, & Sulphuris distillato, idem probauimus. Eodem plane modo oleum Piperinum, a suo igne est separatum, & maioribus facultatibus ipso Pipere constat, penetrandi facultatem habet eximiam. In colicis, & partibus multa tenaci pituita, & lenta replectis, dantur duæ vel tres eius guttæ cum iusculo, ad incidédam eam, & dissipandam. Exhibui inquit quidam, in tertiana febre, post purgationé, & venę sectionem, dando huius olei guttas tres cum ℈ j. Myrrhæ, duabus horis ante paroxysmũ frigus, & tremorem, ipsamque etiam febrem prohibuit inuadere, si non prima vice, at saltem secunda. Cæterum lib. j. Piperis dat ℥ ß. olei. Euonymus.

Essentia siue oleum Croci, & Camphuræ.

Croci essentia, quæ ad omnes roborandos spiritus conducit, fit cum uini spiritu, qui super ipsum inijci debet toties, donec tincturam totã attraxerit, & remaneat terra subalba, cui calcinate prius, vt decet, indas essentiam extractam cum suo menstruo, omniaq; circulato in balneo Mariæ, tum demum pelle per cineres. Quo facto separa vini spiritum in matratio, & in fundo remanebit Croci essentia, infinitas habés proprietates, si gutulla cum liquore aliquo, vel iusculo, aut vino permisceatur, spiritus prostratos reficit, & roborat mirum in modum. Sic elicitur essentia Camphuræ. Quercetanus.

Olea aromatum, lachrymarum, & lignorum, & gummi.

℞. Caryophyllorum pulueratorum lib. j.
Aquæ simplicis, uel, quod melius est, Aquę vitæ lib. vj.

Infundantur in vas vitreũ ad digeredum in balneo vel fimo equino per quatuor dies, post apposito rostrato alembico cũ suo refrigerio destillétur ex artis præscripto, oleum autem ab aqua separetur per infundibulũ, & ad vsus seruetur. Eadem methodo elicies olea Saluiæ, Iuniperi, Succini, Terebinthinæ, Myrrhæ, Thuris, Sarcocollæ, Mastiches, Euphorbij. Quercetanus.

DE OLEIS EX RESinis, & gummi.

Oleum e Gummi.

Vt è Gummi oleũ eliciatur, accipito ad Gummi, libram, Aquæ ardentis ℥. j. ß. & in vitrea cucurbita macerentur sub fimo diebus 4. vel 5. inde léto igne pileo cucurbitæ imposito, stillet oleum. Fieri etiam facilius posset cucurbita recurua. Alij ad lib. Gummi, addunt Aquæ rosaceæ stillatitiæ lib. ij. inde lutatis optime rimis, destillant, primo enim exit aqua: aucto mox igne, oleum, quod alio vase excipitur. Sunt qui oleum Tartari, cũ aqua rosacea pari pondere miscent. Hacque ratione Ladani, Belzoini, Styracis, & cęterorum huiusmodi olea eliciuntur. In Styrace tamen Calamita, nó clauduntur vasorum rimę, cum in destillando respiratione indigeat. Quandoque etiam plura commiscentur, & oleum optimum emanat. Nec desunt, qui gummi tuso, aquam ardenté addant, siue aquam mellis, acetumue stillatitium, aut aquam communem sexies destillatam, sic vt quatuor digitis pulueres superet. Duabus diebus aquæ tepentis balneo macerant, inde aquam, inclinato vasis ore, excolant, aliamq; superfundunt, id toties repetentes, dum aqua nullum amplius colorem contrahat. Omnes hæ aquæ coloratæ simul commiscentur in vitrea matula, pileoq; rostrato imposito, eodem balneo destillat aqua, & in fundo vasis oleum remanet, qđ si forte tenacius esset, quam velles, superfusa denuo illi aqua, quã extraxisti, destillet. Euadet enim fluidum, ceu oleum Oliuarum. Cum Gummi quouis miscent alij partarum aquis portionibus, inde fimo, aut balneo, ad tres dies maceratur, mox igne cinerum, vase recuruo D E F

curuo oleum elicitur His modis extractū, oleū Thuris, vulneribus conducit, partium neruosarum, ac membranarum, ligamentorumque Qđ verò ex Aloe, vulneribus capitis pectoris optimum est. Ex succino doloribus colicis, atq; vteri, ceterisq; frigidis affectibus cōducit. Est enim perspicuum, aureoq; colore, ita calidissimum, & cum terreo odore sit, ad excitādos epilepticos, & soporosos vtiliter adhibetur. Qui e Sagapeno & Galbano destillat, liquorem. cicatricem extenuare, vt vix appareat, si i vulnere ponatur, scribunt. Qui omnium simul oleū cuperet, curandis vulneribus aptissimū, idq; cito, ea cōtūdat, agitetq; cū quarta parte cerę virgineę, retortaq; parua cucurbita, igne cinerū destillet Mirificū enim oleum manabit ad omnia vlcera fere ac vulnera. E Myrrha quod eliciturol eum, opobalsami vires supplet in conficienda theriaca Andromachi. Rubeus.

Aliter.

Nōnulli qui dura Gummi distillanr, vt Thus Mastix, Myrrha, duplum addunt Aquæ vitæ, & olei Terebinthinæ quadrantē ad gummi, & balneo maris decem dies macerāt, aut fimo equorum. Heurnius.

Oleum Mastichis.

Mastiche primū in uino coquitur, deinde reponitur, maceraturq; ex eodem per dies aliquot postea ampullæ erectæ, luto diligenter oblitæ, inditur, oleumq; & aqua per operculum ex nudo igne proliciuntur. Hæc denuo cucurbitæ uitreæ imponūtur, & i balneo Mariæ distillantur, dum aqua ab oleo sciungatur, hoc deinde percinere calidos a crassiore materia separatnr, idē que effluit tenue, flauum, & subtile, tandem quod crassius existit, a fæcibus sui i arena euocatur, & in solis calore corrigitur. Nobile est oleum propter vim penetrandi, qua omnia mēbra reficit, stomachum corroborat, eiusque concoctionem iuuat, viscerum inflammationibus conuenit, abscessus lenit, dolores sedat, omnes denique neruos confirmat. Andernacus.

Aliter.

Oleū e mastiche fit per descensum ī retorta, ita vt ignis supra infraquę sit, habebis oleū mastichis, qđ postea rectificetur, Augustæ vindelicorū quidam distillat, accipiēdo Mastichen integrā, & solā in retorta lutata, vsq; ad partē eminentem extra fornacem, quæ quatuor ventilia habet, & superius tegatur, lēto igne destilletur. *Balsamū est mirificū ad vulnera Euonymus.

Oleum Masticis, & Thuris.

Reducatur lib. j. Masticis in puluerem, quem indas vasi uitreo, superfundēdo aquæ cōmunis distillatæ, & aquę vitæ añ. ut supernatent quatuor digitis. occluso vase, putrefiant in fimo per aliquot dies, post distillentur sepeliendo alembicum intra arenam, aut batituram ferri, dādo ignem per gradus, primo distillabit cū mēstruo oleum flauescens, illud seorsum reserua, & augendo ignem prodibit oleum rubicūdum, tum

A demum fortiori igne, crassum, & adustū sapiens. Quod si cum vini spiritu a priori separato circuletur, & rursus distil etur, tum habebis verū oleum, affectibus externis vtilissimum, præsertim ad corroborandum vētriculum, & intestina imbecilliora. Oleum autem flauescē., quod primo distillatum est, exhibetur cum vino, aut proprio decocto, ad eosdem affectus, & ad defluxiones prohibendas. Sepsratur facilime tota aquę vitę, & potest ablui oleum, si velis. Et si timeas empyreuma illius, cum aqua Rosarum, aut simplici, præstantissimum parabis medicamentum. Et ex

B lib. j. elicies hac via olei puri ℥ x Sic ex Thure oleum facies vulnerarium. Quercetanus.

Oleum Thuris,

℞ Thuris in puluerem redacti lib. ß. Ampullæ orificio magno præditæ indantur, deinde uitrum calicis modo formatum, quali in potu quotidiano vti consueuimus, imponatur, vt in medio ampullæ consistat, idēq; aqua calida imple-

C tur, postea operculum in vertice perforatū applicetur, cuius foramini infundibulum coaptetur, & oleū commissuris oblitis euocetur. Inter distillandum vero aqua calida per illud in vitrum quod dixi, guttarim stilletur, ita tamen, ne hoc repleto, ita effluat. atquę sic cum aquę vapore oleum simul ascendit suauissimum, & odoriferum, odore Thuris, quod alioquin sine hoc vapore pessime olet. Andernacus ex Euonymo.

Oleum Myrrhæ.

D ℞. myrrhæ electæ, & non adulteratæ ℥. vi.
Aquæ vitæ sine phlegmate ℥ xij.

Hæc duo in bocia vitrea coniunge, quæ in fimo equino calido diebus sex quiescant, postea distilla in balneo, vsquequo aqua tota ascenderit, tū in fundo bociæ uidebis oleū Myrrhæ, quod per pannum lineum est colandum, sicq; seruandum, *Virtutes habet balsami, nā conseruat, & tuetur a putrefactione omnia ea, quæ ei imponuntur, similiter faciei inunctum, pulcherrimam conser-

E uat, & faciem iuuenilem cōciliat, vulnera citissime consolidat, & omnes alios morbos internos curat, exhibendo per os ℨ. ij. ad aurium surditatem, &c. Ad faciei splendorem & colorem conseruadum sic est procedendum. Fiat decoctū vrticæ in aqua communi, dum ebullit, uapor in faciem recipiatur, vt sudet, postea exiccetur optime, & postea statim unge faciem oleo Myrrhæ. Et hic modus est seruandus in inungendis mani-

F bus, pectore, & alijs partibus. Fiorauantus.

Aliter

℞ Myrrhæ in puluerem redactæ q. s. include induratis ouorum aluminibus, abiecto uitello, ac iterum sectas partes committe, crati impone vel stanneo in uase foraminibus peruio, & cellæ include. Manabit liquor oleosus, qui uitro excep ptus, & cum Aquæ uitæ pari quantitate remixtus, in equino fimo digeratur menses 3. uel 4. hinc vitro inclinato effundatur liquor, qđ crassamētum restat balneo maris imponatur, vt euanescat quicquid Aquæ uitæ inest, uel liquoris

ab ouo

tbouo eliquati, etenim in fundo remanebit oleũ Myrrhæ. Hoc Anchusæ radice admixta ueheme nus enitescit, ac guttulis aliquot affusis olei Salviæ, caryophyllorum, uel Cinnamomi gratum odorem afflabis Heurnius,

Aliter.

Qui in theriaca, & cæteris antidotis uice opobalsami oleo Myrrhæ vtuntur, ij sic illud conficiunt, Myrrham optime tusam, in massam cum succo Rosarum cogunt, & loco calido, duobus diebus, totidemq; noctibus macerant, inde uase uitreo, stipatis diligẽter rimis, sabulo optime circundato, destillant, igne satis ualido, exit primo aqua, colore flauo, odore myrrhæ, et ubi interior siccari humiditas incipit, minuitur ignis, ne retro odore inficiatur, ubi refrixerint uasa, iterum tepentis aquæ balneo destillatur, & oleum elicitur, quoad ulcera colli uesicæ, derugandamque faciem utuntur Rubeus.

Aliter.

℞. myrrhæ, Aloes, Styracis vtriusque an. ℥. j. Mumiæ, baccarum Lauri ana ℥. ß. mediocriter terito, & in alembico uitreo lento igni destillato, eoque liquore utitor ad cicatrices, post vulnera, reparandas. Aut Chalmeteus.

Oleum Myrrhæ, Sarcorollæ, cancami, Styracis, Belzoini, & Euphorbii.

Ex Myrrha, Sarcocolla, & Concamo, siue Lacca, quæ vulneribus cõsolidãdis, & carne replendis conducunt, parantur etiam præstantissima, uariaq; Balsama uulneraria, cum oleo Terebinthinæ, & Hypericonis. Item facies olea ex Styrace calamita, & Belzoino, quod prodest ischiadicis. Eodem modo oleum Euphorbij, quod cerebri, & neruorum effectibus multum conducit, surditati, aurium tinnitiui, paralysi, tremori, spasmo, cuius præterea, si guttula cum conuenientibus immittat naribus, pituitã elicit. Quercet.

Oleum Succini.

Succinum modice conteritur, & ampullæ incuruatæ (Retortam uocant) luto probe obductę imponitur, silicibus paruulis interim commixtis, hæc deinde in fornace locatur, deorsum uergens, & oleum igne mediocri extructo, elicitur, hoc postea aceto calido perfunditur, & ex cineribus calidis, uel arena per retortulam rursus, euocatur. Alij panis cibarij crustam uesicę, primum indunt, deinde Succino iniecto acetum affundunt, postea ex igne distillant, & a fæcibus seiungunt. Alij Succinum in puluerem redactum ex uino stillatitio macerant i cineribus, calidis, mox extillant, dum rursus fundunt, idque tandiu repetunt, donec in fundo oleum appareat. Alij, licet nunc per descensum, nunc his, nunc alijs instrumentis eliciant, tu tamen si diligentem ignis curam habueris, iuxta illum quẽ antea recitauimus modum, oleum odore, sapore & colore præstantissimum parare potueris, quod ipsum Succinum longe uiribus superat.

A Vncię sedecim Succini dant ℥. x. olei. * capitis affectibus, neruorum resolutioni, morbo attonito & comitiali occurrit, gutte vnius instar mane ex aqua Betonicæ, Lauendulę, vel Tiliæ potui sumptum, ab omni veneno & aere pestilenti praeseruat, narians inũctum, vel medicamentis in id idoneis commixtum, singulare est remedium in renum & vesicæ morbis discutiendis, calculis educendis, vrinariisque meatibus reserandis, ex vino Maluatico, aqua Petroselini, vel

B simili humore exhibitum, colico morbo medet, veteri strangulatui prodest, naturalibus illitum, fetum euocat, partumque facilem reddit, si gutta eius ex aqua Verbenæ parturienti propinetur, omnes corporis facultates imbecilles reficit roboratq. humores consumit, & cerebrum confirmat, aperitq vnde oleum hoc, medicinis ad capitis defluxiones feliciter, sicut & alijs corporis partibus inscriptis, miscetur. Andern.

Oleum Caphuræ.

C Caphura in aqua calida dissoluitur, & oleum quod supernatat, se iungitur, hoc vitro imponitur, vinoq. stillatitio perfusum in balneo digeritur, tandem igne distillatur Alij oua ad duritiẽ vsque percoquunt, & vitellis exemptis, Caphuram non adulteratam includunt, reconduntq. & in cella vinaria suspendunt filo, vt oleum in uas subiectum defluat. * Datur ex humore ido

D neo ad febres ardentes, continuas, pestilentesque, & laterum inflammationes, extrinsecus expurgandis curandisque vlceribus malignis cũ oleo Caryophyllorum, aut baccarum iuniperi utiliter adhibetur. Andern.

Aliter.

℞. Oleum Amygdalarum dulcium, qui misce Camphoram, & in massam coge, sole digeratur hinc exprime oleum, cui Spiritus uini affundes quaternum digitum altitudinem, & octo dies

E alembico cęco digeratur Hinc fauillis surrigat Spiritus vini, etiam fundus retinet oleũ Amygdalorum. Tandem tum eliquatum uini Spiritum repente balneo auferens, nam fundus tenuissimum oleum habebit. Heurnius.

Oleum Belzoinum.

℞. Aque vitae.

Belzoini puluerizati ana partes ęquales. Ponantur in retortam latam, & vna cum suo capitello in iunctura clausam, distilientur in cineribus lento igne, quoad extracta fuerit aqua,

F quae reseruanda est ad suus usus Postea fortificetur ignis paulatim, ubi oleum apparuerit, magis magisque, usquequo totum oleum extraxeris. Tandem in fine sequetur gummi quoddam, instar mannae, quod valet ad faciendam aquam odoriferam, unacum aqua puteali, aut Rosarum. Fallopius.

Aliter.

℞. Belzoini lib. i.
Puluerizа subtiliter, pone in alembicum ad distiliandũ, tũc affundę puluem, aquę Rosarum

lib. ij. obtura diligenter alembicum, & lento igne subitus accenso primo, quoad aqua cœperit distillare, deinde argumentetur paulatim, vsquedum oleum conspexeris. Quo apparente mutetur recipiens, & fortiori igne elice oleum, quod in sole rectificandum. Eodem penitus modo distilletur oleum Styracis calamitæ & liquidæ. Euonymus.

Aliter.

℞. Beniouini contusi ℥.vi.
Styracis calamitæ ℥.i.
Ladani ℥.ß.
Nucis myristicæ ℥ ij.
Mosci G.iv.
Aquæ vitæ ℥.ij.
Fimo macera, ac distilla oleum, omnes vires firmat. Heurnius.

Oleum Ammoniaci.

℞. Gummi Ammoniaci quantum sufficit
Dissolue ex vino stillatitio, vel ex aceto, deinde lapillis iniectis per cineres aut arenam distilla, postea corrige. * Valet ad tophos podagricos discutiendos. Sic etiam paratur ex Colophonia vel pice.

Oleum Ladani.

℞. Ladani puluerizati quantum sufficit.
Pone in vas cupreum instagnatum, cui admisce aquę Ros. lib j vel lib. ß. pro quantitate Ladani, & olei Amygdalarum dulcium medietatem. Postea capitello eiusdem materiæ cooperi vas, & claude iuncturam, & sic in fornace ebulliat aliquãdiu, id quod tuo relinquendũ iudicio est, prout enim multa fuerit materia, ita etiam diutius erit coquendum. Antequam auferas materiam, refrigerare permitto, ac tandem serua. Quo autem melius conseruetur, adde aliquid aluminis, vsti, aut ambræ. Fallopius.

Oleum Terebinthinę.

Oleum Terebinthinæ per cineres ex ampulla erecta, nõ alta nimis, vel ex incuruata potius optime distillatur, addita arena lota, ne ebulliat. Alij Terebinthinæ libras tres, Salis manipulum, & Vini stillaritij modicum prius macerãt, deinde distillant. * Frigidis neruorum affectibus, ac omnibus ægritudinibus frigidis ac flatuosis conuenit, in asthmate, & anhelitus difficultate mirificum est, si duæ drachmæ singulo mane sumantur. Est & in empyemate proficuũ & in omni praua thoracis affectione & pituita, colicis etiam doloribus, & omnibus flatuosis conuenit, cicatrices decorat, & corrigit. Penna illitum naribus valet ad scabiem, & rimas earũ, cerebrum hoc modo calefacit, & pituitam absq; sternutamentis detrahit, sanat & rimas vberum in mulieribus. Ad memoriam, surditatem & spasmum principatum obtinet. Vt vulnera citissime consolidentur, recipe oleum Terebinthinæ, & calefactum iuxta ignem, commisce ei viridis æris partem æqualem, & serua usui. An Andern. & Euonymus.

A *Aliter.*

℞. Terebinthinæ lib. xij.
Aquæ fontanæ lib. xxx. (ne urantur spiritus) ex organis Aquæ vitæ eliquetur oleum. Lente exardescat primo ignis, vnam olei libram præbent libræ quatuor, etenim quod relictum fuerit illico antequam refrixerit, in aquam frigidã effunditur, ac in Colophoniam abit. Hęc in oleũ vertitur hac arte, libra eius remiscetur vncijs B duabus Butyri, ac tenui igne liquantur, inditaque retortæ extillantur, efferetur oleum rubrũ, ac parum fæcis restibile erit. Heurn.

Oleum Terebinthinę aliter.

℞. Terebinthinæ claræ, quantum videbitur, & pro qualibet libra accipe Cineris è ligno duro ℥.iij & in retorta fornaci accõmoda. A principio fiat ignis lentus, ad humiditatis distillationem, postea augeatur ignis ad olei destillationem. * Vulnera simplicia intra horas 24 sanat. Valet neruis contractis a frigiditate, accipiendo C ℥.j. cum vino, vrinã mouet, & omnes dissoluit corporis ventositates. Punctiones lateris curat: mirabiliter febribus pestilentibus confert eodẽ pondere, per os accipiendo, & [illegible]gendo stomachi orificium, digestionem promouet. Fallopius

Aliter.

℞. Terebinthinæ lib. ij inde retortæ, ac quartam saltem partem eius impleat, arenæ siccissimæ ℥.iix. sensim foco calescant, nec efferuescãt, D Primo, limpidus ac acidus liquor fluet. Secundo, oleum limpidum, aqueo candore. Tertio, fuluum manabit, maiori vi ignis colendum. Quarto, æstu foci, stillat crassum rutilans, plurimum olei Terebinthina fundit. Sed vsui interno melius id, quod ab affusa aqua elicitur. Similiter ex qualibet Resina elici potest. Heurnius.

Aliter.

Maximum secretum est apud quosdam oleũ ex Terebinthina extrahere absque periculo effu E sionis, ab effusione enim ingentis incendij est metus. Destilletur itaque in vesica ænea, semiplena aqua, vt aromata extillantur, album fundit oleum, sed cinis vnde Sapo coquitur, vocant Vueasche, remisceri debet. Huius enim duo vel tres manipuli aquæ inijci debent, in qua distillari debet Terebinthina. Idem.

Aliter.

Oleum Terebinthinæ elicitur leuissimo etiã F calore, præsertim per balneũ vaporosum, quem ego distillandi modum magnopere probo. Hoc oleũ est calidum, ac tenue alteq; penetrãs, plus quam ipsa Terebinthina, frigidisq; neruorũ & articulorum affectibus medetur. Quercet.

Oleum Colophonię, Picis, & Hederæ.

Olea quæ ex Colophonia & Pice parantur, valent ad eosdem affectus, vt Terebinthinæ oleum. Fiunt autem, vt oleum Ceræ. Sic etiam ex Hederæ

Hederæ lachrymis oleum e.icies, ad urinas potẽ tenter mouendas. Idem.

Oleum bdellii, & reliquorum gummi.

Ex bdellio autem sic oleum parabis, bdelliũ temperetur in aceto destillato per duodecim, horas, vt totum dissoluatur. Quo facto, per setaceũ transcoletur, & seponantur ipsius fæces. Quod purum est, inde retortæ vitreæ, addendo pulue ris silicum calcinatorum mediam partem, & ap posito recipiente, dabis ignem per gradus duo decim, horarum spacio, atque inde prodibit oleũ efficacissimum. Sic de Ladano, galbano, Opopanaco, Sagapeno, & Ammoniaco, olea conficies, quæ podagricos tophos emolliunt, & durities omnes hepatis, lienis & cæterorum, membrorum potenter dissoluunt, si simul omnia vel di stillentur, vel per se singula præscripto metho do parentur. Quercetanus.

Oleum ex gummi compositum, optimum.

Belzoini contusi ℥. vj.
Styracis calamitæ ℥. j.
Ladani ℥. ß.
Nucis moschatę ℥. ij.
Moschi G. iv.
Aquę ardentis ℥ ij.

Macerentur fimo, & inde eliciatur oleum, igne primum moderatissimo, mox auctiore quod odoratissimum est cerebrumque & cor, ac stomachum plurimum roborat, & ignauam excitat ue nerem Rubeus.

DE OLEIS EX liquoribus.

Oleum Vini.

Albertus Magnus lib. 4. Meteor. scribit, quod scilicet, ubi pars aquea e vino educta est, remanet partes terrestres uini, infusæ humiditati pin gui oleagineę, & si substantia illa ultra sublime tur lento igne, egreditur oleum.

Oleum Vini, aliter.

Ex uino per reiteratas destillationes, & phlegmatum separationes oleum spiritui superna tans elicitur, multis rebus conducens, & corpo ra prius, ut decet, calcinata soluens, si in proprio sale seminetur, digeratur, & inde tandem destil letur. Aliud autem uel proprio etiam sale, uel melle acuitur, aptiusque ad soluẽdum redditur. Quercetanus.

Oleum Aceti.

Destillato aceto per alembicum, resident fæces ipsius in fundo vasis, quę prius igne uiolentissimo exiccatę, si repellantur per retortam, exi bit oleum rubicundissimum, & acerrimum. Quercetanus.

Oleum Sacchari Mercuriale.

℞. Sacchari, Herbę Mercurialis ana partes æquales.

A Contundantur herba cum saccharo optime, & in curua cucurbita octo diebus macerentur, in de duplici ua e destillentur. Manat enim oleũ album, quod optimum colorem faciei conciliat, epilepsiæ conducit, si quadraginta diebus quo tidie mane ʒ. j. exhibeatur. Quod si cum castoreo sumatur, neruorum contractiones remouet cuiuscunque loci, sanat quoque stuporem membrorum, visus hebetudini confert, in oculis positum. Rubeus.

DE OLEIS EX metallicis.

Oleum Auri.

Aurum per acetum in succum soluitur, separaturque, deinde maceratur in succo Chelidonii, & aqua uitæ pręparata, postea per balneum e tillatur, dum in fundo oleũ crassum resideat. *Huius grana decem ex aqua vitæ dantur. An C dernacus, ex paracelso.

Aliter.

Aurum per regale cæmentum ex plumbo in calcem redigitur, deinde purgatur, postea horis vigintiquatuor in aqua uitæ digeritur, atq; tunc oleum prouenit. [præstantissimum chemiæ magisterium. paracelsus.

Oleum Auri egregium.

Folia auri macerata in succo Limonum (an & aceto, præsertim destillato) & aqueo humore di stillatione detracto, quid, si Margaritæ, & Corallia addantur, remanet in fundo quasi buty D rum. Id uino mistum, aureum colorem ei conciliat, & acetosum facit. * Mirifice putredini resi stit. Purgat etiam multos, & sudorem mouet, prodest leprosis, & qui inunctionibus Mercuria libus ab istis hominibus, qui imperitia pecuniã lucrantur, sunt perditi. Gesnerus.

Oleum Auri, aliter.

Quod ad oleum auri attinet, potest, & alio in genio haberi. Nam in aqua ardente, quã acriorem efficacioremque reddiderit sal e fæcibus uini, seu aquæ uitæ in sublime elatus, dissoluitur E aurum, in calcem redactum, sic ut aqua uideatur perspicua, hanc tepentis aquæ balneo aureo, per mensem coquunt, & circulo agunt, dũ aurum in fundo ascenderit, perinde ac calx, quam, detracta aqua, fimo equino dissoluunt, id toties repentes, dum non amplius cogatur, cu ius non est dubium uires esse plurimis in tuenda ualetudine, roborandoque corde, & aduersus venena, si recte adhibeatur, aiũtque his, qui elephantiasi laborant, plurimum prodesse. Quercetanus.

F *Aurum potabile.*

Aurum in folia redactum cũ aceti spiritu di stillantur, separaturque, & ex aqua uitæ pręparata, per mensem digeritur, dũ siccus appareat, *Huius scrupulus e spiritu, uel humore alterius rei propinatur. Andernacus.

Idem,

Idem, aliter.

Auri per regale cæmentum siue stibium purgati lamellæ, ex viridi salis liquore in puluerē resoluuntur, is deinde aqua pluuiali stillatitia tamdiu abluitur, donec nulla amplius salsedo subesse percipiatur. Aut si celerius idem expedire cupias, auri lamina cum plumbo in lamellas redacto obteguntur. & per horas 24 cæmentantur, vt vocant, læuiganturque, dum calx auri subtilissima fiat. Postea tantum spiritus vini super eiotum puluerem, vel calcem repurgatam funditur, quantum sex digitos transuersos superemineat, ac iuncturis vasis probè oblitis, macerantur in aqua temperate calida, siue balneo Mariæ, diebus viginti, aut triginta. Tum liquor citrinus, relicto in fundo in vasis puluere candido effunditur, & spiritus uini ex ampulla uitrea per operculum à flauo auri liquore, modice ex balneo separatur. Postremò idem liquor auri extractus, ad summum vsque gradum eleuari, hoc est quinquies per ampullam incuruatam vrgeri debet, atque tunc quinta auri essentia, absolutē parata dicitur, summū chemicorum mysteriū. Andernacus ex paracelso.

Aliter.

℞. Limaturam auri purissimi, & combure in furno reuerberationis in sulphure. & argento viuo, & extingue cum aceto vini destillato, & cola acetum. Hoc fac toties, donec totum soluatur, deinde destilla acetum. & solue aurum i furno. & congela. Hoc fac toties, donec non congelatur. Et pone in vnam vnciam auri mellis libram vnam destillati, & misce vt dictum est, & erit bonum ad omnes infirmitates corporis humani. Eodem modo fac de lapidibus preciosis, non ponendo argentum viuum, sed sulphur tantum. Ex libro manuscripto antiquissimo.

Aliter.

Sunt qui succum Limonum perspicuum cum melle ac sale miscentes, tandiu feruere sinunt, dum spuma omnis e melle abierit, idque destillant, aucto ad extremum igne. Fæces vitrariorum igne, aut huiusmodi fornacum, tribus diebus in calcem redigunt, mox conterunt, illisque tertiam partem mannæ, & sacchari candidi addunt, superfusaque quam extraxerant aqua, & aquæ ardentis optimæ duplo, stipatis optimè rimis, moderato igne destillant, mox auctiore igne, quicquid elici potest, detrahunt. Huius aquæ stillatitiæ partem, auro in calcem redacto, affundunt, mox destillant, denuo partem aliam aquæ superfundentes, & detrahentes, dum tota aqua destillatione, excepta sit, quo tempore tota simul ipsi auro imponitur, maceraturque tepente balneo ad viginti dies, mox destillatur, & in fundo liquor auri videbitur. Qui si forte crassior fuerit, aqua eadem denuo superfusa, ac destillata, tenuior euadet, præsertim si id pluribus vicibus repetatur. Quod autem de auro dictum est, idem pe argento dictum puta. Porrò si recte cōnciatur. Aurum potabile, mirabiles vtilitates

A affert. Nam tenuitate substantiæ solidas fibrarum partes altius penetrare potuit, & per omnes expandi, sinceritate vero temperamenti, calorem natiuum excitare, ac tueri, densitate, ac tenacitate, humidum radicale, ac primogenitum solidius, & fortius reddere, ne cito ab sumatur. Cum enim longitudinis vitę causa sit calor multus, itemq; temperatus, nec non, & primigenium ipsum humidum, solidum, ac copiosum, nulla ratione B iis consuli melius potest, quam ipsis auri qualitatibus. Quercetanus.

Aliter.

E melle, cucurbita uitrea, pileoque rostrato, aquam elicias, vt moris est, fæces vero in calcem redigas, mox in puluerem, inde aquam ardentem optimam, acrimemque redditam solutis in ea fæcibus vini, in sublime elatis, vt inferius docebo, affundas ipsi pulueri, sicut quatuor digitorum spacio superet, positaque in C tepenti aquæ balneo cucurbita, totum dissoluetur, quater aquam destilla, semper aquam denuo fæcibus, si in fundo remanserint, affundens, habebisque aquam optimam, quam cum aqua prima mellis coniūge, & denuo destillet. in hac destillatitia aqua solues aurum, in calcem cum hydrargyro adductum, vt dicemus, & cucurbitam locabis in tepente balneo, aut fimo, quatuor dierum spacio, inde eodem balnei calore bis destillet, totidemque vicibus igne cinerum vocato: nam cum aqua destillabit aurum, quod D cogi amplius nullo ingenio naturali poterit, quod summum hac in re quæritur. Nam si aqua Cinnamomi, & Endiuiæ distillatitia, cinnamomum, ac Endiuiam, partes scilicet illorū tenuiores secum deuehit, idemque de ea, in qua ferrum, aut aurum sæpius fuerit extinctum, quędestillata, postea nunquam fæces reliquas derelinquit, & tamen eorum metallorum uires retinet, cur id in auro fieri non poterit, hac arte in maximam tenuitatem adducto, fęces autem uini magno artificio in sublime attolluntur. Ipsæ enim sine aquæ etiam ustæ, sæpius destillantur, nisi ignis adhibetur vehemens, vt quasi in calcem E adducantur, illis superfunditur aqua ardens, vt soluantur, atque id ter repetitur. Destillata, deinde aqua vitæ, augetur ignis, & fæces ipsæ in sublime euolant, ad collum cucurbitæ, albę, ut nix e quibus parum ponas in aqua ardente. maiores vires, acquirit. poteritque cum fæcibus mellis coniungi, & illæ dissoluentur, indeque accipiatur, quod perfectius est. Sunt etiam, qui e tartaro salem hunc albissimum educāt, dum tartarum in calcem redactum, aquæ vitæ primæ de F stillationis soluunt, repetita sæpius destillatione, oleoque, quod tandem in matulæ fundo remanserit, aquam ardentem superfundūt, ac iterum destillant. sic ut purissima tantum pars accipiatur, seorsum, quam deinde fæc ipsi, ac potius calci albissimæ paulatim combibendam infundūt, vt e siccata tandem fæce sal ad collum, ac latera matulæ ascendat vi ignis vehementioris. Sed de

his

his tot dixisse satis sit. Aurum in calcē reducitur malagmata ex ipsius folijs & hydrargyro confrato, diu agitādo in vase ligneo, aut vitreo, modico mellis addito, mox vase vitreo, luto incrustato, vi ignis moderata, euolet hydrargyrō, & in fundo remanebit calx auri. Hunc modum auri potabilis cōficiendi, omnibus præstare crediderim, sed optimo artifice indiget, quiq plura quam hic scripserimus, cognoscat, cum tamen omnia inuenerimus. Rubeus.

Aliter.

Aurum potabile aceto quoque stillatitio conficitur. Ipsum autem acetum, antequam destillet, bulliat, dum eius medietas absumatur, post ea bis terue destillet, mox addatur Euphorbii in puluerem redacti, octaua pars, ac iterum destilletur. In hoc aceto extinguatur auri calx, igne reuerberatorio candens, statimque vas, in quo acetum est, diligenter operculo contegatur, ne quid exhalet, vbi autē refrixerit, acetum detrahatur, mox auri calx candens denuo in eodem aceto extinguatur, idque toties repetatur, dum acetum optime redditum sit ipso auro prægnās, tum nouum acetum capias, in eoq. candentem calcem auri extinguas, donec eam auri partem solutam uideas, quam postulas. Acetū hoc omne in vnum collectum, ac perspicuum, si quid enim crassioris fęcis in fundum demittetur, nequaquam accipiendum est; tepente balneo destilles, & in fundo cucurbitę remanebit aurum instar mellis, cui communem aquam stillatitiā affundes, aut rorem destillat one exceptū, qui melior habetur, ea quantitate, vt totum aurum in ipso dissoluatur, quod noueris, cum nihil petit fundum, tunc destilles aquam balnei calore, & in fundo cucurbitæ reliquus erit sal auri, qui in quocunque liquore facile dissoluetur, æque ac sal communis. Atque eadem ratione ex omnibus metallis, ac uitro fieri sal poterit, cuius est in medicina vsus. Quod si salem hunc in oleum cōuertere velimus, ipsi denuo acetum suum affunditur, mox detrahitur destillatione, qua peracta, aqua communis stillatitia affunditur mox detrahitur, inde ad acetum reuertimur, mox ad aquam, hac ratione progredientes, nunc acetum alternis vicibus affundendo, ac destillatione detrahendo, dum in fundo oleum maneat, quod uere oleum sit, cuius fuerit signum, si argenteæ lamellæ candenti impositum, non concrescat, ac potius fluat. Nam si concreuerit, repetēdum est aceti, & aquæ negotium, quod idem in argento, atque in cęteris metallis contingit. Idem.

Aurum vitæ.

Aurum vitæ fit multis modis. Calcinatum enim more spagyrico, leuissimum, spongiosum, & quod reduci non potest, redditur, a quo cum aceto destillato elicitur semen, idque in balneo Mariæ, cuius vires circulationibus cum uini spiritu ita augentur, ut ad innumerabiles morbos A sanandos prope incredibiles uideantur. Quercetanus.

Idem, aliud.

Aurum in tenues bracteolas redactum calcinetur toties cum sale præparato (calcinatione philosophica) donec impalpabile reddatur Salē ex alcocle Sole separato solutionib. tum ipsum rursus calcinato sale candidissimo, & saccharino, huic mixturæ affunde spiritus uini alcolisati cum proprio sale, ut ex artis pręceptis traditur tantum, vt quatuor digitos supernatet, fac deinde ut accendatur, & exardescat uini alcool hoc B quē sepius reiterabis. Deinde nouum affunde vini alcool, ac rite & decenter omnia circulentur quatuor dierum spacio, tum demum separetur destillatione competenti menstruum, nouāque rursus affundendo, toties q. circulando, & destillando, vt factum est prius, donec auri tota substantia per alembicum efferatur. Separato menstruo, ut decet remanebit in fundo Aurū C uitæ arcanorum omnium summum & præstantissimum. Quercet.

Tinctura auri.

Tinctura auri est ipsius color a corpore ita separatus, ut album omniuo remaneat, fit autem ipsius præparatione per stybium, ut moris est, mortificatione reiterata per spiritum acerrimū, & sanguinem hydræ, ut in furno reuerberii reddatur corpus leue, ac spongiosum, & irreductibile, quod rursus reuerberatur, donec ī purpureū D prodeat colorem. Ex quo cum glaciati corneoli alcoole, ipsi quatuor digitos supernatante, in matratio hermetice clauso, & per mensem in balneo digesto, separatur color, qui spiritui commiscetur, illoq separato, ut artis est, remanet in fundo optatus liquor, qui postea tandiu circulari debet, donec fixetur. Huius tincturæ drachma una, mixta cum vncia una aquę theriacalis optimæ, ad scrupuli unius quātitatem mane stomacho ieiuno sumitur, continuandumque est decē dierum spatio, hoc medicamentum diaphoreti- E cum est, per sudores, superfluos & noxios expurgans uniuersi corporis humores. Quercet.

Oleum seu liquor argenti.

℞. Salis nitri lib ii

Terræ luteæ lib. iv.

Miscentur, distillaturq; ut oleum salis viride, igne primum modico, deinde paulatim adaucto, donec spiritus promanare desierint. Huius F liquoris ℥ vi super argenti purissimi, in lamellas redacti uncias duas funduntur, & uitro occluso cinerem modice calidum, uel solem ponuntur, dum illæ exoluantur, postea quod solutum est, fæcibus relictis, in aliud vas percolando, effunditur, & cum aqua pluuiali stillatitia, abluitur tandiu, quoad nulla amplius salis acrimonia percipiatur, hinc spiritu uini diluitur, rursusque seiungitur & exiccatur. Tandem aqua vitæ correcta perfunditur, & vasculo bene obturato, in loco calido per dies quatuordecim digeritur,

geritur, paraturq. liquor ea ratione, qua ex auro Alias argenteum ad calcem reducitur, deinde ex aqua uitæ in viscosum succum redigitur, postea in balneo per mensem digeritur, vsque dū liquor uiridiusculus emergat. * Singulare remedium in morbis ex cerebri inflammatione ortis, neruorum conuulsione, morbo attonito, mania, insania, nec non lienis, iecoris, menstruorumque uitiis, ex obstructionibus natis. Andernacus.

Oleum Argenti, aliter.

℞. Argenti calcinati quantum volueris, pone in acetum destillatum, & intra aliquot dies soluetur & fiet cœruleum tum lente in balneo mariæ euaporet acetum, & fiet oleum pulcherrimū Euonymus.

Aliter.

℞. Lunam fulminatam, quam calcina quater cum aqua salis Metalis crystallini, donec in corpus rursus reduci non possit, puluerem dulcoratum reuerbera, ex quo extrahe proprium Alcali in balneo Mariæ, cum cœlesti menstruo (nobis sic dicto) & uini alcoole, omnia simul circula in pellicano, quindecim dierum spacio ad perfectam usque graduationem, separato menstruo in balneo, remanet infundo oleum Lunæ fixum cuius exhibentur guttulæ duæ aut tres cum aqua florum betonicæ, saluię & Melissæ, ad morbum caducum, & ad cerebri omnes affectos. Quercetanus.

Oleum Perlarum.

Margaritæ primum in puluerem redigūtur, & vitro oris angusti induntur, perfunduntur aceto distillato optimo, ita ut hoc ad duos digitos superemineat, deinde in cineres calidos ponuntur, donec soluantur, postea quod solutum est, in balneo extillatur ad siccitatem usque, & super calcem hanc unionum aqua pluuialis stillatitia funditur rursusq. distillatur, dum omnis humor emanarit, tunc iterum affunditur recēs aqua stillatitia, rursusq. detrahitur vt antea, atque is labore ter quaterue repetitur, quoad nihil aceti subesse percipiatur. Tandē puluis, siue calx unionum, aut in loco humido supra marmor dissoluitur, aut ex spiritu uini maceratur, distillaturq. dum in liquorem olei instar redigatur. * Huius grana sena ex humore aliquo ad resolutionem neruorum, conuulsionem, marcorē senilem, & phrenitidem dantur, corpus sanum conseruat, læsum pristinę sanitati restituit, lac muliebre emendat, augetq. naturalium partiū vitia, & semen corrigit, abscessibus, vlceribusq e edentibus, cancro & hæmorrhoidibus medetur. Ander.

Essentiæ Margaritarum.

Margaritas solues vera solutione cum prædicto menstruo, sed si eo careas, vteris acido menstruo Alcolisato cum debita proportione uino spiritus etiam Alcolisati, succo etiam Limonū & berberis depuratis, filtratis, & præparatis, ut

A decet eadem enim præstāt. Ablutionib. auferes ex Margaritarum anima aciditatem, si aliqua remanserit ratione menstrui. Exhibentur autē huius essentiæ grana duo, aut tria cum iusculo competenti, quod statim lactis instar dealbatur ad cordis corroborationem, & vires reficienda. Earum etiam essentia putredini cor obsidenti, pestique & venenis obsistit. Eadem ratione ex Hyacintho, Saphyro, Smaragdo, Granatis, Sarda, id est, Corneola, & Iaspide, essentiam pro-
B priam elicies, ueramq. ipsarum præparationem poteris assequi ad multos curandos morbos. Hoc etiam modo præparabis Spongiarum lapillos, lapidem Iudaicum, Lyncis & Crystallos, ad calculos renum conterendos Quercet.

Oleum Coralliorum.

Corallia eodē modo, quo Margaritę in liquorem rediguntur. Alii vel vniones, uel Corallia minutim contusa in aquaardenti, siue viridisalis liquore soluunt prius in calcem, deinde hāc
C abluunt stillando, donec nulla amplius salsedo percipiatur, postea puluerem uini spiritu excipiunt, & per balneum sexies aut septies refundendo abstrahunt. Alii Corallia in calcem subigunt, hanc resoluunt, & ex uini spiritu nouies extillare sinunt, dum salis instar dissoluantur, quicquid autem in fundo remanet, id recenti vini spiritu perfundunt, & priore modo euocant, usque dum tinctura coralliorum perueniat, quā ipsi Animam appellant, summum medicę facultatis mysterium. * Omnes interiorum partium af-
D fectus radicitus euellit, & corpus cœlesti quadā vi in temperatum habitum absolutamque & exquisitam commoderationem restituit. Sic gitur quinta coralliorum essentia quemlibet morbum comitialem a pueris, & ętate prouectoribus in quinque septimanis prorsus subtrahit. Sic etiam omne alui profluuium a quacunque causa ortū, tam in pueris, quam in adultis cohibet etiam si morbus ad extremum peruenerit. Ita sanguinem a quacunque parte manentem coercet, quouis modo adhibita. Sic denique fluo-
E res vterinos quoscunque sistit, & ad probam naturę temperationem reducit, nequid mali recidiui in reliquis corporis partibus unquam, quemadmodum ex aliis medicamentis omnibus consequatur. Ad hęc idem oculis superimpositum, eorum dolores sedat, defluxiones mirifice cōpescit, & pustulas discutit. Intra corpus sumptum eodem propemodum, sed non tam efficaciter prę stas, ut tinctura, hęc enim decem guttatum instar e liquore aliquo idoneo exhibita, mirabilia tam in viris, quam fœminis, iunioribus & adultis efficit. Ander.
F

Oleum Coralliorum ad tremorem cordis.

℞. Coralliorum lib. i.
Salis communis M. ii.
Conterantur in subtilissimum puluerem, & in

dum ponantur luto munitum, ex sequenti de ripzone. commune sume lutum, vel argillam neres ofsium capitum animalium quadrupe-um, limaturam ferri, vitrum puluerizatum, sal ommune, cerussam, &c. quæ humectata misce simul, &c. Lutatum vitrum cum sua materia onas in cineres cupella contentos, vt nosti, suc tude primo lentum ignem, & augeto sensim, onec & spiritus & fumi se recipiant in vas sub missum, & postmodum ignem vrgero vehemen tius, donec amplius nullus humor exeat. Hoc leum est excellétissimum ad tremorem cordis emedium, per se sumptum sine quauis additio e. Paracel.

Oleum Salis.

℞. Salis communis li. iij.
Terræ luteæ li. vi.
Salis nitri purgati ℥. vi.

simul miscentur optime, & amphillæ collo lon-giore præditæ, argillaq. probe oblitæ induntur, deinde hæc in fornace ad latus locatur, & vase, quod liquorem excipiat, satis amplo apposito, commissurisq diligentissimus conglutinatis, ignis initia exiguus extruitur, donec quod aquo ... inest, stillare, & spiritus colorati apparere ceperint, postea colore vehementissimo, reple-o nimirum fornace carbonibus, in modum a-cæ validæ, quod reliquum est expellitur. Tan-dem vasis refrigerantis, omnis eximitur liquor, ut infusus cucurbitæ vitreæ, ex calidis cinerib. stillatur, dum phlegma ab oleo sine spiritib. separetur. Hoc vitro reconditur ad vsum.* Fo-rcum oleo terebinthinæ, ceræ chamæmelino, e basilico, & similibus commixtum, dolo-res podagricos egregie sedat, tophosque di-cutit. Per os guttatim datur, sicut etiam illud præcipue, quod purpurei citriniue coloris per quam roridam, ad soluendum aurum, morbos e inonicos curandos paratur. Trium guttarũ ... ex aqua vitæ singulis septimanis assum ..., hominem renouat, aquam inter cutem ...uunt, morbum comitialem discutit, febres ...git, arquatum sanat, membra conuulsa si eo ...fricentur, restituit, dolores podagricos mi ...t, abscessibus medetur, ramices curat. An ...ernacus.

Idem aliter.

Sal aceto stillatitio sæpius irrigetur, moteque ...ei chalcanthini distilletur. Vnde est ad dissol ...dum aurum, pro auro scilicet potabili pará ...Andr. à Glauuen.

Aliter.

Sal igne liquescat, in quod laterum fragmenta ...adentia injiciatur & cucurbita curua oleum ...stilletur. Plerique raphanum excauatum sale ...pent, qui loco humido in aquam abit, in qua ...igmenta laterum candentia e tinguunt, & si ...stillant. Admiscent nonnulli cum sale, ...quis portionibu, sal nitrum, hæcque e siccata, ...q. simul destillantur. Alij cum rore ma-

A scent salem, quo stillatitio aurum soluunt, variaque morborum genera curant. Rubeus.

Aliter.

Fac muriam ex sale, in quam inijce calculos ignitos, vt ipsa imbibantur, eos autem sic imbutos indas retortæ, & dando ignẽ per gradus, prodit oleum salis feruentissimum. Quercet.

Oleum Sulphuris.

Vitream vas tintinnabuli non absimile, illitum figulari luto, à terra vnius cubiti mensura

B æneo vel ferreo filo suspendens, sub quo metretam vitream maioris circumferentiæ, in cuius medio inuersus fuerit cyathus, statues. Porro cyathi fundus ferream bracteam digitorũ quatuor latitudinis e igne candẽtem sustineat, ex qua sulphur accendatur. Hoc dum comburitur recentius superaddatur Inde fiet vt ex fumo ascendente suspensum vas breui temporis interuallo guttatim in inferiorem parop sidem distillet oleum, quod diligenter collectum, vitrea cõ

C seruabis ampulla. lib. j sulphuris dat ℥. j. olei. * Valet præcipue ad fistulas, & ad curanda oris vlcera, quæ gangrænas appellant, in quibus curandis maxime e cellit. &c Matthiol.

Idem, aliter.

Ad partem vnam sulphuris triti, addunt partem alteram silicum, in puluerem itidem redactorum. Hanc mixturam in retorta ad leuissimum ignem apponunt, & oleum optimum eli-

D ciunt. * Vsurpatur in morbis frigidis, quorum causa sunt humores vel frigidi, vel putrefacti, aut in quibus flatuum est copia, ut in febribus putridis, tertianis, quotidianis, quartanis, in peste, in vulneribus, in vlceribus maxime cauis & sinuosis, in affectibus plerisq cerebris, oris, dentium, ventriculi, hepatis, lienis, matricis, uesicæ, intestinorũ & articulorum, ijs videlicet, qui ex humoris abundantia, aut putrefactione proueniunt. Datur autem pauxillum huius olei, cum

E destillatitio liquore, vel decocto herbæ conuenientis, pro cuiusq; partis & affectus qualitate. Mensuræ modus hic est. Gallinæ penna in oleum intingitur, atque inde mox extrahitur, & quod adhæret pinguedinis seu olei pennæ, id in liquore, seu decocto diluitur, & datur bibendum ægroto. In febre quidem quotidiana in vno decoctionis rorismarini aut menthæ, paulo ante accessionem. In tertiana, cum decocto centaurij in vino. In quartana, cum aqua buglossi.

F In peste, cum vino decoctionis raphani, cui admixtum sit parum theriacę & mithridati, In vlceribus, & pustulis oris, penna aut gossipiũ oleo madens loco vlcerato admouetur leuiter: ita cõtractu olei aliquoties repetito, persanatur malum Epilepticis in decocto betonicæ & pęoniæ propinatur. Tussientibus, cum semine vrticae, & hyssopo coctis i uino. In anorexia, quae redundantia phlegmatis existit, cum aqua absinthij. In dolore uentriculi, & coli e flatu, cũ aqua chamomil ad In hepatis frigiditate et hydrope, cum aqua iridis, chelidoniae, et melle In-

obstructionibus & dolore lienis, cum aqua tamarici. In morbo Gallico, cum aqua fumiterræ & florum genistę. Cōtra vermes, in aqua graminis aut absinthij. In dolore matricis, cum vino decoctionis betonicæ, & matricariæ. In vrinæ suppressione, cum vino decoctioni, alii. Ad podagram frigidam, cum aqua chamæpityos. Atq. in his omnibus idem vtendi modus est, is videlicet, qui supra est expositus, de penna oleo imbuenda, & mox diluenda in idoneo liquore. In vulneribus autē & vlceribus, locus affectus oleo linendus est cum penna leuiter. Dens cum dolet, eodem leuiter attingendus. Sed si pariter omnes doleant, decoctum menthę calidum, cui immixta sit olei guttula vna atq. altera, ore cō tinendum est. Euonymus.

Idem, aliter.

Oleum sulphuris de facile quidem & cito cū vitrea campana paratur, sed melior modus, & perfectior hic est. Puluerizetur sulphur subtiliter, & de pumice tantundē pistetur, quæ duo misceantur simul, & ponantur in retortam, cui adiunctū sit satis amplum & magnum recipiens, & bidui spacio, leuissimo igne, oleū sulphuris distillabis, quod Ital. dicitur, Oleum degrata, oueró de regestro. Additur autem pumex, ne sulphur ascendat, ac etiam citius vapores sursum mittat.* Eędem pene facultates assignantur ei, quas modo supra recensuimus, nisi quod in paucissimis hanc diuersitatem notauimus. Valet ad vulnera accipiendo puluerem ex foliis quercus pimpinellæ, agrimoniæ, consolidę maioris, hyperici, quibus omnibus bene contusis, decoquantur in vino, & colaturæ admisceatur pauxillum huius olei, aut saltem quantum satis sit pro qualitia & magnitudine plagę. Cum hoc decocto lauetur vulnus recens, aut inueteratum vlcus, & subito curantur. In morbo Gallico post sufficiētem purgationem, valet oleum eodē modo, quo supra. Atque hæc quidem, & alia supra scripta quę huc referēda, perhibentur experta a Medico Imperatoris Bononiæ, & ab alio Romæ. Gesnerus à quodam Romano

Ego Sulphuris oleum sic parare soleo.

Pecciolas sulphure obductas ferreo vel æreo filo affixas, atq. igne accensas in vitream cucurbitam amplam conijcio, ita tamen ne fundum attingat sulphur, mox alembicum breui rostro, cui recipiens vas amplum, aqua vitæ semiplenū sit appensum, superimpono, vt fumi partim in recipiente colligantur, partim in fundo & lateribus cucucurbitæ tāquam sal siue calx adhærescant, idq. toties repeto, donec sufficiens calcis quantitas fuerit collecta. Quo facto, materiam in recipiente in cucurbitam infundo, vt omnē salem imbibat, mox per pannum linteum colo, deinde in retorta, primo quidē igne lēto, postea vehementiore destillo., quousque spiritus omnes exierint. demum aquam ab oleo per balneū Mariæ (vt in vitrioli oleo fieri solet) separo, atque sic acerrimum & non ingratum oleum (ex

A libra scilicet vna sulphuris, drachmas duas olei ad minus) colligo.

Item aliter.

℞ Sulphuri calcinati lib. ij.
Infundatur in aceto, quod quatuor vel sex digitis supernatet acetū in cucurbita, hinc in fimo equino sepeliatur quatuor hebdomadis, post distilletur igne forti, tunc ascendit spiritus sulphuris cum aceto, quod iterum sepeliatur in fimo equino per duos aut tres dies post in vase lato,
B non stricti orificij euaporetur acetum tunc manebit spiritus & oleum sulphuris in fundo. Idē oleum iterum sepeliatur in fimo ad octo dies, post distilletur p alembicū, & tunc vltimo in fine ascondatur per mensem vnum, & sic purificabitur oleum sulphuris.* Est magnæ virtutis. Exhibeantur guttæ tres ad summum. Idem fimus equi semper est renouandus. Euonymus.

Idem, aliter.

C ℞. Sulphuris triti ℥. ij.
Fęcularum vini in puluerem cōtusarum ℥. j.
Calcis viuæ & contusæ ℥. ix.
Misceantur simul, & in ampulla incuruata vrgē tur. Andern.

Aliter.

℞. Sulphuris li. j ß.
Salis Ammoniaci ℥. iv.
Calcis viuæ li j.
D Miscentur, & aqua in qua salis modicum solutū sit, perfunduntur, oleumq. e retorta distillatur quod è phlegmate seiunctum, vitro probe recō ditur. Efficacissimum quoq oleum ex sulphure prouenit, quando totius essencia per acetum stillatitium, & fœcularum vini in calcem redactarum salem, ita extrahitur, vt postea balsami instar ex operculo destillet.* quod non solum externi corporis vitijs, verumetiam ad interna potu assumptum saluberrimum exsistit.
E Andernac.

Aliter.

Plerique oleum sulphuris ita eliciunt, accipientes vrinæ puerorum li. xvi. antea despumatæ, calcis viuę recentis li. iij. simul ferueant ad tertias, mox per filtrum excolentur, tum addentes sulphuris viui, optime in puluerem redacti li. j. simul ferueant, dum medietas absumatur, in vase vitreo, aut vitro oblinito, inde per filtrum percolatur, postea vase vitreo, pileoque rostrato imposito destillat liquor, primo perspicuus,
F deinde oleum aureo colore, quo ad neruos contractos, ad cancrum, malignaque & antiqua vlcera, & ad frigidos affectus exterius vtuntur.

Aliter.

Sulphur ignem non expertum cū vrina pueri octo diebus in fimo equino calido macerato, habeas deinde catinum magnum valde cauum in quo collocetur cucurbita, ad latus, luto incrustata, quæ sulphur continet, prius tamen instrato fundo catini cinere calidissimo, & prunis

addan-

addantur, dum tota humiditas egressa sit, adda A tur deinde recipiens vas, & rimæ stipentur glutine, ex farina. & candido oui, linteo circunducto. Postea carbones flagrantissimi assidue supra cinerem illum calidum aggregentur, donec spiritus atque oleum egrediantur, quod colligendum est, vt oleum chalcanthi, & similis est vsus. Fallopius.

Aliter.

Sulphur præparatum decoquantur cum oleo lini, lentissimo igne subiecto, & fiat concreti sanguinis instar. Refrigerata materia inijciatur in retortam, & subijciendo ignem destillabit o B leum sulphuris rubicundissimum. Fit etiam, si sulphuri furfur commisceatur, & destilletur. Quercetanus.

Oleum Sulphuris vitriolatum.

Cape sulphuris viui P.j. cum quo misceas, lento igne, liquefacti vitrioli puri tantūdem, vt vnum fiat corpus. Hoc depellatur per descensum & oleum rubicundum in receptaculum descen dit. Quercetanus C

Oleum Sulphuris terebinthinatum.

Si florum sulphuris li.j admisceatur duabus, aut tribus olei terebinthinæ, in calore sicco soluentur flores in oleum rubicundissimum, tum rite, & artificiose separato menstruo, sulphuris rubinus circuletur cum vini alcoole per octo dies, & habebis oleum sulphuris, quod naturalis balsami vires obtinebit. Idem.

Oleum Sulphuris acidum.

Acidum autem sulphuris oleum fit ipso accenso, & superposita campana, aut vitro satis capaci, ad retinendos uapores, qui in oleum illud acidum conuertuntur. Idem.

Oleum Vitrioli.

℞. Fæces siue caput mortuum, quod residet in fundo uasis, à quo phlegma vitrioli extractū est, ipso cōtusio, si salices permiscueris, igne violentissimo, oleum rubicundum emanabit. Fiat etiam cum simplici colcothare, pulso igne uiolentissimo trium dierum spacio, ac prodibit oleum virulentissimum, quod dulcificatur circulatione cum uini spiritu tartarisato. Idem.

Oleum dulce Vitrioli.

Separato phlegmate ex colchotare rubro, vi ... fit oleum acidum, quod dulcoratur circu ...ne cum vini spiritu, febribusque putridis cum aqua cichorij, aut ptisana exhibetur. Acidi ... enim putredinem arcet, quemadmodū, & ... pus e succo limonum, & obstructiones pel... partium tenuitate. Quapropter ad delendas viscerum obstructiones, hepatis nempe, & lienis, valde efficax est. Miscentur aliquando hu... ... aliquot cum cōserua florum cichorij, ... que gratissimi sapori, medicamentum ad ex... ...ndam sitim immodicam. Febrium arden... ... putredinem, pestilentiumq; malignitatem ... aciditate. Idem.

Aliter.

℞. Vitrioli quantum volueris.

Vasi vitreo luto obductoinditur, & ex igne phlegma extillatur, deinde illud eximitur, contūditurque, & phlegmate rursus pertunditur, idēq; euocatur ut antea, vsque du nihil amplius emanet, & spiritus prosiliant, postea ab igne remouetur, & calx rubicunda, in puluerem redacta, vel per se sola, vel laterum frustulis adiectis, ampullæ incuruatęq; imponitur, & vase amplo, qđ excipit adaptato, commissurisq; diligentissime luto obseratis, noctu dieq; luculentissimo igne vrgēdo oleum distillatur. (Ego lib.v vitrioli rubificati quinq, diebus, & noctibus perficio (Vbi omnia refrixerint, totus liquor eximitur, infunditurque ampullæ vitreæ, & e arena calida, primum aqua insipida, deinde acida acrisq; quam oleum appellant, separatur purgaturque a se dimento. Ex lib.j. vitrioli rubificati ℥.iij ß. haberi possunt, si rite paretur. Hoc oleum si sæpius phlegmate perfusum distilletur, dulce redditur. *Valet ad apoplexiam, paralysim, epilepsiam, febres ardentes, pestilentesque, item ad sitim, stomachum bile æstuantem, morbos uterinos, aliosque innumeros, ex humore, idoneo guttarum instar potione assumptum, quin etiam medicamentis tum purgantibus, tum corroborantibus, imminutantibusque, uel illorum actionū promouendarum, uel saporis commendādi gratia recte admiscetur Andern. & alij.

Aliter.

Chalcanthum (Romanum mitius est, Germanicum acrius) in olla exuritur igne fornacū, uel D inter carbones, dum omnis exierit humiditas, & colore rubro euadit, inde vbi refrixit, in mortario optime tunditur, moxq; in cucurbita, uel pomo vitreo, seu leuco appellato, luto sapientum incrustato, in reuerberatoria fornace, sic ut collum deorsum parum uergat, ponitur, adhibetur ignis primo lentus, uel ex carbonibus, uel ferri gnis siccissimis, primum tenuioribus, mo soli dioribus, crassioribusque, dum omnis siccetur humiditas, si qua fuerit, aut nisi antea forte fuerit siccata, cuius illud fuerit signum, si detersum, siccatumque gladiolum ori cucurbitæ appones, Nam si adhuc quidquam fuerit humiditatis, reddetur gladioli superficies humida, sin E vero sicca permaneat, nihil humiditatis inerit. Tunc apponatur uas recipiens satis magnum ne uis naporum, quæ uehemens esse solet, illud frangat. optimeque stipati rimis, ignis augeatur, ut fumus ac spiritus e chalcantho in recipiens uas transmittantur. Cumque egredi halitus cœperit, statim est recipiens uas linteo aqua frigidissima madente contegendum, & cum siccatum fuerit, repetendum, donec egredi spiri F tus desierit. Potest etiam lintei huius madentis usus omitti, si metus sit, ne forte ob tenuitatem uas recipiens frangatur. Quamobrem qui oleum hoc conficiunt, furnum e igunt loco, humido, & sub diuo, ut ambiens aer, illud, ab que

 fractio-

fractionis periculo, agat, quod linteum faceret, halitusq; denset ac colligat. Vbi nullus amplius halitus, seu spiritus egredietur, quod aliquibus biduo contingit, subtrahendus ignis, dimittendaque vt frigescant omnia, summaque diligentia disiungenda uasa, & colligendum oleũ, quo inciduntur abscessus, et queuis durissima caro. Vsus est, et conficiamus gladiolum ex ligno oleę, & cum illo, tacto uix oleo, secando, perforãdoque reliqua opportuna agamus. In pestilentia, pestilentibusq; febribus, ephemera excepta, egregium certe remedium habetur, atq; vbi opus est corpora, phlegmate, malisq; referta succis. a morbis tueri, idq; cum purgata prius fuerint, sic vt vix quidquam possit efficacius reperiri, ac valentius. Sic liquore indiget, quo cum misceatur, quique eius acrimoniam, ac vehemẽtiã corrigat, stomachum roborat, appetentiam excitat, isfarctus expedit, putredini resistit, & renũ affectibus prodest, qui ex stipatione ortum ducant. Pueris duę, tresue guttę cum aqua acetosa pręberi consueuerunt, grandioribus natu ad quinque, & sex guttas exhibent. His qui sese à morbo, reficiunt, mirifice conuenit, caloremq; instaurat. Sunt qui oleum hoc aqua ardente sepius perfundant, & aquam abstrahant, ut efficiatur minus acre, ac magis tenue. Plerique ad chalcanthi iam igne rubentis librã, aquę uitę optimę libras quatuor addunt, & per tres dies balneo tepente macerant, igne mox cinerũ molli, aquam eliciunt, deinde auctiore, oleum quod quinque, aut sex horarum spacio, nisi erraueris, prodibit. Rubeus

Oleum Tartari.

℞. Tartari albi, in puluerem redacti lib. iv. Ampullę incuruatæ, vel etiam erectae, argillaq; obductae induntur, hęc in fornacem locatur, & vase quod excipit amplo apposito, iuncturae luto occluduntur diligenter, facile enim expirare solet, postea igne per initia exiguo, tandem auctiore vrgetur, donec nulli amplius spiritus appareant, tunc refrigeratis vasi liquor eximitur, infunditurque ampullę vitreę erectæ, & in balneo calẽte corrigitur, separaturq; aqua ab oleo. Idem ex cineribus vel arena iterum euocatur a sedimento crasso, & oleum aurei coloris prouenit. Ex libra autem vna tartari communiter extrahitur olei ℥. ß.* Ad curanda vlcera, præsertim ex olue Venerea orta, efficacissimum est, cui mumia siue oleum facultatẽ dulce annumerari debet, haec enim ulcera manatia in curat, ut ipsorum malitia nocere amplius non possit. Ex uino hausta calculos renum, et uesicæ conterit expellitque urinam mouet, ulcera purgat. Andernacus.

Aliter.

Salem Tartari crystallinum, si uitro imponas & in cella uinaria alioue humido loco colloces, intra perpaucos dies in oleum resoluatur limpidum, & ad faciei maculas, & ulcera detergenda præstantissimum. Quercetanus.

Aliter.

℞. Tartarum crudum, aqua vitæ optima affusum, & per vigintiquatuor horas ibidem maceratum, destilletur, vase recuruo, igne primum leui, mox vehementi, vt in oleo chalcanthi extrahendo fieri consueuit, separando tamen, quę primo exit, aquam. Hoc pacto oleum habebitur & copiosum, & pulcherrimo colore, phthisicis maximo probatum, si in iure ranarum optimo coctarum, huius olei gutta exhibeatur. Curandis expurgandisq; vlceribus mirabile scribitur

B Multum etiam facit, vt pestilentiam præcaueamus, si summæ nares eo inungantur. Sunt etiã, qui tartarum in calcem redactum aqua communi calida dissoluant, quod facile fit, dissolutum igne lento exiccat, idque quinquies repetunt, semper tamen, vbi dissolutum est, filtro colant, quodq. postremo siccum remanet, affusa aqua ardente optima, tribus diebus equino fimo, aut tepentis aquæ balneo, macerãt, inde aquam de destillatione excipiunt, manente in fundo vasis, oleo, quod vrinæ ciendæ maxime probatur, ad drachmam exhibitum, cum ℥. ij. vini malua-

C tici acerbioris. Tabidos etiam præseruat. Alij Tartarum è vino albo perspicuum accipiũt, adduntque resinæ terebinthinæ, & herbæ aloes, æquas portiones, conterunt, conijciuntq in maculam vitreã, mox addito pileo rostrato, aquã extrahunt, quam fæcibus tritis affundunt, inde destillant, igne semper vehementer aucto in fine destillationis, repetunt id vigesies fere, dum totam fæces aquam cõbibet int, nullusq. exeat humor, & ipsæ sint fęces albissimæ, quæ loco hu-

D mido supra marmor positę, in aquam abeũt, cuius ingentes vires prædicant. Nam eius ℈. j. cu iulepi violati ℥. ij. potum, valetudinem, vires firmat, lumbricos euecat, iecoris ac lienis infarctus expedit, vrinam ciet, destillationibus prodest. Quercetanus.

Oleum Tartari fætens.

Tartarum crudum in puluerem redactũ, imponatur in retortam vitream, aut terream cum suo recipiente. Subijciatur ignis per gradus, qua-

E lis ad aquam fortem conficiendam adhibetur. Producet magnam copiam spirituum alborũ, qui & in aquam, & in oleum crassum ac fætens conuertuntur. Separetur oleum illud per infundibulum, atque ad vsum reseruetur. Idem.

Oleum Tartari.

℞. Tartari ad albedinem calcinati q. s. Soluatur aqua ardẽte septem dierum spacio balneo tepentis aquæ, inde igne primum leui, mox

F vehementissimo, eliciatur cum aqua ardente oleum, quæ postea baln. M. inuicem separentur. Quod reliquum est in fundo, in calcem iterum redigatur, mox distilletur, vt supra, idque repetatur, dum totum tartarum in oleum abierit. Hoc aũt oleum calore Solis in puluerẽ exiccatur, quamobrem tunc spiritum ab eo, vti supra factum est, elicitur, & huius granum vnum cũ ℥. ß. Mithridati, & ℥. j. aquæ plantaginis, vel cardiaci.

chorii stillatitiae omnes funditus vlcerum radices tollit. Sed quo labore tartarum aqua ardete dissoluatur, sentient, qui experientur. Nō desunt, qui vt idem efficiant, illud distillent chalcanthi modo. Alij huic destillatitio oleo aquā vitae addunt, labore pene immenso, ne dicā inani, cum facilius haberi res possit. Rubeus.

Spiritus Tartari.

Tartarum crudum si pellatur per retortam vitream, cum suo recipiente more stygię, producit magnam copiam spirituum alborū, qui tandem in aquam, & oleum crassissimū, & fœtidū conuertuntur. Separatur autē oleum ab aqua per infundibulum, quod quidem vlceribus exiccandis & curandis confert. Aqua autem, si cum colchotare bis aut ter distilletur, ita purificatur vt fœtorem prorsus amittat: ad pellendas autē omnium viscerum obstructiones: lienis pręsertim, & hepatis, atq; ad omnes morbos tartareos valde conducit. Cui medicamento, si vini & facultatem adaugeri velis, ipsum circulabis cum vini spiritu in baln. M. per quatuor dies, deinde separato menstruo per Baln. remanebit tibi spiritus tartari, ad prædicta optimus. Quercetanus.

Oleum Stibii.

Antimonium in tenuissimum puluerē redactum, ac cucurbitæ vitreæ impositum, aceto vini acerrimo, & distillato maceratur super leui ignis calora tantisper, donec rubro colore acetū inficiatur. Coloratū in aliud vitrum transfunditur, nouumque fæcibus superaffunditur, donec rursum rufum colorem concipiat. Istæ autem transfusiones, & additiones noui aceti super fæces, toties sunt repetendæ, donec nullā amplius rubedinem pulueres ex se emittant: Acetum vero collectum leui igne destillari debet, donec rubedo paulatim condensari incipiens, alembicū petere videatur. Tunc refrigeranda sunt vasa, ac liquor rubeus, quadraginta diebus fimo calido macerari debet, donec perfectam olei formā acquirat.* Illud sacchari instar, dulce affirmant omnesq; vulnerum dolores sedare, ac perfecte sanare dicitur, ac plures admirandas facultates in vlceribus contumacibus ac cancrosis præstare. Quidam ad Gesnerum.

Oleum, seu potius essentia Stibii.

Stibium in puluerem contusum, per dies decem læuigatur igne, donec primum flos albus, mox luteus appareat: qui tādem e rubro in purpureum colorem transit. Huius ℥.ij in uini spiritu, quantum viginti digitos superet, dieb. duodecim, vase diligenter occluso macerantur, postea separantur per balneum: atque tunc essentia stibij, instaurandis reouandisq; viribus dicata, fundo vasis substernitur.* Huius grana quatuor ex aqua melissæ, chelidonij, aut vino generosissimo dantur, febres curat, aquam inter cutem discutit, morbis veterinis arquato, comitiali, & similibus medetur, morbum Gallicum, omniaq; hinc orta vitia, mirabiliter sanat, humores per aluum educit, superfluos per cutis habitum expellit. Andernacus.

Oleum Antimonii, aliter.

Oleum Antimonii ex aqua rorida, uel cum sulphure, & sale fossicio paratur.* Huius grana tria ex vino uel liquore fæcularum vini & chalcanthi potui sumptæ, aquam subter cutem intra dies paucos curant, grana duo ex theriacæ drachmis duabus deuorata, pesti morbisque venenatis medentur: trium guttarū instar. vel amplius, ex aqua vitæ sumptum, cōuulsioni, morbo attonito, aliisque cerebri affectibus succurrit, dolores podagricos, colicosque sedat, febres discutit, vesicæ vlceratæ opitulatur, vlcera maligna, cancrum: fistulas, phagedænam, herpetem, omniaque cutis vitia mirabiliter sanat. Andernacus.

Aliter.

Ex pulueris stibij, salis fossitij vtriusq ue libris tribus, hæc super ignē in fictili vrūtur semper agitando, vsquedum virescant, deinde tritis aceti stillatitij optimi additur, quantum ad vniendum satis est: postea macerantur, & per ampullam incuruatam igne acerrimo oleū rubrū extillatur, quod a phlegmate ex balneo separatur. Vel stibii in puluerem detriti libra, cum salis communis torrefacti æquali portione conteritur, inditurque retortæ luto obductæ, & ex igne vehementissimo oleum euocatur, quod licet externis corporis vitiis magis conueniat, nō pauci tamen per os etiam exhibere non dubitant. Andernacus.

Aliter.

Ex ipso Antimonio extrahitur rubicundissimum sulphur cum tartaro, & nitro, aut cum solo capitello ex calce viua, & cineribus parato, eliciturque oleum multis modis, quæ omnia ad curanda cancrosa vlcera multum proficiunt, Quercetanus.

Aliter.

Antimonium saccharo & alumine misceatur, imponanturque omnia in retortam vitreā. Subicies ignem per quatuor aut quinque horas lentissimū, quem postea augebis. Manabit oleū sanguinis instar rubicundissimum. Fit etiam cum Mercurio sublimato, sed cautio adhibenda erit, ne quis in gradu ignis error admittat. Quercetanus.

Idem, aliter.

℞ Sacchari candi, Stibij ana part j.

Terantur super marmure ponāturque in retortam luto obductam, destillenturque igne vehementiori, nullo cinere supposito, & manabit oleum rubrum sanguinem referens. * Epilepticis, omnique cerebri affectui prodest, bibitum. Rubeus.

Idem, aliter.

℞. Mercurij sublimati, Antimonii crudi ana part i.

Terātur subtilissime, & destillentur in retorta. Oleum collige, & iterū atq; iterum destilla, & habebis.

habebis oleum optimum ad vlcera maligna. Ex lib. manu. scripto.

Aliter.

℞. Stibij lib. i. adde
Sublimati ℥. ij.

Retorta distillentur vehementi igne: ex cineribus tamen malignis vlceribus causticum fœlix. Inferunt fæcibus aquam vitæ & quod restibile est oleum distillant, aqua illa herpetes, verrucas, cancros, tophos arthriticos curat imposita. Heurnius.

Aliter.

℞. Antimonij crudi, cui misce Acetum forte, & oleum chamæmelinum, & hyperici, digeratur in fimo, & per retortam destilletur Primo effluit aqua ab aceto, vlcera venerea, & maligna rubrum hoc oleum mire curat. Idem.

Aliter.

℞. Antimonij lib j. adde
Tartari crudi lib ß.

Macerentur aceto distillato, & oleum hoc exstillatum lepram eximere aiũt, primo manat aqua secundo oleum vulnerarium. Idem.

Oleum Cupri.

℞. Aeris adusti lib. ij.

Subtilissime teratur, & ponatur in vitreã cucurbitam optime lutatam, & aceto imbibatur fortissimo, & fac distillare per horas xxiv & habebis oleum fortissimum coloris rubri, & viridis. Gallus quidam empiricus.

Oleum Aeris.

Oleum æris conficitur, quando illud in chalcanthũ redigitur, & resoluitur, & ex terra, colcothar vocant, oleum rubicundum paratur. *Ad cancrum, phagedenam, grangrænam, fistulas & reliqua vlcera maligna valet. Andernacus.

Aliter.

Aes calcinetur communi modo, tum ex ipso cũ acida muria, vt decet præparata, & alcolisata extrahes viridem animã in Baln. M. donec amplius menstruum non virescat. Ipsum separa in Baln. quod relictũ est resolue in humido, proditque in oleum Smaragdinum; ipsum circulato cum vini dulcedine: ut acrimoniã ipsius menstrui totam abstrahas & habebis medicamentũ præstantissimum ad vlcera phagedænica, chironica, cacoethica, putridaque omnia vlcera curãda, si cum butyro misceatur Quercetanus.

Oleum Stanni.

Oleum ex stanno tritum guttarum instar ex vino potum: aluum sine difficultate mouet humoresq; educit, oculis membrana obductis per gennam illitum opitulatur, morbum Gallicum ex eoque orta vitia, item vulnera curatu difficilia, vlceraque maligna sanat. Quin etiam stannum per ignem in calcem reductum lævigatũ que, singularem efficaciam in arquato, ascite, & vermibus curandis obtinet, ad hunc modu m præscriptum.

A ℞. Stanni præparati ℥. j.
Sem. colocynthidis, plantaginis ana ℥. vj.

In puluerem redigũtur, miscetur que huius vncia datur ad lumbricos enecandos, expellendo que In ascite stanni læuigati ℥. ß. sanguinis draconis ℨ ij. liquoris tacti ℥ j. miscẽtur, dan urq; ℨ. ß pondere. Stanni in calcem redacti ℈ v. aliæ moschatae ℈. j bdellij ℈ ij. simul subiguntur arquatoque infestatis exhibentur a scrupulo ad sesquiscrupulum vsque Andernacus.

Aliter.

Stannum in calcem siue cinerem redigitur, B perfunditurque aqua valida, & dum lapilli crystallini prosiliant, in ampulla finitur, deinde humor omnis per arenã modice extillatur, postea acetum distillatum affunditur, & in balneo macerantur omnia, donec soluantur, horisque decem aut duodecim coquũtur & vbi refrixerint quod clarum est ex mitur. destillaturque: materię exiccatę aliud acetum admiscetur, coquiturque ut antea, donec omnis eliquescat atq; tunc acetum stillare finitur idque iteratur, vsque eõ illa olei modo i fundo subsistat, quod dum adhuc calet, exim i debet, ne mellis instar fiat spis C sum.*Singulari quadam facultate vlcera & vulnera recẽtia adhuc, inter horas vigintiquatuor sanare dicitur. Andernacus.

Oleum e Stanno.

E stanno oleum elicitur in calcem redacto, & aqua forti soluto, ea ratione vt lapilli gignantur, quos aceto stillatitio maceratur in aquæ tepentis balneo: inde acetum destillatum aliudq; superfundunt, mox macerant inde denuo, dum in fundo maneat ceu oleum.* ad vulnera D recentia, & vlcera cito sananda efficacissimum Idem in plumbi calce effici potest sed acui acetum debet Rubeus.

Oleum Plumbi.

Plumbum in calcem uel i cinerem aduritur, & super hunc aceti optimi stillatitij, quantũ satis est, funditur: maceraturq; per biduum i cineribus calidis, deinde hoc relictis fæcibus effunditur & recẽs admiscetur. finiturque, & eximitur vt antea idq; toties reperitur: donec omnis dulcedo extracta fuerit, postea acetum quod colle E ctum est, ampullæ inditur, & ex balneo distillatur: vsque dum in fundo materia, siue sal plumbi album remaneat; quod in oleum tandem sic deducitur. Sal plumbi in puluerẽ redigitur tenuissimũ: ac in resorta vehementiori igne destillatur, quousq; spiritus omnes exierint deinde aqua ab oleo per balneũ separatur ac oleum in cucurbitæ fundo colligitur Libra vna salis dat F circiter ℥. ß. * Vulnera & vlcera quæuis etiam deplorata inter dies paucos carne implet, sanat que oleo terebinthinæ permixtum, ac mẽbris conuulsis, resolutisq; inunctũ: breui ac restituit tumorem ea calida intemperie natum ex oleo chamomelino & oliuarum discutit inflammationes quouis modo ortas & ambusta restinguit Hispanus caeruleus. combustus sugcedit ...

sunt qui hoc oleum granorũ trium aut quatuor pondere in colicis, aliisque intestinorum doloribus, ex humore aliquo potui propinare soleant.

Oleum & balsamum Saturni.

℞. Plumbum optime calcinatũ, ex quo cum cœlesti acido alcolisato, præparato, vt decet, extrahe essentiam in Bal.M. idque tãtisper facies, donec totum plumbum soluatur, & a lepra, & omnib. suis impuritatib. hoc modo expurgetur separato per Bal. menstruo, quod remanebit in in fundo vasis, rursus solues in vini alcoole tartarisato, & circulabis omnia simul per aliquot dies, vt menstrui acrimoniam tantum auferas, hoc modo conficies ex plumbo dulcissimum lac charum & temperatum, ac nostræ naturæ amicissimum, infinitis affectib. inseruiens. Id autem soluitur in oleum humidum, ad quæuis vlcera maligna curanda præstantissimum medicamentum Ex ipso etiã fit Balsamus preciosus ad ophthalmiam, & oculorum inflammationes, dummodo prius optime dulcoretur. Sic facies de stanno, de Lithargyro, de Tuthia, de cadmia vera, de Spodio & pompholyge, quæ omnia ita recte possunt præparari, atque mitia ædeo reddi, vt citra morsum maculas, et excrescentias etiam oculorum tollant, inflammationes, doloresque summos sedent. vlcera omnia sine dolore vllo curẽt eaque cicatrice obducant. Querc.

Oleum ferri.

℞. Limaturæ ferri quantum vis. Imbibe vrina, postea calcina toties in fornace reuerberationis, donec impalpabilis reddatur, colorisque sanguinei, tunc pone in cucurbitam vitream optime lutatam, imbibas quoque vrina, et fac distillare more aquæ fortis per horas vigintiquatuor, semper ignem augendo, et habebis oleum spissum rubicundissimum. *Experientia illius olei, rubificentur laminæ cuiusuis metalli, si extinguantur in isto oleo, statim accipient auri colorem. Gallus quidem empiricus.

Oleum Ferri, aliter.

Ferrum vel Chalybs in resinam siue oleũ rubicundissimum per aquam aluminis redigitur, vel si chalybs per acetum stillatitium læuigetur in puluerem, croco similem, atque hinc sal armeniacus octies aut nouies eleuetur, postea in oleũ soluatur, idemque aqua stillatitia diligenter lauetur, dum dulce sit. *Hoc oleum etsi maiorẽ in Chymia, quam in Medicina vsum habeat, feliciter tamen in a ui pro? uuijs etiam trium aut quinque guttarum instar cũ olei nucis moschatæ scrupulo dimidio ex vino rubro po ui datur Andern.

Oleum Martis.

℞. Limaturam chalybis, quam ablues pluries cum muria, post cum aqua dulci, tum demum superfunde acetum acerrimum, vt supernatet quatuor digitos, stent omnia ad solem per aliquot dies, nouum subinde infundendo acetum quo limatura rubificetur, hanc reuerberabis per

A diem integrum aperto vase, donec prodeat vt ignis in puluerem rubicundissimum, & leuissimum, quo poteris vti. Vel ex illo, cum menstruo suo accerrimo, aut vini spiritu optime præparato elicies animam, vt ex ea conficias oleum: cuius guttula vna tãtum exhibetur cum decocto conuenienti, aut permiscetur cũ aliqua conserua astringenti. Est præstantissimum medicamẽ tũ ad diarrhœam, lienteriam, hepaticum fluxũ,

B ad ventriculi corroborationem & ad omnes hæmorrhagias internas, & externas. Quercetanus.

Oleum Martis aliter.

Ex ipso Martis balsamo, cum vini spiritu alcolisato circulationibus conficies oleum rubicũdũ ad omnes hæmorrhagias interiores. & viscera nutritionis corroboranda præstantissimũ, si guttula conseruæ rosarum, aut symph. ti permisceatur, aut cum vino exhibeatur. Hac etiã ratione conficies oleum Veneris Quercetanus.

Oleum Croci Martis.

C ℞. Limaturæ martis q.s. ponatur in cucurbita vitrea, cui adde olei sulphuris part. j. aquæ fõtanæ part. iij. quæ cum in arena calida soluta fuerit, exiccetur, donec rubicundissima fiat, mox oleo salis soluatur, rursusque exiccetur, demũ igne fortiori sublimetur crocus. Qood sublimatum est, super lapidem porghyrium in cella vinaria collocetur, donec in oleum transeat. A

D quodam chymico.

Oleum ferri.

Soluunt aliqui ferri elimatam scobem aqua separationis, seu quam fortem appellant, e chalcantho potissimum educta, qua abstracta calcẽ illam ferri aqua communi toties abluũt, dum omni prorsus acrimonia destituatur Exiccatæ calci, affundunt acetum stillatitium, & tepente balneo macerat, inde destillant, iterum affundunt, macerant. destillant, idque toties repetũt,

E dum ferrum in fundo instar olei rebdeat, ad vlcera manantia, & pleraque alia præstantisimũ & si recte temperetur, multo quam ferrum ipsum efficacius, ad ea omnia, quæ a Dioscoride, Galen. & Aetio de ferro scribuntur, præsertim languenti stomacho Hieron. Rubens.

Oleum Hydrargyri.

Oleum hydrargyri fit, dum hydrargyrum ex calce fæccularũ vini exiccatarum purgatur, deinde per chalcanthum, sa em ni ri, & alumen in altum eleuatur. postea a vini spiritu correcto di

F geritur, donec in mucosam pinguedinem transeat, hinc liquor abstrahitur, & in arena igne fortissimo vrgetur, quoad humor lactis instar e til let, hic iterum affunditur, & oleum albissimum suauissimumque, omnis erodiẽtis facultatis expers prouenit. *omnium metallorũ olea præstãtis sima superat, auri balsamo viribus respondet, vlcera, & vulnera quæuis purgat, implet, & percurat, per os assumptum vesicæ, faucium, aliarumque partium abditarum e ulcerationes persanat, adhæc vi sua penetratoria ren mor

bos per sudores, vrinamque discutit. Ander. ex Paracelso.

Oleum Mercurii corporale.

Fac amalgama cum mercurij crudi ℥.iv. & Iouis optimi ℥.j. illud ipsum super laminam Martis extendito, & in humido collocato. Totum in oleum dissoluetur. Fit etiam cum suo Mercurio & lamina Iouis. Querc:

Oleum Mercurii sublimati.

Mercurius cum chalcātho & sale, vt moris est ter sublimatus misceatur ad extremum cum æquali portione salis ammoniaci, & rursus sublimentur simul ter aut quater. Totum illud sublimatum in oleum resoluitur, ex quo spiritus salis ammoniaci eximēdus est, omnia circulando cū vini essentia, ipsaque tamdiu destillando, donec oleum feruorem, & acrimoniam amittat, & ammoniacus separetur. Reducitur etiam per se in oleum lentissimo calore Athanoris, longoque tēporis interuallo Idem.

Oleum Lithargyri.

℞. Lithargyri puluerizati q.s.

Dissolue per decoctionem in aceto forti, pluribus vicibus, successiue, deinde euapora acetum ad ignem, & remanet oleum nigrum in fundo, quod dissoluatur cum aqua calida per agitationem cum baculo paruo & mundo, tunc distilla per linguam laneam, & remanet oleū in fundo, quod ab aqua separatum, est singulare.* mirabile est in delendis maculis, panis faciei, & subtiliat cicatricem, & rubidinem eorum delet. Gesnerus ex libro manuscripto.

Oleum auripigmenti.

Auripigmentum cum duplo salis nitri pondere conteritur, deinde carbonibus subsidio accensi, catinus imponitur, finiturque dum excandescat, huic postea chymicus assidens, auripigmentum immittit, quod lento igne liquescere finit, donec non amplius ebulliat, mox rursus tātum injjcit, idemque vt prius exurere permittit, hoc tamdiu agit, vsqde dum satis iniectum fuerit, atque tūc consumpto iam sale nitri, igne vehementiore per horas quatuor aut quinq. vrget, quoad auripigmentum in fundo butyri instar, liquefactum resideat, refrigeratumque aerio nitore inalbescat, post conteritur, imponiturque marmori, & in loco humidiore ad liquorem resoluitur, qui tandem singulari artificio ex ampulla distillatur.* Hoc cum melle ilitum crassitiem extenuat, terebinthina e ceptum elephantiasim abigit, ani vlceribus, & ijs quæ cicatricem ægre ducunt, prodest, purgat, extrahit, siccat suppurationes discutit adipi aut oleo commixtū, concoquēdi emolliendique vim obtinet, crustas vtendo excitat, quæ e crescunt, reprimit, pilos euellit, resina exceptū; alopecias explet, phthiriasi medetur, narium, orisque vlceribus, & pustularū eruptioni cum rosacco conducit, vlcera serpentia, & maligna ad cicatricem perducit, callosas partiū excrescentias absumit, oculorum cicatrices emē

A dat, & lachrymas ciet, callos, sordidaque vlcera purgat, inueterata, & manantia, quæ cicatricem non admittunt, necnon fungis similia, sanat, luxuriantem carnem consumit, caua explet, contra graneolentia narium vlcera auxiliatur. In summa fistulis, carbunculis, gangrænis, neruis præcisis, ramicibus humore contractis, carcinomati & fluxionibus subuenit, siue vnguentis, siue linimentis & oleis misceatur, vel vlcerum labia bisterue eo circūlinantur, quod si vlcus idipsū fluere incipiat, & crusta obducatur, hæc vnguēto ex butyro maiali, quod calidum super

B aquam fabarum, & decoctum lupinorum sigillique Salomonis effusum sit peruncta resoluitur. Quinetiam ad vlcera & vulnera hunc in modū vti licet. Olei auripigmenti, olei myrrhæ, terebinthinæ singulorum ℥.ij. ad ulcera quæuis purganda, & carne implenda miscentur, applicanturq. Sic olei arsenici, hydrargyri, utriusq. ℥.ij ß. olei ex vitellis ℥ j. terebinthinæ lotæ ℥.ii lithargyrij acetosi ℥.ß subiguntur, & cancro, fistulis,

C vlceribusque narium expedite curādis bis quotidie adhibentur, vel olei auripigmenti ℥.iii. olei uitellorum ℥. x. terebinthinae distillatæ ℥ j. miscentur, imponunturque u'ceribus. Andernacus.

Oleum Arsenici.

Arsenicum qualitate sua maligna, et acrimonia venenum est. Praua vero illa qualitas in spiritu, siue in aura illa fętida, et atro fumo, quem minimo calore emittunt, consistit. at acrimonia in solo sale. Igitur prorsus fi anda est [illegible] nec enim ut etiam in capite de præcipitato dis

D mus, venenum omne ex spiritibus, ut Arsenico, Mercurio, auripigmento, et reliquis adimitur. acrimonia vero pellitur, salis extractione, quod proprijs fit ablutionibus. Verum huius arsenici præparatio huiusmodi est. Arsenicum ter sublima cum sale præparato, & lacerta rubra, & stomomatis scamate, vt ipsum purifices, quod deinde cum terrea muria fixabis, dado ignem per gradus, viginti quatuor horarum spatio, fietque massa niue candidior & perlarum referens colorem, quam calida solues, vt alcali inde extrahas remanebit autem in fundo puluis albissimus, quem exiccatum fixabis cum æquali pon

E dere olei inceratiui ex talco confecti, eaque omnia in reuerberio colloca per diem integrū curſus in calida solue, vt remaneat puluis albissimus, fixus, & dulcis, qui fluet in humido in oleū pinguē, butyri instar, anodynum. Nam quemadmodum arsenicum, si non præparetur, dolorificum est, & qualitate sua maligna venenum, sic contra fixatione hanc amittit, & doloris est prorsus expers, ac venenatis curandis vulneribus conducens medicamentum, si huius admisceatur vncia vna cum duabus vncijs olei myrrhæ. Nonnulli etiam Arsenicum ter sublimatū cū calce fixa, & colo chotare, idque dissoluunt in aqua stygia fixatoria, & conuenienti, destillantq. aquam fæcibus multoties, tum demum caput mortuum

mortuum reuerberant, quod prodit in puluerẽ A albissimum,& fixum, a quo extrahitur alcali cũ vini alcoole,& sic dulcoratur. Huius medicamẽ ti vsus est ad fistulas,& cancros curandos. Quercetanus.

Oleum talci.

Talci libra catillo imponitur, & in igne lucu lento horis quatuor excandescere sinitur, deinde vbi refrixerit, fornaci, in quo panis iam co- B ctus est, immittitur, & refrigescere modice per mittitur, postea eximitur, humectaturque oleo oliuarum,& fictili inditur, atque per descensũ oleũ extillatur, * Valet ad vlcera putrida sordi daque curanda eorumque tumores discutien dos,& dolores leniendos Ander.

Oleum talci, aliter.

Ex Talco rite & artificiose calcinato elicitur anima cum aceto destillato, hæc ipsa resoluitur in oleum pretiosũm, humido in loco collocatũ. Quercet. C

Oleum calcinum.

Calx integra oleo communi restinguatur, alem bico vitreo destilletur, et manabit oleum.* Ad ossa corrupta valat. Syluius.

Idem aliter.

Calcis viuæ frustum integrum infundatur in oleo communi, donec calx in puluerem reduca tur tum destilletur in alembico vitreo, et emana D bit oleum calcinum. Leonardus de prædapalia.

Oleum de lateribus.

℞. Laterem aut regulam ruffam antiquissimã e ruffo luto ductam, eam confringe in frustra medioeria, & in prunis vrito, donec tota e-can duerint, deinde e prunis exempta fragmenta re stinguito in oleo claro veteri, et dimittito quousque se oleo impluerint, postea oleo exempta in tenuissimum puluerem contundito, atque in retortam aut cucurbitam vitream indito, et se E cundum artem luto chymistico iuncturas vitro rum claudito, & subtus accensis prunis oleum elicito, et elicitum reponito.*Conuenit omnib. morbis frigidis Est enim calidum penetratiuũ, resolutiuum, mollit dura, et discutit tumida, opi tulatur, qui patiuntur epilepsiam; vertiginem, obliuionem, paralysim, spasmum dolorem dor si, genucum, podagram, uel alios iuncturarum et neruorum morbos, medetur spleni, vesicæ, et re nibus. Mesues.

Oleum crystallorum.

Crystalli subtilissime cõteruntur,& uel æqua li nitri, uel duplo sulphuris pondere commixti in calcem aduruntur, hæc deinde ex aqua plu uiali stillatitia lauatur aliquoties, rursusque sic catur, postea spiritu vini perfunditur, maceran turque tũ extillatur rursus, et quod in fundo re manet, iterũ calcinatur lauatur, destillaturq. to ties, donec in uino eliquescat niuis instar, tandẽ in coquendo sal prouenit, quod in loco humido resoluitur in liquorem: * Huius drachma dimi dia potui assumpta, singulare est remediũ ad re F num et vesicæ calculos atterendos, comminuen dos, expellendosque, et vrinam promouendam Atque ad hunc modum oleum ex omnib. gem mis paratur. Ex Sarda quidem et hæmatite ad sanguinis profluuia, ex Saphyro, ad insaniam, pe stilentiam, carbunculũ, cordis palpitationem, ex granatis autem, ad tremorem eius, sputumq. sanguinis. Ander.

Oleum e lapide Pyrite.

Lapidem pyritem, vbi prunis incanduerit, in oleum vetus proiiciunt, idque quinque, aut sex vicibus repetunt, inde lapidem pptime tritum, vitreo vase destillant, et vbi manare liquor cessauerit, fæces conterũt, illisq; eductum liquorẽ superfundunt, mox destillant, et quo sępius id effecerint. eo efficacior reddetur, qui elicitur hu mor, ad offusum oculis caliginem, et suffusionẽ admodum laudatas, sed non imprudenter adhibendus est, cum sit uehemens, et oleum oculis inimicum habeatur Hieron Rubeus.

DE OLEIS EX ANIMAlibus,& eorundem partibus.

Oleum ex sanguine humano,& ceruino.

Sanguis hominis sani & iuuenculi, vel cerui iam capti dum adhuc calet ampullę incuruatę inditur,& igne ex cineribus vrgetur, quoad om nis extillarit aqua, deinde ampulla refrigescere sinitur, lutoque obducta, in arenam locatur, & alio vase quod excipit apposito, ignis augetur, donec oleum emanare desierit, hoc postea in aqua calida corrigitur macerãdo, separandoque. Sal quod inter destillandũ lateribus vasis adhæ rescit, cum oleo abluitur,& vitro conditur. Alij sanguinem pellicano, quod appellant, infundũt & in balneo digerunt, dũ tertia pars vasis adimpleatur, deinde ex eodẽ balneo aquam a subiecta materia astrahunt, postea sedimentũ ex am pulla incuruata distillant nouies. Oleum san guinis humani, ad comitialem morbum, aliosq: infinitos humani corporis affectus abigendos efficax. Oleũ vero sanguinis ceruini, singulare in podagra discutienda est remedium. Ander.

Oleum ex ossibus humanis.

Ex ossibus magnis mortuorum hominum cõ cidantur frustatim, sine; vt excãdescant in igne ignita pone in castula aut olla, in qua sit oleum commune antiquissimũ,& ea extingue. & quã primum inieceris frustum in ollam olei, mox illico operculo claude, vt vidimus in oleo philosophorũ. Hæc ossa aliquot horis imbibita contũ de per se absque illo oleo quod superfuit in olla & pone in cornutam,& destilla vt oleum philosophorum: serua, ac utere. * Res magna est ad omnes dolores iuncturarum. Euonym.

Oleum ex maxillis equorum.

Maxillae equorum in puluerem redigantur is aqua modica humectatur,& igne luculento vrgetur eousque donec oleum crassum & fætidũ effluat Hoc aqua calida perfunditur,& ex cine re aliquoties extillatur,*peculiare in doloribus

podagr. cius

podagricis sedandis remedium. Andernacus.

Oleum ex cornibus ceruinis.

Cornu in mense Augusto collecta, lima in scorbes rediguntur, coquunturque ex aqua, quod satis est, deinde per balneum aqua detrahitur, postea illi eximuntur, laterumque frustulis adiectis ampullæ incuruatæ induntur, & ex arena oleum clarissimum euocatur, quod singulari artificio colligitur. Ander.

Essentia cornu ceruini monocerotis, ossium de corde cerui, & Eboris.

Ossa vel comburuntur, vel decoquuntur cũ vehiculis conuenientibus, vt ex ipsis tandem elici possit purior essentia cum vini spiritu, quod fiet eadem methodo, qua cranium humanum, suo loco, præparãdum esse scripsimus. Igitur sic extrahes essentiã ex osse cordis cerui, quod hominis cor quadam substantię similitudine roborat, & ad cardiacam affectionem, syncopenque in primis vtile est. In eo differt eius pręparatio a superioribus, quod cũ alcolisato chelidoniæ spiritu fiat, tanquam cum proprio menstruo. Pro illo osse in eosdem vsus cornu cerui substituitur, cuius essentia cum hypericonis alcoole extracta infantulis, lumbricis laborantibus exhibetur. Cornu monocerotis omnium præstantissimum, eodem modo præparabis, tuetur enim cor & omnem veneni vim obtundit, pestilentibusq. morbis confert. Proprium ipsius menstruum est alcool melissæ. Ebur etiam sic pręparatur, cuius vires sunt cordis robur tueri, & conceptionem iuuare. Quercet.

Oleum ex caluaria humana.

Caluaria in puluerem contũditur, is vino stillatitio, vel aqua betonicę irrigatur paululum, deinde vasi fictili vitreato imponitur, quemadmodum supra de lignis distillandis diximus, & per descensum super aquam pęoniæ, quæ subiecto vasi infunditur, oleum extillatur, hoc postea in fimo digeritur, corrigiturque & per cineres calidos rursus euocatur, dum clarii fiat. * Peculiare ad morbum comitialem auxilium. And.

Oleum crani humani.

Eliman͂tur primo tria, aut quatuor ossa cranii, aut conteruntur ferreo pistillo, cum difficile admodum terantur, & in recurua cucurbi apponũtur sexque diebus fimo equino aut balneo calẽtis aquę obruuntur, deinde per retortam, igne primum mediocri, mox vehementi. Oleum post aquam exit, colore quidem aureo, sed tetro odore, quod doloribus etiam ventris, coli præsertim maxime laudatur. Rubeus.

Essentia Cranii humani.

℞. Rasuram cranii hominis non humani, cui affunde spiritum vini saluiati, vt supernatet sex digitos, digerantur simul in balneo per dies quatuordecim, vase clauso, deinde destillentur per retortam, dando ignem per gradus, more aquæ fortis, rursus in unde destillationem capiti mortuo prius cõtrito, putrefiant per dies octo, & de

A stillentur, vt prius, idque ter facias. Demum circulentur omnia simul per aliquot dies, separatoque tuo saluiato menstruo, in fundo remanebit cranei essentia, coaguli instar, cuius exhibeas ℈. ʒ cum aqua florum tiliæ in paroxysmo, & ante paroxysmum epilepticum Quercet.

Essentia Cranii hominis, aliter.

℞. Rasuram nõ humati crani, decoque cum melissæ spiritu, & betonicę decoctio, effunde seorsim aquam iterumque nouam affunde, donec

B nulla vis cranij amplius remaneat. Tum aquas omnes in Baln. M. euapora. Remanet in fundo coagulum, quod iterum resolue, euapora, & coagula, tantisper dum igne lentissimo materia in fundo remanens, sublimari possit. Hoc sublimatum multum confert epilepticis, & aluum sine perturbatione quamuis copiose mouet. Idem.

Tinctura mumię siccae.

℞. Mumiæ electę, contusę, & in frustula dissectæ lib. i.

C Spiritus vini alcoolisati, therebinthinati clari menstrui ana vt supernatet 4. digitos.

Indantur omnia conuenienti matratio hermetice clauso, & putresiant in calore primi gradus per quindecim dies, donec menstruum instar rubi tingatur, separabis per balneum menstruum quod reseruabis ad eosdẽ vsus & in fundo remanebit tibi mumiæ siccae vera tinctura, quam circulare poteris, si voles, cum vini spiritu per aliquot dies, & hac ratione puriorẽ ex ipsa mumia

D essentiam elicies, quę summopere conducit ad curationem omnium venenorũ per se, aut si cũ theriaca permisceatur in peste pręstantissimum est remedium, quod satis laudari non potest. A corruptione omnia corpora tuetur, commode etiã ad curationẽ phthisis, & asthmatis exhibetur, si cũ conserua helenij, et violarũ permisceatur prodest et pluribus alijs affectibus. Fęces vero quę remanent, ad sedandos dolores pro topicis in vnguentis apponuntur. Quercet.

E *Tinctura mumiæ liquidæ.*

℞. Mumię liquidę purae et electę, alcoolis vini ana lib. i.

Mixtis optime, et vitro inditis, digerãtur in fimo calenti, aut Baln. M. per duodecim dies, post distillentur, vt decet, reiterata bis destillatione, rursum digerãtur per xv. dies, & destillentur tertia uice, relinquatur deinde uas in calore balnei aut fimi, donec binę essentię percipiantur, una aurei coloris, et albi altera. Hę essentię eligãtur, circulẽturque simili menstruo, in pellicano per plures dies, separando semper fęces, et impurum

F a subtili, et puro, et reiteratis digestionibus et rectificationibus, pręstantissimum medicamentũ fiet. Huius exhibetur ℈ j singulis mensib. in plenilunio epilepticis. Morbũ enim mitigat, et pellis, estque illius proprium alexipharmacum, sanguinem quoque purificat. Idem.

Tinctura Mumiæ recentis.

Mumiam autem recentem, et electam scinde per minima quantum fieri poterit, indatur matratio

stracto oblongo collo, affundendo menstruū olivarum: putrefac omnia per mensem integrum: vase clauso hermetice: vt fiat solutio. Deinde aperto vase, transfunde materiam cucurbitæ vitreę, quam collocabis in Baln. M vt vase aperto exhalet Mercurius: quod fit cum incredibili fœtore: sic remaneat, donec nullus exeat fœtor, & Mumia tota dissoluta sit. Solutionem infunde ī aliud vas: qđ superest, digeratur denuo ī Baln. M donec prodeat in oleum crassum, & fuscum instar syrupi. Quo facto, circulabis omnia cum vini spiritu optimo in Baln. M per ʒ x x dies: separato tandem spiritu, remanebit in fundo rubicundum, & odoriferū oleum: omnes balsami naturalis habens proprietates: quodq; venenatis omnibus, & pestilentibus affectibus valde cōducit. Cape huius sic præparatae Mumię ℥ ij. vini alcolis optimi lib. ij. Circulētur in vase circulatorio per mensem integrum: Menstruum destilletur per alembicū, denuo digerantur in vase hermetice clauso: atq; supra quater reiterando nec sui corporis naturā omnimodo materiā prędicta amittat, & in tincturam prodeat: quæ qui dē tāta pollet facultate viuifica: vt nulla sit particula, quam ipsa non penetret: nullū vlcus nulliue corruptio, quam nō curet, si ipsius exhibeas quotidie per aliquod tēpus grana quatuor, aut quinque cum decocto conuenienti. Idem.

Oleum ex stercore humano.

℞ Stercoris puerorū: vel hominis rubei, q. s. Distilla bis in alembico vitreo & oleum emanabit, quod repone. *Curat cancrum, & mortificat fistulam: confert alopeciæ, &c. Euonymus.

Oleum ex stercore humano aliud.

Oleum, quod post stercoris stillatitiā aquam ab organo emanare solet, carcinomata, sinus aliaq; vlcera: quæ Græcis cacoethe dicūtur, etiā valentius sanat. Matthiolus.

Oleum ex taxo.

℞ Taxum, cui corium detrahe, absciſſoq; capite & pedibus & reiectis interioribus, & in ollam inferius perforatam pone: quam alteri ollæ impones. Ollam inferiorem in terram abscondas & altera imposita olla, utramq; optime claude ī commissura, ne quid transpiret, idque facies et parte superiore ollę superioris. Quo facto, ignis fiat ex carbonibus circumcirca, ita vt pingue omnis ex superiori olla in inferiorem distillet vbi totum distillarit, quod coniecturare licet: *ad membra contracta ex neruorum retractione valet. Gesnerus ex libro Germanico.

Oleum de ranis.

Ranas virides ī arboribus, vel aquis puris degentes in vas fictile uitreo illitū, multisq; ex ignis fundo foraminibus pertusum, conijcito, ca... ora butyro impleto, vas ne quid exhalet ... diligenter oblinito, & cooperito, cui altero ... terra conclusum supponito, ignem in ... ad distillandum accendito, oleum seu ... illum stillatitium colligito. & cum pul... ranarum uiridium, ... linimentū cō...ficiēdum misceto. *Cancrum absumit. Anton. Chalmeteus.

Essentia Viperarum.

Mense Iunio cape quatuor, aut sex uiperas, ex quibus & caudam & caput abijcies, cutē intestinaq; detrahes, carnem vero minutim præcisam, inda cucurbitæ vitreę, per tres, aut quatuor dies, vt in calore Balnei vaporosi, vel fimi calidissimi sudorem ipsarū pellas, (caue tamen, ne fumi huius aerem e viperarū exhalatu vitiatum, & venenosum inspires.) Quo facto, superfunde spiritus vini alcolisati, & terebinthinati solutiui ana vt supernaret octo digitis: digerant vase occluso hermetice in Baln. M vel fimo calidissimo xij dierum spatio, donec tota caro viperarum dissoluatur in prædicto mēstruo abiectis fæcibus: separetur menstruum in calore Baln. & fiet coagulum, cui denuo affunde spiritum uini Caryophyllatum; fac circulentur ī pellicano x. dierum spatio, & separato menstruo, remanebit caro uiperarum optime præparata, ac essentificata, cui misce sub blandum ignem, olei anethini, & cinnamomi ana ℈. j. ß. si essentiæ croci, & margaritarum ana ℈. j. cum mucagine gummi trahacanthi finge pilulas, vel si uis, cū pane triti tio arido, & trito, more veterum pastillos Huius medicamenti e hibetur ℈. j. ad lepram, pestē & ad omnes venenatos affectus. Ex viperarum cute: aut etiam serpentium spolijs exiccatis, & praeparatis secundum artem & pulvis vulneribus serpentum & bestiarum virulentarum appositus multum confert. Item vulneribus cancrosis & malignis curandis. Quercetanus.

Oleum Scorpionum.

℞. olei antiqui quantum sufficit.

Pone in eo de scorpionibus, mense Iulio collectis quot habere poteris: quibus adiunge

Dipramni albi Absinthij; Betonicae Verbenae: Rorismarini ana quantum sufficit

Stent omnia per plures dies simul in infusione postea in alembico distilla, & distillatum serua. Gesnerus.

Oleum castorei.

Castoreum in aceto dissoluitur, aut ex uino stillatitio maceratur & igne lento oleum extillatur hoc postea ex aceto corrigitur. Inter distillādum interdum materia operculo adhęrescere solet; capbutae instar, haec carbone candente admoto, liquatur *egregium est oleum ad mēbra resoluta, & ea quę alimentum non sentiūt, venerem excitat, colicos dolores sedat, vteri strāgulatum discutit: partes naturales robbrat. Anderoacus ex Euonymo.

Essentia moschi, Zibettae, & castorei.

Ex moscho, qui languidas partes firmat, & roborat, lipothymiamque & uires resolutas facit, extrahitur pretiosa quędam essentia cū uini spiritu terebinthinato, tanquā cum proprio suo dissolutiuo. Sic ex Zibetta: castorei quoq; essentiam extrahes eadem rationem cuius guttulæ, ... conuulsioni, & omnibus neruorum vitijs.

tijs,summa cum vtilitate exhibetur, cum decocto florum anthos. saluiæ & betonicæ. Et foris apponitur in conuulsione præsertim si fiat,non ex inanitione,sed p enitudine,et quando, quæ in neruis continentur præter naturam, euacuare oportet. Cũ aqua pulegij menses mouet, partus,& secundas eijcit,opiumque alias mortiferũ emendat Quercetanus.

Oleum ex luteis ouorum.

Lutea ouorum centum prius cocta inijce in cucurbitam,subijce ignem per gradus. Primo aqua exibit,post oleum flauesens aquæ supernatans,postremo oleum crassiusculum. Aqua maculis omnibus prodest,olea autem doloribus sedandis conferunt. Idem.

De oleis pinguedinum & axungiarum.

Ex animalium omnium axungijs chymiatri, olea extrahunt per alembicum æneũ igne lentissimo.in quibus maior reperitur vis attenuandi,resoluendi,& leniendi,quam in solis axũgijs non præparatis,quod videlicet subtilium,& tenuium partium magis reddantur. Sic extrahuntur olea ex axungijs hominis,Taxi,Vrsi. Vulpis. Cerui,cati, Anguillæ,Capi,Gallinæ, Anseris, Anatis. Vituli,Porci,& ex omnibus medullis,quę omnia resoluũt,leniunt, & multis affectibus curandis prosunt Ex Butyro eodem modo extrahitur.oleum valde anodynum ad eosdem vsus & dolores omnes sedandos. Quercetanus.

Oleum butyri & lardi.

Butyrum prius in vino albo liquefactum inijciatur in alembicum,subijciaturq;ignis mediocris Destillabit oleum valde anodynum E lib. j.habebis ℥.x. Sic facies laridi, & axungiarũ omnium. Quercetanus.

Oleum Butyri.

Butyrum destillatum maiorem tenuitatem acquirit,ac penetrationem,qua e pectorare humores,pulmonemque expedire,& coquere etiã cruda possit. Destillatur autem cucurbita retorta,cũ parum possit ascendere,faciliusque ascendit,cum alijs rebus iungitur, vt ij faciũt,qui nimia macie extenuati pinguescere student. Accipiũt enim butyri recentis li ij. anatis & capi carnem quae in lib. vii .aquæ ad dimidias decocta fuerit,vna cum ipso iure,in quo albissimi panis medulla infunditur, modicoque sacchari adiecto: vitreis organis aquam eliciũt, plerique plura addũt. vt res magis,minusue postulat. Ipsæ ẽt mulieres stillatitio butyro, faciem, manus pectusque inũgũt, vt ne rugas contrahant, cuteq, emolliant: tametsi ipsę quoq; oryzam in pedum vitulorum iure decoctam. panisq; micam lacti infusam: ouorumq; candida cũ corticibus,et huiusce generis nonnulla adiungunt,simulque destillant: vt iuuentutis speciem mentiantur. Plurimum autem stillatitius butyri liquor, venenis. præsertim erodẽtibus aduersari creditur, quod ob tenuitatem penetret, facileq; cũ veneno misceatur. et eius acrimoniã,ac malignitatem, motumq;ob pinguedinẽ, atq; vnctuositatem com-

A pescere possit Ad neruorum vlcera, & vulnera vtiliter etiam adhibetur Rubeus.

Oleum mell s.

Mel cũ fauis vasi fictili imponitur,& in fimo equi calido maceratur, dum cera a melle separata supernatet, qua ablata, melli silices minutissimi permiscentur,& ampullæ indũtur,distil-

B laturque primũ aqua acerrima, deinde oleum. *Singulares est ad podagricos dolores sedãdos, vulneraq; curanda,remedium. Andernacus.

Oleum, & aqua mellis.

Ex melle in vitreũ alembicũ imposito aquam eximiam primum elicies per Baln. M post capiti mortuo, aut fæcibus relictis, arenam vel silices calcinatos addes,ne regurgitet materia,quã per retortam vitream pelles,subiiciendo ignem per gradus ita destillabit oleum pellucidum,& flauescens simul cũ oleo crasso, et impuro Om-

C nia digerantur per quatuor aut quinque dies: post rursus destillentur per alembicum intra arenam,manabitque oleum purum,& rubicũdum aquæ suæ supernatans. Hæc aqua acidissima est prope ad instar aceti destillati,et plurimũ aduersus gangrænam conducit. Oleum autem, quod instar aquæ vitæ ardet, vires habet admirandas,præsertim si per dies aliquot circuletur cum vini spiritu. Separato enim illo postea, remanet oleum dulce,& gratissimi saporis,vulneribus sclopetarijs, et phagedęnicis vlceribus

D plurimũm conducens. Quercetanus.

Aliud oleum mellis præstantissimum.

℞ Mellis a sua cera non separati lib.ii.
Tartari in puluerem redacti lib.i.

Putrefiant simul in fimo quindecim dierum spatio,& destillentur per retortã. Emanabit primo aqua candida,tũ flauescens. Hanc redde capiti mortuo,& putrefiãt rursus per quindecim dies. Post depelle iterum per retortã, idq; ter facito: ac tum oleum mellis præstantissimũ consequeris.

E ris. Idem.

Oleum ceræ.

Ceręnouæ odoratæ,in sartagine liquatę,permiscetur arenę a pulueribus repurgatę quod satis est: vbi refrixerit. ampullæ erectæ imponitur & igne primum lento, postea auctiore vrgetur dum nihil effluat. *Præstantissimum est oleum

F ad dolores præsertim podagricos sedandos, vulnera vlceraq; curanda. Ex gummi elemi, eodem modo quo ex cera oleum preciosissimum elicitur. Similiter etiam ex pinguetudinibus animalium olea parantur. Andernacus ex Euonymo

Oleum ceræ, aliter.

Ceræ oleũ ad resoluendũ, & attenuandũ cõducit, scirrhosis, frigidisq; omnib. affectibus confert. Debet prius liquari ad ignẽ, donec nullos amplius crepitus emittat, antequã vasi imponatur. Si ad singulas li. addideris salsuginis terræ prius exiccatæ li ß. extrahes prima uice oleum candidũ aquæ supernatans. Quercetanus.

Aliter.

Liquefiat ad ignẽ cera, & decoquatur cum vino ad

no ad consumptionem ipsius, idque tamdiu, donec nullos crepitus amplius edat Huius sic præparatæ

℞. Ceræ lib. i.
Aluminis calcinati lib. ß.
Saluiæ M. j.

Inijciantur omnia in alembicum cupreum, cui receptaculum sit subiectum, & destilletur igne mediocri. prodibit primo crassiusculum oleum quod rursus destillandum est, vt antea, idq; ter iterandum, atq; ita fit oleum Ceræ præstantissimum ad omnes neruorũ affectus. Eodem modo ex resina, & pice oleũ conficitur. Quercetanus.

Aliter.

Eliquata cera in aquam cõmunem proiiciatur, idq; ad octo aut decem vices repetatur, manibus semper agitando, macerandoq; inde res torta cucurbita, absque cineribus lento igne eliciatur oleũ, quod cum primo exeat butyri modo, quinquies, sexiesue est repetẽda destillatio, dum oleum exeat, quod non concrescit, ne cogitur, atque id signum perfecti olei, repetitis destillationibus expectandum est. Confert doloribus stomachi, et præcordiorũ, tussi, humoribus crassioribus e pectore expurgãdis, vulneribus quoq; cruentis, & partium neruosarũ optime cõducit. Sunt qui, vbi mel, ac cera diligẽter ex apibus expressa sunt apes siccant, et cũ cera miscent, oleũque destillatione eliciunt, podagricis vtile. Vt tamen oleum e cera efficacius ad vlcera habeatur plerique eliquatam ceram, vino albo generoso septies, octiesque extinguũt, nam magis vinum extenuat. et ad partium separationem cõducit, eodemque vti supra dictum est, modo oleum destillant. ceram alij eadem ratione eliquatam, in vrinam conijciũt, laterumque puluerẽ addunt, ac retorta cucurbita, optime stipatis rimis, destillãt, moderato primo igne, mox auctiore, vulneribusque magno successu imponunt, præsertim ubi ter repetita fuerit destillatio, singula destillatione, quod manat oleum, seorsim asseruantes. Alii ad ceram adiungunt thus, myrrham, et aloem, æquis portionibus, et oleum eliciunt ad vlcera, at vulnera optimum. Rubeus.

De Balsamis, sectio XIX.

Balsamum artificiale.

℞. Terebinthinæ finissimę lib i.
Olei laorini ℥. iv.
Galbani ℥ iij.
Gummi Arabici ℥. iv.
Thuris Myrrhæ, Gummi hederæ,
Ligni aloes ana ℥. iii
Galangæ, caryophyllorum,
Consolidæ minoris, nucis moschatæ,
Cinnamomi, Zedoariæ, zingiberis,
Dictamni albi ana ℥. j.
Moschi, Ambræ ana ʒ. j.

Contũdantur omnia simul, & retortæ imponantur quibus adde

Aquæ vitæ optimæ lib. vj.

In aqua vitæ madefiat pannus, qui accensus imponatur retortæ, ut aqua ardeat, commiscendo materiam, sicq; relinquantur omnia in infusione nouẽ diebus, ac tandem in cineribus fiat distillatio, ita distillabit aqua candida, una cum oleo, semper procedẽdo cum igne lento, donec colorem olei muttatum animaduertens adnigredinem quandam. Quo uiso mutetur recipiens, & adaucto igne distillatio perficiatur. Finita distillatione, aqua ab oleo separãda, & singula seorsim seruanda, id quod etiam de prima aqua est intelligendam. Aqua prima candida, vocatur, aqua balsumi, & oleum primum separatum, dicitur oleum balsami. Secunda aqua nigricans, uocatur mater balsami, liquor uero artificiosum uocant, quod ceu preciosissimum, est diligenter custodiendum. * Prima aqua clarificat oculos, & visum conseruat. Facies lota ea aqua, reddit eam pulchram, et conseruat iuuẽtutem, calculos renum rumpit, vrinam propter carnositatem impeditam, mouet, omnis generis vulnera partium qualiũcũque sanat mirabiliter, si ea lauẽtur & plumaceoli in eadẽ madefiãt, & imponãtur Hecticis, catarrhosis, tussiẽtibus subuenit, dolorẽ ischiadicũ aufert subito fomẽto. Altera aqua, mater balsami dicta, scabiẽ sanat facillime, idẽ facit in tinea, lepra, & omnibus ulceribus, modo sine corrosione sint Oleũ balsami infinitis morbis, succurrit, imprimis capitis vulneribus cum ossium læsione, et mẽbranarũ idoneũ est. Mirabiliter pleuriticis prodest, cum aqua bibatur ʒ. j. pro vice, Balsamũ vero ipsum, miraculum est huius mundi. Dolorẽ illorum, pondere duarũ drachmarũ sumtum, subito leuat, tussi, catarrho, capitis refrigerationi et stomachi vulneribus capitis, semel in die perunctõ toto capite, prodest, penetrat enim facile et ad partes longius remotas. Tumores corporis omnes dissoluit. Quartanã curat, unctione totius corporis, ita ut nulla pars intacta relinquat. Infirmitates omnes tũ calidas, tum frigidas, proprietate quadam occulta sanat. Fiorauantus.

Balsamum artificiale aliud.

℞. Resinae Terebinthinae, Abiegnę ana li. j.
Thuris albi, Laudani ℥ uj.
Nardi Indicae ℥. ij.
Rad. Valerianę, rad. Iridis, rad. Acori,
Rad. Asari, cyperi ana ʒ. j.
Mastici, galangæ, Caryophyllorum,
Casiae odoratae. Zedoariae ana ʒ. vi.
Nucis moschatae ℥. iv.
Macis ℥. j.
Agalochi ℥ ij.
Lacrymæ oleae Aethiopicae ʒ. uj.

Aloes

Aloes, hepaticæ, myrrhæ ana ℥. i. ß.
Castorei ʒ. v.
Ossium cariotarum, Styracis calamitæ,
Laseris odorati ana ℥ i.
Lacrymæ sang. draconis ℥. i. ß.
Florum lauendulæ ʒ. iv.
Olei glandis unguentariæ ℥. vj
Arida in puluerē teruntur, liquoribusq; miscentur, & diligentissime ui ignis commensurati distillantur. Primum aqua clarissima effluit, ad modū subtilis, quæ igni admota, admirabili quodam modo flagrat, atq; balsami aqua uocatur, mox oleum coloris aurei emanat. quod balsamum appellāt, deinde profluit, ruffo colore præditum *Aqua quæ prius extillauit, hausta uentriculi imbecillitatem mirifice iuuat, nam tum pituitam, tum flatus ualēter consumit, quia uero acerrima extillit, sola per se dari nequit, nisi ex uino, aut iusculo aliquo. Liquor qui secundo distillauit, cæteris præfertur, neruorum uulneribus, articulorum cruciatibus, conuulsis, resolutis, contractisbusque mirabili modo succurrit. Oleum postremum hęc omnia similiter pręstat, sed imbecillius. Andernacus.

Balsamum artificiale aliud.

℞. Terebinthinæ lib. xiij. cum aqua ardente rectificata. & excipiatur illud oleū, quod per balneū ascendit, clarissimū tenuissimū, & leuissimū
℞. Huius olei lib. j. ℥ iij
Florum Borraginis, Rosarum,
Buglossæ, Stœchados, Spicę,
Rorismarini, Lauendulæ,
Chamomillæ ana P. i.
Sem. fœniculi. Anisi, sem. Basiliconis,
Sem. Pæaniæ ana ʒ. ß.
Rad. Angelicæ Enulæ, Phu. Ireos.
Acori ueri, dictamni, Glycyrrhizæ,
Rad. Pæoniæ, Spicæ Ind. ana ʒ. j.
Corticis, citri, Arantiorum ana ℈. ij.
Saluiæ, maioranæ, Lauendulæ,
Rorismarini, Hyssopi, Menthæ, Betonicæ,
Fol. Lauri ana P. j.
Hæc omnia contunduntur, & incidantur secundum artem, proijciatur in bociam vitream perlutatam, aut bociam cupream, [vna cum distillato iam terebinthinæ oleo, hisq; omnibus affunde aquam anisi, aut caryophyllorum, aut postremam illam in cinnamomi distillatione, ita vt repelatur quasi bocia. Deinde huic capitellum impone, & iuncturam luto obline. Tum exiccato igne fiat distillatio eo modo, quo anisum, aut aqua cinnamomi, transeuntre canali per aquam distillatur. Quo facto, hoc est, vbi aqua ascenderit, auferantur fæces herbarum, florum, & radicum, & denuo in bociam immittatur styracis liquidæ ℥ iij. eiq; affunde, quicquid proxima distillatione extraxeris, & rursus distilletur ut prius. Quod si aqua prioris distillationis, in quantitate fuerit imminuta, plus erit affundendum. Vbi iam secundo ita distillatio fuerit peracta, bocia rursus mundetur, & imponatur.

A Styracis calamithæ,
Myrrhæ ana ℥ ij.
Laccæ, Succini albi ana ℥. j ß.
Masticis, Thuris. Assæ dulcis ana ℥. j. ß.
Quibus puluerizatis, et impositis, affundatur iā destillatum oleum, et aqua. Si nō sufficiat, adde aquam, vt supra, donec satis videbitur, et fiat distillatio, vt supra de herbis dictū. Quo facto, auferantur quæ in bociæ fundo fuerint, et sequentia in locū reponatur. Notandum tamē hoc obiter, quod nonnulli styracem liquida simul cum
B gummis iam dictis committcent, vt peculiari distillatione non sit opus. Sunt autem hæc species
℞. Zingiberis, Zedoariæ, Galangæ ana ʒ. ij.
Rhabarbari ʒ. ß.
Gentianæ, Cubebarum ana ʒ. i. ß.
Croci ʒ. ß,
Cinnamomi ℥ j.
Nucis moschatæ, macis,
Caryophyllorum ana ʒ. vj
Calami odorati ʒ. ß.
Puluerizentur, & cucurbitæ imponatur, vna cū
C oleo, & aqua postremæ separationis, & distillentur vt prima uice. Quo sic peracto, separa oleū ab aqua, & serua oleum balsami in uitro *Vim habet confortādi omnes neruosas, & exangues partes, quales sunt stomachus, intestina, vesica, vterus peculiariter stranguriæ admodū cōfert, & calculosis, si de eo octo vel decem guttæ, in aqua filicis, aut uino bibantur. Omnes internas oppilationes aperit, sanitatem præsentem tuetur in statu, quaelibet septimana bis, mane aliquot guttæ in brodio sumptæ. Ioannes Mag.

Balsamum magistrale.

D ℞. Terebinthinæ lib. j olei ueteris ℥. vi.
Olei Laurini ℥. iv.
Cinnamomi, Spicæ nardi ℥. ij.
Tegularum recentium bene coctarum ℥. viij
Tritis triturandis per alembicum distilla.* Vrinam mouet, lapidem frangit, uermes euacat, anrūi tinnitui a flatu crasso, paralysi, spasmo cynico, ischiadi, gongræ, podagræ, & cæterarum iunctuarum doloribus prodest, potum aut inūctū, sed parua eius portio, aquæ affectui aptæ mista bibatur. Medici Florentini.

Oleum balsami.

E ℞. myrrhæ, Aloes, Spicę nardi,
Sanguinis draconis, Thuris Mumiæ,
Opopanacis, Carpobalsami. Bdelij,
Ammoniaci, Sarcocollę, Croci Masticis,
Gummi Arabici, Styracis liquidæ ana ʒ. ij.
Ladani, castorei ana ʒ. ij. ß.
F Moschi ʒ. ß.
Terebinthinæ ad pondus omnium.
Tritis cōterēdis, misceatur omnia, & alembico distillentur secūdū artem. *Eadem potest, quæ pręscriptum, & efficacius Petrus Aponensis.

Aliud simile.

℞. Rad. Angelicę, chamęleonis albi, Valerianæ,
Chelidonij, Enulę, Cichorij ana ʒ. i. ß.
Herb.

A
Herb. Chelidonij, Melissę, Adianti,
Chamędryos, Maioranę, Verbenę,
Rorismarini, Saluię, chamępityos, menthę,
Hyssopi, Stœchados, Fol. Lauri ana P. j.
Flor. Verb[as]ci, Hyperici, Centaurij min.
Violarum lutearum, Betonicę, Chamomillę,
Nardi Celticę, flor. Rosarum ana P. j.
Sem. Anisi, Oc[y]mi, sem. Card. benedicti,
Sem Pęonię ana ʒ. i.
Baccarum iuniperi, cort. Citri ana ℥. ß.
Omnia inciduntur, et mixta indũtur ampullę, macerantur q; ex olei eresina abiegna libra vna ℥. iij aquę cinnamomi stillatitię lib. iiij. deinde distillantur ut oleum e semine anisi, postea
℞. Styracis liquidę ℥. iij.
Styracis calamitę, Myrrhę ana ℥. ij.
Thuris, Masticis, Laseris ana ℥ i ß.
Hęc liquore superiore stillatitio perfundũtur, urgenturque ex ampulla. Tum
℞. Rhabarbari ℥ j.
Gentianę ℈. iiij.
Zedoarię, Galangę ana ʒ. ij.
Cinnamomi ʒ. j.
Nucis Moschatę, caryophyllorum ana ʒ vj.
Cubebarum ℈ iiij. [C]roci ʒ ß
Haec conteruntur, imponunturq; ampullę mũdatae, & oleo distillato permixta, iterũ per operculum euocantur, tandem separata aqua, oleũ reconditur vasi.* Dantur guttę sex vel octo, ex iure, mane aut vesperi, in colicis, nephriticisq; doloribus cochlearis dimidij instar e[x] [vino] generoso, vel olei amygdalarum amarum uel dulcium recentis ʒ. iij. interdum vomitum mouet, qui si, admoto ouo collo sub mento, impediatur, aluũ aliquoties ducit, vertigine, neruorum resolutione infestatis cochlear ex aquae vitae sescuncia, cum guttis aliquot liquoris chalcanthini exhibetur utiliter. humores namq; resoluit, & per narium meatus expellit, membrum autẽ resolutũ balsamo perfricatur, hinc si cutis exulceretur, adipe taxi eam inungere prodest. In renum, & uesicae calculo guttae octo aut decem ex aqua raphani propinatur, dum aeger infesũ [l]uetur. Andernacus.

Balsamum Romę factum.

℞. Terebinthinae ℥ ß.
Olibani ʒ. vj.
Aloes succo citrini, Masticis, Galangae,
Cinnamomi, croci, Nucis moschatae,
[C]aryophyllorum, cubebarum ana ʒ j.
Gummi hederae ʒ. ij.
Puluerizẽtur. & mi[s]ceãtur cum terebinthina, [&] ponantur in alembico vitreo, & addantur
Caphurae, Ambrae griscae ana ʒ ij.
& destillentur lento igne. Prima aqua est alba, & clara, & uinum balsami, secunda crocea, & uocatur oleum, tertia magis crocea, & est balsamum verum. Euonymus.

Balsamum aliud.

℞. Terebinthinae lib. i.
[M]ellis puri l. b ß.
Aquæ vitæ lib. ij.
Ligni aloes triti, Santalorum omniũ an. ʒ iij.
Olibani, Gũmi hederæ, Ossis de corde cerui,
Zedoarię, piperis longi ana ʒ. iij.
Gummi arabici ℥ j.
Nucis moschatæ, [G]alangę, Cubebarum
Cinnamomi, caru[i], Masticis,
Car[y]ophillorum, Spicæ nardi,
Croci, Zingiberis an. ʒ. iij. ℈. j.
Moschi fini pondus denarij.
Destilletur, vt lento igne elicias primam aquã, quæ clara est, vt aqua fontis, secunda erit ignita vt carbo, & tũ auge ignẽ, & tertia elicitur nigra * Reuiuiscere & iuuenescere facit. Euony.

Balsamum aliud.

℞. Terebinthinę abiegnæ ℥. xviij.
Ceræ optimæ ℥. ij.
Cinerum vitis ʒ. vj.
Ponantur singula in retortam lutatam, distilletur in cineribus, donec nihil amplius sequatur. Vbi distillatio fuerit finita, videbis ceram circa retortæ collum, & hoc ipsum signum est finitæ distillationis. Quod si distillauit, seruetur in vitro diligẽtissime clauso. * Iuuentutem conseruat, si quis bis in mẽse hoc oleo fuerit inunctus omnia imposita a corruptione aut putredine custodit. Vulnera qualiacunq ter quaterq eo illita sanat. Cui vrina fuerit retenta, drachmæ duæ
D
datæ per os, vrinam prouocant, & simili modo datur contra vermes, punctus lateris, tussi, catarrhum, febres pestilentes, & similia. Fiorauan.

Balsamum aliud.

℞. Terebinthinæ ℥. iv.
Thuris ʒ. ß.
Ligni aloe[s] ʒ ij.
Masticis, caryophyllorum, Galangæ, cinnamomi
E
Zedoariæ, nucis moschatę, cubebarũ an. ʒ ij.
Gummi elemi ℥ i. ß.
Misce, & distilla secundum artem.* Lepram curat intra & extra sumptum, & multos alios morbos incurabiles, vt cancrum & fistulas, &c. Euonymus à quodam empirico.

Balsamum aliud.

℞. Terebinthinæ li. ii.
Myrrhę, castorei, masticis ana ʒ. iii.
Olibani, aloes succo citrini ana ʒ. iv.
Rad Consolidæ minor. ʒ. i.
Tormentillæ [G]ummi hederæ, nucis indicæ,
F
Zedoariæ ana ʒ. ß.
Cubebarum ʒ. j.
Macerentur ad ignem lentum per biduũ, deinde distillentur. * Vulnera curat. cum linteo impositum, febres, ventriculum infra costas tumẽtem, asthmaticos, phthisicos, tumores. Contusiones sedat, spasmum & paralysim ex frigore, moribundos data gutta recreat. Euonymus à quodam Anglo.

Balsamum aliud.

℞. Galbini lib j.

Gummi hederæ ℥.iij
Minutim conterantur, & misceantur terentio si mul, & mittatur in bociam vitreatam cum suo alembico, & distillentur in balneo Mariæ, hoc di stillatum commisce cum
Olei Laurini ℥.j.
Terebinthinæ lb.j.
Distillentur, & aqua ab oleo separetur *Mirabi lissimæ virtutis est in tremoribus, paralysi. Visus est, vt collocetur patiens paralysim, contractio nem, spasmum, & tremorem, resupinus. & infun de de hoc oleo calido temperate in fundo vmbi lici sui, & videbis mirabilissimam operationē, dotis diuinam quam naturalem, & confert val de paralysi post colicam. Euonymus, & Villano uanus.

Balsamum aliud.

℞. Ligni aloes ℥.i.
Opopanacis, resinæ pineæ, Bdelli, Galbani,
Myrrhæ, masticis, sarcocollæ ana ℥.ß.
Olei benedicti ℥.i.ß.
Ladani ℥.j
Carpobalsami, Xylobalsami, Opobalsami ana ℥.ß.
Olibani, Daphnel, sanguinis drac.
Castorei, Spicæ nardi, Galangæ, cubebarum,
Maceris, cinnamomi, cardamomi,
Melicetorum, corticum citri ana ℥.ß.
Olei terebinthinæ ad pondus omnium.
Olei veteris li.ß.
Pistentur gummi subtiliter, deinde superinfun de tantum vini adusti, vt alia obruat, aut obte gat, postea ponatur in balneo Mariæ per triduū ad digerendum, post reliqua adde, puluerizan da puluerizentur, & addito oleo terebinthinæ, & oleo communi, iterum digerantur in balneo vel fimo equino per dies quatuordecim, demū distillentur in cineribus igne lento, secundum artem. *Preciocissimum est ad paralysim, & alia permulta. Lonellus.

Balsamum ad morbos diuersos.

℞. Vini albi optimi menr ij.ß.
Lactis recentis ℥.viij.
Mellis ℥.viii.
Rad. Gentianae ℥.viij.
Astrantiae ℥.iij.
Angelicæ ℥.ij.
Baccarum Lauri ℥.j.ß.
Rutæ, iuniperi Ros. rubrarum ana M j.
Enulæ campanæ ℥.i.
Caryophyllorum, cor. citri
Calami aromatici, cinnamomi, anisi,
Fęniculi, masticis, Belzoini ana ℥.ß
Concisa & contraria macerentur in phiala vel phialis vitreis lutatis, per dies 7 vel 8. loco cali do. Deinde destillētur cum alembico lutato, cu curbitæ pars tertia aut amplius vacua sit. Distil lentur in cineribus cribratis, lento igne, demū augeatur ignis. Puto tamn in alio vase seorsum & primo vinum & lac simul distillanda. Ex hac distillatione tres quoque liquores colliguntur.

A *Valet contra venena, pestem, calculum, quartanam, quotidianam, ad sudorem mouendum, &c. ad asthma, & viscerum obstructiones, ad omnes phlegmaticos, ad epilepsiam quoque & præseruandū ab apoplexia. Pro cōficienda theriaca non incommode substitui potest. Gesner.

Balsamum aliud.

℞. Thuris, masticis ana ℥.ii.
Ligni aloes ℥.
B Caryophyllorum, galangę, cinnamomi,
Zedoariæ, Nucis moscatæ, cubebarum ana ℥ vj.
Myrrhæ, aloes, Ladani, Sarcocollæ,
Castorei ana ℥.ß.
Baccarum lauri, Nucleorum Pini ana ℥.j.
Gummi elemi, Opopanacis, Belzoini an. ℥ j.
Succi iuæ, succi Herbæ paralysis an ℥.iij.
Terebinthinę ad pondus omnium.
Exibit primo aqua, secundo oleosum quid, ter tio quasi mel. Hollerius.

C *Balsamum mumiæ.*

Pars humani corporis incisa, ex oliuarū oleo per mensem digeri finitur, deinde ampullæ incuruatæ imponitur, separaturq; postea huius li quoris lib.j.
Theriacæ optimę ℥.vi.
Moschi ℥ j.
Miscentur, macerantur q diebus 30. atq. tūc theriaca è mumia præstantissima prouenit. *Huius vnica ex oleo amygdalarum feliciter datur iis
D qui venenum hauserunt, aut peste correpti sunt vt in lecto sudent, laterum inflammationib. abscessibus, carbunculo, & simi ib medetur, ad venena præcauenda, mane drachmæ vnius ponde re sumitur. Ander. ex Paracelso.

Balsamum Christi.

℞. Olei oliuarum li i.
Vini nigerrime pontici lib.iij.
Distilla, deinde adde
Hypericonis ℥.vj.
E Liquoris de mumia ℥.iv.
Iterum distilla ad meniem, & serua. *Valet arti culorum vulneribus Paracels.

Balsamum ad vulnera.

℞. Galbani, Ammoniaci,
Masticis, Myrrhae,
Gummi elemi, Bdelli ana ℥.ß.
Terebinthinæ ℥.j.ß. vel ℥.ij.
Olei oliuarum li ij.
Viridis æris ℥.ij.B.
F Puluerizentur omnia, & imbibātur in aceto fortissimo per sex velocto dies, post distillentur per alembicum, prima die per balneum Marię, post per arenam, & si uis fortius habere, & melioris saporis, tum adde subscripta, & fiat eo modo, quo supra.
℞. Storacis calamitæ, gummi hederæ,
Spicæ nardi, carabæ, Colophoniæ,
Tragacanthæ, Serapini, Opopanacis an. ℥.ß.
Euphorbij ℥.ß.
Viridis æris ℥.iii

Terebinthinæ lib.i.
*Curat omnia vulnera antiqua in causa frigida & calida. Valet etiam cõtra ariditatem mẽbrorum, & contractionem, si hoc fuerint inuncta Euonymus.

Aliud.

℞ Gelbani ℥ ß.
Gummi hederæ ℥.v.
Tefito, & alembico distillato, & cum lib.i. fecbe fecu commista denuo distillato *Expertum est ad neruorum mollificationem, seu paralysin: & ipsorum contractionem, spasmumue, morbum comitialem, vel epilepsiam, tremorẽ, omnemq; morbum frigidum, memoriam etiam auget, atque intellectum, si occiput, ceruixq; somni tempore, eius momento liniatur. Fumanellus.

Balsamum seu oleum benedictum.

℞ olei abietis lib.i.
Albuminis ouorũ ad duriciem coctorũ lib.i.
Resinæ pini ℥.vi.
Gummi Elemi ℥.ii.
Ponantur omnia simul in retorta perlutata, & fiat in cineribus distillatio, quæ horis triginta sex perficitur. *In vulneribus cõtusis, maxime capitis, valet Fallopius

Aliud.

℞ Terebinthinæ clare lib.i.ß.
Ceræ flauæ lib.i.
Nucis moschatæ, caryophyllorum ana ℥.i.
Cineris communis ℥.vi.
Ponantur simul in retortam lutatam, & fiat lento igne distillatio. Post distillationem ponatur in bocia cum capitello, & recipiente, eiq; impone de lateribus tritis ℥ iv & rursus distilla, & habebis oleum coloris rubini *Mirabile est in vulneribus nernorum, curat omnes catarrhos frigidos, prodest tussientibus pectori munctum, &c. Fallopius.

Aliud.

℞ Terebinthinæ claræ lib.ii.
Olei lini lib.i.
Resinæ pini ℥ vi.
Thuris, myrrhę, Aloes,
Masticis, Sarcocollæ ana ℥.iii.
Macis, Ligni aloes ana ℥.ii.
Croci ℥.ß.
Ponantur hæc omnia in retortam, distillẽtur primo lentissimo igne, & exibit aqua clara, paulo post vero sequetur oleum rubicundum tum augmenta ignem semper magis magisq; intendendo ad finem distillationis. Quo facto, separa oleum ab aqua, & vtrumq; seorsim serua. Aqua succedente tempore rubescit, & oleum acquirit rubini colorẽ *Oleũ valet vulneribus, præcipue vero partium neruosarũ, ossium, venarũ cito eam & sine dolore consolidat. Fallopius.

Aliud.

℞ Terebinthinæ lib.j.
Thuris, myrrhę, masticis, Sarcocollæ ana ℥.ii.
Aquæ vitæ ℥.viii.
Ponantur omnia in retortã lutatã, & distillentur in cineribus, & oleum ab aqua separa, *curat, & consolidat breuissimo tẽpore sine dolore oĩa vulnera præsertim capitis claudẽdo eorum, & in superficie imponẽdo, &c. Idẽ Fallop.

Aliud.

℞ Terebinthinæ lib i.
Euphorbii, Sulphuris ana ℥.ß.
Salis ℥.i
Olei lib.i.
Coquantur per horas duas lento igni, colentur & eo oleo calenti vulnus foue bis. *Vulnera glutinat. Anton. chalmeteus.

Balsamum pro vulneribus conglutinandis.

℞ Terebinthinae lib.i.
Galbani ℥.ii
Gummi elemi ℥.ß.
Gummi hederę ℥.ii.
Thuris, masticis, Myrrhę ana ℥.ß.
Aloes Xyloaloes,
Galangæ, cinnamomi,
Caryophyllorum, Nucis moschatae,
Cubebarum ana ℥ i.
Aquæ vitæ ℥.iii.
Simul per diem macerentur, & noctem, postea his distillentur, & oleum illud stillatitium tanquam balsamum pretiosum seruabis. Idem.

Aliud.

℞ Terebinthinã, & Vinum rubrum, sit ęqualis vtriusque copia, bulliant, & nondum absumpto Vino effundantur in Aquam cyclaminis, sępiusq; lauentur dum frigescant, hinc misce mediæ quantitati Vitellorum ouorum. Efficax est in vulneribus Heurnius.

Balsamum arte factum, insigni vi excellens.

℞ olei terebinthinæ ea qua dixi arte extillati lib.iii.
Florum lauendulae, maioranæ, Stœchados,
Fl. trium cordialium, spicæ,
Foliorum lauri melissę, hyperici,
Betonicae, saluiae, rutae, menthæ,
Absinthii romani ana M.i.
Scordii, dictamni ana M ß.
Radicum zedoariæ, peucedani, Angelicæ,
Enulae, Iridis, Petoniæ vtriusq;
Calami aromatici, Valerianæ, Struthii,
Seminis citri, ocimi ana ℥ ß.
Corticum citri, cinnamomi Galangæ,
Nucis moschatæ, macis Caryoph. lliorũ an. ℥. i. Gentianae, Rhabarbari, cubebarum ana ℥. iii. croci ℥ ii.
Styracis, Myrrhæ ana ℥.iii
Masticis, Thuris, Beni ouini ana ℥.i.
Camphoræ ℥.ii.
Moschi ℥.i.
Primo cucurbitae impone herbas, flores, & oleũ terebinthinę, adde Spiritus vini ℥ iii. digere ac stilla p balneũ maris. Hinc misce huic liquo

ri aromata, radices, semina, & cortices, ac a digestione, citra empyreuma, surrige arenoso igne. Ac huic liquori inde gũmi præscripta ac lacrymas, iterumque ad ignem reuoca. Moscus, & Camphora linteo commendari debent, ac in medium cucurbitæ suspendi, ignis enim æstum reformidant. Hoc plurimis malis confert, sanitatem stabilit, ac rationi incomperta vi, contumacissima mala persanat. Finita destillatione, spiritus vini balneo euocetur. Fęces a prima, & secũda distillatione restibiles aspergantur hoc spiritu, digerantur, ac vi ignis oleum per alembicũ extundatur, rubicundum illud ac empyreuma redolens, in vlceribus deploratis mirificam efficaciam habet. Heurnius.

Balsamum ad Paralysin.

℞. Rad. Ireos, rad. Aristolochiæ ana ℥ ij.
Consolidæ maioris, Iuæ arthericæ,
Herbæ paralysis, Pimpinellæ,
Rutæ, Saluiæ ana M. j.
Baccarũ lauri, Baccarum iuniperi ana ℨ. vj.
Florũ stœchados. Flor. rorismarini ana P. j ß.
Galangæ: Zedoariæ, Zingiberis, Caryophyllorum,
Nucis moschatæ, Cinnamomi ana ℨ. iij.
Ligni aloes ℥. j.
Thuris, Masticis ana ℨ. x.
Myrrhæ: Aloes, Sarcocollę, Bdellij,
Galbani, Ammoniaci ana ℥. j. ß.
Castorei ℥. ß.
Gummi elemi ℥ ij.
Diachylonis ircati ℥ iij.
Aquæ vitæ ℥. iiij.

Conijciantur omnia in alembicum, & destillẽtur lento igni, donec liquor crassus effluat, veluti balsamum. Anton. Chalmereus.

Aliud.

℞ Rad. angelicæ, acori, azari, cyperi ana ℥ j.
Masticis ℥. j. ß.
Galãge, caryophyllorũ: cinnamomi an. ℨ iij.
Nucum myristicarum ℥. iij.
Ligni aloes ℨ. ij.
Gummi elemnij ℥. vj.
Aloes optimæ, Myrrhę ana ℥. ß.
Castorei ℨ. x.
Styracis calami, Beniouini ana ℥ j.
Sanguinis draconis ℥. ß.
Florum lauendulæ ℥. iij.
Olei nucis vnguentariæ lib. ß.

Trita hec aliquot dies macerentur in Aqua vitæ, fiat distillatio, vt diximus in oleo terebinthinæ. Heurnius.

Balsamum pro contusis capitis vulneribus.

℞. Olei terebinthinæ.
Ouorum induratorum albuminum ana li j.
Resinæ ℨ. vj.
Gummi elemnij ℥. ij.

Fiat distillatio pro cineres ex retorta horis 36. absoluitur distillatio. Idem.

Aliud.

℞ Terebinthinæ lib. j ß.

Ceræ flauæ lib. j.
Nucis myristicæ, caryophyl. ana ℥. j.

Retorta lente extillentur: & distillato adde Laterum ℥. iij. & iterum distilla Idem.

Balsamum pro vulneribus Neruorum, & tussi.

℞ Terebinthinæ lib ij.
Olei communis lib iij.
Olei laurini ℥. vj.
Cinnamomi ℥. ij.
Euphorbij, caryophyllorũ, Baccarum lauri,
Gummi hederæ, Sagapeni, Ammoniaci,
Opopanacis, Galbani ana ℥ j.
Thuris, Mastiches ana ℥ ij.

Fiat vt prius destillatio, neruorum prodest vulneribus, & tussi pectori illitum. Idem.

Balsamum ad articulorum dolores.

℞. Resinæ terebinthinæ lib. j.
Opopanacis, Galbani, Sagapeni ana ℥. ß.
Granorum iuniperi M. ij.
Thymiamatis lib. j.

Igne primum leui: mox auctiore, tandem vehementi destillentur. Rubeus,

Balsamum aliud.

℞. Resinæ terebinthinę lib. j.
Thuris, Masticis, myrrhæ ana ℥. ß.
Ladani, Nucis moschatę: caryophyllorum,
Galangę, Zedoariæ: Carpesii ana ℨ. ß.
Fol. Daphnoidis P. r.
Succi ebuli: Succi cucumeris agrestis an. ℥. iii.

Rediguntur in puluerem, quæ redigi apta sunt, omnibus deinde mixtis: destillatione excipitur aqua. * Apum, vesparum, canum rabidorum, & reptilium venenosorum ictibus: si inunguntur, plurimum conducens: magna autem vi titate Hydropicorũ uentres inungi tradunt. Hieronymus Rubeus.

Aliud.

℞. Resinę terebinthinę lib. ij.
Olei laurini ℥ iij.
Cinnamomi. Spicæ ana ℥ ij.
Caryophyllos. 50.
Folij ℥. ij.
Euphorbij: Baccarum lauri, gummi hederæ ana ℥ ß.
Galbani, castorei: cyperi ana ℥ vj.
Tegularum bis coctarum, in oleo communi extinct. lib. ß.

Ponatur hic tegularũ puluis in fundo cucurbitæ: reliqua misceantur, & superponãtur illis pulueri, appositoq; rostrato pileo, ac rimis accuratè stipatis: igne leui adhibito: primo exibit aqua, quã seorsim seruare debemus, aucto mox igne, habebitur oleum: quod Balsami vires æquare creditur. Calidum enim, & siccum est, & mirifice penetrat, frigidisq; omnibus morbis, neruorũ presertim, apprime cõduces. Nã linguæ paralysim, & oris: ac virgę, ad hęc epilepsiam, membrorum tremorẽ frigida ortum causa, dolorem dorsi, renum, artuumq; potum, & illitum, plurimum.

...num iuuare scribūt, aduersus morsum scorpio- A ...num, serpentum, canis rabidi, & venenatorum, quæ virus eiaculantur vtiliter adhibetur, eadē ratione: si quis hyosc amum, opium, cicutam, & venena huiusmodi sumpserit, hoc oleū, vino tepido haustum, & illitum, conducet, vocē amissam restituit, strumis, & carni in vlceribus super crescenti resistit: memoriam auget, occipite opportune inūctū: ad surditatem facit, ad vteri dolores, ac dentiū: quos frigiditas, aut flatus crassiores pepererint. Quæ primo loco manauit a- B qua, melior censetur potu, sed sola nō exhibenda est: quemadmodum neq; oleum, sed cum aliquo liquore: morbis: quorum quærimus curationem proprio Hieronymus Rubeus.

Balsamus sulphuris.

Ex sulphuris floribus, & Terebinthinato proprio menstruo, in calore sicco per aliquot dies digestis, extrahitur color instar rubini Mēstruū separatur: & remanet oleum sulphuris rubicundissimum, quod circulari debet cum vino distil- C lato, & alco olisato. Et hoc modo balsamus ex sulphure extrahitur: cuius guttulæ tres, aut quatuor exhibentur cum aqua hyssopi suspiriosis, & purulenta extussientibus. Quercetanus.

Balsamus Tartari.

℞. Tartari crudi lib. ij.
Salis petræ, salis fuliginis,
Salis fęcum aceti ana ℥ iiij
Calcis viuæ ℥. vi. D

Omnia minutissime contusa, iniijciantur in vas ...on vitreatum, ac rite obturatum. Calcinentur ...ii horarum spatio: calcinata soluantur in cali...æ: ac per filtrum destillentur, post coagulētur, & deinceps calcinentur: ter denique calcinatio...es, solutiones & coagulationes fiant. Tum in...ijciantur omnia in alembicum, simulq; acetum ...stillatū infundatur: vt digitos quatuor super...natet. Destilletur acetū in bal. Marię, ac aliquot ...uicis emanabit. Tum infunde iterum acetum: E ...t destilletur: idq; tandiu, dum non amplius sit ...uice: sed accidū fiat, & quale prius infudisti, p... alembicum efferatur. Tunc omnia valido igne destillato per retortam, & prodibit oleum fer...entissimum, cuius vix satis prædicari vtilitas ...sit. Hoc eodem modo, si voles, totum salem tartari per alembicum pelles: ex quo præstantissimum, & saluberrimum oleum efficies. Quercetanus.

Balsamus Mercurii.

Sublimetur Mercurius toties cū simplici cal- F ce ouorum optime præparata, donec omnino ...t extinctus. Huic mixturæ affunde acetum de...stillatum alcolisatum: vt supernatet quatuor digitos. Destilletur liquor a fęcibus quater, aut quinquies, donec Mercurius in puluerem rubicundissimum euadat, quem cum vini alcoole circulabis in pellicano per octo dies. separato vini alcoole per alembicū, remanebit in fundo balsamus Mercurii pretiosissimus, & dulcissimus. *Desperata omnia vlcera, atque ēt carunculam in vesica sanat. & vulneribus istis sclopetarijs summopere conducit, Quercetanus.

Balsamus & Oleum Mercurii.

Balsamus fit ex Mercurio cum aqua calcis testarum ouorum, & tartari, itemque oleum, ad fistulas, vlcera omnia, & callositates præstantissimum. Idem.

Balsamum e Martis.

Limaturæ Martis lotæ pluries cum muria, superfundes acetum acerrimū, vt esuprnatet quatuor digitos. ponātur super cineres calidos octo dierum spatio, quotidie mouēdo materiā, & separādo acetum, quod colorabitur, & iterum nouum affundendo, idque tamdiu, donec acetum non amplius coloretur. Quo ad ignem euaporato, pulueré, qui subsidebit, sumito, cumq; cum æquali portione ammoniaci sublimato Eūdem sublimatū toties super fæcibus repones, iterumque sublimabis, donec rubini appareat color. postea totum in aquam feruēte inijce, vt sal dissoluatur, tum apponendo statim frigidam, subsidebit in fundo Martis balsamus, calcis, Solis instar Aqua aūt separetur, ac denuo recēs affundatur vt dulcis balsamus efficiatur. Hac etiam methodo conficies balsamum Veneris. Quercetanus.

Balsamum artifi iale Fiorauanti.

℞. Terebinthinæ purissimæ lib. j.
Olei laurini ℥. iiii.
Galbani ℥. iii.
Gummi Arabici ℥. iiii.
Olibani, Myrrhę,
Gummi gederæ, Ligni aloes ana ℥. iii.
Galangæ, caryophyllorum,
Consolidæ min. cinnamomi,
Nucis moschatę, Zedoariæ,
Zingiberis, Dictamni albi ana ℥. i.
Moschi, Ambrę ana ʒ. j.
Aquæ ardentis optimæ lib vi.

Terenda terantur, misceātur, & macerētur per dies nouem inde calore cinerū eliciatur liquor, primo igni mediocri, deinde aucto, quousque omnis liquor emanauerit, oleum ab aqua separetur, & seruetur ad vsum *Ad vulnera capitis potissimum valet, aliaque infinita.

Balsamum Vigonis.

℞. olei omphacini lib. ii.
Styracis calamitę: Ladani, Croci,
Thuris masculi, gummi Arabici: Rubeæ tinctorum,
Gūmi hederę: Aloes succo citrini, Masticis,
Caryophyllorum: galangę, cinnamomi,
Nucis moschatę, cubebarum ana ℥. ii.
Gummi elemi lib. i.
Myrrhę, Bdelii ana ℥. i.
Sagapeni, Ammoniaci.
Opopanacis ana ʒ. x.

Terantur omnia & cum oleo misceantur, rostrato pileo cucurbitæ imposito, stipatisque optime rimis: initio ad horas xii. ignis sit lētus inde quibuslibet sex horis augendo, totus humor destillet, quem humorem fęcibus tritis denuo affundes,

des.& destillabis,idq; tertia vice. Hoc oleū balsami vires,ac notas omne habet. Nam doloribus a morbo Gallico mirifice opitulatur. Epilepsiæ quoq; si futura coronalis vngatur,& triginta diebus cum modico vini,& pulueris pæoniæ, ad cochlearis mensurā sumatur,quæ forte quantitas maior videri,potest,quā deceat,tametsi eadem mensura,quartana laborātibus præbeatur quatuor vicibus, imo ad dimidiam vnciam, cū vino generoso, iis,qui cor,& pulmonem roborare,ac exhilarare student,frigidis omnibus affectib.conducit,& panus purpureus hoc liquore madefactus,sit ad tempora adhibeatur hemicraniæ. vertigini, stipuationi venarum cerebri plurimum conducit,vulneribus item recentib. surditati,conuulsioni,resolutioni, & huiusmodi frigidis morbis.

Oleum miræ potentiæ polychreston.

℞. Olei cōmunis, terebintbinæ, olei laurini ana lib.i.

Misce, & cucurbitæ immittantur, lentoq; igne distilletur,quæ prima emanat aqua inutilis est: restibili materiæ adde cinnamomi,caryophyllorum ana ℥.i.ß.

Euphorbii,galbani,ammoniaci,
Gummi hederæ opopanacis, Thuris albī,
Masticis, baccarum lauri detrusis corticibus ana ʒ.iii.
Castorei,ligni aloes, Ladani,
Olei spicę,vel distillati ex lauendula ana ʒ.ij

Misceantur cūcta ac digerantur. Hinc lapidem laterinū in fabaceas partes confringes,& in prunis urito,donec excanduerint, ac oleo restingui to,& paulatim aucto igne destilletur. Studet cerebro frigore madenti, nam memoriam roborat illitu,ac potu guttulis vino mixtis,refrigerato cerebro naribus immittitur, illinitur hepati frigidi.Bombace vtero immissum, fętū mortuū extrahit,& mestrua euocat, grumosum sanguinē illitu & potu dissipat,crassam pectoris materiā attenuat,fistulas palpebrarum sanat morsib. venenatis cōuenit, epithematis modo ex vino īmpositū,vulnera antiqua sanat.Lienē illitu absumit, podagræ,frigidæ ac lumborum dolorib. opitulatur,conuulsionibus succurrit, surditati ex frigore medetur gutta auribus immissa,ac earum vermes necat & susurra dissipat,vrinæ difficultati medetur quæ a crassa est materia, calculum absumit,vermes necat,mollit dura,discutie tumida., epilepticis prodest ac morbis frigidis. Heurnius

Balsamus pali pretiosus, sarronicus.

℞. Visci herb. pati, Visci consol. maior. ana ℥.iij.
Olei terebinthinæ lib.i.
Flor. hyperici,flor Verbasci ana M.iij
Pomorum Vlmi ʒ.i.j.
Acinorum populi arb. ℥.iv.
Spiritus vini lib. i.ß.

Digerantur in fimo equino, vel restagnantur in calido hypocausto, in vase vitreo optime clauso per mensem integrum,deinde exprimantur, & colentur,adde

Thuris,masticis,
Myrrhę ana ℥.ij.
Sanguinis drac ʒ ß.
Mumiæ ʒ vi.
Terebinthinæ lib.ß.
Benioni ℥.i.

Circulentur simul in pellicano octo dierum spatio,deinde moderato calore destilletur vini spiritus,& remanebit in fundo pretiosis balsamus Quercet.

Balsamum optimum.

℞. Myrrhæ,aloes hepaticæ,nardi Indicæ,
Thuris albi sanguinis draconis,croci
Momiæ,opopanacis,bdellij,
Carpobalsami, ammoniaci sarcocollæ
Masticis,styracis calaminthæ,gummi arabici ana ʒ ii.
Ladani,castorei ana ʒ.iii.ß.
Moschi ʒ ß.
Resinæ terebinthinæ ad pondus omnium.

Destillet oleum, vt ars postulat. * cor roborat, ipsius vires restituendo., cadauera a putredine præseruat,februm rigores pellit,si ante accessionem,eo tepente, vngatur spina. In vteri strangulatu,epilepsia: & huiusmodi aliis morborum generibus cū vino odorato præbetur, melāchollicis quoque,&iis,qui absq; causa tristantur,languidique sunt uiribus,& bello debilitati, ac lassitudine laborant. Petrus Aponensis.

Balsamus hypericonis simplex.

℞. Flor. Hypericonis minutatim concisorum lib.ii.Olei terebinthinæ lib i.Vitel.ouorū, nu. x aquæ uitæ lib.ß. mistis omnibus putrefiant in fimo calenti per mensem integrum, post exprimantur, & ponantur ad Solem per duos menses. Quercet.

Balsamus hypericonis compositus.

℞. Flor. hyperici lib j.
Visci rad symphyti maior. ℥ iv.
Florum chamęmelī,
Florum verbasci ana P iii
Olei ouorum,
Olei terebinthinæ ana lib.ß.
Aquæ vitæ lib. j.
Thuris,myrrhæ ana ℥.ii.
Masticis,Mumiæ ana ℥.i ß
Sacchari rubri ℥.vi.

putrefiāt simul in uase accurate occluso in fimo per mensem,deinde exprimantur, & circulentur in balneo per triduū,tum demū lentissimo calore decoquantur ad balsami consistentiam.idem

Balsamus Visci pomorum.

Balsamus visci pomorum eadem methodo fiet, vt balsamus Hypericonis simplex,nec cum oleo oliuarum prius depurato in balneo. Idem.

Balsamus visci pomorum compositus.

℞. Foliorū uisci pomorū minutatim concisorum lib.ij inijce in matratium uitreum addēdo

Acinorum

Acinorum populi arboris lib. ß. A
Olei axungiæ taxi,
Olei butyri ana ℥.iv.
Olei terebinthinæ ℥.vi.
Olei lumbricorum lib.ij.ß
Vini albi generosi lib ij.

Digerantur omnia recte occlusa in fimo calidissimo per duos menses, post prælo exprimantur: tum circulentur, & ad ignem lentissimum decoquantur ad liquorum consumptionem. Ad dolores sedandos nullum præstantius inueniri medicamentum potest, Quercet. B

Oleum diuinum.

℞.Sanguinis humani, spermatis ceti
Medulli tauri ana lib. i.
Moschi ℥.j.
Cineris oliuarum ℥.ij.

Misce & destilla per retortam, & primum manabit aqua alba, mox oleum citrinum, demũ oleũ rubrum, maximarum viriũ, cuius guttula vna aut altera exhibita fere mortuos resuscitare facit. Fiorauant. C

Oleum ad capitis dolorem a causa frigida.

℞ Resinæ terebinthinæ lib.i.
Masticis, cinnamomi,
Nucis moschatæ ana ℥.i.
Caryophyllorum, galangæ,
Zedoariæ, Ladani ana ℥.i.ß.
Succi ebuli, succi cucum. syl. ana ℥ i.

Terenda terantur, & vitreis organis distillentur sa. Rubeus. D

Oleum optimum ad memoriam augendam.

℞.Aquæ ex flor. rorismarini lib.i.
Nucis moschatae, caryophyllorum
Granorum paradisi, cinnamomi,
Cubebarum, macis, zingiberis ana ℥.i. E
Moschi ℈.ß
Piperis longi ʒ.i.
Croci ʒ.ij
Galangæ ʒ.ij.

Terantur, quæ teri possunt, misceantur & macerentur per dies tres in loco aliquo calido, inde calore cinerũ destillentur, augendo ignẽ donec fæces comburãtur. Huic deinde aquæ adde aquæ ex foliis rorismarini lib.j. & coquantur simul in vase vitreo ad ignem, donec dimidia pars fuerit consumpta. Quo facto, adde

Olei veteris lib.i.
Olei de Been ℥.i.
Euphorbij, castorei ana ℥.iv.
Sinapi ℥.vj.
Olei selamini, olei hypericonis, olei citri, olei Spicæ, olei de albetto ana ℥ ß.

Misceantur in omnia cucurbita vitrea optime obturata, & macerentur ad solem per menses tres, & erit factum. Amissam memoriam mirabiliter restituit, vngendo cum eo caput totũ, & stomachum, vesperi, cum itur dormitum. Fiorau.

Oleum ad paralysin.

℞.Terebinthinæ lib ij.
Laterum antiquorum in oleo Iasmino extincti q.s.
Macis, storacis ana ℥.i.
Belzoini ℥ ß.

Fiat destillatio in alembico vitreo. Tres fluent liquores, quorum tertius erit optimus. Rubeus.

Aliud cuiusdam recentioris.

℞.olei e costo, e nucibus ana ℥ iij ß.
Pinguedinis vulpis lib ß.
Pinguedinis viperarum ℥.iii.
primulæ veris virentis,
Saluiæ virentis ana lib. ß

Herbas contusas cum pinguedinibus, misce cum oleis, addendo
castorei ʒ.ß
Resinæ terebinthinæ lib j.
Piperis, pyrethri, euphorbij ana ʒ. iii.
Vini optimi lib. ii. ß.

Macerentur omnia, inde destillentur, cumque tres liquores emaneat, postremus omniũ efficacissimus habetur. Guainerius.

Aliud ad idem.

℞.Galbani, gummi hederæ ana lib. ʒ.
Olei Laurini ℥.ij
Terebinthinæ lib ij.

Destilla, & tertio liquore vtere.

Oleum ad paralysin & contracturas præcipuum.

℞.Olei hypericonis lib j.
Terebinthinæ lib. ß.
Olei Laurini ℥.iv.
Olei spicæ ℥.j.ʒ
Granorum iuniperi lib ß.
Castorei ℥.i.
Euphorbii ℥.ii.
Caryophyllorum, macis,
Nucis moschatæ,
cinnamomi ana ℥.i.ß.
Florum lauendulæ, flor. Saluiæ,
Flor. lilii conuallij ana M ij.
Masticis, myrrhæ, Thuris ana ℥.ij.
Mumiæ ℥.j ß.
pingued. taxi ℥.iij.

Digerantur omnia per mensem in fimo, deinde destillentur in alembico æneo secundum artem. Hoc oleo inungantur membra paralytica, & cõtracta. Est enim medicamentum efficacissimum. Quercet. F

Oleum benedictum Fiorauanti.

℞.Albuminum ouorum ad duritiem coctorum ℥.xii
Terebinthinæ claræ ℥. iv.
Myrrhæ electæ ℥.iii.

Misce & destillentur in retorta, primo calore leui, deinde aucto, quousque omnis liquor manauerit. Oleum ab aqua separetur, & seruetur in vaseo vitreo, optime obturato. Valet ad omnis generis vulnera, præsertim capitis, neruorum, & cæt.

Olæum philosophorum.

℞ Terebinthinæ claræ ℥.xviii.
Ceræ flauæ ℥.xii.
Cineris vitium ℥.vi.
Misce & calore cinerum per retortam destillentur. * confert vulneribus, tussi, catarrho, vermibus, laterum puncturis. Fioravantus.

A

Oleum ad fistulas, optimum.

℞.Antimonij ℥.iij.
Mercurij sublimati ℥.j ß.
Mellis ℥.vi.
Mixtis omnibus, ut artis est, destillentur per retortam uitreā, mediocri igne, ex ibit oleum ad callosa, & maligna omnia ulcera, fistulas, cicrū, & gangrænam curandam præstantissimū. Quer.

De Pulueribus, Sectio XX.

PVlueres arabibus Suffuf dicuntur. Quod si puluis ex varijs aromatici rebus quas Species peculiariter uocant, constet, Tragea dicitur siue illa sit crassius, siue tenuius trita.

B

Differunt species & pulueres, sicut compositū, & simplex. Sunt enim species, pulueres compositorum medicaminum mixti, sed nōdum humida aliqua materia uniti. Cæterum.

- A. purgant
  - Humores
    - Simplices
      - Bilem, ut
        - Puluis rhabarbari.
        - Puluis uiolarum.
      - pituitam, per
        - Nares, ut
          - Puluis sternutatorius.
          - puluis ad nasalia.
        - Aluum, ut
          - puluis e curbith.
          - puluis alius Auicennæ.
      - Melancholiam, ut — Puluis senæ præparatæ, &c.
      - Aquam, ut — puluis ad hydropem.
    - Compositos, ut
      - puluis laxatiuus magistralis, &c.
      - puluis laxatiuus alius, &c.
      - Laudanum mercuriale.
      - Hydrargum metalliorum.
  - Fæces &c. ut
    - puluis contra lumbricos.
    - puluis ad suppositoria communia.
    - puluis ad suppositoria sicca.
    - puluis ad suppositoria auctior.

- B. Pulueres qui extrinsecus applicantur ex uariis commiscentur medicamentis simplicib. atque uel alterātib quātitate
  - Prima. Sic alii
    - Temperati
      - Capitales, ut puluis capitalis temperatus, &c.
      - Cordiales, ut puluis pro epithemate cordis tēperatus, &c.
    - Intemperati. Sic
      - Calefaciunt
        - Caput, ut
          - puluis capitalis calidus.
          - puluis ad calefaciendum caput, alius.
        - Cor, ut
          - puluis pro epithemate cordis cal.
          - puluis aduersus pestem.
        - Ventriculum, ut
          - puluis ad uentriculum, calefaciendum.
          - puluis ad ventriculum calefaciendum, & constringendum &c
          - puluis ad flatus discutiendum, &c.
        - Hepar, ut — puluis pro epithemate hepatis calefaciēs, &c.
      - Refrigerāt
        - Caput, ut — puluis pro epithemate cordis refrigerans.
        - Cor ut
          - puluis pro epithemate cordis refrigerans.
          - puluis aduersus pestem refrigerans, &c.
        - Hepar, ut — puluis pro epithemate hepatis refrigerās, &c.
  - Secunda. Sic alii, &c. Vide literam C.

C Secũda Sic alii,
- Astringũt, vt
  - puluis constringens Caleni.
  - puluis alius eiusdem.
  - Crocus martis, &c.
- Abstergũt
  - Dentes, ut
    - puluis ad dentrifricis.
    - Alius.
    - Alius, &c.
  - Cutim in
    - Toto, vt
      - puluis contra scabiem com muni.
      - Alius, Nicolai.
    - parte, uidelicet capite, ut
      - puluis cephalicus Lucii.
      - Alius Galeui.
      - Alius xenocratis.
      - Alius Triphonis, &c.
- Incarnant, vt puluis incarnans.
- Cicatricem inducunt, ut puluis ad cicatricem inducendam, &c.
- Carnem auferũt, ut
  - puluis causticus Galeni.
  - Alius eiusdem.
  - Alius carnis excrescentias minuens.
  - præcipitatum Ioannis de Vigo.
  - Mercurius præcipitatus.
  - Aurum præcipitatum.
- Strumas dissoluunt. puluis ad strumam.
- Dolorem mitigant, ut
  - puluis ad capitis dolorem ex frigore.
  - puluis ad capitis dolorem ex calore.
  - puluis ad capitis dolorem a vaporibus.
  - puluis ad dolorem lateris, &c.

DE PVLVERIBVS INTRINSEcus sumendis.

DE PVLVERIBVS calefacientibus & siccantibus caput.

℞. Cranei ℥.iv.
Cineris cuculi.
Hirundinis ana ℥.ii.
Cineris priapi tauri, uel castorei ℥.ß.
Galangæ ℥.ß.
Saccharum quantum satis est.
Misce, & fiat puluis. *Detur mane sorbendo pattum vini albi diluti aqua beconicæ vel gallitric Rondel.

Puluis epilepticus.

℞. Seminis pæoniæ,
Visci quercini ana ℥ ij. Cardamomi ℥.i.
canthariðum præparatarum ℈ ij
puluerizentur omnia et cum melle conficiatur bolus. Hierony. Mercurialis

Puluis contra morbum caducum regis Daniæ.

℞. Granij hominis furis suspensi, tosti ac triti ℥ i.
Sem pæoniæ Gr. iij.

A Misce, & fiat puluis. Detur cum aqua lauendulæ ad quantitatem vnius cochlearis ægroto tempore matutino postero & tertio die fac idem.

Puluis epilepticus noster.

℞. coriandri præparati, Sem. sinapis.
Nucis moschatæ ana ℥.ß.
Sem. pæoniæ ℨ.vii.
Diptamni albi ℨ.ij.
Fiat puluis. *contra epilepsiam puerorũ valet.

Alius noster.

℞. cranei hominis, coralli rubri, Sem. pæoniæ ana ℨ.i.
Misce, et fiat puluis, de quo detur tribus vicibus mane meridie, et uesperi, cum brodio, uel aqua appropriata.

Alius.

℞. cranei hominis, sem. pæoniæ, sem gallitrici, uel radic. eius, rad torment.
Misce, et fiat puluis. *Dosis ℨ j. cum brodio pulli semel in septimana præcedenti purgatione cũ pilulis cochiis probatum Ang de Tarento

DE PVLVERIBVS calefacientibus pectus.

Puluis ad tussim.

℞. Amygd. dulc. facchari ana ℥ i.
Sem. fœniculi ℥. j.

Tere. Da cum Iulapio violato,& aqua Adianti. A
Confert tussi,& thoracis dolori Mesues.

DE PVLVERIBVS CAlefacientibus cor.

Puluis contra pestem.

℞.Rad.Tormentillæ,dictamni, Tunicis,
B Scabiosæ,rad Buglossæ ana ℥.ß.
Sem citri,acetosæ ana ℥.ß.
coriandri præparati ʒ.ii.
Rosarum rubrarum ʒ.i.
Sem portulacae ʒ ii.
Rasuræ Eboris ʒ ii.
Coralli albi,rubri,ana ʒ.i.ß.
Terræ sigillatæ ℥.ß.
Boli Armeni ℥.ii.
Misce,& fiat puluis.

Puluis bezoarticus.

C ℞.boli armen ℥.ii
Rosarum rubrarum ʒ.i.
Seminis Acetosæ,sem.citri mundati,
Cornu cerui vsti,sem.Rutæ,
Doronici Romani,carabæ,
Sem cardui benedicti ana ℈.iv.
Coralli vtriusque,Ligni aloes,
Serici crudi,omnium Santalorum,
Margaritarum perforat.
Ossis cordis ceruini ana ʒ.i.
D Spec.diamarg.frigid. Tormentillæ,
Dictamni,Tunicis,Scabiosæ,coriandri,
Terræ sigillatæ ana ʒ ii.
Gaphuræ ℈iii.
Ambræ ℈ ii.
Croci G.xv.moschi ℈ iv.
Fiat puluis. Mesues.

Puluis griseus Cæsaris,contra pestem.

℞.Rad.pimpinellæ,rad Gentianæ,
E Rad.tormentillae,rad.Serpentariæ ana ℥.i.
Rutæ,absinthii,nucum iuglandium,
Granorum iuniperi,aceti Rosarum,
Theriacæ electæ ana ℥ i.
Misceantur omnia simul,quidam addunt casto rii ʒ.i. Datur ʒ.ß,ad præseruandũ. Augustani.

Puluis rubeus Cæsaris,contra pestem.

F ℞.myrrhæ electæ,croci ana ʒ.i.
Ossis de corde cerui ℈ ii.
Cornu cerui ʒ.ij.
Dictamni cretici,Tormentillæ,
Pimpinellæ,Gentianæ ana ʒ ii ℈ ii.
Zedoariæ,zingiberis ana ʒ iii.
Sulphuris viui,Boli armeni ana ℥. ß.
Caphuræ ℈.iiii (ʒ.vi.
Theriacæ Andromachi.mithridatii opt. ana
Fiat omnium puluis aspergendo aquæ vitæ,mo dicum,vt est artis. Datur vt supra, Augustani.

Puluis electuarii de bolo.

℞.Santalorum omnium,galange,
Ligni aloes,cinnamomi,
Coralli rubri,Rosf.rubrarum,
Sem,melonum ana ʒ.ß.
Radicis Tunicis,Tormentillæ ana ʒ.iii.
Rasuræ Eboris.cornu cerui ana ʒ.ß.
Nucis moschatæ num.i,
Maceris,cubebarum ana ʒ.i.
Anisi,marathri,zingiberis ana G.xv.
Sem Acetosæ,sem.citri,Iuniperi,
Sem.cori,caryophyllorum ana ʒ.ß.
Boli Armeni ʒ.ii.
Fiat puluis * Dosis ad pestem ʒ.ii cum aquæ ro sarum ℥ ii.Vini ʒ.ß.

Puluis præseruatus in peste.

℞.Rad.Angelicæ,rad.Gentianæ,
Rad zedoariæ,rad.Tormentillæ,
Rad pimpinellæ,rad.Valerianæ,rad ostrutii,
Rad.Arist rot.rad dictamni cretici,
Rad.zingiberis,herb.cardui Benedicti,
Herb.Scordij,herb Rutæ,florum calendulæ,
Sem.Acetosę,sem.citri ana ʒ iii
croci,myrrhæ,coralli rubri præparati,
Cornu cerui præp. caphuræ ana ʒ.ii.
Ossis de corde cerui ʒ.i.
Boli Armeni Terræ Sigillatae,
Flor Sulphuris ana ℥.ß.
Theriacæ Andromachi ℥ ß.
Mithridati ℥ i.
Fiat puluis, cui aspergatur modicum Aquæ vitæ,secundum artem. Dosis ad præseruandum, quantitas auellanæ cum aceto mane. Ad curãdum datur a ʒ.i.ad duas Adamus Lonicerus.

Puluis pręseruatiuus pro familia, eiusdem.

℞.Rad gentianæ,rad.Valerianae,
Rad.Arist.rot rad.Obstrutii,
Rad pimpinellæ,rad Tormentillæ,
Herb Ruthę,herb.cardui Benedicti,
Cubebarum ana ℥ i.
Granorum iuniperi ʒ.ii.
Boli armeni ℥.i. Aloes ʒ.ii.
Fiat puluis. Dosis mane,quãtitas nucis moschatæ cum aceto.

Antidotus Saxonica, vulgo Deß Hertzogs von Sachsen puluer.

℞ Rad.Valerianæ ℥.ß.
Rad.Vrticæ urentis,Eilerneßel ℥.i.
Rad.Vincetoxici seu chelidoniæ ℥ i.
Rad polypodii rad.Altheæ.
Rad Angelicę satiuę,& syluestris ana ℥.ii.
Cort.rad.Laureolæ,kellerhals burzel,℥.i.ß.
Baccarũ herbę paris dictae,vulgo Volfsbeer, Vndeinber Num.xxvi.
Radices incidantur,& affundatur iis acetũ acerrimum,vt superemineat ad digiti vnius altitudinẽ, in olla vitreata,bene lutata. Bulliãt ad lẽtum ignem mediocriter. Hinc decocto operculo effundatur acetum residuum omne,& radices exiccentur. Exiccatæ radices puluerizentur: additis granis herbae Paris dictę Nu xvii. Fiat puluis,qui reseruetur vsui per se vel cum melle: Dosis in adultis ʒ i. In debilibus, & pueris ℈ iij

Antido-

Antidotus haec a Cl. medicis Ioanne Moibano, A Ioan. cratone, & Gesnero describitur. Nominis id habet qui a Rustico quodam, qui eius vsum contra pestem & venena secretissimum habuit olim Duci Saxoniæ communicata fuit, qui postmodum in secretis eandem habuit, & alijs principibus communem fecit.

Puluis contra periculosos, & pestiferos morbos puerorum.

℞. Ossis vnicornis, Coralli rubri, Succini albi, Margaritarum, Ramentorum auri, Vngulæ alcinae ana aequal. port. Hæc omnia in mortario contrita misceantur simul, in morbis calidis B cum aqua rosacea, in frigidis vero cum aqua lauendulae detur. Exhibetur autem ad mensurā cochlearii. Ranzouius,

Puluis contra toxicum, & omne venenum Medici antiquioris Regis Angliæ.

℞. pimpinellae, Rad. tormentillæ, Cinnamomi ana ℥.ß.
Ligni aloes, granorum iuniperi, zingiberis ana ʒ.i. C
Interdum additur
Cardui benedicti, Angelicæ ana ʒ ß.
Fiat ex his omnib. puluis subtilis, & occlusus in pyxide vsui bene seruetur.

Puluis alexipharmacos præstantissimus, & multis experimentis comprobatus. contra vulnera venenata s. lopetica.

℞. Rad. Asclepiadis ʒ.i.
Valerianæ, Tormentillae ana ℥.ß.
Polypodij querc. ʒ.ii.
Angelicae satiuæ ℥ iiii.
Angelicae sylu. Altheae ana ℥.ii.
Vrticarum ʒ.i Thymelææ ℥.i.ß.
Scabiosae, Valerianae min. ana ℥.ß.
Radices omnes euellantur intra 15. Augusti, & 8. Septembris, quae postea incidātur, ac reponātur in ollam vitreatam sigillatam cum sufficiente quantitate aceti: atque ita 12. horas macerentur, post coquantur spatio horae vnius cū dimidia. Effuso cum aceto exiccentur, donec in puluerem redigi queant. contusis omnibus, adde acinos herbae paris nu. 12. cum eiusdem folijs 36. fiatque puluis, cuius dosis est ʒ. i. cum vino albo. Iosephus Quercetanus.

DE PVLVERIBVS CALEFACIENTIBUS STOMACHUM.

Puluis ligni Aloes.

℞. Ligni aloes ℥.ß. galliae aur. i ß.
Sacchari albi ʒ i ß.
Potatur ʒ.iii cum minua *Ventriculi humiditatem immodicam siccat, flatus dissoluit, coctionem iuuat mesues.

Pulnis ligni Aloes.

℞. Ligni aloes ʒ iii.
Cardamomi, Mentae siccae, Spicae,
Marrubij, ... corticis citris ana ʒ.ii.
Galliae, Scœnanthi ana ʒ i.
Mastichis, Anisi, Abii ana ʒ.ii.
Sacchari ad pondus omnium.
Cor, & uentriculum roborat, oris odorem commendat, coctionem iuuat. Mesues.

Puluis diarrhodon.

℞. Trochiscorum Diarrhodon, Masticis ana ʒ.iij.
Succi menthæ siccae, Ligni aloes ana ʒ.ij.ß.
Da ʒ.j. cum vino odorifero Intemperiem ventriculi frigidam corrigit, ob id dolorem inde natam sanat, ipsumque roborat Mesues

Puluis optimus cum cibo sumendus.

℞. Semin. Leuistici, sem. Amomi,
Sem. Amoes: sem cardamomi,
Sem. Anisi, sem Apij, sem Rutae,
Flor. Origani, sem Anethi,
Sem. carui, sem. fœniculi,
Zedoariae, sem. cimini, Saluiae,
Calamenthi, Thymi, Betonicae,
Sem. Sileris montani, piperis longi & nigri,
Hyssopi, Serpilli, sem. petroselini ana ʒ.ij.
Pyrethri, liquiritiæ,
Nucis moschatæ ana ʒ.ß.
Cinnamomi ʒ.j.
Caryophyllorum, galangæ, croci ana ʒ.i.
Pulegij ʒ.ij.ß.
Puluerisentur omnia, & sumatur cum omni cibo *Cerebrum purgat, contra vertiginem valet: visum conseruat, amissum restaurat, bonam digestionem facit, intestinorum ventositates expellit: D appetitum amissum restaurat, conualescentibus & frigidis morbis mirifice subuenit, pectoralia confortat Stockaldus.

Puluis pro condiendis cibis.

℞. cinnamomi electi ʒ.ij.
Zingiberis ʒ.i.
Piperis longi, granorum paradisi,
Galangae ana ʒ ij.
Cardamomi, nucis moschatae ana ʒ.i.
Caryophyllorum: Macis ana ʒ.ß.
Croci orient. ʒ.iij.
Sandali rubri, Rosi rub. ana ʒ.j.
Misce, & fiat puluis.

E *Species ad carnes, & piscos.*

℞ cinnamomi ʒ j.
Zingiberis ʒ.x.
Piperis longi, granorum paradisi,
Galangæ ana ʒ.ij.ß.
Cardamomi ʒ.i ℈ i
Nucis moschatæ, Macis ana ʒ.j.
Croci ʒ.ß Sacchari albi lib.j.
Misce, & fiat puluis. Bertholdus.

Tragea potima.

℞ Sem. Anisi, sem fœniculi,
Sem. carni, sem cimini,
Sem. Apij. sem. Petroselini,
Betonicæ, calamenthi,

Hyssopi,

Hyssopij, pulegij ana ʒ.j.
Piperis longi,
fiat puluis. Vtatur in cibis, contra malam digestionem, ventositatem stomachi, visus defectũ, vertiginem, obliuionem, & calculum. Si placet adde sacchari q.s. est.

A

Alia.

℞ cinnamomi, zingiberis ana ℥ ß.
Coriandri pręparati ʒ.j.
Nucis moschatę, caryophyllorum,
Macis, Galangę,
Santali rubri ana ʒ i j.
Sacchari lib. j. ß.
Fiat tragea.

B

Alia.

℞ confect. fœniculi, confect. Anisi.
Confect. carui, confect. Coriandri,
Glycyrrhizæ rasae, Indicae,
Semin. Sisami ana partes ęquales,
Galangae, zingiberis,
Piperis longi incisorum ana parum.
Misceantur.

C

Alia.

℞ confect. Anisi ℥.viij.
Confect. fœniculi, confect. Coriandri,
confect. carui ana ℥.iiij.
Glycyrrhizae rasae, & incisae ℥.viij.
Zingiberis incisi ℥.uij.
Calami aromat. incisi ℥.ij.
Galangae: zedoariae ana ℥.j.
Misce.

D

Alia communis.

℞ Sacchari lib.v.
Zingiberis incisi ℥.iij ß.
Zingiberis puluerizati ℥.iij. ß.
Cinnamomi incisi ℥.j. ß.
Caryophyllorum: macis,
Nucis moschatae ana ℥. ß.
Confect. anisi lib. j.
Misce, & fiat tragea.

E

Tragea rubra.

℞ cinnamomi lib i.
Zingiberis albi quart. i.
Caryophyllorum ℥ i:
Nucis moschatae, macis ana ℥ i.
Piperis longi, galangæ ana ℥. i.
Granorum paradisi ℥ ß.
Cardamomi ℥. ß.
Sacchari lib iv.
Croci in vino sublimato per diem, & noctem infusi ℥. i.
Misce, & fiat puluis secundum artem.

F

Species pro Tragea simplici.

℞ cinnamomi incisi,
Zingiberis incisi ana ℥. ii
Zingiberis puluerizati ℥ ß.
Caryophyllorum incisorum ʒ.i ß.
Anisi integri ℥. ß.
Macis parum; Sacchari lib. i.
Misce.

Puluis pro Tragea communi.

℞ macis moschatæ,
Coriandri præparati ana ℥ ij.
Cinnamomi ℥. j.
Caryophyllorum ʒ. j,
Macis ʒ. ß. Sacchari ℥. vj.
Misce, & fiat tragea.

Tragea pro mulieribus in puerperio.

℞ cinnamomi electi ʒ. ij.
Macis, nucis moschatæ ana ʒ j.
Coriandri præparati ℈. j.
Spec. clareti ℥ ß,
Misce, de quo ex ʒ vi. vel viij Sacchari li. ß. addendo macis integræ ʒ. ij.

Tragea grossa communis pro stomacho & capite.

℞ Confect. fœniculi dulcis ℥. j. ß.
Coriandri præparati ℥. ij
Sem. Anisi, semin. carui ana ℥. ß.
Piperis longi ʒ. ij.
Caryophyllorum, nucis moschatæ ana ℥. ß.
Zingiberis ℥. iii.
Glycyrrhizæ rasæ, & incisæ q. s.
Incidantur species, & misceantur. Potest addi Cinnamomi ℥ i.

Tragea nobilis pro stomacho, capite, pectore, & hepate.

℞ cinnamomi ℥. i.
Zingiberis, galangae, Anisi ana ʒ ii.
Caryophyllorum, macis, cubebarum an ʒ. i.
Nucis moschatæ ʒ. iii.
Liquiritiæ ʒ. iii. ß.
Sacchari q. s. Misce, & fiat tragea.

Alia.

℞ Spec. aromat. ros.
Diagemmæ ana ʒ. i.
Diarrhod. Abbatis, diapenidi. ana ℈. ii.
Diambræ ʒ ß.
Pinearum mundat.
Amygd. dulcium mundat incis. ana ℥. i ß.
Fiat confectio in marsellis cum Sacchara: & aqua Rosarum q. s.

Alia.

℞ cinnamomi ʒ. ß.
Zingiberis, caryophyllorum,
Macis, galangæ ana ʒ. ii.
Cubebarum ʒ, i.
Calami aromat. zedoariæ ana ℈ iii.
Santali rubri ʒ. i.
Rosarum rub ℈. ii. Spodii ℈ i.
Sacchari ℥. x. vel xii.
Misce, & fiat tragea.

Tragea specialis pro stomacho.

℞ cinnamomi ʒ iii.
Zingiberis, caryophyllorum,
Macis, nucis moschatae, galangæ ana ʒ. i. ß.
Sem. fœniculi, carui ana ʒ i.
Santali rubri ℈ ii Sacchari lib. ß.
Misce, & fiat tragea.

Tragea pro stomacho eructuoso.

℞.cinnamomi ʒ.ß.
Galangæ,zingiberis,nucis moschatæ,
Zedoariæ,cubebarum ana ʒ.ij.
Caryophyllorum,macis ana ʒ.j.ß.
Anisi ʒ.j.
Sacchari q.s.
Fiat tragema.

Tragea grossa.

℞.cinnamomi electi ʒ.ß.
Zingiberis ʒ.iij.
Nucis moschatæ ʒ.j ß.
Macis incisæ ʒ.j.
Caryophyllorum ʒ.ß.
Confect.anisi integri ʒ.ij.
Misce,& fiat tragea.

Tragema ad stomachum frigidum corroborandum.

℞.coriandri præpar. vno operculo obducti,
Anisi,fœniculi,carui,maceris ana ʒ.ij ß.
Cinnamomi ʒ.j ß.
Zingiberis albi ʒ.j.
Caryophyllorum ℈.ij.
Nucis moschatæ ʒ.j.
Omnia crassiore modo incidantur,misceãturq; vnde vulgo puluis grossus dicit. Andernacus.

Aliud.

℞.Sem Anisi,Ameos ana ʒ.ij.
Coriandri præparati,& simplici operculo obducti ℥ j.
Cort.citri præparati ʒ iij.
Cinnamomi,maceris,
Iunci odorati ana ℈ ij.
Incidantur omnia,misceanturque,& cochleare vnum ex eis a cibo sumatur.Andernacus.

Aliud.

℞.Sem.Anisi,fœniculi,
Coriandri ana saccharo obductorum ʒ.ij.
Seminis carui confecti ℥.j.
Glycyrrhizæ purgatæ ℥.ij.ß.
Zingiberis,calami aromatici ana ʒ.iij.
Galangæ,nucis moschatæ ana ʒ.i.ß.
Caryophyllorum ʒ.i.
Omnia,exceptis seminibus,crassiore incidãtur, modo,misceanturque.Andernacus

Puluis seu species imperiales.

℞.cinnamomi electi,zingiberis ana ʒ. ii.
Macis,Galangæ,nucis moschatae,
Cardamomi,granorum paradisi,
Piperis longi ana ℈ i.
Galami aromatici ʒ.i.
Galami aromatici ʒ.i.
Cubebarum,caryophyll.incisorum ana ʒ ß.
Fiat puluis.

Puluis ad iuuandam concoctionem.

℞.Anisi conditi ʒ ii.
Galangæ,cinnamomi ana ʒ.iii.
Piperis longi ℈ ß.
Cort citri sicci ʒ.i.
Sacchari solidi ʒ.vi.

A Fiat puluis,qui sumi possit interdum ante,interdum post cibum,frequentius tamẽ ante, quàm post. Rondeletius.

Aliud.

℞.Sem.coriandri præpar. ʒ.iii.
Fœniculi ʒ.ii.
Anisi,cinnamomi ana ʒ.i.
Sacchari rosati ad quadruplum.
B Fiat puluis quo statim a cibo vtendum ad concoctionem & flatus discutiendos.Casparus Bauhinus.

Aliud.

℞.Semin.Anisi,Fœniculi,coriandri obductorum saccharo ana ℥.i.
Cinnamomi electi ʒ.ii.
Maceris,nuces moschatæ ana ʒ.ß.
Caryophyllorum ℈.i.
Fiat puluis grossus, sumatur cochleare a cibo. Idem

C *Species incisae,saccharo obductæ.*

℞.glycyrrhizæ ℥ i.
Cinnamomi ʒ.vi.
Zingiberis ʒ.v.℈ i.
Calami aromat.℥.ß.
Macis,nucis moschatæ ana ʒ.ii.℈.ii.
Galangæ,caryophyllorum ana ʒ.ii.
Cubebarum ℈ iiii.
Semin.Anisi,semin carui,
D Semin fœniculi,
Semin.coriandri præparati ana ℥.ii.
Conficiantur omnia cum saccharo,vt artis est, fiatque tragea grossa. Augustani.

Tragea grossa pro stomacho,incisa.

℞ calami aromatici,glycyrrhizæ,
Gentianæ ana ℥.iiii.
Rad.Tormentillae,zedoariae,
Granorum paradisi,galangæ ana ℥.i.
E Zingiberis,nucis moschatae,
Piperis longi ana ʒ.ß.
Cinnamomi,caryophyllorum ana ʒ.vi.
Sem.Anisi,fœniculi,carui,
Coriandri præparati ana ℥.i.
Incisis incidendis fiat puluis,& misce,Medici Colonienses.

Alia.

℞ glycyrrhizæ incisæ,
Anisi confecti ana lib.i.
Confecti semin.fœniculi,
Confecti carui,
Conf coriandri præparati,
F Zingiberis albi ana ℥ viii.
Cinamomi electi ℥.ii.
Calami aromatici ℥ i.
Nucis moschatæ ʒ.ß.
Concidantur grosso modo,& misceantur. Augustani.

Puluis aduersus flatus,magistralis.

℞.coriandri præparati,
Anisi purgati ana ℥.ij.
Cinnamomi ʒ ii.

Caryo-

Caryophyllorum ʒ.i.
Macis ℈.ß.
Sacchari optimi ℥ iij.
Misce, & fiat puluis tenuissimus. Medici Florentini.

Alius ad idem, magistralis.

℞. Cinnamomi electi ʒ.i.
Zingiberis ℥.ß.
Cymini, piperis, Galangæ, caryophyllorum ana ʒ.ii. Sacchari optimi lib. j.

Alius similis magistralis.

℞. cinnamomi ʒ.i.ß.
Zingiberis ℥.j.
Macis ℈.ß.
Nucis moschatæ G. viij.
Sacchari albi ℥.ij.
Fiat puluis tenuissimus. Florentini.

Puluis aromatum.

℞. Anisi aur. xii.
Sem. fœniculi aur. iiij.
Glycyrrhizæ, zingiberis aur. iii.
Caryophyl, Macis,
Cinnamomi electi,
Galangæ, galliæ moschatæ an. aur. ij.
Ligni aloes, Cort. citri an. aur. j ß.
Moschi boni ʒ.j quartam,
Sacchari albi ad pondus omnium.
Sacchari cādefacti, dimidiū pondus omniū.
*Ventriculum roborat, coctionem iuuat, flatus dissoluit, halitus gratiam commendat. Dantur aur. ij. cum vino bono. Melues.

Species dulces, pro cibariis.

℞. Cinnamomi ʒ.ij.
Zingiberis albi, Sacchari ana ℥.i.
Croci orientalis ʒ ii.
Caryophyllorum, nucis moschatæ,
Misce, fiat puluis.
Hic puluis, vt & sequens Italis in cibarijs magnopere expetuntur, nobis non perinde famiiares, etsi a nostris pharmacopolis parantur. Augustani.

Species fortes fina.

℞. Piperis nigri ℥.ij.
Zingeris ℥.i.
Croci orientalis ʒ. ii
Caryophyllorum, galangæ ana ʒ.ij.
Pulucrizentur omnia tenuiter. Idem.

DE PVLVERIBVS excalefacientibus hepar.

Tragema ad hydropem & cachexiam.

℞. intestinorum gallinę, cum interna ventriculi tunica, a carne separata, & vino albo abluta lib. j. Vrantur in furno, deinde vino albo, & aqua absinthi extinguantur, pro qualibet vncia ponatur
Galangæ, cinnamomi ana ʒ.ij.
Sacchari rof. tab. ℥.ii.

Misce, & fiat puluis.* Datur mane ante pastum vt ventriculum exiccet, Rondel.

DE PVLVERIBVS refrigerantibus ventriculum.

Tragema stomachum refrigerans & corroborans.

℞. Spec. Triasandali, diatrag. frid. an. ʒ.i.
Rosarum rubr. sicc. Coriandri præparati,
Corall. rub. ana ℈.i.
Sem. portulacae ℈.ʒ.
Sacchari rof. tab ℥ iij.
Misce, & fiat puluis subtilissimus.

Puluis de granis myrti

℞ Baccarum myrti,
Granorum granatorum, tost, an. ʒ. x.
Cymini aceto infusi per hor. 24 & sicc.
Coriandri præparati torref.
Polentæ, Succi mespilorum,
Cerationum, Rhois, glandium ana ʒ. x.
Acaciæ, hypocistidos ana ℥. v.
Confice & da. Ad ventriculi & aliorum viscerū imbecillitatem. Melues,

Puluis stomachum roborans.

℞. Coriandri præparati ℥, v.
Diacydonitis siue aromat ʒ. iij.
Cinnamomi ʒ. ijß.
Macis ℥. ß.
Pul. rosatæ nouellæ ʒ. i.
Sacchari rof. tabulati ad pondus omnium.
Fiat puluis quo vtatur a pastu. Anton. Chalteus.

DE PVLVERIBVS REfrigerantibus hepar.

Tragema hepar refrigerans, corroboransque.

℞. Spec. Diarrhod. Abb. Triasantali an. ʒ. i. ß
Sem. endiuiæ, cichorii ana ʒ. i.
Sem. melonum, citrulli, cucurbitæ ana ʒ. i. ß.
Rof. rubrarum ʒ. ß.
Santalorum omnium ana ℈. ii.
Sacchari albissimi ℥, v.
Misce, & fiat tragema. Fuchsius.

DE PVLVERIBVS astringentibus.

Puluis ad constringendum os superius ventriculi.

℞. Coriandri præparati ℥ ii.
corralli rub. vsti & loti ℥. ß.
Anisi ʒ ij.
Rof. rub. cor citri sicci, carnium cytoniorum, vel Sorborum, vel pyrorum agrestium, exiccatorum, vel pul Diacitonites ana ʒ. i.
Sacchari rof tab. q. s.
Misce, & fiat puluis.* Valet in affectibus cerebri per consensum ventriculi, & in vomitu facto a nimia relaxatione ventriculi. Rondi

Tragema

Tragema ad vomitum, & ventris fluxum.

℞. carnis cytoniorum exiccatorum ℥. j.
Coralli rubri ℥. ß.
Cort. citri sicci,
Sem. Vuarum, vel
Flor. Labruscę ana ʒ ii.
Cinnamomi crassi ʒ i. ß.
Rosarum rubr. P. j.
Sacchari rof. tab. quantum sufficit.

Misce, & fiat tragema *Ad fluxum ventris sumitur per dimidiam horam ante pastū. Ad vomitum vero post cibum: neque superbibi debet quicquam, neque in cibo liquido sumendus est puluis. Rondeletius.

DE PVLVERIBVS MENses mouentibus.

Puluis ad mensium prouocationem.

℞. Myrrhę, Cinamomi ana ʒ. i.
Sabinę ʒ. ß.
Sem. Apii. petroselini, Spicę nardi,
Squinanthi, Asari ana ℈ i.

Misce, & fiat puluis *Capiat ʒ. i. cum succo eryngii. Rondeletius.

DE PVLVERIBVS MOuentibus vrinam.

Puluis urinas mouens.

℞. gummi prunorum, carabæ,
Cineris cancrorum ana ʒ. i.
Seminis Apii, sem. Petroselini,
Sem. Alkekengi ana ʒ. ß.
Cinnamomi, Squinanthi,
Asari ana ℈. ii.

Misce, & fiat puluis tenuissimus. *Sumatur mane cochlear vnum superbibendo cyathum vini albi, vel ex aquis prouocantibus vrinas, quale sunt aqua graminis, & asparagi. Rondeletius.

DE PVLVERIBVS calculum frangentibus.

Puluis ad calculum ex cineribus.

℞ Cinerum Vitri, cinerum Scorpionum, cinerum radic. Brassicæ, cinerum Leporis, cinerum Putaminum ouorū, e quibus pulli fuerint exclusi, lapidis Spongię, sanguinis Hirci præparati, Lapidis Iudaici, Gummi iuglandis, acori ana ʒ. j.

Petroselini, Dauci, pulegii, Gummi Arabici, seminis Altheę, piperis nigri ana ʒ. j. ß.

Terantur, & simul misceantur Hic puluis in officinis nostris non prostat, potest tamen parari necessitate exigente. Auicenna.

Puluis ad calculum, alius.

℞. Sem milij solis, Sem Saxifragię ana ʒ. j.

A Sem. lactucę, sem. Hyoscyami,
Sem papaueris albi ana ℈. ij ß.
Quatuor sem frig. maiorum ana ℈ ij.
Glycyrrhizæ ℈. v.
Trochiscorum halicacabi ʒ. i. ß.
Rad pimpinellæ, sem. Genistę ana ʒ. ß.
Sacchari ʒ. ij

B Fiat puluis. Augustani.

Puluis contra calculum, alius.

℞ Semin. fœniculi, Raphani,
Petroselini, Anisi, Anethi,
Alkekengi, Saxifragię ana ʒ ij.
Cicerum rub. ʒ j.
Cardamomi. Oculorum cancri,
Dentium piscis lupi, Macis ana ʒ ii.

Fiat puluis. dosis ʒ. j cum vino Innominatus.

Alius.

℞. Gummi cerasorum, Milij solis ana ʒ. ij.
Sem. petroselini, maluæ: Melonum
Liquiritiæ rasae ana ʒ. iij.
Sacchari candi ʒ x.

Fiat puluis. Innominatus.

Ad calculosas arenulas.

℞. Sem. petroselini,
Rad Petroselini ab interna animalia purgatarum ana ʒ. ß.
D Florum cardui stellati ʒ i.

Furno teneri siccata in puluerem redigantur. Heurnius.

DE PVLVERIBVS venerem stimulantibus.

Tragema ad Venerem stimulandam nostrum.

E R. Cinnamomi electi ʒ. ii.
Macis, caryophyllorum ana ℈. ß.
Piperis longi ℈. v.
Sem Erucæ ʒ. i ß.
Sem Rapharum ʒ. j.
Sem. Pastinacę ℈ i.
Priapi Tauri, vel cerui, Scincorū mar. an ʒ. i.
Boletorum cerui, sicc. ʒ. i. ß.
Cantharidum Gran vi.
F Sacchari albiss. ʒ. v.

Fiat tragemma.

DE PVLVERIBVS partum prouocantibus.

Puluis partum prouocans.

℞. Cinnamomi ʒ. i. Croci, ʒ ß.
Casiæ ligneæ ℈. ij.

Fiat puluis. Augustani.

Alius.

℞. Cinnamomi, croci ℈ i ana . i.
Boracis ℈ iv.

Fiat puluis. Detur ex aqua artemisię. Helideus.

DE

DE PVLVERIBVS consolidantibus.

Puluis pro ulceribus gutturis.

℞ Sulphuris viui ℥.iv.
Myrrhæ rubeæ, Aluminis sacchari ni ana ℥ ii.
Masticis, Thuris ana ℥.i.
Pyrethri ʒ vi.
Fiat puluis.
℞. Huius pulueris ℥.i.
Vini sublimati lib. i. Misce.
Hic puluis vsitatissimus est apud Augustanos in Xenodochio. Augustani.

Tragema ad pulmones exulceratos.

℞ Cineris cancrorum;
Priapi tauri in aqua ros. lotorum ana ʒ.ii.
Boli Armeni, Terræ sigillatę,
Gummi Tragacanthi,
Gummi Arabici ana ʒ.i.
Sem Papaueris albi,
Quat. sem frig. maior incisorum ana ℈.i.
Glycyrrhizæ ras ℈.ii.
Sacchari ros. tab ad pondus omnium.
Penidiarum ℥.i.
Misce, & fiat puluis. * Capiat cum lacte asinæ, aut capræ, aut vaccæ. Rondeletius.

DE PVLVERIBVS DISsoluentibus sanguinem concretum.

Puluis contra casum.

℞ Mumiæ, Scabiosæ, pilosellæ,
Hyperici ana ℥.ß.
Costi dulcis, costi amari
Nucis moschatæ ana ʒ.i.ß.
Terræ sigillatæ;
Boli armeni ana ℈.iv.
Rubiæ tinctorum, Rhapontici,
Sem Nigellæ ana ʒ.vi.
Rhabarbari, Spermatis ceti ana ℥.ij.
Trochiscorum de agarico, cum sale gemmę præparatorum, cymini præparati ana ʒ.i.
Fiat omnium puluis. Ioannes de Thenis.

Alius.

℞. Terrae sigillatae aut Boli Armeni,
Sanguinis draconis, Mumię ana ʒ.ii.
Spermatis ceti ʒ i.
Rhabarbari ʒ.ß.
Misce & fiat puluis Propinatur præcipitatis, ruptis, contusis, fractis, ex vino astringente, vel cui incoxerint, quę stringendi vim habent, vt rosæ, balaustia, cytini: malicorium, myrti, & rubi cacumina, sumach, & id genus alia. Hoc vino intincta linea, & expressa calida laboranti circumuoluta omnem ex ictu, & pręcipitio offensionem mirifice curant, estque celebre Hispanis nec contemnendum remedium Augustani

A DE PVLVERIBVS IMPINguantibus.

Puluis impinguans.

℞ Farinæ cicerum in lacte insus. & sicc. ℥.vi.
Orizæ lotæ ℥ iv
Tritici excort lacti infus.
Hordei excort. lacti infus. ana ℥ iii.
Amygdal. dulcium ℥.v.
Papaueris albi, panis bis cocti ana ℥ iv.
Sacchari albi lib i.
Tere. Da sorbendas in die mane ℥ iij. coctas cũ lacte, aut aqua cicerum. Mesues.

B DE PVLVERIBVS SEDANtibus dolorem.

Puluis sedans dolorem ad suppositoria.

℞. Cymini, rutæ castorij, opii ana ʒ.i.
Misce, & fiat puluis, qui melle excipiatur. Florentinus.

DE PVLVERIBVS PVRGANtibus bilem.

Puluis Rhabarbari.

C ℞. Rhabarri electi ʒ.ii.
Spicæ indicæ masticis ana G. vi.
Sacchari ℈.ii.
Misceantur, fiatque puluis * Bilem flauam purgat. Fuchsius.

Puluis alius, leniter purgans.

℞. Pulueris Violarum purpurearum ʒ. i.
Ex iure pisorum rubrorum modice coctorum. tuto ad aluum adstrictam exhibetur pueris, grauidis & imbecillis Andern.

Alius.

℞. Senæ mundatæ;
E Violarum purpurearum ana ʒ ß.
Glycyrrhizæ rasæ, zingiberis ana ℈.i.
Tartari ℈.ß.
Singula in puluerem redigantur misceanturque, & ex iusculo sumantur. Ander.

Alius.

℞ Rhabarri diagridij ana ʒ.iij.
Zingiberis ʒ ß.
Sacchari electi ℥ i.
Fiat puluis. Ex hoc quoque tenues placentulæ seu pastilli confici possunt, addendo tritici pollinem & aquam rosarum. Fumanellus.

F DE PVLVERIBVS PVRGANtibus per nares pituitam.

Puluis sternutatorius.

℞ Maioranæ ʒ.i.ß.
Betonicæ, pyrethri ana ʒ.ß.
Hellebori vtriusque ana ʒ.ii.
Pulegii ℈ i.
Fiat puluis Augustani

Alius.

Puluis ad nasalia.

℞ calaminthę, maioranę, Rad. Ireos.
Castorei, nigellę, Staphisagrię ana ℈ j.
Hellebori albi, pyrethri, nucis moschatę,
Myrrhę rubeę, Euphorbij ana ℈.ij.
Conterantur singula, deinde cum Ladani ʒ.vi.
& melle modico formentur nasalia.

DE PVLVERIBVS PVRgantibus pituitam, per aluum.

Puluis e turbith magistralis.

℞.Turbith boni ʒ.i.
Zingiberis albi ℈ ij.
Hermodactylorum ʒ.ß.
Sacchari albi ℥.ß.
Fiat puluis *Pituitam purgat. Florentini.

Alius.

℞.zingiberis albi, masticis.
Turbith electi ana ʒlx.
Sacchari ʒ.xxx.
Trita misceantur. *purgat humores phlegmaticos, datur pueris, mulieribus, senibus, & humidis, delicatis, & ociosis Auicenna.

DE PVLVERIBVS PVRGANtibus bilem atram.

Puluis Senæ præparatæ.

℞.Fol Senæ ℥.ß.
Zingiberis, macis ana ʒ.iij,
Cinnamomi, Tartari ana ʒ.i.ß.
Teratur tenuissime. *Purgat caput mirabiliter. Montagnanus.

DE PVLVERIBVS PVRGANtibus aquam.

Puluis ad hydropem.

℞.pulueris foliorum Soldanellae ʒ. i. ß.
Senę ʒ ii.
Turpeti, vel Rhabarbari ℈. i.
Sacchari ʒ i.
Misce, & fiat puluis Erastus.

Alius eiusdem, pro mulieribus.

℞.Turpeti ʒ i.
Rhabarbari ʒ.ß.
Soldanellæ ℈ ij.
Zingiberis, sacchari ana ʒ.i.
Fiat puluis.

DE PVLVERIBVS PVRGANtibus humores mixtos.

Puluis laxatiuus magistralis.

℞.Turbith ℥ i.
Zingiberis, cinnamomi,
Masticis, Galangae cardamomi,
Caryophyllorum, Anisi,
Hermodactylorum,

A Scammonii præparati ana ℥ ß.
Fol. Senæ ℥ ii.
Sacchari albi ℥.iv.
Terantur omnia, & commisceantur.

Alius.

℞ Turbith electi ℥.ß.
Cinnamomi, zingiberis ana ʒ.ii.
Caryophyllorum, cardamomi,
Galangæ, masticis ana ʒ.ß.
Anisi ʒ i.
Hermodact. Diagridii, Senæ ana ℥.ß.
Sacchari ℥.iii
B Fiat puluis, StocKstaldus.

Alius.

℞.Senæ ℥ ix.
Diagridii ʒ.i.ß.
Salis Indi ℥.ß.
Fæcum vini ℥.iv.
Maceris ʒ iii.
Cinnamomi ʒ i ß.
Misce, & fiat puluis. * Humores melancholicos & adustos purgat, nec non pituitam, & flauam bilem. Trincauell

Puluis solutium de tribus.

C ℞.Senæ ʒ.vi.
Turbith ℥.ß.
Rhabarbari ʒ ii.
Glycyrrhizæ, Anisi, sem. Fœniculi ana ʒ.i.
Spicæ Indicæ ℈.ß.
Fiat puluis. Augustani

Puluis passauani, cum Rhabarbaro. usualis.

℞ Flor Borraginis, Violarum ana ℈.ii.
D Zingiberis, Spicæ nardi ana ʒ.j.
Glycyrrhizæ, Anisi ana ʒ.ii.
Diagridii ʒ.iii.
Rhabarbari electi ʒ.vi.
Turbith gummosi ℥.i.
Senæ ℥.ii,
Misce, & fiat puluis. colonienses.

Laudanum mercuriale.

Hydrargyrum ex lixiuio coquitur, purgaturque cũ sale, aceto, & aqua, vsque dum crystalli
E instar pelluceat, deinde cum chalcanthi in calcem redacti, & salis nitri pari pondere miscetur excipitur aceto stillatitio fortissimo. & pistillo ligneo diligenter subigitur, mox vasi inditur, & in altũ euehitur, vt ars docet, postea eodem modo per alumen in calcem reductum, & salem nitri eleuatur, atque tũc euacuationis magisteriũ maximum prouenit. Hoc tandem detritũ vino optime distillato perfunditur, digeriturque uase diligenter obserato, hinc vinum euulatur, do
F nec in fundo olei albissimi instar remaneat, deinde exiccatur, teriturque, & supra marmor in loco liquido liquescere sinitur, postremo exiccatum vitro conditur in vsum, atq; sic metallorũ Theriaca præstantissima absoluta est cuius grana vnicum ex Mithridatio vel Theriaca optima, vel præclaro vino exhibetur. Andernacus.

Hydrar-

Hydragyrum metallorum.

Liquor Hydragyri exiccatur: deinde cũ Chalcintho in humorem redactum imbuitur: eaque ratione, qua fæcularum vini exiccatarum spiritus solet, abstrahitur tádiu, dum Coralli instar rubescat * Datur grani pondere ex Theriaca, vel Mithridato: idque pro ægri ac morbi ratione Andernacus ex Paracelso.

Puluis purgatorius.

℞. Fol. Senæ, Sacchari ana ℥. vj.
Zedoariæ, Zingiberis,
Liquiritiæ ana ʒ. ij.
Tartari ad pondus omnium.
Fiat puluis. Dosis ʒ. j. ß. per duas horas ante prandium. Purgat caput, stomachum, splenem, & renes. Herman.

Alius.

℞. Violarum, Borraginis.
Rosarium, Liquiritiæ,
Anisi, Fœniculi,
Polypodii quercini ana ʒ. ß.
Senæ ʒ. ij ß. Fiat puluis.

Alius.

℞. Senæ ʒ. iij.
Zingiberis ℈. ij.
Cinnamomi, Tartari ana ℈. j.
Misce, & fiat puluis.

Alius.

℞. Senæ ℥. j.
Tartari ʒ. ß.
Zingiberis ʒ. ij.
Caryphyllorum ʒ ß.
Diagridij G. x.
Misce, & fiat puluis. Dosis ʒ. ij.

Alius.

℞. Cinnamomi, Zingiberis,
Galangæ ana ʒ. j.
Caryphyllorum,
Nucis moschatæ,
Croci, Macis ana ʒ. ß.
Tartari ʒ ß.
Senæ ʒ. j.
Diagridii ʒ. j.
Ros. rub. ʒ. ß.
Misce, & fiat puluis. Dosis ʒ. j. vel ℈. ix. Francofordiæ in vsu. Bassanus.

Alius.

℞. Turpeti electi ʒ. j.
Zingiberis,
Cinnamomi ana ʒ. ß.
Galangæ, Masticis,
Calami aromatici,
Caryphyllorum ana ʒ. j.
Anisi ℈. j.
Hermodactyl. præparat.
Diagridii,
Senæ ana ʒ. i.
Sacchari ʒ. i.
Misce, & fiat puluis. Dosis ʒ. j. vel ℈. iiii. Augustæ Vindelicæ in vsu. Ioan. Stockeltal.

A

Alius.

℞. Senæ ʒ. ii. ß
Tartari ʒ. ii.
Croci ʒ. ß.
Misce & fiat puluis. Dosis ʒ. ii. cum modico saccharo in brodio, pisorum, caulium, vel vino. Cõradus de Sindelfingen.

Puluis laxatiuus delectabilis.

℞. Turpeti electi & confricati ʒ. i.
B
Cinnamomi, Zingiberis ana ʒ. ß.
Galangæ, Masticis,
Calami aromatici,
Caryophyllorum ana ʒ. i.
Anisi ℈. i.
Hermodactyl. præparat.
Diagridii, Senæ ana ʒ. i.
Sacchari ℥. i.
Misce, & fiat puluis.

Puluis purgatorius.

℞. Fol. Senæ ℥. i. ß.
C
Zingiberis ʒ. iii.
Tartari ʒ. vi.
Caryophyllorum ʒ. i.
Anisi, Carui,
Galangæ ana ʒ. ß.
Misce, & fiat puluis. Dosis ʒ. ii. vel ʒ. iii.

Puluis laxatiuus.

℞. Senæ ℥. ß.
Turpeti ʒ. ii.
D
Zingiberis ʒ. i.
Tartari ʒ. iii.
Sacchari ℥. i.
Misce, & puluis r. Dosis ʒ. ß.

Puluis laxatiuus sine molestia.

℞. Diapenidii ʒ. ii.
Turpeti electi ʒ. ii.
Spec. elect. de succo Ros. ʒ. iii.
Zingiberis ʒ. i.
Anisi ʒ. ß.
E
Misce, & fiat puluis. Dosis ʒ. ii. vel iii. mane.

Puluis solutiuus sine dolore.

℞. Turpeti opt.
Rhabarbari electi,
Hermodactylorum ana ʒ. ß.
Diagridii G. ii.
Zingiberis, Galangæ,
Anisi. Spicæ, Macis ana ℈. ß.
Rosarum ℈. i.
F
Sacchari ʒ ii.
Misce, & fiat puluis.

Puluis laxatiuus.

℞. Esulæ repressæ in aceto infusionis Tragacanthi ʒ. iii.
Caryophyllorum, Macis,
Nucis moschatæ, Zingiberis
Galangæ, Anisi,
Cimini ana ʒ. i.
Sacchari ad placitum.
Puluerizentur & detur vnum cochlear: Potest offerri omnibus, de causa frigida laborantibus:

vt delicatis, constipatis, & cholericis, ante prandium, in medio, & in fine absque abominatione. Arnold. Villanouanu.

Puluis laxatiuus alius.

℞. Turpeti electi ℈. iv.
Zingiberis ʒ. ß.
Sacchari ad pondus omnium.
Misce, & fiat puluis. Sumatur cum vino calido, stomacho ieiuno.

Puluis laxatiuus.

℞. Turpeti ʒ. i.
Cinnamomi, Zingiberis ana ʒ. ß.
Galangæ, Masticis.
Cardamomi, caryophyllorum ana ʒ. i.
Anisi ℈. i.
Hermodactylorum,
Diagridii, Senæ ana ʒ. i.
Sacchari ℥. i.
Misce. & fiat puluis. Dosis ʒ. i. vel ℈. iv. Stockstaldus.

Puluis laxatiuus in cura retentionis menstruorum a phlegmate.

℞. Turpeti boni & electi ʒ. i. uel ℈. iv.
Zingiberis ʒ. ß.
Salis gemmę G. v.
Sacchari ʒ. ii.
Misce, & fiat puluis. Sumatur cum sero caprino, vel brodio pulli, vel cicerum.

Puluis relaxatiuus noster.

℞. Senæ mundatę ℥. i. ß.
Zingiberis ʒ. iii.
Tartari ʒ. vi.
Caryophyllorum ʒ. i.
Anisi, carui,
Galangæ ana ʒ. ß.
Misce, & fiat puluis. Dosis ʒ. ii.

Alius valde bonus, & potest dari in ferculo.

℞. Cinnamomi ℥. ß.
Macis, croci ana ʒ. i.
Senæ ʒ. vii.
Zingiberis ʒ. i. ß.
Sacchari ad pondus omnium.
Misce, & fiat puluis. Dosis ʒ. i.

Alius.

℞. Senę mundatæ ʒ. iii.
Turpeti ʒ. i.
Tartari ʒ. i. ß.
Esulæ præparatæ ʒ. i.
Zingiberis, cinnamomi ana ʒ. ß.
Sacchari ʒ. i.
Misce, & fiat puluis. Dosis a ʒ. i. vsq; ad ʒ. ii. cũ pane tosto, vel brodio Pisorũ, stomacho vacuo.

Tragea laxatiua.

℞. cort. rad. Esulæ præparatæ, & correctæ ʒ. i.
Nucis moschatæ. Liquiritiæ ana ʒ. ii.
Cinnamomi, Anisi, Fœniculi ℈. ß. G. v.
Masticis ʒ. i.
Sacchari q. s.

A Fiat puluis. Educit aquam citrinam.

Tragea laxatiua, pro delicatis.

℞. cinnamomi electi,
Zingiberis, sem. Anisi ana ʒ. ß.
Senæ mundatæ ʒ. ii.
Sacchari ℥. iii.
Fiat tragea. Huius cochlea vnum bis vel ter mouet aluum.

Tragea laxatiua alia.

℞. cinnamomi, zingiberis ana ʒ. i.
B Nucis moschatæ, galangæ,
Masticis, caryophyllorum,
Cardamomi ana ℈. i.
Xyloaloes ℈. ß.
Anisi ʒ. ß.
Turpeti optimi ʒ. ii.
Hermodactylorum ʒ. v.
Senæ ʒ. ii.
Sacchari ℥. i. ß.
Fiat trageat. Dosis in principio ʒ. i. vel plus.

C *Tragea soluens ventrem.*

℞. Turpeti ℥. i.
Cinnamomi, zingiberis,
Caryophyllorum, Macis ana ℥. ß.
Sacchari ad pondus omnium,
Spec. aromat. rosat. ʒ. ii.
Fiat tragea. Dosis ad libitum.

Alia.

D ℞. Turpeti electi ʒ. ii.
Agarici polypodii ana ʒ. i.
Cinnamomi, Macis ana ʒ. ß.
Caryophyllorum ℈. i.
Zingiberis ℈. ß.
Sacchari ad pondus omnium. Fiat puluis.

DE PVLVERIBVS purgantibus fæces.

Puluis contra lumbricos.

℞. Comarum centaurii minoris,
E Lupinorum ana lib. ß.
Absinthii, baccarum Lauri,
Gentianæ ana ℥. iv.
Aristolochiæ rotundæ,
Pyrethri, polypodii,
Petroselini Macedonici,
Zedoarid, Myrrhæ ana ℥. ii.
Abrotani ℥. i.
Sem. Athanasię ℥. iiii.
F Flor. Persicorum ℥. ii. ß.
Coriandri præparati ℥. i. ß.
Senæ Alexandr. Sem. Sauronici ana ℥. ii. ʒ. ii.
Aloes, Sem. portulacæ,
Rad. dictamni albi ana ʒ. ii.
Misce, & fiat. Colonienses.

Alius.

℞. Sem. contra lumbricos ℥. i.
Lupinorum ℥. ß. Absinthii ℥. ii.
Cornu cerui vsti ℥. i. ß.
Misce, & fiat puluis.

Alius

Alius.

℞. Sem. Sancti ʒ. iv.
Fol. Senæ ʒ. i.
coriandri præparati,
cornu cerui ana ʒ. ß.
Fiat puluis. Augustani.

Alius.

corallinæ, cornu cerui vsti,
Rasuræ eboris, coralli rubri,
Sem. caulicum, acertosæ,
Portulacæ, coriandri præpar. ana ʒ. ß.
Rad. dictamni albi,
Filicis mascul. ana ʒ. iii.
Sem. citri ʒ. ii.
Sem. contra ʒ. i.
Puluerata irrorentur aceto acerrimo, & in vmbra siccentur per tres vices. Laur. Ioubertus.

Alius.

℞. Sem. contra ʒ. i.
Fol. Sennę mundat ʒ. vi.
Sem. Tanaceti, portulacæ
Lupinorum ana ʒ. iii,
Sem. acetosæ,
Rhabarbari opt.
Rad. discl amini ac zedoariæ,
Corallinæ, cornu cerui vsti ana ʒ. ii.
Fiat puluis. Dosis ʒ. i.

Alius.

℞. Rad. mecooch albiss. ℈. ii.
Cornu cerui vsti ʒ. ß.
Diagridii G. i.
Fiat puluis in lacte sumendus, tertio iterandus. Casparus Bauhinus.

Puluis ad suppositoria communia magistralis.

℞. Aloes, cymini,
Salis gemmæ,
Rutæ ana ʒ. i.
Terantur; & fiat glans cum mellis quantum sufficit. Medici Florentini.

Puluis ad suppositoria sicca.

℞. Spec. Hieræ picræ ℥. i. ß.
Colocynthidis ʒ. vi.
Hellebori albi ʒ. i.
Salis communis ʒ. iii.
Farinæ frumenti ʒ. xviii.
Cum vitello ouorum & melle despumato, quantum satis est, fiant suppositoria. Augustani.

Alius acutior.

℞. Aloes, Hellebori nigri,
Centaurii, cymini,
Rutæ ana ℈. ii.
Fiat puluis, vt supra. Medici Florentini.

Alius adhuc acutior.

℞. Hellebori albi,
Granorum colocynthidos ana ʒ. i. ß.
Lunulæ prępáratæ, hermodactylorum ʒ. i.
Spec. hieræ S. Galeni ʒ. ii.
Misceantur pulucrizata. ord.

DE PVLVERIBVS extrinsecus applicandis.

DE PVLVERIBVS capitis temperatis.

Puluis capitalis temperatus.

B ℞. Rosarum, Santali albi, Labruscæ,
Betoniææ, stœchadis, Rad. pœoniæ,
Saluię, maioranæ, caryophyllorum,
Sandaracæ ana ʒ. i.
Terantur tenuissimè. Medici Florentini.

Puluis cordialis temperatus.

℞. Rosarum rubr.
Corallii rubri,
Corticum citri, ossis de corde cerui,
Serici grano tinctorum infecti ana ʒ. i.
Santali albi, rubri, citrini ana ℥.
Croci, caryophyllorum,
C Cinnamomi, ligni Aloes ana ℈. i.
Ambræ ℈. ß.
Caphuræ ℈. ii.
Terantur vt supra. Medici Florentini.

Puluis cordialibus.

℞. Coralli vtriusque. Sigilli Leminii ana ℥. ß.
Rasuræ Eboris, cornu cerui ana ʒ. ii.
Margaritarum ʒ. i.
Coriandri pręparati, spodii
D Rosarum ana ℈. ii. ß
Oxalidis, Fragm. lapid. pretiosi.
Ossis de corde cerui ana ʒ. ß.
Sacchari ℥. iii.
Fol. Auri, fol. Argenti ana num. xxv.
Per se trita probè serua. Syluius.

DE PVLVERIBVS calafacientibus caput.

Puluis Magistralis.

E ℞. Stœchadis, Nucis moschatæ, betonicæ,
Rad. betonicę, Seseleos, maioranæ,
Ligni Aleos, caryopgyllorum ana ʒ. i.
Moschi, Ambræ ℈. ii.
Fiat puluis. Florentini.

Puluis ad calefaciendum caput, alius.

℞. Nucis moschatæ, macis, galangæ ana ʒ. ii.
Granorum tinctorum, cinnamomi ana ʒ. i.
F Flor. stœchadir, Rosarum,
Flor. Rorismarini, chamomillæ ana ʒ. i. ß.
Corti citri ℈. i.
Schœnanthi, Spicę celticæ ana ℈. ß.
Fiat puluis tenuissimus. quo vtendum in declinatione lethargi. aut in somno profundi, maximè si addatur castoreum, vel costns. Rondelet.

DE PVLVERIBVS calefacientibus cor.

Puluis pro epithemate cordis calidus.

℞. Santali albi, rubri, citrini ana ʒ. ii.

Been albi, rubri, Serici grano tinctorio infecti
Ossis de corde cerui ana ʒ.1.
Croci, Cinnamomi, Caryophyllorum,
Ligni aloes ana ℥ ß.
Ambræ, Moschi ana ℈.1.
Fiat puluis, Florentini.

Puluis aduersus pestem, magistralis.

℞. Dictamni Cretensis,
Coralli albi, Tormentillæ,
Boli, Gentianæ ana ℥.1.
Terræ Lemniæ ℥ ß.
Fiat puluis tenuissimus. Medici Florentini.

DE PVLVERIBVS excalfacientibus ventriculum.

Puluis ad ventriculum calfaciendum.

℞. Galangæ, Cyperi,
Caryophyllorum ana ʒ.2.
Absinthij, Menthę ℥. ß.
Misce, & fiat puluis. Rondeletius.

Puluis ad calfaciendum, & constringendum ventriculum.

℞. Absinthii, Cyperi,
Masticis, Macis ana ℥. ß.
Coralli rubri, Balaustiorum,
Sumach, Myrtillorum ana ʒ.2.
Piperis longi, Cinnamomi,
Sanguinis draconis ana ʒ.3.
Fiat puluis tenuissimus, quo sinapiserur venter & stomachus, prius facta inunctione cum oleo mastichino, aut lentiscino, aut cydoniorum, & pauco aceto, vel vino. Rondeletius.

Puluis ad flatus discutiendos ventriculi.

℞. Galangæ maioris & minoris,
Cinnamomi, Spicæ nardi,
Squinanthi ana ʒ.3.
Cymini, Carui, Apii,
Petroselini in aceto maceratorum ana ʒ.2. E
Sem. Rutæ ʒ.1.
Misce, & fiat puluis, quo inspergatur vẽter melle perunctus, & pauco vino. Rondeletius.

DE PVLVERIBVS excalfacientibus hepar.

Puluis pro epithemate hepatis excalfaciens.

℞. Rosarum,
Santali albi, rubri,
Absinthii,
Schœnanthi,
Spodii.
Nardi Indicæ,
Cinnamomi ana ℥. ß.
Moschi ℈.1.
Misce, & fiat puluis tenuissimus, Florentini.

A

DE PVLVERIBVS refrigerantibus caput.

Puluis ad phrenitidem.

℞. Coriandri ʒ.2.
Flor. Nymphææ ʒ.3.
Violarum, Rosarum ana ʒ.2.
Sem. Lactucæ, Papaueris ana ʒ.1.
Coralli rubri ʒ.1. ß.
Santali rubri ℈.2.
B Fiat puluis tenuissimus, quo sinapizetur pars capitis anterior Rondeletius.

Alius.

℞. Flor Violarum, Nymphææ ana ℥.1
Rosarum ℥ ß.
Flor. Chamomillæ ʒ.2.
Cap. Papaueri, vel Cort. Mandragoræ ℥.1.
Sem. Papaueris albi ʒ 2.
Sem Anisi, Anethi,
Granorum tinctorum ana ℈ 1
Fiat puluis Rondeletius.

C

DE PVLVERIBVS refrigerantibus cor.

Puluis pro epithemate cordis refrigerans.

℞ Santali albi, rubri, citrini ana ʒ ß
Been albi, rubri,
Serici grano tinctorio infecti,
Ossis de corde cerui ana ℥ 1
Sericum minutim incidatur, reliqua per se terã-
D tur, misce, conserua in pyxide vitrea. Florentini

Alius, temperatus potius.

℞ Santali rubri ana ℥ ß
Cort mali citri, santali albi,
Rosarum, Coralli albi,
Coralli rubri, carabæ,
Spodii ana ℥ ß
Flor Borraginis, Doronici,
Ossis de corde cerui. Croci ana ʒ 1
Spec Lætitiæ, spec Diagemmæ,
Spec Diamarg frigid. ana ℈ 4.
Caphuræ ℈ 1.
In puluere redactæ species commisceantur Colonienses Medici.

Alius.

℞ Flor Buglossæ, flor Borraginis,
Flor Melissæ ana M. ß
Santalorum omnium,
F Rosarum rubr ana ʒ 2.
cort citri, Sem Acetosæ, Ligni aloes.
caryophyllorum ana ʒ. 1. ß
Frag sap pretiosorum ana ℈.1
Doronici, Been vtriusque, Succini,
Ossis de corde cerui ana ℈ 4.
Marg præpar Coralli vtriusque,
spodii ana ʒ ß. croci ℈ ß.
caphuræ G.6.
Moschi G.2.
Tri-

Trita omnia probe, vſui reſeruentur. * Mirifice in cordis affectibus, palpitatione, ſyncope, & concisis propemodum vitalibus facultatibus, melancholicis, ſplenicis, & triſtibus, & deſerantibus ſuccurrit, in peſtilitate cordis ſpiritus reſocillat, Auguſtani.

Alius.

℞. Flor. Bugloſſæ, Borraginis,
Meliſſæ ana M ß.
Santalorum omnium, Roſ. rubr. ana ʒ. ij.
Doronici, Been albi & rubri, Carabæ,
Oſſis de corde Cerui ana ℈. iv.
Cort. Citri, S em. Acetoſæ,
Ligni aloes, Caryophyllorum ana ʒ. i. ß.
Croci ℈. j.
Margaritarum ʒ. ß.
Moſchi G. iij.
Caphuræ G. vj.
Frag. lap. pret. omnium ʒ. i.
Coralli vtriuſque, Spodij ana ʒ. ß.
Trita per ſe miſce. Sylutus.

Alius ad peſtem.

℞. Santali citrini, Terræ Lemniæ,
Rad. Tormentillæ, Sacchari albi ana ʒ. ij.
Santali rubri, Dictammi Cretenſis,
Cornu ceruini vſti, Margaritarum, Roſ. rubr.
Boli, Ariſtolochiæ rot. Pimpinellæ,
Myrrhæ, Zedoriæ ana ʒ j.
Caphuræ, S em. citri, croci,
Hyacinthi ana ʒ. ß.
Miſce, & fiat puluis tenuiſſimus. Florentini.

DE PVLVERIBVS refrigerantibus hepat.

Puluis pro epithemate hepatis refrigerans.

℞. Santali albi, rubri, citrini ana ℥. ß.
Roſarum, Coralli,
Spodij ana ʒ. j.
Caphuræ ℈. i.
Terantur vt ſupra. Florentini,

DE PVLVERIBVS aſtringentibus.

Puluis conſtringens.

℞. Aloes, Mannæ Thuris, Corticis Pini,
Terræ Lemniæ, Boli Armeni,
Lapidis Hæmatitæ, Hypociſtidis,
Croci Gallæ omphacitidis ana ʒ. i.
Fiat puluis Galenus.

Puluis emplaſticus, & ſanguinem ſiſtens.

℞. Reſinæ frictæ, pollinis farinæ triticeæ,
Gypſi ana ʒ iij.
Miſce, & fiat puluis. Galenus,

Crocus Martis.

Limata ſcobes ferri, a qua calida ab oī ſpurcitia expurgatur, ſiccaturq; & aquæ regali impoſita, ſoluitur, deinde acetum valens additur, poſtea hinc inde circumagitata eximitur, ſolūq; exponitur, exiccaturq; poſt hæc rude ferrea reuerberata patellæ imponitur, additurq; aquæ Plantaginis, & hæc in arena euaporare ſinitur. Idem ruſus fieri cum aliis aquis, vt Roſarum, Solani, & ſimilibus licet. * Ad immodicum, & intempeſtiuum, longumq; menſtruorum fluorem valet, dyſenteriam, omneque aliud fluxionum genus, ℈. i. vel pluriū pondere, cum Roſarum conditæ ʒ. i. vel duplici Datur etiam lienoſis, ex aqua Tamariſci, & Enulæ campanæ. Cicatricem vlceribus inducit, &c. Andernacus

Alter.

Limaturam Martis prius optime lotam calcinabis cum floribus Sulphuris, vel ipſam diſſolues cum A qua ſtygia. Deinde ſuperfundes acetum acerrimum, & in calore relinquantur per aliquot dies, tum demum reuerberentur igne aperto, vt ars præcipit, per integrum diem, colligendo ſemper flores, qui ſupereminebunt, donec totum conuertatur in puluerem rubicundiſſimum, & leuiſſimum: Hac etiam methodo conficies Crocum Veneris. Querceranus.

Aliter.

Calcina Limaturam ferri igne violento cum floribus Sulphuris, donec rubeſcat Limatura, & euaneſcat tota terra fætida. Hanc per diem integram reuerberato, tum prodit in puluerem purpureum, & tenuiſſimum, & habebis medicamentum laudabile ad omnes fluxus.

Puluis ad omnem hæmorrhagiam.

℞. Thuris ℥. j.
Aloes ℥. ß.
Fiat puluis, qui cū Oui albumine ſubactus ad Mellis craſſitiné, pilis moliſſimis Leporis excipietur. Galenus.

DE PVLVERIBVS abſtergentibus dentes.

Puluis ad dentifricia.

℞. Cornu ceruini vſti,
Pumicis, Tuthiæ præparatæ,
Cinnamomi,
Sideriti dis toſtæ ana ℥. i.
Moſchi G vj.
Miſce, & fiat puluis. Florentini.

Alius.

℞. Salis communis ℥. iij.
Panis hordeacei ℥. i.
Cornu ceruini, vel
Dentium equi, vel
Elephantis ℥. ii.
Extinguantur vino, & aqua Roſarum, fiat puluis craſſiuſculus. Huic addi poſſunt caryophylli, cinnamomum, & Moſchum Rondeletius.

Alius.

℞. Cornu cerui vſti, Pumicis,
Coralliorum ruborum,

A. Electuaria *frigefacientia*.

- Caput: — Diacodion.
- Pectus:
  - Diapapauer,
  - Diatragacanthum *frigidum*,
  - Diapenidion *ſine ſpeciebus calidis*,
  - Electuarium *reſumptiuum, etc.*
- Cor
  - Diarrhodon Abbatis *ſine ſpeciebus calidis*,
  - Triaſantalum,
  - Diamargariton *frigidum, &c.*
- Stomachum:
  - Diarrhodon *Abbatis ſine ſpeciebus calidis*,
  - Electuarium *de Sorbis*,
  - Triaſantalum, *&c.*
- Hepar:
  - Diarrhodon *Abbatis*,
  - Triaſantalum, *&c.*
- Lienem:
  - Diatrion ſantalon,
  - Diarrhon *Abbatis ſine ſpeciebus calidis.*
- Matricem:
  - Diarrhodon *Abbatis*,
  - Diatrion ſantalon, *&c.*
- Iuncturas:
  - Triaſantalum,
  - Diarrhodon *Abbatis, &c.*

Electuaria *alterantia qualitate ſecũda & tertia, aut*:

- Aſtringunt, *vt*
  - Diacodion,
  - Micleta,
  - Tryphera *minor*.
- Calculum *frangunt, vt*
  - Electuarium R*eginæ*,
  - Electuarium I*uſtinum*,
  - Electuarium *de Cineribus*,
  - Electuarium *diureticum*,
  - Lithontribon, *&c.*
- Venerem *ſtimulant, vt*
  - Diaſatyrium,
  - Diacorum,
  - Tryphera *Saracenica, &c.*
- Venena *fugant, vt*
  - Diarceuthidon,
  - Electuarium *de Ouo*,
  - Athanaſia,
  - Antidotum *contra venena lethalia*,
  - Electuarium *contra peſtem Ferdinandi Imperatis*.

C Ele-

Electuaria purgantia

- Leniora lenitiua, vt
  - Flores cassiæ,
  - Cassia extracta siue fol. Senæ,
  - Cassia ex tracta cum fol. Senę,
  - Cassia extracta pro clysteribus,
  - Diacassia,
  - Diacassia magistralis,
  - Cassia communis,
  - Diacassia cum manna, pulpa Tamarind.
  - Diacatholicum,
  - Diaprunnm simplex,
  - Diaprunum comp. lenitiuum.
  - Elect. lenitiuum,
  - Elect de Sebesten,
  - Elect lenitiuum de Manna, &c.
  - Diamanna,
  - Tryphera Persica.
- Fortiora Solutiua. Atque hęc purgant uel humores
  - Simplices
    - Bilem flauam vt
      - Elect. de succo Rosarum.
      - Elect. Rosarum mesuæ,
      - Elect. de Psyllio,
      - Diaprunum solutiuum.
    - Pituitam, vt
      - Benedicta laxatiua,
      - Diaphœnicum,
      - Elect indum,
      - Elect. Elescoph,
      - Diaturbith maius,
      - Diaturbith minus,
      - Hiera piera S.
      - Hiera piera cum agarico,
      - Hiera piera composita,
      - Hiera pachii,
      - Hiera Hermetis.
      - Hiera diacolocynthidos,
      - Hiera archigenis.
    - Melancholiam vt
      - Diasena
        - Gentilis,
        - Nicolai
      - Confectio Hamech,
      - Diapolypodion,
      - Cieralogodium.
  - Mixtos, vt
    - Catharticum Imperiale.
    - Diacarthamum,
    - Diaturbith cũ rhabarbaro,
    - Ciera Rufi,
    - Ciera Abbatis.

Mercurius auri, & quomodo præcipitetur.

Auri album corpus (a quo tinctura separata est, quod est vera Luna fixa) cum salibus resuscitatis, & mellacida muria, vt artis est, præparata digestionibus, & exaltationibus ab experto Spagyro reducitur in Mercuriũ, intra paucos dies. Illo in vase conuenienti, imposito, præcipitatur, per se in furno Atanoris, febrili calore, proditque in puluerem rubrum, cuius exhibetur G. iix. cũ vino, aut aqua theriacali ad hydropem curandam, & luem veneream, idque solis sudoribus. Si hunc auri Mercurium, proprij Sulphuris debitæ proportioni superinijcias, semines, & philosophicè decoquas, facies medicinã omnium præstantissimam ad lepram ipsam curandam. *Sanguinem enim corruptũ purificat, & ab excrementis omnibus corpus vniuersum solis sudoribus expurgat, ipsumque iuuenile quodammodo reddit. Quercetanus.

Aurum præcipitatum.

Hydrargyri per acetum, & salem purgati ℥. ij. Auri Orientalis optimi in lamellas tenuissimas redacti ʒ. in catino triãgulari calido ad mixturam subiguntur, hæc in aquam frigidam funditur, & si quid ex Hydrargyro reliquum fuerit, illud per corium exprimitur, ipsaq; ex sale, & aceto lauatur, donec nullæ appareant sordes, cura interim adhibita, ne Hydrargyri quãtitas immi nuatur, quod si accidat, augeri debet ea ita, vt ad auri drachmam, illius drachmæ septem vel octo remaneant, deinde ampullæ luto obductæ induntur, affunduntúrque aquæ validæ vnciæ duæ, & operculo superimposito, eadem rursus euocatur per arenam calidam, omnibus refrigeratis, aqua prolecta iterum infunditur distillaturque, vt antea, idque repetitur quinquies, atque tunc puluis rubicundus prouenit, quem Aurum vitæ, & Aurum præcipitatum vulgo nuncupant. Postea idem in catillum ponitur, cooperiturque, & inter carbones candentes sinitur, dum excandescat, mox idem eximitur, & vbi refrixerit, aqua Rosarum humectatur, rursusque exiccatur. *Iunioribus dendrij, dimidij, adultis vero integri pondere datur, pesti medetur morbum Gallicum curat, elephantiasim, aquam intercutem aliosque morbos difficiles abigit, viscerum obstructiones reserat, ijs qui venenum hauserũt, opitulatur, vlceribus malignis eurandis tum intro sumitur, tum extrinsecus vnguentis, & emplastris quæ purgant, feliciter ad sordida cauernosaque, non autem serpentia euranda admiscetur. Andernacus.

DE PVLVERIBVS strumas discutientibus.

Puluis ad strumam.

℞. Spongiæ combustæ,
Pilæ marinæ tostiæ, ossis Sepiæ,
Piperis longi, Piperis nigri,
A Zingiberis, Cinnamomi,
Salis gemmæ, Pyrethri,
Gallarum, lapidis Spongiæ ana ℥. j.
Puluerizẽtur, & misceãtur. Arnol. de Villanoua.

DE PVLVERIBVS mitigantibus dolorem.

Puluis ad capitis dolorem ex frigore.

B ℞. Coriandri, Rosarum ana ℥. ß.
Nucis moschatæ, Macis,
Caryoph. llorum,
Santalorum omnium,
Granorum tinctorum ana ʒ. ij.
Fiat puluis tenuissimus, quo vtendum in statu doloris capitis, & cum caput corroborare volumus Rondeletius,

Alius.

C ℞. Coriandri ʒ. ij.
Flor. Nymphææ ʒ. iij.
Flor Violarum, Rosarum ana ʒ ij.
Sem. Lactucæ, Papaueris ana ʒ. j.
Coralli rubri. ʒ. j. ß.
Santali rubri ℈. ij.
Fiat puluis tenuissimus, quo sinapisetur pars anterior capitis. Rondeletius

Puluis ad capitis dolorem à vaporibus.

D ℞. Flor. Nymphææ ʒ. ß.
Coralli rubri, Balaustiorum,
Fol. Sumach ana ʒ. iij.
Santali rubri, cort. Citri ana ʒ. j.
Fiat puluis tenuissimus. Rondeletius

Alius.

℞. Cyperi ℥ ß.
Flor. Anthos ℥. j.
Cort citri sicci, Granorum tinctorum,
E Santali rubri, albi ana ʒ. ij.
Misce, & fiat puluis tenuissimus. Rondeletius.

Alius.

℞. Cranij hominis lib. j.
Cornu cerui ℥. iij.
Coralli rubri,
Caryophyllorum,
Macis, cinnamomi,
F Costi ana ʒ. iij.
Cyperi, Squin anthi,
Stœchados,
Spicæ nardi ana ʒ iij.
Vtantur omnia simul in furno vasi crudo imposita, id est, fictili crudo nouo, fiatque puluis. Rondeletius

Puluis ad dolorem lateris.

Ad lateris dolorem parãtur pulueres ex priapo Tauri, cum defluxio cessauit. Nam. sic digerit humorẽ. Idem potest rasura dentis Apri, sumpta ex vino, & aqua Cardui benedicti. Dabitur autẽ posteaquam confluxit humor. Materiam enim, exiccando, curat inflammationẽ. Rondeletius

De Ele-

De electuarijs, Sect. XXI.

Electuaria sunt, quæ Græcis Antidota, & vulgo cōfectiones appellantur Sic autem dicuntur, vel quod ex electis constent aromatis, vel quod prę cæteris medicamentis, tā in bona valetudine asseruanda, quam mala abigenda eligantur. Sunt autē electuaria, medicamina Melle aut Syrupo sacchari excepta, atque vel

- Vsitatoria, seu officinalia
  - Alterantia qualitate
    - Prima. Sic
      - Calefacientia
        - Caput, —
          - Confectio Anacardina,
          - Diambra, Diamaschum,
          - Diacorum, diacastoreum,
          - Electuarium Diapęonias.
          - Pleris Arcoticon,
          - Theriaca diatessaron, &c.
        - Pectus, —
          - Diairis, diapenidium,
          - Diatragacanthum calidū,
          - Diahyssopum, diaprassium
          - Diacalamenthum,
          - Diatamaron, &c.
        - Cor, vt
          - Aromaticum Rosatum,
          - Aromaticū caryophyllatū,
          - Diambra, Dianthos,
          - Diaxyloaleos,
          - Diamargaritum calidum,
          - Electuarium de gemmis,
          - Elect. lætificans,
          - Confectio liberantis,
          - Confectio cordialis,
          - Pleris Arcoticon, &c.
        - Ventriculum, vt
          - Aromaticum Rosatum,
          - Diagalanga, diaaisum,
          - Diaxyloaloes, Diacyminū
          - Diacinnamomum,
          - Diagingiber,
          - Diaspoliticum,
          - Diatrion pipereon,
          - Elect ex citro,
          - Elect. de baccis lauri,
          - Rosata nouella, &c.
        - Hepar, vt
          - Dialacca, diacurcuma,
          - Cyphoides, diacostum,
          - Confectio Rauedseni,
          - Diacinnamomum,
          - Diacalamenthum, &c.
        - Lienē, vt
          - Diacostum, Diacapparis.
          - Diacalamenthum,
          - Elect. e scoria ferri, &c.
        - Matricem vt
          - Diambra,
          - Diacalamenthum,
          - Elect de gemmis,
          - Elect ducis,
          - Elect. ex asa fętida, &c.
      - Frigefacientia. Vide literam A.
    - Secunda. Vide literam B.
  - Purgantia. Vide literam C.
- Minus vsitata, siue non Officinalia. Vide literam D.

Ele.

Tuthiæ præparatæ, Masticis.
Sandaracæ, id est, Vernicis.
Cinnamomi ana ʒ.j.
Rad Ireos ʒ.ß.
Moschi ʒ.vj.
Misce, & fiat puluis. Augustani.

Alius.

℞. coral. rubr. & alb. ana ℥. j.
Pyrethri, Maceris,
Mastichis ana ℥.j.
Pumicis, Boli Armeni ana ℥.j.
Misce, & fiat puluis subtilissimus. Ranzouius.

Alius

℞. coroall. rubr. Aluminis ana ʒ. ij.
Cornu Cerui vsti,
Santali cotrini,
Sanguinis Draconis ana ℈.iv.
Margaritarum ʒ.ß.
Spumæ maris ʒ.iij.
Musci G. iij.
Caphuræ G.v.
Fiat puluis subtilissimus, quo fricentur dentes, aut in pilulas formetur cum syrupo aliquo, aut Melle rosaceo. Ranzouius.

DE PVLVERIBVS abstergentibus cutem.

Puluis contra scabiem communis.

℞. Sulphuris flaui, cymini,
Baccarum Lauri,
Staphidis agriæ ana ℥.j.
Fiat puluis, qui oleo Rosato excipiatur. Floreus.

Alius efficacior.

℞ Lithargyri, Hellebori nigri ana ʒ.j.
Sulphuris, Nitri, Maioranæ ana ʒ.ij.
Trita in puluere excipiantur, vt supra. Nicolaus.

Puluis cephallicus.

℞. Iridis ʒ.iv.
Aristolochiæ rotundæ,
Pollinis Thuris ana ʒ.ij.
Corticis rad. Panacis ℥.ß.
Fiat puluis. Galenus ex Lucis.

Alius

℞. Iridis. Aristolochiæ rotundæ,
Erui, Pollinis Thuris ana ʒ i.
Reducantur in pollinem tenuem Nonnulli addunt rad. Panacis, & Cadmiam lotam. Galenus.

Alius.

℞. Farinæ Erui, vel Orobi ʒ.iix.
Iridis ʒ.x.
Thuris clari, Aristolochiæ rotundæ,
Squamæ æris ana ʒ vi.
Terantur u. supra Xenocrates.

Alius.

℞. Cort. Piceæ, Squamæ æris,
Pumicis combusti ana ʒ. vi.
Thuris, Iridis Aristolochiæ rotundæ,
Resinæ Pini siccæ ana ʒ.ß.

A Aloes, Myrrhæ ana ʒ ii.
Conterantur in puluere ut supra.* Aufert squamas ossium. Tryphomus.

DE PVLVERIBVS incarnantibus.

Puluis incarnans sanguinem restringens.

℞. Aloes, Myrrhæ ana ʒ.i.
B Sarocollæ ʒ sis.
Sanguinis Draconis,
Terræ Lemniæ ana ʒ.ii.ß.
Tutiæ, Lithargyri, Tragacanthæ ana ʒ i.
Fiat puluis tenuis. Ioan. de Vigo.

Puluis incarnans Rhasis.

℞. Olibani, Aloes, Sarocollæ,
Sanguinis Dracconis, rad. Ireos ana q. s.
Terantur, & fiat puluis.

Puluis incarnans Lanfranci.

C ℞. Thuris, Mastichis, Fœnigræci ana q.s.

Puluis contra dissectionem nerui.

℞. Oculos Cancri in subtilissimum puluerē comminutos in paruo linteolo. Hunc puluerem neruis insperge; & siccis fasciis, ex linteolo confectis, locum obliga, ne humiditas, aliqua ad neruos penetrare possit. Hanc ligaturam per spacium uigintiquatuor horarum intactam relinquito. Elapso prædicto temporis spacio, Chirurgus neruum inspiciat, ipsiusque conglutinationem exploret, & deinceps vulnus illud calidis
D uinculis deliger, instar alterius vulneris recētis, & post diem unū, aut alterum ligaturam dissoluat. Ranzonius.

DE PVLVERIBVS cicatricem inducentibus.

Puluis ad cicatricem inducendum.

E ℞. Cort. Thuris, Myrrhæ, Litargyri,
Cort. mali Granati ana partes æquales.
Fiat puluis tenuissimus. & inspergatur modice Rondeletius.

Puluis epoluticus.

℞. Calcis testarum Ouorum opt. calcinatarum ℥ ß
Boracis, Aluminis vsti ana ʒ.i.
F Croci Martis ℥ i.
Fiat puluis, optimus est ad citraticem obducendam. Quercetanus.

Puluis citraticem inducens.

℞. Aluminis usti ʒ.i.
Crete Vitrioli ʒ.i i.
Croci Martis, croci Veneris ana ʒ. ii.
Misce, & fiat puluis, quo uti poteris per se, vel excipiatur Melle Quercitanus.

DE PVL-

DE PVLVERIBVS carnem auferentibus.

Puluis causticus.

℞. Chalcitidis ℈.c.
Chalcanthi ℈ l.
Misyos torrefacti,
Aeris vsti ℈.xxv.
Aeris non vsti ℈ xij. ß.
Fiat puluis. Galenus.

Alius.

℞. Chartæ combustæ, Plumbi vsti,
Aeris vsti, Arsenici, Squamę Ferri ana ℥.j.
Sulphuris viui ℥.ß.
Fiat puluis. Galenus,

Præcipitatum.

℞. Salis Nitri lib.j.ß.
Vitrioli Romani, Aluminis ana lib. j.
Ex his per alembicum distillatis, quo fortius autem, eo melius) sumes lib.j. Argenti viui lib.j. In vas vitreum pone cum capello bene lutato, sic etiam recipiens lutabis, ne euaporet, & distillabis eousque, donec vas rubescat, aquam sepones, & fracto vase Argentum, quod superest, vstum erit, quod Chymistæ Præciditatum vocant, hoc tenuissimè tertio in marmore, & cum aqua distillata, quam seposu eras, rursus vasi vitreo imposito, atque distilla donec aqua distillata sit, tum confrato vase, Argentum quod superest, denuo teres in tabula marmorea, & ipsum in ęneo vase repones, suppositoq; igne valido, cum æneo baculo misce, & agita per horæ ac dimidiæ spacium, hoc enim pacto puluis melior efficitur, & ritè factus ipsum Minium coloris elegantia superat, Ioan. de Vigo.

Mercurius præcipitatus.

℞. Aquæ fortis lib j.
Mercurij crudi ℥.iv.
Dissoluantur in aqua, postea in arena euaporet aqua, aut distillatione separa fortiter, vt rubescat, & exiccetur, teratur deinde in porphyrio, & affunde, ei aquam vitæ destillatam quinquies, vel septies, accende etiam, & sine, vt consumatur. Postea rectificetur aqua rosacea optimè per miscendo, ac tandem per filtrum aquam rosaceam separa, & relinque vt exiccetur Tum rursus de aqua vitæ, vt prius affunde, & accende vt exiccetur, idque tertia vice reperatur, & habebis quod voles: *Si corpus fuerit robustissimum, da G.x. si mediocre, da G.iix. si debile, G. iv. si puero facito considerationem bonam. Sed aduerte quod miscere eum debes cum theriaca, postea dabis infirmo venenato, & hydropico, & pestilenti, vel alia infirmitate detento. Et plus, si facias annuatim. vel triennio, vt opus fuerit, hoc præcipitato vtetur, cum prudenti humorum digestione. hoc est, præparatione purgationis, Euonymus.

Mercurius precipitatus vulgi.

Mercurius prius lotus, ac præparatus ex Geberi prę scripto, soluatur cum duplo pondere aquę chrysulcæ communis, deinde quater destilletur, ac super fæces totius effundatur, atque ita reducitur in pulverem rubicundissimum, ex quo reuerberato ad ignem, eliciuntur a quæ fortis spiritus, qui alioqui summos dolores commouent, Satius erit si abluatur phlegmate aluminis & aceto destillato, & ouorū aqua. Acrimonia enim hoc pacto eximitur Quercetanus.

Mercurius præcipitatus fixus, & dulcificatus.

Sed præstabit iteratis sublimationibus Mercurium prius præparare, ipsumq; rediuiuum, & a terra fæculenta, & humiditate super flua depuratum fixare cum aqua forti, siuę stygia vulgari, ter ipsi affusa, & abstracta. ac in puluerē rubicundum reducere, Idque igne satis violento, vt acrimonia, & venenū menstrui totū eliciatur. Quod melius multo fiet, si sequens aqua ipsi commisceatur, & destillatione repetita separetur.

℞. Aceti destillati lib.ij.ß.
Phlegmatis Aluminis lib.j.ß.
Calcis testarum Ouorum ℥.vj.
Destillentur omnia ad siccitatem. Huius aquæ ℞. lib.iij.
Præcipitati Mercurij vt supra, lib. j.

Omnia optime ex artis præscripto mixta, destillentur per alembicum, ter aquā fæcibus reddendo. Postremo loco depellantur ad siccitatem, ac tum remanebit in fundo puluis, quē super marmore prius contusum injicies in alembicū, rursus affundendo aquam præscriptam, quam ter à fęcibus destillabis, vt supra, Postremo Mercurius pręcipitatus circuletur cū vini alcoole per 24. horas. Destillato vini spiritu ad materiæ siccitatem, denuo nouum affunde, circula, & destilla, idq, quater aut quinquies, ac tum perfectam Mercurij pręparationem assequere* cuius vires in varijs depellēdis morbis, pręsertim in morbo venereo satis pręd icari nō possunt, siue p os assumatur, siue locis vulneratis applicetur. Querces.

Mercurius præcipitatus cum Auro.

Fit ex Mercurio prius pręparato, vt decet, cū Sole amalgama, quod inditur matratio oblongo collo, Hermetice clauso atque moderatissimo igne, viginti dierum sp acio pręcipitantur, & in puluerem subcroceum fixumq; reducuntur Signum perfectionis est, quando vi ignis non exhalat, nec in aqua animalis reuiuificatur: *Medicamentum istud diaphoreticum est, quod exhibetur ad prędictos affectus, præsertim ad curandā luem veneream solis sudoribus. Querceianus.

Mercurius sublimitus.

Ex lib.i. Argenti viui, libra altera Vitrioli crudi, & tantundem Salis communis, omnibus ad iblandum ignē rectè mixtis, & ductis diu in marmore, aut mortario, vt bene incorporentur, redactisque in puluerem, ac in ditis sublimatorio vitreo, dando ignem per gradus 12. horarum spatio, fit Mercurius sublimatus Quercetanus.

D

Electuaria minus vſitata ſeu non officinalia alterant aut qualitate.

- Prima Sic
  - calefaciũt
    - Caput, vt
      - Electuarium ad morbos capitis frigidos,
      - Aliud,
      - Electuarium opticum.
    - Cor, vt
      - Electuarium pro corde & palpitatione,
      - Electuarium pro palpitatione a flatibus,
      - Electuarium pro palpitatione ab aqua, &c.
    - Pulmonem, vt — Electuarium pectorale.
    - Ventriculũ, vt
      - Electuarium pro refrigerato ventriculo.
      - Electuarium ad ventriculi corroborationem.
    - Hepar, vt
      - Eelectuarium ad icterum,
      - Electuarium ad aquam intercutem, &c.
    - Splenem, vt
      - Electuarium pro ſplene,
      - Aliud. &c.
  - refrigerãt
    - Vẽtriculũ, vt
      - Electuarium ad ventriculum refrigerandi
      - Eject. ad humectandum ventriculum.
    - Hepar, vt — Electuarium ad calefactum hepar.
- Secunda, et tertia. Sic alia.
  - Aſtringũt, vt
    - Electuarium pro ventriculo laxato,
    - Electuarium pro lienteria,
    - Electuarium pro dyſenteria, &c.
  - Vrinas mouent, vt — Electuarium ad vrinas & menſes, &c.
  - Menſes mouent, vt — Electuarium ad menſes mouendos.
  - Calculum frangunt, vt — Electuarium ad calculum, &c.
  - Venerem
    - Augent, ut
      - Electuarium ad venerem,
      - Aliud,
      - Elect. pro ijs quibus ſemen eſt acre, &c.
    - Minuunt, vt — Electuarium ad ſeminis profluuium & venerem minuendam, &c.
  - Dolorem mitigant, vt
    - Electuarium ad dolorem colicum,
    - Electuarium pro dolore nephritico,
    - Electuarium pro dolore veſicæ,
    - Electuarium pro dolore influxu ventris,
    - Electuarium de vteri dolores, &c.
  - Purgant
    - Aquam, vt — Electuarium Gordonij.
    - Pituitam, vel potius humores mixtos, vt
      - Electuarium ventrem ſoluens,
      - Electuarium vitæ

DE

A

DE ELECTVARIIS calefacientibus caput.

Confectio anacardina.

℞. Piperis nigri, longi,
Myrobalanorum Chebulorum,
Emblicorum, Belliricorum,
Indorum, Castorei ana ʒ.2.
Costi, Anacardii,
Sacchari Tabarzeth, Melanthii,
Baccarum lauri ana ʒ.6.
Cyperi ℥ ß.

Anacardi per se terrãtur, & aliis tritis admisceã tur, deinde omnia conficiantur cum Butyri recentis non saliti, mellis despumati ana quãtum satis est.* Est cõfectio sapientum, & eorum qui desiderant scire, acuit enim intellectum, subtiliat sensum, memoriam recuperat, & conterit dolori stomachi & ventris à frigiditate facto, & clarificat sanguinem, colorem bonum facit. Conseruatur ad annos duos, in vase fictili vitrato. Datur post sex menses ad ʒ.2. cum aqua Fœniculi & Apii, quo sumpto vitabis laborem, iram coitum, ebrietatem. *Mesues.*

Alia.

℞. Aloes ℥.1 ß.
Iridis, Casiæ ana ʒ.7.
Zingiberis, Anacardii,
Carpobalsami ana ʒ.4 ß.
Folii, Spicæ nardi,
Myrobalanorum Citrinorum,
Chebulorum, Indorum,
Belliricorum, Emblicorum,
Mei, Epithymi ana ʒ.3.℈ 1.
Caryphyllorum, squinanthi,
Rhei Pontici, Masticis ana ʒ.2.
Cort. rad. fœniculi lotorum lib.1.
Aceti optimi lib.2.

Contusa & macerata in prædicto aceto dies septem coquantur & colentur. Colaturæ bene expressæ, adde.

Mellis despumati lib.2.

Fiat electuarium vt artis est. Conseruatur per annos duos.* Valet ad vertiginem obliuionem. Rheuma capitis desiccat, visum acuit, &c. Datur ʒ.1. vel ʒ.2. cum aqua mulsa *Nic.*

Diambra.

℞. Cinnamomi,
Doronici, seu zedoariæ,
Caryophyllorum, Macis
Nucis moschatæ,
Folii, aut succedanei, Galangæ ana ʒ.3.
Spicæ Indicæ,
Cardamomi maioris, minoris ana ʒ.1.
Zingiberis ʒ.1.ʒ
Ligni Aloes, Santali citrini,
Piperis longi ana ʒ.2.
Ambræ ʒ.1.
Moschi ʒ. ß.
Excipiantur
Syrupi rosati, Aboæ rosaceæ,

Sacchari albi ana q.s.

Cõseruatur ĩ vase fictili vitrato, ad annos duos. Dantur ʒ.3. vel 4.* Cerebrum, cor, vt ventriculum, ac ventrem reliquum inferiorem calefacit & roborat, exhilarat coctionem iuuat, affectibus vterinis, & omnibus aliis frigidis prodest, senibus ob id ac mulieribus salubre. *Mesues.*

Diamoschum dulce.

B

℞. Croci, Doronici, Zedoariç,
Ligni Aloes, Macis ana ʒ.2.
Margaritarum albarum, Serici crudi vsti,
Charabæ, Coralli rub. ana ʒ.3.ß.
Basilici citrati,
Galliæ moschatæ ana ʒ 1.ß.
Been albi, rubri, Folii, aut Cinnamomi,
Spicæ Indicæ, Garyophyllorum ana ʒ.1.
Zingiberis, Cubebarum,
Piperis longi ana ʒ.1 ß.
Moschi ℈.2.
Excipe cum

C

Mellis crudi lib.1.℥.6.

Coque, fiat electuarium, in vase vitreo conseruandum. Datur a ʒ.1. ad ʒ.1.ʒ Ad frigidos cerebri affectus sine febre, melancholiam, & illi comitatam tristitiam sine causa manifesta, vertiginem, epilepsiam, resolutionem, oris torturam, cordis palpitationem, pulmonis affectus, & spirandi difficultatem conducit. *Mesues.*

Diamoschum amarum.

D

℞. Croci, Doronici, zedoariæ,
Ligni Aloes, Macis ana ʒ.2.
Margaritarum albarum, Setæ crudæ tostæ,
Charabæ, Coralli rubri ana ʒ.1.ß.
Galliæ moschatæ, Ocymi citrati ʒ.2.ß.
Been albi, rubri, Folii, Spicæ Indicæ,
Caryophyllorum ana ʒ.1.
Zingiberis Cuberarum,
Piperis longi ana ʒ.1.ß
Moschi ℈ 2.
Absinthii, Rosarum rubr. ana ʒ.3.

E

Aloes lotæ ʒ.4.
Castorei, Ligustici ana ʒ 1.
Cinnamomi ʒ.1 ß.

Excipiantur melli quantitate sufficienti.* Hæc confectio præcedenti efficacior est, & præterea ventriculi humores etiam putres potentius absumit. *Mesues.*

Diacorum.

℞. Rad. Secacul, seu Siseris, Acori veri, id est, Calami aromatici. Pinearum ana lib.1.ß. Radices Secacul mũdatæ & incisæ coquãtur in aqua clara, donec aqua cõsumatur, postea optime pistentur, & in minutissimas partes conterãtur, donec pulti similes fiant. Deinde affunde eis, mellis odorati & optime despumati lib.10. coquãtur lento igne, donec tota aqua, quam radices Secacul imbiberunt, in vaporem resoluta sit, diligenter agitando, ne ad vasis fondum adurantur radices, cum autem iustæ spissitudinis consistentiã acquisiuerit, ab igne deponito, & adde radicis acori tenuissime tritas, & Pineas minutissime

F

trita

incisas, cum sequenti puluere optime mixtas. A
℞. Piperis ℥.i.
Piperis longi, caryophyllorum,
zingiberis, macis ana ℥.ß.
Nucis moschatę,
Galangę,
Cardamomi ana ʒ.iii.
Omnia simul cum melle & radicibus Secacul misceto, & vnito, diligenter agitando, ne grumi aliqui relinquantur. * Confert mirum in modū ægritudinibus neruorum acuit omnes sensus & ingenium, sedat dolores capitis, est peculiare remedium frigidarum ęgritudinū, senum, & maxime catarrhi. mesues. B

Acorus conditus, vulgaris.

℞. Conserne rad. Acori lib. i. ß
Mellis despumati vel eius loco brodii zingiberis conditi lib. i.
Amygdalarum incisarum lib. ß.
Piperis nigri, nucis moschatę,
zingiberis albi ana ℥.ß
Misce, & fiat conditum. Augustani.

Diacastorium.

℞. Castorii,
Myrobalanorum citrinorum ana ʒ.iii.
Aloes ʒ.i.ß.
Folii Pyrethii,
Glycyrrizæ, Traganthę,
Calami aromatici, Nitri,
Galbani, Spicę Indicę,
Schœnanthi, Opopanacis,
Casiæ ligneę, leucopiperis,
Macropiperis, melanopiperis,
Xylobalsami, carpobalsami,
Colocynthidis, sagapeni,
Rheupontici, Styracis calamitę,
Zingiberis, cinnamomi ana ʒ.i.G.ii.
Asę fœtidæ, myrrhæ,
Euphorbii ana ʒ.i.G.xvii.
Staphisagrię, Dauci fœniculi,
Petroselini, apii, sileris montani,
Baccarum lauri, patrolei,
Sem. sinonis, Styracis calamitæ rubeę,
Sanguinis draconis, cardamomi
Thuris agarici masticis,
Salis ammoniaci, zedoarię,
Anisi ana ℈.i.G.ii.
Thymbræ, hyssopi, Pulegii
Chamędryos, origani balsamitę
Ocymi, rad. branchæ vrsinę,
Dictamni cretensis, sem. Rutæ,
Aristolochię longę rotundę,
Mabathematicon, azari,
Saluię min. rosarum,
Bedellii ana G.xvii.
Epithymi Polypodii quercini,
Opobalsami loco eius oleum caryophyllorum ana G.xiv.
Alpiedos, rad. capparorum ana G.xi.
Peucedani absinthii ana G.vii.
Anacardii, sabinę, gentianę,
Cort. mandragorę ana G.xi,
Ireos G.iii.
Mellis despumati triplum,
Fiat electuarium in vase vitrato seruādum. Datur in modum auellanę in passionibus capitis. * Confert cephalalgicis, epilepticis, vertiginosis, hemicranicis, paralysi omnium membrorum, & omnibus frigidis ęgritudinibus, tempore frigido nocentibus confert. Nicol.

Electuarium Diapeonias.

℞. Rad. Pæonię ℥.i.
Macis, spicæ Indicę,
Croci, coralli rubri,
Margaritarum non perforatarum,
Masticis ana ʒ.ß.
Myrtillorum verorum ʒ.i.ß.
Cinnamomi, Nucis moschatæ,
Caryophyllorum,
Folii loco eius Casiæ lignęę verę zingiberis,
C Piperis longi, cardamomi
Gran. parad. ana ʒ.ii.
Glycyrrhizæ ʒ.v.
Anacardii ʒ.i.ß.
Moschi, Ambræ ana G.vi.
Sacchari albissimi quantum sufficit.
Fiat confectio in tabulis, in æstete. In hyeme vero adde speciebus triplum mellis despumati, & conficiatur electuarium. * Confert epilepsię.

Pleres archonticon.

D ℞. Cinnamomi, caryophyllorum.
Ligni aloes, Galangę,
Spice indicę, nucis moschatę,
zingiberis, spodii,
Schœnanthi, cyperi, rosarum,
Violarum ana ʒ.i.G.xv.
Folii, seu macis, glycyrrhizæ, masticis,
Styracis, maioranę, menthe aquaticæ, id est,
Sisymbrii balsamines, cardamomi,
Piperis longi, albi, Sem. basilici,
E Baccarum Myrti, cort citri ana ℈.ii.G.v.
Margaritarum, been albi, rubri:
Coralli rubri, Serici vsti ana ℈ i.G.ii.
Moschi G.vii ß.
Caphurę G v
Syrupi Rosati, Sacchari albi ana ℥ i ix.
Fiat electuarium, Seruatur in vase fictili vitrato per annos duos * Tristibus, melancholicis, imbecillo ventriculo, deliquio animi a corde nato succurrit, eos qui ex diutino morbo extenuati, & imbecilles sunt, corroborat, memoriam amissam
F recuperat sensus acuit, comitialibus & asthmaticis prodest, omnemque cerebri debilitatem aufert. Nicol.

Theriaca diatessaron.

℞ Gentianę,
Baccarum Lauri, Myrrhæ,
Aristolochiae rotundae ana ℥ ij
Mellis despumati lib ii
Misce, & serua vt supra. Datur ab auro dimidio ad aureum vnum. * Ad affectus frigidos, tum cerebri

cerebri, vt epilepsiam, paralysim, spasmum cynicum, cum ventriculi, vt inflationem, & ab ea dolorem, tardam coctionem, tum denique hepatis, vt hydropem, cachexiam, obstructionem. Preterea morsibus scorpionis, & potioni veneni confert. *Mesues.*

A

Opopyra.

℞. Herbæ paralyseos, Saluiæ,
Rasuræ eboris ana ℥.1.G.13.
Opii Thebaici ℥.2.G.4.℈.2.
cinnamomi electi, Spicæ nardi.
Galangæ, croci, costi, zingiberis,
zedoariæ, Xylobalsami, Rheupontici,
Pyretliri, coralli rubr. caryophyllorum,
Tragacanthi, myrrhæ castorei,
Opopanacis, Piperis longi.
Piperis nigri ana ℥.2.G.6.
Balsami, moschi, Ligni aloes.
Schœnanti, medullę cassiæ fist.
Styracis calamitæ, Styracis rubeæ,
masticis, Galbani, serapini,
Assæ fœtidæ, Meliloti.
Aristolochię longę & rotundę,
Dragonteę, Asari, Hellabori nigri,
Meu, rad. Pæoniæ,
Rad. Raphani domestici,
Rad. Acori, cort. Peucedani,
Cort. Mandragoræ, Belonicę,
Gentianæ, camædryos, Pulegii,
Centaurii maior. & min. spicę celticæ.
capillorum Veneris recent.
Absinthii recent. sponsæ solis,
Hyperici, Tormentillæ,
Prassii viridis Millefolii, sem. Rutæ syl.
calamenthi, fęniculi,
Sem Hyoscyami albi, cardamomi,
carpobalsami, Leuistici, Farinę orobi,
Sem. Petroselini, baccarum Lauri,
Sileris montani, lupinorum,
Marathri ana ℥.ß.G.xiix.
Mellis despumati lib.ii.℥.ii.

In cuius parte soluatur cassia fist. & post puluerem cęterarum specierum, & vltimo imponatur Balsamus in modico melle vel vino dissolutus, incorporentur, & reseruentur, vt decet. Respicit proprie humores frigidos in remotis. Data cum decoctione primulæ veris & castorei in modum Auellanę, aut membro inuncto cum ea, cōnfert valde Paralysi, & sanat paralysim oculorum, oris, gutturis, manuum, & pedum. confert etiam tremulosis, voci amissę, epilepsię, manię, melancholię, pleuritidi, omnibus doloribus pectoris & stomachi a frigiditate, item spleniticis, colicis, calculosis, quotidianę, & quartanæ, & pluribus sudorem prouocando. Dosis eius a ℥.i. vsque ad ℥.ii. seruatur autem ad quinquennium, & vltra. cosmus & Damianus.

Hygiia Græca.

℞. Sem. Hyoscyami ℥.ii.℈.ii.
Opii ℥.ii.℈.i.
costi ℥.i.G.xv.
Myrrhi, Opopanacis, scordii.
Origani ℥.i.G.x.
Styracis calamitæ, Galbni, Agarici,
Gentianæ, Pigani, Stœchados.
Prassii, cardamomi ana ℈.ii.ß.
Balsami, Nardi, croci,
Schœnanthi, Thymiamatis, Ammoniaci,
Terebinthinę, cassiæ ligneæ, Mandragorę,
Rad. Eryngij, Rosarum, Eupatorii.
Euphorbii, Melanopiperis, Leuistici,
Dauci, Fœniculi, Trifolii sem. ana ℈.ii.
mellis q.s. est.

B Datur cum vino calido admodum auellanę. Valet proprie ad rheuma gingiuarum, & dolorem dentium, fricata super eos, ore sæpe abluto cum aceto calido, & sordidas nebulas ab oculis aufert.

DE ELECTVARIIS calfacientibus pectus.

Diaireos simplex magistralis.

℞. Ireos ℥ ß.
Sacchari candi,
spec. Diatraganthi frig. ana ℥.ii.
C Sacchari albissimi quantum sufficit.
Fiat confectio.

Diaireos Salomonis.

℞. Ireos ℥.i.
Pulegii, Hyssopi, Glycyrrhizę ana ℥. vi.
Tragacanthæ, Amyli,
Amygdalarum amararum, Pinearum,
Cinnamomi, zingiberis,
Piperis ana ℥.iii.
caricarum, passularum enucleatarum,
carnium Dactylorum ana ℥.iii.ß.
Styracis calamitæ rubeę ℥.ii.℈.i.
E Mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium. Conferatur per annū. * Tussiculosis, difficulter spirantibus auxiliatur, abscissæ vocis iacturam resarcit, quæ refrigatione contracta sit. Nicolaus.

Diaireos vsitata.

℞. Spec. Diatragacanthi frigidi ℥.i.
Rad. Ireos ℥.ii.
Gummi Arabici, Tragacanthę ana ℥.ß.

Hæc compositio magis grata est, quam Diaireos Salomonis, proinde frequentius in vsu esse solet Augustani.

F

Diapenidion.

℞. Penidiarum ℥.ii.℥.ß.
Pynearum, Amygdal. mundatarum.
Sem. Papaueris albi ana ℥.iij.℈.i.
Cinnamomi, Caryophyllorum, zingiberis,
Succi Glycyrrizę, Tragacanthę,
Gummi Arabici. Amyli candidissimi,
Sem. enucleati Cucurbitę, Citrulli,
Cucumeris Melonis ana ℥.i.ß.
Caphuræ G.vii.
Syrupi violati lib.i.ß. vel quantum sufficit.
Fiat electuarium in vase fictili vitrato conseruandum

uandum per annum. * Valet aduersus omnem thoracis noxam, tussim a frigore contractam vocis iacturam, tabidis denique & purulenta excreantibus succurrit. *Nicolaus.*

Diatragacanthum calidum.

℞. Gummi Tragacanthæ,
Hyssopi ana ℥. 6.
Pinearum nucleorum mundatorum,
Amygdalarũ ambarũ purgatarum ana ʒ. 6.
Sem. Lini, sem Fœnograeci,
Cinnamomi ana ℥. ß.
Glycyrrizæ rasæ, Succi Glycyrrhizæ,
Zingiberis ana ʒ. 2.
Sacchari quantum sufficit.

Fiat electuarium per annũ conseruandum. * Valet tussientibus ex frigido phlegmate, & non valentibus eijcere, asthmaticis, empycis, anhelosis suspiriosis, peripneumonicis, phthisicis, & ad omnem coarctationem pectoris, stomachum confortat, digestionem procurat. *Nicolaus.*

Diahyssopum.

℞. Hyssopi, Ireos. Thymi,
Melanopiperis ana ʒ. 30.
Pulegii.
Thymbræ eius loco sume Saturciam
Rutæ, Cumini ana ʒ. 20.
Carnium Dactylorum, Tragacanthæ,
Glycyrrhizæ, Caricarum pinguium,
Passularum enuclearum, Fœniculi ana ʒ. 10.
Zingiberis, sem. Anisi, Carui,
Sem. Ligustici ana ʒ. 2. ß
Mellis vel Sacchari q. s.

Fiat electuarium, in vase fictili vitrato conseruandum. * Hoc accommodatum est ad capitis querelam ex frigido, venam exiccat, arterias purgat, tussim compescit, omnes frigiditates pectoris & stomachi emendat, digestionem procurat, pleuritis & empycis mirabiliter opitulatur. *Nico.*

Diaprassium.

℞. Prassij ʒ. 5 ß.
Tragacanthæ, Pinearum mundatarum,
Amygdalarum dulcium, Pistaciorum,
Carnium Dactylorum,
Caricarum pinguium,
Passularum enucleatarum ana ʒ. 3. ß
Cinnamomi, Caryophyllorum,
Nucis moschatæ Macis,
Ligni Aloes, Galongæ, Spicæ Indicæ,
Zingiberis, zedoariæ, Glycyrrhizæ,
Rhapontici, Anacardi, Styracis calamitæ,
Galbani, Terebinthinæ, Mastiches, myrrhæ,
Rad. Ireos, Aristolochiæ rotundæ,
Cort. rad. Capparis, Gentianæ,
Melano piperis, Anisi,
Sem. fœniculi, sem. Anethi,
Sem. Apii, sem. Petroselini Macedonici,
Sem. saxifragiæ ana ʒ. 2.
Hermodactylorum, origani, Peucedani,
Schœnanti, Cardamomi,
Leucopiperis, Carui
Ligustici, Vincetoxici ana ʒ. 1 ß. G. 1 ß.

A Balsamitæ, id est, Menthæ aquaticæ,
Pulegij, Dictamni, Cretici, Costi,
Pyrethri, Satureiæ, Basiliconis,
Pæoniæ radicum, vel seminis,
Macropiperis, id est, Piperis longi, Amomi,
Sinoni, Orobi, id est, Erui ana ʒ. 1. G. 2. & tertiam partem alterius.
Xylobalsami, id est, Ligni Balsami,
Cassiæ ligneæ, Coralli rubri,
B Rasuræ Eboris, Carpobalsami, id est.
Sem. Balsami, Dauci Cretici ana ʒ ß
Moschi, Ambræ,
Ossis cordis ceruini ana. G. 12.
Mellis despumati quod sufficit.

Fiat electuarium. Seruatur in vase fictili vitrato ad annos duos * Sanat capitis vertigines, oculorum caligines abstergit, palatũ & arterias purgat, distillationem vuæ astringit, dentium dolorem mitigat, asthmaticis & suspiriosis peculiariter opitulatur, pectoris & pulmonis causas facile amputat. stomachi & hepatis dolorem & debilitates sedat, spleniticorum & pleuriticorum angustias paragorizat, omnium interaneorum vitiis prodest, inflationes & torsiones ab eis aufert. Nephriticos, calculosos, stranguriosos, & colicos purgat, & dolorem releuat, sæpius autem sumptum, colorem pallidum emendat, menses deducit, & in ordinem debitum redigit. Typos quotidianarios & quartanarios reprimit. Qui autem hoc electuario vsus fuerit, a multis conseruabitur morbis. *Nic. l.*

Diacalaminthen Galeni.

℞. Calaminthæ montanæ,
Calaminthæ campestris,
Seselios idest, Sileris montani
Petroselini Macedonici ana ʒ. 6
Zingiberis ʒ. 3.
Apii, id est, sem. Apii,
Comarum Thymi ana ʒ. 2.
Ligustici ʒ. 6.
Piperis, id est, Piperis nigri ʒ. 12.
Mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium. Seruatur per annum. * Auxiliantur iis, quos cibi fastidium vrget, appetentiam reuocans, ægre quoque spirantibus, ventriculi refrigerationem sentienti, & flatibus distento confert.

Diacalaminthon aliud.

℞. Calaminthæ montanę, Pulegii,
Sem. Petroselini, Seselios ana ℥. 1.
Sem. Apii, Cacuminum Thymi ana ʒ. 2.
Libystici seminis ʒ. 8.
Piperis ʒ 14.
Mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium. * Crassa & lenta attenuat & discutit, vrinas mouet, ac muliebres menses. *Galenus.*

Diacalamenthum Nicolai.

℞. Calamenthi, Pulegij.
Hyssopi, Melanopiperis,
Seseleos, Petroselini ana ʒ. ℈. 2.
Leuistici

Leuistici ℥.j.℈.j.
Semin Apij.℈.j.
Ameos,Thymi,Anethi,Cinnamomi,
Zingiberis ana ℈.ij.

Confice. Datur post prandium & cœnam. Valet ad omne vitium pectoris ex frigiditate, maxime his,qui in senili sunt ętate, valet etiam tussientibus ex frigida causa, & quartanarijs, si ex eo vtantur post prandium & post cœnam,in sero cum vino.

Diathamaron.

℞.Anthophyllorum(id est,grandium Caryophyllorum)Zingiberis ana ℥.v.℈.j. G.xvj.
Cinnamomi,Carnium Dactylorum,
Caryophillorum ana ℥.iv.℈.j.G.xvj.
Galangæ Indicæ,Zedoariæ,
Costi albi & aromatici,Pyrethri,
corall.rubei,Rheupontici(accipiatur rhabarbarum sic vocatum)
Spicæ Celticæ,Tragacanthæ,Anacardij,
Ossium dactylorum,Carpobalsami seu cubebarum,Anisi,Baccarum Iuniperi,
Trium piperum ana ℥.j.℈.ij.C.iix
Margaritarum integrarum, & perforatarum ana ℈.ij.
Blattæ Bizantiæ ℈.ij.
Limaturæ auri puri, limat. argenti meri, aut foliorum,
Ossium de corde Cerui ana ℈.ij.ß.
Rasuræ Eboris,Moschi ana ℈.j.G.vij.
Ambræ ℈.j.
Mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium. Dantur ℥.iij.manè vel vesperi cum vino. * Efficaciter prodest difficulter spirantibus,arteriacis,tussientibus,tabidis, & omni thoracis & stomachi offensæ,aquæ subter cutem fusæ,renũ doloribus,voluptatem parit,corporaq; saginat. Nicolaus.

Diasulphur.

℞. Piperis albi & longi ℥.vj.
Sulphuris flaui,Thuris, Mei,
Hyoscyami albi,Mirrhæ,
Styracis,Cardamomi ana ℥.j.
Rutæ,costi ana ℥.j.
Cassię ℥.v.
Opij,Mandragoræ ana ℥.iij.
Croci ℥.ij.ß.

Melle despumato excipe.post sex menses vtere. Confert febribus diuturnis, & melancholicis, phlegmaticis,thoracem & pulmones purgat pituita crassa,lenta,pure: ob id tussim antiquam, & difficultatem spitãdi inde natam leuat. Splenis duritiem minuit,& inde natum hydropem: vrinas mouet,calculum frangit, morsibus venenatis,& poto iam veneno prodest.Mesues.

Electuarium sulpharatum.

℞. Sulphuris flaui,puri, & triti lib j.
Olei tartari ℥.ij.
Cinnamomi ℥.ß.
Croci ℈.i. Zingiberis ℥.ij.
Moschi in aqua ros.dissoluti ℈.ß.

A Mellis albi,& crudi ℥. xiv.

Misce absq; igne, ac serua in loco sicco. Dosis à ℥.iv.ad ℥ vij.stomacho ieiuno·Scabiem exiccat: vrinam mouet,calculum in renibus frangit:tussim curat: oculorũ lachrymas siccat; appetitum excitat. Fiorauantus.

Quadrimeron.

℞. Enulæ campanæ ℥.j. ℥.iij.
Cymini ℥.iij. Piperis ℥.ß.
Marathri,Mellis despumati lib.j.℥.j.

B Incorporentur. Dosis eius à ℥.ij.vsq; ad ℥ iii.manè & sero. Seruatur per triennium. * Respicit propriè spiritualia. Datum cum decoctione hyssopi,confert asthmaticis,& tussientibus,& catarrho frigido. Datum cum decoctione masticis cõfert dolori stomachi a frigiditate· Datum cum decoctione nucis moschatæ & caryophyllorum, confortat digestiuam,læsam à frigiditate. Datũ cum vino rubro in decoctione Zingiberis & galangæ,cõfortat renes læsos à frigiditate. Arnold

C Villanouanus·

Acharistum.

℞.Costi,Galbani,Opij,
Phœnici Indi,Hyssopi,
Sem. Lini ana ℥,j·
Spicæ,croci,coralli,
Xylobalsami,cassiæ fict.Xylocassiæ,
Calamiarom.Rhapontici,Myrrhę,
Styracis calamitæ Opopanacis,Bdellij,
D Ammoniaci,Olibani,Cicidon,
Spicæ cellicæ,Abrotani,Acori,
Asari,Brathyos,Roris Syriaci,
Scillæ,Diaphiridon,Pyrethri,
Amomi,Anisi,Psyllij,
Ocymi,Dauci,Leuitici,
Marathri,Meconis,Melanopiperis,
Macropiperis,Leucopiperis, Floris Syariaci ana ℥.ij.
Elenij ℈.j.ß.
Hellebori nigri,Zingiberis ana ℈.j.
Mellis q.s.

E Sumatur cum vino calido in sero· Datur contra catarrhum,& omne vitium pectoris Nicolaus.

DE ELECTVARIIS Calefacientibus cor.

Aromaticum rosatum Gabrielis.

℞. Rosarum rubearum ℥.xv.
Glycyrrhizæ,rasæ ℥.vii.
Ligni aloes,Santali citrini ana ℥.iij.
F Cinnamomi electi ℥.v.
Macis,Caryophyllorum ana ℥ ii.ß.
Gummi Arabici,Tragacanthæ ana ℥ ii ℈.ij.
Nucis moschatæ,Cardamomi minoris,
Galangæ ana ℥.i.
Spicæ Indicæ,Ambræ griseæ ana ℈. ii.
Moschi ℈ i.

Trita & in puluerem redacta permiscentur cum Syrupi rosati,Syrupi è cort.citri,Sacchari albi ana ℥. ix.

Coque,fiat electuarium iustæ,consistentiæ. Seruatur per annum, & vltra in vase fictili vitrato;

* Crebrum, cor, ventriculum & omnia nutritioni famulantia membra roborat, appetentiã excitat, concoctionem iuuat, viscerum excrementosam humiditatem absumit, ac ex morbo conualescentibus auxiliantur.

Aromaticum Rosatum.

℞. Rosarum rub. ℥.j.ß.
Ligni aloes, Macis, galangæ,
Caryophyllorum, Zingiberis,
Trochisc diarrhod. Nucis moschatæ,
Galliæ moschatæ ana ʒ.ii.ß.
Glycyrrhizæ rasæ ℥.j.
Cinnamomi ʒ.iij.
Cardamomi, Spicænardi ana ʒ.j.
Syrupi rosati,
Syrup. cort. citri ana q.s.

Fiat electuarium. Dosis a ʒ. iij. vsque ad ʒ.v. Cor, ventriculum roborat, appetentiam excitat, coctionem iuuat nauseam, & vomitum sedat, viscerum humiditatem excrementosam absumit Mesues.

Aromaticum Rosatum minus.

℞. Rosarum rub. ʒ.x.
Ligni Aloes,
Santali citrini ana ʒ.ij.
Cinnamomi ℥.ß.
Masticis ℈.iv.
Ambræ ℈.ij.
Syrupi ros. q.s.

Cor & ventriculum roborat, & eorum inflationes sedat Mesues.

Aromaticum Moschatum.

℞. Ligni aloes ʒ.vij.
Cinnamomi crassi ʒ.x.
Ambræ ʒ.iij.
Moschi ℈.ij.
Syrupi rosati q.s.

Cerebrum, cor, & ventriculum roborat: ob id confert epilepsiæ, palpitationi cordis, & syncopæ, suffocationi quoque ab vtero, oris odorem commendat. Mesues.

Aromaticum Nardinum.

℞. Spicænardi ʒ.ij.
Rosarum rub ʒ.ß.
Cubebarum, Ligni aloeos,
Masticis, Caryophyllorum,
Cinnamomi, Folij, Indi,
Anisi, cort. mali citri.
Trochisc. diarrhodon,
Galliæ Sebellinæ ana ℈.iv.
Pinearum mundat.
Amygdal. purgat. ana ʒ.v.
Gummi Arab. Tragacanthi ana ℥.ij.
Moschi ℈.ß.
Syrupi ros. q.s.

Cor, ventriculum, hepar, renes & cætera viscera roborat, & vesicam: coctionem iuuat, ob id oris & sudoris odorem commendat, flatus dissipat: veneris appetitum excitat, & respirationem liberiorem facit. Mesues.

A

Aromaticum Caryophillatum.

℞. Caryophyllorum, ʒ.vij.
Macis, zedoariæ, galengæ,
Santali citrini, Troscorum diarrhodon,
Cinnamomi, Ligni Aloes,
Spicæ Indicæ, piperis longi,
Cardamomi maioris ana ʒ.j.
Rosarum ʒ.iv.
Glycyrrhizæ rasæ,
Galliæ Moschatæ veræ ana ʒ ij:

B

Folij (sumatur eius loco casia lignea vera, aut duplex pondus cinnamomi)
Cubebarum ana ℈.ij.G.v.
Ambræ ʒ.j.
Moschi ℈.ß.

His tenuissimè tritis, & cum
Syrupi è citro, Sacchari albi ana quantum sufficit

Permistis, fiat electuarium. * Cor, ventriculum, & reliqua nutritionis membra roborat, nauseã, & vomitum reprimit, flatus dissipat, putrediné humorum in ventriculo arcet Mesues.

C

Dianthon.

℞. Florum Rorismarini ℥.j.
Violarum, Rosarum, Glycyrrhizæ ana ʒ.vj.
Caryophyllorum, Spicæ Indicæ,
Nucis moschatæ, galangæ,
Cinnamomi, zingiberis, zedoariæ,
Macis, Ligni Aloes, Cardamomi,
Anisi, Anethi, videlicet seminis, ana ℈.iv.

Fiat electuarium.* Prodest præter rationem tribulatis, cardiacis: animi lætitiam auget. Eos roborat, qui a longo morbo debiles adhuc sese recolligunt: ventriculum perpulchre emendat. Nicolaus.

D

Diaxyloaloes.

℞. Ligni aloes crudi, Rosarum ana ℥.j.
Caryophillorum, Spicæ Indicæ,
Macis, Nucis moschatæ,
Galliæ moschatæ mes. cubebarum,
Cardamomi maioris, minoris,

E

Masticis, cinnamomi, cyperi rotundi,
Schœnanthi, zedoariæ,
Been albi, rubri ana ℥.ß.
Folij, aut Macis. siue Spicænardi,
Serici crudi tosti, Margaritarum,
Corallij rubei, carabæ,
Foliorum citri, cort, cort. citrei mali,
Ocymi caryphyllati, Sisymbrij,
Menthæ siccæ, Sampsuci, id est,
Maioranæ, piperis longi,
Zingiberis ana ʒ.iv.
Moschi boni ℈ j.
Ambræ ʒ j.ß.
Mellis Emblicorum,
Miuæ aromaticæ ana q.s.

Fiat electuarium Dosis a ʒ.i. vsque ad ʒ. ß. Prodest malis ventriculi, cordis, & iecinoris frigidis animæ defectioni, concoctionique. Oris fœtorem abigit, lætitiamque parit. Mesues.

Dia-

Diamargari um calidum.

℞.Margaritarum non perforatarum,
Pyrethri ana ℥.j.
Zingiberis, Mastiches ana ʒ.iv.
Zedoariæ, Doronici, sem. Apij,
capsici, id est, cardamomi vtriusque,
Nucis mochatæ, Macis ana ʒ.ij.
Been vtriusque, piperis nigri,
Macropiperis ana ʒ.iij.
Cinnamomi ʒ.v.
Sacchari quantum sufficit.

Fiat electuarium. Seruatur annis duobus vel tribus. * Valet mulieribus: rectificat enim dispositionem matricis, & ventriculorum earum Auicenn a.

Electuarium de gemmis, calidum.

℞.Margaritarum albarum ʒ.iij.
Saphyri, Hyacinthi, Sardæ,
Granatorum, Smaragdi ana ʒ j.ß.
Zedoariæ, Doronici, seu galangę,
Corticum citrei mali, Macis,
Sem. Ocymi ana ij.
Coralliorum rubeorum, Succici albi,
Limaturæ Eboris ana ʒ.j.℈ ij.
Been albi & rub. caryophyllorum,
Zingiberis, piperis longi,
Spicæ Indicæ, Folij, croci,
Heyl, id est, cardamomi maioris ana ʒ.j.
Trochisc. Diarrhodon, Ligni Aloes ana ʒ.v.
Cinnamomi, galangæ, Zurumbet,
id est, zedoariæ rotundæ, ana ʒ.j.ß.
Foliorum auri & argenti ana ℈.ij.
Moschi boni ʒ ß.
Ambræ ʒ.ij

Confice cum melle Emblicorum, & colato mello rosato ana quantum sufficit. Datur ab aureo semisse ad aureum vnum, cum aqua buglossę Malis cordis, ventriculi, cerebri, iecinoris, & vte frigidis auxiliatur. Item palpationi cordis defectioni animæ, ac concoctioni tristitiam deniq; citra causam ortam amouet. Mesues.

Electuarium lætificans Galeni.

℞. Florum Ocymi caryophyllati, aut seminum, Croci, Zedoariæ, Ligni Aloes,
Caryophyllorum, corticum citrei mali,
Galangæ, Macis, Nucis moschatę,
Styracis calamitæ ana ʒ.ij.ß.
Anisi, Rasuræ Eboris,
Thymi, Epithymi ana ʒ j.
Camphoræ, Moschi, Ambræ,
Margaritarum perforatarum,
Ossium de corde cerui ana ʒ.ß.
Auri foliati meri, id est, purissimi, feingoih,
Argenti foliati meri ana ʒ j.
Sacchari albissimi quantum sufficit.

Fiat confectio solida Si vero volueris facere in forma liquida. siue opiatæ, tunc adde
Succi cydoniorum, pomorum odoratorum
Buglossum, Borraginis, Vini veteris optimi, ana partes æquales in tanta mensura, quanta despumando, & decoquendo sacchàro satis fuerit:

A nulla enim aqua saccharum dissolui aut decoqui ad spissitudinem debet in hac confectione. * Lætitiam, colorisq; bonitatem efficit, concoctionem iuuat, & canitiem arcet.

Electuarium lætificans Rhasis.

℞.Seminis Melissæ, corticum citrei mali, caryophyllorum, Galliæ moschatæ *Mesuæ*, Mastiches, croci, cinnamomi, Nucis moschatę, cardamomi, maioris, Neremilc. pro quo potest se-

B men pæoniæ accipi, Been albi, rubei, Zedoariæ, Doronici, seu galangæ, sem. Ocymi garyophyllati ana ʒ ß.
Moschi ℈ j. G.iv.
Sacchari albissimi quantum sufficit.

Fiat confectio in tabulis. Si vero uolueris forma electuarij, ea syrupo sequenti excipies, qui
℞.Myrobal. chebularum num.xx.
Myrobal. Emblicarum num.xxx.

Tria, & in lib. iij. aquæ communis, ad duarum tertiarum consumptionem, cocta percolabis. co

C laturæ addes
Melli, despumati lib. ij.

Coque, fiat syrupus, quo prędicta excipies, & fiat electuarium.* Ad affectus cordis, ventriculi, iecoris, quas partes etiam roboras, admodũ confert: palpitationem cordis emendat, valenter exhilarat, & coctionem iuuat, coloremque viuidum efficit.

D *Electuarium lætificans, aliud.*

℞.Rosarum, Ligni Aloes ana ʒ.vj.
Macis, Nucis moschatæ,
Galliæ moschatæ,
Cardamomi vtriusque ana ʒ.ij.
Cinnamomi, croci ana ʒ.ij.
Cyperi ʒ.v.
Caryophyllorum, Mastiches,
Spicæ nardi, Asari ana ʒ.iij.

E Mille embiicarum excipe,
Moschi G.xv. aromatiza.

Datur a ʒ.j. ad ʒ iij.* Ad eadem, ad quæ pręcedens, valet. Rhasis.

Electuarium lętificans Mesuę.

℞.Rosarum ʒ.ij.
Cyperi ʒ.iij ß.
Caryophyllorum, Masticis,
Ligni Aloes, Spicę, Asari ana j ß.
Cinnamomi, croci, Melissæ,
Alfelengemisch, Margaritarum,
Foliorum Indorum, Macis, cardamomi,

F Heyl, Nucis moschatę, corticum citri,
Galliæ moschatę, zedoarię,
Doronici, Ocymi maioris ana ʒ.j.
Moschi boni ʒ:j. quartam.

Confice cum melle belliricorum, & melle emblicorum, quod sit quadruplum specierum Sumatur sicut tryphera. & est magis cõueniens in hyeme. Generat gaudium, & reiuuenescere facit: coloris pulchritudinem, & odoris bonitaté in toto corpore operatur: digestionem promouet, canitiemque retardat. Mesues c. de Melanch.

Confectio liberantis.

A ℞. Radicum Tormentillæ, sem. Acetosæ,
Sem. Endiuię, coriandri præparati,
Sem. citrei mali ana ℥.i ß.
Santalorum omnium,
Dictamni albi ana ʒ.j.
Boli armeni præparata, Terræ sigillatę (loco eius, bolus leuanticus, id est, Orientalis sumatur) ana ʒ.ij.
Margaritarum, corallii albi, rubei,
B Succini albi, Raituræ Eboris,
Spodij, id est, Eboris vsti,
Ossium de corde cerui,
Been albi, rubei, Doronici, seu Angelicę,
Cardamomi, cinnamomi, Macis,
Ligni aloes, casiæ lignee, aut succedanei eius.
Croci, Zedoarię ana ʒ.ß.
Smaragdi, Hyacinthi, Granati,
Serici crudi torrefacti & incisi ana ℈.i.
Penidij, Sacchari candi ana ℈ ii.
C Florum Nenupharis, flor. Buglossæ
Rosarum ana ℈.i.
Caphuræ G.vii.
Moschi, Ambrę ana G.iii.
Sacchari albi quantum sufficit.

Fiat electuarium.* Contra pestem plurimum valet: tuetur corpus ne lędatur à pestifero aere, & pręseruat humores à corruptione. Incertus.

Confectio cordialis.

D ℞. Margaritarum, Spodij, (id est Eboris vsti)
Granatorum verorum, cinnamomi,
Tormentillæ, Boli Armeni ana ʒ.iii.
Santalorum omnium, Raituræ Eboris,
Vnicornu ana ʒ.ii.
Hyacinthorum, Saphyri,
Coralli albi, rubri, charabę albi,
Valerianę verę, Dictamni, Zedoarię,
Ligni aloes ana ʒ.i.
E Terrę sigillatę ʒ.ii. ℈ ii.
Serici crudi, torrefacti modicè ℈.ii.
Ossis de corde cerui ℈.i.ß.
Been albi, rubri ana ℈.ii.
Fol auri num.v.
Moschi, Ambrę ana G.x.
Sacchari albi quantum sufficit.

Fiat electuarium.* Pręseruat cor in peste. Alexander Benedictus.

Electuarium regium.

F ℞. Pinearum mundatarum ℥.iix.
Amygdal. mundat. ℥.vi.
Cinnamomi ℥.i. ʒ.ß.
Caryophyllorum,
Santali citrini ana ʒ.iii.
Ligni aloes ℥.ß.
Ambre ʒ.i.
Moschi ℈ ß.
Sacchari albi lib. iv.
Aquę rosatę lib. i. ß.

Fiat electuarium. Cerebrum, cor, thoracem, & ventriculum roborat. Mesues.

Electuarium Regium alterum.

℞. Pinearum mundat. ℥ vi.
Amygdal. dulc. expurgat. ʒ iv.
Aquę rosatę lib. i. ß.
Rosarum rub. ℥.i. ß.
Santali citrini ʒ.iii. ß.
Sacchari lib. iv.
Ambrę ʒ i Moschi ℈.ß.

Fiat electuarium, Idem pollet. Idem.

Cor quoq; CALFACIVNT, roboratumque, Diambre, Diamoschum dulce & amarum, Pleri sarcoticũ, &c. de quibus vide supra suo loco.

DE ELECTVARIIS EXcalefacientibus ventricem.

Diagalanga.

℞. Galangę, Ligni aloes ana ʒ.vi.
Caryophyllorum, Macis, Ligustici ana ʒ.ii.
Zingiberis, Macropiperis,
Leucopiperis, calami aromatici,
Cinnamomi ana ʒ.i. ß.
Calaminthę siccę, Menthę siccę,
Cardamomi maioris, Spicę Indicę, sem. Apij,
Sem. Fœniculi, sem. Anisi, sem. carui ana ʒ.i.
Sacchari albi ℥.x.
Mellis despumati quantum sufficit.

Fiat electuarium. * Valet aduersus crassiores flatus, acidos ructus, prauamque concoctionem, item actiones ventriculi & iecoris à frigiditate impeditas robustiores reddit easdemque emendat. Mesues.

Dianisum.

℞. Sem Anisi ʒ.ii. ß.
Glycyrrhizæ rasæ, Masticis ana ℥.i.
Sem. carui, sem Fœniculi, Macis,
Galangæ, Zingiberis, cinnamomi ana ʒ.i.
Piperis nigri, albi, longi,
Cassiæ lignee verę, Pyrethri,
Calaminthae ana ʒ.ii.
Cardamomi maioris ana ʒ.i. ß.
Caryophyllorum, cubebarum,
Croci, Spicae Indicae ana ʒ.i ß.
Sacchari albi ℥ ii.
Mellis despumati quantum sufficit.

Fiat electuarium. * Intemperiem frigidam ventriculi à pituita cruda, vel etiã flatibus sanat, & tussim diuturnũ a frigida causa genitã. Mesues.

Diacuminum.

℞. Cymini pridie in aceto macerati, deinde siccati ʒ.x.
Zingiberis, cinnamomi ana ʒ.i. ß.
Caryophyllorum, Ligni aloes,
Macis ana ʒ.ii. ß.
Galangae, Piperis longi, cardamomi ana ʒ.ii.
Moschi ℈. ß.
Mellis despumati quantum sufficit.

Fiat electuarium forma conuenienti. Conseruatur annis duobus. * Ventriculum & viscera reliqua calefacit, concoctionem iuuat, flatos in dictis visceribus natos dissipat. Mesues.

Diacyminum aliud.

℞. Cymini in aceto præparati ʒ.vii.℈.i.
Cinnamomi, caryophyllorum ana ʒ.ii.ß.
Zingiberis, piperis nigri, ana ʒ.ii. G.v.
Galāgę, Thymbræ, calaminthes ana ʒ.i.℈.ii.
Ammi, Ligustici ana ʒ.i.G.xvii.
Piperis longi ʒ.i.
Spicæ nardi, id est, Indicæ, cardamomi,
Nucis moschatæ ana ℈.ii.ß.

Omnibus tritis, & in puluerē redactis, mellisq; despumati q.s.exceptis, fit electuarium. Seruatur ad annos duos in vase fictili vitrato. Fit etiā forma solida cum saccharo, hoc est, ad singulas specierum dimidias vncias, libram sacchari cōmiscendo. * Confert frigiditati thoracis, stomachi inflatis, colicis, febre quartana laboratibus, & ventriculi coctionem iuuat. Nicolaus.

Diacyminum aliud.

℞. Cymini in aceto macerati & siccat ʒ.xx.
Zingiberis, Thymi ʒ.iii.
Piperis, cinnamomi ana ʒ.ii.
Ameos ʒ.i ß.
Fol. rutæ sicc. Nigri ana ℥.ß.

Excipe melle despumato.* Valet ad dolorem stomachi, & ventris a frigiditate aut a crassa vētositate, aut ex pituita crassa: & ad dolorem coli & ad singultum, obstructiones aperit; & membra nutritionis calefacit. Mesues.

Diacinnamomum.

℞. Cinnamomi ʒ.xv.
Cassiæ ligneæ, cymini,
Rad. Enulæ ana ℥.ß.
Galangæ ʒ.vii.
Caryophyllorum, piperis longi,
Cardamomi maioris, minoris,
Zingiberis, Macis, Nucis moschatæ,
Ligni aloes ana ʒ.iii.
Croci ʒ.i Sacchari ℥.v.
Moschi ℈.ii.

Excepta mellis despumati lib.ii.ʒ.viii. coque, fiat electuarium Dosis eius est a ʒ.i.vsq; ad ii.* Concoctionem iuuat, etiam pituitæ putredinem prohibet, distributionem alimenti in corpus promoue. Mesues.

Diazingiber.

℞. Zingiberis, galangę, caryophyllorum,
Cinnamomi, Nucis moschatę,
Granorum paradisi, piperis longi,
Macis, cardamomi,
Spicæ Indicæ, Rhabarbari,
Rosarum rubrarum ana G.xv.
Pinearum mundatarum ℥.ß.
Pistaciorum ʒ.ii.
Sem. Anisi. sem. fœniculi,
Glycyrrhizæ rasæ, croci ana ʒ ß.
Sacchari albi quantum sufficit.

Fiat electuarium. Conseruatur per annum* Stomachum confortat, digestiuā virtutem adiuuat ... pectoris ex frigiditate valet, renes confortat, libidinem potenter incitat. Nicolaus.

A

Diaspoliticum.

℞. Cumini in aceto macerati & vsti, piperis longi, Comarum rutæ ana ℥.i.
Nigri ʒ.ß.

Teratur crassius, & cum mellis despumati, quod satis est, fiat electuarium in bona forma. * Aluum deiicit, cibos qui in ventre corrupti sunt, educendo: iisque conuenit, quibus venter frigidus est, aut ad frigus propensior. siquidem pituitam extenuat, & spiritum flatuientum expellit.
B Galenus.

Diatrion piperion.

℞. Piperis nigri, albi, longi ana ʒ.I.
Anisi, Thymi, zingiberis ana ʒ.i.
Mellis quantum satis est.

Fiat electuarium. Recipit etiam vniuscuiusque generis piperum ʒ.iii.* Ventriculi refrigerationibus, acido ructui, quartanis, resolutis, iecinorosis, & inflationibus auxiliatur. Galenus.

C

Aliud.

℞. Trium piperum ana ʒ.v.
Zingiberis, Thymi, Anisi ana ʒ.ii.
Spicæ Indicæ, Ammi, Amomi,
Cinnamomi ana ʒ.i.
Cassię ligneæ, sem. Apii, Seseleos,
Asari, rad. Enulæ ana ʒ.ß.

Mellis quantum sufficit. Fiat electuarium.*Hoc magis fluxionibus, quæ a capite ad thoracē de
D scendunt, conuenit. Mesues.

Electuarium ex citro.

℞. Corticum citri aur.xx.
Caryophyllorum, Ligni Aloes,
Cinnamomi, Macis, galangę ana ʒ.ii.
Cardamomi, zingiberis ana ʒ.i.
Moschi ʒ.ß.
Mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium. Datur ad ʒ ß.* Cor & ventriculum roborat, coctionem iuuat, oris halitum
E commendat, flatus crassos dissipat. Mesues.

Electuarium de baccis Lauri.

℞. Fol. Rutæ ʒ.x.
Sem. Ammi, sem. cymini,
Sem. Nigollæ, sem. Ligustici,
Sem. carui, sem. dauci, organi,
Amygdal. amararum, piperis nigri, longi,
Menthastri, Baccarum Lauri,
Castorii ana ʒ.ii.
Sagapeni ʒ.ß.
F Opopanacis ʒ.iii.
Mellis lib.i.℥.iv.ʒ.vii.

Tritis diligenter quæ triturāda sunt fiat electuarium: additis circa finem lachrymis in vino dissolutis. * Valet ad colicam & iliacam passionem, & doloribus intestinorum ex causa frigida, vel flatuosa. Rhasis.

Rosata nouella.

℞. Rosarum viridium,
Glycyrrhizæ ana ℥.i.℈.ii.ß.
Cinnamomi ʒ.ii.℈.ii.G

Caryophyllorum, A
Nardi, id est, spicę Indicæ,
Zingiberis, galangæ,
Nucis moschatæ, zedoariæ,
Styracis calamitæ, cardamomi,
Sem. Apii ana ℈.i G vi ii.
Sacchari albissimi quantum sufficit.

Fiat electuarium. Seruatur per annum. * confert apprime calori & siccitati stomachi, cordis, hepatis & pulmonis: sitim compescit & vomitum: abscindit debilitatem stomachi, astringit laxa: cardiacis subuenit: sudorem diaphoroticum reprimit, ex chronica infirmitate debiles recreat. Nicolaus. B

Electuarium de Aromatibus.

℞. Ligni Aloes crudi, Rosarum ana aur. vii.
Calami aromat aur. iv.
Galliæ moschatæ, Magis, Doronici,
Piperis longi, Nucis moschatæ,
Menthæ siccæ, Spicæ nardi, cassię,
Masticis, cinnamomi,
Caryophyllorum, Asari ana aur. iii.
Croci, cardamomi maioris, card. minoris,
Trium santalorum, Rhabarbari,
Costi, cubebarum, Zingiberis,
Sem. fœniculi, sem. Anisi,
Sem. Ligusti ana aur. ij:
Sacchari ʒ. vi.
Miuę aromaticę ʒ. xii.
Mellis despumati q. s.

Fiat electuarium: Dosis a ʒ. ii. vsque ad aur. vi. Ad ventriculi, & hepatis affectus frigidos, ex pituita crassa, & flatibus efficax: flatus enim dissipat, coctionem iuuat, ob id acidos ructus, nauseam, cibi fastidium compescit, colorem cutis floridum affert, canitiem tardat, oris, & sudoris odorem commendat: sed hepar & renes immodicè calefacit, ac inde semen, siue coitum promouet: Galenus.

Electuarium Petri.

℞. Rosarum rubrarum ʒ. ii. ß.
Anisi, Marathri, Masticis,
Schœnanti, cassiæ ligneæ ana ʒ. ii.
Glycyrrhizæ mundæ, Reu,
Spicænardi, Asari ana ʒ. i. ß.
Sem. Apii, sem. Scariolæ, Nenupharis,
Sem. Melonum mundat: cinnamomi,
Trochis. diarrhod. cuscuthæ, polii ana ʒ. i.
Croci ℈ i.
Caphuræ ℈ ß.
Sacchari lib. iii.

Fiat electuarium cum aqua decoctionis istorū.
℞. Rad. Sacchari ʒ. iv. Bedegar ʒ. iii.
Rad foeniculi ʒ. Rosarum rub. ʒ. i,

Dosis eius a ʒ. ii vsque ad iii. cum decoctione, vel succo dictorum Seruatur per biennium. Propriè respicit virtutem naturalem, quo plurimos curaui a febribus phlegmaticis, tertianis nochis chronicis, propriè quibus forma corrumpitur: oppilationes aperit & prouocat vrinam, stomachum confortat & hepar. Arnold. Villanou.

Electuarium Mesuæ.

℞. Ligni Aloes, galliæ moschatæ,
Spicæ nardi, cyperi,
Calami aromatici ana ʒ. ii.
Cymini, aceto per 24. hor. infusi, & assati ʒ. iii
Sem. porri torrefacti ʒ. i ß.
Myrob emblicarum, & belliricarū, succo intybi infusarum, & tostarum,
Nucis muschatæ ana ʒ. ii. ß.
Sem. Nasturtij tostorum ʒ vi.
Sem. Vuarum ʒ. v.
Sem. Myrti tritorum ʒ. xx vi.
Balaustii, concharum vstarum,
Thuris, fructus tamaricis ana ʒ. ii. ß.
Ameos ʒ iii.

Tere omnia & frige in vino odorato, & sicca: finge iterum aqua cydoniorum, aut baccarū myrti, & sicca: iterum tere subtilissimè: excipe miua aromatica: Dantur ʒ. iii cum syrupo cydoniorum, aut myrtino: Ventriculum, & cætera viscera roborat, & calefacit: ob id lienteriam, diarrhœam, dysenteriam hepaticam, & alios dictarum partium affectus frigidos sanat, & immodicam medicamenti purgantis vacuationem sistit, & hæmorrhoidas, flatus quoque discutit. C

Electuarium aliud eiusdem.

℞. Nucleorum myrti tritorum ʒ. i ß.
Rosarum, Spodii, Rhu,
Trium piperum, Santali, Balaustii,
Gum. assi. ana ʒ. ß.
Granorum granatorum assorum ʒ vii.
Coriandri præparati & assi ʒ. ß.
Sem. Rosarum, sem. Acetosæ
D Sem plantaginis ana ʒ. ii.

Trita probè omnia frigantur ex omphacio, vel succo myrti, & aceto, siccenturque: excipiantur deinde miua acetosa: Dantur ʒ. ii. vel iii. cum Syrupo cydoniorum: Confirmat ventriculum, & viscera alia roborat: fluorem alui a causa calida, vel medicamento nimis purgante sistit: appetentiam excitat.

Electuarium alcanzi.

E ℞. Rosarum, costi, Spicæ ana ʒ. ii.
Flor. granati syluestris ʒ. j.
Nucis moschatæ, calami aromatici,
Caryophyllorum, macis,
Cardamomi ana ʒ. iii. ß.
Zingiberis ʒ. ii.
Myrob Indorum, Emblicorum, Belliricorum ana ʒ. vj.
Granorum myrti lib. j.
Balaustii, Thuris, cort. citri,
F Fructus tamaricis ana ʒ. ß.

Feruefiant semel omnia in vino generoso antiquo: post siccentur: feruefiant deinde semel in succo cydoneorum, exiccenturq; in vase terreo vitreato: terantur, & miua excipiantur: Dantur ʒ. iii. cum Syrupo cydoniorum: Ventriculum calefacit & roborat: ob id appetentiā excitat, coctionem iuuat, flatus dissipat, vomitum pituitosum, & ab eo virium dissolutionem emendat.

ele-

Electuarium vitæ.

A

℞. Vuarum passarum mundat. lib ii.
Glycyrrhizæ mundæ & contusæ ℥.i.
Aquæ lib. ii. ß
Coquantur bene, postea colentur, & exprimantur, colaturæ addantur
Myrob. chebulorum, citrinorum, indorũ enucleatorum & conquassatorum ana ℥.ii.
Emblicorum, belliricorum ana ℥.ii.
Coquantur, exprimantur, & colentur: post addatur

B

Sacchari albissimi lib i.
Coquatur ad decoctionẽ syrupi: tunc addatur
Cinnamomi electi ℥ ß.
Caryophyllorum, galangæ ana ℥.ii.
Nucis moschatæ num. ii.
Fœniculi, Anisi ana ℥ j.
Fiat electuarium: & reponatur in pyxide lignea *Stomachiorum roborat, & aptat, & superfluitates humorum ex nutrimento præterito remanentes, reprimendo purgat: vsus eius facit colorios homines: canities per illud retardatur. Arnoldus Villanouanus.

C

Electuarium de seminibus.

℞ Sem cymini, anisi, fœniculi,
Cari, dauci, ameos, apii,
Amomi aceto hor. 24 macerat. & siccati ana ℥.vj.

D

Cinnamomi, zingiberis, macropiperis,
Seseleos, galangæ ana ℥ v.
Cardamomi, Spicæ nardi,
Caryophyllorum ana ℥ ß.
Libystici ℥.ii.
Melle despumato excipiuntur, vel duplo saccharo adiecto, puluis fit leuissimus: *Coctionẽ iuuat obstructiones aperit, lienteriam sanat: dolores viscerum a flatibus excitatos placat.

E

DE ELECTVARIIS EXcalfacientibus hepar.

Dialacca maior.

℞ Laccæ lotæ, Rhabarbari ana ℈ iii.
Spicæ nardi, id est, Indicæ, Masticis,
Sem Apii, succi Absinthii,
Succi Eupatorii Mesuæ, id est, Agerati,
Sem. Ammi, Sabinæ, Amygdal amararum,
Costi, seu zedoariæ, Myrrhæ,
Rad Rubiæ, sem. fœniculi, anisi, asari,
Rad. Aristolochiæ rotundę,
Gentiani, croci, cinnamomi,
Hyssopi, Cassiæ ligneæ veræ,
Schœnanthi, Bdellii ana ℥.j. ß.
Piperis, zingiberis ana ℥.j.
Myrrham & bdellium in vino infunde, cętera tenuissimè tere, & melle despumato quantũ satis est, excipe: fiat electuarium: * Ventriculum, & hepar roborat, hepatis obstructiones aperit, eius scirrhum dissoluit, & ex his nascentem cachexiam & hydropem sanat. vrinas mouet, lapidemque renum & vesicæ frangit. Mesues.

F

Dialacca minor.

℞. Laccæ lotæ, croci, costi,
Schœnanthos, Rubiæ,
Aristolochiæ longæ,
Glycyrrhicæ, piperis ana ℥ j. ß.
Rhabarbari ℥ iij.
Myrrhę, bdellii ana ℥ j.
Confice: Eadem potest, vt maior, sed inefficacius Mesues.

Dialacca Isaac.

℞. Lacca mundę ℥.xx.
Costi dulcis, Spicæ nardi, Xylobalsami,
Cassiæ ligneæ, Asari, cinnamomi,
Flor. Schœnanthi, rhabarb. masticis an. ℥.j. ß.
Aristoloch longæ & rotundæ ℥.i. ß.
Myrrhę, Rubeæ tinct gentianæ,
Marathri, Apii mont caryophyllorum,
Cymini, Absinthii recent. Eupatorii;
Nucis moschatæ, cardamomi, cubebarum ana aur ij.
Mellis despumati lib. iii.
Seruatur per biennium in pyxide ex ligno tamarisci Dosis eius est ℥ ij vel iii cum apozemate radicum Respicit proprie virtutem naturalem secundario humiditates, facientes opilationes hepatis ex frigida causa tamẽ melius isto, quam cum alio aliquo antidoto curantur scirrhi, apostemata hepatis, stomachi & splenis: & stomacho confert infrigidato, & omni suspectioni hydropisis subuenit, de quo inquit Albucasis; multoties fui expertus, & inueni magnam efficaciã: quod citius consequitur suum effectum, quam alia medicina.

Diacurcuma magna.

℞ Tragacanthę ℥ i
Croci, Asari, sem petroselini, sem Apij,
Sem. Dauci, sem Anisi ana ℥ iv.
Rhabarbari optimi, Meu:
Spicę nardi, id est, Indicæ ana ℥ vi.
Costi seu zedoariæ M rrhę, Cassię ligneę:
Schœnanthi, carpobalsami seu carbamomi
Rubiæ tinctorum, succi Absinthiir
Succi Eupatorii Mesuæ,
Olei caryophyllorum ana ℥ ii.
Calami aromatici,
Cinnamomi ana ℥ i ß
Scordii, ceterach, id est Aspleni,
Succi glycyrrhizæ ana ii ß
Trita, & melle despumato quantum sufficit, excepta, fiat electuarium *Ventriculi, iecoris, lienis morbos frigidos, ob idque diuturnos sanat; & hinc orta symptomata, vt hydropem, cachexiam, colorem corporis fœdum, humorum in ventriculo corruptelam, renum & vesicæ vitia frigida vrinamque euocat Mesues.

Diacurcuma minor.

℞ Spicę nardi, id est, Indicæ, M rrhę,
Cassiæ ligneę, croci, Schœnanthi,
Costi, cinnamomi ana ℥.
Mellis despumati quantum sufficit.

Fiat electuarium. * Idem pollet quod superior, sed imbecillius Mesues

Diamorusia.

℞ Croci, Acoriana ʒ ii·
Myrrhę ʒ.iii·
Baccarum lauri ʒ.ii ß·
Dauci, c mini, cinnamomi, cassię,
Carpobalsami, Schœnu anthos
Sem Apii, Anisi, cardamomi, Spieę nardi,
Menthę siccę, Marrubii, Ameos ana ʒ.j.
Costi, Trium piperum ana ʒ j

Melle despumato excipitur,* Pręstat eadē quę Diacurcuma Nam affectus ventriculi, hepatis, lienis frig idos: proindeque chronicos sanat, hydropem, frigidā ventriculi intemperiem, ac inde natam crudorum succorum copiam, & dolorem Mesues.

Cyphoides.

℞ Pulpę passarum pinguium ℥ iii.
Croci, calami arowatici,
Bdelli ana ʒ ii ß
Cassię lieneę, cinnamomi ana ʒ i ß.
Spicæ nardi, id est, Indicę ʒ iii·
Schœnanthi ʒ.ii. ß.
Myrrhę ʒ iv
Rad. Aspalathi ʒ ii.
Terebinthina ʒ.iv·
Mellis, Vini odorati ana quantum sufficit·

Coque, fiat electuarium, vt artis est· * Ad hepaticos, & thoracis affectiones vtilis est Andromachus

Diacostum.

℞, Costi candidi, aromatici, amari, cassiæ ligneæ veræ, cinnamomi ana ʒ. v.
Sem. Apii, Anisi, Schœnanthi,
Rhabarbari ana ʒ iii·
Asari ʒ iv
Croci, Aristolochię rotundę,
Mirrhę ana ʒ ii·
Saechari vel mellis quantum sufficit·

Fiat electuarium Seruatur per annum· * Valet ad dolorem viscerum, & oppilationem in eis, & ad principium hydropis. Mesues.

Confectio Rauedsene.

℞ Rhabarbari, succi Eupatorii Mesuæ·
Succi absinthii ana ʒ.v.
Mirrhę, croci ana ʒ i.
Spicęnardi, id est, Indicæ, Asari,
Cassię ligneę, Schœnanthi, fumarię,
Sem. Anisi, sem. Apii,
Amygdal amararum ana ʒ. ß.
Mellis despumati quantum sufficit.

Fiat electuarium · * Obstructiones potenter aperit, & inde natos affectus, icterum, febres putridas etiam inueteratas, formę corruptionem sanat. Mesues.

Hepar quoque Excalfaciunt, Diacinnamomum, Diacalamenthum: de quibus vide supra suo loco

A

DE ELECTVARIIS EXcalfacientibus splenem.

Diacapparis.

℞. Capparis ℥.iv.
Scyllæ, Asari, centauriæ,
Pyrethri, p peris nigri, Thymi,
Apii, seminis Gith,
Agrimoniæ radicis ana ℥.
Mellis quantum sufficit.

B Fiat electuarium. * Ad vitia splenis valet. Gilbertus de Anglia.

Electuarium e Scoria ferri.

℞. Myrobalanorum Indorum,
Myrobalanorum belliricorum,
Myrobalanorum Emblicorum ana ʒ.i.
Spicæ Indicæ, Schœnanthos,
Cyperi, zingiberis, piperis,
Ammios, Thuris ana ℥. ß.
Scoriæ ferri infusæ aceto per dies septem, postea torrefactæ ʒ.iii.

C

Mellis decocti cum apozemate emblicorum ℥.xvi.

Misce, fiat electuariū. * Leuiter purgat, roborat, confert ventriculi doloribus, & lienosis. Rhasis.

Triomphyllon Nicolai.

℞. Piperis albi ℥. ß.
Piperis nigri ʒ.ii. Cymini assi ʒ. ß.
Zingiberis, Nitri, pyrethri ana ʒ.ii.

D

Piperis longi ʒ.i.
Sem. petroselini, ameos, dauci,
Anisi, Helenii, Spicæ, cyperi,
Apii, Seselcos, costi ana ʒ. ß.
Caryophyllorum ʒ.i.G.vii. ß.
Dactylorum mundat. num. xii.
Fol. rutæ viridis ℥.i. ß.
Mellis q. s est.

Confice. * Valet proprie quartanarijs, & vetæ quotidianæ in hyeme, & post prandium in ieiuno cum vino.

E Splenem quoque Excalfaciunt, Diacostum, Diacalamenthum. &c. de quibus vide supra suo loco.

DE ELECTVARIIS excalfacientibus matricem.

Electuarium ducit.

F

℞. Anisi ʒ.ii.G.xvi.
Glycyrrhizæ, Masticis ana ℈.ii.G.v.
Chamædryos, cinnamomi,
Zingiberis, galangæ, sem. fœniculi,
Sem. carui ana ℈.i.G.xv.
Xylocassiæ, calaminthæ,
Sem. Dauci, pyrethri, piperis albi,
Piperis longi, cyperi, id est, rotundi,
Schœnanthi, rad. Ireos, sem. Amomi,
Folii, Asari ana ℈.
Spicæ nardi, id est, Indicæ, croci,
Gummi Arabici, Tragacanthæ,

Sem. Anethi, calami aromatici,
Cubebarum, caryophyllorum,
carpobalsami, cardamomi,
Sem. Ligustici, sem. olusatri,
Baccarum iuniperi, sem. seseleos,
Rad. Pentaphylli, idest, rad. eius,
Sem. Asparagi, sem. citri, acori,
Sem. ammios, Rhabarbari, nucis moschatæ,
Ligni aloes, basilici caryophyllati,
Milii solis, sem. saxifragiæ,
Nucleorum sem citrulli,
Nucleor. sem. cucumeris,
Nucleor. sem melonis,
Nucleor. sem. cucurbitæ, sem. scariolæ,
Petroselini Macedonici,
Been albi, rubri,
Styracis calamitæ ana ℥. ß. G. v.
Penidiorum ℥. iv. ℈. ii. ß
Sacchari, vel mellis despumati quantum sufficit.

Fiat electuarium. Conseruatur per annos tres. * Valet ad indigestionem & ventositatem stomachi & intestinorum, & ilei dolorem & lapidis. Nicol.

Electuarium ex Asa.

℞. Liquoris cyrenaici, Piperis, myrrhę, fol. ruthę ana ℥. ß
Mellis despumati quantum sufficit.

Fiat electuarium. Datur a ʒ. i. ad aureum vnum in febre cum oxymelite per horam ante accessionem, contra venenum cum vino calido. * Ad febres antiquas, & circuitu repetétes vt quartanas quotidianas, somnum grauem, tremorem, venenosos morsus. Mesues.

Panchriston.

℞. Opii Thebaici ℥. v.
Croci ℥. ii. ℈. ß.
Seseleos ℈ ≈
Calami aromat castorei, carpobalsami,
Cardamomi, Petroselini ana ʒ i. ℈. i.
Zingiberis, cassię, sagapeni,
Piperis albi, Hyoscyami, sem. lini,
Semin. rutæ syl. marathri ana ℈. ii.
Nardi, Pyrethri, Meu Euphorbii,
Anisi, Trifolii acuti,
Dauci cretici ana Є. i. ß.
Mellis quantum satis est.

Datur in modum auellanæ in sero cnm vino calido. Typice febrientibus datum cum mulsa mirabiliter subuenit, cum hydromelite distemperatum, sine mora, menstrua prouocat. Nic.

Electuarium imperiale, Fiorauanti.

℞. Cinnamomi electi ℥. i
Macis, caryophyllorum, zingiberis ana ʒ. i.
Cassiæ ʒ. vi.
Diac. tonii ℥. xii.
Ligni aloes ℥. ß.
Santali rubri ℥. ii.
Aquę vitę ℥ iii.
Moschi ℈ ß.
Mellis cocti & despumati lib. i.

A Misce, & fiat electuarium. Dosis ab ℥. ß. vsq, ad ℥. i. * Confert doloribus matricis, menstrua prouocat, partes totius corporis debilitatas confortat Vtendum autem hoc electuario est, post vsum pilularum aquilinarum.

Matricem quoque excalfaciunt, Diambra, Diacalamenthum, electuarium de gemmis, & c. de quibus vide supra suo loco.

DE ELECTVARIIS refrigerantibus caput.

B

Diacodion compositum.

℞. Capitum papaueris flaccidorum num. x.
Aquæ cœlestis lib i. ß
Coquantur ad tertias, id est, tandiu, vsqne quo tertia pars aquę supersit, colaturę expressæ adde
Sapę optimę ad tertias coctæ ʒ. iii.
Mellis optimi ʒ. i.
Coquantur ad perfectionem, deinde addantur
C Acaciæ, Hypocistidis, croci, balaustiorum ana
Ramich ʒ. iv. [ʒ i.
Fiat electuarium, conseruatur per annos tres. * Confert eis quibus ex capite ad pectus, & ad pulmoné subtiles catarrhi defluunt, & sunt causa tussis. Mesues

Diacodion aliud.

℞. Capitũ papaueris, neq. per quam viridium neque etiam ariditate exuccorum nu. xiij.
Rosarum rub ʒ ii ß
D Croci, Acacię, Glycyrrhizæ ana ʒ.
Boli Armeni ʒ ß
Cinnamomi, rad. consolidæ maioris,
Hypocistidis, balaustiorum ana ʒ i
Myrti, Dauci ana ʒ i
Coralli candidi, rubri, Sumach.
Sanguinis draconis,
Flor Althęæ ana ʒ ii.
Sem Portulacę ℈ i ß

E Capita papaueris in cœlesti imbre sufficienti duos dies macerato, postridie ad tertiar coquito & decoctũ expressum ad iustam consistentiã cum sufficiéte quantitate sacchari vel mellis coquito. Postremo deposito ab igne vase, species subtilissime tritas adiicito, & bene vnito * Auxilio est cœliacis, dysentericis, lęuitati intestinorũ alui profluuio, cum aqua cœlesti, in qua spodiũ inferbuerit, aut succinum torrefactum, vel cum stillatio rosarum liquore Actuarius.

DE ELECTVARIIS REfrigerantibus pectus.

F

Diapauer.

℞ Succi liquiritię, Tragacanthi,
Gummi arabici ana ʒ x.
Sem Papaueris albi, Penidiorum ana ʒ. xx.
Amygdal dulc mundat ʒ x.
Amyli, sem Cytoniorum,
Sem Portulacæ ana ʒ v.
Sem melonis, cucurbitæ;
Cucumeris, Lactucæ, Maluę ana ʒ iix

Fac

Fac puluerem confice cum syrupo violarum vel sapa.* Mirabiliter prodest hecticis, phthisicis, nimium vigilantibus. Nicol.

Diatragantbum frigidum.

℞. Tragacanthæ albissimæ ℥.ii.
Gummi Arabici ℥.i.ʒ.ii.
Amyli ʒ.ß.
Glycyrrhizæ, sem. Cucurbitæ mundat.
Sem. Cucumeris, sem. Citrulii,
Sem. Melonis ana ʒ.ii.
Sem. Vrticæ, sem. Papaueris albi ana ʒ. iii.
Caphuræ ℈.ß.
Penidiorum ℥.iii.
Sacchari albi quantum sufficit.

Fiat electuarium, conseruatur per annum *Medetur omnibus pulmonum & thoracis vitijs aridis, maxime tabidis, macie confectis inflammatione lateris laborantibus, omnibusque tussibus calidis & siccis, exasperationi linguæ & fauciũ, deuoratum tamdiu ægrotans in ore contineat, quoad liquefactum perfecte exugatur. Nicol.

Diapenidion sine speciebus calidis.

℞. Penidiorum ℥.ii ʒ.ß.
Pinearum, Amygdal. dulc.
Sem. Papaueris ana ʒ.iii.℈.i.
Cinnamomi, caryophyll. zingiberis,
Succi Glycyrrhizæ, Tragacanthæ,
Gummi arabici, Amyli, sem. cucurbitæ,
Sem. citrulli, sem, cucumeris,
Sem melonis ana ʒ i.ß
Caphuræ G.vij.
Sacchari albi quantum sufficit.

Fiat electuarium * Valet aduersus omnem thoracis noxam, tussim, vocis iacturam, rabidis denique & purulenta excreantib. succurrit. Nic.

Electuarium resumptiuum.

℞. Rosarum, Glycyrrhizæ,
Sacchari ana ℥.ii.G.v.
Gummi arabici, Tragacanthę ana ʒ.ii ℈.ii.
Santali albi, rubri ana ʒ.i.℈.i.
Papaueris albi, succi Glycyrrizæ,
Amyli, sem. Portulacæ, sem. Lactucæ,
Sem. Scariolæ ana ʒ.iii.
Caryophyllorum, Spodii, vel Eboris vsti,
Cinnamomi ana ʒ.i.
Zedoariæ, zingiberis,
Styracis calamitæ ana ʒ.ii.
Croci G.v.
Penidiorum ℥.ß.
Sem. cucurbitæ mundat.
Sem. citrulli, sem cucumeris,
Sem melonis ana ʒ. iii
Sem. cytoniorum ℈.ii.
Amygdal. dulcium, Pineorum nucleorum,
Berberis, sem. Maluæ,
Sem. Coti siue Bombacis, sem. Violarum,
Sebesten pulpæ ana ʒ.ii.
Styrupi violati quantum sufficit.

Fiat electuarium * Restaurat humiditatem radicalem, lenit, humectat, nutrit, & cõfortat, aperit poros, obsistit choleræ, sedat febrem, tussim, A & sitim, restituit integras vires, & pristinã sanitatem extenuatis, consumptis & hecticis. Nic.

DE ELECTVARIIS refrigerantibus cor.

Diarrodon Abbatis.

℞. Santali albi, rubri ana ʒ.ii.ß.
Tragacanthæ, Gummi Arabici,
Spodii ana ℈.ii.
Asari, Masticis, Spicæ nardi, id est indicæ,
Cardamomi, succi Glycyrrhizę,
B Croci, Ligni aloes, caryophyllorum,
Cinnamomi, Gallię moschatæ veræ,
Rhabarbari electi,
Berberis, idest, acinorum,
Sem. Anisi, sem. fœniculi,
Sem. Basiliconis, sem. cucurbitæ, sem. citrulli,
Sem cucumeris, sem. Melonis, sem. Papaueris albi,
Sem. Scariolæ, Portulacæ, Lactucæ ana ℈ i.
C Margaritarum, Ossis de corde cerui ana ℈ ß.
Sacchari candi, Rosar. rubrarum ana ʒ.i ʒ.iii.
Caphuræ G xv. Alii G.vij.
Moschi G.iii.ß.
Syrupi rosati, Sacchari albi ana quãtũ sufficit

Fiat electuarium. Cõseruatur per annum * Valet aduersus ventriculi calorẽ, iecoris, lienis, pulmonumque, cõtra viscerum dolores, & omnem totius corporis noxam a calore proficiscentem.
D Nicolaus.

Diarrodon commune.

℞. Rosar. rub. ʒ.xxx.
Trochisc. diarrhod. Trochisc. e Spodio,
Glycyrrhizæ ana ℥.ß.
Caryophyllorum, trium santalorum,
Galliæ moschatæ ana ʒ.iii.
Spodii, Croci,
Mastichis Ligni aloes ana ʒ.ii.
Asari, Spicæ nardi Indicæ, Macis, Cardamomi, ana ʒ.i.
E Sem Portulacæ, sem. Lactucæ, sem. Scariolæ,
Sem. cucurbitæ, sem. citrulli, sem. cucumeris.
Sem Melonis, Margaritarum alb.
Ocymi caryophyllaci, Rasuræ eboris,
Tragacanthi, Gummi Arabici ana ʒ.i.
Caphuræ ʒ.i ß Moschi ℈ ß.

Confice cum Syrupo rosato, & aqua rosata. Dosis eius est ℥.ß. Ventriculum & epar roborat, coctionem ob id iuuat, & dolorem horum a calenti & acri, ac mordenti bile mitigat. Mesues.

F *Diatrion santalon.*

℞. santali albi, rubri, citrini, Rosarum.
Sacchari candi ana ʒ.ii
Rhabarbari, spodii, succi Glycyrrizæ,
Sem portulacæ ana ℈. vi ß
Amyli, Gummi Arabici, Tragacanthæ,
Sem melonis, cucumeris, Citrulli,
Cucurbitæ, Scariolæ ana ʒ.i.ß
Caphuræ ℈.i. Sacchari quantum sufficit.

~~Fiat electuarium.~~* Aduersus hepatis & ventriculi calorem vtilis est, præterea mirum in modum

dum tabulis & regio morbo correptis prodest. A Nicolaus.

Di margariton frigidum.

℞ Sem. citrulli, cucurbitæ, Melonum,
Cucumeris, Portulacæ, Papaueris albi,
Santali moschatellini, citrini, Ligni aloes,
Zingiberis, Rosar. rubrarum, flor. Nymphex,
Borraginis, Baccarum Myrti ana ℈.i.
Coralli albi, rubri, ana ʒ. ß.
Margaritarum ʒ.iii
Sacchari quantum satis est.

Fiat electuarium. Seruatur annis duobus. *Omnem virium imbecillitatem firmat, syncopem iuuat, asthmaticos, rabidos, tussientes, lōgo morbo extenuatos, & imbecillitate languentes recreat, & ad pristinum recuperandum robur cō ducit. Nic.

Electuarium ex acetosa.

℞. Xyloaloes, cubebarum ana ℥ ß.
Ros. rub. margitarum, Santali citrini,
Auellanarum Indicarum ana ʒ. ii.
Berberorum, sem. cucumeris,
Sem. Cucurbitæ, sem. Citrulli ana ℥. ß.
Sem. Oxalidis, semin. portulacæ, buglossi ana ʒ. iii. ß.
Spopi, Charabæ, Gummi Arab.
Tragacanthi ana ʒ iii
Boli Armeni ʒ. i. ß
Caphuræ ʒ. i

Excipe succo citri, aut omphacii, coctione inspissato Datur a ʒ. ii. ad ℥. cum aqua frigida Valet ad intemperaturam calidam totius, vt in febre æstuosa, vel solius ventriculi, aut hepatis, syncopen, cordis palpitationem, ebrietatem. Galenus.

DE ELECTVARIIS refrigerantibus stomachum.

Electuarium de sorbis.

℞. Carnis sorborum prope modum maturorum, coctorum in aqua, cui rosæ prius incoctæ merint, & cortices granatorum lib. iv.
Mellis aut sacchari lib. ii ß

Coque ad crassitudinē, & reconde vase, Da ℥. i. ventriculum roborat, immo dicam purgationem sistit Mesues.

Electuarium de baccis myrti.

℞ Baccarum myrti tenuiss. tritarum lib. ß.
Myrobal nigrarum, Myrob belliricarum,
Myrobal emblicarum in aqua coroneorum, & vino coct ana ʒ vii
Sem Anisi, sem Cymini, sem Apii aceto horis 24 macerat & siccat ana ʒ v.

Conficitur cum miua aromatizata. Datur cum sirupo decoctionis cydoniorū Ventriculum & hepar firmat, eorumque coctionē iuuat ob id lienteriæ, & dysenteriæ hepaticæ confert Mesues.

Stomacum quoque refrigerant, Diarrhodon Abbatis, Diatrion santalon, &c. de quibus uide supra suo loco.

DE ELECTVARIIS REfrigerantibus hepar.

Hepar refrigerant Diarrhodon abbatis, Diatrion santalon, &c. de quibus uide supra

DE ELECTVARIIS refrigerantibus splenem.

Splenem refrigerant, Diarrhodon abbatis, diatrion santalon, &c de quibus uide supra

B

DE ELECTVARIIS refrigerantibus matricem.

Matricem refrigerant, Diatrion santalō, diarrhodon abbatis, &c de quibus supra.

DE ELECTVARIIS refrigerantibus iuncturas.

Iuncturas refrigerant, diarrhodon abbatis, Diatrion santalon, de quibus uide supra suo loco

C

DE ELECTVARIIS astringentibus.

Micbleta.

℞ Myrobal citrinorum, chebulorum
Indorum, tostorum ana ʒ ii ß
Myrob beliiricorum, Emblicorum, tostorum ana ʒ ii
Sem Nasturtii ʒ ii ß
Sem cymini, sem Anisi, sem fæniculi.
Sem Amminios, sem Carui ana ʒ i ß

D

Omnia cruda terrantur, & maccerentur in aceto vini modico horis vigintiquatuor, exiccentur cum insperso aceto, postea torreantur supra prunas, tostis addantur

Spodii, balaustiorum, Pulpæ rhois, id est, Sumach, masticis, Gūmi arabici ana ʒ i. G xv. omnia cum oleo rosato fricentur, & cōmisceantur cū sirupi myrtini triplo * Proprie valet ad hæmorrhoides, & ad veneris torsionem, & rugitum lienteriæ, & dysenteriæ, & optima est omni solutionis ventris Nic.

E

Tryphera minor Phenonis.

℞ Myrobal chebulorum, belliricorum,
Indorū emblicorū, nucis moschatæ ana ʒ. v.
Sem Nasturtii, Asari, origani Persici, Piperis, olibani, ammeos, zingiberis,
Fructus Tamarisci satiuæ, nardi indicæ,
Schœnanthi, cyperi ana ʒ iv.
Scoriæ ferri, quinque diebus in aceto macera tæ, & siccatę ʒ xx

F

Myrobalani cum butyro recenti non salito assentur modicum, reliqua oleo amygdalino dulci inuoluantur, deinde addantur.

Moschi ʒ i.
Mellis despumati triplex pondus, vel quantum satis est.

Oportet aūt diligenter attēdere, ne myrobalani comburantur, cum in butyro assantur Post sex menses datur, a drachma vna ad drachmas sex. Valet

* Valet ad corruptionẽ, ad abundantiam menstruorum & hęmorrhoidarum, & ad corruptionem formæ, & debilitatem stomachi, & destruit humorem crudum, & clarificat colorem, & confortat vesicā, & abscindit fluxum vẽtris. Mesues.

Astringit etiam Dicadion.

Tryphera alia minor.

℞. Myrobal. chebularum, Myrobal. indarum
Myrobal. bellinicarum, myrobal. emblicarum
ana par. æquales,

Hæ butyro vaccino inuolutæ frigentur, melle emblicarum excipientur, aromatizetur moscho Addunt alii.

Cyperi, thuris, asari, Sem. apii, sem. nasturtii, ana ℈. i.
Scoriæ ferrei nutritæ ℥, i.

Ventriculum & hepar firmat, lienterię confert, & hemorrhoidibus malignis, & formæ corruptę Mesues.

Electuarium consolidæ maioris.

℞. Rad. consolidæ maioris, contus. & crib. li. i.
Cort. granatorum ℥. i.
Ligni aloes ʒ. vi.
Myrrhę, masticis Sarcocollæ,
Sanguinis draconis ana ʒ. ii.
Mellis communis ℥. xvi.

Misce, & fiat electuarium secũdum artem. Sumptum per os, & forinsecus applicatur. Confert rupturis, vulneribus præsertim pulmonis, ossib. fractis, &c. Florauantus.

DE ELECTVARIIS CALCVlum frangentibus.

Electuarium Reginæ magistrale & vsuale.

℞. Sem. saxifragiæ, milii solis,
Succi liquiritię ana ℥. ß.
Sem. Carui, sem. anisi, sem fœniculi,
Sem. Apii, sem petroselini,
Sem genistę, sem. petroselini maced.
Sem. Dauci, sem. brusci, sem. asparagi,
Sem. Leuistici, sem. cumini, sem. iuniperi
Sem. Rutæ, sem. sileris montani,
Baccarum lauri, rad. acori veri,
Pulegii, rad. pentaphylli ana ʒ. ii,
Spicæ indicæ, squinanthi, peucedani,
Valerianæ, carabæ, lapidis lyncis ana ʒ. i. ß.
Galangæ, zingiberis, Turbith ana ʒ. ii.
Senę alex. ℥. i.
Sanguinis hirci præparati ℥. ß
Sacchari vel mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium Medici Colonienses.

Electuarium iustinum.

℞. Cinnamomi, folii, costi,
Spicę nardi indicę, cassię ligneę,
Aristolochiæ longę, rotundę, enulæ campanę
Hyssopi, pulegii, artemisię,
Pentaphylli, id est, rad. eius leucopiperis,
Sem. orobi veri, sem. petroselini,
Sem. leuistici,

A Sem. olusatri, id est petroselini Macedonici,
Sem. vrticæ, milii solis, sem. saxifragiæ,
Baccarum iuniperi, sem. Asparagi, sem. sileris montani,
Sem. apii, sem. Anethi, sem. rhutę,
Sem. citrei mali, sem. fęniculi, sem. anisi,
Baccarum lauri ana ʒ. i. ß
~~Sacchari albissimi quantum sufficit.~~

~~Fiat electuarium.~~ ...

* Valet ad dolorem renum, calculos frangit, & arenam expellit, & stranguriā dissoluit. Nic.

Electuarium de cineribus.

B ℞. Cinerum vitri, scorpionum,
Rad. brassicæ, leporis,
Putaminum ouorum, è quibus pullus exemptus sit.
Lapidis spongię sanguinis hirci pręparati,
Lapidis iudaici, Gummi iuglandis, Acori ana ʒ. i.
Petroselini, dauci, pulegii, gummi arabici,
Sem. altheę, piperis nigri ana ʒ. i. ß
Mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium Auicenna.

Electuarium diureticum.

C ℞. Cineris putaminum ouorum, ex quibus pulli sunt exclusi ʒ. i. ß.
Vitri combusti, lapidis spongiæ,
Lap. Iudaici ana ʒ. i. ß.
Sem apii, sem petroselini, sem rusci,
Sem. Asparagi, sem. Leuistici ana ʒ. i.
Anisi, Glycyrrhizæ ana ʒ. ß.
Sanguinis hirci præparati ʒ. v.
Mucilaginis sebesten lib. i.
Sacchari rubri lib ß.
Oxymellis compositi ℥. iii.
Pistaciorum depuratorum ℥. iv.

E Infundantur pistacia in aqua cineris calidi per duos dies, postea minutim incidantur, & coquatur simul mucilagines, syrupus, & saccharum ad spissitudinem, deinde in mortario incorporentur cum pistaciis & aliis speciebus, fiat electuarium. * Confert in vrinæ retentione, dysuria, & stranguria, nam vrinam potenter prouocat, calculos rumpit. Bart. Montagnana.

Lithontribon.

℞. Spicę nardi, id est, indicæ, zingiberis,
Xylobalsami, aut xyloaloes,
Acori, id est, calami aromatici, cinnamomi,

F Peucedani, id est. rad. eius.
Meu, loco eius accipe Seseli cretici radicē, id est, Beerrourth, melanopiceris, macropiperis,
Leucopiperis, saxifragię ana ʒ. ii. ß.
Opobalsami loco eius sumatur oleum de granis iuniperi cariophyllorum, costi.
Rheupontici, glycyrrhizę, cyperi, Tragacanthę,
Sem. olusatri, chamędryos, sem. Apii, sem. ammeos,
Sem. asparagii, sem. ocymi, sem. vrticæ,
Sem. citrei mali ana ʒ. i. G. xv.
Folii, aut macis, croci, schœnanthi,

Cassiæ

A Cassiæ ligneæ, Bdellij, masticis,
Ireos, sem. amomi, sem. Ligustici,
Milij solis, sem. petroselini macedonici,
Sem. Seseleos, siononi cardamomi,
Sem. anethi, euphorbij,
Lapidis lyncis, olei nardini,
Olei moschellini ana ℈.j. G.xv.
Sacchari albissimi quantum sufficit.

Fiat electuarium, in vase fictili vitreato conservandum. * Præclarum ad indigestionem stomachi ex frigiditate, iliorum lumborumque dolorem compescit, lapides in renibus & vesica potenter cõfringit, & inde mirabiliter expellit, strãB guriam & dysuriam euestigio soluit. Nic·

Philanthropos.

℞. Folii, schœnanthi, cyperi,
Asari, anthi, euphorbij,
Sem. petroselini macæ, Summit. thymi,
Semin. anethi, milij solis, lapidis lyncis ana ʒ.ij.ß.
Cinnamomi electi, calami aromatici,
Polypodij, Philipendulæ, macis,
Sem. Leuistici, piperis albi, semin. vrticæ,
Sem. citri, saxifragię. Rad. bardanæ,
Baccarum hederæ ana ℈.ij.
C Galangæ, Spicę nardi, zedoariæ,
Rad. Valerianæ, menthæ, betonicæ,
Semin Asparagi, cardamomi min. sem. apii,
Marathri, sem. Erucę, Sinapis,
Orobi albi & rub. ana ʒ.ß.
Caryophyllorum, zingiberis, cassię lignеę,
Costi, p rethri, Spicę Celticę,
Cort. myrobal. citrinorum, olibani,
Piperis longi, carpobalsami, carui, cymini,
Baccarum lauri, Seseleos ana ℈.j.
Olei nardini, pulegini,
Sambucini, muscelini ana G.xv.
Mellis despumati quasi lib. ij.

Incorporentur. Dosis eius est a ʒ.ij. vsque ad ʒ. iij. datũ cum decoct. saxifragiæ, & milij solis, frãgit lapidem mirabiliter, & fractum expellit potenter absque periculo à renibus, & à vesica. Datum cum decoctione diureticorum, confert strãguriosis, & nephriticis frigidis. Datum cum decoctione scolopendriæ, & tamarisci, confert opilationibus splenis, & hepatis ex humoribus frigidis, & viscosis. Datum cum decoct. diagridij, & euphorbij ana ℈ i. masticis, tragacanthi ana ℈.ij. in media nocte, cum calida, est optima medicina iliosis non constipatis. Arnold Villanouan.

Nephrocatharticum.

℞. Lapidis lyncis ʒ.ij. G.xv.
Croci ʒ j. G xv.
Zingiberis, euphorbij, Myrrhæ,
Olibani, Vesicæ apri siccę,
Lapidis in hepate, vel vesica porci inuenti,
Sem. hyosc ami albi, sem petroselini,
Sem. macæ, sem. citri ana ʒ j. G vj.
Spicę nardi, costi, Schœnanthi, pyrethri,
Cassiæ ligneæ, rheupontici, Prassij, enulæ campanæ.
Maioranæ, calamenthi regalis, flor rorismar·
Gentianæ, Saxifragiæ, Gummi hederę,
Cupularum cypressi, beccarum lauris, piperis nigri, albi,
Sem. rutę domest. sem iuniperi ana ʒ.ß.
Quatuor grana balsami, styracis calamitæ,
Sanguinis hirci, nasturtij Asari,
Rad. acori, rad. Valerianæ, rad. Meu.
Rad. Arist rotun & longę, betonicę,
Sem. saxifragiæ, sem Dauci ana G.v.
Sem petroselini, suc. Asparagi,
Suc. Brusci ana Gr.v.
Sem. vrticæ ℈.ß. Gr.iij.ß.
Mellis despumati lib j.

In corporentur. Dosis eius est a ʒ.j. vsque ad iij. Drachma vna ex eo data cum decoct milij solis est expertum iliosis, difficultati vrinæ. Datum cũ decoct. saxifragiæ, expellit potenter lapidem de renibus, & vesica. Datum cum decoctione artemisiæ, imperat menstruis. Propinatum cum decoct. costi sedat tumorẽ colic. Arnol Villanou.

DE ELECTVARIIS venerem stimulantibus.

Diasatyrium.

℞. Testiculorum Satyrij recentium densorũ,
Rad. Pastinacæ satiuę recentium,
Rad. Secacul, id est, siseris, Grizelmoren.
Nucis Indicæ, pinearũ, pistaciorum ana ʒ.xij.
Caryophyllorum, zingiberis, Anisi,
Sem. Erucæ, sem Fraxini ana ʒ.v·
Cinnamomi, caudarum scincorum,
Sem. bulbi ana ʒ.ij ß. Moschi G.vij.
Mellis despumati optimi lib. iij.

Radices Satyrij, pastinacæ, & siseris priuatim, & seorsim bene tritę melli imponuntur, ac subigũE tur, paululumque molliusculo igne feruescant, deinde pistacia, & nuces pineæ repurgatæ ac tusæ adijciuntur, vbi cum melle aliquãtulum bullierint, sublato ab igne lebete, tusæ, & cribratæ species adduntur, postremo moschus cum exiguo stillatitio aquarum liquore inseritur. Fitque electuarium in fictili vase vitreato conseruandũ per annum vnum. * Pollet contra vesicę, & renum imbecillitatem, iis etiam auxilio est, qui vrinam reddere nequeunt, venerem stimulat eamque certa de causa cessantem, haud segniter restituit. Nic·

Diasatyrium aliud.

F ℞ Rad Secacul albi & mundi, & elixati in decocto cicerum quorum prima aqua, in qua decoquebantur, fit effusa, lib. j.
Testiculorum vulpis ℥ viii·
Rad. raphani ℥.iii
Rap. Luph plani ℥.ii.

Terrantur hę tres radices posteriores, & infundãtur super eas lactis bubuli aut ouilli tantum, ut lac duos digitos emineat, adiiciendo.

Olei Sesamini, butyri recentis non saliti an. ʒ. iv. Coquantur cũ facilitate vsque ad cõsumptionem lactis, & donec omnino remollitæ sint radices,

dices, & habeat iustam spissitudinem instar pulteis crassioris, nam si aqueum quod in lacte & radicibus est, nõ consumatur, situm contrahit hoc medicamentum. Postea adfunde omnibus hisce prædictis radicibus,

Mellis despumati optimi lib. vj.
Succi ceparum recentium lib. j. ß.

Coque omnia simul ad perfectam decoctionem deinde ab igne depone, & insperge subsequentium specierum minutissimum puluerem.

Caudarum Scinci cum renibus & sumine ℥. j.
Seminis Erucæ ʒ. iv.
Zingiberis, been albi, rubri, sem. Fraxini,
Sem. nasturtij, cinnamomi, Piperis longi,
Sem. Baucix, sem. napi,
Pulpæ sem. Asparagi, maxime recẽtis an. ʒ. iv.

Confice cum eis, vltimo vero adijciantur subsequentia.

Pinearum mundatarum lib. j. ß.
Pistaciorum ℥. x.

Confice, & misce omnia optime, & aromatiza cũ mosci boni ʒ. j.* Valet ad erectionem virgæ multiplicat sperma, & desideriũ coeũdi. Mesues.

Diasatyrion analepticum & renutritorium.

℞. Rad. Satyrij plenarum & recent. lib. j.

Tere, coque exacte in lacte ouino q. s. est ad lactis consumptionem. Postea tere pistillo ligneo cum ℥. iij olei recentis amygdal. dulcium. Dein de syrupum ex succi buglossi cocti & despumati lib ij, succi pomorum dulcium ℥. xij. cum sacchari optimi lib. iij. coctum superfunde, misce percoquendo. Postremo ab igne deposito adde

Cinnamomi ʒ. v.
Been albi, been rubri ana ʒ. ii.
Ligni aloes ʒ. iij.
Croci, Santali citrini, Tragacanthi,
Gummi arabici, ocymi caryophyllati,
Cubebarum, macis ana ʒ. j ß.

Confice & pone in vase vitreo Dosis ab aur. iij. ad aur. v. Confert phthisicis, hecticis, vel aliter consumptis, & emaciatis, semen auget, venerem que incitat. Mesues.

Tryphera sarracenica.

℞. Myrobal chebulorum, indorum,
Belliricorum, emblicorum, citrinorum ana ʒ. v.
Cinnamomi, leucopieeris, mactopiperis,
Melanopiperis, Secacul, id est, siseris,
Folij, seu maceris, Spicæ nardi indicæ,
Cardamomi maioris, minoris, cassiæ ligneæ,
Seiraragi indi, id est, lepidij, cyperi, apij,
Linguæ auis, caryophyllorum,
Been albi, rubri, zingiberis ana ʒ. ij.
Nucis moschatæ, macis, Sesami excorticati ana ℥. iij.
Amygdal. dulcium, amararum ana ʒ. v.
Ligni aloes, masticis, rhabarbari, sem. fœniculi ana ʒ iij.
Ocymi caryophyllati, menthæ siccæ,
Origani persici ana ʒ j ß.

A Fricẽtur myrobalani tritæ cum butyro vaccino recenti & non salito, aliæ vero species cum oleo amygdalino dulci. & confice cum mellis despumati optimi triplo, & serua in vase fictili vitreato ad annos duos Datur a ʒ. j. ß. vsque ad ʒ. iij. Addunt aliqui Turbith ʒ. v. moschi ʒ. j. G. xv.* Concoctioné ventriculi & hepatis suo calore iuuat, ob id flatus dissipat, humores in ventriculo & alijs visceribus putres absumit, oris & corporis odorem & colorem commendat, lassitudiné

B tollit, sanitatem præsentem tuetur, & morborũ generationem prohibet, veneré auget, hæmorrhoides sanat. Mesues.

Tryphera Galeni.

℞. Myrobal. omnium, ana ʒ. x.
Zingiberis, masticis,
Cinnamomi, caryophyllorum ana ʒ. viij.
Galangæ, Spicæ nardi, asari,
Croci, sem fœniculi, sem. anisi,
Sem apij, sem ameos ana ℥. ß.
C Costi, piperis nigri, & longi cassiæ ana ʒ iij.
Nucis moschatæ, cardamomi vtriusque.
Macis, calami aromat ligni aloes ana ʒ. ij.
Been albi, & rub piperis, cyperi ana ʒ. iij. ß.
Ambræ ʒ j
Moschi ℈. j.

Fricentur myrobalani cum oleo amygdal dulc. Melle despumato omnia excipiuntur. Scoria ferri, in acceto nutrita aliquãdo additur. Dosis

D eius est a ʒ. j ad ʒ. ij. confortat stomachum & calefacit ipsum.

Tryphera muscata.

℞. Myrobal. chebularum, myrob nigrarum,
Myrob. Emblicarum. myrob belliricarum,
Piperis nigri, & longi zingiberis, cassiæ,
Spicæ nardi ana ʒ. v.
Sem. anethi sem. purri ana ʒ ij
Sem. Dauci, rosar. rub. cinnamomi,
nucis moschatæ, caryophyllorum ana ʒ. j. ß.
Macis, cardamomi maior Galangæ,
E Ligni aloes, moschi ana ʒ j.
Sem nasturtij ʒ. x

Excipiuntur melle despumato. Datur a ʒ. ij. ad ℥ ß adduntur interdum scoriæ ferri nutritæ ʒ. j. Eadem promittit, vt Sarracenica. Mesues.

DE ELECTVARIIS contra venena.

Diarceuthidon Damocratis.

F ℞. Baccarum iuniperi ℥. ß.
Terræ lemniæ ʒ ij.

Trita excipiantur olei dulcis quantitate sufficienti.

Alij butyrum recens loco olei sumunt.* Accipientem totum a uenenis reddit, nam si venenum nõ subsit, quieta manet, sin adsit, nauseam concitat, & euomere cogit, ita vt venenum quoque cum antidoto reiiciatur. Galenus.

Electuarium de ouo.

℞. Ouum gallinæ recens in altera angulorũ parte aperiatur, vt albumen extrahi queat, vitello

tello addatur croci contusi, quantum ad implendum ouum sufficit, foramen suo operculo & oui albumine claudatur, atque in cineribus calidis ad perfectam vsque coctionē assetur, deinde ablato cortice, teratur, addanturque.

Sem Erucæ, dictamni albi,
Tormentillæ ana ʒ ij.
Trochiscorum bochicorum ʒ j.
Theriacæ optimæ ad pondus omnium.

Contūdantur simul optime, & diutissime, fiatq. electuarium, quod in vase fictili vitreato seruetur ad annos 30. Datur a ʒ ß ad ʒ j contra pestem præsentaneum est remedium.

Electuarium de ouo, aliter, Maxim. I. Imp.

℞. Ouum gallinæ recens, & educto per apicē albumine, id quod vacuū est croco orientali non puluerizato imple, vitellū non auferēdo, postea cū alio putamine iterū occlude, ne quid transpiret, & lento igne vel post fornaca tamdiu assa in ollula, donec tota oui testa ad nigredinē deueniat Exempta è testa materia, exiccetur, vt in mortario exquisitissime contundi & in puluerē redigi queat, addendo pulueris sinapis albi quātum prædicta omnia ponderant Postea.

℞ Pul dictāni albi, pul tormentillæ ana ʒ. ij.
Pul Myrrhæ, pul. cornu cerui,
Pul. Nucis Vomicæ ana ʒ j
Pul Angelicæ, pul Pimpinellæ,
Pul Granorum iuniperi, pul. zedoariæ,
Pul. caphuræ an ℥. ß.

Misce omnia simul in mortario, & tandem adpone Theraicæ optimę ad pondus omnium, & iterum pistillo fortiter contunde & commisce per tres quasi integras horas agitando, fiat electuarium, vt artis est Medici augustani

Electuarium de ouo, aliter.

Albumen per acutiorem oui partem educitur, ouum croco repletur, pulte postea circūlinitur, sub cineribus, donec in puluerē redigi possit, coquitur, eius pulueris sequentia adduntur.

℞ Rad. Tormētillæ, rad morsus diaboli, rad. Angelicæ, rad. Pimpinellæ, rad dictamni, rad. zedoariæ,
Theriacæ veteris ℥ iij.

Aqua scabiosæ vel rosarum diluuntur, puluis oui prædictis miscetur, & eius mixtionis quotidie mane ʒ. j vel ℈ ij sumuntur Pesti medetur. Antonius Chalmeteus.

Electuarium de nucibus.

℞ Nuces communes xv.
Caricas pingues xv.
Rad Aristolochiæ vtriusque ana ℥ j ß.
Rad Tormentillæ, rad Dictamni albi,
Pimpinellæ ana ʒ ij ß
Absinthij, Rutę, Scabiosę, asari an M. j.
Baccarum lauri ʒ ij ß.
Cort. citri, galangæ, macis ana ʒ j.
Flor. borrag p ij,
Ossis de corde cerui, boli Armeni, Myrrhæ ana ʒ j.

Mellis despumati lib iii.

Misceantur fiatque electuarium, de quo detur mane instar lupini. Preseruat a peste. Antonius Chalmateus.

Electuarium preseruatiuum contra pestem, & alios morbos.

℞. Cinnamomi electi ʒ ß.
Zedoarię ʒ j
Boli armeni præparati ʒ iij.
Caphuræ G. vij.
Sem citri excorticati, sem acetosę,
Cort. mali citri ana ʒ j ß.
Rad dictamni, rad Tormentillæ,
Rad Pimpinellæ ana ʒ ß.
Raurę eboris, ossis de corde cerui ana ʒ j.
Auri fol. Fol argenti ana ℈. ß.
Frag. Saphyri, frag. Rubini, frag. Smaragdi,
Frag Granati ana ℈ i.

Misce. & fiat puluis, cui adde

Conseruę Rosarum, conf. acetosę, conf Buglossę ana ʒ ij.
Sacchari albiss in aqua bugloss. & endiuię dissoluti lib I.

Fiat electuarium Dosis ad quātitatem duarum fabarum. Incenso vero iam peste ℥ ß cum vino acetosæ detur omni die Prucianus de Corduba

Electuarium contra pestem.

℞ Tormentillę, rubię tinct. cardui bened. ana ℥. iij.
Carlinę ʒ ij.
Terrę sigillatę veræ boli armeni ana ℥. j.
Caphurę ʒ. ij.
Moschi ambrę ana ℈ ß.
Teriacæ ueteris mithridati ana ℥. iij ß.
Spec Diamarg Nicol. ʒ ij ß.
Aquę vitę optimæ atque circulatę lib. j.

Puluerizanda puluerizentur optime, & ponatur in boccia vitreata cum dicta aqua vitę, & claudatur os boccię, ne exhalet, & ibi stent infusa per 24. horas postea destillentur per alembicū quo vsque fæces remaneant, tūc abijce, et aquā serua in qua dissolue

Sacchari taberzetlib. j. ß
Croci ʒ ij.

Bulliant omnia vsque ad spissitudinem syrupi cui addantur

zedoarię ʒ. ii.
Boli armeni ℥. ß.
Terre sigillatae uerae ʒ iij.
Carlinae ℥ j.
Vnicorni lapidis serpentini ana ℥ j.
Frag hyacinthi, frag Smaragdi,
Frag Saphyri, frag granati ana ʒ. j.
Margaritarum berillorum ana ʒ. ij.
Coralli albi et rubri ana ʒ. j.
Santalli albi, citrin et rub ana ʒ. j.
Cortic. mali citri, ossis de corde cerui an. ℈ ij
Beēn albi et rub. ana ʒ j.
Fol auri num 30.
Fol argenti nu xxxvj.

Syrup.

Syrup. de accetositate citri, syrup. de limonib.
Syrupi de ribes ana ℥. ij.
Syrupi accetosi simp. ℥. j. ß.
Conser. borrag. bugloss. rosarum ana ℥. ii. ß
Misce & fiat electuarium secundum artem. Est enim mirabile tempore pestis, tum ad preseruationem, tum curationem. Nic. de Grassis, medic. Romanus.

Electuarium contra pestem, quod alii electuarium Papæ vocant

℞. Granorum iuniperi ʒ. iii ß.
Caryophillorum, macis nucis moschatæ,
Zingiberis albi, zedoariç ana ʒ. ii.
Gentianç, Tormentillç, herbæ tunicç,
Dictamni albi, rad. Aristoloch. rotundç,
Rad. Aristolochię longę ana ʒ. ij. ß.
Saluiæ, rutę, balsamitę, menthæ crispę,
Rad. Chelidoniæ ana ʒ i.
Baccarum laur., Doronici, croci orient.
Sem. acetosę, sem. citri, sem. ocymi, masticis, Thuris,
Boli armeni, terrę lemniæ, Spodij preparati,
Ossis de corde cerui, rasurę eboris,
Marg. preparatarum, Corall rubeorum, frag. Saphyri,
Frag Smaragdi, ligni aloes Santali citrini,
Santali rubri, santali muscellini ana ʒ. ß.
Conseruę rosarum, conseruę buglossæ,
Cõseruę Nymphę, Theraicę electæ ana ℥. i.
Sacchari optimi lib. iii.
Dissoluatur saccharum cum aqua scabiosę & rosarum, addendo
Caphurę ℈. i.
Misceantur omnia vt artis est. Guido.

Diascordium.

℞. Cinnami, cassię ligneæ ana ʒ ß.
Scordii veri ℥. j.
Dictãni cretici, Tormẽtilę, bistortę ana ℥. ß.
Galbani, Gummi arabici ana ℥. ß.
Opii ʒ. i. ß.
Styracis calamitę ℥. iv. ß.
Sem. accetosæ ʒ. i. ß.
Gentianę ℥ ß. Boli armeni ℥. i. ß.
Terræ lemnię ℥. ß.
Piperis longi, zingiberis ana ʒ. ii.
Mellis albi lib. ii. ß.
Conseruæ ros. lib. i.
Vini aromatici lib. ß.
Fiat electuariũ. Hoc feliciter vtũtur in ijs, in quibus Theriaca locum non habet, ut pueris & grauidis. In peste correptis ac extreme desperatis commendatur hoc modo.
℞. Succi iuiulæ ℥. ii.
Diascordii ʒ i.
Spec cordialium, Spec. e gemmis ana ℈. i.
Aceti ℥. i
Omnia misceto & totum haurito. Hieronymus Fracastorius.

Athana mithridatis.

℞. Piperis albi G. xl.
Costi, Mei, acori, agarici, Scordii,
Dauci, petroselini ana ʒ. iv.
Croci, myrrhæ ana ʒ. viij.
Cinnamo, cassię schœnanthi ana ʒ. xij.
Mellis quantum sufficit.
Compone, vt artis est. Facit ad venena, & omnium venenatorum morsus, quibusque cibus in ventriculo acescit, sanguinemque reijciunt, antiquas insuper tusses, hepatis, lienis, vesicæ & vteri morbos sanat Gal.

Antidotum contra venena lethalia, & pestem.

℞. Rhabarbari, rhapontici, rad Phu, acori,
Rad. cyperi, Quinque folij, rad Tormentillae,
Rad. Aristoloch. rotun. rad. Pœoniae, heleni,
Rad. Costi, iridis, rad. Chamæleontis albi ana ʒ. iij.
Rad. Galangae, rad. imperatoriae,
Rad dictamni albi, rad. Angelicae, Rad. Millefolii,
Rad. Filipẽdulę, rad Doronici rad. zedoariae
Rad. zingiberis ana ʒ. ii.
Agarici ʒ. iii.
Libanotidis maris, Gentianae,
Morsus diaboli ana ʒ ij. ß.
Semin. mali citri, sem. Viticis, semin cocci infectorii,
Semin. Fraxini sem. Accetosae, sem. Pastinacæ syluest.
Sem. Napi, nigellae, sem. pœoniae, sem ocymi
Sem. Irionis, sem. Thlaspis, sem. fœniculi,
Sem Ammi ana ʒ ii
Baccarum lauri, baccar. Iuniperi, baccar. Hederae,
Baccar smilacis, cubebarum ana ʒ. i ß.
Fol scordii, fol. chamaedryos, fol chamæpityos,
Fol. centaurii min. fol. Stœchadis fol. nardi celtici,
Fol. calaminthae, fol rutae ana ʒ i ß.
Fol. menthae, fol Betonicae. fol. Verbenacae,
Fol scabiosae, fol. cardui benedicti,
Fol. melissae ana ʒ. i ß
Dictamni Cretensis ʒ iii.
Sampsuchi, Hyperici, iunci odorati, marrubii,
Galangae, sabinae, Pimpinellae ʒ ii.
Caricarum, nucum iuglandium, pistaciorum ana ʒ iii.
Myrobalanorum emblicorum ʒ ß.
Flor. borraginis, flor Buglossae, flor. rosarum
Flor lauendulae, flor. Saluiae,
Flor rosmarini ana ℈ iv
Croci ʒ iii casiae odoratae ʒ x.
Caryophyllornm, nucis moschatae, Macis ana ʒ ii ß.
Piperis nigri piperis longi,
Santalorum omnium, agallochi ana ʒ i ß.
Cornu cerui ʒ ß. Vnicorni ʒ ii
Ossis cordis ceruini, ramentosum eboris,
Virgae ceruinae, castorii ana ℈ iv.
Terrae lemniae ʒ iii Opii ʒ i ß.

Margaritarum Orientaliũ,rament.Smaragdi, A
Rament.Hyacinthi,Corallii rubri ana ʒ.ß.
Caphuræ ʒ.ii.
Masticis Thuris, Styracis, Myrrhę, Gummi Arabici,
Terebinthinæ,Sagapeni,
Opopanacis,Laserpitii ana ʒ.ij.ß.
Moschi odorati Ambræ ana ʒ.ij.ß.
Olei Vitrioli ℥.ß.
Specierum cordialium,spec.Diamargarit.
Spec.Diamoschi,spec Diābrę,spec.Diagēmę B
Trochisc.caphuræ ana ʒ.ii.ß.
De vipera ℥.ji.
De scilla ʒ.ij ß. (Echij
Succij acetosę, suc. Sonchi, suc. Scordij,suc.
Suc.Buglossi,suc Melissæ ana lib.ß.
Hypocistidis ʒ.ij.
Theriacę electę,Mithridatij optimi ana ʒ.vi.
Vini odorati lib.ij
Sacchari albi lib.viij.
Fiat electuarium.Matthiolus.

Electuarium contra pestem,Ferdinandi Imperatoris. C

℞.Boli Armeni præparati ℥.ß.
Rasuræ cornu cerui,sem.citri,
Sem.Arantiorum,sem.Limonum ana ʒ.iij.
Diptamni albi,cinnamomi electi ana ʒ.ij.
Caryophyllorum, Rosarum rubrarum,
Coriandri præparati,sem.Perforatæ,
Rasuræ eboris ana ʒ.i.ß.
Xyloaloes,Nucis moschatæ,Maioranæ,
Granorũ Iuniperi,Ossis de corde cerui, sem. Anisi, D
Sem.Perfoliatę,rad.Tormētillę,rad.Scabiosę
Rad.Buglossę,Santalorum omnium ana ʒ.ß.
Saphyri,Hyacinthi,Smaragdi,Rubini,
Granathi,præparatorum ana ℈.j.
Fiat.Augustani.

Electuarium pestilentiale.

℞.Rad.Angelicę domesticę,rad.Imperatorię
Rad.Zedoariæ,sem.Angelicę domesticę,
Granorum iuniperi, Rutæ, (ʒ.ii. E
Boli optimi finissimi, cinnamomi electi ana
Angelicæ syluestris rad.Tormentillæ,
Rad chamæleontis carlinæ dictę,
Rad Asclepiadis siue chelidonię,
Rad.Pimpinellę,rad Morsus diaboli
Rad.Phu veri domestici, Acetosę,
Sem.citri,vel Limonum,vel Aurantiorum,
Sem.Cardui benedicti,Baccarum lauri,
Foliorum Sabinę,fol cardui benedicti,
Florum Lauendulę,Rosarum rubrarum, F
Croci,Opij.Myrrhæ optimæ,
Thuris,Rasurę cornu cerui ana ʒ.i.
Rad.Aristolochię nostræ vulgaris,
Rad Gentianæ
Rad.Acori,siue calami aromatici,
Cort.Laureolę incisorum, & in aceto per noctem maceratorum,rursumq; exiccatorũ,
Summitatũ centaurij minoris,Piperis longi,
Laceris,Euphorbij ana ʒ.ß.

Fiat puluis ad Electuarium efficiendum ex eo, adde
Nucum iuglandium non rancidarum,
Pulpæ ficuum optimarum ana ʒ.ß.
Succi acetosæ,vini præstantissimi ana ℥.j.ß.
Sacchari finissimi ʒ.iij.
Mellis purissimi ʒ.xvi.
Fiat electuarium. Ad tabulas formandas accipe pro ʒ.j Puluerum, sacchari ʒ. j. in aqua conuenienti dissoluti,fiant Tabulæ.De electuario datur ad præseruationem ʒ.ß. singuli vel alternis diebus ad curatiōnē vero ʒ.i.Medici Basilieñ ses.

Theriaca seu Antidotus contra pestem.

℞. Rad.Angelica,rad.Gentianę,rad.Zedoarię,
Rad.Tormentillae,rad.Dictamni cretici;
Rad.Pimpinellae,rad.Valerianae,
Rad Ostrutij,rad Morsus diaboli,
Rad Arist.rotundae,rad.Asari,
Rad.Serpentariae,rad.Leuistici, rad. cardopatij,
Rad.Petasitidis,herb.Scordij,
Herb.Rutae,herb.cardui benedicti,
Herb.Galegae(cuius defectu augeatur quantitas scopij) flor calendulae, sem. citri,
Sem.Acetosæ, Baccarum lauri,Ossis de corde cerui,
Cornu cerui praeparati ana ʒ.ij.
Croci,Masticis,Thuris,Santalorum omnium ana ʒ.i.
Cinnamomi,myrrhœ,Boli armeni prœparati
Terrae sigillatae,Florum Sulphuris,
Camphurae ana ʒ.ß.
Spec. Diagemmae cal.& frig.
Spec Diamarg cal.& frig spec.Diambrae,
Spec.cordiallum ana ʒ.j.i
Succi Scordii,succi calendulae,
Sucxi Baccarnm Ebuli ana ℥. i.
Theriacae Andromachi ℥ vj.
Mithridati,Electuarij de ouo ana ℥.ij.
Aquae vitae contra pestem ℥ ii.
Commisceantur omnia & cum syrupo acetositatis citri,vel cum Melle despumato q. s. incorporentur secundum artem ad formam Opiatae, Dosis a ʒ.i.ad ʒ.ii.pro aetatis ratione. Adamus Lonicerus.

Electuarium præseruatiuum in peste.

℞. Rad Angelicae,rad.Gētianæ,rad.Zodoarię,
Rad Tormentillae,rad.Pimpinellae,
Rad.Valerianae,rad.galāgae,rad Zingiberis,
Herb.scordij,herb.Rutae,herb.Saluiae,
Herb.Maioranae,herb.cardui benedicti,
Flor calēdulae,Granorum iuniperi an ʒ. vi.
Croci ʒ.ij. Cinnamomi ʒ i.
Myrrhæ flor.Sulphuris ana ℥.ß.
Thuris,Masticis ana ʒ iii.
Boli Armeni,Terrae sigilatae ana ʒ. i.
Caphurae ℥.ß.
Conseruae Rosarum,conser.Borraginis,
Conser.Anthos ana ℥.iii
Theriacae Andromachi, Mithridati ana ℥. i.

Theriacæ Diatessaron ℥.vj.
Cum syrup.acetos. Citri, vel cum Melle optime despumato fiat electuarium ad formam Opiatę Dosis quantitas auellanæ, mane ante egressum ex ædibus. Adamus Lonicerus.

Aliud.

℞. Conser. Rosarum & Acetosæ ana ℥.i.
Conser. Florũ borraginis buglossæ, cichorij,
Rob. de Ribes, de Berberis ana ℥ ß.
Cortic. citri conditi saccha ℥.ij.
Rasuræ eboris,
Cornu cerui ana ʒ.iij.
Corallor rubeorum ʒ.ii.
Semin. citri ʒ.i.
Sem. Portulacæ
Fol. Dictamni veri,
Cinnamomi, Zedoariæ, Angelicæ,
Santali rubri ana ℨ.ß.
Rad. Tormentillæ ʒ.iii.
Sacchari rosati tabulati ℥.viii
Syrupi de Limonib. de acetositate citri an q.s.
Misce. Fiat electuarium secundum artem. Iohan. Bauhinus Iunior.

Aliud pro pauperibus.

℞. Rad. Pentaphylli, Tormentillæ, Angelicę vel Carlinæ,
Gentianæ ana ʒ.iiij.
Zedoariæ ʒ ij.
Iridis ʒ.ß.
Corticis citri, arantiorum ana ℥.j.
Baccarum iuniperi ʒ.iij.
Conser flor. Rosarum & borraginis ana ℥ ij.
Herbarũ rutæ, cardui benedicti acetosæ, portulacæ ana M.iij,
Boli abluti aqua rosarum ℥.ii.
Cum succo acetosæ & saccharo fiat Electuariũ. Idem.

Antidotum de sanguinibus.

Antidotum de sanguinibus, conficitur ex sanguine anatis, maris & fœminæ, sicco hædino itẽ & anserino: quod & posteriore Medici perpetuo in pestilentia plurimum probarũt. Valet ad venena venenatorumq; morsum. Videtur aũt sanguinis vsus à magno illo Mithridate Rege originem habuisse, qui tamen Rex non oẽm sanguinem antidotis miscuit, sed tantum anatum Ponticarum: quoniã venena viuerent. Galenus

Antidotus Regis Mitridatis contra omne venenum & pestilentiam.

℞. Nucum iuglandium siccarum ℥.vj.
Ficuum siccarum ʒ.iiii.
Fol. rutæ sicc. ʒ.ß.
Salis ʒ.ii
Omnia hæc in minutas partes concisa, aqua rosarum imbuãtur, neq; vt quidam volũt teratur. Aliqui hæc miscent succo acetosæ aut aceto rosaceo. Nonnulli etiam addunt gran. iuniperi ℥.ß. Hoc antidotum ieiuno stomacho sumatur ad quantitatem nucis castaneæ, estque aduersus venenum præseruatiuum.

A *Antidotus Nicomedis regis contra venena.*

℞. Baccarum Iuniperi ʒ. ij.
Terræ Lemniæ ʒ.ij. & obulos ij.
Hæc vbi in puluerem redegeris, oleo aut melle commiscebis reponesque, atque cum opus fuerit, ex aquæ mulsæ cyathis duobus in magnitudinem auellanæ dabis.

B
DE ELECTVARIIS OFficinalibus lenitiuis.

Flores cassię.

℞. Cannas seu siliquas Cassiæ ponderosas, quæ non resonant concussæ, aperi eas, & contentam in eis pulpam seu medullam cum laminis & seminibus suis diligenter euacua, & exemptam proijce super inuersum & angustũ cribrum, ... tis æquinis contextũ. Cribrũ deinde pone super bullientis aquæ vaporẽ, & auerso cochlearis
C conuexo medullã cassiæ hanc & inde ducito, vt per cribrũ paulatim excernatur, & si quid excretum est, aut penetrauerit, confestim subinde auferto ne plus quam necesse est, de vapore imbibat, ... que tamdiu facito, donec quantũ voles, collegeris. Porrò cum necessitas requirit, semper recentes exprime cassiæ flores: repositi enim acescunt. Si quis cassiæ flores, siue pulpam magis solutiuam
D reddere volet, in bullientem aquam proijciat folia Persici, aut flores Persici, & Prunellorum syluestriũ, aut omnia hæc simul: horũ enim vapor & distillata aqua soluit aluũ.* Mũdificat sanguinem, & compescit omnem acuitatem, & sedat sitim, & proprie cũ succo Endiuiæ, aut Taraxaconis, in quibus aduenerit depuratio secundum artem. Et ipsa quidem mũdificat stomachum, educit cholerã & plegma, & operatur illud sine nocumento & excessu, caret enim mordicatione.
E Et ipsa quidẽ lenit pectus & guttur, & resoluit apostemata acuta in eis. Et confert calefactionibus renum, sumpta cum diureticis in infusione glycyrrhizæ, & prohibet generationem lapidis in eis, & confert febribus calidis. Datur recens ʒ.iij. ad ℥ j. si per os assumatur mane vel ante cœnam, sed paulo ante pastum: in clysteribus vero ab ℥ j. ad ℥.ij. Mesues & Cordus.

Cassia extracta sine foliis senæ.

℞. Prunorum num.xij
Violarum M.i.
Hordei mundi, Anisi Polypodij,
F sem. carthami ana ʒ v.
Capill. Veneris, Thymi, Epithymi ana M.ß.
Passularum ℥.ß.
Sem Fœniculi ʒ.ij.
Sem. Portulacæ, sem Maluæ ana ʒ.iij
Glycyrrhizæ ℥.ß.
Fiat horum decoctio in sufficienti quantitate aquæ, colentur: in colatura dissolue
Pulpæ cassiæ lib ij.
Pulpæ Tamarindorum ʒ.j.

Cinnamomi ℥.iij A
Sacchari optimi lib. j
Coquantur ad perfectionem, secundum artem.

Cassia extracta cum foliis senæ.

℞. Confectionis cassiæ extractæ sine folijs Senæ lib. ij.
Pulueris foliorum senæ ℥.ij
Misce secundum artem. Facile soluit, lenit asperitatem intestinorum, remouet stipticitatem, & ventris onus subducit, & morbis cholericis, & B melancholicis auxilia præbet.

Diacassia, sub nomine cassiæ conditæ.

℞. Pulpæ cassiæ lib. j
Pulpæ Tamar. mannæ electæ, penidiorum,
Sacchari violati, sacch. candi ana ℥ ß.
Syrupi violati ℥.ij.
Hæc omnia dissolue in decocto sequenti
℞ Prunorum, Violarum, glycyrrhizæ, semin. communium frig. maiorũ enucleatorum, Polpodij ana ℥.j.
Fol. Senæ ℥.ß. C
Anisi, fœniculi ana ℥ i.
Coquantur in aqua ad tertiæ partis cõsumptionem, & colaturæ bene expressæ addantur supradicta, ac in electuarij forma reducãtur * Confert ijs qui dura sunt aluo, hæc enim leniter & citra molestiam subducit, ac flauam educit bilem, ac febres inde natas mitigat. Thoracis, pulmonis, & asperæ arteriæ phlegmonas resoluit, D hæc Nicol.

Diacassia magistralis.

℞. Iuiubarum, prunorum, capillor. Veneris Tamarindorũ, Sebeste, Violarum ana M j.
Coquantur in aqua, secundum artem, & in colatura dissolue
Pulpæ cassiæ lib x.
Sacchari albi lib v
Coquantur ad perfectam consistentiam.

Diacassia Mesuæ.

℞ Succi Violarum, succi betæ, succi Mercurialis, E
Succi maluæ, succi muralis herbæ, ana quart. j.
Succi absinthii pontici ℥ ij.
Mellis q. s. est.
Coque ad iustam crasitiem, tunc adde medullæ cassiæ lib. j
Est catharcticum pauperibus, & diuitum clysteribus per commodum. Mesues.

Cassia communis, extracta. F

℞. Violariæ, maluæ, mercurialis, betæ, parietariæ, flor. violarum ana M j.
Fiat horum viridium decoctio in Aquæ communis lib x
Bulliant ad dimidii consumptionem, hac colatura bene expressa extrahitur casia, & ad singulas libras pulpæ adduntur
Mellis despumati ℥ vi
Coquitur in formam electuarij * Aluum leniter & citra molestiam omnem subducit, estque pro delicatis ac mollioribus,

Diacassia cum manna, incerti authoris.

℞. Prun. Damasc. ℥.ii
Violarum M. i ß.
Aquæ puræ ℥ xviij.
Bulliant, vt artis est, ad medietatis consumptionem, cola, & in colatura dissolue
Pulpæ cassiæ ℥ vi
Pulp. tamarind. ℥. i.
Mannæ electæ ℥ ii.
Syrupi violati ℥ iv.
Sacchari candi. penidij ana ℥. j
Sacchari violati ℥. iii
Confice, vt artis est. Hoc medicamentum quamuis pharmacopœis nostris non sit in vsu, posset tamen aliquando in vsum reuocari cum mite et suaue sit medicamentum leniens, confert ijs, qui dura sunt aluo, hanc enim leniter, & citra molestiam subducit, ac flauam bilem, febresque inde natas mitigat. Augustani

Pulpa tamarindorum.

Extrahitur eodem modo, vt flores casiæ.

Diacatholicon.

℞. Pulpæ casiæ, pulpæ Tamarindorum, Senæ mundatæ ana ℥ ii.
Rhabarbari, polypodii, Violarũ, anisi ana ℥. j.
Glycyrrhizæ rasæ, penidiorũ, Sacchari Candi, Quatuor sem frig. maior ana ℥ ii.
Conterenda conterantur, & sume
Polypodii recentis ℥ iii.
Sem fœniculi ℥ vi.
Aquæ communis lib ix.
Coque ad dimidii, consumptionem, & cola, colaturæ adde
Sacchari albi, albi lib ii.
Coquantur ad syrupi consistẽtiam, & suprascriptis additis, fiat electuarium * Omnes corporis humores purgat. Cõfert acutis & peracutis morbis, emollit enim, alterat, roburque addit. Iecinorosis, podagricis, arthriticis, tertianis, quartanis, & quotidianis doloribus capitis succurrit. Datur ab ℥. ß. ad ℥. i. Nicol

Diaprunum simplex.

℞. Prunorum magnorum acetosorum, & uinosorũ quantitatẽ quã uolueris, & exemptis nucleis in fictili vitreato magno coquito deinde per cribrum setaceum exprimito, expressam pulpã iterum lento igne ad perfectam et iustam spissitudinem coquito, & sine saccharo reponito * medulla prunorum vinosorum calorem et sitim in febribus mitigat, et melius est ut conseruetur sine saccharo, ceratorum modo inspissata. Porro si medullam prunorum laxatiuam requiris, ex dulcibus prunis, aut prunis Vngaricis magnis exiccatis conficito. * Calorem & sitim in febribus mitigat Datur eadem quantitate, qua diacatholicum

Diaprunum compositum lenitiuum.

℞ Pruna damascena electa num. c.
Coquantur perfecte in aqua sufficienti, deinde

cribro raro transmittantur, & reseruata pulpa decoctionis affunde
Violarum ℥.ß.
Bulliant sufficienter, & colentur, colaturæ addantur,
Sacchari lib.ij.
Pulpæ supradictæ lib.j.
Pulpæ cassiæ, pulpæ Tamarindorũ ana ℥.j.
Coquãtur lento igne, & addantur subsequentes species, tenuissime tritæ, semper commouendo,
Santali albi, rubri, spodij,
Rhabarbari electi, cinnamomi ana ʒ.iij.
Rosarum rubrarum, Violarum,
Sem. portulacæ, sem. Scariolæ, sem berberis,
Succi Glycyrrhizæ, Tragacanthæ ana ʒ. ii.
Sem. cucurbitæ, cucumeris, melonũ ana ʒ.i.
Contundantur vt supra. * Facit ad acutas, ardẽtes, omnesque alias febres, nempe tertianas continuas, hecticas, marasmodes, lipyrias, & in summa, ad omnem febrilem affectũ. Datur ad modũ castaneæ, omni hora diei. Nicol.

Electuarium lenitiuum.

℞. Passularum enucleatarum ℥.ij.
Capil. Vener. Violarum,
Hordei mundi ana M.j.
Iuiubarum, Sebesten ana num.xx.
Glycyrrhizę ℥.ß.
Prunorum, Tamarindorum ana ʒ.vj.
Senæ, Polypodij ana ℥.ij.
Mercurialis M.j.ß.
Decoquantur secundum artem in sufficientia, aqua, cola, & in colatura dissolue
Pulpæ cassiæ, pup. Tamarindorum,
Pul. prunorum, Sacchari optimi,
Sacchari violati ana ʒ.vj.
Pulueris senæ ℥.iii.ß.
Confice secundum artem. * Vsus eius est in febrib. humoralibus, & pleuresi lenit enim & mollit intestina, & delet eorum stipticitatem, facile soluit sine molestia & læsione cholerã phlegmaticam & melancholicam. Rhasis.

Electuarium lenitiuum, magistrale.

℞. Mirobal flauorum, chebulorum,
Indorum ana ℥.ij.
Myrob. belliricorũ, emblicorum ana ʒ.j.ß.
Sacchari optimi ℥.ß.
Terrantur triduum in vase lapideo, singulis diebus bis vel ter aquam fontanam inspergẽdo, deinde siccata terantur in paluerem tenuem, cuius sumes ℥ i
Turbith boni ℥ iij.
Zingiberis ʒ.j.ß.
Cinnamomi, anisi, santali, rubri ana ʒ.j.
Secammonij prępárati ʒ.j.ß.
Sacchari quantum sufficit.
Fiat electuarium. Florentini.

Electuarium lenitiuum de manna.

℞. Capillorum veneris,
Scolopendriæ. id est, Ceterach,
Eparicæ, id est, lichenis ana ʒ.iii.
Sem. Cucurbitæ, sem. Citrulli, sem. medolis,

A Sem cucumeris, violarum ana ℥.I.
Prunorum damascenorum nu.xx
Coquantur in aqua ad dimidias, deinde percolẽtur cum expressione, in colato dissoluatur,
Mannæ opt. puræ, conseruæ violarum, pulpæ cassiæ recens extractæ ana ℥.j.
Sacchari albissimi lib.iv.
Coquantur ad mellis consistentiam, postremo species sequentes inijciantur,
Nucleorum sem. melonis,
B Item sem. cucumeris, sem. Cucurbitæ,
Sem. Citrulli, flor. Violarum,
Flor. Nenuphatis, sem. lactucæ
Sem. Scariolæ. sem. portulacæ,
Rhabarbari electi, foliorum senæ ana ℥.i
His accurate subactis conficiatur electuarium. * Vtile est ad purgandum sanguinem, ad choleriam reprimendam & melancholiam, ualet enĩ ad hepar calefactum, & corpus vniuersum perpurgat. Nicolaus Alex.

C *Electuarium de sebesten.*

℞. Sebesten sine nucleis,
Prunorum siccorum enucleatorum,
Pulpæ Tamarindorum ana ℥.v.
Aquę violarum lib.i
Aquæ Ireos, succi angurię ana ℥.vi.
Succi mercurialis depurati ʒ.iv.
Penidiorum ℥.viij.
Diapruni simplicis lib.i.ß.
Nucleorum sem cucurbitæ, sem cucumeris,
D Sem. melonis, sem citrulli ana ʒ.iij.
Diagridij ʒ.iij
Caro sine pulpa Sebesten. prunorum & Tamarindorum minutissime teratur, & cum aquis extrahatur. Semina vero minutissime incidantur, & reliquis misceantur, & fiat secundum arte electuarium. * Confert febribus cholericis interpolatis, & cõtinuis puris, & sedat acuitatem febrium & vigilias, & etiam amaritudinem remouendo, & educit materias acutas a viis vrinalibus, et vesica. Barth. Montagnana.

E *Diamanna.*

℞. Mannę electę lib. i
Scammonij præparati ℥ i.
Succi rosarum rubrarum lib. j
Dissoluatur in succo manna, & coquatur sufficienter lento igne, deinde adde
Masticis puluerizatæ ʒ.iij.
Fiat electuarium. * Bilem flauam educit sine molestia, ob id omnibus morbis biliosis salubre. Galenus,

F *Diamanna, aliter.*

℞. Mannæ bonæ ℥.iv,
Tamarindorum iminat. ℥ vi.
Medullę cassiæ, Sacchari uiolati ana ℥.xvi.
Succi intybi, succi apii, succi Mal. dulcium,
Succi Mal. acidorum, suc. mal acido dulcium,
Succi citrorum acidorum ana ℥.iii.
In quibus purgatis prædicta tria dissolue, & cola
Deinde.
℞. Rad. intybi, rad. apii ana ʒ.iij.

Fol

Fol.lupuli, Adianti albi ana ℥.ij.
Prunorum siccorum num.c.
Violarum ℥.i.ß.
Rosarum ℥.i.
Spicæ nardi ʒ.iij.
Coque hæc libris tribus aquæ fontanæ ad dimidias.colato adde
Sacchari lib. iij.
Aceti boni lib.j.
semel feruefiant. Adde colatum prius, & percoque ad mellis crassitudinem, postremo adde
Santali citrini, Rosarum, Spodii, Succini,
Berberorum, sem. portulucę, sem. Oxalidis,
Sem. Melonum, sem. Citrulli,
Sem. cucurbitæ,
Sem. cucumeris ana ʒ.iij.
Ligni aloes ʒ.ß.
Cubebarum ʒ. v.
Caphuræ ʒ.j.
Repone vase vitreo. Datur æstate cum aqua frigida ab ℥ i. ad ii.* Valet ad febres acutas, & multum ardentes. Nam cordis, ventriculi, hepatis, sanguinis intemperiem calidam, & feruoré, & sitim extingit. Mesues.

Tryphera Persica.

℞. Succi Solatri, aut Solani, succi Endiuiæ veræ, succi Apij, succi Lupulor. depurat. ana li. ij.
Proiiciantur desuper
Violarum, Rosarum ana ʒ.iij.
Folliculorum Senæ ℥.ii.
Agarici ℥. j.
Prunorum Damascenorum num.l.
Cuscutæ ℥.ß.
Mirobal citronor. chebulor.
Indorum fricatorũ in oleo amyg. dul. an. ℥.ij.
Spicæ Indicæ ʒ.iii.
Bulliant molliusculo igne, donec superfunt lib. ii. Et injiciantur
Epithymi ʒ. xl.
Bulliant leuiter, deinde ab igne deponantur & percolétur, atq; dissoluantur in vna parte istius percolati
Tamarindorum recentium ℥.iii.
Mannæ electæ ℥.ß.
Pulpæ Cassię ℥.iiii.
Saccari violati lib.i.
Percolentur & mundentur à granis & sordibus atque, in aliam aquæ partem proijciantur
Sacchari albissimi lib.iii.
Aceti vini lib.i.
Coquantur leniusculo igne: deinde proiiciatur super illud quod dissolutum est in succis, & aggregentur simul in vnũ atque coquãtur, donec mellis crassitiem obtineat, postremo in puluerem redactæ, sequentes species inspergantur:
Rhabarbari optimi ℥.ii.
Mirobal. citrinorum ℥ i.ß.
Myrobal. chebulorum, Inderum ana ℥. j.
Myrob. Belliricorum, Emblicorum ana ℥. ß.
Sem. Fumiterræ, Trochiscorum diarrhodon, Macis, Masticis, cubebarum, Spodii, aut Eboris vsti,

A Santali citrini ana ʒ.ij.
Nucleorum sem. cucurbitæ, sem. Citrulli,
Sem. cucumeris, sem. Melonis ana ʒ. ii. ß.
Anisi ʒ.ß.
Spicę Indicę ʒ ii.
Inuoluatur in oleo violato & reponantur in vase vitreo Datur ad ℥.i. cum aqua frigida & succo intybi, vel solani.* Confert febribus acutis & inflammationibus stomachi & hepatis, ictericis calidis, deoppilatione incolumitate acquirit, visum à fumis cholericis deperditũ reparat, sitim mitigat, morbos adustionis fieri ꝓhibet. Mesues

B

DE ELECTVARIIS OFFIcinalib. solutiuis, ac primum de purgantibus bilem.

Electuarium de succo rosarum.

℞. Succi Rosarum rub. Sacchari albi ana lib. j. ℥.iv.
Scammonii præparati ℥.i.ß.
Santali rubri, albi, citrini ana ʒ.vi.
Spodii ʒ.iii
Caphurę ℈.i.
C Coquatur saccharum cum succo rosarum, deinde reliqua trita adiiciantur, & fiat electuariũ. Seruatur per annos duos. Datur a ʒ.ii. ad ℥.ß. * Expellit flauam bilem citra molestia, ad morbos articulorũ ex biliosis & calidis humoribus natos, ad febresq; tertianas confert. Nicolaus.

Electuarium rosatum Mesuæ.

D ℞. Succi Rosarum rubrarum lib.iiii.
Sacchari optimi lib.i.ß.
Mannæ electę & recentis ℥.vi.
Scammonii præparati ℥ i ß.
Coque igne lento ad mellis crassitudinem, tunc adde subsequentia bene trita, & per cribrum transmissa:
Trochiscorum de spodio ℥.i.
Galliç moschatę, croci ana ʒ ii.
Trochiscornm de Berberis ℥.ß.
E Confice secũdum arte.n. Hoc electuario vtimur in catapoticiis cõficiẽdis aggregatiuis, & de hermodactylis. Dosis est ʒ v. * Chologogũ est clemens, ob id salubre biliosi affectibus, arthritidi calidę, cephalalgiæ calidę, vertigini, oculorum dolori, ictero. Mesues.

Electuarium de psyllio.

℞. Succi Buglossi, siue Borraginis domesticę, & syluestris, succi Endiuię,
Succi Apii ana lib.ii.
F Succi Fumarię ℥.iv.
Clarificentur, & in his infunde
Cuscutæ, Anisi, Senę, ana ℥.ß.
Capill. Veneris M.i.
Asari ʒ.ß.
Nardi Indicę ʒ.ii.
Macerentur vigintiquatuor horas, deinde semel feruefiant, & adde
Violarum recentium ℥.iii.
Epithymi. ʒ.ii.

Rursus ferueſiant, colentur: colaturæ addantur
Pſyllij, id, eſt, ſeminis ℥.iij.
Macerentur 24. horas, identidem agitando poſt exprime totam muccaginem, in cuius lib. iv eo que igne lento.
Sacchari optimi lib. ij ß.
Scammonij præparati ℥.iij. ß.
Coctis omnibus adde ſubſequentia ſubtiliſſime trita:
Trochiſcorum diarrodon, Trochiſcorum de ſpodio, Rhabarbari ana ℥ j.
Trochiſcorum de Berberis ℥. ß.
Fiat electuarium. * Flauam bilem euocat, ob id febribus ardētibus acutis, curatu difficilibus auxiliatur, dolori capitis, & vertigini à bilis vapore naſcenti, ictero & intemperiei calidæ hepatis. Datur a ℨ.iij. vſque ad aureos iij. Meſues.

Electuarium de ſpyllio, Montagnanę.

℞. Polypodij recent s lib j.
Senæ, Violarum, Prunorum,
Tamarindorum, paſſularum ana ℥.iij.
Aquæ fontis lib. x.
Macerentur horis vigintiquatuor, poſtea decoquentur ad medietatem, colentur, & exprimantur, colaturæ portio reſeruetur pro extractione Caſſię, & Tamarindorum, reſiduo adde
Seminum Pſyllij ℥ iii.
Macerētur rurſus totidē horis ſemper agitādo, poſt exprime mucilaginē, cuius libræ vni adde
Sacchari lib. iv.
Decoquantur iterum lento igne, & addantur
Caſſiæ fiſtulæ, Pulpæ Tamarindorum diſſolutorum cū prædicta decoctione, ana lib. ß.
Diagridii ℥. iv.
Spodii, Rhabarbari, Santali albi, rubri,
Roſarum rub. Violarum, ſem. Papaueris albi,
Sem. Portulacæ, ſem. Endiuiæ,
Sem. Scariolæ, ſem Lactucæ, ſem Fęniculi,
Sem. Aniſi, ſem. Berberorum, Tragacanthæ,
Amyli, Gummi Arabici, Raſuræ eboris,
Fumpitertæ, Glycyrrhizæ ana ℨ. iii.
Myrob Indorum, Myrob. Emblicorum ana ℨ. v. ß.
Miſce, & fiat electuarium.

Diaprunum ſolutiuum.

℞. Diapruni lenitiui lib. i
Diagridii ℥ i
Miſce & repone. Datur a ℥. ii ad ℥. ß. Nicolaus.

Oxylatiuum.

℞. Succi mal. granatorum acet. & dulc. ana ℥. viii.
Prunorum ſiccorum lib. ii.
Coquantur in x lib. aquæ vſq; ad medietatē, & extrahantur poſt de aqua, & ponātur in cribrū, catino ſuppoſito, tādiu fricētur manibus, donec tota pulpa exeat, & in aqua, in qua pruna fuerint cocta, bulliat ℥. ß. viol. poſt fiat ſyrupus in hac decoctione, nō decoctus ad plenū cū lib. ii. ß. ſacchari, & prædicto ſucco, ſeu pulpa prunorū addito, bulliat ad ſpiſſitudinem, & addātur poſt

A Tamarindorum mundat. a nucleis ℥. iiii.
Galliæ ſiſt mundę, & diſſ. cum aqua roſ ℥. ii.
Ponatur cum ſyrupo, & cū inceperit inſpiſſari, ponantur ibi ſucci vtrorumque granatorum, & agitetur cōtinue, donec perueniat ad perfectionem cum ſpatula de oliua, & depoſito ab igne, adde pulueres harum ſpecierum:
℞. Santali albi, & rub Spodii ana ℨ ß.
Portulacæ ℨ. vi
B Roſarum, Tragacanthi,
Berberis ana ℨ ii.
Et ſi volueris facere laxatiuum, pone in vnaquaque libra diagridii puluerizati ℨ i. cum deponitur ab igne. Doſis eius eſt ab ℥. ß. vſq; ad ℥. i. Et acuari quaſi ℨ. iii mane. Educit cholerā rubrā, infrigidādo eam, ſecundū aliquos etiā educit choleram nigrā, & humores aduſtos. Datur cholericis omni hora diei cum frigida, admixtione ſitis, & caloris. Datur proprie contra ſynochum cauſonem, & contra omnes acutas, &
C peracutas ægritudines, & confert hepaticis, & dyſcraſię calidę ſtomachi, confert tertianę continuæ, & interpolatę, & hemitritæis, & quotidianæ ex phlegmate ſalſo, & defectui appetitus ex cholera, & hecticis cum calida. Datum cum decoct. ſcariolæ confert ictericiæ, & oppilationi hepatis Arnald Villanouanus.

Alcantalum.

℞. Cort. myrobal. citrin myrob. Emblicorū,
D Myrobal. chebulorum ana ℨ. ii.
Myrobal Indorum ℨ vi.
Sem portulacæ, Vialarum,
Sem. Scariolæ ana ℨ. i.
Myrob belliricorum ℨ i. Gr. vi.
Marathi ℨ. it. Gr. viii.
Calami aromat ℨ. ii. Gr. ii.
Cinnamomi, Spicæ nardi, croci,
Coſti, Maſticis ana ℨ. ii. ℈. i.
Tamarindorum mundat. ℥. ii
E Nenupharis, Been rub ana ℨ. i. Gr. iiii.
Medullæ caſſiæ fiſt. ℥. ii. i.
Syrupi violacei quantum ſufficit.
Conficitur ſic. In duabus libris aquæ dulcis bulliant ℥. i. violarum, donec aqua coloretur aliquantulum, poſt deponatur, & coletur, de qua accipiatur quart. ß. cum aqua diſtemperes tamarindos, & caſſiam ſiſt & colentur per coclear, & in alia colatura diſtēperetur li. i. ß. ſacchari, & bulliat vſque ad perfectionē, poſtea addatur colaturæ caſſia ſiſt. & tamarindi, & iterū bulliat vſque ad ſpiſſitudinē, ſcilicet, vſq; quo gutta poſita ſuper marmor adhæret, vt mel, & tunc deponatur ab igne & modicū infrigidato incorporetur puluis ſupradictarum ſpecierum, agitando ſemper
F ſpatula. Reſpicit proprie membra naturalia læſa a cholera Datum patienti febres acutas cum ſyrupo violaceo, purgat. Datum cum duabus, vel tribus drachmis rhabarbari, & ſi cum tepida diſtēperetur, medetur mirabiliter. Confert hepaticis & ictericis cum decoct. ſcariolæ vel fœniculi, & cap Ven. Seruatur per annum, & plus Arnold. Villano.

Elo-

Electuarium frigidum secundum Cophonem.

℞.Santali albi rubri spodij ana ℨ.j.
Gummi arabici,amyli rasurę eboris,
Rhabarbari senę,rosarum,
Violarum fumiterrę,berberis
Sebesten Sem portulacae marathri,
Anisi sem papaueris glycyrrhizae,
Sem.lactucae ana ℥ iij.
Myrobal.citrinorum,Myrob.bellyricorum,
Capili.Veneris ana ℨ.j ß.
Myrob emblicorum ℨ.j.

Conficitur sic Psyllij ℨ.viij. ponuntur in sufficiē ti aqua feruenti in qua bullierit lib.ß. pol podij quercini,viridis mundati, & triti omnes herbae diureticae vio.& primo, & tamdiu dimittantur donec bene congelentur deinde coletur fortiter per sacrum,ad meliorem uero mucinaginis con strictionem intromittatur in sacellum aliquatu lum aquae feruentissimae , & colaturae,addan tur scammoneae pulnerizatae ℨ.vj prius tamen cum aqua frigida inter manus fricatæ , & bene cum eadem mucilagine fricentur manibus dein de apponantur sacchari in aqua polypodij dis soluta lib iv.deinde super ignem positum bullire permittatur,cumque ad mediū decoctionis per uenerit,addatur tamarindorum ℥ ij. casiae fist. in decoct.prunorum dissolutae ℥ ij. & usque ad perfectam coctionem bullire permittatur.Signū autem decoctionis est si super marmor positum & infrigidatum aliquantulum viscosum fuerit , & digito adhaeserit. Motione tamen baculi ab ipso decoctionis principio nō cessante. Cumque coctum fuerit ab igne deponatur,et in mortario posito puluis praedictarum specierū superasper gatur,et cum pistillo bene conteratur usque ad plius viscositatis et gummositatis remotionem , deinde recondatur . Detur colatura cassiae fist. in sero,uel media nocte Optime tertianarios,et quotidianarios, et erraticas febres purgando sa nat,et etiam habentibus stomachum cholericū familiare est Nic.

Euangelon.

℞.Myrob citrinorum myrob. chebulorum ana ℨ j
Indorum ℥ vij.
Semin.portulacae,Violarum,semin scariolae ana ʒ ß.
Myrobal. belliricorum emblicorum ana ℥ j. G.vij.
Masticis ʒ ij.℈.j.
Tamarindorum ℨ iij.
Florum nenupharis berberis,
Been rubri,rhabarbari ana ℥ j.G. iv.
Medullae casiæ fist.ℨ.iv.

Conficitur sic. In duab lib.aquæ pone syrupum violarum ℨ ß et bulliat,donec aliquantulum co loretur aqua postea ab igne deponatur , et cole tur De eadem aqua accipiatur quod sufficiat ad abluendum casiam fist. et tamarindos cola per taciam,et cum alia aqua addatur lib j.ß Saccha

A ri, & bulliat vsque ad aquæ consumptionem,po stea addatur lotura casiæ & tamarindorum, & iterum bulliat ad spissitudinem Si vis probare si coctum sit,ponatur super marmor,si adhære- at quasi mel,coctum est, & tunc ab igne depo- nitur,& aliquantulū infrigidari permittatur,de inde supradictarū specierum puluis superasper- gatur, & cum spatula agitetur, donec incorpo- retur.Dosis eius est ℥ iij.sero,& mane cum aqua

B tepida datur Datur patientibus febres acutas cum syrupo uiolato cum duob. aut tribus scru pulis rhabarbari,& datur contra caliginem ocu lorum patientibus ex fumo choleræ rubeæ, vel ex acuta febre,hepaticis, ictericis. Datur cum succo scariolę,vel fœniculi,aut cum decoctione cap Ven.Nicol.

DE ELECTVARIIS purgantibus pituitam.

Benedicta laxatiua.

C ℞.Turbith electi,Sacchari ana ℥ y.
Diagridij,esulæ præparatæ,
Hermodactylorum,rosarum ana ℨ.v.
Caryophyllorum,spicæ indicæ, zingiberis.
Croci,saxifragiæ,macropiperis,
Amomi , aut calami aromat. cardamomi mi noris,
Sem.Apij,Salis gemmei, Galāgæ,macis sem. Carui,

D Sem.fœniculi sem petroselini sem. asparagi,
Sem rusci,milij solis ana ℨ.j.
Mellis despumati lib iii.

Fiat electuarium Seruatur annis tribus.*Humo res pituitosos, potissimum ad articulos decum- bentes,elicit.A renibus quoque & vesica purgat Nicolaus.

Diaphœnicon.

℞.Diactylorum mundatorum ℨ.c.
Penidiorum ℨ.l.

E Amygdal.dulcium purgatarum ℥ xxx.
Turbit electi ℥ xxxv.
Scammonii ℨ.xii
Zingiberis,piperis longi, Fol.rutæ,
Cinnamomi,ligni aloes,macis
Anisi,fœniculi dauci,galangæ ana ℨ.ij ß.

Dactyli per triduum in aceto, & totidē noctes macerantur, deinde in mortario contunduntur cum amygdalis et penidijs. Reliqua tenuissime

F teruntur,& in electuarium reducuntur cū mel- lis despumati lib.vj.*Febribus compositis et d iu turnis auxiliatur, bilem enim flauam et pitu ā ducit Colicis cruciatibus mirifice confert,in m doloribus ventriculi , et id genus alijs vitijs , ex crudis humoribus ortis . Datur a ℥ ij ad ℨ. v. Melues.

Electuarium indum ius.

℞.Cinnamomi,caryophyllorum.
Spicę nardi Indicæ,rosarum rubrar.
Casiæ ligneæ veræ macis,cyperi ana ℨ.ß.
Santali citrini ℨ.ij ß.
Ligni aloes nucis moschatæ ana ℥ ij.

Turbith electi ʒ.I.
Sacchari optimi, penidiorum ana ʒ. xx.
Galangæ, cardamomi maioris, minoris,
Asari masticis ana ʒ.i.ß.
Scammonij præparati ʒ.j.ß.

Omnia tenuissime côterantur, et manibus oleo amygdalar dulcium recens extracto, bene inunctis, fricentur, et fiat electuariū cum syrupo subsequenti, qui

℞. Succi apij, fœniculi, cydoniorum,
Granatorum omnium depuratorū ana ℥. vi.
Mellis despumati lib iij.ß.
Allij lib.iv.ß

Coquatur in formā syrupi. * Purgat ventrē totū inferiorem, atque adeo iuncturas pituita etiam putri, flatusque dissipat, & affectibus indenatis, dolori colico & nephritico, & ventriculi, et aliorum viscerum, vtile est. Datur ad aureos iij. vel a ʒ ij. ad ʒ v.

Electuarium indum minus.

℞ Turbith electi, sachari ana ʒ.vj
Macis, caryoph llorum, piperis, Zingiberis,
Cinnamomi, nucis moschatę,
Cardamomi ana ʒ.vii.
Scammonij præparati ʒ.i.ß.
Mellis despumati lib.iij.

*Ad eadē efficax est. Datur ad aureos iij. Mesues

Electuarium Elescoph

℞ Scammonii præparati Turbith ana ʒ.vij.
Caryophyllorum cinnamomi. Zingibsris,
Myrob emblicorum, nucis moschatę,
Polypodii ana ʒ.ij.ß.
Sacchari optimi ℥.vi,
Mellis despumati lib.j ℥.iv.

Coquantur, fiat electuarium. * Bilem flauam & pituitam elicit, flatus quoque toto corpore expellit, doloribus articulorum laterisque prodest item colicis cruciatibus, humores ad renes & vesicam decumbentes expurgat. Datur vsque ad ʒ iv Mesues.

Diaturbith maius.

℞. Turbith albi & gummosi ʒ.x,
Zingiberis ʒ.v.
Masticis ʒ.iii.
Sacchari albi ℥.ij.ß.
Mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium. * Pituitam, pręsertim eam quę est in ventriculo, elicit Zezar.

Diarturbith minus.

℞ Turbith optimi ℥.j.
Diagridii, zingiberis ana ʒ.iv.
Cinnamomi, car oph llorum ana ʒ.ii.
Galangæ, piperis longi,
Macis a a ℥.j
Mellis ℥ viij.ʒ.v.

Fiat electuarium * Ducit humores phlegmaticos, et purgat et calefacit.

Hiera p icra S.

℞. Cinnamomi, Xy lobalsami,
Rad. Asari, nardi sei eę indicæ,

A Mastiches chiæ, croci ana ʒ vi.
Aloes electę ʒ c.

Omnibus tritis, et in pulverem redactis, deinde mellis quantitate sufficienti exceptis fit electuarium. * pręstantissimum medicamentū est ad vitiosos succos, qui in vētriculi tunicis hæreat Vtiliter quoque exhibetur iis, qui suffusionū imagines, et alia symptomata ex stomachi vitio patiuntur et pręterea iis, qui aluo sunt astricta, et mulieribus, quæ nō probe purgantur. Datur ab ℥.ß. ad ℥
B j in clysteribus a ʒ.vj ad ℥.j.ß vel ℥ ij. Gal.

Hiera picra Constantini.

℞. M rob chebulorum, m rob. indorum,
M rob. citrinorum, violarum, absinthii ana ʒ ß.
Myrob. Emblicorum, myrob bellicricorum, cassię,
Epithymi, Agarici, Senæ, cuscutæ, schœnanthi,
Rhabarbari, Xylocassiæ ana ʒ.ii.
C Spicæ, anisi, mastici, xyloaloes,
Salis gemmæ, nitri ana ʒ.i.
Mellis quantum sufficit.

Datur in sero cum vino calido * Valet ad visum recuperandum, et retinendum Nicol.

Hiera composita.

℞. Colocynthidis ʒ.viii.
Sc llæ assatæ, agarici, ammoniaci, scammonij,
Cort. Rad. Hellebori nigri, stœchadis, Hyperici, pulegii,
D Gentianæ, Spice nardi, schęnanthi ana ʒ xvj.
Polii montani, epithymi, pol podii, bdellii,
Aloes, chamædryos, euphorbii,
Marrubii, casiæ ana ʒ.viii.
M rrhæ, Sagapeni croci, aristoloch rot.
Trium piperum cinnamomi. opopanacis,
Castorii, petroselini ana ʒ.iv.

omnia tenuissime contrita excipe melle ad specierum pondus. * Medicamentum est efficacissi-
E mum ad omnes morbos contumaces, et tutissimum. Galenus

Hiera picra composita alia.

℞. Cinnamomi, spicæ indicæ,
Croci, schœnanthi, asari,
x locasliæ, x lobalsami, carpobalsami,
Violarum absinthii, epith mi,
Agarici, rosarum. Turbith,
Coloc nthidis, masticis ana ℈.ii.
Aloes non lotæ ʒ.x ℈.ii.
Mellis despumati ℥.viii.

F Fiat electuarium, in vase fictili uitreato iciturum dum per annos duos. * Facit ad diuersas capitis et aurium et oculorum distemperantias, stomachum quoque optime purgat affectiones hepatis emendat, splenis duritiem et dēsitatem emollit et extenuat, renibus et uesicæ prodest, et matricis distemperantiam emendat. Nic.

Hiera picra composita alia.

℞. Aloes ʒ xv.
Epithymi, costi an. ʒ.v.

Euphorbii

Euphorbij,croci,Spicæ nardi,
Chamædryos ana ℨ.vj.
Agarici ℨ.ix
Caryophyllorum ℨ.ij
Calami aromat.masticis, cassiæ ana ℨ. vij.
Xylobalsami ℥.ß.
Piperis albi,& nigri,gentianæ,
Amomi ana ℨ.j.
Diagridii ℨ.ij. Mellis q.s.

Confice.Datur aur.j purgat bilem vtramque & pituitam,flatus crassos cerebri, & ventriculi, & corporis reliqui dissipat, ob hęc visiori imbecillæ confert,ac cęteris affectibus,causas illas seqq. Mesues.

Hiera pi ra cum agarico.

℞.Specierum hieræ simplicis sine aloe,
Agarici trochiscati ana ℥.ß.
Aloes non lotę ℥.j.
Mellis despumati ℥.vj.

Fiat electuarium.

Hiera Pachii.

℞.Stęchados,marrubij,chamædryos,
Agarici,colocynthidos ana ℨ.x.
Opopanacis,sagapeni,
Petroselini,rad. Aristoloch.rot.
Piperis albi ana ℨ.v.
Cinnamomi,spicae nardi,
Myrrhæ,folii,croci ana ℥.ß.
Mellis despumati triplū,id est,lib.iij.℥.iv,ℨ.v.

Arida omnia in tenuissimum puluerem tundito liquores vero opopanacem, sapenum electa, & pura in mortario tundito,deinde in ferueti mortario cum melle despumato feruenti, adhuc vnito,ac reliquis misceto cum omnino læuigata fuerint.Cum vero mel ad dissoluendos hos liquores accipies,de suprascripta quantitate sumito,nihil addendo. * Compositio hæc sanat morbo comitiali correptos,furiosos,scotomaticos, cephalalgicos,facit ad deprauatam in vtramlibet parté. Ad tetanum,& cynicum spasmum, præcipue vero ad pectoris & lateris dolores prodest,ex qualibet causa factos,siue latéte & occulta,siue manifesta Præterea neruorum tensionibus mirifice cōuenit, prodest & ad articularem morbum, ad spinam & lumborum dolorem,duritias in mammis mulierum cum dolore consistentes, ex toto interdum sanat. Ad stomachicos euidenter cōuenit. Remediat enim eos,quibus frequenter in acescit cibus,aut a[illegible]ue nauseant, aut saliua abundant, precipue vero melancholicis bene facit,&c.Nicolaus Alexan.

Hiera archigenit.

℞.Colocynthidos ℥.j.
Camędryos,agarici,
Marrubij,Stęchadis ana ℥.x.
Opopanacis,sagapeni ana ℥.i.
Petroselini,Aristolochiæ rot. piperis albi ana ℨ. v.
Cinnamomi spicæ nardi Indicę,
Myrrhæ,polii montani,croci ana ℨ.iv.

A Mellis despumati ad pondus specierum.

Fiat electuarium.* Confert affectibus melancholicis,& ex pituita crassa natis,vt vertigini,epilepsiæ,spasmo,difficultati spirandi,psoræ, lepræ,& cæteris tuberculis a crassa materia nascentibus, aut seroso excremento,item intestinis,ventriculo,vtero,a flatu dolentibus,aut prædictis humoribus. Aetius.

Hiera arch genis alia.

℞.Pulpæ colocynthidos ℨ.ii.
Prassij,stęchados,hellebori nigri,
Chamędr os,Scammonij,Leucopiperis,
B Macropiperis ana ℨ.ij.
Scyllæ assatæ,euphorbij,aloes croci,
Gentianæ, Petroselini,hammoniaci,
Opopanacis ana ℨ.j
Polii,cinnamomi,sagapeni,myrrhę,
Spicę nardi,schœnanthi, calaminthę mont.
Aristoloch rotundæ ana ℨ ij.

Melle sufficienti excipiatur omnia epithymi decocto,& Vuarum passarum mundatarum * Ad eadem confert.Datur ad aureos iv.Mesues.

Hiera archigenis alia.

℞.Prassij,agarici,chamędr os,
C Pulpę colocynthidos,stęchados ana aur.x.
Opopanacis,sagapeni,petroselini,
Aristolochię rot piperis albi ana aur. v.
Cinnamomi,spicę nardi,
Polij,croci ana aur iv.

Sicca terrantur liquores frangantur, hydromelite infundantur,& omnia melle excipiantur Datur ad aur.iv cum salis triti ℨ. j. & aqua mulsa. Paulus.

Hiera hermetis cum dracunculo.

℞ Aloes ℥.i.
Trochiscorum alchandel aur.viij.
E Lurbith,agarici, dracunculi vtriusque sicci,
Ireos,Sagapeni,myrob. chebulorum,
citrinorum,indorum ana ℥.i.ß.
Zingiberis,cinnamomi,masticis,bdellij,
Hellebori nigri,euphorbij, Asari,
Cassię lignee.salis indi,castorij, croci.
Apii, ligustici, cocci gnidij, stęchados ana ℨ.j.
Scyllæ assatæ ℨ.ii.ß,
Scammonij ℨ.ij.
Vini odoriferi quantum sufficit,
Succi cucumeris agrestis quantum sufficit,
F Mellis,olei quantum sufficit.

Curiose omnia terrantur,gummi & succi vino odoro dissoluantur, pulueres succo cucumeris agrestis comprehendantur.Siccentur iterum eodem succo & pauco melle,oleo excipiantur, & siccentur, postremo melle despumato omnia comprehendantur.Datur post menses sex a ℨ.i. ad ℨ.ij. * Hiera Hermetis cum dracunculo maximarum & certissimarum est virium ad cephalalgiam,hemicraniam vertiginem,paralysim,epilepsiam,tremorem, spasmum cynicum, dolorem colicum nephriticum,uterinum, arthriticũ Vacuat enim humores tam tenues, quā crassos &

& leucos, a capite, ventriculo, neruis, iuncturis, & reliquis partibus Mesues.

Hiera diacolocynthidos.

℞ Stœchados, agarici, chamędryos an ℥.x.
Colocynthidos ℥.xx.
Sagapeni, opopanacis ana ℥ viij.
Petroselini, Aristolochiæ rotund piperis albi ana ℥ v
Cassiæ ℥ vij
Cinnamomi, croci, spicę nardi,
Myrrhæ, polij ana ℥ iv.
Vini, mellis despumati ana quantum sufficit.

Myrrham vino in unde, cętera tere, & melle de spumato excipe.* Caput, ventriculum, & corpus reliquum purgat humore crasso & lento, & atra bile, ob id maniæ, melancholiæ, epilepsię, paraly si, spasmo cynico, vertigini confert, ac vlceribus malignis, fistulosis, cancro, elephantiæ, flatus quoque discutit ventriculum roborat, concoctionem firmat. Rufus.

Hiera fortissima Galeni.

℞. Colocynthidis, Scyllæ, agarici,
Ammoniaci, Hellebori nigri,
Silphij, hyperici ana ℥.v.
Epithymi, Bdellij, chamædryos,
Succi brassicæ, cassię ana ℥.iv.
Smyrnij, sagapeni, aristolochię longæ, piperis albi & longi, cinnamomi,
Opopanacis, castorei ana ℥ ij.ß.
Petroselini, absinthii, piperis nigri ana ℥. ii.
Aloes ℥.j ß.
Mellis quantum sufficit

Dentur ex ea ℥.ii. vel ℥ ii mane cum calida. Facit cephalalgicis, scotomaticis, epilepticis, melancholicis, apoplecticis, paralyticis, maniacis, alopeciacis, lethargicis, & qui in somno meditantur mortem, ad aurium auditus, & oculorum passiones, fauces & arderias facit, dolorem dentium sedat, vocem claram facit, asthmaticos, orthoenoicos, & longinquas ægritudines sanat, pleuriticis, hydropicis, ictericis, hepaticis, spleniticis prodest, arrheticum, colicum, cœliacum dysentericum leuat, medetur nephriticis, & ischiaticis, releuat phlegmaticum, quartanarios, & hemitritæos adiuuat, febres omnes auertit, elephátiosos purgat, venenis obsistit, & canerosis proficit, vitia mulieris emendet. Nic.

Blanca Nicolai.

℞. Terebinthinæ, opopanacis, Galbani,
Assæ, Sagapeni, Castorei,
Antimonij, Sulphuris, Bdellij,
Asphalati, ammoniaci, Styracis liquidæ,
Carnis leonis, diagridi, euphorbii,
Agarici, pulpę colocynthidis, ellebori nigri,
Polypodij, Thapsiæ, pyrethri,
Schœnanthi, peucedani, asari,
Cyperi, pęoniæ, betonicæ,
Chamædryos, polij, amomi,
Leuistici, sem. Rutæ, sang. draconis ana ℥ j.
Cinnamomi, caryophyllorum,
Macis, cardamomi, anisi.

A Marathri, balsami ana ℈ ß.
Ambræ G.v.
Mellis quantum satis est.

Confice. Dosis a ℥.j. ad ℥.iij, datur cum vino, in quo cocta sit saluia, aut herba paral sis in lero, in modum castaneæ. Phlegmaticos purgat humores. Valet cephalalgicis, & oculorum doloribus, & sanguinolentis tumoribus, & lippis, optime facit contra omnia quæ turbant phátasiam, rationem, & memoriam, utilis est tremulosis, epi B lepticis, paralyticis

Electuarium Diabryonias.

℞ Rad. Bryoniæ purgat. & tritarum lib. ß.
Sapæ, siue mellis passularum lib. iv
Scillæ assatæ, pineatum mundat. ana ℥ j.ß
Nucis moschatæ, cardamomi,
Macis, zingiberis ana ℥.ij.
Caryophyllorum, piperis longi,
Stæchados ana ℥ j.ß.
Seseleos, salis gemmæ, gallię ana ℥.i.
C Agarici ℥.iij.

Datur post tres menses a ℥.ii. ad ℥ ß. cerebrum & neruos purgat excrementis, ob id epilepsiæ paralysi, vertigni, & aliis cerebri, & neruorum frigidis affectibus medetur Democritus.

Theodoricon anacardinum.

℞ Aloes hepaticę ℥ j.ß
Ireos, assię ana ℥ vii. minus G.xvj.
Zingiberis, Anacardi, carpobalsami ana ℥.
D iij.ß.
Folii, Spicę, cort m robalanorum,
Meu, epithymi ana ℥ iii ℈ j.
Caryophyllorum, rapontici,
Masticis, schœnanthi ana ℥.j G. iij.ß.
Mellis q.s. est.

Conficitur sic. Accipe cort. rad. fœniculi bene triti & abluti lib j. & pona iß ij lib. aceti, & sterib per septem dies, & postea tere ipsas radices, & in eodem accero coque vsque ad tertiam partem. Et cum omni diligentia cola per pannum E & pone in duabus libris mellis despumati, & bullat vsque ad acceti consumptionem, cum tali melle confice. Supradictę autem radices colligatur in Maio, vel Iulio, quia ante hoc tempus humidę sunt, & post hoc siccę sunt. Dos est ℥.ij. vel ij cum mulsa. Memoriam reparat, uertiginem capitis, & maxime a posteriori parte aufert, phlegma quod ibi est, purgat, causis matricis mirabiliter confert, si eam purgare uolueris. Nicolaus

F

Theodoricon hiperiston.

℞. Aloes hepaticae ℥ iij G.iij ß.
Cinnamomi chamædryos, acori ana ℥ iij
Croci cassię ligneæ
Rhapont. ana ℥.ij ℈ xvj.
Agarici ℥ ij ß
Nardi, costi, masticis
Asari Silphij, Scillę, assæ,
Ammoniaci, bdellij ana ℥ j ß
Hellebori nigri piperis epithymi,
Polypodij succi brassicæ,

Piperis

Piperis albi & longi ana ʒ j.
Schœnanthi, Zingiberis, Smyrnæ,
Myrobalanorum, colocynthidis, Sagapeni,
Opopanacis, castorei, Absinthij,
Aristolochiæ longæ, Petroselini,
Gentianæ, Amomi ana ℈.ij.
Diagridij, Piperis nigri ana ℈.j.
Mellis q. s. est.

Datur mane & sero cum vino calido ʒ. iij Facit contra dolorem hemicraneum, & vertiginem ea piris, & contra fluxum phlegmaticis, quod in faucibus & guttere decurrit, vnde fit homo quandoque sine voce: valet etiam spleneticis sine febre: colorem bonum facit, si simplex detur. Sed si purgationem facere volueris, adhibeas ℈. ij. scammoneæ, & fortius operabitur. Nicolaus.

DE ELECTVARIIS PVRgantibus bilem atram.

Diasena.

℞. Senæ ʒ.iij,
Auellanas tostas num.l.
Serici vsti ʒ.ij.
Lapidis Armeni loti ʒ.j.
Lapidis Lazuli, lauati ʒ.iij.
Sacchari ʒ vj. Cinnamomi ʒ.j.
Caryophyllorum, Galangæ,
Piperis nigri, Spicæ nardi Indicæ,
Folij, sem Ocymi, cardamomi,
Croci, zingiberis, Zedoariæ,
Flor. Rorismarini,
Piperis longi ana ʒ.ij.
Mellis despumati lib.ij.

Fiat electuarium. Seruatur ad annos duos.
* Succurrit melancholicis, manna vexatis, quartana laborantibus, tristicia affectis, lienosis, elephanticis, & omnibus vitijs ex atra bile procreatis. Nicolaus.

Diasena, alia.

℞. Foliorum Senæ ʒ iij.
Auellanarum num.l.
Serici vsti ʒ.ij.
Lapidis Armeni ʒ.j. Sacchari ʒ. v.
Mellis despumati ʒ.vi.

Fiat electuarium secundum artem. Gentilis de Fulgino.

Confectio Hamech maior.

℞. Myrobal citrinorum ʒ iv.
Myrobal chebulorum. Indorum,
Rhabarbari electi ana ʒ.ii.
Agarici, colocynthidis, Polypodij an. ʒ. xiix.
Absinthij, Thymi, Senæ ana ʒ vi.
Violarum ʒ j.ß.
Epithymi, ʒ.ij.
Sem. Anisi, sem. Fœniculi,
Rosarum rubrarum ana ʒ vj.
Succi Fumariæ lib.j.
Prunorum num.lx.
Passularum enucleatarum ʒ vi.

Macerentur omnia in sero lactis caprini sufficiente, in vase vitrato angustioris, per dies quinque.
A Postea feruecant vna aut altera ebullitione, colenter, colaturæ bene expressæ adde
Pulpæ cassiæ ʒ.iv.
Pulpæ Tamarindorum ʒ.v.
Mannæ ʒ.iii.

Frica manu, cola, & adde
Sacchari albi lib i.ß.
Scammonij præparati ʒ.j.ß.

Coque ad mellis consistentiam, & adde
Myrobal. citrinorum, chebulorum,
B Indorum ana ʒ.ß.
Myrob. Belliricorum, Emblicorum,
Rhabarbari, sem. Fumariæ ana ʒ iij.
Spicæ Indicæ, Anisi ana ʒ, ij.

Confice electuarium. * Morbis omnibus ex flaua bile, & pituita salsa natis, nempe impetigini, scabici, elephantiæ, & cancro succurrit. In summa, omni fœditati cutis a biliosis & adustis humorib. procreatæ conuenit. Datur è ʒ.ij. ad aur. ij. vel ʒ.ß. vel ad ʒ vj. Mesues.

Confectio Hamech minor.

C ℞. Myrobal. Indorum,
Chebulorum, Epithymi asia ʒ.l.
Fumi terræ, Absinthij ana ʒ.xx.
Thymi, calamenthæ, Polypodij,
Agarici, Glyrrhizæ, Buglossæ ana ʒ x.
Stœchados Arabicæ, chamædryos,
Chamæpityos, Bedeguaris, Anisi ana ʒ.v.
Prunorum, Iuiubarum,
Sebestem ana num. lxx.
Passularum enucleatarum lib.j.

D Decoquantur in aqua sufficienti vsque ad tertias, colentur, & colaturæ addantur
Sapæ lib.ij.
Mellis despumati lib j.
Scammonij præparati ʒ ij.

Coquantur lento igne vsque ad mellis spissitudinem. * Purgat melancholiam, & vstos humores alios, ob id confert maniæ, melancholiæ, vertigini, obliuioni & vitijs cutis. qualia sunt psora, id est, scabies, morphea, cancer, elephantia, impetigo. Mesues.

Diapolypodion magistrale.

E ℞. Polypodij mundati lib ij.
Mellis despumati lib.vi.
Aceti scyllitici lib.i.ʒ.ij.
Zingiberis ʒ.vj.

Fiat electuarium. Medici Florentini.

Hieralogodium.

℞. Colocynthidis ʒ.xx.
F Scyllę assatæ, Agarici, Ammoniaci,
Scammonij, Cort rad Hellebori nigri,
Hyperici ana ʒ.i
Epithymi, Polypodii, Bdellij, Aloes,
Chamædryos, Marrubij, cassiæ ana ʒ.j.
Myrrhæ, Piperis albi, nigri, cinnamomi,
Croci, Opopanacis, Sagapeni,
Casturij Petroselini,
Aristolochiæ ana ʒ.ß.

Mellis despumati, ad pondus omnium. * Ad lateris

teris dolorem, epilepsiam, maniam, melancholiam morbum, scotoma, cephalæam, suspiria, subitam præfocationem, incubum, tetanum, spasmum c[illegible]nicum, contusum corpus ex ictu, lapsu, tremorem, paralysim, arthritiditas, dolores spinę, mammarum duritias, cancrosq; earum, stomachi imbecillitatem, ructum acidum, inflationem, tormina, nauseam, colicum dolorem, menses suppressos. Aetius.

Hieralogodium aliud.

℞. Pulpæ Colocynthidos, Polypodij an. ʒ. ij.
Euphorbij, Polij montani,
Sem. Thymelææ ana ʒ.i.ß. G.vj.
Absinthij, Myrrhæ ana ʒ.j. G.xij.
Centaurij. Agarici, Ammoniaci,
Folij nardi Indicæ, Scyllæ,
Scammonij præparati ana ℈.j.
Aloes, comarum Thymi, cassiæ ligneæ,
Chamædryos. Bdellij,
Marrubij, ana ℈.i. G.xiv.
Cinnamomi, Opopanacis, castorij,
Aristolochiæ longæ, Trium piperum,
Croci, Sagapeni, Petroselini ana ʒ.ß.
Hellebori nigri, albi ana G.vj.
Mellis despumati lib.j.ß.

Confice vt decet. Seruatur per annos duos. *Exterminat mala diuturna ex melancholia facta, epilepsiam, verriginem, conuulsiones, hemicraniam, elephantiam, impetigines, lethargum, prodest spumantibus, & linguam mordentibus, his qui lethalia venena sumpserũt, iecinorosis, pleuriticis, ischiadicis, & lumborum dolore infestatis: vitiosos humores educit, & mulierum menstrua. Nicolaus.

DE ELECTVARIIS aquam purgantibus.

Electuarium Diacoccugnidiu.

℞. Fol. Thymelæę præpar. part. x.
Carnis cydoniorum in aceto coct. Sacchari ana part. lxxx.
Mannæ, part. xl.
Olei ex coccoguidio part. xij.

Saccharum & manna dissoluantur in sero lactis cui infusus erit agaricus, part. xxx. misce carnẽ cydoniorum, coque igne lento ad mellis crassitudinem. Puluis foliorum thymelæę mistus prędicto oleo reliquis addatur. Datur ℥.ß. Hydragogum est, in hydrope efficacissimum. Mesues.

DE ELECTVARIIS purgantibus humores mixtos.

Catharticum imperiale.

℞. Scammonij præparati, Sacchari ana ℥. j.
Cinnamomi Spicæ nardi, rad. Saxifragiæ,
Polypodij, Zingiberis ana ʒ.ß.
Spicæ nardi Celticæ, Piperis longi, albi,
Cardamomi, Amomi,
Caryophyllorum ana ʒ. iij.

A Terantur omnia tenuissime, & fiat electuarium, cum
Mellis despumati quantum sufficit.
*Bilem vtramq; pituitam sine molestia educit, caput optime purgat, & oris spiritum commendat. Nicolaus.

Diacarthamum.

℞. Spec. Diatragacanti frigidi ℥.ß.
Pulpæ Cydoniorum ℥.j.
Pulpæ carthami ℥.ß.
B Zingiberis ℈.ij.
Scammonij præparati ʒ.iij.
Turbith ʒ.vj. Mannę ʒ.ij.
Mellis rosati col. Sacchari candi ana ℥.j.
Hermodactylorum ℥.ß.
Sacchari albi ℥.x.ß.

Fiat electuarium liquidum. *Flauæ bili & pituitæ educendæ mirifice conducit. Datur à ʒ. j. ß. ad ʒ.vj Arnoldus Villanouanus.

Diaturbith cum Rhabarbaro.

C ℞. Turbith, Hermodactylorum ana ℥.j.
Rhabarbari ʒ.x.
Scammonij præparati ℥.ß.
Santali albi, Rubri, Violarum, Zingiberis ana ʒ. j.ß.
Masticis, Anisi, cinnamomi, croci ana ʒ.ß.
Sacchari albi lib.j.℥.iii

Fiat electuarium, in forma competenti. *Flauã bilem & pituitam educit, atque aqua inter cutẽ D laborantibus mirifice confert. Montagnana.

Hiera Ruffi.

℞. Aloes ℥.j.
Hellebori albi, nigri ana ℥.ß.
Diagridii, Colocynthidis inter. ana ʒ iij.
Nitri, Euphorbij, Polypodij,
Salis Ammoniaci ana ʒ.ii. G.xv.
Piperis, chamædryos,
Croci, Agarici, Masticis,
E Epithymi ana ʒ.i ß.
Cassiæ ligneę, Xylobalsami,
Opopanacis, Gith ana ʒ.ii.
Myrrhæ G.xv.
Mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium. Seruatur per annũ. Datur ad modum castaneę. *Datur proprie scabiosis phlegmate salso, elephãtiosis, serpiginosis: curat vtrãque morpheam cum tepida, destruit antiquam cephalicam, & hemicranicam, & monopogiam F dolorem capitis vel stomachi: epilepticis, catalepticis, & ijs, qui ex fumo stomachi extenebrescunt, ita vt subitaneum timorem videant, vel ventositate stomachi tinnitum aurium patiuntur, vt in furias vertantur, deponitur caccochymia stomachi, hepatis & splenis, elephanticis, & podagricis confert auxilium: & menstrua educit. Nicolaus.

Hiera Abbatis.

℞. Agarici, colocynthidis, Turbith,
Epithymi, cuscutæ ana ʒ. ii G.v.
Schœnanthi, carpobalsami, Xyloaloes,

Xylocassię,croci asari,cinnamomi,
Masticis,rosarum,violarum, absinthij,
Rhapontici,folii,
Lapidis lazuli ana ℨ.ii.
Diagridii ℨ.i ß.
Aloes hepaticę ℨ.iv ß.
Mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium, in vase fictili uitreato seruandum per annos duos.* Phlegma & melancholiā purgat,et ad guttam , quæ fit de frigido & sicco humore,vnde membra videamur contracta, valet paralyticis Nic.

Antimoron Nicolai.

℞ Aloes ℨ.v.ß.et G.vj.
Cassię fist.ℨ.i G vj.ß.
Marathri,masticis ana ℈ ii.G.v.
Croci ℨ.ß. Asari ℈.ii.G.v.
Xylobalsami ℈.ii.G ii.ß.
Cinnamomi ℈.ii,G.v.
Ireos ℨ.j
Aronis,Dragonteę ana ℈.j.G.ii.ß.
Agarici, colocynthidis,
Nitri euphorbi,castorei ana ℈ ii.G. v.
Apii macedonici,
Petroselini ana ℈.ii.G v.
Ellebori nigri ℨ ß.
Diagridii, coccognidij ana ℈.ii.G.v.
Mellis quantum sufficit.

Datur admodum castaneæ,in sero, cum aqua calida Confert cephalalgicis, lethargicis , stomachicis,ischiadicis,podagricis,& de matrice laborantibus, discoloratis. nephriticis , et omnibus, qui de tenui,aut viscoso phlegmate affliguntur, et his,qui cibos non digerunt , phlegma et choleram purgat,et aquosos humores cum ventositate .

Electuarinm Angelicum Fiorauanti.

℞.Croci,Ligni aloes,cinnamomi,
Corallij rubri ana ℈ j,
Ellebori nigri ℈.1.
Elect.de succo rof mesuæ ℥ vi.
Conserue rof.℥.iv.
Lapidis philosophici nostri ℥ iij.
Quintę essentię nostrę ℥ ii
Mellis cocti et despumati q. satis est.

Misce,et fiat electuarium leui ignis calore in vase terreo,vitreo,et seruetur in vase vitreo. Dosisà ℨ.j vsque ad ℨ ii. mane stomacho ieiuno. Purgat egregie tum per vomitum,tum per aluū Confert febribus omnibus,prodagricis, arthriticis,tussi,catarrho,morbo Gallico,aliisque quam plurimis affectibus.

Electuarium Albarif.

℞.Myrobal.citrinorum,chebulorum, indorū ana part æquales,

Tere,et cribra,oleum amygdal. dulc. superfunde,quantum sufficit,insola triduo,frica sępe manibus,oleum nouum suffice,quantum absumitur. Iterum eadem triduo conuenienter tere in aqua fontana, in qua sacchari partem decimam

A dissolueris,affusa idētidem pauca aqua Hoc fac, donec myrobalanorum sapor ingratus auferatur,post sicca in vmbra.

℞.Huius massę ℨ.xv.
Turpeti ℨ.vi
Anisi,masticis ana ℨ.ii.
Spicæ nardi,sem.apii ana ℨ.j.ß.
Violarum albi,Sacchari candefacti ana ℨ.x.

Excipe mello despumato. Dosis ℨ. iij cum aqua calida.Purgat ventriculum,hepar, et corpus reliquum,vsu corpus viuidum, et iuuenile reddit, et seruat.Mesues.

B

Electuarium albarif aliud.

℞.Myrob.chebulorum,
Citrinorum,nigrorum ana par.ii.
Emblicorum,belliricorum ana par ß.

Tere,cribra,vt supra De hac massa

℞.ℨ xiv. Turpeti ℨ vij.
Zingiberis,cardamomi masticis,
Cinnamomi,ligni aloes,caryophyllorum ,
Piperis,Cubebarum,galangę,
Macis,sem.apii ana ℨ .j.ß.
Spicę nardi ℈ ii.

Pinearū,Sacchari albi,Sacchari cādi ana ℥. xii.

C Excipe melle despumato:Earundem virium est pręterea ventriculum roborat, etc. partes nutritorias frigidas , appetentiam excitat, coctionem iuuat,propter hęc colorem corporis, et odorem commendat,iuuentutem tuetur,ca os remoratur,et spiritibus tenuatis et purgatis visum et reliquū sensum omnem,et cogitationem exacuit uenerem excitat Mesues

Electuarium alsebram, id est esulæ.

℞ Esulę bonę,myrob citrinorum ana ℥ ii.

Trita et creta mergantur succo fęniculi,et insolentur dies quinque , affundendo sępe succum E nouum Siccatum repone vase uitreo. Datur a ℨ i.ad ℨ ij cum saccharo,et aqua calida. Pituitam & melancholiam purgat et aquas.Mesues

Diaphysalidon.

℞.Succi lupuli salictarij,intybi,
Apii purgat.ana lib.iv.
Myrob citrinorum,chebulorum ana ℥ xii.
Emblicorum ℨ I
Indorum,belliricorum aa ℥ i.
Agarici,ireos ana ℨ x.
Absinthii,casfuthę,
F Radicum apii,fœniculi,anisi ana ℨ c ß.
Vuarum passarum ℥.lxxx.

Coquantur igne lento ad consumptionem dimidii succorum,frica probe manibus cola . vni huius parti adde ℥ iix.

Tamarindorum, Cheyron. cassię fistulę ana
Mannę ℥ iii

Cola et munda alteri succorum parti adde
penidiorum hordeatorum lib iv
Misce omnia simul,bis ferueant, tunc adde
olei sesamini recenc ℥ xv.

Percoque ad mellis crassitudinem ab igne depositis,adde

Tro-

Trochiscorum diarrhod. de Eupatorio,
De Absinthio, de rhabarbaro ana ʒ.j.ß.
Ireos ℥ j.
Agarici, Fol. Thymelææ præparat. ana aur iix.
Scammonij, Succi eupatorij, absinthij,
Croci, laccæ lotæ, myrobal. citrinorum,
Chebulorum ana aur. iv.
Belliricorũ, emblicorum, indorum an aur. iij.
Turpeti ʒ.vj,
Olei Thymelææ ʒ.iij.
Omnia prius inuoluta prædictis misceatur. Datur a ʒ.iij, ad ʒ.ß. cum aqua cichorij. Efficacissimum ad hydropem, & cachexiam, & affectus epatis, lienis, iuncturarum Mesues.

Electuarium de Eupatorio.

℞. Succi eupatori. Rhabarbari ana ʒ.ß.
Croci ʒ ij
Laccæ, lem. cuscutę, Schœnanthi,
Sem. citrulli, sem cucumeris,
Sem. portulacæ, succi Absinthij ana ʒ.iij.
Diagridij ʒ ij ß.
Tere curiose Datur aur. j cum lactis sero. Confert ictero, & hydropi incipienti. Mesues.

Antidotum hæmagogum.

℞. Asari, acori, amomi sem atriplicis,
Marathri ana ʒ.j G. vi.
Anisi ℈.i. Aristol longæ, Artemisiæ,
Casiæ fist. ana ℈ ii. G xjv.
Centaureæ minoris ℈ j. G. vij.
Centaureæ maioris, dauci cretici ana ℈.ij.
Hellebori nigri ℈.j
Fol. Lauri ʒ.i ß G iij
Glycyrrhizæ ʒ i ℈.j.
Lupini ʒ ii. Melanthij ℈.ij
Myrrhæ ℈.j. G. xiv.
Orobi ʒ.j. Stupteriæ ℈ ij.
Macedonici ʒ.ij G. xiv.
Pyrethri ℈ ij G. xiv.
Piperis ʒ.i. ℈ ij G. vij.
Sem Rutæ ℈ ij. G xiv.
Spicæ ℈ ii G xiv.
Pulegii ℈ ii. G. xiv.
Pæoniæ ʒ i. G. vi.
Cyperi ℈ i Sinoni ℈.ii.
Schœnanthi ℈ j. G. xiij
Caryophyllorum ℈.ii
Rad Capparis, cymini ana ʒ.i.
Apii, sabinæ ana ℈ ii G. xiii.
xylobalsami ℈ i. G. vix.
Mellis q. s est
Datur in modum auellano maioris cum aqua post balneum, si cum febre est, si vero sine febre cum vino, aut mulso. Ad multas mulierum passiones valet, menstrua educit, & fętum in vtero occidit, & postea extrahit, & post partum, quæ non sunt purgata, purgat, & ad salutem perducit, petram in vesica rumpit & purgat, vrinam mouet, stranguriam sanat, hepatis emphraxim curat, sclirosim in splene sanat, & ad omnia interiora magnum bonum facit, & ad stomachi indigestionem, & eos sanat, qui colicam patiun-

A tur, nephriticis prodest, viam totius corporis aperit, & fœtum mortuum, & secundinam educit, & vesicam purgat, stomachum calidum facit, ventositatem consumit, vomitum cõpescit. Cauendum tamen ab eius vsu in fluxu hæmorrhoidum, aut ventris Nicol.

Vomitorium Andreæ.

℞. Cort rad. Thapsiæ ʒ. vi.
Cartami excorticati ʒ iii.
Canellæ, gummi arabici asia ʒ i.
B Succi cucumeris asinini ʒ ij.
Mellis asari, quantũ sufficit, ad incorporandũ.
Conficitur sic. Recipe duas partes mellis, & unã succi asari, & fac bullire simul, donec possit bene despumari, quo despumato, & colato, incorpora puluerẽ specierum, denique reseruetur in optimo vase ad usum per annum. Est vomitoriũ leue, suaue, quod purgat omnes humores sine labore, principaliter datum cum calida per superiorem regionem, et cum frigida per inferiorem
C Dosis eius est quasi ʒ. ß Arnold Vellanouanus.

Vomitiuum Nicolai.

℞ Thapsiæ Panormitanæ, vel Aragonensis in mense Maii, siue Iulii collectæ ʒ.iii.
Cort. rad Raphani ʒ.i ß
Croci Aphricani siue medullæ cartami ʒ. i. ß.
Nucis vomicæ ʒ ß.
Asari ʒ.i Mellis asari q. s est.
D In duabus libris mellis despumati adde ʒ.iv. succi asari, & bulliat ad succi consumptionem Etsi succum habere non volueris, pone thapsiæ, asari ana ʒ ii ß & dimidiam catapuciarum, & totum depone in aqua marina, & bulliat vsque ad medietatem, & aqua ponatur in lib. ii mellis despumati, et coque vsque ad aquæ consumptionẽ & cum tali melle confice. Datur mane in modũ castaneæ cum tepida, uel ox saccharo, duris hominibus cum tota substantia, debilibus colatura tantum Frigidos & calidos purgat humores,
E choleram rubeam, & phlegma, datur quotidianæ veræ, et tertianæ nothæ, delicatis datur etiã cum syrupo accetoso, sedat veram tertianam, debilitatem & nauseam a superfluis, et acutis humoribus factam, aufert.

Vomitiuum Patriarchæ.

℞. Thapsiæ lib i.
Croci Aphricani siue sem. cartami ʒ.iv.
F Cinnamomi, asari ana ʒ ii
Catapuciæ ʒ ii. Mellis q. s. est.
Detur cum tepida ante accessionem Nicol.

Aliud Patriarchæ.

℞. Thapsiæ lib iii. Asari lib ii.
Castaneolę uomicæ lib. i
Canellę ʒ. iix. Sem Atriplicis lib. i.
Granorum catapucię excort. ʒ. iii.
Gummi arabici ʒ iv.
Mellis quantum sufficit.
Dosis eius est usque ad ʒ ii. Seruatur per annũ. Arnold. Villanou.

Vomitiuum aliud.

℞. Thapsiæ ʒ.iv. Asari baccari ℥ ſ.
Cinnamomi ℥.j.
Croci hortulani ʒ.i.
Sem Atriplicis ℥.ß.
Mellis quantum sufficit.

Detur in modum castaneæ cū calida Valet tertianariis, & quartanarijs, sed maxime competit quotidianarijs, Nicolaus.

Vomitorium Scarpellæ.

℞. Cort.rad.Thapsiæ lib.j.
Sem cartami excort.ʒ.iv
Auellenarum, Asari ana ʒ.ij.
Gran.Cataputiæ excort.ʒ.j
Mellis quantum sufficit.

Conficitur sic: Tolle lib.ß.cort.thapsiæ & ʒ. ij. tere aliquantulum, & coque cum aqua marina vsq; ad consumptionem medietatis aquæ: deinde commisce aquam colatam cum duabus partibus mellis cocti, & despumati, & coque iterū vsque ad consumptionem aquę, quo facto catapuciam cum aliquantulo melle adijce: deinde adde puluerem specierum, & commisce totam diligenter, & recōde, & si vis, adde gummi Arabici, & vtere sic ad omnes quotidianarios, & tertianarios, ad superius cum calida, & ad inferius cum frigida. Dosis eius ad ʒ.iij Probatissimum febribus interpolatis post septem accessiones. Arnold Villanouanus.

Electuarium ex Elleboro vomitorium

℞. Ellebori albi sicci & incisi lib.j.
Aquæ lib.xij.vel xiiij.

Fiat infusio per tres dies naturales: hinc fiat decoctio ad medietatis exhalationem: factaq; diligenti expressione, abijciatur elleborum: adde Mellis libras tres: repetatur coctio tam diu dū mellis ideam & consistentiam induat, hoc electuarium in vitreo vase exceptum, vsui reponatur. Dosis est asi ℥.i.ß.ad ℥. ij. in tenuioribus à ℥. ii.ad ℥.ß exhibetur ex mulsa, vel aqua sacchara ta, & omnium optime cum decocto anisi Si quis boli consistentiam malit, coquatur prunis ardētib in bolum. Quod si decipiendi sint ægri, placentulis aut pastillis illud includemus Heurn.

Vomitorium ex Vitriolo.

Vitriolum Romanum exsiccatū vel chalcanthum dissolue in aqua. depuretur per residētiā, depuratam, euapora, quod in fundo erit propinabis ad grana duo, cum conseruæ rosatæ, rosmarini, vel buglossi drachma. Hoc vomitorium valide mouet: & à vomitu æger aqua carnis nutriendus. Heurnius.

DE ELECTVARIIS MInus vsualib. ac primum de electuariis calefacientibus caput.

Electuarium ad morbos capitis frigidos.

℞. Conseruæ capillorum Veneris ℥.i.
A Conseruæ Anthos, Hingiber. conditi an. ℥.iii.
Cineris hirundinis ʒ.ß.
Coralli rubri vsti ʒ.j.
Piperis tenuiss. puluerizati ʒ.j ß.

Cū syrupo de stœchade fiat electuariū. Rōdel.

Aliud.

℞. Summitatum Rorismarini,
Cinnamomi, Macis, Nucis moschatæ,
Caryophyllorum ana ℥.ß.
Hirundinum, castorij, Priapi tauri ana ʒ.i.

Simul colligata, in olla perforata imposita in furB no vtantur, donec in cineres redigantur, qui postea lauantur, si timeatur odor vstionis Et ex cineribus istis cum pauco saccharo & syrupo de stœchade fiat electuarium.* Valet ad paralysim, cōuulsionem, plenitudinem, & oculorum rheumatismos & aliarum partium, ad articulorum dolores à morbo Gallico, & alios affectus, in quib. multum exiccandum est. Rondeletius.

Electuarium opticum.

℞. Spec. Plirisarcotici, sem Fœniculi ana ʒ. i.
Macis, cubebarum, cinnamomi,
Piperis longi, caryophyllorum ana ℈.ß.
Euphragiæ ʒ.ß.
Succi Saluiæ, succi Rutæ,
Succi chelidonij ana ℥ i.ß.
Sacchari clarificati ℥. i.
Mellis rosati ℥.v.

Coquantur succi cum melle ad spissitudinem, deinde species tritæ addantur. * Valet in visus imbecillitate vndecunque proueniente, & suffusionibus. Adulphus Occo.

D *Electuarium ad memoriam.*

℞. Maioranę, Mellissę, Reton. Saluiæ an iii.
Balsamitę, Squinanthi, Marathri ana ʒ.i.
Baccarum Lauri, sem Pæoniæ,
Anisi, Anthos ana ʒ.iii.
Semin ocymi, semin Sinapis, Sileris montani ana ʒ.i Cyperi ʒ.iii.
Tormentillæ, cubebarum, Nucis moschatæ,
Cinnamomi, Piperis longi, caryophyllorum,
Zedoarię, cardamomi, Zingiberis ana ʒ.ii.
E Coriandri præparati in aceto passulato ʒ. ß.
Glycyrrhizæ rasæ. Myrobal. chebulorum,
Citrinorum, Indorum, belliricorum ana ʒ.ii.
Folii, Masticis, Been albi & rubri, coralli ana ʒ i.
Moschi ℈ j.
Sacchari ℥.ii.

Fiat puluis. De hoc puluere ℞. ℥.i.
Conseruæ anthos, citri ana ℥.i.
Carnium citroneorum, vuarum pass. ana ℥.ii.

F Cum aqua melissæ & maioranæ fiat electuariū ad lentum ignem. Confortat memoriam, cerebrum, & omnes virtutes corporis Arnol. Villan.

Aliud ad idem.

℞. Myrobal. omnium, Piperis longi ana ʒ. ii.
Costi, Anacardi, Baccarum Lauri,
Butyri vaccini, Sacchari ana ʒ.vj.
Cyperi ʒ.ii

Terātur anacardi per se, postea alia, & cōficiantur

tur cum butyro & melle in æquali quantitate prius bullitorum. Detur ʒ.ij. cum aqua decoct. apij, fœniculi, & melissæ. Idem.

DE ELECTVARIIS calefacientibus cor.

Electuarium cor frigidum alterans & corroborans.

℞. Zedoariæ, carabe, coralli rubri, Macis,
Cinnamomi, cardamomi, caryophyllorum,
Radicum Acori ana ʒ.j.
Margaritarum, Stœchados ana P.j.
Tormentillæ, sem. Basilici, Spodii,
Piperis longi ana ℈.j.
Moschi parum, Sacchari quantum sufficit.
Fiat electuarium. Heurnius.

Electuarium pro corde & palpitatione.

℞. Confectionis Alchermes ℥.ß.
Conseruæ rad. Buglossæ ʒ.j.
Conseruæ flor. Anthos ʒ.ß.
Spec. Diamarg frigidi ʒ.j.
Cum syrupo de pomis redolentibus fiat electuarium: quo sumpto, superbibant parum vini, diluti aqua borraginis vel buglossæ. Rondeletius.

Electuarium pro palpitatione à flatibus.

℞. Spec. Aromat. rosa. ℥.j.
Spec. Diarrhod. Abb. confect. Alchermes ana ʒ.j.
Corticis citri saccharo conditi ℥.j.
Conseruæ Buglos. conseruæ Anthos ℥.iii.
Cum syrupo conseruationis citri fiat electuarium. Capiat ante & post pastum superbibendo parum vini, cum aqua menthæ & absinthij diluti. Rondeletius.

Electuarium pro palpitatione ab aqua.

℞. Electuarij prædicti ℥.ij.
Coralli rubri vsti & loti, aquæ Melissæ an. ʒ.ii.
Rasuræ Eboris ʒ.j.
Pulu. Margaritarum. ʒ.ß.
Cum syrupo conseruationis cort. citri fiat electuarium. capiat sero & mane. Rondeles.

Electuarium cordis.

℞. Corall. rub. Macis, Ossis de corde cerui,
Ambræ, Margaritarum, crystalli,
Auri cocti, Argenti meri, Ossis eboris,
Saphyri, Rubini, Hyacinthi ana ʒ.v.
Balsami ʒ.ij. Moschi ʒ.ß.
Anthos, Spadii, Santalorum,
Caryophyllorum, Galangæ, calami aromat.
Cubebarum, Spicæ Indicæ, cort. phisticorum,
Sem basiliconis, cardamomi, Piperis longi,
Baccarum Lauri, Pyrethri ana ʒ.iij.
Styracis calamitæ, Magnetis,
Myrrhæ, Opij Thebaici ana ʒ.j.
Sem. Pæoniæ in nouilunio collectæ
Flor. Lilisagi, Maioranæ, Balsamitæ,
Ameos, Aristolochiæ, Anthos ana ʒ.iij.
Croci orient. ʒ.ß.
Ligni Aloes, sem Papaueris albi ana ʒ.ij.
Sacchari, quod sufficit.

A Fiat electuarium. Dosis à ʒ.ij. vsq; ad iij cum vino calido. * Conseruat totam naturam, & eam reddit hilarem, aufert lassitudinem membrorū principalium, subuenit tristibus, & melancholicis, iuuat paralyticos. Petrus Aponensis.

Electuarium confortans mineram omnium virtutum.

℞. Roris Maialis collecti de mundiss. herbis destillati lib.ij.
B Sacchari ℥.iix.
Coquantur lento igne vsq; ad consumptionem roris: postea adde Aquæ stillatitiæ florum vel cort. citri, aquæ Melissæ ana ℥.i. incorpora ad Solem fortissime, bene agitando cum spatula, & sic permitte stare in vase pano subtili cooperto, per dies tres, donec inspissetur: postea.
℞. Aquæ stillatitiæ sanguinis humani ʒ.ij.
Sanguinis draconis ʒ.ß.
Distempera, & misce totum cum iam supradi-
C cto saccharo, & fortiter incorporetur ad Solem: deinde
℞. Croci orientalis ℈ iv.
Balsami electissimi ℈.j.
Moschi ℈.ß. Rosa. siccarum ℥.ß.
Ligni Aloes ℥.j. Auri foliati ℈.j.
Coralli rubri ℈.ß.
Margaritarum orient. ℈.ß.
Incorpora fortiter, & sic permitte vas copertū,
D donec exiccetur, & seruetur. cor letificat, calorem naturalem, & spiritus, & principalia membra adiuuat: confortat humidum radicale, ab ægritudinibus pestilentibus, & ab omnibus venenis conseruat, iuuentutem prolongat, & senectutem retardat, hominem in suo vigore tenet, & conseruat. Arnold. Villanouanus.

Electuarium.

℞. Conseruæ rosarum ℥. iv.
Conseruæ buglossæ ℥.ij.
E Cort. mali citri conditi ℥. j.
Chebulorum conditorum ʒ ij.
Cinnamomi electi ʒ i.
Santali rubri, coralli rubri,
Serici coccinei crudi, concisi,
Croci, Margaritarum ana ʒ.ß.
Fol. Auri Fol. argenti ana ℈ j.
Moschi, Ambræ ana .ij.
Funde omnia simul succo citri, vel limonis saccharo cocti.* Spiritus fouet, nutrit, roborat, in-
F genium acuit atq; illustrat. Marsilius Ficinus.

Aliud.

℞. Amygdal. dulcium ℥.iv.
Pinearum mundat sem. cucumeris ana ʒ. ij.
Sacchari candidi ℥.iv.
Sacchari albissimi lib.ij.
Funde cuncta hæc aqua ros. atque limonis, & citri, in quam extinctum fuerit ignitum aurū, & argentum, simul coqur suauiter, demum adde
Cinnamomi, Been rubri, coralli rubri an. ʒ j.
Margarit alb. croci, Serici crudi, triti an. ʒ.
Fol. Argenti, fol Auri ana G.xii.

Hya-

Hyacinthi, Smaragdi,
Zaphyri, carbunculi ana ℈ i.
Moscui, Ambrę ana G. ii.
Fiat electuarium. Idem.

DE ELECTVARIIS excalefacientibus pulmonem.

Electuarium pectorale.

℞. Succi Glycyrrhizę ℥. ß.
Hyssopi, capillorum Veneris, Ireos,
Sem. Vrticę, Aristolochię rot ana ℥ i. ß.
Piperis nigri, sem. Nasturtii,
Rad. Enulæ ana ℥. ß.
Auellanarum,
Amygdal. dulc. ana ℥. ß.
Pinearum ℥. i.
Mellis ℥. xiv.
Fiat electuariũ Hoc ego usus sum in asthmate, & prę cęteris miram eius efficaciam expertus sum Adolphus Occo.

Electuarium ad tussim mirabile.

℞. Enulę campanę,
Rad. Althęę ana ℥. iix.
Cotoneorum ℥. xvi.
Mellis albi lib ii.
Contusa misceantur cum melle, & coquantur: in fine decoctionis auferatur ab igne, addantur que pro qualibet libra
Croci ℈. i.
Cinnamomi ʒ i.
Sulphuris triti ℥. iv.
Glycyrrhizæ ℈. i.
Moschi ℈. ß
Misce, & serua ad usum. Vsus eius est mane stomacho uacuo & uesperi Fiorauantus.

DE ELECTVARIIS CAlefacientibus ventriculum.

Electuarium pro refrigerato ventriculo.

℞. Spec. Aromat. ros ℥. i.
Spec. Diagalangę,
Spec. Diarrhod. Abb uel
Rosatę nouellę ana ℥. iii.
Sacchari parum
Cum syrupo conseruat cortic citri fiat electuarium. Sumatur ad quantitatem auellanæ, superbibendo parum uini diluti aqua Absinthii, uel Menthę. Rondeletius.

Aliud.

℞. Zingiberis conditi cum Saccharo ℥. i.
Spec Aromat. ros. ℥. ii.
Spec Diarrhod. Abb. ℥. ii
Cum syrupo de Mentha fiat electuariũ. Capiat, ut antea dictum est Rondeletius.

A

Electuarium ad ventriculi corroborationem.

℞. Cort. citri cum Saccharo conditi, loti in uino ℥. ii
Spec Aromat. ros ʒ i.
Anisi ʒ iij
Fœniculi ʒ ii.
Sem Rutę sem Viticis ana ʒ i.
Cum syrupo de Mentha fiat ellectuarium Rōd.

Aliud.

B

℞. Menthę sicce ʒ ii.
Sem Viticis ʒ iii
Anisi, Fœniculi anà ʒ ii.
Sem Rotę ʒ i.
Cort citri sicci, coralli rubri, usti & loti in aqua Rutæ ana ʒ ii
Cum syrupo de Mentha fiat electuarium Sumatur ad quantitatem Febræ ante pastum.

Electuarium corroborans & constringens ventriculum.

C

℞. Conserują Enulę campanę,
Conseruæ Anthos ʒ ii.
Pui Itidjs Venete ʒ iii.
Sem Viticis, Rutæ ana ʒ ii.
Rad Bistortæ, sem Vuarum ʒ i.
Rad cyperi ʒ ß.
Cum syrupo de Mentha fiat electuariũ Rond.

Electuarium confortans stomachum, & digestinam.

D

℞. Rosarum rubr Nucis moschatæ,
Glycyrrhizæ rasę, sem cucumeris ana ʒ. i ß.
Flor Violarum, caryophyllorum,
Spodij, Amyli,
Sem Melissę ana ʒ i.
Spicę nardi, Santali albi & rubri,
Tragacanti, sem citrulli ana ʒ ii ß. G. iv.
Margaritarum, Ambrę,
Limaturę Auri, Argenti ana ʒ. i.
Sacchari lib iii

E

Fiat electuarium Dosis est à ʒ ii usque ad ℥. ß mane cum uino remollitionis Galangae & Zingiberis Arnold Villanoua.

Aliud.

℞. Rad Gentianę,
Rad Aristolochiæ rotundę,
Myrrhę, baccarum Lauri,
Caryophyllorum, Galangę,
Zingiberis ana ʒ i ß.
Mellis quantum sufficit.

F

Fiat electuarium *Valet contra omnes morbos à frigiditate, ventositate, & materia grossa, expertum stomacho, intestinis, colica, capite. Valet etiam contra vermes & venenum.

Aliud.

℞. Cotoneorum incisorum, Mellis albi ana part j
Aquæ Rosarum part dimidiam.
Coquantur simul vsque ad consumptionem a-

D quæ

quæ per setaceum pellantur omnia: & pro qualibet libra adde
Mellis ℥ vj.
Denuo coquantur: in fine adde
Zingiberis albi ℈.j.
Cinnamomi ʒ.j.
Caryophyllorum, Nucis moschatæ,
Ligni aloes, calami aromatici,
Piperis nigri ana ℈.ij.
Croci ʒ.j. Moschi G.v.
Quintæ essentiæ nostræ ʒ.j.
Olei Tartari, olei Sulphuris,
Olei vitrioli ana ℈.j.
Masticis ℥.ß.
Misce, & fiat electuarium, & seruetur in vase vitreo optime clauso. Ventriculum confortat, virtutem debilem restaurat: appetitum excitat: vrinam prouocat. Fiorauantus.

DE ELECTVARIIS calefacientibus hepar.

Electuarium ad icterum.

℞. Conseruę capill. Veneris,
Conseruæ rad. Apij ana ʒ.j.ß.
conser. flor. cichorij, vel
Conser. flor. Calendulę ℥.j.
Spec. Triasandali ʒ.ii.
Spec. Diarrhod Abb. ʒ.j.
Quatuor sem. frig maiorum minutim incisorum ana ʒ.ij.
Cum syrupo Endiuiæ fiat electuarium. Capiat vtisupra, superbibendo aquæ Graminis, vel cichorij ℥.j. Rondeletius.

Electuarium ad aquam inter cutem.

℞. Conser. flor. cichorij,
Conser. capill. Veneris ana ℥.i.
Spec. Diarrhod. Abb.
Aromat. Ros. ana ʒ.j.
Spec. Triasandali ℥.ij.
Hepatis Lupi ʒ.i.
Cineris intestinorum Lupi ʒ.ij.
Cum syrupo ex Eupatorio fiat electuarium. capiat ad qnantitatem auellanę, & superbibantur aquæ Absinthij ʒ.ij Rondeletius.

Aliud.

℞. Conser. Anthos,
Conser. rad. Apij ana ʒ j.
Spec. Aromat. Ros. ʒ.j.
Spec Diarrhod Abb. ʒ j.
Trochiscorum de Eupatoria ʒ.ß.
Cum syrupo de Byzanthijs, vel de Mentha, vel de Eupatorio fiat electuarium. De hoc capiat, superbibendo vinum dilutum cum aqua Absinthij Rondeletius.

DE ELECTVARIIS calefacientibus splenem.

Electuarium pro splene.

℞. Conser. rad. Apij ʒ.j.

A Conser. ceterach,
Conser. capill. Veneris ana ʒ.ß.
Spec. Diarrhod Abb.
Trochisc. de Cappar. ana ʒ.j.
Cum syrupo acetoso fiat electuarium, de quo capiat, superbibendo aquæ Fœniculi, vel Ferratæ, vel Asparagi ℥.j.

Aliud.

℞. Conseruæ ceterach ℥.ij.
B Trochisc. de cappar. ʒ.i.
Spec. Diagalangæ ana ʒ.j.ß.
Spec. Diarrhod. Abb.
Limaturæ chalybis, maceratæ in aceto, & tenuissime tritæ ʒ.iij.
Sem. Portulacæ ʒ.j.
Cum syrupo acetoso simp. fiat electuarium. Sumatur quotidie ad quātitatem auellanæ, superbibendo parum aquæ Portulacæ, Tamarisci, vel syrupi acetosi simplicis. Idem.

C

DE ELECTVARIIS alterantibus cor calidum.

Electuarium cor calidum alterans & refrigans.

℞. Pulueris elect. Diamarg. frig ʒ.j ß.
Margaritarum electuarum candidarum puluerisatarum in mortario marmoreo, ne candorem deponant, cum pistillo ferreo ℈.j.
D Camphoræ G.ij vel
Trochiscorum de Caphura ℈.j.
Rad. Dictamni, Tormentillæ,
Cort. citri ana ℈.j.
Conser. Buglossæ, Nenupharis,
Rosarum vnius aut omniū ad copiam binarum aut ternarum drachmarum,
Sacchari albi dissoluti in aqua Rosarum vel Borraginis, quod satis fuerit, vt inde fiat
E electuarium in tabulis, vel additis Serapijs fiat electuarium liquidum. Heurnius.

Aliud.

℞. Diarrhodonis Abbatis sine mosco ʒ iij.
Spec Trium Sandalorum ʒ.i.ß.
Conser. Rosatæ,
Syrupi Violati ana ℥.i ß.
Fiat electuarium molle. Idem.

Elegans remedium in spirituum euanida vi.

F ℞. Succorum densatorum Acetosae,
Enduiæ,
Rad. Quinquefilij ana ʒ.i.
Limaturae Auri ℈.ii.
caphurae ʒ.ß
serici crudi ʒ.ii.
Sem. citri ℥.ß
Conser. sol. Endiuiæ, Acetosæ ana ʒ. i.
Cum syrupo de acredine citriorum fiat electuarium. Datur à semidrachma ad semunciā. Idē.

DE ELECTVARIIS refrigerantibus ventriculum.

Electuarium ad uentriculum refrigerandum.

℞ Confer rosarum,
Confer nenupharis ana ℥.ß.
Spec. Diamarg.frig.
Spec.Traiasandali ana ʒ.ij.
Spec.Diarrhod.Abb ʒ.ß.
Coralli rubri ʒ j.ß.
Coralli rubri ʒ i ß.
Cum syrupo violato fiat electuarium.Rondellet,

Electuarium contra stomachi ardorem.

℞ Conseruæ rosarum veteris ℥.ij,
Lapidum cancrorum tritorum ℥.i.
Boli armeni parum. Misce simul.

Electuarium ad humestationem ventriculi,totiusque corporis.

℞ Conser.rad buglossæ,conser.borraginis,
Conser.Violarum,conser Satyrionis ana ℥.i.
Pinearum infus in lacte,
Quatuor sem.frig.maior.mundatorum,
Sem bombacis ana ʒ ii.
Carnis test.præparatarum, ℥.i.
Anisi ʒ.i.
Cinnamomi ℈ i.
Cum syrupo de buglossa, uel borragine fiat electuarium.Rondel.

Electuarium ad humiditatem restaurandum.

℞.Glycyrrhizæ rasæ,rosarum rubr.
Anisi,Sacchari albi ana ʒ.ij G.vi.
Gummi Arabici Tragacanthi ana ʒ iij G. vi.
Santali albi & rubri ana ℈.iv.
Sem papaueris albi,succi Glycyrrhizæ,
Amyli,sem.portulacæ,
Sem.Scariolæ,sem lactucę ana ℥ ß.
Quatuor sem,frig.mundat.
Sem cydoniorum mundat.℈ ii.
Amygdalarum mundat pinearum,
Sebesten cinnamomi
Styracis calamitę,sem.bombacis,
Sem.maluę,Violarum.
Nenupharis berberis ana ʒ ii.
Confice cum syrupo, quando quæritur confortatio interiorum, vel cum syrupo decoct. Gummi arabici, tragacanthi & rosarum, quando quæritur humectatio spiritualium. Dosis eius est ʒ.ii vsque ad ℥.ß Seruatur per annum *Vires corporis ex longa infirmitate, & spiritus, & humiditatem restaurat. Proprie respicit peccatum secundæ digestionis. Datum cū decoctione Violarum & Santal.cōfortat hepar, & stomachum a siccitate læsos,& a caliditate: Datum cum decoctione Hordei & Glycyrrhizæ, confert valde attenuatis,suppuratis & consumptis,& curat siccitatem pectoralium & tussim. Datū in infusione croci restaurat vires cordis, et humiditatem Datur cum vino lumphato,confert impedimento conceptionis ex siccitate. Arn.Villan.

Electuarium restauratium.

℞.Conser.rosarum ℥.j.
Conser.borroginis,cons Violarum ana ℥ ß.
Rad cichorii condit.
Cort.citri condit ana ʒ.iii.
Spec.diarthodon Abb.℈.ij.
spec.diambræ ʒ.ß.
Spodii,uel Spicæ indicę
Coralli rub.præparat.
Margarit præparat ana ℈.j.
Cum syrupo citri conditi electuarium. Ranzouius.

DE ELECTVARIIS refrigerantibus hepar.

Electuarium ad calefactum hepar cum obstructione.

℞.Conser flor.cichori,
Conser.capill.Veneris ana ℥.ß.
Conser violarum ʒ,iii.
Spec diatragacanthi frig.
Spec.Triasanali ana ʒ.ii.
Cum syrupo endiuię fiat electuarium. Rondel.

DE ELECTVARIIS astringentibus.

Electuarium pro ventriculo laxato.

℞ Myrobal.conditorum nu.i.uel
Carnium citoniorum,
Carnium citri conditi,
Zingiberis conditi ana ℥ i.
Spec.aromat rosati ℥.ii,
Rasuræ eboris.
coralli rub.vsti,loti in aqua menthæ ana ℥.ii.
cineris intestinorum gallinę,
cineris intestinorum lupi ana ℥.iii.
Cum pauco syrupo conseruæ corticum citri fiat electuarium.Rond.

Electuarium pro lienteria.

℞.Myrobal emblicorum num.j.vel
carnis citoniorum ℥.j.
corticum citri conditi ℥.i.
Pulueris diacitonites ʒ ii.
Spec. Diarrhodon Abb.
Spec rosatæ nouellę ana ʒ i.
coralli rubri usti ʒ.j ß.
conseruæ acori colatę, et transmissę per cribrum ʒ,vi.
cum miua cytoniorum fiat electuarium.capiatur ante cibum.Idem.

Electuarium pro lienteria.

℞.carnis citoniorum conditæ ℥.j.
confer.rof antiquę ℥.j.ß.
coralli rubri
Boli armeni ana ℥.ij
Spec.diamarg frig.ʒ j.

Cum mica cytoniorum fiat electuariū. Capiat A mane. Idem.

DE ELECTVARIIS Vrinas & menses mouentibus

Electuarium ad vrinas & menses mouendos.

℞. Conseruę Eryngij,
Conf. rad pastinacæ agrestis ana ℥ j.
Trochiscorum de myrrha ʒ iij.
Cinnamomi ʒ.ii.

Cum syrupo de Artemisia fiat electuarium. Sumatur mane, deinde superbibendo cyathum vini Hippocratici, uel decoctionis pulegij, aut Calaminthæ Idem.

Electuarium ad menses mouendos

℞ Succi eryngij, succi Sabinę,
Succi Pulegij, depuratorum ana ʒ ii.
Cinnamomi, asari,
Myrrhæ, croci ana ʒ.j.
Sem. nigellæ ʒ.ß.

Misceantur, & fiat electuarium. Ad dulcorandū adde parum syrupi de artemisia. Idem.

C

DE ELECTVARIIS frangentibus calculum.

Electuarium ad calculum.

℞. Succi portulacę,
Fœniculi marini ana ℥ ß,
Sem. paryuri ℥ j,
Cinnamomi, seseli ana ʒ i.

Cum syrupo de byzantijs, uel de quinque rad. fiat electuarium. Parantur etiam ex lithronti bone lapide Iudaico, additis succis vel syrupis conuenientibus. Idem.

DE ELECTVARIIS Venerem stimulantibus.

Electuarium ad venerem.

Conseræ rad eryngij,
zingiberis conditi ana ℥ j.
Testiculorum gallor. decoct. in lacte ℥.ß.
Pinearum mundatarum, & in lacte maceratarum ℥ i.
Amygdalarum dulcium,
Auellanarum maceratarum in melle per diē ana ℥.ß.
Sem bulbi ʒ.j.

Cum syrupo conseruæ cortic. citri, fiat electuarium, de quo sumatur ante pastum. Idem.

Aliud.

℞. Conseruę Satyrionis ℥.ii.
Cort. citri condit. ℥.ß.
Auellanarum in melle maceratarum num. x,
Pinearum,
Pistaciorum, in butyro breuiter frixorum ana ℥ j
Carnis testudinis decoctę cum eruca ℥.ij.
Cinnamomi ʒ.ß.

Cum syrupo conseruationis eryngii fiat electuarium. Sumat ad quantitatem nucis. Idem.

Electuarium pro iis, quibus semen est acre.

℞. Pinearum conditarum cum saccharo ℥.ij.
Caulium, lactucę.
Carnium cucurbitę conditæ cum Sacchato ana i.ß.
B Carnis testudinis coctę cum Oryza ℥ iij.

Cum syrupo conseruationis satyrionis fiat electuarium. Sumat ad nucis quantitatem tribus horis ante pastum Rondeletius.

Electuarium ad uenerem, Auicennæ.

℞. Caudæ Scinci ʒ.j.ß
Sem. Napi, baucię,
Allest, cepæ albę,
Vrticę, erucæ ana ℥ j.
Melanopiperis, leucopiperis,
Macropiperis ana ʒ.v.
Cepę muris assæ ʒ.ß.
Pinearum ʒ.ii.ß.
Pyrethri ℥ ß.
Lingnę auis ʒ. vj.
Cerebellorum passerum ℥.ß.
Testiculorum galli ℥.j.

Tere, & confice cum butyro vaccino & melle, et sit butyri tertię, & mellis tertię duę, & repone in vase. Dosis eius est ʒ. ß. cum vino dulci post cibum. Sperma auget, & conuenit regibus.

Electuarium ad libidinem augmentandam.

E

℞ Sem Seseleos, erucę,
Anisi, Lini, piperis,
Pyrethri, sesami purgati,
Farinæ cinerum ana ʒ.ij

Tere. & confice cum oleo Sesamino recēti, adde Penidiorum ad pondus omnium,
Mellis quantum sufficit.
Fiat electuarium Idem.

Electuarium ad coitum augmentandum.

℞. Sileris montani, cymini,
Semen vrticę ana ʒ x,
Zingeberis ʒ.xv.
Satyrionis ʒ.v.
Pinearum mundat. ʒ xx.
Anisi ʒ vij.

Tere, & frica cum Butyro, tempera cum melle despumato. Dosis ℥.ß in introitu lecti. Isaac.

Electuarium ad libidinem augendam

℞. Vuam passam.
Daucum domesticum

Et abijce interiora, tere diutissime cortices, & adiunge
Gummi Arabici lib.j.
Pone in frixorium stanneum,& super adde
Olei Sesamini ℥.j.frica, & pone
Mellis lib.iij.
Dimitte vsque quo condensentur, admisce Vitellos oui num.v.ab igne remoue,& adde
Galangæ ʒ.ij
Sem.Vrticæ,Piperi longi,
Cinnamomi,caryophyllorum,
Sem.Rapæ,Ceparum,
Dauci ana ʒ ij.
Commisce diligenter. Si volueris tingere, adde croci ʒ ij.postea reconde in vase vitreo, & vsui reserua. Arnoldus Villanouanus.

Aliud venerem excitans.

℞. Sem. Asparagi,Satyrionis ana ℥ j.
Bedeguar,Been albi & rubri,
Zingiberis ana ʒ. iij.
Sem. Erucæ,sem.Dauci,
Sem.Ceparum,sem Vrticæ ana ʒ.ij.
Sem.Sileris montani assi,
Vmbilicorum scincorum ana ℥.ß.
Cardamomi ʒ.iij.
Linguæ auis ʒ.j.
Sacchari quart.j.
Tere, & per tempora dabis ℥.ß. cum lacte, vel mulsa,sero & mane. Idem.

Aliud ad idem,pro iis, qui non possunt coire ex frigiditate.

℞. Spec. Diagalangæ ʒ.i.
Cinnamomum,caryophyllorum,
Satyrionis ana ℥.j.
Pyrethri,Piperis,
Sem.Vrticæ,sem.Dauci,
Sem.Lini,sem.carui,
Sem.Sileris montani ana ʒ.ß.
Penidiorum ʒ.ij.
Tere,& tempera cum Melle, & repone. Dosis ad modum auellanæ ante prandium, & post cœnam. Arnoldus Villanouanus.

Electuarium contra sterilitatem.

℞.Vitell.ouorum num.vj.
Butyri recentis,seu Capræ ana quart.j.
Priapi Tauri,Satyrionis,Zedoariæ,
Zingiberis conditi,Menthæ,
Testiculorum gallorum,testic.Vulpium,
Testic.Mutonis,testic.Verris ana ʒ.j
Cerebellorum Passerum assatorum ℥.ij.
Medullæ nucis Indicae,Pinearum,
Pistaciorum ana ℥.j.ß
Fisticorum,Amygdalarum dul.
Dactylorum,Auellanarũ coctarum an. ℥.j.ß.
Sem. Maluæ,sem.Mercurialis,sem.Erucæ,
Caryophyllorum,Zingiberis,
Piperis longi,albi & nigri,
Sem.Linguæ auis,
Cinnamomi ana ℥.ij.
Illa omnia mũdificentur,temperentur,&,co-

A quantur in lacte ouino,vel vaccino, & post fortiter conterantur,& addantur
caudarum Scincorum ℥.ß.
Mellis Rof.lib.ij.
Panis Sacchari lib.vii.
Conficiatur lento igne,diu agitando, decoquantur ad electuarij consistentia,quo continue mane & sero vtatur. Arnold. Villanouanus.

DE ELECTVARIIS VENEREM MINUENTIBUS.

B *Electuarium ad seminis profluuium, & venerem minuendam.*

℞. Conseruæ Nymphææ ℥.ij.
Caulium Lactucae ana ʒ.i.
Coralli rubri,cristalli ana ʒ.iij.
Caphurae ʒ.ß.
Sem.Agni casti ʒ.ß.
Cum syrupo Myrtillorũ fiat electuarium. Idem.

C DE ELECTVARIIS dolorem mitigantibus.

Electuarium ad dolorem colicum.

℞. Opij ʒ.ii.
Castorij,Euphorbii,Styracis,
Myrrhæ,piperis longi,nigri ana ℈.i.
Sem.Apij,sem.Petroselini,
Sem.cumini.cinnamomi ana ℈.ii.
Cum melle despumato fiat electuariũ. Idem.

Aliud.

D ℞. Galangae,vel Aromat.rosati,vel
Diambrae,vel Diamoschi ʒ.ß.
Opij dissoluti in vino Maluatico,vel Aqua vitae ʒ.i.
croci,castorii ana ℈.i.
Cum syrupo de Stœcha de fiat electuarium,vel opiata, de qua sumatur ʒ.i cum vino & aqua Hyssopi. Idem.

Electuarium pro dolore nephritico.

E ℞.Glycyrrhizae,Rosarum,Myrrhae,
Styracis, Asari,Spicae celticae,
Schœnanthi,sem.Paliuri,
Sem.Halicacabi,sem.Bismaluae ana ʒ.i.
Sem.Apij,Petroselini,
Rubiæ maioris ana ʒ.ß.
Opii,ʒ.ii.
croci ℈.i.
Cum syrupo capillorum Veneris & pauca Terebinthina lota in aqua Graminis, vino albo fiat
F electuarium,vel opiata. Capiat à ℈.i.ad ʒ.i.Post vomitum,vel detergentia medicamenta detur. Rondeletius.

Electuarium ad dolorem vesicæ cum vlcere.

℞. Succi Glycyrrhizæ ʒ.ß.
Myrrhæ,Styracis, Thuris,Masticis ana ʒ.i.
Gummi Tragacanthæ,
Gummi Arabici ana ℈.ij.

Cort.Mandragoræ ʒ.ij.
Sem.Papaueris,Sem.Endiuiæ,
Sem.Alkekengi,
Sem.Bismaluæ ana ℈.ij
Cum syrupo Iuiubarum fiat opiata.Sumatur ʒ.j. longe a pastu,superbibendo decoctionis Hordei parum. Rondeletius.

Aliud.

℞.Succi Glycyrrhizę,Styracis,Tragacanthę,
Gummi Arabi,Amyli ana ʒ.iij.
Boli Armeni ℥.ij.
Opij ℥.i.ß.
Cum syrupo Iuiubarum fiat opiata: Capiat,vt supra. Idem.

Electuarium pro dolore in fluxu ventris.

℞ Acaciæ,Hypocistidis,
Carnis cytoniorum,
Sumach,Gallarum ana ʒ.j.
Coralli rubri vsti,& loti in aqua ros ʒ.j.ß.
Opij ʒ.j.
Cinnamomi crassi,cyperi ana ʒ.ß.
Cum syrupo de Rosis siccis fiat electuarium. Addi potest ʒ.i.ß.Boli Armeni,vel Terræ sigillatæ. Idem.

Electuarium ad vteri dolores.

℞.Castorij, Mirrhæ,
Croci,Styracis ana ʒ.ij.
Rad.Ireos,Spicæ Nardi,
Folij,Malabathri,
Asari ana ʒ.j.
Opij ʒ.j.ß.
Cum syrupo de Artemisia fiat electuarium,vel opiata. Capiat ʒ.j. superbibendo parum vini albi,diluti aqua ex floribus citri.Idem.

Aliud.

℞.Spec.Diamoschi,
Spec.Diambræ ana ij.
Castorij ℈.j.
Opij ʒ.ß.
Cum syrupo de Artemisia fiat opiata.Sumatur ʒ.j.vt supra.Rondeletius.

Aliud ad dolores cum vlcere.

℞.Bdellij,Myrrhæ ana ʒ.j.
Cort.Thuris,Sarcocollæ,
Masticis ana ʒ.j.ß.
Amyli,Styracis ana ʒ.ij.
Sem.Papaueris albi,sem Endiuiæ,
sem. Plantaginis ana ʒ.j.ß.
Cum syrupo Iuiubino fiat electuarium. Quod si dolor non sedetur,augeatur quantitas Opij ad ʒ.iij. Idem.

DE ELECTVARIIS purgantibus bilem.

Electuarium Diacarthami, Cholagogum.

℞.Diagridii ℥.ß.
Turpeti ʒ.j.
Sem.carthami medullæ ʒ.ß.
Cort.citri sicci,
Carnis cydoniorum ana ʒ.i.
Cinnamomi,Zingiberis,
Diatargacanti frig.ana ʒ.ij.
Syrupi Ros.laxat.quantum satis est.
Fiat electuarium.Maxima dosis est ʒ ß.Fel.Plat.

Aliud electuarium purgans.

℞.Scammoneæ praeparatae.
Turpeti ʒ.ß.
Sacchari candi ℥ß.
Zingiberis ℥.j.
Cinnamomi ʒ.ßi.
Galangæ ʒ.ß.
Pulpæ ficuum extract.cum vino opt.lib.ß
Syrupi Liquiritiae ℥.iij.
Fiat electuarum. Idem.

Electuarium aliud Cholagogum.

℞.Diagridii ℥.ß.
Cinnamomi ʒ.j.
Santali albi,rubri ana ʒ.ß.
Conser.Ros.recent.ʒ.v.
Rob.de Ribes ℥.j.ß
Succi Liquiritiæ ʒ.j.
Masticis ʒ.ß.
Misce,& fiat electuarium Felix Platerus.

Aliud.

℞ Scammoneæ praeparatae ℥.i.ß.
Turpeti ℥.i.
Zingiberis,caryophyllorum,
Piperis,cinnamomi,
Pulpæ citoncorum coctae cum Sacchar, quart.j
Fiat electuarium. Dosis ʒ.ij. Felix Platerus.

DE ELECTVARIIS aquam purgantibus.

Electuarium hydragogum.

℞.Succi cucumeris asinini,
Succi rad.cucumeris asinini,
Succi Laureolae,succi Ireos purpurei,
Succi Absinthij,succi Eupatorii ana ʒ. iii.
Resideat: quae supernatat aqua, abiiciatur.
Crassiori vero parti insperge
Rhabarbari, Agarici ana ℥.ß.
Spicae Nardi Indicae,sem.Endiuiae,
Sem.Scariolæ,sem.Portulacae,
Masticis,Lappae, Tragacanthae,
Salis gemmæ ana ℥.i.
Mellis colati ℥.ß
In vase vitreo reposita agitentur in sole, vt fiat veluti electuarium. Datur ʒ.i.per interualla hydropicis. Gordianus.

DE ELECTVARIIS purgantibus humores pituitosos & mixtos.

Electuarium fortiter pituitam purgans.

℞. Seminis Gnici ʒ.iv.
Turpeti

Turpeti gummosi,
Fol.Sennę ana ℥.j.ß
Diacrydij ʒ v.
Rhabarbari ʒ j.
Agarici trochiscati ʒ.vi.
Mannæ ℥.ii.ß.
Myrobalanorum chebulorum ℥. iij.
Polypodij ʒ.ii.
zingiberis ʒ ii.

Crassius conterantur, & affundatur aqua vitæ, in qua diambræ vncia per octo dies macerata fuerit, macerentur tepidę dies quatuordecim, hinc prælo exprimantur, & ex liquore aqua vitæ exstilletur, donec ad melleam crassitiem subsidat. Drachma adultis, dimidia iunioribus ex iure, cum Syrupi rosati, vel violati laxatiui semũcia diluitur, potuique datur. Heurnius.

Electuarium soluens uentrem.

℞ Acororum ℥.j ß
Turpeti electi ʒ ß.
Carthami, Hermodactylorum ana ʒ iij.
Stœchadis, zingiberis,
Asari, origani,
Anthos, nucis moschatæ,
Cayrophyllorum, herbæ paralysis ana ʒ i.
Sem. apij, sem anisi,
Sem Ligustici ana ℈ ii.
Mellis despumati lib. i. ß.

Fiat electuarium. Datur ʒ ß. Quod si vehementius optes, addito diagridij ʒ. ß. Fumanellus.

Aliud.

℞ Cassiæ fistularis ℥.ii.
Mannæ electæ ℥. j ß.
Sacchari violacei ℥. j.
Succi Rosarum ℥. ß.

Misce. Datur per horam ante cibum ab ℥. ß. ad ℥. j. Fumanellus.

Panthymagogon phedronis.

℞ Spec. diambræ ʒ. j ß.
Spiritus Vini circulati lib. ij. ß.

Affundatur spiritus vini speciebus, & macerētur diebus 14. commissuris vasis optime oblitis, materia bis quaterue quotidie mota. Deinde spiritus a speciebus defundendus est, & sequentibus purgatoriis superfundendus.

℞ Scammonii ʒ. ß.
Rhabarbari electi,
Colocynthidis ʒ. ß.
Agarici optimi ʒ iij. ß.
Turpeti,
Hermodactylorum ana ʒ ii. ß.
Sem. Ebuli tusi ʒ iij.
Hellebori nigri ʒ. ii.
Fol. Senæ ʒ i.

Hæc postquam trita, macerataque fuerint, sacculo lineo inijciantur, exprimanturque in expresso dissolue aloes succo Citrini ʒ x. atque in balneo Mariæ euaporentur, ad mellis vsque crassitudinem. Datur ℈. i ex vino, vel iure, vel catapotijs admixtis. His adde etiam aliquot guttas olei Chalcanthini.

A *Electuarium vitæ.*

℞ Vuarum passarum lib. j.
Glycyrrhizæ rasę ʒ ß.
Aquę fontis ℥. xv aut q. s.

Coquantur bene, & exprimantur, quibus adde
Cort. myrob. chebulorum,
Cort. myrob. citrinorum,
Cort. myrob. Indorum ana ℥. j.
Cort. myrob. emblicorum,
B Cort. myrob. bellirieorum ana ʒ. j.

Omnia contusa decoquantur, exprimantur, & colentur, addendo
Sacchari lib. ß.

Coquantur ad formam syrupi, vltimo adde
Cinnamomi,
Caryophyllorum,
Galangæ, nucis moschatæ ana ʒ. i.
Sem. anisi,
Sem. fœniculi ana ℥. ß.

Misceantur, vt est artis. * Ventriculum roborat,
C superfluitate humorum ex nutrimento præterito remanentes purgat, vsus eius facit homines coloratos, & caniciem retardat Arnoldus Villanouanus

Remedium præstantissimum contra pestem.

℞ Pul. Antimonij prępararii ʒ. iij.
Doronici Romani,
Terrę lemniæ,
D Boli armeni ana ℈. i.
Cort. mali citri, croci caphuræ,
Tormentillæ, Sandali citrini,
Cornu monocerotis ana ℈. ß.
Eboris combusti G. xv.
Coralli rubri, cinnamomi electi,
Spicę indicæ,
Margaritarum præparatarum ana G. v.
Aloes lotæ ʒ. x.
Conseruę rosarum,
E Buglossę ana ℈. iii.
Theriacæ electæ,
Mithridati optimi ana ℈ j. ß.
Syrupi acetosi citri quantum sufficit.

Fiat massa Dosis ℈. ß. * Medetur pestilentię, & ijs qui venenum hauserunt. Iacob Theod. Tabernęmontanus.

Electuarium, quo milites Hyspani vtuntur, affecti lue Hispanica.

F
℞ Mellis optimi lib. i.
Sarsę parillę ℥. iv.
Panis biscotti ℥. iii.
Fol. Senę ℥. j. ß.

Puluerizētur tenuissime, & passentur per staminium, & omnia simul commixta coquantur leui ebullitione, & foco remota decoctioni adde Vini canstici ℥. iij. de hoc electuario sumat patiens mane & vesperi singulis vicibus ℥. j. ad dies 14. præmittendo purgationem, & eandem die 7. & 15. renouando. A quodam Hispano.

De opiatis, Sect. XXII.

Athanasia maior.

℞ Croci, myrrhæ,
Opij, castorij,
Sem. Iusquiami albi,
Costi, cordumemi,
Sem. Papaueris nigri,
Spicæ nardi, eupatorij,
Hepatis lupi,
Cornu dextri capræ vel cerui ana partes æquales

Terenda terantur, & alia in vino liquesiant Excipe omnia melle despumato, & post sex menses vtere cum vino dulci & grato, aut cum sapa, & succo intybi & apij. Seruatur annis tribus. *Obstructionem heparis & lienis liberat, dolorem sedat tum ventriculi, tum renum, hæmorrhoidum, &c. thoracem pulmonesque expurgat, ob id adsthma & veterem tussim iuuat, hæmorrhagiam, diarrhœam, lienteriam antiqnam, dysenteriam cohibet. Mesues.

Athanasia alia.

℞ Cinnamomi, cassiæ ligneę ana ʒ.iij G.vij.
Croci, Schœnanthi, styracis calamitæ,
Phu, Seseli, sem Hyoscyami, Betonicæ,
Sem. Apij sem Dau ci, anisi,
Opii ana ʒ.j.ß G.iii.
Nardi Indicæ, Folij, castorij,
Myrrhæ, Lapidis hęmatitis,
Carabæ, sanguinis draconis,
Coralli rubri, costi, Boli armeni,
Mumiæ, consolidæ maioris,
Terræ sigillatæ, acori, asari,
Cort. rad Mandragoræ, polii montani,
Pulegii, baccarum lauri,
Meu, piperis albi, longi,
Sem petroselini ana ʒ.ß.
Mellis quantum sufficit.

Confice, vt artis est, & serua in vase fictili vitreato ad annos tres * Dysenteria laborantibus, & cœliacis confert, atque ad fluxum muliebrē vtilis est. Facit ad profluuium sanguinis narium, & eos qui cibū non retinennt in ventriculo. Sanguinis præterea a quacunque causa natis reiectionibus auxiliatur. Nic.

Philonis Tharcensis antidotus, similis ei, quem Mesues describit.

℞. Croci ʒ v.
Pyrethri, euphorbij,
Nardi Indicæ ana ʒ.j.
Piperis albi, sem. Hyoscyami ana ʒ. xx.
Opij ʒ x
Mellis quantum sufficit,

Confice secundum artem. * Expertissima ad sedandos vehementes & lethales partium dolores, ventriculi, coli, hypochondriorum, hepatis, lienis, renum, vteri, excitatos à crudis humoribus, aut flatu crasso, aut amborum causa intem-

A perie frigida, valet etiam ad suffocationis periculum, singultum vehementem, & vrinæ difficultatem. Gal.

Philonium Hamech.

℞. Melanthii, castorei, piperis,
B Ammeos, baccarum lauri, Cymini,
Fol. Rutæ, calaminthes, opii,
Hyoscyami, cort. rad. mandragorę ana partes æquales.

Excipe Melle. Datur a ʒ ij. ad aur. ij Ad eadem valet, vt pręcedens.

Philonium maius, siue Romanum.

℞. Piperis albi,
Sem hyoscyami albi ana ʒ.v.
Opii ʒ.ij.ß,
C Cassię veræ ʒ.j.ß.
Sem. Apii ʒ.j.
Sem. petroselini, sem. fœniculi,
Sem. dauci ana ℈.ij. G.v.
Croci ʒ.ß.
Nardi Indica, pyrethri, zedoariæ ana G.xv.
Cinnamomi ʒ.j.ß
Euphorbri, costi ana ʒ j.
Mellis despumati quantum sufficit.

Confice vt artis est. * Idem quod præcedens potest. Nicol. D

Philonium Persicum.

℞. Piperis albi, hyoscyami ana ʒ xx.
Opii, terræ lemniæ ana ʒ.x.
Lapidis hæmatitis, croci ana ʒ v.
Castorii, Nardi indicæ,
Euphorbii, pyrethri,
Margaritarum, carabæ,
Doronici, zedoariæ,
Trochisch Ramich anaa ʒ j.
E Cabburæ ℈ j
Mellis quantum sufficit.

Confice.* Ad sanguinem vndecunque manantem confert, quapropter menses immodice cuipentes, hęmorrhoidas, & cruentas excretiones per inferna, itemque sanguinis sputum compescit, ac fœtum in vtero retinet Mesues.

Paulina.

℞. Cinnamomi, costi, albani, castorij,
Opij. piperis longi, nigri,
Styracis ana ʒ i.
F Mellis quantum sufficit.

Tunduntur quę tundenda sunt, & cribrantur per angustissimum cribrum, Galbanū in melle dissoluitur, & factum electuarium in consistenti forma reponitur in pyxidem vitream, aut argenteam.* Facit hæmoptoicis, ad conuulsa, rupta, stomachi subuersionem, bilem vomentes, ac scernētes, cœliacos, dysentericos, ad affectiones circa vesicam, suffocationes vteri, febres per circuitum repetentes, hora vna ante exacerbationem

nem exhibita, facit in malum habitum delapsis, cibum non sentientibus, ac pharmaca lethalia & plagas venenum iaculentium bestiarum. Galenus

Tryphera magna.

℞ Opij ℥ ij.
Cinnamomi, caryophyllorum,
Galangæ, nardi indicæ,
Zedoariæ, zingiberis,
Costi, styracis calamitæ,
Calami aromatici, calaminthæ,
Rad Iridis, peucedani, acori,
Cort. mandragoræ, nardi celticę,
Rosarum rubrarum, piperis,
Anisi, Apij,
Petroselini, fœniculi,
Dauci, hyoscyami, cymini,
Sem, ocymi ana ℥. i.
Mellis despumati q. s.

Confice vt artis est, & serua ad annos tres. * Auxiliatur dolori stomachi ex frigiditate, sumpta namque statim sudorem prouocat, phreniticis, mulieribus ex vteri dolore insomnibus, rheumaticis, peripneumonicis, & qui excrementa cum sanguine excernunt, vtilissima est. Nic

Requies.

℞. Rosarum rubr.
Violarum ana ℥. iij.
Opij, sem. hyoscyami,
Sem. Papaueris albi, nigri,
Cort. mandragoræ,
Sem. Scariolæ,
Sem. Lactucę, sem. portulacæ,
Sem. Psylli, nucis moschatę,
Cinnamomi, zingiberis,
Sacchari ana ℥ j. ß.
Santali albi, rubri, citrini,
Spodii, Tragacanthę ana ℈ ij. G. v.
Mellis despumati q. s.

Cõfice secundum artem. Durat ad decennium. * Ad febres continuas & ardentes, omnemque febrilem affectum, ad febres denique acutas cõfert Est autem vtilis temporibus & pulsibus manuum inuncta, ac cordis dolorem mitigat, somnumque conciliat. Nicol.

Sotera.

℞. Nardi indicæ, castorij ana ℈ xxxix.
Myrrhæ ℈ xxvij
Croci ℈. xxxvij.
Opii, schęnanthi ana ℈ xxxvj.
Petroselini ℈. xlv.
Anisi ℈. ix.
Apij ℈. vij.
Casiæ ℈. xij.
Piperis longi, amomi,
Seseli ana ℈. xij.
Sisonis ℈ vi.
Styracis, Hedycroi, Costi,
Asari ana ℈. xiix.
Mellis quantum sufficit.

Fiat opiata. Seruatur ad decennium. Paulus.

A

Musa Enea, siue Zazanea.

℞. Castorij, myrrhæ opii,
Piperis nigri, longi, galbani, costi,
Cinnamomi phu, meu,
Dauci, asari, croci ana ℥. ß
Mellis Hyspanici despumati triplum,

Misce. Seruatur ad annos decem. * Valet ad omnes passiones frigidas & ventositates crassas, & dolorem dentium, & corrosionem eorum, & ad frigus stomachi, & tarditatem digestionis, & colicam, & difficultatem vrinę, & ad frigus & phlegma, ad mucositatem vrinæ. Mesues.

B

Diaolibanum.

℞. Castorei, opii, hyoscyami ana ℥. iv.
Cassię lignę ℥. ij. ℈. ij.
Folii, croci, Thuris masculi ana ℥. ii.
Rheupontic, amomi ana ℥. j. ℈. ij.
Myrrhæ ℈. j. ß.
Spicę Indicę, pyrethri,
Euphorbii, leucopiperis ana ℈ ij. ß.
Pęonię, Styracis calamitę,
Macropiperis ana ℥. j.
Mellis despumati triplex pondus.

Fiat opiata. Seruatur ad annos tres. * Vtile est ad
C diuersas passiones capitis, hemicranicũ dolorẽ placat, & supercylij lachrymas potenter stringit fauces rheumaticas & arterias lenit, hæmoptoicis & tussientibus medetur vomitum compescit dolorem stomachi & nauseam aufert, peripneumonicis, pleuriticis, empycis sine dubio subuenit, gonorrœam & satyriasim emẽdat, & menstrualem sanguinem sistit. Nic.

Aurea Alexandrina.

℞. Asari, carpobalsami,
Sem. hyoscyami albi ana ℥. ii. ß.
Caryophyllorum, opij Thebaici,
E Myrrhę baccarum Myrti actuari,
Cyperi rotundi ana ℥ ij.
opobalsami, seu olei caryophyllorum,
Cinnamomi, euphorbii, folii.
Zedoarię, zingiberis, costi veri,
corallij, casię lignę, Tragacanthę,
Thuris masc. Meu, Styracis calamitę,
Spicę Celticæ, cardamomi minoris,
Sem. Seselios, sem. napi,
Sem. Saxifragię,
Sem. Anethi, anisi ana ℥ i.
Ligni aloes, Rhabarbari,
Aliptæ moschatę, castorei
F Spicę indicę, galangæ
opopanacis anacardii masticis,
Sulphuris uiui, rad. pęoniæ,
Rad. eryngii, rosarum thymi,
Acori veri, id est calami aromat.
Pulegij aristolochię longę, gentianę
Cort. rad. mandragorę, chamędryos,
Rad phu, baccarum lauri,
Ammeos dauci cretici,
Macropiperis, leucopiperis,
Xylobalsami, carui amomi,
Petroselini, sem. ligustici,

Seminis

Seminis rutæ,
Seminis sinonis ana ℨ ß.
Auri sinceri,
Argenti meri,
Margaritarum albarum,
Blattæ byzantiæ,
Ossium de corde cerui ana ℈.j.G. xiij.
Limaturæ eboris,
Calami aromatici,
Pyrethri ana G.iix.
Mellis despumati triplum.

Fiat opiata. Seruatur annis quinque. * Contra defluxiones capitis, frigore conceptas, efficax est, oculorum lachrymas exiccat, dentium dolores lenit, aduersus capitis cruciatum summopere prodest, illitum fronti, comitiales, insanos, vertiginosos, & in vniuersum omnem capitis noxã mulcet, tabidis, tussiculosis, humorem a thorace reijcientibus, cardiacis, sanguinem excreãtibus præsenti est auxilio, ischiaticis, coli & renum cruciatibus. Aduersus iliorum noxam, difficultatem vrinæ, & eiusdem stillicidium valet, calculos cõminuit, omni ventris malo liberat, quotidianis & tertianis febribus circa accessionis initium, sub seruecto stœchadis iusculo medetur. Nicolaus.

Theriaca andromachi senioris.

℞. Trochiscorum Scilliticorum ℨ.xliix.
Trochiscorum theriacorum,
Hedycroi,
Piperis longi,
Opij ana ℨ xxiv.
Rosarum rubrarum purgatarum,
Iridis illyricæ,
Succi Glycyrrhizæ,
Seminis napi syluestris,
Scordii,
Opobalsami,
Cinnamomi,
Agarici ana ℨ.xij.
Myrrhæ,
Costi,
Croci,
Casiæ ligneæ veræ,
Nardi indicæ,
Schænanthi,
Thuris electi,
Piperis nigri, albi,
Dictamni cretici,
Comarum rubii,
Rhapontici,
Stœchadis,
Sem. petroselini,
Calaminthæ montanæ,
Terebinthinæ
Zingiberis,
Rad. Quinque folij ana ℨ.vj.
Polii montani,
Chamæpitros,
Styracis calamitæ,
Meu, amomi,
A Nardi celticæ,
Terræ lemniæ,
Phu, chamædryos,
Folij, chalcitidis tostæ,
Gentianæ,
Anisi torrefacti,
Succidi hypocistidis,
Carpobalsami,
Gummi arabici splendidi,
Seminis fœniculi,
B Cardamomi,
Seseli acaciæ,
Thlaspi, hyperici,
Ammi Sagapeni,
Acori ana ℨ.iv.
Castorij,
Aristolochiæ tenuis,
Seminis Dauci cretici pimpinellæ nostræ,
Bituminis iudaici,
Opopanacis,
C Centaurii minoris,
Galbani ana ℨ.ii.
Mellis despumati lib.xiv.℥.v.ℨ.ii.
Vini optimi q.s.est.

Galeni ætate plus aromatum admiscebant ad singulas libras mellis, & medicamentum solidius erit, quam nunc fit. Iam enim sumunt mellis lib.xx Conficitur autem hoc modo secundũ Galenum.

D Herbæ, flores, fructus, semina, radices, cortices, trochisci, terra lemnia, chalcitis, & bitumen diligentissime cõteruntur pistillo ferreo in mortario æneo, & cribro subtilissimo cribrantur, semine Thlaspi, napi syluestris, & Croco exceptis, quæ per se teruntur, vinoque rigantur, ne mortario interiori inhæreant, & vt commodius terantur. Gummi, succi, & castorium per se teruntur, adfuso vino, vt etiam commodius teri possint In ipso compositionis tempore, omniumque rerum mixtura, primum liquefit E Terebinthina in duplici vase cum mellis pauxillo, deinde etiam Opopanax, Galbanum, Sagapenum, bene antea per se trita, adfuso pauculo Melle, vt facilius digitis explanentur, commisceanturque, atque vniantur. Postea coquuntur in ipso duplici vase cum Terebinthina, donec ad iustam consistentiam redacta sint, his admiscetur pars aliqua contritorum, tum etiam in vino dissolutorum, donec mellis consistentiam consequantur, deinde in mortariũ vastæ magnitudinis F effunduntur in hunc modum. Primum pars aliqua eorum, quę vino dissoluta sunt. & ad eam formam redacta, deinde Mellis nonnihil cocti per se, & dispumati, postremo pars aliqua eorum quæ in puluerem redacta fuerant, adhæc nonnihil eorum quæ liquefacta in duplici vase, eaque tepida, hæc omnia probe agitentur rudicula, & sic consequenter de residuo faciendum donec omnia probe vnita sint, & hæc quidem ad solem, vt facilius fiat, continuo agitando, et tundendo pila ferrea, inuncta Opobalsamo, vt facilius agitari possint, & commisceatur etiam Opoba-

Opobalsamum reliquis: alioqui facile adhæreret pistillo medicamentum, & difficilior fieret agitatio. Hæc continue per quatuor aut quinque dies agitanda sunt: & rursus elapsis sex aut septem diebus, iteranda agitatio per duos menses, deinde reponitur medicamentum vasculis plumbeis, aut terreis bene coctis & vitratis, & seruatur per annos triginta

A

Chalcitis, quę in hoc medicamen venit, sic præparanda est. Illius bona quantitas iu olla cruda, succensis carbonibus coquitur: eaque liquefacta, vbi bullas emiserit, partem supernam in marmor effundes, atque illic sines in vmbra, donec frigeat. Hinc postea solummodo capies quod superne spumeum fuerit, quodque cinerei est coloris, aut prässij, non quod flauum est. theriacam enim colore flauo, non nigro inficiaret. *Exitialibus venenis, & ferarum virus eiaculantium ictibus aduersatur. Inueteratis capitis doloribus, vertigini aurium grauitati, comitialibus, attonitis, apoplecticisue, resolutis, oculorū hebetudini, voci amissæ, asthmaticis, recenti & vetustæ tussi, sanguinem reiicientibus, ægre extreantibus, & non nisi recta ceruice spirantibus ventriculi imbecillitatibus ac inflationibus, colicis cruciatibus, ileosis, colericis, cœliacis, regio morbo correptis opitulatur: induratum lienē liquefacit, calculos in renibus comminuit, vrinæ difficultati, & vesicæ exulcerationibus medetur. Febrium horroribus & rigoribus, hydropicis, elaphantia laborantibus sæpe præsenti est auxilio. Menstrua cit, fętum mortuum excutit, articulorum doloribus adiumento est. Non autem corpus modo, sed & animi morbos persanat. Melancholicis itaque, lymphaticis aquæ pauoribus, & id genus aliis malis iugiter data succurrit. Cæterum in pestifera luce vix aliud præsentius, magisque idoneum præsidium hac ipsa inueniri potest. Galenus.

B

D

Theriaca Andromachi, à Medicis Romanis & Bononiensibus correcta, & præparata.

℞. Trochiscorum Scilliticorum ℥.vj.
Trochis. de Viperis,
Trochisc. Hedycroi,
Piperis nigri ana ℥.iij.
Trochisc. de caphura, Opij,
Succi infusionis Rosarum inspissati,
Scordij cretici, & nostri,
Seminis Napi syluestris,
Iridis Florentinæ,
Succi Glycyrrhizæ,
Agarici,
Cinnamomi,
Foliorum cardui benedicti,
Balsami Indici,
Croci Orientalis ana ℥.ß.
Myrrhæ, Zingiberis,
Rhapontici veri,
Rad. Pentaphylli,
Radicis Tormentillæ,
Calaminthæ montanæ,
Comatum Marrubij,
Stœchados,
Radicis Costi,
Zedoariæ,
Piperis albi,
Piperis longi,
Dictamni cretici,
Thuris masculi,
Seminis Petroselini Macedonici, vel Smyrii,
Flor. Schœnanthos,
Myrobalanorum Emblicorum, vel Chebulorum,
Terebinthæ Cypriæ,
Cassiæ ligneæ,
Spicæ Indicæ ana ʒ.vj.
Gentianæ,
Comæ polij montani,
Styriacis calamitæ,
Sileris montani,
Abrotani,
Seminis Thlaspios, seu
Iberidis, seu
Nasturtij albi,
Seminis Ammios,
Chamædryos,
Succ. Hypocistidis,
Succi Lentisci,
Foliorum Malabathri, seu macis,
Nardi celaicæ, seu
Spicæ Romanæ,
Seminis Anisi,
Seminis Fœniculi,
Radicis Meu, vel
Imperatorię,
Terræ Lemniæ veræ,
Chalcitidis semiassatæ,
Amomi, vel
Charyophyllorum, vel
Calami odorati,
Rad. Phu minoris,
Carpobalsami, seu

E

Granorum Iuniperi,
Cudebarum,
Comarum Hyperici,
Acacię, vel
Succi Lentisci,
Gummi Arabici, vel Iuniperi
Cardamomi maioris (minus melius)
Radi. Angelicæ optimæ,
Rad. Imperatoriæ,

F

Rad. Vincetoxici,
Rad. Aristolochiæ rotundæ,
Rad, Asari, rad. Succisæ,
Rad. Serpentariæ,
Rad. Diptami albi,
Rosmarini, Saluiæ minoris,
Scabiosæ,
Cornu cerui vsti,
Enulæ campanæ,
Pimpinellę, Origani Cretici ana ʒ.ß.

Semi-

Seminis Dauci creti, vel
Seminis Pinpinellæ,
Galbani, Opopanacis,
Sagapeni, Asphalti, vel
Succini albi,
Rad. Cruciatæ,
Castorei, Aristolochiæ longæ,
Baccarum Lauri ana ʒ.ij.
Mellis duplum
Vini cretici quantum satis est.
Conficiatur secundum artem. Augustani.

Theriaca Andromachi, à Bartholomæo Maranta correcta.

I. ORDO.

1. ℞. Trochis. de Scilla recēt. & non situ obductorum ʒ.xlviij id est, ℥.vj.

II. ORDO.

1. ℞. Trochisc. Viperinorum recent. & non mucidorum.
2. Trochisc. Hedychroi bene exiccatorum.
3. Piperis longi, non exesi, neque adulterati, integri, bono odore, & acutissimo sapore præditi ana ʒ xx.iv. id est, ℥ iij.
4. Opij collecti instar lachrymæ, & non per expressionem aut decoctionem facti, quod graue sit, densum, amarum, purum, & facile dissoluatur ʒ.xxiv. id est, ℥.iij

III. ORDO.

1. ℞. Rosarum rubr quinque frondium, de furatarum, non situ squalidarum.
2. Rad. Iridis Illyricæ, siue Florentinę, quæ pura sit, densa, acuti gustus, breuis, non exesa, non situ corrupta.
3. Succi Glycyrrhizæ non adulterati.
4. Sem. Buniadis, aut de Rapo recenti & maturo, acuti gustus.
5. Scordij, id est, frondium, florum, & simul seminum, in sicco loco collecti.
6. Opobalsami. Ipsius loco olei Nucis moschatæ per expressionem.
7. Cinnamomi electi. Eius loco cassiæ duplex pondus.
8. Agarici boni, friabilis, leuis, rari, & fœminæ ana ʒ.xij. id est. ℥.j.ß.

IV. ORDO.

1. ℞. Myrrhæ succolentę, pinguis & bonæ, saporis amari acris; boni odoris, coloris splendidi & pallidi, quæ fracta interius habet venas quasdam albas, instar vnguium.
3. Costi. Eius loco Zedoariæ.
3. Croci Orient. recent. colorati, longi, integri, non fragilis, pleni, quod habeat in suis filamentis nonnihil albicantis, & quod madefactū bene tingat manus, non situm oleat, neque sit humidum, & nonnihil acutum.

4. Cassiæ subtilis, & bene contortæ, habentis plures quam vnam cannulam, læuis, nō aspere, aromaticæ, modicæ astrictionis, saporis acutissimi.
5. Nardi Indicę saporis & odoris nō expertis
6. Schœnanthi, id est, florum eius, & summitat Iunci odorati.
7. Thuris nitidi, rotundi, integri, albi, intus pinguis, non adulterati.
8. Dictamni recensis, idest, frondium eius recentium odorat.
8. Rhapontici, id est, rad recent. non exesarum, gustu non mucilaginosarum.
10. Stœchadis recentis, odoratæ, amatæ, id est, frondium siue spicarum eius, cum floribus & ramusculis.
11. Marrubij recentis, id est, foliorum cum seminibus.
12. Sem. Petroselini veri, recentium, odorat. amar. & acrium.
13. Calamenti collecti in montibus, id est, foliorum cum floribus & seminibus.
14. Terebinthinæ veræ.
15. Zingiberis, id est, rad. albarum, non exesarum, bono odore, & acerrimo sapore præditum ana ʒ.vj.

V. ORDO.

℞. 1. Quinquefolij, id est, radicum collectarum in locis sicciorihus
2. Polij, id est, sua coma cum floribus, seminibus & folijs, odoris validi, & collecti de montibus.
3 Chamæpyteos florescentis: vniuersa planta, excepta radice & lignosa eius parte.
4. Nardi celticæ, id est, radicum recent. odorat radicibus crebris, duris & plenis.
5. Amomi. Eius loco Galangæ maioris.
6 Styracis, id est, gummi, & non furfuraceū eius, pinguis, resinosæ, albicantis, odoratissimæ.
7. Mei, id est, radicum collectarum in montibus siccis, odorat. non exesarum, in vmbra siccarum.
8 Chamædryos, id est, frondium, florum & seminum cum ramis teneris, odorat. & ex montibus sicciorihus.
9. Phu Pontici & Calabrini, id est, rad. solidarum, non exesarum, odoratarum. Vulgaris vero Valeriana non debet illius lo co accipi.
10. Terræ Lemniæ. Eius loco Bolus Armena vulgo Orientalis dicta: coloris russi, aut Terra melitensis. aut Bolus verus
11 Malatrini. Eius loco Nardus, & tertia illius insuper pars.
12. Chalcitidis seminustæ, quadam peculiari arte.
13 Gentianæ, id est, radicis plenæ, densæ, amarissimæ, de siccioribus montibus collectæ.
14 Gummi, id est, Arabici, puri & pellucidi.
15. Succi Hypocistidis veri, non mixti alijs rebus & arte extracti.

16 Carpo-

16. Carpobalsami. Eius loco vulgares cubebæ quæ adhuc in siliquis reperiuntur.
17. Anisi, id est, seminis recentis, pleni, æqualis, odorati, acris gustatu, & dulcissimi.
18. Seselis veri, id est, seminis, colore nigricantis, quod Venetijs apportatur.
19. Cardamomi minoris, aut medij, id est, seminum ipsius recentium, odoratorum, & saporis acris
20. Fœniculi, id est, seminis æqualis, pleni, odorati, acris gustu.
21. Acaciæ, illius succus. Et eius loco succus Sumach.
22. Thlaspi, id est, seminis veri, recentis, acri sapore præditi, & amari.
23. Hyperici, id est, virgulta tenera cum floribus, frondibus, & seminibus.
24. Ammi, id est, seminis ipsius, Apio similis, odorati, recentis non puluerulenti, & quod origanum non parum referat ana ʒ.ß.

VI. ORDO.

℞. 1. Sagapeni, id est, succi, vulgo Serapinū dicti, non adulterati, duri, grauulis minutis constantis, colore myrrhæ, saporis acris, foris russescentis, interius candidi
2. Castorij non salsi, resinosi, grauis odoris, acris saporis, fragilis.
3. Aristolochiæ tenuis, aut vt ita dicam, sarmentosæ, siccatæ ad vmbram, non mucore corruptæ, sed recentis.
4. Bituminis iudaici, non adulterati, in nigro purpurascentis.
5. Dauci, id est, seminis recentis odore suaui prædici, veri.
6. Opopanacis, id est, succi non adulterati, pinguis, læuigati, frangibilis grauis odoris, amarissimi & qui in aqua facile dissoluatur.
7. Centaurij minoris, id est, cymarum florescentium, cum frondibus & stipitibus, veri.
8. Galbani, id est, succi, puri granulosi, odoris ingrati, sicuti & saporis, non lignosi, in se continentis adhuc semina aliquot ex sua ferula, qui non liquefiat, nisi ad ignem, debetque bene purgari ana ʒ.ii.
9. Vini veteris, uinosi, dulcis non austeri, nō fumosi, non corruptioni obnoxii, coloris flaui, lucidi, transparentis, non crassi aut turbidi, odore aromatico prediti, quale est maluaticum vetus non adulteratum, ℥.xl. id est, sex tar.ij. Vel quantum satis est ad dissoluenda simplicia humida, qualia sunt gummi, liquores & lachrymæ
10. Mellis dulcissimi, acerrimi, nullo externo sapore constantis, coloris flaui, relucentis, & puri, odorati mediocris crassitiei, vniformis, æqualis tenacis, & quod filum ducat instar visci, aut lini granis, firmi, collecti tempore uerno, confecti ab apibus in loco thymis frequentibus, Rosmarino, & alijs aromaticis, & calidis & siccis herbis consito, expressi de fauis semel tantum, non fumosi, quod fit duorum annorum, neque recentius aut antiquius, quale est sipontinum, aut Tarentinum. Sumantur autem huius lib. x. uel quantum satis est ad incorporanda sicca.

Theriaca ex Libro Pauli, ab Armeno composita.

B

℞. Piperis albi,
Sem. hyoscyami albi ana ʒ xx.
Opii ʒ.x.
Croci ʒ.ß.
Euphorbii, amomi, pyrethri,
Castorei, fol. Dauci, sem. rutæ sylu.
Rosatum rub. siccat. serapini
Rhabarbari costi styracis calamitæ,
Myrrhę rubeę, anisi, carui
Cassiæ ligneę, mentastri, cardamomi,
Baccarum lauri ana ʒ.i
Spicæ nardi. sem. apii, balsami,
Olei rosacei, cyperi ana ʒ.ii.
Mellis despumati quasi lib. ij.

C

Incorporentur, & reseruentur. Ab antiquis reperta, cæteris theriacis prestantior ad morsus viperarum, & potiones venenosas, & mortiferas. Confert iliosis, hepatis dolori, & pleuriticis, cum hydromelle, spleniticis cum oxymelite, stomachicis cum acceto, nephriticis calculosis cum aqua calida, guttatim mingentibus, ictericis. & hydropicis. Expellit secundinam cum decoct. fęnigręci, & prodest omnibus doloribus matricis. Denti corroso imposita confert, & ad plura alia.

Theriaca communis.

D

℞ Rad. enulæ ʒ.xv.
Rad. aristolochiæ rot. ʒ.x.
Granorum iuniperi, Zedoarię, Scordij,
Chamædryos, chamæpithyos ana ʒ.ß.
Aristolochiæ longę, comarum hyperici,
Scabiosæ, sem. rutæ Sauinæ ana ʒ iij.
Betonicę, Saluię domesticæ, prassij,
Spicę Romanæ, Baccarum lauri,
Gentianę, diptami albi, tormentillæ,
Calami aromatici ana ʒ.ii.
Rad Meu, rad. Phu, rad. pimpinellę,
Sem. ammios, sem. Carui, macis,
Santali rubri, Succini citrini,
Flor. Melissæ, myrrhæ, rubeę ana ʒ.j.
Castorei, Absinthij, calamenthi montani,
Zingiberis, piperis nigri ana ʒ ß.
Nucum iuglandium num. x.
Olei Terebinthinę ʒ.i.
Oxymellis Scyllitici ℥.iv.
Mellis despumati triplum.

E

Hęc quoque Theriaca nobis vsui est, & paratus facilis, non tamen minus efficax in constitutione pestilenti, cuius vsus est plebeis maxime, vt minus pretiosa. Pro oleo Therebinthinæ sumpsi medietatem, id est, vnciam semis, & addidi tantundem olei e baccis iuniperi, & suauius fit medicamentum. Augustani.

F

Mitridatium Andromachi

℞. Glycyrrhizę ʒ.iix. ℈.ß.
Opij ʒ.iv ℈ i.
Folii, nardi celticæ, sem. [illegible]

Gen-

Gentianæ, meu, rosarum siccarum,
Cardamomi ana ℥.iv.
Castor, Thuris, myrrhæ,
Succi Hypocistidis ana ℥.vj.
Polii, costi, Seseli, casiæ ana ℥.v.℈.j.
Nardi indicæ, scordij,
Cyphi, schœnanthi,
Opopanacis, Terebinthinæ ana ℥.vj. ℈ j.
Acori, Phu, hyperici, acaciæ, gummi,
Carpobalsami, sagapeni ana ℥.ij.
Croci, cinnamomi,
Zingiberis ana ℥.vij.℈.j,
Styracis ℥.v.℈ ij.
Dauci ℥.vj ℈.j ß.
Petroselini ℥ iv ß.
Piperis longi ℥.iij.ß.
Anisi ℥ iij.
Thlaspi, opobalsami ana ℥.vj.℈ ij.
Galbani ℥.vij.
Scinci ℥ ij.℈.i
Vini optimi, mellis despumati q.s.est.

Compone in modum theriacę. Seruatur per annos decem.*Ad eadem ad quę theriaca valet, & ad pleraque perniciosa medicamenta & venena est efficacior, in viperæ autem morsus curatione, theriaca inferior. Priuatim vero facit ad diuturnas ventriculi & thoracis fluxiones, & ad omnes inueteratas in profūdo corporis exulcerationes & abscessus. Tabidis, ventrisque inflationib. medetur, appetentiam emendat & restituit, ac bonum corpori colorem conciliat. Calculos cōterit, ac vrinæ difficultatē sanat, acuit visum eorum, qui illo crebrius vtuntur Mortuum fœtum eijcit, & ad muliebria omnis generis mala frigida, atque ijs quæ non concipiunt, cōducit Item melancholiam non sinit consistere. Omne denique capitis malum, ex frigiditate ortū, dolores aurium, lacrymantes oculos, dentium cruciatus oris, palati auriumque omnia vitia emplastri forma imposita, sanat. Gal.

Mithridatium Damocratis.

℞. Myrrhæ, croci, agarici, zingiberis,
Cinnamomi, nardi indicæ,
Thuris electi, thlaspi ana ℥ x.
Seseli, opobalsami,
Schœnanthi, stęchadis,
Terebinthinæ, galbani,
Costi, piperis longi,
Castori, succi hypocistidis, styracis,
Opopanacis, folii ana ℥.i.
Casiæ, polii montani, piperis albi,
Scordij, sem. Dauci cretici, carpobalsami,
Cyphi, bdellij ana ℥.vij.
Nardi celticæ, gummi, sem. petroselini,
Opij, cardamomi,
Sem. fęniculi, gentianæ,
Rosarum, dictamni cretici ana ℥.v.
Anisi, aristolochiæ rot.
Acori, phu, sagapeni ana ℥.iij.
Meu, Acaciæ, Scinci,
Summitatum hyperici ana ℥.ij.ß.

A Vini quantum sufficit.
Mellis despumati triplum.
Confice secundum artem Damocrates.

Mitridatium damocratis, à Bartholomæo Maranta Venusino coerectum.

I. CLASSIS.

℞. 1 Myrrhę, id est, lachrymæ suæ recentis, pinguis, fucculentæ, venis in interna parte instar
B vnguium albicantibus præditæ.
2 Croci recentis, colorati, non humidi, aut mucorem habentis, integri, longi, neque fragilis odoratissimi, acuti saporis, & non exesi.
3. Agarici fęminę, rari, leuis, candidi, friabilis,
4 Zingiberis radicis acutissimi saporis, odoratissimi, non exesi, albi.
5. Cinnamomi, vel illius loco duplæ cassiæ, cuius cortex sit crassus, fistula vero subtilis, optimo odore & sapore prædita.
C 6. Spicæ nardi, id est, eius radicis odoriferæ, recentis, & quæ secum terrā odoratam retineat.
7 Thurius lucidi, integri, rotundi, albi, pinguis interius, & non adulterati
8. Thlaspi veri, id est, seminis recētis, acutissimi, amari ana ℥.x.

II. CLASSIS.

D ℞. 1. Seseli veri, coloris nigricantis, quod semen Venetijs affertur.
2. Opobalsami, aut illius loco olei nucis moschatæ, factæ per expreſsionem
Iunci odorati, id est, eius cymarum recentiū, & odoratiſsimarum.
4. Stęchadis recentis, odoratæ, amaræ, & acutę, sumantur frondes, spicæ cum floribus, & ramusculis.
5. Costi radicis veræ, aut illius loco zedoariæ recentis, non exesæ, boni odoris.
E 6. Galbani, id est, succi ipsius, depurati a granis, odore & sapore ingrato, non lignosi, cui sint commista aliquot semina, ex propria ferula, neque liquescat sine igne, debetque optime purgari.
7. Terebinthinæ legitimæ, & veræ.
8. Piperis longi, integri, duri, nō exesi, acutissimi saporis, boni odoris, non adulterati.
9. Castorei pontici, non falsi, grauiſsimi odoris, saporis acuti, resinosi, fragilis, cuius testiculi
F ab vno principio exorti sint.
10. Succi hypocistidos veri, non misti, vera ratione extracti.
11. Styracis gummi, & non furfurum, quod pingue sit, resinosum, albicans, odoratiſsimum
12. Opopanacis, succi nō adulterati, pinguis frangibilis, grauis odoris, leuis, amariſsimi, qui aqua facile dissoluatur.
13. Folij Malabathri, vel suo loco radicis, aut stipitum nardi celtici, aut radicis phu, aut spicæ Nardi, cum tertia insuper eius parte ana drachmas octo.

III. CLASSIS.

III. CLASSIS.

℞. 1. Cassiæ nigræ, cum signis indicatis in theriaca.

2. Polij, id est, suarum cymarum cum florib. seminibus, & folijs, perfecti odoris, & collecti ex montibus saxosis.

4. Piperis albi, pleni, sine rugis, odorati, & solidi, amarescentis, & acerrimi saporis.

4. Scordij, id est, suarum frondium, florum, & seminum, ex siccis locis desumpti.

5. Seminis Dauci cretici, recentis, odorati, & legitimi.

6. Carpobalsami, aut illius loco cubebarum vulgarium, in siliquis existentium.

7. Cypheos, id est, trochiscorum.

8. Bdellij, recentis, amari, pinguis, pellucidi, instar glutinis taurini, quod facile liquescat, similéque sit vngui humano, atque accensum spiret gratum odorem, non adulteratum cum gūmi. Eo deficiente accipiatur Ammoniacum thymiama ana ʒ. vij.

IV. CLASSIS.

℞. 1. Nardi Celtici purgati, id est, suarum radicū & stipitum recentium, odoratissimarum quod plures habent radices, duras & plenas.

2. Gummi Arabici, pellucidi, & sine sordib.

4. Petroselini, id est, seminum recētium, odoratorum & acrium, sitque legitimum.

4. Meconij, vel potius Opij collecti, vt lacrymæ solent colligi, non per expressionem facti, vel decoctionem, sitque graue, densum, amarū, purum, & dissolubile

5. Cardamomi, id est, minoris, vel medij: semina sint recentia odorata, & acri sapore pdita.

6. Sem. Fœniculi, æqualium, plenorum, odoratorum, & saporis acris.

7. Gentianæ, id est, radicis plenæ, densæ, amarissimæ, collectæ ex montibus aridis.

8. Frondium rosarum, quæ habeant quinq; frondes, purgatarum, non mucidarum.

9. Dictamni cretici, id est, frondium recentium, odoratarum, non nimis tenerarum ana ʒ. v. boni ponderis.

V. CLASSIS.

℞. 1 Anisi, seminis recentis, pleni, æqualis, odorati, puri, acris, saporis dulcissimi.

2. Asari, id est, radicis recentis, odorati, & solidi.

3. Acori, id est, Galangæ maioris radicis recē... odoris boni, & acris saporis.

4. Phu, id est, radicum odoratissimarum, nō ...sarum, & solidarum.

5. Sagapeni, succi vsitati, minutis granulis, duri, coloris vt Myrrha, puri, saporis acris, exterius rufescentis, interius albi, non adulterati.

6. Succi Glycyrrhizæ non recentis, non falsi ana drachmas tres.

VI. CLASSIS.

℞. 1. Mei Athamantici, id est, radicū collectarum ex montibus siccis, ponderosarum, gratissimi odoris, non cariosarum, & in vmbra exiccatarum

2. Acaciæ, id est, ipsius succi, & ipso deficiente succus ex Rhu.

3. Ventrum Scinci, veri, caudam rotundam habentis, caput oblongius, cum linea cæsij coloris per dorsum, aut cum alijs signis suo loco enumeratis.

4. Sem. Hyperici, id est, cymarum cum floribus, seminibus & frondibus ana ʒ. ij. ß.

Vini quantum satis erit ad omnia liquabilia dissoluenda, sitque verus, quod diu durauerit, vinosum, dulce, non austerum, neque fumosum incorruptum, colore flauo, claro, pellucido prȩditum, non crassum, vel turbidum, odoris aromatici, quale est Maluaticum, non adulteratum Pondus legitimum est ℥. xx.

Mellis quantum satis est. Sitque dulcissimū, acutissimum, expers omnis saporis externi, colore flauo & lucido præditum, odoratum, vnius formæ, mediocris crassitiei, tenax, æquale, quod instar visci fila demittat, ponderosum, firmum, collectum initio veris, &c. Quantum ad pōdus accipiuntur lib. vi. & eo plus, quanto plus requirent simplicia duplicata pondere, propter substitutionem aliquam.

Ambrosia Archibii.

℞. Anisi, sem. Apij ana ʒ. iv.
Myrrhæ, Opopanacis ana ʒ. i.
Cinnamomi, sem Loti amari,
Cassiæ, Spicæ indicae ana ʒ ij.
Croci ʒ. ij ß.
Piperis ʒ. ß.
Opij ʒ iv.
Mellis despumati quantum satis est.

Confice secundum artem.* Ad omnes internas affectiones vtilis est pota, ad intestinorū tormina quidem ex vini M rtini & aquæ quarta heminæ parte: ad hepar autem ex aquæ mulsæ hemina dimidia Item ad vigilas, ophthalmiam, & lateris morbum ex aqua mulsa: ad stomachi demum vitia, ex vini Granatorum cyathis duobus & aquæ totidem. Galenus.

Esdræ antidotus.

℞. Amomi ℈. xij.
Squinanthi ʒ. ix.
Pyrethri ℈. vj.
Croci ℈. xxxvj.
Cinnamomi ℈. vj.
Myrrhæ tropiodyticæ ℈. xii.
Styracis calamitæ ℈. xiix.
Petroseli, sem. Dauci ana ℈. iij.
Tragacanthæ ℈. vi.
Succi Hypocistidis ℈. ix.
Ireos, Abrotani ℈ xv.
Sem. Fœniculi ℈. vi.
Bdelli ℈. ix. Thuris ʒ. j.
Sulphuris viui ℈. vi.
Sem Hyoscyami albi ℈. xxvij.
Cassiæ lignææ ℈ ix.

Sem.

Sem. Papaueris ℈.xxx.
Spicę nardi ℈. xij.
Sem. Rutæ, sem. Ocymi ana ʒ.j.
Rhois culinarii ℈.iv.
Sem Anethi ℈.vi.
Asari ʒ.i.
Cardamomi ℈.vj.
Opij ℈.xxvij.
Euphorbij ℈.vi.
Piperis nigri ℈.xxx.
Rosarum siccarum ℈.ix.
Psyllij ℈.xii.
Opobalsami, seu
Olei caryophyllorum ℈.xxiv.
Ventris Mergi ℈.vi.
Laccæ, Lycij Indici,
Caryophyllorum ℈.iij.
Stercoris reperti in aluo Mergi ℈.vj.
Flor. Nerij ℈.iv.ß.
Rhabarbari ℈.xij.
Mei Athamantici ℈.iv.
Terræ cimoliæ ℈.xii.
Succi Arthemisiæ ℈.xx.
Fol. cichoreę ℈.ix.
Spicæ celticæ ℈.xii.
castorei ʒ.i.
Costi, Gentianæ ℈.xij.
Confect Hædychroi ℈.ix.
Anisi ℈.vi.
Sisonis ℈.xiix.
Thymiamatis Hammoniaci,
Fol. citri ℈.xii.
Vini veteris odorati q.s. fuerit succis & liquoribus resoluendis.
Mellis despumati optimi lib.v. aut lib.vj.

Arida omnia minutissime contundito. Opium vero & Myrrham, Hypocistidem, Bdellium, Lycium, Hammoniacum in vino dissoluito: Tragacãtham deinde seorsim per se affuso vino dissoluito. Deinde omnia simul misceto, addendo & despumatum Artemisiæ succum. In vniuersum hanc confectionem eodem modo conficias, quo theriacam, & eodem modo dimittenda est vt efferuescat, non omnino repleto vase. Per septẽ annos melior iudicatur. * Mirifice contra lethalia venena prodest, aliosq; vsus multos habet, quos apud Aetium lib. 13.c.101. Paulum lib. 7.c.11. Actuarium in lib. de compo. medicamẽ. reperias Aetius.

Esdra, alter.

℞. Mameræ ʒ j.
Amomi ʒ.ij.
Squinanthi ʒ.ß.
Pyrethri ℈.iix.
Croci ʒ.j.
Mirrhæ ʒ.iv.
Styracis ʒ.ß.℈.ij.
Petroselini ℈.iv.
Tragacanthae ʒ.j.
Succi Hypocistidis ʒ.iv.
Ireos ʒ.ß.℈.ij.

A Sem. Fęniculi ʒ. i.
Folij ʒ.iij.
Rhabarbari, Rosarum siccarum,
Glycyrrhizæ,
Flor. syluestris Punicæ,
Cinnamomi ana ʒ.iij.
Nardi celticę ʒ.i
Mellis despumati lib.vi.ʒ.ix.ʒ.vij.

Myrrham & H. pocistidem in vino dissolue modico, Tragacanthum vero per se etiam dissolue,
B & confice secundum artem. Actuarius.

℞. Opij Thebaici ʒ.iij.
Cassiæ lignæ,

Mameræ loco sume Doronicum Romanũ. Cordus.

Adrianum.

Hyoscyami ana ʒ.ii.℈ ii.ß.
Euphorbij,
Leucopiperis ana ʒ.ii. G.vi.
Seseleos, sem. Apii ana ʒ.i.G.ß.G.ii.
Folii, Origani,
C Tragacanthae ana ʒ.i.
Opobalsami, Petroselini, Macis,
Styracis cal. Zingiberis,
Xylobalsami, cyperi,
carpobalsami Maced. ana ʒ.i. minus G vi.
Sem. Marathri ℈.ii.G.ii.
calami aromat. ℈.ii.G.ii.
Cinnamomi, croci, costi, Rhempontici,
Pyrethri, acori, Dauci cretici,
D Anisi ana ʒ.ß.G.vi.
Castorii ʒ.ß.
Serapini, Myrrhæ, Rosarum,
Cardamomi, Amomi, Rutæ agrestis,
Sem. Ameos ana ℈.j.G.iv.
Cassiæ fistulę ℈.i.
Mellis quantum sufficit.

Fiat opiata, in vase ficti vitrato seruandum, annis septem. * Valet proprie ad omne vitium capitis ex frigiditate, & ad grauedinem oculorũ, &
E obscuritatem, contra hemicraniam datur cum vino calido, vbi cocta sit. Saluia cum sero, in modum auellanæ: datur etiam quartanariis, cum decocto Gẽtianæ, vel Origani ante horã accessionis. Cum vino data, in quo Saxifragia sit decocta, vel Milium Solis, lapidem frangit. Nicolaus

Opiata sopiens sensus.

℞. Pyrethri, Euphorbii,
Spicęnardi ana ℈ i.
Croci optimi ʒ.i ℈.
F Lachrymæ Papaueris ʒ.iii.℈ i.
Sem. Hyoscyami albi ʒ ii.℈.i.
Sem. Papaueris albi ʒ v.G.ii.
Mellis optimi non cocti q s.

Misceantur, fiat opiata. Ant. Chalmeteus.

Opiata.

℞. Theriacæ optimæ,
Mithridatii optimi ana ℈.ß.
Opii Thebaici mund. G ii. vel iii.
Conser Anthos ℈.i.

Misce pro dosi. Vsus vehemẽtissimis doloribus colicis. Casparus Bauhinus.

De Conseruis, Sect. XXIII.

Cōseruæ sūt flores vel herbæ exactissime concisę, tusę, et saccharo mistæ, et vel

- Calefaciētes
  - Caput, Conserua —
    - Anthos flor, Acori, Betonicæ,
    - Euphragiæ, flor. Stęchados,
    - Flor. Saluiæ, flor. Lauendulæ,
    - Maioranæ, pęoniæ.
    - Primulæ veris, &c.
  - Pectus, Conserua —
    - Hyssopi,
    - Melissæ,
    - Capillorum Veneris,
  - Cor, Conserua —
    - Flor. Borraginis, flor. buglossę,
    - Flor. Anthos, Arantij,
    - Lychnidis, id est,
    - Flor caryophyllorum,
    - Melissę.
  - Ventriculū, cōserua
    - Absinthij,
    - Enulæ,
    - Menthæ, &c.
  - Hepar, Conserua —
    - Absinthij,
    - Fumiterræ,
    - Flor. Sambuci, &c.
  - Splenem, Conserua
    - Asplenii,
    - Fumiterræ.
  - Vterum, Conserua —
    - Maioranę,
    - Melissę,
    - Anthos, &c.
  - Iuncturas, Conserua
    - Florum Stęchados,
    - Florum Anthos, &c.
- Refrigerātes
  - Caput · Conserua —
    - Flor. Nympheę seu nenupharis,
    - Rosarum,
    - Violarum, &c.
  - Pectus, Conserua — Violarum, &c.
  - Cor, Conserua —
    - Acetosę,
    - Rosarum,
    - Violarum, etc.
  - Ventriculū, cōserua
    - Rosarum,
    - Violarum, etc.
  - Hepar, Conserua —
    - Florum cichorij,
    - Rosarum,
    - Violarum, &c.
  - Splenem, Conserua
    - Rosarum,
    - Violarum, etc.
  - Renes, conserua — Rosarum, etc.
  - Vterum, Conserua
    - Rosarum,
    - Violarum, etc.
  - Iuncturas Conserua
    - Rosarum,
    - Violarum, etc.

DE CONSERVIS CALfacientibus caput.

Conserua florum Anthos.

℞. Flor. Anthos recent lib. ß.
Sacchari albissimi lib j ß.

Terantur simul in mortario marmoreo, pistillo ligneo, fiatque conserua in vase vitreo vel vitrato fictili, vel lapideo denso aliquamdiu ad solē, deinde ad annum vel biennium seruanda. *Valet ad confortandum cerebrum humidum, & neruosa membra, & ad melancholiam, & ad phlegma.

Conserua Acori.

℞. Radicum Acori veri lib. j.

Bulliāt in aqua vsque dum cocta fuerint, postea pistentur, & passentur per setraceum, deinde ponantur supra ignem, addendo.
Sacchari lib. iij.

Fiat conserua in modum opiatæ. Insoletur, & seruetur per annum *Valet ægritudinibus cerebri, & neruorum, valet in affectibus phlegmaticis. Mesues.

Conserua Betonicæ.

℞. Betonicæ recentis & teneræ lib. 1.
Sacchari lib iij

Folia in mortario lapideo terantur minutissime saccharum vero coquendum est, cum aquæ betonicæ, lib ij vltra syrupi consistentiam, deinde simul misceantur aliquamdiu supra prunas. fiatq; conserua, quæ per annum in vase vitreato cō seruanda. *Caput & ventriculum confortat, venena ex corpore pellit. Florentini Medici.

Conserua Eupragiæ.

℞. Mense Iulio vel Iunio, Euphragiæ vna cum floribus lib. ß.
Sacchari lib. j. ß.

Contundūtur simul in mortario lapideo minutissimè, deinde ponantur in vase vitreato aliquā diu ad solem quotidie agitando, postea seruetur ad annum vel biennium. *cerebrum confortat, siccatque: visum acuit ac clarificat.

Conserua florum Stœchados.

Conserua Stœchados eodem modo, quo conserua anthos, vel beton. paratur.

Conserua florum Saluię.

℞. Florum Saluiæ recent. lib. ß.
Sacchari lib. j. ß.

Pistentur simul in mortario marmoreo minutissimè, deinde ponantur in vase fictili vitreato ad solem aliquandiu, quotidie agitando, postea seruetur ad annum. *Ad omnia cerebri vitia ex frigida causa, ualet uentriculum corroborat, obstractiones aperit, uentriculi superfluos, & noxios humores absumit.

Conserua florum Lauendulę.

Conserua florum Lauēdulæ, vel spicæ, fit floribus recentibus contritis cum sacchato, eodem A quo conserua florum anthos modo, insolatur, & conseruatur per annum. *Cerebrum, ventriculum, hepar, splenem, & vterum excalfacit, ad suffocationes vteri, ad splenem induratum, & apoplexiam prodest.

Conserua Maioranę.

Conserua Maioranæ paratur, vt conserua anthos, vel betonicæ Insolatur, & conseruatur per annum. * Valet ad omnes frigidos, & humidos cerebri, capitis ventriculi affectus, iecinoris obstructiones reserat, vitales spiritus fortificat, &c.

B

Conserua Pæoniæ.

℞. In vere florum Pæoniæ recent lib. ß.
Sacchari lib. j.

Pistentur simul in mortario lapideo optime, deinde ponantur ad solem in vaso vitreato per menses tres, quotidie agitando spatula lignea, postea conseruetur ad annum. * Ad epilepsiam & vertiginem valet, menstrua prouocat, renū, & versicæ calculos expellit, terrores nocturnos sedat, &c.

Conserua Primulę veris.

Conserua Primulæ veris tempore veris con-
C ficitur eodē modo, quo conserua Pæoniæ. *Capiti, & cerebro frigido conducit, hominem ab apoplexia rutum reddit, &c.

DE CONSERIVS CALEfacientibus pectus.

Conserua Hyssopi.

Conserua Hyssopi mense Iulio, vel Augusto ex floribus hyssopi, & duplo sacchari conficitur eodem quo conserua florum anthos modo. Insolatur. & ad annum conseruatur. *Pectori, &
E pulmoni prodest, tussim curat, humores frigidos, & crassos in pectore attenuat, & consumit, cerebrum, & ventriculum confortat,

Conserua Melissæ.

Conserua Melissæ conficitur vt conserua ex floribus rorismarini. * Cerebrum, cor, pectus, ventriculū roborat, melancholicis, & tristibus confert memoriam confirmat, menstrua pellit vteri dolores, & suffocationes tollit.

Conserua Capil. Veneris.

℞. Capillorum Veneris lib. j
Sacchari albi lib. iij.

F Contundantur in vase lapideo, fiatq; conserua, ad solem primo, deinde ad annum conseruanda. *Valet pleuresi, & affectibus pectoris, & pulmonis, in affectibus etiā melancholicis, & cholerae rubræ maxime prodest

DE CONSERVIS CALEfacientibus cor.

Conserua florum Borraginis.

℞. Florum Borraginis recentium, à capitello, cui inseruntur, purgatorum ℥. iv.

Sacchari

Sacchari albi ℥ xij.
Contundantur simul bene in vase lapideo, pistillo ligneo, fiatq; conserua, insoletur, & in vase vitreato seruetur ad annum. Dosis est ad ℥. i. *Datur in tremore cordis, & in syncope, gaudium enim generat, & confert melancholiæ.

Conserua Buglossę.

℞. Florum Buglossæ, lib j.
Sacchari lib iij.
Terantur in vase lapideo, cum pistillo ligneo, fiatq; conserua in modum opiatæ, insoletur, & seruetur per annum.*Confortat cor, maniacis, & melancholicis confert, etiam syncopi, & cordis tremorem aufert, valet etiam cholerę.

Conserua florum Aurantii.

℞. Florum mal. Aurantiorum recent. Sacchari albi ana lb.i.
Contundantur vt supra, fiatq; conserua.

Conserua florum Persici.

℞. Florum Persici recent.lib.i.
Sacchari lib. ij.
Cõtunde in uase lapideo, insola, & serua per annum.*Lumbricos necat, atque expellit

Conserua florum Caryophyllorum, id est, lychnidis coronar.

℞. Florum Lychnidis, qui ab odoris imitatione caryophylli vocantur, lib ß,
Sacchari albi lib.j.ß.
Fiat conserua ad modum opiatæ. * Cerebrum caput, & cor confortat, contra uenena ualet, atque aerem pestiferũ, atq; partum facilitat, &c.
Cor quoque Calefaciunt, & roborant, Conserua Anthos, Melissæ, de quibus supra.

DE CONSERVIS CALfacientibus ventriculum.

Conserua Absinthii.

℞. Thymi Venetiani ℥.ii.
Vini albi optimi lib.i.ß.
Coque thymum ad ℥.xij. uini, deinde exprimito, & adde
Sacchari albi lib.j.
Coque ad formam syrupi crassioris, deinde cũ [illegible]datum fuerit, adde
[illegible]binthij uiridis, optime incisi ac subtilissime in mortario lapideo contusi ℥. xiix.
[illegible]ce, ac reponatur.

Conserua Enulę.

℞ Radicis Enulæ campanæ lib ij
[illegible]tur in aqua, usque dum cocta fuerit, postea [illegible]tur, & passetur per seraceum, deinde ponatur supra ignem, addendo
Sacchari lib.vi.
Fiat conserua in forma opiatæ. * Valet ad confortandũ stomachum, & membra nutritionis, & ad phlegma

Conserua Menthæ.

℞. Menthæ crispæ lib.ß.
Sacchari albi lib.j ß.
Contunde, insola, & serua per annum.*Ventriculum calefacit ac roborat, vomitum cõpescit.

DE CONSERVIS CALfacientibus hepat.

Conserua Eumiterræ.

℞. Florum Eumittheræ lib ß.
Sacchari albi lib.j ß.
Contunde simul in mortario lapideo, & fac cõseruam ad modum opiatæ, insola, & serua per annum in uase lapideo denso, vel uitreo. * Scabie infectis confert, sanguinem mundificat, sudorem mouet, ac regium morbum persanat.

Conserua florum Sambuci.

℞. Flor Sambuci recent.lib j.
Sacchari albi lib.ij uel iij.
Pista in mortario lapideo simul, insola, & conserua Durat annum.* Hydropicis confert.
Hepar etiam Calfacit Conserua Absinthii, de qua supra.

DE CONSERVIS CALEfacientibus splenem.

℞. Asplenij seu ceterach lib.ß.
Sacchari lib.j ß.
Fiat conserua ad modum opiatæ * Ad eadem, ad quæ herba ipsa ualet.

DE CONSERVIS EXcalfacientibus vterum.

Vterum excalfaciunt ac roborant, Conserua Maioranæ, Melissæ, Anthos, &c. de quibus uide supra.

DE CONSERVIS EXcalfacientibus iuncturas.

Iuncturas excalfaciunt roborantque, Conserua florum Anthos, florum Stœchadis, de quibus vide supra.

DE CONSERVIS REFRIgerantibus caput.

Conserua florum Nenupharis. Nymphaeae

℞. Flor.Nymphææ luteorũ, recentium li.ß.
Sacchari albi lib.j.
Tere in uase lapideo, ac in formam opiatæ confice, insola, & in uase fictili uitreato côserua ad annum * Febricitantibus, hecticis, & pleuriticis confert, cerebrum refrigerat, somnumq; inducit.

Conserua Rosarum.

℞. Rosarum rub recent.exunguatarũ lib.j.
Sacchari albi lib.ij uel iij
Teruntur in mortario lapideo, reponũtur uase uitreo, aut uitrato, pergamenta operculato, mẽsibus trib insolantur, in die sæpe agitantur, post auferuntur, seruãtur ad biennium uel trienniũ. Sunt qui rosas omnino imperfectas condiunt.

vt valentius adstringant. Datur ad ℥.j.ß.* Ventriculū & cor, & viscera reliqua firmat, ipsorumque intemperiem humidam emendat. Mesues.

Potest eadem cum oleo vitrioli confici, & fiet conserua vitriolata.

Conserua violarum.

℞. Violarum purpurearum recentium cauda & viridi seu calyculo purgatarum lib. j

Sacchari albi lib. ij. vel secundū Mesuē lib. iij.

Contundantur simul in vase lapideo, fiatque cōserua Annum durat Datur ad ℥ j * Bilis incendium, sitimque extinguit, aluum subducit. Syl.

Quod si huic oleum vitrioli permisceatur, fit cōserua violarum vitriolata, ad supra dictā multo præstantior.

DE CONSERVIS REfrigerantibus pectus.

Pectus refrigerat cōserua Violarum, de qua supra.

DE CONSERVIS REFRIgerantibus cor.

Conserua acetosæ.

℞. Acetosæ lib. ß.

Sacchari lib. j. ß.

Tere in mortario lapideo, deinde in sola, & serua per annum. *Valet cholericis.

Cor etiam refrigerant, conserua Rosarum, Violarum, etc. de quibus supra.

DE CONSERVIS REfrigerantibus ventriculum.

Ventriculum refrigerant, Conserua Rosarū,

A Violarum, etc. de quibus supra.

DE CONSERVIS REfrigerantibus hepar.

Conserua florum chichorii.

℞ Florum cichorii recent lib. j.

Sacchari albi lib. iij.

Terantur in vase lapideo optime, deinde in vase vitrato ponatur ad solem per aliquot hebdo

B madas, et seruetur conserua ad annum. * Valet melancholicis et cholericis.

Hepar quoque Refrigerant, Conserua rosarum, Violarum, de quibus supra.

DE CONSERVIS REFRIgerantibus splenem.

Splenem refrigerant, Conserua rosarum, Violarum, cichorii, etc de quibus supra

C

DE CONSERVIS REfrigerantibus renes.

Renes refrigerant conserua Rosarum, Nymphææ, etc. de quibus vide supra.

DE CONSERVIS REFRIgerantibus vterum.

D Vterum refrigerant, conserua rosarum, violarum, Nymphęæ, etc de quibus supra.

DE CONSERVIS REFRIgerantibus iuncturas.

Iuncturas refrigerant, conserua rosarū, violarum etc. de quibus supra

De Eclegmatis siue Loch, Sect. XXIV.

Elegma, quod arabibus Loch, latinis linctus dicitur, thoracicum et pulmonicum est prēsidiū, ex medicamentis fere dulcibus et detergētibus, ac etiam glutinosis, interdū amaris et acribus parcius coctis, quam electuario liquido, vel solido conueniat. Horum alia

- Vsualia seu officinalia.
  - Adstringētia
    - Loch de papauere,
    - Diacodion simplex Galeni,
    - Diacodion Montani,
    - Loch de psyllio.
  - Abstergentia
    - Loch de tussilagine simpl.
    - Loch de tussilagine comp.
    - Loch de pino,
    - Loch sanum et expertum,
    - Loch passularum,
    - Loch Antipatri,
    - Loch de prassio,
    - Loch de eruo,
    - Loch de pulmone vulpis,
    - Loch de scylla,
    - Loch ad asthma,
    - Loch e caulibus,
    - Loch de carthamo,
    - Loch ex allijs.
  - Consolidātia. — Loch de pulmone vulpis.
- Minus vsualia, etc. Vide literam A.

Minus

A. Minus vsualia
- Astringentia
  - Loch *ad sputum sanguinis,*
  - Loch *ad inflammationem laterum, & pulmonis incipientem.*
  - Loch *ad defluxionem tenuem,*
  - Loch *ad acres, et erodentes destillationes,*
  - Loch *è portulaca,*
  - Loch *ex tragacantho.*
- Abstergentia
  - Loch *abstergens et concoques,*
  - Loch *ad humores pituitosos,*
  - Loch *ad frigidas distillationes,*
  - Loch *ad pus retentum,*
  - Loch *ad vlcus pulmonis,*
  - Loch *ad asthma Gesneri, etc.*

DE ECLEGMATIS astringentibus.

Loch de papauere.

℞ Papaueris albi ʒ xxv.
Amygdalarum dulcium depellatarum,
Nucleorum pinearum, Gummi Arabici,
Traga canti, succi Glycyrrhizæ ana ʒ x.
Amyli, sem Portulacæ, sem. Lactucæ,
Sem Cytoniorum ana ʒ iv.
Croci ʒ j.
Penidiorum alborum ℥ iv.

Omnia contundantur, & fiat loch secundum artem cum syrupi papaueris, lib. iij. Seruatur in uase angulino vitrato per annum. datur lambendo ad ʒ iv. hora vna post prandium. uel ad somnū hora vna, à cœna, vel omni tempore ad affectus sequentes. *Iuuat tussim, & gutturis asperitatem à catarrho calido, tenui (quem sputum liquidū indicat:) eum enim coquit, & crassat. Confert cum febribus ardentibus, dolenti thoraci, pleuritidi. *Mesues.*

Diacodoion simplex Galeni.

℞ Capita papaueris albi, mediocri magnitudine, nec nimium viridia, nec nimium matura num xx
Aquæ pluuiæ aut fontanæ lib iij.
Macera horis vigintiquatuor; post coque, donec capita coarctuerint cola, & adde
Mellis lib ij.
Coque ad iustam consistentiam. Fit cum saccharo eodem modo, item cum sapa hac ratione,
℞. Decoctionis prædictæ lib ij.
Sapæ vini dulcis lib ij
Succi Glycyrrhizæ ℥.ij.
Coquantur ad iustam consistentiam. *Vsus eius cum destillationibus tenuibus è capite in asperam arteriam, ex perpetua tussi insomniam patientibus. Quod si magna humoris copia ex capite circa pulmones constiterit, cōfectio ex melle melior est, quemadmodum somno opus habētibus, ea quæ ex sapa constat.

Dia od on Montani.

℞. Capitum papaueris albi cum seminibus num xx.
[illegible] quarum dulcium ʒ iij.

A Rad Althææ, Glycyrrhizæ rasæ ana ℥.ij.
Aquæ fontis lib xij.
Eximantur è siliquis grana, postea decoquatur ad remanentiam librarum trium, deinde exprimantur, & colentur, postea adde
Sacchari candi rosi lib ß.
Penidiorum lib j.
Decoquantur ad mellis consistentiam. *Eo vtimur in tenuibus, & acribus rheumatismis, pulmones, & asperam arteriam fluxione tentantibus, & continenti tussi, peruigiliū excitantibus B

Loch de psyllio.

℞. Mucaginis psylij secundum artem extractæ ℥.ij
Sacchari clarificati lib. j.
Coquatur saccharum sufficienter, donec candidum fiat, deinde admiscetur mucilago, & tādiu agitantur, donec probe vnita sint, & albescant. Seruatur in vase vitreato ad annum. * Tenues & acres humores in pectus defluentes inspissat, C mitigatque, & excretioni præparat. Fit in hunc modum loch de semine lini, & alia huiusmodi eclegmata, quæ mucilagines recipiunt.

Loch de psyllio, aliud.

℞. Psyllij, Granorum Cytoniorum ana ʒ.v.
Sem Papaueris albi ʒ.v.
Sebesten num. l.
Iuiubarum num. xxx
D Glycyrrhizæ ʒ.vij
Passularum exacinatarum ʒ. xv.
Cassiæ fistulæ mundatæ ℥.j
Decoque in lib. ix. aquæ, donec impinguentur deinde cola, & proijce super ea
Rob. lib. ij.
Sacchari Salomoni, Syrupi violati,
Penidarum ana ℥. vi.
Farinæ fabarum ʒ iij.
Traga canthi, Gummi Arabici ana aur iv.
E Coquantur visquedum transeant in consistentiā mellis, deinde
℞. Sem. Cucurbitæ, sem. Melonis,
Sem. Cucumeris, sem. Citrulli ana aur ij.
Sem. Papaueris albi aur ij.
Sem Anisi, Fœniculi aur ij.
Cōfice, & conserua in vase vitreo ad biennium, *Mesues.*

DE ECLEGMATIS ABstergentibus.

Loch de tussilagine simplex.

℞. Rad. Tussilaginis lib. j.
Coquantur in aqua, donec dissolutæ sint, contundantur & colentur: deinde additis
Mellis lib. iij
Coquatur in iustam consistentiam: & seruatur per annum. Eodem modo fit loch de althæa, baucia, & similia.

Loch de tussilagine compositum Magistrale.

℞. Rad. Tussilaginis ℥. vj.
Coquantur in aqua: deinde contusis, & dissolutis in ipsa decoctione, additur
Sacchari lib. ij.
Igni deponuntur, & agitantur, donec in commodam formam redigantur: adde
Nucleorum pinearum denudatorum ℥. j. ß.
Passularum purgatarum ℥. ij.
Contusis in mortario lapideo, & permistis, adde
Croci, caryophyllorum ana ℈. ß.
Succi Glicyrrhizæ ℈. iij. ß.
Cinnamomi,
Macis ana ℈. i.
Redigantur in puluerem tenuem misce, & serua per annum.

Loch de Pino.

℞. Nucleorum pinearum mundatorũ ℥. xxx.
Amygdalarum, Auellanarum assatarum.
Tragacanthi, Gummi Arabici,
Succi Glycyrrhizæ, Amyli,
Capil. Veneris, Ireos ana ℥. ß.
Carnis dactylorum ℥. xxxv.
Amygdal. amarum ʒ. iij.
Mellis passularum, Id est, Sapæ,
Butyri recentis,
Sacchari optimi ana ℥. iv.
Mellis optimi lib. iij. ℥. ij.
Fiat loch, quod annum seruatur. Sumatur velut lambendo ℥. j. * Tussi diuturnæ, difficultati spiritus, & asthmati succurrit, humores in thorce crassos incidit & extenuat Mesues.

Loch sanum & expertum.

℞. Cinnamomi, Hyssopi,
Glycyrrhizæ ana ℥. ß.
Iuiubas. Sebesten ana num. xxv.
Vuorum passarum, Ficuum pinguium,
Dactylorum pinguium ana ℥. ij.
Fœnigræci ℥. v.
Capillorum Veneris M. j.
Annisi, sem. Fœniculi, Iraos,
Calamenthæ, sem. Lini ana ℥. ß.
Coquantur in lib. iv. aquæ ad dimidij consumptionem Colaturæ bene expressæ adde
Penidiarum albarum.
Coquantur ad perfectionem: postea insperge subsequentia minutissime trita,

A Nucleorum pinearum mundatorum,
Amygdalarum mundat. ana ʒ. v.
Succi Glycyrrhizæ,
Tragacanthi, Gummi Arabici,
Amyli candidi ana ℥. ß.
Ireos ʒ. ii.
Agitentur omnia simul in lebetẽ, donec albescant. Serua in vase vitreato annum vel biennium. Datur lambendo à ʒ. v. ad ʒ. x. * Tussi vocisque asperitati a frigiditate natę auxilio est.
B Crassos in thorace & pulmone humores extenuat. Mesues.

Loch passularum.

℞. Radicum Pæoniæ ℥. ß.
Hyssopi Melissæ
Scolopendrij ana M. ß.
Glycyrrhizæ ℥. ß.
Fiat omnium decoctio in s.q. aque pluuiæ, facta colatura cum forti expressione, adde passularũ minorum in mortario bene contusarum, prius
C bene mundatarum á gigartis, & aurillis lib. j. De coquantur, & per pannum lineum fortiter exprimantur, expressioni adde
Sacchari lib. 1.
Fiat loch, vt artis est. * In frequenti vsu est nostris ad tussim & pectoris vitia, maxime in pueris, iisdemq; epilepticis, propter Pœniæ radices ingredientis. Angustani.

Loch Antipatri.

D ℞. Nucleorum mundatorum ʒ. xii.
Sem. Lini assi ʒ. ix.
Tragacanthi, Ireos ana ʒ. xii.
Carnis dactylorum ʒ. xiix.
Amygdalaræm dulcium ʒ. xvj.
Dissoluatur tragacantha in aqua violarum, & reliquis contusis, cum melle q.s. fiat loch secundum artem. Durat annum. * Earundem fere virium cum superiori.

Loch de passio.

E ℞. Comarum Marrubij, Iridis, Hyssopi,
Pulegii, Glycyrrhizæ, sem Apij ana ʒ. ii.
Ficuum passarum pinguium,
Nucleorum pinearum mundat. ana ʒ. vi.
Macerata in aqua sufficiente per noctem, decoquantur: & percolatis addatur mellis pars media. Coquatur ad perfectionem. Annum durat.
* Tabescentibus maxime conuenit. Paulus.

Loch de eruo.

F ℞. Amygdalarum amararum ℥ ß.
Farinæ Orobi, Hyssopi ana ℥. j.
Iridis ʒ. ij.
Nucleorum pinearum mundat. ℥. j.
Mellis quantum satis est.
Fiat loch. Conseruatur annum Paulus.

Loch de Pulmone.

℞. Pulmonis vulpini præparati,
Succi Glycyrrhizæ, sem. Fœniculi,
Anisi, capillorum Veneris ana ℥. j.
Mellis ℥ xvj.
Fiat loch. Seruatur biennium. * Abstergit & consolidat.

ſolidat vlcera pectoris & pulmonis, & præferen A
dum eſt alijs remedijs in phtiſi Meſues.

Loch e ſucco ſcillæ.

℞ Succi Scillæ, diebus canicularibus excepti lib i.
Mellis lib j.
Coque, fiat lochi, ad annum vel biennium ſeruandum. * Craſſos & lentos humores, quique in thorace difficulter coquuntur, incidit & extenuat ideoque aſthmaticis, & difficile ſpiſantibus B auxiliatur, thoraciſque dolorem leuat. Gal.

Loch aliud.

Ipſum ſcillæ corpus, e qua ſuccus extractus, libram vnam terito, cum mellis lib. i ß.
Coque, fiat loch. * Hoc facultate poſterius eſt præcedenti.

Loch de ſcilla compoſitum, ſeu ad aſthma.

℞. Scillæ in pane aſſatæ ʒ. iv.
Marrubij, Hyſſopi ana ʒ. j.
Iridis ʒ. ij C
Myrrhę, croci ana ʒ. ß.
Mellis quantum ſufficit.
Fiat loch. Seruatur ad biennium. * Ad aſtma & diuturnam tuſsim valet, humorē enim craſſum extenuat. Meſues

Loch de caulibus.

℞. Succi Caulium lib. v.
Lento igne coque, auferendo ſpumam eius, vſque dum redeat ad libras duas. Deinde decoquatur cū rob, id eſt, ſape, vini & mellis ana lib. i. vſquedum ingroſſentur, agitetur itaque diligenter piſtillo, fiatque loch ad annum ſeruandū Meſues. D
Aliqui pro rob accipiunt ſaccharum rubrum

Loch de carthamo.

℞. Medullæ ſem. Carthami ʒ. vj.
Amygdal. mundatorum ʒ. ij
Nucleorum pinearum mundatorum ℥ j. E
Mellis cocti, Succi Scilllæ ana quantū ſufficit.
Fiat loch ad perfectionem Meſues.

Loch de caulibus, aliud.

℞. Succi Caulium rubeorum lib i.
Croci ʒ. ij
Sacchari mellis ana lib ß.
Miſce ſimul vt decet, & fiat loch Gordonius. F

Loch ex alliis.

℞ Alliorum purgatorum lib. ß.
In cicerum & hyſſopi iure decoquetur, deinde tundetur, medulla exprimetur, incernetur que, & cum mellis & butyri recentis ſingulis libris, igne lento ad eclegmatis ſpiſſitudinē percoquetur. * Valet ad thoracis intemperiem frigidam, materieque pituitoſæ defluxionem, tuſſim humidam, & diuturnā pectoris excretiones iuuat.

Loch de amygdalis.

℞. Amygdal dulcium, Amygdal. amararum,
Sem Lini torrefacti, pinearum,
Aniſi, Tragacanti, Gummi Arabici,
Glycyrrhizæ ana ℥ j. ß.
Sacchari, penidiarum ana ʒ. iij.
Mellis, ſucci fæniculi ana q ſ.
Coque. * Valet ad intemperiem ſiccam pulmonis & thoracis, & tuſsim inde ſiccam. Meſues.

DE ECLEGMATIS MINVS vſualibus, ac primum de aſtringentibus.

Loch ad ſputum ſanguinis.

℞. Conſerug ſymphyti, conſ. roſarum antiquę ana ℥. ß.
Gelatinę Cytoniorū conditorū ſacchaio ℥. j.
Trochiſcorum de terra ſigillata, vel de carabe ʒ. ij
Cum ſyrupo myrtillorum fiat ad modum loch. Rondeletius

Aliud.

℞. Gelatinæ cytoniorum, uel ſucci corūdem ℥ j.
Amyli, Tragacanthæ ana ʒ. iij.
Terræ ſigillatę, ſang. draconis ana ʒ. ij,
Lapidis hęmatites ʒ. ß
Incorporentur ſimul, fiat loch. Rondeletius.

Aliud cum albamine oui.

℞. Sanguinis Draconis ʒ. ij.
Amili, Tragacanthæ ana ℥ ij.
Sem Portluacæ, ſem. papaueris,
Sem. Vuarum ana ℥ i
Terrę ſigillatæ, vel Boli Armeni,
Roſarum rubrarum ana ʒ ß.
Fiat puluis tenuiſsimus qui albumine oui crudo fortiter agitato, vt ſit tenuium partium, excipiatur, ſumaturque eclegmatis loco, cui ſaporis gratia ſaccharum roſ tabulatum addatur. Idem.

Aliud ex ſuccis recentibus.

℞. Succi Burſæ paſtoris,
Succi herbæ ſanguinariæ,
Succi Plantaginis, depuratorum ana ℥ ii.
Amyli ſanguinis draconis ana ℥ ij
Coralli rubri, Tragacanthæ ana ʒ. iv.
Sacchari roſ. tabulati q. ſ.
Miſce, & fiat loch Idem.

Loch ad incipientem inflammationem laterum & pulmonis.

℞. Spec. Diatragacanthi frig. ʒ iij.
Sacchari candi, penidiarum ana ℥. i.
Syrupi iuiubarum q. ſ
Fiat loch. Capiat lambendo. In progreſſu autem nimiſque tenui materia additur diairis ſimplex & pro ſyrupo iuiubarum violatus ponitur. Rondeletius.

Loch ad inflammationem declinantem.

℞ Spec diairis ſimplicis ʒ ij.
Spec diatrag frigidi ℈ i.
Sacchari candi ℈ ij

Syrupi capill. Veneris,
S rupi de glycyrrhiza ana ℥.j.
Misce. Idem.

Loch ad defluxionem tenuem incrassandam & sistendam.

℞. Pulpæ iuiubarum ℥.ß.
Amyli ʒ ij
Tragacanthæ, gummi arabici ana ʒ.j.
Cum syrupo de papauere fiat loch. Sumatur lābendo. Rondeletius.

Loch ad acres & erodentes destillationes.

℞, Spec. Diatrag. frig. ʒ.ß.
Boli armeni in aqua rosacea loti ʒ.ij.
Trochiscorum de terra sigillata ℈.ij.
Cum syrupo de papauere fiat loch. Andernacus

Loch è portulaca.

℞. Succi portulacæ lib. ij.
Trochiscorum de terra lemnia ℥.ij.
Trochiscorum de carabe, gummi arabici,
Sanguinis draconis ana ʒ j.
Lap. Hęmatitis, pilorum leporis vstorum ana ℈.ij.
Sacchari albi lib i.
Fiat loch, vt est artis. *Commēdatur in sputo sanguinis, & aliis eiusdem, vel supra, vel infra eductionibus. Augustani.

Loch ex Tragacantho.

℞. Gummi arabici, Tragacanthi ana ʒ. j.
Infundantur in aqua rosacea, donec mucilago fiat, adde
Terræ lemniæ, boli Armeni, Lap hæmatitis ana ʒ.j.
Conseruæ rosarum antiquæ, Syrupi e rosis siccis ana q.s
Fiat loch. Ad eosdem affectus, ad quos præcedens valet. Idem.

Loch ad caliditatem & asperitatem pectoris & ad tussim calidam.

℞. Glycyrrhizæ ʒ xv.
Passularum ℥.ij.
Zizypharum, myxarum ana num. xxv.
Coque igne lento in aquæ lib. iv. ad librarum trium consumptionem, adde
Cassiæ fistulæ ℥.i
Colatum, & seminibus ac membranis purgatū percoque cum penidiorum lib. ß. sape ℥.iv. ad iustam crassitiem. Tunc misce farinæ fabarum ʒ. ij. Mesues.

Aliud ad idem.

℞. Sem papaueris ʒ.x.
Glycyrrhizæ ʒ. vij.
Myxarum num. xx.
Sem. Psyllij,
Sem cydoniorum ana ʒ. v.
Aquæ lib iij
Coque ad dimidij cōsumptionem, colatum percoque cum
Sapæ, penidiorum ana ℥. iv.

A Ad iustam crassitudinem deinde misce
Tragacanthi, Gummi ana ʒ. v.
Papaueris albi, sem Melonum,
Sem. citrulli, sem. cucumeris ana ʒ. ii.
Confice. Mesues.

DE ECLEGMATIS abstergentibus.

Loch abstergens & concoquens.

℞. Pulpæ passularum ℥ j
Mucilaginis ficuum extractę cum decoctione hord. ℥ ß.
B Enulæ campanæ siccæ ʒ. j.
Spec. diaireos simpl. ʒ j.
cum syrupo de glycyrrhiza fiat loch. Rondelet.

Aliud.

℞. Amygdal dulcium ℥. j. ß.
Pinearum infusarum in aqua decoctionis hordei & glycyrrhizæ ℥. j ß.
Pulpæ passularum ℥. ß.
Sem. Maluæ, sem. bombacis ana ʒ. ij.
Sem Anisi ʒ. j
Succi Glycyrrhizæ ʒ. ij
Cum syrupo de prassio, vel glycyrriza fiat locch
C Idem.

Aliud fortius.

℞. Scillæ in pasta inuolutæ, & in furno assę ℥. ß.
Fortiter contundatur, cui adde
Succi glycyrrhizæ ℥. ij.
Conseruæ enulę campanæ ℥. ß.
Sapæ, oxymellitis simpl. ana ʒ ij.
Auellanarum ʒ. ß.
Quatuor, sem Frid. incisorum ana ʒ iij.
Pinearum, amygdal dulcium ana ℥. j.
Pistentur simul, & fiat loch Idem.

Aliud.

E ℞. Marrubij, hyssopi, capil Veneris,
Calaminthæ ana M j.
Passularum, Ficuū, dactylorum ana nu. xxx.
Anisi ʒ. ij
Glycyrrhizę rasæ ʒ iij.
Quatuor sem. frig ana ʒ. ij.
Fiat decoctio in aqua hordei ad quar i cui adde
Pinearum ʒ iij.
Tragacanthæ, gummi arabici ana ʒ. j.
Pulpæ passularum, Dactylorum, Ficuum ana ℥. ß.
F Cum pauca quantitate sapę fiat loch. Rondeletius.

Loch ad humorem pituitosum.

℞. Spec Diaireos Salomon.
Spec Diaireos simpl. ana ʒ. ij.
Enulæ campanę ʒ. j ß.
Oxymellis scyllitici q.s.
Omnia commisceantur, ac rudicula glycyrrhizæ lingenda deglutiendaque paulatim dentur. Andernacus.

Loch ad frigidas distillationes.

Ex butyro, saccharo, & pauca terebinthina paratur,

ratar, quo in catarro à materia frigida, & pecto- A
ris constrictione dilatanda, vtimur. Fūdit enim,
expectorat, & detergit Rondeletius.

Loch ad pus retentum.

℞. Syrupi rosati laxatiui ʒ.ij.
Succi glycyrrhizæ ʒ.j.
Farinę hordei ʒ.ß.
Tragacanthæ, vel gummi arabici ℥ ß.
Fiat loch. Sumatur mane tantum. Sero autem vtatur constringentibus. Rondelet.

Loch ad vlcera pulmonis.

℞ Conseruæ Symphyti,
conseruę rosa. antiquæ ana ℥.j.
Tragacanthæ torrefactæ,
Gummi arabici leuiter torrefacti, Cin. Cācrorum fluuiat, lotorū in aqua rosa. ana ʒ.ij.
Coralli rubri, boli armeni, Terrę sigillatæ ana ℥ i.
Sem Papaueris albi, sem plātaginis ana ʒ.j ß.
Cum syrupo de rosis siccis fiat loch Idem.

Loch ad ptisim.

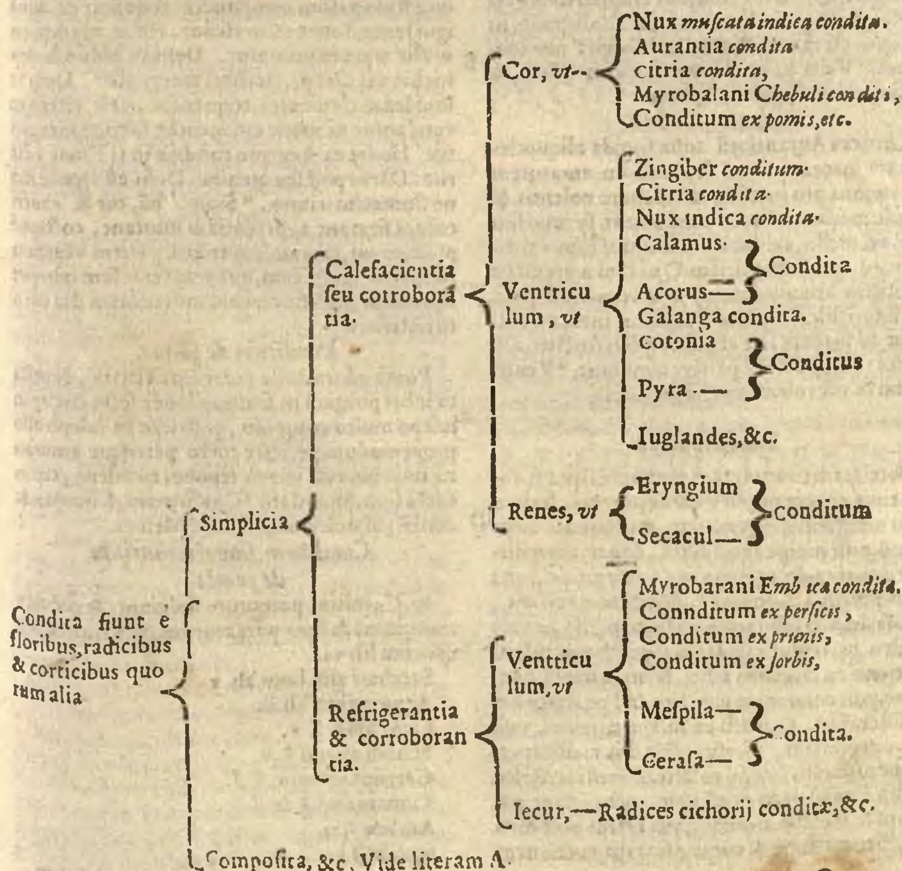
℞. Sem Papaueris albi, sem lini torrefacti,
Spodij, Croci,
Amygdalarum dulcium ana ʒ iij.
Amyli, Tragacanthi, gummi,
Sem. cydoniorum, sem citrulli ana ʒ.vj.
Sem Nasturtij torrefacti, amygdal. amar.
Fabarum ana ʒ.i ß.
Penidiorum ʒ.lx.
Hæ aqua fontana dissolutæ coquantur, deinde cętera misceantur. Dantur ʒ.ii. cum hydromelite. Phthisicis saluberrimum, sed etiam hecticis, & aliter cōsumptis, pure & sanie pulmones purgat, & tussim lenit Mesues.

B

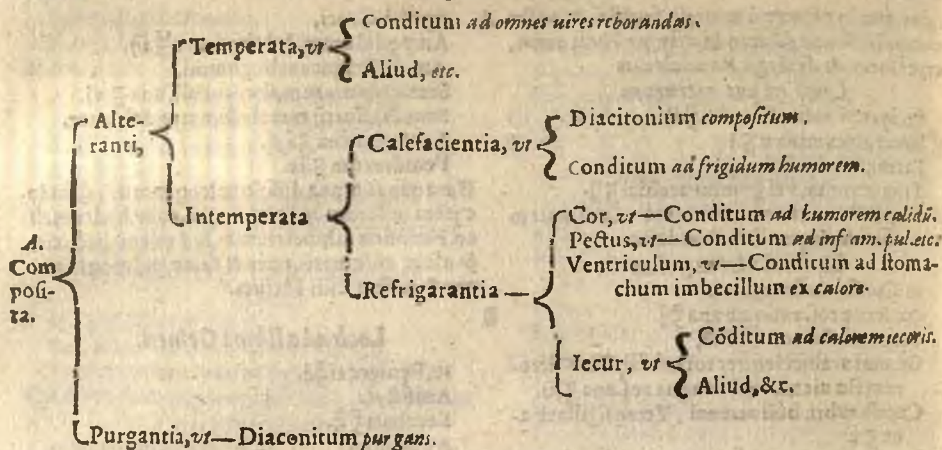
Loch ad asthma Gesneri.

℞. Fenigræci ℥.j.
Anisi ʒ.ß.
Sacchari ℥ ij.
Aquę lib ij.
Decoques secundum artem. Vsus eius est in destillationibus tenuibus e capite in asperam arteriam, ex perpetua tussi insomniam parientibus.

De Conditis, Sectio XXV.

Compo

DE CONDITIS CALFA cientibus & corroboranti bus cor.

Nux moschata Indica condita.

Nuces moschatæ Indicæ recentes conditæ ad nos Lusitanorum nauigationibus ex India con uehuntur. nostris inglandibus amplioribus persimiles, cortice viridi, carnoso, & alio lignoso, in ter quos est macis, & sub lignoso ipsa nux moschata.* Valet ad cordis & ventriculi robur, & intemperiem frigidam Syluius.

Aurantia condita.

Cortices Aurantiorū aqua frigida aliquoties mutata macerentur ad deponédum amarorem plusminus, pro intentione vsurpare volentis, & deinde modice resiccati condiantur syrupo simplici, vel mellis, vel sacchari coniunctum vel diuisim, ad iustam crassitiem. Quidam a prędictis corticibus accurate auferunt album illud quod sub flauo sub est, veluti fungosum intermediū, vsque ad succum siue chylum ipsius fructus, alij contra relinquunt, & pariter condiunt, *Ventriculum & cor roborant, Colonienses.

Citria condita.

Cortices citriorum tam magnorū, quam vola manus capere potest, carne purgati, lixiuio claro mergantur dies nouem, mutato ad diem quintū, post merge aqua clara, donec amaritudine deposita dulcescant, tunc vase mūdo, aqua fontis plurima coquentur, donec tenerescant, aquosa deinde substantia ab his expressa in vase lapideo mergātur vigintiquatuor horas iulepo sufficienti ex saccharo albo, & aqua tripla constante, post coquantur igni lēto, ad penidiorum consistentiam. Extracti ex iulepo cortices, vase vitreo reponātur, superfuso singulis vicissim velut incrustandis iulepo rosato ad mediocré, seu sacchari candefacti crassitiem cocto. Sunt qui ambra & moscho aromatizant. Datur post mensem, *Stomachum & cor confortant, coctionem

A iuuant, oris halitum commendant. Eodem etiā modo condiuntur cortices Aurantiorum & Limonum Mesues.

Myrabalani Chebulæ conditæ.

Myrobalani Chebulæ accipiendæ sunt, quot libet, humidæ & recentes, si harum est potestas, vel saltem arte & industria idonea humectatæ, quæ stylo passim compunctæ coquātur ex aqua igni lento, donec tenerescant. His in asserem im
B missis, aqua exprimatur. Deinde biduo hydromelite vel syrupo sacchari mergantur. Deinde igni lento clementer coquantur, vase vitreo recondantur, ac melle cui incoctæ fuerint, mergantur Hodie ex Aegypto conditæ in Italiam adferunt. Dātur post sex menses. Dosis est vna de mane stomacho ieiuno. * Stomachū, cor & ventriculum firmant, appetentiam inuitant, coctioné promouent, rationalem animæ partem vegetam reddūt & sensificam, quapropter visum quoque
C clariorem, & vsu cerebro iuuentutem diu tuentur. Mesues.

Conditum de pomis.

Poma odora nulla putredine vitiata, depellata intus purgata in frustra idonea secta coque in iulepo multum aquoso, postridie in iulepo alio propemodum perfecte cocto percoque aromatiza moscho, vase vitreo repone, eo iulepo, cui in cocta sunt, superdato *Confirmant, syncopen &
D cordis palpitationem sedant Mesues.

Conditum, siue electuarium de pomis.

℞. Carnium pomorum dulcium, & redolentium, intus & foris purgatorum, & in frustra incisorum lib vj.

Sacchari albi boni lib. v.
Aquæ rosatæ lib. ii.
Ligni aloes ʒ v
Santali citrini ʒ. v.
Caryophyllorum ℥. ß.
Cinnamomi ʒ. iv ß.
Ambræ ʒ. ij.
Moschi ℈ j.

Salubre

Salubræ ad cordis, & stomachi imbecillitatem, coctionem iuuandum. Mesues.

DE CONDITIS CALEfacientibus ventriculum.

Zingiber conditum.

℞. Zingiberis recentis, si haberi potest, sin minus, saltem artu humectari part. j. Coquitur cũ mellis partibus tribus, & sacchari parte vna. Humectandum, autem Zingiber album, purum, recens, aqua affusa primum, deinde arena humida obrutum quarto quoque die renouata, aqua sæpe superfusa, donec tumefiat, & humectetur, idque vel in dolio, aut alio vase magno fiat, vel in fossa quadam subterranea magna, & loco humido. Alij Zingiber aridum acerrimo lixiuio promacerant, vt molle euadat; quod vbi factũ est, perfundunt pura aqua frigida subinde mutata, donec omnis acrimonio & lentor lixiuij auferatur. Postea, vt supra dictum est, procedunt. Viride conditum ex Arabia, & Troglodytica in in Aegyptum, & deinde ad nos affertur.* Temperiem ventriculi frigidã & humidã sanat, & ab ea tardam & deprauatam coctionẽ, quæ cibos in acidam cruditatem corrumpat. Viscerũ lubricitatẽ corrigit, flatus dissipat, alimenti in hepar & corpus reliquũ distributionem celerat. Mesues & Colonienses.

Calamus aromaticus conditus.

Calamus aromaticus seu acorus verus, vt zingiber conditur. Nostrum quoq; acorum officinæ conditum habent, sed inutilem omnino censemus.* Acorus conditus, cerebri & neruorum affectibus frigidis confert. Mesues.

Cytonia condita.

℞. Cytonio ampla, nulla putredine vitiata, depellata, intus purgata, in frustra idonea secta: coque in iulepo multum aquoso: postridie in iulepo alio propemodum perfecte cocto percoq; aromatiza moscho, vase vitreo repone, eo iulepo, cum incocta sunt, superdato. * Fluxum alui vomitumque sistunt, ventriculum roborant, ob id & coctiones iuuant. Mesues.

Diacitonium simplex.

℞. Carnium citoniorum vapore aquæ dulcis coctorũ, & ad spissitudinem coctarũ lib. iix.
Sacchari albissimi despumati, & ad spissitudinem iustam cocti lib. iix.

Coquantur ad solidam consistentiam, & extendatur in tabulam feruens massa, refrigerata in partes incidatur. Quidam octo libris carniũ citoniorum, addunt sex libras sacchari clarificati. Poteris etiam ita facere

℞. Citoniorum excorticatorum, & ab interioribus mundatorum lib iix.
Sacchari clarificati, lib. iv.

Coque deinde citonia super vaporem aquæ dulcis, deinde vna cum saccharo ad iustam spissitudinem coque. Durat annum.* Peculiare remedium est fluxus, vel vomitus, quoniam stipticat & corroborat membra collapsa, debilia, confortat stomachum, virtutem retentiuam & digestiuam, & summopere excitat gustum. Sed ad fluxum datur ante cibum, & ad vomitum compescendum post cibum. Nicolaus.

Diacitonium stybiatum nostrum.

℞. Diacitonij ad perfectam consistentiam cocti lib. j.
Vitri antimonij ℥. i. ß.
Tragacanthi ʒ. ij.
Misce Dosis ʒ. j. plus minusuè ꝓ sumẽtis virib.

Pyra condita.

Pyra condita, cor. & ventriculum roborant. Condiuntur, vt citonia. Mesues.

Iuglandes condita.

Iuglandes nondum maturæ macerentur nouem diebus, uel circiter in aqua pura mutata quotidie, deinde coquuntur, coctæ ferramento tenui perfodiuntur transuersim secundum tres dimensiones, & leuiter resiccantur, deinde foramina cinnamomo, caryophyllis, & Zingibere, in festucas longa concisis expleantur, post hæc affuso syrupo adseruentur Cauendũ etiam atq; etiam, ne syrupus nimis calidus sit: alioqui em cõtrahentur, & corij instar, lenti & tenaces euadũt. Quod si syrupus aquosior post aliquot dies euadit, & periculum ne corrumpantur fructus esse suspicaris, effundatur, & ad iustam spissitudinẽ recoquatur, ac iterum affundatur. Colon.

DE CONDITIS EXCALEfacientibus renes.

Erynigium conditum.

Radices Eryngij albæ, amplæ teneræ, à cortice cinericio & ligno interno purgatæ, in frusta pollicaris magnitudinis sectæ, vno caryophylio humectato & particula Zingiberis humectati, fartæ intus, vnde lignosa portio execta est, coquantur in æquali pondere sacchari, & duplo melle, vel melle solo, sed triplo, coctis addatur aromatum pondus iustum. Datur ab ℥. ad ℥. ii. * Renes calefacit Venerem excitat, flatus tamẽ ventriculi dissipat. Mesues.

EODEM. ẽt modo radices Secacul cõdiũtur.

DE CONDITIS REFRIgerantibus.

Myrobalani emblicæ conditæ.

Myrobalani Emblicæ aqua affusa soli exponendæ, donec tenerescant, & humectentur, tũc expressæ, hydromelite biduo macerentur, post igni lento coquuntur, coctæ vbi parum restrixerunt, mellis albi quarta parte, vel sacchari, adiecta recondũtur. Sunt qui aromatibus condiũt, cinnamomo, Xyloaloe, cardamomo, croco, moscho, gallia, & similibus Datur vna semel tota diebus aliquot * Ventriculum roborant, eius substantiam & facultatem contrahendo, & in temperiem humidam corrigendo. Mesues.

Conditum ex persicis.

Persica condiuntur, vt Cytonia.* Ventriculum ca-

calidum confirmant, sitim sedant, oris fœtorem emendant Mesues.

A

Conditum persicorum.

℞. Persicorum propemodum maturorũ, intus, & foris purgatorum,
Succi persicorum ana lib. iij,
Sacchari albi lib. ij.

Tere persica in medullæ consistentiam, coque cum syrupo, vt in condito ex cydoniis diximus Vbi coctum erit, misce
Ligni aloes, Santali citrini ana ʒ. ij.
Cinnamomi, Cubebarum, Macis ana ʒ. ß.
Moschi ℈ ß.

B

Fit etiam sine aromatibus. Ventriculi ardorem mitigat stomachum confortat, sitim extinguit, tetrum oris halitum emendat. Mesues.

Conditum ex fructibus.

℞. Carnis cotoneorum, Carnis Pyrorum austerorum, carn. Malorum acidorũ ana lib. j.

Coque ex aceto forti, in quo thus viginti quatuor horis maceratus fuerit, deinde adde

C

Omphacij ex acinis expressi lib. j.
Carnis Sorborum immaturorum ʒ. v.
Sacchari lib. v.

Coquantur omnia ad mellis crassitudinem, deinde adde
Succi berberorum ʒ. ij.
Spodij, Sem. acetosæ ana ʒ. j.

Percoctum conde vase vitreo. Datur à ʒ. ii. ad ʒ. iii. cũ aqua frigida, & succo citri, aut succo ribes. Apparentiam excitat, & bilem flauam ex ventriculo deturbat, eiusq; intemperiem calidam corrigit. Idem.

D

Conditum ex prunis.

℞. carnium prunorum nigrorum, oblongorum, mediorum, sub dulciũ, elixatorum in aqua cui portulaca incocta fuit, lib. j.
Sacchari albi lib. i.
Aquæ violarum lib. ii.

Coque igni lento, ad crassitudinem, reconde vitreo vase. Da ab aureis iv. ad sex aureos.* Ventriculi ardorem, & inde natam sitim extinguit, febres mitigat, aluum soluit Mesues.

E

Conditum ex sorbis.

℞. carnis sorborum propemodum maturorum, coctorum in aqua, cui rosæ primũ incoctæ fuerint, & cortices granatorum lib. iv.
Mellis aut sacchari lib. ii ß.

Coque ad crassitudinem, & reconde vase Datur ʒ. i.* Vẽtriculum roborat, immodicam purgationem sistit Mesues.

F

Cerasa condita.

Cerasa accida recentia, antequam ad perfectã maturitatem peruenerunt, auellantur & saccharo ad iustam spissitudinem cocto atq; clarificato perfundantur, reponanturq; colonienses.

Mespila condita.

Mespilla matura colliguntur, atque saccharo ad syrupi consistentiam cocto, condiuntur, & in vase vitreato reponuntur.

Radices Cichorii conditæ.

Radices Cichorii recentes, & virides, primũ terra, & cortice exteriore atq; matrice purgatæ, deinde in partes sectæ, priusquam condiuntur, coquantur, donec mediocriter mollescant, ita tamen, vt non obscurus remaneat amaror. coctæ leuiter resiccentur in aere, à se mutuò seiunctæ deinde saccharo ad iustam spissitudinem cocto condiantur, & reponantur. Colonienses.

DE CONDITIS temperatis.

Conditum ad omnes vires roborandas.

℞. Conseruæ Anthos, Rosarum, Cirsij.
Bulgossæ, Adianti, Cichorii ana ʒ. ij.
Cort. citri conditi, Nucis Indicæ conditæ ana ʒ. i. ß.
Spec. Plirisarcoticon, Diamoschi,
Diarrhod. Abb. Triasandali ana ʒ. ß.
Fol auri num. vi.
Sacchari albissimi quantum sufficit.

Fiat conditum auro coopertum Andernacus.

Aliud

℞. Spec. Plirisarcotici, Conseruæ Adjanti,
Spec. Diamoschi,
Diarrhod. Abb Triasancali ana ʒ. ß.
Conseruæ Rosarum, cichorii ana ʒ. ii.
Sacchari albissimi, in aqua rosarum dissoluti quantum sufficit.

Fiat conditum, instar electuarii solidi Idem.

Conditum cardiacum.

℞. conseruæ Nymphæ, Bulgossi, Rosarum
Corticum citri conditi ana ʒ. ß.
Pul. diambræ, de gemmis, diamargariti frigidi ana ℈. ß.
Ossis è corde cerui,
Sem. citrei, & cardui benedicti,
Radicum tunicæ, & tormentillæ ana ℈. i.
Scobis vnicornis gra. viii.
Folia auri minutim concisa num. vi.
Sacchari albi q. s.

Fiat cõditum cardiacũ quo vtebatur Fernelius.

DE CONDITIS EX- calfacientibus.

Diacitonium compositum.

℞ carnium citroniorum comminutarum, & coactura in pistatarum, lib. iii.
Mellis dispumati lib. iv.

Coquantur simul ad iustam consistentiã, & postquam ab igne deposueris, antequam refrigeretur insperge subsequentes species, in tenuissimũ puluerem contritas,
Ginnamomi, ʒ. i. ß.
Zingiberis ʒ. i ß.
Piperis Galangæ ana ʒ. ß.
Caryophyllorum, Nucis moschatæ ana ʒ. iii.
Spicæ nardi, Ligni aloes, Macis, cardamomi ana ʒ. ii.
Zedoariæ ʒ. ii.

*Excalfaciat, resoluit ventositates, remouet frigorem

torem corporis, restituit pristinum colorem. & magis restaurat. Nicolaus.

Diacytonium compositum aliud.

℞. Carnis cotonorum in vino coctorum,
Mellis despumait ana lib.iij.
Coque igne lento, tunc adde
Cinnamomi, caryophyllorum,
Cardamomi, Galangæ ana ʒ.j.
Cinnamomi crassi ʒ. iij.
Zingiberis, Piperis longi. Macis ana ʒ. ß.

Si autem affectus est calidus, coquenda sunt cotonea cum aceti parte tertia. Et quandoque permiscetur succus granatorum quandoq; succus citri, quãdoque addũtur spodij, berberis, sem. acetosę, trium santalorum, rosar. rub. partes, ęquales. Ventriculum firmat, coct. ouem iuuat, vomitum biliosum, & pituitosum sistit, colorem corporis floridum efficit. Mesues.

Diacitonum è succo citoniorum.

℞. Succi citoniorum despumati lib. xij.
Mellis optimi despumati, Sacchari albissimi clarificati ana lib.ij.

Coquantur simul ad iustam spissitudinem, deinde ab igne remotis, & adhuc repetentibus inierge subsequentium pulueres minutissime tritæ & per cribrum excussos.

℞. cinnamomi, Nucis moschatæ ana ʒ. iv.
Caryophyllorũ, zingiberis, Galãgæ ana ʒ. ij.
Nardi celticæ, Piperis nigri, Ligni aloes,
Macis, Zedoariæ, cubebarum,
Cardamomi ana ʒ.j.

Confice secundum artem.

Diacitonium aliud.

℞. carnis cotoneorum, Mellis, Aceti albi ana lib.ij.
Piperis, Zingiberis ana ʒ·iij.
Petroselini Maced. ʒ.j.

Appetentiam languentem excitat, coctionem ciborum iuuat, iecur, & ventrem totũ roborat, ventriculi dispositiones prope omnes, exceptis quæ ab æstu vehementi fiunt, modice iuuat. Galenus.

Aliud.

℞. Succi cotoneorum, Mellis Attici ana sextarios Rom.ij.
Aceti sextarium ß.
Zingiberis ʒ iij.
Piperis ʒ.ij.

Et in calido ventriculo aufer piper, & zingiber

Aliud.

℞. Succi cotoneorum,
Mellis despumati ana lib.iij.
Aceti lib.ij.
Piperis, lõgi, Zingiberis, cinnamomi ana ʒ. j.
Caryophyllorum, Ligni aloes ana ʒ.ß.
Moschi ℈ iij.

Succũ, mel, acetũ igne lento coque, continenter despumando ad mellis crassitudinẽ, tunc insperge cætera. *Appetentiam languentem excitat, ventriculum, & hepar roborat, coctionem iu-

A uat, & retentionem, eam restringendo, Mesues.

Aliud.

℞. carnis cotoneorum in vino coctorum,
Mellis despumati ana lib.iij.
Cinnamomi, caryophyllorum,
Cardamomi, Galangæ ana ʒ.j.
Cinnamomi crassi ʒ iij.
Zingiberis, Piperis longi, Macis ana ʒ.iv.

Carnem, & mel igne lento percoque, tunc adde reliqua. *Firmat ventriculum, coctionẽ iuuat,
B vomitum biliosum, & pituitosum sistit, colorẽ corporis floridum efficit. Mesues.

Conditum ad frigidum humorem.

℞. Trochisc. de capparibus, conditi citri ana ʒ.ß.
Spec. Diagemmæ ʒ.ij.
Sem Anisi, Cumini, Fęniculi ana ʒ. ij.
Sacchari quantum sufficit.

Fiat conditum, quod bracteis auri contegatur, deturq; cochleare. Andernacus.

C
Conditum pro Ventriculo laxo.

℞. corticis citri conditi sicci ʒ.ß.
Carn nucis moschat. condit. ʒ.j.
Nucis communis conditę vnam,
Conseruæ rosarum ʒ.ij.
Sacchari rosati ad pondus omnium.

Fiat conditum, dosis cochlear vnum, mane, & vesperi hora vna ante cibum. casphar. Buhinus.

D
DE CONDITIS COMPOSITIS REFRIGERANTIBUS.

Conditum Cor calidum alterans & roborans.

℞. conseruæ Anthos, Rosarum, Boraginis, Buglossi, capillorum veneris ana ʒ. ij.
Corticum citrij conditorum ʒ.j. ß.
Pulueris electuarij pleresarchõ diarrhodonis abbatis, trium santalorum ana ʒ. ß.
E
Foliorum auri num. vj.

Sacchari quod sufficit vt fiat conditum, auro cooperiatur. Hurnius.

Conditum ad humorem calidum.

℞. conseruæ Buglossi, Rosarum, Nymphææ ana ʒ.ij.ß.
Spec. Diamarg. frig. pul. coralli rubri ana ʒ.ij.
Pul. frag. lapidum preciosorum ana ℈.j.
Sem. Oxalidis, sem. Portulacæ, sem. cichorij ana ʒ.j.
F
Fol. auri num iv.
Sacchari albi quantum satis est.

Mixta redigantur in conditum, quod auellanæ magnitudinis instar exhibetur Andernacus.

Conditum ad inflamationem pulmonis.

℞. Conseruæ violarum ʒ.ß.
Conseruæ Buglossæ ʒ.ij.
Spec. Diatrag frig. ʒ j.
Spec. Diamargarit frig. ℈.ß.
Sacchari candi, Sacchari albissimi ana q. s.

Fiat conditum. *Refrigerat, confortat, & humectat. Rondeletius.

Con-

Conditum refrigerans & constringens stomachum imbecillum.

℞. Conseruæ rosarum ℥.j.
Spec. Diamarg. frig. ʒ j.
Coralli rubri ʒ.ß.
Sacchari q. s.
Fiat conditum Rondel.

Aliud a pastu conueniens.

℞. Myrobal. emblicorum, in aqua rosſ. ablutorum num. x.
Cort. citri, conseruæ rosarum antiquæ,
Carnium cotoneorum ana ʒ.ß.
Coralli rubri, margaritarum ana ʒ.ij
Spec. Diarrhod. diacitoniten sine spec calidis ana ʒ.ß.
Sacchari rosati tab. q. s.
Fiat conditũ, de quo capiat post pastum. Ad spiritus fetorem additur aromaticũ rosſ. & parum moschi. et diamoschi vel ambræ, &c Rondel.

Conditum ad calorem iecoris.

℞. Conser. cichorij, violarum, nymphææ,
Buglossi ana ʒ ii.ß.
Conseruæ rosſ. ʒ.j.ß.
Spec. Diamarg. frig. Triasantalorum ana ʒ.ß
Fol. auri nu. viii.
Sacchari q. s.
Misceantur, fiatque cõditum. Detur cochleare vnum. Andernacus.

Aliud ad idem.

℞. Spec. Triasantali ʒ ij.
Spec. Diamarg frig.
Spec. Diarrhod. Abb. ana ℈ ii.
Conseruæ cichorij, violarum ana ʒ.i.ß.
Sacchari albissimi, ex aqua intybi, vel cichorii dissoluti, q. s. est, nempe ad ℥.iii ß.
Finguntur hinc tessellæ, quæ drachmas duas aut tres pendeant Idem.

DE CONDITIS PVRgantibus.

Diacitonium purgans.

℞. Succi citoniorum lib. iij.
Mellis albi lib. ii.
Coque cõtinenter despumando, donec manus non inficiat, quæ forma est miuæ simplicis vsitatæ, deinde iniice sequentia. Scammonij in malo citonio correcti ʒ.jß
Caryophyllorum, zingiberis, masticis. piperis longi, cinnamomi, nucis mosch. ana ʒ ij.
Misce simul omnia. *Colico dolori et aliis partium nutritoriarum morbis salubre est. Datur ab aureo vno ad aureos tres. Aut
℞. Scammonii ʒ v.

A Turbith ʒ.xii.
*Chalagogum erit, simul & phlegmagogum. Aut abiecto scammonio misce
Turbith xxv.
* Phlegmagogum solum erit, aut si bilem atrã vacuare velis, horum loco
℞. Hellebrorum nigrum, vel huius loco Epithymum. Quidam cum saccharo coquunt, alii cum carnibus tãtum, alii cũ ambobus. Mesues.

B ***Pruna purgantia.***

℞. Foliorum Senæ mundatæ ℥.ii.ß.
Cinnamomi Sem. fœniculi ana ʒ.ß.
Rad. galangæ ʒ ii
Fiat infusio per nocta, de in mane fiat leuis ebullitio. Postmodum coletur et colaturæ addatur Prunorum damascenorum lib. ß. coquatur, decoctum clarificetur, dulcoretur cum Saccharo et ad perfectionem supra prunas coquatur.

Passulæ purgantes.

C ℞. Passularum corinthiacarũ mundat lib. j.
Infusionis rosſ. lib. j. ß.
Foliorum Senæ ʒ.iv.
Infundãtur folia senæ secundum artem in infusionem rosarum tepentem per noctem, deinde bulliant parum, coletur, colaturę addantur Sacchari rubri ℥ viii. coquantur ad constitutionem Syrupi, in cuius fine imponantur passulæ, et parum bulliant rursus. Caspar. Bauhinus.

D *Passulatum leniens.*

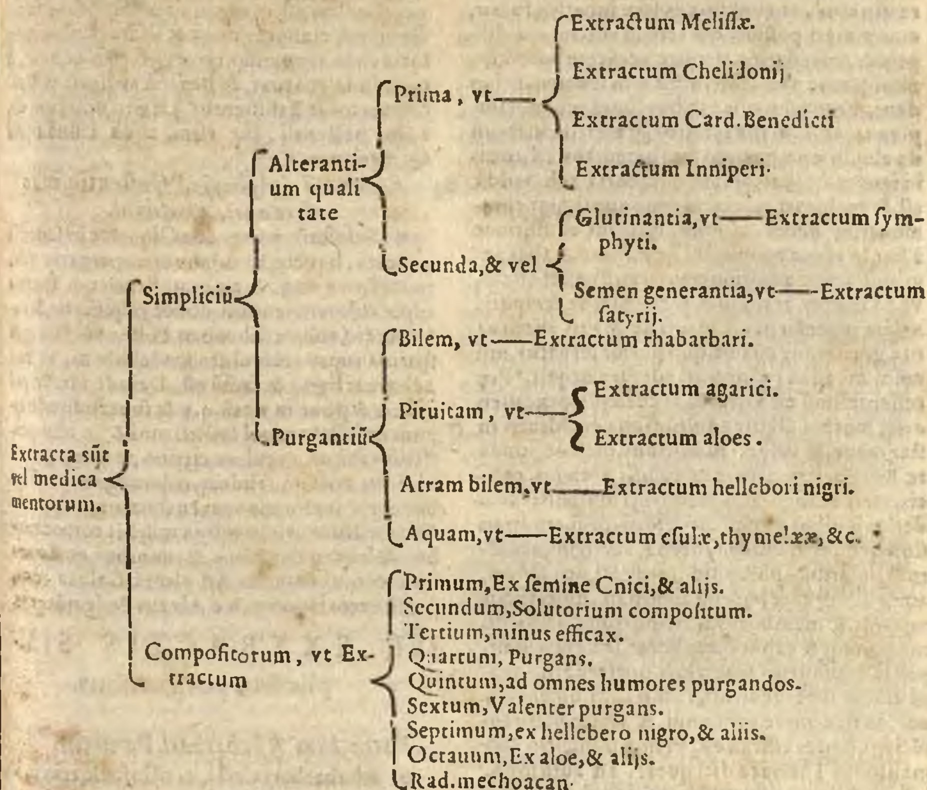
℞. Fol. Senæ mundat. ℥. iij.
Anisi ʒ. vj.
Aquæ ℥. ix.
Infundantur per diem et noctẽ, et bulliant vnica ebullitione fiatque fortis expressio, cui inde
Passularum corinthiacarum ℥. vi.
Bulliant ad exhaustionẽ decocti, et in fine adde
Sacchari rubri ℥. iv.
Cinnamomi ʒ. j. ß.
E Serapii ænulam in ideam coquatur dum ab eat saccharum. Accipiat ℥. ii antequam pastum inéat, affundi poterit aliquid serapij rosaci soluti, quo vberius madescat Heurnius.

Aliud.

℞. Radicum Polypodii quercini ℥ iii.
Foliorum senæ,
Radicum altheę recentium ana ℥ ii.
Anisi ʒ. ii.
Omnia infundantur in vase vitreato, et coquatur secundum artem, fiat expressio, adde pulpæ passularum per cetaceum transmissarum semilibram. Sacchari albi ℥ ij. coquantur rursus ad cydoniati crassitudinem, parum ante prandium
F accipiat drachmas sex vel vnciam. Idem.

De

De extractis, Sectio XXVI.

DE EXTRACTIS SIMPLICIBUS alterantibus.

Extractum Melissæ.

Melissa minutim inciditur, inditurque ampullæ vitreę, & vino stillatitio, quod duos digitos superemineat, perfunditur, deinde illa cæco operculo occlusa, maceratur in balneo, vel in sole, vel iuxta fornacẽ diebus aliquot, postea eximitur, & sub prælo valide exprimitur, fecibusque reiectis, recens herba in idẽ vinũ ponitur maceratur, exprimiturque vt prius, isque labor ter quaterque repetitur, prout extractũ efficax desiderauerimus. Tandem vinũ illud in balneo ex ampulla extillatur, dum extracti spissitudo in fundo mellis instar appareat, vel spiritu vini euocato, aquosum eũluat. Andernacus.

Extractum Chelidonii.

Chelidonij herba recens adhuc cum floribus & radicibus simul pultis instar contunditur, inditurque impulsæ, & in fimo equino per mẽsem maceratur, deinde in balneo humor ad fęcum siccitatem usque extillatur, postea hæ conteruntur in puluerem, et humore paulo ante prole-

A cto, profunditur, rursusque diebus triginta in fimo maceratur, vt prius, tũc ex cineribus calidis destillatur, separaturq; aqua ab oleo, quod chemici veram Chelidonij essentiam appellant. Et fęcibus in cinerem redactis cum aqua sal elicitur. Andernacus ex Paracel.

Extractum Cardui benedicti.

B Extractum cardui benedicti cõficitur, vt Melissæ.* Præstantissimum est remedium præseruatiuum ad pestem. Crato.

Extractum Iuniperi.

Baccę iuniperorum recentes, maturæque, in Septembri mense collectæ, modii instar, in mortario conteruntur, dum nulla earum integra superfit deinde lebeti, qui quatuor aut quinque vr-

C nas continet, induntur, coquũturque, donec omnẽ ui exuisse videantur, postea ab igne remouentur, & quam ualidissime sub prelo per lineos densosque sacculos diligenter et exacte exprimuntur, mox succus expressus iterum per lineũ sacculum colatur, quo purior euadat, et materia terrestris, si quæ adhuc inest, ab eo separetur, tandem igni super imponitur, incoquiturque, donec ad spissitudinem perueniat, et

pur

purpureus quasi appareat Illud autem aduertédum est, ne dum coquitur, aut effluat, aut ad ustionem resipiat. Duplici igitur quidam lebete vtuntur, vt cum succus fere incoctus fuerit, commutari possint, qui tamen coctionem diligenter obseruarint, ij vnico perficere poterunt, nimirum vt paulatim succum in lebetem infundant, neque singulis vicibus supra modum impleant, ne dum ille inflatur, præsertim in secunda ebullitione, quando fere percoctus est, totus in ignem defluat, quare diligentia adhibenda est, & cochleari culinario continue subigi, commoueriq; debet, in prima quidem ebullitione à fundo vsque agitandus, ne aduratur, alias ingratus fit, & adustionem refert. Præstat etiam, vt ad iustam crassitiem percoquatur temporis niique processu per se magis ac magis extenuatur, gratiorque euadit, quo purior seruatur, nisi enim mundus retineatur, pdurare nequit. *Præcellentissimũ est extractũ in curandis præcauendisq; morbis. Datur adultioribus, cochlearis instar mane, & vesperi, iunioribus, minore pondere. Benefacit præcipue calculosis, arenosis, colicis, vteri strangulatui, menstruis suppressis, variis defluxionibus, angustiæ pectoris, tussi, cruditati stomachi, pestilentiæ, syncopæ, vertigini, oculorum doloribus, phrenitidi, surditati, oris fœtori, aquæ subter cutẽ, morbo comitiali, abscessibus internis. & memborrum tremori auxiliatur, stomachumq; & caput corroborat, iecori cõuenit, prodest menstruis superfluis, præseruat ab omni morbo superuenienti, visum incolumem seruat, contra omne venenum, & aerem pestilenté singulariter efficax est, vt non immerito Germanorum Theriaca dici queat. In autumno, hyeme. & vere secure vsurpari potest, idq; pro superuenientis morbi ratione semel aut bis in septimana, præseruationis gratia. Per æstatem. cũ calor viget, vtendũ eo non est. nisi necessitas postulet. Ad duodecim annos seruari potest, si rite sit confectus. Andernacus ex Euonymo.

A

B

C

D

E

F

Extractum Symphyti.

Extractum Symphyti eodem, quo sequẽs ex Satyrij radicibus, modo paratur * Ad ramices curandos efficacissimum est. Idem.

Extractum Satyri.

Radices Satyrij repurgatæ contũdũtur, & cũ æquali medullæ panis portione probe subiguntur, maceràturque in calido fimo donec in cremore rubicũdũ redigãtur, deinde sub prælo ualide exprimuntur, & fecibus relictis, alius panis admiscetur, ponuntcurque in fimũ, & exprimuntur, vt antea, idque tãdiu reiteratur, quousque omnia in liquore lenti succi instar redacta fuerint, hic postea ampullæ indit ur, & in calore fimi aut aquæ sinitur per dies aliquot, tandé distillatur, separaturque aqua ab oleo, siue succo, quẽ sanguinẽ satyrij appellãt, is proprio vel melliflue sale imbuitur, & ex vino, siue aquis stillatitijs datur. *Vterũ cõfirmat, & ad cõcipiendum aptũ reddit, oẽs facultates corroborat. Idem.

Extractum Scyllæ

Ex rad. Scyllæ succum extrahes, quem eodẽ modo præparabis vt extractum Elaterij, Vel, quod melius est, cum mulso maluatico id facies Humores crassos, lentos, & thoraci inhærentes incidendo, tenuando, tergendo, resoluendo, & coquendo euacuat, & hepatis ac lineis obstructiones tollit Exhibentur ℈ ij, pro dosi cum decocto pectorali, aut cum aqua cinnamomi Querceianus

Extractio Sulphuris, uel essentia, in colore auri, & rubini.

℞. Sulphuris partes duas, liquefac in scutella vitreata, liquefacto sulphure inspergatur salis tartari pars vna, & agitetur bene cum spatula super colorem lentum, donec inspissetur, & coloretur in colore subrubeo. Postea euacua cum spatula super orbiculum madefactum, vt non adhæreat ligno. & factũ est. Deinde tere in puluerem, & pone in vitrũ. q. v & superinfunde uinum destillatum, uel spiritũ uini, & in ictu oculi colorabitur, in colore citrino, uel croceo, & cum per noctem resideat, colorabitur quasi rubinus, per inclinationem euacuatur in speciale vitrum. Huius virtus est in morbis corrodentibus. & hæmorrhoidibus, & omnibus, quæ corrodunt corpus exterius Ad vlcera Gallica, penis, manũ excoriationes, &c. Alexus Pedemõtanus.

DE EXTRACTIS SIMplicibus purgantibus.

Extractum Rhabarbari, Paracelsi.

℞. Rhabarbari electi, crassiuscule triti li. j.
Aquæ tartareæ lib. iv

Macerẽtur in Baln Mariæ per dies. quatuor deinde lẽto igne decoquatur, donec supereminẽat rhabarbarum, tum per laneum cribrum nouũ coletur accurate, & valide exprimatur, postremo colatum euaporet cũ syrupo e floribus persicorum nouies infusi, ad iustam spissitudinem, & in vitro recondatur diligenter. Dosis à ℈. j. ad ʒ. j cum iure aliquo. Excellens, & clemens est chataricum, quod deijcit non modo bilẽ, sed, & pituitam ipsam, tam in pueris ætate tenellis. quam in prægnantibus.

Extractum Rhabarbari.

℞. Rhabarbari quantum satis est.

Cui affunde spiritũ vini, atque sic relinque, quousque plus satis coloretur, tum effunde cola, & spiritum paulatim in balneo separa, eundemq; rursus rhabarbaro priori affundito. & aliquamdiu in infusione relinquito in loco calido, quousq. colorem acquirat, tum cola & rursus in balneo separa per destillationẽ, id autem tantisper est repetendũ quoad spiritus á rhabarbaro non coloretur amplius. Id tum exprime fortiter, & per filtrum destilla, habét enim nescio quid tenacitatis aut lethoris á rhabarbaro quæ i extractione est inutilis & simul multę vtiles partes fluũt, quæ

quæ non sunt negligendæ, ideoque ad hunc mo A dum destillare oportet per filtrum.

Per rostrum seu nasum alembici, filo trahe filtrum, digiti vnius latitudine, quoad præ nasi angustia, filtrum amplius non sequatur, cauendo tamen ne nimia violentia dissiliat vitrũ, quo facto, impone spiritum filtrandum in alembicum obstructum charta humectata. Spiritum per filtrum destillatũ extractioni quæ prius erat separata rursus in vitro affunde multum enim vitro adhæret, ideoque in primũ vitrum, cui spiritus B erat infusus, omnes spiritus rhabarbari percolandi sunt, & ad separationem infundendi non curando, quod extractio vna iam prius in vitro reperiatur, omnes enim extractiones necessario coniungendæ sunt, et ad extremum aquæ destillatæ permiscendæ, et rursus separandæ, quoad aqua limpida extrahatur. Euonymus.

Extractum rhabarbari aliter.

Rhabarbari electi fragmentorum libram minutim incide, & crassiuscule tere, et affunde suc C ci depurati borraginis et buglossi, vtriusque libras duas, relinque per horas vigintiquatuor. [...]tea coque ad lentum ignem, donec extet & [...]ineat rhabarbarum. Exprime deinde fortiter [...] pressam decoctioné per laneũ colatorium [...]mitte et exprime vt substantia in colatorio [...]neat. Colaturam coque ad mellis consisten[tiam] adiecti sacchari optimi vncia. Quidam in [Ba]ln. Mariæ ad spissitudinem coquunt, ne adu[ra]tur, quod præstat, quemadmodum et in dupli D vase * Purgando da degluciendum cũ gutta [o]l. cinnamomi et anisi mixtum, et az. mo inuo[l]utum, faciẽdo in dosi periculum a scrupulo vsque ad duos. Suauissime lubricat ventrem etiã infantibus Quidam, quoniam rhabarbarum [pe]r se non valde purgat, acuũt totam extractio[nem] cum modico diagrydij optimi, quod nihil [...] Euonymus.

Extractum rhabarbari aliter.

℞. Rhabarbari electi ℥. iv. E
[pul]ueriza, et infunde in aquas appropriatas, stet [...] um per diem et noctem, deinde fortiter ex[pri]me. Illam expressionem adiecto saccharo cã [...]quantum videbitur, leniter in arena exhalan[do], exicca ad crassitiem electuarij Euonymos.

Extractum rhabarbari aliter.

[R]habarbarũ pulueriza, illud include vase vi[tre]o, oblongo collo, affundendo vini alcool, vt [su]pernatet quatuor digitis, obturato vase, fac di[ge]ratur in Baln. M. per tres aut quatuor dies, do[ne]c tandem menstruum coloretur, coloratum [i]nfunde seorsim quod reseruabis, nouum mẽ[str]uum denuo fæcib. affundendo, donec nõ am[pl]ius illud tingatur, et magma, siue fæx rhabar[bari] sub alba remaneat. Circulatis rite omnib. F [...] separetur menstruum per Baln. M. et re[ma]nebit in fundo Rhabarbari essentia, cui ad[de] pro ℥. j. olei cinnamomi ℈ ii. cuius si exhibeas [...] cum cochleari vini albi, potentius purgabit, [qua]m ℥. ß in infusione, idque minori cũ pertur-

batione Potest exhiberi hoc medicamentum infantibus, prægnantibus, senibus, et ex morbo iã imbecillis, purgat, & educit flauam bilem. Fæx siue terra quæ remanet, est astringentis facultatis, quæ ratione lienteriæ, dysenteriæ, & alui fluoribus præscribitur. Quod si quis potentius purgare cupiat, fæcẽ calcinet in reuerberio, tũ per aquas, alcali extrahat, ipsumque reiteratis filtrationibus purificet crystalli instar. Essentiam extractam suo alkali superijciat, digerat, et demũ distillet, hoc enim modo vis omnium medicamentorum augetur. Quercetanus

Vel.

Rhabarbari puluerem infunde aquæ uitæ ita vt aqua hæc supernatet quatuor digitis, balneo tepescat dies quatuor, coloratum vinum effunde & nouum infunde, id repete, dum color nullus reddatur, adiice aliquid cinnamomi, detur cum vino hæc aqua vitæ. Alij exstillant aquã uitæ, & restibili in fundo succo addũt olei cinnamomi scrupulos duos, ad vnciam succi. Dosis est scrupuli pondus cum vini albi cochleari, infanti & prægnanti innoxium. Heurnius.

Extractum scammonii.

Scammonium Spagyrica præparatione commodum vsui redditur, vt sine ullo periculo multis alijs medicamẽtis immisceri possit, & tuto exhiberi ad purgandam bilem & pituitam. Electũ Scammonium soluatur in oleo masticis spagyrice extracto cum vini spiritu, quo facto, digerantur per octo dies in Baln. calido, in vase optime clauso, quod vel clarũ erit, & pellucidũ, trãsfunde affundendo rursus nouum menstruũ, donec totam essentiam attraxeris, interim tamen omnes fæces seponito. Tum separato toto menstruo, affunde denuo uini spiritum corallisatũ, ut supernatet quatuor digitis, circulentur omnia in Bal. per x dies, aut amplius Demum menstruum extrahe, & pro Vnc. essentiæ relictae in fundo vasis, adde essentiae verae corallorũ, & margaritarũ ana ℈. i. essentiae croci ℈. i. ß Olei anisi, & cinnamomi ana ℈ i. ß. Fiat mixtura ad blãdũ igne ad cõsistentiam debitam Misceatur haec essentia sic praeparata cũ essentia Aloes, & Myrobalanorũ, & fiat mixtũ medicamentũ ad bilem expurgãdam perutile, item serosa excrementa e capite educenda, per se exhiberi potest ℈ ß cũ ℥. ii. Olei amygdal. dulciũ, sine vlla perturbatione, aut laesione cordis, uẽtriculi, & hepatis, e uasis ipsis bilem educit. Quercet.

Extractum elaterii.

Ex succo e cucumeris agrestis fructibus autumnali tempore extracto, dum præmaturitate pallente, fit præstantissimum medicamentum si debite præparetur, ad serosa biliosa excrementa euacuanda, Elaterium Graecis hoc medicamentum dicitur, quod efficacius multo reddetur, & sine periculo exhiberi poterit, si ita præparetur. Hic succus clementer per expressionẽ extractus per filamenta distilletur, ita ut fæx omnino ab ipso separetur, deinde indatur vasi vitreo, ob

longo collo, cui affunde spiritus vini ana æquales partes, omnia postea digeratur in Bal. tepido per aliquot dies, donec fæx & tota impuritas secernatur, separato priori menstruo, blando igne alium vini spiritum, infusionis specierum Diamarg. frig. affunde, & circulentur omnia in pellicano x. dierũ spatio, vt vis medicaméti augeatur, & ab ipso omnis malignitas auferatur, separato denique vltimo menstruo, coaguletur igne lentissimo, quod fiet intra paucos dies. Huius cape ℥.j. cui adde olei nucis moschatę, & cinnamomi ana ℈.j. fiet mixtura & sic obtinebis preparationem elaterij Spagyricorum, siue ipsius essentiam, mirifice serosa excrementa etiam e iũctu ris trahentem, & e cerebro euocantem arthritidi, hydropi, cephalalgiæ veteri, & epilepsiæ valde conducentem Quercenatus.

Idem, aliter.

Rhabarbarum eodem modo infundi posset, quo ellebori nigri radices, vt infra dicetur, sed in aqua cinnamomi, & cum syrupo rosato solutiuo fieri debet succus de rhabarbaro. Medicus quidam ad Gesnerum.

Extractum agarici.

Agaricum rectius maceratur, & decoquitur quã ex vini spiritu, alioue humore extrahatur. Si tamen omnino eius succum adhunc modum parare cupias, id quoque per aquã anisi cui oleũ ipsius ademptum sit, præstare poteris. * Ad capitis affectus, præsertim defluxiones eius e ficax. Andernacus ex Euonymo.

Extractum agarici, Senæ, polypodii. & Methoace, &c.

Agaricus eodem modo paratur, vt rhabarbarum, crassam pituitã maxime a ventriculo, mesenterio, iecore, liene, & pulmonibus expurgat, a cerebro, & neruis debilius trahit, quod vis ipsius sit imbecillior. Exhibentur eius ℈. ij. etiam impuberibus, & senibus. Sed quoniam aliquantum ventriculum offendit, cum oleo zingiberis & Spicæ corrigitur. Sic ex Sena, Polypodio, Mechoaca, Myrobalanis, & reliquis huiusmodi elicies extracta, siue essentias, quæ omnia exhibebis quãdo, & quibus cõferent, additis proprijs correctiuis morbi exigentia, et ægrotantium viribus. Quercetanus.

Extractum aloes.

Aloe in puluerem redacta ex humore idoneo maceratur in loco calido tam diu, donec is coloretur, deinde hic relictis fæcibus eximitur, & recens iterum affunditur, idque tantisper reiteratur, quoad nullũ amplius colorem extrahere videbitur, postea omnis humor cõgregatur, per filtrũ, vt vocãt, colatur, & succus in fundo remanebit, qui syrupo rosarũ solutorio, aut simili, ad iustam spissitudinem coqui debet. Andernacus.

Extractum aloes aliter.

Extractum Aloes præparabis, vt extractũ rhabarbari quod bilem pituitamque crassam expurgat, sed lente, Præcipue e vẽtriculo & intestinis

A easque partes, tũ detergendo, tum vacuãdo, corroborat. Extracto adde oleum caryophyliorum & macis, ad vim ipsius stimulandam, & oleum masticis, ad acrimoniam, et erodentem vim retundendam. Querciatus.

Extractum Turpeti.

Turpetũ albissimum, gummosum, et mediocriter recens, in puluerem tenuissimum reducatur, quod indas matratio vitreo, oblongo collo, et hermetice clauso, affundendo illi spiritũ vini B qui supernatet materiæ tribus, aut quatuor digitis, et sic omnia stẽt in Bal. M tepido per duos aut tres dies, quo essentiam totam, menstruum attrahat, illud seorsim reseruato, deinde nouum affunde denuo, donec nihil amplius ex materia elici possit, fęces semper sepone, et quod purius est, elige, vt artis est. Quo facto, circulentur omnia, vt summum acquirant perfectionis gradũ, separato omnino menstruo, medicamentũ perfectius reddetur, si in correctione addideris pro C ℥.j. essentię, oleis nucis moschatæ, et zingiberis ana ℈.j Istis enim sic eius actio intẽditur, ut proprietate quadam mirabili, etiam sine nausea, et aliqua perturbatione, et iuncturis, et remotissimis, ac profundissimis his partibus pituitam viscidam, et crassam euacuet, quum alias tenuem solummodo, idque tarde per se adduceret. Exhibetur huius essentiæ ℈. j cum vino rubro, aut decocto pectorali. Hydropicis etiam pituitosis D omnibus affectibus confert. Quercetanus

Extractum colocynthidis.

Colocynthis puluerizetur tenuissime, cui affunde vini alcool optime præparati, vt supernatet sex digitis, digerantur in balneo M vaporoso hermetice tribus septimanis. Amittet enim illo temporis spatio totam acrimoniam. Quod si diutius digeratur, extractum dulcescet, sicque reddetur optimum medicamentũ ad pituitam, et ad alios humores crassos, et glutinosos a pro E fundioribus partibus attrahẽdos, idque sine noxa. Quare vertiginosis, hemicranicis, epilepticis, apoplecticis exhibetur, cum Syrupo rosato simplici, vel myrtillorum. Corrigitur autem cũ oleo masticis, nucis moschatæ, et cinnamomi. Quercetanus.

Extractum euphorbii.

Euphorbium, vt præparetur, resolui debet prius in aceto rosato albo, in Bal. vaporoso di F stillato, et per setaceum transmittit, hocque tet faciendum, quo terrestreitas omnis separetur, et purior remaneat hæc lacryma, a abstrahatur acetum, vt ipsius emendetur acrimonia, reiteratis ablutionibus in aqua rosarum. Itaque euphorbio per acetum resoluto, vt iam dictum, et abluto, affunde vini spiritum, quo essentiam extrahes, fęcibus ac impuritatibus sepositis, omnia circulato cum nouo alcoole sacchari no per x. dies. deinde separato menstruo, coagula igne lentissimo, addendo sub finem olei mastichini ℈.ij. Olei anisi ℈.j. essentiæ corallorum ℈.ſ.

Fiat

Fiat mixtura. Dosis est ℈.ii cum decocto compe enti Paralysi, Arthritidi, Spasmo, Hydropi val de conducit, & pituitam quantũuis lenta, crassam, & impactam neruis ipsis, & iuncturis, sine aliqua perturbatione euacuat. Quercetanus.

Extractum Opoponacis, Cagapeni & Sarocolæ.

Eodem modo, quo extractum Euphorbii, ex Opopanaco, Sarocolla, & Sagapeno medicamẽta præparantur, ad eosdem affectus vtilissima, quorum uim purgatricem per inferiora Græci reticuerunt, sed ab Arabibus inuenta fuit purgant autem ista clementius, quam Euphorbiũ, ex omnibus fit mixtum medicamẽtum, purgãs crassam pituita, & viscidã etiam a remotis parti bus, cerebro, neruis, iuncturis, & thorace.

Extractum Hermodactylorum.

Ex radice Hermodact & elect. eodem modo ut ex Elleboro essentia elicitur, quæ pituitam crassam, & lentam a iuncturis præsertim trahit, ob id arthritidi multum confert, corrigi tamen debet cum oleo cumini, & caryophyllorum, ne suo humore flatulento ventriculum lędat, & in ipso nauseam excitet. Exhibetur per se uel cum decocto competẽti, pondere ℈ j. plus vel minus pro sumentis viribus. Quercetanus.

Extractum Hellebori nigri.

Cortices radicis hellebori nigri, medulla exempta, infundatur in aqua anisi, de qua fit, oleũ separatum, & stet in infusione per horas viginti quatuor, uel quãdiu libuerit. deinde bulliant simul, quousq; extent radices ad aquæ scilicet fere consumptionem, coletur postea cum forti expressione. Vltimo decoquatur expressum cũ sirupo rosato solutiuo ad sufficientem spissitudinem, reponatur in vasculo terreo uitreato, & utere. Dosis est ℈.i. uel ℈.i ß.*purgat sine molestia humorem melancholicum. Medicus quidã Cęsareus ad Gesnerum.

Extractum siue essentia Ellebori nigri.

℞ Rad Ellebori nigri Autumnali tempore collectarum recẽtium lib j. Decoquantur cum aqua anisi & pulegii (ex quibus oleum chymice extraxeris, in uitreo uase bene clauso in Bal. M feruentissimo per integrum diem, quo facto, comprimendo succum omnino extrahe, Feces autem abi ciro, quod reliquum est, indas alembico uitreo, vt mẽstruum separetur, & ramanebit in fundo alembisci viscida quędam substantia, cui affunde spiritum vini optimi, qui materię supernatet quatuor digitis, ponãtur omnia in matratio ob longo collo & bene obturato, digeraturq; in Bal. M per duos, aut tres dies, quod clarum, & pellucidũ est tamen amarum, affunde alio vasi, nouumq; dento vini spiritum infunde, faciendo ut prius, donec totam essentiã reiteratis digestionibus attraxeris, semper fęces remouendo, vt artis est. Quo facto, separa prius mẽstruum cum calore Balnei, ipso separato facirculentur cum nouo uini spiritu, infusionis maceris, per aliquot dies. Rursus optime separato vehiculo, remanebit i fundo Essentia Ellebori, mediocris consistentię, & fusci coloris, hanc ad multos vsus reseruabis. Huius essentiæ ℈ j. cui aliquot pusillę olei anisi, & menthæ admistę fuerint, exhibetur ieiuno stomacho, cum de decocto competenti, uel aqua lumbricorum, hy dropicis. Item cum aqua Betonicæ, cerebri affectibus, ut manię, melancholię, vertigini, epilepsię, & paral si confert Bilem enim vtramq; & pituitam sine vlla molestia, corpus denique totum excrementis corruptis expurgat, quod quidem incolume, & velut iuuenile reddit. Neque solum noxios humores, & excrementa e vasis ac trahit, sanguinem purificando, sed a toto corpore, & cute ipsa, qua ratione epilepsię, cancro, erysipelati, malo mortuo, & phagedęnis valde conducit. Quercetanus.

Aliud.

℞. Succi Fęniculi uel aquę quæ reliqua fuit ab olei Anisi destillatione lib. iii. his infun de cinnamomi ℥ ij.
Sem Anisi ℥ iij.
Mastiches ℥. ß.
Flauedinis corticum citriorum ℥ iij.

Macerentur tepide per plures dies, dum omnis vis transisse in liquorem uideatur, hinc fiat colatur quæ effundatur super Cortices radicum Ellebori nigri, exempta prius medulla, & iterũ quam diutissime macerentur, quo eorum uis tõ tafere fuerit eliquata, deinde bulliant dum succus fere consumatur & cortices iam tum fortiter pręlo exprimẽtur & colatura iterum coquatur, adiecto pauco Syrupo rosati solutiuo dum Opiatæ ideam inducat. Vel priusquam ita coquatur, nouæ contusæ Radices inijci poterunt, cum Manipulo Rosarum rubrarum, & quid vini rubri, ac repeti eadem historia. Datur cum vino albo aut ex iure aliquo a ℈ j. ad ℥. i. Heurnius.

Aliud.

℞. Radicum Veratri nigri effossarum sub ortum Solis, incrementa ducente Luna, ac peragrante dodecatemorion apricorni, leonis aut sagittarij, in pulpam contundantur, & distillentur, dum nil amplius liquoris fundant, hoc fiet vi validi caloris in arena. His cinis cum Vino liquescat in lixiuium mox balneo exhausto liquorem, Salem fundus dabit, qui omne virum humani corporis antiquatum in caularijs abigit, ac in floridam iuuẽtam effœtum corpus reuocat. Soluitur enim Vino, roco, & Ambra. Dosis est a ℈. j. ad ℥. j. Heurnius.

Extractum lapidis Armeni, & Cyanei.

Lapis Armenus, & Cyraneus candẽtes extinguantur sexies in aqua ardenti, postea reducantur in tenuissimum puluerem, quo facto, pulnis hic abluatur aqua fontana, eiciendo terrã,

& quod aquæ supernatabit, hocq; fac pluries demum ablue relictum puluerem prius exiccatum aqua melissæ aut buglossi, euapora aquam a puluere igne lentissimo, quo exiccato cum cælesti nostro menstruo, & spiritu vini digerantur in B.M. & circulentur per xx. dies ad summam graduationem, separato, menstruo, coagulentur igne lentissimo, adde pro correctione essentiam margaritarum, corallorum & croci, cum oleo cinnamomi, & caryophyllorum Melancholicis omnibus affectibus, maniæ, vertigini, epilepsiæ, cephalalgiæ, quartanariis, & cancro conducunt. Dosis est ℈. 1 ß cum aqua melissæ, aut buglossæ, purgat enim atram bilem, & quicquid crassum, & tenax sanguini est immixtum, Lapis Cyaneus sic præparatus, poterit commodius multo exhiberi in confectione Alkermes, ad cordis tremorem, syncopen, mœstitiam, ad spiritus omnes roborandos, & ad arcedũ quodvis uenenum.

Extractum esulæ.

℞. Fol. esulæ, sicc. & pulueriz. q s est.
Spiritus vini q. s.

Misce, cola, & in balneo destillentur, donec mellis crassitiem acquirat Per vomitum, & aluum purgat. Hac quoquerarione helleborus niger extrahitur

Extractum Esulæ, thymelææ, & Chamelææ.

Radices Esulæ, thymelææ, & chamellæ, siue Mezerii, & Thapsiae succus, quae partim pituitam partim bilem euocant, non tamẽ sine mordacitate, eũ acria sint omnia, & ignea, valdeq; periculosa, eodem modo, quo Elleborus parantur, exhibeturq; illorum extractũ sine periculo, immixto miro balanorum extracto ad hydropem, & ad serosa excrementa expurganda etiã in articulis ipsis Dosis est ℈ i cum ℥. i. olei amygdalarum dulcium Quercetanus

Extractum granorum Lathyridis.

Ex granis Lathridis contusis extrahes eodẽ modo essentiam, quę ex Helleboro nigro, cui addes oleũ Masticis, & nucis moschatae ad correctionem Quercetanus

Extractum radicum cucumeris. asinini.

Cucumeris asinini radix mense Maio colligi debet, deinde contundi, denique ex ipsa succus vel ter, donec clarus distilletur. & bene deputatus sit, cui affunde vini spiritum santalatum, & optime praeparatum, collocando omnia in bal vel ter, donec clarus distilletur, & bene deputa neo M. per tres aut quatuor dies, quod purum est, transfunde, denuo vini spiritum auffundendo donec nullae fæces amplius seponantur. Tũ circulẽtur omnia simul ad maiorẽ graduationẽ per aliquot dies. Quo facto, separato menstruo, congeletur essentia igne lentissimo cinerũ, donec inspissetur cui adde pro on. i olei cinnamomi ℈ i essentiæ croci ℈. ß Hoc autem medicamẽ

A tum serosa excrementa potenter euacuat qua ratione hydropicis: item ictero & obstructionibus tum epatis, tum lineis summopere confert si ℈ ß. aut plus pro aegrotãtis viribus exhibeas cum vino albo, idque mane ieiuno stomacho, Quercetanus.

Extractum ex semine Cnici, & aliis.

℞. medullae sem. cnici ℥ iv.
Turpeti albi Fol Senae Alex. ana ℥ i. ß.
Diagridii ʒ v.
Rhabarbari electi ℥ i
Agarici trochiscati ʒ. vi.
B Mannae granatae ℥. ii. ß.
Myrobal chebulorum ℥. iii.
Rad. polypodii ℥. ii.
Zingiberis aloi ℥. ii.

Minutim incidantur vel crassius conterantur, & in vini spiritum, ex quopulueris confectionis Diamorae ʒ. i. per dies octo macerata fuerit ponantur sinaturq; stare in loco calidiore diebus quatuordecim: deinde sacculo indãtur · & sub prealo valde exprimatur: postea id quod expressum est ampullacinfundatur: & operculo impo C situum, viuũ extillatur: donec ad mellis spissitudinem peruenerit. * Drachma dimidia iunioribus: adultis integra: ex iure vel liquore peculiari, cum syrupi rosaceiaut uiolacei solutorii semuncia diluitur, potuique datur Andernacus

Extracta Hydragoga seu Aquam. ducentia.

℞. Turpetum hermodactylos Thymelaeã: Chamelaeam Esulam: puluerem fac: cui affunde Spiritũ vini ea copia vt quatuor digitus supernatet: macera tres in dies balneo effunde m D nũ & aliud affunde tãdem euoca Spiritum vini & pro vncia restibilis essentiae adde Olei nucis myristicae & zinziberis cuiusq; scriptulum. Euocat uiscosa ex corporis habitu: nec male turbat. datur scriptulus cũ uino rubro, aut decocto pectorali. Hermo dactyli corrigantur cũ cinnamomi oleo & caryophyllorũ sed esula chamelaea, thymelaea: & thapsiae esẽtiacastigatur extracto myrabalanorũ. Datur ex his scriptulus cũ uncia una olei amygdalini dulcis. Heur- E neus.

Extractum solutorium compositum.

℞. colocynthidis ℥ vi.
Agarici optimi, Diagrydii, Hellebori nig. ana ʒ iv
Aloes electae ℥. i.
Elect Diarrhod. Abb. ℥. ß.

Puluis electuarii ex aqua cinnamomi, uel spiri F tu uini diebus aliquot macerat, deinde relictis faecibus, ille super medicamẽta porgãtia incisa funditur, & in loco calido p dies octo, aut plures macerãtur postea exprimũtur, & humor abstrahitur per balneũ, donec in crassitudinẽ formandis catapotiis idoneam peruenerit. * Datur ℈. ß uel etiam G v tantum Medicamentum est catholicum, quasi dicas. generale. Andernacus

Extractum

Extractum solutiuum minus efficax.

℞.Colocynthidis ʒ.vj.℈.ij.
Agarici ʒ ß.
Rhabarbari ʒ.j.
Cinnamomi ℈.iv.
Asari,nardi,ros.rubrarum,
Masticis,xyloales ana ʒ.j.
Styracis liquidæ ℈.iv.
Vini maluatici mens.j.
Fiat infusio,& extractio. Magenbuch.

Aliud.

℞.Pulpæ colocynthidis ʒ vj.℈.ij.
Turpeti albi & gummosi ʒ.x.
Stœchadis arabicæ ℥.ß.
Diagridij ʒ.iij.vel ʒ.vj.
Agarici optimi ℥.ß.
Rhabarbari electi ʒ.iij.
Cinnamomi ʒ.v.
Rad. Asari,Spicæ nardi,
Ros rubrarum,masticis,
Ligni aloes ana ℈ iv.
Aloes hepaticæ ℥.j.ß.ʒ.ij.
Styracis liquidæ ℈.ij.G.iij.
Incisis & contusis,infundantur in vino sublimato,rectificetur, & fiat secundum artem extractum. Magenbuch.

Aliud purgans,norimbergæ in vsu.

℞.Colocynthidis ʒ.xiij.
Veratri nigri,Senæ Alexandr.ana ℥.ß.
Agarici optimi ℥ j.
Rhabarbari electi ℥,j.
Diagridij ʒ.xiv.
Cinnamomi ʒ.ij ℈.ij.
Turbith,stœchados arab,ana ℥.ij ß.
Ros.rubrarum,ligni aloes,masticis,
Ligni paradisi,myrrhæ,asari,spicæ nardi,
Storacis liquidæ an ℈ A
Fiat infusio vel putrefactio per aliquot dies,nempe 10.12.vel 14.cum essentia vini calida,& succus deinde expressus vniatur cum aloes præparatæ ℥.iij. Idem.

Extractum purgans omnes humores.

℞.Spec Diambræ ℥.ß.
Spiritus vini lib.ij.ß.
Aquæ cinnamomi distil.lib.i.
Macerantur per dies aliquot vase probe oblito, ne quid expiret, quotidie vero vas vitreum agitari debet,quoad liquor rubescat,deinde super hæc quæ sequuntur,funditus,relictis fæcibus in fundo vasis,

℞.Colocynthidis ʒ.vi.
Turpeti albi ʒ.vij.
Agarici optimi ʒ iv.
Veratri nigri ʒ.iij.
Eupatorij Mesuæ,siue Gratiolæ,
Foliorum Senæ ana ʒ.v ß.
Diagrydij ʒ.v.
Rhabarbari electi ʒ.vj.
Omnia incisa macerãtur in humore supradicto diebus quatuordecim, deinde sacculo lineo indicantur,exprimunturque sub prælo stanneo.

A Liquor e colatus effususque in ampullam imponitur balneo,& extillatur,donec id quod in fundo subest,syrupia aquirat spissitudinem,tunc in hoc aloes præparatæ,rursusque in puluerẽ redactæ ʒ.x.resoluentur,& agitãdo vniuntur,quoad crassamentũ mellis instar appareat.* Datur ℈.j. vel ℈ ʒ.ex iure,alioue diluto, vel in catapotia per se,aut medicamentis purgantib.admixtis,redigitur,exhibeturq; ad deuorandũ in aurora,aut

B lõgissime a cœna ita vt sõnus subsequatur. And.

Aliud valenter purgans.

℞.Viui spiritus lib ij.
Aquæ cinnamomi lib.i.
Spec diambræ ℥ i.
Spec.Aromat.caryophyll ℥.ß.
Hæc per dies quatuordecim in aqua temperate calida macerantur, deinde liquor fæcibus relictis,effunditur super hæc quæ sequuntur.

Diagrydij ʒ.ß. Rhabarbari electi ℥.j.
Trochisc. Diacolocynthidos ʒ iij.
C Agarici Trochiscati ʒ vj.
Turpeti ex vino cotoneorum macerati ℥.ß.
Veratri nigri,cum sapa dauco,&cinnamomo præparati ʒ.vj.
Fol Senæ Alexand.℥.j ß.
Sem citri albi ʒ.j.
Cort.citri ʒ.ß.
Enulæ campanæ ℥.j.
Rad.cichorij ʒ.vj.
D Scolopendrij veri,Flor .Stœchados,
Masticis,myrrhæ,
Rosarum rub.sem fœniculi,
Sem.Anisi ana ʒ.i.ß.
Singula contunduntur , maceranturque, vt dictũ est,postea sub prælo exprimuntur,& ampullæ imposita,distillantur,donec crassitudinẽ mellis acquirant,postremo aloes ʒ xij. dissolutis,repurgatisq. ex vino stillatitio, vniuntur in modũ

E extracti,quod oleo cinnamomi, aut caryophyllorum imbuitur,ac vitreo vase cõditur, Ander.

Extractum holagogum solutorium.

℞.Fol.Senæ lib j.
Colocynthidis trochiscatæ ℥.iij.
Aloes ℥.ii.
Agarici,Turbith albi,
Rhabarbari ana ℥.iv.
Radicũ ellebori nigri esulæ minoris ana ℥. ij.
Diacrydij ℥.i.
Attritis cunctis affunde aquam vitæ, adijce
Cinnamomi ℥ iij.
Anisi,mastichis,
F Spicæ ana ʒ.j.
Rosarum rubrarum M. ij.
Spec Diambræ & diarrhodonis ana ʒ.j.
Macerentur dies 14.vel diutius, prælo exprimãtur,balneo e hauriatur tenuior liquor,vt characterẽ mellis induat.Datur scriptulus. Heurnius

Extractum Pillularum.

Pari modo ex quaque massa pillularum succus abducitur. Infunde pillulas aquæ cinnamomi, macera , exprime, euapora, fiat ech loma cum

pulcre liquiritię si massa fit liquidior. Idem. A

Nouus modus extrahendi purgantia narcotica & alterantia

℞. Herbarum vel radicum lib. i.
Aquæ destillatæ, quæ vel corrigit extrahēdorum vim, vel quæ eam promouet lib. x.

In poculo ad focum macera dies quatuordecim vel viginti, vt res duriores vel molliores fuerint dein per setaceum cola. Hāc colaturam, per impositam filtri partē aut partes destilla in vitrum angustioris, distillatum liquorem testę inditum ac tenui linteo obducta teste, euapora, semper quod margini adhærescit absterge ac cum sidēte succo id remisce. Tenui foco exhauriatur, vel testa cum liquore olle imponitur, quæ duos vel tres carbones ignitos habet. Tandem cum ad succi liquiritiæ crassamentum deuentum est, reconditur. Dantur gr. iij. vel quinque vel plura, rerum extractarum vis fuerit. Heurnius. B C

Extractum ex helleboro, & aliis.

℞. Succi buglossi, borraginis ana lib. ij.
Depurētur colenturque, vt purificētur, adde his.
Rad. fœniculi, cichorij, asparagi,
Petroselini ana ℥ iv.
Sebesten, Iuiubarum ana ℥. ij.
Sem frig. minorum ana ℥. ß.

Decoquantur in aquę lib. xvj. ad tertias, colaturæ adde succos præscriptos, bulliant ad ignē parum, permisce postea,
Rad Hellebori nigri lib. iv.

Coque donec radices emineant, fiat tandem colatura omnium, & decoquantur lento igne ad mellis spissitudinem. Hieronymus Herod.

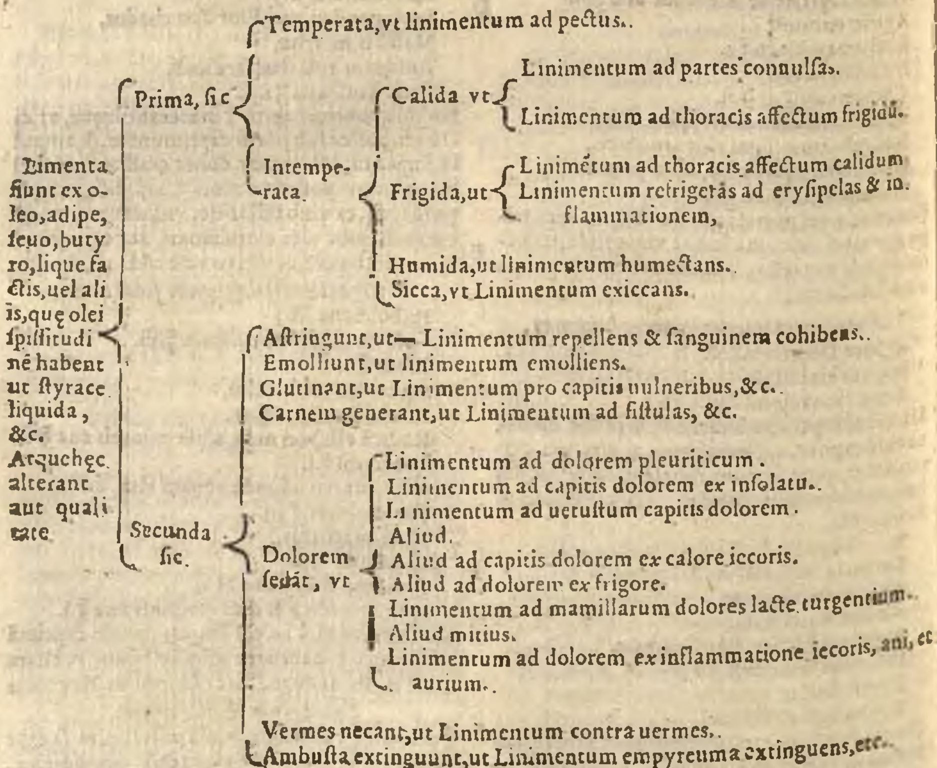
Extractum aloes.

Aloe in puluerem redacta ex humore idoneo maceratur in loco calido tamdiu, donec is coloretur, deinde hic relictis fæcibus eximitur, & recens iterum affunditur, idque tantisper reiteratur, quoad nullum amplius colorem extrahere uidebitur, postea omnis humor congregatur, per filtrum colatur, & succus in fundo remanebit, qui syrupo rosl. lax. ad iustam spissitudinem coqui debet. Andernacus.

Extractum rad. Mechoacan.

Extractum radicis Mechoacan, eodem modo conficitur, vt rhabarbari extractum. * Purgat clementer pituitam & aquas. Cōfert epilepticis, cephalicis, ictericis, asthmaticis, febrientib. &c. Datur a ℈. j. ad ʒ ß.

De Linimentis, Sectio XXVII.

DE LIMINENTIS temperatis.

Linimentum ad pectus.

℞. olei amygdal dul. ℥. iij.
Butyri recentis ℥. ij.
Axungiæ gallinæ, vel anatis ℥ i.
Misce, & fiat linimentum. Rondeletius.

DE LINIMENTIS calidis.

Linimentum ad partes conuulsas ratione nerui vulnerati.

℞. olei sulphuris terebinthinati ʒ. ij.
Olei Sabinæ, olei terebinthinæ ana ʒ ij.
Olei vitellorum ouorum ℥. ß.
Misce, & applicentur calide parti affectæ. Quercetanus.

Aliud ad idem.

℞. olei butyri, olei resinæ ana ʒ. ij.
Olei euphorbij destillati,
Olei baccarum iuniperi,
Olei terebinthinæ ʒ. j.
Olei vitellorum ouorum ℥. i.
Misce. Idem.

Linimentum ad membra uulnerata, conuulsa ex repletione.

℞. Balsami gummi hederæ, Bal. gummi elemi ana ʒ. ii.
Olei ceræ, Olei terebinthinæ
Olei iuniperi ana ℥ ß.
Olei caryophyllorũ, Ol. Belzonini ana ℈ ß.
Misce, & fiat in formam linimenti, quo inungatur spina dorsi, & pars affecta. Quercetanus.

Aliud ad idem.

℞. Balsami visci pomorum, Bal. hederę,
Bal. Hypericon s ana ℥. ij.
Olei Saluię olei terebinthinę ana ℥. i.
Olei iuniperi ℥ ß.
Ol. tartari fętentis ʒ. iij. Axungię taxi ʒ. iij.
Misce. Vtere, vt iam dictum est Idem.

Linimentum ad thoracis affectum frigidum

℞. olei amygdal. amararũ, Olei liliorum, vel lini, vel olei Cheirini ana ℥. ij.
Butyri rancidi, loti ℥. j.
Axungiæ gallinæ anatis ana ℥. ß.
Mucilaginis sem. Lini,
Mucilaginis Fœnigręci, extractæ cum aqua hordei, & pauco vino albo ana ℥ ß.
Croci paruum.
Misce, & fiat linimentum, quo pectus, & latera illinantur Rondeletius.

DE LINIMENTIS frigidis.

Linimentum ad thoracis affectum calidum

℞. olei amygdal. dulcium. Violarũ ana ℥. ij.

A Butyri loti, in aqua hordei mundati ℥. i.
Misce, & fiat linimẽtum, quo inungatur pectus Rondeletius.

Linimentum refrigerans ad erysipelas & inflammationem.

℞. mucilaginis sem. Psilii, extractę cũ aqua semperuiui, & pauco aceto ʒ. iii.
Succi Plantaginis, vel Solani ℥. i.
Olei Nymphęę, vel de papauere, vel Hyoscyami ℥. iii.
B Coquantur succi vsq; ad consumptionem, deinde adde pomatę ℥. ß.
Misce, & fiat linimentum, quo illinatur pars feruens. Rondeletius.

DE LINIMENTIS humidis.

Linimentum humectans.

℞. olei Violarum ℥. iii.
C Olei è sem. Cucurbitę ℥. i.
Lactis mulieris recentis, vel butyri recentis ana ℥. i. ß.
Misce, & fiat linimentum, quo pars humectãda illinatur. tribus horis post pastum, pręcedente fotu tepide Rondeletius.

Linimentum exiccans.

℞. olei Irini, costini ana ℥. ii.
Pinguedinis gallinæ antiquæ, salitę,
D Butyri saliti rancidi ana ℥. i.
Vini veteris, & generosi parum, vel aquę uitę parum.
Misce, & fiat linimentum. Idem.

Linimentum emolliens duritiem hepatis

℞. Ol. amygdaldulc. Ol. Absinthii ana ℥. i. ß.
Butyri recentis ℥. ii.
Pinguedinis gallinę ℥. i. Masticis ʒ. ii.
Misce, & fiat linimentum.

E

DE LINIMENTIS altringentibus.

Linimentum repellens, & sanguinem cohibens.

℞. Boli Armeni Spagyrico morte præparati ℥ croci martis, croci Veneris ana ℥. i. ß.
Olei rosati q. s. est.
Misce, & fiat linimentum. Quercetanus.

Aliud ad idem.

F ℞. colchotaris dulcificati, cineris ranarum adustarum ana ℥. ß.
Album ouorum q. s. est.
Misce, & fiat linimentum. Idem.

Linimentum seu potius nutritum, humorum defluxionem, & inflammationem prohibens.

℞. Succi fol nymphex, succi fol Semperuiui,
Succi fol Hyosc, ami ana ℥ ii.
Aquę Spermatis ranarum,

A quę florum tapsi barbari ana ℥. i.
Lithargyri, vel alias eiusdem ℥. ii.
Olei visci pomorum,
Olei rosati omphacini ana ℥ ii. ß.
Aceti rosati ℥. i.

Ducantur diu in mortario plumbeo, cum pistillo plumbeo, & fiat instar nutriti, quo vtendum pro defensiuo. Quercetanus.

Linimentum defensiuum.

℞. boli Armenę prępar at. Sanguinis Draconis,
Coralli rubri ana ℥. ß.
Croci martis ℨ. ii
Baccarum myrti ℥ i. ß.
Olei ros. omphac ℥ iiii.
Aceti rosati ℥. ii.
Cerę ℥ i ß.

Fiat linimentum. Iosephus Quercetanus.

DE LINIMENTIS glutinantibus.

Linimentum pro capitis vulneribus cum carnis fractura.

℞. mellis rosati ℥. ii.
Olei ouorum ℥ i.

Misce. & ex eis santalum intigne, vel linamēta, & calida membranæ, siue meningi detectæ impone. Quercetanus.

Aliud.

℞. Mellis rosati ℥. ii.
Olei rosati ℥. i.
Terebinthinæ lotę ℥. ß

Misce, & santalū imbue. Vbi vero dies septima aut vndecima præterierit, sequentia remedia meningi detectae applicanda erunt,

℞. Mellis rosati ℥ ii.
Terebinthinae ℨ. i.
Aquae vitae guttas x.

Misce omnia simul, & calefac in lane, ac santalum intinge, & linamēta tenuissima, calidaque meningi impone. Quercetanus.

Aliud ad idem pro ditioribus.

℞. mellis rosati ℥. ii.
Olei myrrhae ex descript. nostra ℨ ß.
Olei terebinthinae per Bal. destill. cum aqua vitae ℨ. i.

Misce, & vtere, vt supra, modo pars phlegmone non tenetur. Hoc medicamentum commodissimum est ad membranā, ab omni putredine cōseruandam, & cranii fracturis aptissimum. Idē.

DE LINIMENTIS CARnem generantibus.

Linimentum ad callum, & fistulas curandas.

℞. olei mellis distillati ignis expressione ℨ. ii.
Olei Saturni,
Olei mercurii sublimati ana ℨ i.
Olei petrolei, Ol. caryoph. ll ana ℨ. i. ß,

Excipiantur terebinthina, & apponantur cū el- A lychniis aut turundis parti affectae. Quercetanus.

Linimentum ad intertigines.

℞. medullae ceruinae ℨ iii.
Cerussae lotae ℨ ij. ß.
Butyri recentis, [a] qua ros. abluti ℨ. ii.
Lithargyri abluti ℨ. ß.

Myrrhae ℨ. i.

Cum modico terebinthinae lotae fiat linimentum Hieronymus Mercurialis.

Linimentum ad ossa corrupta & cariosa.

B ℞. olei myrrhae destillat per descensum, purificati cum uini spiritu ℥. ß.
Olei caryophyllorum ℨ. ii.
Olei sulphuris cum colchotare destillati ℨ. ß.

Misce omnia, & cum vti uoles, os corruptū bis, terue contrectato cum xylo in hoc medicamentum intincto, quod ad extremum specilli alligaueris, ac tum os a carie sanabitur, simulq; quod corruptum est, breui dilabetur. Quercetanus.

Aliud.

C ℞. olei tartari destillati per retortam,
Olei guaiaci ana ℨ. ß.
Olei sulphuris, olei vitroli ana ℨ. i.

Misce, & vtere, ut supra. Idem.

Aliud.

℞. balsami mercurii ℨ. ß.
Olei antimonij ℨ iij.
Salis Saturni ℨ. iij.

Misce oīa simul Ossa corrupta, & saniosa, nec non ulcera maligna, & deplorata mirū in modum persanat. Idem.

D DE LINIMENTIS DOlorem sedantibus.

Linimentum ad dolorem pleuriticum.

℞. olei Irini, Chamæmelini,
Adipis capi ana ℨ. ß.
Adipis capi ana ℨ. ß.
Butyri recentis non saliti ℨ. ß.
Ceræ lotæ parum.

Misce, & fiat linimentum. Andernacus.

E *Linimentum ad capitis dolorem ex insolatu.*

℞. olei chamemelini recenter præparati ℥ ii.

Temporibus, & fronti illinantur. Andernacus.

Linimentum ad vetustum capitis dolorem.

℞. olei Chamæmelini recēter præparati ℨ. ...
Olei rosarum ℨ. ß.

Misce. Vel.

℞. olei rosacei ℨ. ij.
Olei chamæmelini ℨ. ß.

Misce, & fiat linimentum. Andernacus.

Aliud.

℞. olei rosacei ℨ. j.
Aceti ℨ. ij.
Ceræ lotæ ex aqua frigida quantum satis est

Misce, & fiat linimentum Andernacus.

Aliud

Aliud ad capitis dolorem ex calore iecoris. A

Oleo rosaceo, aut melino, aut hydrelæo, aut cerato, frons & tempora illinantur. Idem.

Aliud ad dolorem capitis ex frigore.

Oleum rutaceum, aut laurinum, aut irinum aut nardinũ, aut ea quæ ex pipere, & euphorbio constant, fronti imponantur Andernacus.

Linimentum ad mamillarum dolores. lactæ turgentium, & inflammationes.

℞. Vitellorum ouorum num ij.
Pompholygis præparatæ ʒ.ij.
Olei Rosacei ℥.iij. B
Ceræ nouæ parum.
Misce, & fiat linimentum. Idem.

Aliud mitius, usu crebro probatum

℞. olei lini ℥.iij.
Ceræ nouæ ʒ.i.
Liquescant, & linteis intincta mammis obducãtur. Andernacus.

Linimentum ad dolorem ex inflammatione iecoris, ani, & aurium.

℞. olei Violarum ʒ iv.
Cremoris radicis Althææ, Cremoris psyllij, expressi cum lacte mulieris, vel iure pulli, vel aquæ hordei purgati ana ʒ.i. C
Butyri recentis, vel Axungiæ porcinæ, uel Medullæ porcinæ recentis, aut Medullæ vitulinæ ʒ.ß.
Misce, & fiat linimentum, quo partes affectę calidæ illinantur. Rondeletius.

Linimentum dolorem leniens,

℞. Succi fol. Hyoscyami, Semperuiui an. ℥.ij.
Olei visci pomorum,
Olei nenupharis ana ʒ.i ß.
Butyri recentis ʒ.ij ceræ nouæ ℥. j.
Misce, & fiat linimentum. Quercetanus.

DE LINIMENTIS VERMES NECANTIBUS.

Linimentum contra vermes.

℞. Succi absinthij, succi Abrotani ana ʒ i ß.
Pulu Scordij, Aloes ana ʒ.i ß.
Olei communis ℥ j.
Ceræ parum
Misce, & fiat linimentum. Hieron, Mercurialis,

DE LINIMENTIS AMBUSTA EXTINGENTIBUS.

Linimentum empyreuma extinguens. ualde efficax.

℞ olei Lardi, olei Butyri ana ℥. ß.
Succi fol. & baccarum hederæ ℥ ii.
Succi cort med. sambuci ℥.i.
Olei Sambuci ℥.iv.
Salis Petræ ʒ. ii.
Decoquantur simul ad aquæ consumptionem & cum modico ceræ fiat linimentum. Quercet.

Linimentum ad ambustæ uulnera.

℞. Lardi liquefacti, & aqua solani excepti Olei Saturni ℥.ß.
Misce. Quercetanus.

Aliud ad idem.

℞. Visci rad. Hyoscyami,
Visci papaueris rubri ana ℥.i.
Salis Petræ ʒ.i.
Mucilag. sem. cydoniorum ʒ iii.
Olei caphuræ q.s.
Fiat linimentum Idem.

Linimentum ad combustionem faciei. & vulnera silopetica.

℞. Succi porrorum, succi Ceparum, sub prunis coctarum ana ℥.ij.
Aquæ sem Ranarum ℥.i.
Olei è visco pomorum, olei populini,
Ceræ albę ana q.s.
Misce, & fiat linimentum, quo bis quotidie partem vstam, & depilatã inunges. Quercetanus.

Aliud ad idem.

Butyrum liquefactum in aquã ex ranarum semine extractam inijce, aut in aquam gammarorum more nostro paratum, id decies, aut sæpius repetendo, donec butyrum lactis instar albescat. Eius ita præparati ℥.iij. misce cum ℥.i. olei luteorum ouorum, & fiat linimentum, quo partem puluere tormentario maculatum inunges. Est enim ad id singulare remediũ, & ad empyreuma partis ambustæ tollendum. Idem.

Linimentum præstantissimum ad empyreuma pulueris tormentarii restinguendum.

℞. Salis saturni saccharini ℥ i.
Olei vitellorum ouorum ʒ.ii. E
Butyri præparati ℥.iv.
Misce, & fiat linimentum, quo totus adustus locus inungatur ter, aut quater in die. Inflammationes etiam omnes arcet, & dolores compescit. Quercetanus.

Linimentum ad ambusta.

℞. Succi cepæ sub cineribus coctæ ℥. ii.
Olei nucum ℥ i.
Misce, & fiat in forma linimenti. Quercetanus.

Aliud ad ambusta

F ℞. Fol. Hederæ nigræ, cum aqua plantaginis contusorum M.ij.
Olei lib. i Vini albi ℥ iv.
Coquantur vsque ad vini consumptionem, adde sub finem. ceræ q.s est.
Fiat linimentum Idem.

Aliud ad idem.

℞. Lardi ad flammam liquati ℥ ii.
Succi Betæ, succi Rutæ ana ʒ.ii.
Cremoris lactis ℥.i.
Mucilaginis sem Cydoniorum,
Mucilaginis tragacanthæ ana ʒ.ß.
Misce, & fiat linimentum. Idem.

Lini-

LINIMENTVM AD
Tophos in lue venerea.

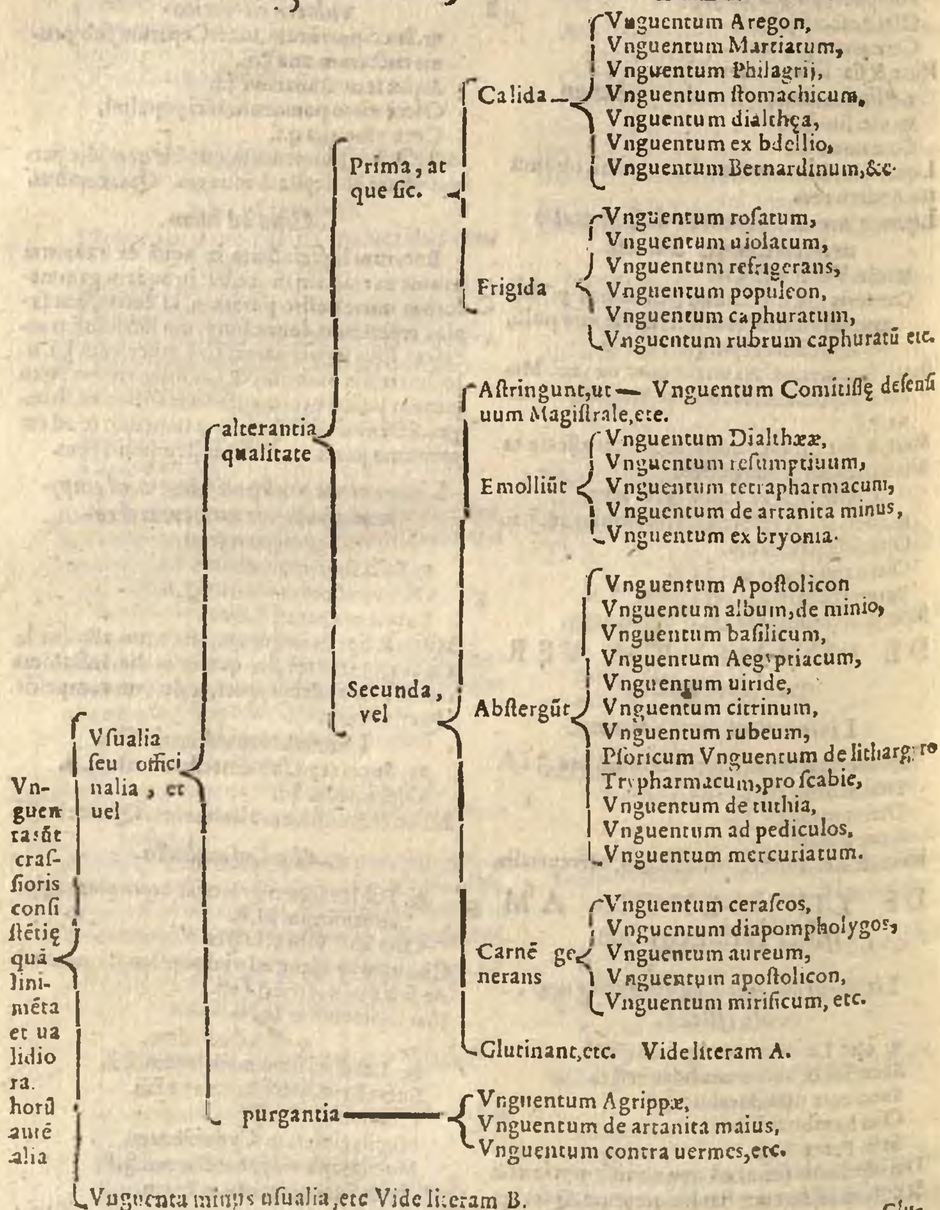
Pro diuitibus.

℞. Argenti uiui ℥.vj.
Pinguedinis suillæ nō liquatæ neq. salitæ li. j.
Extinguatur argentū uiuum in prædicta axungia secundum artem, deinde adde
Medullæ cruris bouis ℥.ß.
A Olei ex Terebinthina ℥.j.
Oleo e Ligno sancto ℥.iij.
Croci ʒ.j
Pulueris Iuæ & betonicae ana ʒ.ß.
Misce, fiat linimentum. Hercules Saxonia.

Pro pauperibus.

℞ Vnguenti dialtheæ ℥.iij.
Argēti viui extincti in pinguedine porci ℥.vj.
Misce, fiat linimentum. Idem.

De Vnguentis, Sectio XXVIII.

Glu-

A
- Glutiant, et cicatricem ducunt.
  - Vnguentum potabile,
  - Vnguentum aureum,
  - Vnguentum citrinum,
  - Vnguentum desiccat. rubrum, &c.
- Carnem auferunt
  - Vnguentum Aegyptiacum,
  - Vnguentum apostolicon,
  - Psoricon,
  - Vnguentum ex cantharid.
- Extrahunt — Vnguentum fuscum, &c.
- Dolorem sedant
  - Vnguentum D. Gereonis,
  - Vnguentum ad hemorrhoidas,
  - Vnguentum ad oculos,
  - Vnguentum anodynum,
  - Vnguentum pectorale.
- Somnum conciliant
  - Vnguentum populeon,
  - Vnguentum somniferum.
- Ambusta extinguũt
  - Vnguentum ad ambusta,
  - Vnguentum ex calce.

B Vnguẽta min⁹ visualia, seu non officinalia, vel
- Alterant qualitate
  - Prima, Sic
    - Calefaciunt
      - Caput, vt — Vnguentum ad memoriam.
      - Pectus, vt
        - Vnguentum ad pectoris angustiam, & maturationem,
        - Vnguentnm ad sanguinis eruptionem,
        - Vnguentum ad phthisim, &c.
      - Stomachũ vt
        - Vnguentum ad ventriculum excalefaciendum,
        - Vnguentum ad iuuandam concoctionem,
        - Vnguentum ad lienteriam calefaciens,
        - Vnguentum ad stomachi resolutionem, &c.
      - Hepar: vt
        - Vnguentum ad calefaciendum hepar,
        - Vnguentum iecoris facultatem sangnificam roborans,
        - Vnguentum ad scirrhos iecoris.
      - Splené, vt
        - Vnguentum ad scirrhum splenis,
        - Vnguentum ad tumorem lienis, &c.
      - Renes, vt
        - Vnguentum ad mouendas vrinas.
        - Vnguentum ad vrinæ retentionem aliud, &c.
      - Vterũ, vt
        - Vnguentum ad menstrua prouocanda,
        - Vnguentum ad facilitandum partum,
        - Vnguentum ad eiectionem secundæ,
        - Vnguentum ad retentionem fœtus,
        - Vnguentum ad super purgationem menstruorum, &c.
    - Frigefaciunt
      - Stomachum, vt
        - Vnguentum ad ventriculum refrigerandum,
        - Vnguentum ad lienteriam.
      - Hepar, vt — Vnguentũ ad refrigerandum hepar, &c.
  - Secunda. Sic. etc. Vide literam C.
- Purgant, vt
  - Vnguentum ventrem laxans,
  - Vnguentum ad vermes,
  - Vnguentum ventrem subducens, etc.

Vnguenta alterantia qualitate secunda uel

- Astringunt, ut
  - Vnguentum ad inflammationem oculornm,
  - Vnguentum ad sanguinis impetum sistendum e naribus pulu.thorace renibus, &c.
  - Vnguentum sanguinem cohibens aliud.
- Emolliunt, ut — Vnguentum ad humorem concretum & schirrosum.
- calculũ expellunt ut — Vnguentum preciosum, quod Fuckersalb appellãt.
- Digerunt, ut
  - Vnguentum ad inflammationem oculorum digerendã,
  - Vnguentum ad parotidas.
  - Vnguentum ad anginam.
- Abstergunt ut
  - Vnguentum ad detersionem suffusionis,
  - Vnguentum ad scabritiem, scabiem, &c.
  - Vnguentum ad psoram,
  - Vnguentum ad herpetes,
  - Vnguentum ad scabiem,
  - Vnguentum ad pruritum, &c.
- Carnem generãt, ut
  - Vnguentum ad ulcera narium.
  - Vnguentum sarcoticum, &c.
- Consolidant, ut
  - Vnguentum ad phthisim.
  - Vnguentum glutinans.
  - Vnguentum ad uulnera, &c.
- Cicatricem inducunt, ut Vnguentum epuloticum.
- Erodunt. ut Vnguentum ad polydos exeden dos.
- Dolorem sedant, ut
  - Vnguentum ad dolorem capitis ex calore,
  - Vnguentum ad dolorẽ capitis ex calore in declinatione.
  - Vnguentum ad dolorem capitis ex frigore,
  - Vngnentum ad dolorem colicum,
  - Vnguentum ad dolores capitis & articulos.
- Somnum conciliant, ut — Vnguentum somniferum.
- Venerem excitant, ut — Vnguentum ad coitum.
- Ambusta extinguunt, ut Vnguentum ad combustionem, etc.

DE VNGVENTIS EXCALEfacientibus.

Vnguentum Aregon.

A

℞. Rorismarini, maioranæ, radicis iari idest
veræ serpentariæ, Serpilli, Rutæ,
Rad. cucumer. asinini ana ℥. iv ß.
Fol. lauri, Saluiæ, Sabinæ ana ℥ iij.
Pulicariæ maioris, minor ana ℥. iv.
Rad. Bryoniæ ℥ iij.
Laureolæ pro eo radicũ uel foliorum Cocci gnidij ℥. ix.
Fol. cucum. asinini, nepetæ ana ℥. vj.
Masticis, olibani ana ℥ vij.
Pyrethri, Euphorbij, Zingib. piperis ana ℥. j.
Adipis ursini, olei laurini ana ℥. iij.
Olei moschelini ℥ ß.
Olei communis lib. v. aut plures.
Petrolei clari ℥. j.
Butyri ℥. iv. aut q. s.

Herbæ & radices maio mense collectæ in oleo macerentur diebus septem, deinde coquantur & colẽtur. Colato oleo adijce reliqua, atq. adde
Cere lib. j ℥ iij.

Durat annum.* Prodest malis corporis frigidis, conuulsionibus, resolutionibus partium, item dolori colico renum, articulorumque. Nic.

Vnguentum martiatum.

B

℞. Ceræ lib. ij
Olei lib. iix. uel quantum satis est,
Rosmarini, fol. lauri ana ℥. iix.
Rutæ ℥. uij. Fol Tamarisci ℥ uj.
Ebuli, Sabinæ, Balsamitæ, Saluiæ,
Ocymi, polij, calaminthæ, arthæ, artemisiæ,
Enulæ, betonicæ, brancæ ursinæ,
Spargulæ. Herbulæ uenti, id est, parietariæ,
Pimpinellæ, agrimoniæ, absinthii,
Herbę paralysis, herbæ sanctæ Marię,

Cymarum

Cymarum Sambuci, Herbæ crassulæ, A
Millefolii, Semperuiuæ, chamædryos,
Centaureæ, centumneruię, Fragulæ,
Tetrahit, id est, herbæ Iudaici, vel orobi,
Quinquefolii ana ℥. iv. ß.
Rad Althaę, cumini, Myrrhæ ana ℥. iii.
Fœnigræci ℥. i ß.
Butyri ℥. i. ʒ. ii
Seminis Vrticæ, Violarum,
Papaueris albi, Menthæ Saracenicę, crispæ,
Lapathioli, polytrichi, carduncelli,
Matris syluae, Maturellae, Herbę Moschatae,
Alleluiae, Linguae ceruinae, B
Crisoulae, camphoratae, id est, Abrotani,
Styracis calamitae,
Medullae ceruinae ana ℥. ß.
Adipis vrsini, Gallinacei,
Masticheѕ Thuris ana ℥. i.
Olei Nardini ℥. ij.

Herbae omnes in Maio mense colligantur, & incisae macerentur in vino odorifero per dies septem, octauo deinde die coquantur, donec fere consumatur vinum postea cola, & colaturę expressæ adde oleum, & coque donec consumatur vinum, mox adde ceram, & reliqua secundū ar- C tem. Seruatur annos tres. * Aduersus frigida corporis mala, resolutionem coxendicū, nephriticum, conuulsionem. & id genus alia valet, tumores reprimit, durities emolli, liuoremque cutis emendat. Nicolaus.

Vnguentum Martiatum magnum.

℞. cerę albæ lib. ix.
Olei sextarios vj.
Rorismarini, fol. Lauri ana lib. ij ß.
Amarici, Ebuli, Sabinæ, Balsamitę,
Ocymi, Saluiæ, Polij, calaminthes,
Artemisiæ, Enulæ, Betonicæ, Brancæ vrsinę, E
Herbæ venti, pimpinellæ, Agrimoniæ,
Absinthij, Herbæ paralysis, Herbæ S. Mariæ,
Cymarum Sambuci, Herbæ Crassulæ,
Semperuiuę, Millefolij, Chamædryos,
Centauriæ. Centumneruiæ, Fragulæ,
Quinquefolij, Herbę Tetrahit ana lib. j. ß.
Rad. Althęę, Cumini Myrrhę ana lib j.
Fœnigręci lib. ß. Butyri ℥. v.
Sem. Vrticę, Violarum, papaueris rubei,
Menthæ Saracenicę, Menthę crispæ,
Lapathioli, Polytrichi, Carduncelli,
Matris syluæ, Marathri, Herbæ Moschatę, F
Alleluiæ, Linguę ceruinæ, Crispulæ,
Camphoratæ, Styracis, Medullæ ceruinæ,
Adipis vrsini, gallinacei ana ℥. iiij.
Thuris ℥. ij.
Olei Nardini ℥. j.

Fiat vnguentum secundum artem. * Ad frigiditatem & dolorem capitis, pectoris, & stomachi, ad scliron hepatis, & splenis, ad ilij dolorem, ad paralyticos, arthriticos, nephriticos, podagricos, ischiaticos, & ad omnes dolores, ad thumores, duriciem, spasmum, & febrientes, ad ignem velsacrum iaunctum, Nicolaus Alexandrinus.

Vnguentum Martiatum paruum.

℞. Fol. Lauri, lib. iij.
Rutæ lib. ij. ß.
Maioranæ lib ij.
Rorismarini lib. j. ß.
Myrti. lib. j.
Esbrij, vel maioranę summitates,
Balsamitæ, sem. Ocymi ana ℥ vj.
Butyri ʒ. v.
Styracis, Medullæ ceruinæ, Adipis vrsini,
Adipis gallinacei ana ʒ. iv.
Masticis ℥. iij.
Thuris ℥ ii. ß.
Olei Nardini ℥ j.
Olei communis lib vi.
Ceræ lib. iv.

Confice vt artis est. * Ad podagram frigidam siue calidam, paralyticos. arthriticos, nephriticos ischiadicos, & ad omnia vitia, & dolores neruorum valet. Nicolaus.

Vnguentum Martiatum aliud.

℞. Masticis, ceræ,
Styracis ana ʒ. iij.
Oesypi ℥ vi.
Terebinthinæ ℥. i

Confice vt artis est. * Ad articulorum morbos, & corporis languores ac resolutiones Paulus.

Vngentum Philagrios.

℞. ceræ ℥. iij.
Oesypi, succi Rutæ agrestis ana ℥ ij.
Euphorbij piperis, Ammoniaci, croci,
Thuris, castorei, Terebinthinæ,
Opopanacis ana ℥. ii.
Styracis, Myrrhæ ana ʒ ii. ʒ.

Fiat unguentum secundum artem. * Spasmum & paralysim iuuat. Mesues.

Vnguentum stomachicum magistralle.

℞. Olei Absinthij, Mastichini, Nardini an ℥. j. Rosarum rubrarum, coralli rubri,
Caryophyllorum, cinnamomi, Ligni Aloes,
Masticis, menthæ, Schœnanthi ana ʒ i.
Ceræ quantum sufficit.

Fiat vnguentum secundum artem * Ventriculum, & hepar roborat, horum dolorem a frigido lenit, appetentiam excitat, coctionem iuuat. Medici Florentini.

Vnguentum Dialthea, simplex.

℞. Rad. Altheæ lib. ij.
Sem Lini, Fœnigręci ana lib i.
Olei lib iv. ceræ lib. j.
Terebinthinæ ℥. ii.
Resinæ ℥. vi.

Radices sectæ, & cum seminibus commixtæ, macerentur tribus diebus in aquę lib. iix. deinde feruefiat, & mucilaginis inde expressæ lib. ii. sume, & coque cum aliis rebus, donec aquosum illud in mucilagine consumptū fuerit, & fac unguentum. Durat annos tres *Emolliendi vim habet calefacit & humectat. Nicolaus.

Vnguent

Vnguentum dialthea compositum.

℞. Rad. Altheæ lib. j.
Sem. Lini, Fęnigræci ana lib. j.
Scyllæ recentis ℥. iv.
Olei lib. iv. ceræ lib. j.
Terebinthinæ ℥. ij.
Resinæ, picis græcæ ana ℥. vj.

Fiat vnguentū, vt superius, deinde addes gummi subsequentia dissoluta in aceto.

Galbani, Gummi hederæ ana ℥. ij.

Misceantur probè, & reponātur. *Valet proprie ad dolorem pectoris ex frigiditate, & pleuriti, & super pectus inūctum sanat oīa loca infrigidata, calefacit, mollificat, & humectat. Nicolaus.

Vnguentum ex bdellio.

℞. Bdellii ʒ. vj.
Euphorbij, Sagapeni ana ʒ. iv.
Castorij ʒ. iij. ceræ ʒ. xv.
Olei Iasmini, vel Keirini ʒ. x.

Bdellium, & sagapenum dissoluātur aqua rutæ agrestis. cætera cum aqua calida uniātur, & fiat unguentum. *Epilepsiam, paralysim, spasmum, cæteros neruorum affectus frigidos ac scirrhosos iuuat. Mesues.

Vnguentum Bernardinum.

℞. Granorum paradisi, caryophyllorum,
Zingiberis albi ana ℥ ij.
Sulphuris viui ℥. vj.
Axungiæ porcinæ lib. j.
Moschi ʒ. ß.
Olei Spicæ ʒ. ii.

Terantur omnia subtiliter arida, ac commisce diligenter. fiatq; unguentum.

DE VNGVENTIS REfrigerantibus.

Vnguentum rosatum Mesuæ.

℞. Axungiæ porcinæ lib. i.

Lauentur nouies aqua calente, & toties frigida deinde addito

Rosarum rub. recentium lib. i.

Probe terantur, & marcescant cū ea dies septē, coque igne lento, cola, rursus tantundem rosarum recentium cum ea tere, vt supra, idem fac tertio, quarto autem pręter rosas affunde

Succi Rosarum rubr. ʒ. vi.
Olei Amygdal dulc. ℥. iii.

Coque igne lento ad succi consumptionem, cola, & repone. Alij addunt Opij ʒ. i *Phlegmonas, erysipelata, herpetas sedat, cephaldalgiā calidam, & vētriculi ac hepatis intemperiem calidam mitigat. Mesues.

Vnguentum violatum.

Fiat vt Rosarum, sed ex violis nigris. *Idem quod rosatum pollet, præterea pleuritidi, & thoracis inflammationi prodest

Vnguentum, refrigerans Galeni.

℞ Ceræ albæ ℥ i.
Olei Rosati Omphacini ℥. iv.

Aquæ fontis frigidissimæ quātū sufficit ad multū diuq; lauandum & subigendū ceratū, quod tādem ex aceto albo, pauco, claro, similiter subigendum est, addaturq; etiam aliquid aquæ rosaceæ ad odoris gratiam acquirendā. Si qui fortè diutius asseruare debent, meminerit, vt subinde relauent posca bene acida, ne rāceseat. Mesues.

Vnguentum populeon.

℞. Oculorum populi arboris recentiū, mense martio collectorum lib. i. ß.

Axungię porcinę prępāratæ lib. ii.

B Oculi populi contundantur, & macerentur cū axungia, donec sequentes herbæ colligi queant, deinde,

℞. Fol. Papaueris agrestis, fol. Mandragoræ,
Fol. Hyoscyami, Solani,
Vermicularis aut crassulæ, lactuce,
Semperuiui, Bardanæ, portulacę, Violariæ,
Vmblici Veneris ana ℥. iii.
Summitatum pruni tenerarum ℥. iii.

Herbæ contundantur, & misceantur axungiæ,
C & oculis populi, adde

Vini optimi quantum satis est.

Coquantur ad uini consumptionem, deinde cola, exprime, & fiat unguentum. *Cōtra nimium calorem valet, & temporibus illitum somnum conciliat. Nicolaus.

Vnguentum caphuratum album.

℞. olei Rosati lib. i.
D Cerę albę ℥. iii. cerussę ℥. xii.
Albi ouorum num. vi.
Caphurę dissolutę cum aqua ros. ex arte ʒ. ii.

Fiat unguentum secundum artem

Vnguentum caphuratum rubrum.

℞. Olei lib. i. ß.
Lithargyri ℥. ii. Minii ℥. iii.
Cerussæ ℥. i ß.
Tuthię, caphurę ana ℥ iii.
Ceræ ℥. ii in ęstate, sed in hyeme ℥ i.

Fiat unguentum in pila plumbea cum pistillo
E plumbeo.

DE VNGVENTIS astringentibus.

Vnguentum Comitissa.

℞. cort. med Glandium,
Cort. med. castanearum,
Cort. med. Quercus arboris,
Baccarum Myrti, Caudę equinę,
Gallarum, cort. Fabarum,
F Accinorum Vuarum, calycum glandium,
Sorborum immaturorum siccorum,
Mespilorum acerborum siccorum,
Fol Capparis, fol. Prunioli syluest.
Rad. chelidonij ana ℥. i ß.

Contundantur aliquantulum, & coquantur in decocti plantaginis quātum sufficit, ad dimidii consumptionem, cola, & in dicta colatura laua subsequentia nouem vicibus, semper recentem aquam decoctionis affundendo, quotiescunq; laueris,

℞. Olei

℞. Olei Myrtini, Mastichi ana lib. j.ß.
Ceræ nouæ ℥.iix ß.

A

Liqua, & laua, vt dictum est, postea inspergе sequentium rerum tenuissimum puluerem,
Cort med. Glandium,
Cort med castanearum,
Cort. med. Quercus arboris aua ℥.j.
Galiarum succi Hypocistidis,
Cineris offium cruris bubuli,
Baccarum Myrti, Acini vitarum,
Sorborum succorum ana ℥.ß.
Trocgisc. de charabe ℥.ij.

B

Misce, fiat unguentum bonæ consistentiæ. *Inceptum abortum prohibet, hæmorrhoidas sistit ac laxatos tenes conciliat. Verignana.

Defensiuum magistrale.
℞. Boli Armeni, sang. Draconis,
Terræ sigillatæ ana ℥.i.
Olei Rosati ℥ vj.
Ceræ ℥.j.ß Aceti ℥.iv.
Coquantur simul oleum, cera, & acetum, donec acetum consumptum fuerit, deinde sublatum igne vbi refrigerari cæperit, adde reliqua tenuissimum puluerem trita. Florentini.

C

DE VNGVENTIS emollientibus.

Vnguentum resumptiuum, vulgare.
℞. Axungiæ porci recentis sine sale ℥ iv.
Axungiæ Gallinaceæ, Anseris, Anatis an ℥ ij.
Oesypi humidæ ℥.ß.
Olei Violati, chamæmeli, Anethini ana ℥. j.
Butyri recentis lib j.
Ceræ albæ ℥.vj.
Mucilaginis Tragacanthæ,
Mucilag. sem. cotoneorum Lini,
Bismaluæ, Gummi Arab. ana ℥.ß.
Misce, & fiat unguentum.

D

Vnguentum tetrapharmacum.
℞. Picis nigræ. Resinæ, ceræ, Adipis vaccini ana ℥.ij.
Fiat unguẽtum. *calefacit, humectat, dolorem sedat, & pus mouet Macedonicũ ex ijsdem constat, sed insuper additur thuris vana pars. Galẽ.

E

Vnguentum de artanita minus.
℞ Succi Artanitæ, siue succi cyclaminis,
Succi glutinosi ex rad. filicis extracti,
Succi Ebuli ana ℥ ix.
Succi summitatum Tamaricis ℥. ij.
Oesypi humidæ ℥.v.
Olei Irini lib.ij.
Bdellij, Ammoniaci ana ℥.i.ß.
Aceti, quantum satis est ad ammoniacũ dissoluendum.
Ceræ citrinæ ℥.vj.
Cort. rad. capparis ℥.j.ß.
Spicæ ℥.iij.
Conficе secundum artem vnguentum. * Solebit humores etiam scirrhosos dissoluit, & strumas. Mesues.

F

Vnguentum ex bryonia.
℞ Olei communis lib.iij.
Medullæ crurum bouis, lib. j.
Butyri recentis lib ß.
Succi Bryoniæ, succi cyclaminis ana lib. j.
At quia hic cyclamẽ recens in copia non habemus, oportebit radices siccas cyclaminis accipere, & diligenter coquere in sufficienti aqua, in qua tamen antea dies aliquot sint maceratę, sicque succum fortiter exprimere, atque iterum si libet coquere ad mellis spissitudinem, præsertim quando diutius seruare studium est) eo fere modo, quo paratur succus glycyrrhizæ. Bulliant simul ad lentum ignem, vsque fere ad consumptionem succi, & coletur. Colaturæ adde
Pulueris Asplenij, cort. capparorum.
Cort. Tamarisci, sem. Agni casti ana ℥ iij.
Misce. & fiat unguentum. Ferrarienses.

DE VNGVENTIS abstergentibus.

Vnguentum Apostolicum.
℞ ceræ albæ, Terebinthinæ,
Resinæ, Hammoniaci ana ℥.xiv.
Aristolochiæ longæ,
Thuris, Bdelij ana ℥.vj.
Myrrhæ, Galbani ana ℥.iv.
Lithargyri ℥.ix.
Opopanacis, Aeruginis ana ℥ ij.
Olei communis lib.ij. Hyeme vero lib.iij.
Gummi in aceto albo soluta, coque cum oleo, cera, resina, terebinthina, & lithargyro ad aceti consumptionem, deinde reliqua adde tenuissime trita. *Efficax est contra vulnera, & vlcera difficilia, & fistulas, consumit carnem mortuã, & consumptam restaurat, duram mollit, & plagas sanat. Auicenna.

Vnguentum album, vnguentum De cerussa dictum.
℞. Lithargyri albi loti ℥.j.
Cerussæ aqua rosarum lotæ ℥.v.
Ceræ albæ ℥. vii olei rosa.℥.ij.
Albuminis ouorum num. ij.
Ceræ liquatæ in oleo rosato, lẽto igni. inijce cerussam, & lithargyrum probe contrita, misce, & postremo adde albumen oui. Alij addũt caphuræ momentum, & caphuratum vocant. *Polles aduersus, vlcera, scabiem, & adustionem Auic

Vnguentum album. aliter.
℞. cerussæ, lithargyri ana ℥. vi.
Plumbi vsti, Scoriæ argenti ana ℥.
Mastichis, Thuris ana ℥.ii.ß.
Olei rosati, Aceti albi ana quantum sufficit.
Tritis omnibus in mortario, affunde paulatim nunc oleum, nunc acetum, semper mouẽdo, donec pinguescant, velut nutrita. Mesues.

Idem aliter.
℞. olei communis lib.ii.
Cerussæ subtilis lib. i. ceræ albæ ℥. vi

Et quidam addunt caphuræ ʒ. ij.
Fiat vnguentum secundum artem. Rhasis.

Aliter.

℞.Cerussæ in aqua rosarum lotę ʒ. xiix.
Lithargyri albi loti ℥.j.ß.
Olei rosati lib.ij.ʒ.iv
Ceræ albissimæ ℥ vj.aut circiter.
Confice secundnm artem.

Vnguentum de minio.

℞.Minij læuissime triti ℥.ij.
Olei rosati, mirtini ana ℥.i j.
Coquantur lento igne cum ceræ albæ ℥ ß. Florentini.

Aliud de minio caphuratum.

℞.minij triti ℥,iii.
Lithargyri ℥.ij.
Cerussæ ℥ j.ß.
Tuthiæ,caphuræ ana ʒ.iij.
Olei rosati lib.j.ß. Cerę albæ ℥.ij.
Liquatam ceram cum oleo lento igne,misce in mortario plumbeo cnm reliquis rebus tenuissime tritis.*Valēt ad vlcera mala & antiqua.Idē

Vnguentum Basilicon minus.

℞. Ceræ flauæ,resinæ pinguis, picis græcæ ana lib i.
Olei communis q.s.
Fiat vnguentum lento igne. Alij terebinthinā addunt, alij vero terebinthinam picis loco ponunt * Idem pollet quod basilicon maius, sed imbecillius,recentibus tamen capitis & neruosarum partium vulneribus & vlceribus aptius erit.Mesues.

Vnguentum Basilicum maius, Galeni enneapharmacum est.

℞.Ceræ albæ,resinæ pini,
Seui vaccini,picis græcæ.
Picis nigræ,terebinthinæ,
Thuris,myrrhę ana ℥.j.
Olei communis q s.
Fiat vnguentum.Mesues.

Aliter.

℞.Ceræ ℥. vj. Picis græcæ ℥.iij.
Reliquorum ana ℥ j.ß.
Olei quantum sufficit.
*Vlcera phlegmone carētia,præsertim partium neruosarum,terget,carne implet.

Vnguentum Aegyptiacum.

℞. Aeruginis ʒ.v. Mellis ʒ.xiv.
Aceti albi ʒ vij.
Coque igne, & tantisper moue, donec fiat rubrum.Alij sumunt eius medicamenti ʒ. vj.
Chalcanthi vsti ʒ ij.
Olei rosati ℥.iij.
Ceræ q s.
Fiat vnguentum * Confert ad vulnera antiqua fistulasque terget,carnis excrescentiæ medetur, vehementerque exiccat.Mesues.

Aliud.

℞.Aquæ plantaginis,

A Vini malorum granatorum,mellis ana ℥.ij.
Aluminis rupis,Aeruginis ana ℥ x
Coque,& moue,donec fiat rubrum Ioannes de Vigo.

Aliud.

℞.Mellis lib j.
Aceti optimi ℥.vj.
Aeruginis ℥.j.
Aluminis rupis ʒ.v.
B Coque,& moue,donec rubrum fiat.Guido

Vnguentum viride,andromachi.

℞.Resinæ pini lib.iij.
Cerę lib.j ß.
Olei communis ℥.iix
Aeruginis æris ℥.iij.
Resinam & ceram in oleo liquabis,deinde æruginem tenuissime tritam addito *Recentia vulnera,& quæcunque non magna sunt,sanat.Galenus.

Vnguentum mundificatiuum magistrale.

C ℞.Mellis rosati colati ℥ j ß.
Terebinthinæ clarę ℥.iij.
Succi Apii,succi prassij ana ʒ. ß.
Succi absinthii ʒ.ij
Simul coquantur,deinde addantur
Farinæ Hordei,Fabarum ana ʒ vj.
Farinæ lupinorum,orobi ana ʒ.iij.
D Sarcocollæ,myrrhę ana ʒ.j ß.
Reduc in puluerem,& fac vnguentum.

Vnguentum citrinum.

℞.Boracis ℥ j alij ʒ ij.
Caphuræ ʒ.i.
Coralli albi ℥ ß.
Gypsi ℥.j.
Vmbilici marini,Tragacanthæ albissimæ,
Amyli,Cristalli,Enthalij,Dentalij,
E Thuris albissimi,nitri ana ʒ.iij.
Marmoris albi ʒ.ij.
Gersæ serpentariæ ʒ.j.
Cerussæ ʒ vj.
Axungię porcinæ recentis non salitę,sed præparatę & mundę lib.j.ß.
Seui caprini preparati ℥.j.ß.
Adipis gallinacei pręparati ℥.i.
Axungiam porcinam atque adipē gallinaceum liqua simul,& impone tepidis adhuc, corticum citrei mali satis magnam quantitatem, & macerentur per mensem vnum. Postea eximito cortices,et eliquati porcini adipis recipe, vt dictum
F est, lib j ß. Adipis gallinacei ℥. j. et adde seuum caprinum,deinde addantur reliqua tenuissime trita,vltimo vero insperge caphuram subtilissime tritam, Notandum est in hoc vnguento, nō concordare exemplaria in ponderum characteribus.Nam quidam pro ℥ ponunt ʒ.& econtra. * Faciei maculas emendat, scabiem in quacunque corporis parte extiterit,cicatrices extenuat ruborem oculorū aufert, et ea quę aspera sunt leuigat Nic.

Vnguen

Vnguentum rubeum, caphuratum.
℞ olei Rosati lib ß.
Lithargyri ℥.ii.
Minii ℥.iii.
Cerussae ℥.i.ß.
Tuthiae, caphurae ana ʒ.iii.
Cerae ℥ ii in aestate, sed in hyeme ℥.i.
Fiat vnguentum in pila plumbea cum pistillo plumbeo

Vnguentum Psoricum Alexandri.
R cerussae, Lithargyri psorici,
Aloes croci, cadmiae argenteae,
Argenti viui extincti ana part aequales,
Olei Oloeandri, Aceti ana q s
Fiat unguentum, *Psoram sanat, impetiginem a pituita falsa cutis asperitatem, & alia cutis vitia terget, Mesue s.

Aliud.
℞. Lithargyri albi,
Calchanthi ana part. j.
Aeruginis partem dimidiam,
Aceti acerrimi quantum sufficit.
Terantur die vno in sole æstiuo, paulatim affundendo acetum Deinde in vase uitreo probe obstructo, condantur sub fimo diebus quadraginta. *Ad fistulas, cancros, scabiem siccam, lepram carnis putridæ incrementum. Mesues.

Vnguentum psoricum, siue enulatum.
℞. Rad. Enulæ campanæ coctæ cum aceto, & pistatae lib i.
Axungiæ porci, olei communis ana ℥.iij.
Ceræ nouæ ℥.i.
Argenti viui, extincti,
Terebinthinæ lotæ ana ℥.ij.
Salis communis puluerizati ℥.ß.
Incorporentur vt decet.

Vnguentum de lithargyro.
℞. Lithargyri ℥.ij.
Cerussæ ℥.ß.
Aceti ℥.j.
Olei rosati quantum sufficit,
Fiat vnguentum lento igne potest etiã fieri crudum in mortario plumbeo. *Vlcera, & excoriationes a calore solis, strictore calceo, itinere, equitatione, frictione, & coitu sanat.

Tripharmacum crudum.
℞. lithargyri, Aceti fortis ana ℥. iij.
Olei communis ℥.vj.
Lithargyrus tenuissime tritus mouetur, continuo paulatim affusis oleo uicissim, & aceto. Prodest scabiei, & cutis vlceribus, vt superius. Mines.

Vnguentum contra serpiginem, & impetiginem, atque elephantiam.
℞. Sulphuris, aloes, kithargyri,
Arsenici, Argenti viui, Tartari,
Masticis, olibani, Cymini,
Piculæ, Axungiæ veteris ana q. s.

A Quę sunt terenda. tere, & tempera cum aceto & oleo, & succo Lappaceoli, & succo Fumiterrę quantum sufficit, & postea inungatur ad Solem, vel ad ignem. Nicolaus

Vnguentum pro scabie
℞. Styracis liquidę ℥.i.
Terebinthinę lotę,
Butyri loti ana ℥ ij.
Succi limonum ℥.j ß.
Cerussæ lotae ℥.j.
Salis ℥.ij.
Misce, & fiat vnguentum in mortario plumbeo

B *Vnguentum ad scabiem, aliud.*
℞. Axungię porci ℥.v.
Olei laurini, Argenti viui extincti,
Ceræ mundae, masticis, Thuris albi ana ℥ ii.
Salis ℥.iix.
Succi plantaginis,
Fumiterae quantum sufficit,
Ceram, oleum laurinum, & Axungiã pone ad ignem cum succis, & bulliãt, donec simul liquefiant, deinde adde Salem, Olibanum, & Masticen, & bulliant omnia simul, vsque ad consum
C ptionem succi, postea deponantur ab igne, & addatur Argentum viuum extinctum, vt supra & vtere. potens est Sed caue, ne ob Argentum viuum attingat prope membra principalia, ad deque Mastichen. Syl. hoc vnguentum sine Argento viuo paratum commendat.

Aliud pro pueris.
℞. Terebinthinae bene lotae ℥.iv.
Butyri loti ℥.ij.
Salis ℥.i.
D Succi limorum ℥.j.ß.
Vittellos ouorum num.iij.
Olei Rosati ℥ i.
Misce, & fiat vnguentum.

Aliud ad scabiem, nostrum.
℞. Seui hircini ℥.ii.
Olei cerae ℥.ii.
Olei malorum aureorum ℥.i.
Olej herbae Nicotianae ℥.ß.
Sulphuris triti, Salis ana ℥.i.
E Succi Nicotianae ℥.i ß. Misce.

Vnguentum de Tuthia, seu Diapompholyges, magistrale.
℞. olei Rosati.
Omphacini ana ℥.vi.
Olei myrtini, Vnguenti populei ana ℥. ii.
Fol. plantaginis, Solani ana M.ij.
Herbas minutim incisas cum oleis miscebis, & diebus octo marcescere sines, deinde coctas aliquantulum colabis, & colaturae addes
Cerae albae ℥.iv.ß.
Coquantur igne lento, donec cera liquata sit, semper agitando, aufer ab igne, & adde
Lithargyri ℥.vi.
Pompholygis, siue Tulhiae praeparatae,
Cerussae tritae ana ℥.ii.
Plumbi vsti ℥.vi caphurae ℥.i

Omnia in pilam plumbeam iniecta, horis duabus continuis agitentur, deinde in vase vitreato reponantur.

Vnguentum Diapompholygos, aliud.

℞ olei Rosati, ceræ albæ ana ℥ vi.
Succi solani q. s.
Cerussæ lotæ ℥ ij.
Plumbi vsti, & loti,
Tuthiæ præparatæ ana ℥ j.
Thuris puri ℥. j.

Ceram liqua cum oleo, lento igne, & in pilam plumbeam inijce, additis quæ terenda sunt, in tenuissimum puluerẽ redactis, moue continuo, & paulatim succum supra dictum instillato, perpetuo mouens sex horis continuis *Vtilia sunt ad exiccanda erysipelata, vulnera sordida purganda, & sananda tibiarum vlcera, aliorum locorum concaua vel dissipata replẽt, refrigerãt, & cicatrizant. Nicolaus.

Vnguentum ad pediculos.

℞ Sem. Staphisagriæ ℥. ij.
Hellebori albi ℥. j.
Salis ʒ. ij.
Argenti viui ℥. ij.
Aceti vini ℥. ii.
Axungiæ porcinæ lib. j.
Olei laurini ℥. ix.
Saponis Veneti lib ß.

Fiat vnguentum secundum artem.

Vnguentum Mercuriatum cum Theriaca.

℞. Butyri ℥. ij.
Axungiæ porci ℥. iix.
Theriacæ, Mithridati ana ℥. ß.
Argenti uiui extincti ʒ. vij.
Lithargyri, Salis communis ana ʒ. vj.
Croci ʒ. i.
Olei Vermium terrestrium ℥. i.
Aquæ ardentis ℥ i
Moschi G. v.

Fiat vnguentum. Adolph Occo

DE VNGVENTIS carnem generantibus.

Vnguentum ceraseos magnum.

℞ Hammoniaci ℥. i.
Bdellij, Thuris masculi,
Aristolochiæ, Sarcocollæ ana ʒ. v.
Myrrhæ, Galbani ana ℥. ß.
Lithargyri ʒ. xv.
Aloes, opopanacis ana ʒ ij ß.
Aeruginis ʒ. iij.
Resinæ ʒ. xiv.
Ceræ albæ ʒ. ii.
Olei quantum sufficit.

Lithargyrum tere, & cum oleo coque, donec liquefiat. Tunc depone ab igne, & dum modice refrixerit, misce Hammoniacum, & Bdelliũ aceto soluta, redde igni, coque ad iustam crassitiem, tuncq; reliqua permisce. *Vlcera maligna putrida, fistulosa, sorde, & carne mortua purgat carne implet, glutinat, & cicatrice tegit. Mesues.

Vnguentum ceraseos paruum.

℞ Aristolochiæ, Ireos, Sanguinis Draconis, Hammoniaci, Sarcocollæ ana ʒ. ß.
Lithargyri læuigati ℥ v.
Olei lib i.

Coque Lithargyrum cum oleo, donec liquefiat, tunc cætera, vt in priore, misce *Vlcera tam vetera, quam noua terget, carne implet, glutinat, cicatrice claudit. Mesues.

Vnguentum aureum.

℞. ceræ citrinæ ʒ. vi.
Olei boni lib. ii. ß.
Terebinthinæ ʒ. ii.
Resinæ colophoniæ ana ℥. i. ß.
Thuris, Masticis ana ℥. i
Croci ʒ. i.

Confice secundum artẽ. Durat annos tres. *Vulnera certo, & salubriter glutinat. Mesues.

Vnguentum mirabile.

℞. Myrrhæ, Aloes,
Sarcocollæ ana ℥ i.
Mellis despumati ℥. vj.
Vini albi boni q. s.

Coque igne lento ad spissitudinem *Vlcera putrida, & fistulas purgat, carne implet, glutinat, cicatrice tegit, putrediné arcet. Et si vlceri caro supercreuerit, adde vnguẽti chalcithees ℥ ß Idem

Aliud.

℞ Myrrhæ, Aloes ʒ. ix.
Vini albi quantum sufficit.
His tritis tenuissimè vinum paulatim affunde semper miscẽdo. vsque ad Mellis crassitudinem vtere. Addunt nonnulli chalciteos ℥ i ß. alij olei Myrtini, & vini portionem paucam vicissim miscent. Idem.

Vnguentum è Caprifolio, magistrale.

℞ caprifolii M i v.

Capri folium minutim incisum, & in vino optimo maceratum die vno, coque ad tertias, cola, & colaturæ adde

Olei Rosati lib. vi.
Resinæ pinguis,
Terebinthinæ,
Ceræ flauæ ana lib. i.

Fiat unguentum, vt artis est.

Vnguentum e Caprifolio, aliud

℞ Terebinthinæ,
Resinae Pini,
ceræ nouæ ana ℥ iv.
Olei Rosati ℥ iix.
Masticis, Thuris ana ℥ i
Gummi Elemi ℥ ii.
Caprifolii, Betonicæ ana ℥ iii.
Vini optimi lib x.

Caprifolium & Betonicam tenuissime terito, & macera

macera vino horis 24. deinde reliqua adde, prę A ter Gummi Thus, & Masticen. Coquantur lucu lento igni, donec vini pars dimidia consumpta sit, imo donec virescere incipiat, cola, & concre scere finito, deinde, effuso vino, rursus coquatur, donec quicquid remanserit vini, absumptū sit, iterum cola, & reliqua adde in puluerem tenuem redacta, & coque lento igne, donec calescant, semper agitando, aufer postmodum ab igne, & frigido loco repone, donec refrixerit per petuo mouens. *Ad capitis vulnera pręstantissi B mum est. Carpus.

Vnguentum capitale.

℞. Gummi elemi ℥. iij.
Hammoniaci ℥. ij
Terebinthinæ, resinæ pini ana ℥. iij. ß.
Cerae q. s.

Fiat vnguentum, gūmi dissolutis secundum ar tem. Percoquitur etiam amplius, vt cerati formam sumat. Conciliator.

Vnguentum Diapalma.

℞. Cerę nouę, flauæ, Terebinthinæ.
Masticis, cerussę, picis Grǽcæ,
Olei rosati q. s. est
Rad Palmęi, Italis Zaffaioni vocatur q. s. est

Misce, & coque, donec radices prorsus siccētur, cola, & serua ad vsum.* Vlcera sordida mundificat, sanat, & cicatricem inducit, tumores resoluit, discuit, doloresque lenit. Fiorauantus.

Emplaustrum rubeum Græcum.

℞. Olei lib. ij.
Aceti lib. i. ß.
Lithargyrii, aeris uiridis ℥. i.

Coquatur lithargyrium cum aceto & oleo, donec ingrossetur, & tunc ponatur uiridaes, & coquatur, donec inspissetur, & rubrum efficiatur, et fiat emplastrum.* Rectificat ulcera maligna et difficilis consolidationis. Gal

Emplastrum viride herbarum.

℞. Chelidoniae, plantaginis, Scabiosae,
Vrticę, leuistici, centrum galli ana M. j.

Conquassentur, & cum libris duabus olei per septem dies temperentur, deinde bulliant, et exprimendo colentur, cui addatur

Cerae ℥ iij.
Terebinthinę ℥ vj.
Resinae ʒ. ij.

Bulliant, donec parum spissentur, deinde auferantur ab igne, addaturque

Thuris, Sarcocollæ,
Aloes ana ʒ. i.
Aristolochię longae,
Floris aeris ana ℥ vj.

Misce, & fiat vnguentum. Plagas ueteres mūdificat, carnem superfluam consumit, consolidat, & sanat. Dynus.

Vnguentum diaireos.

℞. Seui uaccini lib ß.
Olei rosati ℥. iv.
Cerae ℥ ij

Rad. Ireos ℥. i.
Thuris, Sarcocollae,
Masticis, aloes,
Aristoluchiae ana ʒ. ii.
Terebinthinae quar. j.

Fiat unguentum carnē generat. Dynus Floren.

Vnguentum mirabile Nicodemi.

℞ Myrrhae, aloes,
Sarcocollae ana ℥. j.
Mellis despumati ℥. vj.
Vini albi q. s.

Coque igne lento ad spissitudinem. Vlcera putrida & fistulas purgat, carne implet, glutinat, cicatricem tegit, putredinem arcet Mesues.

Vnguentum alterum Nicodemi.

℞. Myrrhae, aloes ana ʒ. ix.
Vini albi q. s.

Tritis tenuissime uinum paulatim affunde, semper miscendo vsque ad mellis crassitudinem, utore Addunt nonnulli

C chalciteos ʒ i ß.
Olei myrtini, Vini parum. Misce.

Vnguentum ex panno lineo Hebenzezar.

℞. Opopanacis ℥. i
Rasurae panni linei tenuis, puri antiqui ʒ. ß.
Vini, mellis, Olei rosati ana ʒ v.
Lithargyri aloes
Sarcocollae,
Myrrhę ana ʒ. ii. ß.

D Tere paulatim, affundendo nunc Vinum, nunc mel, nunc oleum. *Mirabile ad ulcera maligna fistulosa, carne implenda. Mesues.

Vnguentum de Lino.

℞. rasurae panni linei bene mundati par ß.
Opopanacis par. ii.
Vini mellis olei ros ana par v.
Lithargyrii aloes,
Sarcocollae ana tertiam partem illius.

E Fiat unguentum Carnem generat Auicenna.

DE VNGVENTIS GLVTInantibus, & cicatricem inducentibus.

Vnguentum potabile.

℞. Butyri recentis sine sale lib iii.
Rubiae tinctorum,
Castorei Spermatis ceti
Tormentillae ana ℥ i.

F Bulliant simul in uino odorifero ad uini cōsumptionem, ac fiat unguentum secundum artem. * Datur ad consolidandum casum ex alto.

Vnguentum desiccatiuum rubrum.

℞. Lapidis calaminaris,
Terrae sigillatae ana ℥. iv.
Lithargyri auri, cerussae ana ʒ. iii.
Caphurae ʒ. i.
Cerae ℥. u.

Olei rosati, Violati ana ℥.vj.
Fiat vnguentum secundum artem.

DE VNGVENTIS erodentibus.

Vnguentum ex Cantharidibus.

℞.Cantharidum recentium ʒ x.
Axungiæ porci ℥.v.ß.
Tere simul, dies septem marcescant, post coque cola, serua vitreo vase. *Causticū, phænigmon, & vesicas excitat, vlcerat, alphos, panos, lentigines, cutis maculas delet. Mesues.

Carnem quoque auferunt, vnguentum Aegyptiacum, vnguentum Apostolicum, Psoricū, &c. de quibus vide supra.

DE VNGVENTIS EXTRAhentibus.

Vnguentum fuscum.

℞.Olei lib.j.ß.
Ceræ nouæ ℥ iv.
Picis Græcæ, nigræ ana ℥.ij.
Mastičis, Galbani, Thuris ana ℥ i.
Sagapeni ℥.ii.
Terebinthinæ ℥.j.
Fiat vnguentum. *Sanandi vim habet, & extrahendi. Nicol.

Aliud.

℞.Olei communis, Seui hircini ana lib. j.
Picis nigræ lib.ß.
Picis Græcæ ʒ iij.
Masticis, Thuris, galbani,
Hammoniaci, opopanacis,
Sagapeni, ceræ ana ʒ.ß.
Oleum, seuum & picem liquabis, deinde gūmi dissoluta secundum artem, adijcies, deinde reliqua tenuissime trita, semper agitādo, donec percoquantur. His ab igne sublatis, adde
Terebinthinæ ʒ ij.
Probe misceantur, & reponantur.

DE VNGVENTIS DOLOrem sedantibus.

Vnguentum D. Gereonis de Sapone, ad dolores iuncturarum, pro domo pauperum.

℞.Saponis albi & mundi, minutim incisi ℥.iij.ß.
Bulliant in aquæ Fumiterræ ℥.vj. Ebullitione vna facta, adde
Olei de euphorbio,
Olei Hypericonis ana ʒ.ß.
Olei iuniperi ʒ ß.
Olei Vermium terrestium ℥.j.
Bulliant iterum ad consumptionem aquæ, deinde adde
Masticis, Thuris ana ʒ.iij.
Sulphuris viui, euphorbij,

A Pyrethri ana ʒ ß.
Misce, fiat vnguentum. Augustani.

Vnguentum ad hæmorrhoidas.

℞.Thuris ℥.ß,
Lycij, myrrhæ, croci ana ʒ.iij.
Opij ʒ.j.
Decoquantur in lactis caprini ℥.iv. ad consumptionem tertiæ partis, cui adde
Mucilaginis psyllij ℥.ß.
Olei rosati ʒ ij.
Vitellum oui nu.j.
Misce, & fiat vnguentum. Augustani.

B *Vnguentum ad oculos magistrale.*

℞ Carnis pinguis exiccatæ,
Vini maluatici ana ℥.iij,
Tuthiæ præparatæ ℥.j.
Ceræ albæ q s
Caro cum maluatico coquatur vsque ad vini maluatici consumptionem, deinde cola, & cera liquata, adde postremo tuthiam, probe commisceto, & repone Medici Florentini.

Aliud magistrale.

℞.Butyri recentis ℥.iv.
Ceræ albæ ℥.i.
C Liqua, & laua sæpius aqua rosacea, & prunorū, & adde
Tuthiæ præparatæ ℥ß.
Caphuræ ℈ ij
Fiat vnguentum. Idem.

Vnguentum anodynum.

℞.Olei liliorum alborum ℥.vj
Olei anethini, olei Chamæmelini ana ℥.
Olei amygdalarum dulc. ʒ j.
Pinguedinis anatis
Pinguedinis Gallinæ ana ℥ ij.
Ceræ albæ parum
E * Dolores quacunque corporis parte mitigat. Augustam.

Vnguentum pectorale.

℞.Mucilaginis sem. Psyllij,
Tragacanthæ, gummi arabici,
Sem. lini, fœnigræci, adipis gallinæ,
Medullæ Vituli,
Butyri recentis, loti cum aqua violarum ana ℥.j ß.
Olei violati,
Olei amygdalarum dulc. ana ℥.i.
Ceræ albæ q.s.
F Fiat vnguentum. * Mitigat dolores pectoris, & tussim, digerit, maturat, facilitat sputum, & resoluit pleuresim.

Aliter.

℞.Olei amygdalarum dulc. ℥.iv.
Olei chamæmelini,
Olei Violati ana .iij.
Butyri recentis ℥.vj.
Adipis gallinæ, adipis anatis ana ℥.ii.
Iridis ʒ.ij. Croci ʒ.ß.
Ceræ albæ ℥.iii.
Ceram & adipes in oleis liquato, deinde sæpius lanato

auato aqua Capillorum Veneris, aut aqua Hordei His probe lotis, adde Iridem, & Crocum, in tenuissimum puluerem redacta.* Laternum dolores, & pectoris mitigat, tussim sedat, maturat, excreatione iuuat, & expectorat, humores crassos digerit, & attenuat. Augustani.

Vnguentum magnum Fiorauanti.

℞, Argenti viui ℥.vi.
Oxymellis scyllitici ℥.iv.

Misce bene in vase vitreo, & agitentur optimè simul, dum Argentum in cinerem conuertatur & mortificetur, cū sensim effundatur. Oxymel, vt Argentum viuum siccum remaneat. Postea

℞. Olbani albi criti,
Cerussæ ana ʒ.j

Misce cum supra dicto Argento viuo, in mortario lapideo, addēdo liquoris nostri magni magistralis quantum satis est ad incorporandum. Quo facto, adde, & misce

Pinguedinis peoci ℥.iix.

& erit factum. Valet ad morbum Gallicum dolores, palagas, oculorum ardore tollit impositū,

Vnguentum Gleucinum Andromachi.

℞ Myrrhæ lib.ij.
Nardi Indicæ lib.ij.
Costi lib.iij.
Styracis lib.j.
Bdelij, Sampsuchi, Xylobalsami,
Lentisci, cardamomi, Spatæ,
Iridis Illyricæ, Misyos,
Asari ana lib.ij.
Meliloti lib.j.
Nardi Gallicæ lib.j.
Aspalathi, calami ana lib.ß.
Aristolochiæ longæ li.ß.
Sem. Rorismarini sextar ij.
Thuris lib.iij.
Casiæ lib.iij.
Fœnigræci sextar ij.
Sphagni, Amomi li.ij.
Cort Thuris lib.j
Rosarum siccharum lib ij.
Brathyos ℥.vj.
Fœniculi lib iij.
Fructus Balsami lib.ij.
Croci ℥.iij.al ℥.vj.
Baccarum Lauri lib.j.
Piperis albi lib.j
Opobalsami, Vascula iij.
Malabathi fol.lib.ij
Pinearum lib.ij.
Rutæ viridis ℥.ii.
Salis Ammoniac, Denar iv.
Nitri Denar.iv.
Vini veteris sextar ij.
Mulli boni fictilia ii ß.
Olei veteris lib.v

Præparato diebus xl. Ad dolorem lassitudinem ... longè est accommodatissimum.

A

DE VNGVENTIS somniferis.

Vnguentum somniferum magistrale.

℞. Olei papauerini Nymphææ ana ℥.ß,
Opij, Casiæ, Croci ana ℈.i

Misce cum pauca cera. Medici Florentini.

DE VNGVENTIS ad ambusta.

B

Vnguentum ad ambustamagistrale

℞. Olei Rosati ℥ iv.
Olei ex ouis ℥.ii.
Nitri albi pulurizati ℥.ii.
Ceræ albæ ℥.i.ß.
Cort medul. Sambuci M i.

Fiat unguentum lento igne secundum artem. Medici Florentini.

Aliud ad idem.

℞. Hedræ foliorum.
Baccarum Hederæ ana partes æquales.

C

Contunde, & succum exprime. Ex huius autē succi lib.i.

Olei communis lib i.
Ceræ quantum sufficit.

Fiat unguentum Idem.

Vnguentum ex Calce.

℞. calcis extinctæ ℥ iii.
Olei lib i. ceræ ℥.iii.

Calx singulis dieb eluitur, & subsidere permittitur, aqua diebus decem spongia exprimitur, D deinde Calx aqua Rosacea lauari debet, & siccari postea sinietur. Vbi cera ex Oleo liquefacta ab igneque sublata fuerit, & iam concrescere incipit, eadem tenuissime trita admiscetur, reponiturque *Ad ambusta valde efficax est.

DE VNGVENTIS purgantibus.

Vnguentum Agrippæ Regis.

E

℞. Rad. Bryoniæ lib.ii.
Rad Cucumeris asinini lib. i.
Scyllæ li.ß.
Ireos ℥ iii.
Rad. Filicis,
Rad Ebuli,
Tribulorum aquaticorum ana ℥.ii.
Ceræ albissimæ ℥.xv.
Olei albissimi lib.iv.

F Radices omnes istæ recentes incisæ, & contusæ macerentur in oleo per dies Octo, deinde coquantur, postea exprimātur, & in colario Oleo & expresso, resoluatur cera, & fiat unguentum secundum artem. Seruatur ad annos tres * Hydropicis, omnibus corporis œdematis succurrit. Neruorū mala sanat, vrinam mouet, extrinsecus illitum vētrem subducit, dolorisq; renum vtile, Nicolaus.

Vngnentum de Artanita maius.

A

℞. Succi cyclaminis lib.iii.
Succi Cuccumeris agrestis lib.j.
Olei Irini lib.ij Butyri lib.j.
Pulpę colocynthidis ℨ.iv.
Polypodij ℥.iv.
Euphorbij ℥.ß.

Contundenda terantur, & macerentur succis, & oleis dies octo in vase vitreo, post semel ferue fac in duplici vase, cola Colaturæ adde

B

Sagapeni ℨ.vij.ß.
Myrrhæ ℨ.iij.

Dissoluantur hæc aceto, & coquantur in prædicta colatura ad succorum consumptionem, deinde adde

Ceræ ℥.v.
Fellis Taurini ℥.vij.ß.

Feruescat simul, donec Cera liquescat, tunc insperge paulatim subsequentium medicamentorum puluerem.

C

Scammonij, Aloes, colocynthidis,
Mezerei, Turbith ana ℨ.vij.ß.
Salis gemmæ ℨ.iv.ß.
Euphorbij, Piperis longi,
Zingiberis, chamæmeli ana ℨ.iij.

Misce & fiat vnguētum. *Illitum stomacho, vomitu purgat, hypogastrio autem iunctum, aluum deijcit, ob id hydropicos mirè iuuat, scorsum excrementum largè vacando, vermes quoque necat, & educit. Adhibetur non potētibus sumere medicamentum purgans Mesues.

D

Medicamentum ad vermes, magistrale.

℞. Succi Absinthij, Abrotani.
Centuarij minoris, Aristolochiæ rotundæ,
Persicariæ, fol. Persicæ, fol. Lupini, prætrrea
Ebuli, Baiaustij ana ℨ.j.
Succi Porri ℥.ij
Succi Nasturtij aquatici lib. j.
Olei Obsinthij lib.j.ß.
Ceræ quantum sufficit.

E

Fiat vnguentum secūdum artem Med. Florent.

Vnguentum contra vermes.

℞. Olei Amygdal. amar. ℨ.j.
Succi fol. Persici,
Matricariæ ana ℥ ß.
Rosarum, Farinæ Lupinorum,
Cornu cerui vsti ana ℨ j.
Aloes succo citrini ℨ.ij.
Quidam addunt Fellis taurini ℨ. ij.
Modicum Aceti, & ceræ q.s.

F

Aliud.

℞ Succi Absinthij, succi Abrotani,
Succi Centuarij minoris, succi Persicariæ,
Succi fol. Persicæ, succi Lupini,
Succi rad. Ebuli ana ℨ j.
Succi Porri ℥.ij.
Succi Nasturcij aquatici lib. j.
Balaustiorum ℥.j.
Olei Absinthij lib. j ß.
ceræ, quantum sufficit.

Fiat vnguentum. Augustani.

Vnguentum de Colocynthide, Auicennæ.

℞. Pulpæ Colocynthidis ℨ.j.ß.℞
Turpeti, Scammoneæ, Euphorbij ana ℨ.j.
Sem. Anethi, Salis, Myrrhæ, Aloes,
Fellis vaccini, Salis Indi, Nigellæ,
Staphisagriæ montanæ, piperis, Zingiberis,
Myrobalanorum citrinorum, Mezereon,
Myrobal. Belliricorum ana ℥.j.ß.
Amygdalarum, Ammoniaci,
Opopanacis, Serapini vana ℨ. vij.
Baurac, Sulphuris citrini ana ℨ.i.ℨ.vii.
Fenigræci, Chamomillæ,
Sem. Lini ana ℨ.x.
Storacis, Ceræ ana sext.x.

Liquefac ea quæ liquefiunt cum Butyro vaccino, & infunde, quæ ex eis infunduntur in uino, & tere quæ ex eis sicca sunt, & cribella ea; dein de tere infusa, & permisce ea simul, donec fiat vnguentum. Line ex eo stomachū, & hepar, ipsum enim facit descendere aquam citrinam. Et qui indiget assellatione, & nō potest bibere medicinam, liniat ipsum super stomachum, quoniā soluet eum.

Vnguentum laxatiuum Nicolai.

℞. Succi Cucumeris asinini, succi Scyllæ,
Succi Cyclaminis, succi rad. Anabulæ,
Succi rad. Ebuli, succi medul corr. Sambuci.
Lactis Tithymalli, lact. Chamænillæ ana ℨ.ij.
Violarum, succi rad. Cucumeris asinini,
Succi pomorum asini Cucumeris,
Polypodii succi, succi Laureolæ,
Succi Capill. Veneris, cataputiæ,
Fellis Tauri, Aloes hepaticæ ana ℥.iii.
Diagridii ℨ.i ß.
Nucis vomicæ ℨ.i.
Euphorbii ℨ.i.

Omnes supradictæ herbæ, & radices in mense Maii colligantur. Conficitur sic, Succos & cataputias tritas cū lib.iii Olei sex diebus immitte, septimo vero die tandiu coque, donec succorū quantitas consumatur, tūc adde Ceræ albæ lib. i cum Felle taurino. & cū spatula agitando, donec cera, & Fel liquefiāt, & postea addatur puluis terendorum. Ventrem laxat. Cum autem volueris inūgere, post vnctionem abstineat sex horis, valet etiam constipatis, & lapidosis, nephriticis super pectinem, & vētrem inūctum. Nicol.

DE VNGVENTIS minus usualibus.

DE VNGVENTIS calefacientibus caput.

Vnguentum ad memoriam.

℞ Rad. Rutę, Linguæ bouinæ,
Valerianæ cum suis rad. ℥.iv.

Castorei, linguæ auis ana ℥.ij.

Puluerizentur subtiliter, & misceantur, post

℞. Succi euphragiæ, cristæ Galli,

Verbenæ ana ℥.iv.

Medullę anacardi ana ℥.j.

Axungiæ vrsi quantum sufficit.

Fiat linimentū. Engatur pars capitis posterior. Arnol. Villanouanus.

Vnguentum pro epilepticis.

Accipe lacertam viridem, abscisso capite & cauda, & ponatur in oleo cōmuni, macera per dies 60. donec putrefiat, postea coquatur in ipso oleo, & addito Asphalto, cera rub. fiat vnguē tum, valens epilepsiæ, paralysi ex eo spina dorsi inūgatur, valet etiam alopecię ex humoris frig. putredine. Platearius.

Vnguentum ad partes conuulsas ratione vulnerum, ex repletione.

℞. Axungiæ cerui, axungiæ Taxi,

Axungiæ Vrsi ana ʒ.j.

Olei lauriui ℥.j.ß.

Olei Vulpini, olei castorei, ol. Terebinthinę,

Olei Iuniperini, olei lumbricorum ana ℥.ß.

Vnguenti Agrippæ, vng. Altheæ ana ℥.ij.

Terebinthinæ in aqua liliorum lotæ ℥.j.

Euphorbii ℈.j.

Cum modico ceræ fiat vnguentum. Quercet.

Ad contracturas vnguentum.

Oleum Sulphuris ad contracturas minime contemnendum est, ac potius tanquam ad eas principale quoddam remedium. Hoc itaque fit, vt sequitur, ℞. Sulphuris optime puluerizati lib. xv. quas e cucurbita fictili sublimabis in uitreum alembicum. Quicquid sublimatum fuerit, ponatur in cellam penuariam ad soluendū, & successu temporis in oleum resoluetur. Postmodum subsequens compositio fiat.

℞. Olei Sulphuris ℥.ij.

Saponis Vngarici ℥.iij.

Aquæ vitæ ℥ v.

ol. oliuarum, ol. rosarum ana ℥.j.

Hęc omnia coquantnr secundum artem, obseruato, ne flammam concipiant. Membra perunguantur optime per dies triginta, sed in balneo sicco sudorem excitante, contractis maxime cōfert membris. Paracelsus

Vnguentum cor frigidum alterans, & corroborans.

℞. Succi Cardiaci ℥.j.

Caphuræ ʒ.ß.

Croci ℈.j.

Cum cera fiat vnguentum, vel succus buglossi cum croci, in peste & palpitatione cordis quoq. confert Heurnius.

DE VNGVENTIS CALFAcientibus pectus.

Vnguentum ad pectoris angustiam & maturationem.

℞. olei amygdalarum dulcium,

A Butyri recentis ana ℥.iv.

Axungiæ Gallinæ ℥.ii.

Iridis, Croci ana ʒ.j.

Cerę nouę q.s.

Fiat vnguentum, quo ungatur pectus. Quod si frigidior sit materia, addimus oleum anethi, amygdalarum amar. liliorum, rad. Enulę campanę, hyssopi, mucilag. fœnugręci, sem. lini, Dialtheam, oesypum, & Sulphur, si affectus sit in mu-

B sculis, Terebinthinam abietinam, & lariceam in laterum doloribus, quemadmodum & picem summa cum utilitate. *Concoquunt, digerunt, dolorem soluun. Rondel.

Vnguentum ad sanguinis eruptionem.

℞. Olei Myrtillorum, uel rosarum ℥.ij.

Olei Mastichini, uel Lentiscini ℥.j.

Sanguinis draconis, Cort. Thuris ana ʒ.j.

Boli armeni,

Coralli ana ʒ.ij.

Ceræ albæ q s.

C Fiat unguentum. *Sanguinem compescit. Rondeletius.

Vnguentum ad phthisim.

Olei Rosati, vel lentisci, nel

Mastichini ana ℥.iii.

Sarcocollę nutritę in vino albo, vel lacte coctæ ʒ.j.

Thuris masticis, myrrhę ana ʒ.j.

D Cineris cancrorum ℈.ß.

Farinę hordei tostae ℥ j.

Terebinthinae abietis,

Mellis ana ℥.ij.

Misce, et fiat vnguentum. Idem.

DE VNCVENTIS CALFAcientibus stomachum.

E *Vnguentum ad uentriculum calefaciendum & constringendum.*

℞. Olei mastichini, citoniorum ana ℥.iij.

Ladani, hypocistidis, acaciae ana ʒ.ß.

Caryophyllorum, nucis moschatae ana ʒ. ij.

Myrobalanorum citrinorum ʒ iij.

Cerę q.s.

Fiat unguentum Rondel.

Vnguentum ad iuuandam concoctionem.

℞ olei mastichini,

F Olei menthae ana ℥.ii.

Spicae nardi indicae, nucis moschatae,

Caryophyllorum ana ʒ.ß.

Rosarum rubr. ʒ.ij.

Cerae parum.

Misce, & fiat unguentum, quo ungatur regio ventriculi duabus uel tribus horis ante pastum addendo tempore inunctionis parum uini albi uel clareti. * Moderate calefacit, et astringit, calorem conseruat, et concoctionem iuuat. Idem.

Vnguentum ad lienteriam frigidam. A

℞.Olei mastichini,
olei de absinthio ana ℥.j.
Cyperi,caryophyllorum,
Nucis moschatæ,vini maluatici,
Limaturę cort.Thuris ana ʒ.j
Cerę albæ quantum sufficit.
Fiat vnguentum Idem.

Vnguentum ad stomachi resolutionem.

℞.olei de absinthio,nardi ana ℥.ij.
Galangæ,caryophyllorum,
Masticis,cyperi ana ʒ.ij.
Santali albi,coralli vsti,
Cort.citri,cinnamomi crassi ana ʒ.ß.
Aceti parum,
Ceræ quantum sufficit.

DE VNGVENTIS EXCALfacientibus hepar.

Vnguentum ad calefaciendum hepar.

℞.olei nardini,olei de Absinthio ana ℥. iij.
Spicæ nardi indicæ,
Schœnanthi,asari ana ʒ.j.
Antispodij facti ex myrrho,vel ex corallis rubris,vel ex cornu cerui ʒ.ii.
Flor.Anthos ʒ.ß.
Sem .Apij,Petroselini ana ʒ.j.
Ceræ citrinæ quantum sufficit
Vini maluatici,quantum poterit bibere, vel id addatur tempore inunctionis. *Calfacit,roborat, exiccat, & aliorum penetrationem iuuat. Rondeletius.

Aliud.

℞.olei de Absinthio ʒ.iij.
Santalorum omnium,
Coralli rubri vsti,& loti in aqua absinthij & cichorij ana ʒ.j.
Sem.Endiuiæ,Scariolæ ana ʒ ß.
Sem.Apij,petroselini,
Anisi ʒ.j.
Cerę quantum sufficit.
Fiat vnguentum. Tempore inunctionis adde Vini maluatici parum.Idem.

Vnguentum iecoris,facultatem sanguificam roborans.

℞.olei hepatis,gelei ℥ iv.
Spicę nardi indicę,
Schœnanthi,
Azari ana ʒ.ß.
Masticis,bdellij,myrrhæ,
Styracis ana ʒ.iij.
Si scirrhus adsit,dissoluantur in oleo, quibus adde Terebinthinę abietis ℥.j.cerae citrinae nunquam calfactae, vt extrahitur ex aluearis, quantũ sufficit.Fiat vnguentum tempore inunctionis adde Vini maluat. parum.Rondel.

Aliud ad scirrhos iecoris.

℞ Hepatis lupi terrestris nu i.
Coquatur in oleo amygdalarum dulc.cui adde
Rad iridis ℥.j.
Colentur,& in colatura dissolue
Propoleos ℥.iij
Styracis,bdellij, myrrhae,
Ammoniaci ana ʒ iij.
Spicae celticae,
Schœnanthi ana ʒ.j.
B Fiat vnguentum,quo inungatur hepar indutũ tẽpore inunctionis adde vini albi parũ.Idem

DE VNGVENTIS EXCALfacientibus splenem.

Vnguentum ad scirrhum splenis.

℞ ammoniaci,bdellij,
opopanacis,dissol,in aceto scillitico ana ℥.ii
Rad,liliorum,vel bismaluae decoctae in axũ
C gia Porci,vel oleo amygdalarum dulcium vel amararum ℥.ij.
Styracis,myrrhae,iridis ana ʒ.iij.
Mucilaginis sem fænugraeci extractae in vino albo ℥.ii.
Terebinthinae,propoleos ana ʒ. iij.
Sem Viticis,apii,
Petroselini ana ʒ i.
Misce,& fiat vnguentum, quod non nisi post fotum adhibeatur Idem

D *Aliud,quando exacte obduruit lien.*

℞ Rad Mandragorae quar j.
Diuisae in partes decoquantur in oleo seminis lini,vel sesamini,vel amygdalarum,addito pauco aceto contundantur, & per cribrum passentur,quibus adde
opopanacis in aceto scillitico dissoluti ℥ ij.
Styracis,myrrhae,bdellii,
Sem Alchechengi ana ʒ.ß.
E Propoleos,vel cerae nouae,
Terebinthinae ana q.s.
Croci ʒ.ii.
Spicae celticae,schœnanthi,
Azari,vel Viticis ana ʒ j.
Misce,et fiat vnguentum,quo inungatur splen Rondel.

Vnguentum ad tumorem lienis ob flatus.

F ℞ olei nardini,
olei de absinthio ana ℥.ß.
Sem agni casti,portulacae,
Sem.capparorum,vel
Sem fraxini ana ʒ ii.
Sem.apii petrroselini,
Cumini in aceto macerati ana ʒ.i.
Gorallij rubri,vsti,
Scoriae ferri ana ʒ.i.ß.
Cerae quantum sufficit

Fiat

Fiat vnguentum, cui adde tempore inunctionis Aceti q.s. vngatur regio splenis Idem.

DE VNGVENTIS EXCALfacientibus renes & vesicam.

Vnguentum ad mouendas vrinas

℞ Succi rad raphani,
Succi cressonum, siue
Sisymbrii aquatici ana ℥.ii
Succi apij, succi petroselini ana ℥ i.
olei scorpionum ℥.iij.
olei spicae ʒ ß.
Terebinthinae,
Cerae ana quantum sufficit
Azari, sem apij, sem petroselini ana ʒ ii.
Misce, & fiat vnguentum, quo inungatur regio renum, vesicae & peritonei Idem.

Vnguentum ad vrinæ retentionem aliud.

℞. Axungiae Cuniculi ℥ j.
Succi faeniculi marini recentis ℥ j ß.
Azari, Spicae celticae, schœnanthi ana ʒ.j.
olei scorpionum, olei nucum ana ℥ ii.
Cerae, terebinthinae ana q.s.
Fiat vnguentum Idem.

DE VNGVENTIS excalfacientibus vterum.

Vnguentum ad menstrua prouocanda.

℞ olei amygdalarum amararum,
Liliorum ana ℥.j.
Olei cheirini, vel irini ℥.ij.
Spicae Celticae, Schœnanthi,
Azari ana ʒ iii.
Sem. apij, Petroselini ana ʒ iij.
Terebinthinę,
Axungiae Anseris veteris ana ℥ ij.
Cerae nouae q.s
Fiat vnguentum, quo inungatur regio pubis, renum & inguinum, addendo Vini maluatici parum Adduntur & succi herbarum calidarum, tenuium partium, vt apii, succus Pedis columbini, artemisiae, pulegii, & similium Rondel.

Vnguentum ad facilitandum partum.

℞ olei Amygdalarum dulcium,
Butyri recentis ana ℥ ij.
Axungiae porci, Axungiae gallinae ana ℥ iij.
Aristolochiae rotundae,
Aristolochiae longae ana ʒ.iij.
Cinnamomi tenuioris ʒ.j.
Azari, Styracis, Myrrhae ana ʒ j.
Cerae nouae quantum sufficit.
Fiat vnguentum, quo inungatur regio pubis inguinum & renum, post vsum fomenti ex maluis & aristolochia. Idem vnguentum conuenit ad secundae eiectionem, et fortiora adduntur, ut A garicus, colocynthis Iuuant enim expulsionem cuiuslibet rei, irritando facultatem expultricē. Idem.

DE VNGVENTIS refrigerantibus vterum.

Vnguentum ad retentionem fœtus.

℞ olei omphacini, uel
Citoniorum, uel myrti ℥.iij.
B Rad Bistortae ℥ i.
Boli armeni, coralli rubri ana ℥ ß.
Balaustiorum ʒ iij.
Cerae rubrae q.s.
Fiat vnguentum, addendo aceti quantum satis est. Vngatur regio uentris & renum frequenter

Vnguentum ad super purgationem menstruorum.

℞ Olei nenupharis ℥ i.
Olei Citoniorium ℥ iii
Boli armeni, acaciae sanguinalis ana ʒ iii.
C Balaustiorum, Spongiae bedeguaris,
Aluminis ana ʒ.j.
Cerae, aceti quantum sufficit.
Misce, & fiat vnguentum. Efficacius fit cum succo portulacae, Rondel.

Aliud.

℞. ossium Sepiae ʒ. ß.
Coralli vsti, sanguinalis, Tuthiae ana ʒ. ij.
D Aluminis ʒ.i.
Olei Citoniorum, myrtini ana ℥.ij.
Succi plantaginis, uel bursae pastoris, vel
Polygoni, uel hernialis ℥.iij.
aceti parum.
Misce, & fiat vnguentum, diu agitando. Qui ceram uelit, addat albam. Idem.

DE VNGVENTIS refrigerantibus stomachum.

E

Vnguentum ad ventriculum refrigerandum.

Olei Rosati, uel omphacini ana ℥.iij.
Corall rubri, corandri, santali albi,
Flor. labruscæ, Cor. Citri ana ʒ.i,
Cerę albæ q.s.
Fiat vnguentum, quo inungatur os ventriculi, addito pauco aceto, tempore inunctionis. Idem

Aliud ad refrigerandum & humectandum ventriculum.

F ℞ Olei Violati ℥.ij.
Olei nenupharis,
Olei amygdalarum dulcium ana ʒ.i.
Ceræ citrinæ q.s.
Fiat vnguentum. Idem.

Vnguentum ad lienteriam.

℞. Olei myrtini, citoniorum ana ℥.ij.
Coralli rubri, boli, armeni aloes.
Rad. bistortæ, Gallarum ana ʒ.ij.

Aca-

Acaciæ, Hypocistidis, Ladani ana ʒ.j.
Ceræ albæ q.s.
Fiat vngnentum. Idem

Aliud.

℞. Olei ros. omphacini,
Cironiorum ana ℥.ij.
Gallarum, cort. mali hranati,
Balaustiorum, Myrtillorum,
Spongiæ Bedeguaris, Bistortæ ana ʒ ii.
Boli Armeni ʒ.ß.
Acacię ʒ.j.
Ceræ quantum sufficit,
Aceti parum.
Fiat vnguentum. Idem.

DE VNGVENTIS refrigerantibus hepar.

Vnguentum refrigerans hepar.

℞. Vnguenti rosati ℥.ij.
Olei Violati ℥.ii.
Santali albi ʒ.j.
Cerussæ ʒ.ij. Aceti parum.
Misce, & fiat vnguentum. Idem.

Aliud.

℞. Olei myrtillorum, vel cotoneorum, vel
Rosati omphacini ℥.iij.
Sem. portulacæ, sem. Endiuiæ,
Sem. Scariolæ ana ℈.j.
Coralli rubri, boli armeni ana ʒ ii.
Myrtyllorum, balaustiorum,
Spicæ nardi Indicæ, Sentali rubri ana ℥.ß.
Antispodij ℈.ij.
Ceræ albæ q.s.
Misce, & fiat vnguentum secundum artem. Idē.

DE VNGVENTIS astringentibus.

Vnguentum ad inflammationem oculorum cum destuxione.

℞. Vnguenti Ros. loti in aqua peculi Ros ℥ j.
Tuthiæ præparatæ, Acaciæ ana ʒ j.
Incorporentur, fiat vnguentum, quo inūgantur palpebræ. Idem

Aliud minus astringens.

℞. Pulpæ pomorum decoctorum in lacte, vel cum aqua rosarum ℥.ij.
Contundantur diligenter, deinde adde
Aquæ peculi Ros. & myrti ana ℥.ß.
Mucilaginis sem. Psyllii,
Tuthiæ præparatę ana ℥.ß.
Incorporentur simul, & fiat vnguentum, quo inungantur palepebræ. Idem.

Vnguentum ad sanguinis impetum sistendum e naribus, pulmone, thorace renibus, &c.

℞. Callarum, cort inter. Castaneæ, vel
Cort. Mali granati. vel
Balaustiorum ʒ.ß.

A Boli armeni ℈.j.
Sanguinis draconis ʒ.iii.
Cum albumine oui excipiantur, fiat vnguentum Idem

Aliud.

℞. Olei myrtillorum, vel
Olei rosati ʒ.iij.
Succi bursæ pastoris, vel
Polygonij ʒ ij
Gallarum, balaustiorum,
B Rad Bistortę ana ʒ.ß.
Cerę albę q.s.
Aceti parum.
Fiat vnguentum. Hęc vnguenta non sunt ponē da supra os venę fluentis, sed paulo infra, supra regionem. per quam venæ ad illud permeant, & potissimum in ea parte, in qua magis ad extra se prodit, veluti si sanguis influit in caput, vnguenta in lateribus colli, in qnibus venę et arterię positę sunt, apponenda erunt, & circa emun
C ctoria, quando in aliquod membrum descendit vt in principio arthritidis, misso sanguine, & nō existente venenosa materia, aut in magna quātitate, Si sanguis e pulmone fluat, vtile erit imponi vnguentum supra renes, et totam spinam. Si e vulnere fluat, supra emūctoria illius partis, et in circuitu partis ipsę Sin per sedem supra renes. Si per vesicam, circa peritonęum, vel arteriam, vnde fluit sanguis Idem.

D *Vnguentum sanguinem cohibens, aliud.*

℞. olei Myrtillorum, vel rosarum ʒ.ii.
Olei mastichini, vel Lentiscini ℈.j.
Sangainis Draconis, Cort Thuris ana ʒ j.
Boli armeni,
Corallorum ana ʒ.ii.
Cerę albę q.s.
Fiat vnguentum, quo inungatur pars affecta.
* Sanguinem compescit, e thorace fluentem, et
E ulcus, quod sępe fit, curat Rondel.

Vnguentum repellens & sanguinem cohibens, aliud.

℞. Pulpę pomorum decoct. in lacte ℥ iij.
Mucilag. sem. Psylli,
Mucilag sem cydoniorum ana ℥.ß.
Succi bursæ pastoris,
Succi Polygoni ana ℥.j.
Acacię, Sanguinis Draconis ana ʒ.iij.
Terrę sigillatę ʒ.ß.
Olei myrtillorum ℥.iiii.
F Ceræ albæ q.s
Misce, & fiat unguentum. Quercenatus.

Aliud.

℞. Succi fol. caprifolij,
Succi fol. Quercus ana ℥.j.
Rossarum rub. ʒ.j.
Boli armeni, Sanguinis draconis ana ʒ.ij.
Olei Rosati ℥.iij.
Cerę q.s.
Fiat unguentum, Idem.

Aliud sanguinem stringens. A

℞. croci Martis ℥.i.
Calcis testarum Ouorum,
Colchotaris ana ℥.ß.
Cineris Ranarum vstarum ℥.ii.
Excipiantur oleo Visci pomorũ. Quercetanus.

Aliud paratu facile, nec minus vtile.

℞. colchotaris Aceto præparati ℥.ii.
Calcis Limacum ℥ ß.
Butyri recentis ℥.iv. B
Misce, & fiat vnguentum, vel excipiantur Oui albumine Idem.

Defensiuum optimum.

℞. Pul. Rosrubr. Pul. Myrtillorum ana ℥ i.
Boli Armeni, Terræ sigillatæ ana ℥ vi
Succi Plantaginis, succi Solatri ana ℥.i.
Aceti Rosati ℥.ij.
Olei Rosati omphacini,
Olei Myrtillorum ana ℥.ii.ß.
Ceræ ℥ ii. C
Misce pro defensiuo idem.

Aliud sanguinem in vulneribus cohibens.

℞ croci Martis subtilissime reuerberati ℥.ii.
Croci Veneris ℥.ii.
Excipiantur oleo Visci pomorum simplici, & fiat vnguentum. Sanguinis fluxionem sistit adeo, vt prope incredibile videatur, vulnus quinetiam in meliorem statum disponit Idem.

DE VNGVENTIS emolientibus. D

Unguentum ad humorem concretum & scirrhosum.

℞. Opopanacis, Styracis, Bdelii ana ℥. ß.
Dissoluautur in oleo Amygdalarum dulc & Irino, quantum sufficit. quibus adde
Mucilag. Fœnigræci, & Ficuum, extractę cũ vino albo ana ℥ ii. E
Rad. Iridis Venet puluerizatæ ℥.ß.
Rad. Gladioli eodem modo exiccatæ, & puluerizatæ ℥.i
Propoleos ueræ ℥.iii.
Misce, & fiat unguentum. Rondeletius.

Aliud.

℞. Nucis Cupressi num.x.
Ficuum paria vi.
Rad. Cannæ ℥ ß. F
Fiat decoctio in Oxymellite, facta expressione, adde
Salis communis, Cineris Spongiæ,
Cineris chalcitidis ana ℥. iii.
Misceantur, & fiat unguentum, quo iniungantur partes duræ. Idem

Unguentum ad mollificandum splenem.

℞. Fęnigræci, sem Lini caricarum,
Tamarisci, Farinæ Hordei, Aceti,
Olei, ceræ albæ ana q.s. est.
Omnia ista tribus diebus stnet ad mollificandũ postea coquantur usque ad consumptionem Aceti, & postea colētur, & reseruentur, & ex eis fiat unguentum. Nicolaus.

DE VNGVENTIS calculum expellentibus.

Unguentum preciosum, quod Fuckers-salb appellant.

℞. Seui ceruini, seu Hircini syluest.
Seui Vitulini, erui Capreoli ana ℥. iv.
Medullæ ceru, medullæ Equi castrati,
Medul. Elephantis, si haberi potest, ana ℥. ii.
Pinguedinis, Vrsi. ping. Porci syluestris,
Ping. Taxi, ping. Murmentelschmaltz,
Ping. Lincis ana ℥.iv.
Ping. Vulpis pign. lupi ana ℥.ii.
Ping. cati syluestris ℥ iv.
Ping. Echini,
Ping Vngularum Bouis ana ℥ iii.
Pingnedines minutim ingidantur, & liquescāt ad ignem, ita tamen, ne nim um incalescant, & seruentur in uase stanneo ad vsum Dein
℞. prædictarum pinguedinum lib.i.ß.
Ping capi, ping Gallinæ,
Ping. Anatis ℥ vi.
Ping. Anseris ℥.i.
Ping, coturnicum ℥.i.
Butyri Maialis ℥.ii.
Olei (Zurung el) olei Auellanarum,
Olei flor Hypericonis,
Olei Ouorum ana ℥ vj
Olei Macis. olei Nucleorum dactylorum,
Olei Lini olei Canabini,
Olei Liliorum alborum olei Tanaceti ex flor.
Olei Laurini, olei Lauendulæ,
Olei Rosati, olei flor caryophillorum syluestrium. (Vvild neglein el olei croci,
Olei Alchechengi, olei Maioranæ,
Olei Menthæ, olei Rutæ ana ℥.ii
Olei Basilici, olei Amygdalarum,
Olei Nucleorum Persicorum olei Populei,
Olei cheyrini olei Irini,
Olei Liliorum conuallium,
Olei chamomelini ana ℥.ß. olei Violarum,
Olei Rapharum ex semine ana ℥.ß.
Stsch pflaster el ℥.ii
Stalhraut plust el ℥.ß.
Olei flor. caryophyllorum ℥.ß.
Misce omnia ad ignem, & serua in alio uase stanneo. postea
℞ Huius misturæ lib ß. Vienensem,
Pilich smaz ℥ i
Meliis Rosati ℥.ß
Spermati Ceti ℥.ii.
Olei Spicæ nardi,
Olei Sancti Quirini, ist ein el so auf d'enntoger se vmb schvvimbt.)
Olei ex Rhabarbaro,
Olei ex cassia ana ℥. iii

Misce:

Misce omnia bene, & cũ fere frigidũ fuerit, adde A
Aquæ vitæ preciosæ Eucheri, superius descri
ptæ ℥. iii
Fiatque uuguentum. Calculum frangit, & expellit sine dubio, si tota spina a nucha vsque ad imum, renes, & epigastrium fuerint calide inuncta mane, & vesperi. Valet in colica, si veter circa vmbilicum inungatur. Ad dolorem dorsi iũcturarum, ab humorum defluxione, pleuritidem. pectoris morbos, ex destillatione, ad asthma, membra consumpta, resiccata, & hectica, podagram, chiragram cum sale tosto, ad dolores post partum, puerorum tormina, menstrua B suppressa, constipatione ventris, vmbilico inuncta, sterilitatem mulierum, & virorum, &c. Qđ si morbus fuerit calidus, temperetur vnguentũ cum frigidis.

Vnguentum pretiosum nostrum.

℞. Seui Hircini, serui ceruini,
Seui Vitulini ana ℥. iii.
Pinguedinis humanæ, ping Muris Alpini,
Ping Traxi ping. Vulpinæ, ping. Capi,
Ping Gallinæ, ping Anatis,
Ping Anseri ana ℥. i
Olei ping humanæ,
Olei Butyri maialis ana ℥ ß.
Olei Malorum aureorum ℥. i.
Olei Rosacei, Violacei ana ℥. i.
Olei ceræ, olei Lini, olei Liliorum alborum,
Olei Chamomelini, olei Anethini,
Olei ex baccis Lauri, olei Scorpionum,
Olei Ouorum, olei cheyrini ana ʒ. ii.
Mellis, Vnguenti Altheæ,
Butyri maialis ana ℥ ß.
Ceræ q. s. est, Moschi ℈ ß.
Misce omnia bene, & cum fere frigidum fuerit, adde
Aquæ vitæ sequentis ℥ ii.
Olei spicæ ʒ ii.
Aqua autem uitæ huiusmodi est,
℞. Sem. Alkekengi,
Sem Vrticæ, sem Asparagi,
Sem. Fœniculi, Anisi, cumini,
Sem. petroselini sem Anethi,
Sem Milii Solis, sem. Nicotianæ,
Sem. Altheæ, sem Maluæ ana ʒ i.
Baccarum Lauri,
Granorum Iuniperi ana ʒ. ii.
Gentianæ, Glycyrrhizæ,
Rad Ireos,
Santali rubri ana ʒ ii.
Rhabarbari electi,
Agarici. Turpeti ana ʒ. ii.
Cinnamomi. galangæ ana ʒ. ii.
Macis, Caryophyllorum
Nucis moschatę, Croci ana ʒ i.
Aquæ uitæ quantum sufficit
Misce, & macerentur per mensem, deinde coletur, & in vitro seruetur ad usum. Dolores mitigat, calculum frangit, & expellit, pleuritidi, podagræ, &c. conuenit,

DE VNGVENTIS suppurantibus.

Vnguentum suppurans.

℞. Rad. Altheæ, rad Liliorum ana ℥ iv.
Fetæ cum rad. M. i.
Butyri recentis lib ß.
Lumbricorum vino præparatorum ℥. iii.
Vitell Ouorum num. xii.
Medullæ Vituli,
Terebinthinę ana ℥ v.
Olei oliuarum depurati à fæcibus lib. i.
Contusis, quę contundi debent, ac rite omnibus mixtis, digerantur in fimo calido per mensem, post prelo exprimantur, ac igne cinerum coquantur ad vnguenti cõsistentiam Quercet.

Aliud ad idem.

℞. Succi herb Tussilaginis,
Succi herb Oxalidis ana ℥. iii.
Caricarum pinguium nu xx.
Thuris ℥. ii
Resinæ Laricis ℥ i ß.
Axungiæ Anseris, axungiæ Gallinę ana ℥. ii.
C Butyri recentis lib ß.
Olei Visci pomorum comp. lib i.
Mixtis omnibus, decoquantur in duplici uase, luto sapientiæ obducto, per horas sex igne mediocri, calide percolentur, & rursus Solis radiis exponantur, vel coquantur ad idoneam consistentiam. celeriter pus mouet, atque anodynũ est, vulneribusque sclopetarijs accommodatissimum. Idem.

Aliud.

℞. Succi rad. Liliorum, coctarum prius suo cineribus ℥ iv.
E Axungię Gallinę, vel Anseris, uel porci ℥. iii.
Olei Lini, uel oliuarum q. s.
Vitell. Ouorum num. i.
Cerę q. s.
Misce, & fiat vnguentum.

Vnguentum vulneris corruptionem pro hibens, & suppurans.

℞. Vngnenti Basilici maioris Mesuæ ℥. ii.
Butyri recentis ℥ i
Pręcipitati nostro modo preparati ʒ. ii ß.
Misce pro ellychniis & turundis inungendis Idem

F
DE VNGVENTIS digerentibus.

Vnguentum ad inflammationem oculorum dig rendam.

℞. Mucilaginis semi. Fœnig ræci loti in aqua Fœniculi, & in eadem extactæ ʒ. ß.
Sarco collę nutritę cum lacte ʒ. iii. ß.
Aloes, Myrrhę,
Croci ana ℈ ß
Misce, & fiat vnguentum, applicetur palpebris,
*Digerit, & detegerit Rondeletius.

Vnguen

Vnguentum ad parotidas.

A

℞. Olei chamæmeli, vel liliorum, vel
Amygdalarum ℥.iij.
Butyri recentis, vel axungiæ porci ℥.j ß.
Pinguedinis gallinæ ℨ.j.
Farin sem. fœnigræci ℨ.ß.
Flor Chamomillæ,
Meliloti ana ℨ.ij.
Ceræ nouæ quantum sufficit.

Misce, & fiat vnguẽtum. * Parotidas & strumas factas discutit, & emollit. Idem.

B

Vnguentum ad anginam.

℞. Dialthẹæ,
Oelypiiana quart.j.
Nidi hirundinum ℈.iij.
Rad Iridis ℨ ß.

Cum oleo irino vel liliorum, fiat vnguentum, quo inungatur ceruix. Idem.

Aliud.

℞ Vnguenti resumptiui ℥.j.
Butyri recentis,
Ayungiæ porci ana ℥.j.
Stercoris hirundinum, vel
Columbarum ℥.j.ß
Olei irini, liliorum, vel chamomillæ ana quã tum sufficit.

C

Misce, & fiat vnguentum, quo inungatur pars affecta. Idem.

Vnguentum sudores mouens in morbo Gallico.

D

Postquam videamus decoctum guaiaci non sufficere ad morbum gallicum profligardum; quod tenues humores absumat, crassos vero fre quenter relinquat, post huiusmodi decocti, & purgationum vniuersalium vsum, leuioribus so lemus vti vnctionibus ex Hydrargyro, & alijs, quibus quod reliquum eras crassorum humorũ absumitur Vt autem ad rem veniamus post vni uersales purgationes, poterunt sudores hoc pa cto moueri.

E

℞. Axungiæ Suillæ lib.j.
Pinguedinis Gallinæ.
Butyri recentis ana ℥.j.
Olei chamelini,
Olei liliorum ana ℥.iv.
Olei laurini, olei anethini ana ℥.ij.
Thuris, masticis,
Mirrhæ ana ℥.ß.
Argenti viui ℥.v.
Terebinthinæ lotæ in aqua vitæ ℥.iij.
Resinæ pini ℥.iv.

F

Misce, & fiat unguentum Quod erit doloribus profuturum, si addas vnguentorum calidorum ℥.iv. aut plus, minusue pro doloris uehementia, & styracis liquidæ ℥.ß. proderit quoque strophis, & schirrosis tumoribus, si addideris, Gummi, bdellii, ammoniaci, galbani, dissolutorum in vino albo, & aquæ uitæ ana ℥ j. pinguedinis anseris, anatis, & medullæ cruris Vituli ana ℥.ij. Vl cera uero iuuabit, augendo dosim puluerum, & addendo Lithargyrum, et cerussam, uel miniũ. Vt tamen rem dilatemus, explicemusque magis perspicue, poterunt unguenta sequentia sin gulis affectibus particularia parari. Antonius Chalmeteus.

Vnguentum in morbo Gallico cum pustulis, siue articulorum dolore.

℞. Rad et fol. enulæ campanæ,
Lapathi acuti, altheæ, maluæ,
Scabiosæ, fumariæ, lupulorum,
Rostri porcini, agrimoniæ,
Buglossæ, Violarum ana M.j.
Lentium, lupinorum,
Hordei parum contusi ana P. ij,
Helebori nigri triti ℥.ij.
Sulphuris uiui ℥.j.

Fiat decoctio pro balneo, quod ægrotus ingredietur uesperi longe a cœna, postea in lecto sudabit, et dormiet. mane uero ungetur sequenti linimento.

℞. Radicis enulæ campanæ,
Rad liliorum alborum ana ℥.j.ß.
Summitatum absinthij, sum Lupulorum,
Sum. Fumariæ, sum, Scabiosae ana M ß.
Cicerum, lentium,
Hordei ana P j.
Flor. chamæmeli, flor. meliloti,
Flor. Sambuci ana P.j.

Fiat decoctio Cape de colatura lib j.ß adde
Olei Ros ℥ ij.
Olei mastichini et laurini ana ℥ iv.
Butyri recentis ℥ v.
Axungiæ Suillẹ, salis experti: lib.ß.

Bulliant omnia simul ad decocti consumptionẽ postea misce
Thuris masticis myrrhẹ ana ℥.j ß.
Sarcocollæ, Cerussae ana ℥ j.
Aluminis ℥ uj.
Lithargyri ℥.j.ß.
Terebinthinæ, ℥ iij.
Styracis liquidæ ℥.x.
Argenti uiui in succo limonum extincti ℥.iij uel plus minusue, pro aegrotantis uiribus,

Agitentur diligenter in mortario marmoreo, fiatque liniementum Idem.

Vnguentum aliud ad morbum gallicum præsertim si dolor sine pustulis articulos & caput maxime afficiat.

℞. Axungiae gallinae, axungiae anseris,
Axungiae anatis ana ℥.j.
Medullae cruris Vituli,
Medullae cruris bouis ana ℥ j.ß.
Azungiae Suillae lib.j.
Argenti uiui in ea axungia extincti ℥ u. uel uj uel uii.
Thuris masticis, baccarum lauri ana ℥. ij
Sarcocollae, myrrhae ana ℥.j ß.
Cinnabrii ℥ u.

Euphor-

Euphorbij ʒ.ß.
Resinæ Pini ʒ.ij.ß.
Terebinthinæ lotæ in aqua vitæ ℥.iij.
Sublimati ʒ.j.ß.
Olei Lumbricorum, amurcæ olei de lilijs,
Olei chamæmelini,
Olei Vulpini ana ℥.iij.
Agitentur in mortario marmoreo, addendo styracis liquidæ ʒ.v. Idem.

Vnguentum aliud ad Gallicam luem, præsertim si tophi in capite, & vlcera magna cum carie ossium, vel sine carie, in diuersis corporis partibus fuerint, sitque ægrotus debilis.

Solæ corporis partes extremæ sunt vngendæ, & adenes, atque a superiori linimento cinnabrium sublimarum, & euphorbium sunt detrahenda, miscere autem poteris aliquid vnguenti resumptiui, & Agrippę, ac aliorum calidorum cum bdellio & ammoniaco. Idem.

Vnguentum aliud sodores mouens in morbo Gallico, præcipuę si adest dolor articulorum cum tophis.

℞. Acori, rad. Enulæ campanæ,
Rad. Ireos, rad. Althææ,
Rad. Hermodactylorum ana ℥ j.
Betoniæ, saluiæ, Iuæ artheticæ ana M. j.
Flor Hyperici, flor. stœchadis ana P. j.
Coquantur in lib ij vini, & colaturæ misce
Axungiæ Suillę, salis expertis lib. j.
Axungiæ gallinarum, axungiæ Anseris,
Axungiæ Anatis,
Medullæ crucis Vituli ana ℥. j.
Vnguentis Agrippę, vng. Martiati,
Vnguenti dialthææ ana ℥. j. ß.
Olei lumbricorum, olei Vulpini ana ℥ j ß.
Olei liliorum, olei Chamęmelini,
Olei Anethini, olei laurini,
Olei mastichini ana ℥ j ß.
Thuris, masticis ana ℥ j.
Myrrhę ℥. ß.
Baccarum lauri ana ℥ j. ß.
Euphorbij ʒ. ij.
Resinæ pini, in oleo lumbricorum liquefactę ℥. iij.
Terebinthinę lotæ in vino albo ℥. ij.
Mercurij, in aqua vitæ, & saluię loti, exiccati, & axungia extincti ℥, vj.
Styracis liquidæ ℥ ß.
Fiat vnguentum. Idem.

Aliud.

℞. Axungiæ Suillæ lib. j.
Opopanacis, Galbani. Sagapeni,
Bdellij dissolutorum in aqua vitæ ana ℥ j.
Resini pini liquefactæ ℥. iv.
Olei rutę ℥. ij.
Olei lumbricorum, olei de Spica,
Olei chamęmelini,

A Olei laurini ana ℥. iij.
Vnguenti dialtheæ ʒ. v.
Thuris, mastici,
Myrrhæ ana ℥. j.
Euphorbij ℥. ß.
Cinnabrij ʒ. iij.
Hermodactylorum ʒ. iij.
Fiat linimentum. cęterum his vtendum erit donec morbi materiam absumptam putaueris, mane autem tantum ieiuno vętriculo, uel alternis
B tantum diebus, si æger imbecillior. Quod si natura tarda ad expellendum, & robusta fuerit in fine, bis in die sine periculo vngere poteris. Vnges vero partes extremas, & adenes, ac spinam, cauebisque regionem partium principum. Fiet autem vnctio proxime ignem, vel in lecto, si æger imbecillior Denique his notis materiam satis absumptam deprehendes dentes dolebunt, lingua intumescet, vlcera nascentur in ore, saliua multa effluet, vlcera exiccabuntur, remittentur
C dolores, aderit lassitudo fere ad syncopen, distendentur nerui, et aluus profluet. Idem.

DE VNGVENTIS abstergentibus.

Vnguentum ad detersionem suffusionis.

℞. Fellis Vaccæ ʒ. j.
Fellis vulturis, vel Milui, vel Galli ʒ. ß.
D Mellis rosicolati ʒ. ij.
Ossis Sepię ʒ. j.
Stercoris lacerti ʒ ß.
Fiat unguentum, quod seruetur in vase æneo. Idem.

Aliud.

℞. Omphacij inspissati, vel coctione, vel solis exiccatione ʒ. j.
Amureæ pręparatę ʒ. j.
Sacchari candi ʒ. ij.
Mucilag. sem. fœnugręci ʒ. iij.
E Tuthię pręparatae ʒ. j. ß.
Misce, & fiat vnguentum, quo inunguntur palpebrę. Rondel.

Vnguentum ad genarum scabritiem, scabiem & vlcera.

℞. Omphacij, acacię ana ʒ. j.
Tuthię præparatae ʒ ij.
Cerussę lotæ, antimonij ana ʒ j.
F Vnguenti rosati ℥ ß.
Misce, & fiat vnguentum. Idem.

Aliud ad lacrymarum fluxum.

℞. Cort. Thuris, masticis,
Sarcocollæ ana ʒ. ij.
Tragacanthae,
Gummi arabici, torrefactorum ana ʒ. j.
Tuthiae praeparatae,
Antimonij ana ʒ. ß.
Sanguinis draconis, acaciæ,
Amurcae inspissatae ana ʒ ij.

Misce,

Misce,& fiat vnguentum, quo inunganțur can A thi oculorum,& totæ palpebrę.

Vnguentum ad psoram.

℞. olei Iuniperi ℥.ii
Olei nucum ℥.i.
Tartari albi ℥.ß.
Vitrioli,Salis communis,
Sulphuris ana ʒ.iii.
Terebinthinæ lotę cum succo Limonū ℥.ii.
Lithargyri ℥.i.ß.
ceræ parum. B

Misce,& fiat vnguentum Si morbus fuerit contumax,adde
Argenti viui ℥.ij.
Sublimati æris ʒ.ii.
Applicetur post balnei vsum. Idem.

Aliud.

℞. olei Iuniperini ʒ.iii.
Lithargyri auri ʒ.iv.
Olei Lucernarum,olei Nucum ana ʒ ii.
Tartari albi ʒ.i ß.
Vitrioli,Salis communis ana ʒ iii.
Succi plantaginis,Limonum ana ʒ iii.
Aceti Scyllitici ana ℥.i.

Misce,& fiat unguentum idem.

Vnguentum ad herpetes.

℞. Succi plantaginis,
Succi summitatum Vitis,vel
Labruscę ana ʒ iij.
Succi polygoni ℥.iij.
Lithargyri ℥.j.
Tuthiæ præparatę,Antimonij ana ℥.ß.
Aloes citrinæ ʒ.iii.
Ceræ parum.

Misce,& fiat unguentum, addito pauco Oleo Myrtino, vel Rosato ompacino. Si vero herpes excedat carnem, vtile erit omphacium addere. Idem.

Vnguentum ad pruritum.

℞. Lithargyri,cerussæ lotę ana ℥. j.
Myrrhę.Styracis liquidæ ana ʒ ii.
Salis communis ʒ.ij.
Sulphuris viui ʒ.iii.
Argenti viui extincti in succo Limonum ℥. j.
Olei Rosati quantum sufficit,
Ceræ parum.

Misce,& fiat unguentum, quo inungatur vola manuum,& postea fricetur totum corpus manibus inunctis. Rondeletius.

Vnguentum ad scabiem.

℞. Rad.lapathi acuti,
Rad.Enulæ campanæ ana ℥.j.

Decoquantur in aceto, & contusa per cribrum paſentur,quibus adde
Olei Irini ℥.iv.
Salis communis ℥.i.
Myrrhæ ʒ.ii.
Lithargyri ℥.i.ß.
Ceræ parum.

Fiat unguentum Idem.

Aliud,eiusdem.

℞. Vnguenti diapompholygos ℥.ii.
Olei Hyoscyami ℥.i.ß.

Fiat vnguentum,quo inungatur locus pruriēs. Post horum vsum,utile est corpus balneo,uel lauacro detergente frequenter abluere,quia quæ in cute remanent, pruritum excitant. prima lotio fit lixiuio, altera ex decoctione Fabarum, Ros. & Hordei,&c.

Vnguentum detergens.

℞. Succi centaurij,
Succi chelidoniæ ana ℥ iv.
Mellis ℥.iij.
Flor.Verbasci P.ij.
Thuris,Myrrhæ,
Masticis ana ℥.ß.
Olei Terebinthinæ ℥.vj.
Vini albi generosi lib.i.

Putrefiant in fimo calido,& coquantur ad vini & succorum consumptionem,igne cinerum,donec reducantur in formam vnguenti. adde pro C ℥.i.huius vnguenti,præcipitati mercurij dulcificati ʒ.j.

Aliud detergens validius.

℞. Visci herb.Saniculæ,
Visci herbę Pyrolæ,
Visci Aristolochiæ,
Visciuincę peruincae ana ℥.ij.
Terebinthinę lotę ℥.iv.
D Croci Veneris ℥.ß.
Balsami tartari ʒ.ii.
Sulphuris,Antimonij ʒ.j ß.

Imponantur igni cinerum,dum vnguenti consistentiam acquirant. Idem.

Aliud detergens,

℞. Fol. plantaginis,
Fol. Apii ana M.i.
Rosarum rubr.P.ii.
Vini rubri ℥.iiv.

E Decoquantur ad medias,colaturę dissolue
Sacchari rubri ℥.ii:
Terebinthinę ℥.i.
Farinę Lupinorum,
Farinę Orobi ana ʒ.i.
Aloes,Myrrhę ana ʒ.ß.

Decoquantur rursus, & addendo Cerę quantitatem sufficientem, reducantur in formam vnguenti Idem.

Aliud idem.

F ℞. Succi plantaginis,
Succi Agrimonię ana ℥.ii.
Mellis Rosati ℥.iv.
Rad. Iridis, Farinę Fabarum ana ℥.ß.
Terebinthinę sub finem permixtę ℥. i.

Fiat vnguentum.Idem.

Vnguentum detergens,optimum pro gregariis.

℞.Vnguenti aurei lib.i.
Terebinthinę.mellis Rosati ana ʒ.ß.
Farinę Fabarum ʒ ii.

Boracis

Boracis ʒ.i.pul.pręcipitati ʒ.iii.
Misce,& fiat vnguentum, Quercetanus.

Aliud detergens vulnera, probatum. pro ditioribus.

℞. succi persicarię,suc,Symphyti ana ℥.ii.
Olei Terebinthinæ,olei Thuris,
Olei Myrrhæ,olei Sarco collæ, spagyricè destillatorum ana ʒ.iii.
Rad. Aristolochię rot.ʒ,i.ß.
Cerę albę ℥.i.
Olei Hypericonis comp q.s.
Misce,& fiat vnguentum,de quo
℞. ℥.ii,Mercurii pręcipitati ʒ.i.
Misce pro inunctione ellychniorum,Idem.

Vnguentum aliud,ad idem.

℞. cerę nouę, Resinæ,
Picis naualis ana ℥.iv.
Seui Hircini,
Medullę cruris Vituli ana ℥ ii.
Oesypi humidę ℥,i.
Olei oliuarum,vel Lini, vel Visci pomorum lib.i.
Liquefactis omnibus,& transcolatis,fiat vnguẽtũ. Huius cape ℥ i. præcipitati nostri ʒ.ii. misce, prestantissimum est remedium, quo etiam emplastra sine Pręcipitato sunt illinenda,& in vulneris ambitu apponenda Idem.

Vnguentum detergens.

℞. melis ℥.iii:
Farinę Fabarum, farinę Hordei ana ʒ ii.
Decoquantur cũ uino ad consistentiam vnguẽti. Quercetanus.

Vnguentum abstergens pro capitis vulneribus cum carnii fractura.

℞. Myrrhę,Sarco collę,
Iridis Florentinę ana ʒ. ii.
Mumię ʒ.i.ß.
Aristolochię long & rot ana ʒ i.
Farinę Orobi ʒ.ii.ß:
Mellis Rosati,Terebinthinae lotę,
Aquę betonicę q.s.
Misce,& fiat unguentum Idem.

Aliud ad idem pro ditioribus.

℞. Vnguenti de peto nostrae descript.℥.iii.
Olei Myrrhae ʒ.iii.
Olei Succini destillati,& purificati ʒ.ii.
Pulueris rad Aristolochiae ʒ.i.
Misce,& vtere ut supra idem.

DE VNGVENTIS CARNEM generantibus,

Vnguentum ad ulcera narium.

℞. Aloes lotae cum aqua plantaginis ʒ. iii.
Myrrhae electae ʒ ii.
Rad. Iridis,Sarcocollę ana ʒ. i.
cerussae, Antimonii,Tuthiae,Miniĩ ana ʒ.ß.
Olei Hyperici,Rosarum ana ℥.ii.

A Mellis Rosꝯolati ℥ i.
Succi mali Granati,succi pilosellae,vel
Linguae passerinae ana ʒ.ii:
Coquantur succi cum oleis, deinde mel, postremo puluerizata diligenter inspergantur, & ad vnguenti formã reducantur. Si diuiti paretur, adde
Moschi ℈:ß.
Musci arborum,uel Beniouini,vel
B Cyperi,vel rosaruni ʒ.i.Rondeletius.

Vnguentum sarcoticum.

℞. Thuris,masticis ana ℥.ß.
Colophoniae ℥.ii.
Olei Rosati,mellis q s.
Fiat unguentum, Idem.

Aliud, eiusdem.

℞. Aristolochiae rotundae,
Iridis,cort.Thuris ana ʒ.iii.
Masticis,myrrhae,Aloes,Cadmiae ana ʒ.ii:
Mellis parum.
C Fiat vnguentum.

Aliud,eiusdem.

℞. Fol.consolidae,pilosellae,
Betonicae,Hyperici, Cadue equinae,
Verbenae ana M.i.
Decoquantur in vino,& contundãtur , deinde adde
Mellis,terebinthinae ana ℥.iii.
Thuris,masticis ana ℥.iii.
D Sanguinis Draconis,
Myrthi ana ℥ iii.
Fiat vnguentum.

Aliud,eiusdem.

℞. Succi rad.Iridis ℥ ii.
Vini parum,
Mellis ʒ.iii.
Gadmiae vel Lithargyri ℥ ß.
Aloes,myrrhae ana ʒ. iii.
E Fiat vnguentum.

Aliud,eiusdem.

℞ Succi rad. Narcissi ℥.ii.
Succi Verbenae,Hyperici,
Caudae equinae ana ℥ i.
Olei antiquissimi ℥. ii.
colophoniae ℥.i.
Gummi Elemi,myrrhae,
Sanguinis draconis,
Masticis, Aloes ana ʒ.ii..
F Coquantur succi cum oleo, & pauco melle ad inspissandum, quibus admisce pulueres reliquorum,*Efficacissimum est,replet ulcera concaua carne,& recentia subito consolidat.

Vnguentum ad grangrænas.

℞. mellis ℥.ii.
Croci martis,croci Veneris ana ℥.
Pulueris myrrhae,pul. Aristoloch.rot.ana ℥. ii.caphurae ʒ.i.ß.
Phlegmatis Vitrioli accidi ℥.iv.
Decoquantur ad consistentiam vnguenti. Adde
Mercurii praecipitati ℥. .
Inũgãtur ellychnia,& rotundae. Quercetanus.

Aliud

Aliud præstantissimum.

℞. Butyri arsenici fixi ʒ.ij.
Mercurij præcipitati ʒ.ß.
Olei myrrhæ ʒ.iij.
Excipiantur melle, prius loto cum succo chelidoniæ. Idem.

Aliud, eiusdem.

℞. Mannæ, Thuris ana ℥ ij.
Farinæ Fœnigræci, far. Orobi ana ʒ. j.
Mellis, Vitell ouorum ana q s.
Fiat unguentum. Quercetanus.

Aliud sarcoticum.

℞. Sarcocollæ in lacte solutæ ʒ.iiij.
Masticis, Olibani ana ʒ.j.
Picis liquidæ, Terebinthinæ ana ʒ.j.
Misce, & fiat vnguentum. Idem.

Vnguentum sarcoticum.

℞. Mucilag. sem Fœnigræci ʒ. ij.
Visci herb. Cynoglossi, persicariæ,
Consol. maioris ana ℥.i.ß.
Olei Thuris, olei Myrrhæ ana ℥.iij.
Olei Hyperic. simpl. ℥ ii.
Terebinthinæ lotæ vino albo ℥ ij.
Stent ad Solem, vel ad calorem cinerum, donec incrassescant. Quercetanus.

Vnguentum de Pęto, sarcoticum.

℞. Succi Pæti lib j.
Terebinthinæ ʒ.v.
Olei Hyperici compos. ℥ iix.
Vini albi generosiss lib ß.
Digerantur per octo dies, post decoquantur ad vini consumptionem, tum demum adde
Colophoniæ, ceræ ana ℥.ili.
Mumiæ, carabes ana ʒ.ii.
Liquefiant rursus ad ignem, & fiat vnguentum vt artis est. Quercetanus.

Vnguentum Regis Angliæ.

℞. cerae albae, Resinae ana quart. i.
Olei ʒ.ii.
Terebinthinae lotae ℥ i.
Thuris, Masticis ana ℥ ß.
Fiat vuhuentum. Incarnat, & consolidat.

DE VNGVENTIS consolidantibus.

Vnguentum ad phthisim.

℞. Olei Rosati, olei Lentiscin, vel Mastichini ana ʒ.iii.
Sarcocollæ nutritæ in vino albo, vel lacte coctae ʒ.i.
Thuris, Masticis, Myrrhę ana ʒ.i.
Cineris cancrorum ʒ.ß.
Terebinthinæ abietis, Mellis ana ℥ ii.
Misce, & fiat vnguentum. Idem.

Aliud, eiusdem.

℞. cinerum cort. cucurbitarum ℥.i.
Boli Armeni ℥ ß.
Excipiantur Butyro & cremore hordei, fiatque vnguentum. Applicetur post expectorationem.

A *Vnguentum contra casum, & contusionem partium internarum.*

℞. Pimpinellæ, Lauendulæ, Spicae Indicæ,
Rutae, Hyssopi, Saluię, Pyrethri, Pulegij,
Fœniculi Siliginis agrestis, Millefolii,
Prunellæ, Ibisci, consolide maioris,
Virgae aurę, Amarci, Verbenę, Abrotani,
Epitacæ, Melissę, Angelicae, Veronicae,
Fœnigręci, Fragariæ, clematitidis,
B Vordialis, pedis leonis, Rorismarini,
Fol Linguae ceruinae, tormentillae,
Betonicae ana M.i.
Haec omnia cultello in tenuissimas particulas comminuta, iniice in lebetem, & affunde butyri opt. in Maio cõfecti, & a sale purgati lib. xxviii. & haec simul ad ignem ex carbonibus confectũ probe decoque tantisper, donec virtus egrediatur: deinde cum haec per mundum linteolũ expresseris, affunde olei laurini lib. ij. & habebis pręstans vnguentum. Valẽs contra internam lę
C sionem: ex casu aliquo ortam, quantitate nucis auellanae in calido iusculo ceruisiano sumptũ. Si primo non medetur, vsus eius bis, aut ter est interandus, quin etiam externae corporis partes affectae apud ignem lentum sunt inungendae, Ranzouius.

Vnguentum ad rupturam ossium.

Ossa quocunque modo rupta, per infra scri-
D ptum unguentum optime consolidantur, singulis ordinate coniunctis.

℞. mellis ℥ ii.
Olei Antimonii, olei Vitrioli ana ʒ.ii.
Axungiae taxi, Seui ceruini,
Axungiae vrsinae, Saponis ana ℥. i.
Terebinthinae ℥ i ß.
Cerae ℥.ii.
Coquantur in vnguẽtum, pro more: quo rupturae sunt ad ignem calida manu perungendae,
E &c. Mirum in modum prae cęteris curat, & sanat optima consolidatione. paracelsus.

DE VNVGENTIS glutinantibus.

Vnguentum glutinans.

℞. Pulueris constrictiui ʒ.i.
Incorporentur cum albumine oui agitato, uel cum ichthyocolla dissoluta cum uino astringente, vel succo citoniorum, uel plantaginis. Idem praestabit, si incorporetur cũ mucilagine gummi tragacanthae uel Arabici. Quo autẽ melius
F id fiat, commodius fuerit pilos leporis addere, vel pappos floris salicis: vel arundinis: vel senecionis. Puluis autem talis fit constrictuus.

℞ Boli Armeni, sanguinis Draconis,
Sarcocollę, Massicis, Aloes, Gallarum,
Balaustiorum, Blattę Bizantię ana ℥ ß.
Fol Syderitis ℥ i.
Fiat puluis, qui cribetur, deinde pilorum leporum integrornm ℥ ii vel tantundem languinis florum salicis Rondeletius

Aliud, eiusdem.

℞. olei antiquissimi lib.i.
Succi Narcissi, succi Syderitis ana ℥.iii.
Florum Hyperici ℥ iv.
Gummi Elemi ℥.v.
Mastrcis, sang. Draconis, Aloes ana ℥ ii.
Blatæ Bizantię ℥. ß.

Coquatur diu oleum per se, deinde succi addantur, demum hyperici flores ponantur in vase vitreo obturato, & soli exponantur per dies decem, vndecima die addantur puluer es, & agitetur Prius autem, & colari debent, & hores auferri, rursus soli exponantur per viginti dies, deinde serua ad usum. *Vlcera cutis, & neruorum curat si retineantur contincti, & quiescant, donec coiuerint.

Unguentum ad vulnera.

℞. Succi herbae Peti, quam etiam Nicosiam & piperinam vocant, lib i.
Cerae nouae, Picis, Resinae, Olei communis ana ℥ iii.

Coquantur omnia simul vsque ad succi cõsumptionem, deinde adde
Terebinthinae Venetae ℥.iii,

Cola per linteum, & serua in pyxide. *Vulnera & vlcera indubitate A quodam Gallo.

Vnguentum ad vulnera venenata.

℞. Olei carabes, Terebinthinae ana ℥ i.
Iuniperi ℥.ii.
Sem Viticae, rad. Gentianae ana ℥.ii.
Olei sulphuris uitgiolati ℥ i. ß.
Coralli rubri ℥ i.

Misce, & fiat unguentum Querettanus.

Aliud ad idem.

℞ Succi Pentaphylli,
Scabiolae Rutae ana ℥.ii.
Olei Sulphuris rubei ℥.i.
Olei Myrrhae ℥,ii
Colophoniae, Gummi hederae ana ℥.vi.

Misce pro vnguento. Idem.

Vnguentum attrahens venenum ex vulneribus.

℞. Succi anagallidis purpureę,
Succi cyclaminis ana ℥.i.
Sulphuris viui mixti cum saliua hominis ℥. ß.

Misce & fiat unguentum. Quercetanus.

Aliud ad venenata vulnera.

℞. Lithargyri ℥.ii.
Galbani ℥. ß.
Picis gręcae Terebinthinae ana ℥. i
Olei q.s. est

Misce, & fiat ungnentum. Idem.

Aliud ad idem.

℞. olei ℥ iv.
Sagapeni, Mumiae; Succini ana ℥.iii.
Thuris, Masticis ana ℥.ii.
Terrae sigillatae opt. coralli rubri ana ℥.i.
Picis ℥. i cerae q s. est.

Fiat vnguentum. Idem.

A *Alius ad idem.*

℞. cepas, duas, fol. Vineæ peruincæ,
Scabiosæ, Ricini ana M. j.
Decoquantur sub cineribus, adde
Theriacæ ℥. ß.
Terebinthinæ q.s. est.

Fiat vnguentum. Idem.

Unguentum venenatis vulneribus conducens.

℞. Vnguenti macedonici ℥.ij.
Olei Myrrhæ, olei Terebinthinæ ana ℥.ij.
Præcipitati nostri ℥.j ß.
B Butyri arsenici fixi, & dulcificati ℥. ß.
Olei antimonij ℥.ij.
Ceræ tantillum, vel q.s.

Misce, & fiat vnguentum. Abluit, & detergit quoduis e vulneribus venenum. Confert quoque carcinomatis, gangræuis, & aliis desperatis vlceribus. Nam sine vllo dolore operatur. Quercetanus.

DE VNGVENTIS CICATRICEM DUCENTIBUS.

C

Unguentum epuloticum.

℞. aloes, Sarcocollæ, Myrrhæ, Iridis ana ℥.ij
Lithargyri, cerussæ ana ℥.iii.
Cort. mali granati, vel Balaustiorum ℥ ß.

Cum melle crudo fiat vnguentum. Rõdeletius.

Aliud, eiusdem.

℞. Lithargyri, Aluminis,
Floris æris vsti, & loti. plumbi vsti ana ℥.iij.
Balaustiorum, Boli Armeni, vel
D Cinerum ostreorum ana ℥.ij.
Olei myrtini ℥.iij.
Seui hircini, colophoniæ ana ℥.ij.
Vini parum. Fiat vnguentum.

Aliud, eiusdem.

℞. Aristolochiæ vstæ, & lotæ,
Nucis cupressi, Balaustiorum vstorum,
Ostreorum vstorum ana ℥ ii.
Aluminis, Floris æris usti, & loti, chalcitidis ana ℥.iij.
E Mellis, Vini astringẽtis ana quantum sufficit.

Misce, & fiat vnguentum.

Vnguentum cicatricem inducens.

℞. cretæ albæ ℥.ij.
Cineris c[illegible] rij adusti ℥.iij.
Olei rosati q s. est.

Misce, & fiat vnguentum. Quercetanus.

Aliud cicatricem ducens.

℞. calcis viuæ, toties in aquæ lotę, dum omni destituatur acrimonia ℥.ij.
Terræ Armenæ ℥.j.
Olei Myrtillorum q.s.

Misce, & fiat vnguentum Idem.

Vnguentum cicatricem inducens.

℞. boli Armeni nostro modo præpar. ℥ ii.
Calcis cort. ouorum ℥. ß.
Succi plunorum immaturorum ℥ iij.

Deco-

Decoquantur igne lento ad perfectam consiste tiam. Quercetanus.

DE VNGVENTIS CARNEM auferentibus.

Vnguentum polypos exedendos.

℞. Squamae aeris, aeruginis aeris ana ℥.ii.
Omphacii ℥.iij.

Incorporentur simul, et fiat vnguentum, quo illinantur tantum partes affectae. Rondel.

Aliud, eiusdem.

B

℞. Sandaracae, uel Auripigmenti, chalcitidis praeparatae ana ℥.ii.
Mellis q.s.

Misce, & fiat unguentum. Vel si fortius uelis, adde omphacium, si mitius, addito multo melle vel succo mali granati, vel plantaginis. * Vtile est ad ozænas curandas in principio.

DE VNGVENTIS DOLOREM sedantibus.

C

Vnguentum ad dolorem capitis ex calore.

℞. Olei rosati, omphacini ana ℥.ii.
Coriandi, ros. rubrarum,
Myrtillorum, coralli ana ℥.i.
Cerae albae q.s. Aceti parum.

Fiat unguentum, quo inungatur pars anterior capitis. Idem.

D

Aliud.

℞. Succi summitatum uitis, succi Plantaginis solatri ana ℥.i.
Olei ros. omphacini, uel olei citoniorum, uel olei nenupharis ℥.iii.

Decoquantur usque ad consumptionem succorum, quibus adde
Cerae albae q.s.
Sem. Berberis, corianpri, endiuiae ana ℥.i.
Myrtillorum ℥.ii.
Aceti parum. Misce pro unguento Idem.

Vnguentum ad dolorem capitis ex calore in declinatione.

℞. Olei Anethini, chamomillae ana ℥.iii.
Flor chamomillae, meliloti sambuci,
Anthos, stœchados ana ℥.ß.
Nucis moschatae, macis ana ℈ i.
Cerae nouae q.s.

Fiat unguentum, addito uino pauco uel aceto ad penetrationem Idem.

Vnguentum ad dolorem capitis ex frigore.

℞. Olei nucum, irini ana ℥ ii.
Olei rutacei ℥.i.
Nucis moschatae, caryophyll. macis,
Piperis, Pyrethri, castorei ana ℥.i.
Cerae citrinae q.s.
Aquae uitae parum Fiat unguentum, quo inungatur pars affecta Idem.

A

Vnguentum ad dolorem colicum.

℞. Olei nardini, Rutacei ana ℥.ii.
Sem. apii, sem. petroselini ana ℥ iii.
Flor Chamomillae, meliloti ana ℥. ii.
Piperis, galangae ana ℥.i.
Cerae q.s.

Fiat vnguentum. Tempore inunctionis adde vini albi generosi, uel vini maluatici parum. Vngatur mane reiectis recrementis, vel post clysterem. Rondel.

Aliud fortius.

℞. Olei anethini, rutacei ana ℥.iii.
Olei de spica ℥.i.ß.
Sem. rutae, sem Cumini, baccarum lauri,
Sem. apii, sem. petroselini ana ℥.i.
Spicae nardi indicae, galangae ana ℥.ß.
Cerae q.s.

Fiat unguentum, quo inungatur ventris pars media. Adde tempore inunctionis etiam parum uini genosi. Idem.

Vnguentum ad dolores capitis & articulos in morbo gallico.

℞. Axungiae porci non salitae lib.i.
Butyri recentis, Axungiae gallinae,
Axungiae anatis ℥.iii
Olei irini, Lauri ana ℥.iv.
Euphorbii ℥ i.
Terebinthinae lotae in aqua uitae ℥. iii.
Argenti viui extracti in axungia porci ℥ v.
Cerae nouae parum, lithargiri ℥.

Misce, & fiat unguentum.

Vnguentum in pestifera febre.

℞. Olei amygdalini dulcis,
Olei Chamomælini ana ℥.i.
Vnguenti de althaea cum gummis ℥ ß.
Axungiae humanae,
Gummi elemni ana ℥.iß. Croci ℈.i.

Et interdũ spiritus vini parum. Misceatur ad formam linimenti Hoc pro myracopo usus sum in pestifera febre, quae calamitosissimis symptomatis postquam presserat aegros, tandem intã acerbos dolores curiũ labebatur, ut et hinc metus mortis foret, hoc omnes recrebantur. Heurnius

E

DE VNGVENTIS SOMNVM conciliantibus.

Vnguentum somniferum.

℞. Olei Nympheae Violarum,
Vnguenti populeontis ana ℥.ß.
Opii G.iii. Croci G iv.

Fiat unguentum, quo nares et tempora inungãtur, Rond.

Vnguentum lamiarum.

℞. Pinguedinem puerorum, eleoselini, aconiti, frondium populi, fuliginis ana q.s. est

Misce, et fiat unguentum Porta.

Aliud.

℞. Sii, acori uulgaris, pentaphyllonis,
Sanguinis uespertilionis,

Solani somniferi, olei uel adipis ana q.s. est. Misce, et fiat unguentum, quo si totum corpus noctu inungatur, facit uideri, ac si per aera deferatur, conuiuia, sonos, tripudia, et formosorum iuuenum concubitus.

DE VNGVENTIS VENEREM excitantibus.

Vnguentum Venerem excitans.

℞ Euphorbij, galbani ana ʒ.ij.
Anethi ʒ j
Piperis longi ʒ ij.
Pyrethri ʒ.ij.ß.
Cerae ʒ.vi.

Tere species, et resolue ceram in oleo prædicto, et superadde puluerem specierum, agita fortiter et circa locum coitus unge. Arnol. Villanou.

Vnguentum ad coitum

℞. Euphorbii, galbani ana ʒ ii.
Macis ʒ.i.
Macropiperis ʒ j.ß,
Pyrethri ʒ.ij.ß,
Sem. erucæ, castorei ana ʒ.ß.
Olei de narcisso ℥.i.ß.
Ceræ q.s.

Fiat vnguentum, quo inungatur pecten, virga lumbi Auicenna.

DE VNGVENTIS AMBVSTA extinguentibus.

Vnguentum ad combustionem.

℞ Olei rosati ℥ viij
Olei ouorum ℥.ij.
Vini albissimi tenuissime puluerizati ℥.j.
Corticis medij sambuci M.i.
Cerae albæ ℥ j ß.

Coquantur simul, ac fiat unguentum. Aetius.

Vnguentum faciem ambustam leniens

℞. Vnguenti citrini ℥.ij.
Spermasis ceti ʒ.i.
Olei rosati olei liliorum ana ʒ.ß.

Misce, et fiat unguentum, quo facies post ambustionem lenienda est ter, aut quater in die. Quercetanus.

Aliud præstantius.

℞. Vnguenti pomatæ ℥.ij.
Mucilag sem. Psyllii, cũ aqua ros. extracti ℥.i.
Caphuræ ℈ i
Olei Amygdal. dulcium ℥.ß.

Misce, et fiat unguentum. Idem.

Vnguentum refrigerans vulnera sclopetaria.

℞. Succi plantaginis, succi Solatri,
Succi semperuiui ana ℥ j.
Boli armeni ℥.ß.
Lithargyri loti aqua plantag.
Tuthiæ praeparatæ ana ℥ j,
Olei rosati omphacini,
Olei nenupharis,

A Aceti rosati, cerae ana tantillum.

Misce, & fiat vnguentum. Quercet.

Vnguentũ pro gregariis, empyreuma in vulneribus sclopeticis extinguens, & pustulas prohibens

℞, Olei Sambuci, olei nucum ana ℥. ij.
Olei ouorum ℥.ß.
Seui ceruini, medullæ cruris tauri ana ℥. j.
Cepae coctæ nu.ij.
Cerae tantillum,

B Misce, & fiat vnguentum. Apponatur parti affectæ. Quercet.

Aliud præstantissimum.

℞. olei mercur. corporalis ʒ.j.ß.
Olei Sulphuris terebinthinati ʒ.iij.
Arsenici dulcificati ʒ.ij.

Excipiantur butyro salem non experto & fiat vnguẽtum. Apponatur vulneri, cum ellychnijs & turundis. Venenatis, gangrænæ, cãcro, phagedænis & cacoethis vlceribus curandis confert.
C Superponatur autem in vulneris ambitu emplastrum aliquod, vel ceratum attrahens. Idem.

DE VNGVENTIS PVRGANtibus.

Vnguentum ventrem laxans.

℞ olei liliorum, olei amygdal.
D Butyri rancidi ana ℥.ij.
Agarici, azari puluerizati ana ʒ.ij.
Ceræ nouæ q.s.

Fiat vnguentum, quo inungatur os ventriculi.
*Vomitum prouocat, & aluum laxat. Rondel.

Aliud ad vomitum prouocandum.

℞ Fœcis olei liliorum,
Olei communis antiqui, & fœtidi ana ℥.i.
Dialthææ ℥.ß.
Ammoniaci disfoluti in oleo ʒ.ii.
E Succi cucumeris agrestis uel Raphani agrestis, uel cyclaminis ʒ.i.
Cerae parum.

Fiat vnguentum, quo inungatur os ventriculi Idem.

Vnguentum ventrem laxans, aliud

℞. Succi sambuci, succi mercurialis ana iii.
Mellis communis, farinae orobi, vel Lupinorum ana ʒ.ij.

F Misce, & fiat vnguentum. Idem.

Aliud.

℞ Terebinthinae, aloes ana ℥.i.
Fellis Taurini q.s.

Fiat vnguentum Fumanellus.

Aliud ad idem.

℞. Succi cyclamniis ℥.vj.
Succi cucumeris syl. uel Mercurialis uel Ebuli ℥ iij.
Farinę lupinorum, Vini maluatici q.s.

Fiat unguentum, * Valet etiam ad tumores lienis. Rondel.

Aliud laxans.

℞ Olei cicini uel sesamini, Irini ℥.ii.
Ciclæ, cucumeris syluestris ebuli ana ℥ iij.
Coquantur leuiter, cum liquefacta cera applicentur. Idem.

Aliud

℞. Elaterii sicci, cataputiæ, colocynthidis,
Succi Tithymali ana ʒ.vj.
Succi cucumeris agrestis recent. ℥.ß.
Hellebori nigri, terebinthinæ ana ʒ.ß.
Sem. Laureolae ʒ iij.
Succi Arthanitæ ʒ.vj.
Scammonij ʒ.iij.
Omina trita ex melle commixta ad vsum seruentur. Fumanellus.

Aliud poteus.

℞. Aloes, Fellis taurini ana P.j.
Pulu. Arthanitae par.ij.
Cum oleo Violaceo, aut liliaceo & cera mixtis, fiat unguentum. Fumanellus.

Aliud.

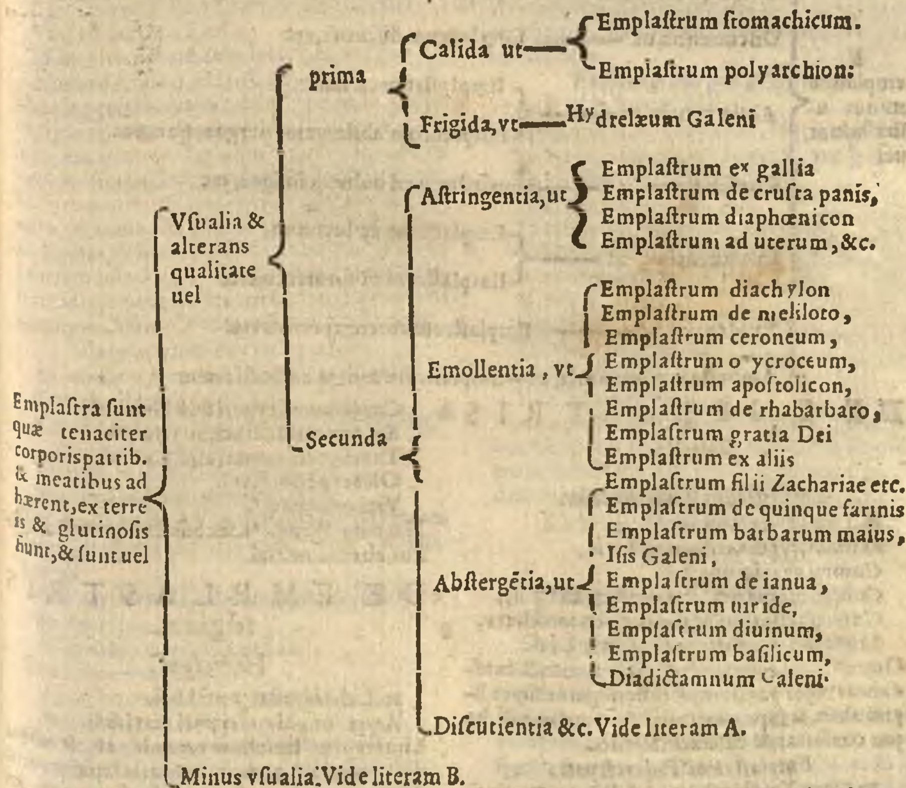
℞. Olei Cheirini, uel Irini ℥.iii.

A Suc. aristolochiae, uel cucum. agrestis, uel Ebuli ℥.iv.
Ammoniaci, bdellij, opopanacis dissoluti in prædictis oleis ana ℥.ß.
Terebinthinae, butyri saliti ana ℥.ii.
Cerae nouae q.s.
Fiat vnguentum.* Attenuat, laxat, & emollit. Rondel.

Vnguentum ventrem laxans, aliud.

B ℞. Succi mercurialis, succi cyclaminis,
Succi cucumeris agrestis ana ℥. iii.
Ellebori albi nigri colocynthidis ana ℥. ß.
Diagridii ʒ ß.
Fellis tauri ℥.ii.
Farinæ lupinorum ℥ ß.
Mellis parum.
Fiat unguentum, quo inungantur partes vmbilici & inguina, post fotum ex relaxantibus & emollientibus. Idem potest etiam aquas purgare, maxime si ex succo brassicae marinae, uel thymelææ, uel chamelææ fiat. Rondel.

De Emplastris, Sectio XXIX.

A.
- Discutientia, ut — Emplastrum ad Hydropem.
- Consolidantia et glutinantia, ut
  - Emplastrum de minio Vigonis,
  - Emplastrum triapharmacum,
  - Emplastrum contra ramicem,
  - Emplastrum diachalciteos,
  - Oxeleum galeni,
  - Oenelaeum Galeni,
  - Emplastrum nigrum, etc.
- Cicatricem inducentia, ut
  - Emplastrum griseum,
  - Emplastrum de lapide calaminari,
  - Emplastrum Diacadmia.
- Dolorem sedantia, ut
  - Emplastrum de baccis lauri,
  - Emplastrum de meliloto,
  - Emplastrum marciatum Pauli,
  - Emplastrum ceroneum,
  - oxycroceum, etc.

B emplastra minus usualia sunt uel
- Astringentia
  - Emplastrum ad fluxum uentris,
  - Emplastrum ad fœtum retinendum,
  - Emplastrum inflammationem reprimēs, etc.
- Emollentia ut
  - Emplastrum cōmune ad durities et dolores iecoris, etc.
  - Aliud.
  - Aliud.
- Concoquentia, ut — Emplastrum ad materiam concoquendam, etc.
- Discutientia, ut — Emplastrum discutiēs, etc.
- Abstergentia, ut
  - Emplastrum ex salice,
  - Emplastrum abstergens, purgansque, etc.
- Consolidantia, ut — Emplastrum ad uulnera insigne, etc.
- Extrahentia, ut
  - Emplastrum de betonica,
  - Emplastrum ex formento, etc.
- Erodentia, ut — Emplastrum cutem aperiens etc.
- Ambusta extinguentia, ut — Emplastrum contra ambustionem

DE EMPLASTRIS calidis.

A

Emplastrum stomachicum.

℞. Ligni aloes, absinthij,
Masticis, cyperi, costi, zingiberis,
Gummi arabici ana ℥.ß.
Calami aromatici, Thuris, aloes ana ℥. iij.
Caryophyllorum, Maceris, nucis moschatæ,
Iunci odorati, florum nardi ana ʒ.j.ß.

B

Omnia mixta cotoneorum excipiantur, & extēdantur super pannum, & suffumigetur super ligno aloes, & superponatur.* Stomachum & hepar confortat, & calefacit. Mesues.

Emplastrum Polarchyon.

℞. Ceræ, Terebinthinae, bdellij, ammoniaci,
Cardamomi, cyperi ana lib. i.
Amomi, nardi, croci, myrrhæ,
Thuris, cinnamomi ana ʒ.xv.
Olei cyperini ℥.xvj.
Vini odorati q.s.

Fiat emplastrum.* Lienosis & hepaticis affectibus auxiliatur. Gal.

DE EMPLASTRIS frigidis.

Hidrelæon.

℞. Lithargyri argenti lib. i.
Aquæ limpidæ, olei puri ana lib ij.

Lithargyrus læuissime terendus est, & reliqua diligenter mouenda in mortario lapideo, deinde coquenda lento igne, ex lignis acapnis, aut carbo-

carbonibus bene accensis. ad solem conficiendum est medicamentum, die serena, vt albescat pereunte igne alii carbones imponendi sunt, sed bene accensi, coquatur autem. semper agitando, donec cerati crassitiem adipiscatur, potest autem in unguenti formam redigi, si minus coquatur. Fit etiam ex libris tribus olei, & aquae, etiam ex lithargyri li.iii. olei tantundē, & aquæ lib ii tunc enim candidius fit, citiusq; coquitur, *Refrigeratoriam habet vim mediocrē, cuius auxilio exulceratis partibus ne quid influat, impedit, & quod iam influxit, ad partes circum iacentes retundit, hinc pruritus, desquamata, & parua ulcera persanat. Gallenus,

DE EMPLASTRIS astringentibus.

Emplastrum ex Gallia.

℞. Galliae moschatae, iunci odorati an. ʒ.i ß.
Ramich, Rhus, Prunorum syluestrium,
Hypocistidis, Ladani, Gallarum integrarum,
Calami aromatici, Rosarum.
Santalorum alborum,
Santalorum rubrorum masticis,
Ligni aloes, Caryophyllorum,
Nardi, Thuris, myrrhae, Costi,
Cyperi, absinthii ana ℥ ii.
Palmularum siccarum num. xii.
Panis bis cocti ʒ.iij.
Succi myrrhi, succi Lauri. Aquæ rosarum,
Vini austeri ana ℥.i ß.
Minæ citoniorum cum spec. ℥.iij. vel ℥.iv.
Gummi Arabici assati ʒ.vij.

Omnia probe teruntur, deinde panis, & palmulæ viginti quatuor horis ex succis maccrantur, leuigata minuta e cipiuntur, gummiq; additis coquuntur igne lento, ad mellis spissitudinem, his in mortario puluis superior admiscetur, donec tota massa fiat viscosa. Cum vti uoles, panno illitum, suffitu ligni aloes imbuito. * Totum ventrem inferiorem roborat astringendo, calefaciendoque, eoque lienterias, diarrhæas, dysenteriasque ex frigore contractas iuuat. Mesues.

Emplastrum de crusta panis.

℞ masticis, Menthæ, Spodij, Coralli rubri,
Santali albi, rubri ana ʒ.j.
Crustæ panis tostæ, & maceratæ in aceto per horam mediam ℥.ij.
Olei mastichini, Citoniorum ana ℥.j.
Farinæ hordei quantum sufficit.

Fiat emplastrum. * Valet in vomitu puerorum & his qui cibum retinere non possunt. Moniagnana.

Emplastrum Diaphænicon, calidum.

℞. ceræ ℥.ij.
Olei rosati, nardini ana ℥.iv.

Simul liquentur, deinde
Dactylorum siccorum num. xl.
Panis bis cocti ʒ.viij.

Macerentur in vino odoro biduum, post
Carnis citoniorum in vino coctorum ℥.j.

A Permultum teres cum dactylis, & pane bis cocto, deinde misce cum cerato superiori e cera. oleo rosato, & nardino, & adde subsequentia in mortario bene contusa,
Masticis. thuris, Absinthij Romani ana ℥.ij ß.
Ligni aloes, macis, Myrrhæ, aloes lotæ,
Spicæ nardi Indicæ, Acaciæ,
Galliæ moschatæ, Trochiscorum Ramich,
Calami aromatici ana ʒ.j
Ladani ʒ.ij.

B Misce, & fiat emplastrum. *Ventriculum hepar firmat, ob id lienteriam, & dysenteriam hepaticam adiuat. Mesues.

Emplastrum Diaphenicum frigidum.

℞. Dactylorum maturitati proximorum, in vino austero coctorum ℥.v.
panis bis cocti ℥.i.
carnis Citoniorum in vino austero coctorū ℥ i ß.
Styracis, calamitæ, Masticis, Ladani,
C Acaciæ, omphacij, flor Labruscæ,
Ros. rubrarum, Santali citrini,
Trochiscorum, Ramich,
Myrrhe, ligni Aloes ana ℥.ß.
Ceræ ℥.iv.
Olei Rosati ℥.xv.
Vini austeri quantum sufficit.

Fiat emplastrum * Ventrem totum inferiorem ne aliarum partium recrementa suscipiat, roborat, D coctionem iuuat, ob hęc vomitum, cholera morbum, lienteriam, dysenteriam hepaticā iuuat. Melues.

Emplastrum pro Matrice.

℞. Rad Bistortæ lib i.
Ligni aloes, Santali citrini, Nucis moschatæ,
Berberis, Antheræ, cinnamomi ana ℥.j.
Caryophyllorum, Schęnanthi,
Flor. chamæmeli ana ℥.ß.
Thuris, masticis, Aliptæ moschatæ,
E Galliæ moschatæ, Styracis calamitæ,
Styracis rubræ ana ʒ.iii.
Moschi fini ʒ.ß.
Ceræ lib.1.ß.
Terebinthinæ lib ß.
Ladani lib.iv.
Picis naualis lib iii.

Fiat emplastrum secundum artem. * Vteri imbecillitati succurrit, eius procidētiam reprimit, muliebribus vitijs ex nimia humorum mollitudine subuenit, fluxusq; immoderatos sistit.

DE EMPLASTRIS emollientibus.

Emplastrum diachylon, simplex.

℞. mucilaginis, Fęnigræci, mucilag.
Sem. lini. mucilag rad. Althææ ana ℥.i.
Lithargyri ℥.i.ß.
Olei antiqui clari ℥.iii

Lithargyrium tenuissimē teratur, & cum oleo subigatur, & misceatur, post igne lento coque, spatha semper agitando, onec probe mista sint

Exime igni, paulatim frigescat, postea mocilagines affunde, permisce, & recoque igne ad iustā crassitiem. *Scirrhos hepatis, lienis. ventriculi, & aliarum partium, ipsas chœradas, & durities reliquas emollit, & leuat. Mesues.

Emplastrum Diachylon, compositum.

℞. mucilaginis radic. Althææ,
Mucilag. sem. Lini, mucilag. med. cort Vlmi,
Mucilag Fœnigræci ana ℥.iv.
Olei chamæmelini, Liliorum, Anethini ana ℥.i ß.
Hammoniaci, Galbani, Opopanacis,
Sagapeni ana ℥.ß.
Ceræ nouae ℥.xx.
Croci ʒ.ij.
Terebinthinæ ℥.ij.

Gummi resoluantur in vino optimo, & conficiantur secundum artem. *Maturat apostemata, & mollit durities, partim resoluit, & partim digerit, abstergitque saniem ruptorum apostematum, & sanat phlegmones,

Emplastrum Diachylon magnum filii Zachariæ,

℞. Lithargyri mundi, tenuissime triti, & per cribrum excussi ℥.xij.
Olei Irini, Chamęmelini, Anethini ana ℥.iix.
Mucilag. sem. Lini, mucilag Fœnigręci,
Mocilag Althęæ, mucilag. Ficuum pinguium
Mucilag. Passularum, succi, Ireos, succi Scyllę
Oesypi, Glutinis Alchanach, siue Ichthyo collæ ano ℥.ii ß. (alii ʒ.xii)
Terebinthinæ ℥.iij.
Resinæ pini, ceræ citrinæ ana ℥,ij.

Fiat emplastrum secundum arte. * Resoluit, & maturat omnes durities, & inflammationes,

Emplastrum Diacyllon paruum,

℞. Lithargyri vi.℥.
Olei veteris clari lib.i.
Mucilag. Psylli ℥ iv.
Mucilag seminis Hyoscyami ℥.i.ß.
Mucilag. seminis Lini,
Mucilag. rad. Maluæ ana ℥ ij.

Fiat emplastrum secundum artem. * Tumores calidos digerit, & maturat, Mesues.

Diachylon cum gummi Vigonis.

℞. Rad. Althææ lib ß.
Seminis Lini, Fœnigræci ana ℥ j.
Violarum, sem. Maluæ, sem. Althææ,
Sem Cydoniorum ana ʒ.ß.
Sem Psyllij ʒ ii.
Rad. Ireos ℥.ij
Olei chamæmelini, olei Anethini,
Olei Chamęmelini, olei Anethini,
Olei Liliorum, olei Lini, olei Irini ana ℥ iij.
Pingued. Gallinæ, pingued. Anatis.
Pingued. Anseris ana ℥ iij.
Olei Amygdal dulc Oesypi humidi,
Succi Glycyrrhizæ ana ʒ.x.
Terebinthinæ ℥.i.ß.
Seui vituli lib.ß.
Lithargyri auri ʒ.x.

A Bulliant omnia simul baculo agitando, vsque ad consumptionem mucilaginis. Deinde cum cera alba, quantum sufficit, fiat ceratum molle, addendo

Sagapeni. Opopanacis, Bdellij mollis, Galbani ana ʒ.iii.
Hammoniaci ʒ v.

Dissoluta in aceto, fiat emplastrum secundum artem * Ad omnia præcedētia multo efficacius est.

B *Emplastrum de meliloto.*

℞. Meliloti ℈.vi.
Flor. Chamaemelini, Fœnigræci, Saccarū lauri, Rad. Althęę, Comarū Absinthij ana ʒ.iii.
Sem Apii, Cardamomi, Iridis, Cyperi,
Spicę nardi Indicæ, Casiae, sem. Ammi ana ʒ.
Maioranæ ʒ iii.i.(ß.
Hammoniaci ʒ x.
Styracis calamitę, Bdelij ana ʒ.v.
Terebinthinæ ℥ i ß.
C Ficuum pinguium num xii.
Seui hircini. Resinæ ana ℥.ii ß.
Cerae ℥.vi.
Olei Sampsuchini,
Nardini ana quantum satis est, vel ℥.iij.

Confice sic, Fit decoctio

Meliloti, Fœnigræci, Chamæmeli ana quantum, sufficit.

Coquantur ad medias, deinde in colaturam immissis triturandis subtilissime pulu erizatis, rursum coquuntur additis oleis, terebinthina, & similibus, gommiq, in aceto dissolutis, postremo
D addūtur radices, & ficus simul cocti, & bene cōtusi Misce, & fiat emplastrum. *Mollit duritiem omnem ventriculi, hepatis, lienis, viscerum. & reliquorum. Dolorem item vehementer sedat, hypochondriaq; tensa sanat Mesues

Diameliton Andromachi,

℞. Nardi Gallicæ, cyperi, Iridis, Myrrhæ ana
Croci ʒ.ß.(ʒ.viii.
E Meliloti ℥.xxv.
Hammoniaci, terebinthinæ ana ʒ.l.
Ceræ ʒ.c.
Olei cyprini ℥.vi
Aceti quantum sufficit.

Fiat emplastrum. * Eadem quę præcedens potest. Galenus.

Emplastrum neruinum Vigonis.

℞ olei chamomillę, olei Rosarum ana ℥. iii
Ol mastichini, ol. Terebinth. ol. Lini an, ℥.i.ß.
Terebinthinæ clarę ℥.iv:
F Seui vituli castrati, seui Hircini ana ℥.ii ß.
Rorismarini, betonicae, caudae equinę,
Centaurę ana M i.
Vermium terrestrium lotorum, & purgatorū in vino ℥.iii:

Coquantur simul in vino

Rad. rub. tinctorum ʒ.v.
Fol. Hypericonis, sem, Hypericonis ana M.i.
Masticis triti, Gummi elemi ana ʒ.x.
Picis naualis, Resinæ ana ℥.i.ß.

Sagapeni,

Sagapeni, Galbani, Hammoniaci ana ℥ iii
Dissolutis gummi in aceto, cum Cyatho vno vini odoriferi aliquantulum cōtundantur, postea decoquantur, & exprimantur, cui expressioni addantur
Lithargyri auri, Lythargyri argēti ana ℥.ii.ß.
Minij ℥.ii.
Iterum bulliant, imprimis lēto igne, baculo agitando, ignem deinde vigorando, bulliāt donec acquirat colorem subnigrum, quo facto, cum cera noua sufficiente, fiat emplastrum in bona forma. * Imollit, digerit, resoluit, neruosarum partium malis cum primis vtile. Modus compositionis est vt herbae, rad. rubrae, & vermes terrestres coquantur in s q. vini odoriferi, & oleorum ad vini consumptionem, expresso adijciatur, Terebinthina, seuum, mastiche per se trita, & gummi diluti aceto, tum coquuntur ad iustā consistentiam, addendo ceram sufficientem, & sub finem decoctionis, addenda lythargyrus, & minium.

Emplastrum cyroneum.

℞. picis naualis bene colatæ,
Cerae, ana ℥ i.ʒ iii.
Sagapeni ℥.ij.
Hammoniaci, Terebinthinæ, colophoniæ,
Croci ana ℥ i ʒ.iij.
Aloes, Thuris, Myrrhę ana ℥.i.
Opopanacis, Styracis calamitę, Galbani,
Mastichis, Aluminis, Fœn gręci ana ʒ vi.
Fęcis Styracis liquidę, Bdelij ana ʒ. iij.
Lithargyrij ʒ i.ß.
Confice sic, Sagapenum, galbanum, opopanacum, hammoniacum, gummi aliquantulum tusa cum vino temperentur, deinde ad medię partis vini co sumptionem bulliant, & vase staneo posito super ignem, cum incęperit bullire, pix naualis bene colata addatur, & cum spathula bene agitetur, donec liquefiat, liquefacta pice, addatur cera, & ea liquefacta ponatur colophonia tum styrax cū pistillo calido trita frustatim imponatur. postea mastiche, & olibanum, deinde myrrha cum bdellio, & interuallo facto ponatur terebinthina, & consequenter alumen, & lithargyrium, & ad ultimum fœnum græcum Et cum decoctum fuerit, fundatur supra aquam tepidam, & ab aqua extracto, manibus exprimatur, donec tota aqua inde exeat, deinde puluis aloes super marmor inunctum cum oleo laurino malaxetur, postremum croco puluerizato, & inunctis manibus cum eodem oleo laurino magdaleones informentur. Durat quinquennium Emplastrum hoc a cera dictum est. * Valet præcipue ad omnem dolorem spatularum, & pecto ex frigiditate, frigidos humores soluit, & splenem remollit, valet ad hydropem ex causa frigida hepatis, de eadem causa matricis frigiditati superpositum multum resistit. Nicolaus.

Emplastrum oxycroceum, commune.

℞. Croci, Picis, colophonię, cerę ana ℥.iv.
Terebinthinę, Galbani Hammoniaci, Myrrhę, Thuris, masticis ana ℥.i.ʒ.iii.
Galbanum, & hammoniacum in aceti sufficienti quantitate dissoluantur, coque dum dissoluta sint, cola, & rursum coque, donec acetum in vaporem euanuerit, tunc adde picem, ceram, terebinthinā liquata, deinde mastiches, thuris, myrrhę puluerem tenuissimum continenter miscendo donec percocta sint ad cerati crassitiem. Infunde in aquam frigidam, exime, preme, & in tabula marmorea oleo laurino inuncta extendet postremo crocum in tenuissimum puluerem redactum admisce, & fiat emplastrum, * Prodest ossibus fractis, item partibus, quę dolore aliquo affliguntur, duritiem deniq; omnem emollit & discutit. Nicolaus.

Oxicroceum Vigoris,

℞ olei myrtini, olei Rosarum, Ol. Omphacini ana lib.i ß,
Succi rad Altheę lib.ii
Rad. & fol. Fraxini, rad. & fol. consolidae minoris, fol Myrti ana M.i.
Omnia prius aliquantulum contusa, bulliant in vino nigro quātum sufficit, ad consumptionem medietatis, cum myrrhę, Thuris ana ℥.ß.
Deinde fortiter colent, cuius colaturę addātur
Seui hircini lib.ß.
Terebinthinę ʒ.ij.
Masticis ℥ i.
Iterum cum prędictis oleis bulliant ad cōsumptionē decoctionis, postmodū colētur, addendo
Litharg ri auri, Lithargyri argenti ana ʒ. iii.
Boli Armeni, Terrę sigillatę ana ℥ ii.
Minii ℥.x
Cobuantur lento igne, & cum cera noua sufficiente, semper baculo agitando, fiat emplastrū.
Ad prędicta efficacius,

Emplastrum Apostolicon.

℞. Lithargyrij ℥.xv (alii ℥.vi)
Cere fulue, colophonię ana ℥.ii.
Propoleos, Visci quercini glutinis ana ℥.i.
Hammoniaci, Lapidis calaminatis, Thuris ana ʒ.vi.
Masticis, mumiae ana ℥.i ß.
Terebinthinae, Bdelii Galbani, Myrrhæ,
Aeris vsti, Squamae ęris, Viridis ęris,
Sarco collę, Dictamni cretici,
Aristolochiae rotūdae, Opopanacis ana ℥. i.
Olei veteris quantum sufficit.
Vini quantum galbano, hammoniaco, & opopanaco dissoluendis satis fuerit. Confice secundū artem, & diligenter emplastrum. * Valet ad dolores ceruicis potissimum, & renum, sagittas, & surculos corpori infixos extrahit, Nicolaus.

Emplastrum Apostolicon, aliud.

℞ Litharg ri ʒ xviii.
Cerae rubae, colophonię ana ʒ.vi.
Propoleos, Visci quercini ana ʒ.iii.
Hammoniaci, Lapidis calaminatis, Thuris ana ʒ ii.
Masticis, Mumie ana ʒ j ß.
Terebinthinae, Galbani, Bdelii, Myrrhę,
Aeris

Aeris vsti, Sarcocollæ, Squamæ æris, A
Opopanacis Dictamni cretici,
Aristolochiæ, Aeris viridis ana ℥. i.
Olei veteris quantum sufficit, vel ℥. vi.

*Ad omnia uulnera recentia siue antiqua, & ad neruos præcisos, uel musculos, ad puncturas vel morsum terrestrium animalium vel maritimorum peculiariter congruit, educit ab eis humores & putredines intime immersas, & concauitates earum puta carne replet, repletisq; cicatricē absque detrimento inducit, sagittas, calamos & similia altius membris infixa, sine dolore extrahit. Nicolaus. B

Emplastrum de Rhabarbaro,

℞. Rhabarbari electi ʒ. ß.
Alos hepaticæ ℥. j.
Lixiuii fortis lib. i.
Saponis Veneti lib. ß. ceræ ℥. ii.

Decoquantur ad duritiem iustam. commendatur ad duros tumores, & tophos, præsertim in morbo Gallico Ioan. Manardus. C

Emplastrum ex aliis.

℞. ceræ lib. ii.
Picis, Græcæ, medullæ ceruinæ ana ℥. vi.
Nitri albi ℥ viii.
Olei lib. iv.
Allia num. xx.

Allia mūdata coque oleo, & his colatis adde ceram, postremo nitrū bene pulueratum, fiat emplastrum, *Vim attractoriā habet, facit ad omnem duritiem, abscessus, furunculos, strumas, inguinum tumores, fistulas, impetigines humidas ac mammas induratas, Aetius. D

Emplastrum Gratia Dei.

℞. terebinthinæ lib. ß. Resinæ lib. i.
Ceræ albæ ℥. iv.
Masticis ℥. i.
Verbenae, betonicae, pimpinellæ ana M. j.

Fiat decoctio herbarum in vino albo generoso ad consumptionem tertiæ partis: colaturæ dissolue ceram, resinam, masticem. Bulliant, donec incorporentur, & agitētur, Tunc ab igne deponantur, & terebinthina inijciatur, agitando cū spathula, & fiat emplastrum. Nicolaus. E

Emplastrum filii Zachariæ, secundum Mesuem.

℞. cerae flauae, medullę cruris vaccae, Adipis anatis, adipis gallinae, mucilag. sem. Lini ana lib. i.
Olei lini q. s.

Fiat emplastrum, Si autem valentius facere, volueris, adde F
Mucilag. Althææ, mucilag Faenigræci ana part. aequal.
Olei Leucoij pro oleo lini) quantum sufficit,

Adhuc valentius reddetur, si addantur
Mucilag. Oesypi, chthe ocollæ ana q. s.

*Iuncturarum tophos, ac nodos duros emollit, dissoluit, & crassa lentaq; pulmonis, & thoracis excrementa, ad eiectionem per sputum magis habilia reddit.

Emplastrum de adipibus.

℞. Adipis Agni, adip. porci, adip. Vrsi,
Adip. Vituli, adip. Cerui, Adip. Hirci,
Adip Asini siluestr. adip. Anatis, adip gallinæ,
Adip. Vulturis ana ℥. ß.
Olei sesamini, olei de Kerua, olei Lentiscini
Medullae cruris vaccini,
Olei amygdal amaræ, ceræ albae ana ℥. ß.
Cerae rubrae, Butyri vaccini ana lib i.

Liquefiat, coletur, & administretur, *Emollit, dolorem leuat Galenus,

Emplastrum Macedonicum.

℞. picis naualis ℥. i.
Adipis suilli, expurgati ℥. v.
Adipis Taurini, Oesypi ana ℥. ii.
Resinae pini ℥ v

Liquefiant simul, & addantur cerae ℥. iii *Confert furunculis. Aetius.

DE EMPLASTRIS abstergentibus.

Emplastrum de tribus farinis.

℞. Farinæ Fabarum, Orobi, Hordei ana lib. ii.

Coque lento igne, & adde
Oxymellis simplicis quantum sufficit.

Fiat emplastrum Auicenna.

Emplastrum de quinque farinis,

℞. Farinae fabarum, Orobi, ciceris, Lupinarum, Hordei ana part. aequales,
Lixiuii, Oxymellis simplicis ana quantum sufficit.

Misce, & fiat emplastrum Auicenna.

Barbarum paruum.

℞ picis nigrae, Cerae, Resinae pini,
Picis Graecae, Bituminis ana lib. j.
Lythargyri ʒ. x.
Cerussae, Aeruginis ana ʒ. v.
Opopanacis ʒ iii.
Olei ʒ. i.

Terenda contundantur in mortario cum aceto forti, reliqua liquentur, misce, coque, quousque non amplius manus inquinet Si voles sedando dolori aptius reddere, adde
Succi Hyoscyami, Opij ana ʒ. ß.

*Ad recentia vulnera, sinus, canum hominisq; morsus, condylomata, inflammata, ad articulorū vitia in principio, & podagrā valet. Galenus.

Barbarum magnum.

℞ picis lib. iix.
Ceræ lib. ii. ℥ iix.
Resinae pini lib. v. ʒ. iv.
Bituminis lib. iv.
Olei lib i. ℥ vi.
Litharyri, cerussae, Aeruginis ana ʒ. iii.
Thuris ʒ. vi.
Aluminis liquidi ℥. i. ß.
Aluminis scissilis ℥ iv.
Opopanacis, Squamae aeris, Galbani ana ʒ. xii. Aloes, Opii, myrrhae ana ℥ ß.

Succi mandrogorae ʒ. vi.

Tere in-

A Terebinthinæ lib.ij.
Aceti lib v.
Confice,vt in paruo dictum est.* Eiusdem cum superiori efficaciẹ. Hoc autem ad maxima vulnera adhibetur,vt pręcedens ad minora. Gal.

Isis.

℞.Cerae ℥.c.
Terebinthinae ℥.cc.
Squamae eris,aeruginis,aristolochię,Thuris,Salis hammoniaci, Hammoniaci, aeris vsti ana ℥.iix.
B Aluminis vsti ℥.vj.
Myrrhę,aloes,Galbani ana ℥.xij.
Olei veteris ℥.x.
Coque vt supra, deinde subige manibus aceto forti lotis.fiant magdalię,quas in aceto repones diebus decem. Alii addunt radicis dracontij ℥.iix.*Capiti accommodatum est,ad chironia vl cera & curatu difficilia, est item cruētis idoneū. Galenus

C *Emplastrum album,siue è cerußa.*

℞ Cerussæ lib.i.ß.
Olei rosati lib.ij
Cerae candidae ℥ iv.
Cera in oleo liquata,adde cerussam tenuissime læuigatam,& semper agitando coquantur, donec nigrescant.*Sanat ambusta,erysipelata, scabiem siccam,& vlcera calida.

Emplastrum de ianua.

D ℞.Succi betonicae.plantaginis,apii ana lib.i.
Ceræ,Picis,Resinae,terebinthinae ana lib ß.
Fiat emplastrum,Mesues.

Emplastrum viride.

℞.Cerę nouæ,resinę,terebinthinę ana ℥.iv.
Olibani,masticis,Viridis ęris ana ℥.iij.
Confice secundum artem.

Emplastrum diuinum.

E ℞.Galbani ℥.i.℥.ij.
Hammoniaci ℥.iii. ℥.iij.
Opopanacis ℥ j.
Lithargyri lib.i.ß.
Cerae nouae ℥.iix.
Olei oliuarum lib.i.ß.
Olibani ℥.i.℥.i.
Myrrhae ℥ i ℥.ii.
Viridis aeris ℥.i.
Bdellii ℥ ii.
Aristolochiae ℥ j.
Mastici ℥ i
Magnetis ℥ iv.
F Misce omnia sicut decet,& fiat emplastrum, Nicolaus.

Emplastrum basilicum maius.

℞ Cerae albae,resinae pineae,
Seui uaccini,picis graecae,picis nigrae,
Terebinthinae,olibani,myrrhae ana ℥ i.
Olei q.s.
Fiat emplastrum.*Vlcera phlegmone carentia, pręsertim partium neruosarum,terget, et carne implet. Mesues.

Emplastrum basilicum minus.

℞.Cerae flauae,resinae pinguis, Picis Gracę ana lib.i.
olei communis q.s.fiat emplastrum Alii terebinthinam addunt, alij vero terebinthinam picis ponunt Mesues.

Diadictamnum.

℞.olei veteris lib.ii.ß.
Lithargyri lib.i ℥ ß.
Aeruginis ℥.j.
Squamae eris ℥ vi.
Colophoniae ℥.vi.℥.ii.
Pollinis thuris ℥.i.ß.
Hammoniaci ℥ ii.
Aeris vsti ℥.i.
Diaphrygis,gentianae ana ℥ vi.
Popoleos,aloes ana ℥ i.
Galbani ℥.i.ß.
Aristolochiae rotundae,
Dictamni cretensis ana ℥ i ℥. ii.
Cerae ℥ xxv.
Confice in hūc modum Lithargyrum cum oleo mixtum coques tantisper,donec probe coierint continenter agitando, additis aerugine & squama aeris,ferueat aliquantulum,exime igni, & dum adhuc bullit, immitte resinam et hammoniacum in aceto dissoluta,& eousque mouebis, donec deferbuerit,tum ceram & aes ustum immitte.Rursus coquatur igni, et cum nō inficiet manus, exime igni, & adde reliqua tenuissime trita,probe moueto;et confice magdalias.* Facit ad recentia uulnera.neruorum pręcisiones, uetera ulcera,et cicatricem aegre ducentia, abscessus,strumas furunculos duritias,tela educit aculeos ossa ex capite,et ad cuinslibet uirulenti ictus efficax est Galenus

Emplastrum asclepiadis.

℞.Aeris squamae ℥.i.
Aeruginis rasae ℥ i
Cerae lib.ß.
Resinæ laricis ℥.ß.
Ea,quae liquari possunt,aridis affundūtur, quibus exceptis,utitor, item platysma exiguum soli affectae parti,ut ulcus tantum comprehēdat, iniicito.Caeterum ambientes partes pharmaco quod phlegmonem arceat,circundare oportet, ad chironia,&curatu difficilia ulcera accommodatum est Gal.

Aliud andromachi,ad vlcera maligna.

℞.chrysocollae ℥ ii.
squamae ℥ ii.
cerae ℥,vi.
Diphrygis ℥.ii.
Squamae argenti ℥.i.
Olei rosacei uel myrtini parum.
Misce et fiat emplastrum secundum artem Gal.

Aliud einsdem.

℞.Diphrygis ℥.xiv
Spumae argenti ℥ xl.

Cerę

Ceræ ℥.iiij. A
Olei myrtini ℥.x.
Misce, & fiat emplastrum secundum artem. Ad eadem valet.

Melinum serapionis.

℞. Spumæ argenti, denar.c.
Guttæ ammoniaci, denar.xxiix.
Ceræ, denar.lvi.
Aeruginis cypriæ, denar.ix.
Colophoniæ, denar.lvj.
Galbani, denar ix.
Olei, cyathos iij.

Argenti spumam, ac oleum coquito, cum inalterata sunt, ammoniacum, deinde ceram, postquã deposueris cacabum, galbanum, æruginem, & reliqua addito, atque molliter incoquito.* valet ad vlcera, & ad resoluendum, pugilibus vtilissimum. Gal. B

Emplastrum diabotamum, critonis.

℞. Anagallidis cœrui eum florem hæbentis, papaueris erratici, marrubij, alterci ana denar lvi.

Hæc in pilam coniecta teruntur, quousque contusa sint ac dissoluta duntaxat ne eorum succus absumatur, postea iniecta in mortarium terantur, in alio autem mortario habentur C

Squamae aeris rubri, denar. xxvj.
Mannæ, denar. iix. aliij xx.
Resinæ pityinae siccae, denar.xvj.
Aloes, denar xvj.
Aluminis scissi, denar.iv.
Aluminis rot. denari.v.

Hæc in sole læuigantur, vt sordium crassitudinẽ cum aceto habeãt. Deinde herbæ mistæ, donec probe coeant, teruntur, postea ceratum facito, addendo

Ceræ chiæ, denar c al. Min.j.
Olei veteris, Hem.ij.

Radito, & misceto. Facit ad carcinomata, strumas, putredines, ad suppurationem perducit & exprimit, lepras amouet, furũculos soluit, podagricis prodest, callosas durities emollit. & c Gal.

Emplastrum ex Scilla, Critonis.

℞. Chalcitidis,
Aristol tot. ana denar.xxx. alii xv.
Iridis denar. xxx. alij xv.
Ammoniaci, myrrhæ, Styracis
Squamæ æris rubri ana Denar.xv.
Scyllæ tostæ, Den cii. alii xx.

Aceto acerrimo diebus 40. terito, quando caniculæ sidus oritur. Squama primum & styrax paulatim ex utroque, deinde gutta ammoniaci, & æs, et scylla inijciuntur, ut elaborentur, paulo post resina, inde myrrha. Cũ leuia facta fuerint, reliqua sicca miscentur E pletis autem diebus, eiusmodi ceratum facito.

℞. Ceræ, denar v. alij denar.ccxl.
Terebinthinae lib.j alij dondo xxx.
Olei, Sext ij.ß. alij Hem.vj.
Galbani, den 30.

Picis liquidæ, denar.xx.

Postremo galbanum indito, deinde ubi refrigeraueris, curiose excipito. Syncero medicamine vtitor, in capitis fracturis, fistulis, nomis, & ec crescẽtijs, item ad ora uenarum adaperta, & hypophoræm, id est, vlcus dehiscens. Gal.

Fusca Ægyptia, andromachi.

℞. Spumae argenti ℥.xliv.
Ricini, Hem.vj.
Ceræ, ℥.clxiv.
Guttæ ammoniaci ℥.lxxij.
Terebinthinæ ℥.xxxvj.
Lanarum combustarum ℥.xiix.
Squamae stomomatis,
Squamae aeris, aristolochiæ,
Thuris ana ℥. j.
Myrrhæ ℥.ß.
Opopanacis ℥.ij.
Aquæ marinæ ℥. l. alii iix, ad ceram conspergendam.

* Facit ad nomas, gangrænas, vlcera vetera, & maligna Gal.

Emplastrum de stercore canis.

℞. Stercoris canis comedentis ossa, triti ℥.iv.
Farinæ lentium ℥.ij.
Farinæ fabarum ℥.j.
Terræ sigillatæ,
Boli armeni ana ℥ j ß.
Cerussæ, lithargyri ana ℥.x.

Cum lacte caprino vel uaccino, in quo extinctũ sit ferrum ignitum, fiat emplastrum. Valet in vlceribus fraudulentis. Io. de Vigo.

Emplastrum Chalcanthinum, nostrum.

℞. Colophoniae ℥.j
Thuris myrrhae ana ℥.ij.ß.
Masticis ℥.ij.
Terebinthinæ lotæ ℥.ß. E
Ceræ q.s. Olei vitrioli ℥.ß.
Olei mal. aureorum ℥.ß.

Fiat emplastrum. Vlcera sordida, antiqua, et curatu difficilia persanat.

Emplastrum sulphuratum, nostrum.

℞. Colophoniae ℥.j.
Masticis ℥ j.
Thuris myrrhæ ana ℥ j.ß.
Terebinthinae lotae ℥.ß.
Aluminis usti ℥ ß.
Olei hyoscyami ℥.ß.
Olei sulphuris per campanam destillati ℥ j. F
Cerae q s.

Fiat emplastrum omnis generis maligna ulcera quam breuissime curat.

Panacea Heræ.

℞. Chamæpityos, Symphyti,
Chamæleontis ana ℥.ß.
Marrubij ℥.iv. alijr ℥.vj.
Polij ℥.vj.
Centaurij minoris ℥.vi.
Helenii aristolochiæ ana ℥.ß.
Thuris ℥.iiß. Myrrhæ ℥. iij

Aloes

Aloes ʒ.vj.
Galbani ʒ.vj.ob.ß.
Olei ʒ.clxxx
Mellis ʒ.xix.
Propoleos ʒ.ij.ß.
Aluminis fissi ʒ.vj Ob.ß.
Chalcitidis, terebinthinæ ana ʒ.vj Ob.ß.
Bituminis ʒ.l.
Teræ ampelitidis, Spumæ argenti ana ʒ.l.
Gallæ ʒ.iij.
Pulueris Iridis ʒ.iij.

Contusae pridie herbæ, & rad. oleo immittũtur per noctem, mane argenti spuma, ampelitis, bitumen inijcitur, supra ignem leuem incoquuntur, vbi spissitudinẽ adepta fuerint, olla ab igne tollitur. Sint autem in alio vase mel, resina, galbanum, propolis colliquata, quæ oportet simul commiscere, in ollam fundendo, deinde arida, quibus cum medicamen coquitur, donec non coninquinet. Rursus ab igne deposito myrrha leuis facta, & thus inspergitur. Est autem aduertẽdum, ne quando efferuescat, & quãtum fieri potest, in amplo spatio coquatur. Difficulter enim restingui potest, si quid attingat. Valet ad omnẽ passionem, & malignitatem. Sistit autem nomas neque cruentas facit, neque circumpositis partibus duritiem conciliat, rumpit ac tabefacit omne corruptum, vt nihil a liquida staphide differat, cohibet sanguinis eruptionem, tum etiam, quæ per hæmorrhoidas fieri solet, myrteo dilutum. Itẽ hęmorrhoidas ipsas tabefacit, & cõsumit, insuper fistulis medetur, & carbunculis, sanat ægylopas, & chironia vlcera, &c Gal.

DE EMPLASTRIS discutientibus.

Emplastrum ad Hydropem.

℞ Stercoris columbini aceto macerati lib.j.
Sulphuris viui ʒ.j.
Nitri ʒ.ß.
Pul. Rad. enulæ, pul. baccarum lauri,
Pul anethi, pul. flor. chamomillæ ana ʒ.vj.
Sem. nasturtij ʒ.ij.

Decoquãtur oĩa in vino ad spissitudinem, adde
Mellis ℥.ij.
Terebinthinæ ℥ j.ß.
Succi ebuli ʒ.ij.
Succi Iridis ʒ.j.
Farinae fabarum ℥.j.ß.

Fiat emplastrum.
*Celebre & valde probatum medicamentum est in Hydropo. Medici patauini.

DE EMPLASTRIS CONSOLIDANTIBUS & glutinantibus.

Emplastrum de Minio vigonis.

℞. Olei rosati odorati lib.j.ß.
Olei myrtini, Vnguenti populeonis ana ℥.iv.
Pinguediuis gallinæ ℥.ii.
Seui castrati, seui vaccini ana lib.ß.
Pingued. porcinae ʒ.vii.

A Lithargyri auri lythargiri argẽti ana ʒ.iij.ß.
Cerussæ ℥.iv.
Minii ℥ iij.
Terebinthinae ʒ.x.
Cerae q.s.

Fiat emplastrum secundum artem, tendens ad nigredinem. *Vulnera, & ulcera antiqua, & maligna potenter curat.

Aliud, nicolai massa.

℞. Minij lib.ij.
Olei rosacei ʒ.xx.
Picis naualis ʒ.iv.

B Bulliant omnia simul, donec per cocturam redigantur ad formam cerati, deinde adde
Terebinthinæ ℥ ij.

Misce postea sic, calidũ proijce in situlam aquæ frigidæ, & dimitte refrigerari, postea manibus ducatur ad optimam permistionem. *Ad vulnera pectoris penetrantia, & ad ulcera quam plurima antiqua, et difficilis consolidationis.

Emplastrum dipharmacum.

℞. Lithargyri subtilissime triti, aceti uini ana lib.i.
Olei veteris lib.ij.

C Fiat secundum artem emplastrum. *Facit nasci carnem in vulneribus, et consolidat ea. Mesues.

Emplastrum contra ramicem, siue rapturam.

℞. Picis naualis, aloes ana ℥. iij.
Lithargyri, ceræ rubræ, colophoniæ,
Galbani, ammoniaci ana ℥.ij.
Visci quercini ℥.vj.
Gypsi, aristolochiæ longæ, rotundae,
Myrrhæ, thuris ana ℥. vj.
Terebinthinæ ℥.ij.
Vermium terrestrium ℥.iv.
E Gallarum ℥.iv.
Consolidæ vtriusque.
Boli armeni ana ℥.ß.
Sanguinis draconis lib j.

Confice sic. Primo ponatur viscus quercinus, et dimittatur diu bullire ĩ aqua decoctionis pellis arietinæ, sicut remouetur ab ariete, quæ debet decoqui per diem et noctem. Postea deponatur ab igne, & ponatur terebinthina, lithargyrium, & colophonia, postea mastix, thus, vermes, myrrha & galbanum, et ammoniacum, paulo post cõsolida maior et minor, gypsus et bolus armenus. Postea super ignẽ ponatur, et ponatur sanguis draconis ali, sanguis humanus, consequenter aristolochia longa et rotunda, et ad vltimũ aloe, et semper agitari debet sine intermissione fortiter cum spatula. Signũ decoctionis est, quãdo digitis non adhæret. Postea ponantur super marmor vnctũ oleo violato, et manibus malaxentur, postea teratur iterum in mortario assidue per duos vel tres dies, deinde vsui reserua.

Aliud, ex pelle arietina dictum.

℞. Lithargyri lapidis hæmatitis,
Sanguinis draconis, boli Armeni, opij

Masti

Masticis, hammoniaci, mumiæ, galbani,
Thuris, costi, lumbricorum ana ℥.ß.
Picis nigræ, picis Græcæ, ceræ albæ rubræ ana ℥.j.
Rad. consolidæ maioris, minoris ana ℥.iij.
Rosarum rubrarum myrrhę, aloes an ʒ xiix.
Succi hypocistidis ℥.vi.
Gallarum immaturarum, balaustiorum,
Aristoloch. rot. ana ℥. vj.
Visci quercini, terebinthinae ana ℥.ij.
Sanguinis hominis rufi ℥.ix.

Fit autem in hunc modum. Pellem arietinam integram cum omnibus pilis coques in aqua donec fere omnino dissoluta sit in lentorū quendam, quem colabis. Huius colaturæ sume lib. j. immitte in vas nouum, in quo viscus liquabis igni lento, rudicula semper agitando, inijce deinde lumbricos, postea ceram, terebinthinā, & masticem, bis liquatis, adde gummi aceto dissoluta, & coque ad cerati crassitiem, postremo inijce, quæ terenda sunt, probe trita, probe misceto, & confice magdalias * Magnæ est efficaciæ in rupturis. Arnoldus Villan.

Aliud ad rupturam.

℞. Ceræ nouę lib. j.
Resinę, colophoniæ, olei ouorum,
Picis naualis ana ℥. iv.
Terebinthinæ ℥ ij,
Rad. nenupharis,
Flor nenupharis ana ℥.j.
Rad. Consulidæ maioris ℥ ii.
Mucum cypressi ℥.j.
Gallarum ℥.ij.
Boli armeni ℥.j.
Cort. Thuris ℥.j.
Aloes ℥.ij
Lapidis hæmatitis ℥.i.
Lithargyri vtriusque ana ℥.ß.
Masticis, myrrhæ, mumię ana ℥.ß.
Carabę, balaustiorum, Vermium terrestrium combustorū, rosarum rubrarum ana ℥ ß.
Galbani, ammoniaci ana ℥ vj.

Dissolue gummi cum aceto, & fiat emplastrum Præparādi autem modus & ordo ita habet. Habeas ad manum tres patellas, vnam maximam, & reliquas duas minores In maxima patella super ignem mediocrē, colliqua simul ceram frustulatim concissam aut fractam, pariter & resinam & colophoniam. Deinde in secunda patella aliqua picem, quā e inde colatam adde prędictis, ad patellam nempe maximam In tertia vero patella dissolue cum aceto galbanū & ammoniacū, & super ignem admodum valde lentum eliqua, ne vel minimam supercalfactionē aut adustionem sentiant, & cola. Deinde & hæc quoque supradictis simul omnibus affunde, videlicet, quando illa quæ sunt in patella maxima quodammodo refrixerint, diligenter spatula circum agendo, & affunde simul ac terebinthinā, & oleū ex vitellis ouorum, & illico post, reliqua omnia in tenuissimum puluerem læuigata, cautissime & diligentissime continuo spatha agitando, donec emplastri formā acquirat. Postremo totum illud simul aggregatū proijce super marmor, manibusq; oleo vel aqua infectis & humectatis, malaxando fac magdaleones teretes, &c. Et si vis, esto tibi hic modus ceu norma formandi emplastra consimilia, vt oxycroceum, diachylon, emplastrum gryseum, &c Vnum tamen adhuc notādum est, galbanum, quod illius tertiā partem amplius accipere debes, quam pondus præscriptum habet, propter sordes, quæ ei plerūque insunt, quæ in colatura retro manere debent, nec tamē decedat quicquam ponderi præscripto, verbi gratia. In hac recepta habes galbani ℥ vj. tu modo recipe drachmas nouem. Similiter & ammoniaci paulo plus quā pro prescripto pondere accipies, prout plus minusue impurum fuerit. ℞. igitur hoc loco, ammoniaci ℥. vij. aut circiter Ex dispensario Coloniensi.

Emplastrum diachalciteos, Palmeum vnguentum dictum.

℞. Axungię porci veteris, a membranis per liquationem & colationem purgatę lib. ij.
Olei veteris, lithargyri triti & creti ana lib. iij
Chalcitidis vstæ ℥ iv.

Coque igni, & moue rudicula, ex ramo palmae recentissimo confecta, cum fere excoctum erit, adde tenerorum palmę ramorum minutim incisorum, & nudulo ligatorum M. iv. Coque ad cerati crassitiem. Vsus eius est liquati cum varijs rebus, pro medici instituto.* Ad vulnera cruenta, tumores pestilentes, & exituras, vsta, rupta contusa, & inde nata ecchymomata Galen.

Oxelæum.

℞. Lithargyri argenti lib. j.
Olei veteris, aceti optimi ana lib. ii.

Lithargyros lęuissime terendus est, & reliqua diligenter mouēda in mortario lapideo, deinde coquenda lento igne, donec cerati crassitiē adipiscātur. Componitur etiam ex olei & aceti lib. ij.ß. vel ex singulorum lib. iii, tūc enim nigrius est, & valentius *Exiccat, fistulas quę nondum callum durum habent curat, vulnera cruenta glutinat. Gal

Oenelæum.

℞. Lithargyri argenti lib. i.
Olei clari, Vini albi optimi ana lib. ii.

Coque, & confice, vt supra. *Exiccat, proinde in rheumaticis dispositionibus vtile est, & cruenta vulnera sanat Gal.

Emplastrum nigrum, vulgo Stich phlaster.

℞. olei rosarum ℥. vii.
Colophonię, resinae, picis naualis ana ℥. iix.
Cerae, albae Vitrioli romani, cerussę,
Olibani, myrrhae ana ℥. iix.
Masticis ℥. i.
Olei ouorum ℥ ij.
Olei de spica ℥. i.
Olei iuniperi ex granis ℥. iv.
Mumiae ℥. ii.

Terrę

Terræ siggillatæ, sang. draconis ana ʒ i.
Vitrioli albi, coralli rub ana ʒ ij.
Axungiæ ardeæ ℥.j.
Axungiæ thymali ʒ.iij.
Lap. magnetis præparati ʒ.ii.
Lumbricorum præparatorum ʒ.ij.
Caphuræ ℥ j.
Fiat emplastrum secundum artem *Valde effi cax ad recentia vulnera, & pũcturas, vnde deno minationem etiam habet Augustani.

Emplastrum ex salicibus.

℞ Misyos, Chalcitidis, Aeruginis, Cerussæ, Gallæ,
Aluminis scissi, & rot
Cretae sutoriae. seu melanteriç ana ʒ. vj.
Ceræ, Resinę pityinę, picis,
Bituminis, Fol. salicis ana ʒ. ii.
Olei, Hem. iv. al. ij. ʒ. iv.
Chalcanthi ʒ. vj.
Malicorij ʒ. vj.
Aceti sext. vj.
Salices ex aceto incoquantur, donec relicti fue rint sextarij duo Deinde æruginis, cerussæ, & cretæ sutoriæ prius tritis folia immittito, simul q; ad lęuorem territo, deinde sicca, lęuigato, rur susq; exprimito, postea liquefacta super insundi to, *Prodest cruentis vlceribus impositum, arti culis solutis, fistulis inditum, flaccidis carnibus humidisq;, præsertim quæ in extremis partibus extant Valet item ad erysipelatr, aliosq; pluri mos affectus. Galenus.

Emplastrum Venatorum.

℞. Spumæ argenti, Olei veteris, Squamę ęris rubri,
Ceræ, Resinæ frictæ ana Min. j.
Guttæ ammoniaci, Trientem,
Galbani, Minij synopici ana ℥. ij.
Argenti spumam, squamam, & oleum ad spissitu dinem vsque incoquito, deinde ceram ac resinã inijcito Cum liquata fuerint, ab igne tollito. & ammoniacum dilatam immitito. Vbi refrixe rint, galbanum, & ammoniacum indito, synopi cum inspergens, ac in mortarium defusis, molli tisq; vtitor. *Facit ad quadrupedum ictus, & ad reliqua venenata. Galenus.

Emplastrum Tarentini.

℞. Squamæ ʒ. ß.
Mannæ ℥. ß
Aluminis scissi, Mysios ana ʒ. ij.
Trita ex aceto in pastillos digerito, qui singuli pendeant ʒ. ij. & reponito, Cum vsus poscit, ce ræ ʒ. ß. alias ʒ xl. resinæ pityinæ ʒ. ij. seui taurini ʒ. ß. liquata refrigerari finito, pastilloq; misceto, vtitor ad vulnera tanquam glutinatorio, & quod inflammationem arceat. Galenus.

Aegyptia Andromachi.

℞. Argenti spumæ, ceræ ana ʒ. cxliv.
Guttæ ammoniaci ʒ lxxij.
Terebinthinæ ʒ xxxvj.
Lanae succidae combustę ʒ. xij. alij xiix.
Squamæ æris,
Squamæ stomomatis, Thuris,
Aristoloch rotundę ana ʒ j.
Olei ricinini Hem. iij.
Argenti spuma, & oleum incoquuntur, ac ubi mutata fuerint. cera, resinaq; adijcitur cum nõ inquinant, ammoniacũ indies dilatãdo, & tunc lanas succidas, ac reliqua. *Valet ad neruorum vulnera crueta, facit ad neruos musculosq, præ cisos, item ad puncturas, contusiones, attritus, artus fractos, &c Galenus.

Aegyptium Philoxeni.

℞ Argenti spumæ, cerę ana ʒ. clx.
Guttæ ammoniaci, ʒ. lxxx.
Propoleos, ʒ. xl.
Resinæ siccæ, Terebinthinæ,
Squamę ęris, Thuris ana ʒ zvj alij xviij.
Lanæ succidæ, Squamae stomomatis ana ʒ. j.
Opopanacis ʒ. ß.
Ricini Hem. iij.
Omnia incoquantur, fiatq; emplastrum. *Valet ad prędicta vitia. Idem.

Emplastrum Icesii.

℞. Terrę ampletidis, Bituminis,
Argenti spumę ana Min ij.
Ceræ, Thuris, Terebinthinæ,
Propolis, ana Minam ß.
Galbani, Alum. fissilis ana Min. ß.
Myrhę, gallæ, Iridis ana ʒ. xij.
Chalcitidis ʒ. vj.
Olei omphacini congios ij. alij Hem. ij.
Ampelitis, bitumẽ, argenti spuma cum oleo co quuntur, humore prius expresso, vt fiant læuia, Incoquuntur autem igne non acri, spatha ex cę darum ligno assiduẽ mouentur, ne subsidant, Quę liquari possunt, ĩ alio vase liquefacito, mel le prius seorsim cocto, vt coeant, ac in cacabo pulchrẽ cõfertis misceto, sursus enim resoluitur his præmissis, deinde arida inspergũtur aliqua tenue refrigerata, postremo thus. Ac vbi in vni tatem coierit, vtitor *Valet ad omne vulnus, re cens, vetus, contusa, laxata, fracturas, phlegmo nas, & omnem dolorem, quem protinus sedat Facit ad abscessus, phymata, strumas: carbuncu los, parotidas, ghygethia, condylomata, impeti gines, clauos, nigritas, hęmorrhoides phlegmo ne tentatas, fistulas, ambusta igne. Dilutum ro saceo: valet ad vlcera: aculeos, tela canũ, homi numq, morsus, ferarum ictus. gallenus.

Emplastrum viride, Andromachi.

℞. Resinæ lib ij.
Ceræ lib. j.
Olei cyath ij.
Aeruginis ℥ ij. alij ℥. iij.
Liquefactis, quæ liquari possunt, ægro insper gatur. Quidã vbi refrigerauerint, mox raserint, in mortario misturã moliuntur. *Exiccat. & glu tinat vlcera Galenus.

Emplastrum viride Aliud.

℞. Planlaginis, consolidæ maioris. & min. Betonicæ, Verbenæ. pimpinellæ, Pilosellæ, Mil lefolij, Linguæ ouis, Cauda equinæ ana M. j.

Con-

Conquassentur, & cum lib. iij. seu. mutonis coquantur, & colentur, postea addatur
Resinæ, ceræ, Galbani ana quart. iii.
Sarcocollæ quart. j.
Terebinthinæ quart. j ß.
Fundantur, & fiat emplastrum.*Incarnat, & cō solidat, Petrus de Bonantho.

Barbarum Andromachi.

℞. Ceræ, Picis, Resinæ,
Bituminis ana Denar. cc.
Thuris ʒ xyiv.
Olei heminam j.
Fiat emplastrum.*Vulnera congulrinat, Galen.

Aliud ad idem.

℞. Picis lib. ij.
Bituminis, ceræ ana lib. j.
Guttæ ammoniaci, Mannæ ana ℥. vi.
Cerussæ ℥ iij.
Olei heminam dimidiam,
Aceti heminas iv.
Fiat emplastrum.

Giluum Halieni.

℞. argenti sphumę, ceræ ana ʒ, c.
Terebinthinæ, Manuæ thuris, Galbani,
Minij sinopici ana ʒ, viij alij ʒ. c.
Olei Sex. j.
Coquantur s a & fiat emplastrū. * Facit ad cruenta vulnera, & neruos præcisos-item ad vetera cicatricem ægre ducentia. & fluentia vlcera, q̄n & probe emollit duritias maxime in mammis eborientes. Vtimur eo ad canum, hominumque morsus, summe facit ad pastinacę, draconis, aliorumq; sæuorum piscium ictus. Galenus.

Catagmaticum Andromachi.

℞. Argenti spumae, Picis, ceræ,
Seui taurini, Thuris ana Minam. j.
Picis liquidæ, Hem. ß.
Liquoris sycamini, Hem. j.
Terebinthinæ, M. i,
Opopanacis, denar. viii. al. xy.
Galbani, Denar. viij al. xx.
Aeruginis, Denar. viij.
Ricini, Hem. i.
Nonnulli addunt
Butyri, M. n. i.
Guttę ammoniaci Denar. xxv.
Ex vino austero diluitur, fitq; emplastrum ad capitis fracturas. allenus,

Emplastrum ex euphorbio.

℞. Euphorbij ʒ. i.
Ceræ ℥. iii.
Olei ℥. xij.
Omnia simul incoquantur, fiatque emplastrū, *Neruorum vulneribus accommodatum est. Galenus.

Emplastrum Diasulphuris.

℞. olei sulphuris ℥ iii.
Ceræ ℥ ß.
Colophoniæ ℥. iii.
Mirrhę ad pondus omnium.

A Ceræ, colephoniæ, oleoque liquefactis, simul ac bene commixtis inspergatur myrrha subtilissime trita paulatim, igneq; lento coquantur, spatha semper agitādo, donec permixta fuerint bene, Postea, nimirum post quartam horę partem ab igne deponantur, & paulatim fricescant. Habebis emplastrum præstantissimum, certum, & infallibile in curandis omnis generis vlceribus, & vulneribus quibuscunq; martinus Ruladus.

Emplastrum de centaurea.

B ℞. centaureæ, in vino albo per noctem infusæ M vi.
Coquantur ad medias, & post colaturam coq; iterum ad mellis crassitiem, De huiusmodi decocto
℞. ℥. iii. Lactis mulieris ℥. ii.
Terebinthinæ lib. i.
Resinę ℥. ß.
Thuris, Masticis,
Gummi arab. ana ℥ ij
C Cerę nouę, quart. i.
Misce, & fiat emplastrum. * capitis vulneribus prodest. Anton. chalmeteus,

Emplastrum comitis.

℞. cerę albæ ℥. iv.
Ammoniaci ℥ ii.
Terebinthinæ ℥. ßii.
Bulliant in vino albo, & extrahatur, & cū lacte mulieris malaxando fiat emplastrum.*Carnem generat. Americus de Alesto.

Emplastrum de uermibus.

D ℞. consolidæ maior. & min cynoglossæ, pilosellæ, plantaginis vtriusq, ana M. i.
Vermium terrestrium lib. ß.
Terantur omnia, & ponantur lib. i. ß. olei communis per septem dies, deinde bulliant parum, & colentur, & exprimantur, addaturq;
Seui arietini mundati lib i.
Picis naualis lib ß.
Picis grecę quart. i.
E Ammoniaci, Galbani, Opopanacis.
Terebinthinæ ana quart. i.
Thuris, masticis ana quart. ß.
Dissolutis gummi cum aceto, fiat emplastrum Incarnat, & consolidat membra neruosa. Lanfrancus.

Emplastrum incarnans.

℞. Pimpinellę, Betonicæ, melangianæ, Verbenæ, Vermicularis ana M. i.
Bulliant in bono vino albo, vsque ad cōsumptionem duarum partium, coletur, cui addatur
F Resinæ lib. i.
Ceræ albæ lib. ß.
Masticis lib. ii

Emplastrum croceum.

Coquantur, & proijciatur super lac mulieris, & malaxetur, fiatq; unguentū.*Incarnat, & consolidat Anshelmus de Ianua.

Aliud eiusdem.

R. Seminis fœnigrę ci qua [illegible] Infundatur per 9. dies in vino albo, donec ma [illegible] postea e [illegible] fortiter,

fortiter,& cola,& adde seui hircini quart iij. & simul conterantur,& coquantur,& post mucilago & pinguendo congregetur, quibus addatur
Ceræ quart j.
Resinæ Gr.ij.
Fundantur omnia,& coquantur, & fiat emplastrum.*Carnem generat.Petrus de Bonamo.

DE EMPLASTRIS CICATRICem inducentibus.

Emplastrum griseum de lapide calaminari.

℞.Lapidis calaminaris præparati ℥.i.
Lithargyrij ℥.ij.
Cerusſæ ℥.ß.
Tuthiæ ʒ.j.
Terebinthinæ ʒ.vi.
Ceræ albæ ℥.j.ß.
Seui ceruini ℥.ij.
Thuris electi ʒ.v.
Mastichis ʒ.iij.
Myrrhæ ʒ.ij
Caphuræ ʒ.j.ß.
Confice secundum artem. * Desiccat,& replet, cicatrizat vlcera.

Emplastrum de lapide calaminari, vulgo zelten phlaster.

℞.Lapidis calaminaris, Tutiæ præparatae ana ℥.ij.
Terebinthinae ℥.j.
Ceræ citrinæ,resinæ ana ℥.j.
Lithargyri ℥.ß.
Olibani,masticis,tragacanthi ana ʒ.ii.
Olei rosati,olei myrtini ana ʒ.ij.
Fiat emplastrum.*Idem fere quod griseum præstat,eadem etiam pene compositio.

Emplastrum diacadmia.

℞. Cadmiæ præparatæ , chalcitidis vstę ana ʒ.xvj.
Ceræ ʒ lxxx.
Colophoniæ ʒ.lxiv.
Olei myrtini lib.j.
Cadmia & chalcitis bene tritæ cū tanto vino subigentur,donec mellis crassitiem adeptæ sint deinde cera & colophonia in oleo liquatis, coque aliquantulum , exime igni, & vbi refrixerint,adde reliqua.* Efficax est ad cicatricem ducendum in vlcerib.Gal.

Panacea andromachi.

℞.Argenti spumae,denar.cl.
Cerae,denar.vl.
Terebinthinae,denar.liij.
Aquę marinae ueteris Heminas ij.
Strigmenti Heminas vj.
Squamae,denar.xvj.
Ricini,Hem ij.
Cerusſæ,denar.lxxx.
Guttae ammoniaci,denar.xxiv.
Seui vitulini.denar.lxx x.
Calcis viuae,denar.xxiv.
Aristolochiae,denar.xxv.
Coquito,fiatque emplastrum * Epuloticum est. Galenus.

DE EMPLASTRIS DOLOREM sedantibus.

Emplastrum de baccis lauri.

℞.Thuris,masticis,myrrhæ ana ℥.j.
Baccarum lauri ℥.ij.
Cyperi,costi ana ℥.ß.
Mellis despumati q s.
Fiat emplastrum.* Ventriculi,intestinorum, hepatis,renum,vesicæ,vteri,& partium aliarū dolorem a flatibus aut intemperie frigida ortum placat.Mesues.

Emplastrum Marciatum, Pauli.

℞.Masticis,Ceræ,styracis ana ℥ ij.
Oesypi ℥.vj.
Terebinthinæ ℥.j.
Fiat emplastrum.*Ad articulorum morbos , & corporis languores,et resolutiones.

Emplastrum de mastice.

℞ Masticis lib.j.
Thuris lib.ß.
Coralli rubri ℥.i.ß.
Santalorum omnium ʒ.v.
Caryophyllorum,galangæ,nucis moschatæ, Menthæ,absinthii ana ʒ ij ß.
Gallia & aliptæ moschatae ana ʒ.i.℈.ii.
Picis lib.j.
Cerę et terebinthinae ana q.s.
Fiat emplastrū.*Confert dolori dentium , temporibus applicatum Incertus.

Emplastrum ad dolorem iuncturarum & podagræ, expertum.

℞.Sem.hyoscyami cist.j.
Agarici,fęnigręci ana cist.j.
Baurac ℥.i.
Cerae lib i.
Resinæ coctæ,olei antiqui ana lib.i.
Medullę ossium cerui ℥.iv.
Radicillis lilij ℥.i v.
Terantur medicinæ siccę,cribellentur,et liquefiant ea,quæ liquefiunt, et dimittantur, donec infrigidentur , et proiiciantur super medicinas siccas commisceantur,et reponantur ad vsum. Auicenna.

Dolorem quoque sedant,emplastrum de meliloto,emplastrum coroneum, emplastrum oxycroceum,etc.de quibus uide supra suo loco.

DE EMPLASTRIS minus usualibus.

DE EMPLASTRIS ASTRINgentibus.

Emplastrum ad fluxum ventris.

℞ Cort.mali granati,gallarum, balaustiorū aluminis ana ℥ ß.

Acaciae, Sanguinis draconis, Myrtillorum A
Cort.myrobal chebul.sem. Vuarũ an ʒ.ii.
Fiat puluis, qui excipiatur miua citoniorum, & mucilagine gummi tragacanthę extracta cum aceto, fiat emplastrum Rondeletius.

Aliud eiusdem.

℞. Succi Citoniorum, succi pytorum agrestium, Aceti ana ℥.iii.
Panis lib.ß.
Coquantur diligenter, & contundantur, & passentur, deinde adde B
Mastici, Sang. Draconis,
Boli Armeni ana ℥ß.
Farinę Lentium, farinae Hordei ana ℥.i.
Mucilagin. Tragacanthæ, ℥ i.ß.
Misce, coquantur leuiter, fiat emplastrum, quod applicetur supra ventrem.

Emplastrum ad fœtum retinendum.

℞. olei Citoniorum, olei Myrtini, ablutorũ cum aqua plantag. & peculi ros. vel cum decoct. rad bistortæ ℥.iv. C
Ceræ rubrae ℥.iii.
Sanguinis draconis, Boli Armeni,
Acaciæ, Hypocistidis ana ʒ.ß
Rad Bistortae, Gallarum, Balaustiorum
Coralli rubri, Masticis ana ʒ.iii.
Cerussae ℥ i.
Terebinthinae lotae in succo bursę pastoris ℥.iii.
Fiat emplastrum, decoquendo ▪ oleo cerussam postea addendo terebinthinam, & alia in fine, D
*Fœtuum, sanguinis fluxum ex vtero aut renibus retinet, Rondeletius.

Emplastrum inflammationem reprimens.

℞. Rad. Cyperi ℥.i.
Chalcitidis ʒ.ß.
Cerussę ʒ.iii.
Resinę piccę, picis ana ℥.i.
Cerę albissimę ℥ iv.
Fiat emplastrum. Andernacus.

DE EMPLASTRIS emollientibus.

Emplastrum commune ad durities, & dolores iecoris, splenis, &c.

℞. Lithargyri auri tenuissime triti ℥.iv.
Nutriantur oleo Chamomillę in mortario, deinde coquantur semper mouendo, donec inspissentur, deinde adde, F
Ammoniaci, Bdelii, dissol. in vino, liquefactorum, & colatorum ana ʒ.ß.
Cerę ℥ v
Terebinthinę ʒ.iv.
Iridis ℥.i
Malaxentur manibus inunctis oleo liliorũ. *Valet ad durities hepatis, splenis, tumorem in articulis, vel aliis partibus, Rondeletius.

Aliud, eiusdem.

℞. Fol. chamę pityos M.i.
Rad. Maluę, rad. cucumeris agrestis ana ℥.iii.
Incidantur, & macerentur in olei antiqui duabus partibus. & vna vini, decoquantur, & in colatura decoquantur.
Lithargyri ℥.iv. ad consumptionem vini, deinde dissolue
Picis, Colophonię, pinguedinis porci ana ℥.vi.
Galbani, Ammoniaci, Opopanacis, dissol in oleo, amygdal. ana ℥.i
Iridis, Myrrhę, Styracis, Propoleos, masticis, Cerae ana ℥.ii.
Fiat emplastrum, malaxetur cum lacte mulieris

Aliud.

℞. Iuris decocti rad. Liliorũ, item rad. Altheę ana lib ß.
Olei Laurini, Chamęmelini ana ℥ iii.
Coquantur vsque ad consumptionem iuriumdeinde adde
Galbani, Ammoniaci, Suffiminis, Bdelii, ex aceto dilutorum ana ℥ ß.
His iterum coctis. dum nihil humidi supersit admisceto
Propoleos, cerussę ana ℥.v.
Vino generoso omnia subacta in vnum cogantur. Ex Andernaco.

DE ENPLASTRIS concoquentibus.

Emplastrum ad materiam concoquendam, & pus mouendum.

℞. Rad. Altheę, Lapathij ana ℥.iii.
Fœnigręci, sem. Lini ana ℥ i.ß.
Caricarum albarum num. xx.
Vuarum passarum ℥.ii.
Contusa concoquanrur ad cremorem. Huius colatę librę addito
Olei Liliorum lib.ß.
Coquito iterum, donec omnis humor absumtus fuerit, postremo admisceto E
Adipis suili, Adipis vitulini purgati ana ℥
Rad. Iridis tritę, Farinae tritici, Resinę, colophonię ana ℥.ii.
Cerae quantum sufficit.
Fiat emplastrum, Andernacus.

DE EMPLASTRIS discutientibus.

Emplastrum discutiens.

℞. Absinthij, papaueris corniculati ana M.ß.
Rad. Altheae, Maluae, Narcissi ana M.ß.
Sem. Fœnigręci, Erui, contusorum ana P.i.
Fiat decoctio, de qua
℞. lib i.
Olei Anethini, Hyperici ana ℥ ii.
Adipis simili veteris,
Adipis gallinacei ana ℥ i.
Coquantur vsq; ad humoris consumptionem deinde adde

Salis vsti ℨ.ij.
Coralli ℨ.i.
Sem, anisi, cymini ana ℨ.ij.
Farinae lolii, hordei ana ℥.i.
Croci ℈ ii.
Ceræ q.s.
Misce, & fiat emplastrum. Ardernacus.

Emplastrum ad hydropem, nostrum.

℞. Panis nigri, in lixiuio moliti q.s. est,
Sulphuris viui & triti ℥.ß.
Nitri ℨ.ii.
Salis fabarum ℨ.i.
Stercoris columbini, in aceto macerati q.s. est
Olei laterini, baccarum lauri,
Anethini, chamomelini ana ℨ.ß.
Fiat emplastrum.

Emplastrum ad membra conuulsa ex repletione.

℞. Resinæ, picis naualis ana ℥.i.
Colephonæ, ceræ nouę ana ℥.ii.
Olibani, masticis cerussæ ana ℥ ß.
Salis nitri, sanguinis draconis,
Terebinthinæ,
Ol. rosati, Salis ammoniaci,
Ol. vitellorum ouorum ana ℨ.ii.
Caphuræ ℨ.i.
Matris perlarum ℥.i.
Carabes ℨ.i.ß.
Magnetis ℥.ß.
Vitrioli albi ℨ.ii.
Vitrioli albi ℨ.ii.
Fiat emplastrum secundum artem Quercet.

Emplastrum ad morbum gallicum.

Qui vnctiones pati nolunt, poterunt vti cera to, uel emplastro Vigonii de ranis, quo post vniuersales purgationes circumuoluentur omnes articuli, vel brachia & cruta tota, & in lecto aut domi se continebunt. Quod si prurius nascatur, fouendus locus vino decoctionis rosarum, chamæmeli, meliloti, et similium, deinde applicandum emplastrū. Vis autem eorum si nimiū fuerit imbecilla, unam aut alteram unctionem iis adiunges. Antonius Chalmeteus.

DE EMPLASTRIS ABSTERGENTIBUS.

Emplastrum ex salice.

℞ Misyos, aluminis rotundi,
Chalcitidis, melantherii,
Aeruginis,
Aluminis scissilis,
Gallarum acerbarum ana ℥ vi.
Cerussæ, ceræ,
Resinæ frictæ,
Picis naualis, bituminis,
Olei omphacini,
Fol. Salicis tenerorum ana lib. ii.
Folia in aceto forti coquūtur, deinde siccata in tenuissimum puluerem rediguntur, alia liquantur coquunturque donec satis est, postea refrigeA rātur, addūturque puluere. * Vlcera curatu difficilia, erysipelata, & alios plurimos affectus sine adustione, et fistulas curat.

Emplastrum abstergens, purgansque.

℞. Succi solani, marrubii, plantaginis, olei rosati ana lib. ß.
Coquantur omnia usque ad cōsumptionem succorum, deinde adde
Cinerum testaceorum, Stercoris caprilli usti,
Calcis lotę ana ℥ iv.
B Aeruginis lotæ auripigmenti puluerizati,
Aloes ana ℨ.iii.
Terebinthinæ ℥ ii.
Cerae uiridis q.s.
Misce, et fiat emplastrum. Ander.

Emplastrum contra vermes.

℞. Fol. absinthii, fol abrotani ana M.i.
Lupinorum contusorum crasso modo P. i.ß.
Bulliant simul in aquæ lib. vi. & aceti scyllitic. lib. i. Deinde omnia simul pistentur dil gentissi
C me, et uentri apponantur. Hieron. mercurialis.

DE EMPLASTRIS consolidantibus.

Emplastrum ad vulnera insigne.

℞. Picis grecę, seu colophoniæ, sulphuris, thuris albi ana ℥ ß
Ex albuminibus ouorū fiat emplastrū. * Labris
D vulnerū unitis et sanguine absterso, corio inductum applicetur, fasciaque obligetur. Ander.

Emplastrum cephalicum optimum, ad vulnera capitis cum fractura cranii.

℞. Succi peruincę,
Chelidonię,
Consol. maioris ana ℥.i.
Mumię, myrrhæ,
Sarcocollæ, Ireos ana ℨ.i.
E Rad. aristoloch. rot. ℥ ß.
Pul. succini flaui, opt triti ℨ.ii.ß.
Terebinthinæ, mellis ana ℥.iii.
Croci martis subtiliss. ℨ.iii.
Cerae q s.
Misce, & formetur emplastrum, quo capitis uulnera contegantur. Quercet.

DE EMPLASTRIS EXTRAHENTIBUS.

Emplastrum de betonica.

℞. Betonicae uiridis, pimpinellæ,
Agrimonii, saluiæ, pulegii,
Millefolij, consolidae maioris,
Callitrichi ana ℥.vj.
Thuris, masticis ana ℨ iii.
Ireos, aristoloc. rotundae ana ℨ.vi.
Cerae albae, terebinthinae ana ℥.iiii.
Gummi oleae aethiopicae ℥.ii.
Resinæ pini ℨ.vi.

Olei abietini, vini albi ana quantum sufficit. Herbæ in pila probe contusæ, diebus octo ex vino albo macerantur, pluries agitantur, coquunturque. Vino expresso, colatoq. & lento igne cocto, dum tertia pars consumpta fuerit oleũ abietinum additur, deinde cera liquata, mox resina & gummi, postea terebinthina, his iam paululũ refrigeratis reliqua trita, incretaque addũtur, et manibus assidue subiguntur, dum totus humor exhalet, postremo lac caprinum ad formandos globulos admiscetur, medicamentum iterum manibus subigitur continue.* Ad caluariæ fracturas vniendas, ossaque carne cõtegenda, squamas ossium detrahendas, & ad ea quæ in alto latent, foras euocanda efficax est, carnes amissas, durasque restituit, valde abstergit, digerit, & siccat. Ander.

Emplastrum ex fermento.

℞. Mellis, fermenti ana lib. j.
Ammoniaci ex aqua fœnigręci, aut lacte mori arboris ℥ iii.
Fœcis olei veteris q. s.
Visci quercini ℥ ß.

Fingatur emplastrum.* Ossa fractæ caluariæ, cerebri membranis etiam altius infixa, & spinas, surculosque extrahit Idem.

Emplastrum attrahens, optimum.

℞. Gummi cort. med. tiliæ, extracti, ut docebitur ℥. ii.
Magnetis præparati ℥ i.
Succini flaui præparati ℥. ß.
Opopanacis repurgati cum succo serpentariæ ʒ. iij.
Terebinthinæ, cerae ana q. s. est.

Misce, & fiat emplastrum.* Venenum e vulneribus elicit, tum glandem, ferri, ossium, lignorum & vestium fragmenta ad se trahit. Quercet.

DE EMPLASTRIS erodentibus.

Emplastrum aperiens cutim.

℞. Rap. Bryoniæ, hermodactylorum ana ʒ. j.
Arsenici, aeruginis, adipis Ranarum viridiũ, Olei veteris ana ℥. ß.
Propoleos, terebinthinę ana q. s.
Fęcis combustæ, stercoris columbæ ana ʒ. i. ß

DE EMPLASTRIS AMBVSTA extinguentibus.

Emplastrum contra ambustionem.

Accipe duo linteola munda, quorum alterũ lacteo cremore, alterum vero sero butyrino imbue, & parti læsæ singulis diebus ter applica, donec feruor interior refrigeretur. Deinde lardo porcino masculino, auenam, nec non vnam aut alteram assulam infige. Hæc incende, et sic porcinam pinguedinem ignitam in vas aquæ puræ ex alto cadere facito. Deinde sume sex ouorum vitellos abiecto albumine, quibus adde parum praedicti lactei cremoris, & deinde pinguedinẽ lardi liquatam, ac supernatantem adiice et hęc vna probe decoque. Inde fiet emplastrum, quo ter die partem affectam inunges, ac breui eam sanam reddes. Ranzouius.

Emplastrum in cancrosis.

℞. Plumbi ʒ iii.
Mercurii crudi ʒ. j. ß.

Fundantur simul foco, et in puluerem uertãtur. Adde Vnguenti de, Tutia ʒ. uj.
Cerae ʒ ij.
Terebinthinae ʒ. i.

Misce fiat emplastrum. Heurnius.

Tela emplastrata.

Lintea quoque detrita hodie utrinque intingũt liquatis emplastris ad molliendum, purgandũ, vel cicatrice muniendum, ut
℞. Olei dulcis, axungię porci, lithargyri ana ℥. j. ß.
Cerae odoratae rec. picis pul. ana ʒ. vij.
Coque lente, in fine adde
Resinae pul ℥. i,
Cerusae ʒ iij.

Misce. euacuat, glutinat, coquit, purgat et cicatricem inducit, mollit, excoriationi a lõgo morborũ decubitu medetur maxime si crudi plumbu ac puluerizati misceatur decens copia. Idẽ.

Cara

Cataplasma est, quod e plantis viridibus contusis iisdē ad mollitudinem usque in aqua decoctis additis oleis adipibus et farinis, interdū sine oleis et adipibus parātur. Horum autem alia.

- Astringunt, ut
  - Cataplasma ad ventris fluxum,
  - Cataplasma ad iecur inflammatum,
  - Cataplasma ad lienis inflammationem,
  - Cataplasma ad incipientem inflammationem
  - Cataplasma ad sanguinis eruptionem e naribus.
- Emolliunt, ut
  - Cataplasma ad induratos tumores lienis & iecoris,
  - Cataplasma emolliens & discutiens.
- Consolidant, ut
  - Cataplasma contra quemuis ictum.
- Abstergunt, ut
  - Cataplasma detergens.
- Concoquūt, ut
  - Cataplasma concoquens,
  - Cataplasma ad maturandos tumores,
  - Cataplasma suppuratorium,
  - Cataplasma concoquens & maturans, etc.
- Discutiunt, ut
  - Cataplasma discutiens,
  - Cataplasma ad hydropem,
  - Cataplasma ad anginam,
  - Cataplasma ad augescensem inflammationem,
  - Cataplasma ad inflammationem in statu,
  - Cataplasma ad inflammationem in declinatione,
  - Cataplasma ad parotidas ex frigore, &c.
- Attrahunt, ut
  - Catapsalma attractorium.
- Dolorem mitigantur
  - Cataplasma ad dolores et inflammationes partium externarum,
  - Cataplasma ad dolores articulorū ex materia calida,
  - Cataplasma in dolore colico et nephritico,
  - Cataplasma ad dolorem oculorum,
  - Cataplasma ad dolorem oculorum,
  - Cataplasma ad dolorem ventriculi,
  - Cataplasma ad dolorem podagricum,
  - Cataplasma mitigatorium ad parotidas per initia,
  - Cataplasma ad inflammationem,
  - Cataplasma stupefaciens,
  - Cataplasma ad oculos refrigerandos, etc.

DE CATAPLASMATIS A-stringentibus.

Cataplasma ad ventris fluxum.

℞. Micæ panis tosti, & in aceto macerati ℥. vi.
Contundantur, cui adde
Caryophyllorum, macis, mastiicis, galangæ,
Granorum myrti, acinorum Vuarum,
Balaustiorum ana ℥ ß.
Olei absinthij, menthæ ana ℥. ij.
Fiat cataplasma, applicetur supra ventrem. Rōdeletius.

Aliud.

℞. Prunorū syluestriū, prunellorū ana lib ß.
Decoquantur in aceto, per cribrum mittantur & in colatura decoque.

Micæ panis sordidi lib i.
Fol Absinthii pulverizati,
Masticis, Corali ana ℥.i.
Santalorum omnium.
Cort Mali granati ana ʒ.ß:
Olei rosati, olei citoniorum ana ℥. iij,
Misceātur, & fiat cataplasma: quod applicetur, supra ventrem sero, cum ibit domitum. Idem.

Cataplasma ad iecur inflammatum.

℞. mali cotonici ℥ ij.
Farinę Hordeaceę, Farine Fęnigręci ana P ii.
In aqua decoquantur ad cataplasmatis formā, Andernacus.

Aliud.

℞ Palmularum pinguium contusarum ℥.j.
Glauci ʒ.iij.
Croci ℈ i.
Farinę Hordei P j.
Coquantur modice in aqua, fiatq; cataplasma, Idem.

Cataplasma ad lienis inflammationem.

℞. Farinę Hordei ℥.ij.
Rosarum rubrarum P ij.
Chamomillę, Absinthij, meliloti ana ʒ.ß.
Olei Rosati, Nardini ana quantum sufficit.
Misce, & fiat cataplasma, Si magnus fuerit calor adde succum portulacae, & foliorū salicis. Idē.

Cataplasma ad incipientem inflammationem.

℞. parietariae, Arriplicis, Lactucę,
Cucurbitę, Maluę ana M ß.
Semperuiui P. j.
Cort. Mali punici ʒ.ß.
Glaucij ʒ iij.
Farinę Hordei ℥.ij.
Decoquantur in aqua, quæ digitorum duorum instar illa superet donec molliuscula fiat crassities, deinde linamento inducta, membro imponantur. Idem.

Cataplasma ad sanguinis eruptionem è naribus.

℞. Boli Armeni, Sanguinis draconis ana ʒ.ij.
Albuminis ouorū. succi plantaginis ana quātum sufficit
Misceantur, frontiq; & sincipiti applicentur, necnon testiculis, si masculus fuerit, mammis autē si fęminę sanguis per nares erūpat. Andernacus

Cataplasma, quo fluxus sanguinis ex quouis vulnere erumpentis cohiberi potest.

Incūte vere, cum ranę femina prima, siue oua proijciunt, tunc accipe crassioris linei panni vlnas tres, vel quatuor, plus minusue quantū satis est Hunc pannū cum huiusmodi ouis ranarū probe abluito, Solisq; siccandū exponito. Deinde secundo tertioq; lotū, similique modo in Sole siccatū vsui diligēter seruato. Cū aūt hoc vti volueris, partē vulnere duplo maiorē inde pręcisam, instar cataplasmatis vulneri imponito, sanguinis effusio statim supprimetur, quod certo

A experimento in plurimis est comprobatum Rāzouius.

Cataplasma, sanguinem e naribus profluentem sistens.

℞. Boli armeni, Farinæ volatilis molendinarię. Albuminum ouorum, Aceti rosacei ana q.s. est.
Fiat cataplasma, illudq; cū linteo canabino fronti, & arteriis capitis applicato. Et si sanguinis nōdum reprimitur, linteolum aceto imbutū collo
B circumuoluito Quinimo ad eundem etiam modum pudenda humectare poteris Idem.

Cataplasma magistrale.

℞ Florū Verbasci, Hyperici, Rosarū an. P. ij.
Foliorum Rutę, Hyoscyami ana M. j
Decoquantur cum aceto, & fiat in formā cataplasmatis. Est defensiuū optimum, pręsertim in vulneribus venenatis, toti membro affecto impositum multum confert. Dolorem enim sedat, ac prohibet, ne phlegmone pars molestetur.
C Quercetanus.

DE CATAPLASMATIS emollientibus.

Cataplasma ad induratos tumores lienis, & iecoris.

℞. Thymi, pulegij, pulverizat. ana ʒ.j.
Fermenti ℥ ij.
Aceti quantum sufficit.
D Misce, & fiat cataplasma Andernacus

Cataplasma emolliens, & discutiens.

℞. Maluę, Althææ cum rad. ana M. ii.
Flor. chamomillę,
Flor Meliloti ana P. j.
Pulegij, Origani, Satureiæ ana M. j.
coquantur in aqua, donec mollescant, deinde contusa in formam cataplasmatis redigantur. Andernacus.

Aliud.

E ℞. Fol. Malue, Althee,
Violarum ana M. ij.
Rad. Altheę, item Liliorum alborum,
Iridis ana ℥.ß.
Flor. chamomillæ, Flor Meliloti,
Comarum Aneti ana P. j.
Cumini ℥ j.
Baccarum lauri ʒ. ii. croci ℈.i.
Adipis anatis, anseris,
Medullę crurum uituli,
Butyri recentis, olei Lini,
Liliorum ana ℥.ß. vel quantum sufficit.
Fiat cataplasma. Andernacus.

Aliud.

℞. maluę, Violarię ana M. iij.
Radicum althææ, & Liliorum ana ℥. iij.
Ficuum pinguium num v.
Coque ex aqua, ac cribo traijciātur, dein adijce
Florum chamæmeli puluerisatorum,
Seminis Anisi ana ℥ i.

Farinæ

Farinæ lini vel fœnigræci ℥.i.
Adipis anserini,
Olei violacei vel chamæmelini ana ℥.ii.
Coquantur in malagma. Emollit dura ac simul soluit Heurnius.

DE CATAPLASMATIS DISCUTIENTIBUS.

Cataplasma insigne, contra quemuis ictum, quo vsus est Christiernus rex Daniæ.

℞. Ceræ ℥.iii ß.
Colophoniæ seu picis græcæ,
Pinguedinis Thȳmalli piscis,
Mumiæ ana ℥.j.ß.
Myrrhæ ℥ i. Mlni ℥.ß.
Coralli albi ʒ iij.
Thuris, masticis ana ℥.i.
Caphuræ ℥.ß.
Fiat cataplasma secundum artem Quibuslibet etiam vulneribus, siue cæsim gladio secante, siue punctim mucrone sint inflicta, hoc cataplasma recte ad hiberi potest. Ranzouius.

Cataplasma præstantissimum.

℞. Galbani, ammoniaci, opopanacis,
Bdellij, cerae ana q.s.
Olei communis lib. ij.
Spumæ argenti lib i.
Olei laurini ʒ ß.
Myrrhæ, Thuris, masticis,
Aristolochiæ ana q.s.
Terræ cadmiæ siue lap. calaminaris præpar. ℥.j.
Caphuræ ℥.ß.
Terebinthinæ ʒ.j.
Redige in puluerem, quem fac igni excandesce re, & quicquid dissoluendum est, dissolue & in morem cataplasmatis forma. Valet contra quēuis ictum, & ad vulnera tormentorum globulis illata mirabilem curādi vim habet. A quodam chirurgo.

DE CATAPLASMATIS CONCOQUENTIBUS.

Cataplasma detergens.

℞. Parietariæ M. i
Flor. chamomillæ, item Meliloti, Sambuci ana P. ii.
Fiat decoctio, in decoctione incorpora
Farinæ fabarum, farinæ hordei, vel
Furfuris macri ana lib. ß.
Olei chamomillæ,
Olei amygdal. amararum ana ℥.ij.
Pinguedinis gallinæ ʒ i.
Fiat cataplasma, permiscendo fæcem decoctionis Rondel.

DE CATAPLASMATIS ABSTERGENTIBUS.

Cataplasma concoquens.

℞. Rad. bismaluæ lib ß.
A Rad. maluæ M. j.
Panis candidi lib. i.
Fiat decoctio, contundantur, & per cribrū transmittantur, fiatque catapsalma. Rondel.

Aliud.

℞. farinæ tritici lib. j. Sepæ ℥.iij.
Fiat decoctio, cui adde Vitell. ouorum nu. iii.
Fiat catapsalma. Idem.

Cataplasma ad maturandos tumores inguinum, &c.

B ℞ Medullæ panis ʒ j.
Vuarum passarum sine acinis ʒ i.
Butyri recentis, axungiæ ana ʒ, vi.
Fermenti ʒ.v.
Lactis vaccini ℥.i. Croci ℈.i.
Fiat catapsalma quo bis quotidie vtendum Andernacus.

Cataplasma suppuratorium.

℞. Farinæ fabarum, Farinę tritici ana ʒ i.
C Farinę sem. lini,
Farinę fęnigręci ana ʒ.vi.
Ficuum contusarum ʒ.j ß.
Axungiæ veteris ℥.ij.
Croci ℈.i.
Vitell. ouorum num iij.
Fiat cataplasma. Ander.

Cataplasma concoquens & maturans.

℞ Radicum altheæ uel maluæ lib. ß.
D Foliorum maluę M. i.
Panis candidi lib i.
Fiat catapsalma, Rondel.

Cataplasma concoquens & maturans bubones pestiferos.

℞. Herbarum maluę, uiolatriæ ana M. iv.
Rad liliorum alb. altheae, cepatū ana ʒ vi.
Sem. lini ʒ v.
Fenigręci ℥.iij.
Florum chamemæli, meliloti ana M ii
E Omniū fiat decoctio. & residentia expressa pistetur & per cribrum cernatur, deinde addatur
Farinae lini & tritici ana lib. i.
Fermenti lib. ß.
Cantharidum ℥.ß.
Axungiæ porci lib. i.
Olei liliorum ℥.iii.
Misce fiat catapsalma. Iohan Bauhinus Iunior.

Aliud.

℞. Cepas coctas sub cineribus num. iv.
Fermenti ℥.vi.
Axungiae porcinae ℥.ii
Croci ʒ.ß. Cantharidum ʒ ii.
Olei scorpionum parum,
Misce fiat catapsalma Idem.

DE CATAPLASMATIS CONSOLIDANTIBUS.

Cataplasma discutiens.

℞. Parietariae M i.
Florum chamomillae,

Meliloti, sambuci ana P.ij.
Farinæ fabarum, hordei ana lib.ß.
Olei chamomillæ,
Amyg. amararum ana ℥.ij.
Adipis gallinæ ℥ i.
Fiat cataplasma.

Cataplasma ad hydropem.

℞ Stercoris bouini lib.i.
Stercoris caprini ℥ iii.
Anisi, fœniculi, carui ana ℥ ß.
Fiat cataplasma. Rondel.

Aliud.

℞. Sulphuris viui ℥.ij.
Cumini ℥.j.ß.
Sem. apij, petroselini ana ℥.ß.
Cum excrementis cochlearum fiat cataplasma Rondel.

Cataplasma ad anginam.

℞. Stercoris hirendinum, vel,
Gallinarum, uel canis ℥.iv.
Farinæ fabarum ℥.ii.
Olei liliorum, chamomillæ ana ℥.iii.
Butyri recentis ℥.ii.
Fiat cataplasma. Idem.

Aliud.

℞. Vnguenti dialtheæ, uel,
Oesypi ℥.iv.
Stercoris Hirundinum, uel
Gallinarum ℥ vj.
Misce, & fiat cataplasma Rond.

Cataplasma ad augescentem inflammationem.

℞. rosarum rubrarum p ii.
Chamomillæ, meliloti ana ℥.ß.
Semperuiui cucurbitæ,
Lactucæ, parietariæ ana M.j.
Cort. mali punici, rhus ana ℥.ß.
Farinæ hordei P.ij.
Ex aqua decoquuntur omnia, ad cataplasmatis spissitudinem. Ander.

Cataplasma ad inflammationem in statu.

℞. Lapathi, parietariæ, chamæmeli,
Meliloti ana M.ß.
Rosarum P.i.
Palmularum nu.x.
Farinæ hordei P.ii.
Contusa decoquantur in aqua ad spissitudinē cataplasmatis Idem.

Cataplasma ad inflammationem in declinatione.

℞. Altheæ, maluæ ana M.j.
Flor Chamomillæ, item meliloti, rosarum ana P j.
Rad. liliorum alb. item altheæ ana ℥. j.
Sem. Lini, fœnigræci ana ℥ ß.
Ficus pingues num.x
Furfurum farinæ triticeæ P.ij.

A Contusa decoquantur in aqua ad crassitiem, deinde addito
Olei chamæmelini, adipis suilli ana ℥.i.ß. Andernacus.

Cataplasma ad parotidas ex frigore.

℞. Farinæ fænigræci ℥.iiii.
Farinæ sem. lini, farinæ Erui ana ℥.i.ß
Decoquātur ex vino tenui & calido, ad mediocrem spissitudinem, deinde addantur.
Olei nardini modicum, & olei cyprini parū si hyems est Idem.

Aliud.

B ℞ Stercoris caprilli ℥.ii.
Decoquantur ex vino, mox adijciatur oleū ex lilio, & mel cum modica farina seminis lini. Idē

DE CATAPLASMATIS ATtrahentibus.

Cataplasma attractorium.

℞. Flor. chamomillæ P.j.ß.
Farinæ sem. lini,
Farinæ fœnigræci ana ℥.ii.
Rad. Iridis puluerizatæ ℥.iii.
Stercoris columbini ℥.i.ß.
C Adipis gallinæ ℥ ii.
Olei liliorum, chamæmeli ana ℥.i.ß.
Fiat cataplasma. Idem.

DE CATAPLASMATIS DOlorem mitigantibus.

Cataplasma euporiston ad omnes dolores,

Accipe furfures, sapam & parum salis, adde flores chamæmeli, fiat exigua ebullitio, præclare omnes dolores sedat Heurnius.

Cataplasma ad contusa.

E ℞. Rad. consolidæ maioris & minoris ana ℥. iii.
Chamæmeli, meliloti ana ℥.i.
Croci ℈.i.
Farinæ fabarum ℥ .ii.
Farinæ fœnugræci ℥.i.
Coque ex aqua, & primo radice. adde absinthii & cumini ana ℥.ß. præclarum est illud ad contusa. Idem

Cataplasma ad dolores & inflammationes partium externarum.

℞. Rad. altheæ ℥.iij
Flor. chamomillæ, flor. Violarum puluerizfurfuris ana P.i.
F Maluæ cum rad Violariæ, branchæ Vrsinæ ana M. j.
Fiat decoctio in brodio pingui, ut ueruecis, uel adde Axungiæ porci lib ß.
Contundantur omnia, & per cribum transmittantur, & fiat cataplasma. Rondel.

Cataplasma ad dolores articulorum ex materia calida.

℞. Medullæ panis medu lib.i.

Deco-

Decoquantur in lacte bubulo, e quo nō sit extra A ctum but rum, q. s. Fiat cataplasma, Ad magnā sedationem doloris, oleum violatum ponendū ad maiorem, oleum h osc ami, ad maximū, oleum mādragorae, addendo modicū croci. Idē.

Aliud ex herbis.

℞. Solani, Violarum ana M. i.
Flor Hyoscyami M. ii.
Flor. Violarum, chamaemeli ana P. i.
Fiat decoctio in lacte, vel aqua His cum axūgia porci confusis, & cribratis, crocique ℈. i. addito, fiat cataplasma. Rondeletius.

Cataplasma in dolore colico, & ne phritico, B

℞. Strecoris bubuli lib i.
Vini, mellis ana parum.
Fiat cataplasma. Rondeletius.

Aliud fortius.

℞ Sercoris Bouis lib i.
Stercoris caprae ℥. iii.
Sem Anisi, irem Fœniculi, carui ana ℥. ß.
Mellis parum.
Misce, & fiat cataplasma Idem.

Cataplasma ad dolorem oculorum.

℞. pomorum accidorum num. iii.
Decoquantur in aqua peculi rosarum, amotis se minibus, & cortice, & duro quod inest, contun dantur, & facto cataplasmate applicetur frigide supra palpebras. rondeletius.

Aliud, eiusdem.

℞. panis syncomisti lib. ß.
Temperetur in lacte, & parum coquatur, fiat que cataplasma.

Aliud.

℞. portulacae M ii.
Contusa diligenter apponantur supra partem affectam Eodem modo fieri possunt ex plantagi ne, & solano Idem.

Cataplasma ad dolorem ventriculi.

℞. rosarum rubrarum P. ii.
Carnis cotoniorum, palmularum ana ℥. ß.
Absinthii. pontici, Iunci rotundi sicci,
Oenanthae ana M. ß.
Polentae ℥. ii.
Rursus copuantur. postea adde
Masticis ℥. ii olei melini ℥. ii.
Ex vino rubro incoquātur, deinde addantur.
Fiat cataplasma. Andernacus.

Cataplasma ad dolorem podagricum.

℞ farinae Hordei P ij. vel
Cassiae fistularis ℥. ij.
Diluito oleo costino, uel succo, aquaue solani, aut plantaginis. Andernacus,

Aliud præstantissimum, eiusdem.

℞. micae panis secalini ℥. iii.
Macerato in lacte bubulo, & modice coquito, deinde addito
Vitellorum ouorum num. ii.
Croci ℈. i. Fiat cataplasma.

Catplasma mitigatorium ad paro tidas per initia.

℞ Farinae frumenti, uel farinae Hordei, uel farinae sem. lini P. ii.
Ex mulsa redigātur in cataplasma. Andernacus

Aliud, eiusdem.

℞ altheae, chamaemeli aua M. i.
Decoquito, & iuri farinam hordeaceam instar P. ij misceto.

Aliud, eiusdem.

℞ cremoris Lini, item Fœnigraeci ana ℥. ii.
Vitell. ouorum num ii.
Butyri recentis ℥. i. ß.
Olei communis loti in aqua calente ℥. ii.
Mixta omnia membro dolenti admouentur sta tim.

Cataplasma ad inflammationem

℞. succi semperuiui lib. i.
Vini crassi acerbi lib ß.
Farinae Hordei ℥. iii.
Corticis mali granati, Sumach ana ℥ ß.
Misce, & fiat cataplasma rondeletius.

Cataplasma stupefaciens.

Ad sensum stupefaciendum ex pomis man dragorae decoctis in lacte, uel foliis hyoscyami eodem modo coctis fiat cataplasma, addendo parum croci. Rondeletius.

Cataplsma ad oculos, refrigerans

℞. Succi semperuiui lib i.
Vini crassi acerbi lib ß.
Farinae Hordei ℥. iv.
Corticis mali punici, Rhus ana ℥. ℨ.
Fiat cataplasma, Idem.

D *Puls ad dolorem, & tumorem rubrum oculorum.*

℞. Micam panis albi. macera tur aliquot ho tis in aqua rosarum, & lacte recenti muliebri, mox in pultem vertatur, ac addatur medulla po mi tosti accidioris, ac adiice parū croci, quo fla uedinem ducat Fiat puls, quae sindone dupli ci, uel tenui linteo excepta, tepide oculo dolenti imponatur. Heurnius.

E *Puls ad tumores maturandos.*

Mica panis iniiciatur lacti, uel decocto Ch maemelorum, hinc in pultem vertitur, adiici tur vitello oui, oleo rosato, vel chamaemelino aut simplici oleo, croci quid remiscetur ac tu mori imponitur, dolorem sedat coctionem pro mouet.

Interdum accipimus, & mucilaginis seminis althaeæ, fænigraeci, lini libram, & lento igne, dū coquūtur, inspergitur hordei farina, & tandem oui vitelli, crocus & butyrum, vel adeps, & oleum adiiciuntur Idem.

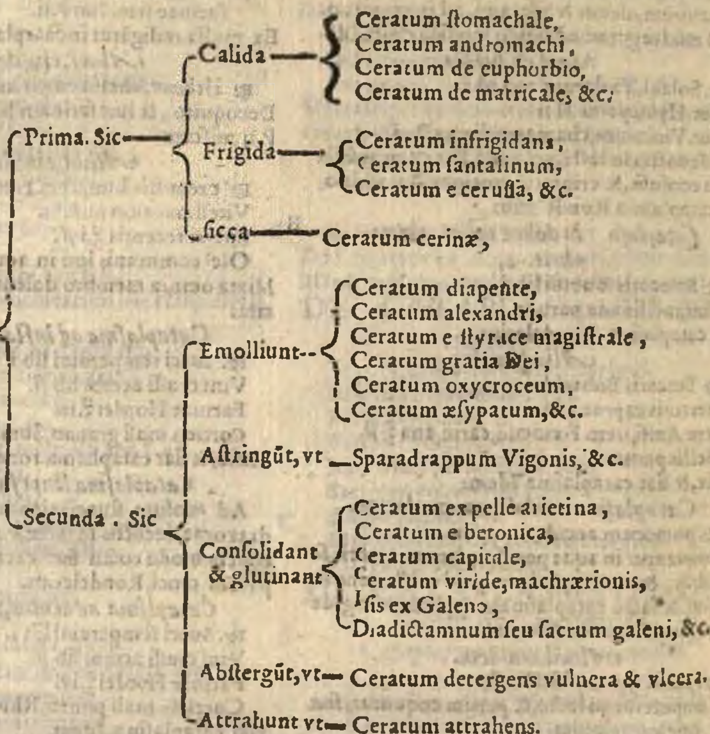
Puls ad uermes.

Accipimus absinthium, contundimus ex ace to, & expressioni addimus fel bubulum, & fari nam lupinorum, umbilici regionibus inferimus Idem.

De

De Ceratis, Sectio XXXI.

Ceratũ a cera nomen habet, & ex speciebus paulo crassioribus & oleis componitur, & cũ cera aut resina terebinthina, aut vtriusque simul in solidiorem consistentiam coit. Horum auté alia alterant qualitate

DE CERATIS CALIDIS.

Ceratum stomachale, Galeni.

℞. Rosarum rubrarum,
Masticis ana ʒ.xx.
Fol. absinthij siccorum ʒ.xv.
Spicæ nardi indicæ ʒ.x.
Ceræ ℥.iv
Olei rosati lib.i.ß.
Aquæ ros. q.s. ad lauandum.
Vini veteris austeri,
Succi cytoniorum ana q.s. ad lauandum.
Aceti parum

Omnia tenuissime terantur, cera & oleum igne lento liquentur, & aqua rosarum diu lauentur, liquentur iterum, & lauentur vino, succo & aceto, post misce reliqua, & fiat ceratum. * Ventriculum & hepar roborat, horum dolorem a frigido lenit, appetentiam excitat, coctionem iuuat Mesues.

Ceratum andromachi.

℞. Styracis ℥.ß.
Masticis ℥.i.ß.
Folij, spicæ nardi indicæ ana ℥.iij.ß.
Euphorbij ʒ.iij.

A Cinnamomi ʒ.vi.
Ceræ albæ ʒ.xx.
Olei balanini ℥.iiï.
Olei balsami ʒ. v.

Fiat ceratum.* Ventriculum frigidum roborat ne excrementa aliarum partium tam prompte recipiat, affectus neruorum & iuncturarum frigidos, vt duritiem, dolores, tumores, quos dissoluit, si digeri sunt habiles, aut coquit, aut suppurat, si maturari possunt. Mesues.

B

Ceratum de euphorbio.

℞. Olei cinnamomi, vel olei antiqui lib.i.
Ceræ flauæ ℥.ii.
Euphorbii recentis ℥.j.

Fiat ceratum.* Pro parte conuulsa mirabile est Mesues.

Ceratum Matricale.

C ℞. Galbani præparati eius præparationem pete ex Cordo ℥.i ß.
Myrrhæ rubeæ ʒ.ii.
Bdellii ʒ.j.
Matricariæ,
Artemisię ana ʒ.ß.

Gummi dissoluantur in aceto, & fiat ceratum. Augustani.

DE CERATIS frigidis.

Ceratum infrigidans, Galeni.

℞. ceræ albæ ℥.ij.
Olei Rosati omphacini ℥ ſii.

Conquaſſentur ſimul cum modico albi, & clari aceti. oleum vero omphacinum antequam roſas recipiat, ſæpius eſt lauandum cum aqua fõtis gelidiſſima, deinde confice ſecundum artem *Refrigerat febres ardentes, calorem hepatis, & ſedat dolores capitis, circum tempora, ſuper hepar, & per ſpinam dorſi linimentum. Meſues.

Ceratum ſantalium.

℞. Roſarum ℨ.xii.
Santali rubri ℨ.x.
Santali albi, citrini ana ℨ.vi.
Boli Armeni ℨ.vii.
Spodii ℨ.ß.
Caphuræ ℨ.ii.
Ceræ albæ ℨ.xxv.
Olei Roſati lib i.

Confice ſecundum artem. *plegmonas, & intẽperaturas omnes calidas uentriSuli, hepatis, & partiũ aliarũ potentiſſime extinguit, Meſues.

Ceratum e Ceruſſa.

℞. ceruſſæ lib.i.ß.
Olei Roſati lib.ii.
Ceræ candidæ ℥ iv.

Cera in oleo liquata, adde ceruſſam tenuiſſime læuigatam, & ſemper agitando coquantur donec nigreſcant. *Sanat ambuſta, eryſipelata, ſcabiem ſiccam, & vlcera calidæ

Ceratum Cerinæ, Cteſiphontis.

℞. ceræ citrinæ, Terebinthinæ,
Olei antiqui, Salis nitri ana lib.ß.
Aquæ commuais ℥.iix.

Diſſoluatur nitrum in aqua mortario impoſita ad perfectam colaturã, poſtea ponatur ad ignẽ, ſemper agitando cum baculo. ad perfectam coctionem, fiant maſſæ in bona forma. *Exiccat mirifice humores omnium corporis partium, & præſertim ſcorti Galenus.

DE CERATIS E. emollientibus.

Ceratum diapente.

℞ ceræ flauae ℥ iii.
Styracis liquidi ℨ iii.
Terebinthinæ ℥ i,
Muccaginis ichthyocollæ, vel
Gummi Hederæ,
Olei Irini ana quantum ſufficit.

Miſce, & fiat ceratum ſecundum artem. * Spaſmum, & neruorum iuncturarumq; tumores duros, & nodoſos lenit.

Ceratum Alexandri.

℞. comarum abſinthii, Thuris ana ℥.x.
Hammoniaci, Styracis calamitæ ana ℨ.xij,
A Spicæ nardi ℥ iij. ceræ ℥.iv.
Olei chamæmelini quantum ſufficit.

Hammoniacum, & thus vino horis xxiv macerentur, oleum, & cera liquẽtur igne, reliqua trita, & certa inſpergantur.* Ventriculum, & ventrem reliquum inferiorem roborat, ab hisq; duritiem diſſipat. Meſues.

Alterum eiuſdem.

℞. caſtorij, Euphorbij,
B Piperis longi, nigri, ana ℥.j.
Hammoniaci Oponacis,
Galliae ana ℥.i ß.
Medullę cruris cerui, itẽ cruris Vaccę an.℥.ii.
Terebinthinæ ℥. vj.
Styracis liquidi ℥ i.
Adipis gallinæ, item Anatis,
Anſeris, porci ana ℥.i.ß.
Ceræ lib.i.
Olei veteris, item Nardini, Irini, Laurini,
C Chamæmelini, Leucoij lutei,
Naphthici ana ℥.iix.
Olei Balſami ℥.iv.
Vini veteris, q.ſ. ad macerandum.
Oeſypi ℥.iv.

*Valenter ſcirrhos diſſipat articulorum, & neruorum omnium, dolores & affectus diuturnos a frigido natos, & contractiones, & paralyſin, & torturam.

Ceratum e Styrace, magiſtrale.

D ℞. Styracis liquidi ℥.iv.
Ceræ flauæ ℥ ii.
Thuris Myrrhæ ana ℥.i.

Fiat ceratum ſecundum artem. *Neruorũ iuncturarumq; tumores duos lenit.

Ceratum Gratia Dei.

℞. Galbani, Opopanacis, Aeruginis, Thuris,
Ariſtol. longae, Maſtiches, myrrhę ana ℥.i.
Hammoniaci ℥.j. ℨ.ij.
E Ceree ℥.iix.
Lithargyri, olei communis ana ℥.iix.
Bdelij ℨ.ii.
Lapidis, calaminaris,
Lapidis Hæmatitis ana ℥.j.
Olei Abſinthii ℥.i ß.
Terebinthinæ ℥.vj.

Fiat ceratum *Mollit, tergit, glutinat.

Aliter, Nicolai.

F ℞. Terebinthinæ lib.ß.
Reſinæ lib.i.
Ceræ albæ ℥.iv.
Maſticis ℥.i.
Verbenæ, Betonicę,
Pimpinellæ ana M j.

Herbę piſtentur, & in vino albo odorato bulliant vſq; ad conſumptionem tertiæ partis. colentur, & deinde herbæ abijciantur, ac cera, reſina, & maſtiche cum colatura ponantur, & bulliant iterum, agitando donec optimè incorporentur, & tunc deponatur ab igne, & addatur terebinthina, & totum agitetur bene cum ſpatula, & fiat emplaſtrum

Ceratum oxycroceum.

℞. croci, Picis nigræ, picis Græcæ,
Ceræ ana ℥ iv.
Terebinthinæ, Galbani, Hammoniaci,
Myrrhæ, Thuris, Mastiches ana ℥.i ʒ.iij.

Galbanum, & hammoniacum in aceti sufficiē ti quantitate dissoluantur, coquēdum dissoluta sint, cola, & rursum coque, donec acetum in vaporem euanuerit, tunc adde picem, ceram, terebinthinā liquata, deinde mastiche, thuris, myrrhæ puluerem tenuissimum, continenter miscēdo, donec percocti sint ad cerati crassitiem. Infunde in aquam frigidam, exime, preme, & in tabula marmorea oleo laurino inuncta extende, postremo crocum in tenuissimum puluerem redactum admisce, fiat ceratum. *prodest ossibus fractis, item partibus quæ dolore aliquo affligū tur, duritiem denique omnem emollit, & discutit. Nicolaus.

Ceratum æsypatum, Galeni.

℞. ceræ flauæ ℥.iij.
Olei chamæmelini, Irini an ℥.vii
Masticis ℥ i.
Spicæ nardi ʒ.ij.ß.
Croci ʒ.i.ß.
Terebinthinæ ℥ i.
Resinæ ℥.ß.
Oesypi ʒ.xxc.

*Emollit, & digerit tumores duos hepatis, splenis, vteri, neruorum, iuncturarum, & aliarū partium, estq; anodynum. Mesues.

Ceratum æsypatum, Pauli.

℞. croci ʒ.v.
Bdelij, Masticis, Hammoniaci,
Aloes, Styracis liquidi ana ʒ viii,
Ceræ flauæ lib. i.
Terebinthinæ ℥.i.ß.
Medullæ cruris vaccæ, Adipis anseris an ʒ xv.
Oesypi humidæ lib. i.ß.
Olei Nardini quantum sufficit.

Bdellium, hammoniacum, & aloe dissoluantur in aqua, in qua fœnum græcum, & chamæmelū sunt macerata, cum aliis misceantur in vnguentum. *post philagrium addiderunt nonnulli Succi Squillæ ℥.iii.
Seui vitulini ʒ.xv.
Thuris ℥.i

*Ad eadem potens. Mesues.

Ceratum æsypi, Philagrii.

℞. Hammoniaci ʒ.x.
Bdelii ʒ.v.
Styracis liquidi, uel Myrrhæ stactis ℥.ß.
Croci ℥.i.ß
Aloes, mastiches, Thuris ana ʒ.ii ß.
Ceræ ʒ iii
Seui medullæ vituli ana ℥ ii.
Oesypi ʒ.xl.
Olei [illegible]ini quantum sufficit.

Confice secundum artem. *Idem pollet

A

DE CERATIS ASTRINGENTIBUS.

Sparadrappum Vigonis.

℞. Hordei, myrtillorum, olei Rosati ana ℥.ii.
Vnguenti populnei ℥ ii.ß.
Pinguedinis vituli, pingued. Vaccinæ an. iii.ß
Axungiæ porci ℥.v.
Plantaginis, Solatri, Matrisyluae ana M.ij.
Vini granatorum ʒ.iix.

Omnia simul pistentur, & conquassentur, ac per diem naturalem permaneant, deinde bulliant

B ad consumptionem vini, postremum colentur, colaturæ adde sequentia:

Lithargyri auri, Lithargyri argenti ana ℥.iii.
Minij, Boli armeni, Terrae sigillatæ ana ʒ.vi.

Bulliant iterum ac baculo agitemur, & cum cera alba quantum sufficit, fiat Sparadrappum nigrum, addendo in fine cocturae
Caphuræ ʒ.ii.
Terebinthinae ℥.iij.ß. Misce.

C *Ceratum contra vomitum nimium puerorum.*

℞. olei myrtini ʒ.ij.
Succi Omphacini ʒ.i.ß.
Vini austeri rubri ʒ.i.
Bulliant in duplici uase, ad consumptionem vini, dainde adde
Masticis, myrrhae, Acaciæ,
Thuris ana ℈.ß,
Ceræ, Resinae ana quantum sufficit.

Fiat ceratum molle. Hieron. Mercurialis.

D

DE CERATIS CONSOLIDANTIBUS, & glutinantibus.

Ceratum ex pelle arietina.

℞ lithargyri, Lapidis Hæmatitis,
Sanguinis draconis, boli Armeni,
Opii, Mastiches, Hammoniaci, mumiæ,
Galbani, thuris Colti, Lumbricorū ana ʒ.ß.
Picis nigrae, Graecae, seu colophoniae,
Ceræ albae, rubrae ana ʒ.i.

E Rad. consolidae maioris, Minoris ana ʒ.iii.
Rosarum rubarum, Myrrhae,
Aloes ana G.iiix.
Succi Hypocistidis, Gallarum immaturarum
Balaustiorum, Aristol. rotundae ana ʒ vi.
Visci quercini, Terebinthinæ ana ʒ ii.
Sanguinis hominis rufi ℥ ix.

Fit autem in hunc modum. pellem arietinā integram cum omnibus pilis coques in aqua, do

F nec fere omnino dissoluta sit in lentorem quendam quem colabis. Huius colaturæ sume lib. i. immitte in vas nouum, in quo viscus liquabis igni lento, rudicula semper agitando, inice deinde lumbricos, postea ceram, terebinthinā, & mastichem, his liquatis adde gummi aceto dissoluta, & coque ad cerati crassitiem, postremo inice quae terenda sunt probe trita, probe misceto, & confice

confice magdalias. * Magnæ est efficaciæ in rupturis, Arnold. Villanou.

Ceratum e betonica.

℞. Terebinthinæ, Resinæ pini.
Ceræ flauæ ana ℥ iv.
Betonicæ pulueratæ ℥.i.
Masticis, Thuris ana ℥.ß.
Mumiæ ʒ.iij.

Misce, & fiat malagma. *Ad capitis vulnera vtile est. Carpensis.

Ceratum capitale.

℞. Terebinthinæ, in vino maluatico sæpius
Resinæ pini, (lotæ,
Ceræ albæ ana ℥ iij.
Mumiæ ℥.i ß.

Terebinthina, resina, & ceræ liquatis, adde mumiam læuissimè tritam, coque igni, semper mouendo, deinde inijce in vas argenteum, aliudue tersum, in quo habeas aceti rosati e vino maluatico lib. iv. Macerentur horis xxiv. deinde manu exprime, donec acetum sit excolatum, repone vase vitreo. carpensis.

Ceratum viride, Machærionis.

℞. olei Rosati, Omphacini ℥.vi
Aristolochiæ, Galbani, Opopanacis,
Hammoniaci, Aeruginis,
Myrrhæ, Iridis ana ℥.i.
Terebinthinæ ℥. vii. ß. ceræ tantundem.

Fiat ceratum. * Ad omnia recentia vlnera prodest, conglutinat, & phlegmonem arcet. vbi cõtusio fuerit, rabiosi canis morsum curat, itẽ ad aurium, naturaliumque, & narium vlcera facit in ossibus denudatis carnem producit Galenus.

Isis ex Galeno.

℞ ceræ albæ ℥.I.
Terebinthinæ ℥.c.
Squamę æris, Aeruginis, Aristolochiæ,
Thuris, Salis Hammoniaci,
Ammoniacæ guttę, Aeris vsti ana ℥. ß.
Aluminis vsti ʒ.iij
Myrrhę, Aloes, Galbani ana ʒ.vj.
Olei veteris ℥.v

Coquantur, deinde subigantur manibus aceto forti lotis, ac fiant magdaleones, quos in aceto repones diebus decem.

Alij addunt radices dracontii ℥.ß.

Diadictamnum seu sacrum Galeni.

℞. olei veteris lib.ij.ß.
Lithargyri lib.i.℥ ß. Aeruginis ℥.j.
Squamæ æris ʒ.vj.
Colophoniæ ℥.vj ʒ.ij.
Pollinis thuris ℥.j.ß.
Hammoniaci ℥.ij.
Aeris vsti ℥.j.
Diphrygis, Gentianæ ana ℥.vj.
Propoleos, Aloes ana ℥.j.
Galbani ℥.j.ß.
Aristolochię rotundæ,
Dictamni Cretensis ana ℥.j.ʒ ij.
Ceræ ʒ xxv.

Confice in hunc modum Lithargyrum cum oleo mixto coquens tãtisper, dum probe coierint continenter agitãdo, & additis ærugine, & squama æris, ferueant aliquantulum, e leni igni, & dum adhuc bulliunt, immitte resinam, & Hammoniacum in aceto dissoluta, & eo vsque mouebis, donec deferbuerint, tum ceram, & æs vstum immite. Rursus coquantur igne, & cum non inficient manus exime, & adde reliqua tenuissime trita, probe moueto, & confice magdaleones.

B

Ceratum, fracturis omnibus cum vlnere oportunissimum, presertim brachiorum, & tibiarum.

℞. Resinæ, ceræ ana lib j.
Pulu. cort. Tiliæ ℥ iij.
Succi Geranij ℥.iv.

Coquantur ad ceroti consistentiam, quod super linteo prius oxyrhodine madefacto, apponatur vulneri cum fractura. Quercetanus.

Aliud, quo ipse semper vtor.

℞. Gummi, rad. Consol. maior.
Visci pomorum, Visci populi ana ℥.iv.
Succi Geranij ℥.vj.
Lapidis sabulosi Rhenens. vel
Argillę rubræ, aut Boli Armeni ℥.iij.
Pulu. cort. Diliæ ℥.ij.
Vitellos ouorum num. xx.
Terebinthinæ lib ß.
Olei Lumbricorum ℥.iij.

Coquantur omnia bene permixta, vsque ad ceroti consistentiam. * Aptissimum est remedium ad vulnera fracturis complicata, atque ad arcendos dolores, inflammationes, aliaq; symptomata. Idem,

D

DE CERATIS ABstergentibus.

Ceratum detergens vulnera, & vlcera.

E

℞. massæ emplastri Diachalciteos ℥.vj.
Olei visci pomorum q. s. vt fiat cerati instar, quod vulneri superponatur. Quercetanus.

Ceratum contra vermes.

℞ Myrrhæ, Aloes ana ʒ j.
Pulu. Scordij, sem. Absinthij,
Sem. Citri ana ℈ ß.
Ceræ, Resinæ ana quantum sufficit.
Fiat ceratum. Hieron Mercurialis.

Ceratum ad grangrænas.

℞. ceræ, picis naualis ana ℥.iij.
Liquoris myrrhæ ℥.ij.
Colophonię ℥.j.ß.
Olei frumenti. olei Ouorum ana ℥ ß.

Misce, & fiat ceratum cum quo vtendum, scarificata prius parte affecta. Quercetanus.

De

DE CERATIS ATTRAHENTIBUS.

Ceratum attrahens.

℞. Ammoniaci,
Bdelii in aceto rof. dissol ana ʒ. ii.
Galbani ℥ ß.
Mumiae, Thuris, Masticis ana ʒ iii.
Caphurae ʒ.ii.
Coralli vtriusque, Magnetis praeparati,

A

Asphlati, carabis ana ℥.ß.
Rad. Aristolochiae, rad. Serpentariae,
Rad. Arundinis ana ʒ i ß.
Cerae, picis naualis ana ℥.iii.
Alabastri ʒ.iii olei Terebinthinae,
Olei ouorum ana quantum sufficit.
Misce, & fiat ceratum instar. *Hoc medicamentum recte praeparatum esse venenum, elicit ex vulneribus, tum glandem, ferri, ossium, lignorum, & vestium fragmenta ad se pertrahit. Quercet.

De Dropacibus, Sectio XXXII.

Dropa: Latinis picatio, a pice vocata est qua membra extrema omnia extenuata, resoluta, frigida, & humida oblini solent.

Dropax simile.

℞. picis quantum sufficit
Olei communis, vel Terebinthinae parum.
Lieuentur simul, & fiat dropax * In extenuatis commodissimum est calefacit, & humectat, sanguinemq; ad partes membrorum emaciatas trahit, reficitq; Quin etiam ijs, qui cibum solent reuomere, & cruditatem experiri, item cœliacis & aliis alimentum non sentientibus conuenit.

B

Dropax compositus.

℞. picis, cerae, colophoniae ana ℥ iii.
Nitri ℥ i ß.
Bituminis ℥ i.
Sulphuris viui ʒ.iii.
Piperis, Euphorbii, Adarcae ana ʒ. ii.
Cantharidum ℥ ß.
Olei ciperini ʒ. i.
Fiat dropax *Diuturnis vitiis conuenit, & ante sinapismum corpus praeparat, post illum autem morbis reliquias discutit.
Aetius.

De Sinapismis, Sectio XXXIII.

Sinapismus nihil aliud est, quam cataplasma aut emplastrum ex sinapi confectum, qualia sunt rubificantia, &c.

Sinapismus Aetii.

Ficus pingues in aqua tepida pridie macerentur, in sequenti die ualenter expressae, laeuigentur curiosius, deinde acre sinapi priuatim teratur, intereq; terēdum paululū ex diluto illarum affundatur, quo commodius hoc teri possit, sic tamen, vt non aquosam fiat, postea vtraq; seorsim in massas redigātur, & inter se commisceantur, prout vsus requiret Nam si valentē sinapismum inducere voluerimus, duas partes sinapis cum vna ficuum temperabimus, sin imbecillē, vnam ficuum cum duabus sinapis miscebimus, si mediocrem, aequales vtriusq; portiones com-

C

mittemus. in delicato, & tenero corpore, externoq; affectu, panis vice canicarum sinapi admisceri potest, aut id prius in aceto macerari, nam hoc illius efficaciam imminuit. *Omnibus diuturnis affectibus prodest, vt comitiali, vertigini cephalææ, hemicrauiæ, arthritidi, coxæq; dolori, & alijs, qui ex frigidiore materia prouenjunt.

D

Sinapismus alius.

℞ olei costini ʒ i.
Olei e Castorio,
Olei Euphorbij ana ʒ i. ß.
Sinapis ʒ.ii. castorei ʒ.i.
Euphorbij G.i.
Sagapeni ʒ.i ß. Aceti ʒ.j.ß.
Cum cera quantum satis est ad emplastri consistentiam. Euchsius.

De Ceris tingendis seu colorandis. Sectio XXXIV.

Cera alba quomodo fiat.

℞. ceræ quantum satis est
Aquæ claræ part ij
Misceantur dno hæc, & calefiat aqua ad ignem clarū, vsquequo cera sit liquefacta, deinde paululū permittatur quiescere, donec tota cera natet super faciē aquæ, deinde accipe vas aliquod vitreatum cuiu. pars exterior sit leuis madefac id in aqua frigida, deinde infundatur fere me-

E

dietas eius in cera liquefacta. & extrahe cū cera, quæ sibi adhæret, & permitte ceram illam in frigidari, deinde separa eam a vase, & tātū hoc facias, quoad tota cera ab aqua fuerit extracta, deinde dictam ceram taliter formatam, soli exponas, & rori in mēse Maij, & illam sæpe voluas & tandiu permittatur, donec fiat alba, vt cerussa. Sunt qui cerā dealbant tribus diebus, seruando prædictum modum Verum id faciunt Iulio mense.

mense, quando sol est in maiori calore. Et quia A cera facile a solis calore liquescit, aqua munda frigida bis in die aspergenda est. Thesaurus Aromatariorum.

Modus alius dealbandi ceram.

℞. Cæræ quantum volueris.
Aquae claræ part. ij.

Bulliant simul, & coquantur, donec nigrescat aqua. Et tunc proijce aquam illam, & pone aliam & ita sæpe fiat, donec fiat alba, deinde collige ceram, & reserua.

Cera flaua quomodo fiat.

℞. Cerae flauae lib. j.
Terebinthinæ purae ℥ iij.

Liquenter simul supra carbones. Quidam addunt puluerem cucurmae, quod non opus est, si cera cruda per sese elegans sumatur. Colonienses

Cera rubra quomodo tingenda.

℞, Ceræ purae lib. i.
Terebinthinae purae ℥ iij. in æstate, in hyeme vero ℥. iv.
Cinnaberis super lapidē pictorum bene triti, olei communis ana ℥. i.

Liquefiant cera & terebinthina, ad ignem, deinde remoueantur, & post aliqualem infrigidationē addatur oleum & cinnabaris simul trita, bene que simul misceantur, & in formulas sculptas fundatur. Quidam minium ponunt, quod tamē non ita eleganter tingit, sed minore quantitate alij vtrunque. Thesaurus aromatariorum.

Cera viridis quomodo fiat.

℞. Cerae nouæ lib i.
Viridis aeris triti ℥. i.
Olei oliuarum ℥ i.
Terebinthinæ ℥. iii.

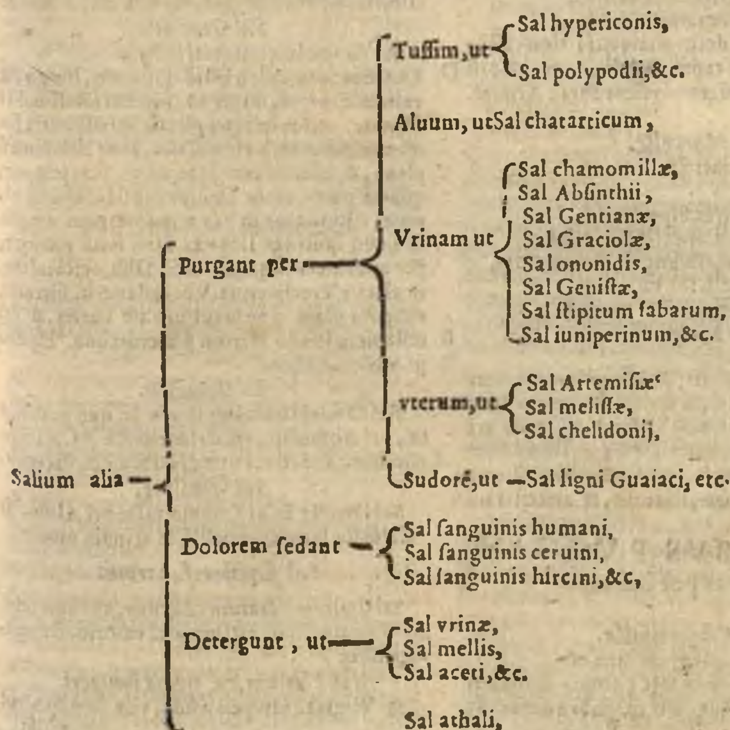
B Liquefiat cera & terebinthina, & post aliqualē infrigidationē, addatur viride æris, & oleum, & bene misceantur, deinde fundatur in formulas sculptas, & madida spongia humectatas. Sed prius spuma auferatur candente carbone, vel cerea candela ardente admota, ita enim absumitur spuma. Cauendum autem, ne vel carbo in ceram incidat, uel cinere cera inficiatur. Thesaurus aromatariorum.

C *Cera nigra quomodo facienda.*

℞. Ceræ nouę lib j.
Terebinthinae ℥ iv.
Terræ nigræ tritae,
Olei communis ana ℥. i.

Liquefiat cera & terebinthina, & post aliqualē infrigidationem addantur terra nigra, & oleum & fiat ut supra. Thesaurus aromatariorum.

De Salibus, Sectio XXXV.

DE

DE SALIBVS PVRGANTIBUS per tussim.

Sal Hypericonis.

Hypericonis plantam siccam in cinerem redige super foco, cinerem proijce in aquam feruentem, & decoquantur, & partes terrestres ad fundum descendunt. Postea aqua in cucurbita in Balneo Marię consumatur, & remanebit in fundo eius sal, quem exicca bene. * In pleuritide probatissimum est. Datur patienti in vino calido, quantū dimidio cortice nucis auellanę contineri potest. Enonymus.

Sal polypodii.

℞ Polypodij quantum sufficit.

Extrahatur eorum aqua per balneum Marię, fęces reliquæ in fundo calcinatur in furno reuerberationis, cum aqua propria fiat filtratio calcis sæpissime, aqua filtrata ponatur in pelui ad solem, vel cinerem calidum, vt aquositas exhalet, & sal remaneat. * pleuritidi prodest. Idem.

DE SALIBVS PVRGANTIBUS per aluum.

Sal Catharticum.

℞. Salis Armoniaci ℥.i.ß.
Diagridij, Euphorbij ana ʒ ij.
Piperis, cymini, Zingiberis, Marathri,
Anisi, sem Apij, Ameos, Leuistici,
Anisi, sem. Apii, Ameos, Leuistici,
Petroselini, cardamomi ana ʒ.ij.

Fiat puluis, de quo detur mane cum vino calido quasi ℥.iij. * Purgat caput, & caliginem oculorū tollit dolorem auliū, paralyticos curat Arnold. Villanouanus.

Sal Marcelli.

℞ Salis Armoniaci ℥ iv.
Costi ℥ iij.
Cymini, Zingiberis, Piperis albi,
Marathri, cinnamomi electi ana ℥.i.
Caryophyllorum, Galangae, cubebarum,
Cardamomi ana ℥.i.c.v.
Hyssopi, thymi, origani,
Carui, Anisi, sem apij, petroselini,
Leuistici ana ʒ.iij.

Omnia puluerizentur, de isto puluere vtatur in prandio loco salis, & si volueris facere laxatiuum, adde dosi ipsius ʒ. ij diagridij, & da mane cum multa, vel uino ℥. j. * Expertum ad omnes humores capitis frigidos, phlegma ad cerebro educit, hydropicis, sciaticis, & arteticis mire subuenit.

DE SALIBVS PVRGANgantibus per urinam.

Sal Chamomillæ.

℞ chamomillæ quantum satis est.

Exure in foco ab omni sorde scopis mundato (aliqui prius insolant. alii in vmbra desiccant) A Modus vstionis est, quousque ambusta in quodā vel ut pane cohæreat, sed si vltra progrediaris vrendo vsque ad incinerationem, maiorem salis mensuram consequeris, postea in fictili plumbato aquam huic pani vel cineri claram limpidamq; superfunde, & igni, vt aliquot horis efferuescat, admoue, demum effunde in aliud uas, ubi resideat, fęcibus relictis, tandem transige per pannum lineum, & quod transactum erit, igne redde lento paucorum carbonum, quo exhalet aqua, sal in fundo subsideat, * Difficultati vrinæ prodest, si pugillus unus ex uino calido B exhibeatur. Leo Suauius.

Sal Absinthii.

℞ Absinthii recentis quantum sufficit.

Tere, destilla aquam per alembicum, calcina fęces uase clauso igne mediocri, quousque in cinerem siccum uertantur. Sitque ignis cautio, ne materia priuetur propria, & radicali humiditate, quæ non posset amplius nisi uitrificatoriam dare fusionem. Redde aquam suę terrę, inhuma in fimo uel balneo aliquot dies, affunde caute, ne fæces turbentur, deinde filtra, postremo euapora filtrationem. * Omnibus fere morbis exhi- C betur utiliter præsertim in peste. Aquam inter cutem educit, vrinam mouet, ventriculum corroborat. Idem.

Sal Gentianæ.

Sal Gentianę eodem modo, quo absinthii, fit. * Febribus omnibus conducit, viscerum obstructiones aperit, expurgat, vrinā, & mēses mouet.

Sal Graciolæ,

℞. Graciolæ quantum sufficit.

D Exure in foco, uel in fictili obturato, longo, & validissimo igni, donec in cinerem albissimū redigatur. postea in aqua pluuia vel stillatitia fac efferuescat in vase vitreo, locato in fictili cinerū pleno, & efferuescat vsque ad consumptionem quartæ partis aquæ. Deinde subsidat aliquo tēpore, effundatur in vas aliud vitreum amplū, in quod immitas linguas filtri noui parique, per quas ascendet aqua clara salsa, descendetq; in alia vasa recipientia. Vbi cessauerit, filtratio, euapora illam igne suaui in vase vitreo, & sal E restabit in fundo clarum sincerumque. * Hydropi medetur. Idem.

Sal Ononidis.

Sal Ononidis eodem modo fit, quo graciolæ sal, vel Absinthii, vel chamomillæ * Calculos cōminuit, expellit, vrinæq; difficultati succurrit.

Sal Genistae,

Sal Genistæ fit, vt Chamomillæ vel Absinthii * Calculos frangit, expellit, & vrinam mouet.

F

Sal stipitum fabarum.

Sal stipitum fabarum cōficitur, vt chamomillæ. * Vrinæ difficultati succurrit, calculos frangit, expellitq;

Sal è baccis, & lignis iuniperi.

℞ Virgulta iuniperi arida, vna cum suis baccis, in

cis, in magna quantitate, & in cinerem combu re exactissime. Cum hoc cinere fiat lixinium cũ aqua mediocriter calida, aut põt in vase ligneo cinis cum aqua relinqui, vt subsideat, ac postea a qua seorsim effundi, & cinis cum aqua turbida separari His aqua alia effundenda, idque ali quoties, quoad nullus sapor lixiuij in aquã de ponatur, ac postea aqua decoctione consumen da, ad exiccationem materiæ, & eiusdem albedi nem. Odore refert Boracem, & Vrinam, acris est, & penetrans. Gesnerus.

DE PILVLIS PVRgantibus per vterum. *

Sal Artemisiæ.

Sal Artemisiæ fit vt chamomillæ. *Candidus & purus est, nec non, vt seuum, pinguis, menses mouet. Euonymus.

Sal Melissæ.

Sal Melissæ paratur eodem modo, quo Absin thii sal *Menses mouet, vterum expurgat, suffo cationi vteri succurrit.

Sal Chelidonii.

℞. Radices Chelidonii mũdatas a terra sine ablutione quantum volueris, tere diligenter in pila marmorea, pone in vase circulationis per diem naturalem, desuper infunde aquam arden tem, postea sine per noctem in balneo Mariæ sta re, demum mane extrahe sine vlla expressione Postea fac vt separetur, (exuperet) aqua ardens destillando, ut moris est, & colligatur. Et cũ to ta aqua ardens per balneum Mariæ fuerit reso luta, in fundo uasis remanebit puluis citrinus, quo utere, pro qualibet dosi ℈. i. cum uino albo loco, & tempore necessario. * Menses euocat.

DE PILVLIS PVRgantibus per sudorem.

Sal ligni Guaiaci.

Sal ligni guaiaci fit, ut Hypericonis, uel Cha momillae, uel graciolæ. * Luem venereã curat.

Sal Theriacum.

℞. Viperas eodem tempore captas nu. iii
Salis Ammoniaci, uel communis modium i.
Gentianæ concisae lib. i ß.
Aristolochiæ rotundae lib i. ß.
Centaurii minoris lib. ii.
Cardamomi, Marrubii ana lib. ß.
Scordii, montani, chamædryos ana lib. i.
Sem. Rutae lib i.

Hæc omnia Melle Attico commiscebis. Harum rerum mediam portionem in ollam nouam, ex argilla confectam, coniice, postea Viperas qua tuor uiuas super immitte, & cũ eis Scillas quin que recentes, concisas, in reliquum aliarum re rum dimidium, postremo lutum ollæ diligenter indito, vbi prius operculum imposueris, quod foraminibus quatuor aperies, vt per eam vapor

A egredientes assationis mensuram significet Nã fumus, qui primum exibit, obscurus admodum & valde turbidus, deuotabit ignem ad Viperas iam peruenisse, quo tempore diligenter aduer tas moneo, vt respirando nõ aerem attrahas in fectum hoc fumo, qui a Viperis exhalat. His per actis, cum fumus desistet, & tenuem quandam flamam e foraminibus ascendere uidebis, tunc optime tosta cuncta iudicato, itaque transfer ol lam ab igne in locum, ubi per integrum diẽ, & noctem frigescat, inde uase adaperto, combustas res exime quibus contusis, atq; cribratis, adde

B Sem. Rutæ syluestris ℥ ix.
Hyssopi ℥ ix.
Sem Fœniculi ℥. vi.
Nardi gallicae,
Stachyos Scythicae ana ℥. vi.
Petroselini Macedonici ℥. iv.
Racemorum Amomi ℥. iii.
Origani Heracleontici ℥. iv.
Sem. Hormini torrefacti ℥ iii.
Summitatum Thymi Attici ℥. ix.
Fol. malabathri Indici ℥ iv.
Carnium baccarum Iuniperi Laconici lib. ii.
C Sem. coriandri lib. ß.
Piperis albi lib ii.
Piperis nigri lib. ii.
Rad. Silphii ℥. x.
Zingiberis lib. ii.
Rad. Satyri lib. ß.
Pulegij montani lib. ß.
Sem. seseleos ℥. vi
Sem Tordilii montani,
Mentae ana ℥. vi.
Casię optimae ℥. ii.
Cinnamomi ℥ i.

E Haec ubi semel contudi, & excussi, denuo cõtũ dere, & excutere molior, quo saepenumero cri brata in tenuissimũ puluerem redigantur, quẽ in uasis uitreis positum, nõ statim, sed a quadra gesimo die utendum trado. *Morbos cotim infe stantes curat, uitiliginem albam, lepram, impe tiginem, & demum omnia sub cute posita resol uit. Quamobrem magna pars eorum, qui salem hunc comedunt, plusquam consueuerant, sudã tes putridam materiam eiiciunt, dentes praete rea purgat, & ipsos à putredine seruat, nec ero di permittit, membra laxa densat, illucque de scendentem fluorem supprimit. galenus.

F

Sal Absinthii & Scadiosae sudoriferum.

Absinthium siccum, & Scabiosam combure, cineribus affunde aquam, coque sesquihorę spa cio: quia effusa, iterum nouã aquam infer idq; toties dum insipidam aquam demittant. Hinc aquam depura per cilicium: uel inclinato uase effluat: & e hauriatur igne lento. propinantur huius Salis G. x. ex aqua Buglossi, cũ uino albo uel ex conserua Boraginis. Idem faciunt G. xij. Salis fraxini cũ aqua Cardui benedicti uel sca biosae Heurniuss

DE SALIBVS DOLOREM sedantibus.

A

Sal sanguinis humani

Sanguinem in fictili, operculo suo clauso, exure longo & valido igne, donec in cinerem redigatur. Postea cinis in aqua pluuiæ efferuescat, fiatque sal, vt in graciolæ sale ante dictum est *vesicæ, articulorumque morbis, vt chiragræ, gonagræ, et podagræ medetur.

Sal sanguinis ceruini & hircini eodem modo fit, ad eademque valet.

Sal sacerdotale.

℞. Salis communis ℥. xvi.
Cinnamomi ℥. iv.
Zingiberis, amomi, pyrethri,
Cymini, ameos piperis,
Sileris, satureiæ, hyssopi,
Origani, pulegij ana ℥. i.

Quæ omnia terendo in puluerem redige, & in omni cibo utere, & usui serua *Doloré capitis, & oculorum caliginem sanat, et stomachi & dentium dolorem, tussim et anhelitum emendat os odoratum reddit, et corpus humanum incolume seruat Nic.

Aliud.

℞. Salis calcinati,
Piperis ana ℥. j.
Cumini ℥. ß.
Carui cinnamomi, zedoariæ ana ʒ iij
Zingiberis ℥. i. ß.
Macis ʒ. ii

Misce et fiat puluis. *Defluxionibus capitis confert. stomachum confortat, et calecat. Henricus Vuolfius.

DE SALIBVS DETERgentibus.

Sal Vrinæ humanæ.

Sal vrinæ humanæ summam ad detergendum vim habet. Conficitur autem sic Primum vrina filtranda est, tum coagulanda, post cum aceto destillato dissoluenda, atque iterum coagulanda. Nam aut quater hæc iteranda sunt. Quercetanus.

Sal mellis.

Ex fæcibus, quæ post olei mellis destillationē remāserint, igne reuerberii prius calcinatis, extrahitur sal cum aqua propria, vel communi, soluendo, filtrando, et coagulādo, idque ter, putridis omnibus vlceribus confert. Hunc salem cum oleo proprio, et adurente ex artis præscripto commiscebis, atque inde maiorem quam dictu fas est, opportunitatem auferes Idem.

Sal Aceti.

Quod si caput mortuum ex oleo aceti parato relictum dissolutum in calida, filtres, et coagules, subsidebit sal aceti ad phagedænica omnia accommodatissimus Idem.

Sal Saturni.

Ex Saturno calcinato sal elicitur dulcescens in balneo, cum aceto destillato, toties ipsum in fæces affundendo, dum nihil amplius attrahat, euaporato menstruo, remanet in fundo sal, qui solutionibus, et coagulationibus iteratis fit crystallinus. Deinde facile in oleum resoluitur, in loco humido collocatum Porro si hunc crystallinum salem circules in pellicano, cum vini alcoole per quindecim dies, postea menstruū per

B destillationem eximas, nouumque affundas, & circules, addasque idoneum pondus salis tartari crystallini, conficies balsamum sacchero dulciorem, et qui aduersus maligna vlcera, et oculorum affectus maiorem in modum conducit. Quercet.

Sal Fuliginis.

Fuligo in tenuem pollinem redacta, dissoluatur in aceto destillato, in balneo, separato toto menstruo, quod in fundo subsidebit, denuo dis-

C soluens, deinde coagulabis, idque tandiu, donec in salem candidissimum abeat; qui in humido soluetur in oleum ad gangrenam, et quęuis maligna vlcera curanda opportunissimum.

Sal antimonii.

℞: Antimonij crudi, tartari
Calcis uiuæ ana q. s.

Terantur singula, et misceantur, ponanturque in vase terreo optime lutato, vnico foramine in

D summitate relicto, et in fornace figulina calcinentur Quo facto, materia teritur, atque cum aqua fontana coquitur qua denique exiccata, sal in fundo remanebit. *Vsus in alchymia.

Sal tartari.

Porro Tartari salem extrahes ex fæcibus quas caput mortuum appellant in retorta relictis, easque in aqua calida dissolues dissolutum totum postea bis terue filtrabis. Tum eundem coagula ad ignem per euaporationem aquæ Ita remane-

E bit sal in fundo vasis quem si rursus dissolutis et coagules, sic expurgabis, vt crystallinus euadat Quercet.

DE SALIBVS ERODENTIBVS.

Sal alkali.

Fiat fossa, cui transuersim imponantur ligna, quibus supponatur aceruum herbæ cali et accenso igne fiat ut in foueam stillet liquor ex herba, qui liquor tandem concrescit, et fit sal alcali coloris partim nigri partim cinericii valde acris et salsus ut etiam corrodat: Io. Bauhinus senior

Cauterium potentiale.

℞ Fæcularum vini calcinatarum siue vstarū
Calcis uiuæ ana par. j.

Misceantur fiatq; lixiuium fortissimum, coquatur in vase vitreo ad exiccationem vsque, atque sal in fundo relictus, seruetur in vitro optime obturato ad vsum. Hugo Bauhin.

De

De Antimonij & aliorum quorundam Metallicorum præparatione, Sectio XXXVI.

Vitrum antimonii.

A

℞ Antimonii crudi lib.ij.vel iii.

Contere super lapide minutissime. contritum immitte in fictile latum, non obductum uitro, atque admoue ad ignem lentum, ut ita mundificetur, ac agitetur continue cum spatula ferrea vel cochleari ferreo, donec incipiat ueluti conglobari, tum remoueatur, & rursus super lapide ... comminuatur, iterumque igni admoueatur, fiatque hoc per tot vices, donec puluis cineris subalbidi formam adipiscatur, puto decies, vel duodecies, vel amplius. Postea immittatur in crucibulo, quali vtūtur aurifabri (ego aliquā do ℥ i. salis ammoniaci addidi) & cooperiatur, inque copiosum ignē immittatur, atque obruatur ita, ut carbones trium digitorum altitudine excedant ipsum crucibulum, ita liquabitur, & coquetur sufficienter inter dimidiæ horæ spaciū postea eximatur, & i peluı aurichalcea tenuiter diffundatur, & refrigeretur, & habebis vitrum antimonii, quod hyacinthi instar pellucet. Datur a granis tribus usque ad nouem, uel decem cum æquali mensura gummi Tragacanthæ, & Sacchari sufficiente quantitate, in forma uel tabularum, uel electuarii, vel pulueris, &c.* Tertiana febri a stomacho laborātibus prodest, nec non colicis.

Flores antimonii.

℞ Antimonii crudi lib.ij.

Aquæ Salnitri, vel Salis q s.

Quibus mixtis & solutis, sublimetur. Quod sublimatum est collige, ablue, & ad vsum serua. dātur a G.iii. vsque ad v. & vij cum conserua rosarum.*Purgant per uomitum & aluum uehemēter. Chymicus innominatus.

Aliter.

Cape tantum quod est purum in antimonio hoc ipsum extolleret, dando ignem sublimitationis, quo sublimetur totum sine vllo capite mortuo, sic obtinebis totū ipsius Sulphur cum proportionato mercurio, quod uerum lilium dicitur, illud in reuerberatorio vase hermetice clauso decoque, dando gradus ignis, donec albedo, & rubini tandem color appareat, ex quo cum alcoole glaciati comeoli ut supernatet octo digitis, extrahes preciosam tincturam, quā circulabis in pellicano, ad perfectam usque graduationem, & fixationem. Cum terrea muria fixatur etiam, ablutionibusque alcali extrahitur remanent tandem flores antimonii albissimi, qui sudores potenter mouent, si illorum exhibueris cum aqua cardui benedicti ʒ.ß * Ad febres intermittentes optimum est medicamentum. Quercet.

Sulphur Antimonii.

Decoquatur antimonium pulueri zatum cū capitello, præparato e tartaro calcinato, aut cineribus clauellatis, & calce uiua, per horæ vnius spatium. Tum finito illud infrigidari affundendo tantillum aceti, & rubor quidam apparebit supernatans, quē colliges, post rursus ebulliant per horā unā, aut alteram, iterumque refrigeretur, ac denuo quod supernatabit collige: id toties iterando, donec rubor nullus amplius appareat. Est enim Sulphur Antimonii, quod exiccatū igne lentissimo ad vsus bonos seruabis Idem

B

Aqua Antimonii.

Aquam e stibio nonnulli sic eliciunt. Stibio in sublime, uel alio modo vi ignis, elato, tantum aquæ ardentis, vt tribus digitis superet, affundūt balneoque aquæ tepentis, duobus diebus, macerant. Alii stibium cum aqua Salnitri portione

C

in calcem redigunt, ad ignem deinde reuerberationis, seu vitreariarum fornacum, diebus quindecim, tritum in puluerem, sinunt, huic tātum aquæ ardentis superfundunt, quantum tribus digitis, vase optime clauso, circulo agi permittunt. Huius aquæ ʒ.i si cum iure, aut uino sumatur, infra, supraque corpus omnibus humorib. minima molestia, liberat. * Febribus tertianis, simplicibus, ac nothis, assiduis, malignis, si trib.

D

diebus ʒ.i. quotidie sumatur, opportune plurimum conducit Rubeus.

Vitriolum æris.

Ex ære calcinato, & reflexo crustuli ad ... instar cū vitreolato aquoso proprio menstruo, ut supernatet decē digitis, extrahitur Vitriolū cæruleum & pellucidum, si circulētur simul in vase vitreo 15 dierum spatio in balneo, ac tādem menstruum destillatione per cineres separetur. *Illud æris vitriolum dulcoratum conuenienti

E

lotione, & rubefactum calcinatione, prodest ad curanda maligna omnia vlcera, ad callos detrahendos, si in fistulam callo obturatam immittatur, & ad delendas sine dolore omnes carnis excrescentias, imo carunculam etiam in collo uesicæ existētē curat, si cum emplastro aliquo permisceatur, & cum tenui cereolo imponatur, ut decet. Misy, chalcitis. chalcantum vulgare Sory & reliqua eiusmodi, ita recte poterunt præparari, ad omnia maligna vlcera curanda, fistulasq;

F

potentes detergendas sine morsu & dolore. Amittunt enim hoc modo vim quam habent exedentem, et cathæreticam. Quercet.

Magnetis præparatio.

℞ Succi aristol. rot.

Succi Sabinæ ana ʒ.v

Succi Serpentariæ ℥.ii.
Spiritus vini lib i.
Circulentur prius xxiv. horarum spatio, tũ destillentur. Huius aquæ cape lib i magnetis electi, in puluerem redacti ℥.iv. Circulentur simul,

A & aqua a fæcibus destilletur, idque ter reiterabis Atque hoc pacto magnetis præparationem assequ ere. Idem.

Referatur huc boli armeni præparatio, quæ posita habetur lib. I pag 35. D.

Sulphur sublimatum, seu flores Sulphuris, Sectio XXXVII.

SVlphur a sordibus probe repurgatum, chalcantho in calcem redacto, & sale torrefacto commiscetur, inditurque vasi, & ex arena calida vrgetur, dum flores appareant citrini, qui per se vel in oleum reducti & exhibiti, plurimorum morborum medicina existunt * Colicam, & membrorum resolutionem peculiari quadã

B facultate sanant. Ander.

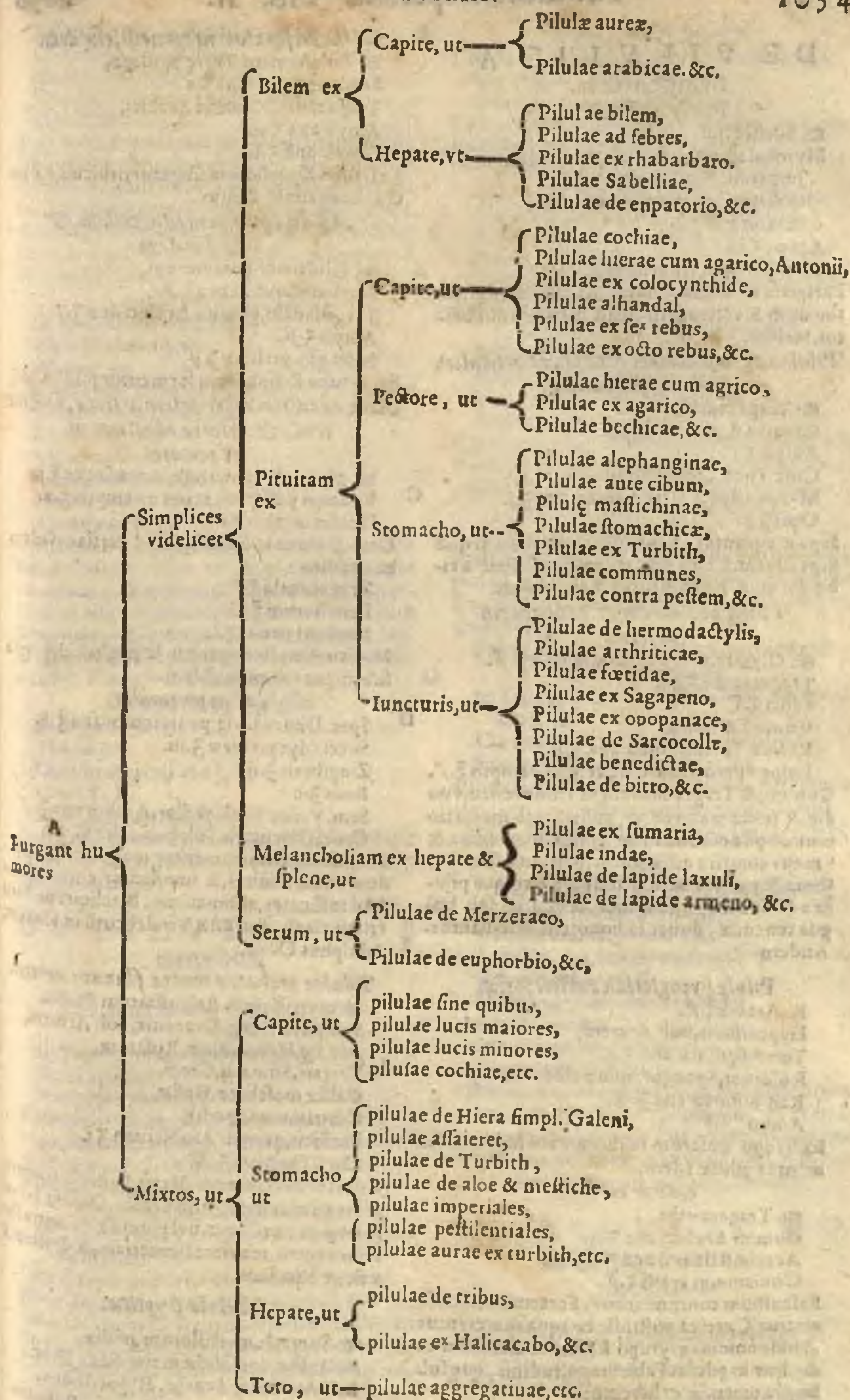
Flores Sulphuris salsi.

℞. Sulphuris viui, olei Salis ana q. s. Misce & sublima. Quod sublimatum est, serua ad vsum. * Asthmaticis & colicis conferunt. Innominatus.

De Pilulis, seu Catapotijs, Sectio XXXVIII.

Catapotia medicamenta sunt, quæ degluticndo sumũtur latinis a paruę pilæ similitudine pilulæ dicuntur. Porro pilularum aliæ.

- Alterant, hoc est,
  - Astringunt, vt
    - Pilulae ex Bdellio,
    - Pilulae ad desluxiones tenues,
    - Pilulae ad fluorem & raucitatem arteria,
    - Pilulae hypoglotides astrictoriæ.
  - Aperiunt, ut
    - Pilulæ ad iecoris obstructiones,
    - Pilulae ad lionem obstructum, &c.
  - Abstergunt, ut — Pilulæ ad renum & vesicæ vlcera.
  - Vrinas et menstrua mouẽt, vt
    - Pilulae ad vrinas & menstrua prouocanda.
    - Pilulae ex Terebinthina,
    - Pilulae ad vrinam,
    - Pilulae ad matricem,
    - Pilulæ de Castoreo.
  - Calculum comminuunt, vt — Pilulæ ad calculos.
  - Dolorem mitigant, vt
    - pilulae ad dolorem nephriticum,
    - pilulae colicae,
    - pilulae copiatæ,
    - pilulae ex opio,
    - pilulae ex Cynoglossa,
    - pilulae ex Plantagine,
    - pilulae ex Styrace,
    - Pilulæ harmoniæ,
    - Pilulae Scribonij, &c.
  - Ventrem excitant, vt — Pilulæ ad coitum, &c.
  - Veneno resistunt, — Pilulæ ad venena.
- Purgant humores, &c. Vide literam A.

- Purgant humores
  - Simplices videlicet
    - Bilem ex
      - Capite, ut
        - Pilulæ aureæ,
        - Pilulae arabicae. &c.
      - Hepate, vt
        - Pilul ae bilem,
        - Pilulae ad febres,
        - Pilulae ex rhabarbaro.
        - Pilulae Sabelliae,
        - Pilulae de enpatorio, &c.
    - Pituitam ex
      - Capite, ut
        - Pilulae cochiae,
        - Pilulae hierae cum agarico, Antonii,
        - Pilulae ex colocynthide,
        - Pilulae alhandal,
        - Pilulae ex sex rebus,
        - Pilulae ex octo rebus, &c.
      - Pectore, ut
        - Pilulae hierae cum agrico,
        - Pilulae ex agarico,
        - Pilulae bechicae, &c.
      - Stomacho, ut
        - Pilulae alephanginae,
        - Pilulae ante cibum,
        - Pilulę mastichinae,
        - Pilulae stomachicæ,
        - Pilulae ex Turbith,
        - Pilulae communes,
        - Pilulae contra pestem, &c.
      - Iuncturis, ut
        - Pilulae de hermodactylis,
        - Pilulae arthriticae,
        - Pilulae fœtidae,
        - Pilulae ex Sagapeno,
        - Pilulae ex opopanace,
        - Pilulae de Sarcocollæ,
        - Pilulae benedictae,
        - Pilulae de bitro, &c.
    - Melancholiam ex hepate & splene, ut
      - Pilulae ex fumaria,
      - Pilulae indae,
      - Pilulae de lapide laxuli,
      - Pilulae de lapide armeno, &c.
    - Serum, ut
      - Pilulae de Merzeraco,
      - Pilulae de euphorbio, &c,
  - Mixtos, ut
    - Capite, ut
      - pilulae sine quibus,
      - pilulae lucis maiores,
      - pilulae lucis minores,
      - pilulae cochiae, etc.
    - Stomacho ut
      - pilulae de Hiera simpl. Galeni,
      - pilulae assaieret,
      - pilulae de Turbith,
      - pilulae de aloe & mestiche,
      - pilulae imperiales,
      - pilulae pestilentiales,
      - pilulae aurae ex turbith, etc.
    - Hepate, ut
      - pilulae de tribus,
      - pilulae ex Halicacabo, &c.
    - Toto, ut — pilulae aggregatiuae, etc.

DE PILVLIS A-stringentibus.

Pilulę ex Bdellio.

℞. bdelij ℥.j.ß.
Myrobalanorum chebularum, indarum, Bellericarum, Emblicarum,
Concharum venerearum vstarum,
Charabæ ana ʒ.ij.ß.
Ammi ʒ.iij.
Succi pori quantum sufficit.
Excipiantur. Annum durat. Ad fluxum hęmorrhoidum & vlcera in eis ad menses immodicos. Mesues.

Pilulae ad defluxiones tenues, in articulos, & vlcera pulmonum.

℞. Tragacanthi,
Gummi Arabici ana ʒ.j.
Amyli ʒ.ß.
Cort. Thuris, Styracis ana ℈.j.
Myrrhæ, Succi Glycyrrhizæ ana ℈.j.
Opij ℈.j.
Sapa excipiantur, formenturq; catapotis x. quæ ʒ. pendeant. Ex his duo vel tria longissime a cibo dormituris exhibentur. Rondeletius.

Pilulę ad fluorem & raucitatem arteriæ.

℞. Glycyrrhizæ purgatæ, & lotæ ℥.ß.
Tragacanthę ʒ.iij.
Croci ʒ.j.
Gummi Arabici
Resinæ Terebinthinæ ana ʒ.ij.
Pulpę vuarũ passarum, acinis exemptis ℥.ß.
Gummi, & Tragacanthum in vino cretico, vno die, & nocte macerentur, postridie in mortario mundo pila cõtundantur, inde Glycyrrhiza & Crocus contrita adijciantur, postremo Terebinthina, & pulpa Vuarum addatur, fiantque pilulæ ad Fabæ magnitudinem, & dentur sub lingua tenendæ, donec in liquorem resoluantur. Andern.

Pilulę hypoglotidics astrictoriæ.

℞. Acaciæ ℥.ß.
Hypocistidis, Boli Armeni,
Terræ sigillatæ ana ʒ.j.
Rosarum, Spongiæ, Spinæ albe radicis,
Rad bistortæ ana ʒ.ij
Amyli ʒ.iii
Ex syrupo Rosarum siccarum, aut Myrtorũ formentur pilulæ. Idem.

Aliae eiusdem.

℞. Tragacanthi,
Gummi Arabici ana ʒ.ij.
Acaciæ, Balauvij ana ʒ.ij.
Cinnamomi crassi ʒ.ß.
Balaustium contundantur, siccatum mortario teratur. Cæterea postridie ex aqua macerentur deinde omnia ex syrupo Rosarum siccarum redigantur in pilulas Fabæ magnitudinis, quę sub lingua tenendæ exhibentur.

Alia ad fluxionem tenuem, eiusdem.

℞. Boli Armeni, Terrę sigillatæ,
Sem. papaueris ana ʒ.i
Tragacanthi, Gummi Arabici,
Amyli ana ʒ.ij.
Amyli ana ʒ.ij.
Ex syrupo Ziziphorum fingantur orbiculi, qui noctu in ore contineantur.

B. *Aliæ ad pituitam educendam, & inspissandam.*

℞. Pilularum penidiorum,
Sacchari candidi ana ℥.ß.
Tragacanthi, gummi Arabici ana ʒ.j.
Amyli ʒ.ß.
Succi glycyrrhizæ ℈.j.
Ex syrupo Ziziphorum formentur pilulæ, Idē.

Aliæ ad tussim asperitatem arteriæ, raucitatem, & arteriæ eductionem ex pectore.

℞. glycyrrhizæ mundæ contusæque ℥.j.
C Vuarum passarum, acinis exemptis ʒ.ii.
Hordei integri P. i.
Decoquantur in libra aquæ ad tertias. Colato iuri addito
Tragacanthi ℥.ß.
Penidiorum ℥.iii.
Sacchari candi ℥.i.
Modico Amylo fingantur hypoglottides, quæ sub lingua tenentur. Idem.

Aliae pectorales.

D Spec. Diatrag. frig penidiarum ana ℥.ß.
Succi Glycyrrhizæ ʒ.iii.
Zingiberis ℈.ij.
Ireos ℈.i.
Sem. Vrticæ, Hyssopi, flor. Anthos ana ℈.ß.
Croci Orientalis, Sulphuris ana G vii.
Cum Loch sano formentur magdalcones pendere vnciæ seminis, & inuoluatur, cinnamomo. *Ad tussientes, asthmaticos, & reliqua pectoris vitia valent. Augustæ Vindelicorũ in visu sunt.
E Adolphus Occo.

Pilulae probatæ contra fluxum uentris.

℞. myrtillorum, Balaustiarum Psidiæ,
Symphyti, Sang. Draconis, boli Armeni,
Acaciæ, Hypocistidis, Rosarum,
Tartari, Sumach, Croci,
Galliæ moschatæ, Gallæ,
Cinnamomi, Spodii,
Masticis, gummi Arabici ana ʒ i.
Opii Thebiaci ʒ.ß.
Cum succo cymarum Myrti, Lentisci tempera & fac pilulas in modum Orobi. Dicunt ix. vel xi cum aqua rosacea, uel plumali. *Contra fluxum ventris, maxime lienteriam, & dysenteriam valent. Nicolaus.

Pilulæ stypticæ.

℞. Sumach, myrtillorum, psidiæ,
Balaustiæ, consolidæ maior Sang. Drac.
Boli Armeni, Acaciæ, Hypocistidos,
Rosarum

A
Rosarum rubr. Tamarid. ana ʒ i.
Croci, Galliæ moschatę,
Cinamomi, Spodii, macis,
Gummi arabici torretacti ana ʒ.j.
Opii Thebaici ʒ.ß.
Cum succo cimarum myrti formentur pilulæ.
*Respiciunt virtutem retentiuam. Da ę cum de coctione balaustiæ conferunt omni fluxui ventris, maxime lientericis, & dysentericis. Datæ cũ vino decoct. masticis & caryophyll. conferũt fluxui in digestione. Dosis ix. vel x. in forma oro bi Arnol. Villanou.

Laudanum theophrasti.
℞ Spec. Diambræ ʒ.j ß.
Opij Thebaici ʒ.ii
Mumiæ ℈ i.
Succi hyoscyami ʒ i.ß.
Corall. rub. præparat. ℈ i.
Succini albi ʒ.ß.
Vnicorni G iv.
C
Croci orientalis ℈.i.
Moschi boni G iv.
Alcool vini lib.ß.
Macerentur ad solem, vel in loco calido per mẽsem, deinde exprimantur, & euaporẽtur vsque ad iustam crassitudinem, & formentur pilulæ. Dosis pilulæ vij cum vino.* Valet ad sistendum sanguinem vndecunque prorumpentem, tum ad dolores omnes pacandos, & defluxiones reimendas. Theophe. Paracelsus.
D

Pilulae de Cynoglossa.
℞ Myrrhę ʒ.vj.
Thuris ʒ.v.
Opii, hyoscyami ana ℥.ß.
Croci ℥.i ß.
Rad. Linguæ canis ℥.ß.ʒ.ß.
Fiat massa Datur a ʒ ß. ad ʒ.i. * Valẽt ad catarrhum, coryzam, tussim, aliosque his succedẽtes affectns. Mesues.
E

DE PILVLIS APERIENTIBUS.

Pilulae ad iecoris obstructionem.

℞. Trochiscorum de absinthio ʒ i.
Succi apii, uel
Syrupi byzantini q.s.
F
Formentur pilulæ paruæ num. x. pro ʒ i. Dẽtur mane, superbibendo parum vini albi modice diluti ℥.iii. aquæ Graminis, asparagi, Endiuiæ, capillorum Veneris. Rond

Pilulę ad lienem obstructum
℞ Trochiscorum de cappar. vel trochiscorũ de myrrha ʒ.i.
Cum syrupo acetoso vel oxymelle formentur Pilulę decem pro drachma, & plures si fieri possint, quas capiat cũ syrupo acetoso ex cochleari deinde libat aquas Graminis & portulacæ ana ℥ iii. cum duabus vnciis syrupi acetosi simplicis, vel oxymelite. Idem.

Pilulę ad hepar, alię.
℞. Succi absinthii depurati et exiccati ʒ.i.
Spicę indicę, Squinanthi ana ʒ ß.
Sem. Apii, sem petroselini ana ℈ i.
Puluerizẽtur subtilissime, et cum pauco syrupo Endiuię fiant pilulæ paruę. Idem.

Pilulae ad splenem fortiores.
℞. Myrrhę, asari, aristolochię utriusque,
Sem. capparorum, uel florum ana ʒ. i.
Spicę Indicę, Squinanti ana ʒ.ß.
Sem. apii petroselini agni casti ana ʒ.ß.
Cum syrupo acetoso, aut ox. melle fiant pilulæ paruæ. Idem.

Pilulę nostræ ad hydropem.
℞. Spicę nardi indicę,
Hepatis lupini ana ʒ.i.
Hepatis lupini ana ʒ.i.
Eupatorii ℈ i.
Cum syrupo de absinthio, et guttis tribus olei Vitrioli fiant pilulę xxx. auro coopertae Dosis pilulae ʒ. singulis diebus cum uino absintaiaco.

Pilulę ad quartanam, nostrę.
℞. Piperis contusi G iv.
Cum succo gentianae fiat pilula vna auro cooperta Capiat cum aqua Theriacali, uel liquore Tartari tribus horis ante paroxysmum, corpore prius purgato.

Pilulę ad fractam œconomiam hepatis in morbo uenereo
℞ Ligni Guaiaci iam in scrobem tenuem redacti ʒ.i
Corticis eiusdem ligni puluerizati ℈.ß.
Salsao parillae puluerizatae ℈ i.
Cum syrupo de Soncho fiant pilulae xx. Sumat tres cum iam pastum initurus est Heurnius

DE PILVLIS ABSTERGENTIBUS.

Pilulæ ad renum & uesicæ ulcera
℞. Tragacanthi leuiter assi,
Gummi arabici parum usti,
Coralli rubri, Sanguinis draconis,
Boli armeni ana ʒ.ß.
Masticis, lapidis iudaici ana ℈ i.
Sem Melonum,
Sem. Alchecengi ana ℈ ii.
Sem. bismaluiae ℈. i.
Cum succo caudae equinae, uel narcissi formentur pilulae. Quod si ulcus magnum inferat dolorem ob caliditatem semẽ papaueris addimus Sin doloris uehementia suadeat. opii paucam quantitatem castigati addimus, Rondel.

DE PILVLIS MOUENTIBUS VRINAM & MENSTRUA.

Pilulæ ad menstrua mouenda.
℞. Aloes opt. lotae ʒ i.ß.
Myrrhae electae ʒ.i.

Sagapeni, boracis ana ʒ.ß.
Castorei ℈.ii.
Croci ℈.i.
Spec. diambræ ℈.ß.
Olei anisi, carui ana gutt. vi.

Cum Vino maluatico cogatur in massulam. Dosis ʒ ß. vel ℈.ii. præmissis tamẽ purgantibus, Casparus Bauhinus

Pilula ad vrinas & menstrua mouenda.

℞ Succi absinthij siccati ʒ.ij.
Spicæ nardi, iunci odorati ana ʒ.ß.
Sem. apij, petroselini ana ℈.j.
Trochiscorum ex rhabarbaro ʒ.i.

Cum syrupo endiuiæ formentur pil paruæ. Idẽ

Pilulæ ex terebinthina.

℞. Terebinthinę coctę ℥.i.
Rhabarbari electissimi ʒ.iij.
Succini albi, succi Glycyrrhizæ ana ʒ.ß.
Cinnamomi electi ʒ.i.

Misce, & fiat massa, de qua formẽtur pilulæ mediocres. Accipiuntur autem de his primum nouem ante cœnam, deinceps, nisi aluum subduxerint, plures. * Difficultati & suppressioni vrinę conferunt. Crato

Pilulae ad vrinam.

℞. Carabę ʒ.i.
Gummi prunorum, vel cerasorum ℈.i.
Asari, Seseli ana ℈.i
Sem. apii, petroselini,
Spicæ celticę ana ℈.ß.

Cum succo apij, vel brassicae marinae fiant pilulę, quæ sumantur ventriculo purgato, & oxymelite superbibito cum aqua graminis, asparagi. & apij. Rondel.

Pilulae ad matricem.

℞ Doronici, zedoarię,
Nucis moschatę, castorii ana ʒ.i.
Sem apii, sem anethi,
Margaritarum ana ℈.iv.
Hyoscyami G iii.

Fiant pilulæ cum aqua artemisię quantum sufficit. Auicenna

Pilulae de Castoreo.

℞. Castorei, galangę,
Zedoariæ, nucis moschatę ana ʒ.i.
Sem. apii, anethi,
Margaritarum ana ℈.iv.
Hyoscyami H.iij.

Formetur massa cum aqu artemisie. * Vtero conferunt: impeditas menstruas purgationes efficiunt. Idem.

DE PILVLIS CALculum comminuentibus.

Pilulae ad renum & uesicae calculum.

℞. Pilularum ad vrinam, proxime pręscriptarum ß ß.

A Ochrę, semp: paliuri ana ʒ.i.
Cineris scorpionum ℈.i.

Cum oxymelite vel succo limonum fiant pilulę, superbibendo aquam graminis, asparagi, vel saxifragię. Rondel.

DE PILVLIS DOLOrem mitigantibus.

Pilulæ ad dolorem colicum.

℞. Spec. Aromatici rosati ʒ.ii.
Spec. diagalangę ʒ ii.
Castorii ʒ.ß.
B Euphorbii G. x.
Opii diligẽtissime tusi, cum pistillo ferreo calido, dissolutique in uino maluatico ℈.i.ß.
Piperis, croci, myrrhę ana ℈.ß.

Formentur pilulæ decem oro drachma Capiat pilulas 4. aut 5. Si nec sic sedetur dolor, dentur 9. vel 10 massa ista non nisi post menses duos propinanda Tunc enim vis opij remissior & ipsa exiccata, ita ut puluerizari possit, & cum vino propinari Rondel

Pilulæ ad dolorem calculi mitigandum.

℞ Opij ℈ i.
Styracis, croci, myrrhe, castorei j ana ℈ ß.

Cum Vino maluatico formentur pilulę, & cum pistillo calido, in mortario calido diu permisceatur. His deinde addatur pilularum ad vrinam pręscriptarum ʒ.i Idem.

Pilulæ anodymae nostrae.

℞ Piperis Indici in aceto macerati per noctẽ & pulueri ati ℈.i.
Croci ℈ ii
D Myrrhę ℈.i.
Opij Thebaici diligentissime tusi cum pistillo ferreo calido, dissolutique in uino generoso ʒ.ii.
Moschi G.iij.

Misce, et fiant pilulę, ad quantitatem pisę Dantur tres, uel quinque ad summum, ante somnũ cum uino.* Colicos dolores mitigant somnum inducunt.

E *Pilulæ colicę*

℞. Cnici, anisi castorii ana ʒ i.
Petroselini, piperis longi rotundi ana ʒ.i.ß
Opii, iunci odorati,
Myrrhae, nardi ana ℥.ij.

Ex melle parentur catapotia Ex his scrupulum star sumetur mane, vel a cena, Ander.

Aliud.

℞. Myrrhae troglodytidis ʒ.ii
Alterci ʒ.i.
Opii ʒ ß
Cynoglossae herbae corticis ʒ ij.

Cortex prius in sole exiccetur, deinde in puluerem tenuẽ redigatur aliisque admisceatur. Omnibus sic mixtis, ex aqua Rosacea finguntur cicer magnitudine catapotia, dentur, quinque aut septem dormituris, Idem.

Pilu-

℞. opii Thebaici minutim incisi ℥.ij.
Mumiæ G.iij.
Suci rad. Alterci, dum adhuc est succulenta, collectæ purgatæque ℥ ß.
Hæc simul mixta recondantur vitro, macerenturque ad solem, vel in loco calido per dies quatuordecim. postea
Spec. diambræ ℥.j ß.
Cum Vini ardenti quinquies correcti libra vase optime conditur, & in loco calido, siue in sole stare per dies octo vel decem sinitur, ita vt singulis diebus ter quaterque agitetur. Huius vini rubicundissimi per inclinationem a confectione separati, modicum super opium, vt antea docui, præparatum, funditur, & in pulticulam redigitur, idq; per tridnum iterum in sole alioue loco calido, uase diligenter clauso digeritur, atq; hic labor ter reiterari debet. Tandem medicamento exiccari sinito, donec indurescat. hoc in puluerem super lapidem conterito vino, quod dixi, subinde adiecto, dum pultis crassitudo sit, cui adde
Coralli rubri, Succini flaui, pręparati ana ℈ j.
Vnicornu G.iv.
Moschi optimi, vel olei ex Moscho, vel ex Ambra G.iij.
Croci orientalis ℈.j.
Probe subiguntur, iunguntur que, & formantur pilulæ minutissimæ, quarum singulæ pendeant G.iij vel iv. Ex his vnicũ noctu dormituro, vni cum mane datur ex vino decumbenti in lecto, *Medicamentum est ad omnes febres abigendas efficacissimum, si paracelso fides adhibẽda est, dolores omnes, præsertim capitis, sedat, humorumq; defluxiones in partes inferiores prouibet, somnum accersit, tussi medetur, pectoris pulmonumque vitiis auxiliatur, sanguinis reiectionem coercet, vesicæ cruciatus mitigat. Andernacus ex paracelso.

Pilulae ex Opio magistrales.

℞. Opii, croci, cassię ana ℥.ß.
Vini albi quantum sufficit.
Misce. *Faciunt ad tussim, & tenues fluxiones inspissant, Med. Florent.

Pilulae de Cynoglossa.

℞. cynoglossæ, opij.
Sem. Hyoscyami ana ℥ ß.
Myrrhæ ℥ vi.
Thuris ℥.v.
caryophyllorum, cinnamomi,
Styracis calamitae ana ℥.ii.
Aquæ Rosaceæ quantum sufficit.
Fingatur massa, Seruatur annos duos vel tres, *Magnam vim obtinẽt in tenuibus sistendis destillationibus, ac doloribus mitigandis. Datur a ℈.i ad ℥.i Nicolaus.

Pilulae de Arnoglosso seu plantagine, magistrales.

℞. myrrhę, Thuris, succi glycyrrhizæ ana ℥.i.
Succi plantaginis quantum sufficit.

A Fiat massa *Sistunt tenues destillationes, ac eandem fere cum superioribus facultate obtinent.

Pilulae de Styrace.

℞. Styracis liquidæ, Thuris, myrrhæ,
Succi glycyrrhisæ, Opii ana ℥ i.
Fiat massa, Durat annos duos, vel plures, Dosis eadem cum superioribus *Ad eadem efficaces, ad quæ sequentes. Mesues.

Pilulae Styracis, aliae.

℞. Styracis ℥.ix.
Opii, myrrhæ ana ℥ ß.
Sapæ quantum sufficit.
B Fiat massa, Seruatur per annos duos vel tres. datur a ℈ i. vsque ad ℥.i. *Faciunt ad tussim recentem, & hæmoptoicos, dolorem leuant, ac somnum inducunt. Galenus.

Aliae, eiusdem.

℞. myrrhę, piperis opii,
Styracis, castorii, galbani ana ℥.ii.
Sapæ quantum sufficit.
Fiat massa, Seruatur ad annos tres, dosis eadem cum superioribus. *Faciunt ad destillationem, dolorem capitis, ægre spirantes, peripneumonicos, ad vesicæ, & vteri affectiones.
C
Pilulae harmoniae.

℞. Styracis, castorii, piperis,
Cardamomi ana ℥.iii.
Opii, Myrrhæ,
Sem. hyoscyami ana ℥ ß.
Sapae quantum sufficit.
Fiat massa. Seruatur in charta pura, ceræ liquatae intincta, ad annos tres. *Ad destilationes. & in exuperabilem defluxum vtiles sunt. Galenus.

Pilulae Scribonii.

℞. Sagapeni, myrrhæ ana ℥ ii.
E Opii, cardamomi,
castorii ana ℥ ß.
Piperis albi ℈.i ß.
Sape quantum sufficit.
Fiat massa, Exiccetur, & papyro, cerę liquatę intincta, seruetur ad annos tres, Dosis a ℈.i ad ℥.i. *phthisicis, sanguinem reiectantibus, & suppuratis educunt pelliculas, & repurgant sufficienter, verum immorari pharmaco oportet galenus.

DE PILVLIS VENEREM EXCITANTIBUS.

F
Pilulae ad coitum.

℞ fœniculi assi, sem Erucae ana ℥ ii
Tere cum lacte vaccino & forma pilulas ad modum fabae, Da tres cum vino Arnold Villan.

Pilulae contra mirabiliter stimulantes.

℞. cerebella passerum num xxx.
Et solue diutissime in catino, & accipe æqualiter Seui hircini, quod est circa renes, statim dũ occiditur, saluatur iuxta i.na, cui addatur Cerebra, & mellis q.s. In patella misceantur, & tandiu

diu coquantur, donec indurescant, postea formentur pilulę in modum auellanæ, & da vnam ante coitum. Arnol. Vilian.

Pilulae ad eos, qui coire non valent.

℞. Ceparum albarum,
Testiculorum Vulpis,
Cerebella passerum,
Flor. Palmæ masculi,
Olibani albi ana q.s.

Tempera cum aqua calida, & forma pilulas in modum ciceris. Dabis septem mane cum vino.

De PILVLIS VENENO RESIstentibus.

Pilulae contra venena.

℞. Imperatoriæ, bistortæ, tormentillæ,
Valerianæ, dictamni albi, carlinæ,
Aristolochiæ rot. Gentianæ, agarici electi,
Salis gemmæ ana partes æquales,
Succi alliorum, ceparum q.s. est,
Croci ℥ j.

Misce omnia, vt fiat tanquam pasta, quæ in vmbra siccetur, & seruetur ad vsum. Quando autē vti voles, recipe huius pastæ ℨ.ß. & cum supradictis succis formentur pilulæ.

DE PILVLIS PVRgantibus bilem flauam ex capite.

Pilulę aureae.

℞. Aloes, Scammonij præparati, seu
Diagridij ana ℨ.v.
Rosarum rubr. sem. apii ana ℨ.ij.ß.
Sem. fœniculi, anisi ana ℨ.j.ß.
Masticis, croci,
Pulpæ colocynthidis ana ℨ.i.

Trita crassius excipiantur, tragacantha macerata in aqua fœniculi, & fiat massa, quæ siccanda, & in vesica, vel charta, ceræ liquefactæ intincta asseruanda per annum. Dosis a ℈.j. ad ℨ.j. vel ℈. iv.* Caput expurgant, aciem oculorū exacuūt, flatus ventriculi & intestinorum dissoluunt, ac citra molestiam aluum deijciunt. Nicol.

Pilulę arabicae.

℞. aloes optimæ ℥.iv.
Rad. bryoniæ, myrobal. Citrinarum, chebularum, Indarum, bellir icarum, emblicarū,
Masticis, Diagridij,
Asari, rosarum ana ℥.i.
Castorij ℨ.iii.
Croci ℨ.i
Succi fœniculi q.s.

Fiat massa. Seruatur siccata in papyro, ceræ liquatæ intincta, ad annum. Dosis vt precedentium.* Valent ad capitis dolorem, vertiginem, hæmicraniamque, lætitiam generant, mētisque vigorem conseruant, visum acuunt, auditumque amissum reparant, ac stomachum a vitiosis humoribus purgant. Idem.

A

DE PILVLIS PVRgantibus bilem ex hepate.

Pilulæ ad bilem in febribus.

℞. Rhabarbari electi ℨ.ß.
Cinnamomi, Spicæ ana G.vj.
Tamarindorum ℈ i.
Succi apij ℈.ß.

Temperetur rhubarbarum cum spica & cinnamomo in succo rosarum, & cum eodem succo,
B
aut syrupo rosarum lax, fiant pilulæ. His etiam Diagridij G.ii pro ℨ.j addi possunt. Post assumptionem harum pilularum imperandum, vt æger bibat Violati ℨ.j. vel ij. cum pauca quantitate aquæ borraginis.

Aliæ.

℞. rhabarbari ℈.i.
Aloes, masticis ana ℈.ß.
Diagridij G.vi.
C
Spicæ nardi, nucis moschatæ ana G.iij.
Cum syrupo Ros. lax. fiant pilulæ. Anderm.

Pilulę ex rhabarbaro.

℞. Rharbari electi ℨ iij.
Succi glycyrrhizæ, succi absinthii,
Mastiches ana ℨ i.
Myrobal. citrinarum ℨ.iii.ß.
Sem. apii, sem fœniculi ana ℨ ß.
Trochiscorum diarrhod. ℨ.iii.ß.
D
Spec. Hieræ simpl. ℨ.x.
Aquæ fœniculi q.s.

Fiat massa. Siccata, in vesica vel papyro, ceræ liquefactæ intincta, seruatur per annum. Datur a ℈.j. vsque ad ℨ.ij.* In febribus diuturnis, iecinoris obstructionibus, & aquæ inter cutem initijs conferunt. Mesues.

Pilulæ Sabelliæ.

℞. Spico Indicæ ℨ v.
Spicæ romanæ ℨ ij.
E
Rhabarbari, agarici,
Epithymi ana ℨ.iij
Costi, masticis, chamædryos,
Amomi ana ℨ. iij.
croci ℨ.ij.
Myrrhæ, cinnamomi, caryophyllorum,
Schęnanthi ana ℨ.i.
Aloes ℨ.x.

Cum Vino antiquo fiat massa, quæ siccata in charta ceræ liquatæ intincta, seruatur ad annū.
F
Datur ad ℨ.ii. cum vino.* Obstructiones ventriculi, hepatis, lienis sanant, & hydropem marciamque vacuant. Idem.

Pilulæ de Eupatorio.

℞. Myrobalanorum citrinarum,
Succi eupatorii mesuæ,
Succi absinthij ana ℨ.iij.
Rhabarbari ℨ.iii.ß.
Mastiches ℨ.i.
Croci ℨ.ß.
Aloes ℨ.x.

Succi

Succi Endiuiæ quantum sufficit.
Fiat massa, vt supra seruanda.* Mirifice prosunt in febribus intermittentibus biliosis, morbo regio, iecinorisque obstructionibus. Mesues.

DE PILVLIS PVR gantibus pituita ex capite.

Pilulæ cobia.

Spec. Hierae simpl. ʒ. x
Pulpæ Colocynthidis ʒ. iii. ℈. i.
Sccamonij præparati ʒ. ij. ß.
Turbit, Stœchadis ana ʒ. v.
Vini albi quantum sufficit.
Fiat massa Siccetur, & conseruetur in charta ceræ liquatæ intincta, per annum Dosis a ℈. i. vsq; ad ʒ. i. Rhasis.

Pilulea hierae cum Agarico.

℞. cinnamomi, nardi Indicæ,
Croci, Schœnanthi, Asari,
Masticis, casiæ, Xylobalsami,
Carpobalsami, Violarum,
Epithymi, colocynthidis ana ʒ. i.
Agarici. Turbith. ana ʒ. ij.
Rhabarbari, Scammonii præparati ana ʒ. ß.
Cum vino albo, & Theriaca confice, serua vt supra. Dosis a ℈. j ad ʒ. i. *Opem ferunt varijs capitis, neruorumque, & stomachi cruditatibus. Antonius de Scarparia.

Pilulae ex Colocynthide.

℞. colocynthidis, succi Absinthij ana ʒ. ß.
Aloes, Scammonij præparati ana ʒ. j.
Rhabarbari electi ʒ iij.
Crita omnia succo excipientur.* Pituitã a cerebro, & alijs neruosis vacuant, ob id conferunt dolori capitis ex frigido. Galenus

Pilulae ex Colocynthide, Mesuae.

℞ pulpæ colocynthidis ʒ vi.
Myrobal. Indaauim, citrinarum, Sagapeni,
Bdelii, mollis, Sarcocollae ana ʒ v.
Aloes ʒ. vii.
Nigellæ, cymini, origani persici,
Nasturtii, albi, Salis gemmei,
Absinthii Romani ana ʒ. i.
Succi porti quantum sufficit.
Fiat massa Siccetur & seruetur vt supra, per annum.* Valent ad affectus pituitosos, & melancholicos, yt alphos curatu difficiles, & iuncturarum dolores.

Pilulae Alhandal.

℞. Trochiscorum Alhand. ʒ, xii.
Spec Hierae simpl. ʒ. vii.
Masticis ʒ vii.
Salis gemmei ʒ. i ß.
Ladani ʒ i.
Ladanum. & Mastige inuncta oleo, Nucũ, tundantur pistillo calido in mortario æneo, deinde reliqua trita addãtur, & fiat massa, in charta, ceræ liquatæ intincta, seruanda per annũ, vel per

A dimidium * Ad cephalæam, & hemicraniam, difficiem, & affectus neruorum, & iuncturarũ. Mesues.

Pilulae sex rebus.

℞. aloes, Scammonii, colocyntidis,
Agarici, bdelii, Gummi Arabici,
Rhabarbari ana ʒ ß.
(Rhabarbarum a florentinis additũ est,)
Tere, & fiat massa. Seruatur vt praecedens. Dosis a ℈ i. ad ʒ i.* Pituitam a cerebro, & aliis nerB uosis euacuat. galenus.

Pilulae de octo rebus, siue octomera.

℞ Aloes, Scammonii preparati ana ʒ ii.
Pulpae colocynthidis, Epithymi,
Agarici, Masticηes, Dauci Cretici,
Myrobal. chebularum, Absinthii ʒ. i.
Succi Solani quantum sufficit.
Fiat massa probe e iecetur deinde ad vsum in papyro, ceræ liquatae intincta, seruetur vsq; ad annum. Dosis vt praecedens * purgat humores C crassos à capite, visum acuunt, & suffusionẽ arcent. Nicolaus.

Pilulae contra catarrhum, & repletionem capitis.

℞. Stœcp. Arab. ʒ. ß
Nucis moschatae, Macis ana G v.
Caryophyllorum, cinnamomi ana ℈ ß.
Squinanthi, Asari carpobalsami,
Cubebarum ana G vii.
D Quinque genera Myrobal ana ʒ. i.
Rhabarbari electi ʒ ii.
Spice Indicae ℈ ß.
Turpeti ʒ i: ß.
Agarici opt Fot senae ana ʒ. ii. ß.
Salis gemmae ʒ. ß.
Aloes succo citrini ʒ. ß.
Rosarum ℈. ß.
Diagridii ℈. i. ß.
Cum succo caulium, uel aqua maioranae, vel E Saluiae fiat massa.

Pilulae ualde expertae contra fluxum capitis.

℞. Aloes hepaticae ʒ i: G xv.
Agarici ℈ i. G. iii.
Masticis ℈. ß.
Zingiberis G. v.
Spice Indicae G. iv.
Salis gemmae, Trochisc Alhandal ana G. iii.
Cum syrupo de Stœchade fiant puluae nu xxx.
F Dosis pilulae tres uel quinque in introitu lecti. *Ualent pro capite stomacho.

Pilulae epilepticae nostrae.

℞ cranii humani ʒ ii.
Pulpae coloc. nthidis;
Trochiscorum Alhandali,
Stœchadis Arabici, castorei ana ʒ. i.
Hierae galeni ʒ. iv.
Agarici, Turpeti ana ʒ. i.
Cum aqua Paeoniae, vel syrupo de Stœchade. fiant pilulæ.

De

DE PILVLIS PVRgantibus pituitam ex pectore.

Pilulae Hierae cum Agarico.

℞. Spec. Hieræ sin pl. Gal.
Agarici trochiscati ana ℥. ß.
Aloes ℥. j.
Mellis colati quantum sufficit.

Fiat massa, quæ vt præcedens seruanda. Datur à ʒ. j. vsque ad ʒ ij. *Auxiliatur stomachicis, asthmaticis, & alijs stomachi, & thoracis vitijs, à crassis & pituitosis humoribus natis.

Pilulæ ex Agarico.

℞. Agarici ʒ iij.
Masticis, Iridis, Marrubij ana ʒ. j.
Turbith. ʒ ij.
Spec. Hieræ picræ ℥. ß.
Myrrhę ʒ. j.
Colocynthidis, Sarcocollæ ana ʒ. ij.

Agaricum lima in puluerem redigitur, reliqua contunduntur, fiuntque pilulæ cum Sapæ sufficienti quantitate, colocynthidis loco satius erit trochiscos Alhādal sumere. Seruantur ad annū dimidium, vel integrum. Dosis à ʒ. ß. ad ʒ. j. ß. *Auxiliātur asthmaticis, & alijs thoracis vitijs à crassis, & pituitosis humoribus natis. Mesues.

Pilulae bechicae.

℞. Succi glycyrrhizæ,
Sacchuri albi ana ʒ. x.
Amyli, tragacanthæ,
Amygdalarum dulc. ana ʒ. vj.
Mucilaginis, sem. cydonorum q. s.

Tere, fiant pilulæ. *Ad tussim veterrem, & siccā, gutturisq; & faucium asperitatem pollent. Idē.

Pilulae bechicae, Rasis.

℞. Amyli, Tragacanthę,
Amygdalarum purgatarum,
Fabarum decorticatarum, sem. papaueris,
Capitum papaueris, gummi Arabici,
Boli Armeni ana ʒ. ij.
Mucilaginis psylij q. s.
Fiant pilulæ

Pilulae bechicae albae, magistrales.

℞. Saccha ri candi,
Amyli ana ℥ vj.
Penidiorum ℥. iij.
Tragacanthę ℥ ij.

Tragacantha dissoluatur in aqua Rosacea per diem, & fiant pilulae.

Pilulae bechicae emplasticae.

℞. gummi, Tragacanthę ana ℥. ß.
Succi glycyrrhizę ℥ j. Sapę q. s.

Fiant pilulę. galenus.

Pilulae bechichae Terebinthina.

℞. piperis, casię, cinnamomi ana ʒ ij j.
Galbani, Terebinthinae ana ℥. j.
Mellis despumati q. s.

Fiant pilulae. Idem,

A *Pilulae bechicae.*

℞. pinearum nucleorum,
Amygdalarum amar. ana ℥. i ß.
Glycyrrhizę ʒ vj.
Succi glycyrrhizę ℥. iv.

Cum aqua Rosacea fiat massa. * Aduersus tussim vterem pollent, & gutturis ac faucium asperitatem.

Pilulae bonae.

℞. pilularum cochiarum ʒ. j.
Azaiaret ʒ. ß.
Agarici trochiscati ℈. ß.
B Trochisc. Alhand. .iix.

Cum syrupo de Hyssopo fiant pilulę nu xx. Dosis pil *Valent in tussi, & catarrho

DE PILVLIS PVRgantibus pituitam ex stomacho.

Pilulae alephanginae.

D ℞. cinnamomi, cubebarum
Ligni aloes, calami aromatici,
Macis, nucis moschatae,
Cardamomi, Caryopyllorum,
Rad. Asari, masticis,
Scœnanthi, Nardi Indicę,
Carpobalsami ana ℥ i.
Absinthij, Rosarum rubr. ana ʒ. v.

Terantur crassius, & in lib. xij. aquę communis per diem macerata, coquantur ad dimidij consumptionem, deinde fricentur, & colentur, & in colaturę lib. ij. inijce

Aloes sępius lotę secundum artem, & in puluerem redactę lib. j.

Insolabis donec siccentur, sępius agittando, & addes

Myrrhę, masticis ana ʒ. v.
Croci ʒ. iij.

Tere curiose prædicti decocti reliquum ipsis affunde, agita in sole, donec siccentur, & in istam crassitiem reducantur, vt fieri possint pilulæ secundum artem. Seruētur ad annum dimidium vel integrum. Dosis à ʒ. i. vsque ad ʒ. ij. confici E debent hæ pilulę mense Iunio, vel Iulio. * Ventriculum, cerebrum, & sensoria humoribus crassis, putribus, pituitosis purgāt, & inde natū dolorem dissipant, ventriculum roborant, & concoctionem eius iuuant. Mesues.

Pilulae Galeni, similes alephanginis.

℞. cinnamomi, calami aromatici,
Cassiæ, Xylobalsami,
Schœnanthi, Dactylorum ana ℥ j.

F Trita omnia macerētur in aqua pluuiæ sufficienti quantitate, in olla noua, deinde excoquantur ad med as. cola, & colaturæ impone Aloes sępius lotæ in aqua pluuiæ, & puluerizatæ lib. ß. Pe, misceantur, & insolentur per dies Caniculares donec exiccata sint, deinde addita

Croci, myrrhæ masticis ana ℥ i.

Misce,

A Misce,& fiant pilulæ.*Idem præstant quod præcedentes,

Pilulæ ante cibum.

℞ Ligni aloes caryophyllorum,
Macis,nucis moschatæ,zedoariæ,
Zingiberis,Spicæ,galangæ,
Croci,amomi calami aromatici,
Xylobalsami,seu pro eo,acori veri,
Carpobalsami,seu pro eo,granorũ paradisi,
Cardamomi cubebarum
Absinthij,menthę rubeæ,
Sem.apij,sem fęniculi,anisi,
B Sem.petroselini,
Sem.sileris montani,
Sem.leuistici,masticis ana ʒ.i.
Rhabarbari ad pondus omnium,id est,℥.iij.
Aloes ℥.vi.
Misce,& fiat massa cum oleo nucis moschatæ per expressionem facto, vel cum vino optimo, sed præstabit cum oleo fieri,vt dictum est.Medici Colonienses.

Aliae ante cibum.

C ℞.Ligni aloes, caryophyllorum,
Folij,xylobalsami,
Sem.Balsami,casiæ ligneæ,
Maceris,nucis moschatæ
Cinnamomi,cubebarum,
Croci,Sileris montani
Rad Nardi,masticis ana ʒ.ii.
Rhabarbari aloes succo citrinæ ana ℥.iii.ß.
Vino odorato excipiuntur. * Concoquendi vires firmant,humoresq; biliosos leniter purgãt. Dantur a ʒ i.vsque ad ʒ.ii Ander

Pilulae ante cibum & post.

D ℞.Aloes ʒ.xliv.
Rhabarbari ℥.j ß.
Ligni aloes,caryophyllorum,
Folij,masticis,
Xylobalsami,carpobalsami,
Croci,Spicæ nardi,
Cassiæ ligneæ,cinnamomi,
Cubebarum ana ʒ iij.
Conficiantur cum vino optimo. Respiciunt stomachum dantur constipatis,&iis qui sunt al uo d... & conquerentibus de dolore stomachi E propter ventositatem,vel exuperantia phlegmatis,prius quam tempore calido, absque obseruatione diætæ 9.vel 11.cum vino calido conseruant sanitatem. Arnol.Viollanou.

Pilulae ante cibum & post cibum.

℞.Cinnamomi caryophyllorum.
Galangæ,nucis moschatæ,
F Macis,zingiberis,
Gardomomi,xyloaloes,
Styracis calamitæ ana ʒ i.
Rhabarbari ad põdus omnium supradictorũ
Aloes ad pondus omnium supradictorum.
Confice cum vino Sumantur ante cibum vij.& post cibum v.Virtutem digestiuam confortant Nicolaus.

Pilulae mastichinae.

℞ Masticis ʒ.ß.
Agarici optimi ʒ.iiij.
Aloes ʒ.i.
Agaricum elimatũ aut erasum maceretur in oxymelite,fiatq; massa.Seruatur ad annum Dosis ad ʒ ii.*Ventriculum,cerebrum,viscera reliqua oculos vterum putribus humoribus purgant & roborent.Conciliator.

Pilulae stomachicae.

℞ Myrobalanorum Citrinarum
Aloes,Turbith ana ʒ.x.
Rosarum,Spicae Indicæ,
Masticis ana ʒ.ii ß.
Anisi ʒ.i.ß.
Salis Indi,vel Salis gemmei,croci ana ʒ i.
Cum succo absinthij formetur massa.Seruatur ad annum dimidium vel integrum Dosis ad ʒ.ij.* Biliosos &pituitosos vacuant humores,eos potissimum qui caput & ventriculum obsident Mesues.

Pilulae stomachicae aliae.

℞ Myrobalanorum citrinarum Indarum,
Chebularum ana ʒ.iji.
Rosarum,masticis ana ʒ.ii.
Cardamomi,ligni aloes
Santali citrini,cubebarum,
Caryophylorum Schœnanthi
Nucis moschate ana ʒ.ij.
Rhabarbari ℥.ß.
Turbith ʒ.vij.
Aloes ad pondus omnium.
Fiat massa Seruatur ad annum.Dosis a ʒ i.vsq; ad ʒ ij.* Cerebrum et ventriculũ corruptis humoribus purgant,ventriculum roborãt, coctionem iuuant appetentiam excitant Alkindus.

Pilulæ stomachicae aliae.

℞.Hieræ picræ ʒ.vij.
Myrobal chebularum,
Citrinarum,Indarnm ana ʒ.ii.
Agarici ʒ.ii.
Turbith boni ʒ.x.
Epithymi cretensis,anisi ana ʒ ii.
Salis Indi ʒ.ii.
Absinthij,Scammonij ana ʒ.iii.
Penidiorum ʒ.iii.
Succi cichorij q.s.
Fiat massa * Pituita et bile flaua ventriculum, hepar,caput,sensoria, iuncturas purgant Dantur ʒ.ji Meuces.

Pilulae stomachicae aliae.

℞.Hieræ pichæ ʒ.x.
Trium myrobalanorum,
absinthii ana ʒ.ij.
Masticis,anisi,
Myrob Belliricarum,
Emblicarum,agarici ana ʒ iii.ß.
Zingiberis ℥.ii.
Caryophyllorum,Salis gemmei,
Schęnanthi ana ʒ i.

Tur-

Turbith ℥.xii.
Succi absinthij q.s.

Fiat massa. Dosis a ℨ.j. vsque ad ℨ.ii. vel iij. *Cerebrum & ventriculum corruptis humoribus purgant, ventriculum roborant, coctionem iuuant, appetentiam excitant. Mesues.

Pilulae ex turbith, Stomachicae dictę.

℞. Turbith gummosi ℥ x.
Miches ℥.ß.
Masliches ℥ ß.
Rosarum rubrarum ℥ i.
Aloes ℥.ii. ℨ i.
Succi absinthij q.s.

Fiat massa Seruatur per annum dimidium, vel integrū. Datur a ℨ.j vsque ad ℨ ij. vel ℨ.iij. *Materiam pituitosam, putrem, & aquosam ex ventriculo & cerebro vacuant. Idem.

Pilulae ex Turbith.

℞ Turbith, myrobal. citrinarum,
Aloes ana ℥ x.
Masticis, rosarum, spicæ ana ℨ.ii.ß.
Croci ℨ.i.
Salis indi ℨ.ij.

Idem vt sequentes promittunt Idem.

Pilulę aureae ex Turbith.

℞. Aloes ℨ.xii.
Masliches, rosarum rubr ana ℨ.vij.
Myrobal. flauarum ℨ.v.
Croci ℨ.iij.
Turbith gummosi ℨ.xvi.

Puluerizentur, & cum succo absinthij q.s. fiat massa. *Pituitam & bilem sine molestia purgat, hepar & ventriculum roborant, coctionem iuuant. Idem.

Pilulæ communes, pestilentiales dictę.

℞. Aloes ℥.j.
Myrrhæ croci ana ℥.ß.
Vini albi q.s.

Fiat massa. *Mirifice aduersus pestiferæ luis cōtagia populatim grassantia pollent. Humores etiam ventriculo immersos educunt. Auicenna.

Pilulae pestilent. ales, ruffi.

℞. aloes, ammoniaci ana, ℨ.i.
Myrrhæ ℥ ß.

Cum succo limonum fiat massa.

Pilulae contra pestem, magistrales.

℞. Myrrhæ, croci,
Boli armeni, coralli rubri,
Charabae ana ℨ i
Myrobal. chebularum ℨ.ii.
Aloes ℨ vij.
Vini albi q.s.
Fiat massa.

Pilulæ pestilentiales.

℞. Aloes optimæ ℨ.ii.
Rhabarbari electi, myrrhæ optimæ ana ℨ.i.
Zedoariæ selectae, croci ana ℈.i

A Cum succo citri, vel limonum, vel Aurantiorū, vel acetosæ fiat massula, ex qua formentur pilulæ. Datur ex his ℨ.ß. singulis septimanis. Medici Basilienses.

Pilulae pestilentiales aliæ.

Aloes lotæ ℥.i.
Myrrhæ ℨ.ß.
Agarici ℨ.i.
Masticis ℨ.i.ß.
Croci, rhabarbari electi ana ℨ.ß.
B Boli armeni ℨ ß.
Spec. Hieræ picræ ℨ.i.
Diagridij ℨ.ii

Cum vino fiant pilulæ. Valent contra pestem. Antonius de Bononia.

Pilulae contra vermes.

℞. Aloes ℨ.ii.
Myrrhæ, scordii, dictami albi ana ℈.i.

Cum syrupo de absinthio fiant pilulę Dosis ℨ i. Et si puer sit tenerior ℨ.ß aut ℈.ii Hieronymus
C Mercurialis.

DE PILVLIS PVRgantibus pituitam ex iuncturis.

Pilulae de hermodactylis, maiores.

℞. Hermodactylorum,
Myrobal. citrinarum, aloes, Turbith,
Colócynthidis, bdellij, Sagapeni ana ℨ.vi.
D Castorii, sarcocollæ,
Euphorbii, oponacis,
Sem Rutæ, sem. apii ana ℨ iii.
Croci ℨ.i.ß.
Succi brassicæ q.s.

Fiat massa Seruatur ad annuos duos. Dosis a ℨ.j. vsque ad ℨ.ij. *Valent ad podagram, & dolores frigidos aliarum iuncturarum. Mesues.

Pilulae arthriticæ.

℞. Hermodactylorum,
E Turbith, agarici ℨ.ß.
Casiæ ligneæ, spicæ Indicae,
Caryophyllorum, xylobalsami,
Carpobalsami, macis, galangæ,
Zingiberis, masticis, asæ fœtidæ,
Fœniculi, anisi, saxifragiæ,
Sem asparagi, sem. rusci, rosarum,
Milij Solis, Salis gemmei ana ℨ.ii.
Scammonii ℥ i.
Aloes optimæ ad pondus omnium,
F Succi fœniculi q.s.

Fiat massa. Siccetur & seruetur in charta, ceræ liquatæ intincta, ad annum. Dosis a ℨ.i vsque ad ℨ ii. *Valent ad podagram, aliosque articulorum dolores. Nic.

Pilulæ arthriticæ aliae.

℞. Betonicæ, myrrhæ,
Boli armeni præparati, iuę arthriticæ ana ℨ.i
Pimpinellæ, chamædryos, aloes ana ℨ. ii.
Croci ℈.ß. Mellis ros colati q.s.

Misce.

Misce & fiat massa pilularum. Capiat duas pro vna vice, per tres horas ante cibum, ad quantitatem ciceris, singulis diebus, & videbis mirabilem effectum. Innominatus.

Pilulae artheticae quatuor magistrorum.

℞. Hermodactylorum,
Gummi hederæ ana ʒ.vi.
Turpeti gummosi.m robal.chebulorum,
Pulp. colocynthidis, agarici ana ʒ.ii.
Euphorbii, diagridii,
Sarcocollæ, opopanacis,
Serapini, bdellii, amomi ana ʒ.i.
Salis gemmæ, sem. apij,
Petroselini, rutæ domest.
Racori, sem cicutæ ana ʒ.ß.
Aloes ʒ iij.
Diagridi ʒ i,

Cõfice cum succo Iuæ, vel fœniculi, imponatur puluis iuæ Arnol. Villanou.

Pilulae podagricae.

℞. Agarici opt rhabarbari pul.
Mastiχis ana ʒ.j.
Croci ʒ.ß.
Succi siue extracti hellebori nigri,
Succi fumiterræ,
Succi siue extracti gentianę,
Succi siue extracti petasitæ,
Extracti rhabarbari ana ʒ i.

Misce, & fiant pilulæ Henricus Vuolffius.

Pilulae fœtidę maiores.

℞. Sagapeni, ammoniaci,
Opopanacis, bdellii,
Colocynthidis, rutæ agrestis,
Aloes, Epithymi ana ʒ.v.
Hermodactylorum, Esulæ ana ʒ.ii.
Scammoni præparati ʒ.iii.
Turbith ʒ.ß.
Cinnamomi, nardi indicæ,
Croci, castorei ana ʒ.i.
Zingiberis ʒ i.ß.
Euphorbii ℈.ii.

Dissoluãtur lacrymæ in sũcco porri, & fiat massa. Siccetur, & seruetur in charta, ceræ liquatæ intincta, per annũ. Dosis a ℈.ii. ad ʒ.i. * Vacuãt pituitam crassam, crudam, ob id conferunt affectibus inde natis, arthritidi, podagræ, gonagræ, dolore spinæ, & aliarum iuncturarum, ventriculi, colico, alphis, elephantię, aliisque cutis vitiis Mesues.

Pilulae fœtidæ minores.

℞ sagapeni, ammoniaci,
Opopanacis, bdelli,
Myrrhe ana ʒ.v.
Turbith ʒ x.
Colocynthidis ʒ.vj.

Fiant vt priores. * Idem pollent. Idem.

Pilulae ex sagapeno.

℞ Sagapeni, ammoniaci,

A Bdellii, opopanacis, aloes,
Castorii, rutæ agrestis ana ʒ.ii.
Colocynthidis ʒ iii.
Salis gemmæ ʒ i.
Succi porri q.s.

Fiat massa Siccetur, seruetúrque in papyro, ceræ liquatę intincta, per annos duos Dosis a ℈.ij. ad ʒ i * Pituitam lentam purgant, ob id iuuans paralysim, spasmum, dolorem iũcturarum, dorsi, podagramque frigidam. Mesues. B

Pilulę ex opopanace.

℞. Opopanacis, hermodactylorum,
Sagapeni, bdellii,
Ammoniaci, colocynthidis ana ʒ.v.
Croci, castorij, myrrhæ, Zingiberis,
Piperis nigri, longi, cassiæ ligneę,
Myrobalanorum citrinarum, Indarum,
Belliricarum, emblicarum ana ʒ i.
Scammonii præparati ʒ ii.
Turbith ℈ ß.
C Aloes ʒ.i ß.
Succi brassicae q.s.

Fiat massa, siccetur & seruetur in charta, ceræ liquatæ intincta, loco sicciore, per annum. Dosis ℈.ii. vsque ad ʒ j * Ad paralysim, spasmũ cynicum, gonagram, podagram, & aliorum articulorum dolores, morbosque partium neruosarũ frigidos, vtiles sunt. Idem.

D *Pilulae de Sarcocolla.*

℞. Sarcocollae ʒ iii.
Turbith ʒ.ß.
Colocynthidis, zingiberis ana ʒ.i ß.
Salis gemmei ʒ.i.
Aquæ rosarum q.s.

Fiat massa, quæ vt pręcedens seruanda Dosis ʒ. j. * Pituitam vacuant, ob id pituitosis affectibus commodant. Idem.

Pilulae de benedictę.

E ℞. Spec benedictæ laxatiuę ʒ vi.
Mellis rosati q.s.

Fiat massa Seruatur papyro munda, ceræ liquatæ intincta per annum: Dosis a ʒ i. ad ʒ.ii, * Humores pituitosos, potissimum ad articulos decumbentes eliciunt, a renibus quoque & vesica purgant: Nicol.

Pilulae de nitro.

F ℞ Aloes, colocynthidis, scammonii,
Bdellii, hellebori nigri,
Gummi arabici ana ʒ ii.
Euphorbi nitri ana ʒ.i.

Cum sũcco brassicae fiat massa * Valet ad crassos, frigidos, lentos & glutinosos humores, ex remotioribus partibus educendos, frigidis neruorum affectibus succurrũt, & humores ex alto reuocant, quo nomine cerebri, et capitis pertinacibus affectib. articũlariis morbis, comitiali, et resolutioni cõueniunt. Stomachicis & Ischiadicis succurrunt. Vertiginosos iuuant, pituitę lentitiam dissipant, utramque bilẽ deturbãt, unde earum vsus in morbo Gallico. Alex. Trallian.

A

DE PILVLIS PVRgantibus melancholiam ex hepate, & splene.

Pilulæ ex Emaria.

℞. myrobal flauarum, chebularum, Indarũ ana ʒ.v.
Aloes ʒ vij.
Scammonij præparati ʒ.v.
Succi Fumariæ quantum sufficit.

Omnia in puluerem redacta comprehende succo, & siccari sinito, rursus trita succo excipiantur, siccentur, & sic tertium, & in pilulas formẽtur. Durant annum. * Soluunt humores acres, biliosos, pituitam salsam, & alios adustos, à quibus pruritus, & scabies. Auicenna.

B

Pilulæ Indæ.

℞. Myrobal Indarum, Hellebori nigri,
Polypodij ana ʒ.v.
Epithymi, Stœchadis ana ʒ.vj.
Agarici, Lapidis Lazuli loti,
Colocynthidis, Salis Indi ana ʒ.ß.
Succi Eupatorij inspissati,
Nardi Indicæ ana ʒ.ij.
Zingiberis ʒ.j.
Spec. Hieræ simpl. ʒ.j ß.
Succi Apij q.s.

C

Fiat massa, quæ leuiter siccata, seruetur in charta mũda ceræ liquatæ intincta, per annũ. Datur a ℈.ij. ad ʒ.j *Valent ad affectus melãcholicos, cancrum nõ vlceratum, elephantiam, alphos nigros, curatu difficiles, melancholiam morbum, & inde ortum tumorẽ, & mœrorem. quartanã, icterum, spleniticum, & splenis dolore. Mesues.

D

Pilulę de lapide Lazuli.

℞. Lapidis Lazuli loti ʒ.vj.
Epitymi, polypodij ana ʒ.j.
Caryophyllorum, Anisi ana ʒ.ß.
Scammonij præparati, Hellebori nigri,
Salis Indi ana ʒ ii. ß.
Agarici electi ʒ.j.
Spec Hieræ simpl. ʒ.xv.
Succ Endiuiæ quantum sufficit.

E

Fiat massa, leuiter siccata seruetur in papyro mũda, ceræ liquatæ intincta. Dosis à ℈.ij. ad ʒ.j. *Valent ad affectus melancholicos, & bile vsta natos, Mesues.

Pilulę de lapide Armeno.

℞. Lapidis Armeni loti,
Spec Hieræ simpl ana ʒ.v.
Polypodij. Epithymi ana ʒ.i.
Scammonii præparati ʒ iii.
Caryophyllorum ʒ.ij.
Salis Indi ʒ i.ß.
Succi Solani quantum sufficit.

Fiat massa, siccetur leuiter, & in charta munda, Ceræ liquatæ intincta, seruetur per annum Dosis a ℈.ii. ad ʒ.i. *Melancholiam, & bilem vstam multiplicem vtramque clementer uacuant, ob id morbis inde natis conferunt. Mesues.

Pilulę contra morbum Gallicum.

℞. Ellebori nigri, triti ʒ.i.
Præcipitati ʒ ß.
Fol Senæ Alex. ʒ ii.
Croci ʒ.i.

Misce, & cum Melle albo fiat massa pilularum, Dosis a ʒ.i. vsque ad ʒ ii Fiorauantus.

Pilulę Mercuriales ad morbum Gallicum:

Nonnulli post purgationem uniuersalem sequent bus pilulis Gallicam luem curant.

℞. Rhabarbari electi ʒ.x.
Scammonii ʒ.iij.

Terantur, succum, vel syrupum de Limonibus affundendo,

Argenti uiui, panno conclusi, ut granis minimis effluat ʒ.ii. uel ʒ.vi.

Extinguatur diligenter eodem succo, cumq; satis extinctum, & mixtum fuerit, sepe de eodem succo, vel syrupo affundendo, adde Farinæ triticeæ ʒ ii. Moschi ʒ. i Fiant pilulæ quinque pro drachma, diligenter deauratae. Nam aurum mirifice hydargyri noxam reprimit Sumat quoti die unam pilulam sex horis ante cibum, illisque triginta dies vtatur. Interea vero nullo alio vtatur medicamẽto, nec cathartico, nec topico, sed bis in hebdomada tantum bibat aquæ Fœniculi ʒ.i. & aquæ vitæ ʒ.ß Anc chalmeteus.

DE PILVLIS PVRgantibus humores serosos.

Pilulæ de Mezero.

℞. Foliorum Thymelææ aceto infusorum, & exiccatorum ʒ.v.
Myrobal flauarum ʒ ß.
Myrobal. chebularum ʒ.iii.
Mannæ q.s

Tamarindorum aqua Cichorii solut. q. s. ad formandum. *Serosum excrementum ualẽte: purgant, seu aquas, ob id hydropem iuuant Datur a ʒ.i ad ℈.iv Mesues.

Pilulae de Euphorbio.

℞. Euphorbii, Colocynthidis, Agariti,
Bdellii, Sagapeni ana ʒ.ii,
Aloes ʒ.v.
Succi pori q.f.

Fiat massa, Siccetur leuiter, & in charta munda Ceræ liquatæ intincta, seruetur per annum Datur a ʒ i. ad ℈ iv. * Ad emittendam hydropicorum flauam aquam, & materiam tumoris discutiendam ualent, opem quoque afferunt lumborum doloribus, & podagræ humida causa concitatæ. Idem.

Pilulae Hydragogae.

℞. Hieræ simplicis cum Agarico ʒ.ß,
Rhabarbari,
Myrobalanorum chebulorum ana ʒ. i.

Foliorum Chamelææ infusorum in Aceto ui ni, cui incoxere mala Cydonia, & exempta, ex tra solem arescant, repetitaque infusione a recẽ tato aceto, & maceratione facta per horas 24. & deinde exiccatorum ℥.ß.
Trochiscorum alhandel ʒ.ß.
Nucis myristicę,
Caryophyllorum ana ℈ ß.
Fiat massa cũ succo radicum Iridis, Datur ℈ j. superdormiat, & mox iusculum pisorũ sorbeat, Heurnius.

DE PILVLIS PVRGANtibus humores mixtos à capite.

Pilulae sine quibus.

℞. Aloes lotae ʒ.xiv.
Myrobal. flauarum, chebularum,
Indarum, belliricarum, Emblicarum,
Rhabarbari, mastiches, Absinthii,
Rosarum, Violarum, Senæ,
Agarici, cuscutae ana ʒ.j.
Scamonii pręparati ʒ.vi.ß.
Macerato scammonio in succi fœniculi q.s. infusio, iem panno lineo colligatam fortiter exprime manibus oleo violato inunctis, & cum expressione fiat massa, siccetur leniter, & papyro munda cerae liquatae intincta, seruetur per annum, dosis a ℈. ii. ad ʒ.i. *Mirifice pituitam, bilem, & humorem melancholicum purgant, & ad suffusiones, oculorumq; claritatem conducunt, visum conseruantes, aurium dolorem sanant, & iliosis conferunt. Nicolaus.

Pilulae lucis maiores.

℞. Rosarum, Violarum, Absinthii,
Colocynthidis, Turbit, Cubebarum,
Calami aromat. nucis mosch. Spicę Indicę,
Epithymi, carpobalsami, Xylobalsami,
Sem. Seselios, sem. Rutę, Schœnanthi,
Mastich. rad. Azari, Caryophyllorum,
Cinnamomi, Anisi: sem. fœnieuli,
Sem. Apii, Casiae ligneę,
Croci macis ana ʒ ii
Myrobal. Citrinarum, Chebularum.
Indarum: Belliricarum, Emblicarum,
Rhabarbari ana ℥.ß.
Agarici: Senę ana ʒ.v.
Euphragiæ ʒ vi.
Aloes succo citrinę ℥.xi.ʒ.ii.
Succi fœniculi quantum sufficit.
Fiat massa: leuiter siccetur, & in papyro, cerę liquatae intincta, seruetur per annum. Datur a ʒ.ii ad ʒ.i. * Excrementa capitis pituitosa educunt, uisumque roborant. Mesues.

Pilulae lucis, minores.

℞. Xylobalsami, carpobalsami ana ʒ.i.
Rad. chelidonię ʒ v.
Rosarum, Violarum, absinthii,
Euphragiae ana ʒ.iii
Senę epitymi, Myrobal flauarum,

A Chebularum, Indarum, Belliricarum,
Emblicarum: Agarici, Coloeynthidis,
Schœnanthi: Lycii,
Lapidis Lazuli loti ana ʒ ii.ß.
Aloes lotę ℥ vi
Succi fœniculi, aut Chelidonię quantũ sufficit.
Fiat massa. Seruatur in charta mũda, ceræ liquatæ intincta per annum.* Excrementa capitis pituitosa educunt, visumque roborant, atram tamen bilem magis vacuant. Mesues.

Pilulae capitales.

B ℞. artanitæ, colocynthidis, Agarici.
Turpeti, Hermodactylorum ana Gr. xxiv.
Zingiberis, caryophyllorum: Macis,
Ligni Aloes, Salis gemmæ ana Gr xij.
Diagridij ℈.j.
Aloes lotæ ʒ.x.
Cum Hieræ simplici fiant pilulæ vij. pro drachma. Nicolaus Slocker.

Pilulae ad omnem dolorem capitis.

℞. Aloes hepaticæ lotæ ℥.iij.
Bryoniæ, masticis ana ℥ j.
C Cum vino fiant pilulæ Conferunt omni dolori capitis, memoriam reparant, & lętificant Francisc. Gozad.

Pilulae ad dolorem capitis, ex phlegmate & melancholia.

℞. Myrobal. Chebulorum, Myroball Belliricorum,
Myrobal. Emblicorum ana ʒ iij.
Salis ʒ.ß.
Stœchados ʒ.ij.
D Hieræ picræ ℥ j.
Pulpæ colocynth. ℥.ß.
Absinthij ʒ ij.
Agarici ℥.j.
Turpeti, Epithymi ana ʒ.ov.
Hellebori nigri ʒ v.
Fiat massa. Dosis a ʒ.j. vsque ad ij.ß. Auicenna.

Pilulae saluae mundifi antes caput.

℞. Turpeti, aloes ana ʒ.x.
Colocynthidis: Scammoneæ ana ʒ.iij.
E Anisi, Salis ana ʒ ij.
Fiat massa cum vino. dosis aur. i. Auicenna.

Pilulae ac dolorem capitis ex melancholia.

℞. Epithymi, Agarici ana ℥.ß.
Polypodij ʒ.iij.
Hierę ʒ.vij
Salis ʒ.ij.ß.
Myrabol. Indarum ʒ.v.
Lapidis Lazuli ʒ.ij
Dosis a ʒ.ij Auicenna.

Pilulae ad melancholiam ualidiores.

℞. Pęoniae Myrrhae: Stęchados Arabici,
Melissæ, Thuris: Croci, Myrobal trium,
Rosarum ana ʒ.j.
Trochisc. de agarico: polypodij: Epithymi,

 Senæ,

Senæ, lapidis Lazuli loti, & præparati,
Boli Armeni præparati ana ℥.iij.
Aloes lotæ ℥.ij.
Cum vino fiant pilulæ. Idem.

DE PILVLIS PVRGANtibus humores mixtos a stomacho.

Pilulæ hieræ simplicis.

℞ Aloes ℥.j.
Cinnamomi, Xylobalsami, Azari,
Spice indicæ, Croci, masticbes ana ℨ.iij.
Mellis rosati quantum sufficit.
Fiat massa. Seruatur per annum in charta munda, ceræ liquatæ intincta Dosis ad ℨ.ij. * Aduersus vitia ventriculi ex humoribus biliosis, & pituitosis nata prosunt Galenus.

Pilula de hiera composita.

℞. cinnamomi, Spicæ indicæ,
Croci, Schœnanthi, Azari,
Xylocassiæ, Xylobalsami,
Carpobalsami, Violarum, absinthij,
Epithymi, Agarici, Rosarum,
Turbith, colocynthidis, Mastiches ana ℈.ij.
Aloes ℨ.x. ℈ ij.
Aquæ indiuiæ quantum sufficit.
Fiat massa, in papyro munda, ceræ liquatæ intincta, seruanda per annum Dosis vt supra * Opem ferunt vitijs capitis, neruorumq; ab humoribus pituitosis procreatis.

Pilulæ Assaieret.

℞. Spec. Hieræ picræ Gal. ℨ.ij.
Mastiches, myrobal. citrinarum ana ℨ.j.
Aloes ℥.ß
Succi Maioranæ quantum sufficit.
Fiat massa, in charta munda, ceræ liquatæ intincta, seruanda per annum Dosis ad ℨ ij * Bilem flauam, & pituitam vacuant. Auicenna.

Pilulae ex Turbith:

℞. Turbith gummosi ℨ x.
Mastiches ℥.ß
Rosarum rubrarum ℨ.iij.
Aloes ℥.ij ℨ.j.
Succi Absinthij quantum sufficit.
Fiat massa.* Materiā pituitosam putrē, & aquosam ex ventriculo, & cerebro vacuant. Mesues.

Pilulae ex Turbith aliae.

℞ Turbith, myrobalanorum,
Citrinarum, Aloes ana ℨ.x.
Mastiches Rosarum, spicæ ana ℨ.ii.ß.
Anisi ℨ.i.ß. croci ℨ.i.
Salis Indi ℨ.ij.
Idem quod sequentes promittunt.

Pilulae ex Turbith aurea.

℞. Turbith optimi ℨ.xvj.
Aloes ℥.iß.
Mastiches, Rosarum ana ℨ.vii.
Myrobal. flauarum ℨ.x.
Croci ℨ.iv.

A Succi absinthij quantum sufficit.
Fiat massa, in charta munda, ceræ liquatæ intincta, seruanda per annum.* Bilem, & pituitam citra molestiam purgant, hepar, & ventriculū roborant, coctionem iuuant, Mesues.

Pilulae de Aloe, & Mastiche.

℞. aloes ℥.i.
Mastiches ℥.ß.
Caryophyllorum, Rosar. rubrarum ana ℨ.i.
Croci, Diagridij ana ℈ ii.
Succi Absinthii, vel
Succi fœniculi quantum sufficit.

B Fiat massa. * Respiciunt virtutem naturalē purgant incolumiter stomachum a phlegmate, & a cholera. Nicolaus.

Pilulae de Aloe lota.

℞. Aloes lotæ cum succo rosarum rubrarum ℥. i.
Agarici trochiscati ℨ iii.
Mastiches ℨ.ii.
Spec Diamoschi dulcis ℨ ß.
Vini maluatici q. s.
Fiat massa, in papyro munda, ceræ liquatę intincta, seruanda per annum,* Ventriculum, cerebrum, viscera reliqua, oculos, vterum, putridis

C humoribus purgant, & roborant. Incertus.

Pilulae de Aloe rosata.

℞ Aloes rosatæ optimæ, & pellucidę ℥ i.
Cum vino formetur pilulæ, pro drachma quot voles,* Minus purgant, magis roborant, Aloe rosata dicitur, quæ succo rosarum sæpius est elota, aut quæ eundem succum sæpius imbiberit. Augustani.

Pilulae de Aloe rosata, aliter.

℞. Foliorum ros. viridium ℥.iv.
Terantur, seu incidantur minutissime, & cum Aloes ℨ. vi. incorporetur. quibus exiccatis denuo

E addantur totidem rosę, & tertium reiterentur postea formetur massa, quę vsui reseruetur. Arnoldus Villanouanus.

Alia elegans Aloes pręparatio.

Aloen parant magni quidam viri. ita vt omnem noxam exuat hoc modo: Cum Syrius estiuo solstitio flagrat, pulueri Aloes remiscent seru lactis, dum pultis characterem trahat, soli exponūt dum indurescat, Iterum iu puluerem comminunnt & succum Endiuiae affundunt, de

F nuoque siccant, tandē in pollinem vertunt, ac Rosarum persiccatum succo imbuunt. & sępius eandem historiam peragūt, vltimo siccarum in vsū reponūt, & ex ea pilulas efformāt, Heurn.

Pilulae imperiales, magistrales.

℞. cinnamomi, Amomi, Anisi, mastiches,
Cardamomi minoris, Zingiberis,
Zedoariae maceris, nucis mos. haræ.
Caryophyllorum, croci, Cubebarum,
Ligni Aloes, Turbith, Mannę,
Agarici, fol. Senę, Spicę Indicę, Myrobal.
Citrinarum, Chebularum, Indarum,
Bellíticarum, Emblicarum ana ℈ i.

Rhabar

Rhabarbari ℥.j. Aloes ℥.ii,
Syrupi rosf.lax q.s.
Fiat massa.*Modicum soluunt,& plurimum cõfortant stomachum,& omnia intestina frigida, muniunt virtutes naturales, remouent frigiditatem,clarificent sanguinem & spiritum.

Pilulae aurae siue magicæ

℞.Fol.auri Gr.xij.
Thuris,myrrhæ,croci
Ligni aloes,cinnamomi,cort mali citri,
Melissæ,Setici coccinei crudi,mentae
Been albi,been rubri ana ℥.ß.
Rosarum rub Santali rubri,coralli rubri
Myrobal.Emblicarum,
Myrobal.chebularum,
Myrobal.Indarum ana ℥.j.
Aloes lotæ ad pondus omnium.
Cum vino optimo confice pilulas. Pituitam,atram bilem educũt absq;molestia,singula membra corroborant,spiritus acuunt,& illuminant ita eos dilatant,ne constricti mœstitiampariant sed dilatatione & lumine gaudeant, ita rursus stabiliunt,ne extensione nimia euanescãt. Marsilius Ficinus.

Pilulae Angelicae Fiorauanti

℞ Colocynthidis ℥ iv.
Aquæ vitæ optime circulatae.lib.j
Macerentur per dies tres inde fiat fortis expressio,cui adde
Aloes hepaticae,elleb.nigri myrrhae ana ℥.i
Misceantur trita, et ponantur in loco calido dũ fere exiccentur,mox adde
Croci cinnamomi sulphuris flaui ana ℥.ß.
Incorpora bene,et permitte dum perfecte exiccentur,inde cum melle fiat massa,in vase plumbeo seruanda Dosis ℥.i.Valent ad omnia genera morborum.Purgant bilem vtranque & pituitam clementer,ita vt etiam grauidis mulierib. exhiberi sine periculo possint. Febres & omnes & catarrhos sanat.

Pilulae aquilinæ Fiorauanti.

℞. Conseruae rosarum ℥ iii.
Ligni aloes ℥.j.
Olei Vitrioli G.x.
Cinnamomi electi ℈.ij.
Lapidis philosophici nostri ℥.i.
Sacchari albi ℥.ii
Misce,& cum syrupo acetoso fiat massa Dosis ℥ i.usque ad ℥.ij.cum vino. Valent ad omnes infirmitates,purgantque sine nocumento.

Pilulae magistrales.

℞.Olibani masticis, myrrhæ Sarcocollae,
Aloes hepaticae,Ellebori nigri, Turpeti,
Colocynthidis,croci ana q.s est.
Moschi ℈.ß.
Terantur minutissime & cum melle rosato, & aqua vitæ fiat massa pilularũ Dosis ℥.ii ad ℥.iii. Purgant humores corruptos viscosos et crassos corpora a putredine conseruant, conferunt po-

A dagricis,necnon Gallico morbo affectis. Fiorauantus.

Pilulae saluberrimae.

℞ Myrrhę electæ croci
Ossis de corde cerui,caphuræ
Spodii,sem.ocymi ana ℥ ß.
Ligni aloes ℈.i.Gr.v.
Boli armeni cum aqua ros.præparati ℈.i.
Ben albi ℈.ß.Gr.v.
Flor.buglossae ℥.i.
Caryoph. llorum,cort mal citri,
Sem.citri,Zingiberis ana ℈.i.
B Ambræ griseæ electæ Gr.v.
Hyacinthorum,granatorum ana ℈. ß.
Agarici optimi,rhabarbari electi ana ℥.i.
Spicæ Indicę ℈.ß.
Aloes hepaticæ elect. & elotae, ad pondus omnium.cum aquae buglossae fiat massa nõ nimis spissa Istę pilulae possunt citra administrationẽ acui cum
Diagridio,Trochiscorum, alhand. ana quan-
C tum satis est.
Et formentur pilulæ.

Pilulae.

℞ Myrobal.chebulorum ℥ ii.
Rosarum rubr.
Santali rubri,
Emblicorum,
Cinnamomi electi,
Croci,cort mali citri,
Been albi,
Been rubri
Melissę ana ℥.i
D Aloes electae riteque ablutae ℥.xii.
cum vino fiant pilulae quibus hebdomada qualibet semel vtaris diluculo,eo scilicet pondere, quo naturae tuae conueniat,aestate quidem cũ aqua rosacea ,alias vero cum uino Pituitam & atram bilem euacuant.Marsilius Ficinus.

Pilulæ Galeni ad Laxandum.

℞:Diagridij ℥ iii.
Colocynthidis,aloes ana ℥.ß.
Myrrhae ℥.ij.
Masticis ℥.i.
E Fac pilulas cum vino,ad modum ciceris.

Pilulæ de elaterio.

℞. Aloes ℥.ii. Masticis ℥.i.
Elaterii ℥.iii.
Cum succo cucumeris asinini conficitur.Da iij. vel v. Suauiter ducunt, et principaliter melancholiam,& phlegma; purgant siue choleram rubeam.Nic.

F

Pilulae aliae.

℞. Aloes lotae ℥.i
Myrobal.emblicorum
Myrobal.chebulorum ana ℥.ii.
Masticis rosarum rubr ana ℥.ii.
cum vino fiant pilulae.Pituitam atramque bilẽ euacuant.Mars Ficinus.

DE PILVLIS PVRGANtibus humores mixtos ab hepate.

Pilulæ de tribus.

℞. Rhabarbari, agarici,
Aloes lotae ana ʒ.ij.ß.
Syrupi rosſ.lax.q.ſ.

Fiat maſſa, in charta munda, ceræ liquatæ in tinct a seruanda per annum.

Pilulæ ex halicacabo.

℞. Abſinthij, ſucci abſinthi,
Succi eupatorii, aloes,
Myrobal. flauarum, maſtiches,
Croci, rhabarbari, cancami loti,
Aſari, aniſi, caſiæ ligneæ,
Sem Fumariæ ana ʒ ii.
Hierae picrae ʒ iij.
Aquę Solani q ſ.

Fiat maſſa * Ad febres diururnas ex humoribus variis ortas, obſtructionem hepatis ſoluunt & inde ortum dolorem, & incipientem hydropem, dantur a ʒ i ad aur. j ß. Meſues.

Pilulæ ad hydropem.

℞. Spicae Indicæ, & romanę ana ℥. ß.
Agarici, ariſtolochiae, amomi,
Croci aeris combuſti epithymi
Maſticis, Hyperici, Coſti,
Chamędryos ana ʒ iii.
Myrrhae, Kerſe medicinalis
Squinanthi, Tithymali ana ʒ. i.
Aloes ℥. i.

Puluerizētur, & cum aqua fiat maſſa pilulatū. Doſis ʒ. ii. cum vino. Gal.

Pilulae philagri i.

℞. Trochiſcorum Diarrhod.
Trochiſc. de rhabarbaro ana ℥. ß
Suci eupatorii,

A Succi Spinae albæ ana ʒ ii.
Abſinthii ʒ. i ß.
Myrobal. citrinorum, ſem. cuſcutae,
Turpet ana ℥ ß
Agarici, alces ana ℥. i.
Salis inoi ʒ. i. ß.

Confice cum aqua fœniculi. Doſis ʒ ii. * Valent ad febres antiquas. Meſues.

B

DE PILVLIS PVRGANtibus humores mixtos a toto.

Pilulae aggregatiuae, maiores.

℞. Myrobal. flauarum,
Rhabarbari ana ℥. ß.
Succi eupatorii,
Succi abſinthij ana ℥. iii.
Scammonii praeparati ʒ. vi.
C Myrobal. chebularum, Indarum,
Agarici, colocynthidis,
Polypod. ana ʒ. ii.
Turbith, aloes ana ʒ. vj.
Maſtiches, roſarum rubr.
Salis gemmae epithymi,
Aniſi, zingiberis ana ʒ. i.

Craſſiuſcule omnia cōterantur, & cum electuarii roſar. Meſuę quantum ſufficit, fiat maſſa, in
D charta munda, cerae liquatae intincta, ſeruāda per annum. Doſis ad ʒ. i * Valent ad diuturnas febres, & vitia capitis, ventriculi, & iecinoris. Humores item bilioſos, & pituitoſos educunt. Meſues.

Pilulæ aggregatiuæ, minores.

℞ Myrob citrinorum, Indorum
Emblicorum ana ʒ. iii.
Maſtidis, aniſi ſucci eupatorij,
Succi abſinthii, ſucci roſarum ana ʒ. iii.
Rhabarbari ʒ. v.
E Spec. Hierae picrae galeni ℥ i. ß.

Cum ſucco apii formetur maſſa Meſues.

De confectionibns aromaticis solidis, tabulis & rotulis, Sectio XXXIX.

A

DE TABVLIS CALFAcientibus caput.

Orbiculi diambræ.

℞. speci diambræ ℥.vi.
Sacchari albi in aqua fœniculi, vel Maioranę dissoluti lib.i.

Saccharum ad exactam perfectionem coquitur deinde ab igne remotum, ligneo pistillo agitatur,& species iniiciuntur, ac probe miscentur, postea per pileam leberis in tabulam, farina vel puluere, aliquo, vt cinnamomi, stratam, spatula assidue saccharum pari,& æquali quantitate ex trahatur, quod decidens placentulæ modo in orbem concrescit Si quid vero remanet in lebere, durescit iterum, sed pauca aqua affusa liquescit, deinde extrahatur vt prius. Rotulæ concretæ digitis singillatim auferantur, & farina superficie inferiori adhærente penicillo aut panno abstersa, in cribrum coniiciantur, & vlterius in calido loco e iccentur, in ligneis arculis ex tilia aut simili materia modora condantur. postea in sicco,& calido loco reponantur *Cerebrũ, cor, & stomachum confortant B

Orbiculi diamoschi.

℞ diamoschi ʒ.vi
Sacchari albi aqua fœniculi dissoluti lib.j.

Fiant orbiculi, vt antea dictum * Malis cerebri frigidis, uertigini, comitialibus,& difficulter spirantibus succurrunt.

Confectio Fœniculi orbiculata.

℞. sacchari albissimi, in aqua rosf. dissol lib ß.

Saccharum ad perfectionem exactam coquitur, deinde ab igne remotum, diu pistillo agitetur, addanturque

Olei fœniculi ℈.j. vel ʒ.ß.

Probè miscentur, deinde per plicam lebetis ĩ tabulam farinam stratam, spatula assidue saccharum pari, & æquali quãtitate extrahitur rotulæ concretæ digitis auferãtur, exiccentur, ĩ ligneis arculis cõdantur, & sicco loco reponãtur. * Capitis affectibus conferunt, uisum accuunt, pectoris angustiæ,& difficultati spirandi succurrunt.

DE TABVLIS CALFAcientibus pectus.

Tabulae diaireos.

℞. spec. diaireos S.℥.ß.
Sacchari albi in aqua capill. Veneris vel Feniculi dissoluti lib.ß.

Saccharum ad perfectionem coquitur, agitatur deinde species miscẽtur, postea saccharum fluidum adhuc in tabulam ęqualiter litam, effunditur, superficiesque eius acie cultri perstringitur postquam saccharum induruit. tota massa tollitur, & in suas portiones pro modo lineaũ frangitur, demum tabulæ iu arculis ligneis, sicco loco, reponuntur. * Tussiculosis, difficulter spirantibus auxiliantur,&c.

Orbiculi seu trochisci bechici.

℞. sacchari albissimi lib.j.
Sacchari candi optimi, sacchari penidij vna
Ireos ℥ j ʒ.vij. ℈.iv.
Amyli ʒ.ij.ß.
Mucilaginis Tragacanthæ cum aqua rosacea factæ, quantum sufficit.

Formentur trochisci parui,& signentur. * Auxiliantur tussiculosis,& difficulter spirantibus.

DE TABVLIS EXCALfacientibus ventriculum.

Tabulae aromatici rosati,

℞. Specierum aromat. rosf.℥.ß.
Sacchari albi in aqua rosf dissoluti lib.ß.

Fiant tabulæ, ut supra dictum est. * Ventriculo imbecillo, alijsque nutritioni deseruientibus instrumentis succurrunt.

Tabulę Diacymini.

℞. Spec. Diacymini ℥ ß. vel ʒ.vj.
Sacchari in albi ĩ aqua fœniculi dissoluti li ß

Fiant tabulæ, eo modo, quo dictum est. * Noxam uentriculi corsigunt, tussiculosis, difficultati inspirandi, inflationibus sunt adiumento. C

Tabulae Dianisi.

℞. Spec. Dianisi ʒ.ß. vel ʒ.vj.
Sacchari albi in aqua Anisi uel fœniculi dissoluti lib ß.

Fiant tabulę secundum artem * Crassis flatibus inuentriculo natis, eiusdemque perfrictioni succurrunt.

Confectio anisi tabulata.

℞. Sacchari albissimi in aqua rosar. dissoluti lib.ß.

D Coquitur ad perfectioné, deinde ab igne remouetur pistillo diu agitatur, additurque

Olei Anisi ℈ j. uel ʒ ß.

Miscentur, deinde per plicam lebetis in tabulã farina stratam, spatula assidue saccharum pari & ęquali quantitate extrahitur Rotulae concretæ siccantur,& iu ligneis arculis, sicco loco reponuntur * Ad cruditatem stomachi ex flatibus, E vomitionem, aquam inter cutem, fluorem uteri album valent,&c.

Confectio Caryophyllorum orbiculatę.

℞. Sacchari albi, in aqua rosf. dissoluti lib ß.
Olei Caryophyllorum ℈.j.

Fiant orbiculi, modo, quo iam dictũ est. * Ventriculo, iecori,& cordi prosunt.

Confectio Zingiberis cocti

℞. Cinnamomi electi ʒ.ii.
Nucis moschatæ ʒ i
Caryophyllorum ℈.iij.
Macis ℈.j

Incidantur, omnia crasse, adde

Zingiberis tenuissimè triti ʒ.vj.
Sacchari aqua rosf. dissoluti ℥.xvj.

Fiat confectio in morsellis. * Ventriculum frigidum roborat,& firmat, Augustani.

A

DE TABVLIS EXcalfacientibus hepar.

Tabulæ Diacrucumæ.

℞. Spec Diacinnamomi ℥ ß.
Sacchari albi,in aqua Eupatorij dissol.lib. ß.
Fiant tabulæ,modo supra dicto.* Hepatis,& lie nis ægritudines eradicant,hydropem curant.

Tabulæ Dialcæ.

℞. Spec. Dialcex ℥-ß.vel ʒ vi,
Sacchari albi,in aqua Eupatorii dissol.lib. ß.
Fiant tabulæ secundum artem.* Iecinoris,& lie nis obstructiones,inflationes,& renum duritiees sanant, aquæ inter autem causas omnes discutiunt,menses mouent,&c.

DE TABVLIS CALFAcientibus matricem.

Tabulæ de Gemmis.

℞ Spec.Diagemmæ ℥.ß.vel ʒ.vi.
Sacchari albi in aqua Arthemisiæ dissol.lib.ß
Fiant tabulæ secundum artem . * Malis cordis ventriculi,cerebri,iecinoris,& vteri frigidis auxiliantur.

DE TABVLIS REFRIgerantibus caput.

Diacodion solidum.

℞. Capitum papaueris albi,mediocri magnitudine,nec nimis viridium, neque supra modũ maturorum,num.xx.
Aquæ pluuiæ,aut fontanæ lib.iii
Macerentur horis viginti,deinde coquãtur , donec contabuerint capita,& colentur , ad extremum adde sacchari sufficientem quantitatem, & coquatur,vt est artis *In peruigiliis,& fluxionibus e capite tenuibus valent. August.

DE TABVLIS REFRIgerantibus pectus.

Tabulæ Diatragacanthi frigidi.

℞. spec. Diatragacanthi frigidi,℥.ß.vel ʒ. vi.
Sacchari albi in aqua violarum dissol lib.ß.
Fiant tabulæ secundum artem.* Omnibus pulmonum,& thoracis vitiis aridis , maxime tabidis,macie confectis,medentur , inflammatione lateris laborantibus,omnibusq; tussibus calidis & siccis,&c.

Tabulæ Diapenidii,sine speciebus calidis.

℞. Spec. Diapenidii , sine speciebus calidis ℥. ß.vel ʒ.vi.
Sacchari albi,in aqua violarum dissol.lib ß.
Fiant tabulæ secundum artem. * Valent aduersus omnem thoracis nouam,tussim a calore cõtractam, vocis iacturam, tabidis deniq; & purulenta excreantibus succurrunt.

Saponea.

℞. amygdal dulcium mundatarum ℥. ii.
Amyli purissimi,& noui ℥ ß.
Sacchari albi clari lib.i
Ex hoc saccharo nouem vnciæ sumantur cum contusis amygdalis , quæ simul mixta per densum setaceum percolentur , & ad ignem suspendantur,cumque spissari amylum cœperit,tũ reliquæ tres sacchari vnciæ ad prædictam compositionem addantur,& ad perfectam cocturam redigantur. ad quam cum peruenerit , in bolos, quos morsellos vocant , fingatur . Minor porro coctura linctus formam induit, prodest ad pectoris vitia,tenues destillationes a capite ad subiectas partes emanentes incrassat, tussim sedat, pectus mundat,ac roborat.August.

B

DE TABVLIS REFRIgerantibus cor.

Tabulæ diamargaritonis frigidi.

C

℞. Spec. Diamarg.frig ℥.ß.
Sacchari albi in aqua ros.dissoluti lib.ß.
Fiant tabulæ secundum artem.*Omnem viriũ imbecillitatem firmant,cor confortant,&c.

Manus Christi perlata.

℞. Sacchari clarificati lib.i.
Aquæ rosarum lib.ß
Margaritarum minutissime tritarum ʒ.ß.
Saccharum , & aqua rosacea coquuntur simul, dum aqua euanescat. & saccharum iustam crassitiem consequatur,in fine margaritæ, addũtur, atque super marmor,vel tabulam farina stratã, infunditur,& rotulæ formantur *Medentur deiectis viribus,ardentibus febribus,& imaginationes falsas abolent.

D

DE TABVLIS REFRIgerantibus hepar.

E

Tabulæ Diarrhodon.

℞. Spec Diarrhodon Abbatis sine spec. calidis ℥.ß.uel ʒ.vi.
Sacchari albi,in aqua Endiuiæ dissoluti lib ß.
Fiant tabulæ secundum artem * Valent aduersus ventriculi calorem , iecoris, lienis , pulmonumque contra uiscerum dolores , & omnem totius corporis noxam a calore proficiscentem.

F

Tabulæ triasantali.

℞. Spec. Triasantali ℥.ß.vel ʒ vi.
Sacchari albi,in aqua cichorii dissoluti lib ß.
Fiant tabulæ secundum artem , * valent aduersus iecoris,& ventriculi calorem, mirum in modum,tabidis,& regio morbo correptis prosunt,

DE TABVLIS PVRgantibus bilem.

Tabulae ex Electuario de succo Rosarum.

℞. Spec Electuarii de succo Rosarum ʒ.vi.

Sacchari albi in aqua endiuiæ dissoluti lib. ß. vel ℥.iv. A

Fiant tabulæ quadratæ ponderis drachmarum quatuor. Datur ℥. ß.* Flauam bilem purgant citra molestiam.

Zingiber laxatiuum.

℞. zingiberis ℥.ij.
Cinnamomi, caryophyll ana ℥.j.
Nucis, moschatæ, galangæ ana ℈.j.
Croci G.xiv.
Turbith ℈.j ß.
Diagridij ℥.iij.
Sacchari ℥.iv.
Fiat confectio in morsellis Augustani.

B

DE TABVLIS PVRGANTIBUS pituitam.

Tabulæ Diaturbith. cum Rhabarbaro.

℞. Turbith optimi ℥.j.
Zingiberis ℥.j ß.
Hermodactylorum ℥ j.
Rhabarbari ℥.x.
Diagridij ℥ ß.
Santali albi, Santali rubri, Violarũ ana ℥ i ß.
Masticis, Anisi, cinnamomi, croci ana ℥. ß.
Sacchari albi lib j. ℥.ij. ℥.ij.

C

Fiant tabulæ.*Flauam bilem, & pituitam educit, atque aqua inter cutem laborantibus mirifice confert, ad neruos etiam efficacissimum est medicamentum, & valde idoneum, Bart. Montaguana

D

Tabulæ Diaturbith.

℞. Spec. Diaturbith maioris ℥.vj.
Sacchari albi in aqua rosarum dissoluti li. ß. vel ℥.iv.

Fiant tabulæ secundum artem. Datur ℥. ß.J.* Humores phlegmaticos purgant

Tabulæ Diaphœniconis.

E

℞. Dactyl. triduo aceto maceratorum nu. vi.
Sem. Libistici ℥.ij.
Pinearum, Amygdal. dulcium ana ℥.xv.
Turbith ℥.xij.
Diagridij ℥.xj.
Sacchari candi ℥.ij.
Piperis longi, Zingiberis sol. Rutæ siccatorũ, Cinnamomi, macis Fœniculi, Anisi, Dauci, galangæ, Ligni Aloes ana ℥.j.
Sacchari lib. j

Fiat confectio solida, vt est artis. Ista confectio plerisq; Medicis est usui. Idem quod liquidũ, potest, est tamen paulo gratius altero. Et quia Libistici semẽ nauseam mouet, substitui recte poterit Ligusticum vterũ, aut cardamomi semen.

F

Tabulæ Diaphœniconis, aliter.

℞ Spec. Diaphœniconis ℥ vi.
Sacchari albi, in aqua ros. dissoluti ℥ vj.

Fiant tabulæ secundum artem Datur ℥ ß.* Febribus compositis, & diuturnis auxiliantur, bilem enim flauam, & pituitam ducunt. Colicis cruciatibus mirifice conferunt.

DE CONFECTIONIBVS Solidis minus usualibus.

DE TABVLIS CALFACIENTIBUS caput.

Tabulae ex Vnicornu.

℞ Succini albi, Vnicorum ana ℥. ß.
Margaritarum ℥ j.
Ambari .iij.
Sacchari in aqua cinnamomi dissoluti ℥. v.
Olei anisi G.iv,
Olei succini G, ij.
Fiat confectio in orbiculis. curato.

Tabulae saluberrinae.

℞. cinnamomi, Zingiberis ana ℥. j. ß.
Nucis moschatæ, caryophyllorum,
Piperis longi ana ℥ j.
Maceris, galangæ ana ℥ i.
Dictammi, Zedoariæ, calami armot. ana ℥ j.
Pimpinellę, Angelicæ ana ℥. i.
Rhabarbari opt. ℥. ß.
Rhapontici ℥. ij.
croci ℥. ß.
Sacchari in aqua rosar. dissol. lib j ℥. j.

Fiant tabulę *Cerebrum, & memoriam confortant, vertiginem, prauasq; melancholias tollũt. sanguinem purificant, & mundant, cor roborãt, appetitum generant, aluum laxant, tussiculosis & phthisicis mire conferũt, apostemata calida, & pectoris vlcera sanant, cordis districtionem dissoluunt, omnibusque alijs mẽbris prosunt, & vitam producunt. Hieron Brunsũ censis.

DE TABVLIS CALFACIENTIBUS stomachum.

Tabulae confortantes & exiccantes stomachum.

℞. Spec. Aromat. ros. ℥ iij.
Spec. Diarrhod. Abb ℥. j.
Sacchari albi dissoluti in aqua menthę ℥. iij.
Fiant tabulæ secundum artem ponderis ℥. ij.
Rondeletius.

Tabulae sulphuratae nostrę.

℞ Florum Sulphuris ℥. iij
Sacchari albi in aqua ros. dissoluti ℥ iij.
Olei Fœniculi G. xv.
Moschi G iij.

Fiant tabulæ secundum artem. *Paralysi atque colicæ passioni conferunt.

Tabulae aliae confortantes ventriculum.

℞. Spec Imperialium ℥. ß.
Pinearũ electarũ, & subtiliter incisarũ ℥. ij
Spec. Aromat ros. ℥. i. ß.
Sacchari in aqua rosarum dissoluti ℥. viij
Olei cinnamomi G. iij.
Mosci G. ij.

Fiat confectio in morsulis secundũ artem. Ioannes Crato. A

Morselli confortantes.

℞ pinearum præparatarum ʒ.iij.
Amygdal.dulcium ʒ.ii.ß.
Cinnamomi electi ℈.v.
Caryophyllorum ʒ ß. Macis ℈ i.
Phisticorum viridium ʒ.i.ß.
Zingiberis albi,incisi ℈.ii.
Margaritarum præparatum ℈.ß.
Foliorum auri num iv.
Sacchari albi,in aqua ros.dissoluti ℥.vii,

Fiant morselli quadrati secundũ artem Lãgius.

Morselli confortantes mirum in motum.

℞. Spec Aromat.ros ʒ.i.
Spec.Diarrhod.Abb.ʒ.ß.
Spec Diambræ ℈.i.
Cinammomi electi ʒ.i.
Zingiberis ℈.iii.ß.
Macis incisæ ʒ.ß.
Santali citrini ℈ ß.
Pinearum mundatarum ʒ.iv.
Sacchari opt.in aqua ros dissoluti lib.ß.

Fiant morselli s.a. Aromatarius quidã Vlmẽsis.

Confectio pinicata confortans.

℞. pinearum præparatarum ℥.i.ß.
Phisticorum viridium ʒ.vii.ß.
Foliorum auri num xv.
Margaritarum præparttarum ℈.j ß.
Sacchari in aqua rosarum dissoluti ℥.xii

Fiant tabulæ quadratæ secũdũ artem Langius,

Tabulae confortantes,aliae.

℞ sacchari albissimi,in aqua rosarum dissoluti ℥.iv.
Olei caryophyllorum G iv.
Coralli rubri præparati ℈.i.
Moschi G ii.

Fiat confectio in orbiculis secundum artẽ Ioa. Crato, medicus cæsareus.

Morselli ad impinguanda corpora emaciata.

℞ pulpæ caponum elixorum,
Pulpæ perdicis ana ℥ ß.
Nucleorum pini,pistaceorum in ulno malua tico maceratorum ana ʒ.ß.
Amygdal.dulcium ℥.i.
Cinnamomi,caryophyllorum,
Nucis moschatae ana ʒ.i ß.
Sacchari fini q.s.

Fiant s.a.morselli,Hieron mercurialis.

DE TABVLIS REFRIGErantibus stomachum.

Tabulae orifi[...] stomachi claudentes, & corroborantes.

℞. coriandri præparati ʒ i
Cinnamomi electi ʒ ii
Coralli præparati ʒ ii

Santali albi,masticges ana ℈ i.
Sacchari albi,in aqua rosarum dissoluti ℥. x.
Conseruae rosarum ℥.ß.

Fiat confectio in morsulis secundũ artem crato

DE TABVLIS REFRIGErantibus hepar.

Tabulae ad Hepatis refrigerationem.

℞ conseruae flor.cichorii,
Flor Nenupharis ana ʒ.i.
B Spec.Triansantali,diatrag.frig.ana ℥.ii.
Sacchari albi,in aqua endiuiæ dissoluti ℥.iv.

Fiant tabulae secundum artem Rondeletius.

Tabulae nostrae,ad lepram.

℞. Trochiscorum de Vipera ʒ.ii.
Margarit.prꝗparat ʒ.ß.
Spec aromat.ros ʒ.i.
Fol.auri.num cc
Sacchari in aqua ros.dissoluti ʒ.iii.

C

DE TABVLIS PVRgantibus bilem.

Orbiculi ex Rhabarbaro.

℞ sacchari albi, in aqua cinnamomi dissoluti,& ad perfectionem cocti ℥ iv.
Extracti rhabarbari , in succi rosarum drachmis duabus dissoluti ʒ.i.
Rhabarbari subtiliter pulverizati,atq; in aqua cinnamomi humectati ʒ ii D

Fiant tabulae secundum artem.Ioannes cratus

Tabulae ad purgandum bilem aliae.

℞. mannę electae ℥ iv.
Succi Rosarum rubrarum lib ii
Conseruae Buglossi,cõseruae Cyrsij ana ʒ ii.
Diagridii ʒ vi.

Sacchari albi q.s.e.ad placentulam formãdam, quæ diuidetur in tabellas singulas ʒ.ß.pendentes.Andernacus.

E

Tabulae ad bilem aliae.

℞. Sãtali citrini,albi,rubri,galliae moschatę
Trochiscorum oxyacanthę ana ʒ iij.
Mannæ ℥.iij
Succi rosarum rubr.lib.j.ß.
Conserue cichorij,
Conserue borraginis ana ʒ ij.
Diagridij ℥.j.
Sacchari albi quantum sufficit.

F Fiant tabellę secundum artem drachmas duas aut tres pendentes.pro robustioribus , pro imbecillioribvs ʒ.j.dari possunt. Andernacus.

Aliae.

℞. spec,diamoschi ʒ.i.
Spec.diarrhod.Abb.calami aromat ana ʒ.i.
Rhabarbari electi ℈.j
Diagridii ℈.ii ß.
Sacchari in aqua ros.dissoluti ℥.iii.vel ℥.iv.

Fiant tabulae datur ℥.ß A quodam Italo.

Tabulae nostrae purgantes.

℞ sacchari in aqua ros.dissoluti ʒ. iii.

Quin-

Quintæ essentiæ, scammonij, q.s. fiant rotulæ.

DE TABVLIS PVRGANtibus pituitam.

Tabulae diacnicu.

℞. Diatragacanthi frigidi ʒ.ß.
Carnis cotoneorum ℥ i.
Zingiberis albi ʒ.ii.
Medullæ seminis Cnici ʒ.iv.
Diagridij ʒ.iij
Turpeti albi ʒ. vi.
Mannæ, mellis rosati colati ana ℥ j.
Sacchari optimi ʒ.x.
Parentur tabellæ, pēdentes ʒ.ß, singulæ. Ander.

Tabulae stibiatae nostrae.

℞. Stibi seu antimonij præparati ʒ.ij.
Gummi tragacanthi ʒ.i.
Sacchari albi in aqua ros. dissoluti ℥. iij.
Olei anisi G.xv.
Fiant tabulæ secundum artem, pendētes ʒ.i. singulæ pro robustioribus, imbecillioribus vero ʒ.ß. vel ʒ ij exhibere soleo. *Purgant per vomitū & aluum valenter.

Tabulae nostrae de stibio, aliae.

℞. Vitri antimonij ʒ.vi.
Pul tragacanthi ʒ.iij.
Sacchari in aqua ros. dissoluti, & ad perfectionem cocti lib.ß.
Fiant tabulæ. Dosis a ʒ i. vsque ad ʒ i.ß. purgāt per vomitum & aluum vehementer.

DE TABVLIS PVRGANtibus melancholiam.

℞. Succi cotoneorum,
Mellis opt despumati ana lib.i.ß.
Caryophyllorum, zingiberis cinnamomi ana ʒ i.
Conseruæ buglossi, Cyrsij, Violarum ana ℥ ij.
Edithymi, fol Senæ ana ʒ ß.
Veratri nigri ʒ vi.
Ex saccharo fingātur tabellæ paruae, drachmas duas pendentes. Ander.

TABVLAE PVRGANTES humores mixtos.

℞. Spec electuarii diacnicu ℥.ß.
Spec. elect. diaturpeti cum rhabarbaro ʒ. vi.
Sacchari ℥ iii.ʒ.
Redigantur in placentulas, drachmas tres pendentes. Ander.

Vel.

℞. Rad. turpeti gum.
Scammon. praepar. ana ℥ j.
Medullæ sem. carthami ʒ.ß.
Spec. diatrag. frig
Zingib cinnamo electi ana ʒ.ij.
Carnis cydoniorum,
Corticis citri sicci ana ℥.i.
Sacchari candi ʒ.i.
Sacchari albi dissoluti in aq.
Rosarum ℥ x
Fiant Tabellæ Dosis est a ʒ i. ad ʒ ij.ß. mixtos ducit humores, maxime tamen serosos. Casparus Bauhinus

Tabulae diaturbith cum rhabarbaro.

℞. Turbith in oleo amygdal. per noctem macerati ʒ.v.
Zingiberis, cinnamomi ana ʒ.i.
Caryophyllorum ℈.iii ß.
Agarici trochiscati ʒ.i ß.
Fol. senę ʒ ij ℈.ß.
Hermodactylorum ʒ ii.
Rhabarbari ʒ iij.
Schœnanthi ℈ i.
Galangæ, macis ana ℈ ii.
Diagridij ʒ iij ß
Sacchari in vino citroniorum & aqua ros. dissoluti ℥. xviij.
Fiant tabulæ dosis ʒ.ß. Ioan Langius.

Tabula nostrae purgantes.

℞ Spec aromat. ros. ℈ ß.
Cinnamomi electi zingiberis ana ʒ.ß.
Macis, galangę calami aromat ana ℈.ß.
Rhabarbari electi ʒ. j.ß.
Spicę Indicę ℈ ß.
Turbith opt ʒ ii.
Agarici trochisc. ʒ.ii.
Fol. Senę mundat ʒ.iv.
Diagridij ʒ ij.ß.
Tragacanthę, masticis ana ℈ ß.
Sacchari in aqua cotoneorum dissoluti ℥: ix.
Olei caryophyllorum ℈ [illegible]
Olei cinnamomi G.v [illegible]
Dosis ʒ ii: [illegible]
Fiant tabulę pondere ʒ [illegible]

Morselli præcipua membra fouentes, purgantes nonnihil.

℞. Cinnamomi electi ʒ [illegible]
Myrobal. chebularum, myrobol. emblicarum ana ʒ.i.
Croci rosarum ana ʒ.i.
Santali rub. ʒ.ij.
Coralli ru[illegible] ʒ.i.
Sacchari albiss in aqua ros. & succo citri dissoluti q s. est.
Moschi, ambrę ana ℈ i.
Formentur morselli auro obducti Mars Ficinus

DE TABVLIS VERMES necantibus.

Confectio. ad Vermas.

℞. Sem. Sancti ʒ.j.ß.
Farinę lupinorum ℥ i.
Daptamini albi, indici ana ʒ.ß.
Cornu cerui vsti, & præparati, Scordij veri ana ʒ.j.ß.
Croci ʒ.ß.G.vj.
Sacchari albi aqua absinthii diluti q s. est.
Fiat confectio in morsellis Augustani.

Alia,

Alia.

℞.Sem Cinæ ʒ.j.
Rad.Filicis, rad. Graminis, Diptamni albi ana ℈.ij.
Cornu cerui vſti, rhabarbari ana ℈.iv.
Sacchari in aqua graminis diluti ʒ.vi.
Fiant tabulæ. Auguſtani.

DE TABVLIS CONTRA peſtem.

℞.Fragment Sapphiri, Hyacinthi, Smaragdi, Rubini, granati, vel vnionum tantundem,
Rad. biſtortæ, Angelicæ, Torme̅tillæ carlinæ
Filiorum cardui benedicti ana ʒ.i.
Raſuræ eboris, cornu cerui,
Coralli rubri, carabæ ana ℈.iv.
Boli armeni ʒ.ij.
Doronici, Zedoariæ,
Caryophyllorum,
Rad.cyperi, Schœnanthi,
Roſar.rubrarum ana ʒ.ß.
Folior Meliſſæ, ocymi,
Coci ana gra.xv.
Sacchari ſoluti in aqua roſarum q.ſ.

A Fiat electuarium tabulatum. Dialechampius.

Aliud.

℞.Pulueris roſarum rubrarum ʒ.i.
Coralli rubri, margaritarum,
Cornu ceerui, Spodij ana ℈.ij.
Corticis citri ſicci,
Rad, Angelicæ,
B Macis ana ℈.ß.
Sacchari ſoluti in aqua roſarum quantum ſatis.
Fiant tabellæ. Iohan. Bauhinus Iunior.

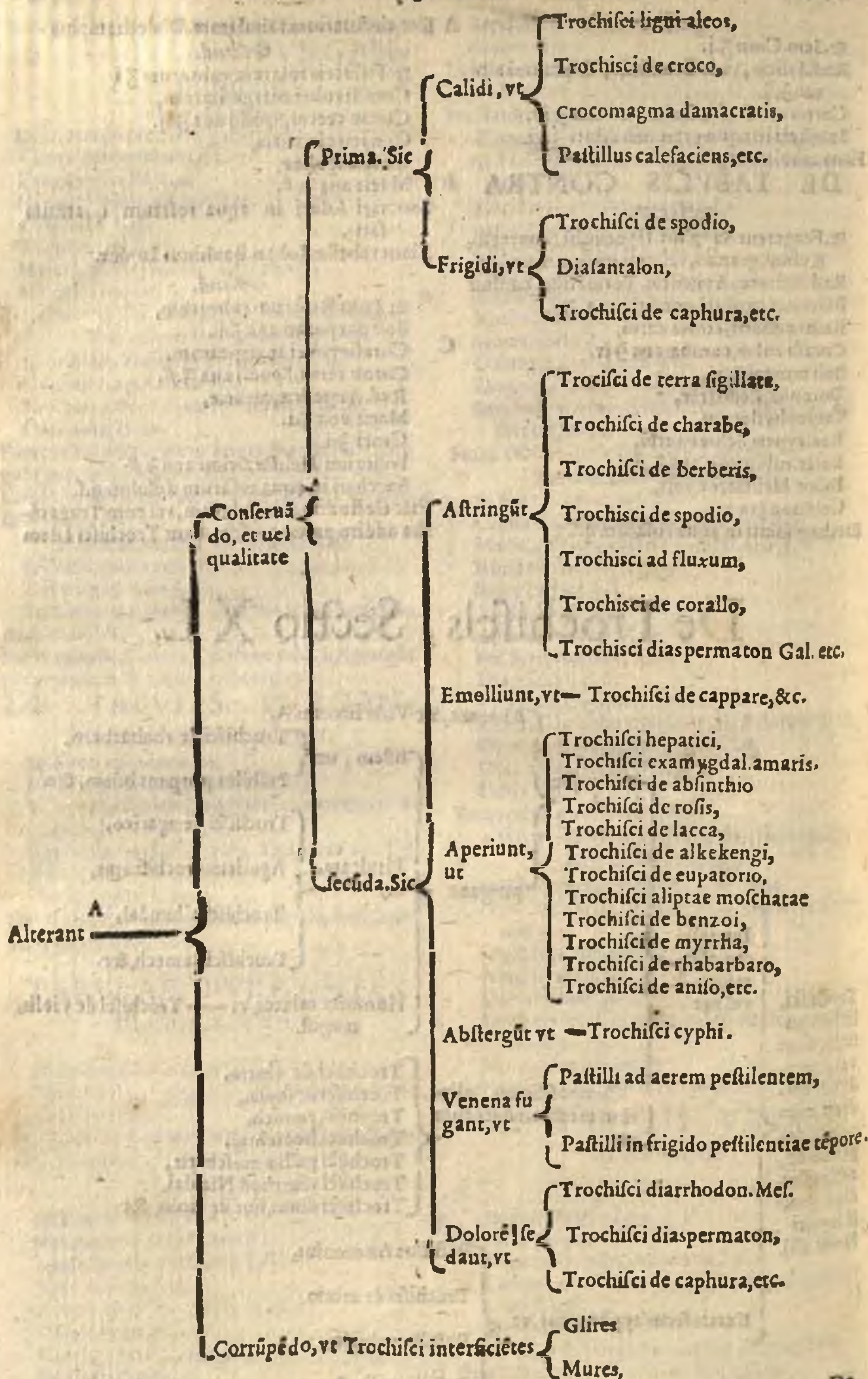
Aliud.

℞ Pulu Roſarum rubearum,
Boli præparati ana ʒ.ii.
C Coralli rubri, margitarum,
Cornu cerui, Spodij ana ʒ.ß.
Rad. Angelicæ, carlinæ,
Macis ana ʒ.i.
Croci ℈.i.
Foliorum Meliſſæ, ocimi ana ℈.ß.
Sacchari in aqua roſarum diſſoluti q.ſ.
Fiat electuarium tabularum, vel cum Tragaca̅tha addito paruo moſcho, fiant Trochiſci Idem

De Trochiſcis, Sectio XL.

Con-

Alterant
A
Conseruãdo, et uel qualitate
Prima. Sic
Calidi, vt
Trochisci ligni aloes,
Trochisci de croco,
Crocomagma damacratis,
Pastillus calefaciens, etc.
Frigidi, vt
Trochisci de spodio,
Diasantalon,
Trochisci de caphura, etc.
secũda. Sic
Astringũt
Trocisci de terra sigillata,
Trochisci de charabe,
Trochisci de berberis,
Trochisci de spodio,
Trochisci ad fluxum,
Trochisci de corallo,
Trochisci diaspermaton Gal. etc.
Emolliunt, vt — Trochisci de cappare, &c.
Aperiunt, ut
Trochisci hepatici,
Trochisci examygdal. amaris.
Trochisci de absinthio
Trochisci de rosis,
Trochisci de lacca,
Trochisci de alkekengi,
Trochisci de eupatorio,
Trochisci aliptae moschatae
Trochisci de benzoi,
Trochisci de myrrha,
Trochisci de rhabarbaro,
Trochisci de aniso, etc.
Abstergũt vt — Trochisci cyphi.
Venena fugant, vt
Pastilli ad aerem pestilentem,
Pastilli in frigido pestilentiae tẽpore.
Dolorẽ sedant, vt
Trochisci diarrhodon. Mes.
Trochisci diaspermaton,
Trochisci de caphura, etc.
Corrũpẽdo, vt Trochisci interficiẽtes
Glires
Mures,

De

DE TROCHISCIS calidis.

Trochiſci ligni aloes.

℞.Ligni aloes,roſarum rub.ana ℥.ij.
Maſtiches,cinnamomi, caryophyllorum,
Nardi Indicæ,Macis,nucis moſchatæ,
Cubebarum.cardamomi minoris maioris,
Peſtinacæ,Galliæ moſchatæ,
Corticis citri ana ℨ j.ß.
Moſchi ambræ ana ℈.ß.
Mellis paſſulati q.ſ.

Formentur trochiſci.Siccentur in vmbra, & ſeruentur in charta, ceræ liquatæ intincta . Durãt annum vnum.*Ventriculum,cor, hepar imbecilla roborant,ob id valent ad oris fœtorem,pulſum cordis,& ſyncopen,& hydropen. Meſues.

Trochiſci de croco.

℞.Croci ℥.iij.
Roſarum rubrarum,ammi,myrrhęana ℥.j ß
Ligni aloes ℈.ij.
Aquæ roſaceæ q.ſ.

Fiant trochiſci.Nic.

Crocomagma Damocratis.

℞.Croci ℥.c.
Myrrhæ,roſarum rub.ana ℥.l.
Amyli,Gummi arabici ana ℥.xxx.
Vini q.ſ.

Fiant trochiſci.Gal.

Paſtillus calefaciens,ad vitia uentris ex frigore.

℞.Abſinthij,ſemin.apij,niſi cinnamomi, caſiæ odoratae ana ℨ iii.
Myrrhæ,ſpicæ indicæ,caſtorei ana ℥.i.
Piperis longi, lachrymæ papaueris, croci ana ℈ ij.
Succi fœniculi q.ſ.

Fiant trochiſci.Ander.

DE TROCHISCIS FRIgidis.

Trochiſci de ſpodio.

℞ Roſarum rubrarum ℥.i ß.
Spodij ℥.x.
Sem.acetoſae ℥.vi.
Sem.portulacae,coriandri præparati,
Sumach ana ℨ ij.ß.
Amyli vſti,balauſtiorum,berberis ana ℥.ii,
Gummi arabici aſſati ℥.i.ß.
Agreſtæ q.ſ.

Fiant trocíſchi Seruantur in annum * in febrib. bilioſis cũ alui fluore efficaces ſunt, inflammationem ventriculi & hepatis , & ſitim continuã ſedant.Meſues.

Trochiſci Santalorum.

℞.Trium Santalorum ana ℥.iix.
Spodii,ſem.Cucumeris,
Sem.cucurbitae,ſem.citrulli,
Sem portulacae,Boli armeni ana ℥.iv.
Roſarum ℥ vi.

A Berberorum aut ſucci eius ℥.iij.
Caphnræ ℨ ß.
Aquæ portulacae q.ſ.

Formentur trochiſci.Seruantur in annum.*Ad febrem ardentem, ventriculi & hepatis intemperiem calidam,& ſitim dantur lacte acido,aut omphacio,aut ſucco acido citri,aut ſucco ribes Meſues

Trochiſci ſantalorum alii.

B ℞.Santalorum citrinorum ℥.ii.
Gummi Arabici,ſem Citruli ana ℥.i.
Sem.lactucae,ſem.portulacæ, tragacanthi,
Succi glycyrrhizæ ana ℥,ß.

Fac trochiſcos,vtere,vt prius, Meſues.

Trochiſci de caphura.

℞.Fol.roſ rub.℥.ß.
Spodii ℥.ii.
Santali citrini ℥.ii ß.
Croci ℥.j.
C Glycyrrhizę ℨ ii.
Sem.Citrulli,melonis,cucumeris,
Cucurbitæ,Tragacanthæ, Gummi arabici
Nardi Indicae ana ℥.i.
Ligni aloes,cardamomi maioris,
Amyli,caphuræ ana ℈.ij.
Sacchari albi,mannæ ana ℥.iij.
Mucilag.ſem.pſyllii,cũ aqua roſ.extractę q.ſ.

Formẽtur trochiſci. Durãt annũ. * Ad febres D ardentes,bilis & ſanguinis feruorem ventriculi & hepatis intemperiem calidam,& ab his ſitim inexpletam,icterum quoque,ac phthiſim & hecticam conferunt Meſues.

DE TROCHISCIS ASTRINgentibus.

Trochiſci de terra ſigillata.

℞.Sanguinis draconis,gũmi arabici aſſati,
Throchiſcorum ramich,roſarum rub.
E Sem.roſar.amyli aſſati,acaciae,lapidis hæmatitis,
Hypociſtidis,balauſtiorum,boli armeni ,
Terrae ſigillatæ,coralli rub charabæ ana ℨ i.
Spodii,margitarum tragacanthæ,
Sem.papaueris nigri ana ℥.i.ß
Sem.portulacae,cornu cerui vſti,
Thuris Gallarum croci ana ℥.ii.
Aquae plantag.q.ſ.

Qui volet cum opido addat Opij ℥.ii.

F Formentur trochiſci Seruantur in charta ceræ liquatae intincta,ad annuos duos.*Sunt admodum efficaces ad ſputũ ſanguinis cũ aqua plantaginis poti, ad fluorem vero ſanguinis e naribus fronti illiti,ad menſes immodicos vtero iniecti,vel pubi illiti,ad mictum ſanguinis, in veſicam iniecti,& ad alias hæmorrhagias,parti ſanguine fluenti impoſiti.Meſues.

Trochiſci de charabe.

℞.Charabe ℨ ix.
Cornu cerui vſti,gummi arabici aſſati,
Coralli rubri vſti.tragacanthae,
Acaciæ,hypociſtidis,

Balau

Balaustiorum mastiches, laccæ,
Papaueris nigri assati ana ʒ.iij.
Thuris, croci, opij ana ʒ.ij G.xv.
Mucilaginis psyllij q.s.

Formentur trochisci. Seruantur in charta, ceræ liquatæ intincta. Durant annos duos. * Vtiles sunt ad constringendum sanguinem vndecunque fluentem, menstrua, sputum fluxum sanguineum, & hæmorrhoidalem, & consolidant vlcera pectoris & pulmonis. Mesues.

A

Trochisci de berberis.

B

℞. Berberis ʒ.ij.
Spodij, ligni aloes, seminis acetosæ, mastiches,
Gallię moschatæ, nardi indicæ ana ʒ.j.
Gummi arabici ʒ iij.
Rosarum rubrarum ʒ.v.
Aquæ rosarum q.s.

Formentur trochisci. Siccãtur in vmbra, Seruantur in papyro munda, cerę liquatæ intincta per annum * Valent ad intemperiem calidam, fluorem alui, & hepatis dolorem. Mesues.

C

Trochisci ad fluxum,

℞. Balaustiorum,
Cort. glandium, aceto maceratorũ & tostorũ
Rhois, baccarũ myrti, hypocistidos ana ʒ.ij.
Cymini carmani,
Gallarum aceto maceratarum tostarum,
Capitum granatorum, Fructus Tamaricis,
Macis, xyloaloes, galliæ aromaticæ,
Mastiches, spicæ indicæ ana ʒ.i,
Sem. oxalidis, gummi, Boli armeni,
Sem. Vuæ, passerum tostorum ana ʒ.j.ß.
Sem. Coriandri, aceto macerati & tosti ʒ.ii.
Vini pontici q.s.

D

Formentur trochisci pōderis ʒ.i. quorum vnus datur cum syrupo cidoniorum, vel aliquo succo styptico Mesues.

Trochisci alij ad idem cum exulceratione intestinorum,

E

℞. Spodij ʒ.vii
Sem. rosarum, balaustij,
Rosarum, acaciæ,
Sanguinis draconis ana ʒ.ij.ß.
Sem Acetosae ʒ j ß.
Oxyacanthę, carnis Rhu, sem. plantaginis,
Sem portulacæ assati ana ʒ.i.G
Gummi assati ʒ.i

Fiant trochisci ponderis ʒ.ß. * Dantur cum decocto hordei excorticati. Idem.

F

Trochisci de corallo.

℞. Coralli rubri, cinnamomi, myrrhæ,
Ammomi, sem. Papaueris albi ana ℥.ß.
Shœnanthi, croci ana ʒ ij.
Calaami aromatici, xylobalsami, Casiæ, Folij
Mastiches, phu pollij montani, asari,
Pedis columbini ana ʒ.j. Vini q.s.

Formentur trochisci* Sanguinolenta excreantibus, dysentericis, cœliacis, cibum fastidientibus mire iuuant Nic.

Diacorallu Galeni.

℞. Coralli rubri, Terræ Samiæ ana ℥.j.
Balaustiorum, amyli,
Terræ lemniæ ana ℥.ß.
Sem Hyoscyami, opij,
Hypocistidis ana ʒ.ij.
Succi plantaginis q.s.

Formentur trochisci. Siccantur in vmbra, & seruantur in charta munda, ceræ liquatæ intincta, ad annos duos *Ad eadem efficax Gal.

Trochisci de agno casto.

℞. Agni casti, tamaricis ana ʒ.v.
Sem. endiuię, sem. portulacae ana ʒ ij.

Formentur trochisci cũ aqua scolopendrij. Nõ sunt in vsu, possent tamen in fœminis profluuio seu gonorrhœa, & alijs eiusmodi vitijs commode administrari Rhasis.

Drochisci diaspermaton, Galeni.

R. Sem apii,
Sem. amios ana ℥.ß.
Sem. anisi sem fœniculi ana ʒ ii.
Opij, cassiæ ana ʒ.i.

Cum aqua pluuia formentur trochisci. * Dantur ex passo, aut aqua, ad omnes internos affectus, pleuriticis, & sanguinem reiectantibus conferunt, dolorem sedant

Trochisci ad phthisim, vlcera pulmonis.

℞. Balaustiarum, ros siccarum ana ℥.ß.
Sanguinis drac medullę tritici,
Olibani ana ʒ ij.
Gummi arabici, tragacanthi
Masticis ana ʒ.iij.
Acaciae, croci ana ʒ.
Carebae, myrrhae ana ʒ.i.
Anarcinae ʒ.v.

Terantur & conficiantur mitua cydonium, deinde fiant trochisci aur. j pendentes, exiccentur in umbra, & dentur in potu Auicenna.

DE TROCHISCIS EMOLlientibus.

Trochisci capparibus.

℞ Cort. rad. capparis, sem agni ana ʒ vi.
Sem. Nigellae, calamenthi succi eupatorij,
Acori amygdal. amar, foliorum rutae,
Aristolochiae rotundae, sem, nasturtij,
Ammoniaci ana ʒ.ij
Cyperi, ceterach ana ℥ i

Ammoniacum dissoluito, & reliqua triturato, deinde fiant trochisci, Seruantur in annum, in charta mũda cerae liquatae intincta. * Ad spienis duritiem & flatus eius dissipandos valent, Mesues,

DE TROCHISCIS APErientibus.

Trochisci hepatici, asclepiadis.

℞. Anisi, sem. apij, asari, amygdalarum, absinthii ana ʒ.ß
Aquae pluuiae q.s.

Formentur trochisci.*Hepaticos iuuant, habẽt enim vim hepar expurgandi per vrinas, dantur cum uino, febrientibus cum aqua, Galenus.

Pastilli ex amygdalis amaris.

℞.Aniſi, Apii, Aſari. comarũ abſinthii, Amygdal. amararum ana ʒ.ii.
Aquæ quantum ſufficit.

Formentur paſtilli.* Idem præſtant. Dantur febri carẽtibus ex mulſo, febrientibus cum hydromelite. paulinus,

Trochiſci de Abſinthio.

℞. Roſarum, abſinthii, aniſi ana ʒ.ii.
Rhabarbari, ſucci Eupatorii, Aſari,
Sem. Apii, amygdal. amararum.
Nardi Indicæ Maſtiches.
Folii ſeu Spicae Romanæ ana ʒ i.
Succi Endiuiæ quantum ſufficit

Formentur trochiſci, in charta munda, ceræ liquatæ intincta, ſeruandi per annum, * Obſtructionem uentriculi, & hepatis, & ab his dolorẽ, & febres antiquas tollũt, dictas partes, reliquaſque nutritorias roborant, ac appetentiam excitant. Meſues.

Trochiſci de Roſis, Rhaſis.

℞. roſarum rubrarum ℥.ß.
Ligni aloes ʒ.ii.
Maſtiches ʒ i ß.
Abſinthii, cinnamomi,
Nardi Indicæ, caſiæ,
Schœnanthi ana ʒ.i.
Vini antiqui, & decoctionis quinque radicũ q.ſ.

Formentur trochiſci. Durat annũ vnum.*Sunt efficaces ad multos affectus, præſertim ad uentriculi dolorem, malam coctionem, febres antiquas, hydropem incipientem, & illos maxime, quibus forma corrumpitur. Meſues.

Trochiſci de Lacca.

℞. Laccæ, ſucci Glycyrrhizae,
Succi Eupatorij, Abſinthij,
Berberis, Rhabarbari,
Ariſtolochię longę,
Coſti, Aſari, Amygdal. amararum,
Rubiæ, ſem Apii, ſem. Aniſi,
Scœnanthi ana ʒ.i.
Vini quantum ſufficit.

Formentur trochiſci, Sicantur in umbrã, & reponuntur in charta munda, ceræ liquatæ intincta, Durant annũ vnũ,* Valent ad obstructiones hepatis, & lienis, inde natas febres varias antiquas, et aſcitem per vrinas mouent, Meſues.

Trochiſci de alkekengi.

℞. fructus AlkeKengi ʒ.iii.
Sem. citrulli, ſem. cucumeris,
Sem. Cucurbitæ ana ʒ.iii.ß.
Boli Armenici, gummi Arabici.
Thuris, Sanguinis draconis,
Sem papaueris albi, Amygdal amararum,
Succi glycyrrhizæ, Tragacanthæ,
Amyli, pinearum mundat, ana ʒ.vi.
Sem. Apii, Carabæ. Terrae ſigillatae,
Sem. Hyoſcyami, Opii ana ʒ.ii.
Iulepi uiolati quantum ſufficit.

Formentur trochiſci. Durant annos duos. * Valent ad renũ, & veſicę ulcera, & natam inde diſcuriam, Meſues.

Trochiſci de Eupatorio.

℞. Mannæ electe, ſucci Eupatorii ana ʒ.i.
Roſarum rub ℥.ß.
Nardi Indicæ ʒ.iii.
B Spodii ʒ iii ß.
Rhabarbari electi, Aſari Aniſi ana ℥.ii.ß.
Succi Eupatorii quantum ſufficit,

Fiant trochiſci, * obſtructionem & tumorẽ præter naturam hepatis, & lienis ſanant, ac inde natas febres antiquas, & harum rigorem, icterum ac incipientem hydropem, Meſues.

Trochiſci aliptae moſchata.

℞. Ladani ℥.iii Styracis ℥.i ß.
Styracis rubrę ℥.i.
C Ligni aloes ℥ ii.
Ambre ʒ.i.
Camphorę ℈. j. ß.
Moſchi ℈. ß.
Aquæ roſ. quantum ſufficit.

Formentur trochiſci ſecundum artem,*Valent pueris laborantibus aſthmate, & ijs qui anguſto ſunt thorace, nec lac hauſtum retinet, præſtatque vſum optimi, & odoriferi ſuffitus

Trochiſci de Benzoi.

D ℞. Benzoi ℥ vi
Ligni aloes ℥.iix.
Styracis calamitæ ℥.iij.
Moſchi ʒ.ß.
Ireos ℥.ij.
Sacchari candi lib iij.

Puluerizatis omnibus fiant torchiſci cum aqua roſarum.* Delicati ſunt, & ſumptuoſi, ad delicias maxime ſuo odore accommodati, ſuffitu & vaporatione grati.* Cor, & cerebrum roborant,
E Auguſtani.

Trochiſci de Myrrha.

℞. Myrrhæ ʒ.iij.
Lupinorum ʒ.v.
Foliorum Rutae. mentaſtri,
Pulegij, Cumini, Rubiæ,
Aſæ fœtidæ, Sagapeni,
Opopanacis ana ʒ ii.

Diſſolũuntur gummi i aceto, formanturque trochisci cum ſucco Abſinthij, Siccãtur in umbra, & in charta mũda, cerae liquatæ intincta ſeruãtur annum,*prouocant mẽſtrua, & ſedant dolores, qui ex retentis menſtruis proueniunt. Rhaſis.

Trochiſci de Aniſo.

℞ Aniſi, ſucci Eupatorij ana ʒ.ij.
Sem Anethi, nardi Indicæ,
Maſtiches, folij, fol. Abſinthii, Aſari, Apii,
Amygdalarum amararum ana ʒ.ß.
Aloes ʒ ii.
Syrupi Abſinthii quantum ſuffici t.

Formãtur trochiſci, Siccantur in umbra, Reponuntur

muntur in charta munda, ceræ liquatæ intincta & seruantur in annum vnum. * Obstructiones hepatis, & alios eius morbos, & inde natas febres antiquas sanant, Mesues.

Trochisci ex aniso alii, ex decem simplicibus.

℞. Anisi, succi Eupatorij ana ʒ.ß.
Masticbes, Spicæ Indicæ, Apij,
Absinthij, Rom. Asari, Folij ana ʒ j.
Amygdalarum amararum ʒ.j.ß.
Aloes bonæ ʒ.ij.
Decocti absinthij quantum sufficit.
Formentur trochisci, *Hepatis vitia, & inde natas febres antiquas, & quartanas, & formā corrūpentes sanare sunt a veterib. probati. mesues.

DE TROCHISCIS abstergentibus.

Trochisci Cyphi.

℞. pulpæ passularum,
Terebinthinæ coctæ ana ℥.iij.
Myrrhæ, Scœnanthi ana ℥ j.ß.
Calami aromatici ʒ.ix.
Cinnamomi ℥.ß.
Vnguis odorati, Bdelij, nardi Indicæ,
Casiæ ligneæ, Cyperi,
Baccarum Iuniperi ana ʒ.iij.
Aspalathi ʒ.ij.ß.
Croci ʒ.ij.ß.
Mellis quantum sufficit.
Vini modicum.
Formentur trochisci, *Valent ad pulmonum iecoris, aliarumque internarum partiū exulcerationes. Democrates.

DE TROCHISCIS venena fugantibus.

Trochisci contra pestilentem. aerem.

℞. Mithridatij opt. ʒ.j.
Rad. Angelicæ Zedoariæ,
Sp. diamarg f ig.
Cinnamomi el.
Santal. citrini ana ʒ.ß.
Myrrhæ electæ,
Boli Armeni præpar ana ℈.j:
Moschi gra iij.
Sacchari canarij ℥.vi.
Cum mucilagine gummi Tragacāthæ infusi in Aqua Scabiosæ, & pauculo Succi Limonum vel Citri, Fiant Trochisci vel orbiculi Lupinis similes detineantur in ore præseruationis loco tempore pestifero. Casparus Bauhinus.

Pastilli ad pestilentem aerem in æstate.

℞. Rosarum rubrarum, florum Violarum,
Flor nymphęæ ana ʒ.j.
Corticis citri, sem citri ana ʒ ß.
Coriandri, Santali rubri,
Spec diarrhodon ana ℈.iij.

A Boli Armeni ʒ.j.
Mucilaginis, Tragacanthæ cum aqua ros. extractae q. s.
Formentur pastilli. Andernacus.

Pastilli in frigido pestilent a tempore idonei.

℞. Spec. Aromat. ros. item Diamarg. calidi ana ʒ.ij.
Boli Armeni ʒ.j.ß.
B Mucilaginis Tragacanthæ, cum aqua rosarū extractæ q s.
Formentur pastilli, Andernacus.

DE TROCHISCIS dolorem sedantibus.

Trochisci diarrhodon, Mesuæ.

℞. Rosarum rubrarum ʒ.ix.
Ligni aloes, nardi Indicæ ana ʒ.iij.
Glycyrrhizæ ʒ.iv.ß.
Spodij ʒ.j.ß. masticbes ʒ.ij.
Croci ℈ ij.ß.
Vini albi quantum sufficit.
Fiant Trochisci, * Efficacissimi ad febres pituitosas, antiquitas, alijs implexas, ventriculi dolorem leniendum, & humores ipsi adhærentes detergendos.

Trochisci diaspermaton.

D ℞. Sem. Apij, sem. Ammi ana ℥.j.
Anisi, fœniculi ana ℥.ß.
Opij, casiæ ana ʒ.ij.
Aquuæ pluuiæ quantum sufficit.
Formentur Trochisci, Durāt aunos duos. *Dantur ex passo, aut aqua, sedāt dolorem, ad omnes internos affectus, & pleuritides vtiles sunt, & sanguinem reiectantibus, Galenus.

Trochisci interficientes glires, & mures.

℞. farinæ auenaceæ ℥.iv.
E Arsenici citrini ℥.ß.
Axungiæ porcinæ, quantum sufficit,
Mellis parum.
Misce, & fiant trochisci.

DE TROCHISCIS purgantibus bilem.

Trochisci de Rhabarbaro.

℞. Rhabarbari boni ʒ x.
Succi Eupatorij, Amygdal. amararū ana ʒ.ß.
Rosarum ʒ.iij.
Nardi Indicę, Anisi, Rubiæ,
Sem. Apij, Absinthij, Asari ana ʒ.j.
F Aquę cuscutae quantum sufficit.
Fiant trochisci, ponderis drachmę vnius cum dimidia, Siccantur in vmbra, & seruātur in charta munda, cerę liquatę intincta, per annū. *Valent ad hepatis obstructionem, dolorem tumores pręter naturam, affectus inueteratos eiusdem. Mesues.

Pastillus purgans bilem.

℞ masticbes, nucis pineæ,
Vuarum passarum, detractis acinis ana G vi
Gummi

Gummi G vii.
Diagridij ℈.j.
Mellis quantum sufficit.
Formentur pastilli, qui vna vice assumi possunt, Andernacus.

DE TROCHISCIS pituitam purgantib.

Trochisci de Agarico.

℞. Agarici ℥.iij.
Salis gemmæ ℥.ß.
Zingiberis ʒ iij.
Oxymelitis quantum sufficit.

Agaricum lima confrigendū, & formandi trochisci.* Purgant ex cerebro, & capite phlegma crassum cum cholera mixtum, & præcipue educunt ex pectore crassos humores putridos, & viscosos Mesues.

Agaricus trochiscatus.

℞. Agarici electi ℥.iv.
Vini, in quo maceratum sit zingiber, quantū sufficit,

Agaricum limandnm est, & formandi trochisci. Additur insuper gummi, aut tragacantha, & potest iniici in omnes compositiones, in quas agaricū ingreditur, vires enim habet agarici, & tutius agit, minoreq; ventriculi noxa Mesues.

Trochisci Albandal.

℞. Pulpæ colocynthidis, ʒ.x.

Minutim incisa fricentur cum olei Rosati ℥.j.

Tragacāthi, Gummi Arabici Bdellij ana ʒ. vi. Macerentur quatriduū in aqua rosacea, his colatis, & expressis partem vnam cum colocynthide permiscebis, & fiat massa, quæ siccata in sole, rursum teretur, atq; addetur altera pars colaturæ, & formabūtur trochisci, qui iniici possunt, in omnes compositiones, quæ colocynthidem recipiūt, & ipsa colocynthide salubriores, sunt, Dosis per se a G. vi. ad G. xij. Mesues.

Trochisci Hamech.

℞. Violarum humidi, & sicci mediarum aureos xij
Turbith gummosi anr. vi.
Succi Glycyrrhizæ aur. iij.
Mannæ ʒ.iii.

*Seddant inflammationem vētrem leniūt, thoracem purgant. Dantur aur. ij cū saccharo, aut pulpa cassiæ fistulæ. Mesues.

DE TROCHISCIS purgantibus humores mixtos.

Trochisci de violis, magistrales.

℞. Violarum nigrarum ʒ vj.
Turbith ʒ.iij.
Succi Glyc rrhizæ,
Diagridij ana ʒ.ij.

Formentur trochisci.* Aquas pituitam crassam, & bilem purgant, flatusq; dissipant.

A

DE TROCHISCIS compositiones aliorum medicamentorum ingredientibus.

Trochisci de Vipera.

℞ Viperat num. xx.

Sumendæ sunt autem, non quæ quouis tempore captæ sunt, sed a medio, potissimū Aprile, in finem vsq; Maij, aut paulo tardius, locisq; procul a mari dissitis. Eligendæ sunt fœminæ, quæ-
B que colore subflauo, sint, non prægnantes, quæ caput latius habeant, & depressum, collum longius, graciliusq; quam mares, ventre vastiores, cauda minore, quæ non inuoluta est, sed potius cōtorta, & distensa, incessu quieti proximo, but tamen postremas partes in incessu magis moueant, aspectu ferino, & inuerecundo oculis subrubentibus, & recens captæ. Capita primum & caudas amputabis quatuor digitorum longitudine vtrinq; his amputatis, considerandū est, si motum quendam in ipsis residuū conspicies, sanguinemq; multū fundent, nam hæ ceu præ-
C stantissimæ sumendæ sunt, deinde pelle detracta, interanea cum adipe abiicienda erunt, reliquum corpus in ollam nouam bene coctam immittendum, & coquendum in aqua fontana, additis anethi comis, & sub finem pauxillo salis, (ignis autem esto e carbonibus accensis, aut sarmentis vitium, donec carnes a spinis separētur, Cū coctæ fuerint. ollam ab igne depones, & carnes diligenter a spinis exemptas, per se contundes, nulla iusculi addita parte, & addito puluere panis biscocti maxime puri, quantum pastillis formandis sufficiat, quæ erit secūdū Galenū
E tertia aut quarta pars, admisceto. Formabis in pastillos ponderis duarum drachmarū, & siccabis in superiori ædiū parte, in cella ad meridiē conuersa, a puluere diligenter mundata. Sæpe aūt conuertendi sunt, per quindecim dies, aut eo amplius: donec probe exiccati fuerint, deinde in pyxidem vitream, aut figulinam vitratam bene obturatam reponendi. Annū vnū integri perseuerant, quanquam longe melius sit, haud multo post, quam ipsos confeceris, theriacā conficere. Qui aū t diutius conseruare volet, subinde abstergendi sunt a puluisculo quodā, qui illis obnasci cōsueuit, qui si diutius inhæreat, pa-
d stillos perforabit. Hoc itaq; modo cōseruari possunt integri ad tertium annum. Galenus.

De Trochiscis viperinis, ex correctione Bartholomæi Marantæ.

Ante paucos annos nondum cognoscebatur vipera, & propterea maiores nostri medicos barbaros sequuti, pro illa sumebāt Tormentillam, & Dictamnum, quorum alterū redigebam in pastillos, sed nostro tempore adeo innotuerunt vt etiam ab omni circulatote colligi possunt. Ideoq; non ero longior in ennarrandis notis quibus cognoscitur, idque eo etiam magis, quod

Matthiolus in suis commentariis supra Diosco
ride,certis omnino notis eã descripserit. Qua-
re tantum addã , quo pacto eligi debent lauda
biles, & idoneę pro Theriaca paranda. Debent
itaque viperæ non quouis anni tempore capi,
multo minus in media æstate: quemadmodũ
nonnulli faciunt Nam Theriaca ex eiusmodi
viperis confecta , illis , qui eam assumunt , ma
gnam sitim affert. Neque etiam statim , postea
quam ex ipsarum cauernis(in quibus toto tem
pore frigidiore se abscondunt,& quasi stupidæ
vix se mouent)rursum proserpere solent. Nam
quandiu intra terram latent , retinent intra se
quandam venenatã, & perniciosam qualitatẽ,
quæ postea alijs temporibus solet exhalare, &
pręterea tamen sicciores,& frigidiores sunt:&
magis extenuatę,quã alio vllo tempore. Quare
anteaillis permittendum est:vt aliquãtisper in
liberiore aere obambulent:& vescantur cibo il
lis cõsueto:vt sunt nõnullæ herbæ, & inter alia
animalcula.Cantharides.Buprestes . & Erucæ
pini Et prę alijs omnibus Galen.in libr.de vsu
Theriacę ad Pamphilianum tradit meliores es
se,recenter captas & non diu inclusas Nam hę
vt famelicę sunt venenosiores,quod facile etiã
conijcitur a morsu hominis ieiuni. Aliæ vero sa
turę adueniunt ex campis. Legitimũ igitur, &
magis conueniens erit capturæ tempus circa fi
nem veris,ne tamen attingant initiũ æstatis:ni
si veris constitutio magna ex parte fuerit frigi
da & hyemi similis . Viperę pręterea grauidæ
tanquam inutiles sunt abijciendę.color earum
debet habere nescio quid de luteo aspersum,&
sint agiles, & promptę ad mouendũ , & potiss.
quę de vniuerso corpore sępe caput extollant,
oculi sint rubedine tincti:inter serpendum ob
liqua,torua,& elata pręterea caput debet esse
satis, venter rotũdus, & prominens , & totum
corpus sinuosum, locusq; unde emittit excre-
mẽta. sit prope extremam caudam , quę etiam
non sit in gyrũ circumuoluta: sed nonnihil cõ
torta Et si haberi poterunt fœminę omnes,me
lius erit,quam mares accipere. Dignoscũtur au
tem a maribus ex ingressu earum magis firmo,
& quieto : & in dentibus quoque caninis: quo
rum mas tantũ duos,fœmina autem:ut scribit
Nicander,plures habet.critonis fuit sententia
(quemad modũ Galenus refert in libro de vsu
Theriacæ)uiperas esse capiendas: aut in fine ve
ris:aut in autumno , & eas quidem quę essent
corpulentiores,& grandiores. Dum igitur vipe
ras eiusmodi:quales iam descripsimus. habueri-
mus primum ad quatuor digitos & non plures
caput & cauda amputetur,idque si grandiores
fuerint Nam minoribus minus quoque est au-
ferendum. Quę partes propterea abijciuntur,
quia paucam habent carnem:eamq; duram: &
quod sint reliquis venenosiores. Animaduertẽ
dumque quoq; est, eas esse validiores, quę postquã
caput. & cauda resecata sint, per aliquod tẽpus
les e adhuc moueãt:et iaceis multum sanguinis
[illegible] : & inque non statim effluere sinant,

ideoque istę quæ statim moriuntur , neque se
mouent quicquam,nullius sunt momenti. Post
istam amputationem;interiora viscera sunt au-
ferenda,& reliquum corporis diligenter a pelle
separandum,quemedmodum etiam omnis pin
guedo, & posteaquam diligenter bis, terue ex
aqua semper recenti mũdatæ fuerint,imponan
tur in ollam fictilem,aut ahenum purissimum,
B cum sufficiente parte aquæ fontanæ , & ad
ignem ex carbonibus paratum,aut aliũ exper-
tem fumi,sunt qui sarmenta vitium hic maxi-
me probent. Inijcito quoque in vas parum sa-
lis recentis. additis aliquot frondibus anethi vi
ridibus,quod commode eo tempore reperiri so
let. Vbi etiam est obseruandũ,si vipere in ęsta-
tis initio sint captæ, tum nihil salis esse imponẽ
dum,alioqui Theriaca sitim excitabit,sicuti eti
am illa,ad quam assumptæ sunt viperę collectę
in locis maritimis , & siccis , aut in paludibus
aquæ salsæ . Quod si forte fortuna inter ebul-
liendum aqua efflueret,statim aliquid frigidæ
est aspergendum,tandiu quoque coqui debet,
donec facile caro de spinis separari possit,si edẽ
do esse solerent,diligenterq; cauendum, ne in-
tra carnem aliquid de spinis remaneat,idq; si
fieret,omni studio est auferendum, quanquam
si viperę ita vt optime coctæ fuerint,non facile
D hic error committatur. Propterea laborãdum
est:vt vniuersę uiperę sint grandes,quod si fie-
ri semper nequeat , coctio debet fieri per gra-
dus,primũ ex olla sumendo iuniores, Nã sic per
longiorem coctionem grandiores fient magis
friabiles,& caro facile a spinis decidet. Nam hę
cum plane similes sint carni, vix ab ea possunt
discerni:quanquã postea in siccis pastillis faci
le appareant. Atq; omnia hęc secundum cõme
moratum modum, primum uidi obseruari ab
E Imperato,qui solebat idoneo instrumento sæ-
pius iuuenes uiperas inspicere, & statim cũ co
ctę essent , e olla extrahere : hocq; si obserue
tur,uniuersę spinę adhęrent scelero,& trunco
maiori medullæ spinalis,] nihilq; ex ipsis carni
admiscetur. Obseruaui autem ex uipera quan-
tumuis magna non plus carnis. quam pondere
duarum drachmarum colligi posse & si illius af
fuerit copia maior:suspicio est illam aliquid in
F se spinarum adhuc continere . Hęc coctio ita
rite facta, tanti momenti est, ut in ea omnis cõsi
stat aut bonitas,aut imperfectio Antidoti. His
eo modo peractis, postea caro collecta diligen
ter in mortario contunditur,addito parum pa
nis bene cocti, & fermentati, ex recẽti et puris
sima farina facti, cuius certa mẽsura definiri ne
quit, quanquã aliqui accipiant aequalẽ quanti
tatem cum ipsa carne:nonnulli minus : nimi-
rum tantum dimidiam, alij tertiam solummo
do partem. Sic Galen. interdum etiã ponebat
quartam partem & alibi quintam; prout anim
aduertebat illius satis esse ad carnem contũdẽ
dam Quam etiam mẽsuram Bononienses usur
pare soliti sunt quemadmodum P. M. Lucas
Ghinus olim præceptor meus mihi significauit.

Crito, sicuti Gal. refert, carni ex decem viperis collectæ addebant panis vnciam vnam. Sed hic animaduertendum est, Theriacam fieri aridam si panis non fuerit bene coctus quare melius est illum recte coctum per duos, aut tres dies ponere in loco perflabili, vt exiccetur nonnihil, & non simul cum carne contundere, sed vtrunq; seorsim, atque postea miscere simul. Hic panis ita siccus in puluerem redigi, & per cribrum angustissimum cribrari, ac deinde misceri cũ carne debet. Utroque vtrumque fuerit diligẽter tritum, & commistum, vt ne minima quidem portiuncula amplius de vipera quæ non sit bene cõtusa, appareat, ex ista postea massa parentur Trochisci, aut pastilli, qui debent esse tenerrime & optime iubacti, idque si fieri potest, sine iusculo aut saltem cum ipsius exigua quantitate, hoc enim modo multo celerius exiccatur. Contra, si panis in iusculo viperarum maceretur, & postea simul cum carne tundatur, tales trochisci difficulter exiccatur, & sunt in causa, ut postea caro putrescat, & panis fiat acidus. Trochisci ita parati solent in aliquo conclaui superiori collocari ad exiccandum, versus Meridiem, vbi Sol maiori parte diei versatur, non tamen radii eius Trochiscos attingãt, vtque penitus exiccari possint, crebro verti debent. Nam si aliqua exigua illorum portio humidior restet, facile putrescunt. Quando ita bene sunt exiccati remoueantur paulo longius ab illo loco priore (attamẽ in eodem relinquantur conclaui) ad quem Sol peruenire potuit, atque semper vertantur, ad quod quidẽ vtrũque satis erunt dies quindecim. Aetius quoque laudat versus Septentrionẽ eos poni. Tandem si omnes sicci fuerint, vngantur parum cõtra putredinem cum opobalsamo, quam curã adhibuerunt Medici Bononienses, admoniti ab Aetio, qui etiam voluit, vt opobalsamum, dum formantur Trochisci, adhibeatur. Postremo asseruentur in vase stanneo, vitreo, aureo, vel argenteo purissimo. Quanquam plumbum candidum, vel stannum (vt vulgo vocãt) improbetur quando admistum habeat plumbi. Quia in eiusmodi vasis quædam rubiginis species solet colligi, quæ malam qualitatem illis conciliat. Ideoq; optimum est, ut theriaca quoque quam primũ Trochisci ad manum sint, ipsa quoque conficiatur, quanquam etiam si recte asseruentur tres annos, & paulo plus durare soleãt, modo sæpius cum linteolo mundentur a puluere, & situ albo quo progressu temporis obducuntur, vnde solẽt redi, & cariem sentire, & priuari suis omnibus viribus. Præterea quoque propter ipsam Theriacam, illa statim parari debet. Nam cum per quadraginta dies, quotidie aliquid mistionis fieri necesse sit, quo fermentatio sequatur melior, ideo admodum idoneum ad hanc actionem est tempus calidum. Quod si in autumno conficiatur, & superueniat tempus hybernum, simplicia omnia quasi ignaua permanebunt, & multo tardius calor naturalis in illis excitatur.

Trochisci de Scylla.

Scyllam initio Iulij collectam, mediæ magnitudinis, plenam, candidam, cortice primo detracto, & parte duriore cui radiculæ adhærẽt, abiecta, farina iubacta innuolues, & eousque in clibano coques, donec farina probe siccata sit, & ea perforata, stylo ligneo tentabis, num scylla undique tenera sit. Ea exempta, partem interiorem diligenter teres, cui admiscebis farinæ erui tenuissime cribratæ vncias octo ad singulas libras & formabis in trochiscos pondere duarũ drachmarum, & siccabis in superiore parte ædium, in cella probe mũdata, meridiem spectante, sæpius obuertendo, donec probe siccati sint, deinde repones, vt supra dictum est de pastillis vipernis Galenus.

De Trochiscis Scylliticis, ex correctione Bartholomæi Marantæ.

Multæ, & quasi infinitæ animaduerti res, & diligenter considerari debent, si uolumus Theriacam quemadmodum fieri potest, diligentissime præparare. Occurrũt autem tam multæ difficultates, vt ex illis ob earũ multitudinem vix nos possimus extricare. Nam Galenus & reliqui uniuersi, qui docẽt Theriacae compositionem secundum sententiam Andromachi, uolũt scyllam non accipi nimis inueteratam, sed recentissimam, & quæ iam primum e terra eruta sit, reijciẽtes tanquam inutilem, & malam, quæ paulo ante sit collecta, præterea colligendum esse tradunt, quando caulis, uel scapus sit siccus. Nam eo tempore omnis vis in radice retinetur, idque fieri nequit, nisi media ęstate aut saltem tempore messis, nam ante hoc tempus uel florem fert, uel etiam semen. Iubent postea, pastillos uipernos fieri debere, quando iam omnia ad Theriacam parandam sit in promptu. Nam Trochisci uipernini propter istum puluerem, qui sæpe in illis quasi effiorescit, facile aliquid de suis uiribus amittunt. Cum uero illi quoque ipsi dixerint, hosce pastillos esse parandos in fine ueris, uidentur hæc inter se discrepare, quod starim post Trochiscorum uipernorum præparationem fieri debeat Theriaca, & quod assumenda sit Scylla recens, ad faciendos istos pastillos, cum hi fieri non possint, nisi media aestate, illi uero in fine veris. Hęcque difficultas eo maior est, quod aetius etiã ex sentẽtia Galeni vult hosce de Scylla trochiscos ex alijs omnibus primum fieri debere, quoniam ut bene exiccentur, multos dies requirunt. Necesse est itaque, ut uel in æstatis fine Trochisci de Scylla parentur, & asseruentur vsque ad uernum tempus sequentis anni, nam quam primum alteri de uipera sunt facti, Theriaca paratur, uel uipernos Trochiscos ad finẽ aestatis transferre oportet, quando Scyllitici bene fuerint exiccati, & quocũque modo hoc fiat. quædam præcepta e authoribus præcipui non obseruabũtur. Et uidetur minus errare in, qui Scylliticos factos æstate elapsa accipiunt, ad parandam postea Theriacam in æsta. sequentis

principio, cum viperini fuerint præparati in fine veris. Quoniam multum refert, ad Theriacam paratam adhibere tempus calidius, vt per quadraginta dies quotidie misceri, & agitari possit. At si ita agamus, Scyllitici hac ratione inueterascent, atq; insuper pharmacopola nimis erit incertus, an ita per longa interualla in Theriaca parāda versari, donec hoc atq; illud fuerit in promptu, velit, cum alioqui satis moræ obijciatur, dum colligantur ex tā diuersis, & remotis locis tot simplicia; Quid igitur est statuendū, Censeo optimum esse, vt primum pastilli uiperini stato tempore fiant: id est, in fine veris, Nec nos impedire debet, quod tam diu asseruandi sint, donec fiant, & exiccentur quoq; Scyllitici. Nam tametsi Galen ca. 7 lib 1. de Antidotis dicat, quod multo melius sit cōficere Theriacam paulo postea quā parati sint viperini trochisci propter causam iam indicatā, nihilo tamen minus ipsemet in eodem loco affirmat, eos posse sine corruptione euidenti per integrum quoq; annum asseruari, imo si fuerint bene siccati, & diligenter sepositi, solent etiam in quartum annum durare quare in tam breui tempore, quod intercedit inter finem veris, & medium, vel finem æstatis corrumpi nequeunt. Hoc tamē obseruandum est, vt quamprimum fieri possit, habeamus Scyllam, hoc est, statim posteaquā caulis & folia exaruerint, quo Antidotus in vna æstate absolui possit, nec calidiore tempore carere cogatur, quod diximus necessario requiri, idq; 40 dierū ad fermentationem totius massę, & quanquam rum principiū autumni subsequatur, parum hoc refert, cum notum sit omnibus initium autumni æque atque finem ęstatis esse calidum. Nec multum refert etiā, quod Aetius dicit, pastillos Scylliticos primo loco fieri debere. Nam hoc non aliam ob causam voluit obseruari, nisi propterea accuratā exiccationē. Quoniam plus temporis in his exiccandis, quam viperinis requiritur. Et apparet Aetium ideo hoc tradere, vt scilicet satis temporis superstit, vt (interea dum Scyllitici primum facti exiccētur) eodem tempore ad Antidoti præparationem viperini quoq; haberi possent. Atque ita omnis dubitandi occasio, quemadmodum vnicuique hæc consideranti patebit, facile adimetur. Vt igitur ad rem reuertamur. Scyllam bene succiplenam e terra erues, quando folia, & caulis erunt omnino arida, idq; exquisite, tum quando vti illa iam volueris. sitque mediocriter grandis, a qua auferatur exterior cortex, & omne lignosum, & aridū: postea fermento recenti, quod etiam maturum fuerit, facto, totū inūgens, nō creta aliqua, quemadmodum nonnulli facere consueuerūt, Nam primum hæc est sordida, deinde ad se nescio quid boni ex ipsa massa trahit, & cito coquitur. Sic itaq; cooperta optime in cineribus calidis recondatur, & supra eos imponantur carbones accensi & non prius inde auferāt, quam apparuerit etiam totam massam esse bene coctā, & assatā instar crustæ. Quod tamē idem fieri pōt,

A in furno, in quē panes sunt impositi, si in olla bene cooperta imponātur, & vbi pasta fuerit sicca rursum eximatur. Quod si non satis esse coctam existimauerimus, rursum eadē Scylla pasta obduci, & eodē modo coqui debet. Nam quæ imperfecte ita fuerit tosta, non sine periculo graui membrorum interiorū exhiberi potest, quemadmodum Dioscorides quoq; monet. Cognoscitur autem, quod recte sit cocta, si pungendo eam cum festuca aliqua, illa facile penetret, aut
B comprimendo duobus digitis sine difficultate aliqua dissoluatur. Tradit autem Dioscorides, alterum quoq; modum coquendi. Nam eius frusta iubet ebulliri, & toties aqua illius mutari, donec in Scylla nihil amaritudinis, aut acrimoniæ relinquatur, accipiendo solum partes interiores, & auferendo tunicas exteriores vsque ad viuū, & abijciendo satis multum de primis corticibus. Hæc Scylla ita diligenter cocta, bene in pila tūdatur, & deinde admisceatur farinę erui
C albissimi (quoniā minus albicans, nimis est amarum (quæ per cribrum angustissimum transierit, ea quantitas, vt ad tres partes Scyllæ sumantur duæ erui, quemadmodū quoque Andromachus tradit. Hoc Gal. P. de Antidot. scribit, cui plus fidei adhibendum, quam lib. de Theriaca ad Pisonem, in quo duplum erui sumitur, cum ibi in alijs multis rebus quædam retractet, de quibus aliter in lib. ad pisonē sensit. Sed hoc experientia quoque melius potest depręhendi. Nā
D Aetius de Theriaca secundum Galeni sententiā differens, atque coniungens simul quoque cum eo Andromachū, vult etiam ad tres Scyllæ esse accipiēdas duas farinæ erui partes, & postea addit, quod interdum ęquale pondus vtriusque sumatur. Atque eam quidem differentiam inde ortā, quod interdū Scylla humidior, vel siccior, quam ut in Trochiscos redigi queat, atque ideo opus esse plus, aut minus farinæ erui admiscere Attamen si cum duabus partibus solum parata
E semper potuerit, proculdubio minus errabimus. Nam ita fiet, vt Scylla sit istius qualitatis: & ea arte cocta, quemadmodū esse decet. Quę si erit eiusmodi, non opus erit superuacaneam humiditatem ipsius cum maiore quantitate erui corrigi, & hanc credo fuisse causam, quod Gal. aliter senserit in lib. de Antidotis, quam in lib. 1. de Theriaca ad pisonē. De hac igitur massa bene contusa, & commista fiunt totulæ exiguæ. & inter formandū digiti vngendi sunt oleo rosaceo, siccuti docet Aetius, quanquam aliqui hoc
F omittant. postea in illis exiccandis, & reponendis ea, quæ diximus de Trochiscis viperæ, omnia sunt obseruanda. Mesue quoque monet, Scyllam quæ plane sola absque altera in agro reperitur abijciendam tanquam venenosam admodū, & illam accipiendam esse, quæ plures habet alias vicinas, quę admonitio propter maiorem securitatem non est negligenda.

Trochisci Ramich.

℞. Succi Acetosæ ℥. xvj.

Rosarum

Rosarum ℥ i.
Baccarum Myrti ʒ. ij.
Boli pauxillum.
Colentur, & colaturæ adiunge
Gallarum tritarum ʒ iij.
Coque aliquantulū: Cola, & adde insuper subsequentia bene triturata
Rosarum ℥. i.
Santali citrini ʒ. x.
Gummi Arabici ℥. i. ß.
Sumach, Spodij ana ℥. j.
Omphacij seu agrestæ ʒ vij
Baccarum Myrti tritarum ʒ iv.
Ligni aloes,
Caryophyllorum,
Macis
Nucis moschatæ ana ʒ iv.
Misce omnia, & siccentur in scutella figulina, & tere minutim, & fiant trochisci cū ʒ i ß de caphura, & aqua rosacea q. s. Succi acetosæ loco, sumi potest vinum e codonijs acerbis, sunt, qui aromatizent Gran. xix. moschi, Siccātur in vmbra, & reponuntur in charta munda, ceræ liquatæ intincta. Durant in annum. * Ventriculum, cor, hepar imbecilla firmat, & lubrica viscera ac intestina, choleram morbū sistunt, acrimoniam obtūdunt, animum reddunt tranquillum, omnem hæmorrhagiam cohibent, ob quam naribus sanguine fluentibus flando impellūtur, alijs medicamentis miscentur Mesues.

Trochisci hedychroi, Andromachi.

℞ mari, Asari, Maioranæ,
Aspalathi ana ʒ. ij.
Schœnanthi,
Calami odorati,
Phu, Xylobalsami,
Opobalsami, cinnamomi,
Costi ana ʒ iij.
Myrrhæ, Folij,
Nardi Indicæ,
Croci,
Casiæ ana ʒ. vi.
Amomi ʒ. xij.
Mastiches ʒ i.
Vini quantum sufficit.
Fiant trochisci, inunctis prius manibus opobalsamo, deinde siccantur & in charta ceræ liquatæ intincta, seruantur in annum Ex Galeno.

Trochisci Hedychroi, ex correctione, Bartholomæi Maranthe.

1. ℞. Ligni aspalathi veri nuper in collegio Patauino reperti, aut Ligni aloes Rhodij,
2. Radicum asari recentium & bene compactarum.
3. Mari, id est, maioranæ nobilis, id est, suæ cimæ cum floribus, & seminibus ana ʒ. ij.
4. Calami odorati, id est, radicum. Eius loco Agalochum cum tertia eius insuper parte aut vulgaris calamus odoratus.
5. Iunci odorati, id est, cimæ odoratæ, & recentes.

A 6. Rad. costi veri, aut suo loco Rad Zedoariæ recentis, non excesæ, & opt odore prædite,
7. Rad. Phu, solidarum, non exesarū, & odoris absolutarum,
8. Cinnamomi, vel ipsius loco duplū crassiæ, quæ sit cortice crasso & fistula prędita subtili, optimi odoris, & saporis
9. Opobalsami, Loco ipsius oleum nucis moschatæ, per expressionem facti,
B 10. Xylobalsami Eius loco Agalochi ana ʒ. iij.
11. Folij, vel ipsius loco, radicū, & stipitū Nardi Dletici, aut radicis Phu, aut spicæ Nardi cum tertia insuper eius parte.
12. Nardi Indici, id est, radicū, quæ esse debēt odoratæ, recentes, & de illarum numero, quæ in se adhac retinent terream odoriferam.
13. Cassiæ cum signis in Theriaca commemoratis.
C 14. Myrrhæ, id est. lachrymæ recentis, pinguis, & succulentæ cum parte venatu in candidarum instar vnguinm.
15. Croci recentis, colorati, longi, integri, non frangilis, neq; humidi, nec mucidi, vel exesi, saporis acuti, & odoris validi ana ʒ. vi.
16. Amomi. Ipsins loco Acorum, id est, radicis galangæ maioris, recentis, acuti saporis, & boni odoris ʒ. xij.
D 17. Masticis candidissimi. pleni, pūri, fragilis, sicci, odorati, stridentis ʒ. i.
Fac pastillos cum vino, optimo, exicca.

Trochisci galliæ Moschatæ.

℞. Ligni aloes ʒ. v.
Ambræ ʒ. iij.
Moschi ʒ. j.
Mucilaginis: Tragacanthæ, cum aqua ros. extractæ quantum sufficit.
E Fiant trochisci parui. * Cerebrum, corq; roborant: oris. atque adeo corporis totius odorem cōmendant: compositionibus aliis miscentnr Mesues.

Trochisci diarhodon, Nicolai.

℞. Rosarum recentium ℥. ß.
Spodij ʒ. ii.
Santali rubri ʒ i. ß. G. vij.
Santali albi ʒ i G. xij.
Croci ℈. ii. G iij.
Caphuræ G. xij.
F Fiunt in hunc modum Rosas recentis in mortario contundes lapideo: sine intermissione: & reliqua in puluerem redacta addes, ac cum aqua ros. q. s. formabis: sub finem caphuram addito: sicca in vmbra, & serua. * Hæc composito administratur in magnis compositionibus, Nicolaus.

Trochisci Diaui.

℞. Violarum purpurearum viridium ℥ v.
Amyli ʒ. iij.
Papaueris albi ʒ ii ℈. i.
Sem. Plantag ʒ. i.
Rhabarbari ℈ v.
Opobalsami seu olei caryophyllorum ℈ i.

Aquæ ros. quantum sufficit.
Formentur trochisci Non præparantur, nisi quando ingrediuntur compositiones magnas. Nic.

DE TROCHISCIS EXTRINsecus applicandis.

Pastillus Andronius.

℞. Florum mali punici ʒ x.
Gallæ omphacitidis ʒ. iix.
Myrrhæ, aristolochiæ ana ℥ ß.
Chalcanthi, aluminis scissilis,
Misy ana ʒ. iv.
Sapæ q. s.

Formentur trochisci. * Faciunt ad recentia vulnera & vetera, curant fistulas, aures suppurátes ossa corrupta reprimunt omnes carnis excrescétiam, ualent ad phagedænas & condylomata. Andromachus.

Trochisci de minio.

℞. Medullæ panis non cocti, bene fermentati ℥ ß.
Sublimati electi ʒ. i.
Minii ʒ. ß.
Aquæ ros. q. s.

Formentur trochisci, qui in clibano tepente resiccati seruentur * Omnes carnis prauas excrescentias liquat, sordida vlcera expurgat, callosa emollit, ac fistulas mirabiliter sanat. Ioann. de Vigo.

A

Pastilli Polyidæ.

℞. Florum mali punici ʒ. xiij
Aluminis scissilis ʒ. iii.
Thuris,
Myrrhæ ana ℥ ß.
Chalcanthi ʒ ii.
Fellis taurini ʒ vi.
Aloes ʒ. iix.
Vini austeri q. s.

B Formentur pastilli * Ad nomas, & eadem fere, quæ andronij. Andromachus

Trochisci Mesuæ.

℞. Aluminis scissilis, aloes,
Myrrhæ, chalcanthi ana ʒ. vi.
Croci, crocomagmatis ana ʒ. iii.
Flor. malorum granatorũ domesticorũ ʒ iv.
Vini odorati,
Mellis ana quantum sufficit.

C Formentur pastilli * Pastillus multiplicis vsus, pus educens, & relaxans

Placenta contra pestem.

℞. Arsenici albi crystallini ʒ. iii,
Arsenici rubri ℥ ii.
Cum oui albo, vel mucilagine tracaganthi fiat placenta rotunda crassitudine digiti. Insuatus linteolo lineo, superaddito serico, & admoueatur cordi Iacobus Carpensis

De Collyrijs, siue Sief, Sectio XLI.

Collyria sunt medicamenta oculis dicata horum arida Siefa barbaris dicta, trochiscorũ forma parantur. Porro collyriorum aliis:

- Abstergunt, vt
  - Trypherum Galeni,
  - Sief de thure,
  - Collyrium nardinum,
  - Diacœnu,
  - Diahæmatites,
  - Diamyrrha,
  - Sief e cornu ceruino,
  - Libianum,
  - Sief de plumbo, &c.
- Excrescentias auferunt, vt
  - Viride Anthæi,
  - Sief aliud viride,
  - Sief rubrum Mesuæ,
  - Sief rubrum Galeni, &c.
- Dolorem mitigant, vt
  - Sief album,
  - Cygnus Galeni,
  - Diarrhodon Nilei,
  - Sief de rosis,
  - Sief luteum

DE COLLYRIIS abstergentibus.

Tripherum Galeni.

℞.Cadmiæ lotæ ʒ xvi.
Cerussæ ʒ.iix.
Amyli,gummi,
Tragacanthæ ana ℥.ß
Opii ʒ ii.
Aquæ pluuiæ q. s.
Fiat collyrium.*Ad epiphoras,et affectiones oculorum.

Aliud,Galeni.

℞ Cadmiæ lotæ ʒ.xvi.
Amyli,thuris ana ʒ iiv.
Cerussæ ʒ.liix.
Opii ʒ.vi.
Gummi ʒ. vi.
Aquæ pluuiæ q.s.
Fiat collyrium. Siccatur,& seruatur per annos duos,in charta,ceræ liquatæ intincta.* Ad inustiones oculorum,pustulas, chemoseis, maxime in his, qui nullam mordacitatem perferre possunt.

Collyrium,seu Sief de thure.

℞.Cadmiæ,
Pompholygis,
Thuris ana ʒ x.
Cerussæ ʒ xl.
Opii gummi ana ʒ.vi.
Aquæ pluuiæ q.s.
Fiat collyrium Siccatur et seruatur * Ad fluxiones oculorum et chemoseis.

Aliud,mesuæ.

℞.Thuris ʒ.x.
Ammoniaci,Sarcocollæ ana ʒ.v.
Croci ʒ ii.
Mucilag.fœnigræci q.s.
Fiat collyrium Siccatur & seruatur annos duos * Vlcera oculorum ducit ad maturitatem.

Collyrium nardinum.

℞ Cadmiæ,
Croci,
Gummi ana ʒ xij.
Aeris vsti ʒ.v.
Stibij,idest, antimonii,
Acaciæ ana ʒ.x
Nardi indicæ ℥.ß.
Opii,
Myrrhæ ana ʒ v.
Vini q.s.
Fiat collyrium. Durat in annos duos. * Ad doloris vexationes, fluxum tenuem & multum pustulas et aspretudines oculorum.

Diacœnu.

℞.Cadmiæ,
Lap.Hæmatitis,
Aluminis scissilis an.ʒ x
Aeris vsti ʒ vii ß.
Chalcitidis ʒ ixx.
Sem.papaueris ʒ v.

A Maceretur semen papaueris in aqua pluuiæ q.s. Exprimatur,& reliquis tritis fiat collyrium, cũ uini austeri q.s.*Ad claritatem et cicatrices oculorum.

Diahæmatites.

℞. Aeris usti et loti ʒ.xxiv.
Lapidis hęmatitis ʒ x.
Croci
Opij ana ʒ iv.
Gummi ʒ xij.
B Aceti q.s.
Fiat collyrium * Aspretudinibus commodum facit ad ueteres affectiones, et ad omnem exacerbantiam oculorum.

Diamyrrha.

℞.Cadmię lotae ʒ.xxiii.
Lapidis hęmatitis vsti et loti ʒ.xxv.
Spodij ʒ.x iv.
Myrrhę ʒ.vi.
Croci ʒ.ß.
C Opij ʒ.j.
Piperis albi G.num.xx.
Gummi ʒ.vi.
Vini q.s.
Fiat collyrium * Accõmodatum est ad ueteres affectiones oculorum, facit et rhœadas et ęgylopas.

Sief e cornu ceruino.

℞ Cornu cerui usti et loti,thuris,
Plumbi usti et loti ana ℥ ß.
D Squamae æris lotae ʒ.ii.
Opii ʒ.i.
Gummi ℥.ß.
Aquæ pluuię q.s.
Fiat collyrium Siccatur, et seruatur ad annos duos.*Facit ad ulcera et pustulas oculorum, cicatrices exterit.

Aliud.

℞.Plumbi usti et loti,
Cornu cerui vsti et loti ana ʒ xvi.
E Thuris,acacię,Spodij ana ʒ.iiv.
Amyli ℥ ß.
Opij,Squamae ęris ana ʒ.ii.
Croci ʒ iix.
Myrrhæ ʒ.iv.
Tragacanthę ʒ.j.
Gummi,sem.hyoscyami ana ʒ.iix.
Mucilaginis sem.hyoscyami q.s.
Fiat collyrium.*Ad eadem efficax.

Libianum.

F ℞.Cadmiæ ustæ et lotę, Cerussę lotę
Stibii usti et loti ana ʒ.xvi.
Plumbi usti et loti ℥.i. Amyli ʒ xii.
Pompholygis,myrrhæ,Terræ Samię,
Tragacanthę,opii ana ℥ i.
Albuminis oui q.s
Fiat collyrium *Ad pustulas,inustiones, rupturas,concauitates,oculos purulentos,chemoseis staphylomata, et ad circummolestantem dolorem facit,et cicatrices exterit.

Aliud.

℞. Pompholygis ℥.i.
Cadmiae vstæ & lotæ ʒ.xvi.
Stibii usti & loti ʒ xij.
Cerussæ lotæ ʒ. xvi.
Terræ Samię,
Plumbi vsti ana ʒ.iix.
Myrrę, opii,
Tragacanthę ana ʒ.ij.
Aquę pluuię quantum sufficit.

Fiat collyrium.* Eiusdem cū priore facultatis.

Sief de plumbo, mesuae.

℞. Plumbi vsti, Antimonij, Tuthię lotæ,
Aeris vsti, Gummi Arabici, Tragacanthæ ana ℥
Opij ʒ.
Aquę pluuię quantum sufficit.

Fiat coll rium * Replet, & consolidat vulnera oculorum Mesues

Collyrium præstantissimum contra omnis generis passiones oculorum.

℞. Feniculi, Absinthii,
Apii, Rutę,
Schuueinburz vna cum radicibus,
Eufragię, Saluię, Betonicæ,
Auripigmenti, gui, dii, pimpinellę,
Cardui benedicti an part ęquales.

Hæc omnia simul in mortario contusa misce, ac vrinam pueri infunde. Deinde.

℞. xiv gran piperis cōtusi, & cochlearia duo mellis ex apibus, caphuræ ʒ.i.

Hæc omnia simul in mortario contusa, per linteum exprime, & colaturam fere succum in uitreo vase cōserua, ac inde singulis diebus uespe ri et mane guttam vnam in oculum patientis instilla Animaduertēdum tamen est, quod hęc aqua per spatium nouem dierum. Soli est e ponenda, & destillanda antequam in vsum ttans feratur. Ranzouius.

DE COLLIRIIS EXCRESCENtias auferentibus.

Viride anthæi.

R. Cadmie ℥.vi.
Myrrhæ ℥.iii.
Croci ℥.vi
Opi ℥.ii.
Plumbi vsti & loti ʒ i.
Squamae æris,
Nardi Indicae,
Acaciae ana ʒ.vi.
Gummi ʒ. iv.
Aquae pluuiae q s.

Fiat coll rium * Ad doloris molestias, pustulas, inustiones, prolapsus, confusiones oculorum.

Aliud viride.

℞. Cadmiae vste, et uino odorato e tinctae, ℥. i.
Croci,

A Antimonii usti, & in lacte e tincti ana ʒ.iv.
Amyli ʒ i. Gummi ʒ.ii.
Succi anagallidis fœminae q s.

Fiat collyrium * Ad idem valet.

Aliud viride, Mesuæ.

℞. Aeruginis æris ʒ.iii.
Chalcanthi vsti ʒ.vi.
Auripigmenti rubri, spumæ nitri,
Spumae maris ana ʒ i.
Ammoniaci ℥.i.ß.
Salis Hammoniaci ʒ.ß.

Ammoniacū macerato in aqua rutae, & fac col
B lyriū.* Eiusdē facultatis est fere cum sief rubro sequenti.

Sief rubrum, mesuæ.

℞ Sem canabis ʒ iii.
Aeris vsti, myrrhę ana ʒ.ii.
Croci ʒ i
Aeruginis aeris, Salis Hamoniaci ana ʒ.ß.
Piperis nigri ʒ ß.
Aquae pluuiae q.s.

Fiat Sief.* Vtile est oculorum scabritiei, pruriginique, suffusionibus et ungui.

Aliud Galeni.

C ℞. Cadmiae ʒ xl.
Chalcitidis ustae, piperis albi,
Gummi ana ʒ xx.
Aquae q.s.

Fiant pastilli * ad lippitudinem, sycosin et carnis excrescentias

DE COLLIRIIS DOLOREM mitigantibus.

Biefalbum, mesuæ.

℞. Sarcocollae in lacte asinino maceratae ʒ.v
Amyli ℥ ß.
E Tragacanthae ʒ.iii.
Opii ʒ.i.
Thuris ʒ.j.ß.
Cerussae lotae ʒ.x.
Aquae pluuiae q s.

Fiat sief * confert ophthalmiae, cum est in augmento, et dolorem sedat.

Aliud simile, eiusdem.

℞. Gummi arabici, tragacanthae, amyli ana ʒ ß.
cerussae lotae ʒ.vj.
Sarcocollae nutritae ʒ.iij.
Opii ʒ i.

F cum oui albumine fiat sief. * Hoc utimur initio uehementis doloris a causa calida.

Cygnus Galeni.

℞. cadmiae ʒ xvi.
cerussae lotae ℥.i.
Amyli, tragacanthae,
Acaciae, opii ana ʒ.ii.
Gummi ʒ.xii.

Aquae pluuiae q.s.

Fiat collyrium.* Ad maximos dolores et affectiones oculorum.

D.

Diarrhodon Nilei, ex Galeno.

℞. Rosarum ℥.ß.
Croci ʒ.i.
Gummi ʒ.iij.
Opii, nardi indicæ ana ʒ i.
Aquæ pluuiæ q.s.

Fiat collyrium. * dolis molestias, & fluxum vberem ac tenuem, pustulas, prolapsus oculorum.

Sief de rosis aliud, mesue.

℞. Fol rosæ ʒ xv.
Croci, gummi arabici ana ℥ j.
Nardi indicæ, opii ana ʒ.ij.

A Aquæ pluuiæ q.s.

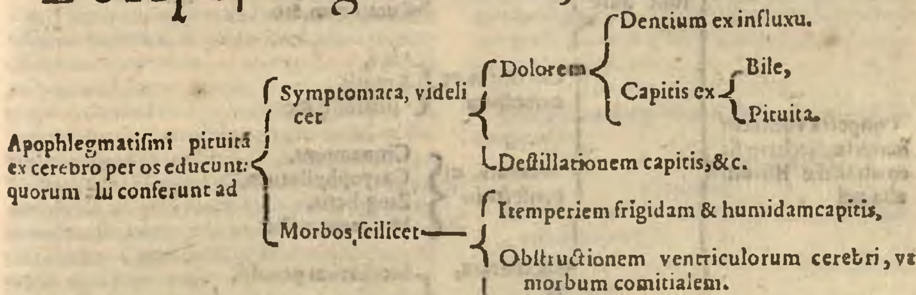
Fiat sief. * Eadem, quæ præcedens potest.

Sief luteum, mesuæ.

℞. Cadmiæ lotę, vstæ, & in lacte muliebri maceratæ ʒ.x
Cerussæ lotæ ℥.i.
Squamae ferri ʒ.ß.
B Opii ʒ.ii.
Tragacanthæ, gummi arabici ana ℥.ß.
Aquæ pluuiæ q.s.

Fiat sief. * Confert doloribus oculorum vehemētioribus a causa calida.

De Apophlegmatismis, Sectio XLII.

Appohlegmatismus ad dolores dentium ex materiæ influxu.

℞. Mastiches ℥ i.
Piperis, pyrethri ana ʒ.i.ß.
Mellis q.s.

Fiant pastilli, instar lupinorum. Mane ante cibum in ore per horam circiter dimidiam contineantur Andern.

Apophlegmatismus ad dolorem capitis ex bile.

℞. Masticis contritæ ʒ.ß.
Mellis q.s.

Fiant pastilli instar lupinorum. Vnus ad horæ dimidium in ore contineatur, mandaturque, & nouissime expuatur. Ander

Alius valentior ad frigidum & humidum capitis affectum.

℞. Piperis albi, pyrethri, zingiberis ana ʒ.ii.

C Mellis q.s.

Fingantur pastilli mansiles.* Vtere, vt prædictis. Idem.

Apophlegmatismus ad destillationem capitis.

℞. Mastiches ℥.i.
Corticis capparis ʒ ii.
Pyrethri ʒ.iii.
Piperis nigri ʒ.i.ß.
D Vuarum passarum ℥ ß.

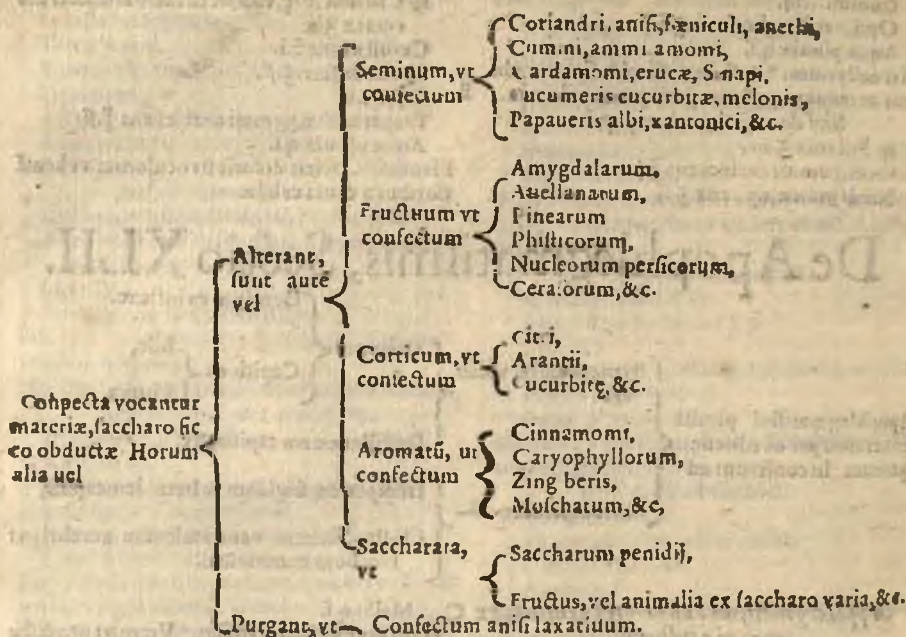
Mixta, pānoque lineo raro inuoluta, ad horæ dimidium ante cibum mandantur. Idem.

Apophlegmatipsus ad morbum comitialem.

℞. Pyrethri, Mastiches ana ʒ.i.
Ceræ q.s.

Fiant pastilli auellanæ magnitudinis, manducēturque ad horæ dimidium, ita vt pituita semper expuatur. Idem.

De Confectis, Sectio XLIII.

Confectum Coriandri,

℞. Coriandri a sordibus, pulueribus, festucis lapillis & pediculis cribrando, ut uentilando & seligẽdo repurgati, & ab omni humiditate exiccati lib. ij.

Ponuntur in æneum vas pensile duabus ansis suspensum, & super carbones hinc inde, antrorsũ retrorsum, dextrorsum, sinistrorsum agitantur, nunc in orbem voluuntur, nũc instar auenæ in vannis mouentur, donec calefiant. Calefactis infundatur parum sacchari, ad debitam, & quodã modo perfectam consistentiam, id est, prope modum vt ad morsulos & orbiculos cocti, cochleari ferreo non procul ab extremitate vno foramine perforato, & continuo agitantur, donec siccetur saccharũ, deinde aliud affunditur, ut prius, idque tantisper fit, dum iustam acquirat magnitudinem. Superficies in plerisque lauis est, nisi singulari artificio asperior, seu vt vulgo loquitur, crispa fit, videlicet ex alto saccharum fundendo. Si materia conglobatur, vel saccharo cõfertim infuso, vel negligenter moto, manu affricata dissoluuntur nodi. In fine confecturæ exacte siccentur, deinde in locum calidum & siccũ cribro imposita reponantur. * Orificium ventriculi superius claudit, & corroborat a cibo sumptum. Medici Colonienses.

Confectum anisi.

℞. Sem. anisorum optime mundatorum lib ij Induntur in vas æneum pensile, vt supra, & su-
A per ea infunditur saccharum leuis coctionis in principio, & bene manibus ducuntur per vas æneum, vsque quo fere sint cooperta, beneq; exiccantur ad omnem manum sacchari, & hoc continuatur vsque in finem, si solidos seu læues anisos facere velis Si vero asperos aut crispos, postquam cooperta erunt, affunde saccharum cum cochleari ferreo, ab alto, & fit fortis cocturæ, deinde vas hinc inde agitetur, vt in coriandris est
B dictum. Anisi quanto minores, tanto pulchriores, & quanto duriores, tanto laudabiliores duri enim fiunt, & non solum anisi, sed & cætera alia confecta, si bene succentur ad omnem sacchari affusionem. * Vrinam mouet, digerit, flatusq; ventris discutit, oris halitum commendat. Thesaurus Aromatariorum

Confectum fœniculi, &c.

Semen fœniculi, anethi, cumini, ammi, amo-
C mi, cardamomi, erucæ, sinapi cucumeris, & cucurbitæ melonis, papaueris albi, xantonici, &c. eodem modo saccharo obducuntur, vt coriandri & anisi.

Confectum Amygdalarum dulcium.

Amygdalæ bene cum pane aspero fricantur atque in vase æneo pensili, super carbones, hinc inde agitatæ, siccantur, & ab omni immunditia mundantur, demum saccharum fortis coctionis cochleari ferreo perforato super eas infunditur, vas huc & illuc ducendo incessanter, & tantisper hoc fiat, dum bene tegãtur, & quanto magis

agita

agitatio vasis continuatur, tanto solidiores reddantur, Sunt qui cum cortice conficiunt amygdala, & hoc modo confectæ, longiori tempore durant, nec rancescũt Sunt qui a superiore cortice mundant Quidam illas diuidunt in partes duas, & crispas faciunt · Thesaurus Aromatariorum.

Confectum Auellanarum.

℞ Auellanarum quantum volueris, & fac vt in amygdalis dictum est, vel crispos vel leue faciendo. Antequam autem conficiantur auellanæ bene in uase æneo pensili, hinc inde agitari debent & calefieri, quoad subtilis cortex ex eis adhærens, remoueatur. Thesauris Aromatariorũ,

Confectum Pinearum.

℞. Pinearum bene mundatarum, quantum volueris. Super eas infunde saccharum cum cochleari ferreo perforato, bonæ cocturæ, a principio vsque ad finem, & agita bene vas hinc inde prout in coriandris asperis dictum est supra. Si vero solidos seu læues facere voles facias ut supra de amygdalis dictum est, & de proiectione sacchari, & vasis agitatione. Hoc confectum parum durat, eo quia rancescunt pineæ, & antequam conficiantur, animaduertendum est, ne rancidæ sint Cognoscuntur autem, quia sunt nigræ, & mali saporis. quare purgandæ sunt cum furfure. Quidam in prima sacchari exhibitione ponũt albumen oui, bene agitatum, cum saccharo non multum calido, ne albumen coqueretur & hoc faciunt eo, quia cum difficultate saccharum eis adhęret propter oleaginitatem, quę in eis est, & hic modus non uituperatur, Idem.

Eodem etiam modo phistici: persicorum, & cerasorum nuclei conficiuntur·

Pinioatum.

℞. Sacchari albi, in aqua rosarum dissoluti, clarificati lib. i

Agitetur optime cum baculo, ab igne remoto, & cum coctum fuerit ad perfectionem, addantur pinearum mundatarũ ℥. iv. misceantur, & permittantur infrigidari ad formam cõfectionis solidę, Thesaurus Aromatariorum.

Confectum citri.

℞ corticum citri, minutim in frusta longiuscula incisorum quantum uolueris

Ponũtur in uase æneo pensili super carbones, superinfundendo saccharum coctum, cum cochleari ferreo perforato, atque uas hinc inde agitando, quousq; satis crassi reddantur Ad hũc etiam modũ Arancij cortices & cucurbitę conficiuntur. Thesaurus aromatariorum.

Confectum cinnamomi.

℞. cinnamomum a superiori cortice excorticatum, quantum uolueris.

Per parua fila inciditur, & in uase ęneo pensili super carbones ponitur, superinfundendo saccharum cum cochleari ferreo, paruo foramine forato Et in principio, uidelicet per tres uices, saccharum fit lęuis coctionis, postmodũ usq; in finem fortis, uas hinc inde bene agitando, ut

A in coriandris dictum est, & tamdiu hoc continuetur, quousq; satis crassi reddantur. Quidam post primam sacchari proiectionem, aspergunt zingiber puluerizatum, vt fiant fortiores, acrioresque. Thesaurus Aromatariorum.

Confectum caryophyllorum.

℞ caryophyllorum quantum volueris.

Exicca, beneq; mũda ab omni spurcitia, deinde super infunde saccharum cum ferreo cochleari perforato, satis fortis cocturę, Et si illos asperos facere voles, facias vt de coriãdris crispis dictũ est, & de agitatione vasis, & sacchari proiectione.

B Ad confecta bene crispa facienda, foramen cochlearis paruum esse debet, & sacchari ęqualiter, & vniformiter superinfundi, & quanto altius saccharum proijcitur, tãto melius, nec permittendę sunt guttę super eas cadere, illę enim opus tuum destruent.

Confectum Zingiberis.

Confectum Zingiberis eodẽ modo fit, vt Cinnamomi.

Confectum moschatum, seu moschardini.

C ℞. Cinnamomi interioris, & electi, et bene puluerizati ʒ. ij.

Musci optimi, cum paucissima aqua rosarũ dissoluti ℈ ß.

Misce duo hęc in vase ęneo pensili super carbones, super infundendo saccharum bene coctum, beneq; & incessanter manibus saccharum ducatur, & bene exiccetur, & toties hoc fiat, quoad grossitudinem seminis papaueris veniant, & in fine dando per duas vices saccharũ lęuis coctionis, vt rotundi fiant.

D Muscardini non nisi cum difficultate corpus accipiũt, sed sagax aromatarius, & sollicitus, in miscendo manibus saccharum, & species, cito eos format: post vero duas vel tres vices seu manus sacchari cribellãdi sũt: a qua cribratione exeunt muschardini, grossitudinis pũcturae acus, & puluis reseruetur, & alij qui iam corpus sumpserunt, expleantur. Thesaurus Aromatariorum,

E *Pasta laudatissima Mostacioni Italis dicta.*

℞. Sacchari albissimi puluerizati,
Farinæ albissimæ ana lib. ß.
Cinnamomi optimi ʒ ij.
Zingiberis, caryophyllorum ana ʒ. i ß.
Piperis ʒ. ß.
Vitellos ouorum num. i. ß.

F Moschi cum aqua rosata temperati gr. ij.

Misce, & fiat pasta.

Panes ad tabem

℞. amygdal. dulcium excorticatarum ℥. ij.
Pinearum, pistaciorum nõ rancidorũ an ℥. i.
Pulpæ dactylorum, passularum, iniubarũ ana ℥. i ß.
Gummi tragacanthi & arabici ana ʒ. i.
Amyli ʒ. ii. pulpæ capi elixi ℥. iiij.

Emulsa

Fructus macerati aqua rosata, cum reliquis A tūdantur,& Saccharo paulatim aspe-so fiat massa,indeq; cuiusque figuræ panes sensim siccandi,ac auro obducantur. Heurnins.

Morsellatu alba.

℞.Sacchari clarificati,& coctionis non perfectæ lib.i

Agitetur optime cum baculo,& post longam eius ductionem,addantur.

Zingiberis minutim incisi ℥.ij.

Deinde saccharū perfecte coquatur,& in mor B sellis incidatur.

Saccharum penidii.

Accipitur saccharum album bonum (potest & ex viliori parari)coquitur leuiori flamma ad extremam spissitudinem, quæ ita cognoscitur, Quando portiūcula aliqua digitis extremis duobus distracta in tenuissima quasi fila abit, quæ percussa digito,tanquam vitrum dissiliunt. Inde effundatur super marmor butyro,olei amygdalino,aut oliuarū leuiter inunctum,& manib. C vel inunctis vel amyli polline aspersis,ne adhæreat comprehensum, ex alto paulatim comprimendo,& fricando hinc inde demittitur aliquoties,tandem vbi pulum refrixit,ferramento vnco parieti infixo obuoluitur,idq;tantisper,dum bene lentum,& candidum efficiatur. Quo autē diutius trahitur,eo candidius redditur Tādem attractum famulis distribuitur, vt distrahendo D torquendoq;formetur modo consueto. Formatum reponatur loco calido. Alii mel addendū esse scribunt,quod vsu non receptum,Colonienses.

Ad faciendum fructus,& animalia omnia ex saccharo.

℞ Sacchari albi quantum volueris ,& pulueriza,deinde.post subtilem pulnerizationem impastetur cum albuminibus ouorum qualitate sufficienti in tantū,quod formam pastæ habeat E de inde vngātur formæ cum oleo amygdalarum dulcium,& de dicta pasta formæ impleantur postea simul comprimantur, & sic erunt animalia vel fructus facti,& sic omnia fieri possunt , deinde ponantur in stuphā ad siccandū,deinde colore inficiantur,Thesaurus aromatariorum.

Panis Marsicus.

℞.Amygdal.dulcium mundatarum,& subtiliter contusarum lib.,ß.

Sacchari optimi puluerizati lib ß.vel lib i

Aquæ rosarum quantum sufficit. F

Formetur marzapanis,pane azymo substrato, Coquatur in clibano, vel vase cupreo, ad id apto

Pasta nutriens cor siccum alterans,& roborans.

℞.carnis testudinum nemoralium lotæ,& elixatæ in decoctione Hordei lib ß.

Farinæ hordei ℥ iij.

Amygdal.dulcium,pineorum ana ℥.i.

Seminū Melonum cucurbitæ recent.an.℥.ß.

Semina incisa macerentur decocto testudinis ad eæ farinam, reliqua misce, & adiice Sacchari albissimi ℥.iij tepide pasta coquatur. Fiant boli. Heurnius

Alius.

℞ pulpamenti capi,perdicis ana ℥ iij.

Pulu diarrhod.abbatis,diamarg.frig.an.℈ i.

Pinearum contusarum,& aqua rosata macceratarum ℥ i.

Sacchari aqua rosata, & borraginis diluti q. satis sit,fiat placenta.Heurnius.

satis sic,fiat placenta.Heurnius.

Ouum Lombardicum.

℞.Vini,& aquæ partes æquales,

Aquæ rosatæ cochleare i.

Vitellos ouorum num.ij.

Sacchari quod satis est, & parū Cinnamomi. Sic parant Belgæ illud quod Ouum Lombardicum vocant,quod sanguinem, & ichorem præbet benignum.Idem.

Congelatum.

Caput in minutas partes scinditur, cum pauca carne,vitulina,ex aqua,& vino coquitur,dū ab ossibus cedat caro, colo traducitur ius, pinguedo restagnans abstergetur,& iterum coquitur,& tribus libris iuris vna sacchari additur & Cinnamomi ℥. i. Saccharo diluto iniiciūtur albumina duo ouorum rite concussa, ac parum simul coquūtur, mox colantur quinquies vel sexies iuxta ignem idem.

Panus medicamentosus,contra vertiginem.

℞.Zingiberis albi Caryophyllorum an ℥ ß.

Panis triticei optimi ℥ i.ß.

Omnia simul contusa misce cū aqua vitæ optima Coque iterū,vt panis fiat. Hunc panem comedat mane.Thepor.Paracelsus.

Confectio Anisi laxatiuum.

Confectum Anisi laxatiuum fit scammonio cū saccharo mixto, vel maceratione anisi in aqua,in qua sccamonium fuerit dissolutum.

DE COLORANDO SACcharo,in concinnandis confectis.

Ad saccharum rubro colore tingendum.

℞ brasilii teriti,vel Santali rubri,vel

Rad.rubiæ,vel granorum tinctorum ℥.i.

Aluminis Rochæ ʒ.ß.

Aquæ ℥. vi.

Infundantur duo hæc in petitia ligata in dicta aqua per dies,sex,deinde calefiant ad ignem leuiter,& cū ea aqua saccharū coquitur Vel confectis iam absolutis, sensim in aheno calentibus aspergitur.Thesaurus Aromatariorum,

Ad saccharum viridi colore tingendum.

℞ Succi caulium,vel succi Anethi,vel succi Solani vel succi Rutæ quantum sufficit

Hoc confecta iam absoluta,atq;adhuc in aheno ca.cn-

calentia asperguntur, vel saccharum vna cum succo coquitur, &c. Idem;

Ad saccharum flauo calore tingendum.

Cōfecta iam absoluta, atque adhuc in aheno calida, diluto rhabarbari vel croci asperguntur

Ad saccharum colore cœruleo tingendum.

℞. Succi baccarum Sambuci, vel florum frumenti, in aceto vel vino dilutorum q.s. quo confecta adhuc calentia asperguntur.

A

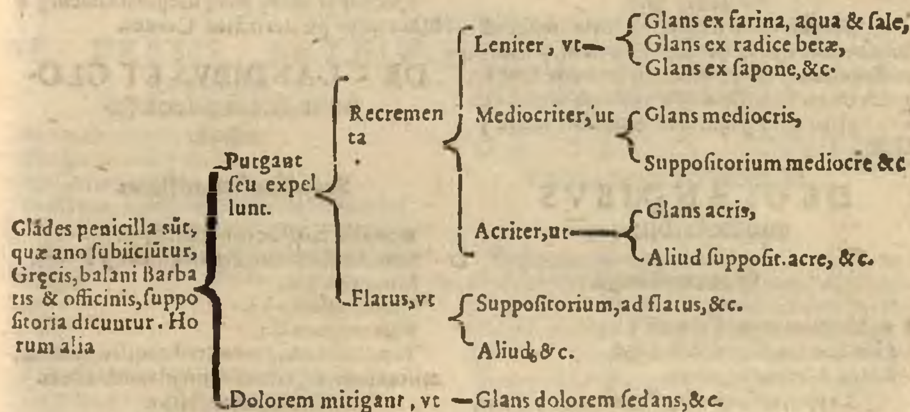
Ad saccharum colore purpureo tingendum.

℞. Succi florum Ireos q.s. & cum eo sacchar㶽 coque.

Ad saccharum colore nigro tingendum.

℞. Succi iuglandium, vel Gallarum, vel Myrobalanorum in aceto dilutorum q.s. quo aspergatur saccharum. Quod si voles varicolora reddere confecta, inuicem modo hunc, modo illum colorem asperge. Colonienses.

De Glandibus & suppositoriis, Sectio XLIV.

DE GLANDIBVS lenibus.

GLandes lenes ex farina hordei, aut tritici, aut siliginis, ex aqua in massam redacta, & modico sale condita, aut ex sane albo, aut ex betæ vel brassicæ, vel mercurialis caule, siue radicibus oleo iunctis, & modico sale respersis.

Glans lenis.

℞. Farinæ hordei vel tritici, aquæ coctæ, Salis parum ana q.s.

Fiant glandes, annularis digiti instar longæ, & siccentur. Tempore vsus, in oleo intinguntur, atque in aluum induntur. Ander.

Glans ex radice Betæ.

℞ Radicem betae, vel mercurialis.

Fingatur indicis, aut annularis, aut minimi digiti modo longa & crassa, oleoque intincta, & aspersa inferius indatur.

Glans lenis alia.

℞. Saponis albi ℥.ß. vel si adultior est, ℥.i.

Glans indicis aut digiti modo longa crassaque, aut tenuior fiat. Idem.

B

Alia.

℞ Carnis suillæ, pinguis, salsæ & concisæ q.s.

Glandem minimi digiti instar longam parabis, & subter aluum adhibebis Idem.

Aliud suppositorium lene.

℞ Mellis probe cocti ℥.ß. vel ℥.i.

Glans instar indicis digiti longa crassaque conficiatur. Idem.

C

DE GLANDIBVS ET GLObulis lenioribus.

℞. Ficuum num.ii.

Inuertatur, & in glandis formam redigatur, indaturque

Globulus excrementa ducens, lenis.

℞ Mellis concreti, uel massæ ex farina tritici vel hordei ex aqua coactæ ℥.ii.

D

Salis communis ℈ i.

Redigantur in globulum crassitiei digitalis, aut pollicaris, qui ad solem aut fornacem siccetur. Vbi vsus necessitas adfuerit, oleo uel butyro intingatur, ac in aluum sic penitissime demittatur Ander.

Noduius lenis.

℞. Vitellorum ouorum nu. i.
Salis communis ℈. i.
Probe permisceantur, linteoloque excepta, ligetur filo cuius appedix aliqua relinquatur, vt trahi possit. oleo intingatur, & indatur. Idem.

Suppositorium, quo pueri etiam tuto possunt vti.

Sume recentem oui cocti vitellum. quem sale conspersum, cultroque vna cum sale in tenuissimas conc sum particulas commisce. Huius partem aliquam magnitudine auellanæ linteolo tenui insere, filoque longiore constringe, id quod propter commoditatem extractionis minime prætereas. Postea in oleum feruens inijce, ex quo rursus exemptum mox in loca secretiora, dum calet, insere. Ranzouius.

Glandes aliæ.

℞. Mel decoctum ad spissitudinem, misce cũ farina triticea, postea mitte in mensam, & addito recenti butyro, non salito, in teretem longãque formam finge. Deinde immitte in oleum ex quo rursus exemptum loco secretiori insere, Idem.

DE GLANDIBVS mediocribus.

Glans mediocris.

℞. Mellis concreti ℥ ß. vel ℥ j.
Salis communis, vel fossitii ʒ. ß.
Misce, & formetur glans.

Suppositorium aliud mediocre.

℞. Mellis concreti ℥ ß. vel ℥. i.
Salis communis ʒ. ß.
Spec Hieræ pichræ, vel aloes, vel agarici ℈. i.
Misce, & fiat glans.

Aliud.

℞. Salis communis ʒ. ß. vel
Salis gemmæ ℈ ß. vel
Stercoris muris ℈ i. vel ℈ ij. aut Specierũ hieræ ʒ. ß. Mellis ℥ i.
Misce. Fiat suppositorium.
Addunt quidam pilos in tenuissimas partes incisos ex melle tosto cum sale. Heurnius.

DE SVPPOSITORIIS acribus.

Glans acris.

℞. Mellis ad spissitudinem cocti ℥. ß.
Veretri, scammonii,
Salis ana in puluerem redactorum ℈ i.
Misce, & fingatur suppositorium.

Alia.

℞. Mellis concreti ℥ ß.
Colocynthidis, vel succi cyclamini, vel Scammonii, vel Grani Cnidii c. v.
In glandem indicis instar longam digesta, oleoque seu butyro inuncta. Apder,

Alia.

℞. Mellis cocti & concreti ℥. ii.
Pulu. Euphorbii ℈ ß.
Pulu. Colocynthidis G. iv.
Pulu ellebori albi . ii.
Salis communis ʒ i.
Misceantur singula, & digerantur in glandẽs. Tempore necessitatis oleo vel butyro intinguntur & induntur.

Species ad glandes aut suppositoria acria conficienda.

℞. Hellebori albi, Gran. Colocynthidis an. ʒ. j ß
Esulæ preparatae, Hermodactylorum an. ʒ. i
Specierum Hieræ picræ simplicis Galeni ʒ. ß
Misceantur puluerizatae. Cordus.

DE GLANDIBVS ET GLObulis flatus discutientibus.

Suppositorium ad flatus.

℞. mellis cocti ac concreti, ℥. j. ß.
Sem. Anisi, cumini, Fœniculi ana ℈ i.
Sem. carui ℈ ij.
Colocynthidis ℈. j.
Salis vulgaris ʒ. j.
Tundenda tundantur, cribroq; secernantur, misceantur, digeranturq; in glandes. Idem.

Glandus ad flatus.

℞. Mellis ad spissitudinem cocti ℥. ß.
Sem. Rutæ, item Anisi cumini,
Colocynthidis, Salis fossitij ana ℈. ß.
Glans medij aut indicis instar magna, butyro recenti illita in aluum datur. Andernacus.

Globulus flatus discutiens.

℞. Mellis ad spissitudinem cocti, vel
Massae hordeaceae ℥ j.
Sem. Rutae, cymini, Fœniculi ana ʒ ß.
Salis communis ʒ. i ß. vel
Colocynthidis, & Salis communis ana ʒ. ß.
In globulos pollicares redigito, & butyro illitos recenti, inferioribus penitus indito. Idem.

DE GLANDIBVS DOlorem mitigantibus.

Glans dolorem sedans.

℞. Opij ℈. i.
Croci, castorei ana ℈ ß.
Tusa, & cribrata cum melle cocto, aut cera, & oleo nymphæae in vnum cocant, formeturque glande, qui us filum appensum est.

De Pessis Sectio XLV.

Pessus est lana concerpta, & ad digiti formam rotūda, in qua medicamēta excipiūtur, ac genitalib. mulierum indūtur. Horum alij
- Alterant, hoc est,
  - Astringunt: vt — Pessus ad menstrua sistenda.
  - Aperiunt: vt — Pessus menstrua prouocans.
  - Abstergunt & consolidant: vt — Pessus vteri vlcera siccans.
  - Emolliunt, &c. vt — Pessus emolliens.
  - Dolorem sedant: vt — Pessus ad vteri præcipitationem.
- Purgant: vt — Pessus pituitam educens.

DE PESSIS ASTRINGENTIBUS.

Pessus menses sistens.

℞ Stercoris porci ℥ i.
Sanguinis draconis ʒ.i.
Boli Armeni ʒ.ii.
Succi bursæ pastoris, vel succi plantag. q.s.
Fiat pessarium, ad formam suppositorii, quo filo obligatum noctu subiiciatur. Rondeletius.

Alius.

℞ cornu cerui vsti ʒ ii.
Thuris ʒ.i.ß.
Gallarum ʒ.ii.
Balaustiorum, Rosarum rub ana ʒ.i.ß.
Gummi, Acaciæ, Hypocistidis ana ℈.ij.
Boli armeni ʒ.ß.
Trita in pollinem leuissimo succo plantaginis excipiantur, & linteolis deligata fingatur pessi, qui in mulieris pudendū inferantur. Fuchsius.

DE PESSIS APERIENTIBUS.

C

Pessus menstrua mouens.

℞ myrrhæ, sem. nigellæ ana ʒ iii.
Saxifr. ʒ iii.
castorei ʒ ß.
Cum succo mercurialis, vel pauca terebinthina vel melle fiat pessarium. Aut puluis puniatur in sacculo, confecto ex panno raro, addito pauco bombace, fiat ad crassitudinem digiti maioris, indaturque. Rondeletius.

Alius.

℞ artemisiæ, abrotani,
Dictamni ana ʒ. i
Rad. Acori, rad. Rub. tinct. ana ʒ.i.ß.
Nigellæ ℈ ii.
Baccarum Lauri ʒ.ß. Rutæ ℈.ii.
Sabinæ ℈.i.
Castorei ℈.ß.
Myrrhæ, Stactis ana ʒ i.
Sagapeni ʒ.i.ß.

A Tusis et cribratis ijs quę opus est mellis quātū satis est: ut in coalitum crassiorem et unitatē coeant, adiiciatur & vbi opus est, fingatur pessi. qui in uulnam indantur. Fuchsius.

DE PESSIS ABSTERGENTIBUS, & CONSOLIDANTIBUS.

Pessus vlcera siccans.

Pessarium paretur, quod unguento e pom-
B pholyge imbutum indatur uuluę: uel aliud unguento rosaceo imbutum naturalibus subiiciatur: uel medullę ceruinae: adipis anserini ana ʒ.ß. ouorū duorū coctorum lutea, terebinthinę ʒ i. croci ℈ i. subigantur, uuluęque inserantur. Andernacus.

DE PESSIS EMOLLIENTIBUS.

Pessus emolliens.

℞ Butyri recentis sine sale ʒ iij.
Medullae ceruinae,
Adipis Anseris, item gallinae ana ʒ i.ß.
Masticis: Meliloti ana ʒ i
Sem. lini, Fœnigraeci ana ʒ ß.
Ouorum lutea num. iij.
Olei Rosacei: Irini ana ℥ ß.
Cerae quantum satis ad iustam crassitudinē inducentibus.
Deinde lana duplicata in hoc medicamentum intincta utero subijciatur. Fuchsius.

D

DE PESSIS DOLOREM SEDANTIBUS.

Pessus dolorem mitigans, ex calido.

Pessus paretur cui opij paululū misceatur; quod calorem nimium obtundat. Verum tunc pessus non longiore tempore, quam dimidiae horae spatio retineri debet, ne pars neruosa membranosaque a frigido noxam concipiat. Andernacus.

Pessus.

Pessus ad vteri præcipitationem.

℞.Beniouini,Styracis,
Caryophyllorum ana ʒ.i.
Galliæ moschatæ ʒ ß.
Moschi G vj.
Fiat puluis, exceptus bōbace imponatur in vterum.Rond.

Aliud.

℞.Ficū finde & inuerte,diambra,cinamomo & moscho his nempe permixtis repleatur, hinc filo serico in orbem consuatur, tanem sæpe pertunditur sicca,quo inclusum arom a odorē,spargat,filoque alligaty,postquam oleum macis ri- A gata fuerit,ac in acumen fastigiata vero immittitur.Heurnius.

DE PESSIS PVRGANtibus.

Pessus pituitam educens.

℞.Spec beuedictæ lax.ʒ.iij.
B Agarici trochiscati ʒ.ii.
Terebinthinæ parum.
Succi mercurialis q.s.
Formetur pessarium, ad formam suppositorij quod filo obligatum,noctu subiiciatur Rondeletius.

De Sacculis, Sectio XLVI.

Sacculi sunt fomēta arida. Horum alii conferunt
- Capiti, vt
  - Pileolus ad dolorem capitis,
  - Alius,
  - Pileolus ad dolorem capitis ex mixto humore,
  - Pileolus ad destillationem, roborans,& materiam exiccans,
  - Pileolus ad frigidam destillationem,astringens,
  - Pileolus ad calidam destillationem,astringens,&c.
- Cordi, vt — Sacculus ad cordis affectus frigidos.
- Ventri, vt
  - Sacculus ad ventriculm imbecillem,doloréque,calefaciens,&c.
  - Sacculus ad dolorem pituita,
  - Sacculus ad literis dolores,&c.

DE SACCVLIS CONFERENtibus capiti.

Pileolus ad dolorem capitis.

℞.Galangæ,calami odorati, cyperi an.ʒ iij.
Nucis moschatæ caryophyllorum ana ʒ.ii.
Betonicæ,maioranæ ana ℥.j.
Florum anthos,flor.Stœchados ana ℥.ß.
Fiat puluis,qui bombace exceptus panno rubro raro intersuatur,& fiat cucuffa.Rondel.

Pileolus ad dolorem capitis alius.

℞.Maioranæ,betonicę,melissæ,
Rorismarini,stœchados ana P i.
Rosarum rubrarum,Cort.citri,
Granorum alkermes ana ʒ.iij.
Macis,piperis longi,cubebarum,
Caryophyllorum aua ʒ.ß.
Hæc in puluerem redacta,panno serico rubro & raro,ad formā pileoli concinnato insuantur,vel vt vulgares dicunt, syndone duplici cum modico gossypio intersuto condantur.Ander.

Sacculus capitalis,alius.

℞ Florum Rorismarini,
Florum lauendulæ ana M i.ß.
Florum chamomillæ,flor Betonicæ,
Rosarum rub.an.M.j.ß.
Saluiæ,maioranæ,Serpylli, meliloti an. M.ß.
Foliorum Senæ ʒij.
Stœchados ʒ.iii.
Caryophyllorum,nucis moschatæ,
C Maceris ana ℈.ii.
Contusa in sericum demittantur, formeturque sacculus tiriæ formam exprimens.Fuchsius.

Pileolus alius,ad dolorem ex mixto humore.

℞.Rosarum rubrarum,Violarum,
Flor.Meliloti,item chamomillæ,
Stœchados,rorismarini ana P.ʒ.
Melissæ,betonicæ,maioranę,
Pulegii ana M.ß.
D Cocci infectorii ʒ.ii.
Omnia diligenter trita pileolo ex panno serico rubro & raro insuantur, qui die noctuq; ad mēses aliquot gestetur Ander.

Pileolus ad destillationem, roborans & materiam exiccans.

℞.Rosarum rubrarum P.ii.
Melissæ,betonicae,maioranæ,
E Origani aua M.ß.
Nucis moschatæ,caryophyllorum,
Gummi Iuniperi,
Baccarum cupressi ana ʒ i.
Cocci infectorii,maceris ana ʒ.i ß.
Thuris,mastiches ana ʒ iii.
Hæc in tenuissimum puluerem redacta, panno serico rubro & raro, ad pileoli formam adapta to insuantur.Idem.

Sacculus ad idem,pacatu facilis.

℞.Salis torridi ℥.i ß. Milii torrefacti ℥ iv.

Indita

Indita duobus sacculis ex lineo panno raro admoueantur sincipiti calido, alter post alterum. Idem.

Alius ex meris astringentibus, ad frigidam destillationem.

℞. Salis communis torridi ℥. ij.
Nigellæ maioranæ ana M. j.
Cort. citri, Thuris ana ʒ j.
Gummi Iuniperi ʒ ß.

Trita sacculis ex lino condantur, qui alternatim capiti mane ante cibum ad horam vnam applicentur. Idem.

B

Alius ad calidam destillationem ex refrigerantibus.

℞ Milij torrefacti P. ij.
Myrtorum, baccarum cupressi ana ℥. ß.
Rosarum rubr. P. ß.

In puluerem redacta sacculo indantur, & capiti adhibeantur. Idem.

C

Sacculus refrigerans, & repellens. pro fronte.

℞ coriandri ʒ ß.
Sem. Lactucæ ʒ iij.
Sem papaueris ʒ ij.
Flor. Violarum,
Flor. Nenupharis ana ℥. i.
Rosarum rubr. ℥. ß.

Misce, fiat puluis, ex quo impleatur sacculus, latus quinque digitos, longus pedem vnum, pro fronte. Rondeletius.

D

Frontale ad refrigerandum, & repellendum.

℞. coriandri ʒ. ij
Sem. Lactucæ, papaueris ana ʒ. j.
Flor. Nymphææ, Rosarum, Violarum,
Betonicę, Serpylli ana ʒ ij.

Redigantur in puluerem, vt fiat sacculus latus quinque digitos, longus pedem. Heurnius.

E

DE SACCVLIS CONferentibus cordi.

Sacculus cor calidum alterans & roborans.

℞. pulueris diamargariti frigidi ℥. ß.
Flor. boraginis, Buglossi, Nymphææ ana ʒ. i.
Caphurę ℈ i.
Rasuræ pani coccinei q. s. ad excipiendum hunc puluerem, Sindoni include.

F

Fiat sacculus ouali forma, qui modice aqua Rosata, & Buglossi irrigatur. Heurnius.

Sacculus ad cordis affectus frigidos.

℞. Flor. Anthos,
Flor. Stœchados ana ℥. ij.
Summitatum Ocymi.
Cort citri sicci,
Macis, caryophyllorum ana ʒ iij.
Spec. Diamarg calidi, vel Diagemmæ, vel Diathamaron ʒ ii.

A

Fiant sacculi forma rotunda: consuantur. imponi autem debet Bombax ad retinendū puluerem, & pannus qui integit, debet esse delicatissimus. Irroretur vino, & aqua Melissę, & calidus applicetur cordi. Rondeletius.

Alius ad idem.

℞. flor. Buglossi, item Boraginis,
Rosarum Melissæ ana M i.
Cinnamomi electi, caryophyllorum:
Maceris ana ʒ. ß.
Ligni Aloes ℈. i.
Corr. mali citri, Spec. Diambræ ana ʒ. i.
Ossis cordis ceruini ℈. ß.
Croci ℈. i.

Contritis omnibus fiat e serico sacculus, cordi admouendus. Fuchsius.

Sacculus pro corde, contra pestem.

℞ Saphyri, Smaragdi,
Hyacinthi, Rubini,
Coralli rubri, albi ana ʒ. i.
Croci ℈ i.
Margaritarum ʒ. ß.
Arsenici albi ʒ. ii.
Ambræ G. vi.
Raad. Iridis siccæ, & odoræ ℥ ß.
Cornu cerui vsti ʒ. i.
Auripigmenti ℥. ß.

Terantur omnia, & fiat sacculus cū sindone purpurea, cordisq; regioni apponatur Ranzouius.

Alius.

℞. flauedinis corticum citriorum,
Rad. galangæ ana ʒ. j. ß.
Fol. Melissæ M. ß.
Flor. Borraginis, Buglossi, Stœchados,
Rosmarini ana P. ij
Electarii de gemmis ʒ i.

Fiat sacculus, qui vino maluat: rigetur. Heurnius.

Sacculus, siue scutum pro corde contra pestem.

℞. cinnamomi ʒ. ii.
Dictamni veri ʒ. i. ß.
Angelicæ, Zedoarię,
Caryophyllorum ana ʒ ß.
Rosarum ℥. ß.
Boli, coralli rubri,
Spec Diamarg. frigidi ana ℈ i.
Grana tinctorum ℈ ß.
Scordii ʒ. i. ß.
Santali citrini ʒ. i.

Misce. Fiat puluis tenuissimus, qui excipiatur serico rubro, & bombace interpuncto fiat scutū. Ioan. Bauhinus iunior.

DE SACCVLIS CONferentibus ventri.

Sacculus ad imbecillitatem, & dolorem ventriculi.

℞. comarum absinthii sicci,
Menthę ana ℥. ii.

Cort. citri sicci ℥.j.
Galangæ, Cyperi,
Caryophyllorum ana ℥.ß.
Rosarum rubr. ʒ ij.
Fiat puluis, ex quo sacculus, qui a scuti figura Scutum appellatur. Rondeletius.

Scutum stomachicum.

℞. Rosarum rubr P j.
Masticis, Corallorum rubr. ana ℥.ß.
Sem. Anisorum, & Fœniculi ana ʒ.j.
Caryophyllorũ, Nucis myristicæ ana ʒ j. ß.
Absinthij, Menthæ ana M.j.
Fiat puluis, & inde sacculus iterpũctus Heurn.

Aliud ad idem.

℞. comarum Absinthij sicci,
Menthæ siccæ,
Sisimbrij ana M.ß.
Coriandri præparati ʒ.iij.
Caryophyllorum,
Cinnamomi electi ana ʒ.ij.
Ladani ʒ.j.ß.
Coralli rubri ℈ iv.
Maceris ʒ.j.
Cocci infectorij ʒ.ß.
Omnia minutim tusa tritaque, sacculo ex panno serico purpureo insuantur, figura scuti stomachici, qui acu interpunctus, ventriculo applicetur Andernacus.

Alius.

℞. Flor. chamomillæ. item Meliloti,
Anethi ana. M.ß.
Sem Lini, item Fœnigræci,
Althææ ana ʒ.ij.
Origani, Abrotani,
Calaminthæ,

A Menthæ siccæ, Rutæ ana M j.
Contusa in linteolum demittantur, fiatque sacculus Fuchsius.

Sacculus ad colicam.

℞. milii torridi P iv.
Salis P iij
Fol Lauri P. ij.
Contusa in sacculo ventri admoueantur, Andernacus.

Alius.

℞. cumini P. iv.
B Salis P. iij.
Contusa & trita, ventri calida applicetur, prius aqua ardente irrorata.

Sacculus ad dolores lateris.

℞. Furfuris macri P. j.
Sem Anisi, item Fœniculi,
Carui ana ℥ ij.
Flor. chamomillę, meliloti.
Sambuci, Anthos ana P ß.
Trita, & contusa ponãtur in sacculis duobus cõ
C sutis, & supra laminam ferream vino extinctam calfactis, parti dolenti applicentur. Rõdeletius.

Sacculus ad catarrhos inhibendos.

℞. milij lib. ß.
Salis vulgaris ℥.iv.
Baccarum Lauri modice contusarum ʒ.ij. ß.
Anisi, fœniculi,
Cari, cumini,
Florum chamæmeli,
D Comarum Anethi ana ℥.j.
Sartagine torrefiãt, integra hęc nec tusa, & protinus recondantur in sacculum, calidus capiti, vẽtri, aut cuiuis parti inducatur, & subinde mutetur. Fernelius.

De Dentifriciis, Sectio XLVII.

Dentifricium ad candorem dentibus conciliandum.

℞. Rorismarini, menthę, pulegij ana ʒ ß.
Rad. Iridis, Iunci odorati ana ℈ j.
Nardi, Piperis ana ℈ ß.
Pumicis, Salis tosti, cornu ceruini ana ℈. ij.
Excipiantur Tragacantho in aqua Rosarũ macerato, & fiant veluti penecilla. Ex Lentisco bacilli concinentur, dentibus expurgandis, & roborandis apti Andernacus.

Aliud.

℞. Coralli rubri ℥ j
Terrę Maioricę ℥.ß.
Ossis Sepię, pumicis ana ʒ.ij.
Caryophyllorum, cinnamomi,
Mastiches ana ℈ j.
Vrionum electorum ʒ j.
Sanguinis draconis ʒ.ij.
Moschi G i.
In puluerem redacta, ex Tragacantho aqua Rosacea macerato, in massam redigantur, unde fi-

E gantur dentifricia, seu penicilla. Idem.

Aliud.

℞. Cornu ceruini,
Dentium Equi ana ℥ ij.
Concharum marinarum,
Salis communis,
Nucis cupressi ana ℥.j.
Vrantur simul in clibano, & fiat puluis, mucilagine gummi Tragacanthę excipiendus Rõdel.

F *Aliud in puluere.*

℞. myrrhę, mastiches, Thuris ana ℥.ß.
Cornu cerui vsti, & loti, coralli rubri,
Rosarum, Santali moscatellini,
Caryophyllorum ana ℈. ij.
Ossis Sepię, Aluminis Rochę vsti ana ʒ. ij.
Pumicis ℥.i.ß.
Salis communis vsti ʒ.j.
Fiat puluis, Vtaris cum radice Maluę pręparata. Rondeletius.

Alius insignis dealbans.

℞. Summitatum Myrti,

Summit.

Summit. Lentisci, oleastri,
Saluiæ, Rorismarini ana M.i.
Coralli rubri, eboris,
Dentium equorum ana ℥.ß.
Salis communis P.i.
In vase fictili simul vrantur, donec dealbentur.
A deinde in puluerem redigantur, adijciaturque
Caryophyllorum rosarum,
Cinnamomi crassi ana ℥.iij.
Mixtis dentes confricentur. Vel ex cremo Tragacanthi formentur penecilla oblonga Andernacus.

De odoramentis, B Sectio XLIIX.

Odoramenta sunt omnia medicamenta quæ citra ignis accessionem suo odore cerebrum alterare, aut grauem odorem, aut pestilentem auram depellere possunt.

Sacculus odoratus.

℞. Cubebarum ʒ.ß.
Caryophyllorum ℈.i.
Nigellæ tostæ ʒ i ß.
Maceris ℈.ii.
Contusa & trita diligenter serico induuntur ad C odorandum. Fuchsius.

Puluis Violarum.

℞ Iridis Florentinę lib. ß.
Rosarum ℥.iv.
Cyperi ℥.ß.
Maioranæ, Caryophyllorum ana ℥.i.
Santali albi odoriferi,
Beniouini ana ʒ.iv.
Styracis calamitę ℥.i.
Trita serico induntur ad odorandum.

Puluis Violarum Syluii.

℞. Rad. iridis Florentinæ lib. iv.
Maioranæ siccæ quar i.
Calami aromatici ℥ iij.
Rosarum. Violarum ana ʒ.v.
Caryophyllorum ana ℥.ß.
Moschi ℥ i.
Trita serico imponantur.

Puluis violarum alius.

℞. Iridis Florentinæ lib. ij.
Rosarum rubr. lib. j.
Styracis calamitæ, caryophyllorum,
Santali albi, calami aromatici ana ℥.iv.
Maioranæ, lauendulæ ana ʒ. vi.
Zibeti, moschi ana q.s.
Misce. Innominatus.

Pomum ambræ.

℞. Styracis calamitæ ℥ i.
Caryophyllorum ʒ.ii.
Beniouini ℥.ß.
Ambræ ʒ.ß.
Moschi G.xv.
Pulueris violarum prædicti q.s.
Aquæ rosarum q.s. ad cogendum.

Idem aliter.

℞. Styracis calamitæ ℥ i. ß.
Beniouini ℥ ii.
Ladani ℥.ß.
Caryophyllorum, Santali albi ana ʒ. iij.
Rosarum, maioranæ ana ʒ.ii ß.
Mosci, ambræ ana ℈ j.
Formetur pomum cum infusione gummi Tragacanthæ in aqua rosarum.

Aliud.

℞ Styracis calamitæ,
Styracis liquidæ, benzoi,
Galliæ moschatæ, aliptæ moschatæ,
Ladani ana ℥ i
Cinnamomi electi, caryophyllorum,
Santali albi ana ℥ ß.
Rosarum rubr. Nucis moschatæ,
Macis, ligni aloes,
Cardamomi maioranæ,
Gummi elemi, sem. nigellæ,
Zedoariæ ana ʒ.i. ß.
Terebinthinæ q.s.
Cum modica infusione Tragacanthæ facta in
D aqua rosarum, fiat massa. Augustani.

Aliud.

℞. Santali citrini ʒ. vi. ℈. ii.
Ligni aloes ℥.ß.
Rosarum rub. basiliconis,
Lauendulæ, anthos,
Maioranæ ana ʒ.iii. ℈ i.
Cort. citri ʒ vii.
Cinnamomi, nucis moschatę,
Macis, caryophyllorum,
E Coriandrorum præparatorum,
Cardamomi ana ʒ.iii ℈ j.,
Ladani puri ℥.iix.
Styracis calamitę ʒ.vi ℈ ii.
Styracis liquidæ ℥.iii.
Assæ dulcis ʒ.x.
Ceræ citrinę ℥.i. ß.
Terebinthinae ℥.iv.
Aquæ rosarum ʒ ii. ß.
F Moschi Alexandrini,
Ambrę grisę ana ℈ ii ß
Fiat massa. Augustani.

Aliud.

Pulueris Violarum ʒ i ß.
Rosarum, maioranæ,
Styracis calamitę, ladani ana ʒ i.
Caryophyllorum ʒ.ii.
Benzoini nucis moschatę ana ℈.i Ambrę ℈ ß
Massa fiat ex aqua rosarū, in qua maduerit tragacanthum & gummi arabicum, hęc momento olei, vel cinnamomi, vel caryophyllorum vel nucis moschatae imbuatur. Ander

Aliud.

A ℞. Styracis ʒ.iij.
Caryophyllorum, cinnamomi ana ʒ.ij.
Maceris, nucis moschatæ ana ʒ j.
Ligni aloes ʒ.ß.
Moschi ambræ ana G.iij.
Mastiches ʒ.j ß.
Trita & cribrata, liquore stillatitio maioranę Stacte quod satis est excipiantur, finganturque orbiculi odorati Fuchsius.

Confectio pomi Ambrę.

℞. Ceræ virginis ℥.iv.
Olei oliuarum, terebinthinæ ana ℥ ß.
Ladani ʒ iij
Olibani, masticis ana ʒ.i.ß.
Myrrhæ, Styracis calamitæ ana ʒ. ii.
Been albi & rubri, Rosarum rubr.
Menthæ siccæ, maioranæ,
Car ophyllorum, cardamomi,
Santali albi & rubri, cinnamomi,
Nucis moschatæ ana ℈ i
Ligni Aloes, caphuræ ana ʒ. i.
Ambræ, moschi fini ana ʒ.ß.
Pulueriza, & fac pomum, prout decet. Ex libro manuscripto.

Pomum ambræ ad aerem pestilentem.

℞ Ladani, styracis calamitæ ana ʒ.i.
Car ophyllorum ℈ ß.
Caphuræ, nardi,
Nucis m schatæ ana G.vij.
Omnia in puluerem tenuem contusa, commixtaque, ex aquę rosarum, in qua tragacanthum & Gummi arabicum maduerit, redigatur in orbiculos Andern

Aliud.

℞ Ladani ℥.iij
Styracis calamitæ ℥.i.
Benioini ℥.ß.
Car oph llorum ʒ. iii.
Rosarum rubearum ʒ ij
Ligni aloes,
Santali a.bi ana ʒ.i.
Maioranæ.lauendulæ,
Sem.nigellæ ana ʒ. ß.
Camphoræ G.iij.
St racis liquidę ℥ ß.
Cum infusione gummi Tragacanthæ in aqua rosarum, fiat pomum, quod grati odoris, pro diuitibus addi possunt moschi & ambræ grana aliquot. Casparus Bauhinus.

Pomum odore aluum soluens.

℞. Scammonij, aloes, myrrhæ ana ʒ.
Esulæ, colocynthidis ana ʒ.i.ß.
Trita & cribrata cum coriadrorum succo, duo confice poma, inuicemque manibus tractentur ex vna in aliam permutando, vt calefiant, & aerem immutent. Fumanellus.

Aliud contra pestem.

℞. Flor. Nymphææ, buglossæ,
Violarum, rosarum ana ʒ.j.
Cort. mali citri ʒ.i ß.
Maceris ʒ.ß.
Santalorum omnium ana ʒ.i ß.
Papaueris candidi ℈.i.
Caphuræ ℈. ß.
Ladani ʒ.ij.
Ambrę G. iv.
Trita excipiantur liquore stillatitio lactucæ & Stacte, fiantque orbiculi odorati Fuchsius

Aliud:

℞ Styracis calamitæ,
B Assæ dulcis ana ℥.i.
Ladani, masticis ana ℥.ß
Caryophyllorum, xyloaloes,
Santali citrini ana ʒ.i.
Sem. nigellæ ʒ.ij.
Cum modico resinæ Terebinthinæ Venetæ fiat Pila odorifera, quæ aromatizetur Moschi, ambrę dissolutorum ex oleo caryophyllorum ana G.vi. Ronzouius.

Vnguentum odoratum.

℞. moschi, ambræ, zibetti ana G.iv.
Olei amygdalarum dulc. q.s.
C Fiat linimentum

Aliud.

℞. Olei nucis moschatae expressi ʒ.i.
Zibetti optimi ℈.i.
Moschi electi G.vi.
Oldi Spicæ, olei lauendulæ ana gutt.ij. vel iii.
Fiat vnguentum, quo nares, frons, alięque nobiliores partes illinantur. Ander.

Candela pro fumo.

R. Assæ dulcis, styracis calamitae ana ℥.iv.
Thymiamatis, olibani ana ʒ.xii.
Ladani ℥.xiix.
E Car ophyllorum ℥.i.ß.
Nigellæ ℥ i.
Coriandri pręparati,
Grana iuniperi ana ℥ ß.
Styracis liquidae ℥.vi.
Terebinthinae ℥ ß
Carbonum Tilię, uel Silicis ℥.xxx.
Cum infusione tracaganthę facta in aqua rosarum, fiant candelæ Augustani

Candelæ odoriferæ contra venena & pestem.

F ℞. Ladani ℥.iij.
St racis calamitae ʒ.x.
Assę dulcis ʒ vi.
Thuris ℥ i.ß.
Stœchadis ℥.ii.
Rosarum rub. Caryophyllorum ana ℥.iij.
Cort. mali citri,
Santali citrini ana ʒ.ii.
Granorum iuniperi ℥.ß.
Ambrę, moschi ana ℈. ß.
Carbonum Tiliae lib i.ß.
Hęc omnia cum gummi tragacanthae & aqua Rosacea tepida mixta pila terātur, & in massam redi-

redigantur, inde paruæ candelæ fingantur, & A
te accentur. Ranzouini,

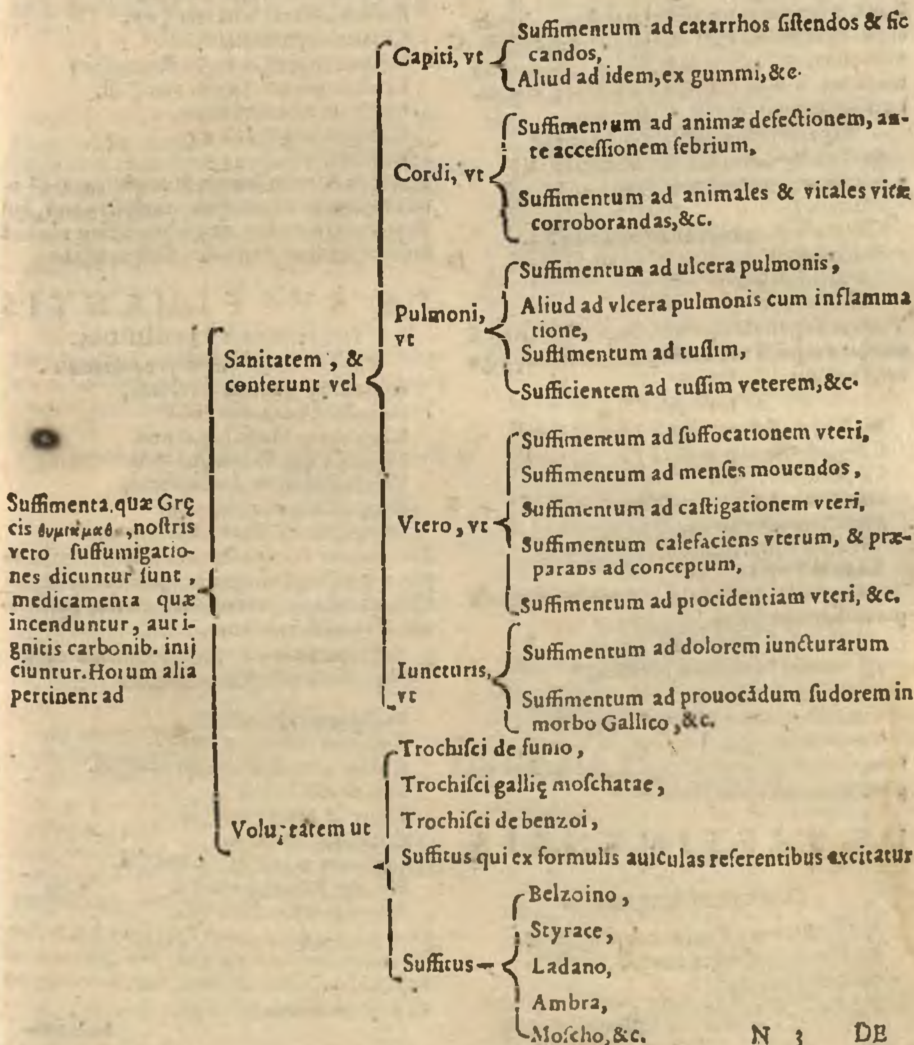
Sapo moschatus,

℞. Saponis Veneti lib. iv.
Incidatur minutissime, adde
Pulu. caryophyllorum,
Santali albi ana ℥.ij.
Benzoi ℥.i.
Moschi G.xx.
Distemperentur in aqua rosacea aliqui addunt B
olei de spica guttas aliquot, sed melius fuerit oleum caryophyllorum, aut macis. Augustani.

Globuli contra aerem pestilentem

℞. Ladani ʒ.iij.
Pulueris rosarum,
Calami aromatici,
Iridis, dictamni veri,
Angelicæ, cinnamomi,
Santali moschatel.
Nucis moschatae ana ℈.ii.
Benioini ʒ ii ß.
Ambræ ℈.i
Moschi G.xx.
Styracis calamitæ ℥.ß.
Cum Gummi arabici, vel Tragacanti ℥.vj infusi in ℥.i. aquæ rosarum, fiant globuli secundum artem, & inungantur Oleo de Benioim Ioan. Baulunus ieiunior

Da Suffimentis, Sectio XLIX.

DE SVFFIMENTIS conferentibus capiti.

Suffimentum ad catarrhos sistendos. & siccandos,

℞ coriandri, Rosarum,
Gummi Hederæ torrefactę ana ℥.j.
Nigellæ torrefacte in aceto ℥.i.ß.
Masticbes, Vhuris,
Cort Thuris ana ʒ.iii.
Gummi Iuniperi ℥ ij.

Fiat puluis nō admodum tenuis: quo supra carbones imposito suffumigētur capitis operimenta. potest etiam excipi mucilagine gummi Tragacanthæ, & fieri formæ lupinares Rondeletius

Aliud ad idem, ex gummi.

℞ Thuris, Mastices, Ladani,
Styracis ana ʒ.ß.

Ex his mixtis linteum asperum suffiatur deinde caput eo mane fricetur Melius autem hoc suffimen cremore Tragacanthi, uel gummi Arabici macerati in aqua Rosacea ad formam lupinorum concremari potest. Andernacus.

Suffimentum odoratum ad caput.

℞ Trochiscorum Galliae moschatæ ʒ.j.
Saluiæ, maioranę: Rorismarini ana ℥ i.ß.
Maceris ʒ.j
Caryophyllorum, cinnamomi ana ʒ.i.
Fol. lauri ℥ ß.
Ligni Aloes ℈ i.
Moschi G.iij.

Teratur singula: & commixtis omnibus fiat pulwis: qui exigente vsu carbonibus viuis inspergatur, Fuchsius.

Aliud.

℞. Thuris: cinnamomi,
Caryophyllorum ana ʒ.i ß.
Cort. mali citri ℥ j.
Maceris: ligni Aloes ana ℈ ii.
Myrrhę, masticbes ana ʒ.i.
Trochiscorum Galliæ moschatę ʒ.ii.
Ladani ℥ ii ß.

Trita excipiantur stacte: & informentur pastilli pro suffimento. Idem.

Aliud.

℞ gummi Iuniperini. Masticis,
Rosarum ana ʒ.i.
Caryophyllorum, Styracis ana ʒ.iii.
Terebinthinę quod sufficit

Fiant pastilli: his prunis iniectis, fiat suffitus tegumentorum capitis: Heurnius.

DE SVFFIMENTIS conferentibus cordi.

Suffimentum ad animæ defectionem.

℞. Thuris, mastiches ana ʒ.i.
Cort. citri bеci ʒ.ß.
Agalochi, Styracis calamitę,
Calamenthæ, caryophyllorum ana ʒ.iii.

Ex his in puluerem redactis fiat suffitus ante accessionem febrium. in quibus anima deficit. Andernacus.

Aliud ad animales, & utiles uires. corroborandas.

℞. Rosarum rubrarum,
Flor. Stœchados: Rorismarini ana ʒ.i.
Thuris ʒ.ii.
B Garyophyllorum macis,
Xyloaloes ana ℥ i ß.

Detrita in puluerem, imbecillis: & deficiētibus iniiciantur. Idem.

Suffumigium perfectum ad aeris corruptionem.

℞. Rosarum rubr. Spicæ nardi,
Ligni Aloes, costi, Rorismarini,
Masticis: Santali rubri, Bdelii,
Ladani: olbani, Croci ana ℥ i ß.
C Cort. colocynthidis,
Styracis liquidae ana ʒ.i ß.
Bardanæ, piperis: Citrini ana ʒ.iii,
Cardamomi, cubebarum,
Caphuræ ana ℥ ß. G xv.
Moschi G vi.

Terantur, & cribellentur, & conficiantur cū aqua Rosarum, ex quo fiant trochisci parui, qui desiccētur in vmbra, ex quibus sufficit vnus ad
D suffumigandum. Arnoldus Villanouanus.

DE SVFFIMENTIS conferentibus pulmoni.

Suffimentum ad vlcera pulmonis.

℞. gummi Hederae torrefacti,
Coriandri: Rosarum rubr
Santalorum Mastiches, thuris.
Myrrhę: Cort Thuris ana ʒ.iii.
Belzoini, Styracis, Ladani pini,
E Hypocistidis ana ℥ ii.
Auripigmenti rubri ʒ.i.

Excipiantur Terebinthina, & fiant formulæ lupinares: quibus fumigentur operimenta capitis *Efficax est ad vlcera narium: aurium, pulmonis, & vteri. Rondeletius.

Suffimentum ad vlcera pulmonis cum inflammatione.

℞. coriandri præparati,
F Rosarum rubrarum ana ℥ i.
Ladani puri, Hypocistidis ana ʒ.iii.
Santali albi, rubri,
Blattę Bisantiae ana ʒ.ii.
Capitum papaueris,
Corticum mandragorę ana ʒ.ii.
Styracis, Belzoini ana ℥ i.
Auripigmenti rubri ℥ ß.

Cum mucilagine gummi Tragacanthæ, & Arabici: infusorum in aqua Rosarum quantum sufficit. Addito Salicis carbone, fiant formulæ: vtaris ut prius Idem.

Suffimen-

Suffimentum ad tussim.

A

℞. Thuris, mastiches ana ℨ.iij.
Santalorum omnium ana ℨ.j.
Styracis calamitæ, Ladani.
Rosarum rub. ana ℨ.ij.
His tritis. operimenta capitis mane & vesperi suffiantur. Ander.

Suffimentum ad tussim veterem.

℞ Rad. & fol. Vngulæ Caballinæ ℥.i.
Fol. marrubij ℥.ß.
Styracis, myrrhæ, bdellij ana ℨ.iij.
Capitum papaueris,
Sem. hyoscyami ana ℥.i.
Excipiantur terebinthina, pice & butyro simul liquatis, fiant formulæ, quibus fumigentur opercula capitis. Excipiatur etiam fumus per nares & os. Rondel.

DE SVFFIMENTIS CONFERENTIBUS VTERO.

Suffimentum ad suffocationem vteri.

Suffitus ad vteri suffocationem fiunt ex fœtidis, vt Galbano, asa fœtida, blatta, castoreo, aut fragmentis plumarum, vt etiam ex simplicibus separatim, vt si castoreum tantum, vel asa fœtida calfacta naribus apponantur. Rondel.

Suffimentum ad menses mouendos.

℞. Myrrhæ, styracis, bdellij ana ℨ.ß.
Iridis, asari, cumini ana ℨ.iij.
Opopanacis ℨ.ij.
Pulegij vtriusque sicc. ana ℨ.i.
Excipiantur Terebinthina & butyro, fiat sumigium, buo fumigentur per embotum, tempore quo erupturi sunt menses. * Calfacit, relaxat. Idem.

Suffimentum ad calefaciendum & siccandũ vterum post mensium purgationem

E

℞. Aliptæ moschatae, vel
Galiæ moschatæ ℨ.ß.
Belzoini, calami aromatici ana ℨ.ij.
Cum mucilagine gummi tragacanthæ fiant formulæ, recipiant fumum per infundibulum. Idem.

Suffimentum ad conceptionem promouendum.

℞. Ladani, mastiches, galliæ moschatæ,
Caryophyllorum, macis,
Calami galangæ ana ℨ.iij.
Cyperi, rosarum ana ℥.i.ß.
Hypocistidis, castoreæ ana ℨ.ij.
Cum mucilagine gummi tragacanthę fiant formulæ, quibus vtaris vt prioribus, post mensium purgationem ante concubitum. Idem.

Suffimentum ad procidentiam vteri.

℞. Bituminis, lapidis Gagatis ana ℥.ij.
Vsneæ ℥ ij.
Castorei, cyperi,
Rad. bistortæ, cupularum glandium,
Balaustiorum ana ℨ.iij.

DE SVFFIMENTIS conferentibus iunćturis

Suffitus ad dolorem iunćturarum.

℞ Fol. absinthii, anthos,
Stœchados, chamomillæ ana ℥.ii.
Myrrhæ, Styracis,
Belzoini ana ℨ.ii.

B

Excipiantur terebintina, fiant formulæ. His suffiatur lana, vel bombax, deinde parti applicetur Rondel.

Sufffimentum ad tumores induratos:

℞. marchasitæ ℥.ii.
Propoleos ℥ iij.
Bdellij, myrrhę,
Styracis, Iridis ana ℥.ß
Cum terebinthina fiat formulae, quibus suffumigetur durities neruorum. Idem.

C

Suffimentum ad prouocandum sudorem in morbo Gallico.

℞ Cinnabaris ℥.ij.
Styracis, Belzoini ana ℥.i.
Myrrhæ, cort. pini ana ℥.ß.
Ex Terebinthina figantur orbiculi. Aegri hoc suffiãtur, loco calido, sicut p initia caput extra illum habeant, nec offendantur, aut suffocẽtur, quod multis ob incuriam accidere solet Idem.

Aliud

℞. Santalorum omnium ana ℥.i.
Nucis moschatæ.
Mastiches, iunci odorati,
Caryophyllorum, caphuræ
Succini Asari ana ℥.ß.
Cort. mali arantii ℥.i.
Conterantur, misceanturque, & cum guttis aliquot terebinthinæ fiant pastilli, quo aegroti suffiantur Ander.

Suffitus pro morbo Gallico.

Suffitus pro curando morbo Gallico parum mihi probatur Quia non possunt fieri sine magno partium principum periculo, ac sępe inducunt syncopen aut paralysim, aut conuulsionẽ.

F

Cum tamen reliqua medicamenta non profuerint, illis tandem vti poterimus in sequentem modum.

℞. Cinnâbrii ℥ ß.
Thuris masticis ana ℥.ß.
Calami aromatici,
Zedoarię ana ℨ.iii.
Olibani,
Sandaracę verę ana ℨ ii.
Cerussę ℥.ß.
Excipiantur terebinthina, & fiant trochisci pro suffitu. Antonius chalmeteus,

Suffitus alius pro Gallica lue.

℞. Cort Thuris ʒ.ij.
Masticis, gummi Hederæ,
Gummi Iuniperi, Ladani,
Hypocistidis ana ℥ ß.
Auripigmenti rubri, vel citrini ʒ.iij.
Cinnabrij ℥ j.
Excipiantur Terebinthina, & fiant trochisci pro suffitu. Idem

Suffitus alius ad idem.

℞. cinnabrij ℥ ij.
Ladani ʒ ij.
Cort citri sicci ʒ.ß.
Sublimati ʒ i,
Thuris, masticis, Styracis calamitæ,
Rad dictamni veri ana ʒ.j ß.

Cum debita theriacæ veteris quantitate fiāt trochisci ponderis ʒ.j.ß. qui vicissim conijciantur in carbones Si vero fuerit fluxus humoris in pulmones poterimus sublimatum detrahere, & illius loco Auripigmentum miscere. Solis illis suffitibus contenti erimus, vel post suffitus vnguemus e tramas partes imbecillo vnguento, quo vtendum esse diximus post vsum Guaiaci, optimumque erit in vlceribus, quę Cacoethe dicuntur, Si post vnctiones suffitu vti velimus ad absumendas morbi reliquias: detractis cinnabrio, & Auripigmēto, cardiaca miscebimus, quę vim incidendi, tenuandi, ac discutiendi habeāt. Modus autē vtendi suffitu is esto. Aeger nudus collocabitur sub conopeo, in sedili, oculis clausis, ne suffitus tenuitate lędātur, & in vase ignis ex prunis luculentis, in quem conijcientur trochisci ℥ j. vel ʒ.i.ß. pro viribus ęgrotantis. & indicationibus varijs: Si fumus valentior fuerit, paululum caput educet, deinde reducet, ac si fieri possit, moueatur sudor, postea in lecto reclinetur æger, ac sudet, fiatque suffitus mane ante cibum, vel si virtus imbecilla, sumpto tantū Oui vitello, & tantillo Vini, vel ʒ.ß. Diamarg frigidi, vel modico corticis citri conditi. His autem vtendum, donec morbi materiem absumptam putaueris. Idem,

DE SVFFIMENTIS odoratis.

Trochisci pro fumo S. V.

℞. Ligni Aloes, ladani ana ʒ ii.
Belzoini ʒ ij
Styracis calamitæ ʒ.ß.
Sacchari candi ʒ iij.
Moschi G.ij.

Misce cū aqua Rosacea, & ex pasta subacta fac trochiscos, qui tempore vsus magis redolebūt, si irrorādo aspergas eis pauxillum aquę Rosaceę.

Trochisci Galliæ moschatę.

℞. Xyloaloes crudæ, bonae, electę, part. v.
Ambrę part. iij.
Moschi boni part. j.
Glutinis Tragacanthi in aqua Rosacea soluti quantum sufficit ad ea comprehendēda, Fiant trochisci, figura folij Myrtei, sigillentur vase vitreo reponantur. Mesues.

Trochisci de Benzoi.

℞. Benzoi ʒ.vj.
Ligni Aloes ʒ.iix.
Styracis calamitę ʒ.iij.
Moschi ʒ ß.
Ireos ℥ ij.
Sacchari candi lib. iii.

Paluerizatis omnibus cum aqua Rosarum, fiāt trochisci. Augustani.

Trochisci pro fumo Comitissæ Arnsburgensis.

℞. Rosarum alb. viridium contusarum ʒ.iv.
Belzoini in aqua Rosacea per diem, & noctē macerat ʒ.ij.
Ambrę G.iij.
Moschi G.ii.
Zibetti G.i.

Trita contunde cum Rosis omnibus adde Sacchari opt ℥.ß. Atque hæc ita contrita, per biduū in mortario bene obturato sinas postea in modum massæ forma, atq; inde effinge trochiscos, Admiscere autem oportet gummi Tragacāthæ in aqua Rosarum macerati, singulosque trochiscos ponere in cochlearium gummi Draconis, vt tanto firmius coalescant, Ranzouius.

Suffitus qui ex formulis auiculas referentibus excitatur.

℞. Suffiminis, officinae uocant Thymiamatis lib. ß.
Styracis liquidae ℥ i.
Styracis calamitae ℥ i. ß.
Carbonum Silicis,
Tragacanthae ana ʒ.ii.

Puluis carbonum, & Tragacāthum in aqua Rosarum iriduum macerētur, deinde etiā in massam redigantur: ex qua finguntur formulæ auicularum. Andernacus.

Suffimentum optimum

℞. Assae dulcis ʒ.ß.
Pulu. Ireos ʒ.ii.
Ligni aloes,
Nucis moschatae,
Caryophyllorum, Masticis ana ʒ.i.
Styracis calamitae ʒ.ii.
Santalorum omnium ana ℈ ß.
caphurae G.v.
Ambræ, Moschi G iv.
Succhari albi ℥ iv.

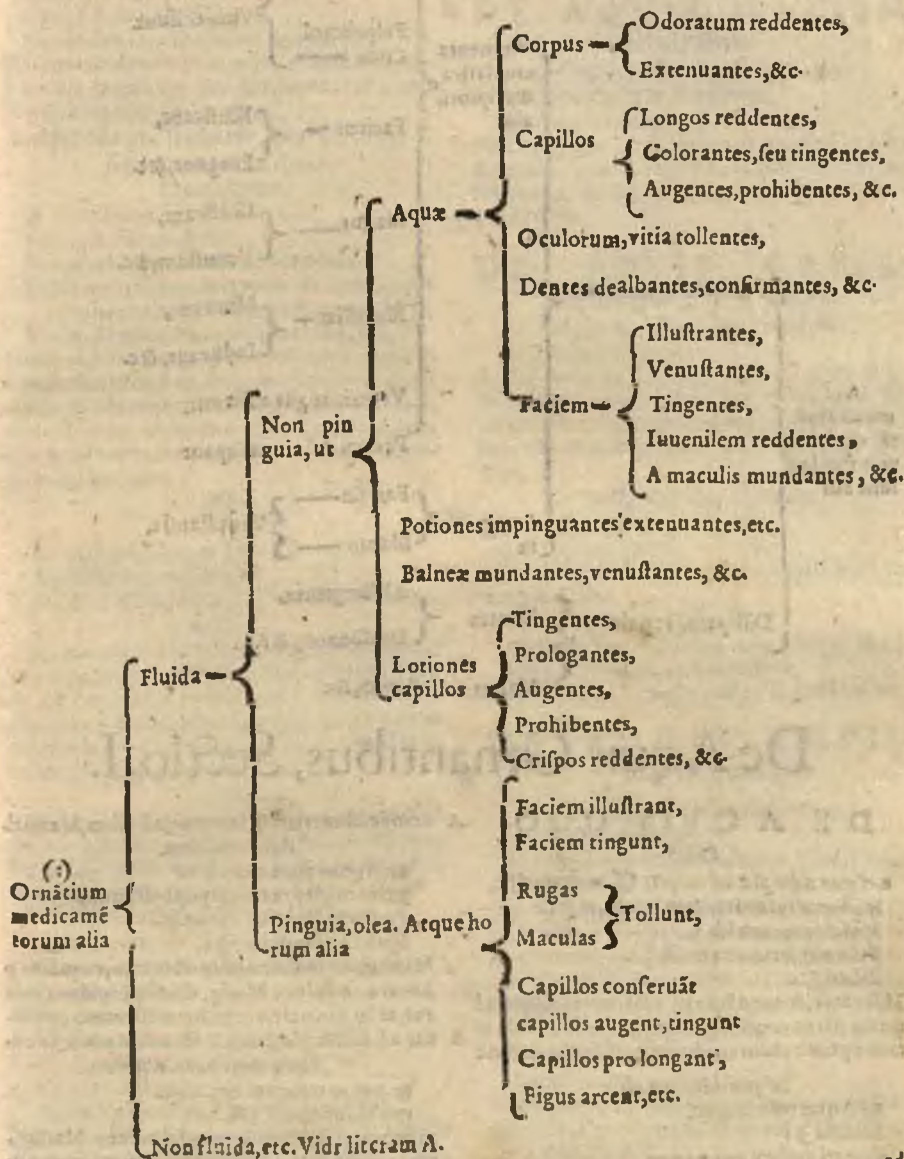
Cum mucilaginibus Tragacanthæ, & Styrace liquida pauca, & aqua Rosarum cum Musco fiāt candelae, vel Trochisci. Innominatus.

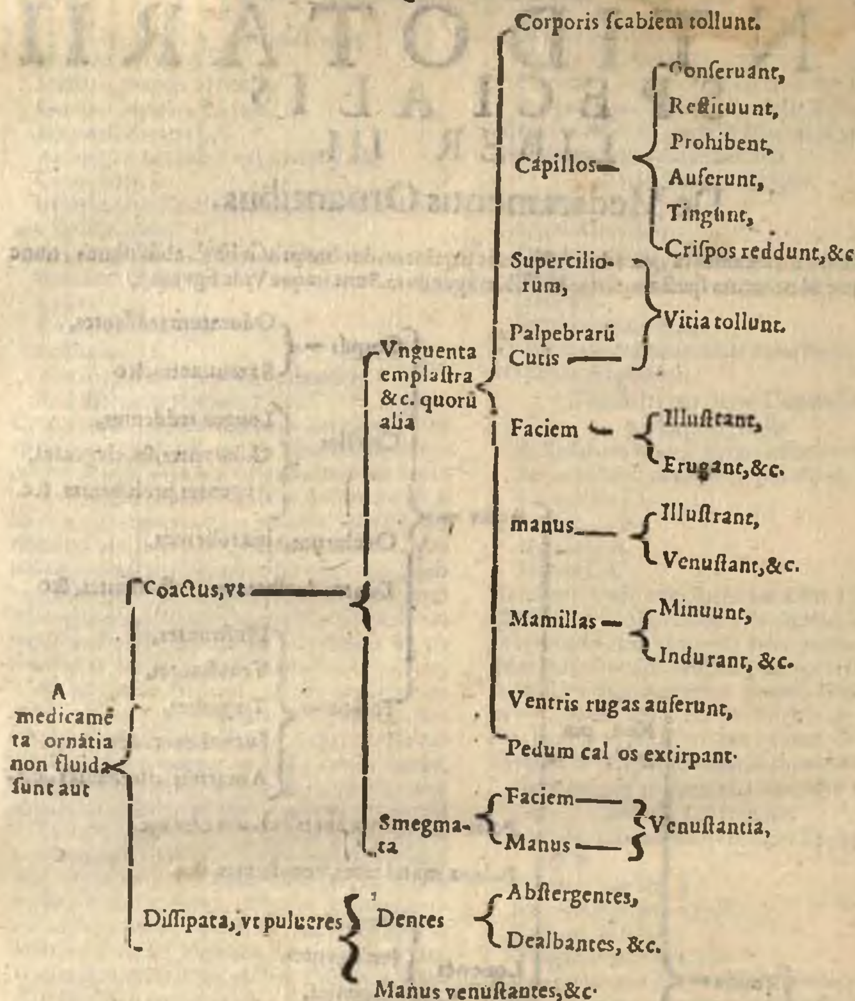
FINIS LIBRI SECVNDI.

ANTIDOTARII SPECIALIS LIBER III.

De Medicamentis Ornantibus.

Hactenus medicamenta quæ ad neceſſitatem pertinent, duobus primis libris abſoluimus, nunc de iis, quæ ad ornatum ſpectant, tertio hoc libro agendum. Sunt itaque Vide ſignum (:)

De Aquis Ornantibus, Sectio I.

DE AQVIS ODOratis.

Aqua odorata ad corpus & vestimenta.

℞. Aquæ rosarum, item naufæ, myrti
Moschatae ana lib i.
Pulueris ireos orientalis ℥.i.
Zibeti ʒ.i.
Misceãtur, & coquãtur in vase vitreo usque ad tertiæ partis consumptionem, deinde in uase uitreo optime obturato seruetur Isabella Cortese

Aqua odorata alia.

℞. Aquæ rosarum q.s.
Moschi ℈ i
Zibetri ambræ ana parum
Ponãtur in vase vitreo ad ignẽ, donec calefiant

A deinde obturetur & seruetur ad vsum. Marinel.

Alia eiusdem.

℞. Aquae rosarum lib iv.
Belzoini, Styracis, caryophyllorum,
Caphuræ, ligni aloes ana ʒ.i.
Moschi, zibetti ana ℈ i.
Misceantur in uase uitreo obturato, coquãtur ꝑ horas 4. in balneo Marię, deinde frigidum cola tur, ac in alio uase vitreo bene obturato, ponatur ad solem per dies 5. addendo moschi G xv.

B

Aqua moschata, eiusdem.

℞. aquae rosarum opt. lib. ii.
moschi optimi ʒ. j. ß.
misceantur & destillentur in balneo Mariae, igne perquã lento, deinde seruetur in vase optime obturato.

Alia

Alia.

℞. Aquarum rosarum lib xii.
Aquę Lauendulae, caryophyllorum,
Cinnamomi electi ana ℥ i.
Macis, Cardamomi: moschi, Ambrę ana ℈. ß.
Cort. mali citri: Santali citrini: Ireos ana ℥ ß.
Belzoini: Styracis calamitę ana ℈ i.
Misce omnia: atque in phialam posita, in balneo Marię per 15. dies ponantur: deinde ad solē per dies alios 15. & erit optima Alexius.

Alia eiusdem.

℞. aquę rosarum lib. iv.
Aquę Lauendulę ℥. vi.
Aquae flor Iasmini lib. iii moschi ℈. i.
Misceantur; deinde cum per dies decem in uase optime reclusa fuerint: distillentur in balneo Marię: seruenturque ad vsum.

Aque odorata Italorum, quam Damascenam uocant, a Rosis Damascenis.

℞. cinnamomi ℥. i.
Caryophyllorum ℥. ß.
Sampsuchi, Rorismarini: Lauendulę,
Fol lauri, pulegii: Rosarum alborubentium (Prouinciales vocant) uiridium ana M. j.
Vini maluatici, Aquę rosarum ana lib i. ß.
Incisis viridibus, ac aridis in puluerem versis soli exponātur, sex dies, hinc distillentur in duplici uase. Adduntquidam Citri corticem, Styracis calamitae, Iridis ana ℥ i. & flores Iasmini. Hac aqua vestes, lintea, manus naresque asperguntur, Heurnius.

Alia.

℞. caryophyllorum ℥. ß.
Aquae Rosarum lib. i. ß.
Misce, & distilla. Idem.

Alia.

℞. moschi G. xii. inde vasi angusti oris, alterī vasi inde Rosas: uel Violas: hęc uasa iunge ore & soli expone: ita ut sublimes sint Rosæ: linteo septo ora discrimentur. Quidam Rosas parum contundunt. Caryophylli. & cinnamomum loco Moschi poni poterunt. Idem

Alia.

Ex Rosis seruatur cucurbitę ima pars: mox Lilia succedūt: & series quaeque habeat aspersos Caryophyllos: & quid Moschi: & Rosarnm strarum: hęc iterum tegat; distilla. Idem.

Vel hoc modo fiat suauissima.

℞. Rosarum lib. ij incidantur,
Cinnamomi: caryophyllorum ana ℥. ii.
Camphurae ℥. ß.
Rad. Ireos ℥. ß
Nucis moschatae: macis ana ℥ ii.
Vitro excipiantur: ac super fundantur
Vini cretici.
Aquæ Rosaceæ ac Lauendulę ana ℥ iii.
Dies octo macerentur, ac distilletur, ac Moschi scrupulo imbuantur, ac sole dies 5 digerantur,

A Addi potest Styrax calamita, Benzuin. Idem.

Alia ex superioribus composita.

℞. aquæ Rosarum lib. j.
Aquæ Damascenæ,
Aquae ex corticibus citri,
Iridis ana ℥. j.
Styracis calamitæ ℥. ß,
Caryophyllorum ℥. ii.
Moschi, ambari, zibeti ana ℈. i.
Insolentur quindecim dies vase quotidie agitato. Coedi, cerebro stomacho prosunt. Idem.

B ## DE AQVIS MACIEM inducentibus.

Aqua capillos longos reddens.

℞. caryophyllatæ, Zingiberis,
Rorismarini ana part j.
Puluerizentur, & in vino optimo per dies octo macerentur in vase vitreo, deinde distillentur. Vtatur quotidie poculum vnum ante prandiū. C Marinellus.

DE AQVIS CAPILLOS longos reddentibus.

Aqua capillos longos reddens.

℞. Lardi quantum satis est.
Radendo quam minutissime conscindes, deinde in pila marmorea contundes, vt pastam sub actam referat. Hac in alembico destillata, liquorem album colliges, quo pilos inunges. Alexius.

Alio capillos elongans.

D ℞. mellis optimi colati lib iii.
Vitellorum ouorum num. xl.
Misceantur, & destillentur, qua capilli inungantur. marnellus.

Alia eiusdem.

℞. capill Veneris recen. contusorum M. i.
Mellis optimi quantum sufficit.
Misceantur ad formam pastæ, & destillentur.

E ## DE AQVIS CAPILLOS tingentibus.

Aqua capillos denigrans.

℞. gummi Arabici ℥. iv.
Mirobalanorum, chebularum, Emblicarum ana lib. ß.
Omnia trita, igneque suaui destillata, soli exponantur horis duabus. & capite cum lixiuio lota & exiccato, capilli denuo uino. & sale madētes, F cum abua abluantur destillata, cutim tamē nō attingente Fumanellus.

Alia eiusdem.

℞. Gummi arabici ℥, iv.
Ebulorum, Rosarum ana lib. ß.
Trita igne lento destillentur, caputque prius aqua lotum, & nō exacte siccatum, lauetur cum aqua destillata.

Alia

Alia denigrans.

℞. Alcannæ tritæ, ossium Dactylorum puluerizatorum ana part. j.
Aquæ in qua cort. Fabarum, & Gallæ fuerint incoctæ, quantum sufficit.
Misce. Marinellus.

Alia, eiusdem.

℞. Nucum Cupressi quantum sufficit.
Vini rubri, Aceti rubri ana part. j.
Coquantur simul, & decoctione hac capilli lauentur.

Alia eiusdem.

℞. Spumæ Argenti quantum sufficit,
Aceti, uel succi citri, vel Limonij q. s.
Coquantur simul per horam dimidiam, quo capilli lauentur.

Alia.

℞. Limaturæ ferri quantum sufficit.
Ponantur in Aceto fortissimo per dies decē, deinde capilli inungantur. Isabella Cortese.

Alia capillos nigros reddens.

℞ Scoriæ Ferri, Limaturæ plumbi q. s.
Coque in Aceto ad consumptionem medietatis. cola, & vnge, Bayrus.

Alia eiusdem.

℞. Rad. capparorum quantum sufficit.
Coque in lacte Asinæ vsque ad tertiam partem & vnge, dimittendo per noctem.

Alia denigrans.

℞. Mellis lib. ij.
Gummi Arabici ℥. ij.
Ebulorum, Rosarum ana lib. ß.
Trita lento igne destillentur, & caput prius cū Lixiuio, & Sale lotum, cum prædicta abluatur aqua, Fumanellus.

Alia eiusdem.

℞. Salis gemmæ, Squamæ ęris,
Alcannæ ana part. j.
Omnia trita alembico destillato.

Alia optima.

℞ Salis gemmæ lib. j.
Vitrioli Romani lib. ß.
Salis Nitri ℥. iv.
Rad. chelidonij viridium lib. ij.
Contusis, & tritis alembico aquā eximito, quod primo exit, abijcito, quod secundo, capillos colorat, prius lotos, & feruenti sole siccatos.

Alia eiusdem.

℞. aquæ fortis ℥. ß.
Argenti fini ℥. ij.
Misceantur & cum argētum dissolutum fuerit, adde aquæ Rosarum ℥. iij. & inunge capillos, Cardanus

Aqua qua capilli flauescunt.

℞ mellis optimi lib. ij.
Gummi arabici ℥. ij.
Suaui destillato igne, aqua quæ primo exit, facit dealbat, quæ secundo, & tertio, flauos reddit capillos, Fumanellus.

A *Alia capillos flauos reddens.*

℞. buxi rasi, Stœchadis, citri,
Glycyrrhizæ tritę, rad. Vngulæ caballinæ,
Capillorum Veneris ana q. s.
Croci parum.
Coquantur omnia simul vsque ad consumptionem tertiæ partis, Marinellus.

Aqua capillos rubros reddens.

B ℞. aquæ Raphani quantum sufficit.
Alcannæ quantum sufficit.
Misce, & capillos vnge. Idem.

Aqua capillos colore afficiens croceo.

℞. Agrimoniæ ℥. j.
Testiculorum Equi exiccatorum num. j.
In aqua fontis coque, & destilla, vtereq; capite prius loto. Fumanellus.

Alia eiusdem ad idem.

℞. Aceti lib. ij.
Salis Nitri lib. ß.
C Destillentur.

Aqua dealbans capillos.

℞. centaurij maioris ℥ iv.
Aluminis fęcis ℥. viij.
Aluminis Rochæ, Gummi Arabici ana ℥ ij.
Saponis albi mundi,
Lachrymæ ex Tragacantha ana ℥. iv.
Aquæ ℥. vi.
D Coquantur ad dimidias. & colentur, caputque hac lotum colatura, ad solemque siccatum, denuo abluatur lixiuio, Idem.

DE AQVIS CAPILlos augentibus.

Aqua faciens renascere pilos.

℞. carnium Limaciarum, Vesparum,
Apum, Sanguisugarum,
E Salis adusti ana partes ęquales.
Pone in vase vitreato, habente in fundo parua foramina, sicut cribrum, & pone sub eo aliud vas vitreatum, quod colligat humiditatem, quæ paulatim per multas dies manabit. Colligatur, & loca depilata ex eo fricentur. Bayrus,

Aqua ad casum capillorum.

℞. mellis purioris, Vini cretici.
Vrinae puerorum, lactis ana lib. j.
Destillet aqua, qua abluantur loca, unde pili decidunt. Fallopius.

Alia efficacior.

F ℞ Hyssopi montani,
Calaminthę montanæ,
Fol. Abrotani ana M. ij.
Vini generosi cretici,
Vrinæ, Mellis,
Lactis ana lib ij.
Sem. Sinapi lib. ß.
Contritis, quæ teri possunt, misceantur omnia, & per tres dies macerentur. mox destillet aqua, cuius vsus, viuētibus barbarā cito educit, ac producit, & pilos qui ceciderunt, restituit. Idem.

DE A-

DE AQVIS CAPILLOS PROHIBENTIBUS.

Aqua capillos renasci prohibens.

℞. Sanguinis ranarum, terrae sigillatae,
Sumach, rosarum ana tritorum q. s.
Aceti, succi semperuiui ana q. s.
Macerentur per horas 24 deinde destilletur, qua sępius loca depilata macerentur. Marinellus.

Alia eiusdem, ad idem.

℞. Cornu vacchae, aluminis rochae,
Papaueris nigri ana tritorum q. s.
Sanguinis vaccini recentis lib. ii.
B
Macerentur & destillentur. Vtatur omni sero

Aqua capillos crescere non permittens.

℞. Tithymalli decoctum cum aceto, calce viua, & maluis commixtum. Fumanellus.

Aqua prohibens ortum pilorum.

℞ Hyoscyami triti lib. ß.
In loco humido reponito, & post tempus additis ℥. ii. fol. Fabae inuersae, quae telephium est, C
destillato, & pilis euulsis parte glabram saepius balneato Idem.

DE AQVIS OCVLORVM VITIA TOLLENTIBUS.

Aqua ad oculorum lachrymas.

℞. Fragorum maturorum q. s.
Macerentur in fimo equino per dies quindecim deinde destillentur Marinellus.

Alia eiusdem, ad idem.

℞ Flor Spinae albae, flor. Salicis, vel comarū
Fol Salicis ana q. s.
Destillentur in vase vitreo, ad idem etiam valet aqua euphragiae destillata.

Aqua ad rubedinem oculorum.

℞ Chelidoniae, Verbenacae, rutae,
Fœniculi succorum ana ℥ iij.
Comarum, fol rosarum q. s.
Sacchari candi ℥ iij.
Tuthiae optimae ℥ iv.
Sanguinis draconis ℥ iv.
Trita destillentur. Marinel.

Aqua visum conseruans.

℞. Myrrhae ℥ i.
Aloes ʒ ii
Croci ʒ i
Thuris, zingiberis, Sarcocollae,
Caphurę tritae ana parum
In aqua imposita ad vsum seruetur Fumanel.

Alia.

℞ Fœniculi, Verbenacae, euphragiae,
Endiuiae, betonicae, rosarum rubr.
Capillorum Veneris M iij
Contusa per diem in vino macerentur albo, destillentur Idem

Alia eiusdem, ad idem.

℞ Fœniculi, chelidonii, saluię,
Rorismarini, Verbenacae,
Rutae aua partes aequales.
Alembico destillentur,

Aqua ad oculorum dolores.

℞ Aquae rosaceae, item
Euphragiae, chelidonii ana ℥ i
Tuthiae praeparatae ʒ i.
Misce Valet ad idem aqua uitis incisae. Idem

Aqua visum instaurans.

℞ Fœniculi chelidonij, Verbenacae,
Rut fol enulae ana M i.
Virgae pastoris, millefolij ana M i.
Caphurae ʒ ß.
Alembico destillentur Idem.

Aqua ac oculorum lachrymas exiccandas.

℞ Tuthiae praeparatae ℥ i.
Lapidis haematitis ℥ ß.
Sanguinis draconis
Acaciae, antimonii ana ʒ i.
Caphurae ℈ ii.
Terrae sigillatae ʒ i
Thuris, masticis piperis albi ana ℈ ß.
Aquae fœniculi, euphragiae ana ℥ i.
Aquae Viloarum, Rosarum ana ℥ ii.
Vini antiqui ℥ iii.
Coquito omnia in duplici vase ad consumptionem medietatis, & percolato Fumanel.

Aqua ad rubedinem oculorum.

℞ Succi Vuae immaturae ℥ ii.
Aloes ʒ i ß.
D
In panno lineo, ligatae, infusaeque, in dicto succo somni tempore oculi madebant. Idem.

Aqua ad oculorum tenebrositatem.

℞ Tuthiae praeparatae ℥ iv
Omphacii ʒ ß vel ʒ v.
Soli diebus 15 exponito, & addita aquae rosaceę ℥ ß denuo per dies 15 alios sub sole iaceat, & per dies 5 cum aqua euphragiae, post haec tuthiam terito, & cum panno x lino, tenui, cribrato in sole aestuante, vsuique seruato Idem

E

Aqua ad suffusionem, eiusdem.

Marchesitae frustra ignito, & in oleo communi antiquo pellucido extincta, tritaque destillato, & denuo cum faece sua tertio, destillatoque

alia eiusdem, ad idem.

℞ Asae ʒ i.
Mellis alburi puri lib ß.
Aquae fœniculi, aquae rutae ana ʒ xii.
F
Aquę maioranae ʒ ß.
Alembico destillentur,

Aqua ad palpebrarum tumores, & lachrymas oculorum.

℞ Agrimoniae, verbenacae,
Fœniculi, rosarum,
Chelidonii ana q. s.

Omnia

Omnia incisa, vinique albi momento cõspersa A destillato Fumanellus.

DE AQVIS DENTES dealbantibus.

Aquas dentes dealbans.

℞. Salis arabici, salis gema ana lib. ß.
Aluminis Zuccharini ℥. iii.

Trita destillentur, quia fricentur dentes cũ ganao rubro scarlato. Marinellus.

Alia eiusdem.

℞. Aluminis Rochæ lib. j.
Salis nitri lib. t.
Aceti parum.

Trita dissoluatur cum aceto, & destillentur. Pro qualibet ℥. i. huius aquæ, adde succi limonum ℥. iv, & fricentur dentes

Aquas dentes albos reddens.

℞. Aluminis rubri ℥. vi.
Salis communis ℥. iij.
Mastich s ℥. j.
Myrrhę ℥. ß.
Caryophyllorum ℥ vi.

Misce, fiat destillatio, qua fricentur dentes. Rondeletius.

Aqua ad dealbandos dentes.

℞ Salis purgati & combusti lib j.
Aluminis glaciali, ℥ i.

Destillentur alembico. Huius aquæ ℥. j misce cum vncia plantaginis, & intincta lana xylina dentes perfrica. Alexius.

Alias preciosissima, eiusdem

℞. Primæ aquæ Mellis destillatæ, quæ alba est, lib. i.
Salis albi ℥. i.
Aluminis lib. ß.
Salis nitri ℥. i.
Aquæ ex folijs lentisci lib i.
Masticis ℥ ii.
Aceti albi, vini albi ana ℥. ii.

Destillētur omnia in balneo Mariæ Qua si quis vti volet, abluat prius dentes, deinde cum panno aliquo siccati fuerint, fricentur, vel cum lentisci stylo intincto, vel cum panno lineo madefacto, paruo.

Aqua dealbans dentes.

℞ Vini albi ℥ vi.
Comarum Myrti, item lentisci,
Sorbarum, cupressi ana ℥. iii.
Balaustij, Cort rad nucum, pyrethri,
Sanguinis draconis, ossium dactyl. vstorum,
Rosarum rubr nondum apertarum,
Cinnamomi ana ℥. i.

Contusa destillentur lento igne, donec omnis exierit aqua Huius aquæ ℥. ii misce cum ℥. cornu cerui vsti, & ℥. i. Sang. draconis, & pone ad solem per dies 4. & frica dentes. Isabella Cort.

Aqua dentes confirmans.

℞ Nucum moschatarum nu iij.
Rad zingiberis num ii. Masticis parum
Pyrethri, maioranæ, hyssopi, menthæ,
Rosmarini, Saluię. Salis ana ℥. ß.

Excipiantur omnia, & vino misceantur odoro, bulliantque donec pars tertia cõsumpta fuerit, & colo transfundantur, & frequenter percolato, vtitor calido. Fumanellus.

Decoctum ad dentes firmandos, gingiuas purgandas, & consolidandas.

B ℞ Aquæ lentisci, rorismarini,
Aceti destillati ana poculum dimidium,
Myrrhæ, masticis, boli armeni,
Sanguinis draconis, aluminis usti ana ℥ i.
Cinnamomi electi ℥. ß
Aquæ pluuialis pocula tria.

Misceantur omnia, coquantur igne admodum lento per quartam horę partem, addendo mellis despumati lib. ß. Belzoini parum, & fiat decoctum, quo sæpius lauentur dentes ante et post
C cibum, tenendo in ore aliquandiu Alexius.

DE AQVIS FACIEM illustrantibus.

Aqua faciem detergens & illustrans.

℞ Medullę panis Hordei lib ii.
Lactis caprini lib. iii.
Vini albi lib. ß.
Quatuor sem frig. maior. contusorũ ana ℥. iii.
Thuri, masticis, myrrhæ ana ℥, i
D Fabarum recentium lib. ii. Vel
Flor. Fabarum P. ii. Vel
Fabarum siccarum, et
Ciccrum rubrorum ana lib ii.
Oryzæ lib. ß
Flor. uenupharis Violarum,
Rosarum albarum ana P. ii.
Vitellorum ouorũ cum albuminibus num. x.

Destillentur in balneo Mariæ. Si addatur ante destillationem terebinthina, melior erit succus
E & ditius faciem seruabit. Rond

Alia, eiusdem.

℞. decocti pulli, uel decocti caponis, uel
Decocti gallinæ lib. iii.
Succi limonum lib i.
Aceti albi lib. ß.
Flor. Fabarum, nenupharis ana P iii.
Caphurę, album ouorum ana ℥. ii

Misceantur, & destillentur per alembicum. Loco decocti pulli, vel gallinę, lacte caprę albæ vti licet.

F

Alia, eiusdem.

℞ Furfuris e meliori frumento cribrati,
Aceti fortissimi ana q. s.

Misce, et fiat pasta, cui adde miscendo,
Album, ouorum nu. xii. Destilla.

Aqua ad spleodorem & formam faciei.

Aqua de albuminibus ouorum recentiũ per spongiam

spongiam facta, cum æquali mensura succi Limonum desit illetur, vt rosacea. Huic aquæ postea addes lixiuij communis ℥.ij. vel circa & Limonem integrum cōtusum immittes, post octo dies exprimes ab eo succū, & miscebis cū aqua. Facies prius abluta aqua pura, & absterfa hac aqua destillata lauetur. Alexius.

Aqua formam faciei concilians.

℞ Rorismarini, Tartari albi,
Vini albi ana quantum sufficit.

Misceantur, & destilentur per alembicū. Idem,

Aqua faciem pulcherimam reddens.

℞ columbarum pullos num.ij.
Carnis vitulinæ lib.ij.
Sem.cataputiorum, a corticibus mundatorum ℥.iv.
Pinearum Amygdalarum dulciū, amararū,
Rad. Liliorum alborum, cœruleorum,
Fabarum contusarum, & mundatarum,
Fellis Bubulli, rad. Serpentariæ,
Fraxinellę ana quantum sufficit.
Limonem vnū purgatum, & incisum,
Medullę panis albi, in lacte madefactæ,
Gummi ammoniaci in aceto liquefacti,
Flor. Ligusti ana quantum sufficit.

Misceantur & destillentur lento igne, ponendo aliquantulum Moschi & Belzoini circa principium colli vasis recipientis, & seruetur in vase probe obstructo. Idem.

Aqua faciem illustrans.

℞. pinearū viridium, mundatarum incisarū quantum sufficit.

Ponantur in lacte per dies tres, quotidie addendo nouū lac deinde cum seqoentibus rebus destillentur.

℞. Vitri contriti ℥.iv.
Coralli rubri ℥.iii.
Saccari candi ℥.iv.
Aluminis ℥.i.

Misce, & fiat puluis Deinde

℞. argenti viui cū saliua mortificati ℥ i ß.
Oua recentia, vna cū corticibus, rupta & concussa num xij.
Terebinthinæ nouies lotæ ℥ ivi
Cochleas marinas candidas, quæ vendūt sussitores ℥.ij.
Cochleas terrestres num l.

Contūdantur singula, & misceātur deinde pars aliqua ponatur in cucurbitam vitream, deinde pars aliqua pulueris, post pars Terebinthinę, demū pars cochlearū, aliud super aliud ponendo, donec cucurbita sit plena postremo addito

Vini albi mensuram j.

Distilla igne lento, & serua ad vsum: Alexius.

Aqua Melonum ad faciem illustrandam.

℞. melones albos, a corticibus mūdatos, quot opus erit, eosq; in frusta vnius digiti crassitudine seccato, deinde

Aluminis saccharini ℥ iv.
Aluminis vsti ℥.ii.

Argenti viui extincti ℥.i.
Cochlearū marimarum albarum ℥.ij.
Terebinthinæ lotæ ℥.i.
Ouorū recentium, & cū corticibus contusorum num.xij,
Limoniorū albor. in frusta incisorum, q.v.
Sacchari ℥s iv.
Lactis caprini, Vini albi ana mens.j.

Hæc omnia ponantur in cucurbitam vitream, aliud super aliud. vt dictū est, deinde destillentur igne lento, donec aqua omnis exierit, demū seruetur in vase uitreo; ad vsum, Alexius

Aqua cucurbitæ perfecta, eiusdem.

℞. cucurbitas a corticibus mundatas, & in partes rotūdas incisas, quot volueris,
Aluminis Zuccharini ℥ vj.
Aluminis scissilis ℥ j.
Myrrhæ ℥.j.
Terebinthinæ lotæ ℥.ß.
Oua recentia, & contrita num.iv.
Limonia incisa num.vi.
Cochlearū quantum volueris.
Vini albi mens.i.

In puluerem redigenda redigantur, & misceantur, faciendo ordinem primū ex saccharo, dein de ex pulueribus. tertiū ex cochleis, demū ex vino, Limoniis, & ouis, atq; sic igne lēto destillētur donec omnis aqua extracta fuerit, postea seruetur iu vase aliquo uitreo per dies 8. aut 15.

Aqua ad faciem commendandam.

℞. pedū Vituli num.ij.
Aquæ fluuialis lib, xiix.

Coque ad consumptionem medietatis, deinde adde

Oryzæ lib j.
Medullæ panis in lacte mollitæ num.ji
Butyri recentis lib.ij.
Albuminū ouorū cum corticibus num.x.

Misceantur omnia & coquātur, deinde destillētur quousq; omnis aqua exierit: cui deniq; adde

Caphuræ. Aluminis zuccharini ana parū, & erit optima. Alexius.

Alia eiusdem.

℞: chrysocollæ. seu Boracis ℥.ij.
Aluminis rupei: scissilis: squamosi ana ℥ j.
Caphuræ ℥.ij.

Redigātur in puluerem singula, deinde misceātur, ponanturq; in phialam uitream, quam aqua fontana repletam diligēter obturabis His factis ponatur ad ignem per horas duas. deinde auferatur, & cū refrixerit, ponatur in aliā phialam, addendo duo alba ouorū recentiū, bene cum omphacio agitata, misceantur, sintq; in sole per dies uiginti, & habebis aquam perfectissimam.

Aqua ad decorandam faciem.

℞. Oua in partes dissecta, Cort Arnaciorum, Rad. melonū aqua q.s.

Cū bocia ampla, rostrum habente longū, studioso ac potenti igne per alembicum destillato Eumanellus.

Alia.

Alia.

℞. Flor. Fabarum M vi.
Aquæ Limonum lib. i.
Rad. Lilii ℥ viii.
Farinæ Fabarum lib. i.
Gummi Arabici, Tragacanthæ ana ℥. i.
Destilla, & vtere, Fumanellus.

Aqua faciem decorans, alia.

℞ foeniculi, Rutæ, Verbenacæ,
Euphragiæ, Endiuiæ, Betonicæ,
Sileri montani, Rosarum rubrarum,
Capillorum Veneris ana M vi.
In vino albo per diem & noctem infusa alembico destillentur. Idem.

Alia.

℞. Fabarum albarũ a corticibus mundatarũ quantum volueris.
Macerentur in vino albo per dies nouem, dein de contundantur, & prædicto vino addantur, quibus adiunge,
Oryzæ in lacte caprino coctæ quantũ sufficit.
Albuminum ouorum quantum sufficit.
Misce omnia, & destilla Isabella cortese.

Alia.

℞ Hordei immaturi recentis quantũ sufficit.
Lactis caprini, Alborum ouorum ana q. s.
Misce, & destilla. Isabella Cortese.

Alia eiusdem.

℞. Limoniorum, Fabarum siccarum, & in vino maceratarum,
Mellis, lactis caprini.
Album ouorum ana quantum sufficit.
Misce, & destilla.

Aquam ad faciem decorandam.

℞ Lactis vaccini, mense Maii lib. ii.
Aranciorum num. iii.
Limonum num. v.
Incidantur minutim, deinde adde
Aluminis, Sacchari ana ℥. i.
Misce omnia, & destilla Rondeletius.

Alia eiusdem ad splendorem.

℞. Micæ panis albi lib. ij
Flor. fabarum lib i.
Flor. Rosarum, item Nymphææ,
Liliorum ana lib. iv.
Lactis capræ ʒ. vi.
Iridis Venetorum ℥. i.
Destilla in balneo Mariæ,

Alia, eiusdem.

℞. Terebinthinæ: Masticis albissimæ.
Tuthiæ præparatæ, caphuræ,
Aluminis ana ℥. iv.
Infunde in Aceto forti per dies tres, Postea destilla per alembicum.

Aqua faciem decorans.

℞. Serpentariæ recentis ℥. i.
Rutæ M. i
Hederæ terrestris M. ii
Boracis ℥ i. Ligni Aloes ʒ. i.
Styracis calamitæ ℥. ß.
Moschi ℈. ß.
Vnguenti ℥ iii.
Caphuræ ʒ. vi.
Carnis caponis ℥ ii
Cort. Limonum, cort. Aranciorum ana lib. i.

Aqua ad decorandam faciem.

Destilla Rondeletius.
℞ caphuræ ʒ. iii.
Aluminis rubri, Boracis ana ℥. vi.
Moschi ℈. ij.
Terantur omnia, adde
Tartari ℥ i. ß.
Aquæ Rosarum lib. ij.
Commiscendo semper cum spatula. postea destilla per filtrum, & in ampulla bene clausa seruetur, & mane facie bene tersa, cum panno guttam vnam aquæ sumat, deinde faciem bene fricet. Idem.

DE AQVIS TINGENTIBUS & dealbantibus. faciem.

Aqua faciem dealbans, & oculos.

℞ Rutæ campestris, foeniculi,
Verbenacæ, rad. Betonicæ, fol. Rosarum,
Capillorum Veneris ana partes æquales.
Macerentur per noctem in vino albo odoro, & alembico destillentur. Fumanellus.

Alia, eiusdem.

℞. ari quantum sufficit.
Partes crassiores tundito, & cum rosarum aqua ad solem ter quaterue siccato, & rosacea imposita vtitor.

Aqua faciem dealbans.

℞. albuminis oui, Boracis petrosi,
Salis, Aluminis Rochæ ana ℥. i.
Quodlibet per se tritum, albumini ouorum cõmixtum destillata, vtitorque, Fumanellus.

Alia eiusdem ad idem.

℞. aluminis Rochæ tritæ ℥. iij.
Albuminis ouorum quantum sufficit.
Misce, & destilla.

Aqua faciem dealbans.

℞ Flor Nenupharis, item Spinæ albæ,
Sambuci, fabarum, Violarum,
Capillorum Veneris ana part. æquales.
Misce, & destilla. fumanellus.

Alia eiusdem.

℞ Lithargyri contriti lib. ß.
In Aceti albi ʒ. iij. coquito, & panno cribratam, in vitreo vase seruato, deinde adde
Caphuræ, Aluminis Iameni, boracis,
Olei Tartari ana part. æqual. Aquæ Rosar. q. s.
Misce, & destilla

Alia experta eiusdem.

℞. Terebinthinæ destillatæ lib. ij.
Thuris ℥. iij Masticis ℥ ß.
Dracunculi ℥. ß.

Omnia

Omnia trita, & cum aqua terebinthinæ mixta, iterum destillato deinde.

℞. Axungiæ suillæ, recentis, liquatæ lib. j.
Caryophyllorum ʒ ij.
Nucis moschatæ num iij.
Auri ʒ. j argenti ʒ. ij.
Omnia tenuissime trita alembico destillato.

Alia faciem dealbans, & mundans.

℞. florum fabarum M x.
Aluminis Rochę lib. j. ß.
Aluminis Zuccharini ʒ. v.
Aluminis Scariolæ ℥. iv. ß.
Salis Nitri ℥. iij.
Aluminis Fæcis ℥. vj
Argenti viui extincti ℥. iij.
Destillétur igne lento, & quum quid stillare incipit, ignem augeto. Fumanellus.

Alia eiusdem.

℞. aluminis Iameni, Boracis, aluminis Rochæ ana tritorum ℥ iij.
Album ouorum quantum sufficit. Destilla.

Alia eiusdem, ad idem.

℞. argenti electi, argenti viui ana ℥. i.
Super porphyreum teratur lapidem, additoq; argenti sublimati modico, in loco collocétur humido, & quod liquatum est, alebico destilletur,

Alia ad faciei nitorem.

℞ radicum Lilij, item Ari,
Dracunculi ana lib. ß.
Aquæ flor. Fabarum lib. i. ß,
Aquæ rosaceæ ℥. viii.
Destilla, adduce moschi carii, cinnamomian. ʒ ii. faciem bis die abluito, alexius

Aqua faciem dealbans.

℞ Sulphuris ℥ i.
Thuris albi ℥. ii.
Caphuræ ʒ. i
Aquæ rosarum lib. i.
Trita misceantur, & soli per dies quindecim exponantur, & de ea lauetur facies in sero, mane vero abluatur cum decoctione furfuris, & rosarum. Alexius, & Bayrus

Aqua cutem reddens albam, solisque adustionem auferens.

℞ aquæ pluuiæ, omphacii ana mens. ß.
Coquantur simul v. q; ad consumptionem medietatis, deinde inter bulliendum, addito
Succi Limoniorum tantum, quantum bulliendo antea euanuit.
Deinde cum cocta satis fuerint, auferantur ab igne, addaturq;
Albuminum ouorum num iv.
Postquam deferbuerint, seruetur ad usum, Rondeletius.

Alia ad dealbandas faciei maculas, & cicatrices.

℞ aquę uitae quanto destillatæ, part iii.
Summitatum flor Anthos part ii.

A Macerentur simul per diem & noctē in uase bene cooperto, deinde destillentur, Rondelet.

Aqua cuiusdam mulieris nobilis.

℞. Sublimati ℥. i.
Caphurę ʒ. i
Puluerizentur optime, infundantur in succo limonum, & aqua rosarum, nenupharis, cucurbitę, & florum fabarum ana lib. ß Insolentur per
B dies quindecim, & vsui seruetur. Rondelet.

Fucus ducis Mediolanensis.

℞. Lactis caprini lib. iii.
Medullę panis albissimę num. ii.
Temperentur simul per horas sex, deinde adde
Limonū a cort. extremo mundatorū nu. xii.
Albuminum ouorum num xii.
Calcis, Cort. ouorum, porcellanarū ana ℥. ß.
Caphurę, Aluminis, coralli rubri ana ʒ. ii.
Boracis ℥ i.
Cerussæ ℥. iii.
C Misceantur, & cum diligentia destillentur. Rondeletius.

Aqua eiusdem, ad idem.

℞. Flor Fabarum, flor. Neuupharis ana lib i.
Medullę panis albi, farinæ Oryzæ, far. Ireos, cucumeris agrestis ana ℥ vi.
Mellis lib i.
Vini albi, Aquæ fontis lib. iij.
D Temperetur simul, & fiat destillatio in balneo Mariæ, Adde,
Seminis cucurbitæ mund. ℥. iij.
Thuris, Myrrhæ ana ℥. j.
Aqua seruetur vsui.

Alia ad dealbans cicatricis.

℞. Rad Ireos,
Rad. cucumeris agrestis ana lib iij.
Rad Altheæ, rad. Liliorum ana lib. ij.
Racemorum maturorum lib. ß.
E Rad. dictamni ℥ iij.
Herbæ Fabarum, herbę parietariæ ana M. j.
Flor. Nenupharis, flor. maluarum ana P. j.
Panis hordei lib j.
Macerētur in vino albo, vel sero caprino, & fiat destillatio. Adde
Raphani ℥. ß.
Quatuor sem. frig. maior. ana ʒ. j.
Vrinæ puellæ lib. ß.
Insolentur, & seruentur vsui, Rondeletius.

Alia.

℞. Sulphuris, Salis ana ℥. ß.
Caphurę ʒ. j. Tuchiæ ʒ. i.
F Aquæ rof. ß. xiix.
Trita misceantur, Innominatus.

Aqua faciem dealbans.

℞. Succi Limoniorum ℥. j.
Porcellanarum ℥. v
Macerentur, donec dissoluantur, deinde adde,
Limoniorum incisorum num. xij.
Albuminum ouorum num. x.
Caphuræ ʒ j. ß.
Boracis ʒ. j ß.

Aquae pinearum lib.ß. A
Misce, & destilla Marinellus.

Alia eiusdem, ad idem.

℞. Spumae argenti lib.ß.
Aceti albi lib.iii.

Coquantur simul vsque ad consumptionem tertiae partis, & destilla, deinde aquae destillatae adde

Caphurae ℥.ß.
Aluminis Scariolae, olei Tartari,
Aluminis Zuccharini ana ℥.i. B

Relinquantur sic, donec dissoluantur, postea coletur, & vsui seruetur aqua.

Aqua ad faciem rubram.

℞. Aristolochiae rotundę, Been albi, & rubri ana ʒ.ß.
Rad. Ireos ʒ.v.
Rad. Liliorum ℥.vj.
Cicerum rubrorum, Lupinorum combustorum ana P.ß.
Nucis moschatę, cinnamomi ana ʒ.ß. C
Amygdal. amar. contus. ʒ.ii.
Olei Tartari ℥.iv.
Aquæ pluuialis lib.ij.
Sanguinis leporini quantum sufficit.

Trita destilla Rondeletius.

Aqua faciem dealbans.

℞. Rosarum albarum, flor. Nymphææ,
Item Sambuci, Liliorum alborum ana lib.j.
Aquæ Fabarum lib.ß. D
Medullæ panis quantum sufficit.
Albuminum ouorum num.xij.
Thuris ℥.ii.
Cerussæ tritæ lib.i.

Misce, & destilla. Marinellus.

Alia, eiusdem.

℞. Lactis caprini, Farinæ frumenti ana quantum sufficit.

Misce ad formam panis, & in clibano coquatur. Huius panis accipe medullam, in lacte caprino E maceratam,

Album ouorum num.xii.

Destillentur, Aquæ destillatæ adde

Calcis ℥.i.
Caphuræ ʒ.ii.
Aluminis Zuccharini, coralli albi ana ʒ.ii.

Trita misceãtur, & denuò destilletur, Marinell.

Alia, eiusdem.

℞. Tartari albi, Vini albi, flor. Rorismarini ana q.s.

Misce, & destilla F

Alia valde bona, eiusdem.

℞. ouorum recentium num.vi.
Vini maluatici lib.ß.
Columbarum iuuenum num.i.
Casei recentis non saliti num.i.
Malorum arantiorum num.viii.
Olei Tartari ʒ.iii.
Cerussæ ℥.i.

Contundenda contundantur, misceantur, & destillentur.

Alia, eiusdem.

℞. Limaciarum num.xxx.
Lactis caprini lib.ii.
Axungiæ porci ʒ.iij.
Caphurę ʒ.j.

Caphura per se trituretur, deinde omnia simul contundantur, & destillentur.

Alia, eiusdem.

℞. Medullæ panis albi, in lacte capræ vel asinæ infusæ q.s. destilla.

Alia, eiusdem.

℞. Myrrhæ ℥.ij.
Thuris ℥.ß.
Masticis ℥.ß.
Zingiberis albi ʒ.iij.
Cinnamomi electi ʒ.ij.
Argenti sublimati ʒ.ij.
Caphurę ʒ.j.
Album ouorum lib.j.

Trita ponantur in ventre gallinę, addendo Lactis caprini, vel asinę lib.iij. Distilla.

Aqua dealbans faciem, & maculas tollens.

℞. Boracis ℥.j.
Caphurę ʒ.ß.
Aluminis Rochę ʒ.iij.
Gummi Arabici ʒ.ß.
Tragacanthe ℥.ß.
Sarcocollę ℥.ij.
Asę dulcis ℥.ij.
Cerussę ℥.iv. Tritis adde.
Aquę Serpentarię, item flor. Liliorum, flor. Genistæ, Nimphææ ana lib.ß.

Misce, & destilla. Marinellus.

Alia, ad idem.

℞. columbarum iuuenum num.iv.
Butyri recentis, vel pinguedinis lactis ℥.iv.
Ouorum recent. albuminum num.xij.
Radicis Sigilli Salomonis ʒ.xij.
Boracis ℥.ij.
Flor. cristalli ℥.iij.
Caphurę ℥.ß.
Aluminis Scaiolæ ℥.ß.
Aluminis Zuccharini ℥.ß.
Aquæ cucurbitæ ℥.xij.
Aquae Omphacij ʒ.iii.

Terenda in puluerem redigantur, deinde misceantur, & distillentur. Marinellus.

Alia eiusdem opima.

F

℞. Aceti albi lib.ii.
Aquæ Rosarum lib.j.
Aquę ex cort. Arantii ℥.vi.
Aquae ex flor. Aranti ℥.vi.
Marrubii M.i.
Mellis lib.ß.
Moschi G.iij.
Caryophyllorum ℥.iv.
Aluminis Zuccharini ℥.ij.
Masticis ℥.i.

Trita destillentur.

Aqua

Aqua eiusdem, ad idem.

℞. Limoniorum num. iv.
Sacchari candi ℥. ß.
Succi agrestæ lib j. ℥. iv.
Lactis asinæ lib ß.
Albumin. ouorum recent. nu viii.
Medullæ panis albi ℥. iij.
Caphuræ ʒ. i. ß.
Florum fabarum lib ii.
Misce, & distilla.

Alia eiusdem.

℞. Succi cannæ viridis ℥. ii.
Succi Gentianæ ℥ ij.
Succi semperuiui ℥. ii.
Succi limoniorum ℥ ii.
Lactis asinæ ℥. vi.
Aquæ florum fabarum lib. ii.
Coralli albi ℥ iij.
Porcellanarum in succo limonum dissolutarum ℥. i
Boracis ʒ. ß.
Trita destillentur. Marinel.

DE AQVIS RVBIFICANTIcantibus faciem.

Aqua rubificans faciem.

Ad rubificandam faciem vtitor prasilio raso, & aqua rosacea dissoluto, ac modica caphura. Fumanellus.

Aqua faciem coloratam reddens.

Sumito pullos columbinos albos, hos diebus quindecim nucibus pineis pascito deinde eos aperito, capita, pedes, intestinaq; abijcito, deinde
℞. Panem dimidium,
Aluminis zaccharini q. s.
Foliorum auri num. 500.
Foliorum argenti num. 500.
Medullas panis candidissimi, in lacte amygd. dulcium mollitas nu iv.
Medullę vituli aut bubuli, aut axungiæ porcinę lib. i.
Misceantur omnia, & destillentur. Alexius

Rubrica ad faciem

℞. Santali rubri contriti, aceti fortis bis distillati ana q. s,
Misceantur, & coquantur igne lento, addendo parum aluminis, & habebis rubricam perfectissimam. Alexius.

Aqua concilians faciei roseum colorem.

℞. Pintam aquæ vitæ optimæ,
Prasilii ʒ i.
Caryophyllorum num. x.
Granorum Paradisi nu. x.
Cubebarum nu v.
Omnia trita cribrataque cum aqua vitæ, per parum feruefacies in vase diligenter operculato, ne quid vllo modo expiret. Deinde refrigeratum distilla Euonymus.

Aqua rubra ad faciem.

℞. Albuminum ouorum ad duritiem coctorum nu. xxv

A Lactis ficuum poculum j.
Misce, & destilla. Huic aquæ adde, pro qualibet mensura.
Aluminis scissilis ℥. ij.
Cocci tinctoru ℥. ß.
Cocci, quo sericum tingi solet ℥ ii.
Misceantur, & ponantur in phialam vitream bene clausam, in fimo vel in aqua calida, non feruente, per dies octo, deinde eximantur, colenturque, & exprimantur optime. Quibus factis addatur B rursus tantundem aluminis, vt prius, coccique, & similiter in fimo, vel aqua calida, per dies octo ponantur, & rursus vt prius colentur, Quod cum ter factum fuerit, adde gummi arabici ℥. ß. si aqua fuerit mensura vna, & relinquatur per dies octo in loco calido, vt antea, deinde coletur, & seruetur. Alexius.

Alia facilior, ac precij minoris.

℞. Glutinis piscium, in vino albo, per quinq; aut sex dies liquefacti ℥. ii.
C Ligni prasilii incisi q. s.
Aquæ fontanæ q. s.
Misceantur, & coquātur igne admodum lento, donec satis esse uideatur, deinde addatur
Aluminis triti ℥. i.
Gummi arabici ʒ. ij.
Misceātur, deinde ablata aqua ab igne, seruetur in aliquo vase optime obturato. Alexius.

Alia, faciem rubram faciens.

D ℞. Rad Sigilli Salomonis ℥ x.
Rad. cyclaminis ℥. v.
Rad. Serpentariæ seu ari ℥ j.
Lardi mundi ℥ j. ß.
Limonum incisorum nu. v.
Medullæ panis albi, in lacte macerati q. s.
Sublimati, aluminis Scaiolæ ana ℥ ij.
Aluminis rochę ℥ j. ß.
Porcellanarum in succo limonum dissolutarum ℥. j.
E Misce, & distilla. Marin.

Aqua in faciem rubram reddens.

℞. Rad. Serpentarię maior. mundatarum, & contusarum q s.
Aquę fontanę q s.
Misceantur, & coquantur vsque ad consumptionem quartæ partis, deinde ab igne auferatur, & seruetur in vase coopeito, qua facies lauetur. F Marinell.
Faciem quoque rubram reddūt aqua et rad. Serpentarię, et rad Bryonię, et rad. cyclaminis destillata Idem

Aqua faciem colorans.

℞ Rad. Dracunculi seu Serpentarię lib. ß.
Rad. liliorum alborum lib ß.
Lardi recent lib. ß.
Aquę flor Fabarum ℥. iv.
Aquę rosarum ℥. viij.
Moschi ʒ. j.
Cinnamomi ʒ. j.
Trita distillentur Marinel.

Aliud, eiusdem.

℞. Boracis ℥.i.
Sublimati ℥.ij.
Caphuræ ℥.ß.
Salis gemmæ ℥ i.
Salis Alkali ℥.ij.
Aluminis Rochæ ℥.ij.
Aluminis Scariolæ ℥.ij.
Aluminis plumæ ℥ ß.
Aluminis zuccharini ℥.ß.
Aquæ rosarum q.s.

Coquantur in vase vitreo, vsque ad dimidię partis consumptionem, & seruetur.

Alia faciem coloratam reddens.

℞. Aqua vitæ ℥. ij.
Aquæ solor. fabarum, aquæ rosarum an. ℥.iv.
Aquæ flor. nymphææ ℥.vi.
Tragacanthæ tritæ ℥ i.

Misce, & ponatur ad solem per sex vel octo dies, deinde cola, & serua. Hac facies prius lota, lauetur. Marinel.

Alia, eiusdem.

℞. Lactis caprini mens. ii.
Panis albi calidi num. i
Rad. Dracunculi seu Serpentariæ,
Rad. Sigilli Salomonis ana lib. ß
Caput Veruecis incisum, vnum,
Boracis ℥.ß.
Aluminis Scariolæ ℥ ß.
Succi limonum ℥.j.
Porcellanarũ in succo prædicto dissolut ℥ i
Cerussæ ℥ i.
Lithargyrri, sublimati ana ℥ ß.

Terenda in puluerem redigantur, incidenda incidantur minutim, deinde misceantur, & destillentur.

Alia eiusdem.

℞. Cerussæ ℥.ii.
Sublimati ℥ i.
Aluminis plumæ ℥ ß.
Aluminis scariolæ ℥.ß.
Boracis ℥.ii.
Caphuræ ℥.i.
Sacchari candi ʒ.ii.
Aluminis rochę ʒ i.

Trita ponantur in panno lineo ligato, adde deinde,

Columbam albam iuuenem, mundatam, & in frustra minuta incisam.

Hæc simul coquantur in lacte capræ vel asinæ, donec caro ab ossibus separetur. Postea omnia alembico destillentur.

Alia eiusdem.

℞. Limaciaium, Salis Gemmæ, succi limonũ ana q.s.

Incisa & trita misceantur bene, & in balneo Mariæ destillentur.

Alia eiusdem.

℞. Limonum incisorum num. xii.

A Succi Bryoniæ, Vini albi ana q.s.
Aluminis ouorum nn iii.
Misce, & destilla.

DE AQVIS FACIEM DENIGRANTIBUS.

Aqua faciem denigrans.

Iuglandis calloso herbidoque putamine illo, quod guliocam dicunt, & gallis, chymistarum organis clarissima eliciatur aqua, qua si facies vel manus maduerint, nigrescunt paulatim, vt B Aethiopis videantur. Quod si abijcere, & pristinæ albedini restituere vis, acetum, limonis succum, & colophoniam estillabis, talisque lotura nigrum illud abijcit & propulsat Ioan. Baptista Porta.

DE AQVIS FACIEM IVVENILEM REDDENTIBUS.

Aqua faciem iuuenilem reddens.

℞. Sulphuris viui ℥ i.
Olibani albi ℥ ii.
Myrrhæ ℥ ii.

Trita misceantur, addendo

C Aquæ rosarum lib. i.

Destillentur, & seruetur aqua in vase obturato: qua si quis vti volet, vesperi cum itur cubitum, lauet faciem, deinde mane aqua fontana lauet faciem, & erit venustissima. Alexius.

Alia eiusdem, ad idem.

℞. Pedes vituli duos,
Aquæ fluuialis lib xvii j.

Coque simul vsque ad consumptionem medietatis. Deinde adde

Orizæ lib i.
Medullæ panis, in lacte mollitæ nu. i.
E Butyri recentis lib ii.
Album ouorum cum cort nu x.

Misceantur omnia, & coquantur, deinde destillentur, quousque omnis aqua exierit cui denique adde

Caphuræ, aluminis zuccharini ana parum, & erit optima.

Alia eiusdem, ad idem.

℞. Aquæ vitę ℥. ii
Aquæ ex flor. fabarum, aquæ rosarum ana ℥. iv.
Aquæ nympheæ ℥. vi.

F Mistis omnibus adijce tragacanthæ albissimę ℥ Per sex dies insolatam hanc aquam colabis linteo puro. Vsus eius est mane, ita vt non abstergatur.

DE AQVIS FACIEI MACVLAS TOLLENTIBUS.

Aqua ad verrucas, & alia tubercula faciei.

℞. Salis ammoniaci. Vitrioli Romani. Viridis

Viridis æris ana ℥.ij.
Aluminis rubri ℥ i.
Calcis viuæ ℥.ß.

Distillentur in alembico vitreo. Reijciatur primus liquor, secundus efficacior erit, & seruetur vlui. Rondelet.

Alia ad rugas faciei.

℞.decoctionis Bryoniæ, decoctionis Ficuum ana partes æquales.

Abluatur facies. Rondeletius.

Ad impertigiones faciei.

℞ Aquæ Lapathi acuti ℥.iv.
Boracis ʒ.iij.
Salis communis ʒ j.
Aceti Scyllitici ℥.j.

Misce. Rondeletius.

Aqua ad prohibendas impetigines.

℞.Aceti albi optimi ℥.iij.
Succi Lapathi acuti, succi Limonū an. ʒ.iij.

Kithargyri auri lib. j.

Decoqnantur leuiter. deinde destillentur, & ad vsum seruentur. Rondeletius.

Aqua ad dealbandas faciei maculas.

℞. Aquæ vitę optjm. part. iij.
Florum Anthos part ij

Macerentur simul per diem, & noctem, deinde distillentur. Rondeletius.

Aqua ad tollendum molestias in facie.

Florem farinæ frumenti subigito cum sextario lactis caprini, inde panē in furno leuiter coquito, & extrahito, antequam nimiū coctus sit. Huius panis medullam per minuta frusta diuisam, aut friatam, & in alio recenti lacte caprino infusam per sex horas relinquito. admiscebis aquam in duodecim albuminibus ouorū cum spongia factam, calcis de putaminibus ouorum. ℥.j. caphurę, aluminis saccharini, coralli albi an ℥.ij. Omnia trita cum liquidis incorporētur, & in alembico uitreo destillentur. Alexius.

A

Aqua ad rugas faciei.

℞.malum granatum num. i.

Ab interioribus munda, & euacua, infunde serum lactis cum uino ana q s. & coque, donec vinum euanuerit, & vtere. marinellus.

Aqua ad maculas faciei.

B

℞.Aquæ Rosarum,
Succi Limonum ana ℥. viij.
Sublimati ʒ.ij.
Albuminum ouorum unm. iv.

Misce omnia diligenter, de inde pone ad solem per dies octo, & serua ad vsum Isabella cortese.

Alia eiusdem.

℞ Lactis asinæ lib. iv.
Vini albi lib. i.
Medullæ panis recentis num. ij.
Ouorum cum corticibus num xij.

Sacchari candidi ʒ iij.

C

Contusa distilla.

℞. masticis, myrrhæ, Aloes hepaticæ, Nardi, Sanguinis draconis, olibani, Opopanacis, Bdelij, carpobalsami, Croci, Gummi Arabici, Styracis liquidi ana ʒ ij ß.

Aqua ad delenda variolarum vestigia.

Terantur omnia, & cum terebinthina ad pondus omnium: destillet vitreis organis liquor. Idem facit aqua e fabis, e pedibus uituli, arietis, porcellorum, e melle, radice serpentariæ, limonibus, arantijs, floribus fabarum, corticibus ouorum, &c. Rubeus.

De Portionibus ornantibus corpus, Sectio II.

Potio impinguans corpus.

℞ Farinæ cicerum, item Fabarum, Hordei, Orizæ ana part. j.
Farinę Lentium part ß.
Farinæ papaueris albi part. ß.
Farinæ frumenti part. j.
Farinæ Sesami part i.
Sacchari puplum.

Coquantur in sufficienti quantitate lactis ouini, de quo sumat quotidie stamacho ieiuno poculum vnum, superdormiendo per horam dimidiam. Marinellus.

Alia, eiusdem.

℞ Lactis lib. i

E

Aquæ fontanę lib. i.

Coquātur simul usque ad consumptionē aquę deinde adde

Sacchari penidij ℥.i.
Butyri recentis ℥.i.
Olei. Amygdal. dulc. recent. ℥ ß.

Coquantur iterū bullitione una, & sumatur stomacho ieiuno, aliquandiu superdormiendo.

Potio maciem inducens.

℞ Aristolochię rotundæ ʒ.i.
Centaurij minoris ℈.i.

Gentianę ʒ iii. polii, Petroselini an. ʒ. iij.

Trita sumantur cum uino albo, stomacho ieiuno. Marinellus.

De Balneis mundantibus corpu., Sectio III.

Balneum mundans.

℞.parieaariæ, maluę cum rad. Acanthi, Violarię ana M.i.
Hordei integri P.ij.
Violarum, chamomillae aua P iij.

Fiat decoctio in aqua pluuiae, & in ea parēt bal neum,

neum,quo ieiuno ventriculo lauetur. deinde vbi sudauerit corpus in lecto, diligenter detergendum est Rondeletius.

Balneum corporis sordes abstergens, ipsumq; venustum reddens.

℞. Saluiæ, flor. Lauendulæ,
Flor Rosarum ana M.ij,
Solis parum.

Coquantur in aqua, vel lixiuio, q.s. fiatque lauacrum non nimis calidum, in quo totum corpus ante cibum horis duabus lauetur. Marinellus.

Aliud ad eiusdem, ad sordes:

℞. aquę rosarum, Aceti, Salis ana quantum sufficit.

Fiat decoctio cum aqua fontana. de qua
℞. pocula duo, furfuris, q s.

Misce, quo fricetur totũ corpus, deinde mulierie abluat aqua calida, vel balneum aquę dulcis ingrediatur.

Balneum ad cutis vitia, pro biliosis.

℞ Hordei mundati P.iij.
Altheæ, Maluæ, Violarię ana M.iij.
Betæ, parietarię, Buglossæ,
Borraginis ana M.j
Sem. cucurbitæ, item citrulli,
Melonum, cucumeris,
Lini, fœnigræci ana ʒ.ij.
Violarum, Rosarum, flor Neuupharis,
Florum Liliorum ana P.ij.

A Fiat decoctio in decoctione pedũ, & capitis arietis, & paretur balneum tepidum Rondeletius.

Balneum ad cutis vitia valentius.

℞. rad Liliorum, item Serpentariæ,
Bryoniæ ana lib j.
Borraginis, Buglossæ, fumariæ,
Saponariæ ana M.ij.
Parietariæ, Adianti, Maluæ,
Violariæ ana M.j.
Hordei integri, fabarum excort.
B Orizæ ana ʒ.iij.
Flor. meliloti. item chamomillæ,
Anthos. Maluæ, Violarum ana P.ij.
Rad. Ireos, Nitri ana q.s.

Fiat decoctio pro balneo. Rondeletius.

Balneum odoriferum, pro nobilioribus fœminis.

℞. Rosarum. cort. mali citri,
Flor mali citri, item mali arantij, Iasmini,
C Lauri, Rorismarini. Lauendulæ, Menthę,
Pulegij, aquæ fontanæ q s.

Coquantur simul leuiter, pareturque lauacrũ, cui adde
Olei Spicæ G vj.
Moschi G.v.
Ambrę G.iij.
Aq dulcis ℥.ß

Ingrediatur fœmina horis duabus ante cibum. Marinellus.

De lotionibus seu Lixiuijs ornantibus capillos, Sectio IIII.

DE LIXIVIIS CAPILLOS TINGENTIBUS FLAUOS.

Lixiuium capillos pulchriores reddens.

Si velis capillos pulchriores reddere, & redolentes, caput lixiuio, a Galano stillatitio nuncupato, abluito, confecto vtiq; ex pauco vitis crematę cinere, nodorum paleæ hordei, & glycyrrhizæ, mali terræ, seu cyclamini, dumque caput pectitur, capillis caryophyllorum puluerem superaspergito, rosarum, nucis moschatæ, cardamomi, & galangæ cum rosacea: pectine etiam in eisdem madefacto Reddũtur, & pulchri, glandium fagi decocto sæpius loti. Iumanellus.

Aliud, flauos reddens capillos.

℞ Rubię tinctorum: Stœchadis citrinæ, Polytrichi, Absinthij, Lupinorum ana q s.

Ponantur in aqua: vel lixiuio, in vase vitreo per nouem dies: mouendo singulo die bis: & infundatur spongia in ea: cum qua lauentur capilli, & post exiccationem lauentur cum aqua calida & sappone. Bayrus.

D *Lixiuium capillos aureo colore tingens.*

℞. palearũ Hordei, corr. Glycyrrhizę, Rasurę Buxi, fol. buxi, croci, cumini ana q.s.n
Lixiuij e sarmentitio cinere q.s.

Coquantur omnia bene, & fiat lixiuium, quo si sępius capilli lauentur, maxime flauescent, aurique colorem imitabuntur. Alexius.

Lixiuium capillos flauos reddens.

℞ Lixiuij sarmentorum, q.s. ad lauandum semel capillos.
Flor. Tapsi barbati, flor. Stœchados,
E Rad. chelidonię ana P.j.

Coquãtur simul. Ex hac decoctione caput prius lotum lixiuio communi, & siccatum rursus lauetur, & sensim siccetur linteis calidis. Italicę mulieres bulliunt in lixiuio communi flores Stęchados contusos. & rasuram sandali citrini. Rondeletius.

Aliud, ad idem.

℞ Buxi rasi, Stœchadis, cort mali citri,
Glycyrrhizę tritę, Rad. Vngulę caballinę,
Capillorum Veneris ana q s.
Croci parum,
Coquantur in aqua vsque ad consumptionem tertię

tertiæ partis, coletur, quo caput lauetur, & pectem inungatur. Marinellus.

Aliud, eiusdem.

℞. Palearum hordei q.s.
Flor. myrti ℥.iii.
Buxi rasi, croci, cumini, aleannæ ana ℥.iii.
Coquantur in lixiuio sarmentorum, quo caput lauetur.

Aliud, eiusdem.

℞. Lupinorum ℥.i.ß.
Myrrhæ ℥.i.
Staphidis agriæ, Tartari albi ana ℥ ß.
Coquantur in lixiuio, quo capilli tingantur.

Aliud, ad idem.

℞. Straminis auenæ, rad. chelidoniæ, Agrimoniæ, rasuræ buxi, cinerum vitium, cinerum Auenæ ana q.s.
Cum aqua calida fiat lixiuium, quo caput lauetur. Tropula.

Lixiuium capillos colore afficiens croceo.

Lixiuium, in quo modicum rhabarbari dissolutum fuerit, capillos croceo tingit colore. Fumanellus.

Aliud, capillos flauos reddens.

Flauos reddunt capillos lupini crudi, cum aqua nitro illiti. Gal.

Aliud, ad idem.

℞. Lupinorum tritorum ℥.v.
Myrrhæ ℥.v.
Salis nitri ℥.iii.
Tartari albi vsti ℥ iij.
Lixiuij sarmentorum vitium q.s.
Misce, & fiat lixiuium, quo capilli ad solem lauentur cum spongia vel pectine. Marinellus.

Aliud, ad idem.

℞ Cort. berberorum ℥.ß.
Rad. glycyrrhizæ ℥.ii.ß.
Ceterach, polypodii ana M.i.
Fiat decoctio in aqua vel lixiuio coletur. Ad lib. j. adde
Mellis communis ℥ i.
Aquæ serpentariæ, aquæ ari ana ℥ ß.
Misce, & cum spongia vel pectine capillos tinge, ad solem. Rondelet.

Aliud eiusdem, ad idem.

℞. Tartari calcinati ℥.i.
Rad. Alcannæ ℥.ii. Rad. Raphani ℥.iii.
Pistentur optime, & bulliant, fricentur capilli, cum ibit cubitum. Mane autem lauetur lixiuio sarmentorum.

Aliud ad flauos crines reddendos.

℞. Lixiuii de cinere hederæ, ligni decorticati. Lauetur sæpe caput, & euenient flaui. Rondel.

Lixiuium ad reddendos pilos russos & crispos.

Bononiæ lauantur in lixiuio sarmentorum, in quo sunt rasuræ buxi, & corticis citri maceratæ. In Italia quoque aiunt radicē gentianæ idē præstare. Rondel.

A *Lixiuium capillos flauos, lucidos & longos reddens, memoriamque iuuans.*

℞. Lixiuii communis tatum, quantum decies eo caput lauari possit.
Cort. arantiorum dulcium nu. vi.
Cort. mali citri, quantum voles.
Flor. chamomillæ, foliorum lauri an. M i.
Capill. Veneris M i.
Agrimoniae M. ß.
B Palearum hordei incisarum M. iij.
Lupinorum aridorum M. i.
Fœnigræci M. ij.
Tartari vsti lib ß.
Flor. Spartij M v.
Misceantur, ponāturque in vas aliquod magnū & seruetur ad vsum. Quum hoc vti voles sumito parum ex vase, atque in alio vase calefacito, addeque si lubet, aliquantulum myrrhæ, & cinnamomi, & sic erit optimum. Alexander.

C *Lotio capillorum.*

℞. Aluminis fæcum ℥ viij.
Centauriæ lib i.
Gummi arabici ℥ iij.
Amyli ℥ iii.
Saponis albi ℥ j.
Aquæ fluuialis lib. i.
Misceantur, & coquantur vsque ad cōsumptionem quartæ partis, Postquam caput lixiuio fuerit lotum, hac aqua cum spongia ad solem tinguntur. Marinel.

D *Lixiuium capillos flauos reddens.*

℞. Flor. Verbasci M. i.
Fœnigraeci ℥. ij.
Cineris Vitium M j.
Cineris ligni Hederae M. i.
Aquæ pluuiae lib. x.
Coquantur simul vsque ad dimidiæ partis consumptionem, coletur, addanturque
E Smegmatis albissimi lib. iv.
Croci ℥ ii.
Misceantur, & ponantur ad solem, per mensem vnum, quo tingantur capilli ad solem cum spōgia vel pectine, &c. Marinell.

Alia ad idem.

℞. Lixiuii, ex cinerib. ligni hederæ facti quantum sufficit
Flor tapsi barbati, flor. perforatæ, fœnigræci ana q.s.
F Coquantur, & fiat lixiuium, quo capilli lauentur. Marinell.

Aliud, eiusdem.

℞. Lixiuij sarmentorum vitium,
Flor Verbasci, flor. stœchados,
Rasuræ ligni rusci. radic chelidoniae ana quantum sufficit
Coquantur, quo capilli lauentur.

Lixiuium capillos aureos reddens.

Stipites et radices caulium puluerizentur, & cum eis admisceatur rasura buxi uel eboris puluerificata, et ex istis puluerib. fiat lixiuiū, quod facit capillos aureos. Trotula.

Aliud, ad idem.

℞ Lixiuij ex cineribus vitium q.s.
Croci, Saponis albi ana q.s.
Misce. Marinellus.

Alia eiusdem.

℞ Lixiuii sarment vitium, pulegii an q.s.
Misce, & coquantur, quo capilli lauentur.

Aliud, ad idem.

℞. Lixiuii ex cineribus caulium facti quantum sufficit.
Agrimoniæ, rad. Salicis ana q.s.
Aloes parum.
Coquantur simul, deinde adde
Croci, rhabarbari triti ana parum.
Misce, & fiat lixiuium, quo caput vesperi lauetur, pannoque linteo calido inuoluatur, & mane flaui conspicientur. Marinel.

DE LIXIVIIS TINGENTIBVS capillos nigros.

Lixiuium capillos denigrans.

℞ Succi cort. nucis iuglandis lib. iij.
Lithargyri triti lib. i.
Omnibus cum lixiuio mixtis capillos abluito. Fumanell

Lixiuium capillos nigro colore tingens.

℞ Corticum Ficus, Gallarum, elates,
Rubi, cupressi ana q.s.
Misceantur, & fiat lixiuium, quo capilli lauētur, Ioan Baptista Porta.

Aliud, ad idem.

℞ Foliorum Ficus, fol Vitis nigræ,
Fol Mori ana lib j.
Aqua pluuiæ q s.
E Macerentur per diem vnum, deinde coquantur quo capilli lauentur. Marinellus.

Lixiuium capillos nigros reddens.

℞. Lixiuij communis q s.
Foliorum Betę M j.
Saluiæ M iii vel iv.
Myrrhæ, fol. lauri, cort. nucum viridium ana q s.
Misceantur, & coquantur; quo lauetur caput, deinde in fine abluatur facies & collum lixiuio simplici. Alexius.

Aliud ad idem.

F ℞ Baccarum myrti, Sumach, Saluiæ, nucum cupressi, myrobal. citrinorum, chebularum
Lixiuij communis an q s.
Coquantur omnia simul vsque ad consumptionem tertiæ partis, fiatque lixiuiũ, quo caput lauetur Martinellus

Aliud.

℞ Myrobal Indarum, Gallarum, nucum cupressi,
Balaustiorum, baccarum myrti ana ʒ i.
Aluminis rochę ʒ ß.
Salis gemmæ ʒ i

A Trita coquantur in aqua, qua capilli lauentur Marinel.

Lixiuium capillos denigrans.

℞. Lixiuii communis q.s.
Lithargyri auri lib i.
Coquantur aliquamdiu simul, deinde ab igne remoueantur, addaturque
Olei Tartari ℥. ß.
Misce, & capillos inunge Isabella Cortese.

Aliud.

℞. lixiui communis part. ij.
Cineris cerri, Sal. nitri ana par. i.
B Misce, quo capilli lauentur Isabella Cortese.

Aliud, capillos & barbam nigro colore tingens.

℞. Argenti spumæ, Aeris combusti an. par i.
Lixiuij, fortissimi par. iv
Coquantur leuibus prunis, dumque in bullas erumpit, lauabis, & resiccatos calida perlues aqua Ioan Baptista Porta.

Aliud.

C Accipiatur aqua capitelli, in qua ponantur acus quatuor ferreæ, donec eliquentur, & auripigmentũ tritum, & cum penna abluatur pectẽ cũ dicta aqua, & pectatur capilli ad ignē vel solē ita tamen, vt cutis non tangatur. Fuman.

DE LIXIVIIS TINGENTIBVS capillos rubros.

Lixiuium capillos rubros reddens.

℞ Lupinorum tritorum ʒ x.
Myrrhę ʒ ß.
Florum Salicis ʒ iij.
Tartari vsti ℥. iii
Trita ponantur in lixiuio, coquantur vsque ad spissitudinem, quo tingantur capilli. Marinellus

Aliud:

℞ Sumach ℥ ij.
Gallarum ℥ iii.
Rubiæ ℥. ii.
Capil. Veueris ℥ i.
Absinthii ℥ i.
Lupinorum e cortic. M. ii.
Aquæ lib. x.
Macerentur per aliquot dies, quo capilli lauentur. Marinel.

DE LIXIVIIS TINGENTIBVS capillos albos.

Lotio.

℞ Centaurii maioris ʒ iv.
Aluminis Fęcis ℥ viii
Aluminis rochę, Gummi Arabici ana ʒ ij
Saponis albi mundi,
Lachrymæ ex Tragacantha ana ℥. iv.
Aquæ claræ ℥. vi.
Coquantur ad dimidias, & colentur, caputque hac lotum colatura, ad solemque siccatum, de nuo abluatur lixiuio Fuman.

Aliud.

Aliud. A

℞ Cineris vitis lib.i.
Aquæ lib.vi.
Conficelixiuium Fumanellus.

DE LIXIVIIS PROLONGANTIBUS capillos.

Lotio capillos longos reddens.

℞.Agrimoniæ, Cort Vlmi. Verbenacæ, aquae pluuiæ ana q.s misceantur, & coquantur vsque ad consumptionē tertiæ partis, quo singulis se ptimanis semel lauentur capilli Marinellus.

Alia ad idem. B

℞.Corticum salicis, absinthii, abrotani, rosarū siccarum, aquæ ana q s
misceātur, & macerentur per integrū diem Veneris, die sabbati coquantur vsque ad tertiæ partis consumptionem, & capilli lauētur. Marinel.

Alia eiusdem, ad idem.

℞ Seri lactis caprini q s
Cineris Cannæ, Sem. lini ana q.s.
Coquantur simul, coletur & fiat lotio, qua lauētur capilli. C

Alia.

℞.Capillorum Veneris, myrob. emblicorum, Acetosæ ana q.s
Coquantur in aqua colaturæ adde myrrhæ q.s. fiatque lotio, qua laueutur capilli Marin.

DE LIXIVIIS AVGENTIBVS capillos.

Lixiuium capillos augens. D

℞ Agrimoniæ, Cort Vlmi rad. Salicis, abrotani, althea. pillularum populi albæ, cinerum, spiritum caulium, aquæ ana q.s.
Fiat lixiuium, quo capilli lauentur Fumanellus

Aliud, eiusdem.

℞.Branchæ vrsinæ, lixiuij communis ana q.s. coquantur, quo capilli lauentur.

Aliud ad capillos spissandos.

℞.Agrimoniæ, corticū Vlmi rad Verbenæ, Rad Salicis, abrotani, sem lini vsti, radicū, cannæ ana q s
Misceantur omnia, et coquantur in lacte caprino vel aqua, & capilli lauentur Alexius.

Lotio pilos augens.

℞ Polytrichi ℥.iii.
Ladani, myrti, cucurbitæ vstę ana ℥.i.
Aquæ lib.x.
Trita macerentur per diesviginti singulis diebus miscendo, deinde coquantur vsque ad tertiae partis consumptionem, fiatque lixiuium, quo caput lauetur. marinel.

Alia, eiusdem.

℞ Vini albi q.s. cineris capil Veneris vstorum satis bonam quantitatem.
Coquantur simul, quo capilli lauentur.

DE LIXIVIIS PROHIBENTIBUS capillos

Lotio capillos crescere non permittens.

Tithymali decoctum, eum aceto, calce viua, & maluis commixtum. Fumanel.

DE LIXIVIIS CAPILLOS crispos reddentibus

Lotio capillos crispos reddens.

Radices althææ, in aqua decoctę, percolentur pręmanturque, et decocto addantur.
Sem lini, sem. psyllii ana q.s
Et ex eorum colatura, post exactam commixtionem et compressionem, capilli ablnantur. Fumanellus.

Alia eiusdem.

℞ Farinæ fœnigræci, hyoscyami, lithargyri auri ana par æquales.
Ponantur in lixiuio, quo capilli abluantur.

Alia, ad idem.

℞.Rad. Filicis, fol. Betae.
Coquantur simul vsque ad consumptionem tertiæ partis, auferatur ab igne, addaturque,
Gummi arabici q.s
misce, et fiat lotio, quo capilli lauentur, qui resiccati e eo myrtino tingantur. marinel.

De oleis ornantibus faciem. Sectio V.

DE OLEIS FACIEM ILLVstrantibus

Oleum faciem exornans, pustulasque nigras delens.

SVmito tartarum ex vino albo in frustra redactum, panno lineo, aceto potenti madente inuolutum, aut follis caulium, stuppaque sub cineribus calidis detentum, donec in exactum puluerem redigi valeat, quem in fictili vase, ac decliui diebus quatuor, quinqueue soli expones, & oleo quod stillabit, faciem aqua calida & sapone lotā deinde aqua ex furfuribus exiccatam linies. Fumanel.

E

Aliud Venetis meretricibus consuetum

℞.Tartari vsti lib ß.
Pulverizetur, et resicca, vt fit de sale. Tunc accipe sal illud, et pone intra albumina ouorum de cocta Rondel.

F

Oleum faciens illustrans & dealbans.

℞ Vitellorum ouorum, ad duritiem coctorū num xii,
Olei citrisceini poculum dimidium,
Terebinthinae lotae duplum.
misceantur, et coquantur aliquamdiu simul, deinde sub prelo exprimatur oleum, quo facies inungatur vesperi. marin.

Oleum

Oleum ad faciei ruborem diluendum.

℞. Nucleorum persicorum ℥.iv.
Sem cucurbitarum ʒ.ij.

Cotundantur, & fiat oleum, quo inungatur facies, mane & vespen. Alexius.

DE OLEIS FACIEM TINgentibus.

Oleum faciens colorans.

℞. Olei communis, florum torismarini ana part. j.

Misceantur, ponanturque in phialam vitream sub fimo equino per tres septimanas, vel per mē sem, deinde coletur, ad solem per aliquod dies ponatur, & vtere. Marinellus.

DE OLEIS RVGAS FACIEI tollentibus.

Oleum de sesamo, & decoctio granorū eius, rugas distendunt, & molliunt, & solidant. Oleū etiam de glande est optimum. Bayrus.

Oleum ad faciei rugas.

Oleū tartari faciei rugas tollit, itē oleū amygdalarum amararum, & oleum liliorum. Marinell.

DE OLEIS FACIEI MACVlas delentibus.

Oleum cicatrices delens.

Oleum dactylorum delendis vestigijs cicatricum conducit Rond.

Oleum ad faciei pustulas.

Nuces iuglandes contere, & decoque, donec ex ipsis oleum aquæ supernatet, quo & vtere Fumanellus.

Oleum ad faciei maculas.

℞. Florum torismarini q. s.

In vitreo vase recondito sub fimo, a pluuia tuto diebus triginta seruetur, quodq; liquatum erit, soli diebus nouem exponatur, puluere polypodij cōmixto, quantū tribus digitis capi potest, de beo singulo die per mensem sumatur. Fumanel.

Oleum ad impetiginem faciei.

℞. Lacertam viridem viuam, coque in vino, & oleo vsque ad consumptionem vini, deinde cola, & vtere Bayrus.

Oleum Mezerei, oleum Fraxini, oleum ouorum. omnes maculas, lentigines faciei tollunt. Marinellus.

DE OLEIS CONSERVANTIbus & augentibus capillos.

Oleum capillos conseruans, augensque.

Colocynthidem abiectis quæ intus sunt, oleo laurino impleto, additisque hyoscyami semine, & auripigmento, capillos illinito Fumanellus.

Oleum capillos augens.

℞. Sem. Bismaluæ q. s.

Coquantur in oleo communi, quo capilli inungantur. Marinellus.

A

Aliud, ad idem.

Auget quoque capillos oleū ex lumbricis terrestribus. Fumanellus.

Aliud, ad idem.

℞. Omphacij ℥ vi.
Olei Lentiscini ʒ.ij.
Olei Myrtini, olei Ladani ana ℥.ii.
Capillorum veneris ℥.iv.

Coquantur vsque ad cōsumptionem omphacij & oleo inungantur capilli. Marinellus.

B

Aliud, ad idem.

℞. Colocynthidem ab interioribus mundatam, in cuius cauitate impone olei lentiscini, quantum capere potest, croci parum, coquātur simul, vsque ad tertiæ partis consumptionem, & vtere. Marinell.

Oleum abrotani, capillos producens.

Oleum abrotani, conficitur vt oleum rutaceum. Confert ad producendos pilos, & in casu pillorum cum Ladano, & pinguedine vrsi illinitur. Massa.

C

DE OLEIS CAPILLOS TINgentibus.

Oleum capillos denigrans.

Capillos denigrat oleum ex lacertis viridibus confectum. Fumanel.

Aliud, ad idem.

D

℞. Alcānæ, Vitrioli, olei communis ana quantum sufficit.

Ponantur ad ignem donec bullire incipiat, deinde seruetur pro capillis inungendis. Marinel.

Aliud eiusdem, ad idem.

℞. Succi ex cort. salicis, olei communis, vel Olei de costo ana q. s.
Misce, & inunge capillos.

Oleum capillos denigrans.

℞ Nucum viridium num. c.
E
Olei communis sextarium i.
Aluminis liquidi lib iii

Hæc simul in vas nouum testaceum præmadefactum indito, idipsumque quam diligentissime oblitum in loco neque humecto nimium, neq; calido reponito, per mēses tres sub terra situm fimo, deinde auferto, oleoque vtitor. Galenus.

Aliud, ad idem.

℞. Succi papaueris rubri, succi nucum viridiū, olei myrtini, olei de costo ana par i.

Coquantur aliquādiu, & oleo capilli inungantur. Marinel

F

Aliud eiusdem, ad idem.

℞. Myrobal. emblicarum ℥ i.
Acaciæ ʒ.x.
Gallarum, capitulorum glandium,
Baccarum myrti,
Sumach ana ʒ x.
Olei omphacini, olei amygdal. dul. ana ℥.x.
Ladani ʒ.iii.
Aceti parum,

Misce,

Misce,& coque vsq; ad aceti consumptionem, serua:& vtere Marinellus.

Aliud ad idem.

Si colocynthis:extractis seminibus impleatur oleo(alij laurino)& semine hyoscyami nigri integro:& dimittatur sic perdiem,& noctem in loco calido:& ex oleo inúgantur capilli: denigrat eos:tardando canitiem.Bayrus;

Oleum capillos flauos reddens.

℞ Myrrhæ electae:rad.maioris Rubiæ, rad. Chelidonij ana partes æquales. Omnia trita in oleo coquantur:in quo prius bullierint buxi scobes:ramentaue: & crocus. Hoc aũt capilli inunguntur:loti sępius lixiuio; e spiritibus fabarum confecto, atq;hordei.fumanellus.

Oleum capillos flauos,longos,splendidos vt aurum reddens.

℞.olei Sesamini mens.i.
Florum spartij incis.℥.iij.
Sem Liliorum alborum ℥.i.
Curcumæ ʒ ij.
Croci ʒ.ß.
Cinnamomi:Belzoini,Moschi,
Zibetti ana parum.

Misceantur omnia, & ponantur in phialam aliquam vitrem ad solem: per æstatem integram.

V Hoc oleo pecten inungendum est: mox capilli ad solem pectendi:aut caput pexum callactove lo tegendum,ita vt ne velo caput premațur,sed leniter tegatur. Alexius.

Oleum tingens capillos rubros.

℞.Tartari vsti,olei Masticis:Resinæ pini ana quantum sufficit.

Misce:& vnge hoc oleo capillos.marinellus.

DE OLEIS CAPILLOS longos reddentibus.

B

Oleum capillos elongans.

℞ Lacertas virides tres.
Olei myrtini q.s.

Coquantur simul:donec dissoluatur caro, & inungatur pecten,& c Marinellus.

Alia eiusdem,ad idem.

℞ myrobal Emblicarum q s.

C Macerẽtur in oleo sesa.nino:donec intumescãt, deinde cequãtur simul per quartã horę partem.

Oleum præseruans itinerantes a frigore.

Vngũtur extremitates ex oleo de euphorbio calido:fricatis prius extremitatibus, & oleo de pyrethro.& oleo de piperibus.Bayrus.

De Vnguentis capillos defluos conseruandis Sectio VI.

Vnguentum capillos conseruans, augensque.

℞.Ladani in vino austero macerati: & triti quantum sufficit.
Olei myrtini q.s.

Misce.& fiat vnguentũ, quo pilos ante balneũ subline.crito.

Aliud,eiusdem.

℞.Ladani part.ij
Olei myrtini:Vini ana q.s.
Adianti part.j.
Fiat vnguentum

Aliud,ad idem.

℞.Baccarum Myrti;Ladani ana ℥.iij.

Cum decocto acacię ad spissitudinem coque, deinde adde
Olei Nardini:vel Myrtini q.s.

Fiat vnguentum.Gãlenus ex critone.

Aliud,capill[illegible] conseruant,ipsosq; subn gros redden[illegible].

& siccatum Myrti sextarium j.
Sem.apii sextarium j.
Sem Betæ sextarium i.
Virgultorum Myrti sextar.i.
Apiami sextar ß.
Ladani sextar.ß.
Vini nigri sextar.xi.

D Coquito vsquequo penitus dissoluãtur,atq; vbi tertia pars superfuerit, addito olei Myrtini sextar.iij.rursusb;coquito ad spissitudinem, crito.

Vnguentum capillos conseruans,

℞. passi cretici sextar i.Ladani ℥ i.
Corticis nucum pinearum vsti:sextantem.
Polytrichi vsti ℥.i.
Adipis vrsini lib.ß.
Succi betæ cyathos iij.

E Ladanũ,& passum,donec cogantur in vnã comuagẽ,coquito:deinde reliqua inijcito;& sublata in vas plumbeum seruato Galenus ex critone.

Aliud, defluos conseruans,eiusdem.

℞.Seminis Apii sextantem,
Callitrichi,sextantem,
Thuris:sextantem,
Nuces inglandes num.xv.
Ladani sextantem,
Cort.nucis pinę lib ß.

Omnia in nouam ollam coniecta, & cum argil
F la probe obturata, in balnei fornace assato: deinde extracta terito,& adde
Adipis vrsini lib.i.

Subigito.&i n pyxide ilicea aut cyprina reponito.Vsu vero expetente, quantum satis videbitur ex pharmaco accipito,ac quocũq; velinodoro vnguine conquassato, ex eoq; caput bis in die allinito.

Vnguen-

Unguentum ad capillos defluentes.

℞. brassicæ aridę q.s.

Fere, atque cum aqua in formam vnguēti redige, & impone. cleopatra

Aliud.

Ladanum in vino austero rigatum tertio, & oleo myrteo ac vino uicissim affuso ad mellis spissitudinem redigito, ex eoq; ante, & post balneum caput illinito. Galenus.

Aliud, ad idem.

℞. omphacij, vel Vini immaturi lib. i. ß.

Ladani ℥ j.

Cort Pinearum vsti ℥. ij. Adianti vsti ℥. iij.

Adipis vrsini vel anatis ℥. iv.

Succi Solani ℥. ß

Vinum & Ladanum simul coquantur, deinde reliqua addantur, & seruetur. Marinellus.

Aliud eiusdem, ad idem.

℞. Ladani, Adianti,

Olei Myrtini ana ʒ. j.

Rutæ ʒ. ij.

Vini veteris q, s

Misceantur, & contundantur, deinde addatur Pinguedinis vrsinæ q s, & fiat vnguentum.

Unguentum Archigenis ad capillos defluos.

℞. Ladani, Absinthij ana part ęquales,

Baccarum Iuniperi num. x.

Olei quantum sufficit.

Misce, contunde, atq; in vngnenti formam redige. Galenus.

Aliud, Archigenis ad idem.

℞. Adiāti nigri, Myrti nigræ an part. æquales

Gallarum duplum.

Cum oleo lētiscino vel myrtino ad mellis crassitudinem redige, & vtere. Galenus.

Aliud eiusdem, ad idem.

℞. Thuris, Misy. Gallarū, Adianti ana part. ęquales.

Cum vino ad mellis spissitudinem in sole terendo redige. Aut molliter cocta donec nigrescant deindeq; cum oleo lentiscino vel myrteo mista in vsum adhibe.

Unguentum ad capillos defluos.

℞. Absinthij, cort pinearum, Fol. Myrti, adiāti ana q. s.

In cinerem comburantnr, quibus adde

Ladani triti, myrrhæ ana part ęquales,

Olei ex sem. Raphani, Vini veteris ana q. s.

Fiat unguentum, Mariuellus.

Aliud, eiusdem.

℞. Ladani in uino macerati, & triti, Olei myrtini ana part i.

Misce, & fiat unguentum.

Aliud eiusdem, ad idem.

℞ Acaciæ ʒ. iij.

Ladani ʒ. iij.

Olei Myrtini ℥. ß.

A Vini ℥. ß.

Misce, & fiat vnguentnm.

Aliud eiusdem, ad idem.

℞. Gallarum, Myrobal Indarum, Fol. Myrti ana part. ęquales,

Coquantur in vino, colentur, colatura iterū ad spissitudinem coquatur, deinde addatur,

Ladani, Masticis ana ℥. j.

B Olei Omphacini lib. j.

Aquę lib. j.

Iterum coquantur ad crassitiem.

Aliud.

℞. Ladani ℥. iij.

Gallarum ʒ j.

Myrrhæ, masticis, Thuris an. ʒ. j.

Cardui syluestris ʒ ij.

Dissoluantur omnia in oleo rosato, & vtere. marinellus.

Alia eiusdem, ad idem.

C ℞ Succi fol. Myrti,

Succi oliuarum syluestrium ana ℥. ij.

Rosarum siccarum ℥. ß.

Absinthij Romani ʒ. ij.

Aceti lib. ß.

Coquantur simul vsque ad dimidij, cōsumptionem, colentur, addanturq;

Ladani ℥. ij.

Quibus omnibus bene contusis, adde

D Olei Myrtini, omphacij ana q. s. ad mellis crassitudinem.

Adianti triti ʒ. iij.

Galliæ moschatæ ʒ. j. vel ʒ ij.

Fiat vnguentum.

Aliud.

℞. baccarum Myrti,

Cort. Arundinum vst. ana ℥. ß.

Cort. pinearum vst ℥. ß.

E Fol. Myrti, Absinthii ana ʒ. ij.

Trita misceantur cum oleo myrtino ad vnguenti formam Marinellus.

Aliud, ad idem.

℞. capill. Veneris vstorum.

Fol. myrti vstorum,

Cort pini vst. an. q s seu part. ęquales,

Thuris tantundem.

Ladani tantundem.

Trita misceantur cnm oleo ex sem. Raphani, & vino, ad formam ungueuti, marinellus.

F
DE VNGVENTIS CAPILLOS RESTITVENTIBUS.

Vnguentum capillos generans. Cleopatra.

Arundinum tenellarum radices ubi contuderis, succum exprimito, muscasq; vbi siccaueris, in pulticulo misceto, simulq; vrsinum adipem, atque oleum cedrinum, vbi in vnum triueris, atque vna miscueris, ad illinēdum exhibeto Quo vero odorem obtundas, vinū aut passum affundito. Galenus.

Aliud,

Aliud capillos generans cleopatræ. A

Lini smen siccum, vna cum lini stipula exurito, tritumq; cum oleo sesamino illinito Gal.

Aliud ad idem.

Apes crematas cum melleque commixtas, capillis superponito Fumanellus.

Aliud ad pilorum regenerationem

℞ Olei iuniperini,
Olei nucum ana ℥ j.
Mellis albi,
Succi lapathi ana ℥ ß.
Sem apij triti,
Asari triti ana ℥ ii. B
Incorporentur simul, & vngatur locus. Ronde.

Vnguentum ad pilorum generationem.

Alcyonium, quod asperius est, vstum, ac cum oleo tritum ac læuigatum, loco illinito Sit autẽ oleum maxime ex lucernis acceptum. Galen.

Aliud, ad idem.

Erinaceorum marinorũ testas exustas & adipe vrsino subactas locis præfrictis impone Crito C

Aliud eiusdem.

Arundinis radices ustas adipe vrsino excipe, atque impone.

Aliud orestini, ad alopecias inueteratas.

℞. Muscerdæ ℥, ii.
Thuris ℥. ii.
Aceto acerrimo dissoluta præratis locis illine. Galenus.

Aliud, eiusdem.

℞. Erinaceorum marinorum, una cum testis c ustorum ℥. ij.
Gallarum immaturarum ℥. ii.
Amygdalarum amararum vstarum ℥. ii.
Muscerdæ ℥ i. D
Aceto indissoluta, et probe trita imponito.

Aliud, pilos generans orestini.

℞ Pilorum ursi ustorum,
Adianti usti,
Rad. arundinis ustarum,
Fol. Vsci vstorum,
Panniculi cilicis vsti ana par æquales.
Adipe uersino & cedria excipe. Gal.

Aliud, orthonis siculi, ad idem.

℞ Cineris ranarum minimarum, in olla ustarum, par. i E
Muscerdæ, Veratri albi, rad arundinis ustarũ
Piperis albi ana equal port,
Aceto excipe, & ad prefrictum, ac prerasum locum utere Gal.

Aliud, ad idem.

℞. Cineris singularum caprarum vstarũ Succi Thapsię, Alcyonij, muscerdę, spumae, nitri, myrrhę, piperis albi, zingiberis ana part. equal.
Probe tritis felle caprino excipe Gal.

Aliud, ad idem.

℞ Succi fol. Salicis, succi fol myrti ana ℥ ß.
Ladani ℥ j.
Olei myrtini, quantum ad conficiendum unguentum sati. est.
Misce, et utere. Marinellus.

Aliud eiusdem, ad idem.

℞ Apum ustarum adianti usti, olei rosati ana q. s.
Fiat unguẽtum.

Vnguentum pilos elephanticorum vbique renasci faciens.

℞ Cineris Talpę Olei irini ℥ ii.
Item Vesparum Ladani ℥. i. ß.
Gallinarum an. ℥ ii. Cerę modicum.
Fiat linimentum. Rondel.

Vnguentum pilos generans.

℞ Corticum Arundinis ℥. ß.
Spumæ nitri ℥. ß.
Pice liquida exceptis utere. Cęterum locum assidue radere, & cum linteolo confricare oportet, sic enim quam celerrime pilos producet. Gale. ex Cleopatra.

Aliud.

℞ Murium domesticorum ustorum par i.
Panniculi ampelini alias linei usti par. i.
Cort arundinis par i.
Hęc omnia arida lęuigentur & sufficienti melle admisto ad crassitudinem mellis redigantur, inde que adeps & medulla liquefacta addantur, & in aeream pyxidem reponantur, & ex eo alopecia, donec capillos producat, defricetur Gal.

Aliud ad idem.

℞. Papaueris rubri,
Fol myrt capil Ven.
Lauendulæ,
Cyperi, sem apij,
Myrobal. emblicarum,
Nucum cypressi ana ℥ i. Aquę lib iij.
Coquantur omnia usque ad consumptionem duarum librarum, coletur colaturae adde
Olei myrtini lib.
Iterum coctis ad consumptionem aquae, adde
Cort pinearum, Ladani ana ℈ i.
Misce, et fiat unguentum Marinel.

Aliud, ad idem.

Erinacei terrestris caput aut coriũ ustum, tritum ac melle subactum illinito Gal.

Aliud eiusdem.

Hippocampum marinum, et nitri parum coexure, adipeque anserino admisto, loco nitro præparato illine.

Aliud, eiusdem.

F ℞. calami cyprij q. s.
Folia in olla exurito, deinde resina pinus cineris plurimum excipito, et prescarificatae alopeciæ imponito, ac obligato.

Aliud Sorani, ad idem.

℞. Adipis ursini, cineris fol arundinis ust.
Squamæ Stomomatis ana par. i.

Agrij.

Aceti, olei veteris ana q.s.
Fiat vnguentum. Gal.

Aliud, eiusdem.

℞. Cineris, arundinis, vsti pilorum vrsi,
Adianti adipis vrsini, picis liquidæ,
Pilorum caprarum vst.
Cedriæ an. part. æqual.
Liquida cum aridis committe, quæ præfrictis adhibe.

Vnguentum ad Alopeciam.

℞. Fol. Arundinis Græcæ vstorum ℥.ß.
Muscerpæ ʒ.ii.
Erinaceorum vstorum ℥.i.
Cum aceto trita illine. Gal.

Vnguentum ad caluitiem.

℞. Adipis Taurinæ insolatæ lib.i.
Adarces ʒ.i.
Succi Thapsiæ ℥.i.ß.
Myrrhæ ℥.i.
Polytrichi lib.ß.
Callitrichi lib.ß.
Membri asinini lib.i.
Splenis asini lib i.
Ladani lib i.
Ladanum in vino pauxillo macerato, adipē vero aquæ vapore liquefacito, asini membrum assatum, donec insumatur, radito, splenem vero cum callitricho & polytricho in noua olla torrefacito, contusisque quæ contundi possunt, ac cribratis, omnia gleucino aut sabino excipito & ante balneum vtitor, capite prius pectinato. Galenus.

Vnguentum ad barbam generandam expertum.

℞. Olei amygdal. dulcium,
Myrrhæ ana ʒ.i.
Cort. rad. arundinum vstarum,
Capil Vener. vsti Polytrichi vsti ana ʒ ii.
Capitum muscarum, vstarum,
Apum contritarū in suis vacuitatib. ana ʒ.ß.
Ladani ʒ.ii.
Mellis ℥ j.
Puluerizentur, cum modico ceræ fiat linimentū Rondel.

Aliud, ad idem.

℞. Cineris talpæ, in clibano exiccatæ ℥.ii.
Cineris apum ʒ.iß.
Cineris auellanarum vstarum ʒ.i ß.
Stercoris Muris ʒ.ii.
Ladani ʒ.i.ß.
Mellis optimi ℥.i.
Olei nardini,
Ceræ ana q.s.
Fiat linimentum Oportet mane faciem sequēti die, hac decoctione abluere,
℞. Polytrichi, abrotani maris,
Rorismarini, fol. myrti,
Cort rad. arundinis, flor. chamomillæ,
Ros. rubrarum,
Fol. rumicis ana M.i. Ligni guaiaci lib.ß.
Fiat decoctio, vtatur, vt dixi. Rondel.

A *Aliud, ad idem.*

℞. Fœnigræci sextarios iv.
Sem. lini sextarios ii.
Ladani bessem,
Succi acaciæ sexuncem
Folii malabathri sexuncem,
Gallas nu. xx
Onychis aromatici sextantem,
Calami syriaci sextantem & ℥ ß.
Bdellii sextantem,
B Myrti vstæ sextarium i.
Musci, quem alij byron aromaticum vocant, quadrantem,
Iridis astragalitidis, alij illyricæ, sextantem.
Singula per se contundito, ac per cribum arctius excutito, & deinceps misceto. Gal.

Vnguentum capillos generans.

℞. Cineris cicadarum vstarum,
Cineris apum vstarum,
Olei myrtini, vel Axungiæ ana q.s.
C Misce, & fiat vnguentum Marinellus.

DE VNGVENTIS CAPILLOS prohibentibus.

Vnguentum capillos crescere non permittens.

Tithymali decoctum aceto, calce viua, & maluis commixtum. Fumanellus.

Aliud, ad idem.

℞. Gummi hederæ,
D Ouorum formicar.
Auripigimenti, colophoniæ ana ℥.i.
Hirundinum siue sanguisugarū vstarū ℥. ß.
Trita misceantur cum ranarum sanguine, fiatque vnguentum. Marinellus.

Aliud, ad idem.

℞. Sang. Vespertil. Succi hederæ; Succi raphani, seui caprini ana q s.
Misce, & fiat vnguentum Marinel.

Aliud eiusdem, ad idem.

E ℞. Pinguedinis renarū, item talpæ, Vespertilionis, gummi hederæ q s.
Fiat vnguentum.

Aliud, ad idem.

℞. Opij, iusquiamini ana q.s.
Trita cum aceto in vnguenti formam redigantur, quo pili quotidie inungantur, & continuo frons depilata videbitur. Marinel.

Aliud eiusdem, ad idem.

℞. Castorei q.s.
F Mellis despumati q.s pro vnguento.

Aliud eiusdem, ad idem.

℞. Erinaceum integrum.
Coquatur in oleo, donec caro ab ossibus separetur, cola, & prædicto oleo misce oua formicarū & inunge. Marinel.

Aliud, ad idem.

℞. Seminis cicutæ q.s.

Trita

Trita cum sanguine vespertilionis ad formã vn A guenti redigantur.

Aliud ad idem.

℞.gummi Hederæ ℥.i.
Auripigmenti,,colophoniæ,
Seminis cicutæ ana ℥.ß. castorei ʒ.ii.
Opii ʒ i. Hyoscyami ʒ.i.ß.
Succi cicutæ,
Sanguinis Vespertilionis ana q.s.
Fiat vnguentum, quo loca depilata inungãtur. Marinellus.

Aliud, ad idem.

B

℞.Sanguinis Vespertilionis.
Sanguinis humani,
Cassiæ recentis ana partes æquales,
Ouorum Formicar.
Sem Iusquiami,
Sem.papaueris nigri ana part.equal.
Puluerizanda puluerizentur, atque cum cæteris misceantur, Marinellus.

Aliud, ad idem.

℞.Terræ cimoliae, cerussæ ana part i.
Aluminis Rocchę part.ß
Succi H. osciami q.s.
Fiat vnguentum, Marinellus.

Aliud, ad idem.

℞.Tartari albi triti. mellis despumati ana q. s Misce, & inunge, Marinellus.

Aliud, ad idem.

℞.Cũmi vitis albæ, Gũmi hederae, Bryoniæ,
Trita miscentur cum oleo, in formam vnguenti. Marinellus.

Aliud eiusdem, ad idem.

℞.Ouorum Formicarum, Sanguinis Ranarum, Rubiginis ferri.
Cum saliua misceantur,

Aliud eiusdem, ad idem.

℞.Fellis Erinacei, Fellis mergi, Testarum marinarum vstarum, tritarum,
Sanguinis Vespertilionis ana q.s.
Fiat unguentum.

Aliud. ad idem.

℞.cineris, Hirundinum vstarum, Lactis tithymalli ana q.s.
Fiat vnguentum. Marinellus.

Aliud, ad idem.

℞.Gummi arabici, Tragacanthæ,
Aeris vsti, Viridis æris, Arsenici,
Piperis longi, albi nigri,
Lapidis hæmatitis, Amyli,
Rubiæ tinctorum,
Squamae æris vsti ana ʒ.ii.
Sang.draconis ʒ.i.ß.
Acaciæ ʒ.i ß.
Thuris, Spicæ, Licii ana ʒ.i.
Gallarum ustarum ʒ i. Sarcocollæ ʒ.ß.
Ammoniaci in aqua vitæ dissoluti ʒ ß
Trita cum succo citri uel limonum misceãtur, fiat unguentum Marinellus.

Aliud, ad idem.

℞.Hyoscyami, Sang.draconis, Gummi Arabici, Thuris albi ana ʒ.vi.
Aquæ Solatri q.s.
Trita cum cama misceantur ad formam vnguẽti. Marinellus.

Aliud, ad idem.

℞.dactylorum vstorum ʒ.iii.
Spicæ ʒ ii.
Trita misceantur cũ melle, & stercore talpæ, ad formam unguenti, Marinellus.

Aliud eiusdem, ad idem.

℞.Rubiginis ferri, Testarum marinarũ ustarum ana q.s.
Cum saliua hominis ieiuni misceatur.

Vt pili cadant, A non renascantur.

℞.Auripigmenti, ouorum fomicarum, Gummi Arabici ana ℥.ß.
Gummi Hederæ ℥ ii.
Cum sanguine vespertilionis, vel succo hyoscyami fiat unguentum, Applicetur, prius abrasi capillis, Rondeletius.

C

DE VNGVENTIS CAPILLOS AUFERENTIBUS.

Plothrum.

℞.auripigmenti auri coloris ℈ vii aut ℈. x.
Calcis uiuæ ℈.vii uel x.
Amyli sextantem,
Terræ Selinusiæ ℥.i.

D

Omnia trita, & per angustissimum cribrum excussa reponito. Vsus uero tempore ex pharmaco quod sufficit acceptum, aqua conquassato, dein de illinire iubeto, ac animaduertere ne ex urat

Aliud, cutem euestigio læuem reddens, critonis.

Galenus ex critone.
℞.calcis uiuæ part ii,
Auripigmenti part.i.
Haec in mortarium plumbeum coniecta, aqua aut prisanae succo affuso tertio, atq; ubi nigra, reddentur, calefacta illini, maxime balneo iubeto, galenus.

E

Aliud, paridis saltatoris.

℞ Sandarcae ℥.i.
Calcis uiuae sextarium ß
Trita cũ aqua diligenter coquito, atq, ubi ebullire cœperint, ablatis utitor Galenus.

Aliud.

℞ Amyli ℥.i.
Calcis uiuae, Auripigmenti ana ℥.i
Contusa, & cribrata repone, utereque ut dictũ est Galenus.

Psilothrum Heraclidæ Tarentini, euestigio pilos tollens Critonis

℞ Calcis uiuae sext.i.
Cimoliæ, pumicis usti ana sext.ß.
Auripigmenti part.ß.

Trita

Trita ac læuigata reponito. Vsus tempore aqua A
dilutis, vt dictum est, vtitor. Galenus.

Aliud pilos auferens, & cutim tenuans.

℞. Succi fol: cucumeris agrestis,
Lactis Amygdalarum,
Calcis viuæ, Auripigmenti,
Galbani in vino macerati, & percolati, an. q. s.
Inuicem coctis adde,
Olei Rosati, Masticis ana q. s.
Thuris, Vernicis, Rosarum,
Caryophyllorum, cumini,
Nucis moschatæ, cinnamomi ana parum.
Misce, & fiat vnguentum. Fumanellus.

Aliud, eiusdem.

℞. cineris cerri part. ij.
Auripigmenti part. j.
Coquantur in aqua fluminis.

Aliud, eiusdem.

℞. Saponis nigri lib. j.
Tartari ℥. i. ß.
Auripigmenti ℥. vi.
Succi cyperi ℥. xv.
Calcis viuæ ℥. ß.
Capitelli ℥ j.
Calx ponatur in capitello, & colata cæteris cō-
misceatur,

Aliud.

℞. Gummi Hederæ ℥ ij.
Auripigmenti,
Ouorum formicarum,
Gummi Arabici ana ℥. iij.
In pollinem redacta. potēti in aceto commisceā
tur. Fumanellus.

Vnguentum pilos remonens.

℞. auripigmenti ℥. iij.
Calcis viuæ ℥. j
Lixiuij fortis q. s.
Coquatur donec pluma immissa depilet, Alex.

Aliud depilans faciem.

℞. colophoniç ℥. iv.
Masticis ℥. i
Ammoniaci puri ℥ j
Dissolue in vase terreo, bene mundo, & colabis
supra aquam frigidam, collige, & malaxa simul,
& soluatur parū de eo super ignem, & tepidum
applicetur, superdimittendo per horas duas, de
inde remoueatur, Alexius.

Psilothrum.

℞. pulueris Noctuæ ℥ i.
Cumini
Sanguinis Vespertilionis ana ℥. iij.
Moschi ℈ j.
Fiat linimentum. Summopere præstandū est, vt
pars cui debet applicari vnguentum, primo la-
uetur lixiuio cinerum sarmentorum. Quod si
post admotum medicamentum pruritus relin-
quatur in parte, vngatur unguento albo Rhasis
aut decocto seminis hyosc. ami, aut seminis cau
lium. Rondeletius.

Aliud.

℞. Sanguinis, testudinis, item Ranarum,
Vespertilionis, ouorum formicarum,
Auripigmenti rubri,
Gummi Hederæ ana q. s.
Misce cum aceto, & vnge discrete. ne excoriet,
Bayrus.

Aliud, eiusdem.

℞. Auripigmenti, succi Hyoscyami ana part.
æquales.
Misce, inunge.

B *Vnguentum auferens pilos ex quacunque corporis parte.*

℞. Albuminum ouorum contusorū num. iij.
Calcis viuæ ℥. iiii.
Auripigmenti ℥. j.
Lixiuij b. s.
Fiat unguentum, quo adhibita penna aliqua in
ungantur partes pilosæ Quum autem per horæ
quadrantem inunctæ fuerint, eluatur vnguen-
tum calida aqua. Alexius.

Aliud.

C ℞. Ouorum Formicarum,
Succi Hyoscyami, item cicutæ,
Sem. psyllij, Sanguinis Vespertilionis,
Sanguinis Testudinis ana q. s.
Misce, & inūge, Alij aurea bractea ignita locū
impuberibus percūrrunt, vt ne vestigium rema
neat, nec amplius languinosum appareat Ioan.
Baptist. porta.

D DE VNGVENTIS CA-pillos tingentibus flauos.

Vnguentum capillos flauos reddens.

Flauos reddunt capillos lupini crudi, cū aqua
& nitro illiti Galenus.

Vnguentum faciens capillos aureos.

℞. Medianum corticem Sambuci, Flores Ge
E nistæ, croci, Vitellorum ouorum ana q. s.
Coquantur in aqua, & quod supernatauerit, col
ligatur, & inde capilli inungantur.

Aliud ad idem.

℞. Tartari albi vsti, olei Balanini ana quan-
tum sufficit.
Fiat vnguentum, quo capilli ad solem inungan
tur pectendo, marinellus

Aliud eiusdem, ad idem.

℞. Myrrhç ℥. j
Salis albi ℥. ß.
F Trita cum oleo balanino misceātur, ad formā
vnguenti.

Aliud, capillos flauos reddens.

℞. Flor. Verbāsci M. j.
Fœnigræci ℥. ij
Cineris Vitium M j.
Cineris ligni Hederæ M j. Aquæ lib x.
Coquantur omnia simul vsq; ad consumptionē
dimidiæ partis, colaturæ adde
Saponis albissimi lib. iij. croci ℥. ij.
Relinquan-

Relinquantur sic ad solem, per mensem vnũ, miscendo singulis dieb. cum baculo. Hoc vnguento capilli ad solem inungantur. Marinell.

Linimentum ad clarificandos, & candidos reddendos capillos.

℞. Stercoris Hirundinum,
Rad. Enulæ camp.
Sem. Raphani, Sulphuris,
Flor. capparis, Thuris ana ℥. ß.

Omnia simul incorporentur cum paribus partibus fellis bouis albi, fricentur capilli prius, loti lixiuio sarmentorũ, & siccati. Et dum capilli erũt sua sponte siccati, a lotione infricationes ut sum lauentur in dicto lixiuio, & siccentur paulatim panno calido. Ronde.

DE VNGVENTIS CAPILLOS NIGROS TINGENTIBUS.

Vnguentum capillos denigrans, Archigenis.

℞. Spumæ Argenti, cimoliæ, aluminis liquidi ana par æquales.

Prælotis & siccatis capillis, in noctem illinito, & betæ folijs superne obligato. Galen.

Aliud, eiusdem.

℞. Terræ Selinusiæ, argenti spumæ, calcis an. part. æquales.

Cum aqua ad mellis crassitudinẽ redige, & vbi liquido lixiuio prælaueris, capillis vicissim inunge, similiterq. betæ folijs impositi obligato. Mane vero excussos capillos applanato.

Aliud, barbam denigrans.

Super aridum & plumbum vstum betæ crudæ succo mellis spissitudine illita, linito vsq. ad prãdium, deinde abluito. Gal.

Aliud.

℞. gallarum, Thuris, nigellæ ana ℥. ij.

Trita ponatur in malo cotoneo excauato, claudatur, & in panis pasta inuolutum coquatur in clibano, donec comburatur, puluerizetũr, eiusque cum oleo misceatur. Marinel.

Aliud, eiusdem.

℞. gallarum cum oleo communi vstarũ ℥. ij
aluminis Rochæ ʒ. ſj.
Salis Gemmæ ʒ. j.

Cum oleo costino fiat vnguentum.

Linimentum capillos canos nigros reddens.

℞. Myrobalanorum nigrorum,
Eblicorum, gallarum ana P. x.
Ladani P. xx.
Fol. Myrti, Baccarum Myrti ana P. xxx.

Puluerizata & cribata infundantur in trib. libris olei per tres dies, deinde coquantur, donec inspissentur, & cum eis liniantur radices capillorum. Bayrus.

Aliud, eiusdem.

℞. Scoriæ ferri, limaturæ plumbi ana quantũ sufficit.

A Coquãe in aceto, vsq ad consumptionem medietatis, cola, & vnge. Inunctio cum plumbo combusto confecto cum succo betæ ad mellis consistentiam, vngendo nigrificat barbam. Bayrus.

DE VNGVENTIS CAPILLOS TINGENTIBUS ALBOS.

Vnguentum dealbans capillos.

℞. Stercoris Hirundinis, Fellis Tauri ana q. s.

B Misce, & fiat vnguentum.

Aliud, eiusdem.

℞. Enulæ, Cor. rad. Raphani, aluminis, glutinis ana part. j.

Misce & vnge.

Aliud.

℞. Stercoris Hirundinis, sem. Raphani,
Sulphuris, Cort. rad. Capparorum,
Fellis vaccini Aceti optimi ana q. s.

Fiat vnguentum. Marinell.

C

DE VNGVENTIS TINGENTIBUS CAPILLOS RUBROS.

Vnguentum capillos rubros tingens.

℞. Tartari vsti, triti, olei cucumeris syluestris ana quantum sufficit.

Fiat linimentũ, quo capilli inungantur. Marin.

DE VNGVENTIS CAPILLOS REDDENTIBUS CRISPOS.

D

Vnguentum capillos crispos reddens.

℞. Cornu arietum q. s.

Incidito, & cum oleo tertio, capillosq. inungito Fumanellus.

Aliud, ad capillos crispandos.

Radix ebuli teratur cum oleo, & inde caput vngatur, & cum folijs eiusdem superligetur caput Alexius.

Aliud ad idem.

E ℞. Succi Betæ, succi Myrti, Olei cmomunis ana quantum sufficit.

Misce, & vnge. Marinel.

Aliud ad idem.

℞. Nucleorum Pini vstorum & tritorũ, olei Myrtini ana q. s.

Misce, & fiat vnguentum. Idem.

Aliud ad idem.

℞. Spumæ salis, quæ bulliendo colligitur, Myrrhæ tritæ ana q. s.

F Misce, & fiat vnguentum. Marinell.

Aliud, ad idem.

℞. Myrrhæ, gummi Arabici, olei Fœnigræci, Olei Hyoscyami ana q. s.

Misce, & fiat vnguentum, quo capilli inungantur. Marinellus.

DE VNGVENTIS, SVperciliorum vitia tollentibus.

Vnguentum ad casum superciliorum.

℞. plumbi limati, pinguedinis Auatis an. q. s.
Misce, & fiat vnguentum. Marinellus.

Aliud eiusdem, ad idem.

℞. Auellanarum tostarum, & tritarũ, Pinguedinis Capræ, vel Vrsi ana q. s.
Misce, & fiat vnguentum.

Aliud eiusdem, ad idem.

℞. Sem. Iusquiami nigri ʒ. ij.
Polytrichi ʒ. j.
Vnguenti Irini cochlearia iij.
Trita cum vnguento misceantur ad formã vnguenti.

Vnguentum supercilia renasci faciens.

℞. Sem. Hyoscyami vsti q. s.
Cum aqua fiat vnguentum. Marinellus.

Aliud eiusdem, ad idem.

℞. Apum vstarum, & tritarum q. s.
Cum oleo q. s.
Fiat linimentum, quo supercilia inungantur.

Vnguentum ad superciliorum pediculos.

℞. Vitell. ouorum, ad duritiem coctorũ n. j.
Aloes parum.
Misce, & inunge. Marinellus.

Aliud eiusdem, ad idem.

℞. Argenti viui, cum saliua extincti, Staphidis agriæ ana ʒ. ß.
Butyri q. s.
Fiat vnguentum.

Aliud, ad idem.

℞. Pomorum coctorum, & emundatorum num. j.
Argenti viui saliua mortificati q. s.
Misce bene, & inunge. Marinellus.

Aliud eiusdem, ad idem.

℞. Staphidis agriæ ℥. j.
Olei absinthini ʒ. ij.
Ceræ q. s.
Fiat linimentum.

Aliud, ad idem.

℞. Aluminis saccharini, aloes, Staphidis agriæ
Aceti scyllitici ana q. s.
Fiat vnguentum. Marinellus.

DE VNGVENTIS PALpebrarum oculorumq; liuorem tollentibus.

℞. Fabarum excort. tritarum q. s.
Mellis q. s.
Misce, & fiat vnguentum. Marinellus.

A *Aliud, ad idem.*

℞. Vitell. ouorum, ad duritiem coctorũ q. s.
Mellis q. s.
Contundantur simul ad formã vnguenti, quo partes liuidæ inungantur. Marinellus.

Aliud eiusdem, ad idem.

℞. cerussæ, cumini, Fabarum an. q. s.
Trita cum succo coriandri fiat vnguentum.

Vnguentum ad casum pilorum in palpebris

B ℞. Stibij vsti, & in lacte mulieris extincti ʒ. xiij. aloes ʒ. ii.
Myrrhæ, spicæ nardi ana ʒ. ij.
Hordei vsti ʒ. ß.
Trita cum aqua quantum sufficit, misceantur. Marinellus.

Aliud, ad pilos defluos in palpebris.

℞. medullæ pedis dextri bubuli, Fuliginis an. quantum sufficit.
Misce. Marinellus.

Ad casum superciliorum, & barbæ.

C ℞. Insquiami ʒ. ij.
Stercoris Muris ʒ. j.
Polytrichi ʒ. ij.
Olei Irini q. s.
Tere, & misce cum oleo, & præfomentando vnge. Bayrus.

Vnguentum ad oculorum lachrymas.

℞. myrrhæ, cumini,
Thuris, masticis Ammoniaci,
Boli Armeni ana ʒ. ß.
Croci ʒ. ij.
D Trita omnia cum albuminibus ouorum misceantur, & supra frontem, & tempora ponantur. Marinellus.

Aliud eiusdem, ad idem.

℞. Thuris, masticis.
Gummi Arabici, tragacanthæ,
Boli Armeni, Tuthiæ,
Sanguinis draconis ana ʒ. ß.
Trita cum oui albumine misceantur, & fronti, temporibusq; applicetur.

E

DE VNGVENTIS OCVlorum lachrymas sistentibus.

℞. Chelidoniæ, Rutæ, Verbenacæ, Cort. rad. fœniculi ana M j.
Contusa cum axungia porcina veteri fiat pasta quæ coquatur in vino albo, vsq; fere ad vini consumptionem, colaturæ expressæ adde
F Ceræ albæ nouæ ʒ. iij.
Aloes ʒ. iij.
Viridis æris ʒ. j.
Croci ʒ j.
Thuris ʒ. iiij.
Masticis ʒ iij.
Caphuræ ʒ. j.
Fiat vnguẽtũ, quo oculi inungant. Marinellus.

Aliud

Aliud eiusdem, ad idem.

℞. aloes, Sarcocollæ, Thuris ana q. s.

Trita cum succo fœniculi misceantur.

Vnguentum ad oculorum lachrymas.

℞. Tuthiæ præparatę ℈. j.
Sarcocollæ, Myrrhæ,
Thuris ana ℈. j.
Styracis calamitæ, Ambræ ana ℈. j.
Rosarum siccarum, Sumach,
Sanguinis draconis ana ʒ. vj.

Trita cum mucilagine tragacanthæ, & gummi Arabici fiat vnguentum, de quo parũ in oculos ponatur. Marinellus.

Vnguentum ad oculorum rubedinem.

℞. Cumini triti q. s.

Cum cera misceatur, & super oculos somni tẽpore ponatur. Idem.

Aliud eiusdem, ad idem.

℞. Tragacanthæ, gummi arabici, Rosarum tritarum, Amyli, cerussę ana ℥. ij.
Opij ℈. j.

Trita cum lacte mulieris misceantur.

DE VNGVENTIS CVTIS capitis vitia curantibus.

Vnguentum ad achoras, Apollonii.

℞. cerussæ ʒ. vj.
Spumę Argenti ʒ. ß.
Sulphuris ʒ. vj.
Spumae ʒ. vj.
Olei Rosacei. vel myrtini, Ceræ ana q. s.

Fiat vnguentum. Galenus.

Aliud, Critonis.

℞. Spumae argenti ʒ. l.
Fol. rutae tenerorum ʒ. xxv.
Aceti, olei Rosati, vel
Myrtini ana q. s.

Misce, & cum penna illinito. Galenus.

Aliud eiusdem, ad idem.

℞. cerussae vstæ ʒ. c.
Rutæ
Mannæ thuris ana ʒ. c.
Corticis pinus ana ʒ. c.
Corticis pinus ʒ. l.
Olei myrtini sextarios ij.
Aceti tantundem.

Misce. Galenus.

Aliud, eiusdem.

℞. recrementi plumbi,
Pampinorum Vitis, Thuris,
Myrrhæ, spumæ nitri ana ʒ. l.
Olei myrtini,
Aceti ana quantum sufficit.

Misce. Galenus.

Vnguentum ad achoras, Cleopatræ reginæ.

℞. cerussæ fractae ʒ. ij.
Thuris ʒ. ii.
Sulphuris ʒ. j.

A Trita ex oleo illinito. Galenus.

Aliud ad achoras & surfures, eiusdem.

℞. Nitri, atramenti sutorij ana ʒ. i.
Olei q. s.

Trita cum oleo misceantur.

Aliud ad achoras, Cleopatræ.

℞. Sulphuris viui ʒ. vj.
Thuris masculi ʒ. j.
Aluminis scissi, Staphidis syluestris,
Erucæ, Spumæ nitri ana ʒ. i.
Atramenti sutorij ʒ. i.
B Rutæ ramulos iij.
Olei Laurini, vel myrtini,
Aceti ana q. s.

Fiat vnguentum Galenus.

Aliud, Sorani.

℞. Sulphuris viui,
Spumæ argenti,
Cerussæ ana part. æquales.
Croci part dimidium,

Trita cum passo cretico illinito.

Aliud, eiusdem.

C ℞. Spumæ argenti ʒ. xx.
Calcis viuæ ʒ. xx.
Aceti, vel olei, heminam j.

Trita misce. Galenus.

Aliud, eiusdem.

℞. chalcitidis ʒ ij.
Sandaracae ℥. ß.
Spumae argenti ʒ j.
Olei myrtini, Aceti ana q. s.

Misce, & fiat unguentum.

Aliud, ad achoras & tineam.

℞ Succi betæ,
D Succi chelidonij ana ℥. ij.
Axungiæ porci ℥ ij.
Ellebori albi ʒ. j ʒ. ij.

Misce, & fiat vnguentum. Fumanellus.

Aliud, ad tineam, & scabiem.

℞. Ellebori albi, nigri, Sulphuris viui,
Auripigmenti, Lithargyri, calcis viuæ,
Vitrioli, Aluminis, gallarum, Fuliginis,
Cineris cleuelati ana ʒ ß.
Argenti viui extincti, Viridis æris an. ʒ. ij.
E Succi Fumiterræ, olei ana quantum sufficit.

Fiat vnguentum. Fumanellus.

Vnguentum ad tineam.

℞. fęnigræci lib. j.
Sanguinis draconis triti ℥. j.
Pumicis lib j.
Terebinthinę ℥. v.
Mellis ℥. j.
Vitell ouorum num iv.
F Olei Rosati ℥. ij.

Misce, fiat vnguentum, quo capite prius abraso & cum infantium vrina abluto, ac spongia deterso, & oleo de semine lini peruncto, vtatur Fumanellus.

Aliud, ad idem.

℞. Chelidonij par. ij.
Pinguedinis suillæ tantundem.
Ellebori albi par. j.
Misce. Fumanellus.

Vnguentum ad crustas puerorum in capite.

℞. Myrrhæ, rad. Iridis, Hellebori nigri, Olei ouorum ana q. s.
Trita misceatur in formam vnguenti. Similiter oleum de frumento valet. Bayrus.

Vnguentum ad furfures capitis.

℞. Farinæ ciceris, Farinæ Fœnigræci,
Baurach, furfuris, miliorum, sinapis an ʒ. xv.
Olei communis quantum sufficit.
Aceti, aquæ ana parum.
Fiat vnguentum, quo caput derasum & ablutũ vngatur. Fumanell.

Aliud, ad furfures.

℞. Spumæ Nitri, Atramenti sutorij ana par. æquales.
Vini quantum sufficit.
Misce, atque ter aut quater in mense affricato. Galenus.

Aliud, eiusdem.

℞. Fæcis Vini, pumicis, nitri, Lupinorum ana part. j. Misce.

Aliud.

℞. Terræ cimoliæ, fellis bubuli, vel Suilli, aceti ana q. s. Misce. Galen.

Vnguentum ad pediculos.

℞. Staphidis syluestris par. ij.
Sandarachæ,
Nitri ana par. j.
Olei, Aceti ana quantum sufficit.
Misce, & fiat vnguentum. Galen.

Aliud, eiusdem.

℞. Veratri albi, Staphidis syluestris, nitri ana par æquales.
Olei quantum sufficit.
Misce, & in balneo adhibe.

Vnguentum ad pediculos & lendes.

℞. Staphidis syluestris,
Argenti viui cum saliua extincti ana ℥ iij.
Olei communis ℥ iij.
Ceræ ʒ. j.
Fiat vnguẽtum, quo vngatur loco saponis, quãdo caput lauatur. Bayrus.

Aliud, eiusdem.

℞ Sandarachæ, nitri, ana ʒ. i.
Staphisagriæ ʒ. ij.
Olei, aceti ana quantum sufficit.
Fiat vnguentum.

Aliud.

℞ Olei Laurini, Olei ex Sem. Raphani ana ʒ. iij.
Piperis, Croci ana quantum sufficit.
Misce. Marinellus.

A

Vnguentum ad faciei maculas rubentes.

℞. Rad. Lapathi ʒ. ij.
Adipis suilli ʒ. ij.
Ceræ albæ ℥ j.
Liquatis adde,
Argenti viui extincti, Caphuræ ana parum.
Succi Absinthij, Mellis ana quantum sufficit.
Fiat vnguentum. Fumanel.

Aliud ad faciei ruborem.

B

℞. Sulphuris viui,
Auripigmenti,
Saponis Saraceni ana ʒ. ß.
Fuliginis. ʒ. ij. Misce. Idem.

Aliud eiusdem, ad idem.

℞. Succi Arantiorum num. vij.
Succi Solatri, aquæ nenupharis,
Aquæ limacum ana ℥ ij.
Ceræ albæ ʒ. ß.
Pinguedinis Gallinæ, item arietis ana ʒ. j. ß.
Rad. Vesicariæ viridium ʒ. ij.

C

Fiat vnguentum.

Vnguentum ad rugas & lentigines faciei.

Caprinum fel cum lupinorum farina commisceto, & vesperi faciem confricato. Fumanel.

Aliud, ad idem.

℞. Coralliorum alborum ℥ ß.
Salis Gemmæ, Cerussæ,
Caphuræ ana ʒ. ij.
Ceræ albæ ʒ. i.
Aquæ rosaceæ ℥ j.

D

Pinguedinis Gallinæ lotæ ʒ. ij.
Terenda tertio, simulq. ad vsum commisceto.
Fumanellus.

Aliud, ad lentigines.

℞. Ceræ albæ lib. i.
Olei violati ʒ. j.
Argenti viui ʒ. ß.
Masticis ʒ. j. ß.
Caphuræ parum.
Litargyri ʒ. j.

E

Fiat linimentum. Fumanel.

Aliud, ad panum faciei.

℞. Farinę Lupinorum, item Fabarum,
Cicerum alb. Orobi ana ʒ. ij.
Farinæ hordei, farinę lentium ana ʒ. j.
Sem. Raphani, Tragacanthæ, amyli ana ʒ. ß.
Sem. Melonis excor. ʒ. iij.
Croci ℈. ß.
Trita conficiantur cum lacte muliebri & vesperi

F

illiniatur ex eo facies, mane vero lauetur cũ aqua cort. melonum & violarum. Bayrus.

Vnguentum omnia vestigia, omnes tuberositates & maculas faciei auferens.

℞. Rad. cucumeris agnini, Been albi,
Bryonię, Lupinorum ana ʒ. j.
Cerussę.

Cerussæ, Lithargiri, Tartari anã ʒ.i·
Rad ennæ, Serapini,
Stercoris colnmbini anã ℈ ij.
Olei Sesamini ℥ iij.
Olei Iuniperi, Olei de frumento ana ℥.ij.ß·
Succi A rantiorum ℥.iv.

Pulverizatis pulveriaandis, & subtilissime cribratis, omnia si mul lento igne vsq; ad succi con sumptionē bulliāt, deinde remoue ab igne semper cum spatula agitando, donec infrigidentur tunc adde album vnius oui recentis conquassatum, & colatum, caphuræ tritæ ʒ i. deinde semper mil cendo, deinde lauetur in lib i. aquæ expressionis cannarum, quando sunt teneræ, decies in ea aqua lauando, & agitando cum spatula, & est singulare. Bayrus.

Ad panos & coßos faciei.

℞. pinguedinis Gallinæ, Betonicæ ana quantum sufficit.

Misceantur, & contūdantur simul. Marinellus.

Vnguentum dealbandas cicatrices.

℞. Olei Tartari, sem. psylii ana ℥ i.

Infundantur in mucilagine, in oleo rosato dissoluta ʒ.j. boracis, vel salis gemmę: Rondeletius.

Linimentum ad cicatrices elatas, & rubentes.

℞. Olei Lithargyri ʒ.ij·
Olei Tartari,
Ballami Saturni ana ʒ.j.
Caphuræ ℈.i.
Spermatis ceti ʒ.i.
Olei ouorum ℥.ij.

Misce: & fiat linimenrū, Vtere quater quotidie. Ditiores oleo Talci ad omnes maculas delēdas omnium præstantissimo, vtentur. Quercetanus.

Vnguentum crassitiem faciei. auferens.

℞. bu tyri recentis,
Terebinthinæ ana ℥.j.
Rad. Liliorum decoctorum in folijs betę sub cineribus ℥.iii.
Calcis viuæ quinquie s lotæ in aqua rosarum vel succo citranguli ℥.i.
Axungię porci recentis liquefactę in aqua rosarum ℥.i.

Misce, & fiat vnguentum. Rondeletius.

Ali ud, pro delicatis.

℞. Radic. Liliorum sub cineribus decoctarū

Contundantur in mortario, cui adde, (lib.j·
Sacchari candi ℥.iij,

Fiat vnguētum, quod applicetur supra faciem. Rondeletius.

Vnguenum ad uaros in facie.

℞. Mellis Attici ʒ.xij.
Aceti acerrimi ʒ.xij.

Misceto diligenter, & varos illinito, digito affricando, Crito.

Aliud, eiusdem.

℞. Spumę argenti ʒ iij.

A Terebinthinæ purgę ad fabę Aegyptię magnitudinem.
Olei parum.

Misce, atq; vbi prius faciem deterseris, paululū digito, excipe, deinde ambabus manibus terendo varos oblinę.

Alia, ad idem.

℞. Aluminis scissi, & probe leuigati, Terebinthinę ana quantum sufficit

B Misce. crito·

Alia eiusdem, ad idem·

℞. costi Indici tusi, & cribrati. Fellis caprini ana quantum sufficit.

Fiat vnguentum, quo varos circa vesperam illine. Mane vero ubi surrexeris, lacte faciem proluere iube.

Vnguentum ad impetigines faciei.

℞ Aceti Scillitici ℥ ij
Alces ʒ.iij.

C Succi Lapachi acuti, Olei Tartari ana ʒ. iij.

Fiat linimentum, Rondeletius.

Aliud, ad idem.

℞. Aquę Lapathi acuti destillatę ℥.iv.
Boracis ʒ.iij.
Salis communis ʒ.i
Aceti Scillitici ℥.i.

Misce, & fiat vnguentum. Rondeletius.

Aliud eiusdem, ad idem.

D ℞. Radicum Lapathi ℥ iii.

Decoquantur sub cineribus, postea cum aceto scillitico, fiat linimentum Si non curetur, addo
Argenti viui ʒ ß vel suqlimati ℈.i·

Abluatur sępe facies, aqua myrtillorum, vel peculi pedum rof. postea etiam adde parum albuminis, vt cutis melius resistat.

Aliud, ad idem.

℞. Tartari ʒ.ij.

E Pulverizetur, & cum albumine ouorum applicetur, vel aluminis vsti ʒ.iii quod eodem modo adhibetur Rondeletius.

Vnguentum ad varos callosos

℞ Saponis Gallici ʒ.ß.
Ammoniaci thymiamatis ʒ.i.
Thuris ʒ,i.

Aqua dissoluito, & cerati spissitudinem facito, atq; illinito, & post horę interstitium tepida ablucre iubeto, Galends, ex critone.

Aliud, ad idem.

℞. nitri rubri, Hyssopi, pulegii: Salis fossilis ana part. ęquales·

F Tūdito, & cribrato: exceptisq; cerato rosaceo vtitor Galenus: ex critone·

Aliud eiusdem, ad idem.

℞ Sem. Ocymi: nitri ruari.
Pulegii viridis·
Aluminis scissi,
Costi Indici aua part. æquales·

Tusa, & cribrata cum adipe anserino seu gallinaceo q. s. Misce, ad vnguenti formam·

Aliud, ad idem.

℞ Salis assati, pulegii,
Hyssopi, Ammoniaci,
Rhois ana part. equales,
Olei rosati quantum sufficit.
Fiat vnguentum, Galenus ex critone,

Unguentum ad impetigines faciei.

℞ Aloes ℥.ij. dissolut. in aceto scillitico, in modum linimenti,
Liniantur sero partes affectæ.

Aliud, ad idem.

℞ Radicum Bryoniæ quantum sufficit.
Cũ sale subacta in aceto acerrimo, admota impetigines sanat, Idem.

Aliud ad impetigines expertum.

℞ Oxylapathi part. ij.
Gentianæ part. j
Coquantur in aqua, deinde exprimãtur, expressa cum axungia vituli mixta rursus decoquantur lento igne, vsque ad vnguenti consistentiã, Idem.

Unguentum ad solis vstionem, labiorum scissuras, & maculas faciei.

℞. Limacum cum putaminibus num xx.
Conterantur cum testa, adde
Cerussæ ad pondus limacum.
Ceræ nouæ ℥.iij.
Cornu cerui ℥.j.
Fiat linimẽtum postea abluat faciem, Rõdelet.

Unguentum ad uerucas in facie.

℞. Rad. Asari, Tempera in aqua ros. biduum, pista, & illine, Rondeletius,

Aliud, ad verrucas.

℞. Rad. chelidoniæ quantum sufficit.
Cum axungia trita, & admota, verrucas absumit, & tollit, Rondeletius.

Ad ruborem faciei.

℞. Sulphuris ℥ i.
Cerussæ lotæ ʒ i j.
Succi Limonum ℥.j.
Applica vesperi cum decoctione furfuris, Rondeletius,

Unguentum ad ruborem faciei a fumis, & uaporibus.

℞. olei Tartari,
Olei Rosarum ana ℥.iv.
Succi Oxylapathi, Lauri,
Serpentariç, succorum ana ℥.iv.
Cerussç ℥.i.ß.
Lithargyri auri ʒ.ij.
Argenti viui extincti ℥.i.ß.
Rad. Asphod. vstorum sub cineribus ℥ ij.
Fiat linimentum in mortario plumbeo, Rondeletius.

Aliud, ad ruborem.

℞ Vnguenti citrini lib. ß.
Lithargyri ℥.iv.
Cerussç lotç ℥.ij.

A Bombacis, aluminis, vstorum ℥.i.ß.
Tartari calcinati ℥.i.ß.
Succi rad. Enulæ, succi Oxylapathi,
Item cyclamini, Limonum ana ℥.v.
Caphuræ ʒ.iij.
Olei Ros. lib. j. ß.
Misce. Rondeletius,

Aliud, ad ruborem faciei.

℞. Succi Fumitteræ, item plantaginis,
Acetosæ ana ℥.iij.
Olei Rosati ℥.i.
Gummi Tragacãthi, Gũmi Arabici ana ʒ.ß.
Sanguinis draconis ʒ.ij.
Ceræ nouæ quantum sufficit.
Fiat vnguentum, quo inungantur in introitu lecti, Die vero crastina ablu faciem decoctione fabarum Idem.

Aliud.

℞. Lithargyri in aceto bis vel ter infusi ℥ j. nutriatur ex aceto albo, & semine cucurbitæ & agitetur, donec redigantur in formam vnguẽti, Adde caphurç dissolutç in aqua ros. ʒ.ß. vngatur facies, & mane fabarum decocto abluatur, Idem.

C *Linimentum pro uirgine, cui facies erat de fœdata scabie.*

℞. Lithargyri auri ℥.j ß.
Cerussç lotae in aqua plantaginis, & caudç equinç ℥.ij.
Olei Ros. ℥ iij.
Coquatur oleum, & cum cera alba fiat linimẽtum, Idem.

Unguentum ad ruborem faciei, & tubercula.

D ℞. olei Rosati, Olei Tartari ana ℥ iv.
Succi Oxalidis, ℥ iij.
Cerussç lotç ʒ i ß.
Lithargyri auri ℥ ij.
Argenti viui extincti ℥.i ß.
Rad. Asphod. vsti sub cineribus.
Fiat linimẽtũ in mortario plũbeo, Rondeletius,

Aliud ad tubercula faciei elephanticorum.

E ℞ Spec. vnguenti citrini,
Lithargyri auri ana ℥.iv.
Cerussç lotç ℥ ij.
Boracis, aluminis vstorum,
Tartari calcinati ana ℥.i.ß.
Succi rad. Elenij, succi Oxylapathi, item
Cyclaminis, Limonum ana ℥.v.
Olei Rosati lib. i.
Argenti viui, salina extincti ℥.iv.
F Fiat vnguentum, Idem

Unguentum ad tubercula faciei. lepra.

℞. cineris rad. Aristol. & Serpentariæ, decorticatç, per dies nouem in aqua fontis lotç, Tunc enta per cribrum transmissa, quantũ voles, particulam cum aqua plãtaginis vel portulacç dissolue, ac faciem illine, Idem,

Vnguentum ad nodos sub cute apparentes tanquam auellanæ.

℞.Rad croci Pistetur cum lacte mulieris,exhibeatur Rond.

Vnguentum ad solis vstionem.

℞.Succi plantag.succi Solani ana ʒ. i ß
Lithargyri auri,item argenti ana ʒ i.
Plumbi vsti ʒ.ß.
Tuthiæ præparatae ʒ.vi.
Caphurae ʒ.ß,
Olei rosati,ceræ ana q.s.
Fiat vnguentum,Rond.

Vnguentum ad impetiginem.

℞.Misyos peregrini,Thuris,
Myrrhæ,aluminis scissi ana ℥ i.
Aloes,
Sulphuris viui ana ℥.ß.
Excipe passo, vt strigmētitiam spissitudinem accipiant,& bis aut ter in die præfrictis,illine Galenus.

Aliud.

℞.Misyos ℥.ß.
Acaciæ ʒ.ii.
Squamae æris ℥.ß.
Sulphuris viui ʒ.vi.
Chalcitidis ʒ i.
Gummi ℥.i. Aceti q.s.
In quo vbi gummi dissolueris, reliquaque admiscueris,amurcam inijce.Gal.

Aliud ad idem.

℞.Sulphuris viui,Thuris,myrrhæ,
Atramenti sutorii,misyos crudi ana ʒ. ii.
Gummi ℥.ß.
Aceti,olei cedrini ana q.s.
Misce Gal.

Aliud ad idem, Diodori.

℞.Lachrimæ oleæ aethiopicae ʒ xx.
Gummi ʒ.xl.
Atramenti sutorii ʒ.xvi.
Sulphuris viui ʒ.x.
Thuris ʒ.x.
Aeruginis,acaciæ,
Myrrhæ amineæ ana ʒ.x.
Aceti q.s.
Vbi dissoluta fuerint singula,ac læuissima reddita,excipe amurca condensata Idem.

Vnguentum ad lichenas inueteratos.

℞.Atramenti sutorii,
Fœnigræci molliti,
Cardamomi ana ʒ.ii.
Melanthij ʒ.i ß.
Fol.caprifici ʒ i ß.
Aceti acerrimi q s.
Læuigata ad melis spissitudinem reducito. Galenus

Vnguentum ad ignis combustionem.

℞ Olei rosati,aquæ rosarum, albuminum ouorum ana q s.
Misce,& per quatuor dies admoue loco adusto quinto die admoue sequens emplastrum,

A ℞.Olei nucum,cerae nouae ana ℥.i.
Liquefiant simul Rondel

Vnguentum ad combusta aqua & igne.

℞ Mediani cort.Sambuci ʒ.vi.
Olei rosati ℥.i.ß.
Masticis,thuris ana ʒ ß.
Ceræ albæ ℥.ii.
B Bulliant in lib iv.aquæ ad consumptionem medietatis donec expumatur,& refrigeretur,quod supernatat,idoneum est adustioni admouere. Rondel.

Aliud ad adustionem.

℞ Succi solani,succi plantag ana ℥.ii
Cort.med Sambuci ℥.i.
Coque in duplici vase ad cōsumptionem succorum,adde,
Cerussæ lotae in aqua ros.
Lithargyri auri ana ʒ.i.ß
C Tuthiae praeparatae ʒ iij
Corticis thuris ʒ ii.
Axūgiæ porci recentis,& loti in aqua ros ʒ x
Cerae albæ q s
Fiat linimentum.In fine adde albumina ouorum num ii. Caphurae ʒ.ß Idem.

Vnguentum ad partes igne affectas.

℞.Calcis nouæ in aqua rosarum lotae lib.iij.
Succi rosarum,succi plantag.ana lib. ii.
D Misce,fiat vnguentum.Auicenna

Vnguentum ad ambusta.

℞ Olei rosarum ℥.ii
Olei ex sem cucurbitae expressi ℥.i ß.
Ceræ albae q s.
Fiat vnguentum Rond.

Vnguentum ad leniendam faciem post adustionem.

℞ Vnguenti pomatae ℥.iv.
Olei rosati ℥.iv.
E Vnguenti rosati ℥,ii.
Fiat linimentum.Rondel.

Aliud eiusdem,ad idem.

℞ Vnguenti pomatae ℥.iv.
Olei rosati ℥.iii.
Vnguenti citrini ℥.ß.
Fiat linimentum.

Aliud,ad vstionem ignis & aquæ.

F ℞ Lardum antiquum & ferro ignito superpone,deinde excipe guttulas ardentes,cadentes in aquam frigidam,& pinguedinem quæ supernat excipito,& cum aqua ros subigito, & parti combustae apponito Rond

Aliud,ad combustionem aquæ.

℞ Cessae lotae in aqua rosarum ʒ.i.
Calcis lotae in aqua rosarum ʒ iii.
Spec vnguenti citrini ʒ ß
Mucilag sem.cidoniorum,& pyrorum,extractis cum aqua ros.ʒ iii.
Ducantur omnia in mortario, donec aquirant linimenti formam.Idem.

Vnguentum ad delenda vestia morbillorum in pueris. A

℞ Olei liliorum lib i.
Pinguedinis ℥.iv. Olei rosati ℥ i.
Lauentur diu cum aqua rosar & liliorũ. Deinde
℞. Albumin ouorum num.iv.
In testis suis parentur, & ad ignẽ parum coagulentur, misce in mortario cum supradictis.
Amygdal dulcium decort Amygdal amararum aua ℥.ꝭ
Deinde incorporẽtur, & pistentur cum supradictis. Adde
Rad Arundinis ℥ ij.ß
Sarcocollæ, sem. melonum mund.
Lithargyri auri, Sacchari, medullæ,
Anisi cretæ ana ℥.i.
Omnia misce in mortario, donec formam linimenti habeant. Rondel.

DE VNGVENTIS AD scabiem.

Vnguentum ad scabiem.

℞. Sulphuris viui lib.ß.
Salis tantundem,
Axungiæ porcinæ lib.ii.
Olei laurini lib.ß.
Misce. Fumanellus.

Aliud potentius, ad scabiem & pituitam salsam.

℞ Lithargyri, auripigmenti,
Argenti viui, Tartari, masticis,
Olibani, Sulphuris viui ana ℥ ß.
Axungiæ porcinæ vet. ℥.vi.
Olei de laurini ℥ ii. Aceti parum.
Misce, & fiat Vnguentum. Fumanell.

Aliud, omni carens nocumento.

℞ Terebinthinæ in aqua rosarum lotæ ℥. iii
Olei rosati ℥ iv
Succ. mal. aranciorum q s.
Vitellorum ouorum nu iii.
Misce, & fiat unguentum. Idem.

Aliud.

℞ Butyri recentis ℥.vi.
Aluminis iameni, salis communis ana ℥. ii.
Succi lapathi acuti, succi Fumariæ ana ℥.ß.
Vitellorum ouorum nu ii.
Pulueris Ireos ℥.ii.
Styracis liquidæ ℥ vi.
Misce. Fumanel.

Aliud, ad omnem scabiem expertum, impetiginem & serpiginem.

℞ Lithargyri, aluminis.
Argenti viui ana ℥ ß.
Rosarum, cerussæ, Sabinæ,
Sepiæ, cadmiæ ℥.i.
Cineris lentisci,
Calaminthæ ana ℥ ß.
Cum succo menthæ excepta ad tertias oleo incoquuntur rosaceo, addita cera. Fumanellus.

Aliud, ad scabiem puerorum.

℞. Terebinthinæ lotæ ℥.i.
Vitellorum ouorum nu.i.
Olei lini ℥.ß.
Misce. Fumanellus.

Aliud.

℞. Butyri loti ℥.ii.
Terebinthiuæ lotæ ℥.iii.
Salis ℥ i
Vitellorum ouorum ℥.i.
Rosacei ℥ i.
Misce. Fumanel.

B

Aliud.

℞. Butyri recent. in aqua fumiterræ loti,
Terebinthinę lotę, Salis communis ana ℥ iij.
Vitellorum ouorum num.ij
Succi arancij q.s.
Misce. Fumanellus.

DE VNGVENTIS FACIEM illustrantibus.

Vnguentum ad reddendam faciem splendidam.

C

℞ Olei Tartari ℥.iii.
Sem. psyllij ℥.i
Infundantur in mucilagine, misce in oleo rosa. dissoluto ℥ i.
Boracis, Salis gemmæ ana ℥.i.
Fiat linimentum, Rond

Fucus ad faciem.

℞. Vnguenti citrini recenter parati ℥ iij.
Amygdal dulc. optime contusarum ℥.i.
Farinæ fabarum ℥ i.
Ossis sepiæ, Cornu cerui,
Farinæ hordei ana ℥ ii.
Omnia incorporentur cum melle. Rond.

Fucus alius. E

℞ Ranas sine testa. Ponantur in vase vitreo & aspergantur pulu. salis gemmæ, & aqua limonum cooperiantur, & tandiu in sole ponantur, donec fiant quasi vnguentum. De quo facies illinatur, postea lauetur aqua florum fabarum. Rondel.

Alius, eiusdem.

℞. Vnguenti citrini ℈ iv Pomatæ ℥. ii
Misce Vngatur facies sero & mane. Abluatur aqua florum fabarum.

Linimentum in modum lactis virginalis ad ornatum faciei. F

℞ Lithargyrii auri ℥.ii.
Bulliant in exiguo vase plumbeo, cum ℥ vi. aceti albi distillati, per totum mouendo semper cũ baculo. Passetur per pãnum lineum, seruetur aqua In hanc rem tandem accipito.
Salis, vel olei Tartari ℥ i.
Et dissoluantur in ampulla cum ℥ iv aquæ liliorum, & pone aquarum supradictarum ana guttas tres aut quatuor in manu, & conuertantur in lac virginale. Fricetur facies, & siccetur. Rondeletius.

Vnguentum ad faciem illustrandam. A

℞. olei medullę cerui ℥.ij.
Olei medullæ castrati ℥.ij.
Olei sem.cucurbitę ℥.j.
Pinguedinis caprinę ℥.ß.
Terebinthinę lotę ʒ.ß.
Cerę nouę ʒ.iij.

Liquefiant ad ignem, deinde adde
Masticis, boracis vsti ana ʒ.ij.

Misce, fiat vnguentum, quo vesperi facies vngatur: mane aqua furfuris abluatur. marinellus.

Vnguentum pro facie albanda.

℞. Lactis virginei ℥.ij.
Olei tartari ʒ.j

Misce, & faciem inũge vesperi cum itur dormitum: mane laua faciẽ: & erit clara, lucida, & pulchra Fiorauantus.

DE VNGVENTIS MANUS dealbantibus.

Vnguentum dealbans manus.

℞. Rad. falsti, tusi, & in lixiuio per tres dies macerati (mutando bis quotidie lixiuium) quantum sufficit.
Ceræ albæ ana parum
Rad Liliorum alborum, sub cineribus coctarum, & contusarum num.ij.

Liquefiant ad ignem, deinde per cribrum angustum passetur in aquam frigidam lauetur bene aquam quinquies vel sexies renouando, postea seruetur in vase vitreo ad vsum. Marinellus.

Aliud ad idem.

℞. pinguedinis vel seui capriui, mundati, atque in aqua rosacea per duos dies macerati, & optime loti b.s.

Contundantur in mortario, cõtinuo cum aqua rosacea, lauando, deinde adde
Ceræ albæ, moschi, Zibetti ana q.s.

Liquefiant simul, & in aqua rosacea, vel alia odorata fundantur, deinde seruetur ad vsum Marinellus.

Vnguentum manus dealbans, & venustans.

℞. olei Amygdalarum amararum, in aqua rosarum vel violarum optime loti q s.
Ceræ albæ q. s.

Misce ad ignem, & fiat vnguentum. marinellus.

Aliud, ad idem.

℞. Sem. melonum mundat.
Sem. cucurbitarum mundat.
Pinearum mundat. sem. persicorũ nõ excort. F
Farinæ Hordei ana part. i.

Contundantur omnia optime, deinde lib.i. mellis misceantur ad formam vnguẽti quo manus vesperi inungantur, mane abluantur. Marinell.

Aliud, ad idem.

℞. olei Amygdal. dulcium, optime loti, Ceræ albæ ana q.s. caphuræ ʒ.i.

Misce, & fiat vnguentum, Idem.

Aliud.

℞. Rad. Ireos albi ℥.i.
Rad. Liliorum ℥.iij.
Sacchari albi ℥.j.

Contundantur omnia optime, & misceantur simul ad formam pastæ, qua manus fricentur: deinde aqua abluantur, Idem.

Aliud.

℞. Olei Tartari, Olei Amygdal. dulc. Ceræ albæ ana quantum sufficit.

Liquefactis ad ignem adde,
Myrrhæ contritæ ʒ.ij.
Masticis tusi ʒ.j.

Misceantur; & infundantur in aquam rosarum lauentur optime, postea adde
Moschi, Ambræ, caphuræ ana parum,

Fiat vnguentum, Idem.

Aliud, ad idem.

℞ Sem. cucurbitarum mundat
Sem melonum excort. pinearum mundat.
Sem. persicorum ana ʒ vi.
Furfur. Hordei quan tum sufficit.

C Trita cum melle optimo misceatur, Marinell.

Aliud, ad idem.

℞. pinearum mundat, & contusarum lib.i.
Sinapis ℥.j.
Ficuum ℥.iij.
Caphuræ ʒ.ij.

Contundantur omnia optime, misceãtur, fiatque pasta, qua manus fricentur. Marinell.

D

Vnguentum manus pulchras reddens.

℞. olei communis loti, Butyri recentis loti, Pinguedinis caprinæ lotæ ana part.i.

Macerentur simul in aqua rosarum per 24 horas, deinde liquefiant ad ignem, addendo
Ceræ albæ ana quantum sufficit.
Moschi parum.

Fiat vnguentum Marinellus.

E *Aliud manus candidas reddens.*

℞. micæ panis ℥ iij. aut iv.
Orizæ, cicerum rubrorum ana ʒ.iij. vel iv.
Saponis mollis ℥.i.ß.
Mellis despumati quantum sufficit.

Fiat pasta Rondeletius.

Aliud, ad idem.

℞. Succi peponis quantum sufficit.
Amygdal. amarar. in sero lactis infusarũ q.s.
Ficuum in eodem sero infusarum num. 100
Sinapis ℥.ii. Rad Iridis ʒ i.
Fellis bouis ʒ iv.

Incorporentur, & fiat pasta. Rondeletius.

Aliud, ad dealbandas manus.

℞. decoctionis super prunas ℥.iij. in ii. aquæ, & bene cooperiatur vas terreum plumbeatum, coquatur ad dimidium, deinde adde
Succi Limonum ℥.vi.
Mellis ℥.ij.
Olei amygdal. amararum ℥ iij.

Misce, & fiat vnguentum. Idem.

Vnguen-

Vnguentum ad manus tumidas ex frigore.

℞ Oesypi, adipis, anseris item anatis ℥.ij.
Mucilag. sem. cidoniorum ℥.ii.
Amyli ʒ.vj. Terebinthinę ℥. i. ß
Olei rosati, olei vitell. ouorum ana ℥.ij.
Ceræ citrinæ parum
Fiat linimentum. Rondel.

Aliud ad abluendas manus.

℞. Pinearum mundat. pul sinapis ana ℥. iij.
Mellis optimi lib. ß
Misce, & fiat pasta. Idem.

Aliud ad tumorem manuum ex frigore.

℞. Sem. lini, fœnigræci, sem. althææ an. ʒ. ß.
Extractæ mucilag. cum aqua liliorum,
Vnguenti supra scripti, mucilag. ana ℥ i.
Olei anethi, olei amygdal. dulc. ana ℥ ß.
Fiat linimentum pro manibus cum lana sordida. Idem.

Vnguentum ad scissuras manuum.

℞. Vnguenti e lithargyro, vnguenti cerussæ ana ʒ. i.
Misce, & fiat vnguentum. Fumanel.

Aliud, ad idem.

℞. Axungiæ arietinæ, amyli, lithargyri, olei ana q. s.
Fiat vnguentum. Idem.

Aliud.

℞ Lithargyri argenti, myrrhę, zingiberis ana par. æquales
Mellis, ceræ, olei q. s.
Fiat vnguentum. Fumanel.

Vnguentum ad manuum scissuras & frigus.

℞. Olei communis ℥ iv.
Thuris albi, Ceræ mundæ ana ℥ i.
Succi fol Sambuci ʒ. iii.
Vini albi odorati ℥ iv.
In vino, oleo & sambuci succo coquatur pomū vnum, & post addantur thus & cera, & colentur. Idem.

Aliud ad idem.

Radice lapathi acuti cum axungia suilla, linito. Fumanel.

Vnguentum ad manuum scissuras.

℞. Masticis, olei rosati, ceræ albæ ana q. s.
Fiat vnguentum. Marinel.

Aliud, ad idem.

℞. Furfuris in cinerem vsti, pilorum caudæ equi vstorum ana par. i.
Mellis q s.
Fiat vnguentum Marinel.

Aliud, ad idem.

℞ Tuthiæ, cerussæ, lithargyri ana ʒ. ß.
Arsenici sublimiati G. iii.
Minij, aluminis ana ℈ ß.
Aquæ rosarum, plantag. portulacæ ana quātum sufficit.

A Albuminum ouorum num. j.
Fiat mixtura. Fumanellus.

Aliud.

℞. Tragacanthæ ℈. i.
Farinæ amyli ℥. ß.
Succi plantaginis ʒ. ii.
Cum syrupo rosato fiat mixtura Fumanel.

Vnguentum ad vngues scabrosos leprosos que.

℞ Pinguedinis arietis, colophoniæ ana ʒ ii.
B Misce. Fumanel.

Ceratum, ad idem.

℞. Terebinthinæ, cymini ana ʒ. i Misce.

Aliud ad panaritium.

℞. Olei mastichini, omphacini ana ℥. ij.
Cinnamomi ℥. i
Cerussæ lotae, plumbi vsti ana ʒ. ß.
Tuthiae praeparatae ʒ. vi
Cerae albae, resinę lotę cum vino ana ℥. j.
Misce Fumanel. C

Vnguentum ad vnguium contusionem.

℞. Cerae nouae, cumini, costi ana q s.
Trita cum cera misceantur. Marin.

Aliud ad idem.

℞. Pinguedinis anatis, pinguedinis Vrsi, euphorbii triti ana q s.
Fiat vnguentum Fumanel.

Vnguentum ad vnguium scissuras & erosiones.

D ℞. Diachilonis, olei amygdalarum, olei de been, masticis, vuarum passarum ana quātum sufficit.
Fiat emplastrum. Marinellus.

Aliud, ad idem.

℞ Seminis Lini, mellis ana q. s.
Misce ad formam emplastri. Marinel.

Ad vngues leprosos.

℞. picis, ceræ ana q. s
E Liquefiant simul, & fiat tanquam vnguentum. Idem.

Aliud, ad idem.

℞. Seui caprini, sandarachæ tritæ ana q. s.
Misce Marinel.

Ad vngues excorticatos.

℞. Salis, Farinæ hordei, costi triti ana par. i.
Mellis q. s. Misce. Marinellus.

Vnguentum post casum vnguium.

℞. Seminis lini ℥. i.
Cardamomi ʒ. iij.
F Mellis q. s.
Misce, & fiat tanquam emplastrum. Marinel.

Vnguentum faciens cadere vngues.

℞. Vnguenti rosati, cantharidum ana q. s.
Misce Marinel.

Aliud, ad idem.

℞. Visci quercini, arsenici, ana quantum sufficit.
Misce, Marinellus.

Vnguentum

Vnguentum ad verrucas manuum. A

℞ Radicis vitijs, Stercoris ouini, item caprini ana part. j·
Lactis Ficuum, vel Lactis Tithymali q. s. j
Fiat vnguentum, Fumanellus.

Aliud, ad idem.

℞. Fæcis olei, Aluminis Zuccharini ana ℥. j.
Viridis æris ℥. ij·
Picis naualis ℥. ß.
Tritis omnibus vtitor. Fumanellus.

Vnguentum ad verrucas manuum. B

℞. æruginis æris, Auripigmenti,
Dactylorum, calcis viuae, Spumæ maris
Tartari, Vitrioli, Stercoris columbini,
Farinae Siliginis,
Farinæ Nigellae ana. part æquales·
Fellis taurini q s.
Fiat vnguentum quod superponatur, verrucis prius scarificatis, Fumanellus.

Aliud, ad idem. C

Cortex salicis ambustus, mixtusq; aceto, & superpositus, Item canis stercus cum cera. Fumanelli.

DE VNGVENTIS PEctus ornantibus.

Vnguentum mamillas paruas conseruans.

℞ Aluminis Rochæ triti q. s.
Olei Rosati q. s. D
Misce, & inunge mamillas, Marinellus.

Aliud, ad idem.

℞. boli armeni pulverizati, Gallarum viridium tritarum ana part. i. Mellis q s.
Fiat vnguentum. Idem.

Aliud, ad idem.

℞ cerussæ, marmoris albi ana part. ℥·
Olei myrtini q s.
Trita cum oleo myrtino misceãtur Marinellus. E

Ut mamillæ decrescant, minore sue] reddantur.

Cicutæ succus caphura mixtus, illitusque, minores illas efficit, Item, Thus album cum Veneris vmbilico, acriq; aceto mamillas crescere non sinit, Fumanellus.

Vnguentum prohibens mamillas augeri.

℞. Terre tinctorum quantum sufficit.
Coque cum melle, fac cataplasma spissum, & crassum, & appone mane vsque ad vesperas, deinde superpone spongiam in aqua frigida infusam, quousque cataplasma auferatur. Et si vis efficacius, misce cum eo gallarum immaturarum ℥. x. facit enim mamillas rectas, & tenlas. Bayrus. F

Vnguentum mamillas molles, & relaxatas indurans.

℞. Argillæ, Albuminis oui, Gallarum immaturarum, masticis, Thuris ana q s.
Tusa omnia calido aceto immisceantur & illinatur mammę, & integra nocte commorari oportet, & finito illic esse, si parum fuerit efficax, opus innouato, Ion Bapt. porta,

Aliud eiusdem, ad prohibendam incrementum mamillarum.

Contundantur cicuta, eiusq; magmata cum aceto, virginum vberibus imponatur, & si coercet, vt crescere non patiatur, praecipue hoc in virginitate, quamquam solito lac denegret tẽpore.

Linimentum vbera flaccida rugusq, de formata expoliens.

℞. Amureae q. s.
Gummi Arabici, Tragacãnthae, masticis ana parum. caphurae perparum.
Misce, Alexius.

Vnguentum mamillas minores & duriores reddens.

℞· Menthae viridis, Rosarum siccarum,
Pyrorum, s lueſtrium, Mespilorum,
Sorborum, prunorum syluestrium,
Acacia, balaustiorum, malicorii,
Nucum pinearum immaturarum,
Plãtaginis, flor. chameleonis ane part aequales·
Contusa coquantur in aceto, deinde adde
Farinae fabarum quantum sufficit.
Fiat emplastrum, Marinellus.

Aliud, ad idem.

℞ cotoneorum, prunorum immatur, an. q s.
Optime contusis addẽ
Boli armeni, sem. plantaginis, anisi,
Fœniculi, cumini ana parum.
Succi plantag. aceti ana q s.
Misce, Marinellus.

Vnguentum ad mamillas pendentes.

℞. farinae fabarum, Thuris masticis,
Succi Semperuiuae, aceti calidi,
Albuminis oui ana quantum sufficit.
Misce, marinellus.

Aliud, ad idem.

℞. Ficuum siccarum, passularum,
Cumini, aceti ana quantum sufficit.
Coquantur, & cõtundantur, ad formam emplastri Idem.

Aliud, ad idem.

℞. Gallarum Masticis, Thuris, Albumin. ouorum, Aceti calidi ana quantum sufficit.
Misce, Idem efficit surfur cum aceto coctum, & supra mamillas positum, Marinellus.

Vnguentum ad papillarum scissuras.

℞. olei Rosacei ℥ i·
Cort med. Sambuci ℥. i.
Ceræ quantum sufficit.
Misce. Fumanellus.

Aliud, ad dolorem ex scissuri s.

℞. Olei Violacei, vel olei Amygdal. dulc.
Thuris albi, ceræ ana ℥. ij
Misce, Fumanellus.

Aliud ad scissuras.

℞.pinguedinis Taxi ℥ß.
Vnguenti marciaton, item Agrippæ,
Althææ, Anodini ana ʒ j
Olei nardiui ℥.i.ß.
Misce, Fumanellus.

Aliud, ad idem.

℞. Rosacei ℥.ij.
Ceræ nouæ ℥.ß.
Lithargyri, Thuris ana ʒ j.
Misce Fumanellus.

Aliud ad idem.

℞ Tragacanthæ ℈ i.
Farinæ Amyli ℥.ij.
Succi plantaginis ʒ iij.
Misce, & linito. Fumanellus.

DE VNGVENTIS ORnantibus ventrem, & pedes.

Vnguentum uentris rugas a partu abstergens

℞.cornu ceruini combusti,
Lapidis Amianthir
Salis Ammoniaci, myrrhæ, Thuris,
Masticis ana quantum sufficit.
Trita cum melle misceantur, Ioã. Bapt porta.

Aliud, ad idem

℞. Serui arietis nouies in aqua frigida loti libram j.
Albuminum ouorum num. ii.
Butyri parum.
Contundantur omnia optime, deinde addatur
Masticis, olibani ana ʒ.ij.
Misce, & fiat vnguentum, quo venter inũgatur, Marinellus.

Aliud eiusdem, ad idem.

℞.cepæ marinæ vstæ, cornu ceruini vsti,
A Aluminis plumæ, Salis Ammoniaci,
Myrrhæ, olibani, Masticis nigellæ,
Farinæ hordei ana partes æquales,
Trita cum melle misceantur,

Vnguentum ad callos pedum.

℞.farinæ nigellæ,
Farinæ frumenti veteris.
Ceræ ana quantum sufficit
Misce, & fiat ceratum, quod supra callos ponatur. Marinellus.

Aliud, ad idem.

B ℞.apomelitis, Ammoniaci ana ℥ i.
Bdellij: Sagapeni ana ʒ.ij.
Terebinthinæ ʒ.iij.
Olei Irini ℥ ii.
Misce, & fiat vnguentum Fumanellus.

Aliud, ad idem.

℞.cineris, cort. Salicis.
Aceti ana quantum sufficit.
Misce, quo calli inungantur. Marinellus.

Aliud, ad idem.

℞.fol. Rutæ viridium.
C Passularum ana quantum sufficit.
Contundantur simul, & fiat emplastrum, Marinellus.

Aliud ad idem.

℞.galbani, ceræ ana q.s.
Misce. Marinellus.

Vnguentum nobilis odoris gratia.

℞.Galbani, ceræ ana q.s.
D Ex oleo Amygdalino dulci in vnguenti formã redigantur Heurnius.

Vel

℞.olei nucis myristicæ expressi ʒ.i.
Zibeti optimi ℈.i.
Moschi electi gr.vi.
Mosci electi gr.vi.
Olei spicæ, Lauendulæ ana gut.ij. vel iij.
Misce, Fiat vnguentum, quo nares frons, & nobiles partes, roborandi gratia illinũtur. idem.

De Smegmatis ornantibus, Sectio VII.

Smegma album odoratum.

E ℞.Smegmatis Veneti, antiqui rasi, atque per sex dies ad Solem positi, q.s.
Contundatur probe cum aquæ rosatum optimæ lib.j deinde cum igne lento resolutum fuerit, addatur
Ireos triti ℥.iv. Amyl.℥.vj.
Santali albi ℥.ij.
Styracis liquidæ ℥. .
Olei Spicæ ʒ j.
Misceantur optime, deinde cum refrixerit, formentur pilæ. Alexius.

Smegma mosch tum Damascenum.

℞.Smegmatis optimi, rasi lib.i
Cinnamomi electi, nucis moschatæ,
Styracis calamitæ ana ℥.i.
Ligni aloes ʒ.ii. Belzoini ℥ ii.
Cariophyllorum ℥ i.
Conterantur omnia in puluerem tenuissimum addendo
Pulueris cyprici ʒ i
Moschi, Ziberti ana parum,
Mergantur in aqua rosarum, postea cum ad Solem dies xl. fuerint relictæ, fiant pilæ, quæ seruãdæ sunt in vasis ligneis cum bombyce Alexius.

Smegma album, odoratum, Damascenum.

℞.Smegmatis communis antiqui, rasi, q.s.
Siccetur bene per dies octo, aut decem, deinde contundatur, & cribretur, fiatque puluis, cui addelib.x.
Ireos ℥.iv Santali albi ʒ.iii.

Machaleb

Mahaleb ℥.ij. Farinę amyli ℥.j.

Redigantur in puluerem omnia, misceantur cũ prędictis x lib. & ponantur in mortario, vna cũ ℥. i. Styracis liquidę & pauco oleo Spicę, contundantur bene omnia simul, demum cum farina Amyli formentur pilæ, seu globi, siccẽtur in vmbra, & seruentur. Alexius.

Aliud optimum, eiusdem.

℞. Moschi in aqua rosarum dissoluti G.vj.

A Zibetti G.iv.

Misceantur cum suprad icto linegmate. Verum moschum in aqua. Rosar. calidum esse oport.

Aliud, manus dealbans.

℞. Amygdalarum amararum, mundatarum & contusarum lib.j.

Saponis Saracenici ad ouis magnitudinem.

Sinapis cochlearium vnum.

Trita omnia misceantur bene. Marin.

De Pulucribus ornantibus dentes, Sectio VIII.

Puluis dentes dealbans.

℞. Coralliorum rubrorum,
Ossium dactylorum, pumicis,
Ossium Sepiæ, & Salis assi ana q.s.
Misce, & fiat puluis Bayrus.

Alius gingiuas etiam roborans & dentes confirmans.

℞. Coralliorum rubrorum, Margarit.
Sang. Draconis, boli Armeni, Thuris,
Cort. Cancrorum ana par. j.
Misce, et fiat puluis. Faman.

Dentifricium optimum.

℞. Hyssopi, origani, menthę ana ℥.ij.
Alumini, scissilis, cornu cerui,
Salis communis ana ℥.j.
Excipiantur, et vtãtur in olla donec in prunas reducantur, adde
Piperis, pumicis, pyrethri, Masticis ana ℥.ß.
Myrrhę, cinnamomi ana ℈.j.
Fiat puluis subtilissimus. Ronde.

Puluis dentes dealbans.

℞. Ossium Sepię, marmaris albi vsti ana ℥.i.
Cariophillorum, cinnamomi,
Pyrethri ana ℥.iij.
Spongię, pumicis, salis ana ℥.j.
Misce, et fiat puluis subtilissimus, quo fricentur dentes. Marinel.

Aliud, ad idem.

℞. Zingiberis, cinnamomi,
Caryophillorum ana ℥.ß.
Pumicis ℥.ß.
Ligni aloes, nucis moschatæ, macis ℥.ß.
Piperis, pyrethri, Sinapis,
Staphisagrię ana ℥ iij.
Spongię, marmoris albi ana ℥.ß.
Ossium Dactylorum vstorum,

B Hellebori albi ana ℥.ij.
Panis hordei vsti cum sale et melle ℥.ß.
Tegularum rubrarum,
Cornu cerui vsti, Aluminis Plumæ,
Ossium oliuarum vstorum,
Ossium Myrobalanorum vstorum ana ℥. iij.
Misce et fiat puluis subtilissimus Marin.

DE PVLVERIBVS ornantibus manus.

C

Puluis manus reddens albas.

℞. Farinę fabarum, lupinorum ana ℥.vj.
Farinę Amyli ℥.vj.
Oryzę, Fabarum minutarum, Ireos an. ℥.vj.
Misce, et fiat puluis, quo lauentur manus cum aqua. Marinel.

Alius, ad idem.

℞. Pinearum mundat. contus. ana ℥.ij.
D Sinapis lib. i.
Amygdal. mundat. contus. ana ℥ ij.
Fiat puluis, qui ad Solem siccetur, quo fricẽtur manus cum succo limonum, deinde cum aqua. Marinell.

Alius, ad idem.

℞. Sem. Erucæ ℥.vj.
Ireos ℥.j. Cumini ℥.j.
Aluminis Fęcis ℥.ß.
E Sacchari candi ℥.j.
Tragacanthæ ℥ j.
Caphurę ℈ j.
Pinearum mundat.
Amygdalarum mundat. ℥.iij.
Medullę panis albi ℥.ß.
Saponis antiqui rasi ℥.ij.
Trita omnia misceãtur, fiatq. puluis ad manus lauandas Marinel.

ANTIDOTARII SPECIALIS LIBRI III. ET VLTIMI FINIS.

Vni DEO & TRINO gloria.

RERVM ET VERBORVM
In antidotario speciali Pręcipuę memorabilium
INDEX.

A

ABechensium thermarum situs, ratio & vires 18.a
Abrotani duo genera 192.d
vires ibid.e
Absinthium quomodo distillandum 426. d
eius facultas & vires ibid.
Absinthii succus ab herba qd differat 349.b
eius vires ibi.
Absinthii tria genera 110.b
vires ibid.c
Abudiacarum thermarum situs, ratio, vires 18.f
Acacia quid 362. e eius loco quid substituendum ibid.
vires ibid.
Acacia quid Plinio 363.c
Acaciæ descriptio obscura 363.a
Acanthi radicis vires 283.c
Accipitris ossa aurum trahunt 401.c
Acetum caryophyllatum 556.e
Acetum distillatum quomodo fiat 555.c
Acetum lauendulę 556.c
Acetum omne mistæ substantiæ 355.b
Acetum quod magis astringat ibid c
Acetum quomodo statim fiat 555.b
Acetum rosmarinum 556 b
Acetum rosaceum quomodo fiat 556.a
Acetum saluiatum ibid.b
Acetum sambucatum ibid.
acetum scillinum quomodo parandum 528.a
eius facultas & vires ibid.f
acetum theriacale destillatum quomodo fiat 555.d
aceto conficiendi ratio ibid.b
aceti vires 353.d
acetosę duo genera 355.e
vires ibi.
acetosæ seminis facultas 265 c
acetosę succus quomodo exprimendus 351.b
eius vires ibid.
acharistum 770 b
acinorum [?]uclei stomacho vtiles 270.b
aconiti vires 287.c. 189.a
acorus conditus, vulgaris 763.a
acori radicis vis 286.a
adamantis vires 63.d
adeps anatum & anserum syluestrium quomodo colligatur 405.b eius vires ibi.
adeps anserina calore suillam superat 405.b
anserina
quomodo colligenda, præparanda, & reponenda ibid.
eius vires ibid.
adeps caponum quomodo colligatur 405. b
eius vires ibid.
adeps gallinarum quomodo colligenda, præparanda, & reponenda 405. b eius vires ibid.
adeps humana quando colligatur 303.f. eius vires ibi.
adeps suilla eodem modo colligitur quo humana 404.f
eius vsus ibid.
adianthum quomodo distillandum 425. b
eius facultas & vires ibid.
adianthi duo genera 109.a
eius vires ibid.
adrianum 654 b
ægeræ fontis situs, ratio & vires 21.a
Aegrina balnea ibi.e
Aegyptia andromachi 989.f
Aegyptium Philoxeni ibi.a
Aer corporum & spirituum elementum 5.a
Aer qui eligendus ibi.
Aeris calidi & frigidi vires 4.c
Aeris corrupti emendatio ibid.
aeris vsus ibid.
Aetites lapis quam vim habeat 73.e optimus quis, item pessimus ibid.d.
eius vires 72.e
ærugo rasa quomodo fiat 41.f
vbi gignatur ibid.
quibus modis adulteretur ibid.
æruginis scoleciæ duo genera 49.f
agallochum 331. eius vires ibid.
agallochum calidum & siccum in secundo gradu 304.b

agal-

agallochi loco calamum odoratum sumi ibi.e
agaricum duplex 326.c
eius vires ibid.d
agarum non admittit fucum 326.c
agaricus trochiscatus 1089.b
agni casti florum vires 209.b
agni coagulum quas vires habeat 406.b
agnini pulmonis vsus 397.b
agresta quid 479.c
agrimonia quid 113.a
eius vires ibi.b
ahr balneum 23.d
eius situs ratio & vires ibid.
aiuga quid 122.c eius vires ibid.
alabastrites qui probatissimus 73.c.
eius vires ibi.d
alcantalum 814.c
alcis vngulæ electio 406.b
vis ibid.
alcyonii lapidis quinque genera 77.a
vires ibid.b
alectorii vires 66.b
alep Syriæ emporium 340.f
alisma quid 184.a
eius vires ibid.d
alkekengi 265.e
allii vires 148.e 288.d
aloe quę improbetur 365.e
quomodo adulteretur ibid.
quando colligatur, & quandiu seruetur ibid. d
aloes duo genera 365.b
facultates & vires ibid.
aloes lignum 331.a eius vires ibid.b
alterci seminis facultas 265.f
altheę appellatio 110.d
vires ibid.e
altheæ radicis uires 283.a
alumen optimum quod 45.c
aluminis adulteratio 45.c
tria genera, vires ibi.c
alumine ligna illita non ardescunt 56.b
amaracus quid 140.b
eius uires ibid.
ambra citrina unde nascatur 84.f eius genera ibi. uires ibid.
ambræ generationis uariæ scriptorum opinio 79.b
ambrosia archibii 851.c
ambustis medentia 215.b
amethysti uires 63.f 66.b
amianthus lapis ubi nascatur 72.b
eius uires ibid.
ammi quid 132.c 257.e eius loco quid substituendum 132.e 257.e
ammoniacum quid 379.c
quando colligendum ibid.d
quod optimum ibi. ubi gignatur ibid. eius uires 131.d
amomum quid 131.a quod optimum ibi. eius uires ibid.b
amomi loco quid substituendū 205.e 258.b
amydum vnde conficiatur 359.f
eius vires ibid.
amydalę amaræ quæ probentur 240.b earū vires ibi.
amygdalę quæ optimæ 224.f earum vires 225.a
amygdalarum vires 356.d
amylum vnde conficiatur 357.f
ex Ampelitide terra quæ in primis laudetur 38.c
vitiosa quæ censeatur ibi. eius vires ibid.
ex Amphisbena demorsis quomodo auxiliandum 394.e
anacardia quid 229.c eius vires ibi.e
anagallidis duo genera 175.a vires ibid.e
anatis sanguis vtilissime in antidota misceatur 402.f
anemones duo genera 210.b
facultas & vires 211.b
anethum quid 120.d quando colligendum & quamdiu seruetur, ac eius vires ibi.e
anethi seminis collectio 256.e
eius vires ibi.f
angelica 120.f quando colligenda 121.a eius vires ibid. & 321.b
anguillæ in vino suffocatæ quid pręstet 376.f
anisi semen quod melius 258 b quando colligendum, & quandiu seruandum ibid.
eius vires ibid.
annæbergensia balnea 23.d
annębergensis fontis acidi situs, ratio & vires ibid.
antheræ seminis vires 268.f
anonis vires 323.a
anseris sanguis vtilissime in antidota misceatur 402.f
anserini stercoris vires 411.a
anthos flores quomodo distillandi 424.c eorū facultas & vires ibid.
antidotum andromachi 858.f
antidotum contra venena & pestem 800.a
de sanguinibus 803.d hæmagogum 827.c
antidotus Nicomedis Regis contra venena 804.a Saxonica 722.e
antigastrensia balnea 21.f
antigastrensis fontis acidi situs, ratio & vires ibid.
antimonium quod optimum 49.c
antimonii pręparatio 1028.c. vires 49.c
antimoron Nicolai 815.b

aperiue quid 186.f
eius vires ibid.
apii vires 121.b.288.a
apii satiui radix quando colligatur 283.f
eius vires 284.a
apii semen quando colligendum, & quandiu seruandum 256.f
eius uires ib.d.
apii succi vis. 349.c
apophlegmatismus ad destillationem capitis 1106.c ad dolorem capitis ex bile 1105.d ad dolores dentiū ex materiæ influxu ibi e ad frigidum & humidum capitis affectū ibid.d ad morbum comitialem 115.a
apophlegmatismorum vsus 1105.a
apozemata unde parentur 531.c
apri coagulum ad quid utile 414.b
dentis vires 402.b
aduersus Apum ictus remedium 392.a
aqua ad ambusta, preciosissima 469.d ad casum capillorum 1144.e ad conuulsiones 459.a ad dealbādas faciei maculas 1161.a ad delenda variolarum vestigia 1161.b ad dentes 470.b ad faciem decorandum 1150.f 1151.a ad faciem rubram 1155.b ad hydropem 466.d ad impetigines faciei 1161.b ad iuuentutem conseruandam, & senectutem tardandam 443.e ad loquelam deperditam 463.a ad maculas faciei 1161.e ad melancholiam 459.b ad morbum gallicum destillata 467.b ad nebulas oculorum & suffusiones 462.c 463.e
ad oculorum dolores 1146.a
lacrymas ibid.
aqua ad oculorum tenebrositatem 1146.a ad oculorum vlcera materia calida est 463.a item frigid. ibid. b ad palpebrarum tumores & lachrimas oculorū 1146.f ad phthisim 464.b ad rubedinem oculorum 1145.e 1126.a ad rugas faciei 1162.a ad splendorem & formam faciei 1148.f ad sputa cruenta & phthisim 464.b ad strumas 468.d ad tollendum omnes molestias in fa ie 1161.c
ad venena rodentia 467.a
ad uerrucas & alia tubercula faciei 1160.a
ad vlcera corrodentia & sordida 468.e
ad vlcera pudendi 479.c
aqua antimonii 1030.b
apoplectica 457.a
aqua Bezoartica 438.b
contra pestem 450.f
aqua bouinorum 431.d
aqua capillos efficiens croceos 1144.b denigrans 1142.e 1143.a longos reddens 1141.d
renasci prohibens 1145.a rubros reddens ibid.a tingens 1141.e
aqua caponis 435.c 436.e cicerum quomodo paranda 535.a
eius uires ibid. cinnamomi contra pestem 449.b cisternarum cur non æque commendetur 9.d
cochlearum 436.f
aqua concilians faciei roseum colorem 1157.e
confortans visum 462.c
contra pestem 449.d 450.c
aqua contra venena lethalia & pestem 455.a
corpus macilentum reddens 1142.c
corrodens loco cauterii 469.e
aqua cum Mercurio 476.e
cutem reddens albam, solisq. adustionem auferens 1153.e
cucurbitæ perfecta 1147.f
aqua dealbans capillos 1144.b
dealbans faciei maculas & cicatrices 1153.f
dentes confirmans 1127.f
aqua epileptica 457.c
Erasti ibid.f Langii 458.e
aqua faciem coloratam reddens 1157.c 1158.a
aqua faciem dealbans 1152.b 1144.e denigrans 1160.a illustrans 1151.d
inuenilem reddens 1160.b
pulcherrimam reddens 1149.a
detergens & illustrans 1148.e
aqua fluuiatilis quæ probetur 9.f
aqua formam faciei concilians 1149.a
aqua fortis 470.b
faciens renasci pilos 1144.d
aqua hordei quomodo paranda 535.a
eius vsus ibid.
hydrotica 466.a mellis 433.d melonum ad faciem illustrandam 1149.f
aqua mirabilis 437.e 455.f
ad visum 462.a
aqua mulsa, seu hydromel 486.a
aqua oculorum uitia tollens 1145.e
aqua odorata 1139.a b.
ad corpus & vestimenta ibid.a
aqua panis 424.e philosophica, siue theriacalis ad morbum gallicum 467.f potabilis 11.a
preciosa 455.d
aqua pro leprosis ad faciem 468.c pro phthisicis & becticis 465.b
aqua prohibens ortum capillorum 1145.b
aqua putealis cuiusmodi 9.e
quæ in humanæ vitę vsum admitti non debeat ibid.d

quæ optima ibid.d
Aqua rubificans faciem 1157.b.c
Aqua rubra ad faciem ibi.f
Aqua facchari destillata 432.a
Aqua somnifera 460 b 461.b
sordidis & corrodentibus vlceribus conferens 469 b spermatis ranarum 431.c stillatitia arthritidi vtilis 466.f odorata valde 422.a
Aqua stillatitia quomodo ex herbis ex floribus extrahatur 421 a sudatoria ad pestē 445.f Tartarea 466.e
theriacatis 444.a 446.f 451.f caphurata 451.f
Aqua visum conseruans 463.f 1145.f
Aqua visum instaurans 1146.a
Aqua visualis ad oculos 462.b
Aqua vitæ ad pestem 445.d 448.e
Aqua vitæ aurea 437.a
Aqua vitæ contra pestem 448 e
mirabilis contra grassantem pestem 447 f
Aqua vitæ optima 441.b 454 e
Aqua vitæ preciosa 450 b
preciosissima 444.a
alia minus sumptuosa ibi.b
Aquæ dulcis balneum calidum 9.f frigidum 10 b medicamenta ibid.c
Aquę alterantes bilem atram in corde 428 e
qualitate occulta 429.c capillos augentes 1144.a calefacientes caput 423.e
cor 426.a hepar 427.a splenem 426.c stomachum ibi. d
Aquę concoquentes atram bilem in pectore 428.c in hepate 429.a in splene ibi.b in thorace 422.b
Aquæ dentes dealbantes 1147.a
Aquæ excalefacientes atram bilem in capite 428 d matricem ibi. b renes & uesicā 427.c faciei maculas tollentes 1160 f
Aquæ lacustres & palustres omnino improbandę 9.e minerales, siue thermę 10 e
Aquæ mulsæ vires 486.d
Aquę ornantes 1129 a purgantes 431.f
432.a b refrigerātes bilem in capite 422 a
cor ibi.c hepar 423.a matricem ibi.e renes & vesicam ibid.b sanguinem 421.b
stomachum 422.f
Aquarii balnei situs & uires 32.b
Aquenses balnea 524.a
Aquensium balneorum vires ibi. a 32.b
Arabici lapidis vires 72.e
Arenę uires 70.d
Argentum viuum duplex 50.e
eius uires ibid d
quomodo fiat ibid. f quam vim habeat ibid.& 54.e
Argenti liquor 670 b
Argenti scobis vires 50.b
Argenti spumę vires 54.d
Aristolochia clematicis appellata 300.e
quomodo destillanda 427.c eius facultas & vires ibid.
Aristolochia Saracenica 301.d
Aristolochię appellationes 300.e
etymon ibid.d
tres species 299.e
Aristolochię quando colligendæ 300.c
Armenii lapides vires 76.c
aromaticum caryophyllatum 772.a moschatum ibid e
rosatum 771.a
rosatum Gabrielis 770.e
Aron quid 486.d eius vires ibi.e
Artemisia quomodo distillanda 418.c eius facultas & vires ibi.
Artemisiæ duo genera 121.c
Artus calefacientia 268.e
refrigerantia 269.f
Asa dulcis 359.f fœtida 362.d
Asarum quid 229 f
eius vires 130.a
Asarum quando distillandum 429.a
eius facultas uires ibid.
Asari uires 286.c
Asclepias quid 187.b
eius uires ibi.c
Asinę lactis uires 406.a
Asini vngularum combustarum vsus ibi.
Asinini iecoris vis 397 e
stercoris vis 411 b
Aspalathum 332.b
eius uires ibi.c
asparagi duo genera 109.e vires ibi.f. radix quando colligatur 309.e
eius uires ibi f
seminis uires 297 e
asperula odorata quid 172.c
eius uires ibi.d
asphodeli radicis uires 299.a
asphodelus quid 311. b quando eius radix colligenda ibi. facultas & uires ibi.
aspidis exuuii uires 416.a
ictus quomodo curandus 396.c
assius lapis quomodo probetur 71.a
eius uires ibid.
athanasia maior 847.a.b
Mitridatis 800 a
Atramentum sutorium quomodo probetur 47.f
atriplicis duo genera 161.b vires ibid.
atractylis quid 1095 f eius vires 1102
auellanę quę prestantiores 239 f

auellanarum facultates & vires 240.a
aurantia condita 833.b
aurantiorum malorum tria genera 134.f
vires ibid.
aurantii mali corticis vis 447.a
aurum quid 130.e
eius vires ibi.f
aurum omnium metallorum præstantissimũ 41.b ui quadam attractice pollet ibi.a in omnibus partibus suis æquale ibi.d
aurum potabile 666.f precipitatum 751.b
vitæ 669.f
auri facultas & vires 41.e
vena præstantissima quæ ibi.b
aurea Alexandrina 850.c
auripigmentum quod optimum 38 b eius genea ibi. uires ibid.
Austriaca thermæ 24.d

B

BAccę iuniperi quando colligantur 227.d
earum vires ibid.
Bacchus corymbifer cur dicatur 189.d cur hedere coronetur ibid.
Badense in Marchionatu balneum 15.b
Baden unilensia balnea 19.b
Baden vuilensium thermarum situs, ratio et vires ibi.b.c
Balanus myrepsica quid 238 e
eius ibid.
balneum oleum ibid.
Balneum abstergens, purgans, rarefaciens, digerens, pro lepro,i 610.a
Balneum ad conceptum perutile, calefaciens & roborans vterum 607.a contractos & conuulsos 605.a cutis vitia, pro biliosis 608.d dolorem 612 d dolorem col cum 611.a nephriticum ibid.c inflammationem, cum fluxus adest 607.e duritiem mẽbrorum ibid.f intẽperiem calidam 686.a intemperiem friigdam 605.a iuuandum conceptum 607.b
balneum ad lassitudinem 612 a maiores cutis affectus 609 a morbum gallicum ibi.f paraliticos 605.b præduram pra tumidam quæ scabiem 609.c scabiem lepram, vlcera, & omnia cutis vitia 610.c
Balneum aereum 5.a
quomodo fiat ibi.
Balneum aquę dulcis frigidum contra quos morbos valeat 9 a.b
Balneum corporis sordes abstergens, ipsumq; venustum reddens 1163 a
Balneum emolliens 607 e
Balneum frigidum quibus maxime noceat 606.a mẽstrua prouocans 608.a mundans corpus 1153.c
Balneu odoriferum pro nobilioribus fœminis 1164.b
Balneum primum, cutis affectus emolliens & detergens 608.b secundum, cutis affectus detergens & exsiccans ibid.c tertium, cutim detergens, ac leniter astringens, seu corroborans ibid.f
Balneum pro hecticis 612.c
remedium totius corporis 605.a
Theophrasti Paracelsi 610.f
Balneo diuisio 606.a
laconici incommoda 6.b
Balneæ gypsiæ quib. conferant 12.d
Balnea abstergentia cutem 608.c
Balnea ęrea quib auxilientur 12.b
aluminosa 11.c
aluminosorum vsus ibi.
Balnea aperientia 608.a
astringentia 607.b
balnea aurea 12.d quibus vtilia ibid. bituminosa 12 a
bituminosorum usus ibid.
balnea calefacientia 605.a 611.a
balnea cuprea & ęrea 12.a cuprea quibus auxilianur 12.b
balnea dolorem mitigantia 611 b
emollientia 607.d
balnea ferrea 12 a
quibus vtilia ibid.
balnea gypsea 12.d nitrosa 11.b nitrosorum vsus ibid.
balnea nitrosa quid à salsis differant 11.b
salsa 10.f salsorum vsus 11.a
balnea sulphurea 12.c
sulphureorum vsus ibid.e
Balsamum ad articulorum dolores 708.b
balsamum ad morbos diuersos 703.d
paralysim 707.b
vulnera 704.e
balsamum arteficiale 697.a 968.f 699.c arteficiale Fiorauanti 610 c Christi 704.e magistrale 700 d
mum ę 704 b
balsamum optimum 712.a pro vulnerib. conglutinandis 706.b
balsamum Romę factum 701.e
balsamum, seu oleum benedictum 705.b
balsamum sulphuris 709.b
tartari 709.c
balsamum trifariam in medicum vsum recip tur 639.c
balsamum Vgonis 710 e
balsamum hypericonis simplex 71?.c
compositum ibid.d Mar.is 710.a

Mer-

Mercurii ibid.c Pæti pretiosus, sarcoticus 711.f visci pomorum 712.f
balsami olei artificialis uires 456.b
balsami vires 639.c d
barbarum Andromachi 69.a
barbarum magnum 980.f
paruum ibid.d
bardanę maioris folii uires 189 c
basiliconis semen quando colligendum, & quamdiu seruandum 257.c eius vires ibi.
Bassenheimense balneum 24.c
Bassenheimensis fontis acidi situs, ratio vires ibid.
bdellium quid 371.f quod optimum ibi. eius adulteratio ibi.
vires 372.a
bedeguar quando colligatur 303 b
eius vires ibid.c
bellerthal balneum 24 b
bellerthalensis fontis acidi situs, ratio & vires ibi.
belzoin quid 360.e 380.b
quod optimum ibid.
ben album quid 303.c eius uires ibid.c rubrū 302 d eius uires ibi.e
benedicta laxatiua 814 b
berberis quid 242 b quando colligatur ibi b
eius uires ibid.c
berberorum seminis uires 269 f
succi vires 352.c
bertringensia balnea 24.c
bertringensium thermarum situs, ratio & uires ibid.
beta duorum generum est 111.d
eius vires ibid.e
betę radicis vires 283.c
succi uires 349.a
betonica quid 121 e
quomodo distillanda 423.f
eius facultas & vires ibi.
betonicæ florum vis 305 b
bezoar lapis 64.c
bilem flauam purgantia 272. d 325 b
bilem in capite concoquentia 422 a
birchenfeldensis fontis acidi situs, ratio & vires 21.f
bistorta quid 309.b eius duæ species ibid.c
vires 310 c
bitumen quid 81.d duum est generum ib d.
eius probatio 82.c uires ibid.
blanca Nicolai 815.f
blattæ Byzantiæ uires 80.c
blitum duorum est generum 154.a
eius vires ib.d.
baccharis quid 132 e
eius uires ibi.f
bolbocastani descriptio 310.d nominis ratio 311.a uires ibi.
bolus Armena quando primum in lucem uenerit 33.a eius præparatio ibi.c vires ibi.c
vires ibid.d
borrago quid 111.b
borrago quomodo distillanda 428.f
eius facultas & uires ibi.
borraginis flores quando colligantur 205 a
eorum uires ibid.
brachii humani ossis vires 401 a
branchę vrsinę radicis planta 283.b
eius uires ibi.c
brassica quid 111 f
eius uires ibid b.c
brassica marina quid 161.d
eius vires ibi.f
brassicæ foliis vires 189 d
siccis vis 349 b
brigensia balnea 24.c
brigensium thermarum situs, ratio & vires ibid.
Brintzbachensia balnea 9.ii
Brintzbachensium thermarum ratio & vires ibid.
brunella quomodo distillanda 425 f
eius facultas & vires ibid.
bryonia a labrusca differt 291.c
alba 292.f nigra 293. b etiam chironia appellatur ibi. syluestris 294 a
Bryoniæ facultates 293.c
bubali coagulum ad quid vtile 405.b
ex Bubalorum cornibus annuli vires 401.e
bubalinum seuum quomodo conficiendum, & seruandum 405.b eius vires ibid.
bubuli stercoris vires 411.e
bubulivę medullæ usus 401.e
buccinum quid 86.e
nominis ratio ibi. uires ibi.d
buccinorum carnes 86.c
bufonis lapis 65.f
buglossum quid 111.b
buglossa quando distillanda 428.f
eius facultas & vires ibi.
buglossę radix uino imposita, uoluptates auget 283.c
buglossę succi uires 349.a
bulbus esculentus 311.e
bulbi vires ibid.f 323.f
buphthalmi flores quando colligendi 205 b
eorum uires ibid.
buprestin qui biberint, quæ mala experiantur 389.d iisdem quæ auxilientur ibid.
buretzheimensia balnea 24.f
buretzheimensis balnei situs & vires ibid.
bursa pastoralis quid 105.f

eius vires 166 a b 270.b
butyrum quomodo fiat 407.a
eius vires ibid.
butyri oleum 695.c
buxā Italis idem quod Indis Guaiacū 333 b

C

Cadmia fornicaria 93.c
Calamintha quando colligenda 153 f
Calamintha quomodo distillanda 424 b. eius facultas & vires ibid.
Calaminthę succi vis 349. tres species 136. c vires 348.c
Calamus aromaticus conditus 880.c
eius vires 303.f
Calamus vulgaris pro vero calamo à Bononiēsibus acceptus ib. d d
Calculum frangentia 272.e
Calendula quomodo distillanda 427. a eius facultas & vires ibid.
Calx, cineris quædam species est 4: calx quę efficacior ibi. quomodo fiat 42
calcis facultas & vires ibi.d
Camphora quæ optima 380.f
quæ deterior ibid.a
Camphora vel caphura quid ibi.f
Camphoræ oleum 658 f
vires 381.a
Cancrorum destillatorum vis 411.d
Cancrorum oculi vis 397.b
Cācrorum exustorum cineris vires 90.b
Cancrorum fluuiatilium exustorum cineris vius 386.f lapillus vis 73.f
Candelæ odoriferæ cōtra venena & pestem 1128.e profumo 1128.d quę præstantiores 1.
Candelarum vsus ibi.a
Canella vnde dicta 341.a
Canellę adulteratio ibid.
baccarum oleum 343 f
Canellę diuersa cinnamomi nomina indita 341. e
Contra canis rabiosi morsus auxilium 391.b
Canis rabiosi morsus 390.e
Caninus sanguis à quibus commodè bibatur 403. a
Canini stercoris uis 409.p
Canthárides quæ probatissimæ 386.b earum vsus ibi.c
Cātharidem datarum signa grauissima 386.c
quę in auxilium exhibenda ibi.
capilli Veneris facultas 109.c
syrupi vires 481.d
Capnos chelidonia 298.d
capparis vires 228 e
corticis vires 347.a
Capparum radix quas vires habeat 274.a
Caprę sanguinis vires 492.f
Capreæ laticornus coagulum ad quid utile 410 b
Capreoli seui uires ibid.
Caprini seui uires ibid.
Caprini lactis uires 406.f stercoris vis 410.d
vesicæ usus 400.b
Caprifolii duo genera 141 f uires ibi.
Caput purgium Auicennæ 582.e
Carbonum ignitorum electio 2.d usus ibi.
Carbunculi uires 61.d
Cardamum Arabum aliud à cardamomo Græcorum 258 d eius uires ibi.e
Cardopatii duę species 321.d
Carduus benedictus quomodo distillandus 425.c eius facultas & uires ibid.
Carlinę duę species 321.a
Carpensis balnei situs & uires 32.d
carpobalsamum quid 229.c
optimum quod ibid.
carum quando colligendum, & quando seruandum 258.c eius uires ibid.
cariophyllata radix quando colligatur 304.f
eius uires ibid.
cariophyllorum arboris descriptio 227 e facultas & uires 220.a b flores quando colligendi 206.f eorum uires ibid.
carthami seminis uires 273.e
cassia Arabum 243.f
quę eligenda 244.b eius uires ibi d
cassia communis, extracta 805. b
extracta cum foliis seu 805 a
sine foliis seu 804.e
cassia Grecorum 334 f
cassia qualis esse debeat 344.f
cassia quæ optima 335 a 344 f
cassię adulteratio 340.f copia 344.e historia veteribus incognita 340. e in cinnamomum mutatio 345 d
cassainensia balnea 17.d
casteinensium thermarum situs, ratio & uires ibid e
castellū ex larigna materia constructū 338.d
castorum quid 398 b
eius facultas & uires ibi.c
castorium raro uerum inuenitur 398.e
catagmaticum Andromachi 991 d
cataplasma ad anginā 1007. b augescētē inflammationem ibid. d. dolorem oculorum 1009.e dolorem podagricum ibi.f uentriculi ibid.e dolorem articulorum ex materia calida 1008.f
cataplasma ad dolores & inflammationes partium externarum 1008.e
cataplasma ad eruptionem sanguinis e naribus 1003.e hydropem 1007.a iecur inflammatum 1003. a incipientem inflammationem.

tionem 1003.d induratos tumores bonis & iecoris 1004.c inflammationem 1010.b inflammationem in declinatione 1007.f inflammationem in statu 1007.e lienis inflammationem 1003.e maturandos tumores inguinum 1006.b
cataplasma ad oculos, refrigerans 1010.c parotidas ex frigore 1008.a
cataplasma ad ventris fluxum 1001.a
cataplasma attractatorium 1008.b concoquens & maturans 1006.b consolidans 1003 a
cataplasma in dolore colico & nephritico 1009.b
insigne Regis Daniæ 1005.a
cataplasma magistrale 1004 b mitigatoriũ ad parotidas per initia 1010.a
cataplasma quid 1001 a eius diuisio ibi. quo fluxus sanguinis e quouis vulnere erumpentis cohiberi potest 1003.f sanguinem è naribus profluentem sistens 1004. a suppuratorium 1004. a stupefaciens 1010.c
cataplasmata abstergentia 1005.e adstringẽ 1001.a attrahentia 1006.b concoquentia 1005.f discutientia 1006.f
cataplasmata dolorem mitigantia 1008.c
emollientia 1003.c
catapotia quid 1031.a
catapotia maior 274 b
catharticum imperiale 824 f
catini montis balneis vires 32.a
catti nigri capitis vsus 396.f
cauterium potentiale 396.c
caymanum lapis 67.d
cedria pix quæ optima 379.a
eius vires ibid.
Cellensium thermarum situs, ratio & vires 15.b c
cenchri morsus curatio 396.a
centaurium magnum quid 315.a eius rad. ex cuiusmodi ibid b vires ibid.
centauriũ maius pro rhapontico accipi 307.b
maius quid 135 a eius vires ibi.b. c minus quomodo distillandum 527.b eius facultas & vires ibid.
centaurii florum collectio 215.c
vires ibi.
ceparum vires 289 a b
cera alba quomodo fiat 418.b
cærulea quomodo fiat 418.c
cera flaua quomodo fiat ibid. & 1022. a
quæ optima 418.b nigra quomodo facienda 1022.b rubea quomodo fiat 418.c
viridis quomodo fiat 1002 a
ceræ omnis vis 318.c
ceram dealbandi modus 1021.a
cerasa condita 885.f
cerasa nigra quomodo distillanda 423. d eorũ facultas & uires ibi. quæ stomacho conueniant 241.b
cerasorum aquæ vis 431.b
cerasi arboris florum vires 215.d
à Cerasse percussis quomodo subueniendum 396.b
ceratum ad gangrænas 1018.f
Alexandri 1013.f
Andromachi 1012.f
capitale 1017.a
ceriuę, Ctesiphontis 1013.c
ceratum contra vermes 1018.e
contra vomitum nimium puerorum 1018.b
ceratum de cerußa 1013.c
ceratũ de euphorbio 1012.a diapente 1013 e
è betonica 1017.a è styrace, magistrale 1014.d expelle arietina 1016.d
ceratum fracturis omnib. oportunum 1018.b
ceratum gratia Dei 1014 d
ceratum infrigidans Galeni 1013.a
matricale 1012.f
ceratum Nicolai. 1014.f
ceratum œsypta, Galeni 1015.b
Pauli ibi. f Philagrii ibi.c
ceratum oxycroceum ibid.c santalatinum 1013.a stomachale, Galeni 1011.a uiride, Macherionis 1017.b
ceratum vnde dicatur 1011.a
ex quib constet ibi. eius diuisio ibid.
cerata abstergentia 1018.d astringentia 1016.a
attrahentia 1019.a consolidantia 1016.d
cerata 1011.a emollientia 1013. frigida ibi.a
cerefolium quomodo distillandum 426 f eius facultas & vires ibid.
cerui coagulum ad quid vtile 405.d
cerui genitalis vsus 400.e
cerui sanguinis uires 404.b
cerui senum quomodo colligendum, præparãdum, & conseruandum 405.d
eius vires ibid.
cerui cornu uires 400 e
ceruinę medullæ usus 401.d
cerussa quomodo fiat 52.a eius utendi modus ibid. uires 53.a
cerussa suo colore proditur 54.f
cestion quid 121.e eius vires 122.a.b
chalcedonii lapidis uires 66.b
chalcitis quid 47 b quæ optima. ibid.
eius vires ibi.c
chamę quid peculiare habeant 89.b
earum uires ibid.c
chamarum appellatio 89.c
chamæcarys quid 134 b
eius vires ibi.c

Chamælea Germanica quid 194.b
vires. ibi.c
Chamæleon & anthemis dicitur 112.e eius
tria genera ibi. vires. ibi.f
Chamæleon niger 312.d
Chamæleonis sanguinis vsus 403.b
Chamæmeli flores quando colligantur 205.e
eorum vires. ibi.d
Chamomilla quomodo distillanda 424.a eius
facultas & uires ibid.
Chamæpitys quid 122.f
eius vires ibid.
Chariophillata 133.f
eius vires. ibid.
Chelidoniæ succus quomodo exprimendus
& seruandus. 349.f
eius vires ibid.
Chelidonius lapis duplex in hirundine inuenitur 72.f
Chelidonii radicis facultas & vires 312.b
Chelidonium maius quid 136.b
eius vires ibi.c
Chiaquæ eligenda 36.b
eius vires ibid.
Chinæ radicis vires 320.c.d
Chinenses mercium precia quibus commentis auxerint 341.e
Chondrilla quid 154.b
eius vires ibi.e
Chrysocolla quid 48.f eius vis 49.b
Cicadarum usus 388.a
Cicerbitæ succi 350.c
Ciceris satiui facultas 267.f
Cichorium quomodo distillandum 421.e eius
facultas & vires ibi.f
Cichorii florum collectio 211.d
vires ibi.
Cichorii radicis uires 291.e
Cichorii seminis facultas. 265.b
Ciconiæ stercoris uis 411.b
Ciconia quid 88.c
Cicutę vires 153.c 188.a. 165.f
Ciminum facultas & vires 385.b
Cimolia optima quæ 39.c eius duo genera ibi.
vires ibid.
Cinnabaris vera hodie ignoratur 422.b neotericorum factitia ibi
Cinnamomum apud Arabes & Aethiopes
non nasci 341.a
Cinnamomum quid significet 342.b
Cinnamomum quomodo distillandum ibi.b
eius facultas & vires 426.b
Cinnamomi adulteratio 340.f
forma 345.f vires 344.b
Cinis combustorum lignorum 3.e
Cistus quid 171.a eius uires ibid.d
Citoniorum succus quomodo extrahatur &
conseruetur 351.a eius uires iaid.
Citria condita 883.e
Citri seminis uires 268.f
Citrulli seminis uires 269.b
Claretum cum melle 423.f
cum saccharo ibid.c
Claretum laxatiuum 524.a.
quomodo parandum 429.b eius uires ibi.
claretum purgans 432.b
quomodo conficiendum 527.b
claretum quomodo fiat ibid. eius uires ibi.c
clister ad anasarcam 572.f
ascarides 568.b asciten 572.b
clister ad bilem alterandam 564.b
colicum dolorem 569.b
clister ad comminuendum calculum 567.f
clister ad dolorem colicum a pituita vitrea
clister a dolorem coxendicum 570.f
clister ad dolorem nephriticum 570.a.
clister ad flatus 473.e uteri ibi.
clyster ad lienteriam & diarrhœam 566.a
clyster ad morbos capitis frigidos & intestinorum 563.e
clyster ad passionem iliacam 570.e
pituitam alterandam 663.f
clyster ad scirrhum vteri, emolliens 565.e
clyster ad timpanitem 572.e
vermes cum alui flore 168.e
vermes cum febri ibi.d. uermes in ventriculo ibi.e urinæ retentionem 567.d
clyster astringens consolidans 565.e astringens & siccans 566.c detergens & siccans ibi.f
clyster dolores dysentericos sedans. 571.a.b
ex uino Hippocratico 569.f
clyster humores melancholicos purgans 571.f
nutriens 563.a purgans pituitam 571.b
clyster quid: 571.b
eius diuisio ibi.
clyster sedans dolorem colicum 569.b
clyster uermes necans 568.c
vricam prouocans 567.c
clyste calefacientes 563.d
dolorem sedantes 569.a
flatus discutientes 569.a purgantes 571.e
clyster purgantes aquam 572.e
clysteres astringentes 565.e
cnicus quid 134.e eius uires ibid.f
cnici seminis uires 273.f
coagulum quod omnium prestantissimum
410.a
coagulorum omnium natura & facultas ibi.
cochleę quę optimę 386.a
cochlearum marinarum uires 89.d
cochlearum uires. 388.a

cochlearia ex ficulneo ligno quid peculiare habeant 338.e
cochlearia ex ficulneo ligno quid peculiare habeant 388.e
collyrium contra omnis generis passiones oculorum 1103.b de thure 1101.c Mesuæ ibi. nardinum ibi.e
collyria abstergentia 1101.a
collyria dolores mitigantia 1104.d
collyria excrescentias auferentia 1103.e
collyria quid 1100.a
corum differentiæ ibid.
colocyntis quid 247.c
eius vires ibid.
colophonia quid 381.f
coluber fluuiatilis quomodo ose lapidem rueliet 65.e
colonum sanguinis uires 402.f
columbarum pulli qua polleant proprietate 488.c
columbarum stercoris uis 419.c
conderthalense balneum 22.d
conderthauensis fontis acidi situs, ratio, uires ibid.
conditum ad calidum humorem 890.e calorem iecinoris 891.c
conditum ad frigidum humorem 890.b
conditum ad inflammationem pulmonis ibid.f
conditum ad omnes vires roborandas 888.b
conditum de pomis 884.f
excalefaciens 888.e
cõditum ex fructibus 887.b ex persicis 886.f prunis 887.d sorbis ibid.e
conditum purgans 891.d
conditum refrigerans & constringens stomachum imbecillum 891.d
condita calefacientia & corroborantia cor 883.a
calefacientia ventriculum 886.d
condita temperata 888.b
condita vnde fiant 882.b
corum diuisio ibid.
confectio anacardina 761.a
confectio anisi tabulata 1068.d
confectio caryophyllorum orbiculata ibid.e
confectio contra vermes 1076.f
confectio cordialis 775.c fœniculi orbiculata 1067.c
confectio Hamech maior 821.e
minor 822.c liberantis 775.a pinicata confortans 1184.c
confectio pomi ambræ 1127.b
confectio Rasedsent 783.e
zingiberis cotti 1045.f
confectionum differentię ibi.
confectum amygdalarum dulcium 1108.c
confectum anisi 1107.c
laxatiuum 1111.e
confectum auellanarum 1109.a
caryophyllorum 1110.a cinnamomi 1109.f citri ibi.e coriandri 1107.a fœniculi ibi.e
cõfectum moschatum, seu moschardini 1110.e
pinearum 1109.b zingiberis 1110.e
confecta quid 1107.a
corum differentia ibid.
conserua absinthii 869.e acetosæ 871.e acori 867.b betonicę ibi.c buglossę 869.a capillorum Veneris 868.e enulę 869.f euphragiæ 867.d
florum anthos ibid.a
florum aurantii 869.b
florum borraginis 868.f
florum caryophyllorum 869.c
florum cichorii 871.a
florum lauendulæ 870.e
florũ nenupharis 869.c florũ persici 869.c
florum saluiæ 867.f
florum sambuci 870.b
florum stœchados 867.c
conserua fumiterrę 870.a hyssopi 868.d
conserua maioranæ 868.a melissę ibid.e menthę 869.f pęonię 868.b
conserua primulę ueris 868.e
rosarum 870.f violarum 871.a
conseruę calefacientes caput 867.a cor 868.f hepar 870.a pectus ibi. splenem 870.e ventriculum 869.d
conseruę excalefacientes iuncturas 870.d
conseruę excalefacientes vterum ibid.
conseruę quid 865.a
earum diuisio ibid.
conseruę refrigerantes caput 870.e cor 871.c hepar 872.a iuncturas ibi.d pectus 871.b renes 872.c splenem ibid.b ventriculum 871.d vterum 872.c
consolida maior quid 313.d
eius vires ibid.
consolida maior quomodo distillanda 426.a
eius facultas & vires ibi.
conyzę tria genera 137.c
vires ibid.d
cor calefacientia 241.b 867.d 303.a 426.a
cor qui flores calefaciant 213.b
cor refrigerantia 241.a 268.f 422.c
corallium tripilci constat differentia 82.f
eius vires 83.a
corallium oleum 672.b
coriandri semen cuiusmodi 255.a quando colligendum, & quandiu seruandum ibid.

eius vires ibid.
Carolinorum balneorum situs, ratio & vires 16.f
cornu quid 241.f
eius vires ibi.f
corsenum balneum 20.d
corseni balnei situs & vires ibi.e
cortices aperientes 346.c
cortices bilem purgantes 347.a
cortices calidi ibi. in primo 339.a secundo 340.a tertio 347.a
cortices dolorem mitigantes 346.c
cortices fructuum calidi ibid.d
cortices frigidi 347.a
purgantes 346.c
cortices fructuum astringentes 376.a
corticum diuisio 339.a
cactus quid 289.d
eius facultas ibid.e
cotbyledonis succi uires 350.b
cranii hominis vires 401.a
creta insula cupressi patria 337.e
crocus Martis 745.f
crocus quando floreat 206.a
vbi nascatur ibid.
croci adulteratio 205.f
essentia 757.f vires 286.b
crocodyli terrestris stercoris vires 412.b
crocomagna Democratis 1081.c
crystallus vnde gignatur 69.f
eius vires ibid.
cubeba quid 238.f
cubebæ fructus in quanta sit æstimatione 239.b eius vires ibid.d
cucumis syluestris quid distet à satiuo 248.
quando colligatur, & quãdiu seruetur ibi.
quomodo corrigatur ibid.
eius uires 248.c
cucumeris syluestris uires 327.d
cucumeris seminis vires 269.c
cucumeris vires 234.c
cucurbitæ quomodo destillandæ 422.f earum facultas & vires ibid.
cucurbitæ seminis vires 269.c
cucurbitarum vires 234.a
cuminum quando colligendum 261.c
eius uis ibid.
cupressi duo genera 170.b uires ibi.c
cupressi lignum suaucolentiam non exuit 338.a
curcumæ vires 305.a
curiense balneum, siue piperinum, 12.f
cuscuta quæ deligenda 113.a
eius uires ibid.b
quando destillanda 429.b
eius facultas & uires ibid.
cyclaminus quid 172.e
eius uires ibi.f
cyclamini radix ἄχε[?]ς 294.e
cygnus Galeni 1103.f
cyperus quid 308.e
eius genera duo ibi.f
cyperi vires 309.a
cyphoides 783.b
cytonia condita 884.d

D

Dactyli qui probentur 223.f
qui deteriores 224.a
Dactylorum uis ibi.
Dalsingensia balnea 24.f
Dalsingensium thermarum situs, ratio & uires ibid.
Damæ seuum quomodo colligendum, præparandum, & conseruandum 403.d
eius vires ibid.
Daphnoides quid 293.e
eius uires ibi.f
Dauci tria genera 261.f uires 262.a
decoctio apetitiua lenitiua maior 551.d minor ibid.f apetitiua maior cum rhabarbaro ibid.d
decoctio bilem educens 549.d
florum et fructuum 536.d
decoctio seræ D. Gereonis quomodo paranda 544.d eius vires ibid.d. vulneraria nostra 747.a
Decoctum ad dentes firmandos 1148.a
decoctum adianti quomodo parandum 542.e
eius vires ibid.
Decoctum atram bilem vacuans 550.d cephalicum calefaciens 536.f commune magistrale ad medicamenta macerranda ibid.d
Decoctum contra vrinæ ardorem 546.b cordiale 545.e quomodo fiat 545.e
Decoctum epithimi quomodo parandum 544.a
eius vires ibi.d
Decoctum ex fumaria 546.f
Decoctũ ex thymo quomodo parandũ 546.e
Decoctum eupatorii quõ parandum 545.a
eius uires ibid.
Decoctum flatus pellens, seu carminatiuum 547.f
Decoctum fructuum quomodo parandum 543.b
Decoctum galli ad colicam ibid.e
Decoctum guaiaci cum zarza parilla pro syrupo 541.d
Decoctum hellebori nigri quomodo parandum 551.a

decoctum laxatiuum in Maio 552.d
decoctum ligni guaiaci cum corticibus 540.b.c.d cum vino 539.b.c.d
decoctum ligni pro potu 539.a
decoctum mixtos educens humores 550.b
Decoctum myrobalanorum quomodo parandum 144.eius uires ibid.
decoctum pectorale quomode parandũ 545.c
eius vires ibid.d
decoctum pituitam educens 550.c
decoctum pronocans menstrua 546.e
decoctum ptisanæ hordei quomodo fiat 535.e
decoctum radicis chinæ 542.a
decoctum stœchados quomodo parandum 543.f eius vires ibid.
decoctum thymi quomodo parandum 543.d
eius vires ibid.e
decoctum zarzæ parillæ 541.b
decoctum zarzæ parillæ cum guaiaco 541.d
decocta alterantia bilem 546.a
bilem atram purgantia 544.a
alterantia caput 536.f
decocta alterantie communia 536.c
decocta alterantia cor 537.d.545.e
pituitam 546.c ventriculum 537.f
decocta minus vsualia 545.b
decocta officinalia reficientia 53[illegible].a
decocta purgantia bilem flauam 543.b.549.c atram bilem 550.f humores mixtos 544.c pituitam 543.c sanguinem 542.e
decocta sudorem pronocantia. 538.f
decocta vnde parentur 933.a
deco[c]ta uulneraria 547.a
defensiuum optimum 949.b
defensiuum magistrale 925.b
dentifricium ad candorem dentibus conciliãdum 1124.e
dentifricium optimum 1210.a
Deynachense balneum 21.c
Deynachensis fontis acidi situs, ratio, et uires ibid.
diacalaminthon Galeni 768.c
Nicolai ibid.f
diacapparis 784.a
diacarthamum 824.a
diacassia cum manna 806.a
diacassia magistralis 805.d
Mesuæ 805.e
diacassic sub nomine cassiæ condita 805.b
diacastorium 863.c
diacatholicon 806.e
diacatholicon Theophrasti 433.f
diachylon cum gummi, Vigonis 975.e
diacinamomum 777.d
diacitonium compositum 786.d
diacitonium e succo citoniorum 882.b
diacodion Montani 873.e
diacodion simplex Galeni ibid.c
diacodion solidum 1172.f
diacodion simplex 885.e stibiatum 885.a
diacorallus Galeni 1084.a
diacorum 762.c
diacostum 783.d
diacuminum 776.e
diacurcuma magna 782.d
minor ibid.f
diadictamnum 982.a
diadictamnum galeni 1018.e
diagalanga 776.b
diahamatites 1102.a
diahyssopum 767.c
diaireos Salomonis 766.c
diaireos simplex, magistralis 756.b
diaireos usitata ibid.c
dialacca maior 781.c minor 782.a
dialacca Isaac ibid.b
diamanna 808.d
diamargaritum calidum 773.a
diamorusia 783.a
diambra 761.e
diameliton Andromachi 776.d
diamoron Mesuæ 812.a
diamoron simplex Galeni 510.f
compositum 511.a
diamoron usitatum 510.f
diamoschum amarum, dulce 761.a.b.c.
diamyrrha 1102.b
dianisum 776.d
dianthon 772.c
diaxnio 1101.e
diaolibanum 850.b
diapapauer ibid.a
diapenidion 786.d
diapenidion sine speciebus calidis 787.c
diaphænicon 813.d
diophysalidon 826.d
diapolypodion magistrale 822.e
diaprassium 767.d
diaprunum simplex 806.e
compositum ibid.f
solutiuum 811.e
diarceutbidon Damocratis 296.e
diarrhodon abbatis 778.a commune ibid.d
diarrhodon Nilei 1105.a
diasatyrium 794.c
diasatyrium analepticum, & renutritorium 795.c
diascordium 799.d diasena. 821.b
diaspoliticum 778.f
diasulphur 769.d
diathamaron 769.a
diatragacãthũ calidum 767.a frigidũ 787.a

diatrion pipereon 778.b
diatrion santalon 788.f
diaturbith cum rhabarbaro 814.b
diaturbith maius 815.d minus ibid.c
diaxyloaloes 772.d
diazingiber 777.e
dictamum quid 133.b
eius vires ibid.c & 287.a
diaphryges quid 48.f. quod optimum ibid.
eius vis, & vsus ibid.
dolorem mitigantia 271.f sedantia 323.b
dorci coagulum ad quid vtile 410.a
doronici vires 287.a
dorycnii vires 188.b
dracunculus maior quid 312.e
quando colligendus ibid.f
eius facultas, & vires ibid.
dracũculus minor quid 313.a eius vires ibid.
draconis sanguis factitius 364.f
eius vis 365.a dropax quid 1019.b
drodax simplex ibid. compositus 1020.b
dryini morsus quando curandus 394.f
dulcamara quid 173.d eius vires ibid.e
Dunckelbrum balneum 25.b
Dunckelbrunensis balnei situs, ratio, & vires ibid.

E

EBani balnei vires 30.a
Ebenhausen balneum 25.e
Ebẽhausani fontis accidi situs, & vires ibid.
ebenus optima quæ 334.a eius vires ibid.e
ebrietas omnis nocet 355.e
Ebrus Thraciæ fluuium auri ferax 41.c
ebulus quid 170.e eius vires ibid.c
ebulum quando distillandum 438.e
eius facultas, & vires ibid.
ebuli foliorum vires 189.f
radicis vis 328.a ebur quid 399.e
eius vires ibid.f echii succi vis 349.c
eclegma quid 871.d eius diuisio ibid.
eclegma abstergens 875.a.879.a
adstringens 878.a elaterium quid 368.e
quod optimum ibid. quod improbetur ibid.
electuarium Alcanzi 780.e
electuarium Albarif 826.b
electuarium Aljebram 826.b
electuarium angelicum Fiorauanti 815.d
electuarium ad aquam inter cutem 835.a
calculum 839.e
coitum augmentandum 840.e
dolorem colicum 842.c dolorem vesicæ cum vlcere ibid.e
dolores cum ulcere 842.f
hepar colesactum cum obstructione 838.e
electuarium ad humectationem ventriculi totiusque corporis 837.d.c icterum 835.e
libidinem augmentandam 840.d.f
electuarium ad memoriam 830.d.f
morbos capitis frigidos 829.f
seminis profluuium, & venerem minuendam 842.a
electuarium ad venerem 840.b
ventriculi corroborationem 833.b.e.f.834.a vrinas, & menses mouendos 839.d
electuarium ad uteri dolores 833.a
electuarium calculum frangens 791.a
confortans mineram omnium virtutum 832.a
confortans stomachum, & digestiuam 834.d consolidæ maioris 791.b contra pestem, Ferdinandi Imp. 801.a
contra sterilitatem 841.e
electuarium contra stomachi ardorem 837.b
electuarium cordis 831.e
electuarium de aromatibus 779.b
baccis lauri ibid. baccis myrti 789.f
cineribus 792.b eupatorio 827.b
electuarium de gemmis calidum 773.b nucibus 797.f
ouo ibid.d psyllio 810.e
seminibus 781.e
sebesten 808.c sorbis 789.a
succo rosarum 810.b
electuarium diabryonias 820.b
electuarium diacarthami, cholagogum 843.f
electuarium diacocognidiu 823.d
electuarium diapæonias 764.b
electuarium diureticum 792.e
electuarium ducis 784.e
electuarium e scoria ferri ibid.b
electuarium Elescoph 815.e
ex acetosa 789.b
electuarium ex asa 785.e
ex citro 778.e
electuarium frigidum secundum Cophonem 813.b
electuarium imperiale, Fiorauanti 785.f
electuarium Indum maius 815.a
minus ibid.c
electuarium Iustinum 791.a
electuarium lætificans 773.d
electuarium lenitiuum 807.f
electuarium Mesue 810.d
electuarium officinale solutiuum 810.b
electuarium opticum 830.c
pectorale 833.a pestilentiale 791.d
electuarium Petri 783.d
electuarium præseruatiuum contra pestem, & alios morbos 798.a.802.e
electuarium pro corde, & palpitatione 831.b dol. r. in fluxu ventris 843.a dolore nephritico

tico 842.d dysenteria 838.f
electuarium pro iis qui non possunt coire ex frigiditate 841.d
electuarium pro iis, quibus semen est acre 840.b lienteria 838.d
refrigerato ventriculo 833.d
splene 835.
ventriculo laxato 837.d
electuarium, quo Hispani milites vtuntur, affecti lue Hispanica 846.e
electuarium Reginæ, magistrale, & vsuale 791.d
electuarium regium ibid.
electuarium refrigerans caput 786.a
pectus ibid.f
electuarium restauratiuum 838.a
resumptiuum. 787.a
electuarium rosarum Mesuæ 810.d
electuarium soluēs ventrem 845.b
electuarium sulphuratum. 869.f
electuarium uitæ 781.a.846.f
electuaria aquā purgantia 844.d
electuaria astringentia 709.c. 838.d
electuaria calefacientia caput 829.f
cor 831.a hepar 781.a
835.c. matricem. 684.e
pectus 766.b.. pulmonem 833.a splenem 784.a
835.f uentriculum. 776.b 835.f
electuaria dolorem mitigantia 842.c.
electuaria contra vena 796.e
electuaria officinalia lenitiua 804.a
electuaria purgantia humores mixtos 823.f. 844.f
electuaria quid, & vnde dicantur 790.a.
electuaria refrigerantia hepar 838.b
matricem 790.a splenem ibid.
stomachum 790.a.
electuaria refrigerantia uentriculum 837.a
electuaria uenerem minuentia 842.a uenerē stimulantia 794.b 839.e
electuarium diuisio 753.a
elixir uitæ 438.f.441.a.454.e
ellebori albi uires 325.e
nigri uires ibid.e
Ellenbogensium thermarum situs, ratio, & uires 16.e.f
embrocha quid 597.a
embrochæ alterantes stomachum 598.b calefacientes caput 597.b
embroccha ad dolorem podagricum 600.b lethargum 597.b.
embrocha ad phrenitidem in principio 598.d
embrocha ad somnum inducendum 600.a.
embrocha ad stomachum imbecillem in febri quotidiana 598.b
embrocha in augmento 599.a
embrochæ refrigerantes caput 597.c
embrochæ vnde componantur ibid.a
embrocharum diuisio ibid.
Embsensium balneorum situs, ratio, & vires 16.b
emplastrum abstergens, purgansque 997.f
emplastrum ad dolorem iuncturarum, & podagræ 994.d
fluxum uentris 995.a
fœtum retinendum ibid.b
hydropem 985.d.997.a
humiditetem restaurandum 837.d. materiam concoquendam, & pus mouendum 996.c
emplastrum ad membra conuulsa ex repletione 997.b
morbum gallicum ibid.c
emplastrum album, siue e cerussa 981.c
emplastrum Andromachi ad vlcera magna 982.f
emplastrum aperiens cutim. 999.e
emplastrum apostolicum 978.f.
emplastrum Asclepiadis 982.c
emplastrum attrahens. 959.c
emplastrum basilicum maius. 981.f
minus 98.a
emplastrum cephalicum. 898.d
emplastrum ceroneum. 977.c
emplastrum chalcanthinum. 984.a
emplastrum comitis 992.c
emplastrum commune ad durities, & dolores iecoris & splenis. 995.c
emplastra consolidantia 995.f
emplastrum contra ambustionem 1000.a contra ramicem siue rupturam 986.a
emplastrum contra vermes 998.a
emplastrum contra vermes 998.a.b
emplastrum croceum 993.a
emplastrum de apibus 980.a
baccis lauri 994.a betonicæ 998.f. centaurea ibid. crusta panis. 973.a
emplastrum de ianua 881.c
lapide calaminari 993.c
mastice 994.c meliloto 976.b
minio, Vigonis. 976.b
rhabarbaro 979.b tribus farinis 980.b
tribus farinis 980.b item de quinque 980.c stercore canis 984.c vermibus 992.d
emplastrum Diabotanon, critonis 983.b
emplastrum Diacadmia. 993.d
emplastrum diacalciteos, palmeum vnguētum dictum 988.b
emplastrum diachylon simplex 974.f
compositum

compositum 975.a
magnum filii Zachariæ 175.e
paruum 175.d
emplastrum diaphœnicon calidum 973.f fri-
gidum 974.b
emplastrum diasulphuris 991.f
discutiens 996 f diuinum 981.e
emplastrum ex alliis 979. c euphorbio 991.f
fermento 999.b Gallia 673. b salice 997.
e salicibus 989 b
Scylla, Critonis 933.e
emplastrum filii zachariæ secundum Me
suem 979.e
emplastrum gratia Dei ibid.d
emplastrum griseum de lapide calaminari
993.a
emplastrum iacarnans 992.e
emplastrum inflammationē reprimēs 995.d
emplastrum Macedonicum 980.b
emplastrum Marciatum, Pauli 994.b
emplastrum nigrum 988.f
oxycroceum 977.f
emplastrum polyarchion 971.b
emplastrum pro matrico 974.d
emplastra quic 969.a
eorum diuisio ibid.
emplastrum stomachicum 971.a
sulphuratum 984.e
emplastrum Tarentini 989 c
emplastrum triapharmacum 986.c
emplastrum venatorum 989.d
emplastrum uiride 981.d.990 f
emplastrum viride Andromachi 990 e her
barum 923.d
emplastra abstergentia 980.b
adstringentia 973.b.994 f
ambusta extinguentia 1000.a
cicatricem inducentia 995.a
concoquentia 996 c
emplastra consolidantia 998 b
discutientia 985 a 996. e dolorem sedātia
994.a emollientia 995.e erodentia 999. e
extrahentia 998.e
emplastra frigida 971 a
emplastra minus vsualia 971 a
emulsio ad renum vesicæ affectus 521.d.
endiuia quomodo distillanda 421.e
eius facultas & uires ibid.f
endiuiæ succi uires 481.c.d.
enema ad bilem 571.a
enula quando distillanda 428.b
eius facultas, & uires ibid.
ephemeri vires 323.f
epithema ad calidam hepatis intemperiem
595.e ad capitis dolores a frigore 581. d
ad coitum 597.a dolorem stomachi ex ca
lore 595.d ex frigido 595.b ad faciei erysi
pelata 591.e ad febres ardentes, & siccas
592.f ad frigidos cordis affectus ibid.b ad
frontem primum 589.b secundum, & ter
tium 590. a. b ad becticam febrem 594.a
ad hepatis obstructionem, & calorē 596.
a ad palpitationem cordis ex b.le 593.a ad
somnum 591.b ad testiculos refrigerandos
796. e ad ventriculum corroborandum
594.c
epithema ad ventriculum biliosum ibid.d pi
tuitosum ibid.f.
ad uirium imbecillitatem 592.c
epithema commune omnium partium
589.a
epithema contra vlcera uirgæ 596.f
epithema frontale commune 590.f
epithema in febri continua arteriis iuxta
manum applicandum 596 e in febribus ar
dentibus 592.b
epithemata æsterantia cerebrum 590. b cor
591.e corpus per arterias iuxta manus
596.e
hepar 595.e pectus 594.a
stomachum ibid.e
testiculos 596.e
hepar 595.e pectus 594.a
stomachum ibid.c
testiculos 596.e
Epithemata quæ dicantur 589.a
eorum diuisio ibid.
epithymum quid 191.c
eius vires ibid.d
epithymi florum uires 209.b
equi coagulum quibus conueniat 509.b
equorum sanguinis usus 403.b
equini stercoris vis 409.d
equisetum quid 166.b
eius uires ibid.c
cretiadum duæ species 36.e
quæ optima ibid.
quam uim habeat ibid.f
ericæ florum uis 206.f
erinacei iecoris vis 397.c
eriphionis etymon 297.c
errhinum ad capitis dolorem ex pituita 582.
b ad fœtorem narium 583.a ad sanguinem
reprimendum ibid. ad vetustum capitis
dolorem, & lippitudinem 582. b ad ulce-
ris erosionis detersionem 581.d ad ulcera
narium detergenda, & exiccanda ibid.
ad ulcera purganda & consolidātia ibid.f
errhinum detergens pituitam 581.c
errhinum purgans bilem 579 a
melancholiam ibid. e
pituitam ibid.

errhina quid 579.a
eorum diuisio ibid.
errhina astringentia 582.f
dolorem mitigantia 582.a
errhina odorata 583.a
eruca quando distillanda 427.e
facultas et vires ibid.
erucæ duo genera 184.b vires ibid.
erucæ semen quando colligendum et quandiu seruandum 257.b
eius vires ibid.c
erucas pinorum qui hauserint, quos experiantur dolores 589.c
iis quomodo succurrendum ibid.d
eruum quid 257.a quando colligendum ibid.
eius vires ibid.
eryngion quid 313.f
eius radix cuiusmodi ibid.
facultas & vires 314.a
eryngium conditum 886.e
erysimon quid 286.a
eius vires ibid.b
ery brodanum 295.c
Esdræ antidotus 862.c.863.d
essentia cornu ceruini, monocerotis, ossium de cornis ceru, et eloris 691.a
essentia cranii hominis 691.f
essentia moschi, zibettæ, et castorei 644.f
essencia viperarum ibid.a
esula quid 195.b
esula quæ præstantior ibid.
esula quando colligenda ibid.
esulæ nomine tres plantæ intelliguntur 327.d
esulæ vires 195.c.327.f
Etingensia balnea 25.d
Etingensium balneorum situs, ratio & vires ibid.
euangelon 817.e
Eupatorum quid Auicennæ 113.c
item Mesuæ ibid. eius vires ibid.d
quomodo distillandum 427.b
eius facultas, et vires ibid.
euphorbium quid 380.c
quandiu seruetur ibid.d
quod optimum ibid.
euphorbii vires ibid.
euphragia quomodo distillanda 424.a eius facultas, et uires ibid.
extractum agarici 899.c
extractum aloes ibid.e.f
extractum cardui benedicti 894.a
chelidonii 893.b
colocynthidis 900.d
extractum elaterii 828.f 903.b
extractum ex belleboro 907.c
ex semine Cnici 904.f
extractura cu[m] borbii 900.f
extractum granorum lathyridis 903.e helle-
lebori nigri 901.c
hermodactylorum ibid.b
iuniperi 894.e lapidis Armeni, et Cyanei 902.f mechoaca 899.d
melissæ 893.a opopanacis 901.a polypodii 899.d
extractum purgãs, Norimbergæ in vsu 905.d purgans cunctes humores ibid.e
extracta quid 893.a
eorum diuisio ibid.
extractum rhabarbari 896.e 897.v.c.d
extractum radicum cucumeris asinini 903.e
radicum mechoacam 908.c
extractum sabapenis et sarco colla 901.a satyrii 895.e sc ammonii 898.c scyllæ 896.a senæ 899.c
extractum solutiuum minus efficax 905.a
sulphuris in cologe auri, et rubini 896.b
symphyti 865.e thymelææ & chamelææ 903.c turpeti 900.a

F

FAbarum flores quando colligendi 214.d
eorum facultas, & vires ibid.
faciem quæ exornent 1169.f
Federina balnea 21.d
Federini fontium acidi situs, ratio et uires ibid.e
fel omne a quibus animalibus desumendum & quomodo siccandum 411.d
fellis callionymi piscis uires 411.e
caprini syluestris vis 314.b
hircini uires 413.b
fellis omnis vis qualis 411.e
fellis ouili uires 413.a suilli uires ibid.b
taurini uires 414.b testudinũ vires 414.e
vrsini uires 413.b
ferina balnea in ducatu Vuirtembergensi 14.e
ferri uires 43.a
ficus delicatissimæ 223.c præstantissimæ quæ ibid.a
ficus quando colligantur ibid.
ficuum facultas et vires 223.d
ficulnei ligni vis 338.e
filipendulæ radicis vires 315.c
filix quid 167.c eius vires ibid.
filicis radicis uires 325.a
flatus discutientia 215.b.313.f
Fliechen balneum 25.d
Fliechen fontis acidi situs et uires ibid.
flos æris quid 42.c
optimus quid ibid eius uires ibid.d.sabs uires 75.b marini uires ibid.
flores antimonii 1029.a cassiæ 804.b

flores sulphuris falsi 1032.b
florum differentiæ 198.b
fœniculi cremor quo modo conficiatur 352.d
eius vires ibid.
fœniculi seme[illegible] eligendum 261.b
eius fac[illegible] 287 a
fœnig[illegible] 255.b
foli[illegible] diuisio ibid.
fo[illegible] [illegible]iones 585.a
ad [illegible]um 587.f ad dolorem la
teris [illegible] ad dolorem pleuriticum 587.
d ad dolorem nephriticum 588.b ad lienis
inflammationem 586 a
ad lienem induratum 587.b
ad menstrua prouocanda 585.e
ad opthalmiam 586.c ad stomachi frigus
584.a ad tumores emolliendos lienis 587.
ad ventriculum roborandum 585.b
ad vrinæ retentionem, & calculū 585.f
fomentum discutiens œdemata 586.f
emolliens, doloresque sedans 587.d.
fomentum in febribus ardentibus 583.a bilio
sis ibid.
fomentum pro stomacho eructuoso 485.d
fomentum relaxans 586.e resoluens ac flatus
discutiens ibid.
fomenta aperientia 585 d astringētia 585.a
fomenta dolorem sedantia 587.d
emollientia ibid.b
fomenta vnde dicantur 583.a
fomentorum diuisio ibid.
fontes acidi 21.a
formicarum alatarum oleum 586.e
fornacum terra einsdem cum testa effectus
40.d
fraga quid 242.d eorum vires ibid.
fraga quomodo distillanda 423.c
eorum facultas & vires ibid.
fragaria quid 170.c
fragariæ fructus fugax ibid. uires ibid.
fragaria herbæ, & radicis usus 308.b
fraxinel a an tragii ueterum sit species 319.
a eius descriptio 318.a
species duæ 318.f vires 319.d
fraxini arboris vires 307.d corticis vis 346.
a seminis vires 271 a
fructus quid 217.a eorum differentiæ ibid.
fucus ad faciem 1210.d
fuccus Ducis Mediolanensis 1154 a
fuligo ex liquida pice quomodo fiat 2. b eius
vis ibid.c
fuligo omnis exiccatoria 2.b
fuligo pictoria 3.e
fuligo thuris quomodo facienda 3 a
fuliginis facultas, et vires ibid.b
fuliginis pictoriæ electio ibid.
fuliginis natura 2.b vires 3.a
fumaria quid 191.f quæ optima ibid. eius vi
res ibid.
fumaria quomodo distillanda 421.
f eius facultas, & vires ibid.
fumariæ succus quando exprimendus 449 f
eius vis ibid
fumus terræ quid 151.c eius vires ibid.
fungorum vires 323.d
fusca Aegyptia, Andromachi 984 a

G

Gagates qui probetur 71. a eius vires
ibid. 76.a
galactites vnde dicatur 72.a
galanga qnomodo adulteretur 287.
c eius uires ibid.d
galeritæ corculi uis 387.c
galeritæ vsus ibid.
galaxiæ lapidis vsus 72.d
galbanum quid 272.c quod optimum ibid.
eius adulteratio ibid. uires ibid.
galla quid 234.c
galla quæ optima ibid.d
gallæ vires ibid.
gallus ad ius purgatorium qualis eligendus
387.c
gallorum nondum coeunticum vires 398.b
in Gallinæ ventriculi interiore sinu residens
membrana, cuius sit facultatis 400.a
gallinacei stercoris uires 412.a
galliopsis quid 187 a eius vires ibid.
gammarorum distillatorum vires 431.a
Ganges Indiæ fluuius auri ferax 41.c
gargarisma ad anginam 577.b ad detersionē
pituitę, quæ partibus adhæret ibid f
gargarisma ad dolorem dentium in principio
579.a fluxione iam facta ibid.a
gargarisma ad inflammatas tonsilas per ini
tia exhibendum 675.a
gargarisma ad oris fœtorem 579.b
inflammationem 577.b vlcera exiccanda
578 d vlcera putrida ibid.
gargarisma ad pituitam lentam detergendā
578.a ad ulcerum oris detersionem ibid.
gargarisma ad vlcera oris in morbo gallico
578.e
gargarisma detersorium commune 577.f
gargarismata consolidantia 578.c
detergentia 577.e discutientia ibid.b dolo
rem sedantia 578.f
gargarismata odorata 579.b
gargarismata unde instituatur 575.a
gargarismatum diuisiones ibid.
Geue [illegible] [illegible] 16.e

Gébersuilensium thermarum situs, ratio, & vires ibid.
genistæ uires 274.a
genistarum florum collectio 216.c
uires ibid.
gentiana quid 307.e quando colligatur ibid f
gentiana quomodo distillanda 427.a eius facultas, & vires ibid.
gentianę inuentio cui assignetur 308.a
gentius Illyricorum Rex 307.e
geodes lapis vbi nascatur 71.a
eius uires ibid.
Geppingensia balnea 15.c
Geppingensium balneorum situs, ratio, & uires ibid.
gingiber quod eligendum 305.c
gingiberis vires ibid.b
pingidium quid 166.e ius vires ibid.
grluum Halieni 991 e
glans acris 1115.f
glans dolorem sedans 116.f
glans ex radice beta 1113.c
lenis ibid.b
glans mediocris 1115.c
glandis calyculi uis 346.e
glandes ad flattus 1116 b.
glandes dolorem mitigantes ibid.f
glandes Græcis, balani, barbaris suppositoria dicuntur 1114.a
glandes, seu globuli flatus discutientes 1116.c
glandium differentia 1114 a
globulus excrementa ducens ibid.e
globulus flatus discutiens 1116.c
globulus lenis 1114.b
Glotterbad 20 b
Glotterbad balnei situs, ratio & vires ibid.
glycyrrhiza ubi plurima nascatur 283.d
quando colligatur ibid.e
eius vires ibid.
glycyrrhizæ succus qui optimus 359.f
glycyrrhizæ succus quomodo extrahatur 283.d
gramen quomodo distillandum 423.c
eius facultas & uires ibid.d
graminis vires 315.d
granatas vnde dictus 61.e
eius species ibid. uires 91.f
gratiola quid 192.f
eius uires ibid.
Grotini thermarum vires 31 c
guaiacum lignum 233.e eius vires ibid f
guaiaci corticis vis 339.a
gummi quid 71.c eius differentia ibid.
gummi Arabicum quod optimum 381.d
eius vires ibid.
gummi amygdalarum uires 381.f
cerasi uis 381.a
gummi elemi quid 371.a quod optimum ibid.
eius uires ibid.b
gummi hederæ quid 372.b eius facultas, & uires ibid.
Gummi quomodo oleum eliciatur 658.e
gypsum lapidescens strangulationem creat 55.b
gypsum unde fiat 54.c eius uires ibid.

H

HAematites optimus 68.b
hæmatites quomodo uitietur ibid.d
eius uires 68.c
hæmorrhoi ictus quomodo curandus 395.b
halicacabum 265.e
halicacabum quid 249.b
eius uires ibid.e
hederae naturae 189.d
hederæ tres differentiæ 123.d
hederæ uires ibid e
helenium quid 138.c
eius uires ibid f. & 287.f
helichryson quid 184.f
eius uires 185.a
helleborum nigrum quomodo distillandum 432.a eius facultas & uires ibid.b
Heluetiorum balnea 13.d
helxine quid 253.e eius vires ibid.
hepar excalefacientia 215.d. 267.e 305.e refrigerantia 213.f. 269.a 403.b
herbæ excalefacientibus thoracem 425.b
hermodactylus 318.a eius uires ibid b
herniaria quid 177.e eius vires ibid f
Heylbronense balneum 23.b eius situs, ratio & uires ibid.c
hiera Abbatis ibid. Archigenis 817.f
hiera colocynthidos 819.a
hiera composita 816.a
hiera fortissima galeni 819.a
hiera Hermatis cum dracunculo 819.c
hiera pachii 817.c
hiera picra Constantini 816 b
hiera picra cum agarico 817.b
hiera Ruffi 824.d
hiera ... quod 171.d eius uires ibid.
Hieragolidum 822.f
hinnuli coagulum ad quid utile 810.a
hirci sanguinis uis 401.f
hircinus sanguis quomodo paretur ibid.
hircinum seuum quomodo præparandum, & reponendum 805.c eius uires ibid.
hircini medullę usus 402.d iecoris uis 405.e
hirudo hausta quo argumento deprehendatur 390.d

hirudines.

hirudines cum aqua deuoratæ quæ incommodo da præstēt ibid. casūs quæ excutiant ibid.
hirundinum uires 387.c
hœdi coagulum ad quid utile 410.b
hœdi sanguis utilissime in antidota miscetur 402.f
hœdinum senum quomodo conficiendum, & seruandum 405.b eius vires ibid.
hordei facultas 264.c
horminum quid 187.f
horminum quando colligendum 187.f eius uires ibid.
Hubbad balneum 18.e eius situs, ratio, et uires ibid.
humani stercoris uires 411.a
humoris in folliculis ulmi nascētis uis 452.a
hyacinthus quid 155.e eius vires. ibid. d
hyacinthus vbi proueniat 211.c
eius uires ibid. b
hyacinthi uis 322.e
hyacinthorum duę species 57.a
uires ibid. b
hydrargyrum metallorum 737.a
hydræleon 971.b
hydromel compositum 486.d
hygiia Græca 765.f
hyoscyamus quid 161.b
hyoscyami facultas & uires 188.c
hyoscyami flores quando colligendi 212.a eorum uires ibid.
hyoscyami tres differentiæ 162.c
vires ibid. e
hypocistis ubi nascatur 365.b
hypocistidis extrahendæ modus ibid.
hypocistidis uires ibid.
hyssopum quomodo distillandum 425.b
eius facultas & uires ibid.
de Hyssopo syrupi uires 483.f

I

IAsminum quid 208.c
iasmini olei compositio ibid. f
iasmini uires ibid.
iaspidis uires 66.e
iaspidum genera 72.a
uires ibid. b
iecur excalefacientia 267.d
ignis qualis in medicamentis eligendus 1.a
ignis in medicina vsus ibid.
infantis recenter nati umbilici vsus 400.d
infantes vt epilepsiam euitent 75.b 559.d secunda & tertia ibid. e f
infusio ad colicam 559.b
infusio ad pituitam prima 558.d
secunda, & tertia ibid. e. f
infusio hieræ simplicis 558.e
infusio purgans sanguinem 560.e
infusio quid 553.a
eius diuisio ibid.
infusio rosarum, seu syrupus solutiuus, siue Mucharum 497.c
uiolarum ibid. d
infusum seri lactis 556.c eius facultas, & vires ibid. d
infusum succi herbarum 552.e
infusa purgantia bilem 556.c 559.d
purgantia pituitam 558.b
infusa sanguinem puriorem reddentia 560.e
iniectio in vesicam ad ulcus eius 574.f in vterum detersionem vlceris post fœtum mortuū 574.b ad scirrham ipsius ibid. e
iniectio in vterum menses prouocans 574.a
insessiones aperientes 601.d
astringentes 599.c
discutientes 602.d dolorem mitigantes 604.a emollientes 601.c frangentes calculum 602.f
insessus ad alui utrique nimium fluorem, descensum, hæmorrhoidas, exitum ani, aliaque eius uitia 601.b ad annum prolapsum 599.e ad arenam, renumque calculos 603.d ad colicam passionem uentrisque torsiones 604.a ad calculum 603.c ad dolores colicos mitigandos curandosque 604.a ad fluorem alui 600.d ad hæmorrhoidas ibid. e ad menses ciendos 602.c ad menstrua indurata tumoresque & dolores naturaliū ibid. b
ad menstrua prouocanda ibid. a
ad nimium uteri fluorem & ani hęmorrhoidas 599.c ad renes inflammatos 602.e ad tenesmum ibid. ad uesicæ calculum, & stranguriam 603.e
ad uteri dolores & præfocationes 604.e ad uteri inflammationes 602.d
insessus quid 599.a
insessus unde fiant ibid.
insessuum unde diuisio ibid.
intybus duorum est generum 155.a
eius uires ibid. b
intybi succus quando exprimendus 350.c
eius uires ibid.
ireos flores quomodo distillandi 425.d eorum facultas & uires ibid.
iris vnde dicatur 301.f eius uires 302.b
irrigatio ad morbos capitis frigidos 597.c
irrigatio calfaciens caput ibid. d
isatis quid 170.e eius uires ibid.
Isis 991.c
Isis, ex Galeno 1017.d
Ister Pannoniæ fluuius auri ferax 41.a

Iudæ-

Iudaici lapidis vis 73.b
iuglandes condita 886.b
iuglandes quomodo distillandæ 422.e earum facultas & vires ibid.
iuglandium viridium facultates 346.f
iuiubæ quæ præstantiores 225.b
earum vires ibid.c
iulapium ad hepatis refrigerationem 509. b ad pectus ibi. c ad phthisim ibi. ad sanguinem 509.a
iulapium Mercuriale 510.c oxalidis quomodo fiat ibi.f rosaceum quomodo fiat ibi. d eius uires ibi. violatum ibid.e
eius vires ibid.
iungbrun balneum 25. e eius situs & vires ibid.
iuniperi lignum quandiu incorruptum perduret 334.d eius facultas & vires ibi.
iuniperorum duo genera 130.c vires ibi.d
iuncturas qui flores calefaciant 313.e
iuncturas refrigerantia 214 a
iusquiami seminis facultas 265.f

K

KErlich balneum 25. e eius situs & vires ibid.
kesselbrunnense balneum 22. f eius situs, ratio & vires ibid.
Kessingen balneum 26.a
kessvuasser balneum 25. f eius situs & vires ibid.
kibbadensia balnea 20.a
Kibbadensium thermarum situs, ratio & vires ibid.
Kissingensis fontis acidi vires 26.a
kronenberg balneum 29 b eius vires ibid.

L

LAc amygdalarum dulcium quomodo parandum 511.b
lac humanum omnium dulcissimum 405.e.f
eius uires ibid.
lac quod probatissimum ibi.
lac virgineum 4087.e
lactis asinæ vires 406. f caprini uires ibi.f. ouilli vires 407 a vaccini vires 405.f
laccæ loco styrace vtendum 371.a
lacertæ parietariæ capitis vires 396.f
lactuca quid 154.d eius vires ibid c
lactuca domestica quomodo distillãda 422.b facultas & vires ibid.
lactucæ seminis vires 268.e succi vis 350 b
ladanum quid 459.e eius vires ib.. f
lapides pretiosi alterantes qualitate occulta 94.a frigidi in primo gradu 59.a
lapides spongiarum 73.b
lapidum differentiæ 36 b
lapilli in bouis vẽtriculis inuenti uires 416.a in vesica fellis taurini inuenti uires ibi.
lappæ seminis vires 271.c
lardi oleum 591 a
laricis lignum alumine illitum non comburitur 338.d
lathyris seminis vires 274.c
laubacense balneum 26.e eius situs, ratio & uires ibi.
laudanum Mercuriale 735.d
laudanum Theophrasti 1077.b
lauri baccæ quando colligantur 241.a
lauri vires 139 c
lauendula nardi Italicæ species 206.e
lauendulæ flores quando colligantur ibid f eorum uires ibid.
lazuli lapidis vires 76.c
leonis adeps quomodo colligatur, præparetur, & conseruetur 405 e
eius uires ibid.
leonstein balneum 26.b eius vires ibid.
lemnia terra a rubrica quid differat 33.b
lens palustris ubi inueniatur 174. f
eius vires ibid.
lepidum quid 149.c eius uires ibi.
leporis coaguli uires 410.b
in Leporis pedibus prioribus ossa quam vim habeant 402.a
leporis sanguinis vires 402.f
leporis terrestris cerebrum cuius sit facultatis & vsus 395.f
leporem marinum qui biberint, quæ mala experiantur 390. a iis quid contra dandũ ibi.
leucographidis lapidis vsus 72.c
leucoium quid 209. b eius flores quando colligendi ibi. florum vis ibid.
leuck balneum 26. e eius situs, ratio & vires ibid.f
leuningensia balnea 27 a eius situs, ratio & vires ibi.
leuisticum quando colligendum 189.c eius uires ibi.d & 428.d quando distillandũ ibi.
libianum 1102 f
libbem quid 176.a eius vires ibid:
lignum ad renum affectiones & vrinæ incõmoda 337.c
ligna alterantia qualitate occulta 338.d
lignum aromaticum 337.a
ligna calida 331. a frigida 337.a
ligna quid 331.a eorum diuisio ibi.
ligustici seminis vires 271.a
liliorum alborum radix quando colligatur 310.d eius uires ibi.

lliorum conuallum flores quomodo distillandi 424.c eorum facultas, et vires ibid.
limacum terrestrium vires 386.b
ex Limacum capite lapillorum vire 75.a
limonium quid 185.c eius vires ibid.d
limonum acetositatis syrupi vires 481.b
lini dremor quomodo fiat 352.a
eius vires ibid.
lini semen quando colligendum, et quādiu seruandum 255.d eius vires ibid.e
linimentum ad ambusta 914.e
calculum, et fistulas curandas 911.f
linimentum ad capitis dolorem ex calore ie coris 913.a
ex fribore ibid. ex insolatu 912.e
linimentum ad dicatrices clatas ad rubentes 1193.c clarificandos, et candidos reddendos capillos 1183.e
combustionem faciei, et vulnera sclopetica 914.b
dolorem pleuriticum 912.
intertrigines 912.a membra vulnerata, conuulsa ex repletione 909.c
ossa corrupta, et cariosa 912.b
partes conuulsas ratione nerui vulnerati 909.b pectus 909.a thoracis affectum calidum ibid.d frigidum ibid.d uetustum capitis dolorem 912.e
linimentum capillos canos nigros reddens 1185.e
linimentum contra vermes 913.e
linimentum defensiuum 911.a
linimentum dolorem leniens 913.d
molliens duritiem hepatis 910.d
linimentum empyreuma extinguens, valde efficax 913.f
linimentum exsiccans 910.c
humectans ibid.b
linimentum in modum lactis virginalis ad ornatum faciei 1200.f
linimentum præstantissimum ad empyreuma pulueris tormentarii restinguendum 914.d
linimentum pro capitis vulneribus cum cranei fractura 912.c
linimentum pro virgine, cuius facies erat de fœdata scabie 1196.e
linimentum refrigerans ad erysipelas, et inflammationem 910.a
repellens, et sanguinem cohibens 910.e
linimentum ubera flaccida, rugisque deformata expoliens 1206.b
linimenta ambusta extinguētia 914.f astringentia 910.e
linimenta calida 909.b
carnem generantia 921.f dolorem sedantia 912.d
linimenta frigida 909.f glutinātia 911.b humida 910.b temperata 909.a
linimenta vnde fiant 908.a
eorum diuisio ibid.
liquor auri 454.d
liquor, magnus magistralis, Fiorauanti 439.e
liquor quid 353.a
eius diuisio ibid.
liquor seu oleum argenti 670.e
liquor tartari 446.c
liquores concreti bilem purgantes 365.b concreti calidi moderate 357.e
liquores calidi 353.f
frigidi ibid.a
liquores concreti pituitam purgantes 368.e
liquores pingues calidi 355.f
frigidi 357.d
lithargyrii vires 50.c
lithospermon quando colligendum, et quādiu seruandum 256.a
eius vires ibid.
lithospermon vnde nomen acceperit ibid.
lithontribon 792.e
lixium ad achoras 613.b
lixiuium ad asthma, siccans, et sistens destillationes ex capite ad subiectas partes 614.d
lixium ad cerebrum memoriaque iuuandam ibid.a
lixiuium ad destillationem sistendam ibid.
frigidos affectus ibid.b
lixiuium ad melancholiam, insaniam, ac uigilias 613.e memoriam 614.c pediculos 613.c reddendos pilos russos, & crispos 1165.f
lixiuium capillos aureo colore tingens 1164.f 1166.f colore afficiens croceo 1165.c crispos reddens 1170.c denigrans 1167.c flauos reddens 1165.e rubros 1168.d
lixiuium capillos spissans 1169.e
lixiuium prolongans capillos 1169.a
prohibens capillos 1170.b
roborans cerebrum, neruos, oculos, sensusque reliquos 613.f
tingens capillos albos 1168.f
lixiuia capillos ornantia 800.a
loch ad acres et erodentes destillationes 879.b asthma 881.b
calidi taterm et asperitatem pectoris, & ad tussim calidam 879.e defluxionem tenuem incrassandam, et sistendam ibid.a frigidas destillationes 880.f humorē pituitosum ibid. incipientem inflammationē laterum, & pulmonis 878.f inflammatio nem declinantem. ibid.

phthisim 881.b pus retentum 881.a
a sputum sanguinis 877.b
vlcera pulmonis 881.b
loch Antipatri 876.d
loch de amygdalis 877.f
carthamo ibid.d caulibus ibid.
Ceruo 876.f papauere 873.a
pino 875.d prasio 876.e
psyllio 873.b
loch de pulmone vulpis 876.f
scylla compositum 877.b
tussi lagine simplex 875.a
loch e portulaca 879.b succo scyllæ 855.a
tragacantho 879.e
loch passularum 876.b
loch sanum, et expertum 875.e
locustæ uires 388.a
Loffingensia balnea 27.a
Loffingensium balneorum situs, ratio et uires ibid.
lolii vires 207.c
Lonquich balneum 827.c eius situs, & vires ibid.
Lotharingiæ, siue plumbaria balnea 13.b
loti arboris lignum dysentericis vtile 338.a
lotio ad alopeciam 613.e
axillas 615.a manus ibid.a
podagram 616.c pediculos 613.d somnum ciendum in febribus 615.e
ordes capitis auferendas 613.a
tingendos capillos, & ad vlcera ibid.d
tio capillorum 1166.b
lotio pedum ad dolores podagri 676.d fœtorem 616.f lassitudinem ibid.e
lotio pedum pelychristos 615.f
lotio pilos augens 1170.a
lotiones axillarum 615.a
lotiones capillos ornantes 1163.d
lotiones capitis 613.a
mdnum 615.a
lotionum diuisio 611.d
lucernæ quæ præstantiores 1.b
lucernæ quæ meliores habeantur 2.a
lumbricorum vires 385.f
lupi intestina quomodo præparanda 400.b
cuius sint vsus. ibid.
ossa exsiccata quam vim habeant 492.a
lupini hepatis uis 397.d
lupini stercoris uires 412.a
lupinus satiuus quando colligendus, et quandiu seruandus 256.b
eius uires. ibid.
lupi salictarii vires 190.c
lupuli flores quando colligendi 208.
a eius vires. ibid.
lupuli succus quãdo extrahendus 349.d eius uires. ibid.
puli quomodo distillandi 428.d
lus facultas & vires. ibid.
lycium quid 358.a
lycii extrahendi ratio.ibid. vires 358.d
lyncis lapis a lyncurino quid differat 73.a
lyncurii lapidis uires 75.b
lysimachia quid 171.c
eius uires ibid.f

M

MAcer 339.a eius uires ibid.
macis quid 346.a eius precium triplo maius, quam nucis mysticæ.ibid b uires. ibid.e
magistrantia quid 315.d
quando colligatur, & quandiu seruetur. ibid. eius uires ibid.e
magnes optimus quis 76.a eius uires. ibid.b
magnetis præparatio 1030.f
magnetis pulueris uis 74.f
maiorana quid 139.f
maiorana quomodo distillanda 424.a eius facultas, et uires. ibid.
mali citri corticis uires 345.e
mali punici flores quando colligantur 211.f
eorum vires. ibid.
mali punici syluestris florum complura genera, ibid.
mala acerba adstringũt, matura secus 241.c
mala aurea 236.d
malorum aurantiorum tria genera 234.f vires. ibid.
mala citria 232.f
malarum citriorum uires 232.a
mala cotonea 233.c quomodo distillanda 442.d eorum facultas & uires ibid.
malorum cotoneorum uires 233.c
mala punica dulcia stomacho meliora habẽtur 235.e
mala punica triplici distinguũtur specie.ibid.
malorũ punicorũ succus quomodo fiat 350.f
mala insana 237.a
malorum dulcium succi vires 350.f
malabathrum quid 114.f eius uires. ibid.e
malicorium quid 346.f eius uires. ibid.e
malicorium quid 346.f eius uires.ibid.
maluæ duo genera 152.a vires ibid.b maluæ flores quãdo colligendi 152.a vires.ibid. radicis facultas 291.d semine uires 266.a
ad Mamillarũ incremẽtũ prohibẽdũ 1206.a
mandragora quando colligatur 292.a mandragoræ duo genera 291.f mandragoræ radicis uis 163.e.293.f
mãna quid 365.e quæ probetur.ibid.eius uires 366.a
manna Calabricũ omnibus antefertur 366 d

manna in salicibus reperta. ibid.c
manna thuris quid 382. a quæ optima ibid.
eius adulteratio.ibid.b vires. ibid.
manus Christi perlata 1070.c
margaritæ quę præstantissimæ 83.f
earum vires 84.e
margaritarum essentia 671 f
S. Mariæ in bagno balnei vires 30.e
marrubium quid 125.c eius vires ibid.
marrubium quomodo distillandum 425 b
marum quid 140.c eius uires ibid.
mastiche quid 375.c quæ optima ibid.
mastiches adulteratio.ibid e vires ibid.
matricem calefacientia 213.e
refrigerantia 211.a.423.e
mechoacan radix quando reperta 329.c eius
vires 330 b
meconium 363.c eius uires. ibid.f
meconium quid Dioscoridi.364.a item Pli
nio. ibid.
medicamentorum ornantium differentiæ.
1137.a 1138.b
mel anacardinum Azarauii 483 e
mellis anacardini uires ibid.
mel Mercuriales, e succo herbæ Mercu
rialis 494.a
mel optimum quod 407.e eius vires ibid.
mel rosatum 487.c
mel rosati facultas & uires ibid.
mel roscidum ubi inueniatur 366.b eius ui-
res ibid.
mellis oleum, & aqua 696 a
è melle difficile aqua elicitur 434.e
melanteria gemina e est origenis 49 f quę præ
stantior.ibid.eius uires ibid.
melanthium quando colligendum 262. d e-
ius uires ibid.
melię formæ & uis 40.a
melinum Serapionis 983.a
mellones quomodo distillandi 423. b eorum
facultas & uires ibid.c
melonis seminis uires 269 d
melilotus quando colligatur, & quamdiu cō
seruetur 114 b eius uires ibid.
meliloti uires 205.c
melissa quomodo distillanda 425.f eius facul
tas & uires ibid.
melissatum et borraginatum uinum sunt cor
dialia uina 516 a
melissophyllon quid 124.d eius uires ibid.
melites a galactite quid differat 72.e
memorię confortandę medicina 437.e
memphites lapis ubi inueniatur 71.f eius ui
res ibid.
menses mouentia 215.a sistentia.ibidem &
243.d 271.c
menstrua prouocantia 271.b 319.e
menstrui sanguinis uires 403.b
mentha quomodo distillanda 426.e eius fa-
cultas & uires ibid.f
menthę succus quomodo extrahendus 349.d
eius uires. ibid.
meon quid 315.d quando colligatur. ibid.e e-
ius uires. ibid.
Mercurius auri, & quomodo præcipitetur
751.a
Mercurius pręcipitatus 749.d
Mercurius præcipitatus cum auro 750.e
fixus & dulcificatus. ibid.b
vulgi. 750.f
mercurius sublimatus 750.f
mercurialis quid 190. d quando colligatur.
ibid.e eius uires ibid.e
mercesdorff balneum.27.c eius uires. ibid.
mespilus quid 241 d eius uires. ibid.
mespila condita 887.f
metalla alterantia qualitate occulta 55.b
abstringentia 56 b calefacientia, & sic-
cantia in gradu secundo 42 a tertia ibid.c
metalla calida & sicca in quarto gradu 48 f
metalla ignota quæ meliora habeantur 2. b
eorum ibid.
metalla uenenosa. 54.d
metallorum differentię 40.a
metallicorum quorundam præparatio 1029 c
michlera. 799.c
milii facultas 265.b
millefolium quid 167.eius uires ibid.
millepedę quid 388.d eorum uires ibid.
milui capitis usus. 397.a
misy quonam uim habeat 49.c
Mithridatium Damocratis 859.e a Bartho
lomęo Maranta Venusino correctum.
860.a
mituli quid 88.qui laudatissimi ibid.
mixa citoniorum oromatica 479.f
Montebaur balneum 27.d eius situs, ratio et
vires ibid b.
morbi gallici curatio 532.b
morochthi lapidis usus 72.f
morsellata alba 1111.a
morselli ad impinguanda corpora emaciata.
1073 e
morselli confortantes ibid.a
morselli pręcipua membra fouentes, & pur-
gantes nonnihil 1076.d
moschus quid 413.d qui melior ibid.
moschi adulteratio ibid.
vires. 413.e
a Mure araneo percussis quomodo succur-
rendum 495.d
murini stercoris vires 412 b

Musa Eneta, seu zazemea. 850.a
myexis lapis 74.b eius vires. ibid.c
myricæ vires 296.f.338.c
myrobolani Arabum quid 244.f earum vires 245.a
myrobalani bellericæ quæ meliores 248.f earum vires ibidem chebulæ conditæ 864.a
chebulæ quo maiores, eo meliores 248.d
earum vires ibid.e
myrobalani emblicæ quæ præstantiores ibid.
earum vires ibid.
myrobalani emblicæ conditæ 886.e
myrobalani indæ quę optimę 247.b earum uires ibid.
myrrha quid 373.c quæ eligenda ibid. d eius vires ibi.e
myrrhæ & bdellii similitudo 374.b
myrrhis quid 125.e eius uires ibid.
myrtacantha quid 307.b eius vires ibid.c
myrti baccę quę probentur 242.e
earum vires ibid.
myrti duo genera 152.d vires ibidem.f. & 153.a.b.

N

NAporum semen 262.e eius vis ibidem.
naphtha quid 86.f eius vires ibid.e
narcaphthum 334.d eius uires 87.a
nardus celtica 119.a eius vires ibid.c
nardus Indica 118
nardi duo genera 117.e vires ibid.
nardum quod optimum 118.a
nasturtium quomodo destillandum 427.c eius facultas & vires ibid.
nasturtium satiuum quid 149.d eius uires. ibid.f
nasturtii semen quando colligendum 263.f uires ibid.
natricis morsus quomodo sanandus 395.d
naxię vires 71.f
nectar bonum quomodo fiat 522.b.e
nectar quomodo parandum 516.f eius vires 517.a
nectar laxatiuum quomodo parandum 521.e
eius vires ibi.d
Nesbad 27.d eius situs & uires ibid.
nenupharis duo genera 164.c uires ibidem.d
nenupharis flores quomodo distillandi 421.c
eius facultas & vires ibid.d
nephritici lapidis vires 67.a b
nephrocatharticum 793.f
nicotiana quid 177.f eius facultas & vires 178.d e
de Nicotiana quæ Carolus clusius habeat 181.f
nideranensis fontis acidi situs, ratio & vires 21.b
niderborn fontis acidi situs, ratio & uires 21.b
nigella quid 140.e 267.d eius uires. folio 140.f
nitri apud veteres multæ differentiæ 46.d hodie unicum tantum genus ibid.
noctuæ ouorum uires 408.e
nucleorum persicorum uires 243.c
nux moschata Indica condita 883.a quæ eligenda 227.a eius uires ibi.
nuces cupressi quę pręstantissimę 225.d earum vires ibid.
nuces Indicę quid 240.c earum uires. ibidem.e
nuces pineæ quæ præstantiores 223.f earum uires ibid.
nucum iuglandium facultas & uires folio 225.f
nymphææ duo genera 164.c uires ibid.d
nymphęę flores quando colligantur 211.d eorum usus ibid.

O

OBerborn balneum 22.b c eius situs, ratio & vires ibid.
ochræ electio 36.b uires ibid.
ocimum quid 125.f eius uires ibid.
ocimi semen quando colligendum, & quādiu seruandum 257.c
oculus catti laudassimus 72.d eius precium ibid.e
odoramenta quid 1125.
œnanthe quid 141.b
œnanthe vires ibid. & 209.c
oenelæum 988.e
œsipus quid 413.f eius parandi ratio ibid. vires 415.a
oleum abrotani, capillos producens 1172.b absinthinum 604.a
oleum ad capitis dolorem à causa frigida 713.c faciei pustulas 1171.c faciei ruborem diluendum 1171.a fistulas 716.a grauitatē auditus 630.b impetiginem faciei 1171.c paralysin 714.a podagrā 727.a scabiē 637.
oleum æris 683.d ammoniaci 663 b oleum amygdalarū amararū 624.f quō fiat 624.e ius uires ibid. oleū amygdalarū dulc. 635.a
oleum anethinum quomodo parandum 625.a
eius vires ibid.e
oleū anisi 650.f antimonii 682.a arsenici 688
auellanarū 646.f auri 666.b auripig. 687.

oleum balsaminum pretiosum 638. a belzoinum 661.c
oleum benedictum Fioravanti 714.f
oleum euphorbii 661.e
oleum vini 665.d butyri lardi 695.d calcinũ 089.c caphuræ 662.c
oleum capillos conseruans augensque 1171.f denigrans 1172.d elongans 1174.b flauos reddens ibid b longos, splendidos vt aurum reddens ibid.b rubros tingens 1174.a
oleum caryophyllorum 656.a castorei 694.e ceræ 606 d chamæmelinum 636.c chelidonii 647.b cheyrinum quomodo fiat 626.e eius vires ibid.
oleum cicatrices reddens 1171.d
oleum cinnamomi 653.f cnicinom 646.a colophoniæ, picis & hederæ 264.f coralliorũ 672.b corticum & lignorum 655.c
oleum costinum 628. e cranii humani 691. d croci 658 f crocinum quomodo parandum 675.f eius vires 627. a crystallorum 689. e curcubitarum 634.c
oleum cuiusdam Eremitæ 714.b cumini 651. e cupri 673.a cytoniorum 632.b
oleum de beben 625.c castoreo 627. a cerasis 642.e euphorbio 629.b laterib. 689 c myrrha 636.f nuce Indica 628 b capparibus 625.b papauere 631.b piperibus 629. a. b ranis 693.f
oleum diuinum 713.b
oleum dulce vitrioli 678.b enulatum 629 d
oleum ex animalibus, & eorum partibus. 690.c
oleum ex auellanis quomodo fiat 356.f eius vires ibidem.
oleum è baccis hederæ 650 b iuniperi 649. d lauri 650.a bdellio 665. a caluaria humana. 691.d
oleum è cepa 850.d
oleum ex corticibus 663.a mali aurantii 655. c nucum. ibid.d
oleum ex cornubus ceruinis 691.a radicibus 652.e
oleum ex floribus quomodo eliciatur 647. e fructibus ibid.f granis cataputiæ 652.c citri 642 a
oleum ex gummi 653 c lapide pyrite 690.a
oleum ex lignis 652.f lignis fraxini 653.e hederæ ibid.f iuniperi 653.d
oleum ex luteis ouorum 695. a maxillis equorum 690.f. nucibus cupressi 650.d nucleis pineis ibidem.c ossibus humanis 690. e pistaciis 642.f resinis & gummi 636. c rosis præstantissimum 648.e sanguine humano & ceruino 690.c semine ebuli 645. d semine lactucæ & hyocyami 652.e c stercore humano 693 c styrace 636.a taxo. 693.d
oleum faciei maculas delens 1171.d rugas tollens 1171.c
oleum faciem colorans 1171.f exornans, pustulasque nigras delens 1170.d illustrans & dealbans. ibid.f
oleum ferri 642.a 686.b fœniculi 651. b formicarum 642 f frumenti 637.b 651.b gentianæ 637.e hydrargyri 686.e hyoscyami 642.a quomodo fiat 357.e eius vires. ibid.
oleum hyperici 643.c magistrale 643 e
oleum irinum quomodo parandum 625.f eius vires 676.a
oleum ladani 663.c
oleum laurinum 643.b vnde fiat 357.a eius vires ibid.
oleum lentiscinum 632.f ligni guaiaci 652 f ligustrinum, siue de alcana, siue cyprinum 630.b liliorum conuallium 644. a liliorum simplex 625.d compositum ibid.e
oleum lini 625.d quomodo fiat 357. b eius vires ibidem liquidam bar 638.c lithargyri 787. b lumbricorum 629 e macis 659.c malorum aureorum 641.f mandragoræ 631.d f Martis 685.f mastichinum 623.b 659.b
oleum medicinale 641.a melissæ 647. b mellis 969.a melonum & cucumeris 653. c menthæ 623.f Mercurii 710.a
oleum Mercurii corporale ibid.a
oleum e Mercurii sublimati ibid.
oleum moschellinum 644.d myrrhæ 660.c myrtillorum 632.e myrthinum ibid.d
oleum nardinum simplex 624 b compositum ibid.d
oleum nenupharis citrini 634 e
oleum Nicotianæ 638.a
oleum nucis moschatæ 628.c 656.f
oleum nucum 628.b quomodo fiat 356 f eius vires ibid.
oleum nucleorum persicorum 625 a
oleum nymphæatum, siue nenupharis albi 634 a
oleum œnanthinum. 635.d
oleum oliuarum recens 634.f omphacinum 633.a
oleum optimum ad memoriam augendam 713.d
oleum ouorum 637.b papaueris vnde fiat 357.d eius vires ibidem perlarum 671.d petroselini 651.f philosophorum 715.a piperis 657.d plumbi 684.d
oleum populinum 645 a

oleum

oleum præseruans itinerantes a frigore 1174 c
oleum raphaninum 637.e
oleum Regis David 630.c
oleum ricinum, siue de cherua 634.e
oleum rosaceum 633.b
oleum rosatum completum 623.e
omphacinum ibid.e
oleum rutaceum 627.f
oleum sacchari Mercuriale 695.f
oleum salis 673.b saluiæ 647.b sambucinum 637.d. 943.a
oleum sarcocollæ 661.c
oleum Saturni 685.a scorpionum 694.d
oleum scorpionum simplex 642.b
compositum ibid.c
oleum sesaminum 635.b vnde fiat 357 b
eius vires ibid.c
oleum spicæ 647. e stanni 683.f stibii 681.c
styracis 661.c succini 661.e
oleum sulphuris 627.e 674.a acidum 677.d terebinthinatum ibidem.c vitriolatum ibidem.b
oleum talci 689.b tartari 638.a 679.d
oleum terebinthinæ 663.d thuris 660.b thymelææ 646 b Valerianæ 647 b
oleum vetus magis calefacit 355.b
violaceum 633.f vitrioli 677.d
oleum vulneri à machinis bellicis, perutile 641.e
oleum vulpinum 645.b
olei vires 356.a
olea aromatum, lachrymarum & gummi 658 b
olea astringentia 636.d calefacientia articulos 627.c hepar 624.e lienem 625.a neruos 628.d ventriculum 623.c vterum 625.f
olea crasso modo parata 623.a
olea detergentia 639 c digerentia ibid. e mollientia 615.c siccantia. 634 d
olea ex aromatibus 656.e baccis 662.f liquo- 665.d metallicis 666 b
olea frangentia calculum 642.a
olea fructum 649.a glutinantia 638.a herbarum & florum 646.f
olea humectantia 634.a iuuantia coitū 642. f laxantia 636.b
olea pinguedinum & axungiarum 695.b purgantia 646.a quomodo parentur. 617.a
olea rarefacientia 636.c refrigerantia caput 631.b ventriculum 631.b ventriculū 631.b hepar 634.b pectus 633.f sedantia dolorem 643.a somnum inducentia 641.f
olea subtili modo parata, seu distillata 646.f
oleorum officinariorum vera præparandi methodus 643.a
olibanum quid 375.e eius vires ibid f
oliuæ quæ laudatissimæ 241.d earum vires ibid.
omphacium vnde paretur 355.a eius vis. ibidem.b
ononis uires 323.a
onyx qui probatissimus 73.a eius vires. ibidem.d
ophites lapis quam vim habeat 73.c
opiata sopiens sensus 864.e
opium quid 363.d optimum quod ibidem vulgare quale 304 a
opii adulteratio 363.e duo genera. ibidem c.
opopanax quid 669.a 384 c. quomodo adulteretur 370.a eius vires ibi.
opopanax optimus 384.c
opopanacis adulteratio. ibidem d vires. ibidem
opopyra 765.a
orbiculi diambræ 1067.a diamoschi 1067.e
orbiculi ex querno visco 338.e ex rhabarbaro 1074.c
orbiculi, seu trochisci bochici 1068.a
origanum quomodo destillandum 427. a eius facultas & vires ibi.
origanum trium generum 141.b
eius vires ibid.
ormuz vrbs 341.f
ornantia medicamenta 1137.a
orobus quid 257.a quando colligatur. ibidem eius vires. ibid b
oryzæ vires 256.d
ostracitæ lapidis vis. 72.f
ostreorum viuorum vires 386.f
ostrutium quid 315.d quando colligatur. ibi. e eius vires. ibid.
osyris cur linaria dicatur 117.d eius vires. ibid e
oui candidi vires 418 e lutei ibid.d
oua quæ aliis plus alant. ibid e
eorundem vires. ibid.f
ouorum aut simacum in calcem reductio. fol. 4.e
ouilli lactis vires 407.a stercoris viris 411.c
ouillæ vesicę vsus 400.
oxalis duorum est generum 155.e eius vires. ibid.
oxalius quomodo destillanda 421.e
eius facultas & uires. ibid.
oxelæum 988.d
oxycroceum Vigonis 978.b
oxylapathum quid 151.d eius vires. ibid.c

oxylatiuum 811.e
oxymel elleboratum maius Iuliani, purgans phlegma & melancholiam 502.d minus 503.a
oxymel ex calaminthe ad quid valeat 489.a
oxymel ex ligustico ad quid vtile ibid.c
oxymel diureticum quomodo parandum 506 f. eius vires. ibid.
oxymel nostrum compositum 488.c
oxymel plegmagogum quomodo fiat 495.a eius vires. ibid.
oxymel scylliticum Democriti 488.c
oxymel simplex 487.e compositum. ibid.f eius eius vires. ibid.
oxymel vacuans malencholiam 495.d
oxymyrsine quid 307.b eius vis. ibid.
oxysacchara simplex 478.e composita. ibidem.f
oxytri ophylli radicis vires 299.b

P

PActolus Indiæ fluuius auri ferax. folio. 41.c
Badus auri ferax. ibid.
pæoniæ flores quando colligēdi 212.b eorum vires ibid. radix quando colligatur 299.c eius vires. ibid.
pæoniæ seminis facultas. ibid.d
palmæ Christi vires 274.e
panacea Andromachi 993.e Heræ 984.f
panchriston 785.d
panchymagogon Phædronis 845.d
panici seminis vires 271.f
panis Marsicus 1111.e
panis medicamentosus contra vertiginem. ibid.d
papauer corniculatum quid inferat 188.e quibus auxiliis expugnetur. ibid.
papaueris albi folia quomodo distillanda 422 a eorum facultas & vires. ibid.b
papaueris sex genera apud Dioscoridem 163. d vires ibid. f succus quomodo fiat 350.d eius vires ibid.
paralysis herbæ flores quando colligendi 212 d eorum vires ibid.
pardi adeps quomodo præparanda 406.a eius facultas. ibid.
parietaria quid 153.e eius vires. ibid.f
parietaria quomodo distillanda 427.f eius facultas & vires. ibid.
parthenium quid 129.a eius vires, ibidem.b
pastillus Andronius 1099.a calefaciens ad vitia veneris ex frigore 1081.d purgans bilem 1088.e
pastilli ad pestilentem aerem in æstate 1087. d ex amygdalis amaris 1085.a in frigido pestilentiæ tempore idonei 1088.a
pastilli polyidæ 1100.a viperini quando fieri debeant 1094.f
à pastinaca marina percussi, quæ mala accidant 393.c iisdem quæ in remedium conueniant. ibid.
passerum cerebella quando & quomodo reponenda. 395.f
passerculus troglodytes quam vim habeat, 386.d
Patauina balnea 30.b
paulina 848.e
pectus refrigerantia 213.f
pentaphyllum quando colligatur 298.f eius vires 299.c venenis resistit 190.b
pentarbis lapidis vires 72.e
peplus quid 191.b eius vires ibid.c
periclymeni duo genera 141.f vires 142.e flores vbi nascantur 209.d eorum vires. ibidem.
perlarum oleum 671.d
persicæ arboris foliorum & florum vires 190 f. 216.d
persicorum plurimæ species 236.a vires. ibidem d.
pessus ad vteri præcipitationem 1119.a
pessus dolorem mitigans ex calido 1118.d emolliens 1118.c. menses sistens 1117.a mouens ibid.c pituitam educens 1120.a
pessus quid 1117.a eius differentiæ. ibid. vlcera siccans 1118.b
pessi abstergentes & consolidantes ibid. aperientes 1117.c astringentes ibid.a
peti herba quomodo destillanda 425.e eius vires ibid.
petroli balnei situs & vires 31.a
petroselini semen quando colligendum 262.f eius vires. ibid.
petroselini vires ibid. & 288.a
peucedanum quid centesimoducentesimosexto.f eius vires 127.a
à phalangis demorsi quæ mala sentiant 392.a quæ contra medcantur. ibidem.b
pharicum quid inferat 188.e quomodo ei resistendum ibid.
philantropos 793.b
philonis Tharsensis antidotus 847.e
Philonium Hamech 848.a
philonium maius, siue Romanum 848.b persicum ibid.c
phrygius lapis vnde dictus septuagesimosecundo.b vbi nascatur ibid. eius vires ibidem.c

phu

phu verum vbi crescat 318.b eius radix cuiusmodi ibid.c
pili vt cadant, & non renascantur 1182.b
pileolus ad destillationé, roborans, & materiam exsiccans 1120.d dolorem capitis 1119.c
pilulæ abstergentes 1038.d
pilulæ ad bilem in febribus 1044.a coitum 1043.e defluxiones tenues, in articulos & vlcera pulmonum 1036.a dolorem colicū 1040.a calculi mitigandum 1040.c
pilulæ ad eos, qui coire non possunt 1043.a fluorem & raucitatem arteriæ 1035.c fluxionem tenuem 1036.a hepar 1038.a hydropem ibid.b iecoris obstructionē 1037 e lienem obstructū ibid.f matricem 1039.d melancholiam 1058.c omnem dolorem capitis ibid. pituitam educendam & inspissandam 1036.a quartanam 1038.c. renū & vesicæ calculum 1039.f renum & vesicæ vlcera 1038.d splenem ibi 1.a tussim, asperitatem arteriæ, raucitatem & materię eductionem ex pectore 1036.b vrinam 1039.c vrinas & menstrua mouenda. 1038.f
pilulæ aggregatiuæ, maiores 1064.b minores ibid d alephāgine 1048.b Albandal 1045 e anodynę 1040.d angelicę Fiorauanti. 1061.c.
pilulæ ante & post cibum 1049.a aperientes 1037.d arthriticę 1052.d. arthetica quatuor magistrorum. 1053 a
pilulę Aquilinę, Fiorauanti 1061.d Arabicæ 1043.e Assaleret 1059 d astringentes ibid aureę 1043.d ex turbith 1051.b
pilulæ aureę, siue magicæ 1061.a
pilulæ bechicæ 1048.a albæ, magistrales 1027 e cum terebinthina ibid.f emplasticæ ibi f
pilulæ benedictæ 1054 e bonę 1048.a calculum comminuentes 1040.c capitales 1058.a cochię 1045.a coitum mirabiliter stimulantes 1041.f. colicæ 1040.e
pilulæ communes, pestilentiales dictæ fol. 1051.d
pilulę contra catarrhum & repletionem capitis 1046.c fluxum capitis ibid.c. morbū gallicum 1056.a pestem 1051.e venena 1043.b vermes 1852 b
pilulæ de aloe & mastiche 1060.a aloe lota ibid.b aloe rosata ibid.c arnoglossa, seu plantagine 1041.f castoreo 1009.e cynoglossa 1037.d. 1041 e elaterio 1091.e eupatorio 1044 c.euphorbio 1056.e.hermodactylis, maiores 1052.c lapide Armeno 1055.c lapide lazuli ibi.d mezeræo 1056 d nitro 1053.e
pilulæ de octo rebus, siue octomeræ 1046.a sarcocolla 1055.c styrace 1052.a tribus 1063.a
pilulae dolorem mitigantes 1040.a
pilulae epilepticae 1046 f
pilulae ex agarico 1047.a bdellio 1035.a colocynthide 1045.d fumaria 1055.a halicacabo 1063.b opopanace 1054.b rhabarbaro 1044.c sagapeno 1053.f
pilulae ex sex reb. 1046.a terebinthina 1039. b turbith 1051.c.1060.f
pilulae fœtidæ maiores 1053.d minores. ibidem.f
pilulę Galeni ad laxandum 1062.e
pilulae Galeni similes alephanginis fol. 1048 e
pilulae harmoniae 1042.c.hieræ cum agarico 1045.b hierę simplicis 1059.a cōpositæ ibid.b hypoglottides astrictoriae 1035.e imperiales 1060.f Indae 1055.b. lucis maiores 1057.d minores ibidem f magistrales 1061.f mastichinae 1050.a mercuriales ad morbum gallicum 1056.a mouentes vrinam & menstrua 1038.f opiatę 1041.a pestilentiales, Ruffi 1051.e pectorales 1036.d Philagrii 1063.d podagricę 1053 b
pilulę probatę contra fluxum ventris 1036. e purgantes. bilem ex capite 1043.c ex hepate 1044.a purgantes humores mixtos a capite 1057.b ab hepate 1063.a à stomacho 1059.a purgantes humores serosos 1056.d purgantes melancholiam ex hepate & splene 1055.a purgantes pituitam ex capite 1045 a iuncturis 1052.c pectore 1047.a stomacho 1048.c
pilulæ sabellię 1044.d salutę mundificantes. caput 1057.e saluberrimæ 1062.a Scribonii 1042.d sine quibus 1057.b stomachicę 1050.b stypticę 1036.f veneno resistentes 1043.b
pilulae vnde dicantur 1042.a earum differentiæ ibid.
pilulae venerem excitantes 1042.f
pimpinella quomodo distillanda 428.b eius facultas & vires ibid.
pimpinellae duo genera 126.b vires ibidem.c
piniocatum 1110.d
pinguendo quid 404.b eius differentiae ibidem.
piper longum. Galeni tempore dupliciter adulteratum 232 b
piper quid 229.f quod optimum 230.a quomodo aduloeretur ibid.b quae regiones gignant ibid.

Piperina balnea quibus vtilia 12.f
eorum vsus ibi.e.f
piscium lapidum vires 73.c
pissasphalti appellatio 87.a vires ibi.b.c.d
pistacia cuiusmodi eligenda 227.b
eorum uires ibid.
pistolochia 301.a
pituitam purgantia 216.c 273.f
pityusæ vires 198.b
pix naualis duorum generum 376.d quæ optima ibi.f vnde fluat 376 e
picis differentię ibid f vires ibid.
placenta contra pestem 1100 c
plantago quomodo distillanda 423.b eius facultas & uires ibi.
plantaginis duo genera 155.f vires 156.b radicis uires 323.b succi uires 350.c
pleres archonticon 764.d
plumbago quæ optima 51. d quæ vitiosa ibid c
plumbaria balnea in Lotharingia quibus auxiliantur 13.b
plumbum qua constet natura 51.a
eius vires ibid.
plumbi lotura quomodo fiat 51.b
eius vires ibi. recrementis 52.c
pnigitis colore similis fere Eretrię 40 a
eius effectus ibid.
polii duo genera 168 e uires ibid.f
polygonatum quid 313.b eius uires ibid.c
polygoni planta quando colligenda 350 e
polypogonium quid 156.e eius uires ibi.
polypodii radicis uires 326.b
pompholyx vnde fiat 53.e eius uires ibi.
pomum Ambræ 1127 b ad aerem pestilentem ibid.f
pomum odore aluum soluens ibi.f
ponterbornēse balneum 23.a eius situs, ratio & uires ibid.
porri capitati uires 149.f
Porretanum balneum 30.c eius situs, ratio & uires ibid.c
portulaca quomodo distillanda 421.c eius uires ibid.
portulacæ duo genera 159.f eius uires 160.a b seminis uires 269.d 350 d
potio alexipharmaca contra vulnera sclopetica uenenata 549.c
potio inpinguans corpus 1161.c
potio inferioris uentriculi vulneribus condacens 549 a maciem inducens 1162.f muscata maior quomodo paranda 538.a eius vsus ibid b
potio purgatorie 553. b purgans pro delicatis
potio sanguinem ex vulneribus erumpentem cohibens 548 f
potio uenenatis vulneribus sclopetariis conueniens 548.c
potio vomitoria sine molestia 554 a vulneraria 558.d vulneraria cephalica 548.e vulneraria in fracto osse, ab ictu sclopetario ibi c vulneraria pectoralis 549 a
potiones corpus ornantes 1161.e
potus Hippocraticus quomodo fiat 314.f 315.e
præcipitatum 749.b
prassium quomodo distillandum 425 b eius facultas & vires ibid.
de prassio syrupi uires 484.b
primulę ueris flores quomodo distillādi 424 d
eorum facultas & vires ibid.
propolis quæ eligenda 418.b eius uires ibi.
prunorum uires 233.f
prunellæ flores quando colligendi 212 d
psyllion quid 157.a eius uires ibid b.c
psylli cremor quomodo conficiatur 352.b vires 272.c
psilothrum 1182.a 1182 c Heraclidę Tarentini euestigio pilos tollens 1181.a pilos auferens, & cutim tenuans ibid.c
ptarnica quid 144.f eius vires ibi.
ptisana plus alimenti prębet, quam polenta 264 c
pulegium quando distillandum 4 8.c eius facultas & uires ibid.
pulpa Tamarindorum 785.e
puluis ad capitis dolorem a vaporibus 752.c
ex frigore ibid.b
puluis ad constringendum os superius ventriculi 745.b
puluis ad dentifricia 946. d dolorem lateris 752.f status uentriculi discutiendos 743.d
puluis aduersus flatus, magistralis 728.f
puluis ad hydropem 735.d iuuandam concoctionem 727.f
menstruum prouocationem 731.c
nasa 735.a omnem hęmorragiam 746.d
pestem 743.a phrenitidem 743.a
strumam 751.a suppositoria communia 741.d
sicca ibi. tussim 719.c uentriculum calefaciendum 733.c
puluis aromatum 729.e
puluis alexipharmacus cōtra vulnera sclopetica 723.f
puluis bezoarticus 721.b
puluis capitalis temperatus 742.a causticus 749.a cephalicus 747 d
puluis contra casum 733.f
dissectionem nerui 738.c lumbricos 740.d
morbum caducum, Regis Daniæ 719.c

sca-

scabiem communis 747.e periculosos & pestiferos morbos puerorum 723.a pestem 721.a toxicum & omne venenum 723.b
puluis astringens 745.e
puluis cordialis temperatus 742.b
puluis de granis myrti 730.b dentes dealbans 72.a diarrhodon 724.a
puluis electuarii de bolo 721.f emplasticus & sanguinem sistens 745.f. epilepticus 719 b epuloticus 748.e
puluis e turbith, magistralis. 735.b
puluis gingiuas roborans, & dentes confirmans 1208.a
puluis griseus Cæsaris contra pestem 722.d
puluis incarnans Lanfranci 747.b item Rhasis ibid.
puluis imperialis 727. e impinguans
puluis laxatiuus 738.c delectabilis ibid.a
magistralis 735.f
puluis ligni aloes 723.f manus reddens albas 1207.f
puluis optimus cum cibo sumendus 723.b partum prouocans 732.f
puluis passanant cum rhabarbaro, vsualis 736.t
puluis præseruatiuus in peste 722.b pro familia ibi.d
puluis pro condiendis cibis 742.d pro epithemate cordis refrigerans 744.c hepatis excalefaciens 743.f refrigerans 745.d
puluis pro tragea communi 725.f vlceribus gutturis 733. a puluis purgatorius. 737.a
puluis rubeus Cæsaris contra pestem 721.c
puluis sedans dolorem ad suppositoria 733.b
puluis senę prępuratæ 735.c
puluis solutiuus de tribus 736.c
solutiuus sine dolore 738.c. sternutatorius 734.f
puluis stomachum corrobans 730.c
puluis ualde bonus, & qui potest dari inferculo 717.c
puluis violarum Siluii 1125. d vrinas mouens 731.d
Pulueres abstergentes cutem 747.c dentes. 747.c
pulueres astringentes 730.c
pulueres calculum frangentes 731.c
pulueres calefacientes caput 742.d cor 721.a 742.d hepar 743.f pectus 720.c stomachum 723.f
pulueres carnem auferentes 749.a
pulueres cicatricem inducentes 748.d
pulueres consolidantes 733.a
pulueres dentes ornantes 1208.a
pulueres dissoluentes sanguinem 733.d
pulueres incarnantes 748.a mitigantes dolorem 752.a ornantes manus 1209.a
pulueres purgantes aquam 735.d
pulueres purgantes bilem 134.c
pulueres purgantes per nares pituitam 734.f
purgantes fæces 740.d. humores mixtos 735.f.
pituitam per aluum 735.b
pulueres refrigerantes caput 744.a cor ibi.c 730.d 845.d
ventriculum 730.a
pulueres strumas dissoluentes 751.f
pumex qui probetur 71.a eius uires ibi.b
purpurę quid 87.f earum uires 88.b
pyra condita 886.b
pyrorum multa genera 133.f uires ibid.
pyrethrum quid 261. b eius facultas & uires ibid.c
pyrites lapis qui eligi debeat 68.e
quomodo vratur ibid.f eius uires ibid.

Q

QVadrimeron. 770.a
quercus quam vim habeat 172.ab
Quinquefolium quid 168.a quando colligatur 298.f
eius vires. 168.b 299.a

R

RAdices abstergentes. 311.e
adurentes 312.c
aperientes ibi.
alterantes qualitate occulta 324.b
ambustis conferens 322.e
bilem flauam purgantes 324.d
Radices calidę in primo 283.a
secundo ibid.f
excalefacientes in tertio 285.f
in quarto 288.c
Radices cauę duę 297.a
Radices cichorii conditę 888.a
Radices discutientes 311.b
dolorem sedantes 322.f
strumas discutientes. ibi.b
emollientes 312.c
extenuantes. ibid.
Radices frigidę in primo, secundo & tertio 291.c.d.e
glutinantes 312.e
Radices menses mouentes 315.a
sistentes 319.f pituitam purgantes 326.e
semen generantes 314.f
siccę in primo 292.d
in secundo & tertio. 297.a

Radices sudorem prouocantes 320.a suppurantes 312.d venenosæ 323.c venenis resistentes 321.a
Rapę vires 184.e seminis vires 271.e
Raphani quomodo distillandi 428.a eorum facultas & vires ibid.
Rana palustris hausta, quæ mala inducat 390.b quibus adiuuentur ibid.c
Ranarum cordis vis 398 a
facultas & vires 387.b
iecoris vis 368.a
Ranarum seminis distilatio 431.d eius facultas & uires ibid.e
Ranarum spermatis vis 410.a
Remedium præstantissimum contra pestem 846.c
Renes calefacientia 213.e 240.f 268.b 308.b
refrigerantia 214.a 269.f
Requies 849.c
Resina quæ improbetur 279 d
Resina quid ibi.c
Resinę duplex differentia 279.c vires ibid d
Rhaponticũ à rhabarbaro quid differat 305.f optimum 306.b quomodo adulteretur vulgo rheuponticum 305.f
Rhapontici uires 306.b
Rhenus auri ferax 41.c
Rhodia radix vbi gignatur 285.d
vnde nomen acceperit ibid. eius uires 285.e
Rhus quid 157.d eius vires ibid.e.f
Ribes succus quam vim habeat 351.c
Ricini seminis vires 274.e
rob de agresta 307.c de berberis simplex ibi.b compositum ibi. d e cornis 509.f de ribes simplex 509.e compositum ibi.
rob nucum 510 e
rosmarinus quid 127.c eius uires ibi.d
rorismarini flores quando colligantur 208.b eius vires ibid.
rosę Damascenæ quomodo distillandæ 422.d earum facultas & vires ibid.
rosę quę prestantissimæ 209.f
quando colligendę ibid.
rosarum multa genera ibid.e persicarum florum succus 216.a
eius vis ibid.
rosarum succus quando exprimendus 350.a
eius vires ibid.
rosarum vires 210.a
rosata nouella 778.f
rubeta assumpta, quæ mala pariat 390.b quibus adiuuentur ibi.c
rubi vires 185.d.e
rubia tinctorum 295.c
rubia vbi nascatur ibi.f
rubiæ appellationes 295.d radicis vires 296.a radices quando legantur ibid. semen 295.e
rubini uires 61.d
rubrica ad faciem 1157.a
rubrica febrilis Sinopide inferior 36.d quę optima ibid. ubi gignatur ibid. lemnia alia res, quam sigillum lemnium 34.c
rubria Sinopis quæ maxime probetur 36.c
vbi effodiatur ibid.
eius nires ibid.d
rutæ seminis facultas 286.c succus quomodo extrahendus 349.a eius uires ibi. syluestris vires 145.c 169.f

S

SAbina quomodo distillanda 428.d eius facultas & vires ibi. duorum generum est 146.c
eius uires ibid.
Saccarum Penidii 1111.a
saccharum quid 358.e quod præstantissimũ ibi.f eius uires 359.c
ad saccharum cęlore caruleo tingendũ 109.a
flauo ibid. nigro 1114.a purpureo ibi. rubro 1112 e viridi ibid.
de saccharo colorando in concinnandis confectis ibi.e
ex saccharo fructus & animalia facere 1111.a
sacculus ad calidam distillationem 1121.b colica 1124.a cordis affectus frigdos 1121.f dolores lateris 1124 c frigidam destillationem 1121.a imbecillitatem & dolores ventriculi 1122.f
sacculus capitalis 1119.e odoratus 1125.b
pro cardo contra pestem 1122 b refrigerans & repellens, pro fronta 1121.c
sacculi quid 1119.a eorum differentiæ ibid. conferentes capiti 1119.d cordi 1121.e ventri 1122.c
sagapenum quid 393.d quod vires optimum ibid.
sagapeni adulteratio 383.d vires ibid.
salamandram qui hauserint, quę mala consequantur 389.e iisdem quę contra præstanda ibid.f
sal absinthii 1024. aceti 1027.f alkali 1028.e antimonii 1028.c artemisiæ 1005.b
sal catarthicum 1023.c chamomillę ibi. chelidonii 1025.c
sal è baccis & ligno iuniperi ibi.b
sal fuliginis 1048.b

genistę

genistę 1024.f gentianę 1024.c gratiolę ibid.f
sal ligni guaiaci 1024.d
sal Marcelli 1023.d melissæ 1025.b d mellis 1027.e onomidis 1024.e
sal sacerdotale 1027.b sanguinis humani ibid.a
sal saturni 1028.a stipitum fabarum 1024.f tartari 1028.d theriacum 1025.e urinę humanę 1027.d
salis duo genera 45.e factitii multa genera ibi.f flos 46.a gemmę ib..oleum 673.b uires 46.c
sales detergentes 1027.d dolorem sedantes ibid.a erodentes 1028.e purgantes per aluum 1023.c purgãtes per sudorem 1025.d per tussim 1023.a per vrinam 1023.f per per uterum 1022.b
salium diuisio 1022.a
saluia quid 127.d eius uires ibid.e quomodo distillanda 423.f eius facultas & uires ibid.
sambuci corticis vis 246.f item radicis 328.c
sambuci corticum aquę uis 431.e duo genera 193.f uires ibid.
florum collectio 213.c
uires ibi.
samius lapis quomodo probetur 72.c eius uires ibi.
samię duę species 37.a quæ optima ibi.b uires ibid.d
sampsuchus 139.f eius uires 140.a
sandaracha quid 28.d
quę optima 382.c eius facultas & uis 49.e
sanicula quid 177.a eius vires ibid.
sanguinis draconis factitius 362.f eius uis 363.a hircinus quomodo paretur 401.f humani distillatio 431.a eius facultas & uires ibi.
sanguinalis lapis 67.f
santali tria genera 338.a uires ibid.b
santi, santonici uires 270.f
sapa quid 491.f quomodo fiat 353.f eius uires 364.a
sapo moschatus 1129.a
saponea 1070.a
saphyrus gemmarum omnium pulcherrima 59.c eius duo genera 59.f uires ibid.e.f
sarcocolla quid 382.d quæ optima ibid. eius veris 384.b
sarcocollę correctio ibid.
sarda nomẽ cum sardonyche cõmunicat 62.a eius effectus ibi.b
sarda tria genera in India 62.b
sarmentorum cinis 4.a
vrendi vim habet ibid.
eius usus ibid.
sarsa parilla quid 320.d eius uires ibid.f
sassafras 335.b eius uires 336.e
satyrii radicis uires 202.b
saurenthal balneum 27.c eius situs & uires ibid.
saxifragia quando distillanda 427.f eius facultas & uires ibid.
saxifragię radicis uires 308.c seminis facultas 268.a
scabiosa quid 127.f uires ibi. quomodo colligenda & distillanda 425.c eius facultas & uires ibi.d
scammonium adulteratum 367.b c quod laudetur ibid.d quo antiquius, eo melius 368.e
scammonii uires 368.c
scariolę seminis uires 268.c
scincus quid 386.d eius carninm facultas ibid.
scincorum renum uires 400.c
à Scolopendra icti quę mala experiantur 393.d quę his sint remedio ibi.e
scolopendrium quid 129.c eius uires ibi.d.e
scordium quid 128.a eius uires ibi.b
scordii succus quomodo extrahendus & seruandus 346.e
scoria quid 54.c
scorpionis morsum quę mala subsequantur 392.e
à Scorpione percussis quę presenti sint auxilio ibi.f
scorpiones terrestres quid 385.e
eorum uires ibi.
scylla præparandę ratio 1095.a
scyllę uires 285.d
sebesten quid 224.b quę probatissima ibid.c eorum uires ibid.c & 246.e
secacul uerum 314.f eius uires ibid.
sebnusia quæ maxime laudanda 39.c
semen quid 250.a eorum differentię ibid.
semina abstergentia 279.d astringentia 270.a discutientia 270.d emollientia ibi.d flatus discutientia ibi.f glutinantia ibi. indurantia 271.a suppurantia 270.e
semina venenosa 271.e
semperuiuum, seu sedum quomodomo distillandum 421.f eius facultates & vires 423.a

semper-

semperuiui, seu sedi tria genera 161.e vire ibi d.f
semperuiui succus quomodo cōficiēdus 350.d
eius uires ibid.
sena quid 191.a quæ optima ibi.e eius uires 191.d
sepiarum ossa 90.c ossium vires 402 a
erapium quid 382.e quod optimum ibi.
serapini uires 382.f
serici vermiculi vires 408 e
serpentis exuuii vires 415.a
serpillum quomodo distillandum 426.f eius facultas & uires ibi.f
serpilli duo genera 146.d
vires ibi.f
serum quid 407 c eius uires ibi.
sesami seminis vires 266.a
seseli optimum quid 182.f
eius vires 183.a b
seselis semen ubi inuniatur 263.b
quando colligendum ibi.eius uires ibid.
scistos lapis vbi gignatur 71.d eius vires ibid.e.
Siculorum balneorum uires 32.c
sief album Mesuæ 1104 a
sief de plumbo 1103.b de rosis, Mesuæ 1105.b
è corum ceruino 1102 b
sief quid 1099 a
sief rubrum Mesuę 1104.b
sigilium Lemnium 33.f
sigillum Salamonis quid 313.b eius vires ibid.
silenites lapis Lunæ figuram reddit 74 b
eius uires ibid.
sinapi quando colligendum 264.b vires
sinapismus Aetii 1019 c
sinapismus quid ibi.c
simphytum quid 313.d eius vires ibi.e
sisimbrii vires 147.a
smaragdus gemmarum omniū pretiosissima 60.b eius uires ibid.f
smaragdi vires 66 a
smegma manus dealbans 1207.f
album odoratum ibid. moschatum Damascenum ibid.
smilacis arboris vires 188.f
smyris qualis lapis 69.d eius vires ibi.
smyrnium quid 175.d
eius uires ibid.
solani duo genera 158.a
vires ibi.d.c folia quomodo distillanda ibi.e eorum facultas & vires ibid. horten succi uires 350.c vesicatorii seminis facultas 265.e
sorba quid 242.a
eius facultas & uires ibi.
sory quid optimum 49.c
eius uires ibi d.
sparadrappum Vigonis 1015.a
species ad carnes & pisces 724.e
dulces pro cibariis 729.d fortes fina ibid.e
species incisæ sacchara obducto 728.b
species pro clareto 521.a
tragea simplici 725.f
vino zedoarico 527.e
specierum & pulnernm differētia 715 a
spica celtica quid 314 b
quomodo adulteretur & dignoscatur ibi.c
quę laudatissima ibid.
eius uires ibi.
spica nardi radix, non spica 314.d
quæ eligenda ibid quomodo adulteretur & dignoscatur 314.e
eius vires ibid.d
spiegelbergense balneum 27 f
eius situs, ratio & vires ibid.
spinæ albæ vires. 303.c
spiritus tartari 681.a
splenem excalefacientia 213.d 267.e 307 d refrigerantia 214.a 269 e
spodium ubi inueniatur 54.a
spongiarum duo genera 383.f
vires ibi.
spongites lapis quam vim habeat 74.e
eius vires ibid.
spumæ argenti vires 50 c
squama æris quę optima 43.a
eius uires ibid.
squinanthum pessimum quod 207.a
quod laudatissimum ibid.
squinanthi floris vsus ibi.b
staphisagria quando colligatur 263.d eius uires ibi.
stercoris asinini vires 219.d
anseris vires ibid.c bubuli uires ibi.e canini vires 411 a
caprini uires 405.c 409.c ciconię uires ibid. columbarum ibid.a crocodyli terrestris uires 412.b
stercoris differentiæ 419.c
stercoris equini uires 403 d
gallinacei uires 412 a
humani distillatio 411.a
eius facultas & uires. ibi & 409.c
lupini uires 412 a
muri uires ibi. ouilli uires 411.f
suis syluestris 412.a vulturini uires 409.d
stibium quod optimum 50.a eius vires ibid.
stimmi quod optimum ib. eius uires ibid.
stœchas quid 128.f eius vires 129.a
stœchados florum uires 205.c

de Stœchades syrupi vires 482.b
stomachum calefacientia 240.f 267 d refrigerantia 269 a
styrax duorum generum 378.b optimus quis ibid. c quomodo dignoscatur ibid.
styracis adulteratio 378 c
uires ibi.
succinum pterygophoron 414 a
succus fructuum calidus 350 f frigidus 351. a
succus herbarum calidus & frigidus in primo, secundo & tertio 349. a in quarto 350. e
succus quid 347.c eius diuisio ibi.
succus seminum calidus 349. b frigidus ibid.c
sudor omnis malus 414 b
sudatoribus quę vina conueniant 355 b
Suenningense balneum 28.a eius situs, ratio & vires ibid.
suffimentum ad animæ defectionem 1131.f animales & vitales vires corroborandas ibid. calefaciendum & siccandum vterũ post mensium purgationem 1133.e catarrhos sistendos & siccandos 1130.a conceptionem promouendam 1133.e menses mouendos ibi.d procidentiam vteri ibid. f prouocandum sudorem in morbo gallico 1134.a suffocationem vteri 1133.c tumores induratos 1134.d tussim 1133. a vlcera pulmonis 1132.e
suffimentum optimum 1136.e
suffimenta capitis conferentia 1131.c cordi 1131.f iuncturis 1134.a pulmoni 1132 d vtero 1133.c
suffimenta odorata 1135.e quid 1129.a eorum differentiæ ibi.
suffitus ad dolorem iuncturarum 1134.a pro morbo gallico ibid.e
suffitus qui ex formiculis auiculas referentibus excitatur 1136.d
suffumigium ad aeris corruptionem 1132. b
suffumigium tempore hyberno 1136.c
sulphur antimonii 1020. a optimum quod 46. e sublimatum seu flores sulphuris 1032.b
sulphuris duo genera 46. e vires ibi.f
sulphuris oleum 674.e
sultzburgensia balnea 18.f eorum situs, ratio & vires ibi.
sultzbrun balneum 18.b eius situs, & vires ibid.
sultzense balneum 20. e eius situs, ratio & uires ibi.a
sumach eandem vim cũ acacia habet 362.e
suppositorium ad flatus 1116.c
suppositorium quo pueri tutò possunt vti 1115.a
suis syluestris stercoris uires 412 a
suis vesicæ uis 400.e
suilli pulmonis vsus 397 b
syluestre balneum 288 b eius situs & vires ibid.
syluestris mirtos quid 307 b eius vis ibid. c
symphyti duo genera 119 f
syrupus acetosus diarrhodon 478.a
syrupus acetosus de succis herbarũ cum aromatibus ibi.b
syrupus acetosus simplex 477 d compositus ibi.e
syrupus acetositatis limonum 481 a
syrupus ad ana, archan 503 a ad item 503 e atram bilem quom do paradus 500 a.b.c calculum 508 c ep lepsiam 498 e melancholiam quomodo conficiendus 501.e menses prouocandos 499 e tympanitem 504. b
syrupus alterans bilem flauam 197 b
syrupus alterans pituitam 498 f
syrupus Ambrosii prouocans sudorem, & sitim extinguens, vtilis in febribus 497.e
syrupus arantiorum 481.a
syrupus capillorũ Veneris magistralis 484.d simplex ibi. compositus ibid.
syrupus contra acutas & peracutas passiones 497.f omnem fluxum ventris 498.b pleuresin & peripneumoniam, phthisicos & hecticos 497.c
syrupus de absinthio 486.e acetositate citri 480.f agresta 479 a
syrupus de artemisia 490. a eius facultas & uires ibid.d
syrupus de betonica cõpositus 383 a ad quid valeat 494.f
syrupus de calamintha 485. a quibus plurimum conferat ibid b
syrupus de cichorio cum rhabarbaro 493.e eius vires 494.a
syrupus de cinnamomo noster 499.c
syrupus de duabus radicibus 489.c endiuia compositus 481 d
syrupus de epithymo 491. e eius vires ibid. f. eupatorio 489.e glycyrrhiza 481.f
syrupus de hermodactylis 495.a hyssopo 483.f iuiubis 476.e lupulo 492. a eius vires ibid.
syrupus de menta maior 486.f minor 487 b
syrupus de nymphæa simplex 475.a

compositus ibid. b olibano Rhasis 481. e papauere contra omnem ventr. s solutionem. 498. d
syrupus de papauere simplex 475. e. compositus ibid. d
syrupus de pomis 490. e eius vires ibid. prassio 484. b de quinque radicibus 488. d eius vires ibid. f rhabarbaro solutiuus 494. b eius vires ibid. scolopendrio 492. b eius vires ibid. c stœchade simplex 483. b compositus ibid. c succo acetosæ 480. e succo borraginis 49. b eius vires ibid. c succo buglossæ ibid. eius vires ibid. succo endiuiæ, vel endiuiæ simplex 481. e succo fumiterræ maior 492. e minor 493. a eorumque vires ibi. succo myrtillorum, seu myrtinus simplex 480. b compositus ibid. c succo rosarũ 479. d. succo violarum. 476. b
syrupus diacnicu quomodo parandus 496. d. eius facultas & vires 497. a
syrupus diaserecos 495. e eius vires. 496. c
syrupus Dinarii, siue de Bizantiis simplex 485. a compositus ibid. e
syrupus diureticus. 507. a
syrupus domesticus, siue de spina infectoria 505. b eius vires. ibid.
syrupus ex bryoniæ radicum succo 494. e ex floribus persicis 493. d eius vires ibid. e è pomis regis sapogis 491. a ex quinta essentia Fiorauanti 499. a è scabiosæ succo 485 e ad quæ valeat ibid. d è succo fumariæ simplex 493. b eius vires. ibid.
syrupus granatorum acetosorum 487. d dulcium 477. d
syrupus infusionis rosarum 497. c violarum. 476. d
syrupus purgans bilem quomodo parandus 500. e melancholiam 501. e pituitam ex thorace ibid. c
syrupus quid 471. a
syrupus saccharatus. 499. b
syrupus solutiuus Fiorauanti 505. d
syrupus splenicus 462. c
syrupus violarum 476. d
syrupi alterãtes bilẽ atrã 500. a pituitã 498. f
syrupi concoquentes bilem flauã in corde 480 e hepate 481. c stomacho 477. e thorace 476 a
syrupi concoquentes melancholiam in corde 490. e hepate & liene 491. d.
syrupi concoquentes pituitam in capite 482. f corde 485. d hepate 489. c matrice 490. a stomacho 486. a thrace 483. f.
syrupi de absinthio facultas & vires 487. e. f
syrupi de arthemisia vires 490. d. menthæ maiori vis 483. a succo rosarum vires. 481. a
syrupi educentes vrinam 506. f
syrupi minus vsuales, alterantes 497. b
syrupi officinales, concoquentes bilem in capite 475. a
syrupi purgantes 501. a bilem 493. c
syrupi purgantes humores mixtos 405. f 504. d. pituitam 494 e
syruporum differentiæ 471. a

T

TAbaci apud Indos vsus 181. e vires 179. c
tabaci nomen nicotianæ cur inditum 177. f
tabulæ aromatici rosati 1068. b.
tabulæ ad hepatis refrigerationem 1074. a lepram ibid. b purgandam bilem. ibid. c
tabulæ calefacientes caput 1067. a 1072. a hepar 1069. a matricem 1069. b pectus 1067 e stomachum 1072 d ventriculum 1068 b
tabulæ confortantes 1079. a confortantes & exsiccantes stomachum 1072. d ventriculum. ibid. f
tabulæ de gemmis 1065 a stibio 1075. e
tabulæ diacnicu 1075. a diacurcumæ 1069. a diacymini 1068. c diaircos 1067. c dialaccæ 1069. a
tabulæ diamargaritonis frigidi 1070. c dianisi 1068. c
tabulæ diapenidii sine speciebus calidis 1069 a diaphœniconis 1071. d diarrhodon 1070. d diatragacanthii frigidi 1069. e diaturbith 1071. d. diaturbith cum rhabarbaro ibid. b. 1076. a
tabulæ ex electuario de succo rosarum 1070. f
tabulæ ex vnicorum 1072. a
tabulæ orificium stomachi claudentes & corroborantes 1073. f
tabulæ purgãtes 1074. f bilem 1078. f. 1074. c humores mixtos 1075. e melanchõliã ibid. e pituitam. 1075. d
tabulæ refrigerantes cor 1070. b hepar 1070. d. 1074. a pectus 1069. e stomachum 1073. f
tabulæ saluberrimæ 1072. b stibiatæ 1075. b sulphuratæ 1072. e triansantali 1070 e
tabulæ vermes necantes 1056. f
tagus Hyspaniæ fluuius auri ferax 41. c
tam arindi quid. 246. f
tamarindorum adulteratio ibid. vires. ibidem.
tamaricis corticis vires. 540. a
tamaricis cortices & folia quando destillanda 491. c eorum facultas & vires ibid.
tamaricis radicis vis. 296. f

Tamum non esse bryoniam 294.f
Taratantulæ ictus quomodo curandus 396.e
Taurinum seuum quomodo conficiendum & & seruandum 405.b
eius uires ibid.
tarini sanguinis usus 403.a
taxi uires 188.f
tellinarium uires 89.a
Teplica balnea 28.b eorum uires ibid.
terebinthina quomodo cognoscatur 378.a
terra omnis quam uim habeat 38.a
Terra, seu bolus Armena quando primum in lucem uenerit 33.a
Terræ in medicina 32.c
diuisio ibi.
Teræ sigillatę duo genera 33.a
Terrarum sigillatarum duo genera hodie Constantinopoli adferuntur 33.f
Testudinis marinę sanguinis usus 403.b
Testudinis terrestris sanguis quam uim habeat 404.a
Thapsia unde nomen acceperit 150.e
Thapsiæ uires 150.e 188.f
Theriaca Andromachi à Bartholomæo Marantha correcta 855.b
item à Medicis Romanis & Bononiensibus 853.f
Theriaca Andromachi senioris 851.e
theriaca communis ibid. diatessaron 764.f
theriaca ex lilio Pauli ab Armeno composita 858.a
theriaca, seu antidotus contra pestem 802.b
thermę Germaniæ 12.f
Italię 30.b
thermarum de aquis situs & uires 31.a
thermarum de Grota situs & uires ibi.c
thermarum differentiæ 10.e
thlaspi quid 273.b eius uires ibid.
thoracem excalefacientia 1089.c 299.e refrigerantia 221.a 269.a
Thoracius lapis ubi nascatur 71.f
eius uires ibid.
Thus quid 371.e
thuris adulteratio ibi. & 345.e
cortex probatißimus quis ibi.
uires ibi. & 275.f
thucia Arabum 54.b
thytes lapis ubi gignatur 69.c
eius uires ibid.
thymeleæ seminis facultas 272.f
thymiamatis uis 346.e
thymum quando distillandum 429.c eius facultas & uires ibid.
thymi uires 147.c
ticinus Italiæ fluuius aurifer 41.e
tiliæ duo genera 212.d
flores quando colligendi ibid.f quomodo distillandi 424.f
eorum facultas & uires ibi. & 212.f
ex Tiliæ floribus aquę stillatitię facultas 431.c
tinctura auri 679.c mumię liquidę 692.d recentis ibi.f siccę ibi.b
tithymalum 274.b
tithymali septem genera 195.f
uires ibid.b & 188.f 329.f
topazius qualis gemma 65.d
eius uires ibid.c
tormentilla quid 177.b
eius uires ibid.d.e & 319.f
toxicum unde dictum 189.a
tragacanthum quid 371.c
eius uires ibid.
tragea grossa 537.a
communis pro stomacho & capite 726.b
laxatiua 740.a
tragea nobilis pro stomacho, capite, pectore & hepate 726.c optima 724.f pro mulieribus in puerperio 726.a pro stomacho ructuoso 727.a rubra 725.d
specialis pro stomacho 726.f
soluens uentrem 740.b
tragema ad pulmones exulceratos 733.b
uenerem stimulandam 732.d uomitum & uentris fluxum 731.a
treuirensia balnea 22.a eorum situs, & ratio & uires ibid.b
trifolium ubi copiosè nascatur 169.c
eius uires ibi.c
trifolii uires 147.f 190.a 199.b
triomphyllon Nicolai 789.c
tripharmacum crudum 929.e
trochisci abstergentes 1087.b ad fluxum 1080.c ad phthisim & ulcera pulmonis 1084.c
adstringentes 1082.d Alkandal 1080.c aliptę moschatę 1086.b
aperientes 1084.f
calidi 1081.a
trochisci compositiones astorum medicamentorum ingredientes 1090.a
trochisci cyphi 1087.b
trochisci de absinthio 1085.b
agarico 1080.a
agno casto 1084.b
alkekengi 1085.f
aniso 1086.f
Benzois ibid.d berberis 1083.a
caphura 1082.b
capparibus 1084.e carabe 1082.f
corallo 1083.f croco 1088.b

cupatorio 1086. a lacca 1085. a minio 1099. c myrrha 1086. e rhabarbaro 1088. e rosis, Rhasis 1085. c
scylla 1064. a
trochisci de scylla quando parandi ibid b spodio 1081. e terra sigillata 1082. d violis 1089. f vipera 1090. a
trochisci diani 1098 f
trochisci diarrhodon Mesuæ 1088 b
Nicolai 1098. b
trachici diaspermaton 1088. c
trochisci gallię moschatæ 1098. d 1135. f
trochisci Hamech 1089. e
hedychroi Andromachi 1097. f
hedycroi ex correctione Bartholomęi Maranthæ ibid f
trochisci hepatici Asclepiadis 1084. f
ligni aloes 1081. a interficientes glires & mures 1088. d
trochisci Mesuę 1100. b
trochisci pituitam purgantes 1089. a
trochisci pro fumo Comitissę Arnsburgensis 1136. b
trochisci purgantes bilem 1088. b
mixtos humores 1090. f
trochisci quid 1077. c
eorum diuisio ibi.
trochisci rami b 1096. f
santalorum 1081. f
venena fugantes 1087. d
de Trochiscis scylliticis. ex correctione Bartholomæi Maranthæ 1084. b
de Trochiscis uiperinis ex correctione Bartholomæi Maranthæ 1090. f
tryphrera Galeni 796. b 1101. a
tryphera magna 849. a minor Phenonis a 791. a muschata 796 b persica 809 c
Surracenica 795. e
turbith quod laudatissimum 328. c
vbi crescat ibi f
eius uires 329 b
turpatum minerale 432 e
tussilago quid 120. b
eius vires ibid. c
quomodo distillanda 422. b
facultas & uires ibid. c

V

VAccæ ungularum combustarum uires 406. d
Vaccini lactis uires ibid. f
Valerianę genera tria 316. a
uariæ appellationes ibid. e
facultas & vires 317. a
Vberlingense balneum 2. b
eius situs & uires ibid.
Vberlingensia balnea 28. c
eorum uires ibi.
Venenis resistentia 186. e 215. c 243. d 271. e 323. d
Ventriculum excalefacientia 427. a
refrigerantia 213. f 242 a
Veratri albi uires 324 b
Verbasci duæ differentiæ 164. f uires ibi. b
Verbasci flores quando colligendi 214. c eorum uires ibid.
Verbenaca quid 148 a
eius uires ibi. b
Vermium terrenorū facultas & uires 386. c
Vermiculi in medio echino reperti, cuius sint facultatis & usus ibi.
Verticis ossiculi uires 401 b
Vesicam calefacientia 213 d 240 f 267 f 308. c refrigeratia 214: a 269 f
aduersus Vesparum ictus remedium 392. a
Villacense balneum 28 d
eius uires ibid.
Vinum absinthite purgans 530. f
quomodo parandum 518. c
eius facultas & uires ibid.
Vinum ad asthma 517. f
eius uires ibid. ad memoriam & obliuionem 515 f
Vinum Adrianum 354. e
Vinum album in secunda & sinistra ualetudine laudatur ibid. b
Vinum alkekengi quomodo fiat 525 a
eius uires ibid. a
Vinum anisatum quomodo parandum 533. b
eius uires ibid. f
vinum Asianum 354. a
vinum borraginatum ad quid ualeat 516. a
vinum buglossatum quomodo parandum ibi. e
eius uires ibid.
vinum cecubum 354 d
cerasorum nigrorum acetosorum quomodo fiat 518. e eius facultas & uires ibid.
vinum chamędryites quomodo parandū 524. e
eius vires ibid.
vinum chium 353. f
Clazomenium 352 a
Coum ibi. Creticum 354 d
vinum cydonites quomodo fiat 525. d
eius uires ibid.
vinum ebulatum quomodo parandum 530. a
eius uires 530. b
vinum è betonica quomodo parandum 515. a
eius uires ibid.
vinum è chamælęa quomodo parādum 536 c
eius uires ibi.
vinum cantatum quomodo fiat 517. d

eius

eius facultas & vires ibi.
vinum ex punicis malis quomodo fiat 525.f
eius uires ibi.
vinum è punicis sylueſtribus quomodo fiat 526.d
eius uires ibid.
vinum è marrubio quomodo fiat 517.c
eius uires ibid.
vinum è thymelea quomodo parandum 530.c
eius uires ibid.
vinum è ueratro nigro quomodo fiat 530.a
eius uires ibid.
vinum Ephresium 354.f
vinum euphragię quomodo parandum 515.b
eius uires ibid.
vinum Falernum in Italia primum locum obtinet 355.c
vinum fęniculatum quomodo parandũ 515.f
eius uires ibid.
vinum guaiacum quomodo fiat 526.d *eius uires* ibid.
vinum Hippocraticum *laxatiuum quomodo parandum* 531.b *eius uires* ibi.
vinum hyſſopites quomodo parandum 517.c
eius uires ibid.
vinum Iſtricum 354.f Lesbium 355.e *Mamertinum* ibi. *Muralti* 530 d
vinum myrtites quomodo fiat 526a *eius uſus* ibid.
vinum noſtrum, ad calculum 525 b
vinum noſtrum guaiacium purgans 531.e
vinum œnanthinum quomodo fiat 525.e
eius uires ibid.
vinum palmeum quomodo fiat 526 b
eius uires ibid.
vinum paſſulatum quomodo fiat 517.f *eius uires* ibid.
vinum pro ſenibus, noſtrum 518 d
vinum purgans noſtrum 532 c
uinum purgatorium in epilepſia 529.d
uinum raſpaticium quomodo parandum 318 f
eius uires ibid.
uinum roſaceum quomodo fiat 525.a
eius uires ibi.a
uinum roſmarinatum quomodo parandum 515.b *eius uires* ibi.c
uinum ſat. haratum quomodo fiat 516.e
eius uires ibid.
uinum ſaluiatum quomodo fiat 515.d
eius uires ibi e
uinum ſcammonites quomodo fiat 529.f *eius uires* ibi.
uinum ſcilliticum quomodo parandum 527.a
eius facultas & vires 528.a
uinum ſtęchadites quomodo parandum 515.d
eius uires ibid.
uinum tamaricis quomodo fiat 520.d *eius uires* ibid c
uinum zedoarticum quomodo parandũ 527.e
uina Albana craſſioribus partibus conſtant 354.d
uina aſtringentia 525.d *calefacientia caput* 515.a *cor* 516.a *hepar, ſplenẽ,* 524.d.c *thoracem* 517 a *uentriculum* 518.b
uina craſſa ſtomacho negotium prębent 355.d
uina cordialia 416.b
uina purgantia aquam 530 f
bilem flauam 529.e *pituitam* 527.f
uina reſiſtentia uenenis 527.b
ſapore diſtant 354.d
ſudorem prouocantia 401.d
uinorum differentiæ 513 a
uiolarum flores quomodo diſtillandi 401.d
eius uires ibid.
uiolarum florum ſuccus 216 b
uiolarum purpurearum uſus 210 d
uiolarum ſuccus quando exprimendus 350 a
eius uires ibid.
uiperę quæ meliores 1091 c
quando capiendę 1092.a
quo tempore colligendę 1090.a
uiperæ morſus quomodo curandus 394 b
uiperinarum carnium uires 386.e
uirga paſtoris quid 166.f *eius uires* 167.a
uiride Anthæi 1103.e *Meſuę* 1104.a
uiſcum quod laudatiſſimum 334 e
eius uires ibid.
uiſci querni uis 338.e
uuis ſylueſtris 294 f
uitrum antimonii 1029.a
uitriolum duplex 47 f
quod præſtantius 48 a *eius uires* ibi.c
uitriolum ęris 1030 d
uituli coagulum ad quid utile 405.b
uituli marini coagulum ad quid utile 410.a
quomodo excipiendum ibid.
uitulinum ſuum quando conficiendum & ſeruandum 405.b *eius uires* ibi.
uitulinæ medullæ uis 401.d
uitex quid 130 b
eius genera duo & uires ibid.c
uiticis ſeminis facultas 263.e
unguenta abſtergentia 916.c
956 c *ambuſta extinguentia* 967 c
unguentum barbam denigrans 1185.c
unguentũ Baſilicon maius & minus 927.c.d
unguentum Bernardinum 923.c
unguentũ ad achoras 1189.b *aduſtionẽ* 1198.b *alopeciam* 1129.c *ambuſtionem* 967.d 938.a 1198.d
unguentũ ad barbaram generandam 1179.d
unguẽtum ad calefaciẽdũ hepar 943.b *callos pedum*

pedum 1208.a caluitiem 1179.b capillos defluentes 1175.c
vnguentum capillos prohibens 1180.c
vnguentum ad casum pilorum in palpebris 1147.f casum superciliorũ & barbę 1187.e corpus 967.b combusta aqua & igne 1198.a combustionem aquæ ibi. contractu ras 941.d crustas puerorum in capite 191.a
vnguentum ad dealbandas cicatrice 1193.b delenda vestigia morbillorum in pueris 1199.a detersionem suffusionis 956.c
vnguentum ad dolorē capitis ex calore 965.b frigore ibid.
vnguentum ad dolorem capitis & articulos in morbo Gallico 966.c dolorem colicum ibi.a
Vnguentum ad faciei maculas rubentes 1192.a faciei ruborem ibid.
faciem illustrandam 1200.c
facilitandum partum 945.e
furfures capitis 1185.b
vnguentum ad gangrænas 960 f
genarum scabritiem, scabiem & vlcera 956.c
vnguentum ad hæmorrhoidas 636.a
herpetes 957.c
humorem concretum & scirrhosum 949.d
vnguentum ad ignis combustionem 1197.f
impetiginē ibi. b. impetigines faciei 1194.c
inflammationem oculorum cum defluxione 947.d
inflammationem oculorum digerandam 952.f iuuandam concoctionem 942.e
vnguentum ad lachrymarum fluxum 956 f
lendens 1191 f lichenas inueteratos 1197.e lienteriam 946.f
lienteriam frigidam 943.a
vnguentum ad mamillas pendentes 1206 d
memoriam 940 f
menstrum prouocanda 945.d
mollificandum splenem 949 f
morbum gallicum 954 a
mouendis vrinas 945.a
vnguentum ad oculorum lacrymas 1189.a
oculorum rubedinem ibid. b oculos, magistrale 955.b omnem scabiem, impetiginem, & serpiginem 11 9 f
vnguentum ad panaritium 1203.b
panum faciei 1192 e
vnguentum ad panos & cossos faciei 1193.b
papillarum scissuras 1206.f parotidas 952.a partes igne affectas 1198.c
partes conuulsas 953. a pectoris angustiā & maturationem 941.f pediculos 931.b 1191. d
Vnguentum ad phthisim 942 c
961.e pilorum generationem 1177.b pilo defluos in palpebris 1188.b
polypos exedendos 965.f
pruritum 957.f psoram 957.a
vnguentum ad retentionem fętus 946.a ruborem faciei 1195.f ruborem faciei a fumis & vaporibus ibi.e
rugas & lentigines faciei 1192.c
rupturam ossium 962.c
vnguentum ad sanguinis eruptionem 962.c
sanguinis impetum sistendum 947.f scabiē 957 d 1199.c scirrhum splenis 944.b
scirrhos iecoris ibi. b scissuras manuum 1103.c solis vstionem 1197.a stomachi resolutionem 943.a superciliorum pediculos 1187. e super purgationem menstruorum 946 b
vnguentum ad tineam & scabiem 1190.e
tubercula faciei elephanticorum 1196.e
tubercula faciei lepr 9 ibi.f
vnguentum ad tumorem lienis obflatus 944 f
tumorem manuum ex frigore 1203.b
vnguentum ad varos callosos 1194.e
ventriculum calefaciendum & constringendum 942.d uentriculum refrigerādum 946.d e vermes, magistrale 939. d uerrucas in facie 1195.d
verrucas manuum 1124.a
vlcera narium 959 f
vnguentum ad ungues excorticatos, scabrosos leprosos q; 1204 a leprosos ibid.e
vnguentum ad unguium contusionem 1204.c
scissuras & erosiones ibi.d
vnguentum ad uomitum prouocādum 968.d
urinę retentionem 945.b
ustionem ignis & aquæ 1198.a
vulnera uenenata 963.a
vnguentum adstringens 924.e 947 a
vnguentum Aegyptiacum 927.e
Agrippæ Regis 927.e
vnguentum album de cerussa dictum 926.e
vnguentum anodynum 936.b
apostolicum 926 c
Vnguentum Archigenis ad capillos defluos 1175.c
vnguentum Aregon 980.c aureum 932.b
vnguentum attrahens venenum ex vulneribus 963.c
vnguentum calefaciens caput 1191. d hepar 943.b pectus 941.f renes & vesicā 945.a stomachum 942.d uterum 945.d
vnguentum caphuratum album 924. e rubrū ibid. d
Vnguentum capillos auferens 1181. a conseruans augensq; 1173. d crescere non permittens 1180.c crispos reddens 1186.d

dealbans 1186.a desluos conseruans 1174.e
denigrans, Archigenis 1185.c flauos reddens 1184.d
generans 1179.d
Unguentum capillos generans, Cleopatrę 1176.f 1180.e restituens ibi.f rubeos tingens 1186.c
subnigros reddens 1173.f
Unguentum capitale 933.b
Unguentum cerateos magnum 931.e
paruum 931.a
Unguentum citrinum 928.d
Comitissę 924.b
Unguentum contra casum & contusionem partium internarum 962.a
Unguentum contra serpiginem, impetiginē & elephantiam 929.f
Unguentū crassitiem faciei auferens 1193.d
Unguentum de Artania maius 939.a
minus 925.e
Unguentum de bryonia 926.a
colocynthide, Auicennę 940.a
lino 934.d
lithargyro 929.d
minio 927.a tuthia, seu diapompholigos 930.e
Unguentum detergens 958.a
Unguentum desiccatiuum rubrum 934.f
Unguentum diaireos 933.f
Unguentum aialthea, simplex 922.e
compositum 923.a
Unguentum diapalmæ 933.b
diapompholygos 931.a
Unguentum excalefaciens splenem 944.b
Unguentum ex calce 938.c
cantharidibus 935.a
caprifolio 932.e panno lineo Hebenzezar 934.c
Unguentum empyreuma in vulneribus scolopetcis extinguens, & pustulas prohibens 968.a
Unguen epuloticum 964.c
Unguentum faciem depilans 1183.e
illustrans 1200.c
Unguentum faciens capillos aureos 1184.d
Unguentum faciens cadere vngues 1204.f
Unguentum fuscum 935.b
Unguentum D. Gereonis de sapone ad dolores iuncturarum ibid.e
Unguentum gleucinum Andromachi 937.c
Unguentum glutinans 934.e 932.c
Unguentum in morbo gallico cum pustulis, sine articulorum dolore 954.a
Unguentum lamiarum 960.a
Unguentum laxatiuum Nicolai 920.c
Unguentum magnum Fiorauanti 937.a
Unguentum mamillas minores & duriores reddens 1205.f molles & relaxatas indurans ibi.f paruas conseruans ibid.c
Unguentum manus dealbans 1201.e
Unguentum martiatum 921.d
magnum ibid.
paruum 922.a
Unguentum Mercuriatum cum theriaca 931.d
Unguentum mirabile 932 & 934.a
Unguentum mundificatiuum 928.b oculorū lachrymas sistens 1188.c
Unguentum odoratum 1228.b
Unguentum omnia vestigia, omnes tuberositates & maculas facies auferens 1192.f
Unguentum Orestini ad alopecias inueteratas 1177.e
ad pilos generandos ibid.f
Unguentum ornans uentrem & pedes 1207.c
pectus 1205.c
Unguentum Othonis Siculi ad pilos generandos 1177.e
Unguentum palpebarum oculorumque liuorum tollens 1187.f
pectorale 936.d
Unguentum Ph lagrios 922.c
Unguentum pilos elephanticorum vbique renasci faciens 1178.a
pilos remouens 1183.d
Unguentum populeon 924.a
Unguentum post casum unguium 1200.a 1203.a
Unguentum potabile 934.e
Unguentum pretiosum, FucKersalb 950.a
Unguentum pretiosum, nostrum 951.b
Unguentum pro epilepticis 941.b
facile dealbanda 1201.b
scabie 930.a
Unguentum prohibens mamillas augeri 1206.b
Unguentum psoricum Alexandri 929.a
Unguentum psoricum, siue enulatum ibid.
Unguentum purgans 938.e 986.c
Unguentum quid 915.a
eius diuisio ibi.
Unguentum, quando exacte obduruit lien 944.d
Unguentum refrigerans 923.d
Unguentum refrigerans hepar 947.b
stomachum 946.e
vterum 946.a
vulnera sclopetaria 667.f
Unguentum Regis Anglię 661.d
Unguentum repellens, & sanguinem cohibens 946.d

Vnguentum resumptiuum, vulgare 925.a
Vnguentum rosatum, Mesue 923.d
Vnguentum rubeum, caphuratum 929.a rubeum Græcum 933.d
Vnguentum sanguinē cohibens 948.c stringens 949.a
Vnguentum sarcoticum 960 b
Vnguentum somniferum, magistra e 938.a
Vnguentum Sorani ad pilos generandos 1178.
Vnguentum stomachicum 922 d
Vnguentum sudores mouens in morbo gallico 955.c
Vnguentū superciliorum vitia tollens 1187.a
supercilia renasci faciens ibid.
Vnguentum suppurans 951.a
tetrapharmacum 925.d
venerem excitans 957.a
ventris rugas a partu abstergens 1207.c
ventrem laxans 968.a
Vnguentum neruinum Vigonis 967 e
Vnguentum vulneris corruptionem prohibens 948.e
Vnguentum uiolatum 923.f
Vngula caballina quomodo distillanda 422.c
facultas & vires ibid.
Vnguis odorati vires 82.e
Vnicornu facultas & vires 399.e
Vnionum pulueris vis 90.d
bituminis suffitus vis ibi.
Vomitorium Andreæ 828.a
Nicolai 828.c
Patriarchæ ibi.e
Scarpellæ 829.a
Vogtspergense balneum 20.e
eius situs, ratio & vires ibi.
Vrbis veteris thermarum vires 31.e
Vrinæ aprinæ vis 414 b asininę vires, caprinæ vires ibid. catti destillatæ vis 413.e humanæ ibid. lyncis vires ibid. taurinæ vis 414 b
vrsi adeps quomodo præparanda 406.a
eius vires ibid.
Vrsini pulmonis vsus 397.b
Vrtica quando distillanda 427.e
eius facultas & vires ibid.
Vrticę duo genera 412.a
Vrticæ semen quando colligendum 257.e
eius uires ibid.
Vterum calefacientia 340.f 308.d
refrigerantia 242.d
Vua taminia 294.d
Vuarum facultas & vires 226.a
Vuarum passarum vires ibid. 247.b
Vualdsborn balneum 28.e
eius situs, ratio & uires ibid.f
Vuattenvulensia balnea 191.d
situs, ratio & vires ibi.c
Vuendingensia balnea 18.b
eorum situs, ratio & uires ibi.c.d
Veringense balneum 29.a
situs, ratio & vires ibid.
Vuillingensia balnea 19 c
eorum situs, ratio & uires ibid.
Vuisbadensia balnea 17.b
eorum situs, ratio & uires ibid.
Vulpis adeps quomodo colligatur, præparetur & conseruetur 406.a eius facultas & uires ibi.
Vulpis pulmonis vsus 397.e
Vulturini stercoris uis 410.c
ex Vulturis capite lapilli uis 75.b
Vuolckensteinense balneum 29.d
eius situs, ratio & uires ibid.e

X

Xyloaloe lignum 331.a
eius uires ibid.b
Xylocassa 334.f
Xylocinnamomum ibid.

Z

Zedoariæ seminis uires 270 f 285.b
zibettum quid 415.b
eius uires 416.a
zibibę quid 240.a
earum uires ibid.
zingiber quod eligendum 305.c
zingiber conditum 956.f
zingiberis uires 305.b
zuckenthalense balneum 20.c
zuckenthalensis balnei situs, ratio & uires ibid.
zurumbeth quid Arabibus 314.b

INDICIS ANTIDOTARII SPECIALIS FINIS.

